

LEXICON LAPPONICUM

ELLER

LAPSK ORDBOK,

MED

ORDFÖRKLARINGAR PÅ SVENSKA OCH LATIN

OCH ETT

SVENSKT-LAPSKT REGISTER

TILL NYTTA FÖR SÅVÄL DEM SOM SKALL ANFÖRTROS ETT KYRKLIGT ÄMBETE I LAPPLAND ELLER
REDAN INNEHAR ETT SÅDANT, SOM ANDRA INTRESSERADE OCH SPRÅKSTUDERANDE,
INHEMSKA SÅVÄL SOM UTLÄNDSKA:

MED

ETT UPPLYSANDE FÖRORD

AV

VÄLBORNE HERR RIDDAREN AV NORDSTJÄRNEORDEN,
KANSLIRÅDET OCH PROFESSORN I UPPSALA

JOHAN IHRE;

DÄRJÄMTE OCKSÅ EN

LAPSK GRAMMATIK.

AVFATTAD AV

HERR ERIK LINDAHL

PROST OCH KYRKOHERDE I LYCKSELE

OCH

JOHAN ÖHRLING

KYRKOHERDE I JOKKMOKK

UTGIVEN GENOM

DIREKTIONEN ÖVER LAPPMARKS ECKLESIASTIKVERKS

FÖRSORG OCH ANSLAG

ÅR 1780

I STOCKHOLM, SÄTTNING JOH. GEORG LANGE.

DIGITALISERAD

ÅR 2015

AV

GUDRUN NORSTEDT

TACK VARE ETT STIPENDIUM

FRÅN

VALBORG OCH BERTIL WIINKAS STIFTELSE

INOM UMEÄLVENS DALGÅNG

LEXICON
LAPPONICUM, LATINO-SVECANUM

LAPSK, LATINSK OCH SVENSK
ORDBOK

INNEHÅLL.

INNEHÅLL.	1
FÖRORD TILL DEN DIGITALISERADE UTGÅVAN.....	3
FÖRETAL.....	i
UTDRAG UR DEN LAPSKA GRAMMATIKEN.	xii
LAPSK ORDBOK	1
SVENSKT OCH LAPSKT ORDA-REGISTER	585

FÖRORD TILL DEN DIGITALISERADE UTGÅVAN

Denna digitaliserade utgåva av *Lexicon Lapponicum* har producerats tack vare ett stipendium från Valborg och Bertil Wiinkas stiftelse inom Umeälvens dalgång.

Målet med digitaliseringen har i första hand varit att göra ordboken tillgänglig för en vidare krets, inte att skapa ett dokument med en text som är identisk med originalets. Stavningen av svenska ord har därför i möjligaste mån moderniserats. Ord som inte längre är i bruk eller vars betydelse har förändrats har ofta försetts med en förklarande fotnot, vanligen baserad på Svenska Akademiens Ordboks webbversion, som är komplett fram till ”tövla”.

Eftersom det även i originalet förekommer några fotnoter har dessa märkts med inledningen ”Ursprunglig fotnot”. Alla andra fotnoter är alltså inskrivarens.

I avsnitten *Företal* och *Utdrag ur den lapska grammatiken* har den latinska texten uteslutits. Sidantalet är därför mindre än i originalet och den ursprungliga sidbrytningen har inte respekterats.

I avsnittet *Lapsk ordbok* har den ursprungliga spalt- och sidbrytningen respekterats så långt som möjligt för att det ska vara lätt att göra jämförelser med originalet. Det har fått till följd att spalterna kan ha ganska olika längd på en och samma sida. Liksom i originalet anges latinska ord med kursiv stil. För att framhäva de samiska orden har de här angivits med fet stil, medan de svenska är i mager, rak stil.

I ordboksdelen finns förklarande text både på latin och svenska. Ibland förekommer latinska passager utan motsvarande svensk text. De har översatts om de varit korta och enkla, men inskrivningsarbetet har i sig varit så omfattande att det inte har funnits tid till någon fullständig översättning och bearbetning av latinska texter. En hel del intressant etnografisk information gömmer sig i dessa.

I ordboksdelen återfinns emellanåt noteringarna *Australiores* och *Borealiores* (med förkortningarna *Aust.*, *Austral.* respektive *Bor.*, *Boreal.*). *Australiores* avser de sydligare samerna medan *Borealiores* avser de nordligare samerna, men var författarna drog gränsen mellan dem är inte känt. Här och där finns också noteringen *i Lycksele* som torde avse Lycksele lappmark.

I avsnittet *Svenskt och lapskt orda-register* har de svenska orden givits modern stavning, precis som i boken i övrigt. För att registret ska vara användbar har det därefter sorterats i bokstavsordning. Det innebär att det föreligger ganska stora skillnader mellan registerordningen i denna digitaliserade utgåva och i den tryckta *Lexicon Lapponicum*.

Den ursprungliga Lexicon Lapponicum avslutas med en *Erratalista* på sidan 716. Alla dessa fel har rättats i texten och själva listan har därför uteslutits.

Efter inskrivningen har texten korrekturlästs mot ett exemplar av Lexicon Lapponicum. Säkert går det fortfarande att hitta fel. En del av dem har rapporterats av uppmärksamma läsare, ingen nämnd och ingen glömd. Fortsätt gärna att rapportera fel, så avser jag att då och då sammanställa rättade filversioner.

Gudrun Norstedt
gudrun@skogsfrun.se

Förord till första digitaliserade utgåvan daterat 9 mars 2015.

Rättelser införda, förordet reviderat 23 september 2015.

Mindre justeringar införda 30 mars 2016.

FÖRETAL.

Då jag var i begrepp att utarbete mitt *Glossarium Sviogothicum*, och i anledning därav föranlätts att nogare undersöka våra svenska ords upprinnelse, tyckte jag mig framför annat sakna en fullständig ordbok av lapska språket, helst som jag var övertygad att detta folkslaget var Skandinaviens stamfäder och vårt fäderneslands första inbyggare, om vilka man alltså kunde föreställa sig att de under sammanlevnad med de ankommande göterna lånat dem många ord och många åter till låns tagit.

Denna meningen är icke ny, utan har redan längesedan blivit framförd av Baron LEIBNITZ¹ och sedermera bestyrkt med flera av våra lärda mäns bifall: men som de allenast lösligen vidrört saken torde det icke vara min läsare obehagligt om jag tager denna frågan under närmare skärskådande.

De isländska hävdatecknarna kommer därom samfällt överens, att ODEN och hans medfölje till oss infört det götiska tungomålet. Sturlæsson bevittnar det i företalet till sin *Edda*, vars ord är följande: *Their Æsir nir toko sier quænfaung thar innanlands, ok urtho their ættir fjollmennar um Saxland ok um northrhalfona. Theira tunga ein geck um thessi land. Ok that skilia menn, at their hava northr bingat haft tunguna i Noreg ok Danmark, Svithiod ok Saxland.* Dvs: Asarna tog sig hustrur i det landet och förökade sig mycket uti Saxen och Nordlanden. Deras tungomål blev ensamt utspritt över landen: och märkes, att de fört hit med sig tungomålet uti Norge, Danmark, Sverige och Saxen.

Med detta överensstämmer vad som i början av STURLÖGER DEN ARBETSAMMES Saga läses, och som efter TORFÆI exemplar så lyder: Allir their menn, sem sannfrodir ero, oc thau tidinde vita at Tyrkir oc Asiamenn bygdu nordr lond, hofz tha tunga su, er sidan dreif um oll land. Formadur thessa folks hiet ODIN, er menn telia ætter till. Dvs: Alla, som bevandrade är i de forna hävder, har sig bekant, att turkar och asianer har bebott Norden: hädan är det tungomålet uppkommet, som sedan utspridde sig kring alla land. Detta folkets anförare var ODEN, från vilken de räknar sin härkomst och ättelängder.

Vi tillägger *Rimbeglas* vittnesbörd, vilket den lärde TORFAEUS utav handskrift inför uti sin *Serie Regum Danicæ* s. 148 så lydande: *Upphav allra frasagna i Norrænni tungu, theira er sannyndi fylgia, hefzt tha er Tyrkir oc Asiamenn bygdu nordrit.* Dvs: Början av alla berättelser på norska språket, som grundar sig på sanning, leder sig ifrån den tiden, då turkar och asar bebyggde Nordlanden.

¹ Ursprunglig fotnot: Se hans brev till SPARVENFELDT i LAGERBRINGS *Samling av handlingar i Svenska hist. del 2*, s. 149. Även FELLERIUS *Monumenta inedita*, s. 134, 140. *Nova Litter. maris Baltici* år 1699 s. 247. *Miscell. Berolin.* s. 12.

Vad som de isländska hävdatecknare berättar, bekräftas även därav att det götiska språket fordom varit i bruk i de länder, vadan ODEN var förrest, jag menar Doniska, Krim, Dacien, Moesien och kringliggande länder, såsom vidare utfört är i företalet till *Glossarium Sviogothicum*.

Sedan vi således har bevisat, att götiska språket med ODEN hit inkommit, och samma isländska hävdatecknare även underrättar oss att ODEN vid sin inkomst uti Skandinavien för sig funnit en stadgad regering, konung och undersåtar, samt att dessa alla brukade ett annat tungomål än asarna, återstår att undersöka, vad språk det äldre landets inbyggare talat.

Jag vet väl, vilket jag lika som i förbigående nämna må, det åtskilliga av våra lärda velat intala oss, att den språkskillnad som ODEN infört icke varit ifrån ett språk till annat, utan allenast ifrån en dialekt till annan, och således håller före, att ingenting hindrar att vi ju kan påstå att götiskan här i landet varit lika åldrig med dess inbyggare. Men varjehanda skäl hindrar mig att antaga denna meningen. Enkannerligen synes mig icke sannolikt att, om dessa främlings ankomst hade förorsakat en så liten ändring antingen uti uttalssättet, eller ordens böjning och ändelser, sådan som dialekters vara plägar; de isländska hävdatecknare så skolat tyckt saken vara av den art, att de efter tio eller tolv sekler trott eftervärlden därom böra underrättas.

Som det därför måste ha varit en betydligare förändring, varom dessa skribenter velat lämna oss kunskap, åligger oss att efter löfte tillse, vad språk det måtte ha varit, som Skandinaviens första inbyggare har brukar, och innan ODENS ankomst varit i Skandinavien gängse.

Denna undersökningen lär var och en finna så mycket svårare, som vi icke har några tillförlitliga berättelser vilka så uråldriga tiders historia utur sitt mörker frambringa kan: den enda hjälpreda som oss i detta målet vägleda kan, måste tagas utav vårt språks beskaffenhet, vilken dock icke sällan, uti en så mörk sak som nationers flyttningar är, ofta lämnar säkrare underrättelser än alla sagor och historier.

Om vi efter denna grund tar vårt modersmål uti en allmän betraktelse lär vi finna att största delen är av götisk upprinnelse och ganska tydligt befryndad med såväl de gamla och utur bruk komna mæso-götiska, anglosaxiska och alemaniska, som ock de ännu levande isländska, tyska, holländska, engelska, danska och norska språken. Men vi varder ock finnande andra ord, som med intet av förenämnda språk har någon den minsta gemenskap. Om nu dessa senare är många till antalet; om de betecknar sådana ting, som intet folkslag någon tid kunnat umbära (kyrko- och konstord, utrikes varor, främmande djur och sådant mera, finner var och en ej vara hithörande), sluter vi med säkerhet att sådana ord är

främmande och av något annat tungomål antagna. Således, att vi oss tydligare förklara må, då de götiska folkslagen för att tillkännagiva det Högsta Väsendet brukar *Guths, Gott, God*, sluter vi med all trygghet att svenska ordet *Gud* är äkta götiskt: men om bruket tillika i samma mening hade antagit det i våra sagor ofta förekommande *Jumala* eller *Jubmel*, skulle vi rätteligen anse det för en överleva av finska eller lapska språken, uti vilka de är uti dagligt bruk. Och som intet folkslag är så vilt, som icke erkänner en Gud, och intet språk så fattigt, som icke äger ord densamma att utmärka, kan man icke lätteligen komma på den tanken att det varit i behov att ifrån ett annat språk låna ord, densamma att uttrycka, utan lär troligare dömas, att det folkslaget, hos vilket förenämnda ord är inhemskt, här har haft sitt säte, och att igenom denna vägen det främmande ordet vunnit svenskt burskap.

Om vi nu efter detta rättesnöret betraktar orden uti vårt språk, lär vi lätteligen finna att en myckenhet sådana inblandat sig uti vårt götiska tungomål. Och ehuru väl jag har all orsak att frukta, att en vidlyftigare ordlängd torde falla min läsare osmaklig; dock likväl, som förevarande ämne är av den beskaffenhet att det genom detta enda medlet kan sättas i ljuset, skall jag utbedja mig tillstånd att få anföra några exempel som kan giva anledning för andras vidare undersökningar. Såsom prov vill jag alltså anföra följande:

Stor är ett ord, som för hela Skandinavien och Island är lika så brukligt, som okunnigt för de övriga götiska dialekterna. Moesogöterna brukade i dess ställe *mikils* (Isl. *mikill*), anglosaxarna *great*, alemannerna *groz* m.m. Om vi nu vill veta, vadan vi hämtat vårt *stor*, lär man icke finna något, som därmed har gemenskap, utan hos lapparna, vilka i samma betydelse som vi brukar sitt *stuor*, såsom av vårt Lexicon intagas kan. Det är alltså oemotsägligt, att ettdera folkslaget lånat ordet av det andra, antingen det lapska av göterna, vilket dock så mycket orimligare är, som intet götiskt folkslag något sådant vidkännes, eller ock, det som sannolikare är, det götiska utav lapparna, hos vilka det är inhemskt, och tyckes vara besläktat med det finska *suuri* i stället för *stuuri*, såsom finnarnas lindrigare uttal, för att undvika flera konsonanters sammanstötande, plägar utesluta endera.

Det odjuret som plägar föröda våra hjordar, och våra förfäder kallade *ulf*, nämnes nu oftare *varg*. Om du, min läsare, blir tillfrågad vadan dessa orden har sin härkomst, lär du strax utlåta dig, att det förra är alldeles götiskt, såsom vilket igenkännes i det moesogötiska *wulfs*, med vilket det anglosaxiska *wulf* och alemanniska *uuolf*, nyare dialekter att förbigå, har nära gemenskap. Men som vi uti förenämnda tungomål finner intet som med det senare ordet har någon likhet, och ord icke såsom svampar av sig själva uppväxer, utan antingen oförbytta eller med någon ändring ifrån grannar låntagas, synes tydligen, att dess upprinnelse hos främmande sökas bör. Du finner den lätteligen och utan omsvep hos lapparna, vilka, som av

vårt Lexicon ses kan, nämner samma djur med samma namn *warg*, torde hända av dess snabba lopp, ty jag ser att *warg* i samma språk betyder hastigt.

Tok bemärker hos oss en dåraktig, och *tokighet* dårskap. Om man genomvandrar den götiska världen finner man väl saken överallt, men ingenstädes något ord som härmed har skyldskap. Det är finskt och lapskt. Den förre kallar en fåne *tohco*, de senare *tajok* och även *taisok*; sistnämnda tycks vara besläktat med *tose* och *tosing*, som i våra nedre provinser och hos de danska betyder en fåne. En dylik kallas hos oss även *tölp*: kanske av det lapska *telpe*, som betecknar ett fjolligt skämt.

Den människokroppens del, som halsen är närmast, kallar vi *skuldror*, men våra förfäder och än idag landfolket uti åtskilliga landskap *hærd*, *hærdar*. Det förra är otvivelaktligen götiskt; ty anglosaxarna brukade *sculdir*, *sculdor*, alemannerna *scultirr*, engelsmännen *shoulder*, tyskarna *schulter*. Det senare åter finner i intet av nämnda språk något, som därmed har likhet, lär ej heller träffas annorstädes än i lapska fjällen, varest, efter vår ordboks intygande, man får höra *skuldror* kallas *hardo*. Det nämnda ordet *hærd* förekommer uti den vackra boken, som bär namn av *Konunga styrilse*, varest då kännemärken av en duktig krigsman uppräknas, säges sid. 198, *the skulu hava bret bryst ok hærdar*. Den latinske uttolkaren tager det sista ordet så, som meningen vore, att han bör ha brett och hårt bröst, såsom skulle sista ordet hänföras till *hård*, *durus*, men det är lätt att märka att språkets art i den meningen hade fordrat *hårt* och ej *hærda*.

Som lapska språkets förblandning med götiskan för aderton hundra år sedan börjats, och länge sedan tilltagei; tycks troligt vara, att dess överlevor måste dess flera igenfinnas, ju längre vi i tiden gå tillbaka. Och om jag ej far vill, bestyrkes vad sagt är icke ringa, om jag bevisar att åtskilliga ord, i våra gamla lagar och andra medeltida skrifter, av finska och lapska språken med mesta säkerheten kan upplysas. Uti K. CHRISTOPHERS *Lagbok* B.B.L.L. kap. 23 läser vi, *enghin måå raa til sima jagha*: Vad *sima* här betyder, lär få utan uttolkning kunna förstå: men förenämnda språk kan tjäna till hjälpreda, såsom uti vilka ordet betyder ett rep eller snöre, att meningen alltså är, det ingen tillåtes till jägarnas rep eller nät driva någon rå, vilket oskyldiga och mera sällsynta djur lagstiftaren påbjöd fredas skulle.

Uti samma *Lagbok* förekommer orden *hætte*, *fara*, och *hætta*, äventyra, vilka i götiska språkets dialekter alldeles är obrukliga. Man finner uti Västgöotalagen vid böters utsättande det ordalaget ofta förekomma, *hætte vid sinum thrim markum*, dvs. äventyrar att bliva pliktfull till tre markers böter. Vi har därutav *manhætte*, som betyder livsfara, såsom uti K. MAGNI SMEKS *Stadga* av år 1335 § 2 som säger: *the mæn, som i manhættum æru, mugho full wappn*

hava sik til værn. Dvs: De vilka i livsfara är (för blodhämnares anfall) har tillstånd att bära fullt vapen.

När vi undersöker varifrån dessa orden har sin härkomst, finner vi att de är okända bland alla götiska folkslagen, men att *hættæ* (*hete*) hos lapparna och *hætæ* hos finnarna betyder fara, och att en myckenhet ättledningar av dessa orden i båda språken är i dagligt bruk. Se JUSLENIUS *Lex. Fen.* sid. 96 och LEEMS *Nomencl. Lapp.* s. 369.

Uti medeltidens skrifter förekommer ofta det ordet *hægoma*, fåfänga och osed. Uti Kon. Styr. s. 178 läser vi: *flikrare ok höggoma mæn, the plæga ænkto sigia alla rada, thera herra ahörande, utan thet the huxa, han giærna vilia höra, dvs. Smickrare och fåfänga människor plägar intet säga eller råda i deras herrars närvaro, utom vad de tror att dessa gärna vill höra.* I det isländska språket finns ock samma ord, såsom VERELIUS och GUDMUNDUS ANDREAE i sina ordböcker intyggar. Men som till detta *hægoma* uti inga av de utländska götiska dialekterna finns något spår, och dess upprinnelse svårligen uti vårt tungomål står att igenfinna, som uti Glossario Sviogothico band. 1, s. 803 anmärkt är, har jag kommit på den tanken, att vårt lands första inbyggare torde ha efter sig lämnat detta ordet. Visst är, att *hecuma*, efter JUSLENIUS intygande, betyder yppighet, fåfängans vanliga följeslagare. Uti Gotlandslagen kap. 18 § 2 läser vi följande: *Cuna scal barns at gietta at mungati hueriu, leggi i kietta, oc hafi ner sir.* Det är icke underligt, om min läsare stannar uti ovisshet vid ordet *kietta*, helst som det hos oss nu för tiden icke brukas utom om stängsel som i fårahusen göres, vilken bemärkelse här alldeles icke finner rum; men huru det bör förstås ger oss finska och lapska språken tillkänna, då *kehto* i det förra och *kætka* i det senare betecknar en vagga. Meningen är alltså denna: barnets moder bör efter varje dryckeslag draga försorg om sitt barn och lägga det på sin sida i vagga. Lagstiftaren har nämligen genom detta påbud velat tillse, att icke hustrun lägger barnet i sängen, varest mannen, av dryckenskap överlastad, det lätteligen förkväva kunde. HADORPH har rätteligen träffat meningen av ordet *kietta*, men är uti de följande så mycket olyckligare uttolkare. Hans översättning är sådan: ”Kvinna skall barn vårda om allt dricka, som det skall förtära, lägga i vagga och hava när sig”. Det ordet *mungati*, som i våra gamla lagar brukas om starka drycker, vilka följaktligen barnen icke givas kunde, har förvillat översättaren. Samma ord sättes här för det i Västgöotalagen Gipt. B. kap. 3 och Östgöotalagen S.B. kap. 8 förekommande *mungats* tider. Men som saken härmed ej torde vara utredd, bör jag tillägga, att hos våra förfäder för reformationen brödraskap dvs. bestämda heliga dryckeslag, gillen kallade, varit inrättade; vid vilka gillesbröderna 3 gånger varje år sig infann, nämligen näst för fastlagen, i pingsthelgen och nästa söndagen efter Mårtens dag. Sedan dessa sig samlat och i procession trätt upp i kyrkan, för att där bevista

mässan och fälla oförmögna förböner för sina döda vänners och anhörigas själar, förfogade de sig samtliga till det rum, som till denna högtidlighet utsett var, gillestugan kallat. Medan de ännu hade något av sitt förnuft övrigt, lät de sig angeläget vara, att bilägga de oenigheter som sedan sista sammankomsten hade kunnat uppkomma, och om någon hade giftasvuxna döttrar, anmälde sig friare, och när de antogs utfästes hemgiften och brölloptiden utsattes. Sedan detta var förrättat, anställdes måltiden till vilken samtliga ordensbröderna sammanskjutit sina förningar. De drack sedan väldeligen och i all andakt den heliga trefaldighets, vår Fru Marias och kyrkans patrons minne²: efter vilka höga skålar sedan andra småhelgons, som någon av de närvarande sig till patroner utvalt, eller deras kalender dem namngav, i ordning följde. Emedan de var få som den tiden icke över hövan plögade sig och således beskänkta hemkom, ser vi att lagstiftaren har velat besörja, det de späda barnen, om de i föräldrarnas säng nedlades, något vådligt icke hända måtte. Se JOH. MESSENIUS *Specula* kap. 32. Jag har velat göra denna lilla anmärkningen, att den måtte tjäna till vedermäle, hur nödigt det är för en som läser eller uttyder våra gamla lagar, att om våra förfäders seder vara underrättad. Men jag återkommer till mitt förra ämne.

Ingenting vore lättare än att anföra en myckenhet av dylika exempel, och torde hända ingenting lämpligare, att upplysa förevarande ämne, helst som vid anställande av en slik jämförelse i detta enda målet bevisen rättare räknas, än särskilt vägas. Men som mitt uppsåt mera är att giva anledning än utslag, skall jag åtnöja mig med att ha lämnat androm en kort anvisning till vidare undersökning. Jag vill allenast tillägga att jag, under det jag undersökt förevarande ämne, tycker mig ha blivit varse att det är på landsbygden och i gemene mans tal som man igenfinner de flesta överlevor av det äldsta språket, och det synnerligen bland inbyggarna av Sveriges inre landskap, vilka, såsom mera skilda ifrån finska folket och deras umgänge, är så mycket ojävaktigare vittnen.

Till det som hittills anfört är, lägger städers, byars, skogars, sjöars och floders namn icke ringa vikt, vilka, om de befinnes vara lapska, lämnar säkert vittnesbörd i närvarande fråga. Ty man kan taga för en avgjord sak, att alla namn i forntiden varit betydande, som man annars skulle föreställa sig att de varit av en slump och utan någon orsak både givna och i landet antagna. Ej mindre bör det medgivas att andra namn ej kan anses för betydande eller appellativa än de vilka så namnger orterna, som lantfolkets tungomål medför, det är på deras

² Ursprunglig fotnot: *Minne* översätts gemenligen med ihåggkommelse, och det icke obekvämligen. Men vad som härvid hos mig uppväckt något tvivelsmål är att jag uti DU FRESNES *Glossario* under ordet *Bibere* har sett, att de forna alemanniska skribenter för att uttrycka vårt *dricka Guds minne* brukat *bibere in amore Dei*, och jag därvid erinrade mig, att *minnen* i deras språk betydde älska. HICKESIUS anmärker, att fransoserna av detta ordet taget sitt *mignon*, gunstling. Uti vårt gamla språk betydde *minnast* kyssa, såsom ett vänskapstecken.

modersmål och efter vanliga landets bruk. Den förr omnämnde lärde Baron LEIBNITZ sluter därutav uti *Miscell. Berol.* del I att när vi finner namn av en flod, berg, skog, folkslag, stad eller by, som vi icke förstår, kan med säkerhet dömas, att vi avvikit ifrån det gamla språket.

Utav samma bevis har åtskilliga lärda betjänat sig då de velat utreda varjehanda folkslags flyttningar. Jag vet ock i sanning icke om något säkrare står att förmodas. Då jag t.ex. uti Ottomanska Riket finner en stad som bär namn av *Adrianopel* skulle jag, om ock inga historiska efterrättelser vore vid handen som intygade att HADRIANUS varit ortens herre och stiftare, eller sade mig att dess inbyggare talat grekiska språket, av blotta namnet om båda delarna bli övertygad, som ock samma bevis gällde om nedre Italiens stad *Neapel*.

Jag ser att BOHORITZH uti företalet till sin bok, kallad *Arcticæ horæ succisivæ*, gått samma väg för att bevisa att slaviska folkslag fordom innehåft en stor del av Tyskland, i det han intygar att åtskilliga städers namn, såsom *Stargardt, Leipzig, Düben* m.m. är av vendiskt ursprung, ehuru mer eller mindre förändrade, såsom ske plägar då okunniga utfödingar framför främmande namn.

Ehuru mycken förändring orters namn av samma orsak hos oss undergått är dock ännu många så oförbytta, att de lätteligen ger sin härkomst till känna, såsom med några få exempel bevisas skall.

En icke obetydlig insjö finns i Roslagen som kallas *Järken*³, vilkens namn, om jag ej bedrager mig, för svenska öron faller främmande: visst är åtminstone, att det uti vårt språk icke har den minsta betydelse. Då jag nu ser att *iargn* uti lapska språket betecknar en större insjö tycker jag mig igenfinna namnets både bemärkelse och upphovsmän.

En icke mindre tydlig överleva av Sveriges äldsta språk finner jag vid det götiska vattenfallet, som med sitt djupa störtande ej mindre än med dess förfärliga dån väcker resandes uppmärksamhet, *Trollhättan* kallat. Varutav det har sitt namn kan av vårt nuvarande språk icke en gång gissningsvis utletas: men då jag uti FJELLSTRÖMS *Ordabok* finner att lapparna kallar ett vattenfall *hæute*, har jag tyckt mig icke böra tvivla att ju nyssnämnda ord till stället namn givit anledning. Då jag ock finner, att *mor, muor* uti lapska språket bemärker trä (se LEEMS *Nomencl. Lapp.* s. 600) och att i åtskilliga språk trä och skogar har gemensamma namn, såsom *Ved* även betyder en skog uti *Finnveden, Tiveden, Hålväden* m.m. (jämför fransosernas *bois* och tyskarnas *holz*), har mig tyckts sannolikt att *Mora* socken i Dalarna, staden *Hedemora*, häraderna *Södermöre* och *Norrmöre* av förenämnda ord fått sina namn, kanske ock *Kolmoren*, eller, som det nu gemenligen uttalas, *Kolmården*. De torde

³ Nu: Erken

finnas som tycker att samma ordledning därav bekräftas, att den bergstrakt som skiljer Göta Rike ifrån Sverige, fordom kallades *Skogen*, ty därutav är att den delen av riket som vetter söderåt, fordom var kallad *Sunnanskog*, och den andra mot norr *Nordanskog*.

Loka källa är en i Värmland bekant hälsobrunn, vars vatten för de nyttjande i långliga tider varit botande, men vars i nejden samlade gyttna synnerligen befunnits gagnelig för varjehanda kropps bräckligheter och av slag rörda lemmar. Som *loka* i finska språket betyder gyttna, men hos oss är av obekant betydelse, skulle man kunna komma på den tanken att *Loka källa* betyder en sådan brunn som med sina utflytande partiklar uppfyller den kringliggande gyttnan.

Ibland Sveriges äldsta städer räknas billigt *Kalmar*, såsom vilken redan av STURLÆSON och SAXO GRAMMATICUS omtalas, och även icke obekant var för GEOGRAPHUS NUBIENSIS. Hit förde främmande folkslag sina handelsvaror som sedan utspriddes kring hela Sverige. Men varutav samma stad fått sitt namn har man ej funnit någon som kunnat med sannolik gissning lära oss. Mig har förekommit, att sedan man förnummit den ganska nära gemenskap som är emellan ungerska och lapska språken, och utav de ungerska lexicographis intages att *Kalmar* i det språket betyder en köpman, *Kalmaru* en handelsvara, *Kalmarbot*, handelsbod; denna stadens namn, såsom vice bibliotekarien Mag. ERIC GÖTLIN även anmärkt uti sin *Disputation de Situ Bircae* s. 8, fordom har bemärkt en ort, varthän de främmande handelsvaror blev förda.

Av andra är även anmärkt att *Värmlands* namn, som de gamla skrev *Wærma* och *Wærmaland*, har sin upprinnelse av lapska och finska orden *ware* och *wuori*, som betyder ett berg, och *maa*, land. Några tror ock, att spår efter samma ord igenfinnes uti den nejdens gamla namn *Jernbæraland*, så kallat i stället för *Jernwæraland*, såsom bruket ofta sammanfogar särskilta språks ord.

Man kunde härtill bifoga åtskilliga andra exempel; men jag vill höra upp, sedan jag allenast tillagt en eller annan anmärkning.

Jag tror mig lätteligen vinna bifall om jag påstår att de svear, vilka TACITUS berättar har varit mäktiga till sjöss, icke kunnat härstamma av ODEN eller hans följeslagare, utan måste ha hört till de första landets inbyggare. Ty antingen man vill föreställa sig att ODEN, vilken allraförst infört götiska tungomålet, levat 40 år före Kristi födelse eller 150 år efter densamma, passar ingendera tideräkningen med TACITUS berättelse. Ty antager man den senare är tydligt att ODEN varit yngre än TACITUS: i andra fallet åter är svårt att föreställa sig att asarnas icke talrika flock på en tid av något mer än 100 år så kunnat förökas, att de med sina skepp kunnat utgöra betydliga flottor. Jag håller därför sannolikt att de svear, som i

TACITUS tid härskade, verkligen varit lappar. Ty om annars vore vet vi icke, vad namn dessa Nordens första inbyggare har burit. Visserligen har de icke kallat sig lappar, vilket namn egentligen betyder en trollkarl (se mitt *Glossarium* band II, s. 15), och som detta folkslaget alltid och intill denna dag ansett såsom ganska skymfligt och förnedrande.

Om någon grund är uti det nu anförda torde förmodligen kunna avtagas av vad anledning det hänt att av vårt Skandinaviens forna inbyggare, som dyrkade samma gudar, levde under samma regering och talade samma språk, en del nämnde sig svear och den andra göter. Jag inbillar mig att sammanhanget i korthet är sådant.

Sedan ODEN med sina asar hade anlänt till Skandinaviens södra delar och där antingen med härsnakt eller statslughet skaffat sig nya boställen har han efter de forna folkslagens plägsed givit de inkräktade länderna samma namn, som uti hans hemort varit brukliga, och sålunda stiftat ett nytt Göta Rike, samt nya östgötar och västgötar, sedan han nordvart och över skogen Kolmården avdrivit de förra landets inbyggare, vilka, så länge dem efterläts att orubbade leva, innehade de övre Skandinaviens fylken. Men sedan göternas styrka dem överväldigade blev de även tädan och allt längre och längre drivna, tills de äntligen stannade vid Nordlandens ofruktbara klippor och obebodda träsk, därest intet övrigt var som dem missunnas kunde. Men det är sannolikt att, som denna flyttningen småningom och efter handen för sig gått, de övre Skandinaviens delar, vilka av dess första inbyggare längst varit bebodda, bibehållet det gamla Sveanamnet, även sedan göterna överstigit deras gränser och av landet gjort sig mästare.

Sveaväldet var alltså egentligen den övre Skandinaviens del, vilken landets första inbyggare, under den tid det emellan dem och asarna eller göterna var fördelat, längst innehade; och på sådant sätt uppkom tvenne särskilda folks riken, vilka dock sedermera, då det ena var bortjagat, utgjorde ett enda.

Jag anser för värt att märkas, att äldre utländska skribenter då de omständligen berättar göternas flyttningar, strider, segrar och bedrifter i allmänhet icke med ett enda ord nämner svearna, den ende CORNELIUS TACITUS undantagen, som dock mer är sysselsatt med att berätta deras seder och anstalter än händelser och öden. Jag vet väl, att JORDANES ibland sitt Scanzians varjehanda folk även inför *Svethidas*, men om han med dem förstått alla sveaväldets folk är även så ovisst, som hans övriga landbeskrivningar är otydliga. Om man vidare frågar, varför svearnas namn varit så litet ryktbart, kan man därtill finna nog sannolika skäl. Vi har sett, det ock utgången besannat, att svearna beständigt av göterna blivit bragda i trängsel, och allt längre och längre mot Norden drivna, vilket utan försökt motstånd förmodligen icke kunnat ske. Emedan de alltså var sysselsatta med sitt eget försvar och

räddning, och kanske ävensom deras ättlingar, de nu varande lapparna, till krigsförrättningar mindre hugade, kunde av dem icke förmodas, att de utomlands skulle försöka krigslyckan eller genom vapen vilja bli ryktbara. Göterna åter, vilkas mod igenom framgången tillväxte och som genom sina förfäders allmänt bekanta tapperhet uppmuntrades till dristiga företagande, var stridbarare, ehuru jag gärna medgiver, att våra göter det ofta tillägnas, som de tannaitiska med mera rätt tillkommer. Jag sluter dessa tankar med HORATIUS begäran, att om du, min läsare, har dig något säkrare bekant, du det välvilligt meddelar, eller i annat fall nyttjar min uppgift.

Min läsare lär väl ha anmärkt, att jag ömsom beropat mig på det finska och lapska språket, vilket, ehuru stor olikhet dem emellan nu för tiden är, icke bör stöta någon, helst som, samma oakad, så mycken gemenskap dem emellan ännu förmärkes, att man lär finna alldeles sannolikt att de för ett par tusen år sedan, som jag tillförne givit tillkänna, varit ett och samma. Lapparna kallar sig *Same* och sitt språk *Same kiel*, och hos finnarna heter deras tungomål *Suomi kieli*, vilket jag anföra velat såsom bevis såväl av språkens likhet som själva folkslagens skyldskap. Jämfört vårt Lexicon vid ordet *Same*.

Sådant är det utkastet, som jag uti en ganska mörk sak velat framgiva, icke tvivlandes att ju andra, vilka med de hjälpredor som en närmare kännedom av lapska språket vid handen giva kan är mer försedda, i detta målet kan giva tillräckligare upplysning. Vi har intill denna dag haft ganska fattigt förråd på det som kunnat föra oss till närmare kunskap av förenämnda språk. Vår namnkunnige herr OLOF RUDBECK, den yngre, som med synnerlig iver vinnlade sig om detta tungomålets närmare kännedom, och som dels igenom anställd resa till Lappmarken, dels igenom flitig läsning av den lapska Bibeln, som han handskriften ägde och utur vilken han antecknade och i alfabetisk ordning ställde orden eftersom de förekom, hade så vida hunnit att han författat en formlig lapsk ordbok, vilken jag såsom ett vedermåle av denna mannens outtröttliga flit förvarar och beundrar. Men som samma igenom trycket icke utkommit har få därom haft kunskap och än färre därav gagn. För dem som velat känna eller lära detta språket har alltså ingen annan tillgång varit än FJELLSTRÖMS lilla *Ordabok* och KNUT LEEMS år 1755 i Trondheim i octavo utgivna *Nomenclator Lappo*. Höglövlige Kungl. Kommissionen över Ecklesiastikverket i Lappmarken, som förmärkte hur nödvändigt vore, att en fullständigare handledning funnes att tillgå för dem som den evangeliska läran för dessa fjällbor frambära skall, har visligen låtit sig angeläget vara att på allmän bekostnad närvarande Lexicon till trycket befodra.

Dess författare är Herr ERIC LINDAHL, vilken sedan han i de yngre åren förvärvat sig insikt i lapska språket nu över trettio år tjänat i Lappmarken, först såsom kaplan vid Sorsele i

Umeå lappmark och sedan såsom kyrkoherde och prost i Lycksele uti samma lappmark, samt framlidne Herr JOHAN ÖHRLING, vilken född i lappmarken år 1718, darsammastädes uppfostrades, intill dess han, för att vinna undervisning i vetenskaper, blev sänd till Härnösands Gymnasium och sedan till grundligare kunskaps ernående besökte Akademien i Uppsala. Vid återkomsten till sin hemort blev han uti Arjeplog i Piteå lappmark förordnad först till skolrektor och sedan till kyrkoherde: vadan han sedan flyttades till Jokkmokks församling i Luleå lappmark, där han förlidet år ändade sina dagar, sedan han hela trettiosex år med sin undervisning ganska troget tjänat sina landsmän. Jag lämnar denna vördiga mannens övriga förtjänster obemälda, och allenast såsom närmare hithörande anför, att han ifrån ungdomen med synnerlig åhoga⁴ sökt skaffa sig lapska språkets närmare kännedom, varav han avgivit ett tydligt vedermäle, då han under sitt vistande här vid Akademien utgav en dissertation om lapska språkets ortografi. Jag påminner mig att jag då redan hörde att han sig föresatt att framdeles utarbete ett lapskt lexikon, och har sedermera blivit underrättad att han med ganska mycken flit på samma förehavande använt alla de stunder som hans ämbetsgörömål honom lämnade lediga. Du lär själv döma, min läsare, vad stämpel en bok bör få, som igenom så högt föranstaltande kommit i dagsljuset och med så mångårig flit blivit utarbetad. Du lär än vissare därom döma när du dig därav betjänar.

Uppsala d. 6 december

1779

JOH. IHRE

⁴ omsorg

UTDRAG UR DEN LAPSKA GRAMMATIKEN.

Här överlämnas till läsaren ett verk som nästan är det endaste i sitt slag; ett Lexikon som innehåller alla mest brukliga ord i lapska språket, vilka flera arbetsamma och i språket erfarna lärda män med stor flit samlat.

Den nytta man med detta arbete trots sig göra, torde åtminstone bli den, att de som vill vara språkkunniga här kan få en hjälpreda att känna detta avlägsna folkets språk, som så mycket skiljer sig ifrån de övriga europeiska.

Dessa kännare lär till sin förundran finna att denna nation, som ej idkar bokliga konster och vars enfaldiga⁵ levnadssätt ej behöver många vetenskapers och slöjders biträde, likväl äger ganska många nätta uttryck och sinnrika talesätt.

Dessa uttryck är ofta så egna, att man ej utan största möda kan ikläda dem en annan dräkt: och om översättningar ifrån andra språk med skäl räknas ibland de göromål som fordrar insikt och god smak, så skulle visst en översättning ifrån lapskan bli mycket svår, för språkets egenhets och särskilda lynnes skull.

Om man i lapskan saknar ord som tillhör vetenskaperna och de slöjder och hanteringar som nationen ej brukar och känner, är det ej att undra på. Så har det ock skett hos alla andra folkslag, att man då man först fått vetenskaperna har man alltid tillika antingen lånat orden och namnen, eller ock varit nödsakad att göra sig nya. Således och av denna orsak har lapska språket i senare tider blivit tillökt med många, i synnerhet teologiska ord, på vilka de haft så stor brist, som de har en förundransvärd myckenhet av ord och namn att uttrycka och beskriva de ting, som förefaller i deras vanliga göromål och levnadssätt⁶.

De teologiska orden är således mestadels nyare, eller ock sådana gamla ord vilka jämte det de i språket har sin förra bemärkelse, tillika brukas att bemärka ting och förrättningar, som hör religionen till och gudstjänsten. Några ord har redan hunnit bli härtill enskilt avskilda: således t.ex. betyder *kastatet* numera mest alltid, döpa barn; *Skallo* alltid och endast, Herrens nattvard, så väl som *skallotet*, utdela altarens sakrament, osv.

Förutan denna bristen på teologiska ord saknas även några andra, dem man skulle kunna tycka att intet språk kan vara förutan. Häribland får man anmärka, att de ej har något eget

⁵ enkla, torftiga

⁶ Ursprunglig fotnot: Således t.ex. betyder *filpetak* snö som av vinden är ihoppackad. *Tele*, snö, som annars hårdnat, men ej är isfrusen. *Skawe*, en tunn isskorpa på snön. *Tjarw*, snöskare som är starkt tillfrusen. *Skiltje* och *tjuoke*, is och flen neder i snön vid marken, m.m.

namn på dygd och dygdig, utan har auktorer⁷ i lapskan nödgats kalla det förra *tjabbes tape*, eller ett vackert och anständigt sätt att leva, och det senare *tjabbes tapek*, en som så lever. Ordet samvete är även nytt i lapskan. Auktorerna har givit det många och olika namn. Somliga har kallat det *åme tåbdo* och *eme tåbdo*; andra *waimon tåbdo* eller ock endast *waimo*, som betyder en övertygelse i hjärtat. Det sista eller *waimo* tycks ej vara så illa träffat, ty när lapparna vill säga: gör efter samvete, säger de: *takkah waimon melt*, eller, *takkah kokte waimob anah*, gör som du har hjärta till, såframt det ej hade varit lika gott att införa ett brutet svenskt ord *samvitt*, det man ock ibland brukar i dagligt tal.

Vällust och överflöd är även utan egentliga namn i lapskan, förutom flera saknade ord som ej här kan uppräknas. Det är märkvärdigt att de har ett ord *ata*, som tjänar att bemärka allt som man ej vet namn på, eller vars rätta namn man ej kommer ihåg, och ett verb *atet*, som brukas på samma sätt, då man av sammanhanget skall sluta till det som därmed menas.

Som ovanför sagt är, är detta Lexikon huvudsakligen ämnat till deras tjänst, som gör sig nöje av att känna flera folkslags språk. De nationers språk med vilka man har kommers och något att beställa blir alltid minst outhärliga, och i dem saknas sällan ordböcker och hjälpredor: men som deras begär, vilka valt språkkunskapen till sitt yrke, sträcker sig ännu vidare och nästan till alla språk, har man en billig⁸ förhoppning att även detta arbete åtminstone för sådana skall vara kärkommet. Dessa språkkännare är så mycket mer förtjänta till allt möjligt biträde som de, jämte det nöje de sig själva därav gör, även kan, av språkens jämförelse med varandra och deras större eller mindre överensstämmelse, sannolikt underrätta oss om de folkslags härkomst av vilka de talas.

Språkkunskapen leder oss således till kunskapen om folkslagens släktskap och härkomst, den visar hur de ombytt orter och levnadssätt; en historia, som ofta torde vara lika artig och nöjsam för eftervärlden och lika nyttig som den, som förtäljer oss de förstörelser och våldsamheter, som krig har gjort och åstadkommit.

Det är ej ännu fullleligen uppdagat, vadan lapska nationen har sin upprinnelse. De har själva inga sagor och berättelser härom bevarade till denna tiden. Deras språk blir därför det enda medlet att kunna sådant utforska, ty levnadssättet har utan tvivel blivit så förändrat som orten det har fordrat.

Men som man vid dylika undersökningar oftast får nöja sig med det som blott är sannolikt, må man ej undra att om lapparnas ursprung olika meningar uppkommit. Således har flera lärda velat påstå att lapparna är israeliter och velat bevisa språkets överensstämmelse

⁷ författare

⁸ rimlig

med hebreiskan, vilket ock ej synes vara utan all sannolikhet, såframt ej vart och ett språk blir då likt med hebreiskan, när man ej har något avseende på vokalerna och dessutom efter behag ombyter med varandra *litteras ejusdem organi*. Ibland dem som härutinnan har berömligen arbetat förtjänar salig professor OLAUS RUDBECK i Uppsala att nämnas, samt före detta prosten och kyrkoherden i Umeå magister JOHAN THELIN, vilkas lärda anmärkningar i detta ämne ännu kan finnas i manuskript. Att lapskan har någon likhet med ungerskan har ock förr blivit anmärkt, vilket herr ZAINOVICS, en ungrare, sedermera på en resa igenom Norge har erfarit och utrönt. Detsamma är efter honom ytterligare bevisat uti en disputation som är utgiven i Uppsala under kanslirådets och riddaren välborne herr JOHAN IHRES inseende år 1772, om dessa bägge språkens överensstämmelse. Att också finskan är något lik med ungerskan är även av skribenter anmärkt, vartill den ock äger samma rätt som lapskan, för sin likhets skull med sistnämnda språk, vilket man här får lov att nämna utan att vilja påtruga finnarna någon skyldskap⁹ med lapparna, varemot vidlyftigt är skrivet i Uppsala lärda handlingarna.

Detta oakttat tycks likväl språken i mycket överensstämma, som kan ses även av detta Lexikon, men i synnerhet då man jämför bägge språkens grammatikaliska beskaffenhet. Att lapskan fått en del ord av svenskan och norskan är ej underligt för grannskapets skull. För övrigt igenfinnes ett och annat ord i polskan, engelskan och även franskan som har likhet med lapskan. Om några finns i ryskan kan jag ej med säkerhet säga¹⁰.

Det torde vara denna likheten med flera språk som gjort att lapskan blivit av somliga ansett för ett av andra sammanskickat språk. En omständighet så mycket mindre förklenlig för lapskan som nästan alla andra språk torde vid närmare påseende få vidkännas detsamma. Lapskan behåller likafullt en myckenhet egna ord, som knappt torde kunna härledas annorstädes ifrån. Häribland är i synnerhet sådana ord, som av ljudet eller *per onomatopoiäm* är formerade, av vilka rätt många finns. Således synes till exempel ordet *tjatse*, vatten, vara kommet av likheten det äger i uttalet med ljudet av vatten, när det skvalpar emot någonting. *Swaskot*, piska, slå, har ett nästan likstämmt ljud med det som uppkommer när man hastigt svänger i luften ett spö eller en piska. *Mekot*, bräka som en get, *kriskesset*, knarra, *nuwet*, susa

⁹ släktskap

¹⁰ Ursprunglig fotnot: Av de få ord av eskimåernas språk i norra Amerika som är anförda i en disputation under före detta professorn och riddaren KALMS inseende i Åbo, finns några som är lika med lapskan, som till exempel esk. *kamakak*, stövel, lapska *kabmak*, sko. Esk. *monny*, ägg, lapska, *monne*. Esk. *ouasa*, sommar, lapska, *kese*.

som väder¹¹ eller eld, *tsihret*, gnälla som möss, har onekligen sådan upprinnelse, förutom många flera, dem läsaren själv har tillfälle att betrakta i själva Lexikon.

Den främmande läsaren torde väl önska att här få någon berättelse om lapska folket och det land de bebor, men som man här endast valt till föremål språket och det andra redan är av lärda män utförligen avhandlat, vill man till dem hänvisa läsaren. Häribland får man i synnerhet med beröm nämna SCHEFFERUS *Lapponia illustrata* och doktor HÖGSTRÖMS Beskrivning över de svenska lappmarker.

Däremot vill man här lämna läsaren ett kort grammatikaliskt begrepp om språket, dess ortografi, uttal, ändelser m.m., att han må kunna göra sig desto bättre gagn av detta Lexikon. Den som åstundar vidlyftigare underrättelse må läsa avlidne prosten FJELLSTRÖMS *Grammatica Lapponica* av år 1738, samt, om han så behagar, avlidne kyrkoherden GANANDERS av år 1743.

Över skiljaktigheten i stavningssättet, så i dessa som andra lapska böcker, må ingen stöta sig. Här har ingenting varit förut stadgat eller genom bruk och vana antagit, utan var och en har skrivit, om icke efter eget godtycke, dock förnämligast efter en eller annan sockens eller orts dialekt, som ibland varit nästan obegriplig för de flesta övriga, och dessutom ej alltid varit nog lycklig att kunna väl följa och uttrycka densamma. En del tycks ock ha velat göra språket mera konstigt än det i sig självt är och dymedelst¹² infört åtskilligt som är mindre riktigt, då andra däremot, under namn av att odla språket och kanske i tanke att det göra, ej synes ha följt noga efter språkets art, utan velat göra det likare med svenskan, vilket här nämnes utan uppsåt att vilja tadla dessa berömliga mäns flit och möda. De har givit första anledningen och lagt grunden varpå man nu bygger. I synnerhet är avlidne prosten FJELLSTRÖMS arbetsamhet i denna vägen högeligen att berömma och kunnig. Den norske herr KNUD LEEMS lapska skrifter röjer ock mycken flit och insikt, fastän ortografien i dessa är nog konstig och otydlig: dessutom tycks herr LEEM i sin *Lappeske Nomenclator* ha varit nog flitig med den anmärkningen: *Siges om ett Rinsdyr*¹³, även vid de ord som kan sägas om alla andra djur. Men, som ovanför sagt är, bör man ursäkta de lapska auktorerna mera än några andra, ty de har ej haft några hjälpredor och subsidier, utan har varit nödsakade att skriva var och en efter sin smak och godtycke.

Man har i detta Lexikon varit angelägen om att akta sig för att härutinnan uppsåtligen fela. Ortografien har man i det nogaste velat lämpa efter uttalet; men man har tillika haft

¹¹ vind

¹² på grund därav

¹³ ren

nödigt att, så mycket utan språkets skada möjligt varit, lämpa den efter de förut utgivna böcker, för att ej onödigtvis bli med dem olika och därigenom göra dem eller detta verk obrukbart.

Att hjälpa läsaren utur de svårigheter, vilka ett skiljaktigt stavningssätt kunde förorsaka, har man velat göra följande anmärkningar. Man har i början av alla de ord, där tydlig derivation ifrån svenskan ej annorlunda fordrat, brukat de hårdare bokstäverna *P, T, K* eller i dess ställe *Q*, i stället för *B, D, G*, vilket ock är enligare med de lappars uttal som renast talar sitt språk, och därför är brukat av herr doktor HÖGSTRÖM och flera, som hanterat språket med någon granskning. Av samma grund har man ock, i stället för diftongerna *ue, uä, uö* brukar *uo*, och, där saken eller vedertaget bruk så fordrar *we*, i synnerhet efter *q*, som *qwele*, i stället för *guele*. Likaledes har man av ovannämnda orsak betjänt sig, i början och mitt uti orden, eller så ofta en vokal följer, av *tj*, att exprimera den så ofta i lapskan förekommande *sibilus*¹⁴, varmed den ock skiljer sig ifrån finskan. Detta *tj* har här samma ljud som i svenska ordet *tjära* eller som italienarnas *gi* eller engelsmännens *chi*. I slutet av orden och där som annars ingen vokal följer strax efter, har man funnit sig föranlåten att antaga *ts* till uttryckande av detta ljud, vilket *ts* där bör utsägas som det engelska *ch*, uti *which, such* och flera ord. Så snart ordet blivit med någon stavelse i ändan påökt förbyter sig detta *ts* till *tj*, till exempel nominativ *almats*, människa, genitiv *almatjen*, människans. Herr GANANDER betjänar sig i bägge fallen av *z*, men som han ej kunnat försvara det vid en kongress i Umeå, där lapska ortografin skulle skärskådas och stadgas, har man ej heller här vågat antaga det, för att ej råda i färd med Herrar Grammatici.

I de ord där *ti* efter somliga dialekter skall utsägas utan *sibilus*, som till exempel uti *tiet*, fördenskull, *tietet*, veta, och dylika, har man ej någonsin nyttjat konsonantiskt *j* utan vokaliskt *i*, och oftast har man ändå, till undvikande av misstag och oredighet, hellre skrivit sådana ord med *d*, eller ock med *t* utan *i*, såsom *tetet* i stället för *tietet*.

I anledning av det som sagt är om stavningssättet samt annars, behagar den, som vill betjäna sig av detta Lexikon, iakttaga följande regler:

1:o. Största delen av de ord, där *b, d, g* hos somliga auktorer är första bokstaven, igensöks här under *p, t, k* eller ock *q*. Således sök *qwele* i stället för *guele*; *qwedd* i stället för *guedd* m.m. Detsamma gäller ock ibland om dessa bokstäver mitt uti och i slutet av orden.

¹⁴ väsning, susning

2:o. Där ett ord ej finnes igen med diftongerna *ue*, *uä* och *uö*, så sökes det med *uo*, ibland med *we*, *wo* efter *q*; till exempel *guesse*, gäst, se *qwosse*; *guäbla*, se *kuobla*; *guäsa*, se *kuosa*; *gueddet*, se *qweddet*; *guedet*, se *qwodet*; *juölke*, se *juolke*; *buöre*, se *puore*; *guele*, se *qwele*.

3:o. α) Där en *sibilus* är i början och mitt uti orden, eller ett ljud som är lika med det engelska *ch* i orden *choice*, *chair*, *child*, *handchercher* m.fl. eller ock lika med *g* i orden *generous*, *gentle*, *virgin*; eller som det italienska *g sibilans* (det ock somliga skribenter i lapskan velat införa), i orden *giorno*, *volger*, *girare*, *giudicare*, m.fl. har man här exprimerat honom med *tj*, lika som i svenska orden *tjära*, *tjäna*¹⁵.

β) Då samma *sibilus* mitt uti orden fordrat ett hårdare uttal, som av en dubbel konsonant, lika som uti italienskan i *reggio*, *aggiunte* och andra ord, har man här fördubblat *t*, som till exempel i orden *attje*, fader, *kattjet*, falla, *rattjet*, sträva, *swattjet*, röra sig, m.m. Ibland har man, då uttalet så fordrat, brukat *dtj*, till exempel *idtji*, *ådtjot*. De auktorer, som exprimerat *sibilum* genom *z*, har i detta fallet antingen fördubblat det eller satt ett *t* eller *d* där frammanföre; då de skrivit *atze*, *katzet*, *ratzet*, eller ock *adtze*, *adze*, *azze*, m.m. Men de som brukat *g* har fördubblat det, som uti *åggiöd*, få, *giåggiåd*, stå, *åggie* eller *ågge*, kött, med flera ord som annars skrivs och läses *ådtjot*, *tjodtjot*, *ådtje*. De åter som brukat *ki*, har tillagt ett *c* och skrivit *ackie*, fader, *gåckiot*, kalla, i stället för *attje*, *kåttjot*.

γ) I slutet av orden och när ingen vokal strax följer därpå har man här, som ovanför sagt är, uttryckt denna *sibilus* med ett *ts* eller *tz*, då det ljuder som *ch* i engelskan, eller som *ge* i *mariage*, *knowledge* m.fl. men i andra fall behåller *ts* sitt egentliga ljud, som till exempel i *tsabmet*, *tsaket*, *tsewe*, *tsaitsetet*, *tsuoptsa*, *tsetsastattet*, med flera ord, vilka bör läsas som de skrivs. De som i detta fallet betjänt sig av *g* har dels brukat det ensamt, eller ock med *gie*: de har således skrivit *almag* eller ock *almagie*, i stället för *almats* eller *almatz*. Varför man helst härtill brukat *ts* eller *tz*, i brist av någon särskild och nygjord bokstav, det har man redan till en del sagt, och får tillägga, att *ts* är enligt med mångas uttal, i synnerhet i de norra socknarna, men överallt uttalas det sålunda av barn, samt när man vill tala mycket blitt och vänligt.

I anledning av denna tredje regeln och vad därvid anmärkt är vet man således hur de ord skall igsökas, som hos en del auktorer är annorlunda skrivna. Till exempel *gialme*, *zialme* eller *tzialme*, öga, se *tjalme*. *Azze*, *atze*, *agge*, *ackie*, fader, se *attje*. *Ådze*, *ågge*, *åggie*, *åckie*, kött, se *ådtje*. *Almaz*, *almag*, *almagie*, människa, se *almats*, och så vidare.

¹⁵ Ursprunglig fotnot: I denna delen av ortografin har auktorerna varit med varandra och ibland sig själva mycket olika. Somliga har med oss brukar *tj*, andra *gi*, ibland ock *g* utan *i* framför ett *e*, *i* eller *y*, samt i slutet av orden, en del *z*, *dz*, *rz*, *zi*, *tzi*, ibland ock *ki*. Härigenom har de åstadkommit stor oreda och ett osäkert utspråk, i synnerhet som de även behövt ibland låta dessa bokstäver behålla sitt eget och naturliga uttal. De har till exempel måst låta *g*, uti *atigit*, ljuda som *g* i svenskan, eller i franskan framför *a*, *o*, *u*, men uti *åiwelagit* låter det som *tj*, eller *ch* i engelskan, osv.

4:o. Som hebreiska bokstaven װ eller tyskarnas *sch* och engelsmännens *sh* saknas i svenskan har även lapskan kommit i mistning därav. Auktorerna har allmännast nyttjat *sj*, det man ock här bibehållit och följt. Ganska obegripligt är det, hur OLAUS STEPHANI GRAAN i sina lapska skrifter av år 1668 och 1669 härtill kunnat bruka *hj* och skriva *hjaddet* bliva, i stället för *sjaddet* m.m.

5:o. De flesta av en preposition och ett nomen eller verb sammansatta orden har man åtskilt och bragt till två enkla, och det därför att ingen sådan sammansättning i tal är märklig, där de sätter en sådan preposition ömsom före och efter nomenet eller verbet. Det vore således ej större skäl att göra till exempel *pira-wadset*, gå omkring, till ett sammansatt ord, än *wadset-pira*, ty de säger bägge delarna, men alltid med en märkbar vila eller skillnad emellan preposition och verb. Om man ej iakttagit detta gör man sig flera ord än de som egentligen finns i språket. Detta har man ock gjort med de ord som består av tvenne substantiv eller nomen. Alla dylika ord bör fördenskull här särskilt sökas, vart och ett på sitt stamord.

6:o. Bör anmärkas, att vokalerna ofta varierar i lapska språket och dess dialekter. Såväl detta som ett vedertaget stavningssätt, det man ej heller här har kunnat gå ifrån, har gjort att till exempel *e* ibland låter som *ä*, *o* som *å*, ibland som *u*, och tvärtom, vilket även läsaren behagar iakttaga vid ordens uppsläende, då det som ej igenfinnes med den ena vokalen bör sökas med den andra. De södra lapparna säger ock till exempel *pijel*, över, *pijas*, uppåt, *wijet*, skrädde, i stället för *paijel*, *paijas*, *waijet*, m.fl.

7:o Vad accenterna angår, dem man ej heller här har kunnat uttrycka, märkes i allmänhet att accenten i två- eller trestaviga ord är på den första stavelsen, men i ord av fyra eller sex stavelser är tvenne accenter eller aspirationer, i de förra på första och tredje stavelsen, i de senare på den första och den fjärde, då de likasom gör sådana långa ord till tvenne, och gör en liten paus sedan de sagt ut halva ordet, börjar sedan likasom med ett nytt ord, och aspirerar då igen första stavelsen därav, efter språkets art, som alltid vill ha accenterna främst, undantagandes i vissa ändelser av orden, som till exempel uti *2 pers. singular.* och i *nominativ. plural.* I dessa ändelser är antaget att sätta ett *h* i slutet, vilket alltid betyder att accenten skall vara i sista stavelsen, jämte det att det utvisar *numerus pluralis* och ovannämnda *2 pers. singular.* Ävenledes är accenten i sista stavelsen av de ord som lycktas på *as* och *at*, som till exempel *warrás*, *alás*, *paijás*, *luwás*, *alát*, *lulát*, med flera.

När ord är sammansatta av tvenne nomen eller andra särskilda och hela ord behåller vardera sin accent, utan avseende på stavelsernas antal, till exempel *warrás-tákkeje*, *puóre-sjúgnadus*, m.fl.

Slutligen vill man tillägga litet om nomen, pronomen och verb i lapska språket, deras deklinationer och konjugationer, m.m.

Nomen och pronomen är ej skilda i anseende till genus med någon ändelse, vilka således alla är av ett genus; dock är könen med särskilda namn utmärkta.

Kasus är många: somliga räknar 13, andra 9. De som räknar 13 tycks dock ibland göra det till ett nominativ som snarare är ett adverb eller adjektiv som av ett substantiv är formerat. Följande kasus är allmänna och ostridiga:

	SINGULARIS		PLURALIS	
<i>Nominativ</i>	Attje, <i>pater</i>	fader	Attjeh, <i>patres</i>	fäder
<i>Genitiv</i>	Attjen	faderns	Attji	fädernas
<i>Dativ</i> ¹⁶	Attjai	åt fadern	Attjit & attjiti	åt fäderna
<i>Ackusativ</i>	Attjeb	fadern	Attjit	fäderna
<i>Vokativ</i>	Attje	fader	Attjeh	fäder
<i>Ablativ</i> ¹⁷	Attjest	av fadern	Attjist	av fäderna
<i>Lokativ</i> ¹⁸	Attjesn & attjen	uti fadern	Attjisne & attjin	uti fäderna
<i>Mediativ</i> ¹⁹	Attjin	med fadern	Attji	med fäderna
<i>Negativ</i> eller <i>privativ</i> ²⁰ ,	Attjetak & attjetaka, attjet, utan fader		(saknas)	
<i>Faktiv</i> eller <i>nuncupativ</i> ²¹ ,	Attjen, till fader, som en fader		Attjin	
<i>Penetrativ</i>	(som dativ)		(som dativ)	

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Puorak, <i>bonus</i> , god	Puorakeh
<i>Genitiv</i>	Puoraken	Puoraki
<i>Dativ</i>	Puoraki	Puorakit & puorakiti
<i>Ackusativ</i>	Puorakeb	Puorakit
<i>Vokativ</i>	Puorak	Puorakeh
<i>Ablativ</i>	Puorakest	Puorakist

¹⁶ Nu vanligen kallat illativ.

¹⁷ Nu vanligen kallat elativ.

¹⁸ Nu vanligen kallat inessiv.

¹⁹ Nu vanligen kallat komitativ.

²⁰ Nu vanligen kallat abessiv.

²¹ Nu vanligen kallat essiv.

<i>Lokativ</i>	Puorakesne & puoraken	Puorakisne, puorakin
<i>Mediativ</i>	Puorakin	Puoraki
<i>Negativ</i>	Puorakatta	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Puoraken	Puorakin
<i>Penetrativ</i>	Puoraki	(som dativ)
	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Stuores, <i>magnus</i> , stor	Stuoraseh
<i>Genitiv</i>	Stuorasen	Stuorasi
<i>Dativ</i>	Stuorasi	Stuorasit
<i>Ackusativ</i>	Stuoraseb	Stuorasit
<i>Vokativ</i>	Stuores	Stuoraseh
<i>Ablativ</i>	Stuorasest	Stuorasist
<i>Lokativ</i>	Stuorasesne, stuorasen	Stuorasisne, stuorasin
<i>Mediativ</i>	Stuorasin	Stuorasi
<i>Negativ</i>	Stuoresatta, stuoresapta	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Stuorasen	Stuorasin
	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Nuor, <i>juvenilis</i> , ung	Nuoreh, nuorah
<i>Genitiv</i>	Nuoren, nuora	Nuori, nuorai, nuorei
<i>Dativ</i>	Nuori, nuorai, nuorei	Nuorit, nuorait, nuoreit
<i>Ackusativ</i>	Nuoreb	Nuorit, nuorait, nuoreit
<i>Vokativ</i>	Nuor	Nuoreh, nuorah
<i>Ablativ</i>	Nuorest, nuorast	Nuorist, nuoraist, nuoreist
<i>Lokativ</i>	Nuoresne, nuoran, nuoren	Nuorin, nuoraisne, nuoreisne
<i>Mediativ</i>	Nuorin, nuorain, nuorein	Nuori, nuorai, nuorei
<i>Negativ</i>	Nuoratak, nuorat, nuoret	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Nuoran, nuoren	Nuorain, nuoran
	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Kabmak, <i>calceus</i> , sko	Kabmakeh
<i>Genitiv</i>	Kabmaken	Kabmaki
<i>Dativ</i>	Kabmaki	Kabmakit

<i>Akusativ</i>	Kabmakeb	Kabmakit
<i>Vokativ</i>	Kabmak	Kabmakeh
<i>Ablativ</i>	Kabmakest	Kabmakist
<i>Lokativ</i>	Kabmakesne, kabmaken	Kabmakisne, kabmakin
<i>Mediativ</i>	Kabmakin	Kabmaki
<i>Negativ</i>	Kabmakatta, kabmaketta	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Kabmaken	Kabmakin

SINGULARIS

PLURALIS

<i>Nominativ</i>	Akka, <i>uxor</i> , hustru	Akkah
<i>Genitiv</i>	Akkan	Akkai
<i>Dativ</i>	Akkai	Akkait
<i>Akusativ</i>	Akkab	Akkait
<i>Vokativ</i>	Akka	Akkah
<i>Ablativ</i>	Akkast	Akkaist
<i>Lokativ</i>	Akkasne, akkan	Akkaisne, akkain
<i>Mediativ</i>	Akkain	Akkai
<i>Negativ</i>	Akkataka, akkatak, akkat	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Akkan	Akkain, akkan

SINGULARIS

PLURALIS

<i>Nominativ</i>	Usto, <i>cupiditas</i> , lust	Ustoh
<i>Genitiv</i>	Uston	Ustoi
<i>Dativ</i>	Ustoi	Ustoit
<i>Akusativ</i>	Ustob	Ustoit
<i>Vokativ</i>	Usto	Ustoh
<i>Ablativ</i>	Ustost	Ustoist
<i>Lokativ</i>	Ustosne, uston	Ustoisne, ustoin
<i>Mediativ</i>	Ustoin	Ustoi
<i>Negativ</i>	Ustotak, ustot	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Uston	Ustoin, uston

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Almats, <i>homo</i> , människa	Almatjeh
<i>Genitiv</i>	Almatjen, almatja	Almatji
<i>Dativ</i>	Almatji	Almatjit
<i>Ackusativ</i>	Almatjeb	Almatjit
<i>Vokativ</i>	Almats	Almatjeh
<i>Ablativ</i>	Almatjest	Almatjist
<i>Lokativ</i>	Almatjesne, almatjen	Almatjisne, almatjin
<i>Mediativ</i>	Almatjin	Almatji
<i>Negativ</i>	Almatjatta	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Almatjen	Almatjin

Dessa exempel torde vara tillräckliga att visa, hur orden deklineras. Negativt kasus, den somliga har ansett för ett adverb, är ofta utsatt i själva Lexikon. Det anmärkes att de ord som lyckas på en vokal får i negativt kasus en tillökning av ändelsen *taka*, *tak* och genom kontraktion av ett blott *t*; men de som lyckas på en konsonant får i negativt kasus *atta* eller *apta*, ibland *etta*, vilket varierar efter dialekterna. De enstaviga orden på *ts*, till exempel *påits*, förbyter *s* till *j* med ändelsen *atak* eller *etak*, som *påitjatak*: men de av flera stavelser tillökas med *atta*, som *almats*, *almatjatta*.

Pronomensuffix gör någon ändring i ordens deklinationer, vilken man vill med följande exempel visa:

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Attjam, <i>pater meus</i> , min far	Mo attjeh, <i>patres mei</i> , mina fäder
<i>Genitiv</i>	Attjan	Attjine
<i>Dativ</i>	Attjasan	Attjitan
<i>Ackusativ</i>	Attjam	Attjitan
<i>Vokativ</i>	Attjam	Mo attjeh
<i>Ablativ</i>	Attjestan	Attjistan
<i>Lokativ</i>	Attjesnan, attjenan	Attjisnan, attjinan
<i>Mediativ</i>	Attjinan	Attjinan
<i>Negativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Attjenan	Attjinan
<i>Penetrativ</i>	(som dativ)	(som dativ)

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Attjat, <i>pater tuus</i> , din far	To attjeh, <i>patres tui</i> , dina fäder
<i>Genitiv</i>	Attjat	To attji
<i>Dativ</i>	Attjasat	Attjitat
<i>Ackusativ</i>	Attjabt	Attjitat
<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Attjestat	Attjistat
<i>Lokativ</i>	Attjesnat, attjenat	Attjisnat, attjinat
<i>Mediativ</i>	Attjinat	Attjinat
<i>Negativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Attjenat	Attjinat
<i>Penetrativ</i>	(som dativ)	(som dativ)

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Attjes, <i>pater ejus</i> , hans far	Attjehs, attjehse, hans fäder
<i>Genitiv</i>	Attjes	Attjis
<i>Dativ</i>	Attjases	Attjites, attjitas
<i>Ackusativ</i>	Attjebes	Attjites, attjitas
<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Attjestes, attjestas	Attjistes, attjistas
<i>Lokativ</i>	Attjesnes, attjenes	Attjisnes, attjines
<i>Mediativ</i>	Attjines	Attjinas
<i>Negativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Attjenes	Attjinas
<i>Penetrativ</i>	(som dativ)	(som dativ)

Plural av dessa pronomen, eller *vår*, *er*, *deras*, är allenast i några kasus brukliga såsom ett suffix, utan brukas mestadels i dess ställe possessiva pronomen, eller, vilket här är detsamma, genitiv plural av personliga pronomen, så att man säger som i svenskan: *mija* eller *mijen attje*, vår far. *Tija* eller *tijen attje*, er far. *Sija* eller *sijen attje*, deras far, m.m. De kasus där suffix brukas vill man dock anföra, nämligen:

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Dativ</i>	Attjasane, <i>patri nostro</i> , åt vår far	Attjitane, åt våra fäder
<i>Ablativ</i>	Attjestane, <i>a patre nostro</i> , av vår far	Attjistane, av våra fäder
<i>Lokativ</i>	Attjesnane, attjenane	Attjisnane, attjinane
<i>Faktiv</i>	Attjenane, som vår far	Attjinane, som våra fäder

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Genitiv</i>	Attjete, <i>patris vestri</i> , er fars	Attjite, era fäders
<i>Dativ</i>	Attjasate	Attjitete, attjitatte
<i>Ackusativ</i>	Attjebte	(som dativ)
<i>Ablativ</i>	Attjestate	Attjistete
<i>Lokativ</i>	Attjesnate, attjenate	Attjisnete, attjinete
<i>Mediativ</i>	Attjinate	Attjinete

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Genitiv</i>	Attjese, <i>patris illorum</i> , deras fars	Attjise, attjisi, deras fäders
<i>Dativ</i>	Attjasase	Attjitase, attjitis
<i>Ackusativ</i>	Attjebse	Attjatase, attjitis
<i>Ablativ</i>	Attjestase	[saknas i boken]
<i>Lokativ</i>	Attjesnase, attjenase	Attjisnese, attjinese
<i>Mediativ</i>	Attjinase	Attjinese

Räkneorden *kalle*, hur många, och *mådde*, många, deklineras på följande sätt:

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Kalle, kalles	Kalle, kalleh, kallaseh
<i>Genitiv</i>	Kallen	Kalli, kallasi
<i>Dativ</i>	Kallasi	Kallit, kallasit
<i>Ackusativ</i>	Kallaseb	Kallit, kallasit
<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Kallasest, kallest	Kallist, kallasist
<i>Lokativ</i>	Kallen, kallesne, kallasesne	Kallin, kallisne, kallasisne
<i>Mediativ</i>	Kallin, kallasin	Kallin, kallasin
<i>Negativ</i>	Kalletak, kallasatta (sällsynt)	(saknas)

<i>Faktiv</i>	Kalle, kallasen	Kallen, kallasen
<i>Penetrativ</i>	Kallasi	Kallit

Även på samma sätt deklineras *mådde*.

Några släktskapsord har dualis, vilken deklineras som pluralis av de övriga nomina, undantagandes i mediativ och faktiv, vilka är som singularis, till exempel

	DUALIS
<i>Nominativ</i>	Attjetjeh, attjits, far och son
<i>Genitiv</i>	Attjitji
<i>Dativ</i>	Attjitjit
<i>Ackusativ</i>	Attjitjit
<i>Vokativ</i>	Attjitjeh, attjits
<i>Ablativ</i>	Attjitjist
<i>Lokativ</i>	Attjitjisne, attjitjine
<i>Mediativ</i>	Attjitjin
<i>Negativ</i>	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Attjitjen

Sammaledes deklineras *ednitjeh* eller *ednits*, moder med son eller dotter; *pardnitjeh*, *pardnits*, son med far eller mor; *neititjeh*, dotter med far eller mor. Samt *wäljetjeh*, bröder, *åbbatjeh*, systrar, *kradnatjeh*, kamrater, m.fl. Dock är dessa ej alltid ren dualis, utan måste oftast personligt pronomen i dualis tillsättas att utmärka numerus. De är snarare sådana pluralis som utmärker ett sällskap. Således säger man till exempel *mije lepe wäljetjeh*, vi är alla bröder. *Sije läh åbbatjeh* (ej *åbbah*), de är systrar.

Adjektivens komparation sker som följande exempel utvisar:

Positiv *tjåskes*, kall.

Komparativ *tjåskasub* eller *tjåskasubbu*, kallare.

Superlativ *tjåskasumus*, den kallaste.

Åddå, ny. Komparativ *åddåsub* eller *åddåsubbu*. Superlativ *åddåsumus*. *Jerbmak*, förnuftig. Komp. *jerbmakub*, *jerbmakubbu*. Superl. *jerbmakumus*. *Nialges*, smaklig. Komp. *nialgasub*. Superl. *nialgasumus*. *Banda*, rik. Komp. *båndab*. Superl. *båndaimus*. *Kukke*, lång. Komp. *kukkeb*. Superl. *kukkemus*. *All*, hög. Komp. *alleb*. Superl. *allemus*, och så vidare.

Puorak, god, *puoreb* och *pareb*, bättre, *puoremus*, *paremus* och *parabamus*, den bästa, är så väl som i lapskan som i alla andra språk en anomali.

De adjektiv som lycktas på *ot* utmärker alltid en viss belägenhet eller ställning, som till exempel *hallot* och *niakkot*, lutande. *Tjuolot*, sned. *Puodsot*, naken, m.fl. Dessa är alltid oböjliga och kan anses för adverb.

Av alla verb formeras ett oböjligt negativt adjektiv när man ombyter infinitiv presensändelsen på *et* till *ek*, *ak*, och den på *ot* till *ok*, som till exempel *takkak*, ogjord, av *takket*, göra. *Målsok*, oombytt, av *målsot*, ombyta. Dock är detta snarare att anse som negativa particip av sina verb, som man kan se av konjugationerna.

Hur kasus brukas, vilka i lapskan såväl som i finskan är flera än i andra språk, vill man med få exempel visa:

<i>Nominativ</i>	Attje påta	<i>pater venit</i>	fadern kommer
<i>Genitiv</i>	Attjen pardne	<i>filius patris</i>	faderns son
<i>Dativ</i>	Attjai leb waddam	<i>patri dedi</i>	jag har givit åt fadern
<i>Akusativ</i>	Attjeb wuoidnib	<i>patrem videbam</i>	jag såg fadern
<i>Vokativ</i>	Attje påte	<i>veni pater</i>	kom far
<i>Ablativ</i>	Attjest kullib	<i>ex patre audiebam</i>	jag hörde av fadern
<i>Lokativ</i>	Attjesne wuoidnab	<i>in patre video</i>	jag ser hos fadern
<i>Mediativ</i>	Attjin tjuowob	<i>cum patre sequor</i>	jag följer med fadern
<i>Negativ</i>	Attjetak leb	<i>sine patre sum</i>	jag är utan far
<i>Faktiv</i>	Attjen kalkab tunji orrot,	<i>ero tibi pater, sive patris loco,</i>	
			jag skall vara dig en far, eller som en far för dig
<i>Penetrativ</i>	Kåret warai	<i>in motem ascendere</i>	stiga upp på berget

När ändelserna *tebme*, *teme* och *tes* läggs till ett substantiv blir därav ett privativt eller negativt adjektiv, som till exempel *tjalme*, öga, *tjalmetebme* och *tjalmetes*, blind. Emellan dessa bägge är den åtskillnad att det senare ej deklineras och kan ej stå för sig självt utan ett substantiv, men det förra, eller *tjalmetebme*, deklineras och kan stå ensamt: således säger man ej *tjalmetebme almats*, utan *tjalmetes almats*, en blind människa; ej heller *mon leb tjalmetes*, utan *mon leb tjalmetebme*, jag är blind.

Personliga pronomen

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Mon, <i>ego</i> , jag	Mije, <i>nos</i> , vi
<i>Genitiv</i>	Mo (<i>Austr.</i> mun), <i>mei</i> , min	Mijen, mijan, mija
<i>Dativ</i>	Munji, munjen	Miji, mijit
<i>Akusativ</i>	Mo (<i>Austr.</i> monnob)	Mijeb, mijab
<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Muste, must	Mijest, mijast
<i>Lokativ</i>	Musne, mune	Mijesne, mijasne, mijan
<i>Mediativ</i>	Muina, muin	Mijin, mijain
<i>Negativ</i>	Muta, mota	Mijtatak, mijat
<i>Faktiv</i>	Munjen ²²	Mijen, mijan
DUALIS		
<i>Nominativ</i>	Mâi, <i>nos ambo</i> , vi bägge	
<i>Genitiv</i>	Monon, mono	
<i>Dativ</i>	Monoï, monoit	
<i>Akusativ</i>	Monob, monnob	
<i>Vokativ</i>	(saknas)	
<i>Ablativ</i>	Monost	
<i>Lokativ</i>	Monosne, monosn, monon	
<i>Mediativ</i>	Monoin	
<i>Negativ</i>	Monotak, monot	
<i>Faktiv</i>	Monon	

Todn, du och *sodn*, han, deklineras på samma sätt, som till exempel nominativ *todn*, genitiv *to*, dativ *tunji*, dualis *tâi*, pluralis *tije*. *Sodn*, han, genitiv *so*, dualis *sâi*, pluralis *sije m.m.* I de södra lappmarkerna brukas i dativ singularis *monnos*, *todnos*, *sodnos* och i akusativ *monnom*, *todnom* m.m.

I dagligt tal förkortas ofta dessa pronomen då de sätts bak efter verb, i synnerhet då man vill bejaka något, till exempel *tetab-ma*, jag vet nog, *mattah-tä*, du kan väl, *påta-sä*, nog kommer han, med mera.

²² Ursprunglig fotnot: Ganander.

Demonstrativa pronomena

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Tat, <i>hic</i> , denna	Tah, <i>hi</i> , dessa
<i>Genitiv</i>	Tan	Tai
<i>Dativ</i>	Tassa, tas	Tait, taite, taiti
<i>Ackusativ</i>	Tab, tabma	Tait, taite
<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Taste, tast, tate	Taiste, taist
<i>Lokativ</i>	Tasne, tane, tanne	Taidne, taine, taisne
<i>Mediativ</i>	Taina, tain	Tai
<i>Negativ</i>	Tabta	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Tan	(saknas)
<i>Penetrativ</i>	Tan, tasa	Tait, taite
	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Tat, <i>ille</i> , den	Tah, <i>illi</i> , de
<i>Genitiv</i>	Tann	Tai
<i>Dativ</i>	Tassa, tass	Tait, taite, taiti
<i>Ackusativ</i>	Tabb, tabma	Tait, taite
<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Taste, tasste, tatte	Taiste, taist
<i>Lokativ</i>	Tassne, tanne	Taidne, taine, taisne
<i>Mediativ</i>	Taina, tain	Tai
<i>Negativ</i>	Tabta, tabbta	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Tann	(saknas)
<i>Penetrativ</i>	Tann	Tait, taite

På samma sätt deklineras *tuot*, den där.

När ändelsen *ek* läggs till dessa pronomena, ökar den bemärkelsen men ändrar knappt deklinationen vidare än att den själv i de flesta kasus ombytes till *ka*, *ke* och *ak*, som man kan se av följande exempel:

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Tatek, <i>hicce, hic idem</i> , just denne	Takah, <i>hi ipsi</i> , just dessa
<i>Genitiv</i>	Tanke, tanka	Taika
<i>Dativ</i>	Tasak	Taitak
<i>Ackusativ</i>	Tabke	Taitak, taitek
<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Tastak, tastek, tata	Taistak
<i>Lokativ</i>	Tasna, tadna	Taidna, tainak
<i>Mediativ</i>	Tainak	Taika
<i>Negativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Tanka	(saknas)
<i>Penetrativ</i>	Tanka, tasak	Taitak, taitek

Interrogativa pronomén

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Kä, <i>quis</i> , vilken?	Käh, <i>qui</i> , vilka
<i>Genitiv</i>	Kän	Käi
<i>Dativ</i>	Käsa, käs	Käita, käit
<i>Ackusativ</i>	Käb	Käita, käit
<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Käste, käst	Käiste
<i>Lokativ</i>	Käsne, käne	Käisne, käine
<i>Mediativ</i>	Käina, käin	Käi
<i>Negativ</i>	(saknas)	Käita
<i>Faktiv</i>	Känen	Käinen
<i>Penetrativ</i>	(saknas)	Käita, kaita

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Kutte, <i>quis</i> , vilken?	Kutteh, <i>qui</i> , vilka?
<i>Genitiv</i>	Kutten	Kutti
<i>Dativ</i>	Käsa	Kuttit
<i>Ackusativ</i>	Kutteb	Kuttit
<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Kuttest, kuste	Kuttist

<i>Lokativ</i>	Kusne	Kuttin, kuttisne
<i>Mediativ</i>	Kuttin	Kutti
<i>Negativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Kutten	Kuttin
<i>Penetrativ</i>	Kutten, kutte	Kuttit
	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Mi, <i>quis, quid</i> , vilken, vad?	Mah, <i>qui</i> , vilka?
<i>Genitiv</i>	Man, mann	Mai
<i>Dativ</i>	Massa, masa	Mait, maita
<i>Ackusativ</i>	Mab	Mait, maita
<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Maste, mast	Maiste, maist
<i>Lokativ</i>	Masne, massne, manne	Maisne, maine
<i>Mediativ</i>	Maina, main	Mai
<i>Negativ</i>	Mata, matta	Maita (sällsynt)
<i>Faktiv</i>	Mannen, massan, massas	Mannen, main
<i>Penetrativ</i>	Masa, massas	Mait

Till *kä* och *mi* tillägges ibland för mera eftertryck en ändelse *tas*, vilken i några kasus så förändras, som man kan se av följande exempel:

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Kätas	Kähtas
<i>Genitiv</i>	Käntas	(saknas)
<i>Dativ</i>	Käsas, käses	Käitas, käites
<i>Ackusativ</i>	Käbtas	Käitas, käites
<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Kästes	Käistes
<i>Lokativ</i>	Käsnes, känes	Käisnes, käines
<i>Mediativ</i>	Käinas	Käinas
<i>Negativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Känenes	Käinenes
<i>Penetrativ</i>	(saknas)	Käitas

Till *kutte* lägges ock ett *s* till, i nominativ och alla de kasus som lycktas på en vokal.

När man till dessa pronomen lägger ändelsen *ke* förändras de icke i anseende till deklination, men väl till bemärkelsen. De är ej då mera interrogativa utan då betyder *käke*, *kutteke* och *mike* någon. I de kasus som lycktas på en vokal sättes ibland endast *k* till och *e* utelämnas, som *kuttek*, *kästek*, *käsak*, *käinak*, m.m. I de som lycktas på ett *n* brukas oftare *ek* i stället för *ke*, som *käinek*, *kuttinek*, *mainek* m.m.

Relativa pronomen

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Jukko l. juok, <i>qui</i> , vilken, som	Jukkoh, juoh, <i>qui</i> , vilka
<i>Genitiv</i>	Juon	Juoi
<i>Dativ</i>	Juosa, juos	Juoite, juoit
<i>Ackusativ</i>	Juob	Juoite, juoita, juoit
<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Juoste, juost	Juoiste, juoist
<i>Lokativ</i>	Juosne, juone	Juoisne, juoine
<i>Mediativ</i>	Juoina, juoin	Juoi
<i>Negativ</i>	Juota, juotta	Juoita (obrukligt)
<i>Faktiv</i>	Juon	Juoin
<i>Penetrativ</i>	Juosa, juos	Juoit, juoit

Kutte, *mi* och ibland även *kä* brukas ock som relativa. *Juoke*, var och en, deklineras som *juok*, då man alltid tillägger ändelsen *ke* och, efter en vokal, endast *k*, som man kan finna av det föregående.

Possessiva pronomen är ej andra än genitiv av personliga pronomen: således säger man till exempel: *mo pardne*, min son, *mijen* eller *mija manah*, våra barn.

Pronomenet *ets*, själv, deklineras olika i anseende till personerna jag, du, han, t.ex.

	SINGULARIS	PLURALIS
<i>Nominativ</i>	Mon <i>ets</i> , <i>ego ipse</i> , jag själv	Mije <i>etjeh</i> , <i>nos ipsi</i> , vi själva
<i>Genitiv</i>	Mo <i>etjen</i> eller <i>etjen</i> , <i>etjenne</i>	<i>Etjeni</i> , <i>etjene</i>
<i>Dativ</i>	<i>Etjesan</i> , <i>allasan</i>	<i>Allasene</i> , <i>allasani</i> , <i>etjeseni</i>
<i>Ackusativ</i>	<i>Etjem</i>	<i>Etjeme</i>

<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Etjestan	Etjestane
<i>Lokativ</i>	Etjesnan, etjenan	Etjisnane, etjinane
<i>Mediativ</i>	Etjeinan, etjinan	Etjinane
<i>Negativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Etjenan	Etjeneme, etjinane
<i>Penetrativ</i>	Etjesan, allasan	Allasene, allasani

SINGULARIS

<i>Nominativ</i>	Todn ets, <i>tu ipse</i> , du själv	Tije etjeh, <i>vos ipsi</i> , ni själva
<i>Genitiv</i>	Etjet	Etjete
<i>Dativ</i>	Etjesat, allasat	Etjesate, allasate
<i>Ackusativ</i>	Etjebt	Etjebte
<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Etjestat	Etjestate
<i>Lokativ</i>	Etjesnat, etjenat	Etjeisnate, etjinate
<i>Mediativ</i>	Etjinat	Etjinate
<i>Negativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Etjenat	Etjenete, etjenate
<i>Penetrativ</i>	Etjesat, allasat	Etjesate, allasate

SINGULARIS

<i>Nominativ</i>	Sodn ets, <i>ille ipse</i> , han själv	Sije etjeh, <i>illi ipsi</i> , de själva
<i>Genitiv</i>	Etjes, alde	Etjesi, aldi
<i>Dativ</i>	Etjesas, allasas	Etjesase, allasase
<i>Ackusativ</i>	Etjebse	Etjebse
<i>Vokativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Ablativ</i>	Etjestas, etjestes	Etjestase
<i>Lokativ</i>	Etjesnas, etjenes	Etjeisnase, etjinese
<i>Mediativ</i>	Etjeinas, etjines	Etjinase, etjinese
<i>Negativ</i>	(saknas)	(saknas)
<i>Faktiv</i>	Etjenes	Etjinese
<i>Penetrativ</i>	Etjesas, allasas	Etjesase, allasase

Om konjugationerna

Verben lycktas i infinitiv presens mestadels på *et* och *ot*. Därav blir indikativ presens när man ombyter ändelserna *et* och *ot* till *ab* och *ob*, som t.ex. infinit. pres. *takket*; indikat. pres. *takkab*; *tjuowot*, *tjuowob* m.m. Övriga tempus kan man bäst inhämta av konjugationerna.

Men emedan *leb*, jag är, är hjälpverb till alla verb i preteritum, så i aktiv form, vilket är märkvärdigt, som i passiv, vill man låta dess konjugation komma först.

INDIKATIV

Presens I

	SINGULARIS	Leb/mon leb, <i>sum</i> , jag är Leh/todn leh, <i>es</i> , du är Le/sodn le, <i>est</i> , han är
	DUALIS	PLURALIS
	Leb/måi len/län, <i>nos ambo sumus</i> , vi bägge är Lepen/tåi lepen/lepet, <i>vos ambo estis</i>	Lepe/mije lepe, <i>nos sumus</i> , vi är Lepet/tije lepet, <i>vos estis</i> , ni är
	Lepa/såi lepa, <i>illi ambo sunt</i> , de bägge är	Läh/sije läh, <i>sunt</i> , de är

Presens II

	SINGULARIS	Mon leb orromen, <i>in eo sum ut sim</i> , jag håller på att vara Todn le orromen Sodn le orromen
	DUALIS	PLURALIS
	Måi län orromen Tåi lepen orromen Såi lepa orromen	Mije lepe orromen Tije lepet orromen Sije läh orromen

Imperfekt I

	SINGULARIS	Mon lijeb, <i>eram</i> , jag var Todn lijih/lih, <i>eras</i> , du var Sodn lei/li, <i>erat</i> , han var
	DUALIS	PLURALIS
	Måi leimen/limen Tåi leiten/liten	Mije leime/lime Tije leite/lite

Sâi leika/lika

Sije lejen/lijen

Imperfekt II

SINGULARIS

Mon lijeb orromen, *in eo eram ut essem*,
jag höll på att vara

Todn lih orromen

Sodn li orromen

DUALIS

PLURALIS

Mâi limen orromen

Mije lime orromen

Tâi liten orromen

Tije lite orromen

Sâi lika orromen

Sije lijen orromen

Perfekt

SINGULARIS

Mon leb orrom, *fui*, jag har varit

Todn leh orrom

Sodn leh orrom

DUALIS

PLURALIS

Mâi len orrom

Mije lepe orrom

Tâi lepen orrom

Tije lepet orrom

Sâi lepa orrom

Sije läh orrom

Pluskvamperfekt

SINGULARIS

Mon lijeb orrom, *fueram*, jag hade varit

Todn lih orrom

Sodn li orrom

DUALIS

PLURALIS

Mâi leimen orrom

Mije leime orrom

Tâi leiten orrom

Tije leite orrom

Sâi leika orrom

Sije lejen orrom

Futurum

SINGULARIS

Mon kalkab orrot, *ero*, jag skall vara

Todn kalkah orrot

Sodn kalka orrot

DUALIS

Mâi kalken orrot
Tâi kalkabeten orrot
Sâi kalkaba orrot

PLURALIS

Mije kalkabe orrot
Tije kalkabet orrot
Sije kalkeh orrot

IMPERATIV

SINGULARIS

Orrom, *sim*, vare jag
Orro, *es, esto tu*, var du
Orros, lekes/lekus, han vare

DUALIS

Orron, *simus*, låt oss bægge vara
Orroten, *sitis*, var ni bægge
Orroskan/lekuskan, *sunto illi ambo*,
låt dem bægge vara

PLURALIS

Orrob, *simus*, låt oss vara
Orrote, orrot, leket, *estote*, var ni
Orrose, lekuska, *sunto*, vare de

KONJUNKTIV

Presens I

SINGULARIS

Mon litjab, litjab, *sim*, jag kan eller må vara
Todn litjah, *sis*, du må vara
Sodn litja, *sit*, han kan eller må vara

DUALIS

Mâi litjen, *nos ambo simus*
Tâi litjabeten
Sâi litjaba

PLURALIS

Mije litjebe/litjabe
Tije litjabet
Sije litjeh

Presens II

SINGULARIS

Mon litjab orromen
Todn litjah orromen
Sodn litja orrome, etc

Imperfekt I

SINGULARIS

Mon lulib, lublub, *essem*, jag vore
Todn luh/lubluh, *esses*, du vore
Sodn luli/lublu, *esset*, han vore

DUALIS

Mâi luluimen/lulimen

Tâi luluien/luliten

Sâi luluikan/lulikan

PLURALIS

Mije luluime/lulime

Tije luluite/lulite

Sije lulun, lublun, lulin

Imperfekt II

SINGULARIS

Mon lulib orrot, *essem/forem*, jag skulle varaTodn lulih orrot, *esses*, du skulle varaSodn luli orrot, *esset*, han skulle vara

DUALIS

Mâi lulimen orrot

Tâi luliten orrot

Sâi lulikan orrot

PLURALIS

Mije lulime orrot

Tije lulite orrot

Sije lulin orrot

Perfekt

SINGULARIS

Mon litjab orrom, *fuerim*, jag kan ha varit

Todn litjah orrom

Sodn litja orrom

DUALIS

Mâi litjen orrom etc.

PLURALIS

Mije litjabe orrom etc.

Pluskvamperfekt

SINGULARIS

Mon lulib orrom, *fuissem*, jag hade varit, etc.*Futurum*

SINGULARIS

Mon kalkatjab orrot, *fuego*, jag skall väl vara

Todn kalkatjah orrot

Sodn kalkats orrot

DUALIS

Mâi kalkatjen orrot

Tâi kalkatjebeten orrot

Sâi kalkatjeba orrot

PLURALIS

Mije kalkatjebe orrot

Tije kalkatjebete orrot

Sije kalkatjeh orrot

Alterum futurum

SINGULARIS	Mon kalkib orrot
	Todn kalki orrot
	Sodn kalkai orrot

DUALIS	PLURALIS
Måi kalkaimen/kalkimen orrot	Mije kalkaime orrot
Tåi kalkaiten/kalkiten orrot	Tije kalkaite orrot
Såi kalkaikan/kalkikan orrot	Sije kalkin orrot

INFINITIV

Presens & imperfekt	Orrot, <i>esse</i> , att vara
Futurum	Orrot kalket, <i>futurum esse</i> , att skola vara
Gerundium	Orron, orroten, med eller under det att man är
Supinum	Orrotjet, orroman, till att vara

PARTICIP

Presens	Orroje, <i>ens, qui est</i> , den som är
Preteritum	Orrrom, <i>qui fuit</i> , som har varit ²³
Futurum	Orrrojassa, <i>futurus, qui erit</i> , den som skall vara

Böjning av verb i nekande sats

INDIKATIV

Presens I

SINGULARIS	Ib le, <i>non sum</i> , jag är icke
	Ih le, <i>non es</i> , du är icke
	I le, <i>non est</i> , han är icke

DUALIS	PLURALIS
Ähn le	Epe le
Epen le	Epet le
Äpah le	Äh le

²³ Ursprunglig fotnot: Detta är tillika såsom ett substantiv som görs av verb, och utmärker själva tillståndet eller förloppet av ett ting. *Orrromen*, som här tvenne gånger förekommer, är lokativ härav. Se passivt preteritum particip.

Presens II

SINGULARIS	Ib le orromen
	Ih le orromen
	I le orromen etc.

Imperfekt I

SINGULARIS	Ib lam, <i>non eram</i> , jag var icke
	Ih lam, <i>non eras</i> , du var icke
	I lam, <i>non est</i> , han var icke

DUALIS

Eimen lam

Eiten lam

Eika lam

PLURALIS

Eime lam

Eite lam

Äh lam

Imperfekt II

SINGULARIS	Ib lam orromen
	Ih lam orromen
	I lam orromen

DUALIS

Eimen lam orromen etc.

PLURALIS

Eime lam orromen etc.

Perfekt

SINGULARIS	Ib le orrom
	Ih le orrom
	I le orrom

DUALIS

Ähn le orrom

Epen le orrom

Äpah le orrom

PLURALIS

Epe le orrom

Epet le orrom

Äh le orrom

Pluskvamperfekt

	SINGULARIS	Ib lam orrom Ih lam orrom I lam orrom	
DUALIS			PLURALIS
		Eimen lam orrom etc.	
			Eime lam orrom etc.

Futurum

	SINGULARIS	Ib kalka orrot Ih kalka orrot I kalka orrot	
DUALIS			PLURALIS
		Ähn kalk orrot	
		Epen kalka orrot	
		Äpah kalk orrot	
			Epe kalka orrot
			Epet kalk orrot
			Äh kalk orrot

IMPERATIV

	SINGULARIS	Elom orro, <i>ne sim</i> , vare ej jag Ele/ale orro, <i>non esto</i> , vare ej du Ellus/ällus orro/orrus	
DUALIS			PLURALIS
		Ällon orro	
		Älloten orro	
		Älluskan orro/orrus	
			Ällob orro, <i>ne simus</i> , låt oss ej vara
			Elet/alet orro, <i>non estote</i> , var ni ej
			Ällus oro/orrus, <i>non sunt</i>

KONJUNKTIV

Presens I

	SINGULARIS	Ib litja Ih litja I litja	
DUALIS			PLURALIS
		Ähn litja etc.	
			Epe litja etc.

Presens II

	SINGULARIS	Ib litja orromen Ih litja orromen I litja orromen	
DUALIS			PLURALIS
		Ähn litja orromen etc.	Epe litja orromen etc.

Imperfekt I

	SINGULARIS	Ib lule/lul Ih lule/lul I lule/lul	
DUALIS			PLURALIS
		Ähn lule/lul Epen lule/lul Äpah lule/lul	Epe lule/lul Epet lule/lul Äh lule/lul

Imperfekt II

	SINGULARIS	Ib lulu/lul orrot etc. ²⁴	
DUALIS			PLURALIS
		Eimen lulu orrot Eiten lulu orrot Eika lulu orrot	Eime lulu orrot Eite lulu orrot Äh lulu orrot

Perfekt

	SINGULARIS	Ib litja orrom Ih litja orrom I litja orrom	
DUALIS			PLURALIS
		Ähn litja orrom etc.	Epe litja orrom etc.

²⁴ Ursprunglig fotnot: Eller sammandraget *orrolulu* etc.

Pluskvamperfekt

	SINGULARIS	Ib lulu/lul orrom Ih lulu/lul orrom I lulu/lul orrom	
DUALIS			PLURALIS
		Eimen lulu/lul orrom etc	
			Eime lulu/lul orrom etc.

Futurum

	SINGULARIS	Ib kalkatja/kalkats orrot Ih kalkats/kalkatja orrot I kalkats orrot	
DUALIS			PLURALIS
		Ähn kalkats orrot	
		Epen kalkats orrot	
		Äpah kalkats orrot	
			Epe kalkats orrot
			Epet kalkats orrot
			Äh kalkats orrot

Alterum futurum

	SINGULARIS	I kalkib orrot I kalkih orrot I kalkai orrot	
DUALIS			PLURALIS
		Ähn/i kalkaimen orrot	
		I kalkaiten orrot	
		I kalkaikan orrot	
			I kalkaime orrot
			I kalkaite orrot
			I kalkin orrot

INFINITIV

Presens & imperfekt	I orrot, <i>non esse</i> , icke vara
Futurum	I kalket orrot, <i>non futurum esse</i>
Gerundium	I orron
Supinum	I orrotjet, i orroman

PARTICIP

Presens	I orroje, <i>qui non est</i> , den som ej är
Preteritum	Orrok, orroteke/orrotkenna, <i>qui non fuit</i> , den som ej har varit

Futurum I orrojassa, *non futurus, qui non erit*, den som ej skall vara

När *orrot* betyder förbli blir det i några tempus och personer annorlunda, t.ex.

INDIKATIV

Presens

SINGULARIS

Orrob, *maneo*, jag förblir

Orroh/todn orroh

Sodn orro

DUALIS

PLURALIS

Måi orron

Mije orroba

Tåi orrobeten

Tije orrobete/orrobet

Såi orroba

Sije orroh

Imperfekt I

SINGULARIS

Mon lijeb

Todn orroh/lih

Sodn orroi

DUALIS

PLURALIS

Måi orroimen

Mije orroime

Tåi orroiten

Tije orroite

Såi orroikan/orroika

Sije lijen/orron

Perfekt

Mon leb orrom etc.

KONJUNKTIV

Presens

SINGULARIS

Mon orrotjab

Todn orrotjah/orrots

Sodn orrots

DUALIS

PLURALIS

Måi orrotjen

Mije orrotjebe

Tåi orrotjeben/orrotjebeten

Tije orrotjebet

Såi orrotjeba

Sije orrotjeh

Imperfekt I

SINGULARIS

Mon orrolim

Todn orrolih

Sodn orroli

DUALIS

PLURALIS

Måi orrolulun

Mije orrolime

Tåi orroluluten

Tije orrolite

Såi orroluluka/orrolika

Sije orrolin

*Imperfekt II*Mon lulib orrot etc.²⁵*Böjning av regelbundna verb på et-**Aktiva former*

INDIKATIV

Presens I

SINGULARIS

Mon etsab, *amo*, jag älskarTodn etsah, *amas*, du älskarSodn etsa, *amat*, han älskar

DUALIS

PLURALIS

Måi etsen

Mije etsebe

Tåi etsebeten

Tije etsebet/etsebete

Såi etseba

Sije etseh

Presens II

SINGULARIS

Mon leb etsemen, *in eo sum ut amem, in amando occupatus sum*, jag håller på att älska

Todn leh etsemen

Sodn le etsemen

²⁵ Ursprunglig fotnot: Nekande imperfekt indikativ *idtjib orro*, m.m. Se *etset*.

DUALIS

Mâi län etsemen
Tâi lepen etsemen
Sâi lepa etsemen

PLURALIS

Mije lepe etsemen
Tije lepet etsemen
Sije läh etsemen

Imperfekt I

SINGULARIS

Mon etsib, *amabam*, jag älskade
Todn etsih
Sodn etsi

DUALIS

Mâi etsimen
Tâi etsiten
Sâi etsika

PLURALIS

Mije etsime
Tije etsite
Sije etsin

Imperfekt II

SINGULARIS

Mon lijeb etsemen
Todn lih etsemen
Sodn li/lei etsemen

DUALIS

Mâi leimen etsemen
Tâi leiten etsemen
Sâi leika etsemen

PLURALIS

Mije leime etsemen
Tije leite etsemen
Sije lijen etsemen

Perfekt

SINGULARIS

Mon leb etsam, *amavi*, jag har älskat
Todn leh etsam
Sodn le etsam

DUALIS

Mâi län etsam
Tâi lepen etsam
Sâi lepa etsam

PLURALIS

Mije lepe etsam
Tije lepet etsam
Sije läh etsam

Pluskvamperfekt

SINGULARIS

Mon lijeb etsam

Todn lijih/lih etsam

Sodn li/lei etsam

DUALIS

Mâi leimen etsam

Tâi leiten etsam

Sâi leika etsam

PLURALIS

Mije leime etsam

Tije leite etsam

Sije lijen etsam

Futurum

SINGULARIS

Mon kalkab etset

Todn kalkah etset

Sodn kalka etset

DUALIS

Mâi kalken etset

Tâi kalkabeten etset

Sâi kalkaba etset

PLURALIS

Mije kalkabe etset

Tije kalkabet etset

Sije kalkeh etset

I M P E R A T I V

SINGULARIS

Etsom, *amem*, älske jagEtse, etsoh, *ama*, älske duEtses/etsos, *amato ille*, älske han

DUALIS

Etsom

Etsoten, etsen

Etsoska/etsoskan

PLURALIS

Etsob

Etsote/etset

Etsose/etsus/etses

K O N J U N K T I V

Presens I

SINGULARIS

Mon etsitjab, *amem*, jag må älska

Todn etsitjah

Sodn etsits

DUALIS

Mâi etsitjen

PLURALIS

Mije etsitjebe

Tâi etsitjebeten

Tije etsitjebet

Sâi etsitjeba

Sije etsitjeh

Presens II

SINGULARIS

Mon litjab etsemen

Todn litjah etsemen

Sodn litja etsemen

DUALIS

PLURALIS

Mâi litjen etsemen

Mije litjabe etsemen

Tâi litjabeten etsemen

Tije litjabet etsemen

Sâi litjaba etsemen

Sije litjeh etsemen

Imperfekt

SINGULARIS

Mon etsalim/lulib etset

Todn etsalih/lulih etset

Sodn etsali/luli etset

DUALIS

PLURALIS

Mâi etsalimen/lulun etset

Mije etsalime/lulime etset

Tâi etsaliten/luliten etset

Tije etsalite/lulite etset

Sâi etsalika/luluika etset

Sije etsalulum/lulun etset

Perfekt

SINGULARIS

Mon litjab etsam

Todn litjah etsam

Sodn litja etsam

DUALIS

PLURALIS

Mâi litjen etsam

Mije litjabe etsam

Tâi litjabeten etsam

Tije litjabet etsam

Sâi litjaba etsam

Sije litjeh etsam

Pluskvamperfekt

	SINGULARIS	Mon lilib ²⁶ etsam Todn lulih etsam Sodn luli etsam	
DUALIS			PLURALIS
		Måi lulun etsam	Mije luluime etsam
		Tåi luluien etsam	Tije luluite etsam
		Såi luluika etsam	Sije lulun etsam

Futurum

	SINGULARIS	Mon kalkatjab etset Todn kalkatjah etset Sodn kalkatja etset	
DUALIS			PLURALIS
		Måi kalkatjen etset	Mije kalkatjebe etset
		Tåi kalkatjebeten etset	Tije kalkatjebet etset
		Såi kalkatjeba etset	Sije kalkatjeh etset

Alterum futurum

	SINGULARIS	Mon kalkib etset Todn kalkih etset Sodn kalkai etset	
DUALIS			PLURALIS
		Måi kalkaimen etset	Mije kalkaime etset
		Tåi kalkaiten etset	Tije kalkaite etset
		Såi kalkaika etset	Sije kalkin etset

INFINITIV

Presens & imperfekt	Etset, <i>amare</i> , att älska
Futurum	Etset kalket, <i>amaturum esse</i> , att skola älska
Gerundium	Etsemin, etsen, <i>amando</i> , med att älska Etseten, <i>in amando</i>

²⁶ Ursprunglig fotnot: I stället för *lilib* brukas här ibland *kalkam*, utan någon förändring, t.ex. *mon kalkam*, *tåi kalkam*, m.m.

Supinum Etsatjet, etseman, *amatum*, till att älska

AKTIVT PARTICIP

Presens Etseje, *amans*, den som älskar

Preteritum Etsam, *qui amavit*, den som har älskat

Futurum Etsejassa, *amaturus*, den som skall älska

Passiva former

INDIKATIV

Presens I

SINGULARIS Mon etsetowab/etsetuab, *amor*, jag älskas

Todn etsetowah/etsetuah

Sodn etsetowa/etsetua

DUALIS

PLURALIS

Måi etsetuen/etsetowen

Mije etsetowebe

Tåi etsetuebeten/etsetowebeten

Tije etsetowebet

Såi etsetoweba

Sije etsetoweh

Presens II

Mon leb etsetowen etc.

Imperfekt I

SINGULARIS Mon etsetowib, *amabar*, jag älskades

Todn etsetowih

Sodn etsetowi

DUALIS

PLURALIS

Måi etsetoweimen

Mije etsetoweime

Tåi etsetoweiten

Tije etsetoweite

Såi etsetoweika

Sije etsetowin

Imperfekt II

Mon lijeb etsetowen etc.

Perfekt

	SINGULARIS	Mon leb etsetowum/etsetum, <i>amatus sum</i> Todn leh etsetowum Sodn le etsetowum
DUALIS		PLURALIS
	Mâi län etsetowum etc.	Mije lepe etsetowum etc.

Pluskvamperfekt

	SINGULARIS	Mon lijeb etsetowum etc.
DUALIS		PLURALIS
	Mâi leimen etsetowum etc.	Mije leime etsetowum etc.

Futurum

	SINGULARIS	Mon kalkab etsetowet etc. Todn kalkah etsetowet etc. Sodn kalka etsetowet etc.
		IMPERATIV
	SINGULARIS	Etsetowob, <i>amer</i> , blive jag älskad Etsetowoh todn, <i>amator tu</i> Etsetowos, <i>amator ille</i>
DUALIS		PLURALIS
	Etsetowon mâi	Etsetowom mije
	Etsetowoten tâi	Etsetowote tije
	Etsetowoska sâi	Etsetowose sije

KONJUNKTIV

Presens I

	SINGULARIS	Mon etsetowotjab Todn etsetowotjah Sodn etsetowotja
--	------------	---

DUALIS

Mâi etsetowotjen

Tâi etsetowotjebeten/etsetowotjeten

Sâi etsetowotjeba

PLURALIS

Mije etsetowotjebe

Tije etsetowotjebet

Sije etsetowotjeh

Presens II

Mon litjab etsetowomen etc.

Imperfekt

SINGULARIS

Mon etsetowolim/lulib etsetowet

Todn etsetowolih/lulih etsetowet

Sodn etsetowoli/luli etsetowet

DUALIS

Mâi etsetowoliminen/lulimen etsetowet

Tâi etsetowoliten/luliten etsetowet

Sâi etsetowolika/lulika

PLURALIS

Mije etsetowolime/lulime etsetowet

Tije etsetowolite/lulite etsetowet

Sije etsetowolin/lulin etsetowet

Perfekt

Mon litjab etsetowum etc.

Pluskvamperfekt

Mon lulib etsetowum etc.

Futurum

Mon kalkatjab etsetowet etc.

Alterum futurum

Mon kalkib etsetowet etc.

INFINITIV

Presens & imperfekt Etsetowet, *amari*, bli älskad

Perfekt & pluskv.perfekt Etsetowum orrom

Futurum Etsetowet kalket, *amatum iri*

PASSIVT PARTICIP

Preteritum	Etsem, etsetowum & etsetum, <i>amatus</i> , älskad
Futurum	Etsemes, etsemas, <i>amandus</i> , den som skall älskas

När ett nekningsord tillsätts, konjugeras *etset* således:

INDIKATIV

Presens I

SINGULARIS ²⁷	Ib etse, <i>non amo</i> , jag älskar icke
	Ih etse
	I etse

DUALIS	PLURALIS
Ähn etse	Epe etse
Epen etse	Epet etse
Äpah etse	Äh etse

Presens II

SINGULARIS	Ib le etsemen
	Ih le etsemen
	I le etsemen

DUALIS	PLURALIS
Ähn le etsemen etc.	Epe le etsemen etc.

Imperfekt I

SINGULARIS	Idtjib etse, <i>non amabam</i> , jag älskade icke
	Idtjih etse
	Idtji etse

DUALIS	PLURALIS
Eimen etse	Eime etse
Eiten etse	Eite etse
Eika etse	Idtjin etse

²⁷ Ursprunglig fotnot: Personliga pronomen kan både tillsättas och utelämnas.

Imperfekt II

	SINGULARIS	Ib lam etsemen Ih lam etsemen I lam etsemen
DUALIS		PLURALIS
	Eimen lam etsemen	Eime lam etsemen
	Eiten lam etsemen	Eite lam etsemen
	Eika lam etsemen	Äh lam etsemen

Perfekt

	SINGULARIS	Ib le etsam, <i>non amavi</i> Ih le etsam I le etsam
DUALIS		PLURALIS
	Ähn le etsam etc.	Epe le etsam etc.

Pluskvamperfekt

	SINGULARIS	Ib lam etsam, <i>non amaveram</i> , etc.
DUALIS		PLURALIS
	Eimen lam etsam etc.	Eime lam etsam etc.

Futurum

	SINGULARIS	Ib kalka etset, <i>non amabo</i> , etc.
DUALIS		PLURALIS
	Ähn kalka etset etc.	Epe kalka etset etc.

I M P E R A T I V

	SINGULARIS	Elom etso, <i>ne amem</i> , älske ej jag Ele/ale etse, <i>non tu amato</i> Ellus/ällus etso/etsus, <i>ille non amato</i>
DUALIS		PLURALIS
	Ällon etso	Ällob etse, <i>ne amemus</i>
	Älloten etso	Elet/alet etse
	Älluskan etso/etsus	Ällus etso/etsus

KONJUNKTIV

Presens I

	SINGULARIS	Ib etsitja	
		Ih etsitja	
		I etsits	
DUALIS			PLURALIS
Ähn etsitje			Epe etsitje
Epen etsitje			Epet etsitje
Äpah etsitja			Äh etsitje

Presens II

Ib litja etsemen etc.

Imperfekt

	SINGULARIS	Ib etsalulu/lulu etset	
		Ih etsalulu/lulu etset	
		I etsalulu/lulu etset	
DUALIS			PLURALIS
Ähn & eimen etsalulu/lulu etset			Epe & eime etsalulu/lulu etset
Epen & eiten etsalulu/lulu etset			Epet & eite etsalulu/lulu etset
Äpah & eika etsalulu/lulu etset			Äh etsalulu/lulu etset

Perfekt

	SINGULARIS	Ib litja etsam etc.	
DUALIS			PLURALIS
Ähn litja etsam etc.			Epe litja etsam etc.

Pluskvamperfekt

	SINGULARIS	Ib lulu etsam etc.	
DUALIS			PLURALIS
Eimen lulu etsam etc.			Eime lulu etsam etc.

Futurum

	SINGULARIS	Ib kalkatja/kalkats etset etc.
--	------------	--------------------------------

Ih kalkatja/kalkats etset etc.

I kalkatja/kalkats etset etc.

DUALIS

PLURALIS

Ähn kalkatja/kalkats etset etc.

Epe kalkatja/kalkats etset etc.

Alterum futurum

SINGULARIS

I kalkib etset etc.

I kalkih etset etc.

I kalkai etset etc.

INFINITIV

Presens & imperfekt

I etset, *non amare* etc.

NEKANDE PARTICIP²⁸

Presens & preteritum

Etsek & etseken/etsetkenna, *non amans*, & *qui non amavit*,
den som ej älskar, den som ej har älskat

Passiva former

INDIKATIV

Presens I

Ib etsetowa etc.

Presens II

Ib le etsetowomen etc.

Imperfekt I

Idtjib etsetowo etc.

Imperfekt II

Ib lam etsetowomen etc.

Perfekt

SINGULARIS

Ib le etsetowum/etsek leb

²⁸ Ursprunglig fotnot: Är lika både i aktiv och passiv form.

Ih le etsetowum/etsek leh
I le etsetowum/etsek le etc.

Pluskvamperfekt

	SINGULARIS	Ib lam etsetowum/etsek lijeb etc.	
DUALIS			PLURALIS
		Eimen lam etsetowum/etsek leimen etc.	
			Eime lam etsetowum/etsek leime etc.

Futurum

Ib kalka etsetowet etc.

IMPERATIV

	SINGULARIS	Elom etsetowo, <i>non amer</i> Ele/ale etsetowo, <i>tu non amator</i> Ellus/ällus etsetowo/etsetowos, <i>non amator</i>
DUALIS		PLURALIS
		Ällon etsetowo
		Älloten etsetowo
		Älluskan etsetowo
		Ällob etsetowo
		Elet/alet etsetowo
		Ällus etsetowo

KONJUNKTIV

Presens I

	SINGULARIS	Ib etsetowotja etc.
DUALIS		PLURALIS
		Ähn etsetowotje etc.
		Epe etsetowotje etc.

Presens II

Ib litja etsetowomen etc.

Imperfekt

	SINGULARIS	Ib etsetowolulu/lulu etsetowet etc. Ih etsetowolulu/lulu etsetowet etc. I etsetowolulu/lulu etsetowet etc.
--	------------	--

Perfekt

SINGULARIS Etsek litjab/ib litja etsetowum etc.

Pluskvamperfekt

SINGULARIS Etsek lulib/ib lulu etsetowum etc.

Futurum

SINGULARIS Ib kalkatja etsetowet etc.

Alterum futurum

SINGULARIS I kalkib etsetowet etc.

INFINITIV

Presens & imperfekt I etsetowet etc.

NEKANDE PRETERITUM PARTICIP, PASSIVT

Etsek & i etsetowum, *non amatus*.

Av dessa verb blir somliga i passiv form sammandragna och ändas i infinitiv på *ot*, såsom till exempel *kullot*, höras, av *kullet*, höra. *Passot*, stekas, av *passet*. *Tåbdot*, kännas, av *tåbdet*, m.fl. vilka passiva former blir konjugerade likasom de aktiva formerna av de verb som lycktas på *ot*.

De tvåstaviga verb på *et*, som har i förra stavelsen ett *u* (men ej *ui* och *uo*) avviker litet ifrån denna konjugation i vissa tempus och personer, vilket man vill med exempel visa. Av infinitiv presens *jukket*, dricka, blir:

Aktiva former

INDIKATIV

Imperfekt

SINGULARIS Mon jukkib

Todn jukkih

Sodn jukkai

DUALIS

Måi jukkaimen

PLURALIS

Mije jukkaime

Tâi jukkaiten
Sâi jukkaika

Tije jukkaite
Sije jukkin

KONJUNKTIV

Presens

SINGULARIS

Mon jukkatjab

Todn jukkatjah

Sodn jukkats

DUALIS

PLURALIS

Mâi jukkatjen etc.

Mije jukkatjebe etc.

IMPERATIV

2:da person

Jukka

GERUNDIUM

Jukkatén, *in bibendo*

Passiva former

PRESENTS INDIKATIV

Jukkatowab & jukketowab etc.

NEKANDE PRESENTS INDIKATIV

Ib jukka etc.²⁹

PRESENTS KONJUNKTIV

Jukkatowotjab etc.

PRETERITUM PARTICIP PASSIV

Jukkatowum & jukkatum

NEKANDE PRETERITUM PARTICIP

Jukkak

²⁹ Ursprunglig fotnot: I kombination med nekningsverb blir alltid *e*, när det är den sista bokstaven, ändrat till *a*, och, uti verb med *o*, till *o* [sic].

Några andra verb med *a* i förra stavelsen gör detsamma: häribland är *takket*, *parget*, *kalket*, *tjadnet* samt, av de med *o*, *sokket*, *ehuru nokket*, *lokket*, *råkket* och mest alla de övriga tvåstaviga ord med *o* och *å*, i de anförda och flera tempus och personer, även har i den senare stavelsen ett *o* eller *å*. Till exempel *råkket*, *lokket* har uti

INDIKATIV

Presens I

SINGULARIS	Mon råkkåb, <i>rogo</i> , lokkob, <i>lego</i>
	Todn råkkåh, lokkoh
	Sodn råkka, lokka

DUALIS

Måi råkken, lokken

Tåi råkkåbeten, lokkobeten

Såi råkkåba, lokkoba

PLURALIS

Mije råkkåbe, lokkobe

Tije råkkåbet, lokkobet

Sije råkkeh, lokkeh

Presens II

Mon leb råkkåmen, lokkomen etc.

Imperfekt

SINGULARIS	Mon råkkib, lokkib
	Todn råkkih, lokkih
	Sodn råkkåi, lokkoi etc.

Perfekt

Mon leb råkkåm, lokkom etc.

Nekande presens indikativ

Ib råkkå, lokko etc.

GERUNDIUM

Råkkåmin, lokkomin

Om verb på -ot

De verb som uti infinitiv lycktas på *ot*, såsom *tjuowot*, *tjodtjot* m.fl. utgör den andra konjugationen, vilken likväl ej vidare än i aktivt imperfekt indikativ är skiljaktig ifrån de

förra, samt däruti att man här har *o* i stället för vokalerna *a*, *e*, och *i*, i sista stavelsen, såsom t.ex.

Aktiva former

INDIKATIV

Presens

SINGULARIS Mon swaskob, *flagello*

Todn swaskoh

Sodn swasko

DUALIS

PLURALIS

Mâi swaskon

Mije swaskobe

Tâi swaskobeten

Tije swaskobete

Sâi swaskoba

Sije swaskoh

Presens II

Mon leb swaskomen etc.

Imperfekt

SINGULARIS Mon swaskob

Todn swaskoh & swaskoih

Sodn swaskoi

DUALIS

PLURALIS

Mâi swaskoimen

Mije swaskoime

Tâi swaskoiten

Tije swaskoite

Sâi swaskoika

Sije swaskon

Perfekt

Mon leb swaskom etc.

Presens indikativ passiv

Mon swaskotowab etc.

Nekande presens indikativ

Ib swasko, ih swasko, i swasko etc.

Nekande particip preteritum

Swaskok etc.

Det är att märka att när *dn* följer på en vokal i första stavelsen i infinitiv blir det förra eller *d* utelämnat i aktivt indikativ i första och andra person singularis presens. I hela imperfekt, undantagandes i första och andra person singularis och tredje pluralis. I imperativ uti andra person singularis. I konjunktiv i hela presens och imperfekt. I infinitiv uti gerundium på *ten*. I presens passiv och de tempus som därav kommer kan det både utsättas och utelämnas. I nekande former utelämnas det uti presens och imperfekt indikativ och konjunktiv, både i aktiva och passiva former. I andra person singularis och pluralis imperativ och i nekande preteritum particip. Till exempel av infinitivet *adnet*, hava, *lodnot*, byta, och *tjadnet*, binda, blir vid de ovannämnda tillfällena *anab*, *lonob*, *tjanab*. *Ani*, *lonoi*, *tjanai*, *animen*, *lonoimen*, *tjanaimen*, *anite*, *lonoite*, *tjanaite*, m.m. *Ane*, *lono*, *tjana*. *Anitjab*, *lonotjab*, *tjanatjab*, m.m. *Aneten*. *Ib ane*, *ib lono*, *ib tjana* m.m. Particip *anek*, *lonok*, *tjanak*. De verb vilka kommer från svenskan, som *udnot*, *unna*, *grudnot*, *begrunda*, *sadnotet*, *sanna* m.fl. är ifrån denna regel undantagna.

Adverb är till en del böjbara, som till exempel *kukken*, långt, *kukket*, långt ifrån, *kukkas*, långt bort m.fl. De kompareras som adjektiv och lycktas på *it* och *ikt* i positiv, i komparativ på *but*, i superlativ på *must*, *musta*. När man till ett adjektiv lägger ändelsen *laka* blir därav ett adverb, såsom till exempel *puorak*, god, *puoraklaka*, tämligen väl, med mera.

Prepositionerna regerar nästan endast genitiv, ty de övriga kasus behöver dem ej emedan prepositionerna där är förut lika som inneslutna, så att mediativ betyder *med*, negativ *utan*, lokativ *uti* m.m. När de tillsätts sker det endast till överflöd och för större tydlighets skull.

Konjunktionerna *atja*, på det, och *abma*, att icke, förenas med personliga pronomen i verb, t.ex.

SINGULARIS *Atjab & atjam*, *ut ego*, på det jag
 Atjah & atjat
 Atjas

DUALIS

*Atjan mõi**Atjebeten**Atjaba*

PLURALIS

*Atjabe**Atjabete**Atjase*, *atjasije*

	SINGULARIS	Abmam, <i>ne ego</i> , att jag icke
		Abmah, ammata
		Abmas, abmasa
DUALIS		PLURALIS
Amman måi		Abmame, ammame
Abmabeten		Abmabet, ammabet
Abmaba		Abma/ama sije

Följande få exempel visar hur verbens tempus brukas i lapskan:

Mon etsab so kaiket waimost, jag älskar honom av allt hjärta.

Maite le todn takkemen? mon leb tjalemen. Vad håller du på att göra? jag skriver.

Mon wuoidnib so, kâsse sodn li mannemen wuonai, jag såg honom, när han höll på att fara till Norge.

Mangel leb kullam, jutte sodn juo le påtam tokko, ja, jus lijeb astam, die lijeb so tjuowom, jag har sedan hört att han redan har kommit fram dit, och om jag hade haft tid hade jag följt honom.

Ib tete, jus mattitjab påtet to lusa, ibken tete, maite todn litjah takkemen. Jus lulib tokko påtet, die tabb lulib ådtjot wuoidnet, jag vet intet om jag kan komma till dig, ej heller vet jag vad du gör. Om jag skulle komma dit, så finge jag se det.

Ikka litjab autebut naute takkam, talle ib tete, jus kalkatjab wele tuostet tabb takket, fastän jag kan ha så gjort förut, vet jag ej nu om jag skall våga att mera det göra.

Pårråk leb mon udne, jag har ingenting ätit idag.

Takkak le anje tat pargo, detta arbetet är ännu ogjort.

Katte etjebt, abma todn jårrå, akta dig att du ej faller.

Hålå munji, atjab tetet, säg mig att jag må veta.

Här är ej tillfälle att vidlyftigare utföra denna saken, utan jag slutar härmed och utber mig läsarens blida omdöme. Har jag varit nog lycklig att kunna fullgöra hans åstundan, räknar jag mig för mödan belönt.

JOH. J. ÖHRLING.

LAPSK ORDBOK

MED ORDFÖRKLARINGAR PÅ SVENSKA OCH LATIN

A.

ABAROT, *v.n. audere*, våga sig, bjuda till. **Ib akta abaro**, *ne audeo quidem*, jag bjuder icke en gång till.

ABE, *particula affirmativa & exhortandi*, ett bejaknings- och uppmuntringsord. **Abe de le**, *ita omnino est*, ja, så är det. **Abe parga rouvo**, *festina quceso*, käre skynda dig.

ABEJUS, *particula affirmat.*, ett bejakningsord. **Abejus tietab**, *probe scio*, jag vet väl.

ABBES eller **ABBES-KIRJE**, *n.s.*, *Liber elementaris A, B, C, D*, ABC-bok.

ABBESET, *v.n. exundare, superfluere*, flöda över, rinna över. **Kare abbes**, *vas superfluit*, det rinner över kärlet. **Abbetet**, detsamma som **abbeset**.

ABI, i Lycksele. Se **Ape**.

ABLEK eller **ABLEM**, *acquisitum*, avel, det man förvärvar sig. **Etjen ablek le tatt**, detta är min egen avel, *hoc propria industria acquisivi*.

ABLET, *v.a. acquirere*, avla, förvärva sig. **Pargab mak ik ib mabke able**, *laboro*

quidem nihil licet acquiram, jag arbetar nog, ehuru jag ingenting förvärvar. **Ib aibmot piebmob allasen ablet**, *cibum mihimet non valeo acquirere*, jag är inte i stånd att förvärva mig födan.

ABLANET, *vox ecclesiastica*, brukligare är **sakkanet**, se nedan.

ABLETET, detsamma som **sakketet**, **vuolgatet**, se nedan. **Abletet**, i Lycksele, *negligere*, försumma.

ABLETEBME, *n.a.* eller **ABLETIS**, *piger*, lat, som ingenting förvärvar. **Abletis Tjäive**, *otiosissimus homo*, en lat buk. **Aptsa abletebme**, *homo nullius occupationis*, en som ingenting vill göra. **Abletub** eller **Abletubbu**, *compar. pigrior*, latare. **Abletubmus** eller **-tumus**, *superl. pigerrimus*, latast.

ABLETISWUOT, *n.s. pigritia*, lättja.

ABLETISLAKA, *adv. pigriter*, lataktighet.

ABMA, *conj. causs. ne*, att icke. **Abma tab takkat kalka**, *ne id faciat*, att han inte må göra det. **Abmamis**, detsamma som **abma**.

ABMAS, se **Ammas**.

ABMEL, *n.s. unicornis, monoceros*, enhörning.

ABNES, **ABDNAS** eller **ABDNES**, *n.s. materies ex qua quid fabricatur*, ämne. *Proprie de ligno, de quo quidquam fabricandum erit*, ämnesved. **Abdnas muor**, detsamma.

Abdnas muoreit tjuoppet, *cædere ligna ad fabricandum destinanda*, hugga ämnesved. *Cum Derivatis proprie non nisi de materia lignea usitata vox*.

ABDNASTET, *v.a. ligna cædere ad fabricandum idonea, rudimateriam ligneam parare*. Hugga ämnesved, tillverka, tillyx. **Wadsob abdnastet**, *eamus cæsum ligna ad fabricandum idonea*, låt oss gå att hugga ämnesved.

ABNESTASTET, *Dimin. idem*.

ABNASTATJET, *v.a. incipere formare quidquam de ligno*, begynna att tillverka.

ABNASTEJE, *n.s. rudis materiæ concinnator*, tillverkare. **Tjuorpes abdnasteje**, *indoctus faber*, en ohändig tillverkare eller snickare.

ABNESTEM, *rudis materiæ paratio*, tillverkande, tillagning.

ABRADIJUS eller i Lycksele: **ABRODIJES**, *Stella veneris, lucifer*, morgonstjärna. **Ekketes abrodijes**, *Stella veneris vespertina*, aftonstjärna.

ABRE, *n.s. pluvia*, regn. **Abre måke**, *imber*, regniskur, slagregn. **Abre le påtemen**, *ventura est pluvia*, det blir regn. **Abre måke kattjai**, *descendit imber*. Synonym, brukligare hos *Borealiores*. **Rasjo**, som ses nedan.

ABRE KÄRÄTZ, i Lycksele *picus*, hackspett, en sorts fågel.

ABRES eller **ABRELAKASATZ**, *pluviosus*, regnaktig. **Abres talke**, *pluviosa tempestas*, regnaktig väderlek.

ABRETEKE, *sine pluvia*, regnlös.

ABROTET eller **ABROT**, *v.n. pluere*, regna, *synom. Rasjotet*. **Olkon talle abrota**, *pluit foris*, det regnar ute. **Ikto abroi åbbå päiveb**, *heri pluebat per totam diem*, i går regnade det hela dagen.

ABROGÅTET, *v.n. pluere incipere*, börja att regna. *Synon. Rasjogåtet*.

ABROTASTET, *v.n. Dimin. parvum pluere*, regna smått, duska, **Abrotasta unnanatji**, *pluit paulisper*, det regnar litet smått. *Synom. Däinget*.

ADDA, **ADDAK**, **ADDOK**, **ADDES** eller **ADS**, mansnamn. Andreas.

ADDAM, **ADHA** & i Lycksele **ADDEM** eller **JADDEM**, *n.s. medulla*, märg. **Addamab niammastet**, *medullam exsugere*, suga ut märgen. Även: *maciem inducere*, göra en mager. *Obs. Addam, etiam appellantur ossa pedum & crura Renonum & aliorum animalium esculentorum, medulla referta*. **Addamit tjåsket**, *findere ossa, quo possit crui medulla*, klyva mägben.

ADDAMESNE, **ADDAMIN**, som **Addami -sisne** eller **-sin**. *In ossibus, (subintellecta medulla), medullosus, vel qui medullam in ossibus habet, pingvis non tamen obesus: de animalibus esculentis*. Märgfet, som har märg i benen, lagom fet. Säges om ätliga kreatur, t.ex. **Addamin le tatt påtsoi**, *rangifer tam pingvis, ut esui sit idoneus*. *Obs. Addamesne, Addamin, vicem supplet nominis adjectivi adposito semper verbo Sum, quod Lapponice dicitur le;*

omisso autem verbo Sum, adjective usurpatur adha, t.ex. adha påtsoi, Reno pinguior.

ADHASMOUNVET eller **ADDASMOET**, *v.n. pinguescere*, bli fet, få mærg. **Juo le adhasmouvum**, *jam pinguior factur est*, han har blivit fet. *De animal. escul.*

ADHASMUTTET. *Dimin. idem.*

ADHASTUTJET, *v.n. pinguescere*, bli fet.

ADHATEBME eller **ADDATEME**, *n.a. macer*, mager. *Quasi sine medulla, nam -tebme* eller **-teme**, *in fine vocis, vicem supplet particulæ privativæ s. negativæ.*

ADDATES eller **ADDETES**, *n.a. Detsamma.*

Addates pjärgo, *caro macilenta.*

ADDAN, eller **ADDANES**, *n.s. respiratio*, andedrækt.

ADDANADDET, eller **ADDANUDDET**, *v.n. dicitur de illo, qui graviori morbo afflictus spiritum ducere quasi non valet & animam videtur esse exhalaturus*, kikna, förlora andedrækten. **Sutte pale addanaddi**, *sæpius illi respiratio intercludebatur.* **Mo mana ikto addanaddi**, *infans meus heri quasi in agone mortis erat*, låg liksom i själståget³⁰.

ADDANET, *v.n. respirare, spiritum ducere*, andas.

ADDEGAR, *v.n. defectivum & inflectibile.*

Idtjib addegar, *non observabam, non putaram*, jag gav ej akt därpå, kom det ej ihåg.

ADET, eller **ÄDET**, *v.a. Lycksele*, se **hadet**.

ADEJE, *n.a.* se **hadeje**.

ADELES ÅLMA, *vir nobilis, generosus*, adelsman.

ADNATAKES, *n.a.* se **ANATAKES**.

ADNARES, *n.s.* se **ÅDNÅRES**.

ADNEM, *n.s. usurpatio*, brukning, nyttjande.

Tåssjen adnem, *despectus*, förakt.

ADNEMAS, *n.a.* i Lycksele *qui teneri potest*, som kan hållas.

ADNET, eller i Lycksele **ANET**, *v.a. habere, possidere*, ha, besitta. **Adne tab kirjeb**, *habeas hunc librum*, hav eller behåll denna bok. Även *usurpare, uti*, bruka, nyttja. **Ets le todn tab adnam**, *ipse illo usus es.*

Även, *habere sibi aliquem vel aliquid curæ*, låta sig vårda om någon person eller någonting. **I sodn mo ane aimolaka**, *non ita justam mei gerit curam*, han vårdar sig ej rätteligen om mig. *Item, æstimare*, värdera, skatta. **I sodn tab manneken ane**, *nihili id facit*, han sätter ej värde därpå.

Adnet puoren, pahan, tåssjen, *in bonis, malis, pro nihilo ducere*, skatta för gott, för ont, för ingenting. **Aimon adnet**, *servare, non perdere*, ha i behåll, icke förlora.

ADNELET, *v.a. retinere, cohibere, refrenare*, hålla kvar, hålla tillbaka. **Adnelet ålmab kaptest**, *de pallio virum retinere*, **Adnelet herkeb**, *refrenare renonem.*

ADNALASTET, *v.a. Dim. ab Adnelet, estque ejusdem significationis.*

ADNEST, *adv. valde, haud parum*, tämligen.

Adnest stuora ålma, *vir magnus satis*, tämligen stor man.

ADNESTET, *v.a. Dim. a verbo adnet*, som ses ovan. Ha något litet. Betyder i Lycksele även *Opus habere*, behöva, *pro quo tamen usu magis receptum est, tarbahet.*

³⁰ för döden

ADNETET eller **ANETET**, *v.a. tenere*, hålla, hålla uti. **Anet tab kirjeb**, *tene hunc librum*. Även, **anetete mo budait**, *servate præcepta mea*. **Adnetowet**, *passiv. teneri*, hållas.

ADNETATTET eller **ANETATTET**, *v.n. haberi vel usurpari posse, usui idoneum esse*, kunna brukas, vara brukbar. Även, *facere ut aliquid usurpetur*, låta någonting brukas.

ADNETAPTA, *n.a.* i Lycksele, se **adneteke**.

ADNETEM, *n.s. vox ecclesiastica*. **Jubmelen pajas adnetem**, *sustentatio Divina*, Guds uppehållande.

ADNATUS eller **ANATUS** detsamma.

ADNETS, som **adnetus**, *n.s.* i Lycksele *ansa*, handhåll³¹.

ADNETEKE eller **ANETEKE**, *n.a. qui non est tritus, novus, non usurpatus*, ny, obrukad. **Tat kapte le aneteke**, *nunquam hos pallium usurpatum est*.

ADNO, eller ibland hos *Austral.* **adnok**, *n. adj. quibus quotidie & semper utimur, quæ nobis sunt familiaria*, det man dagligen och ofta brukar. **Adno karwo**, *vestes quotidianæ*. **Mo adnok pardne le sodn**, *illum jam dudum suscepi atque adoptavi filium*.

ADNOM, *n.a. attritus, quo diutius usi sumus*, brukad, nött. **Juo le adnom kapte**, *pallium hoc jam aliquantum tritum est*.

ADNOSTOM, *n.a. Dim. ab. adnom*.

ADNOT, *pro ADNETOWET, passivum verbi adnet*, som ses ovan.

ADNOT, *v.a. petere*, begära, se **anot**.

ADTJEK, *adv. nuper*, nyligen. **Iske adtjek** eller **talle adtjek**, *nuperrime*, nu nyss.

Adtjeklaka, *non ita multo anse, nuperius*, icke längesedan.

ADTJEKJE, *n.a. nuperus, recens*. **Adtjekje hawe**, *recens vulnus*, nytt sår. **Adtjekje mana**, *infans recens natus*, nyfött barn.

ADTJA, **ADTJABE**, se **ATTJA**.

ADTJO, se **Stadtjo**.

ADWERDO, *n.s. persona*, person. Uttrycket är brukligare hos *Australiores Lappones*.

ADWOT, *v.a.* i Lycksele *operire*, övertäcka, se **awet**.

AGGE, *n.s. plumæ minutissimæ atque molissimæ, floccus*, fjun, små dun. Hos *Borealiores* är det brukligare med **nava**, se nedan.

AGNA, eller **AGNE**, *n.s. paleæ*, agnar.

AH! *Interj. ah!* ack.

AHANES eller **AHNES**, se nedan **hanes**.

AJ, *conj. copul. quoque, etjam*, ock, också.

Dubbleras stundom, t.ex. **Påte todn aj aj**, *veni tu quoque*, kom du också.

AJAH? *adverb. interrog. quid?* vad?

AJJA, *n.s. avus paternus vel maternus*, farfar, eller morfar. Även, *tonitru*, åska, åskedunder. **Aija jutsa** eller **aija klibma**, *Jupiter tonat*, åskan går. *Ratio denominationis est, quod Lappones sibi persuasum olim habuere tonitru essens vivum, in nubibus residens hominumque dicta optime audiens, & si quid mali de illo locuti fuerint vel quocunque modo illud offenderint, se sui criminis nunquam non duros pœnas: illam ob causam ens illud vocarunt aija s. avum, scilicet ut sanguine illis conjunctum ipsis faveat nihilque damni det. Fuere etjam Lappones, qui credidere tonitru ipsum esse Deum, qui dæmonem profligans cælisque expellens, adhibitis tormentis hunc excitaret fragorem; qua in sua opinione non*

³¹ handtag, skaft

- multum ab antiquis Gothis discreparunt, quod probatur adagio Svecano: "Toren och trollen", atque Norvagico isto: "Torden skyder efter troll". Aija, etjam appellatur lapis grandiusculus retibus piscatoriis ad alterutrum vel utrumque finem appensus, ne vi fluminis & ventorum auferantur; krabbsten³². Madderaija, proavus, farfars eller morfars fader, se nedan.*
- AJALADDET**, *v.n. insanire, impos animi esse, vara galen, icke vid sina sinnen. Ajaladda äivest, delirat, han är huvudsvag.*
- AJANEJE**, *n.a. cunctator, qui res de die in diem dissert, en söler³³, som uppskjuter sina göromål ifrån den ena dagen till den andra.*
- AJANEM**, *n.s. impedimentum, mora, hinder, dröjsmål. Sardno mo ajanemeb, dicas impedimentum meum, Luk. 14:18.*
- AJANES** eller **Ajenes**, *n.s. idem. Ajenesen munji sjaddi, impedimento mihi factum est, det blev mig till hinder. Synon. häpto, heretes.*
- AJANET**, *v.n. impediri, commorari, dröja, hindras. Maina ajanih? quo impeditus fuisti? med vad blev du hindrad? Akta kaik maina almats ajana, perinde erit quid demumcunque factum fuerit homini negotii, det är lika mycket vad människan får att göra eller syssla med.*
- AJANADDET**, *v.n. frequ. Idem quod ajanet.*
- AJANASTET**, *v.n. Dim. paulum impediri, hindras något litet.*
- AJANATJET**, *v.n. incipere impediri, vel morari, begynna att hindras, begynna att dröja.*
- AJETAKES**, *n.a. quod non nisi cum impedimento peragi potest, hinderlig, hindersam.*
- AJETEKE**, *n.a. non impeditus, nullis impedimentis obnoxius, obehindrad, som är utan förhinder.*
- AJETET**, *v.a. impedire, detinere, förhindra. Sije ajetijen mo, impedivere me, de förhindrade mig. Abma kalkab ajetet to kukkeb, ne te diutius detineam. Ajetowet, pass. impediri, förhindras.*
- AJETEJE**, *n.s. morator, förhindrare, en som gör hinder.*
- AJETEM**, *n.s. impedimentum, quando quis aliquem impedit, förhindrande.*
- AJETALLET**, *v.n. tempus fallere, delectare se, fördriva tiden, roa sig. Maina todn ajetallah, quocum te delectas, vad roar du dig med.*
- AJATALLEM**, *n.s. meditatio, deliberatio, betraktelse, övervägande. Ajatallemi påtib, deliberationem suscepi, jag kom i betänkelse.*
- AJATALLET**, *v.a. deliberare, meditari, överväga, betänka sig. Anoi astob ajatallet, deliberandi tempus petebat. Ajatallah puorist, probe meditare, betänk dig väl. Paje mon anje ajatallab tab, da mihi spatium ulteriorem hujus rei deliberationem suscipiendi. Synon. grodnot, brukligt hos Austral.*
- AJATALLEGÅTET** eller **Ajatallagåtet**, *v.a. inchoatium, incipere deliberare, deliberationem inchoare, begynna att betänka eller överväga.*
- AIBMOTET**, *v.a. pollere, valere, posse, förmå, orka. Ib aibmot tab takkat, hoc facere non valeo, jag förmår ej göra det. Australioribus aimotet. Wekketab kokte*

³² sten som fästes vid ena eller båda ändarna av ett fisknät för att det inte skall föras bort av strömmar och vindar

³³ sölkorv

aibmotab, *pro virili juvo*, jag hjälper efter förmågan.

AIBMOTATJET, *v. inchoat. incipere valere vel posse*, begynna att förmå.

AIDE, *n.s. bene factum, beneficium, gratia inita*, välgärning, god gärning. **Aitigi aiden tiete tunji tat puore sjadda**, *ob bene facta parentum hoc frueris bono*, detta goda har du för de välgärningar, som dina föräldrar har gjort. **Åutotz aidest munji tab vaddi**, *gratiæ antea initiaè caussa id mihi dedit*.

AIDAGAS, *n.a. benignus, bonus*, benägen, god.

AIDESTET, *obedire, morem gerere, item venerari*, lyda vörda. Även *definere*, upphöra. *Hinc derivata*, **Aidestem**, *veneratio, obedientia*, dyrkan, lydnad. **Aidesteje**, *cultor*, dyrkare. **Oaidesteje eller onaidesteje**, *qui non veneratur, non obsequens*. **Jubmelen oaidesteje**, *qui Deum non colit, impius*. *Obs. rarius occurrunt*.

AIDO, *n.s. via qua Lappones suis cum rangiferis commigrant*, boflyttningsväg med renar.

AIDOTZ, *n.s. Dim. idem*.

AIDNES eller **ÄIDNES**, *n.a. sanus, sund, frisk*.

AJEK eller **AJA**, *n.s. fons aquæ de terra ebullientis*, springkälla, kalkkälla. **Aja tjatse**, *aqua fontana*, källvatten. **Kårsok ajeken tjatse**, *frigidissimi fontis aqua, cui Synon. jägna tjatse, aqua gelidissima*. **Tjatsetis ajek**, *fons aqua carens*. *Obs. Lappones in Alpibus degentes aquam potant gelidissimam, siti urgente; idque faciunt licet sudore vel maxime tempore æstivo perfusi sint, nunquam tamen illos*

inde male se habere observavi. Phtisi Pulmonalis atque Hectica non sæpius apud illam gentem quam alibi occurrit; unde videre licet, quantum debeant consuetudini, cum alii quicunque insueti non sine periculo inflammationis ventriculi & plurium aliorum malorum id facere possent, ut Medicis notum. Ajekats, Dim.

AIKALASI, *n.s. indecl. & quasi in penetrativo casu. Meta, propositum, föremål, ändamål*.

I kâssek aikalasi pätet, *nunquam metam optatam contingere*, aldrig hinna till sitt föremål. *Obs. i Lycksele säger man aikalen eller aikalan*.

AIKASWARAS, *si forte fuerit opus*, i allt fall, på vån och vara. **Walde pednikit faronat aikaswaras**, *sume tecum pecunias, forte tibi illis opus erit*.

AIKE, *n.s. tempus, tid*. **Aike le anje**, *adhuc tempus est*, ännu är tid. **Kattet aikeb**, *observate tempus*. **Akten aiken**, *semel*, på en gång. **Mådden** eller **sutten aiken**, *pluribus vicibus, sæpius*, flera gånger. **Kallen aiken?** *quoties?* hur många gånger? **Puore aike** eller sammandraget **puoraik**, *formula est salutandi, ave! proprie atque ad verbum: bonum tempus! (scil. opto) god dag*. **Aike pale**, *tempestivitas, justum tempus*. **Aike palai pätet**, *tempestive venire*, komma i rätan tid. **Sjättes aike**, *tempus opportunum*, tjänlig tid. **Aike pådda**, *tempus ad capiendos pisces idoneum*, tjänlig tid att fånga fisk. **Aikai pätet**, *efficere valere*, komma till rätta med. **Oaike**, *n.s. tempus non idoneum*, otjänlig tid, otid.

Oaikasatje, *n.a. intempestivus*, otidig.

Oaikot, *fieri*

- intempestivum, non opportunum esse*, vara otjänlig, bli otjänlig.
- AIKASATZ**, *n.a. temporalis*, timlig. **Aikasatz puore**, *bonum temporale*, timligt gott. **Aikasatz tarbeswuot**, *necessarium temporale*, timligt behov. *Vox Ecclesiastica*.
- AIKATALLET**, *v.n. cunctari*, dröja, draga ut på tiden.
- AIKETATTET**, *v.a. negligere*, försumma.
- AIKES**, *n.a. i Lycksele tepidus*, ljum. **Aikes tjatse**, *aqua tepida*, ljumt vatten.
- AIKELET**, *v.a. tepidare*, uppvärma. **Aikele lämeb**, *tepida jusculum*, värm upp soppan. **Aikelastet**, *Dim. idem*.
- AIKENET**, *v.n. tepescere, tepeferi*, bli varm. **Juo le aik anum**, *jam tepefactum est*. **Aikestet**, *ejusdem est significationis & quasi diminutivum ab aikenet*. **Tje le aikestem en**, *jam tepescere incipit, hæ voces Australioribus solum Lapponibus sunt familiares*. jmf. **Lägges**, **lägganet**, etc.
- AIKETET**, *v.a. perficere, consummare*, verkställa, fullända. **Juope le akietam ja laitam**, *jam dudum perfecit*, han har redan längsedan fullbordat saken.
- AIKOM**, *n.s. propositum, conamen*, uppsåt, föresats. **Suolles aikomeh**, *insidæ clandestinæ*.
- AIKOT**, *v.n. fieri tempestivum*, bli bekvämlig, bli tjänlig. **Tje jaure aiko**, *jam lacus ad piscandum sit tempestivus*. Även, *decernere, constituere*, besluta, sätta sig före. **Mon leb aikomen Jubmelen Buordai**, *ad Cænam Domini accedere constitui*, jag ärnar mig till Guds Bord. Även, *se genere*, uppföra sig, skicka sig. **Aiko muina kokte valla todn sitah**, *utcunque libuerit tibi te in me geras, skicka dig emot mig som du helst vill*. **Kätja! kokte todn le aikom**, *eho! quo te gessisti modo*, si! huru du har skickat dig. *Observa: dicitur etjam äikom, äikot*.
- AILEK** eller **Ailekes päiwe**, *n.s. Dies Sabbathi*, söndag. **Ailekes**, i Lycksele *sanctus*, helig.
- AILES**, *n.a. integer, illæsus*, hel, oskadd. **Kroppe ailes kaudnesowi**, *illæsum repertum est corpus*. **Kalle mo willai ailaseh orrot kalkeh**, *per me sarta tectaque erunt*. *Item transl. sanctus*, helig. **Ailes Wuoigenes**, *Spiritus Sanctus*, den Helige Ande. *Synon. Passe*.
- AILESAPTA** eller **Ailesaptus**, *n.a. i Lycksele non sanctus*, ohelig. Bättre: **oailles** eller **onailes**.
- AILESLAKA**, *adv. sancte*, på heligt sätt. **Ailesikt**, detsamma.
- AILESTEM**, *n.s. sanctificatio*, helgelse. *vox Ecclesiastica*. **Wuoigenen ailestemesne**, *in sanctificatione spiritus*. **Ailes takkem**, detsamma.
- AILESTET**, *v.a. sanctificare*, helga. **Wai sodn kalki tab ailestet**, *ut ipsam santificaret*, Ef. 5:26.
- AILESTASTET**, *v.a. Dim. idem*.
- AILESTATJET**, *v.a. incipere sanctificare*, begynna att helga.
- AILESTATTET**, *facere ut sanctificetur*, låta helga.
- AILESTATTEM**, *n.s. se Ailestem*.
- AILESTATTEJE**, *n.a. Sanctificator*, Heliggörare.
- AILESTEJE**, detsamma.
- AILESTOWET**, *pass. ab ailestet*.
- AILESWUOTA**, *n.s. sanctitas*, helighet. **Aileswuotesne**, *in sanctitate*, Luk. 1:75.

AILEWUESTO eller **Ailewiset**, *v.a. valedicere*, taga avsked, bjuda farväl. **Ailewise attjabt**, *valedicas patri tuo*. **Atte mon aileviesab taite, gutteh leh mon kåtesne**, *ut valedicam eis, qui in domo mea sunt*.

AIME, *n.s. acus ad consuendas pelles idonea*, skinn-nål, nål. Jmf. **Nalo, lapask**.

AIMATS, *n.s. Dim. idem*.

AIMO, *n.s. ævum, status post mortem, seculum*, lång tid, den andra världen, tid. **Ekkewe aimo**, *æternitas*, evighet. **Tatt aimo**, *hocce ævum s. hæc vita*, denna tiden eller livet. **Mubbe aimo**, *altera vita*, det andra livet. **Jabmeki aimo**, *status mortuorum*, de dödas rike. **Paha aimo**, *tempus perversum*, ond tid. *Item, longum intervallum seu spatium*, långt avstånd. **Meretes aimo le taste tokko**, *ingenti istud hinc distat spatium*, det är ganska långt dit härifrån. *Item, intemperies cæli*, oväder. Även: **aimon orrot**, *in salvo esse*, vara i behåll. **Aimoit pätet**, *rursus inveniri, (dicitur de quacunq̄ue re amissa)* komma åter tillrätta igen. **Kaudne le pätam aimoit**, *inventa est res amissa*. **Mangela aimon pätet**, *sero nimis venire, vel ut dicitur: post festum venire. Etjam interdum adjective usurpatur, adposita particula negativa I, estque ejusdem significationis ac malus: e.g. I le sodn aimo ålma*, *malus ille est vir*, han är en elak karl. *Obs. Lappones, antequam Christianismi lux illis effulserat, de statu post mortem sequentem habuisse perhibentur historiam: demortuos primum ad locum quendam intermedium migrare crediderunt, quem*

vocarunt Jabmeki aimo, (locum s. regnum mortuorum) inde postquam sub inspectione cujusdam Jabmem akka (s. uxoris mortis) aliquamdiu permansissent, innovatis corporibus ad Radien ceu Deum cælestem venturos, vel, si scelerati fuissent, in locum ipsis appellatum Råtta aimo, ad dandas flagitiorum pœnas. Tuonen aimo, infernum. Est quoque formulæ vituperandi & exsecrandi, e.gr. Tuonen aimon ålma, nullius frugis vir, en lappris³⁴ karl.

AIMO, *adv. admodum, non parum*, tämligen. **Aimo stuora**, *satis magnus*. **Aimo kukke**, *admodum longe*.

AIMOLAKA, *adv. bene, juste*. **I sodn aimolaka wieso**, *non ita bene vivit*, han lever ej så väl. **I sodn aimolaka quoimenis tåmâte**, *minus se justum proximo suo præbet*.

AIMOTES eller **Aibmotes**, *adjective accipitur, & significat, infinitum, immensum*, oändlig, ganska lång. **Aimotes maja le tatt**, *immensa illa est distantia*, det är en ganska lång väg.

AIMOTET, se **aibmotet**.

AIMOTUSJET, *v.n. in lucem rursus provenire, reperiri. Dicitur de amissis quibusvis. Åter komma till rätta igen. Nipe aimotusji, culter amissus inventus est*.

AIN, *conj. adhuc, ännu*. Se **anje**.

AINA, AINE, *n.a. unicus*, en enda. **Aine pardne**, *filius unicus s. unigenitus filius*, enfödder son. **Aina appai pjejet**, *fortiter urgere, efficacissime jubere*, med högsta allvar påyrka, ganska uttryckligen befälla. **Ainemus & -sumus**, *superlat. den endaste*.

AINAK, *n.s. unica filia*, enda dotter. Även

³⁴ obetydlig

- som adjektiv, *simplex*, enkel, enfaldig. **Ainak laige**, *filum simplex, non duplicatum*, enfalt garn.
- AINES**, *n.a. peculiaris, præcipuus, necessarius*, besynnerlig, nödvändig. **Aines måkke**, *negotium singulare & necessarium*, ett besynnerligt och angeläget ärende. *Item adverbialiter: præprimis, perquam, maxime. Aines tarbes, perquam necessarius. Påte aines, veni obsecro*, kom äntligen. **Takka tab aines**, *præprimis id facias*. Även **Aines & aines kuit**, *saltem*, åtminstone. **Aines kuit mo tjeti tab takka**, *saltem mei gratia id faciet*, han gör det åtminstone för min skull.
- AINESIKT**, **AINESUKT**, *adv. præsertim imprimis*, besynnerligen, i synnerhet. Ibland även **ainesä**; t.ex. **Ainesä tatt kalka sjaddet**, *imprimis id fiet*.
- AINESK**, *n.a. unicus*, en enda. *Item, solus quisque*, någon allena.
- AJOW**, *n.s. nepos, neptis*, sonson eller dotterson, sondotter eller dotterdotter. *In plural ajoweh, pronepotes*, barnbarn.
- AIPAI**, *adv. vix*, näppeligen. **Aipai påtitja**, *vix veniet*, han kommer näppeligen.
- AIPANET**, *v.n. evanescere, disparere*, försvinna. **Aipani käti kaskest**, *e manibus quasi fato quodam dilapsus est*. Det kom bort eller försvann undan händerna. *In deterioribus ominibus Lappones habent subitam & improvisam evanescentiam, sive amissionem cujuscunque rei vel utensilium quorundam, nisi furti adfuerit suspectio.*
- AIPANEM**, *n.s. actus evanescendi*, försvinnande.
- AIPANASTET**, *v.n. Dim. paululum evanescere vel inconspicuum fieri*, en liten stund försvinna.
- AIPANATJET**, *v.n. inchoat. incipere disparere*, begynna att försvinna.
- AIPAHET**, *v.a. i Lycksele attente inspicere vel contemplari*, noga påse. **Aipaha mo**, *intente me adspicit*, han gapar på mig.
- AIPATET** eller **AIPETET**, *v.a. venari aves, aves ad sagittarium adpellere*, jaga fåglar, driva fåglarna dit, där skytten är. *Dicitur de avibus aquis innatantibus.*
- AIPATATTET** eller **Aipedattet**, *v.n. se adigi permittere*, låta sig drivas. *Solum de avibus.*
- AIR**, **AIRA** eller **AIRE**, *n.s. æs*, koppar. *It. ahenum*, kopparkittel. Ibland lägger man till **kebne**, e.g. **Aira kebne**, *cacabus æneus*. **Stuora aira**, *magnum ahenum*, stor kopparkittel.
- AIRO**, *n.s. remus*, åra. **Airoi sokket**, *remis navigare*, ro. **Airon saggem**, *impulsus remorum*, årtag, årdrag.
- AISET**, *v.a. i Lycksele accendere*, upptända. **Aise tålleb**, *fac ne intermoriatur ignis*, laga att elden ej slocknar. **Stuore aitob aisime**, *stratis lignis magnum injecimus ignem*, vi tände upp en stor stockeld.
- AISELET**, *v.a. frequ. majores excitare flammæ, inflammare*, tända upp en större eld. **Aiseli tålleb**, *nimis æstuantem accendit ignem*, han gjorde för stor eld.
- AISANET**, *v.n. ardere*, brinna, vara brinnande. **Måre aisani**, *ira excanduit*, vreden blev häftig, i Lycksele.
- AITA**, se **Kyrko**.

AITALDATTET, *v.a. oblivioni tradere*, försumma, förglömma. *Syn. & affine* **Ajaldattet**, se detta ord.

AITAR eller **aiter**, *n.s. possessor*, ägare. **Mon leb tan aitar**, *ejus ego sum possessor*, jag är ägare därav. **Waldet baldelen aitaran radeb**, *inconsulto possessore auferre*, borttaga emot ägarens vett och vilja. **Kaiki åmi aitereh**, *omnium rerum possessores*.

AITE, *n.s. repositorium, horreum*, visthus, bod. **Suoine aite**, *fænile*, hölada. *Syn.* **Njalla, jibdno**.

AITEGEH eller **aitigh**, *n.s.pl. parentes*, föräldrar. **Tållotz** eller **autaitigh**, *majores*, förfäder. **Madder aitigh**, *detsamma*. **Aitige elme**, *patria*, fädernesland. **Aitigi ådnam** eller **aitigland**, *detsamma*. **Kuldelet kalkabe aitigtame**, *morem parentibus nostris geremus*, vi skall lyda våra föräldrar.

AITEM, *n.s. minatio*, hotelse. se **aito**.

AITEJE, *n.s. minax, qui minatur*, hotare, som hotar.

AITET, *v.a. minari*, hota. **Jubmel aita pakkatet**, *Deus minatur se pœnam inflicturum*, Gud hotar att straffa.

AITESTET, *Dim. idem*.

AITEGÅTET, *incipere minari*, begynna att hota.

AITATALLET, *v.a. frequ.* *Detsamma som aitet*. *Item passive: aitatallib suste*, *minas mihi proposuit*, jag blev hotad av honom.

AITO, *n.s. minæ, minatio*, hotelse. **Karra aitoh**, *minæ graviore*, svåra hotelser. **Aitoist pallet**, *minas metuere*, frukta för hotelser. *Syn.* **nitto**. Även hos *Austral.* **aito**, *ignis acervo ligmorum subjectus*, stockeld.

AITATALLEM, *n.s.* se **aito**.

AITO, *adv. adfir. atque etjam interrogatum addito -kus* eller **-mak**, ett bejaknings- och även frågeord. **Aito-kus todn tietah?** *sciesne? vel, estne verum te scire?* är det så att du vet? **Aito påti!** *ecce venit!* si han kom!

AITSEM, *n.s. observatio, animadversio*, förnimmande.

AITSET, *v.a. animadvertere, comperire*, märka, förnimma, bli varse. **Tie åska aitsebe**, *nunc demum comperimus*, nu först märker vi. **Aitse mo talla**, *statim me observabat*, han blev mig strax varse. **Idtjib aitse**, *non animadvertetbam*. *Synon.* **Wuoptestet**, se detta ord.

AITSESTET, *v.a. Dim. idem*.

AITSEGÅTET, *v.a. inchoat. incipere comperire*, begynna att bli varse.

AITSEK eller **aitsetak**, eller hos *Austral.* även **aitsetkenna**, *adv. ex. improviso, inopinato*, oförmärkt. **Aitsetak påti**, *ex improviso veniebat*, han kom oförmärkt. *Synon.* **Edelest**.

AIWE eller **aiwa**, *adv. valde*, ganska, rätt mycket. **Aiwe mårak**, *valde iratus*, rätt ond **Aiwe puorak**, *valde bonus*.

Aiwatalle, *in instanti*, nu på stunden.

Aiwemak? *est interrogativum, ob adjunctum encliticum -mak: e.g.*

Aiwemak talle sodn påta? *num hoc ipso momento venturus est?* männetro han kommer strax?

AIWEKATS, *n.a. singulus, singularis, notissimus*, särskild, enstaka, vetterlig. **Aiwekats kerke**, *lapis solitarius & notissimus*.

AIWEKO, eller **aiwako**, *quasi, tanquam*, liksom, såsom. **Aiweko råkto**

- sjaddali**, *quasi juro id fieret*, såsom det skulle ske med rätta.
- AIWO**, *n.s. acies*, egg. **Nipen aiwo**, *acies cultri*, knivsegg. **I le mo aksjo aiwon**, *mea non satis est acuta securis*, min yxa är ej nog vass. *Syn.* **autjo**.
- AKARD**, *n.s. cæmeterium*, kyrkogård.
Usitatus est kyrkogarde, se detta ord.
- AKE**, *n.s. ætas*. Se **ikä**.
- AKE**, *n.s. floccus, flocci*, fnask på kläder.
Akit karwoist njamastet, *in veste floccos legere*.
- AKELTJE**, *n.s. pinus exarida*, torr tall. *synon.* **sårwe**.
- AKER**, *n.s. ager*. åker. Se **pälto**. **Maktes aker sjadda?** *ut vigent agri?*
- AKEST** eller **akeu**, *adv. semper, continue*, alltid, oupphörligen. **Akeu neu takka**, *semper ita facit*, han gör alltid så. **Mo kaska akest**, *me semper & continue increpat*.
- AKIO**, se **Kerres**.
- AKK**, *n.a. prægñans, fætus*, kreatur som är med kalv, dräktigt. **Akka smala**, *ovis fæta*, lammdigert får. **Akk aldo**, *vacca rangiferina vitulo fæta*.
- AKKA**, *n.s. uxor*, hustru. *Synon.* **nisun**. **Sodn le mo akka**, *uxor mea illa est*, hon är min hustru. Även: **avia**, fars eller mors mor.
Påssjo akka, se **påssjo**.
- AKKATS**, *n.s. Dim. Idem. Est blandientis addito pronomine suffixo am*, e.g.
Akkatjam, *mi uxor carissima*.
- AKKAKUTS**, *n.s. anus, vetula*, en gammal kvinna. **Fuonos akkakuts**, *anus mala & morosa*. **Kaiwes akkakuts**, *anus delira*.
Akkakutji suptsesit paja orrot, *missas facias aniles nugas*.
- AKKAKUTS-LAKATS** eller **AKKAKUTSLAKASATS**, *n.a. anilis*,
käringaktig. *Est compositum ab akkakuts & -lakats* eller **lakasats**, *quod vocibus suffixum qualitatem quandam denotat, ut apud Latinos terminatio in -osus vel -ax, & Sveticum istud -aktig*.
- AKKALAKKO**, *n.s. matrix amita*, moders faster.
- AKKE**, *n.s. herbe graminaque copiose crescentia*, ymnig gräsväxt.
- AKKELAND**, *n.s. pascua herbis graminibusque læta*, gräsrika betesmarker.
Akke-ädnam, *detsamma*.
- AKKER**, *n.s. nomen chartæ lusorie*. *Trefle aux cartes*, klöver i kort.
- AKKOW**, *n.s. nepos, neptis*, sonson, dotterson, sondotter, dotterdotter.
- AKS**, *n.s. spica, ax*. **Tjäggegåtin aksit**, *incipiebant colligere spicas*, Matt. 12:1.
- AKSE**, *n.s. cornua rangiferi una cum cranio*, rens huvudskål tillika med hornen. Ibland **hakse**.
- AKSETET**, *v.a. insidiari, item: observare*, lura på någon, noga akta på. **Akseti mo**, *insidiis me petebat*.
- AKSETEM**, *n.s. insidiæ, försåt*. **Suolle aksetemeh**, *insidiæ clandestinæ*. Apg. 23:30.
- AKSATALLET**, *v.a. frequ. Idem atque aksetet*. **Jukko aksatallin mo**, *qui insidiabantur mihi*. Apg. 20:19.
- AKSATALLEM**, *n.s. observatio, exploratio*, utforskning. **Aksatallem saje**, *locus ubi quid exploratur, observatorium*. Även: *insidiæ*, försåt.
- AKSATALLEJE**, *insidiator, explorator*, försåtmakare, utforskare.
- AKSJO**, *n.s. securis, yxa*. **Aksjob sajat**, *acuere securim*, vässa yxan. **Aksjo nauta**, *manubrium securis*, yxskaft. **Aksjot-** eller **aksjoteke**, *sine securi*. **Muorak aksjo**,

securis ad cædenda ligna opportuna.

Wiärem aksjo, *securis ad quidquam fabricandum idonea*, täljyxa.

AKT eller **Akta**, *n.a. unus*, en. *Nomen numerale*. **Akta mubbe**, *multi*, innumerabiles, många, oräkneliga. **Akta kåbba**, *alteruter*, endera: hos *Boreal*. oftare **juobba kåbba**. **Aktet stadest mubbai**, *ex una urbe in alteram*. **Akta kaik**, *perinde*, lika mycket, lika gott.

AKTATS eller **aktatje**, *n.a. unus vel alter*, *pauci*, en eller annan, några få. **Aktatjeh påteh**, *perpauci veniunt*.

AKTEN, *adv. declinab. una*, tillsammans. **Akten mannen**, *una proficisci*. **Akten wiesot**, *una vivere, convivere*. **Aktesn vel aktesne**, *idem*. *Dativus akti* *vocibus præpositus vel postpositus significat con-* e.g. **Akti påtet vel påtet akti**, *convenire, congregari*, komma tillsammans. **Tjäggetum akti** eller **akti tjäggetum**, *collectus*. Även: **akti**, *semel*, en gång.

AKTAIN, *n.a. solus*, allena. **Mon leb aktain**, *solus sum*.

AKTALAKA, *adv. uno eodemque modo*, på ett och samma sätt.

AKTALAKATS, se **Lakats**.

AKTALATS eller **aktelats**, *n.a. unicus*, *simplex*, en enda, enfaldig. **Kolmaktalats**, *Trinus*, treenig.

AKTASATSWUOT eller **Aktalatswuot**, *n.s. Unitas*, Enhet. **Kolmaktasatswuot**, *Trinitas*, treenighet. *Vox ecclesiast.*

AKTASATTET, *v.a. non nisi unum qualibet accipere vice*, få en varje gång. *Obs. Lappones hac voce utuntur, quando de captura piscium loquuntur.*

AKTAMADDOS, *n.a. æquabilis*, jämn, jämlik.

Aktamaddos assai, *æquabili crassitie gaudens*, jämntjock.

AKTANADDET, *v.n. conjungi, copulari*, sammanfogas.

AKTEK, *aliquis*, någon. **Jus aktek påta**, *si quis venit*. **I aktek**, *nullus*, ingen. *Synon. kuttek.*

AKTET, *n.a. continuus, non varians*, beständig, oförändrad. **Aktet pjägga**, *ventus continuus*.

AKTETETET, *v.a. in unum redigere, conjungere*, förena.

AKTETEM, *n.s. conjunctio*, förening.

AKTETEJE, *n.a. qui conjungit*, förenare.

AKTJAS, *n.s. angustiae*, trångmål. **Aktjasi påtet**, *in angustias venire*.

AKTJÄSTET, *v.a. in partes secare*, stycka sönder, hos *Austral*.

AKTOK, *n.a. solus*, ensam. Se **Aktain**.

AKTWUOT eller **Aktokwuot**, *solitudo, viduitas*, ensamhet. **Aktwuotinan**, *in solitudine mea*.

AKTWÄRADET, *v.a. curare*, bry sig om, vårda sig om. **Ib aktwäret tab**, *non curo istud*.

ALAIST, *n.a. nudus*, naken. *Synon puodsos.*

ALANA, se **Stikko**.

ALAP, *n.s. Emberiza nivalis*, snösparv. En sorts småfågel. *Synon. slettek.*

ALAS, *cum conjunctionis particula jutte. Quia, quatenus*, eftersom. **Jutte alas leh waddam**, *quatenus dedisti. Quando autem adverbio kasse adponitur, significat: Demum, tandem*, omsider, äntligen, e.g. **Kasse alas måratowa te le wuoudnai**, *terribilis est quando demum irascitur.*

ALAS, *adv. versus occidentem*, västerut,

- emot väster. **Wuolgi alas**, *in occidentem ivit*, han for till västern.
- ALAT, Alat-pjägg** eller **Alatak**, *n.s. zephyrus*, västanväder.
- ALESTET**, *v.n. versus occidentem ire vel migrare*, fara västerut, flytta västerut.
Pätsoh alesteh, *rangiferi in occidentem tendunt*.
- ALESTASTET**, *v.n. Dim.* Detsamma.
- ALESTATJET**, *v.n. occidentem petere incipere*, begynna att fara till västern.
- ALESTEM**, *n.s. migratio in occidentem*, flyttning till väster.
- ALATET**, *v.n. procreari, propagari*, alstras, fortplantas. *Non nisi de animalibus*. Besläktat med västerbottniskans "älas", detsamma.
- ALBANEM**, *n.s. imminutum pretium*, förringat pris. Motsats: **Quordno**.
- ALBANET**, *v.n.* se **Albot**.
- ALBANIKT**, *adv. inepte, insulse*, på obehagligt och förtretligt sätt. **Aiwe ko albanikt**, *quæsi in offensionem*.
- ALBAS**, *n.s.* se **Allpesk**.
- ALBEDASTET** eller **Albedestet**, *v.a. minori pretio vendere*, sälja för bättre köp, giva köp. *a nomine*.
- ALBES**, *n.a. vilis, quod exiguo pretio comparari potest*, av ringa pris, billig.
Albes jafö le talle, *farina nuna vili emitur pretio*.
- ALBESWUOT**, *n.s. exiguus pretii*, lågt pris, ringhet i pris.
- ALBET**, *adv. minimo pretio*, för ringa värde.
- ALBETEM**, *n.s. contumelia, blasphemia*, försmädelse, hädelse. **Albetem wuoigenen wuost**, *Blasphemia in Spiritum Sanctum. Vox Ecclesiast.*
- ALBETET**, *v.a. blasphemare, irridere*, försmäda, begabba. **Tat albeta Jubmeleb**, *hicce Deum blasphemat. Tijen tieti albetua Jubmelen name*, *nomen Dei per vos blasphematur*, Rom. 2:24. *Proprie: Pretium imminuere, de pretio detrahere*, förminska värdet, förringa. Härav:
ALBETATJET, *v.a. incipere pretium imminuere*, begynna att förminska värdet.
ALBETEJE, *n.a. illusor, irrisor*, bespottare, försmädare. **Albetakes**, detsamma.
ALBETES, *n.s.*, se **Albetem. Jukko håla Jubmelen albetesit**, *qui blasphemias in Deum loquitur*, Luk. 5:21.
ALBETESLAKA, *adv. contumeliose*, försmädligen.
ALBME, Albmot, Albmogåtet, se **Alme**.
ALBOT, *v.n. minoris pretii fieri, vilescere*, bli av ringare värde, av bättre köp. **Salte le talle timatjest albom**, *viliori pretio nunc sal emitur quam superiore anno*.
ALBOGÅTET, *v.n. incipere minori pretio vendi, vilescere incipere*, börja att falla ifrån sitt förra värde.
ALBOSTET, *v.n. Dim. verbi Albot*.
ALDANEM, *n.s. appropinquatio*, annalkelse.
Jambemen aldanem, *appropinquatio mortis*.
ALDANET, *v.n. appropinquare*, tillstunda, nalkas. **Kåsse sije aldanien Jerusalemi, cum appropinquant Jerusalemi**.
ALDANASTET, *v.n. Dim.* Detsamma.
ALDANATJET, *v.n. incipere appropinquare*, begynna att nalkas.
ALDANATTET eller **ALDANADDET**, *v.n. Dim.* Detsamma som **Aldanet**.
ALDE, *pronom. ipsius*, hans; *est enim genitivus casus carens nominativo*. **Alde**

- wuoxa**, *bos illius*, hans ox. **Mi alde le**, *quæ illius sunt*, det honom tillhör. *Dativ.* **allasis**, **allases** eller **allasas**, *sibimet*, åt sig själv. **Allasis ådtjotet**, *sibi acquirere*, se nedan under **allasan**.
- ALDEKES** eller **aldek**, *n.s. fulgur*, blix, ljungheld. **Aldek åsa**, *fulgur emicat*, det ljunghar. **Kåsse raide sjadda te aldek åsa**, *jove tonante fulgura emittuntur*. Synon. **atja tåll**.
- ALDER**, *n.s. ætas*, ålder. Av svenskt ursprung. *Item adv.* **I alder**, *nunquam*, aldrig. Se **Kåssek**.
- ALDES** eller **Alda**, *n.s. gratiæ, grates*, tacksägelse. **Lekoten aldes**, **gratias vobis agimus**, hav en tack. **Lek aldes**, *gratias ago tibi*, du skall ha tack.
- ALDESTET**, *v.a. gratias agere*, tacka.
- ALDET**, *v.a. operire, contegere*, betäcka, överhölja. **Sadde le aldam pajelt**, *sabulo contectum est*.
- ALDO**, *n.s. vacca rangiferina*, renko, vaja. **Mese aldo**, *vacca rangiferina fæta*, dräktig renko.
- ALDOH**, *n.s. ita appellantur fluctus procellam in alio maris loco ortam atque sensim appropinquantem præsagienes*, lugn-svall, som uppkommer näst före instundande stormväder.
- ALE** eller **ele**, *noli*, pass på, låt bli. **Sittah jälla ele**, *te nolente volente*. **Siten alen**, detsamma, hos *Austral*.
- ALEH** eller **Aloh**, *n.s. pl. deserta*, ödemark, öken. **Aloi newton le**, *oberrat in desertis. De Renonibus*.
- ALEH**, *n.s.* eller hos *Austral*. **Alie**. *Pali minusculi ad latera tentoriorum Lapponum appositi, quibus vestes vel suppellectilia alia deponuntur*, pinnar vid sidorna av en lappkoja, att hänga kläder och annat uppå.
- ALES**, se **Alläs**.
- ALETET**, *volare, cum derivatis in haletet*.
- ALFAROS**, *adv. in perpetuum*, för all tid, beständigt. Kanske från västerbottniskans ”allt för ett”, sammandraget ”altfrett”, detsamma.
- ALFWAR**, *n.s. res seria*, allvar. **Alfwarwuot**, detsamma. Av svenskt ursprung.
- ALGE**, ibland **algas**, *n.s. filius*, son. **So alge**, *filius ejus*. **Algepele**, *privignus*, styvson. **Algeteme** eller **algetebme**, *cui nullus est filius natus*, som ej har någon son.
- ALGEJE**, *qui quidquam inchoat, instructor*, den som börjar med något, inrättare.
- ALGEM**, *n.s.* se **Algo**.
- ALGET**, *v.a. inchoare, incipere*, begynna. **Sije algin kaikkeh swikkeket**, *incipiebant omnes se excusare*, de begynte alla att ursäka sig.
- ALGESTET**, *v.a. Dim.* detsamma.
- ALGEGÅTET**, *v.a. incipere initium facere*, begynna att börja.
- ALGETET**, *v.a. aggredi rem, facere ut quidpiam incipiatur*, anstifta en sak, låta något påbegrinnas. **Tjalmeh algeteh käreswuoteb**, *oculi sunt amoris inceptores*.
- ALGETEJE**, *n.s.* se **Algeje**.
- ALGO**, *n.s. initium, principium*, begynnelse, början. **Algob takket**, *initium facere*, göra början. **Algost**, *ab initio*. Hos *Austral*. säger man även **algew**. **Algewist**, *a primordio*.
- ALGOTAKA**, **Algotakes**, **Algotekte** eller **Algotes**, *n.a. principio carens*, som är utan begynnelse. *Obs. Australiores* säger **algonapta**.

- ALGOTESWUOT**, *n. substantivum ab Algotes, sine principio, æternitas*, utan begynnelse, evighet. **Jubmel le orrom algoteswuotest, ja kalka orrot ikalats aikai**, *ante initium omnium rerum fuit Deus & erit in æternum. Australior.* säger även **algonapteswuot**.
- ALKE**, *adv. commode, facile*, bekvämligen, lätteligen. **Harbmes alkai sodn pjäsei**, *maximam ille obtinuit commoditatem*, **Alke le tab takket**, *facile istud est factu*, det är lätt att göra.
- ALKES**, *n.a. commodus, facilis*, bekvämlig, lätt. **Alkes wiesom**, *vita commoda*. **Akes mannem le tokko**, *oportunum illuc est iter*, dit är en bekvämlig väg.
- ALKET**, *adv. se Alke*.
- ALL, Alla, Allak** eller **Allok**, *n.a. altus, procerus*, hög. **Alla kjälina**, *alta voce*. **Allok ålma**, *vir procerus*. **Stuora ja allak waren nala**, *in montem magnum & altum. Comparat. Aleb* eller **allakub**, *altior*, högre. **Alemus** eller **allakumus**, *altissimus*, allra högst.
- ALLAKESWUOT, Allakwuot** eller **Allakas**, *n.s. altitudo, excelsitas*, höjd, höghet. **Jubmel allakasinn**, *in excelsis Deus*, Gud i höjden.
- ALLANET**, *v.n. loca sublimiora & altiora petere*, begiva sig högre upp, fara uppför. *Proprie, quando Lappones a locis depressis versus occidentalem plagam ad alpes migrant*, säges egentligen om lapparna när de flytta västerut till fjällen.
- ALLANADDET**, *v.n. frequ.* Detsamma.
- ALLANASTET**, *v.n. Dim.* Detsamma.
- ALLANATJET**, *v.n. incipere loca elatiora petere*, begynna att begiva sig högre upp.
- ALLAS**, *cum conjunct causis. quatenus*, så vida som. **Jutte alas leh waddam**, *quatenus dedisti*, så vida som du har givit. *Cum adv. temp. Ko, kässe*, *constructum: demum, tandem*, omsider, äntligen. **Kässe allas påti**, *quando demum venit*, när han omsider kom.
- ALLAS**, *n.s. pinguitudo dorsi renonum & aliorum animalium*, fetma på ryggen på renar och andra kreatur. **Allasit waldet**, *pinguedinem deglubere*.
- ALLASAN**, *mihimet ipsi*, åt mig själv. **Allasat**, *tibi ipsi*, åt dig själv. **Allasas**, *sibimet*, åt sig själv. **Allasene**, *nobismet*, åt oss. **Allasete**, *vobismet*, åt eder. **Allasesa**, *sibimet ipsis*, åt sig själva, jmf. **Alde**.
- ALLATES**, *n.s. quod rei alicui supponitur, ut altius attollatur*, upphöjning. **Pjeje tab allatesen**, *suppone hoc quo elevetur altius*, lägg det inunder, att det må bli högre.
- ALLE**, *n.a. ad plagam occidentalem situs*, belägen i väster. **Alleh wareh wuoidnoh**, *montes occidentales conspiciuntur*, bergen i väster syns. **Alleh sitah**, *pagi in occidente siti*, de västra byarna. **Alleb**, *comparat.* längre till väster. **Allemus**, *superlativ*, längst bort i väster belägen.
- ALLEL** eller **Allelen**, *adv. a latere occidentali*, på västra sidan, västanföre. **Allel suolo kåråb**, *ultra jugum montium Sveciam a Norvegia dividendum*, på västra sidan av fjällryggen. **Allelest**, *abl. ab occidentali plaga*, västerifrån, jmf. **Allet**.
- ALLEN**, *adv. loc. in occidente*, i väster. Även *alte*, högt upp. **Allebun**, *comparat.* längre i väster, högre upp. **Allemusen**, *superlat.* längst i väster, högst.

ALLESTET, *cum cognat.* se **Alas**.

ALLET, *adv. ab occidente*, ifrån väster.

Måddeh kalkeh påtet allet, *multi ab occidente venient*.

ALLETET, *v.a. altiolem facere*, göra högre, upphöja. Vanligare är **pajetet**, se detta ord. **Alletastet**, *Dim. Alletatjet, incipere facere altiolem*, begynna att upphöja.

ALLOSET, *v.n. allici, pellici*, lockas fram.

Allosam leb ai mon, *etjam ego allectus sum*.

ALLOTET, *v.a., allicere*, locka fram en. **Sodn alloti mo tokko**, *illuc ille me pellexit*, han lockade mig dit. **Allotet manait**, *liberos allicere blanditiis*.

ALLOTASTET, *Dim.* Detsamma.

ALLOTATJET, *v.a. incipere allicere*, begynna att locka.

ALLOTEM, *n.s. irritamentum*, retelse.

ALLOTUM, *n.a. plectus*, lockad. **Allotum suddon harjanemest**, *peccandi consuetudine plectus*.

ALLPESK, *n.s. fiskart, sik. Coregoni lavareti species variata Linn.*

ALLÄS, *n.a. tutus ab insidiis luporum*, vargfri, säker för odjur. **Le ko alläs? an a lupis tutum?** är man säker för vargar?

ALM, *n.a. verus, non fictus*, verklig. **Alm almats kos tat wuoidno? an verus est homo qui videtur?** är det en verklig människa som syns? **I alm almats**, *homo non revera exstans, spectrum, genius*, spöke, vålnad.

ALMA, *præter, præterea*, dessutom. **Alma tab tietah**, *scis istud præterea*, du vet det dessutom. Även *ultra, sponte*, självmant,

av egen fri vilja. **Alma mo påtsoh heibmai påteh**, *mei renones ulro venient*.

Alma mon ets wodsab, *sponte eo. Cum adv. neg. I, non, auget significationem. I alma, nequaquam*, ingalunda. Jmf. **Almo**.

ALMANAK, *n.s. Calendarium, fasti*, almanacka.

ALMATAK, *adv. ex. improviso, fortuito & malo casu*, av en oförtänt och olycklig händelse. **Almatak fjäret**, *infortunio mortem occumbere*, få en vådlig död.

ALMATS, *g. -tjen, n.s. homo*, människa.

Almatjen tjuk, *infans*, barn. **Aut almatjeh**, *majores*, förfäder. **Almatjen takket** eller **puoktet almatjen**, *aliquem moribus & artibus instituere*, göra en till människa, undervisa en i seder och slöjder.

ALMATJELAKATS, *n.a. humanus*, mänsklig.

ALMATJATTES, *n.a. hominibus carens*, som är utan människor. **Almatjattes ädnam**, *Regio non habitata*.

ALMATJAWUOT, *n.s. humanitas*, mänsklighet. **I le susne almatjawuot**, *nihil habet humani*, han är omänsklig.

ALMENIK, *n.s. solum commune, fundus publicus*, allmänning.

ALME, *n.s. cælum*, himmel. **Almen Attje**, *Pater cælestis*, den himmelske Fadern. Även: *intemperies cæli, quando pluit vel ningit*, oväder av regn eller snö. Även: *dulcedo*, sötma.

ALMEDATJET, *v.n. quando incipit pluere*, börja att regna.

ALMELATS, *n.a. cælestis*, himmelsk.

ALMES, *n.a. pluviosus, nivalis*, regnaktig, snöaktig. **Almes tjaktja li tat**, *pluviosus*

- hicce erat autumnus. Almes talke, pluviosa tempestas, regnaktig väderlek.*
Almes päiwe, *dies pluviosus vel nivalis.*
ALMES eller **Almok**, *n.a. dulcis, qui dulci est sapore*, söt, av söt smak. **Almes ko sokkor**, *ut saccharum dulce*, söt som socker.
- ALMIT**, *infinit. almitet, v. imperf. dulci esse sapore*, vara söt, smaka sött.
- ALMO**, detsamma som **alma**. Även: *certe*, utan tvivel. **Silba le almo tat**, *argentum certe hoc est*, detta är tvivelsutan silver. Jmf. **Alma**.
- ALMOG**, *n.s. turba, cætus hominum*, allmoge, myckenhet av folk. **Tjåggoi so kâik ädna almog**, *ad illum maxima turba congregata est.*
- ALMOGES**, *n.a. publicus, popularis*, allmännelig. Synon. **Kaikasats**.
- ALMOLATS**, *n.a. humanus*, mänsklig. Mindre brukligt.
- ALMOS**, *n.s. eleemosyna*, allmosa.
- ALMOSTET**, *v.a. mendicare*, tigga. Synon. & *usitatus* **Watet**, *se nedan*.
- ALMOSTEJE**, *mendicus*, tiggare.
- ALMOSTEM**, *n.s. mendicatio*, tiggeri.
- ALMOT**, *v.n. intemperies fit, pluere vel ningere incipit*, det blir oväder, det blir regn eller snö. Av **Alme**.
- ALMOGÅTET**, *v.n. detsamma. Wärald almogåta, cælum fit nubilum*, det börjar bli oväder.
- ALMOT**, *n.s. som almokwuot, dulcedo*, söt smak, sötma. **Kaik almoteb tuoldetet erit**, *omnem excoquere gratum saporem.*
- ALMOTET**, *v.a. dulce reddere*, göra sött.
- ALMOTET**, *v.a. divulgare*, utsprida, berykta.
- ALMOTALLET**, *frequ. Idem. Tatte änab almotallin tab, eo magis illud evulgabant.*
- ALO**, *adv. semper*, alltid. **Alo nau takka**, *semper ita facit*, han gör så alltid. *Item adjective: consuetus, solitus*, vanlig. **Aloh pargoh leh tah mo**, *consuetos hos habeo labores*, dessa är mina vanliga göromål.
- Alo dida**, *mos solitus*, vanlig sed.
- ALOS**, *n.s. liber intimus arborum, præsertim pini & betulæ, alburni pars extrema adhuc non indurata*, det allra innersta av barken på björk och tall, save. *In deliciis habetur a Lapponibus. Alos petse, pinus sapida alburni extremitate gaudens*, en tall som har save.
- ALOSTET**, *v.a. alburni extremitatem, adhuc mollem & succulentam, cultro abrasere, sava. Såkeb alostet, betulæ alburnum abrasere.*
- ALOSTASTET**, *Dim. Idem. Alostastjet, incipere id facere*, begynna att sava.
- Alosteje**, *qui istud facit*, savare, den som savar.
- ALTAR**, *n.s. Altare*, altare.
- ALTAS**, *n.s. anterior pars calcei, cui ima sive solum adsuitur*, ovanläder på skor. *Austr.*
- Aldes**.
- ALTET**, *v.a. alutam præparare, coria concinnare*, sämska. **Gutte nakkit alta**, *qui coria concinnat. Altestet, Dim. idem.*
- Altegåtet**, *incipere pelles præparare*, begynna att sämska.
- ALTETATTET**, *v.n. posse præparavi, de pellibus & coriis dicitur*, kunna sämskas.
- Tat nakke le nau assetes jutte i altetatta**, *tam exigua hæc pellis est crassitie, ut aluta exinde fieri nequeat.*

ALTETET, v.a. *facere ut paretur aluta*, låta sämska.
ALTETEK eller **Altek**, *rudis, non paratus in alutam*, oberedd, osämskad.
ALTEJE, n.s. *alutarius, corarius*, sämskare.
ALUNA, n.s. *alumen*, alun.
ALWAR, se **Alfwar**.
ALW eller **Alwa**, n.s. *horror, terror*, förskräckelse, häpenhet. **Alwa munji manna**, *totus tremo*. *Synon. Pallo, suorganem*.
ALWETET, v.a. & n. *terrere, perterrere, item, perterreri*, förskräcka, bli rädd. **Alwetijen mo**, *perterruere me*. **Alwetib suste**, *terrui me*, jag blev förskräckt för honom.
ALWOS, alwojes eller **alwolats**, n.a. *terribilis, horrendus*, förskräcklig. *It adverbialiter, valde*, högeligen. **Alwos awon sjaddai**, *gavisus est valde*.
ALWOS-LAKA eller **Alwosikt**, adv. *horrendum*, förskräckligen. **Alwoswuota**, *quod horribile est*, förskräcklighet.
ALWOTATTET eller **alwodattet**, detsamma som **alwetet**. **Tat håla alwodatta mo**, *hic sermo mihi timorem incutit*.
ALWOTET se **Alwetet**.
ALWOTUET eller **Alwotowet**, v.n. *constremiscere, perterrefieri*, bli förskräckt.
AMMA, mansnamn, *Amundus*, Amund. **Ammak**, detsamma.
AMMAS, ibland **abmas**, n.a. *peregrinus, ignotus*, främmande, okänd. **Ammas-ålma**, *vir ignotus*. Även *ignarus, imperitus*, oförfaren, okunnig. **Ammas leb mon tann pargoï**, *ejus operis imperitus*

sum, jag är okunnig i det arbetet. **Ammas leb mon tokko**, *nescio istud*, jag vet det ej.
Ammastet, v.a. *non agnoscere*, inte känna igen. **Ammastab mon tab ålmab**, *hunc non cognosco virum*. **Mana ammasta**, *infans ignotos timet*, barnet skyr för främmande. *Item displicentia teneri alicujus rei nova & inassuetæ*, ha misshag till någonting, som man ej är van vid. **Gutte le harjanam metsin wiesot ammasta almatjit**, *consuetudo cum aliis non arridet illi, qui solitariae vitae in silvis adsuetus est*.
AMMASTALLET, v.n. *frequ. Modo peregrino minusque familiari & noto se gerere*, uppföra sig främmande och såsom obekant.
AMMASTALLEJE eller **ammasteje**, *qui consuetudini & familiaritati non studet*, den som ej bryr sig om förtroligt umgänge.
AMMAT, n.s. *munus, officium*, ämbete. Jmf. **Embikt**.
AME, n.a. *domi alitus, humana industria nutritus, cicur*. *Dicitur tantum de pecudibus & pecoribus*, hemtam; säges om boskap. **Ame klittur**, *animal cicur*, hemtam kreatur.
AMBOT, v.a. *jaculari, jaculum emittere*, skjuta. **Låddit ambot**, *aves telo configere*, skjuta fåglar.
AMPES, n.a. *difficilis*, svår. **I le tat ampes takket**, *factu id difficile non est*, det är ej svårt att göra. *Austr.*
AMPES-LAKA, adv. *difficulter*, svårligen.
AMPTES, sammandrag. **Ampts**, n.s. *materia*, ämne, jmf. **abnes**. Även *munus*, ämbete. *Austral.*
ANATAKES, n.a. *effrenatus, indomitus*,

- motsträvig, motspänstig. **Anatakes påtso**, *reno effrenatus, qui freno reluctatur*, en motsträvig ren, som ej låter leda sig. Jmf. **Adnet**.
- ANDAGAS**, *adv. gratis, gratuito*, till givnings, utan vedergällning. **Luoitet** eller **waddet andagas**, *ignoscere, pœnas non repetere*, förlåta. **Andagas luoitet, ja tiji kalka andagas luoitetowet**, *remittite & remittetur vobis*, Luk. 6:37. **Waddab tunji andagas mäddob**, *delictum tuum tibi ignosco*, jag förlåter dig ditt brott. *Item adjective: Andagas puore*, *bonum gratuitum*, en oförtjänt välgärning. Sammansättn. **Andagas luoiteje**, *Remissor, qui remittit vel ignoscit*, förlåtare. **Andagas luoitem**, *remissio*, förlåtelse. *Voces ecclesiast.*
- ANEK**, *n.a. novus, non usurpatus*, se **Adneteke**.
- ANES**, *n.s. anisum*, anis,
- ANETAK** eller **Aneteke**. Se **Adneteke**.
- ANETET**, se **Adnetet**.
- ANGALOK**, *n.s. anas*, anka.
- ANGER** eller **Angertem**, *n.s. pœnitentia*, ånger.
- ANGERTES**, *n.a. pœnitendus, dolendus*, det man bör ångra, eller ångrar. **Angertes åme**, *res dolenda*.
- ANGERTET**, *v.a. Mon angertab suddoitan*, *pœnitet me peccatorum*, jag ångrar mina synder. *Suec. orig. voces.*
- ANJAS**, *n.s. tendines tenuiores pedules quadrupedum animalium*, de finaste senor på de fyrfotade kreaturens ben.
- ANJE**, *adv. adhuc*, ännu. **Anje påddets**, *momentum temporis*, en liten stund. **Anje wast**, *denuo*, återigen.
- ANKAR**, *n.s. anchora*, ankare.
- ANNAT**, *conj sed*, men utan. Jfr. **Ainat**.
- ANOT** eller **Adnot**, *v.a. petere*, begära. Härav: **anostet**, *dimin. paululum petere*, begära något litet. **Anotatjet** eller **anogåtet**, *petere incipere*, begynna att begära. **Anoje**, **anom**, se **anoteje**, **anotem**.
- ANOTET**, *v.a. frequ. ab anot, petiturire*, enträget begära. **Mo inta anota**, *perpetuo a me aliquid implorat*. Härav:
- ANOTEJE**, *petitor*, begärare.
- ANOTAKES**, *n.a. avide petens, mendicus*, den som gärna begär, tiggare.
- ANOTEM**, *n.s. petitio*, bön, begäran.
- ANOTAPTA** eller **Anoteke**, *n.a. & adv. non petitus, sine petitione*, obegärd, utan bön och begäran.
- ANSETET**, *v.a. mereri*, förtjäna. Härav:
- ANSETEM**, *n.s. meritum*, förtjänst.
- Christusen ansetem**, *meritum Christi*.
- ANTA** eller **Anda**, mansnamn. *Andreas*, Anders.
- ANU** eller **Anut**, mansnamn, *Anundus*, Anund.
- APE**, *n.s. campus uliginosus, loca paludosa*, sumpiga fält, mossar, moras. Även: *mare*, hav. **Ape qwele**, *piscis marinus*, havsfisk.
- APORET**, *v.a. tentare*, försöka, bjuda till. **Ele apore hissek**, *noli frustra tentare*.
- APOSTEL**, *Apostolus*, apostel. **Apostolats**, *gen. -tjen, apostolicus*, apostolisk.
- APPA**, **aina appai pjejet**. Jmf. **aina**.
- APPAR**, *n.s. insigne ligneum rotibus piscatoriis fune annexum, ut reperiantur*, dubb, som med en lina fästes vid näten, att de måtte finnas igen.
- APPARI & appar**, *adv. valde, admodum*, mycket, ganska mycket. **Appar tjåskes**,

valde frigidum, ganska kallt. **Appari kälkos**, *nimis tardus*. **Appar dures**, *admodum carum*.

APSEK, warrapsek, se nedan **Warr**.

APTA, eller **aptes & atta**. *Particula privativa. Suffixa vocibus valet idem ac alpha privativum Græcorum*, ett nekningsord, som sättes bak efter de andra orden. **Mon leb wadnasapta**, *scapha destitutus sum*. **Häjo le pednikapta**, *pauper caret pecunia*, den fattige är utan pengar. *Sunt etjam plures voces adjiciales negativæ significationis*, e.g. **-ken, -kenna, -ketta, -teme, -teke, -tis, -tes**, *ut alibi ostendemus*.

AP TSA, *adv. nimis, valde*, alltför mycket, rätt mycket. **Aptsa häjo**, *valde pauper*.

ARA, *n.a. maturus*, tidig, bråd. **Ara kidda**, *ver tempestivum*. **Ara kesse**, *æstas matura*. Jmf. **Areb**.

ARAHET, *v.a. nimis maturum aliquid æstimare*, tycka att någonting är för mycket tidigt. **Arahab neitam pjejet**, *nimis maturum duco filiam meam nuptum dare*, jag tycker det är för tidigt att gifta bort min dotter.

ARAHASTET, *dimin.*

ARAK, *n.a.* se ovan **ara**. **Arak aldo**, *vacca rangiferina mature pariens. Compar. arakubbu, superl. arakumus*.

ARAN, se **arnes**.

ARANET, *v.n. maturius venire, citius incidere*, komma förr, infalla tidigare än. **Pjässats arani tan japen**, *Pascha maturius hoc anno incidebat*, påsken inföll tidigare i detta år. **Aranastet**, *dim. idem*. **Aranaddet**, *frequ. idem*. **Aranatjet**, *incipere maturius fieri*, begynna att bli tidigare.

ARATES, *n.s. reliquæ cibi, prandii vel cœnæ, kvarlevor*³⁵. **Aratasit tjägget**, *reliquias colligere*.

ARBE, *n.s. patrimonium*, arv. **Åppeteje, sardno weljasan wai juoka arbeb muina**, *Magister, dic fratri meo ut distribuatur mihi hæreditatem*, Luk. 12:13. **Arbe juoko**, *distributio patrimonii*, arvsskifte. **Arbet takket**, *exhæredare*, göra arvlös. **Arbetak, -teke, -teme, -tes**, *exhæres*, arvlös. **Arbe juokeje**, *partitor patrimonii*. **Arbeåse**, *sors patrimonii*.

ARBATS, *n.s. Dim. idem*. Även *vidua*, änka.

ARBEJE, *n.s. vidua*, änka. Även *hæres*, arvtagare.

ARBELATS eller **arbolats**, *hæres*, arvinge.

Ålles arbolats eller **stakkarbolats**, *hæres ex asse*. **Queimarbolats**, *cohæres*, medarvinge.

ARBES, se **årbes**.

ARBET, *v.a. patrimonium accipere*, ärva.

Sodn le attjes tawerit arbem, *hæreditas bonorum illi a patre venit*, han har ärvt egendom efter sin fader. **Arbet, arbetak**, se **arbe**.

ARBE WALDEJE, *e. successor in bona defuncti*, arvtagare.

ARBMO *cum. deriv.* se **armo**.

ARDNES, *n.s. aquila*, örn, jfr. **arnes**.

ARBUI, *vidua*, änka, jmf. **arbats, arbeje**.

ARBÅLMA, *n.s. uxore orbatus*, änklings.

ARE, *n.s. illa pars corii ubi pili sivi sunt*, hårgård³⁶ på en hud eller ett skinn.

AREBI, *adv. citius*, snarare. *Item, quo citius eo melius*, ju förr ju hellre.

AREK, *n.s. lapidum congeries*, en samling av stenar, stenör. **Juowa arek**, detsamma. *Dicitur etjam aresk, unde obsolet. aras, lapidosus, stenig*. Även hos *Austr.* **areg**.

³⁵ matrester

³⁶ hårbotten, hårsida av skinn

AREMUS, *comparat. aremus låde*, *qu.d. avis prima, h.e. primo vere adveniens*, fågel, som tidigast är framme om våren. Jfr. **ara**.

AREN, *n.s. focus*, eldstad. **Aren kerke**, *lapides circa focum dispositi*, stenar omkring en eldstad. **Aren saje**, *locus ubi focus fuit*, eldstadsrum.

ARET, *adv. mane, mature*, bittida, tidigt. **Aret kässe peiwe li pajanam**, *mane cum sol ortus esset. Compar. Arebut, maturius, plus mane*, tidigare. *Superl. Aremust, primum, primo mane*, först, allra tidigast. **Aremust tatt jabma gutte palla**, *mortem qui timet primus moritur*. Sammansättn. **Arrkåtseje**, *qui mane evigilat*, den som tidigt vaknar. *Item nominaliter: Udnatjen areten sodn tasa påti*, *hodie mane huc veniebat*, idag bittida kom han hit. **Aretist**, *tempore matutino*, om morgonen.

ARETES eller **Arets**, *n.a. matutinus*, tidig, som sker bittida. **Aretes pargon le tab munji mårretam**, *hoc mihi dedit pensum matutinum*.

ARG eller **Arga**, *n.a. profestus*, vardags. **Arga peiwe**, *dies profestus*, söckendag.³⁷

ARGASTALLET, *v.n. vereri, timere*, frukta sig. Även *pudere*, blygas.

ARGE eller **Arges**, *n.a. timidus, verecundus*, rädd, blygsam. **Arges almats**, *homo timidus*. **Mon leb haikat arge**, *valde timidus sum*, jag är ganska rädd.

ARGES-LAKA eller **Argesikt**, *adv. timide, verecunde*, med fruktan, blygsamt.

ARGES-LAKASATS, eller **-lakats**, *n.a. meticulousus, verecundior*, räddaktig, blygaktig.

ARGESWUOT, *n.s. timiditas, verecundia*, räddhåga, blygsamhet.

ARGOK, se **Arge**.

ARGOT, *v.n. terreri*, bli rädd.

ARGOTET, *v.a. metum incutere*, skrämma.

Argoti mo tatte palest, *inde ab illo tempore me terruit*, han satte mig i rädsla ifrån den tiden. *Austr. jfr. Paldet*.

ARJE, *n.s. desiderium*, åtrå. **Arjeb kalget**, *desiderio alicujus satisfacere*, förnöja ens begär.

ARJOT, *v.a. parcere, ignoscere*, skona, förlåta. **I le arjom etjes pardneb**, *non pepercit proprio filio. Dimin. Arjostet. frequ. Arjotet. Arjogåtet, inchoat. parcere incipere*, begynna att skona.

ARJOKES, **Arjoks**, *n.a. qui parcit, indulgens*, skonsam. **Orro arjokes**, *ignoscas quæso*.

Arjokes-laka, *adv. indulgenter*, skonsamt.

ARJOM, *n.s. indulgentia*, skonsamhet, misskund.

ARK, *n.s. arca*, ark. **Litton ark**, *arca fæderis*, Förbundets ark.

ARKALASTET, *v.n. misericordia, commoveri*, förbarma sig. **Idtji entsik arkalaste**, *nulla omnino misericordiæ commotus est*.

ARKALASTEJE, *n.a. qui miseretur*, förbarmare.

ARMALASTET, se **Armolastet**.

ARME, *n.s. commiseratio*, medlidande.

Armit pestab suste, *commiseresco illius, miseret me ejus. Dicitur quando lacrimis alicujus vicem dolemus*, med tårar sörja över ens belägenhet.

ARMES, *n.a. miserabilis*, ömklig. **Armes-laka**, *adv. misere*, ömkligen. **Armest** eller **armast**, *ægre, vix*, näppeligen, knappt. **Armeswuot**, *miseria*, elände.

³⁷ vardag

ARMESTET, *v.a. de aliquo dolere*, ömka sig över någon. **Armestijen so**, *vicem ejus dolebant*.

ARMO, *n.s. clementia, misericordia, venia*, nåd, barmhärtighet, förlåtelse. **Jubmelen armo**, *gratia Dei*. **Armolaka**, se **armosikt**. **Armo waddes**, *donum gratuitum*, en skänk, nådegåva. **Armo-waddeseh leh måddelakasatjeh**, *dona gratiæ sunt varia*, 1 Kor. 12:4. **Armowuot**, se **Armokeswuot**. **Oarmo**, *inclementia*, onåd. **Konogasen oarmo**, *inclementia Regis*, Konungens onåd. **Oarmokes**, se **Armokes**.

ARMOGÅTET, *v.n. incipere misereri*, begynna att förbarma sig. *Vox eccles.*

ARMOITET, *v.a.* se **Armestet**.

ARMOKES eller **-kas**, *c. misericors, clemens*, barmhärtig, nådig. **Leket armokaseh**, *estote misericordes*, Luk. 6:36.

Armokeswuot, *misericordia*, barmhärtighet. **Armokes-laka**, **armokasat**, se **armosikt**. Sammansättn. **Oarmokes**, *immisericors*, obarmhärtig.

Oarmokeswuot, *immisericordia*, obarmhärtighet. *Voces ecclesiast.*

ARMOLASTET, **armalastet** eller **armalustet**, *v.n. misereri*, förbarma sig. **Armalaste mo pajel**, *miserere mei*, förbarma dig över mig. **Wai kalki kaiki pajel armolastet**, *ut omnium misereatur*, Rom. 11:32. Härav:

ARMOLASTEJE, *qui miseretur*, förbarmare.

ARMOLASTEM, *n.s. commiseratio*, förbarmande.

ARMOSIKT, *adv. clementer*, nådeligen.

ARMOTALLET eller **armetallet**, *v.n.* se **armolastet**.

ARMOTALLEJE eller **armetalleje**, se **armolasteje**. **Armotallem**, se **armolastem**.

ARMOTEME, *inclemens, immisericors*, obarmhärtig.

ARMOTESWUOT, *n.s. immisericordia*, obarmhärtighet.

ARMOTOWET, *v.n.* se ovan **arkalastet**.

ARNE, se **aren**.

ARNES, *n.s. aquila*, örn. **Haleteje arnes**, *aquila volans*, en flygande örn.

ARO, se **åra**.

ARODEJE eller **arodea**, *n.s. facies*, ansikte.

Råbmes arodeje, *facies deformis*. **Alde arodea paiti ko peiwe**, *splendebat facies ejus sicut sol*, Matt. 17:2.

ARON, egennamn Aron. Även: **Aronen såbbe**, *Aronis baculus*. *Ita vocant Lappones cingulum Orionis, sive tres illas stellas lucidas in constellatione Orionis*. På svenska "Jakobs stav". *Vocant etjam Lappones has stellas raideres, scalam, njalla raideres*, jmf. **njalla**.

AROSSET, *v.n. tricis implicari, in labyrinthum incidere*, bli rådlös. **Arosime laidon nala**, *initum iter expedire non potuimus*. *Frequent*. **AROSATTET**, ofta bli rådlös.

AROSTATTET, *v.a. facere ut aliquis tricis implicetur, in angustias compellere, opem non tendere*, göra att någon blir rådlös, undandra sig att hjälpa någon.

AROT, *v.n. detineri, impediri*, uppehållas, förhindras. **Kukke kos todn taina aro?** *quamdiu istud te detinebit?*

AROTET, *v.a. non valere, derelinquere coactum esse*, intet förmå, nödgas övergiva. **Arotijen tab tassa**, *istud isto loco deseruere, quia nempe ulterius non valuerunt*.

ARPENET, *v.n. timore percelli*, bli skrämnd.
Dimin. Arpenastet, bli något rädd.

Inchoat. Arpenatjet, incipere affici timore, begynna att skrämmas.

ARPET, *v.a. terrere*, skrämma. **Ele manait arpe**, *noli terrere liberos*, skräm ej barnen.
Passiv. arpetowet.

ARPO, *n.s. filum ex cannabi linove confectum*, tråd av lin eller hampa. Hos *Austr.* även *cannabis*, hampa. **Arpoit åstet**, *emere cannabim*, köpa hampa.

ART, *n.s. indolens bona*, god art, gott lynne.
Arteb adna, *bonæ indolis est*, han är av gott slag. Härav:

ARTALATS, *n.a. qui bonæ est indolis, vel frugis*, den som är av god art. **Artalats pardne le sodn**, *optimæ frugis adolescentulus est*.

ARTO eller **artok**, *n.s. decas*, ett tiotal, däcker³⁸. **Årre arto**, *decas pellium sciurorum*, tio gråskinn³⁹. **Arton åse**, *lucellum, quod Lappones ab heris liberorum suorum reportare solent, ut in illorum est moribus*, en liten avgift som lapparna pläga få av dem, hos vilken deras barn tjäna, vilket är hos dem en gammal plägsed.

ARTS, *aquila*, örn, se **arnes**.

ARWAT eller **arwot**, *v.n. vigere*, trivas. **Arwa kus todn tane landen?** *ut arridet tibi hæc regio?* hur trivs du i detta landet? *Dimin. arwastet*, någorlunda trivas. *Inchoat. arwagåtet, incipere vigere*, begynna att trivas.

ARWODATTET, *v.a. hilarare*, glädja, göra glad. *Ecclesiast.*

ARWOK, *n.a. alacer, vividus*, hurtig, munter. Även: *liberalis*, givmild, frikostig. **I arwok almats waddemest palla**, *homo liberalis donum dare non recusat. Subst.*

arwokwuot, *liberalitas, munificentia, frikostighet, givmildhet.*

ARWATALLET, *v.a. supputare, colligere*, räkna över, döma. **Arwatallet man ädnak kalka orrot**, *supputate quantum debeat esse. Est quasi frequ. verbi arwetet.*
Arwatallem, *æstimatio, supputatio*, värdering.

ARWATES, *n.s. opinio, conjectura*, mening, gissning. **Arwatasi tsagge**, *ex conjectura*, gissningsvis.

ARWETET, *v.a. conjectura assequi*, träffa på med gissande. *Intelligere*, förstå. *Susplicari*, misstänka. **Idtji guttek matte arwetet**, *nemo potuit suspicari vel intelligere*, ingen kunde tro eller tänka. *Dim. arwetastet*, någorlunda begripa eller kunna förstå. **Arwetatjet, incipere intelligere**, begynna att förmärka.

ARWO, *n.s. pretium*, värde, arvode. **Manne arwon todn tab anah?** *quanti istud æstimas?* hur dyrt värderar du det? **I arwob wadde åsasist**, *mercium non persolvit justum pretium*, han betalar ej vad varan är värd. **I le talle qwele arwon**, *piscis nunc jacet pretium.*

ARWOS eller **arwes**, *n.a. jucundus, lætus*, rolig, nöjsam.

ARWOSMUET, *v.n. alacriore animo fieri, colligere se*, bli munter, komma sig före igen. **Almats arwosmua, kåsse ådtjo pargon mangelen pårret ja ådet**, *cibo somnoque reticitur homo labore fatigatus*, människan vederkvicks, när hon efter arbete får äta och sova. *Austr.*

ARWOSWET, *v.n. contentum esse*, vara förnöjd. **Tje arwoswijeb, ko sodn waddi**

³⁸ antal, tio stycken skinn

³⁹ ekorrskinn

- maite lijeb adnom åsasistan tunc**
contentus fui, quando tanti mercem meam
emisset quanti illam æstimassem. Austral.
- ARWOTET, arwotem, se arwatallet,**
arwatallem, Austr.
- AS** eller **has**, *est formula canes abigentis,*
hut. **As ulkos**, *apage foras*, hut ut⁴⁰.
- ASE** eller **asats**, *n.s. montes minores, colles,*
smärre berg, backar, *affine est ås*
(svenska).
- ASKE**, *n.s. sinus*, sköte, i knän. Även: **aske**
eller **ask**, *luna*, måne. Härav:
- ASKEDEPE**, *n.s. lux lunæ*, månsken.
Askedepest mannat, *luna pernocte*
proficisci, resa i månskenet. *Austral.* jmf.
Manodepe.
- ASKETET** eller **hasketet**, *v.a. canes abigere*
voce, huta ut hundar.
- ASMELES**, *n.a. æger, invalidus*, sjuk,
bräcklig. *Sæpius de animalibus.*
- ASSAI** eller **assajes**, *n.a. crassus*, tjock.
Assajes nakke, *pellis callosa*, ett tjockt
skinn. *Nunquam dicitur de rotundis sive*
cylindricis rebus. Jmf. **Kassok.**
- ASSAJESWUOT**, *n.s. crassitudo*, tjocklek.
- ASSANET**, *v.n. crassum fieri*, bli tjock.
Wuorde tasa ko jägn assana, *expecta*
donec crassior facta sit glacies.
- ASSE**, *n.s. cutis, cuticula*, hud, hull. **Asse**
lakk, *prope cutem*, invid hullet. **Åiwen**
asse, *cutis qua tegitur caput.* Även **asse**
pele, *pars interior cutis, cui opposita est*
pars villosa, köttssidan av ett skinn eller en
hud. **Asse kåuko**, *singularis est loquendi*
formula. **Mon leb asse kåukon**, *vereor*,
jag fruktar.
- ASSETES** eller **assetats**, *n.a. tenuis*, tunn.
Assetes tuolje, *corium tenue*, ett tunt
skinn. *Item transl. pauper*, fattig. **Assetes**
ålma, *vir pauper. Comparat. assetubbu.*
Superl. assetumus, den tunnaste.
- ASSETESLAKASATS**, *n.a. aliquantum tenuis*,
något tunn.
- ASSETESWUOT**, *n.s. defectus crassitudinis*,
tunnhet. Jmf. **assetes.**
- ASSETET**, *v.a. attenuare, tenue reddere*, göra
tunt. *Scilicet quod ad crassitudinem*
planam. **Ele ila assete**, *noli nimis*
attenuare. *Dimin. assetastet*, göra litet
tunnare. **Assetatjet**, *incipere tenuem*
reddere, begynna att göra tunn.
- ASSJE**, *n.s. crimen, scelus*, missgärning.
Stuor assjeb takket, *scelus nefarium*
facere, begå en grov missgärning. **Tigge**
assje, *crimen cujus caussa aliquis in jus*
vocatur.
- ASSJEDAKKES**, *n.s.c. scelestus, sceleratus*, en
skålm som begår bovstycken. *Austr.*
- ASSJALATS**, *n.s.c. sceleratus*,
missgärningsman. **Karr assjalats**, *qui*
scelestissimum facinus fecit, en grov
missgärningsman.
- ASSKETET**, *v.a. inundare*, överflöda,
översvämma. **Tjatse assketa**, *aqua*
inundat. *Obs. proprie dicitur de*
inundationibus, quæ tempore hiemali fiunt,
congelatis glacieque obturatis ostiis
fluviorum & rivulorum vel etjam fontium.
- ASSKES**, *n.a. inundans*, svallande,
översvämmande. **Asskes jokka**, *flumen*
inundans.
- ASSMAK**, *n.a. torvus, valde iracundus, ferus*,
faslig, mycket vredsam. **Assmak juttus le**
bire, *fera est bestia ursus.*
- ASSMAKWUOT** eller **assmeswuot**, *n.s.*
immanitas, atrocitas, grymhet.
- ASSMESLAKA**, *adv. crudeliter*, grymmeligen.
- ASSNE** eller **assnes**, *n.a. aridus, marcidus*,

⁴⁰ tillrop till hund för att driva bort den

- förtorkad. **Assne muor**, *arbor arida, torrt trä*. *Obs. cum deriv. solum de arboribus dicitur, herbæ autem dicuntur puoldnet, marcescere: aliæ quæcunque res kâiket, arescere.*
- ASSNEM**, *n.s. arborum (ut ita dicam) exarescentia*, tråds förtorkning.
- ASSNET**, *v.n. exarescere*, förtorkas. **Muor assna**, *arbor arescit*. **Assnelet**, *frequ. cito arescere*, hastigt förtorkas. **Fikon muor assneli**, *exaruit ficus*. **Assnestet**, *Dimin.* litet förtorkas. **Assnegåtet**, *incipere arescere*, begynna att förtorkas.
- ASSNETET**, *v.n. facere ut arescat, exsiccare*, uttorka. *Est quasi forma Hiphil⁴¹ verbi assnet*. Härav:
- ASSNETEM**, *n.s. arborum quasi aresactio*, tråds uttorkning.
- ASSNETALLET**, *v.a. se assnetet*. **Assnetallet muoreit**, *arbores exsiccare, quod efficitur quando cortice denudantur*, barka tråd så att de förtorkas.
- ASSNOM**, *n.a. se assne*.
- ASSOT**, *n.s. crassitudo*, tjocklek. Jmf. **assai** etc.
- ASSOT**, *v.n. qua planum crasius fieri*, bli tjockare. **Jägna asso**, *glacies fit crassior*. Se ovan **assanet**. *Hinc Hiphil: Assotet, callosiorem reddere, callum obducere*, göra tjockare.
- ASTATS**, *n.s. furca bifida s. bicornis lignea, qua utuntur ad retes subter glaciem protrudenda, pisces capiendi gratia tempore hiemali*, en tråklyka, att skjuta fram nät under isen om vintertid. *Austr.*
- ASTET**, *v.n. vacare, temporis opportunitatem habere*, ha tid. **Iba asta påtet**, *veniendi opportunitatem non habeo*, jag har ej tid att komma. *Dim. Astestet*, få något litet mera tid. **Astegåtet**, *incipere vacare*, begynna att få tid.
- ASTETET**, *v.a. temporis opportunitatem sive vacationem negotiorum concedere, scil. alicui*, giva en tid och tillfälle. **Eh muttem båndah hjuneitis astete lokket**, *herorum nunnuli famulos suos legendi opportunitate prohibent*, en del husbönder giva ej sitt tjänstefolk tid att läsa. Även **assequi**, hinna på. **Asteti so keinon nala**, *illum in itinere assecutus est*, han hann upp honom på vägen.
- ASTITET**, eller hos *Austr.* **astanet**, *v.n. temporis opportunitatem nancisci*, få tid, bli ledig. **Wuorde anje tassa ko mon astitab**, *exspecta donec mihi fuerit opportunum*.
- ASTO**, *n.s. opportunitas temporis*, tid och tillfälle. **I le musne asto** eller **ib le aston**, *non vaco*, jag har ej tid.
- ASTOI**, *adv. lente*, sakta. *Compar.* **astobukt, astobut & astobi** eller **astojubbu**, saktare.
- ASTONET**, *v.n. veloci cursu vel motu se relaxare, citato cursu desistere*, sakta sig i sitt lopp eller rörelse. *Dim.* **Astonastet**, litet sakta sig. **Tjägga astonasti**, *aliquantum sedatus est ventus*, vädret har något litet saktat sig.
- ASTOS**, *n.a. tardus, segnis*, långsam, sen. **Astos pargeje**, *segnis operarius*, en trög och långsam arbetare. **Astoswuot**, *segnities, tarditas*, långsamhet, tröghet.
- ASTOTET**, se **astonet**. *Austral.*
- ASSWIT**, *v.n. ex morbo convalescere*, bli frisk efter sjukdomen. *Tantum de animalibus cicuribus & esculentis*; säges

⁴¹ En hebreisk verbform som ofta har betydelsen att få någon att göra något.

endast om kreatur. Jmf. **adhasmouwet**, som starkt sammandraget blir till **asswit**.
ATA, *n.s. periculum*, farlighet, våda. **Atasne mannai**, *parum abfuit quin in periculum veniret*, han var nära faran.
AT eller **ata**, *vox supposititia, loco alius cujuscunque nominis omissi, & cujus aliunde aut ex contextu cognita est significatio, substituta*. Ett ord som brukas i stället för vart och ett annat utelämnat ord, till vilket bemärkelse man av meningen kan sluta. **Tat at**, *hæc res*, denna saken eller tinget. **Wuoudnajes ateb tat assjalats le takkam**, *infandum facinus sceleratus hicce commissit. Obs. cum nomine substantivo junctum nunquam non in bonam partem accipitur, e.g. at ålma le sodn, bonus vir ille est*, han är en god man. **At åsaseh leh tah**, *de meliori nota hæ sunt merces*, dessa är goda varor. Härav:
ATET, *v.a. & n. nullius fixæ significationis, cujus significatio ex contextu est elicienda*, ett ord av ingen viss bemärkelse, utan efter som meningen fordrar, t.ex. **ate tab ateb**, *fac hoc*, gör detta. **Jubmel atei Adameb ulkos paradisest**, *Deus Adamum ex paradiso ejecit*. **Ate tåmpeb ställen sisa**, *intromitte equum in stabulum*. **Ate pjebmob manait**, *da cibum liberis*, giv barnen mat. **Kåsses jami? Atei udnats ijan**, *quando mortuus est? excessit nocte novissima*, när blev han död? han dog i natt.
ATOT, se **adwot**.
ATJA, **atjekuts** eller **atjaguts**, *n.s. tonitru*, tordön, åska. **Atja tåll**, *fulgur*, ljungeld, blix. **Atjan juoksa**, (*q.d. arcus tonitruui s.*

Jovis), *iris*, regnbåge. **Atjan raide**, *murmur tonitrus*, åskedunder. **Atjan tjasko**, *fulmen*, åskeslag. **Atjekuts klisma** eller **dudna**, *cælum tonitru contremitt*, åskan går. **Atja tållåb kaska**, *Jupiter fulmen emittit*, det ljungar. *Obs. cultu olim divino tonitru prosecuti sunt Lappones*, jmf. **aija**.

ATSEK, *n.a. ignitus, rubens*, glödande, röd. **Atsek route**, *ferrum ignitum*, rött glödande järn. **Atseken takket**, *ignitum facere*.

ATSITJE, **atsitjenedne** eller **atsitjehene**, *lamia quædam, cujus maritus fuit stalo, monstrum sive gigas, qui ut ipse infestissimus Lapponibus, ita hostilis etjam progenici parens fuit, a qua olim vexatos se fuisse fabulose perhibent Lappones*, en gammal trollkona, hos de forna lappar. *Hinc locutiones: atsitjen tuorelem* eller **tuoreldak**, *spasmus tendinis sive nervi cujusdam*, kramp, senadrag. **Atsitje suonab tuorela**, (*quasi diceret: atsitje nervum vellit*) *spasmo affici*, få senadrag. **Atsitje**, *etjam appellantur insecta aspectu deformiora*, insekter, maskar.

ATSOLEN, *adv. super*, över, utöver. **Rasjo påti mo atsolen**, *pluvia me deprehendit*, regnet kom över mig.

ATTE, *conj. quod*, att. Jmf. **jutte**.

ATTJA, *conj. ut, quo*, på det att. *Est mobile*, e.g. **attjab** vel **attjam**, *ut ego*, på det jag. **Attjas**, *ut ille*, att han. **Attjabe takket tab**, *ut hoc faciamus*.

ATTJE, *n.s. pater*, fader. *Cum affixo*, **attjam**, *pater meus*, **attjat**, *pater tuus*; *pro attje mo & attjeto*, *ablato o atque e in a mutato*. **Attjasat**, *patri tuo*, åt din fader. **Attjiti**, *patribus*. **Pjåbmo attje**, *pater nutricius*,

- fosterfader. **Attje pele, attje saje** eller **attjesajasats**, *vitricus*, styvfader.
- Attjelakats** eller **attjelakasats**, *ut ipse pater, qui paterno est animo*, såsom en fader. **Attjelaka**, *adv. more parentis*, faderligen. **Attjetek** eller **attjetes**, *sine patre, orbus patre, pupillus*, utan fader, faderlös. **Attjetes mana**, *infans orbus patre*. **Attje-wuokasats**, *paterno animo affectus*, faderligen sinnad, se ovan **attjelakats**. **Attjeguts**, *dim.* lilla far.
- Attjegutjam**, *mi pater carissime*, min söta far. *Est blandientis*.
- ATTJELATS**, *n.a. paternus*, faderlig. **Attjelats kereswuot**, *amor paternus. Exprimitur etjam per attje*, exempelvis i **attje waimo**, *cor paternum*.
- ATTJESIKT** eller **-sukt**, *adv. more paterno*, faderligen.
- ATTJEWUOT**, *n.s. auctoritas sive dignitas paterna*, faderlig makt och myndighet.
- Attjewuotinas**, *dignitate sua paterna*.
- AUDA**, *n.s. virtus*, dygd. *Ganander*.
- AUDES**, *n.a. desertus*, öde. **Wuolgin audes sajai**, *abibant in locum desertum*. **Auden takkat**, *devastare*, föröda.
- AUDET**, *v.a. devastare*, föröda, ödelägga. **Sije kalkeh aptsa audet to**, *penitus devastabunt te*, Luk. 19:44. **Audestet**, *dimin.* litet föröda. **Audegätet**, *incipere devastare*, begynna att föröda.
- AUDETEM**, *contr. audem*, ibland **audetes**, *vastatio*, förödelse. **Kässe wuoidnebet audetemen wasteswuoteb**, *cum videritis abominationem illam vastationis*, Matt. 24:15.
- AUDEJE** eller **audeteje**, *vastator*, förstörare.
- AUDETEKE**, *n.a. non populabilis*, som ej kan skövlas eller ödeläggas.
- AUJE**, se nedan **awem**.
- AUKE**, *n.s. utilitas, usus*, gagn, nytta. **Mab aukeb mon taste ådtjob?** eller **mi aukit munji taste påta?** *qualem exinde capiam utilitatem?* vad nytta kan jag ha därav?
- Tatt i le tiji auken**, *inutile id vobis est*, Hebr. 13:17. **I massaken le auken**, *ad nihil utile est*. **Mab aukit?** *quid utilitatis?*
- aukats**, *dimim. lucellum*, en liten vinning.
- Auketeke**, *sine utilitate*, utan vinning.
- Auketes**, *inutilis*, onyttig, ogagnelig.
- AUKET**, *v.a. acquirere, comparare*, förvärva sig. **Udne mon tab aukib**, *hodie hoc acquisivi*. *It. neutr. prodesse*, gagna, t.ex. **massas tatt auka?** *cui istud erit usui?* vartill duger det? **Auketet**, *frequ. idem* jmf. **ådtjotet**.
- AUKETEJE**, *qui quidquam lucratur?* den som sig något förvärvar.
- AUKOK**, *utilis*, nyttig. **Aukok le munji**, *utile est mihi*. **Aukok-laka**, *adv. utiliter*, nyttigt, på nyttigt vis. **Aukokwuot**, *subst. utilitas*, nyttighet. Sammansättn. **oaukok**, *inutilis*, onyttig. Jmf. **gagnetes**.
- AULE-MUORE** eller *Austral. aule-ålg*, *tigillum, ad partem superiorem tentorii Lapponici transversim dispositum, a quo ahena dependent*, åsen eller det tvärträ överst på en lappkoja, varpå kittlarna hänga.
- AUSTET** eller *Austr. auset*, *v.a. haurire*, ösa. **Wadnaseb austet**, *aquam e scapha exhaurire*. **Austestet**, *dimin.* något litet ösa, jmf. **palet**.
- AUSTA-KARE**, *n.s. haustum, situla, quæ hauritur*, öskar. *Austral. auskare*.

AUSTER, *n.s. cochlear manubrio longo instructum*, slev med långt skaft.

AUT eller **auta**, *ante, præ*, förr, för-. **Auta wuoresseh**, *qu. d. pristini veteres, majores*, förfäder. **Aut-håla**, *præfatio*, företal. *Comparat. auteb*, *anterior, prior*, den förre. **Auteb pekke**, *pars prior*. **Auteb aiken**, *priori vice*, förra gången. **Autebesne**, *anterius, ante*, framför. **Autebesne le sodn**, *anterior ille est sive antedens*. **Autebus**, *adv. ulterius, longius*, längre fram. **Autebut** eller **autebit**, *adv. olim, antea*. **Autebut leb mon hålam**, *olim locutus sum*, Apg 1:1. *Superl. autemus*, *primus*, den främste. **Mådde autemuseh**, *multi primi vel priores*, Matt. 19:30. **Autemusen påti**, *primus veniebat*. **Autemusist**, *primis*, av de främsta. **Autemust**, *primum, imprimis*, först, i synnerhet. **Aut iltje**, *præputium*, förhud. **Auta ketje**, *anterior pars*. **Wadnase aut ketje**, *prora scaphæ*, framstammen på en båt. *Obs. aut, auta, varias obtinet significationes, pro diversitate casuum, quos, brevitatis causa, omissos benevolus Lector in præfatione, huic operi præmissa, ipse evolvat: e.g. auten, coram, inför. Mo auten, coram me. Autest, ab adspectu, undan. Kaita mo autest, apage ab adspectu meo. Även pro. för. Maite mon kalkab waddet tunji tann autest? quid tibi pro isto dabo? vad skall jag ge dig för det? Auti, coram, inför. Cum suffixo auteses, coram se, inför sig. Påte mo auti, veni coram me. Autesne, coram, inför. Autesnan, coram me, inför mig. Autaseme, coram nobis, inför oss. Härav:*

AUTEK, *n.s. curator, antecessor*, förmyndare, föregångare.

AUTANET, *v.n. progredi*, komma längre fram. **Peiwe autana**, *sol progreditur*, solen går längre fram. *It. progressus facere, augeri*, göra framsteg, förökas. **Puoresne autanet peiwest peiwai**, *in bono progressus facere de die in diem*. **So [?]**⁴² **tawereh autaneh**, *accrescunt opes illius*. **Autanastet**, *diminutivum*, komma litet längre fram, något litet förökas. **Autanaddet**, *frequ. idem quod autanet*. **Autanatjet**, *incipere progredi s. accrescere*, begynna att gå fram längre, begynna att förkovras.

AUTANEJE, *n.s.c. qui facit progressus*, den som förkovras.

AUTANEM, *n.s. progressus, lucrum*, framsteg, vinning. *Austr. autanas*, *detsamma*.

AUTENAK, *adv. per anticipationem*, framför, före. *Franska: "par avance"*. **Autenak tunji tab waddab**, *præmissa (ut ita dicam) tibi hoc do*, jag ger dig detta förut. Även **autenak waddet**, *dono dare*, skänka.

AUTEL, **autela** eller **autelen**, *adv. antequam, antea*, förrän. **Autela ko peiwe luoitada**, *priusquam sol occidit*, förrän solen går neder. Även *ante*, förr, innan. **Autelen quokson**, *ante lucem*, före dagningen. **Autelest**, *ab anteriore parte*, på främre sidan. **Autelesi**, *ante præter, præ*, framför, framom. **Autelesi wuejet**, *prætervehi*, köra framför.

AUTELT, *adv. adversus, obviam*, emot till mötes. **Mo autelt påti**, *obviam mihi venit*, han kom mig till mötes.

AUTELTES, *n.a. quod a parte anteriore est*,

⁴² Det ser ut som om ett upp- och nedvänt S har använts vid sättningen.

- det som är framför. **Auteltes line**, *præcinctorium*, förkläde. **Auteltes helme**, *anterior pars sinuum tunicae*. **Auteltes håla**, *quod quis loquitur coram, adulatio*, smicker.
- AUTAT**, *v.n. tædere*, ledsnå. **Juo leb taste autam**, *jam dudum me ejus rei tædium cepit*, jag är ledsnå därvid.
- AUTELATJEN**, *adv. dimin. paululum antea*, litet förut. **Autelatjen so**, *paulo ante illum*, litet före honom.
- AUTETET**, *prævenire, antevenire*, komma förr eller förut. **Epe kalk autetet ådejtit**, *non præveniemus eos, qui obdormiverunt*. **Sodn auteti mo**, *mihi anteventit*, han förekom mig. Även *producere ulterius*, föra fram längre. **Autet tab tuok**, *produc hocce illuc*, för fram detta dit. Även *promovere*, befordra, främja. **Autetastet**, *dimin.* komma litet förut, föra litet längre fram. **Autetatjet**, *incipere prævenire*, begynna att komma förut. **Autetaddet** eller **autetattet**, *facere ut aliquid producat*, låta något föras fram. Även *produci posse*, kunna framföras.
- AUTETEJE**, *qui promovet vel producit*, befordrare, framhavare.
- AUTETEM**, **autetes** eller **autadas**, *progressus, incrementum*, framsteg, tillväxt. **Wadde autadaseb miji**, *da nobis successum*, giv oss framgång.
- AUTJE**, *n.s.* hägg, ett slags träd.
- AUTJO**, *n.s. acies*, egg. **Aksjon autjo**, *acies securis, yx-egg*. **Nipen autjo**, *acies cultri*, knivsegg. Härav:
- AUTJOK**, *n.a. qui acie gaudet*, vass. **Autjok kedge**, *lapis acie instructus*, vass sten. Sammansättn. **qvektautjok**, **qvektautjok swerde**, *gladius utrinque acutus*, tveeggat svärd.
- AUTJOS**, *n.a. detsamma*. Jmf. **pasteles**. Härav:
- AUTJOTET**, *v.a. acuere*, vässa. **Autjote kulkeb**, *acue cultrum*, jmf. **fajet**. **Autjodattet frequ. idem**.
- AUTJOTEM**, *n.a. exacuatio*, vässande.
- AUTO**, *n.s. miraculum, prodigium*, under. **Stuor auto**, *magnum miraculum*. **Ko takkai autoit ja märkit**, *postquam ediderat prodigia & signa*, Apg. 7:36.
- AUTOS**, *n.a. mirus, admirandus*, förundransvärd. **Autos Jubmel**, *Deus mirandus*, den förundransvärda Guden, jmf. **imalats**. **Autos pargo** eller **autopargo**, *miraculum*, underverk. **Autos märk** eller **automärk**, *prodigium*, undertecken. **Automärki algob**, *mirabilium initium*, Joh. 2:11. **Autos-laka**, *adv. mirifice*, underligen. Härav:
- AUTOHET**, *v.a. mirari, admirari*, undra över. **Autohijen so**, *admirati sunt illum*, de förundrade sig över honom. Samt
- AUTOHEJE**, *qui miratur, admirans*, den som förundrar sig. Samt
- AUTOHEM**, *n.s. admiratio*, förundran.
- AUTOHADDET**, *v.a. frequ. verbi autohet*. Härav: **autohaddeje**, *mirabundus, ad admirandum pronies*, undersam. **Autohaddem**, se **autohem**. **Autohastet**, *dimin.* litet förundra sig över. **Autohatjet**, *incipere admirari*, begynna att förundra sig.
- AUTOSTALLET**, *v.a. dimin.* Se **autohastet**. Härav:
- AUTOSTALLEM**, *n.s. admiratio*, förundran.
- AUTOTS**, *n.a. pristinus*, den framfarne⁴³. **Autots wärald**, *priscum ævum*, forntid. **Autots almatjeh**, *priores, prisci homines*. Jmf. **auta**.

⁴³ föregående, förflutna

AUTSUKT, *adv. in antecessum*, i förväg.

Autsukten wadset, *in antecessum ire*, gå i förväg.

AUTSO, *n.s. locus uliginosus arboribus consitus*, moras beväxt med träd. Jmf. **råtto**.

AUWE, *n.s. cinctus, cingulum*, gördel, bälte.
Kartsen auwe, *cingulum coriaceum*, Matt. 3:4. **Auwats**, *dimin.* ett litet bälte. **Silb auwe**, *cingulum argento decoratum*, silverbälte.

AUWOTES eller **auwots**, *n.s. cingulum, quo rangiferi vectarii cinguntur*, bälte på körrenar.

AUWETET, se **awetet**.

AWAGOI eller **awagojo**, *lacus patentior s. major*, en stor sjö.

AWAN, *n.s. sinus lacus*, vik. På västerbottniska: "ava".

AWESTET, *aliquantum simili esse*, vara något likt, likna. **Mo massak awesti sodn**, *mei fere similis fuit*.

AWEM, *n.s. fossa*, grav, dike.

AWET, *v.a. fodere, effodere*, gräva, dika.
Jokkab awet, *rivulum derivare*, utgräva en bäck. *Item, iteratis vicibus mulgendo lac e mammis vaccae vel pecoris elicere, antea nullum lac præbentis*, uppmjölka. *Hinc quasi passivum est awanet, effodi, etc.* uppgrävas, *pro awetowet*.

AWETET, *v.n. tat wadnas awet, aquam hæc scapha intromittit*, denna båten läcker. *Dicitur tantum de navigiis vitio aliquo aquam intromittentibus*.

AWI, **awi ko**, *adv. tanquam, quasi*, se ovan **aiwe**.

AWITTA, *n.s. indicium, signum*, tecken, märke. **I le taste akt awitta ken**, *ejus rei ne vestigium quidem restat*, därav är ej kvar det minsta spår.

AWOK, *n.s. se awagoi. Item, planities uliginosa vel lacustris*, ett fält av sjöar eller myrar.

AWO, *n.s. gaudium, lætitia*, glädje, fröjd.

Mon leb awon tijen tjet, *gaudeo vestri caussa*, Joh. 11:15. **Sije sjaddin alwos awon**, *gavisi sunt valde*.

AWOS, *n.a. lætus*, glad. **Awos peiwe**, *dies lætus*. **Awos waimo**, *cor lætum*.

AWOSET, *lætum fieri*, bli glad. **Awosi aiwe sagga**, *valde gavisus est*.

AWOSTET, se **awotet**. *Passiv. awostowet, lætari*, fröjdas.

AWOHET, *v.n. se awoset. Awohet muin, gaudete mecum*, gläds med mig.

AWOHATTET, *lætificare*, göra glad.

AWOHEM, *n.s. gaudium*, fröjd; *lætificatio*, fröjdande.

AWOSIKT, *adv. cum lætitia*, gladeligen.

AWOSTALLET, *lætari*, glädjas. *frequ.*

AWOTALLET, *v.n. idem. Awotallet kalkabet jättetkenna ja härloges awoina, excultabitis ineffabili gaudio & glorioso.*

Awotallet Herrasn färten aiken, *gaudete in Domino semper*, Fil. 4:4.

AWOTALLEM, *n.s. lætitia*, fröjd.

AWOTALLEJE, *lætans, qui lætatur*, den som gläds.

AWOTET, *v.a. lætificare*, göra glad. *It. neutr. lætari*, glädjas, *licet rarius. Awotem, lætificatio. Awotattet* eller **awodattet**, *frequ. idem atque awotet. Awotattem* eller **-dattem**, se **awotem**.

AWOTAKES, *n.a. jucundus*, gladelig.

AWOTIEWAS, *n.a. lætitiae plenus*, full av glädje. *Vox eccles.*

AWROS eller **auros**, *n.s. auris ursi*, björnöra.

AWROT, se **åurot**.

B.

BAAL, *Baal*. **Jukko äh le såjetem puolwitas**

Baalen auten, *qui Baal genu non flexerunt*, Rom. 11:4.

BADAK, *pix, resina*, beck, kåda. Jmf. **tarwe**.

BADET, *v.a. picem illinere*, becka. Även *inquinare*, orena.

BADDE, *n.s. vinculum, ligamen*, band.

Baddai waldet, *ligare*, jmf. **tjadnes**.

BADDET, *v.a. ligare, vincere*, binda. Även *n. glacie obstrui, (de fluminibus)*, stoppas igen av is, svalla igen. Säges om floder.

Jokka badda, *fluvius glacie impletur*, jmf.

asketet. Även **kainob baddet**, *rudentem disruptum, sine nodo & implicatis solum extremitatibus, rursus conjungere*, splitsa ihop ett tåg. **Baddetet**, *frequ. vasa ligaminibus colligare*, sätta band på kärl.

Austral. jmf. **baste**. Härav:

BADHAT eller **badhes**. **Badhat jokk**, *fluvius glacie repletus & obstructus*, en svallbäck som är full med is.

BADS, *n.s. pluma*, dun, fjäder. Jmf. **tålke**.

BADSETET, *v.n. dicitur de avibus, quæ in pulvere sese volutantes apricantur*, säges om fåglar, när de solar sig och vältrar sig i sanden. **Badsatallet**, *frequ. de omnibus animalibus, nivem, aquam vel pulverem a semet quassantibus*, säges om djuren, då de skaka av sig snö, vatten eller stoft.

BAKOT, *v.a. pinsere, panem coquere*, baka.

Laipeb bakot, *panem facere*. Bättre:

laipot. **Bakostet**, *dimin.* litet baka.

Bakogåtet, *incipere pinsere*, begynna att baka.

BAKOJE, *n.s. pistor*, bagare. Jmf. **laipoje**.

BAKOM, *n.s. panis coctio*, bakning.

Bakom-kåte, *pistrina*, bagarstuga.

Bakom-wuobne, *furnus pistorius*, bakugn.

Bakom-ståpo, detsamma som **bakom-kåte**.

BAKKO, *n.s. inclinatio vel declivitas collis*, sluttningen av en backe. **Tiewa bakko**,

ware bakko, *collis, montis acclivitas*.

Njära bakko, *mala, mons veneris*, kindben, kinder.

BALKA, *n.s. bacillum*, käpp. **Pjärgo balka**, **qwele balka**, *bacilli, quibus carnes & pisces suspenduntur ut siccæ fiant*.

BALLO, *n.s. pila*, boll. Även *testiculi*.

BALSAMI, *n.s. balsamum*, balsam.

BARA, *solum, tantum*, bara. Jmf. **koros**.

BARAN, på västerbottniska "bäran"⁴⁴, *lactis per artem veneficam ereptor. Notissima Svecis fabula superstitiosa, Lapponibus ignota*.

BARKO, *n.s. cortex, imprimis betulæ*, bark, björkbark. *It. cortex betulæ cum lixivio coctus retium tingendorum gratia, colore subnigro*, färg på nät medelst bark och lut, på norrländska "tåla". **Barkob wuossjet**, *dictum colorem corticis coquere*, tillreda nätfärgen. *Obs. hæc præparatio eum in finem præcipue fit ne putredine corrumpantur*.

BARKOTET, *v.a. wermit barkotet, colore e libro cum lixivio extracto, retia piscatoria tingere*, färga nät med lut och bark. **Hudit ja nakkit barkotet**, *pelles & coria aqua & libro macerare*, barka skinn och hudar, garva.

BARKAK, *n.s. calceamenti species, ocrearum fere figura*, kängor. *Ita appellantur, quod corium, ex quo conficiuntur, modo quo diximus præparetur*. **Barkar**, *coriarius*, garvare.

BARFEDD, *natus*, född, *qu.d.* barnfödd (kommer ju av svenskan).

⁴⁴ ett trollväsen i svensk tradition, som diar främmande kor och för med sig mjölken

BARNE, *filius*, son, se **parne**.

BAROS, *manifestus*, uppenbar, se **paros**.

BART eller *Boreal*. **bastak**, *balneum*, badstuga. **Barteb paketet**, *balneum calefacere*.

BARTSJER, *Austr. Chirurgus*, fältskär. Från danskans Bartsjär. *Boreal*. **Påsker**.

BASKOK, *n.a. amarus, acerbus*, besk, bitter.

Harbmat baskok, *valde amarum*.

Baskokub sapest, *felle amarius*.

BASTE, *n.s. viminea ligamina quibus vasa lignea connectuntur*, band på träkärl.

Basteb pjejet tudnoi, *tonnam colligare*.

Sweip. detsamma.

BASUN, *n.s. tuba*, basun. **Basun kalka tjuojet**, *sonabit tuba*. **Basuneb tjuojetet**, *tuba canere*. **Basunen tjuojeteje**, *tubicen*, basunist. *Vox eccles*.

BEDEL, *n.s. carnifex, tortor*, bödel.

BEINEK, *n.s. tibialia e pellibus confecta*, skinnstrumpor.

BEKK, *n.s. pix*, beck, bättre: **suokom tarwe**.

BELIAL, *Belial*. **Kokte sämasteh Christus ja Belial?** *quæ est concordia Christi cum Belial?*

BELDNE eller **beldnje**, *n.s. folia graminum & præcipuæ Angelica*, blad på örter, i synnerhet Angelika.

BENT, **Benta**, **Binna** eller **Bint**, mansnamn, *Benedictus*, Bengt.

BERDN, **bern** eller **bjerdn**, *n.s. vatulus ursi anniculus*, årsgammal björnunge. Även *Boreal. ursus*, björn.

BERRIT, *v.n. oportere, debere*, böra. **Mije berribe kitet Jubmeleb**, *Deo gratias debemus*. Härav:

BERES, *n.a. promeritus, qui meruit*, den som är till något förtjänt. **Beres le assjalats pakkataseb ådtjot**, *pænas commeruit qui*

peccavit. Även, **beres le**, *justum s. æquum est*, det är billigt⁴⁵, bör så vara.

BEWEL, *diabolus, formula per diabolum jurandi*, hin onde, bövelen. Man säger även **bjewel**.

BIBEL, **Bibel-kirje**, *Biblia*, Bibel. **Bibelesne lokket**, *in Bibliis legere*.

BIDDET, *v.a. precari*, bedja. **Biddestet**, *dimin.* något litet begära. **Biddegåtet**, *incipere orare*, begynna bedja. **Talla biddegåti ko risseb wuoidni**, *virgam videns confestim cæpit orare*.

BIGGE eller **Bigga**, kvinnonamn *Brigitta*, Brita.

BIGGET, *v.a. struere, ædificare*, bygga. **Biggi akta torneb**, *ædificavit turrim*, Mark.

12:1. **Biggegåtet**, **alget bigget**, *incipere ædificare*. **Biggem**, *ædificatio*, byggande.

Biggmästar, *architectus*, byggmästare.

Mon pjejib wuodob ko wises

biggmästar, *fundamentum posui tanquam*

peritus architectus, 1 Kor. 3:10. **Biggeje**,

ædificans, den som bygger. **Bignig**,

ædificium, byggnad. **Alde kedge kården**

bignig lei jaspis, *erat structura muri ejus*

ex jaspide, Upp. 21:18. **Bignigeb adnebe**

Jubmelest, *ædificium habemus a Deo*, 2.

Kor. 5:1.

BIKESJET, *v.a. confiteri*, bekänna. **Suddoit bikesjet**, *peccata confiteri*. Brukligare är **tåbdestet**, se detta ord.

BIRE, *n.s. ursus*, björn. *Syn.* **berdn**, **abmo attje**, **wari aija**, **ruomsek** eller

ruomsikalles, **suokok** etc. **Biren-kats**, -

auros, **-suotte**, **-naste** eller **-taste**, *ursi*

ungvis, auris, pes, oculus. **Biren-nakke**,

pellis ursi, björnhud. **Bire tjuk**, **bernats**,

catulus ursi, björnunge, kallas även

⁴⁵ rimligt

- manah**, dvs. barn. **Mingeles bire**, *ursa*, björnhona. Jmf. **kussnjepele**.
- BIRGET**, kvinnonamn *Brigitta*. **Birget-wakko**, *septimana Brigittæ*, veckan efter Michaelis.
- BIRGET**, *v.n. satis habere, sufficere*, bärga sig, räcka till. **Ib taina birge**, *hoc mihi non sufficit*, jag bärgar mig icke därmed. **Kalle tan jaken muotek birge**, *satis multum hoc anno nivis habemus*. **Birgestet**, *dimin.* någorlunda bärga sig. **Birgegåtet**, *incipere satis habere, sufficere incipere*, begynna att bärga sig. *Obs. active etjam usurpatur birget, & significat, suppeditare, opem præbere*, försträcka, hjälpa. **Birget sadme ädnameb jasoïn**, *farinam Lapponiæ suppeditare*, förse Lappmarken med mjöl.
- BIRGESNOK** eller **birgesnak**, *n.s. quantum satis est*, så mycket som behövs. **Adna birgesnakeb**, *sufficit ei*, har har så mycket han behöver. Ursprungligen från svenskan: bärgar sig nog.
- BIRSO** eller **börso**, *n.s. bombardæ*, bössa. *Syn. steuk. Birso luoddeni, telum e bombardæ emissum est.*
- BISKOP**, *Episcopus*, biskop.
- BISSE**, *n.s. se nedan passe. Bisse pjärgo*, *cor, hjärta, qu. dic. caro sacra, ita dictum quia Lappones id olim immolabant idolis suis.*
- BISSMAR** eller **bissmer**, *n.s. statera*, besman.
- BITTA** & *per diminutionem binna*, *frustulum*, *bolus*, bit, betta. **Laipe bitta**, *frustulum panis*, en brödbit. Även *gutta*, en droppe. **Tjatse bitta**, *gutta vel pauxillum aquæ*. **Bittats**, *dimin.* en liten bit.
- BITTJES** eller **bittjok**, *n.a. amarus*, bitter. Jmf. **brittjes**.
- BIWDET**, *v.a. invitare*, bjuda. **Biwdek**, *non invitatus*, objuden. **Biwdetum**, *invitatus*, bjuden.
- BITTJO**, *vox indignationis in mulieres, meretrix, asina*, kossa, märr.
- BJÄRT**, *n.s. nativitas, partus*, börd, födelse. **Bjärte påres**, *unius anni, e.g. canis vel felis, nam solum de feris dicitur*, ett år gammal, säges om klodjur.
- BJÄLLO**, *n.s. campana, tintinnabulum*, klocka, bjällra. **Bjällo tjuoja**, *campana tinnit*, det ringer i klockan. Även *horam indicat horologii tintinnabulum*, klockan slår. **Bjällots**, *dimin.* en liten klocka. **Bjällokes**, **bjällokes kossa**, *vacca cui appensa est campanula*, skällko. **Bjällokes kato**, *rangifer campanulam gestans abest*. **Bjällokâte**, *turris ubi pendens campanæ*, klockstapel.
- BJÄLE**, se **Åle**.
- BLADE**, *n.s. folium, pagina*, sida i en bok. **Mubben bladen**, *altera pagina. Boreales slade. Tobak blade*, *folia tabaci*.
- BLADOTET**, *kirjesne bladotet, folia libri alicujus evolvere*, bläddra i en bok.
- BLAIKOK**, *n.a. pallidus*, blek. Jmf. **guouket**. **Blaikok muoto**, *facies pallida*. **Blaikok-** eller **blaikes-wuot**, *palliditas*, blekhet.
- BLAIKOT**, *v.n. pallescere, livescere*, blekna. *Austral. bleikanet*, detsamma. **Blaikotet**, *frequ. idem. Blaikoti tassan, expalluit*, han blev rätt blek.
- BLANDET**, *v.a. miscere*, blanda. Jmf. **mastetet**. *Boreal. slandet. Blandetek, non*

- mixtus*, oblandad. **Blandatis**, *mixtura*, blandning.
- BLAW & blawes**, *n.a. cæruleus*, blå. **Blawa paino**, *color cæruleus*, jmf. latte. **Blawa kapte**, *tunica cærulea*.
- BLAWETET**, *v.n. cæruleum induere colorem, fieri cæruleum*, bli blått, blåna.
Blawetastet, *dimin.* bli något blå.
Blawetatjet, *incipere cæruleum colorem inducere s. referre*, begynna blåna.
- BLEIK**, *scopus, meta*, se **pleik**.
- BLEKK**, *n.s. atramentum*, bläck. **Blekke-tjårwe** eller **-litte**, *atramentarium*, bläckhorn.
- BLEKKE**, *n.s. campus, lacus amplior*, en slättmark, stor sjö.
- BLETS** eller **bletjes**, *n.a. planus*, jämn, flat.
Bletje njuonak almats, *homo naso depresso*, flatnäsig människa.
- BLENE**, *n.s. folia herbarum*, blad på örter, jmf. **beldne**.
- BLI**, **blijo** eller **blyjo**, *plumbum*, bly. **Blijost luodeit leikot**, *globulos plumbeos fundere*, stöpa kulor. **Blijoluod**, *bolis*, blylod. **Sije tjaskin blijoluodeb wuolos**, *demiserunt bolidem*, Apg. 27:28.
- BLINTEK**, *pisces parvuli, pisciculi*, små fiskungar.
- BLIWES** eller **blewes**, *n.a. verecundus, modestus*, blygsam, sedlig. **Bliwes almats**, *homo verecundus*. **Bliweswuot**, *verecundia*, blygsamhet. **Bleweswuotesne**, *cum verecundia*. **Bliwastallet**, *verecundum esse, timere*, vara blyg, frukta.
- BLUOTTA**, se **pluotta**.
- BOD**, *n.s. taberna*, bod. *Syn.* **bure**, **jibdno**, **aite**, **njalla**.
- BOKSTAW**, *n.s. litera*, bokstav. **Bokstawen tsagge**, *ad literam*.
- BOLL**, *n.s. corpus*, kropp. Även *isthmus*, ett smalt landstykke emellan tvenne sjöar.
- BOND**, *n.s. rusticus*, bonde. Även *herus*, husbonde. *Boreal.* **bondor**, *rusticus*.
- BONOTET**, *v.a. per nuntium mandare s. injungere*, genom båd⁴⁶ ålägga. **Bonotam lei munji**, *injunxerat mihi, commiserat*. *Item, licitari vel desiderare, (scil. per nuntium)* genom båd beställa, påtinga. **Bonotam le muste kirjeb**, *librum a me petiit, injunxit mihi ut librum ei mitterem*, han har tingat en bok av mig. **Bonotastet**, *dimin.* litet påtinga. **Bonotatjet**, *incipere injungere*, begynna att ålägga eller begära. **Bonotem**, *petitio per nuntium, nuntiatio*, begära genom båd, förkunnande.
- BONOSNAK**, *n.s. nuntius, mandatum*, båd, befallning. **Bonosnakit pjejet** eller **saddet**, *nuntium mittere, nuntiare*, skicka båd.
- BRADAI** eller *Austr.* **bradan**, *adv. subito*, hastigt. **Bradai jabmi**, *mortem obiit subitaneam*, han dog hastigt. *Syn.* **häkket**. **Nau bradai**, *tam subito*, så hastigt. **Bradai hålet**, *citata uti loquela*, tala fort. **Bradadne**, *subito*, i hast.
- BRAD** eller **brades**, *n.a. præruptus, acclivis, celer*, brant, snar, bråd. **Brades pakte**, *petra prærupta*. **Brades mårarai**, *in iram pronus s. præceps*, snarstucken, brådsint⁴⁷. **Brades mårak**, detsamma. Även: **peiwe le udne harbmat brades**, *hodie sol valde æstuat*, solen är idag rätt het. **Bradok**, detsamma. **Bradok puold**, *collis acclivis*. **Bradeswuot**, *celeritas, acclivitas*, snällhet⁴⁸, branthet.
- BRADDETET**, *maturare mortem, accelerare*,

⁴⁶ bud⁴⁷ häftig, snarstucken.⁴⁸ snabbhet

- påskynda döden. **Påsker jukko le mattoteme bradeta wall**, *indoctus medicus admaturat mortem*. **Bradet faut**, *fac ut citius moriatur; de animal*.
- BRADDE**, *n.s. titio, carbo*, brand. *Syn. nuffel*. Även *pruna*, glöd, eldkol.
- BRAKKETET**, *v.n. fragorem edere*, braka till. **Pjägga brakketi**, *orta est procella: quod scilicet fit cum fremitu*. Härav:
- BRAKKOHEM**, *n.s. fragor*, dån, brak. **Stuora brakkohemin**, *magno cum fragore*. Däriifrån **brakkohet**, *fremere, fragorem edere*, braka, dundra. **Tåll brakkoha**, *ignis murmurat*.
- BRAKKOH**, *n.s. bracca*, brackor, byxor. **Brakkoi kum**, *braccatus*.
- BREKOT**, *v.n. balare*, bräka. **Smalah brekoh**, *oves balant*. *Syn. mäkot*. Även *de fletu infantum*, **mana breko**, *infans vagit*. **Brekogåtet**, *incipere balare s. vagire*. **Ketkemi mana brekogåti**, *in cunis infans cœpit vagire*, barnet begynte gråta i vaggan.
- BRIGGO**, *n.s. pectus, (proprie avium)*, bröst, bringa. **Jura briggoi påskåtet**, *telum pectori infigere*.
- BRISKOK**, **brittjok** eller **brittjes**, *n.a. amarus*, bitter, besk. **Briskok-muörje**, *baccæ amaræ*. **Brittjokin lijn sjaddam**, *amaræ redditæ sunt*, Upp. 8:11. **Brittjes tjatse**, *aqua amara s. ingrato sapere*. **Brittjes sappin**, *bili amara*, Apg. 8:23, jmf. **bittjes**. **Brittjesikt** eller **brittjes-laka**, *adv. amare*, bitterligen. **Brittjesikt tjerot**, *vehementer flere*, gråta bittert. **Brittjes-lakats** eller **-lakasats**, *subamarus*, något bitter. **Brittjeswuot**, *amaritudo, acerbitas*, beskhet, bitterhet. **Sijen njalme tiewes karrost ja bittjeswuotest**, *os illorum exsecratione & acerbitate repletum*, Rom. 3:14.
- BRITTJAHET**, *v.n. amarum esse vel sapere*, smaka beskt. **Tat tjatse bittjaha**, *amaro hæc aqua est sapore*. Även aktivt: *amarum aliquid reputare*, hålla något för beskt. **Almats bittjaha jabmemeb**, *acerbum est homini mori*. **Brittjahastet**, *dimin.* tycka att det är något beskt, smaka litet beskt. **Brittjahatjet**, *incipere gustatum amarum præbere*, begynna smaka beskt.
- BROUN** eller **browe**, *pons*, bro.
- BRUDES**, *n.s. sponsa*, brud. **Hewes brudes**, *sponsa bene decorata*. **Brudermanne** eller **bruggum**, *sponsus*, brudgum. **Brudeskarwo**, *ornatus s. mundus sponsæ*, brudskrud. **Brudes-sängo**, *torus genialis*, brudsäng.
- BRUDET**, *uxorem ducere, viro nubere*, taga sig hustru, få man. **Brudek**, *qui uxorem non duxit, virgo*, ogift man eller kvinna: som **brudetek**.
- BRUDNE**, *n.s. puteus*, brunn. **Kattja brudnai**, *in puteum incidit*, Luk. 14:5. **Brudnats**, *dim.* en liten brunn.
- BRUKOT**, *v.a. usurpare, uti*, bruka. **Brukostet**, *dim.* något litet bruka. **Brukodattet**, *usurpari posse*, kunna brukas. Även *facere ut aliquis utatur*, låta någon bruka. **Brukogåtet**, *incipere uti*, begynna att bruka. **Brukar**, *qui utitur*, den som brukar. **Jaure brukar**, *piscator*, fiskare. **Brukom**, *usurpatio*, brukande.
- BRUNDASTET**, *v.a. lingua aliqua male loqui, minus recte & eleganter loqui*, tala illa ett språk. **Taro kjälebrundastet**, *Svecana inscite loqui*, tala bruten eller orätt svenska. Kanske från ”bryta”.

BRUODDE, *n.s. soleæ ferreæ equorum, it. clavi ferrei soleis ligneis infixi*, hästskor, broddar. **Bruoddats**, *dimin.* **bruoddet**, *verb. claviculos unguis equorum affigere*, sko hästar. **Bruoddestet**, *dim.*

bruoddegåtet, *incipere istud peragere*.

BRUOKA, *n.s.* se **brakkoh**. *Syn.* **måuka**.

BRUWE eller **bråuwe**, *pons*, bro. Se **broun**.

BRYDTJET, *v.a. cerevisiam coquere*, brygga.

BRÄSTE, *n.s. vitia eller fissuræ bombardarum*, bröst i bössor.

BUDA, *n.s. præceptum*, bud, befallning.

Jubmelen **buda**, *præceptum Dei*. Även *nuntius*, båd⁴⁹.

Budab qweddet, *nuntiare*, bära båd. **Budab takket** eller **budab saddet**, *nuntium ablegare*, sända båd.

Budab ådtjot, *nuntium accipere*. **Buda qweddeje**, *nuntius, qui nuntium affert*, bådberare.

BUNTSE eller **buntse raike**, *orificium vasis*, sprundhål, öppningen på ett kärl.

BUODGESTET, *v.a. annuntiare*, förkunna.

BUOLA & *dim.* **buolats**, *n.s. frustulum, bolus*, bit, litet stycke. Jmf. **puola**.

BUORDE, *n.s. mensa*, bord. **Buordai tjåkkahet**, *ad mensam sedere*. **Buordeb latjet**, *mensam sternere mappis*, duka bordet. **Buordats**, *dim.* Jmf. **peude**.

BURE, *n.s. penarium, taberna*, bod. Jmf. **aite**.

BURRETES, se **bårets**.

BUSKO, *frutex, fruticetum*, buske, småskog.

BUWE, *n.s. bos, pecus*, boskap. **Ädna** eller **stuora buwe**, *grex boum vel pecorum*, stor hop av boskap. **Buwe kåte**, *bovile*, fåhus.

Buwe reinoheje, *bubulcus*, vallhjon.

BUWET, *v.a. strangulare, suffocare*, strypa.

Buwegåtet. **Tie wank buwegåta smalait**, *nunc oves enecare cæpit morbus*, begynna att döda. Jmf. **puwet**.

BYTTO, *n.s. amphora*, bytta. **Byttots**, *dim.*

BÅDET, *spumare, fremere*, brusa, båda; se **påset**.

BÅLL, *n.s. truncus, corpus*, stammen, kropp.

Bålleinis, *corpore suo*. **Bållå skatte**, *census per capita*, mantalspenningar. Jmf. **boll**.

BÅLLSTER, *pulvinar, culcitra*, bolster.

BÅNDA, *n.s. herus*, husbonde. Jmf. **bond**.

Även adjektiv, **bånda** eller **båndas**, *dives, opulentus*, rik. **Stuor bånda le sodn**,

ditissimum ille est. **Kåte bånda**,

paterfamilias, husfader. **Jättet kåte**

båndai, *dicite patrifamilias*, Mark. 14:14.

Aiwe båndas lei, *erat valde dives*.

Båndawuot eller **båndotak**, *divitiæ*, rikedom.

BÅNDASTALLET, *v.n. divitem se jactare*, skryta om sin rikedom.

BÅNDOT, *v.n. ditescere*, bli rik. **Jukko siteh påndot**, *qui volunt ditescere*, 1 Tim. 6:9.

Båndostet, *dim.* bli något rik. **Båndogåtet**, *incipere ditescere*, begynna bli rik.

Båndotet, *v.a. ditare*, göra rik. **Jubmel**

båndota keb sodn sitta, *Deus quem vult divitem facit*.

BÅR, *n.s. sandapila*, likbår.

BÅRET, *v.a. perforare*, borra. **Nabarin båret**, *terebra perforare*.

BÅRETES eller **bårets**, *terebra*, syl, borr.

BÅRRE, *n.s. ratis*, flotte av bräder eller timmer. Även *ponticulus*, en spång, liten bro.

⁴⁹ bud

BÅTNE eller **bådne**, *n.s. fundus*, botten.
Jaure båtne, *fundus lacus*. Jmf. **wuodo**.
Bådnetes, (*qu. d. fundo carens*) *immensus*,
 bottenlös. **Bådnetes riko**, *immanium*
divitiarium possessor, bottenlöst rik.
BÅRG, *n.s. munitio*, borg. **Mo bårg**, *munitio*
mea, eccl.
BÅRGAL eller **bårgar**, *mercator, civis*,
 handlande, borgare. **Alde bårgareh**, *cives*
ejus, Luk. 19:14. **Borgargunde** eller
borgarräkte, *jus civitatis*, burskap,
 borgarrätt. **Ammaseh takketum Israelen**
borgarräktest, *abalienati a republica*
Israëlis, Ef. 2:12. **Mon leb åstam tab**
borgargundeb stuor pedniki kum,
magnis pecuniis hos jus civitatis acquisivi,
 Apg. 22:28. **Bårgarapta** eller **-atta**, *sine*
civibus.
BÅRJES, *n.s. velum*, segel, se nedan **pårjes**.
BÅKTET, *expergefacerere*, uppväcka, se
påktet.
BÅNK, *n.s. scamnum*, bänk. **Bänken nal**
tjokkahet, *sedere in sella*. **Bänken nal**
tjokketet, *in sella subsidere*.
BÅGAR, *n.s. scyphus, poculum*, bågare. **Silba**
bågar, *scyphus argenteus*.
BÅRANES, *fæta*, dräktig. Jmf. **akk**.
BÅRGANES, *n.a. cui nihil deest illorum, quæ*
ad vitam sustentandam necessaria sunt,
 den som bärgar sig väl, som intet lider
 brist. *Est quasi participium verbi birget*, se
 detta ord. **Bårgib**, *satis mihi est, sufficit*
mihi, jmf. **birget**.
BÅRKOT, *v.a. arborem exsuccam facere*,
 förtorka ett träd. Jmf. **assnetet**.
BÖNO, *n.s. precatio*, bön. **Bönob takket**,
precari, precatatione uti, göra bön. **Böno-**
peiwe, *dies pœnitentialis*, bönedag.

BÖTO, *n.s. multa*, böter. **Bötoit pjejet**,
multam persolvere, erlägga böter. **Bötot**,
verb. pecunia multari, böta. Jmf. **sakko**.

C.

CAPELL, *n.s. sacellum*, kapell. **Capell-**
Herra, *sacellanus*, kapellan.
CAPTEIN, *centurio, capitaneus*, kapten.
CAPITEL, *n.s. caput*, kapitel.
CARWLIN, *n.s. quarta pars thaleri*
imperialis, $\frac{1}{4}$ riksdaler, karolin.
CATJES eller **catjism**, *n.s. catechismus*,
 katekes.
CRISTALL, *n.s. cristallus*, se nedan **kristal**.
CHRISTUS eller *Boreal*. **Ristus**, *nomen*
Salvatoris, Christus. **Christegas &**
christelats, *christianus*, kristen, kristlig.
Christelats wiesom, *vita Christiana*.
Åppetes ålmah kottjotowin Christegasin
wuostak, *discipuli Christiani appellati*
sunt primum, Apg. 11:26. **Christelaka**,
Christiano more, kristligen. **Christe-**
lakats eller **-lakasats**, *ut Christianos*
decet, kristlig. **Christelatswuot**, *subst.*
 kristlighet. **Christendobmo** eller
Christewuot, *Christianismus*, kristendom.
Christendobmon åppetasen åiwebekkeh,
capita doctrinæ Christianæ.
CHRISTET, *v.a. baptizare*, döpa, kristna.
Manait christet, *infantes baptizare*. *Syn.*
kastetet. **Christetet**, *Hiphil, facere ut*
baptizentur, facere baptizari, låta döpas.
Christ eller **christem**, *baptismus*, döpelse.
Juo mana le christen orrom, *infans jam*
est baptizatus. **Christe mana**, *infans*
baptizandus, kristningsbarn. *Item, infans*

cujus baptismi fuimus testes, gudbarn.

Christepardne, christeneita, *puer, puella* *cujus baptismi sponsores sumus*, gudson, guddotter. **Christattje, christedne**, *pater & mater lustricus, sive qui testes sunt baptismi*, gudfader, gudmoder. **Christattje waddes**, *donum quod datur isti infanti a sponsoribus*, faddergåva. **Christek** eller **christetek & christetes, christeteme**, *non baptizatus*, odöpt. Även *qui se modo christianis indigno gerit*, en okristlig människa. Härav **christetes-laka**, adv. okristligen.

D.

DABMOK, se **tabmok**.

DADDA, *n.s. Austr. papa* (barnspråk), pappa.

På västerbottniska ”dadden”, ”dadda”.

DAGGET, *v.a. tundere, diverberare*, dänga⁵⁰.

Daggi so puorestak, *verberabat illum vehementer*. Även, **ruouteb dagget, aksjob dagget**, *cutere ferrum, securim*, smida järn, smida en yxa, städhugga en yxa. **Daggestet**, *dimin.* något litet dänga. **Daggetet**, *facere ut tundatur*, låta dänga. **Daggegåtet**, *incipere, verberare vel cudere*, begynna slå eller smida.

DAIGEN & mera sällsynt **daig**, *n.s. farina, aqua subacta, massa, deg*. **Sures daiges**, *fermentum*, surdeg, jäst, 1 Kor. 5:6.

Daigeneb takket, *farinam aqua subigere s. permiscere*, göra deg. *Transl. proverb. I le utseb daigeb pareb, ne hilo quidem præstat s. melior est*, han är ingen smula bättre.

DAKTAR, *n.s. filia*, dotter. **So daktareh le tah**, *ejus hæ sunt filiaë. Usurpatur etjam de vitulis pecudum*.

DAL, dala, *n.s. thalerus*, daler. **Jårba dal, akta pekke** eller **akta stuttje dal**, *thalerus Imperialis*, en specie riksdaler, **Holland dal**, *Imperialis Hollandicus*, holländsk riksdaler. **Skatte-dal**, *tertia pars imperialis*, en plåt. **Kuoppardal**, *thalerus cupri*, en daler kopparmynt. **Gambel-dal**, *tres quadrantes Imperialis, tres Carolini*, 3 caroliner. **Påddos dal**, *Imperialis summa ex pluribus & minutis nummis, (oppositum jårba dal)*, en riksdaler i små pengar.

DALLAND eller **Dalanland**, *Dalekarlia*, Dalarna. **Dal ålma** eller **Dalan ålma**, *Dalekarlus*, dalkarl.

DALLE, *n.s. Austr. vascula e tuberculis nodosis arborum confecta*, små kärl eller askar av vrid.

DANNEMANNE, *vir bonus*, en god och ärlig man. **Stuor dannemanne**, *vir valde bonus, optimus*. **Dannekono**, *mulier bona s. honesta*, dannekinna, en hederlig kvinna.

DANSKESTET, *v.n. propr. Danica imperite loqui*, tala illa danska. Även *confabulari, prata*. **Danskestime åbbå peiweb**, *confabulabamur per totam diem*.

Danskestatjet, *incipere Danica loqui, confabulari*, begynna tala danska, etc.

DANSOT eller **dantsot**, *v.n. saltare*, dansa.

Mije tjuojetime tijen autesn, ja tije epet site dantsot, *tibiis cecinimus vobis, sed non saltastis*, Luk. 7:32. **Dantsostet**, *dim.*

Dantsogåtet, *incipere saltare*, begynna dansa. **Dansoje**, *saltator*, dansare.

Dantsom, *saltatio*, dans.

DARET, *v.a. fallere, decipere*, bedraga. Se **taret**.

DAUK, *conj. tamen*, dock. **I dauk**, *nequaquam*, alldeles inte. **Dauk kuit &**

⁵⁰ bulta, hamra

- per dimin.* **dsauk**, *aliquantum*, något litet. T.ex. **make todn wieso? dsauk** eller **dauk kuit**, *ut vales? aliquantum, scil. bene*, hur mår du? någorlunda.
- DEMANT** eller **Demant-kedge**, *Adamas*, diamant.
- DENKEWES**, *n.a. obesus, carnosus*, fet, köttfull. **Denkewes almats**, *homo carnosus s. pingvis. Boreal.*
- DEURAS**, **deurok**, *n.a. carus*, dyr. **Ibken häggam ets deurasen adne**, *neque vita mea mihi ipsi cara est*, Apg. 20:24. **Deuras piäbmo**, *cibus carus*. **Deurasikt**, **deurast** eller **deurosikt**, *adv. care*, dyrt. **Tije lepet deurast åstetum**, *magni emti estis*, ni är dyrt köpta, 1 Kor. 6:20. **Deuraswuot**, *caritas*, dyrhet. **Deuraswuotest idtjib matte åstet**, *nimiae caritatis causa emere non potui. Quidam seribunt tiwras.*
- DEUROT**, *v.n. carum fieri*, bli dyrt. **Tie talle salte deuroi**, *jam sal carum est*. **Deurotet**, *pretium intendere, augere*, stegra, göra dyrt. **Deuroteje**, *licitator*, stegrare.
- DID** eller **dida**, *mos, ritus*, sed, plägsed.
- DIDALATS**, *superstitiosus, qui ritibus ineptis addictus est*, vidskeplig.
- DIE**, *adv. tunc, nunc*, då, nu. **Talle die**, *nuperrime*, nu nyss. **Die påti sodn**, *tunc tille veniebat*. **Die le naute**, *ita est*, så är det. **Walla die**, *vix, ægre*, näppeligen, med möda. **Die ja die**, *in perpetuum*, för all tid. **Die die**, *ita ita*, så så, ja så. **Wai die?** *itane?* är det så? **Wai die påti?** *nuncne venit?* kom han nu? **Diebe tist**, *vale*, farväl. **Die ken**, *tunc saltem*, då åtminstone, *syn. aines die*. **I dieken**, *nequidem tunc*, icke en gång då. *Observ.* det är detsamma om man skriver **die** eller **tie**, **te**.
- DIET** eller **tieti**, *propter*, för skull. **To diet**, *propter te*, för din skull. **I mo diet**, *non mei causa*, intet för min skull. **Tandiet**, *propterea, ergo*, för den skull.
- DINGET**, *v.a. percutere*, slå. Jmf. **dagget**.
- DIRREW**, *n.s. instrumentum*, verktyg.
- DIKTIT**, *v.a. fingere, mentiri*, dikta, ljuga.
- DJUR** eller bättre **tjur**, *lupus*, varg. Även i Uppenbarelsboken, *animal: nelji djuri auten*, *coram quatuor animalibus*, Kap. 14:3. Bättre är **juttus**.
- DIWRE**, *n.s. fera*, vilddjur. **Diwrit piwtet**, *captare feras*.
- DOBMAK** eller **duobmar**, *judex*, domare. **Oreksfärdog dobmar**, *injustus judex*. **Abma wiholats wadda to dobmari, ja dobmar etc.** *ne inimicus tradat te judici, & judex etc.*
- DOBMO** eller **duobmo**, *n.s. iudicium, sententia*, dom, domslut. **Mangemus duobmo**, *extremum iudicium*, den yttersta domen. Även *pæna*, straff. **Jubmela duobmo**, *pæna a Deo inflictæ*. **Duobmo ålmah**, *viru duodecim iudiciales*, tolvmän, *syn. lautålma, tålmanne*. **Duobmo-peuwe**, *dies iudicii*. **Dobmo-stol**, *tribunal*, domstol.
- DOKTOK**, *n.a. utilis, idoneus*, gagnelig, tjänlig. **Doktok piäbmo**, *cibus bene nutriens s. solidus*, födande spis.
- DON**, **åiwedon**, *pulvinar*, dyna, huvuddyna. *Austr.* även *sarcinæ, mobilia*, (franska: ”hardes”) persedlar, saker. På västerbottniska ”don, doningar”.
- DOS**, *n.s. thecula, arcula*, dosa, liten låda.
- DRAKA**, *draco*, drake. **Stuore draka**, *magnus ille draco*.
- DRIWKES & driwkok**, *n.a. driwkes piäbmo, cibus firmus s. diu sufficiens*, dryg mat.

- Driwkok mil**, *milliare longum*, en dryg eller lång mil. Även *adv. driwkok le, haud parum est*, det är drygt.
- DUDN**, *n.s. fragor*, dån, dunder. Se **tudna**.
- DUKAT**, *n.s. ducatus*, dukat.
- DUMBEEK**, *n.a. indocilis, qui hebetis est ingenii*, dum. **Aptsa dumbek le sodn**, *plane indocilis est. Dumbekwuot, stupiditas*, dumhet. **Stuor dumbekwuot**, *magna discendi inhabilitas*.
- DUN**, **dunakaik**, se **tun**.
- DUORGA**, *n.s. rami arborum*, kvistar av träd. Se **tuorg**.
- DURES**, se **deuras**.
- DUWO**, *n.s. columba*, duva. **Wuoidni Jubmelen wuoigeneseb wuolos luoitatemen ko duwo**, *videbat Spiritum Dei descendentem quasi columbam*, Matt. 3:16. **Duwo-paik**, *stercus columbinum*. **Turtur-duwo**, *turtur*, turturduva.
- DÅKKAHET & dåkket**, *v.n. idoneum, aptum esse*, duga. **Kalle dåkkaha**, *satis est bonum s. idoneum*, det duger väl. **Dåkkahaddet**, *idoneum aliquid judicare, probare*, hålla något för dugligt, gilla. **Maktes kalkah tab tåkkahaddet?** *num hocce probas vel idoneum ducis?* håller du detta för giltigt? **Idtji dåkkahadde tab**, *repudiavit hoc*, han förkastade detta.
- DÅKOR**, se nedan **tokor, tokortet**.
- DÄGGET**, **aksjob dägget**, se **dagget**.
- DÄINGET**, *v.n. minutatim pluere*, regna smått, duska, jmf. **abrotastet**. **Däingestet**, *dim. idem*. **Däingegåtet**, *incipere pluere paullatim s. leniter*, begynna småregna.
- DÖBMET** eller, som lapparna oftare säger, **duobmet**, *v.a. judicare, jus dicere*, döma. **Rektes-laka duobmet**, *justum dicere jus*, döma rätt. **Weret eller påskot duobmet**, *injuste judicare*, döma orätt. **Elet duobme, die epet kalk duobmetowet**, *nolite judicare & non condemnabimini*, Luk. 6:37. **Döbmetet**, *facere ut judicetur*, låta döma. **Döbmestet** eller **duobmestet**, *dimin.* något litet döma. **Döbmegåtet**, *incipere judicare*, begynna döma. **Duobmatjet**, *supin. judicatum*, till att döma. **Jubmel kalka påtet duobmatjet wiesoit ja jabmekit**, *Deus veniet judicatum vivos & mortuos*. **Döbmatum**, *damnatus*, fördömd. **Tah döbmatumeh**, *condemnati*. **Döbmetek**, *non judicatus sive de quo jus non dictum est*, odömd. **Döbmemas, i miken le dömmemas**, *nihil erit judicatu, sive reprehensione dignum*, Rom. 8:1. **Döbmetowet**, *passiv.* dömas.
- DÖBMEJE** eller **duobmeje**, *judicans, qui jus dicit*, den som dömer. **Döbmem**, *judicatio, dömande*. Även **to döbmemest**, *tuo jussu scilicet*, efter din dom och befallning. *Obs. sæpissime ironia est.*
- DÖPTET**, *v.a. infantes in casu necessitatis baptizare, nullus licet adsit sacerdos*, nöddöpa. **Döptetum dicto modo baptizatus**, nöddöpt. **Döpteje**, *qui ejusmodi baptismationem peragit*, nöddöpare. **Döptem**, *baptizatio etc.* nöddop. *Syn. njäda-kastetes.*

E.

EBERES, *n.a. imbecillus, infirmus*, svag, klen. **Eberes almatjeh leh musne**, *debiles mihi*

- est familia*, jag har svagt folk. Även **eberes akka**, *uxor gravida*, en havande hustru.
- EBEJAKKO**, se **epe-akko**.
- EBBER**, *n.s. urna, situla*, ämbar, bytta. **Melke ebber**, *situla lactis*, mjölkbytta. Jmf. **äbbar**.
- EDELES**, *n.a. inopinatus, non provisus*, oförtänkt, oförmodad. **Edeles almats**, *homo inopinato adveniens*, en som kommer oförmodat. **Edelest**, *adv. inopinato, fortuitu*, oförmodat, av en händelse. **Edelest mon to aitsib**, *fortuito te conspexi*, jag blev dig varse av en händelse.
- EDNE**, *n.s. mater*, moder. *Cum suffixo*, **ednam**, *mater mea, item terra*, min moder, jorden, vilket även skrivs **ädnam**. **Edne-pele**, *noverca*, styvmor, **Pahas edne-pele**, *noverca mala*, elak styvmoder. **Edne-saje** eller **edne-sajasats**, *detsamma*. **Edne-sajen le sodn mo**, *loco matris illa est, h.e. noverca*. **Edne-tak** eller **ednetes**, *matre obrus*, moderlös. **Ednetes mana**, *infans matre orbus*. **Edne, edne**, *prov. amore materus in liberos nihil firmitus*, moder är moder. **Edne-hägg**, *uterus*, moderliv. **Edne melke**, *lac meternum*, modernmjölk. **Edne-waimo**, *cor maternum*, modershjärta. **Aijan edne**, farfars eller morfars moder. **Kaloi edne, kalohene** eller **kalojenits**, *ita se invicem appellant uxores fratrum*, så kallar bröders hustrur varandra. **Ednatjam**, *dimin. mea mater optima*, min söta mor, *est blandientis*.
- EDNELATS**, *n.a. maternus*, moderlig. **Ednelats wuoke**, *qualitas sive animus maternus*.
- EDNOI, enoi & Austr. jenoj**, *avunculus, matris frater*, morbroder. Jmf. **änoi**.
- EDKE & dim. edkits**, *n.s. momentum*, ett ögonblick. **Edkits le ko påti**, *venit nuperrime*, han kom för en liten stund sedan.
- EJET**, *errare, delinquere*, fela, förse sig⁵¹. **Almatjen le ejet**, *humanum est errare*. **Ejetum le tat**, *erratum hoc est*. **Ejib**, *peccavi*, jag felade. **Ejestet & ejestastet**, *dimin. fela, litet förse sig*. **Ejestib taggo**, *in isto peccavi*, jag felade däruti. **Ejegåtet**, *incipere delinquere*, begynna att fela. **Ejestallet**, *frequ. sæpius errare*, ofta fela. **Ejetet**, *facere errare*, komma en att fela. **Ejeti almogeb**, *peccare fecit populum*. Jmf. **meddet**.
- EJEJE**, *n.a. qui delinquit, errans*.
- EJEM**, *n.s. error, peccatum*, fel, förseelse. **Ejemest tatt påti**, *ex errore id factum est*, det skedde av förseelse. Jmf. **mäddo**.
- EIK**, *n.s. quercus*, ek. **Eike-muor**, *detsamma*. **Eike-muoren muörje**, *glandes quercinæ*, ekollon.
- EIKA** eller **eikan**, *3. pers. dualis imperfecti verbi negativi* **Ib**, *non illi duo sive ambo icke de bägge*. **Eika påte**, *non veniebant (de duobus)*, de tvenne kom icke. **Idtjin påte**, *non veniebant (de pluribus)* de kom icke (säges om flera). Jmf. **Ib**.
- EIME**, *prim. pers. plur. impers. verbi* **Ib**, *nos non, icke vi*. **Eime påte**, *non veniebamus*, vi kom icke. *Flectitur autem istud verbi negativi imperfectum hoc modo*: **Idtjib, idtjih, idtjis** eller **idtji**, *plur. idtjime & eime, eite, idtjin*, *dualis eimen, eiten*,

⁵¹ begå fel (genom bristande uppmärksamhet)

- eikan. Eiten påte**, *vos (de duobus) non veniebatis*, ni två kom icke. **Eite påte**, *vos (plures) non veniebatis*, ni kom icke.
- EKE**, *patruus major natu*, äldre farbroder. *Ita appellatur patruus, major natu patruelis patre, minor autem tjetse*, se detta ord. *Cum suffixo, ekkam, patruus meus*, min farbror. **Ekkam puoram**, *mi patruie optime*, min kära farbroder. **Ekatjam**, *dim. mi suavissime patruie*, min söta farbroder, *est blandientis*.
- EKEW**, *nepos aut neptis de fratre natu majore*, den äldre broderns son eller dotter. Jmf. **tjetsew**.
- EKEWE** eller **ekewes**, *n.a. æternus*, evig. **Ekewe aike**, *æternitas*, evig tid, evighet. **Ekewen aikai**, *in æternum*. **Ekewes Jubmel**, *sempiternus Deus*. **Ekwai**, *adv. in æternum*, evinnerligen, i evighet. **Kaiken ekwai**, *in omnem æternitatem*.
- EKKED**, *n.s. vesper*, afton, kväll. **Kåsse ekked påti**, *vespera autem facta*. **Ekked sjaddi**, *factus est vesper*. **Ekkeden**, *vesperi*, om aftonen. **Ekkedest**, *a vespere*, ifrån aftonen eller kvällen. Även *vesperi*, om aftonen. **Ikto ekkedest jami mo mana**, *infans meus heri vesperi mortuus est*. **Ekked aldana**, *vesper diei fit*. **Joula ekked**, *vesper festi natalitiorum Christi*, julafton. *Syn. Struotta. Ekkeden wuost, versus vesperum*, emot aftonen.
- EKKEDES**, *n.a. vespertinus*, som hörer till afton. **Ekkedes-mallas** eller **-males**, *cæna*, aftonmåltid. Även **Herran ekkedes-mallas**, *Cæna Dominica*, Herrens nattvard: hellre, **Jubmelen tällo**. **Såmes ålma takkai stuor ekkedes-mallaseb**, *vir quidam magnam paravit cænam*, Luk. 14:16. **Ekkedes-naste**, *stella vespertina, vesperus*, aftonstjärna. Jmf. **abradijus**. **Ekkedes pådd**, *tempus vespertinum*, aftonstund. **Orro tab ekkedes-påddeb tassne**, *commorare heic tempus hocce vespertinum*, bliv här denna aftonstunden. **Ekkedes-mässon**, *concio vespertina*, aftonsång. **Ekkedes mässon le udne**, *concio hodie fit vespertina*. **Ekkedes-qvolmo**, *prima vespera*, aftonsskymning. **Ekkedes qvokso**, detsamma. **Ekkedes qvolmon påta**, *cum vesperascit venit*. **Ekkedes rasjo**, *pluvia vespertina*, aftonregn. **Ekkedes wjäro**, *sacrificium vespertinum*.
- EKKEDUET**, *v.n. vesperascere*, lida till aftonen, aftnas. **Ekkedua ja äh tåbbe käinob**, *vesperascit & non novunt viam*. Även: **todn ekkeduah käinon nal**, *vespertinæ te tenebræ in via opprimens*, det blir kvällsmörkt för dig på vägen. **Ekkedutjet** eller **ekkedatjet**, detsamma. **Ekketustet**, *dimin.* lida närmare till kvällen.
- EKKETUTJEM**, *n.s. vespertinum tempus, quando vesperascit*, kväll, när det blir kväll.
- EKTATS**, *n.a. hesternus*, vad som hör till gårdagen. **Ektats peiwe**, *dies hesternus*. **Etats ijan**, *nocte hesterna*, igår om natten.
- ELA** eller **eludi**, *vividus, cui inest vita*. **Ela mese**, *vitulus rangiferinus vividus*. **Idtji mana eluli påte**, *infans inanimus in lucem editus est*, barnet var dödfött.
- ELBES**, *n.a. vilis*, ringa, dålig. *Compar.* **elbeb**, *sequior*, sämre. **Elbeb pele**, *pars sequior*, den sämre delen. *Superl.* **elbemus**, *deterimus*, dåligast, sämst.

ELE, *noli*, pass på. Se ovan **ale**.

ELEFANT, *elephas*, elefant. **Elfentakte**, *ebur*, elfenben. **Kaikalakasats kareh elfentaktest**, *varii generis vasa eburnea*.

ELEMENT, *elementum*.

ELEM, *n.s. vita*, liv. **Adnet kalka ekewen elemeb**, *habebit vitam æternam*, Joh. 3:16. **Almen elem**, *vita cœlestis*. Jmf. **jelem**.

ELEJE, *n.a. I le elejen sjaddam, non vivus factus est*, Upp. 2:8. Se **jeleje**.

ELET, *v.n. vivere*, leva, se **jelet**.

ELEMES, *n.a. vitalis*, som är livaktig, som kan leva länge. **Elemes herkeb sitab åstet**, *vitalem emere cupio renonem*.

ELME, *n.s. regio, terra*, land, landskap. **Matte elmest litja påtam**, *ex qua regione ventus sit*. **Etjes elmest**, *a propria regione*. **Nuorte, årjel elme**, *borealis, australis terra*. **Wuolgi elmases**, *patriam reversus est*, han for till sitt fädernesland. **Elmelats**, *popularis*, landsman. Jmf. **ilme**.

ELLUTET, *v.n. quando infans in utero matris fit vivus*, kvickna⁵² i moderlivet. **Juo ådna elluti**, *jam dudum vivum factum est*, det kvicknade länge sedan. *Dicitur etjam de animalibus, licet rarius*.

ELLI, *sive, aut*, heller⁵³, vanligare **jalla**, se detta ord.

ELWET eller **elwetet**, *v.a. animadvertere, rescire*, bli varse, komma i erfarenhet av. **Talla sodn elweti**, *mox animadvertit*, han märkte straxt. **Elwestet**, *dimin.* något litet förmärka. **Elwegåtet**, *incipere animadvertere*, begynna att förmärka.

EMBIKT, *munus, officium*, ämbete. Jmf. **ammatt**.

EME, **emen & emest**, *n.a. & f. (indicans conditionem sempiternam & innatam) ab initio, ipsa auctrice natura*, av begynnelsen, av sig själv. **Emen aimost**, *ab æterno*, av evighet. **Emekus amlats li nau? num ab initio talis fuit homo? (scil. creatus)** var människan sådan av begynnelsen? **Eme tjalmetis almats? homo inde a natali cæcus**, en blindfödd människa. **Emest tatt le naute orrom, a naturæ istud ita fuit**.

EMET, *n.s. hera, domina*, matmoder, husfru. Även hos *Austr. fœmina dives*, ett rikt kvinnfolk. **Mo emet le stuora emet eller riko**, *mea domina est ditissima*.

ENKET, *v.a. commiserari*, ömka, beklaga. **Enkib mon so**, *commiseror fortem ejus*, jag beklagar honom. **Ika epe matte kajot, enket kuit berribe**, *quamvis juvare non possimus, commiserari saltem debemus*. **Enkem**, *commiseratio*, medlidande, medömkan.

ENETET, **enanet**, se **änetet, änanet, ädnanet**.

ENSI, *n.a. singularis*, besynnerlig. **Ensi almats le sodn**, *singularis ille vir est*, han är en besynnerlig man. *Obs. accipitur & in bonam & in malam partem*. På västerbottniska ”ense”, detsamma.

ENTA, *semper*, alltid, se **inta**.

ENTSEK eller **intsek**, *præposita particula negandi I, valet nequaquam*, ingalunda, alldeles icke. **Ib mon entsik wuolge tokko**, *nequaquam illuc progredior*. **Idtji entsik sita**, *nequaquam volebat*, han ville ingalunda.

⁵² få liv, bli levande

⁵³ eller

EPE, *non nos*, icke vi. *Prima plural. negativ*
ib. Epe le jakkam, *non credimus*, vi har
icke trott. *Dualis*, **epan**, t.ex. **Epan kus
tallel' quoktes?** *suntne nunc duo? Resp.*
quoktes lepa, *sunt duo*.

EPEJAKKO, *n.s. fides imbecilla*, svag tro (*vox
eccles.*). Även *superstitio*, vidskepelse.

EPEDET, *v.n. dubitare*, tvivla. Jmf. **juoret**.

EPESTET, *v.a. fascinare*, tjusa, förtrolla.

**Wuoidnem litja, jus i mijeb koktek
epest**, *videre licet, anne nos aliquo modo
fascinet. Epestem, fascinum*, förtjusing.
Härav kanske:

EPPAR eller **eppari**, *spectrum, quod
fabulantur fuisse manes sive animas
infantum, quos matres innuptæ nace
clandestina interemere, quos manes
vagientes atque vario modo vociferantes,
suam elim indicasse necem matribusque
insidiatos esse fabulose narrant. Sv.*
gastar. **Eppar låkko**, *lectio, qua præcaveri
sibi crediderunt a dictis spectris*.

ERADES, *n.s. nota, qua aliquid discernitur,*
skiljemärke, kännemärke. **Tane påtsosne
le mo erades**, *signo meo hic notatus est
reno*, denna ren är märkt med mitt märke.
Obs. man säger även **äratus & Austr.**
järatus.

ERETET, *v.a. discernere, signo aliquo
notare, (dicitur de pecudibus, quibus aures
cervis incisionibus insigniuntur)* märka
öronen på boskap. **Eretastet**, *dimin.* litet
märka. **Eretatjet**, *incipere notare*, begynna
märka. **Eretattet**, *facere notari*, låta
märkas.

ERETEJE, *qui aliquid signo quodam notat,
qui discernit & notam apponit*, den som
skiljer och utmärker något. **Eretem** eller

Austr. järetem, notatio, signatio,
utmärkande. Jmf. **äro**.

ERIN, *adv. abhinc*, borta. **Erin le sodn**,
abest, han är borta. **Erit**, *in alium locum,*
aliorsum, bort, till ett annat rum. **Erit
wuolgi**, *abiit aliorsum*, han for bort.
Kedke lei erit waldetum, *lapis erat
ablatus*, Joh. 20:1. **Wadse erit**, *abi*, gå
bort. **Erit wadset, erit pjejet** etc., se
wadset, piejet, man säger även **wadset
erit, pjejet erit** etc.

ERTEK, *n.s. costæ, latus*, sida. **Ertek-takte**
eller **ertetakte**, *costa*, revben. **Ertek-taktit
tåjet**, *frangere costas*. **Adamen ertek-
taktest**, *ex costa Adami*.

ERTER, *pisa*, ärter. **Erter karr**, *vaginæ in
quibus pisa inclusa sunt*, ärtskidor.

ERWEG, *n.s. officium, munus*, ämbete.

Prästan erwegeb, *Sacerdotium*, Hebr. 7:5.

ESKI, *nuper*, nyss. Se **iske**.

ESMÄRKE, *n.s. exemplum*, efterdöme. *Vox
origine Fennica, magis foret Lapponicum*
aut-märke, vilket dock är obrukligt, jmf.
puoikaldak.

ESSMELES, se ovan **assmeles**.

ESSALES eller **esseles**, *gravida*, havande. **Mo
akka le essalesen sjaddam**, *gravida facta
est uxor mea*. **Akt neita le esseles**, *virgo
est gravida*.

ETS, *pron. ipse*, själv. **Mon ets**, *ego ipse*, jag
själv. **Todn ets**, *ipse tu*, du själv. **Etjen**,
genitiv. proprius. **Etjen kabmak**, *calceus
meus*, min egen sko. **Etjete wikke le tatt**,
vestramet culpa est, det är edert eget fel.

Etjestan, *a me ipso*, av mig själv.

Etjestat, *a te ipso*, av dig själv. **Etjestas**, *a
semet ipso*. **Etjenne tjalmi kalkab
wuoidnet Jubmeleb**, *meis oculis Deum
videbo*. **Etjet pira mije lepe hålemen**, *de*

te loquimur, vi talar om dig. **Sodn matsei etjesi kâik**, *ad suos regressus est*, han for hem till de sina. **Sita kus todn etjeinis hålet?** *visne in colloquium cum ipso (h.e. hero s. Domino) convenire?* vill du tala med Herren eller husbonden själv?

Etjesest Jubmelest, *ab ipso Deo*, av Gud själv. **Alde etjesist**, *a propriis ejus*, Apg. 24:23. **Etjek**, *intendit significat. quasi diceret, ipsissimus*. **Etjek todn tab tietah**, *istud vel tute ipse noscis*, det vet du nog av dig själv. Även *spontaneus*, självmant, jmf. **alma**. **Etjek tokko wuolgi**, *sponte illuc profectus est*, han for dit självmant. Sammansättn. **Etje-miäle** eller **etje-radek**, *adj. qui sui vult esse juris, sibi sapiente*, självrådig, självklok. **Etje-muoiholes**, *spontaneus*, självvillig. **Etje-muoiholesest**, *adverbialiter accipitur*. **Etje-muoiholesest påti**, *sua sponte venit*, han kom självmant. **Etje-wâld** eller **etje-rade**, *propria auctoritas, proprius ausus*, eget bevåg. **Etje-wâldeines sodn takka maite sodn sitta, ja i laket duobmareb**, *proprio ausu, quidquid vult facit, judicemque non curat*, han gör på eget bevåg vad han vill, och bryr sig ej om domaren. **Etje-radin erit waldet**, *propria auctoritate s. injusto auferre*, med våld, på eget bevåg borttaga.

ETJELES, *n.a. qui sui juris est*, som är sin egen. **I le sodn etjeles**, *sui non est juris*. Även **Etjelest**, (*adverbialiter*) *sponte*, självmant.

ETSET, *v.a. amare*, älska. **Etse Jubmelabt ja qweibmabt**, *dilige Deum tuum & proximum tuum*. **I mo etse**, *non me curat*, han bryr sig ej om mig. **Etsestet**, *dimin.* något älska. **Etsegâtet & etsajet**, *incipere*

amare, begynna att älska. **Die äska mo etsegâti**, *jam denique me diligere incipit*. **Etsetjet**, *verb. intensiv. valde amare, adamare*, högeligen älska.

ETSEJE, *amator, amans*, älskare. **To etseje**, *tui amans*. **Etsem**, *subst. dilectio*, älskande.

ETSELES, *n.a. amabilis, dilectus*, älsklig, kär.

Tat le mo etseles pardne, *hic est Filius meus dilectus*, denne är min käre son. *Superl. etselemus* eller *etselumus*, *maxime dilectus*, den mest älskade. **Mo etselemuseh kuldelejeh**, *mei auditores dilectissimi*. *Synon. kärasumus*.

Etseleswuot, *amabilitas, dilectio*, älsklighet, älskande.

ETSEMAS eller **etsemes**, *n.a. amore dignus*, älskansvärd. **Etsemasen adnet mi tjabbe ja puore le**, *amore dignum judicare quod pulchrum & bonum est*.

EVANGELIUM, *Evangelium*. **Evangelist**, *Evangelista*.

EWKANET, *v.n. augeri, augescere, tumescere*, ökas, tillväxa, jäsa upp.

EXEMPEL, *exemplum*. Jmf. **esmärke**.

F.

FABMALES, *imbecillis, debilis, item, mancus*, klen, svag, ofärdig, bräcklig. **Fabmales almats**, *homo debilis*, en vanför människa. **Fabmales mana**, *infans mancus*, ett barn med lyte. Även **Fabmales akka**, *uxor gravida partui vicina, uxor prægnatione debilis*, en hustru som är mycket havande. **Fabmales-wuot**, *debilitas*, svaghet, bräcklighet. Även *prægnatio*, när kvinnan är mycket havande.

FABMO, *robur, vires*, kraft, se **famo**.

FADDA, *n.s. id quod igni alendo aptum est, faces*, det varmed eld upptändes, eldfänge.

Även **Tjåskem fadda** (*fomes vel incendium frigoris*) *quando paulisper ningit, frigore superimminente*, när det snöar litet, näst för instundande stark köld.

FADDET & fäddet, *v.a. accendere*, upptända.

Fadde ruobi tållab, *accende ignem celerius*, tänd upp elden fort. **Faddestet**, *dimin.* litet upptända. **Faddegåtet**, *incipere accendere*, begynna att upptända.

Faddedattet, *facere ignem accendi*, låta upptända eld. Även *posse accendi*, kunna upptändas.

FADDER, *sponsor fidei, compater*, faddrar, gudfar eller gudmor. **Fadderit kåttjot**, *testes advocare baptismi*, bjuda faddrar.

Fadderats, detsamma. **Fadderatjeh län moi**, *nos ambo sumus fidei sponsores*, vi bägge är faddrar. **Fadder-lakko**, *cognatio inter baptismi sponsores*, fadderskap. *Observ. Lappones ut cognatos ilos habent, quos advocaverunt testes baptismi.*

Fadder-waddes, *donum, quod datur infanti a fidei sponsoribus*, faddergåva. Jmf. **Christattje**.

FADNO, växtnamn, *Angelicae alpinae, biennis vel triennis, herba*, (*post triennium, dum caulis adultior factus, appellatur Påsk*, se detta ord) stjälken med bladen av örten angelika, som ej ännu stått över 3 år. Se **Påsk**. *Edulis est Lapponibus. Radix appellatur Urtes*, se nedan. **Fadnots**, *dimin.* en liten angelika.

FAGGATET, *v.n. luctari*, brottas, kämpa.

Faggatet kalken, *luctabimur nos (dualis)*,

vi två skallbrottas. *Synon. håipot.*

Faggajet & faggatatjet, *luctam incipere*, begynna att brottas. **Faggajobbo**, **wuoidnemen diet kåbba le kåureb**, *fac incipiamus luctari, ut quisnam sit robustior appareat. Faggatatjeika*

kaskebska, (*dualis*) *incipiebant secum invicem luctari*, de två begynte brottas sins emellan. **Faggatastet**, *dimin.* litet brottas.

FAGGATALLET & faggastallet, *v. intens. & frequ. vehementer luctari*, häftigt brottas.

Faggatelleime puorist, *intentis viribus luctabamur*, vi brottades på allvar. Härav:

FAGGATALLEJE, *qui luctatur*, kämpa, som brottas. **Faggatallem**, *luctamen, certamen*, brottande, kämpande.

FAGGATEJE, faggatem, se **faggatalleje, faggatallem**.

FAGGE, *n.s. lucta, certamen*, kämpande.

Fagge kåura, *victor certaminis s. heros.*

Obs. Lapponibus usitatissimum hoc est certaminis genus, quo alter alterum nititur in terram prosternere.

FAGGES, *n.s. vires, krafter. I le pareb*

faggess, *vires non amplius sufficiunt*, krafterna sträcker sig ej längre. **Faggessi mete**, *pro virili*, efter förmågan. Härav:

FAGGET, *v.a. acquirere, comparere*, förvärva sig, förskaffa sig. **Fagge allasat jafob**, *compara tibi farinam*, förskaffa dig mjöl.

Tobak le talle nau deuras, i almats aibmot fagget, *tanti nunc tabacum constat, ut comparatu difficile sit. Kuste todn leh pednikit faggem? unde pecunias acquisivisti? varest har du förvärvat dig penningar? Faggestet, dimin.* något litet

förvärva sig. **Faggegåtet**, *incipere comparare sibi*, begynna förskaffa sig. **Faggetattet**, *facere ut comparetur, it. posse comparari*, laga att något förskaffas, kunna förskaffas.

FAJET, *v.a. tradera, committere*, överlämna, leverera. **Faje sunji tab**, *trade vel committe hoc illi*, överlämna detta till honom. **Faje sunji kirjit**, *trade ei literas*. **Fajegåtet**, *incipere committere*, begynna anbefalla. Även *obtrudere*, påtvinga. **Die fagegåtin mo kättjoi tawerebs**, *meæ curæ bona sua obtrudere cæperunt*, de begynte påtruga mig sin egendom att skötas.

FAIGES & Boreal. fwaigas, *n.a. vicinus morti, cui fatum instat*, feg⁵⁴. **Faiges almats le tatt**, *homini isti mors imminet*. **Todn le faiges tane japan**, *intra hunc annum moriturus es*, du är feg i detta år. **Faiges mana le tat**, *hic infans diu non vivet*. **Die le tåma faiges!** *en virum quem manent fata!* så är det med den som är feg.

FAKK, *repentinus*, hastig oförmodad. **Fakk jabmem**, *mors repentina*, en hastig död. **Fakket**, *adv. repentino*, hasteligen. **Fakket tat sjaddi**, *repentino factum est*. Jmf. **häkkes**, **häkket**.

FALDE, *n.s. fascia, qua superne adstringuntur feminalia, cingulum braccarum*, midjeband på byxor.

FALES, fala, *Boreal. fwales, cetus, balæna*, valfisk. **Falan** (*Boreal. fwalasen*) **nakke**, *cutis balænae*.

FALAS, *n.a. venalis*, fal⁵⁵. **Falasen adnet**, *venditare, venale habere*, utbjuda, hålla falt⁵⁶. *Austr.*

FALET, *v.a. offerre, venditare*, erbjuda, hålla falt⁵⁷. **I almats ådtjo arwob, ko kalka**

påtet falet, *venalia parvo pretio emuntur*, man får ej det betalt, som man nödgas bjuda ut. **Pardnebs falet neiti** (*qu. dic. filium virginis venditare*) *filio virginem petere nuptum*, att fria för sin son. **I almats tab påte falet**, *istud venditare opus non erit*, man behöver ej bjuda ut det. Även, **man ädnakeb todn fala?** *quantum tu liceris?* huru mycket bjuder du? **Fali taste äneb**, *licitus est hoc majori pretio*, han bjöd mer härför. **Falestet**, *dimin.* något litet bjuda på. **Falelet**, *frequ. idem ac falet*. **Faleli mai, ika idtji åsteje parit**, *venditabat quidem, sed nullus exstitit emtor*, han bjöd ut det, men där var ingen köpare. **Faletet**, *facere venditari*, låta utbjudas. **Falegåtet**, *incipere venditare s. offerre*, begynna att bjuda ut.

FALEJE, *venditans*, den som utbjuder något. **Faleje pele**, *pars venditans. Ita appellantur parentes & cognati procorum*.

FALEM, *v.s. venum, venditatio*, utbjudande. **I le falemi**, *venditari non opus est, sive venale non est*, det är ej falt⁵⁸.

FALETEJE, detsamma som **faleje**.

FALSKET & Boreal. fwalsket, *v.a. fallere, decipere*, bedraga. **Ale falske mo**, *noli decipere me*, bedrag mig intet. **Tjeppe falsket**, *peritus fallendi, dolosus*, listig att bedraga. Även **waroit falsket**, *merces vitare, fraudem in mercibus præparandis adhibere*, förfalska varor. **Falskestet** *dimin.* litet förfalska eller bedraga.

Falskegåtet, *incipere fallere*, begynna att bedraga.

FALSKASTALLET, *v.n. dolose agere*, falskas. **Alo sodn naute falskastalla**, *semper ita est subdolos*, han är alltid så listig.

⁵⁴ bestämd att snart dö, nära döden

⁵⁵ till salu

⁵⁶ utbjuda till försäljning

⁵⁷ utbjuda till försäljning

⁵⁸ ej till salu

FALSKE & falskes, *n.a. falsus, dolosus*, falsk, listig. **Falskes witteneh**, *testes conducti & falsi*, falska vittnen. **Die le tåma falskes ålmats**, *est hercule vir dolosus*. **Kaiken falskesumus**, *superlat.* den allrafalskaste. **Falske-laka**, *adv. dolose, false*, listeligen, falskeligen. **Falske-laka wittenastet queibmes wuoste**, *falsum testimonium contra proximum suum dicere*. **Falske-wuot**, *dolus, fallacia*, list, bedrägeri. **Tiewas falskewuotest**, *plenus fallacia*. **Wana falskeswuoten**, *sine fallacia ac dolo*.

FALSKEKALATS & falskes-lakasats, *n.a. fallax, subdolosus*, bedräglig. **Stuor falskalats le sodn**, *quam maxime fallax est*.

FALT, *venum, falt*⁵⁹. **Waipe falt**, *utinam foret venale*.

FAMO, *n.s. vires, robur*, makt, styrka. **I tast famo le musne**, *jam deficiunt mihi vires*, jag har ingen styrka mer. **Mon adnab famob luitet so**, *potestatem habeo illum dimittendi*. Även **Nisun i adne famob etjes kroppen pajel**, *uxor proprii corporis jus non habet*, 1 Kor. 7:4. **Famoi nal påtet**, *vires recuperare, annis & viribus crescere*, komma till sina krafter, tillväxa i ålder och krafter. **Famo-porre**, *robustus, viribus præditus*, stark. **Famotes** eller **-tebme**, *debilis, sine viribus*, kraftlös, svag. **Famotebme lepe tasa**, *ad istud peragendum viribus destituimur*, vi förmår ej det. Även **Mo akka le famotebme**, *gravida est uxor mea*, min hustru är havande. Jmf. **fabmales**.

FAMOTESWUOT, *n.s. debilitas, impotentia*,

svaghet, oförmögenhet. *Synon.* **wesjeswuot**. **Famotes-laka**, *adv. imbecilliter*, svagt, utan styrka.

FAMOKES & famolats, *n.a. robustus, validus*, kraftig, stark. **Wuoset etjebt famolatjen**, *præsta te validum*.

FAMOTOWET, *viribus defici, debilitari*, bli orkeslös. **Die leb mon talle famotowemen**, *jam vires mee deficere incipiunt*. **Ko wuoidnebet, ib le anje wuoreswuotest famotovum**, *ut videtis, nondum plane me enervavit senectus*.

FAMOTUTTET, *v.a. enervare, viribus privare*, utmatta, förtaga krafterna. **Puotselwas, die tatt famotutta almatjeb**, *morbus enervat hominem*.

FANEN, *diabolus*, den onde. **Die todn le fanes almats**, *diabolicus es homo*. **Fanenen pargo**, *opus diabolicum*.

FANG eller **fanga**, *captivus, in carcerem coniectus*, fånge. **Fanga-kåte**, *carcer, fänghus*. **Fangakåteb kaudnime puorist staggetum**, *carcerem invenimus bene clausum*, Apg. 5:23. **Pjejin so fangakåtai**, *in carcerem illum conjecerunt*. **Fanga-katteje**, *custos carceris & captivorum*, fängvaktare. **Taite pakoit sardnoti fangakatteje Paulusi**, *verba hæc annunciabit custos carceris Paulo*.

Fangawuot, *captivitas*, fångenskap.

Fangawuotesne le, *est in captivitate*.

Qweimfanga, *concaptivus*, medfånge.

FANGET, *v.a. in carcerem conijcere*, taga i fångelse. **Die fangin so, tunc illum in vincula conjecerunt**. **Fangetum**, *captus*, fångad, tillfångatagen. **Fangetowum**, *detsamma*. **Fangetowet**, *passiv.* tagas till fånga, sättas i fångelse.

⁵⁹ försäljning

FANGETALLET, *v.n. in vincula conjici*, bli satt i fängelse.

FANTO, ett slags fågel, *fringilla*, bofink.
Synon. Sitje.

FAPPEL, *n.a. celer*, snäll⁶⁰, snabb. *Dicitur de illo, qui celeriter perficit agenda.*
Fappeleswuot, *celeritas*, snällhet.

FARO, *n.s. quando lappones cum renonibus suis sedem mutant, migratio*, boflyttning. *It. comitatus*, följe, sällskap. **Ussjotin atte sodn lei farosn**, *putabant illum esse in comitatu*, Luk. 2:44. **Mon faron le, me comitatur**, han är i mitt sällskap. **Farots**, *dimin. commigratio, ubi pauci sunt renones*, en boflyttning med litet av renar. **Faro kradne**, *comes, itineris socius*, reskamrat.

FAROLATS & Austr. färdolats, *viator, peregrinator*, vägfarande, resande.
Farolatjit tuostot, *excipere peregrinantes s. viatores*, taga emot resande. **I sodn matte farolatjeb piäbmet**, *ne viatoribus quidem cibum offert*, han nämns ej giva en resande mat. *Sordide parcum Lappones illum habent, qui non cibariis viatores excipit.*

FASKOT, se nedan **waskot**.

FASTO, *n.s. jejunium*, fasta. **Fastoin ja rokkelesin**, *jejunio ac deprecationibus*, Luk. 2:37. **Fasto Ailekes** eller **Saitem-fasto**, fastlagssöndag.

FASTOT, *v.n. cibo se abstinere, jejunare*, fasta. **Juo leb kukkeb fastom**, *diu jam jejunavi. Eccles. melius pårrek orrot*, se nedan. **Fastogåtet**, *incipere jejunare*, begynna att fasta.

FASTEG, se nedan **Fäst**.

FATME, *n.s. amplexus, complexus*, omfamnande, famn. **Waldi so fatmases**,

amplexus est illum, han tog honom i famnen, Luk. 2:28. **Fatmats**, *dimin.*

FATMEM & sammansättn. pira fatmem, detsamma.

FATMET & fatmestet, *v.a. amplecti, complecti*, omfamna. **Fatmei mo pira** eller **fatmesti mo pira**, *amplexus est me*, han omfamnade mig. Sammansättn. **pirafatmet & pirafatmestet**, *amplecti*, omfamna. **Pirafatmesti so ja jätti**, *amplexus est illum & dixit. Fatmestatjet, incipere amplecti*, begynna omfamna.

FATMESTEM, *n.s. amplexus*, famntag.

FATMESTEJE & sammansättn. pirafatmesteje, *qui amplectitur*, den som omfamnar.

FATS, *n.s. chirothecæ laneæ*, ullvantar.
Fatsit kådet, *chirothecas laneas texere*, sticka ullvantar. **Fatsets**, *dimin.* en liten ullvante.

FATSJE, *n.a. qui cito fatigatur, qui laborem, propter debilitatem corporis, diu sustinere non valet*, den som snart tröttnar, svag att uthärda arbete m.m. *Austr. synon. sille, silak*, se dessa ord.

FATTATET, *v.a. prensare, comprehendere*, få fatt. **Jus to lulib fattatet**, *si te affectus fuissem*, om jag hade fått dig fatt.
Fattatastet, *dimin. idem. Fattatastib mai so, affequebar quidem illum*, jag fick väl äntligen rätt på honom.

FATTE, *n.s. stomachus sive ventriculus boum aut renonum, quo aqua eluto & bene purgato utuntur Lappones, loco lagenarum, ad liquores ferendos, postquam illum inflarunt & siccarunt*, en uppblåst och torkad kreatursmage eller vamb⁶¹, som förut blivit rensköld med vatten, att bruka i stället för flaskor.
Melke-fatte, *istiusmodi ventriculus lacte repletus*, mjölk-vamb. **Fattats**, *dimin.* en liten vamb.

⁶⁰ snabb

⁶¹ vām?

FATTEL, *n.s. lorum vel fascia, qua saccus portatur*, band eller remmar, varmed en säck bäres. På västerbottniska ”fäslor”.

FATTNETET, *v.a. moliri, admoliri, magno labore aliquid admovere*, släpa med stor möda och arbete. **Fattnet muoreit tas**, *admolire huc ligna*, släpa hit veden.

Fattnetatjet, *incipere admoliri*, begynna att framsläpa.

FATTOG, *n.a. pauper*, fattig. **Fattog sjaddi** eller **fattogen sjaddi**, *pauper factus est*. **Fattogit waddet**, *dare pauperibus*. *Synon. häjo, waiwan, köwes* eller *keuhes*. **Aptsa fattogeh**, *pauperimi*. **Fattogwuot**, *n.s. paupertas*, fattigdom. **Fattogwuotestas**, *ex paupertate sua*.

FAURO & fauros, *n.a. pulcher, formosus*, skön, vacker. **Fauros neita**, *puella formosa*, en vacker flicka. *Compar. faurob & faurokub*, vackrare. **Kåbba tunji faurob wuoidno?** *uter tibi formosior videtur?* vilkendera av de två synes dig vara vackrare? *Superl. Fauromus & faurokumus*, den vackraste. **Die le sodn fauromus ålma**, *pulcherrimus ille vir est*. **Fauros wuot**, *n.s. se faurot*.

Faurot, *v.n. pulchrum fieri*, bli vackert. **Ko sjaddi die fauroi**, *adulta formosior facta est*, när hon växte upp blev hon vackrare. Även *amare, amorem canere*, älska, sjunga kärleksvisor. **Faurostet**, *dimin.* bli litet vackrare.

FAUROT & Austr. fauro, *n.s. pulchritudo, faciei formositas*, fägring. **I almats faurotinäs wall puoraken sjadda**, *non semper idem bonus qui formosus*, det är ej fägring som utgör en människas dygd. **Mon kus so fauroteb tietab?** *Unde ego*

scirem formositatem ejus? vet jag huru vacker hon är?

FAURANES, *n.s. cantilena amatoria*, kärleksvisa. *Jmf. wuele*.

FAUT, fauten, fautenak & fautek, *adv. potius, satius*, hellre. **Mastes idtji so kådde faut?** *quidni illum occidit potius?* varför dräpte han honom icke hellre? **Jus li faut naute**, *si potius ita foret*. **Fautenak mon tunji tab waddab**, *potius istud tibi dono*. Även *plane, omnino*, alldeles. **Kådde faut** eller **fautek**, *occide plane*. Även *statim*, strax. **Sodn jabmi faut**, *mortuus est statim*, han dog straxt. **Sitah kus muin påtet?** **faut**, *visne me comitari?* *omnino s. statim*, vill du komma med mig? straxt. Även *continue*, oupphörligen. **Kirje mannai fautenak** eller **faut, peiweb ja ijab**, *literæ continue per dies noctesque ferebantur*, brevet gick utan uppehåll, genom natt och dag.

FEDET, *v.a. nutrire, alere*, föda, uppfostra. **Ib aibmot fedet manaitan**, *liberos meos nutrire non valeo*. **Buwit fedet**, *pecora pascere*, underhålla boskap. **Fedestet**, *dimin.* litet föda eller underhålla. **Fedest tab**, *ale hunc aliquamdiu*, föd denne en liten tid. **Fedegåtet**, *incipere alere*, begynna att underhålla.

FEDO eller **fed**, *n.s. nutrimentum*, föda. **Puoren feden le**, *bono fruitur nutrimento*, han har god föda. **Fedo juttus**, *animal, quod humana industria alitur*. Härav:

FEDDEN, *n.a. puber, qui pubertatem artigit*, myndig, manbar. *Sammansättn. ofedden, impuber, qui adhuc puerili est ætate, infans*, barn, omyndig.

- FEDDELAND**, *n.s. patria, solum natale*, fädernesland, födelseort. **Die le mo feddeland**, *hoc mihi natale solum*.
- FEDOK**, *qui nutritur, alumnus*, den man uppföder, fosterson eller dotter. **Mo fedok**, *alumnus meus*.
- FEGEN**, *n.a. gaudens, gaudio delibutus*, glad.
- FEIL**, *n.s. nævus, vitium*, fel. **Feilen le**, *vitio laborat*, det har fel.
- FEILOT**, *v.n. deficere, deesse*, fela, fattas. **Feiloi taggo**, *in illa re defecit quidquam*, det felar därutinnan. **I mo pelest mike kalka teilot**, *non ex mea parte quidquam desiderabitur*. **Feilostet**, *dimin.* något litet fattas. **Feilogåtet**, *incipere deficere*, begynna att fattas.
- FELPA & felpes**, *catulus canis*, hundvalp.
- FENKEM & fenkeh**, *poples*, knäveck. **Pjeje fenkemi** eller **fenki wuollai**, *sub poplitibus pone*, lägg under knäveckan. Även, *loculus, in quo pulvis pyrius in sclopetis accenditur*, fångpanna på en bössa. Även *ipse pulvis pyrius loculo huicce sive patellæ impositus, quo accenditur reliquus pulvis*, fångkrut. Härav:
- FENKERAIKE**, *foramen, per quod ignis in sclopetum immittitur*, fånghål.
- FERES & fera**, *n.s. magnum ahenum*, en stor kittel.
- FERKEM**, *n. instrumentum multicornu ligneum, quo pulmentum vel ejusmodi quid, sub coctione, agitatur*, tvara.
- FEUDET**, *v.n. caudam jactare, (proprie est canum)*, vifta med svansen. **Piädnak seipeb feude**, *canis caudam quassat*.
- FEUSE**, se ovan **buwe kåte**. **Fiks**, detsamma.
- FEUSEK**, *n.a. bubulus*, som angår få och fåhus. **Feusek tärdno**, *ancilla quæ bovine curat, fåhuspiga*. **Feusek stakke**, *lupus audacissimus, (qu. d. qui e ipso bovine pecora auferre studet)* en mycket djärv och glupsk varg.
- FIAD & fiand**, *inimicus*, fiende. Jmf. **tjude**, **wassjolats**.
- FIBOK**, *n.a. mansuetus*, saktmodig. **Fibok piänje**, *canis mansuetus*, en sedig hund. *Austr. Härav adv. fibok-laka, mansuete*, saktmodigt. *Substantiv. Fibokwuot, dexteritas*, färdighet, skicklighet.
- FIDNA**, mansnamn, *Fenno*, Finne.
- FIDNEL**, se **reksek**.
- FIKON**, *ficus*, fikon. **I guttek tjägga fikonit törnest**, *de spinis non colligunt ficus*, Luk. 6:44. **Fikon-muore**, *ficus arbor*, fikonträäd.
- FIKS**, *n.a. qui id ætatis est, ut facienda peragere possit, qui viribus crevit*, karsk, manlig. **Le kalle fiks alderes mete**, *satis est pro ætate vegetus*, han är manlig nog efter sina år. **Juo le mälked fiks**, *jam viribus pollet*.
- FIKTET**, *v.n. pugnare, contendere*, fåkta, kämpa. **Fiktet le kiämpa**, *alacris est concertandi*. Även **fiktet taweri mangan**, *divitiis comparandis studere*, vinnlägga sig om att samla rikedomar. **Fiktet pira**, *ultra & citro cursare*, löpa hit och dit, fåkta omkring. **Fiktegåtet**, *incipere concertare*, begynna kämpa eller tävla.
- FIKTEJE**, *pugil, certans*, fåktare. **Fiktem**, *subst. pugilatio, certamen*, fåktande.
- FILLET**, *v.a. dejicere, infortunium alicui adferre, calamitate afficere*, fälla, komma en i olycka, eller på obestånd. **Fillet mo sita**, *periculum mihi molitur*, han vill komma mig på fall.

FILLETALLET, *calamitate affici, in malum casum demitti*, få olycka, komma på obestånd. **Talla filletallah todn**, *imminent tibi insidiæ calamitosæ*, du blir snart bragt i olycka.

FILO, *lima*, fil. **Filots**, *dim. Boreal. swilo*.

FILOTET & filot, *limare*, fila. **Filoin filotet routeb**, *lima ferrum expolire*.

FILPET, *v.a. quando ventus nivem cumulat*, driva ihop snö. **Piägga filpi muotekeb**, *ventus cumulat nivem. Boreal. kelpet*.

Filpestet, *dim.* litet driva ihop. **Filpegåtet**, *incipere cumulare nivem*, begynna driva ihop snön.

FILPETAK, *n.s. nix vento cumulata*, snödriva. **Jaureh leh filpetakist tiewaseh**, *cumulata nive referte sunt lacus*.

FINGE, se ovan **fenkem**.

FINEM, *n.s. mora*, dröjsmål.

FINEJE, *cunctator, qui moratur*, den som dröjer, som utdrager på tiden.

FINET, *v.n. morari, cunctari*, dröja. Jmf. **ajanet**. **Finestet**, *dimin.* något litet dröja. **Finegåtet**, *incipere cunctari*, begynna att dröja.

FINO, *n.s. acervus*, en hög. **Muora fino**, *acervus lignorum*, en vedhög. Jmf. **muor**.

FINN, *Fenno*, Finne. **Finn-** eller **Suomakiäl**, *lingua Finnica*, finska.

FIRKET eller **firketet**, *v.a. quassare*, skaka. **Firketin åivitasa**, *quassabant capita sua*, Matt. 27:39. Även, *crines alicui vellere, in crines involare*, hårdraga. **Firke so åiwest**, *invola in crines ejus*. **Firkestet**, *dimin.* litet skaka eller hårdraga. **Firketatjet** eller **firkegåtet**, *incipere quassare*, häftigt skaka.

FIRKESTALLET, *v.a. intensiv. vehementer quassare*, häftigt skaka. Även **Firkestallib**

so åiwest, *caput ejus vellicavi*, jag ryckte honom i huvudet eller håret.

FIRKETALLET, *quassari*, skakas, ristas.

FIRRET, *v.n. moveri, motari*, röras, skakas, dallra. **Muora kärrek firra**, *cacumen arboris motatur*, toppen på träd dallrar eller skakas.

FISSEK, *parvulus, tener*, liten, klen. *Dicitur & de infantibus & de pullis, imprimis avium*.

FIÄLLO, *n.s. assis, tabula lignea*, bräde.

Fiälloi låutet, *assibus tegere*, täcka med bräder. **Fiälloit luoddet**, *findere truncos, ut inde fiant tabulæ*, klyva bräder. **Fiällots**, *dimin.* ett litet bräde.

FIÄLLOTET, *v.a. assibus contegere s. obducere*, brädslå, betäcka med bräder.

Fiällot tjabbakit, *contege bonis assibus*.

FIÄNTI, *adv. tai fiänti, nuperius*, nyligen. **I le tai fiänti wuoidnom**, *non nuper visus est*. Jmf. **käsket**.

FIÄRET, *v.n. detrimentum accipere, jacturum, casu infortunato, facere valetudinis, mortem ex infortunio obire, fara illa, skadas till hälsan, omkomma*. **Alo fiära jalos almats**, *perire solent audacas*. **Fiärin muste ädna påtsoh**, *multi renorum meorum interierunt*.

FIÄREM, *n.a. qui periit, violentam mortem perpessus*, omkommen, den som blivit dräpt. **Fiärem piärgo**, *caro animalium a lupa occisorum, vel quæ alio modo periere*.

FIÄRETET, *v.n. vulnus vel aliud detrimentum valetudinis accipere*, såra sig eller annars fara sig illa. **Mo swaines fiäreti aksjoin**, *securi vulnus sibi fecit famulus meus*, min dräng högg sig med yxan. *Sæpe de vulnere*

- lethali*. **Fiäretastet**, *dimin.* göra sig litet illa. **Fiäretatjet**, *incipere vulnus accipere vel vulnerari*, begynna att såra sig eller annorledes fara illa med sig. **Fiäretattet**, *perire facere*, låta omkomma. **Katte etjebt**, **abma slintoswuotinat fiäretattah almatjit**, *cave, ne incuria tua perire facias homines*. **Äljotes teudnareh fiäretatteh pätsoit**, *ignavi famuli perire faciunt renones, scil. incuria*.
- FIÄRWA & fiärw**, *n.s. ripa, littus*, strand. **Sadde fiärwa**, *littus arenosum*, sandig strand. **Juowa fiärw**, *littus lapidosum*, **Fiärwesne**, *in littore*, på stranden. **Fiärwa radde**, *extremitas ripæ*, strandbrädden.
- FLASK** eller **flasko**, *n.s. uter, ampulla*, flaska. **Melkeb flaskei lebnet**, *in utrem lac infundere*. **Tieute flaskeb winin**, *imple utrem vino*, fyll flaskan med vin.
- FLITOG & fleutog**, *diligens*, flitig. **Flitogwuot**, *diligentia*, flitighet, flit.
- FLIKTET**, *v.a. expedire aliquem*, göra lös och ledig, göra färdig. **Flikte mo rouwabit, ja ele tist ajet**, *expedias me citius, neque me diutius detineas*, gör mig färdig snart, och uppehåll mig ej längre.
- FLUET**, *immittere se, involare in aliquid*, rusa på något, gripa an. **Flui äiwai** eller **äiwan**, **flui wuopteit**, *in crines involabat*, han flög mig i håret. *Austr.*
- FLUOKK**, *n.s. turba, cætus*, en hop. **Mälked fluokk almatjist**, *major turba hominum*.
- FLÄSK**, *lardum*, fläsk, späck.
- FODERTET**, se **rauket**.
- FRAM**, *adv. loci quo studuimus venire*, framme. **Påtet fram**, *pervenire*, komma fram. *Boreal.* **ram**, *unde*, **rammas assje**, *crimen apertum s. detectum*.
- FRASKO**, *mulier alacris, virago*, en hurtig kvinna. **Frasko** eller **fraskos neita**, *puella alacris*.
- FRED**, *n.s. pax*, fred. **Fredeb takket**, *pacem facere*, göra fred. Jmf. **rase**. **Fredelats**, *pacificus*, fredsam.
- FRIAR**, *procus*, friare, se **irke**. **Friot**, se nedan **sognotet**.
- FREISTOT**, *tentare*, försöka, se **kättjelet**.
- FREISTOK**, *n.a. non tentatus*, oförsökt, se **kättjeleke**.
- FRIJE & fri**, *n.a. liber*, fri. **Frije wiljo**, *liberum arbitrium*, fri vilja. **Frijewuot**, *libertas*, frihet.
- FRIJETAKKET**, *v.a. liberare*, befria. Jmf. **luitet**.
- FRITT**, *adv. per me licebit*, gärna. **Kalle kalle**, *detsamma*.
- FRIBMOK**, *n.s. turbo*, vädervirvel. **Fribmok påti ja tjaski mo landai**, *turbo me prostravit*. *Synon.* **snjirpek**, **swida**, se dessa ord.
- FRUA**, *domina*, fru. **Frukost**, *jentaculum*, frukost. **Lådde bitta**, *detsamma*.
- Frualakats**, *fæmina superbiens & otiosa*, en högfärdig och lat kvinna.
- FRÖKOK & Austr. frekok**, *nobilis*, adlig, ädling. **Äh mädde frökokeh leh kottjotum**, *non multi nobiles sunt vocati*, 1. Kor. 1:26. Även *dicax, hilaris*, skämtsam, glad.
- FUETTE**, *n.s. pedes ursini*, björnfötter. Jmf. **bire**.
- FULJET**, *v.n. sequi, comitari*, följa med, eller till vägs. Jmf. **metetet**, **tjowot**. **Fuljestet**,

- dimin.* följa litet med eller till vägs. **Fulje**, *subst. comitatus*, medfölje.
- FUOIKET & fuoikaset**, *v.n. ingemiscere, anhelitu atque gemitu colorem suum testari, (proprie est ægrotantium)*, sucka, med suckande jämra sig. **Fuoikasi ijab tjada**, *per totam lamentatus est noctem*, han jämrade sig hela natten igenom.
- FUODAR**, *n.s. pannus subdititiis*, foder under kläder. **Fuodareb piejet**, *subdititium pannum sive subtegmen apponere*, sätta foder under. **Fuodartet**, *verb. idem*, fodra.
- FUOLKE**, *n.s. populus, homines*, folk. Även *famuli & ancillæ, familia*, legohjon, husfolk. **Åbbå fuolkines**, *cum universa sua familia*, med allt sitt husfolk. **Fuolke le musne**, *famila mihi est magna*, jag har stort hushåll. **Fuolkajes & fuolkai**, *adjective accipitur, cui magna est familia*, som har mycket folk. **Fuolkai le sodn**, *multi domestici sunt illi*. **Kaikist fuolkist**, *ex omnibus populis*. **Fuolketis** eller **fuolkets**, *cui defunt famuli*, folklös, som är utan tjänstefolk.
- FUOM**, se ovan **autje**.
- FUOMATSET**, *v.a. reminisci*, komma ihåg, erindra sig. **Die tabb talle äska fuomatsi taket**, *nunc demum illud facere reminiscit*. **Idtjib fuomats**, *non reminiscebar*, jag erinrade mig ej. *Boreal.* **huomatset**.
- FUOMBELDET**, *v.n. occupatum esse frustraneo labore*, vara sysselsatt med göromål av litet värde. **Maina todn fuombeld**, *quid nugarum facis?* vad gör du för lappri?
- FUONDO**, *n.s. caussa*, orsak. Jmf. **wikke**.
- FUONO** eller **fuodno**, *diabolus*, djävul, den onde. Även *malum*, det som är ont.
- FUONOS & Austr. fåno**, *malus*, ond. **Fuonos almatjeh**, *mali homines*. **Kaik fuonos pakob**, *omne verbum malum*, Matt. 5:11. **Fuonoswuot**, *malitia, nequitia*, ondska, arghet. **Fuonoswuoten sures daigenesne**, *in fermento malitiæ*, 1 Kor. 5:8. **Fuonosikt & fuonost**, *adv. male*, illa, på ont sätt. **Fuonos-laka**, detsamma.
- FUONOT** eller **fuodnot**, *v.n. deterius fieri, malum fieri*, bli sämre, förvärras. **Fuodnom läh talatje almatieh autotjist**, *hujus ævi homines pristinis deteriores facti sunt*, denna tidens människor, är värre än fordomdags.
- FUONODUKTESTET**, *Austr. non probare, displicentia alicujus rei moveri*, misstycka någonting. *Synon. usitat.* **pahan adnet**, jmf. **adnet**.
- FUOPPE**, *n.s. angustia, anxietas*, nöd, trångmål, ångest. **Die sodn fuoppai påti**, *tunc ille in angustias adductus est*, då kom han i största trångmål. **Mi puokti to tann fuoppai?** *quid necessitatis te urgebat?*
- FUORA**, *n.s. scortum, meretrix*, hora. Jmf. **hora**. **Fuoralakats**, se **horalakats**.
- FUORO**, se nedan **wuoro**.
- FUORKE**, *n.s. risus*, löje. **I munji fuorke påte**, *ridere nequeo*, jag kan ej le. **Fuorkeb takket**, *risum movere*, åstadkomma löje. **Fuorkeb pestet**, *risum non posse tenere*, ej kunna hålla sig ifrån skratt.
- FUORKES & fuorkok**, *n.a. lepidus, jogosus*, rolig, skämtsam. **Fuorkes almats**, *homo*

- facetus*, en skämtsam människa.
Fuorkeswuot, *substant. facetiæ*,
 roligheter. **Fuorkesikt & fuorkes-laka**,
adv. jocose, lepide, skämtsamt, roligt.
FUORKJO, *neque*, varken. **Fuorkjo wuejen**
jälla wadsen, *neque vehens neque iens*,
 varken körande eller gående.
FUORSS, *n.s. cataracta fluminis*, fors,
 strömfall. Jmf. **guoik**.
FUORSSSET, *v.n. de fluminibus, quando*
spumeis præcipitantur undis, forsa, brusa.
FUOWA, *n.s. magna hominum turba*, en
 myckenhet av folk. **Åbbå fuowa påta**,
maxima venit turba, en stor myckenhet
 kommer. **Pärkel ja alde fuowa**, *diabolus*
& turba ejus. Även **Tåro fuowa**, *exercitus*,
 krigsmakt. **Konoges fuowines**, *Rex cum*
exercitus suo. **Tåro fuoweb palket**,
conducere militem. **Fuowets**, *dimin.* en
 liten krigshär. Sammansättn. **Rideji-**
fuowa, *exercitus equestris*, rytteri.
FUOWET, *præfectus territorialis*, fogde.
Gardenen fuowet, *prædii Inspector*.
Synon. & bättre Sunde.
FY, *interj. vah!* **Fy tunji, todn jukko wuolos**
slåwah tempeleb, ja kolmen peiwen witt
tab pajas tseggeh, *vah! tibi, qui destruis*
templum & intra triduum rursus ædificas,
 Mark. 15:29.
FÄDDET, se ovan **faddet**.
FÄJET, se **fajet**.
FÄRD & *Austr. färdem, iter*, färd, resa.
Kalka kus udne färd sjaddet? num hodie
fiet iter? skall resan ske idag? Die kus to
färd? hocne tuum est iter?
FÄRTA, *fära, fära kutte & fära kuttek,*
unisque, quicumque, var och en. **Färt**
almats tieta tabb, *unusquisque istud*
novit, var och en vet det. **Färtahi**, *dativ.*
unicuique, åt var och en. **Färten sajesne**,
omni loco, allestädes. **Färta loked**,
decimus quisque, var tionde. **Färakäsek**,
dativ. se färtahi. **Färtet pelest**, *undique*,
 ifrån alla sidor. **Färten peiwen laipe**,
panis quotidianus. **Mon ådtjob pednikit,**
tawereb ja fära mi, äljoinan, pecunias,
opes & quæcunque alia industria mea &
labore acquirō. **Färakutte tietus adnetet**
karebs aileswuotesne, *unusquisque sciat*
vas suum conservare in sanctitate, 1
 Thess. 4:4. Sammansättn. **Färtpeiwasats**,
quotidianus, daglig, se nedan **peiwe**.
FÄRROT, *v.a. commovere, permiscere*,
 omröra, blanda samman. **Jupteb färrot**,
pultem ex miscela farinæ cum aqua facere,
pultem coquere, koka välling. **Wuojab**
färrot, *butyrum facere*, kärna smör. Även
neutr. muottaken färrot, in nive se
volutare, tumla om i snön. **Färrostet**,
dimin. Färrogåtet, incipere commovere
vel permiscere, begynna röra om.
FÄRRO, se ovan **ferkem**.
FÄST, *n.s. nuptiæ, benedictio sacerdotalis in*
matrimonio ineundo, bröllop, vigsel.
Fästen wadset, *nuptiis jungi, vigas. Fäst-*
orning, *tributum nuptiale, vigningspengar*.
FÄSTEM, *detsamma. Fästern suomies,*
annulus nuptialis, fästningsring.
FÄSTET, *v.a. marem & fæminam nuptiis*
conjungere, viga brudfolk.
FÄSTETET, *v.a. facere nuptiis conjungi,*
nuptias conciliare, låta viga. **Ikus udne**

kalkah fästetet etjebt? *nonne te hodie nuptiis initiatum optas?* vill du intet låta viga dig idag?

FÖLOK & felok, *quarta part tonnæ*, en fjärdedels tunna.

FÖNSTER, *fenestra*, fönster. Jmf. **windek**.

FÖRMYNDAR, *tutor*, förmyndare. **Sodn le förmyndari wuolen**, *sub tutoribus est*, Gal. 4:4. **Förmyndarit piejet**, *constituere tutores*, tillsätta förmyndare.

Förmyndaren piejetowi, *constitutus est tutor*.

FÖRROS, samma som **förmyndar**. Även *procurator, qui caussam pro aliquo dicit*, försvarare, förespråkare, advokat. **I förroseb adne**, *sine procuratore est*.

FÖRSTA, *Princeps*, furste. **Muitajatte sijeb, wai Förstait ja aiwalatjit wuollekaseh orrolin**, *admone illos, ut Principibus & potestatibus subditi sint*, Tit. 3:1.

Förstanland, *Principatus*, furstendöme.

Förstalats, *n.a. principalis, quod ad Principes attinet*, furstlig. **Förstalaka**, *modo Principis*, på furstligt sätt.

FÖRSTAWUOT eller **Furstawuot**, *n.s. Principatus*, furstendöme.

G.

GABLE, *n.s. postis supremus*, övre dörrträ. Motsatsen är **sälma**.

GAFFEL, *furca*, gaffel. **Gaffelin tiuoggot**, *furcæ affigere*. **Gaffelats**, *dimin.*

GAGNE, *n.s. utilitas*, nytta. Syn. **auke**. **Etjet gagne le tassne**, *tua propria in hoc sita est utilitas*. Även som adjektiv, **i le gagne ålma**, *nullius est frugis vir*, han är en ogagnelig man. **Gagnetes & gagnetebme**, *adj. inutilis, nullius usus*, onyttig, som ej är gagn uti. **Aptsa gagne-tebme le**

tatt, *plane inutile istud est*, det är alldeles onyttigt. **Allases gagnetebmen le sodn**, *sibi ipsi nulli est usui*, han är sig själv till ingen nytta. Negativ sammansättn. **Ogagn**, *n.a. & s. inutilis, inutilitas*, onyttig, oduglig, oduglighet. **Ogagneb wall mon taste adnab**, *nihil utilitatis mihi exinde redundat*, jag har intet gagn därav. **Ogagn ålma le sodn**, *non est vir frugi*, han är en oskicklig man. **Ogagn pargo**, *labor inutilis*.

GAGNELAKA, *adv. utiliter*, på nyttigt sätt.

GAGNELATS, *n.a. utilis*, nyttig. **Aiwe gagnetats le tatt sunji**, *id maxime ei utile est*. **Gagnemas**, detsamma.

GAITS & gaitsa, *capra*, get. **Gaitsen tjuk**, *hædus*, killing. **Gaitsa qwolga**, *pili caprini*, gethår. **Gaitsa melke**, *lac caprinum*, getmjölk. **Giatsa ålo**, *grex caprarum*, gethjord. **Gaitsa kåte**, *caprile*, gethus. **Gaitsats**, *dimin.* en liten get.

GALDAK, *castratus*, snöping. **Galdak wårts**, *vervex*, snöpt gumse.

GALDET, *v.a. castrare*, snöpa.

GALEN & galenes, *n.a. demens, stultus*, galen, tokig. Syn. **kaiwes**. **Tije kerdebet puorist tait galenasit**, *vos bene toleratis insipientes*, 2 Kor. 11:19. **Galeneswuot**, *subst. stultitia, dementia*, galenskap, tokighet.

GALENASTET, *v.a. ex inscitia quid-quam facere, peccare*, göra något av oförstånd, fela. **Die tabb galenastib**, *in ista re peccabam*, däruti felade jag.

Galenastegåtet, *incipere peccare aut desipere*, begynna att förse sig, begynna att fela.

GALG & galj, *patibulum*, galge. *Synon.*
hartsa muor.

GAMA, *n.s. fovea, imprimis illa, in quibus hiemant ursi*, björnide. **Gama njalmai tåres muoreb piejet**, *ligno transversario foveæ ostium præcludere*, stänga öppningen av ett björnide med ett tvärträ. *Boreal.*

GAMBEL, *n.a. vetus, ætate provector*, gammal, åldring. Jmf. **wuoras**, påres.

GANTASTALLET, *v.n. joculari, puerorum more ludere*, skämta, narras, leka som barn.

GANTA, **ganta peiwe**, se **kanta**.

GAPOT, se nedan **kiret**.

GARDEN, *n.s. villa, prædium*, gård.
Gardenen saje, *fundus ædium*, gårdstomt. Kyrkogården, *cæmeterium*, kyrkogård.

GARDE, *n.s. locus conseptus, sepimentum*, omstängt rum, gårde. *Boreal.* jmf. **gård**.

GARDOT, *v.a. sepire, sepe munire*, gärda omkring, inhägna. **Gardeb takket** eller **gardot låddit**, *avibus sepes texere, ut laqueis apposis irretiantur*, ställa snaror för fåglar.

GARDOSTET, *dimin.* litet stänga omkring.
Gardogåtet, *incipere laqueos tendere, circumsepire incipere*, begynna sätta snaror, begynna stänga omkring.

GAS, *anser*, gås. **Wuobme gas**, *anser silvaticus*, skogsgås. Motsatsen är **ware gas**, *anser alpinus*, (*quæ minoris est speciei*) fjällgås, som endast är i sjöarna uppe i fjällen. **Heima gas**, eller **piebmo** eller **fedo gas**, *anser domesticus*, hemgås. **Årres gas**, *anser masculus*, gåskarl. **Mingeles gas**, *anser fæmina*, gåshona. Turkiska: ”kas”.

GASAT, *n.s. nebula, quæ assurgit noctu ex frigore*, dimma om nattetid. **Die gasat udnatjen ijan sjaddi**, *nebula hodierna nocte orta est*.

GATO, *n.s. platea, via, gata, väg*. **Gato tjäkisne**, *in angulis platearum*, Matt. 6:5. **Suoine gato**, *via qua deportatur fænum*, höväg.

GILDER & gillor, *n.s. decipula*, fälla, giller. **Gilderit åppet**, *visitare decipulas*, vittja fällor eller giller. *Imprimis ita appellatur decipulæ, quibus capiuntur mustelæ*.

GILDERTET, *v.a. tendiculas ponere*, gillra. **Gildertet nauteb**, *feram tendicula captare*.

GIÄK & giäka, *cuculus*, gök. **Giäka laiga**, *cuculus garrit*, göken låter.

GIPT, **giptot**, se **waldom**, **waldot**.

GISTET, *v.a. kainob gistet, funem in gyrum disponere*, lägga ett rep i ring. Sällsynt.

GLAS, *n.s. vitrum*, glas. **Ko tjada paitedags glas**, *tanquam vitrum pellucidum*, Upp. 21:21. **Kätjet glasen tiada**, *per fenestram prospicere*, se igenom fönstret. **Glasa-litte**, *vas vitreum*, glaskärl. **Glasest**, *vitreus*, av glas. **Glaset**, *dimin.* ett litet glas.

GONAT, *valedicendi formula, vale*, farväl. **Gonat** eller **orro puorist weljem**, *vale frater*.

GONATAK, *n.s. sardno sunji ädnakit gonatakit*, *dic illi salutem plurimam*, hälsa honom rätt mycket. Jmf. **warrodak**.

GONATATTET, *valedicere*, bjuda farväl. **Gonatatte attjabt ja ednabt**, *valedic patri tuo & matri*. Jmf. **ailewiset**.

GRABJA, *instrumentum ferreum aduncum*,

- quo foditur terra, gräv*⁶². **Grabjain ädnameb palet**, *terram dicto instrumento fodere*.
- GRADNE**, *comes, fodalis*, stallbroder. Se **kradne**.
- GRANNA**, *vicinus*, granne. **Sodne le mijen granna**, *vicinus est noster*.
- GRANNOK**, *n.a. tenuis, subtilis*, smal, fin. Jmf. **segge**. Även *bene vestitus*, väl klädd.
- GRASE**, *gramen, herbæ*, gräs. **Suokes grase**, *abundantia graminum, herbæ densæ*, tjockt gräs. **Grase sjadda**, *herbæ crescunt*. **Grase såwo**, *vallis herbida*, en gräsrik dal. **Talkes grase**, *aroma, herba medica*, kryddört, en läkedomstyp. **Suoppates grase**, *lolium*, ogräs. **Grase kärrek** eller **grase keijes**, *flos graminis, flores herbarum*, blomma på gräs. **Grase puolnija grase kärrek kattji**, *gramen exaruit & flos decidit*. **Grase-tes** eller **grase-tebme**, *sterilis herbarum, herbis carens*, gräslös. **Grasetes ädnam le ogagn ädnam**, *regio que herbis non est consita inutilis est*. **Grasetes saje**, *locus herbis inimicus*, ställe där gräs ej trivs.
- GRASAJES & grasai**, *n.a. herbosus*, gräsrik. **Grasajes ädnam**, *regio herbida*. **Harbmat grasai leh muttem tuoddareh**, *quædam alpes valde sunt herbosæ*, somliga fjäll är mycket gräsrika.
- GRASJO**, *trifolii herba*, klövergräs.
- GRASE-LÅKK**, *locusta*, gräshoppa.
- Grawes & grawok**, *n.a. canus*, grå. **Grawes ullo**, *lana cana*, grå ull. **Grawes blawa**, *cæruleo canescens*, gråblå. **Grawes hwopteh**, *cani*, grå hår. Syn. **tjorotum hwopteh**, se nedan.
- GRAWOT**, *v.n. canere, canum fieri*, bli grå. Jmf. **tjorotet & tjårranet**. **Grawotastet**, *dimin. litet gråna*.
- GRAWAHET**, *v.n. canum referre colorem, canum videri*, synas grått.
- GRAUTS**, *puls*, gröt. **Grautseb wuossjet, grautseb takket** eller **tjasketet**, *pultem facere vel coquere*, koka gröt.
- GRANTOTEKES**, *inepte curiosus, qui minutias curat*, otidigt⁶³ förveten⁶⁴, som bryr sig med småsaker.
- GRAUPE**, *n.s. fovea*, grop. **Graupies adj. graupies ädnam**, *terra foveis abundans*, gropigt land. *Rarius occurrunt*.
- GREINET**, se **kreinet**. *Cum deriv.*
- GRIDNET**, se nedan **murgestet**. **Gridnem**, se **njidsem**.
- GRIGGORAS**, se **tjåggom**, som är mera brukligt.
- GRUBBO**, *n.s. fovea, puteus*, grop, grav. **Grubbob palet**, *foveam fodere*. **Grubbokes**, *fossis refertus*, grubbig.
- GRUDNOT**, *v.a. meditari, perpendere*, begrunda. **Grudno tabb puorist**, *perpende illud jugiter*. Även **grudnob mai**, *animadverto quidem*, jag märker väl. **Grudnostet**, *dim. idem*. **Grudnogåtet**, *incipere perpendere aut animadvertere*, begynna att överväga eller märka. Jmf. **ajatallet, aitset, elwet**.
- GRUDNOM**, *n.s. animadversio, suspicio, consideratio*, misstanke, övervägande.
- GRUDNOTEK**, *n.a. qui perspici non potest, incomprehensibilis*, obegriplig.
- GRUONA** eller **guodna**, *viriditas, color viridis*, grönska, grön färg.
- GRUONAS** eller **guodnes & guonok**, *n.a. viridans*, grön. **Gruones kedde**, *pratium viride, viretum*, en grön äng. **Gruones grasen nal**, *super viridi gramine*, Mark.

⁶² jordhacka

⁶³ opassande

⁶⁴ nyfiken, vetgirig

- 6:39. **Kaik gruones grase qworbei**, *omne gramen viride combustum est.*
- GRUODNOTET** eller **gruonotet**, *v.n. virere*, grönskas. **Ädnam gruonota**, *terra viret.*
- Gruonotasket**, *dimin.* litet grönskas.
- Gruonotatjet**, *incipere virere*, begynna grönskas. **Kidan ädnam gruonotatja**, *vere revirescere incipit terra.*
- GRUOPES**, *n.a. rudis, non lævigatus*, grov.
- Gruopes jafo**, *farina non satis bene contrita*, grovmalet mjöl. **Gruopes laipe**, *panis vilior*, grovt bröd. **Gruopabet pelest le tat wadas**, *hic pannus justo vilior est*, detta vadmalet är nästan för grovt.
- GRUOPOT**, *v.n. crassius fieri, spissari*, bli grövre, tjockna.
- GRUOPTA** & ibland **gröpt**, *n.s. sepulcrum*, grav. *Synon.* **kalme**. **Piejet kroppeb gruoptai**, *corpus sepelire*. **Puoktet jabmekeb gruoptai**, *tumulo mortuum inferre*, begrava den döde. **Gruopta saje**, *locus sepulturæ*, begravningsplats.
- Gruopta kedge**, *epitaphium*, gravsten.
- GRUOPTETET**, *v.a. sepelire*, begrava. **Paje tait jabmekit gruoptetet jabmekitas**, *fac ut mortui mortuos sepeliant suos*, Matt. 8:22.
- GRUOPTETEM**, *n.s. sepultura*, begravning.
- GRUTO**, *olla, qua coquitur*, gryta. **Juolkek gruto**, *olla pedibus instructa*. **Grutob katsostet**, *ollam igni apponere*, sätta grytan på elden. **Grutob luitet**, *ollam ab igne removere*, lyfta grytan av elden.
- Grutots**, *dimin.* en liten gryta.
- GRUW**, *n.s. fodina*, gruva. **Silba gruw**, *argenti fodina*, silvergruva.
- GRÄWET**, **Kuste le todn tab gräwem?** *unde hoc protuisti? varifrån har du tagit detta?*
- Jmf. **palet**.
- GUELPE**, *n.s. pavementum*, golv.
- GUELPATET**, *v.a. pavementum struere, solum compingere*, lägga in golv. **Guolpatemen le talle ståpobs**, *jam solum domus suæ compingere satagit*. **Guelpatatjet**, *incipere id facere.*
- GUMMO**, *vetula*, käring. Jmf. **akkakuts**.
- GUNNA**, **Gunnok & Gunnil**, *kvinnonamn*, *Gunilda*, *Gunild*. *Gunnar*, mansnamn *Gunnarus*.
- GUNNOTES**, *dolendus*, beklaglig, ömklig.
- Gunnotes wuoke**, *sors miseranda*, ömkligt tillstånd. Även **Gunnotes so**, *o! illum miserum*, Gud nåde honom!
- GUOBME**, *palatum*, gom. **Guobmest le**, *æger est palato*.
- GUOBMO**, se nedan **kuomo**.
- GUOUKET & guoukok**, *n.a. pallidus, albus*, blek, vit. **Guoukes muoto**, *facies pallida*, blek hy. **Guoukes wuopt**, *crines albidi*, ljus hår. *Boreal*.
- GUOUKOTOWET & guoukotet**, *v.n. pallescere, albescere*, blekna, bli vit.
- Suorgen ja muoto guoukotowi nauk**, *timore percussus est faciesque expalluit*.
- GUSSLAN**, *est formula gratias agendi*, **Gusslan gusslan**, *gratias ago*, tack tack.
- Akta kito**, *detsamma*.
- GÅDDOTET**, *v.n. conspirare, congregari*, gadda sig tillsammans, församlas. Jmf. **nårret**.
- GÅLLE & gulle**, *aurum*, guld. **Tjälga gälle**, *aurum putum purum*, rent guld. **Gällegruw**, *aurifodina*, guldgruva. **Gälle suormas**, *annulus aureus*, guldring. **Ålma**

- gålle suormasin**, *vir cum aureo annulo*, Jak. 2:2. **Gålle paino**, *color aureus*. **Gållesmidd & gålle-widnar**, guldsmed.
- GÅLLETET**, *v.a. inaurare, auro obducere*, förgylla. **Gålletum**, *inauratus*, förgylld. **Gålletem**, *inauratio*, förgyllande.
- GÅLLAK**, *n.a. auratus*, förgylld. **Gållak piste**, *cochlear auratum*, en förgylld sked. Sammansättn. **Åbbågållak**, *undequaue auratus*, helt och hållet förgylld. **Åbbågållak kokse**, *calix undique inauratus*.
- GÅLLET**, *v.n. marcescere*, förvissna. **Grase le gållemen**, *gramen incipit marcescere*. Även *decrescere, opibus minui viribusve, senescere*, avtaga till krafter och välmåga, föråldras. **Juo leb tall die mon gållemen**, *senescere jam incipio, vel, opes meæ minuuntur*, jag är nu i avtagande.
- GÄRD**, *locus circumseptus*, gärde. Jmf. **garde**.
- GÄRDESTET**, *v.a. sepire*, gärda, se **gardot**.
- GÄRDNA**, **gärdsnast**, *adv. libenter*, gärna. **Gärdna lulib påtet**, *lubens venirem*, jag ville gärna komma.

H.

- HABB**, *os pedum posticorum, quod supra genu situm est, in animalibus quadrupedibus*, benet som sitter ovanför knäet, på bakbenen hos fyrfotade djur.
- HABJA**, *n.s. odor*, lukt. **Habja leikes**, *odor spargitur*. **Suottes habja**, *odor svavis*. **Habjok**, *adj. spirans, odoros*, som ger lukt.
- HABLE**, **hable muotek**, *nix, quæ adhuc non est compressa ventis*, lös snö, såck⁶⁵ snö.
- HABMO**, se nedan **hamo**.
- HABN**, *portus*, hamn. **Habnei påtet**, *in portum venire*. **Habnest wuolget**, *portu solvere*, gå ur hamnen.
- HABRA & habres**, *hircus*, bock. **Habrats**, *dimin.* en liten bock.
- HADDE**, *n.s. pretium*, värde. **Uttje hadden åstib**, *parvo pretio emi*. **Uttjeben hadden wuobdib**, *minoris pretii vendidi*.
- HADDO**, *n.s. ultio, vindicta*, hämnd. **Mo le haddo**, *mea est vindicta*, Rom. 12:19.
- HADDOTET**, *v.a. ulcisci, vindicare*, hämnas. **Haddotam le teudnaris warreb**, *ultus est sanguinem servorum suorum*. Även *defendere*, försvara. **Haddot qweimabt**, *defende proximum tuum*. **Haddotastet**, *dimin.* litet hämnas eller försvara. **Haddotajet**, *incipere ulcisci aut vindicare*, begynna att hämnas eller försvara. **Haddotallet**, *facere ut vindicetur*, låta hämnas.
- HADDOTEJE**, *ulciscens, qui ulciscitur*, den som hämnas. **Jubmel le haddoteje kaik tan pajel**, *Deus vindex est hujus omnis*, 1 Thess. 4:6.
- HADDOTAKES** eller **haddowainok**, *vindictæ sive ultionis cupidus*, hämndgirig. **Haddotakes-wuot** eller **haddowainok-wuot**, *ultionis cupiditas*, hämndgirighet.
- HADET**, se **ähdet**.
- HADTEN**, *interj. proh! ah! åh! ack!* **Hadten tab talkeb**, *proh hasce tempestates*.
- HAGAN**, *sepes, sepimentum*, gårdsgård.
- HAGNO**, *n.s. patrocinium, defensio*, försvar,

⁶⁵ sic!

- hågn. **Hagnosas waldi manab**, *infantis suscepit patrocinium*.
- HAGGOT**, *v.n. odorem spirare, fragrare*, giva lukt ifrån sig. **Winast haggio**, *vinum redolet*.
- HAI?** *adv. interrog. quid? vad? Jmf. ajah*.
- HAIK**, *pinus procera & magna*, stor och hög tall. Även *vir magnæ dignitatis*, en man av stort värde.
- HAIKAT & haiket**, *adv. admodum, valde*, högeligen. **Haikat tjåskes le udne**, *maximum hodie est frigus*. **Haiket puorak ålma**, *vir valde bonus. Boreal*.
- HAIKES**, *odor ingratus*, elak lukt.
- HAIKARA**, *ardea (avis genus)*, häger.
- HAKAN**, *uncus*, hake, krok.
- HAKKETET**, *v.n. queri*, klaga över. **Hakketa almog stuora takkalwasin**, *populus tributum adauctum queritur*. Även *Se comperisse vel observasse testari*, betyga sig ha erfarit. **Qweli kum hakkete**, *dicum se magnam piscium turbam vidisse*. **Stalpin hakkete**, *wuonak, Norvagici dicunt se lupos observasse*. **Hakketastet**, *dim.* litet klaga över. **Hakketatjet**, *queri incipere*, begynna klaga.
- HAKKO**, *cos major & longior, qua Lappones secures acuunt*, en brynsten för yxor.
- HAISTET**, *v.n. vociferare, clamare*, ropa, skria. **Maina haista?** *quid clamitat?*
- HAKS**, *ita appellant renonem indomitum & immansuetum*, en obändig ren.
- HAKSE & Bor. hausa**, *navigium*, fartyg. **Hakse & hausa palka**, *naulum*, frakt.
- HALDET**, *v.a. servare, tenere*, hålla, behålla. **Tan jaken leb ålekam puorest haldem**, *hoc anno gregem meum sartum tectum servavi*. **Jus haldeb manaitan**, *si vivunt liberi mei*, om jag får behålla barnen i livet. Även **Alet etjebte halde**, *ne putetis vos*, håll eder icke. **Haldestet**, *dimin.*
- HALDEJE**, *qui tenet vel possidet*, den som innehar och äger, som råar om.
- HALETET**, *v.n. volare*, flyga. **Lådde haleta**, *avis volat*. **Haletastet**, *dimin.* detsamma. **Haletatjet**, *incipere volare*, begynna att flyga. **Aletet**, detsamma.
- HALETEJE**, *volans, qui volat*, flygande. **Aiwe ko haleteje arnes**, *ut aquila volans*.
- Haletem**, *volatus*, flykt. **Låddi haletem**, *volatus avium*. Obs. man säger även **aleteje** etc.
- HALANET**, *v.n. avolare, evolare*, flyga bort, flyga upp. **Lådde taste halani**, *avis hinc evolabat*. Man säger även **alanet**. **Alanastet**, *dimin.* flyga något litet bort. **Halanatjet**, *incipere avolare*, begynna flyga bort.
- HALETEK & halek**, *sine volatu*, oflygandes, utan att flyga. **Taggar keino le tatt, i almats påte haletek**, *talis illa est via, ut nemo, nisi volans, illa posse proficisci*, det är en sådan väg, att ingen kan resa därigenom.
- HALGA**, *recta*, ända rätt, rätt fram. **Halga nuortas**, *recta in septentrionem*, ända rätt i norr. **Halga årjas**, *recta in austrum*, rätt söderut.
- HALGO**, *pertica, tigillum*, stång. **Reiweti mo halgoi**, *percutiebat me pertica, sive baculo magno*. Även, **Tjalme halgoi**, *ante oculus, evidenter*, mitt för ögonen, tydligen.
- HALITET**, *v.a. vehementer cupere*, häftigt åstunda, längta. **Piåbmoit halitab**, *cibum concupisco*. **Neiteit halitet**, *cupiditate venerea flagrare*. **Halitastet**, *dimin.* något

- längta efter. **Halitatjet**, *incipere concupiscere*, begynna att åstunda.
- HALITEM**, *n.s. desiderium, cupiditas*, åtrå, längtan. **Kaik halitem**, *omnis cupido*, all åtrå.
- HALITEJE**, *concupiscens*, den som längtar efter, som som har åtrå. Motsats: **haliteke**, *qui non cupit*, som har ingen åtrå. **Halita kus todn winab? Ima mon leb haliteke**, *cupisne vinum? quin ego cuperem?*
- HALKETET**, *v.n. latrare, gannire*, skälla, bjäbba. **Piädnakeh halketeh**, *canes latrant*, hundarna skäller. **Almats mubbeb halketa**, *homo hominem increpat*. **Mannes tassne halketah? Quid heic obstrepis?** varför bjäbbar du emot?
- HALLOK**, *n.a. & hallot*, *adj. & adv. inclinatus, mutans*, lutande, på sned. **Hallot aiwin wadset**, *inclinata cervice incedere*, gå och hålla huvudet på sned.
- HALLOTET**, *v.a. nutare facere, inclinare*, luta, göra lutande. **Kareb hallotet**, *vas inclinare*, luta kärlet.
- HALM**, **halma tjåle**, *calamus*, halm, halmstrå.
- HALSI**, *focale mulierum*, kvinnfolks halskrage eller halsduk. *Austr.*
- HALWA**, *adv. nästan*. **Le halwa naute**, *ita fere est*. Även **Halwa mon tokko wadsab**, *illuc forte eo*, jag går kanske dit.
- HALWER**, *obolus, moneta minima*, halvöre.
- HAMO**, *n.s. appetentia, cupiditas*, lust, begärelse. **Piäbmo hamo**, *appetentia cibi*.
- HAMOSTALLET**, *v.a. appetere, concupiscere*, ha begärelse till. **Jus hamostallah die porrah**, *ede si vis*, Jmf. **halitet**.
- HAMPE**, *Austral.* se **ruoiwa**.
- HAMPET**, *v.n. latrare*, skälla (om hundar). **Piädnak quotsa hampen hampen**, *canis currit latrans*, hunden löper och skäller. Jmf. **tsiälet**.
- HAMSE**, *rictus, fauces*, gap, käft. **Hamse raikin njäleli**, *per fauces devorabat*. **Hamseb tsagget**, *rictus distendere, ringere*, gapa.
- HANES**, *n.a. avarus*, girig. **Stuora hanes**, *valde avarus*. **Hanes i le suollegest ädna pareb**, *avarus fure vix melior est*. **Haneswuot**, *subst. avaritia*, girighet. **Pednik haneswuot**, *avaritia sive cupiditas pecuniarum*. **Kattet etjebte haneswuotest**, *cavete vobis ab avaritia*, Luk. 12:15. **Hanesikt**, *adv. avare*, girigt.
- HANASTALLET**, *v.n. avaritia teneri, cupiditate opum ardere*, vara snål och girig. **Hanastalla ila sagga**, *nimis est avarus*, **Hanastallegåtet**, *incipere fieri avarus*, begynna bli girig.
- HANASTALLEJE**, *avarus, qui ardet avaritia*, girig, som girigas.
- HAPADET**, *prehendere studere*, gripa efter, taga efter.
- HAPAK**, **hapke & hauka**, *accipiter*, spänning⁶⁶, hök.
- HAPKETET**, *v.a. suffocare, spiritum intercludere*, förkväva. Jmf. **buwet**. Även *neutr. suffocari*, förkvävas. **Hapketi wadsetin**, *euntem spiritus deseruit, interceptus est spiritus eunti*. **Hapketuet** eller **hapketowet**, *pass. idem*. **Morrahemist hapketueh**, *suffocantur curis*, Luk. 8:14.
- HAPKET**, *detsamma*. **Katte marje hapket**,

⁶⁶ (sparv)hök

- cave ne intercludatur spiritus*, akta att han ej kvävs. **Hapketattet**, *suffocare, facere ut suffocetur*, förkväva, låta förkvävas. **Ale manab hapketatte**, *noli suffocare infantem*.
- HAPKETUM**, *qu. dic. hapketowum, suffocatus*, förkvävd. **Mi hapketum le**, *quod suffocatum est*.
- HAPKETEJE**, *qui suffocatur, cui intercipitur spiritus*, den som kvävs. **Hapketem**, *suffocatio*, förkvävande.
- HAPI**, *scapho*, båt, håp, se **wanas**.
- HAPPEL**, *n.a. celer, agilis*, snabb, snäll⁶⁷.
Harbmat happel, *admodum agilis*. Jmf. **fappel**.
- HAPPEDET**, *assequi*, hinna på. Se **jåkset**.
- HAPS**, *n.s. odor*, lukt. Även *stercus, imprimis renonum*, renars träck.
- HAPSES & hapssem**, *odor*, lukt. **Suottes eller nialkok hapses**, *odor svavis*. **Jubmeli suottes hapsesin**, *Deo in odorem svavem*, Ef. 5:2. Även som adjektiv: **hapses muörje**, *baccæ olentes*.
- HAPSETAKES**, *n.a. odor*, luktande.
Hapsetakes grase, *flos odor*.
- HAPSOK**, *n.a. qui odorem spirat, plerumque ingratum*, som ger elak lukt ifrån sig.
- HAPSET**, *v.a. olfacere, odorari*, lukta på.
Idtjib mon tabb matte hapset, *istud rimari non potui*. **Hapse tab man njalkok le**, *sentias, quo hoc sit grato odore*.
Piädnak nautit hapsa, *feras canis odoratur*. **Hapsetet**, *dimin.* litet lukta på.
Hapsajet, *incipere sentire odorem*, begynna känna lukten.
- HAPSAJES**, *n.a. qui olfacit*, den som känner lukten. Även *olens*, luktande.
- HAPSITET**, *v.n. odorem spargere*, giva lukt.
Winast mon hapsitab, *vini spiro odorem*, jag luktar av vin eller brännvin. **Mi hapsit?** *quid olet?* vad luktar?
Hapsitastet, *dimin.* litet lukta.
Hapsitatjet, *incipere olere*, begynna att giva lukt.
- HAPSOT**, *v.n. se hapsitet. Obs. scæpius de male olentibus*. **Pahast hapso**, *fætet*.
- HARBMAT**, se **harmat**.
- HARBM**, *indignatio*, **harm**.
- HARBMASTALLET & harmastet**, *v.a. indignari*, förtryta, harmas. **Harbmastab aiwe sagga ko to muitelatjab**, *te quotiescunque recordor indignor*, jag blir harmsen så ofta jag tänker på dig.
- HARBMET**, *v.a. stomachum movere*, förtreta.
Harbmi mo sagga, *stomachum mihi haud parum movebat*. **Harbmestetet**, *dimin. idem*. **Harbmegåtet**, *incipere indignationem excitare*, begynna att förtreta.
- HARDES**, *n.a. amarus*, bitter, besk. **Hardes le**, *acerbum est*. Jmf. **brittjok**.
- HARDO & Austr. hardek**, *humerus*, axel, skuldra. **Hardo kask**, *inter humeros*.
- HARDAJES, hardoi & hardok**, *amplis & fortibus humeris gaudens*, som har stora och starka axlar. **Kåbd hardok**, *detsamma*.
- HARE**, *n.s. locus, plagæ*, rum, håll. **Färtet harest**, *undique*, ifrån alla sidor. **Färt kuttek harenes**, *unusquisque suo loco*, var och en på sitt rum. **Nelja harest**, *a quatuor plagis*, ifrån fyra väderstreck. **Fära kuttek rita harasas**, (*qu. dic. unusquisque ad se arripit*) *dissentire*, vara oense.
- HARETS**, *n.a. velox, agilis*, snäll⁶⁸. **Harets kårrot**, *ad suendum festinus*. Jmf. **happel**.
- HARJA**, *penicillus, pecten*, borste, kam.

⁶⁷ snabb

⁶⁸ snabb

- Harjain tjåkkot**, *penicillo pectere*. Även *juba, seta*, man, borst på ryggen på kreatur.
- Harjait tsegget**, *erigere jubam*, sätta upp borsten. **Harjanes & harjan**, detsamma
- Wuoskon harjanes**, *percarum pinnæ dorsales*, abborr-borst.
- HARJANET**, *v.n. assvefieri*, vänjas, bli van.
- Mana palest harjanet ädnak le**, *a teneris consvescere multum est*. **Harjanet wiesot sami kåtisne**, *in tuguriis Lapponum vivere adsvescere*, bli van att leva i lappkojor.
- Harjanaddet**, *frequent. idem*.
- Harjanastet**, *dimin.* litet vänjas.
- Harjanatjet**, *incipere adsvescere*, begynna att bli van. **Kalle mattab tabb takket, ko harjanatjab**, *possum istud perficere adsvetus*.
- HARJANEJE**, *qui consvevit, assvetus*, som är van. **Harjanam**, detsamma.
- HARJANEM**, *n.s. consvetudo*, vana, plägsed.
- Tije adnebet harjanemeb**, *est vobis consvetudo*, Joh. 18:39.
- HARJETET**, *v.a. adsvefacere*, vänja vid.
- Harjetet etjeb's pargoï**, *adsvefacere se labori*. **Ale harjet manait pahab takket**, *noli liberos vitæ nefariæ adsvefacere*.
- Harjetowet**, *passiv. assvefieri*, bli van.
- Harjetallet**, *frequ. diem*. **Harjetastet**, *dimin.* något litet vänja. **Harjetatjet**, *incipere assvefacere*, begynna att vänja.
- Harjetattet**, *facere assvescere & posse assvefieri*, låta vänjas, och kunna bli van.
- HARJETEJE**, *qui assvefacit*, som vänjer. **Die le todn mo harjeteje pargoï**, *tute me labori assvefecisti*, du har vant mig till arbete.
- HARJATEM**, **harjetes & harjetus**, *qu. dic. adsvefactio*, tillvänjande. Även *consvetudo*, vana.
- HARJETEKE**, *n.a. non consvetus, insvetus*, ovan, ovanlig.
- HARJETUPTUM**, *n.a. solitus, usu receptus*, vanlig, bruklig. **Juo le naute harjetuptum**, *pristinus est mos*, det är en gammal plägsed.
- HARMAT & harbmat**, *adv. admodum, valde*, högeligen. **Harmat stuor**, *valde magnus, ingens*. **Harmatet**, detsamma. **Harmatet pinastowab**, *valce crucior*, Luk. 16:24.
- HARMES**, **harbm'es & harbmok**, *terribilis, ingens*, förskräcklig, ofantlig. **Harbm'es qwele**, *piscis ingens*.
- HARME**, **tjalmen harme**, *supercilium*, ögonbryn.
- HARNES LÅDDE**, se **saiwa**.
- HARPO**, *cithara*, harpa. **Harpotjuojeteje**, *citharædus*, som spelar på harpa. **Harpo**, *cannabis*, se **arpo**.
- HARRE**, *pisc. nom coregonus fluviatilis, coregonus umbra*, harr. **Harrejaure**, *lacus ubi hi pisces reperiuntur*, en sjö, där harr finns. **Harrats**, *dimin.* en liten harr.
- HARREJE**, *rami arborum sarmentum*, kvistar på träen, ruskor. **Tiewas harrejist**, *plenus ramorum*. Jmf. **karek**.
- HARRET & harritet**, *v.n. canum more mutire aut fremere*, morra som en hund. **Piädnak harra**, *canis mutit*.
- HARRKSET**, *v.n. tussire*, hosta. **Harrksa akteb takka**, *continue tussit*.
- HARS**, *tunica*, tröja. Se **kapte**.
- HARSSES & harssa**, *fuscina*, ljuster. **Harsain piwdet**, *fuscina piscari*. **Harssain påsktet**, *fuscina pungere*.
- HARTSA**, *n.s. tignum*, stock, bjälke. **Hartsa muor**, *patibulum*, galge.
- HARTSASTET & hartsastattet**, *v.a.*

suspendere, upphänga. **Muori hartsastet**, *de arbore suspendere*, hänga upp i träd. Jmf. **katsostet**.

HASET, *v.a. comparare sibi, acquirere*, förskaffa sig. **Hase allaset tarbakit**, *compara tibi necessaria*, förse dig med det du behöver. **Hasetet**, *dimin. Hasegätet*, *incipere comparare*, begynna att förskaffa.

HASEM, *n.s. comparatio*, förskaffande.

HAS, se ovan **as**. Härav verb, **hasetet ulkos piädnakit**, *canes abigere foras*, huta ut hundar.

HASKETET, *canes incitare in aliquem*, hissa⁶⁹ eller uppreta hundar på någon.

HASTET, *v.a. provocare, evocare*, utmana. **Tåroi hastet**, *in certamen provocare*, utmana till strid. **Hasti mo**, *provocavit me*. **Hastetowet**, *passiv. utmanas*. **Hastestet**, *dimin. Hastegätet*, *incipere provocare*, begynna att utmana. **Hastegäti manaites pargoï**, *liberos suos ad laborem incitare cœpit*.

HASTATALLET, *v.n. provocari*, bli utmanad. **Wertib tårot ko hastatallib**, *non potui non certare provocatus*.

HASTEJE, *provocator*, utmanare.

HASTEM, *n.s. provocatio*, utmanande.

Hastald & hastaldak, *detsamma*. **Hastald tåro**, *pugna inter duos, duellum*.

HATT, *pileus*, hatt. Jmf. **kaipa**.

HATTE, *adv. affir. utique, sine dubio*, visserligen, tvivelsutan. **Hatte naute sä le**, *utique res se ita habet*.

HAU, *adv. certe*, ju, sannerligen. **Ib hau matte**, *omnino nequeo*, jag kan sannerligen intet. **I hau**, *detsamma*. **Tietah kus todn tab? i hau**, *scisne istud? omnino*, vet du det? ja alldeles. Även negativt, *non, nequaquam*, icke, alldeles ej. **I le hau tat**

mo aksjo, *hæc securis non est mea*, denna yxan är ej min. *Obs. Boreal.* säger **ham**.

HAUGE, *n.s. cumulus, acervus*, hög. **Kedge hauge**, *acervus lapidum*, stenhög.

HAUK, *lupus piscis, lucius*, gädda. **Haukets**, *dimin.* en liten gädda.

HAUKA, se ovan **hapak**.

HAUKET, *v.n. suffocari*, förkvävas. **Massak haukib muotakest**, *nix mihi spiritum fere præcludebat*. Jmf. **hapketet**.

HAUKETET, *v.a. suffocare*, förkväva. **Qvoldo massak hauketi mo**, *tempestas turbida me fere suffocabat*. Även *cunctari*, dröja.

Hauketi kuit anje påtet, *cunctatus est neque adhuc venit*, han dröjde ännu att komma. **Hauketastet**, *dimin.* litet dröja, *paululum cunctari*.

HAUSA, *Boreal.* Se **hakse**.

HAUSKES & hauske, *n.a. jucundus, lætus*, nöjsam, rolig. **Hauskes wiesom**, *vita jucunda*, ett nöjsamt leverne. **Hauskes le tat ädnam**, *hæc regio læta est*. **Hauske le**, *dulce sive jucundum est*, det är roligt. *Compar.* hauskeb, nöjsammare. *Superl.* **hauskesumus**, nöjsammast.

Hauskedakes, *Ganand.* *detsamma som hauskes*.

HAUSTAKARE, se **austakare**.

HAUTE, *n.s. fovea, sepulcrum*, grop, grav. **Stuora haute**, *hiatus magnus*, Luk. 16:26. **Hautai håiketet**, *in foveam detrudere*.

Hautai piejet, *sepulcro mandare*. Härav:

HAUTETET, *v.a. sepelire*, begrava.

HAUTETEM, *n.s. sepultura*, begraving.

HAWE, *n.s. vulnus*, sår. **Åbme hawe**, *vulnus antiquius*, **Adtjekje hawe**, *vulnus recens*, friskt⁷⁰ sår. **Hawit takket**, *vulnerare*, såra.

⁶⁹ hetsa

⁷⁰ färskt

Piratjadni alde hawit, *obligabat vulnera ejus*. **Hawest jabmet**, *ex vulnere mori*.
HAWETET, *vulnerare*, såra. **Haweteje**, *qui vulnerat*, som sårar. **Hawesk**, *cui plura sunt vulnera aut cicatrices*, full med sår och ärr. Mindre brukligt.
HAWI & häwi, *adv. affirm. omnino, ita est*, ja, ja, så är det. *Boreal.* **ima**.
HEBBER, *taberna, repositorium*, bod.
HEBMET, *v.a. mentionem facere*, nämna, omtala. **I kuit hebma maitek**, *nihil commemorat*, han nämner ingenting.
HEDNIG, *ethnicus, gentilis*, hedning. **Hednigi wuoken mete**, *modo ethnicorum*. **Aptsa hednig le sodn**, *plane ille est paganus, h.e. doctrinæ Christianæ imperitus*, han är alldeles en hedning. **Hednig-lakats**, *qui est tanquam ethnicus*, hednisk. **Hednig-wuot** eller **hednig-palasatswuot**, *gentilismus*, hedendom. *Eccles.*
HEIKALET, *v.n. obstupescere, attonitus fieri*, bli häpen. **Heikalib kalle sagga**, *valde obstupui*, jag blev rätt häpen.
HEIKALDATTET, *v.a. (quas. forma hiphil) attonitum reddere*, göra häpen.
HEIKALEM, *n.s. stupor*, häpenhet.
HEIMA eller **heimel**, *domus*, hus, hem. **Heima fuolke**, *domestici*, hemfolk. **Heima almats** eller **kåte kunde**, *detsamma*. **Heimi påtet**, *venire domum*, komma hem. **Heimeleb tjuodtjotet**, *domui præesse, curam domus gerere*, förestå huset. **Heimi**, *domum*, hemåt. **Heimen**, *domi*, hemma. **Heima-laka**, *adv. tanquam domi, more domestico*, som man vore hemmastadd.

HEITET, *v.a. deserere, relinquere, dimittere*, övergiva, förkasta. **Suddob heitet**, *peccata omittere*. **Sije heitin talla wadnaseb ja attjeb**, *mox relinquebant navigium & patrem suum*. **Pargost heitet**, *a labore desistere*, upphöra ifrån arbetet. **Heitestet**, *dimin.* litet övergiva. **Heitestib tan palen koros**, *hac solum vice missum feci*. **Heitegåtet**, *incipere relinquere vel rejicere*, begynna att övergiva eller förskjuta. **Heitegåte talle die pahas wiesom lakeb**, *desistere mox incipias a vita male acta*. **Heitetattet**, *facere relinquere sive rejicere, & posse relinqui s. rejici*, låta övergiva eller förkasta, och kunna övergivas.
HEITATALLET, *v.n. repudiari, rejici*, förskjutas, förkastas. **Die sodn heitatalli ammatestas**, *munus ejus illi abrogatum est*, har blivit sin tjänst förlustig.
HEITENES & heiteje, *qui deserit, qui comites non curat*, som överger, som ej bryr sig om kamrater. Härav sammansättn. **Jubmel-heitenes**, *impius, a Deo alienatus*, ogudaktig, som ej frågar efter Gud. **Mije lepe Jubmel-heiteneseh orrom**, *impium fuimus*. **Jubmel-heitenes-wuot**, *impietas*, ogudaktighet.
HEITEM, *n.s. rejectio, relictio*, förkastande, övergivande. **To heitemest tatt påta**, *quia tu deseruisti id factum est*.
HEITETAKES, **heitokes** & *Austr.* **heitemas**, *rejectaneus*, det man förkastar. **Tat piäbmo slaje i le heitemasen**, *hic cibus non est rejiciendus*.
HEITATES, *n.a. qui est rejectus, rejectaneus*,

- det man förkastar, oduglig. Även *subst. rejectaneum, excrementum*, avskrap.
- HEITSNAMM**, *cognomen ignominiosum*, öknamn. **Nabdes-namm**, detsamma.
- HEITOT**, (jämför **heitetowet**), *pass. rejici, derelinqui*, förkastas, övergivas. **Ruoi tatt kalka heitot**, *brevi istud rejicietur*.
- Heitom & heitetum**, *derelictus, improbatus*, övergiven, förkastad. **Färt kutte walda tabb, jukko ålmast heitetum le**, *quicumque repudiatam ducit*, Luk. 16:18.
- HEITATALLEM**, *n.s. improbatio*, förkastande. **Pallab heitatallemest**, *vereor ne rejiciar*. **Katte etjebt heitatallemest**, *cave ne rejiciaris*.
- HEITAK**, *n.a.* se ovan **heitates**.
- HEIWE**, *n.s. species*, sken, syn. **Heiwe diet**, *in speciem*, för syns skull. **Heiweb takkai naute**, *in speciem ita fecit*, han gjorde så för syns skull. **Idtji tan heiwaiken aibmot takket**, *ne in formam aut speciem quidem facere potuit*, han kunde ej göra något ditåt, eller något likt. Även *probabilitas*, sannolikhet. **Heiwe le kokte saka kulloi**, *fama, quæ exiit, non ita prorsus omni caret verisimilitudine*, det ryktet som går, är ej så alldeles utan all sannolikhet. Härav:
- HEIWATET**, *simulare, in speciem facere*, låtsa. **Heiwati wekketet**, *simulabat se opem ferre, non nisi in speciem juvabat*, han hjälpte för skens skull. **Heiwatastet**, *dimin.* detsamma.
- HELLE & helles**, *n.a. fragilis, impatiens, quod ad tactum indolescit*, bräcklig, ömtålig. **Helle ko glas**, *ut vitrum tam fragile*, bräcklig som glas. **Helle ko tjalmen kakka**, *ut pupilla oculi ita impatiens*, så ömtålig som ögonsten.
- Helles waimo le susne**, *mansveto sive misericorde est animo*, han är av ett saktmodigt och blödiget sinne. **Helleswuot**, *n. subst.* ömtålighet, bräcklighet.
- HELKETET**, *v.n. stupere, stupescere*, häpna, bli rädd. **Helketijeb aiwe sagga**, *obstupui valde*, jag blev rätt rädd. **Helketastet**, *dimin.* bli litet rädd. **Helketatjet**, *incipere metu percelli*, begynna bli rädd.
- HELKETEM**, *timor, terror panicus*, förskräckelse, hastig fruktan. **Helketem ja alwa munji påta**, *timor atque horror me invadunt*.
- HELKELDATTET**, *v.a. terrere, attonitum reddere*, göra en häpen. **Helkeldatti mo**, *terrorem mihi incussit*.
- HELME**, *n.s. sinus vestis*, skörte. *Item in eccles.* **Tuotti alde helmit**, *tetigit fimbriam vestimenti ejus*, Matt. 9:20. **Helmes pira**, *circa lumbos suos*, l.c. 3:9. **Helme-tebme**, *adj. vestis parvis sinibus*, med små skörten. Motsats:
- HELMAJES**, *n.a. vestis demissior & sinuosa*, med långa och vida skörten.
- HELWET**, *orcus, tartara*, helvete. **Tjasketuet helweten tålli**, *conjici in ignem gehennæ*, Matt. 18:9. Jmf. **råtta**.
- HEMSE**, *n.s. confusio, disturbatio*, förvirring, oreda. **Die sjaddi harmes hemse**, *maxima facta est disturbatio*. **Ib kaudna maite mon åtsab tane hemsen**, *quod quæro non invenio in hac rerum confusione*.
- HEMSET**, *v.a. confundere, turbare*, förvirra, bringa i oordning. **Hemsi etjes kauni sisa**, *rebus suis permiscuit*, han bortblandade

- med sina saker. **Hemsestet**, *dimin.* litet bringa i olag, litet bortblanda.
- HEMSANOWET & hemsanet**, *v.n. confundi, permisci*, förblandas, bortblandas. **Katte abma qweimat tawer hemsan**, *cave, ne bona proximi tui confundantur.*
- HEMSEJE**, *turbator, qui confundit*, förvirrare, bortblandare. **Hemsar**, detsamma. Härav:
- HEMSARET**, *v.n. in loquendo vel in aliud quidquam agendo confundi*, stapla⁷¹ i talande, eller annars förvirras, konfunderas.
- HENE**, *fæmina*, kvinna. *Non nisi in certis locutionibus usitatum, e.gr. Årjeli hene, fæmina in australiore regione nata*, en sörländsk kvinna. **Nuorta hene**, *fæmina in septentrione nata*, norrländsk kvinna.
- Lulla hene**, se **lulleha**. **Atsitje hene**, se ovan.
- HERDOT**, *v.n. audere*, våga sig, töras. **I muttem häjos almats herdo watet**, *quidam pauperes mendicare crubescunt.* Man säger även **herdet**.
- HERDO**, *n.s. audacia, animus*, mod, dristighet. **I herdob adne tab takket**, *non satis est animosus ad illud agendum*, han har ej mod därtill.
- HERDOTES & herdotebme**, *n.a. timidus, qui animo est demisso*, rädd, nedslagen.
- Herdotes-wuot**, *subst. timiditas, verecundia*, fruktan, blygsamhet. **I almats herdoteswuotin kussek påte**, *sine animo vir nequicquam agendi idoneus est.*
- HERETET**, *v.a. impedire, retardare*, förhindra. **Ale mo taina herete**, *noli me hoc impedire.* Även **nelkeb heretet**, *famem aliquantulum expellere*, något litet stilla hungern, jmf. **ajetet**. **Heretastet** *dimin.* något litet hindra. **Heretatjet**, *incipere impedire*, begynna att hindra.
- Heretum**, *impeditus.*
- HERETES, heretem, heratus**, *n.s. impedimentum*, förhinder. **Stuora heretes**, *magnum impedimentum.*
- HERETEKE**, *n.a. sine impedimento, non impeditus*, hinderlös, ohindrad.
- HERANET & häranet**, *v.n. impediri, detineri*, hindras. **Heranijeb hålaina**, *detinebar loquendo.* **Heranastet**, *dimin.* litet förhindras. **Heranatjet**, *incipere detineri*, begynna att förhindras. **Heranaddet**, *frequ. idem quod heranet.*
- HERANES & heranem, häranem**, *n.s. quo quis impeditur*, hinder.
- HERKE**, *rangifer castratus*, ox-ren. **Wuojem herke**, *reno vectorius*, kör-ren, åk-ren.
- Låbdes herke**, *reno mansuetus*, en spakfärdig ren. **Herkeb kesastattet**, *renonem ad traham jungere.* **Nådit herkai piejet** eller **herkeb nådotet, tjadnet**, *clitellas sive jugum imponere renoni*, lägga klövjor på ren. **Nåde herke**, *reno clitellarius*, en ren som bär bördor.
- HERR**, *dominus*, herre. **Herra**, *sacerdos*, präst. **Herra heima**, *domus sacerdotis*, prästgård. **Herra kall & herra laipe**, *sacerdotium*, prästämbete, prästgäld.
- Herratak**, *sine sacerdote*, utan präst.
- HERRAWUOT & herrawäld**, *dominatus*, herravälde. **Ecclis. Todn herrawäldeb adnah**, *tuum est dominium.*
- HERRDAG**, *comitia, conventus ordinum regni*, riksdag. **Herrdagen orrot**, *comitiis interesse*, bevista riksdagen. **Herrdagen ålma**, *vir qui ad comitia adest*, riksdagsman.

⁷¹ stappla, staka sig

HERRASTALLET, *v.n. more magnatum se gerere*, uppföra sig som en herre. Även *superbire*, högfärdas.

HESJOTET, *v.a. dehortari, impedire*, avråda, avhindra⁷². **Mon hesjotib so taste**, *ab illa re illum dehortatus sum*.

HESSEN, *vespertilio*, fladdermus.

HETE, *n.s. calamitas, periculum*, nöd, fara.

Jabmemen hetesne, *in angore mortis*, i dödens nöd. **Häggen hetesne**, *in periculo vitæ*, i livsfara. **Hete-wekke**, **hete-tuorpo**, *qualecunque auxilium*, nödhjälp.

HETAKATTET, *v.n. usui idoneum esse in casu necessitatis*, duga för nöds skull. **Ika i le aiwe puorak**, **hetakatta kuit**, *licet apprime aptum non sit, non tamen est rejiciendum*.

HEUNE, *araneus*, spindel. **Heune werme** eller **heune kådo**, *araneum*, spindelväv.

HEWE, *n.s. Austr. honor*, heder, ära.

Hewesne adnet, *honorare*. Jmf. **kudne**.

HEWES & hewok, *n.a. splendidus, magnificus*, präktig. **Hewes karwoh**, *vestimenta splendida*, präktiga kläder. **Harbmat hewase leh stuorasi gardeneh**, *splendida sunt magnatum domicilia*. **Hewok neita**, *puella bene ornata*. **Heweswuot**, *subst. splendor, magnificentia*, prakt. **Heweswuotesnat**, *in splendore tuo*. **Hewes-laka** eller **hewok-laka**, *adv. splendide*, präktigt. *Comparat. hewasub, hewokub, splendidior. Superl. hewasumus, hewokumus, splendidissimus*.

HEWEB, *compar. potior, præstans*, bättre, förmer. *Est Svec. orig. qu. dic. "mera häv"*⁷³. *Superlat. hewemus*, den bäste.

Hewemus le sodn mijest, *ille nos multum antecellit*, han överträffar oss mycket.

HEWASTALLET, *v.n. ornatu superbire, magnificentiam suam jactare*, pråla, visa sin prakt.

HEWETES & hewetem, *n.s. laus*, lov, ära.

Hewetes lekes Jubmeli allakesne, *gloria sit in excelsis Deo*. **Kuti** eller **käsa lekes hewetes kaiken ekewesne**, *cui fit gloria in secula*.

HEWETET, *v.a. laudare*, lova, berömma.

Heweti sodn Jubmeleb, *glorificabat Deum*, Luk. 23:47. **Hewetete Herrab kaik hednigeh**, *laudate Dominum omnes gentes*. **Hewestet**, *frequ. id.*

HEWET, *v.a. ferre, adferre*, föra, häva⁷⁴.

Hewe ulkos, *ejice foras*. **Hewe erit**, *auffer*, hav bort. **Pajas hewet**, *attollere*, häva upp. **Hewet sisa**, *immittere*, häva in. **Hewe sisa suoineb autel ko rasjo påta**, *immitte fænum antequam pluere incipiat*. **Wuolos hewet**, *detrudere, dejicere*, häva ner, nederslå.

HIBME, *n.s. gluten*, lim. Jmf. **tabme**.

HIBMESK, *glutinosus*, limaktig. **Hibmeje**, *glutinator*, limmare. **Hibmet**, *glutinare*, limma. *Solum Austral. nota*. Brukligare är **tabme**, **tabmet** etc.

HIKKES, *n.a. inopinatus*, oförmodlig.

Hikkes-laka, *adv. inopinato*, oförmodligen.

HIKKALES, *n.a. lubens, pronus*, villig. Se **kissjeles**.

HIKKALET, se **kissjalet**.

HILA, *Boreal. prunæ*, glöd, eldkol.

HILA, **hilak** eller **ila**, *adv. nimis*, allt för mycket. **Hila låssok**, *nimis gravis*, alltför tung. **Hila deuras**, *nimis carum*, alltför

⁷² förhindra, avråda

⁷³ duktig, duglig, bra

⁷⁴ lyfta upp

- dyrt. **Hilak stuores**, *præ-grandis, ultra modum magnus*.
- HILJOST**, *sero, lente*, sent, sakta.
- HILDO**, *repositorium*, hylla.
- HILKES**, *infirmus, vacillans*, svag, sviktande.
O! tije hilkes jakkeje, *o! vos exigua fide præditos*, o! ni klentrogna, Matt. 16:8.
- HILKAHET**, *parvi facere, improbare*, litet värdera, ogilla. **Hilkahi waddeseb, mab lijeb waddam**, *dono, quod dedi minus est delectatus*, han tyckte ej så mycket om gåvan, som jag hade givit. **Hilkahastet**, *dimin. idem*.
- HILKAHEM**, *n.s. displicentia*, misshag.
- HILPAD**, *superbus*, högfärdig. Jmf. **tjäulak**.
- HINGA & Hingo**, kvinnonamn. Inga.
- HINNET**, *v.n. assequi*, hinna. **Idtjib hinne påtet**, *non adhuc veneram*, jag hann ej komma.
- HISSEK & hessek**, *frustra*, förgäves. **Hissek le tatt**, *frustraneum est*, det är fåfängt. **Ale hissek kättjele**, *noli incassum tentare*. Jmf. **tossje**.
- HITET**, *v.a. negare*, neka. **Hita kus todn tabb?** *num istud negas?* **Tatt kutte mäddobs hita**, *qui delictum suum negat*. **Kutte mo tjowot sita, kalka hitet etjeb**, *qui me sequi vult abnegabit seipsum*, Luk. 9:23. **Hitestet**, *dimin.* något litet neka. **Hitegätet**, *incipere negare*, begynna att neka. Även *persistere in negando*, fortfara att neka. **Die äska hitegåti**, *tunc in negando persistere incipiebat*.
- HITETATTET**, *v.n. posse negari*, kunna nekas. **I hitetatte**, *negari non potest*.
- HITA**, *formula jurandi*. **Hita li tatt**, *diabolicum fuit*, det var hin. **Hita almats le sodn**, *malus est vir*, han är en elak eller förtretlig karl.
- HITEMEH**, *bracca, byxor. Boreal*.
- HIVWOT & hivkot**, *v.n. male valere*, vara illa mående. *Obs. sæpissime de animal*. **Hivwo tat tåmp**, *eqvus hicce minus est alacer*, denna hästen är modstulen.
- HOLJO & håljo**, *canis magnus*, en stor hund.
- HOLWOT**, *luporum & canum more ululare*, tjuta som vargar och hundar. **Piädnak holwo**, *canis ululat*.
- HOMBALET**, *v.n. confuse sive perturbate agere*, förglömma sig, förvirra sig.
Hombalieb tann palen, *confuse sive minus accurate illa vice rem agebam*, jag konfunderade mig den gången.
- HOMBEL**, *lupulus*, humle. **Hombel-garden**, *lupuletum*, humlegård.
- HON**, *canalis*, ränna, ho.
- HOUSO**, se ovan **hitemeh**.
- HORA**, *meretrix*, hora. **Hora nisun, scortum**, horkona. **Jukko etjeb adneta hora nisunen kâik**, *qui scorto addictus est*, 1 Kor. 6:15. *Obs. lapparna säger oftare skekes qvina*.
- HORAWUOT**, *n.s. adulterium*, hor.
Horawuoteb takket, *scortari*, göra hor.
Hora-wiesom, *detsamma. Syn. skekeswuot*.
- HORALAKATS**, *n.a. libidinosus, lascivus*, horaktig, kättjefull. Bättre: **skekes**.
- HORATAKKEJE**, *scortator, adulter*, horkarl.
- HOSKOTET**, *canes in aliquem irritare*, hitsa upp hundar på någon. **Hoskoteje**, *qui istud facit*, den som så gör. Se ovan **haskotet**. *Austral. hotsalet*, *detsamma*.
- HUBMA**, *n.s. colloquium, confabulatio*, samtal. Jmf. **rudna**. Även *Austr. rumor*, löst rykte.

HUBMET, *v.n. colloqui, loqui*, talas vid, tala.

Hubmet kalken kaskeme,
confabulabimur (dualis) nos ambo, vi två
skalltalas vid. **Hubmestet**, *dimin.*

Hubmegåtet, *incipere facere mentionem*,
loqui incipere, beynna att omtala, begynna
att tala.

HUD & hudes, *pellis crassior, corium*, hud.

Syn. & bättre **rerte**, se detta ord.

HUFFETET, *v.n. vociferari*, ropa, skria.

Kulloin huffetet, *vociferare audiebantur*.

HUFFETEJE, *vociferans*, den som ropar.

Huffetem, *subst. clamor, vociferatio*, rop.

HUGSO, *n.s. cura*, omsorg. **Adnet hugsob**

älos pira, *gregem suum curare*, ha omsorg
om sin boskap. **I hugsob ane manken**

ädnakatjen pira, *nihil omnino curat*, han
bryr sig alldeles om ingenting. **Hugso-tes**,
hugso-teke, **hugso-tebme**, **hugsot**, *sine*
cura, qui non est curiosus, utan
bekymmer, bekymmerslös. **Aptsa le sodn**
hugsotebme, *nimis incuriosus est*.

Motsats:

HUGSAR & hugsojes, *curiosus, qui curæ sibi*
habet, bekymmersam, som har omsorg.

Hugsojes edne, *mater sollicita*. **Hugsojes-**
wuot, *cura, sollicitudo*, bekymmer.

HUGSOTESWUOT, *n.s. incuria*, vårdslöshet. **I**
aktek båndo hugsoteswuotin, *nemo*
incuria ditescit.

HUGSET, *v.n. sibi curæ habere, curare*, ha
omsorg om. **Alet hugse ittatjen peiwen**
pira, *nolite de die crastino solliciti esse*.

Även *procurare*, förskaffa. **Hugso munji**
jafob, *procurares mihi farinam*, hav omsorg
för mjöl åt mig. **Mab kalkab mon tunji**

hugset tast? *quid tibi pro hac re dare*
studebo? vad skall jag vara omtänkt att
giva dig för detta? **Elete hugso**, **kalle sodn**
påta, *ne vereamini, veniet certe*, frukta er
intet, han kommer nog. **Hugsestet**, *dimin.*
bekymra sig något litet. **Hugsegåtet &**
hugsajet, *incipere curam gerere*, begynna
draga försorg.

HUI! *interj heu!* ack! **Hui!** **kålob sagga**, *heu!*
frigore conficior, ack! jag fryser.

HUINOS, *n.a. mæstus, tristis*, ängslig,
bedrövlig. **Austr. huinoswuot**, *subst.*
tristitia, bedrövelse, sorg. **Huinoslaka**,
adv. anxie, ängsligt.

HUINOT, *v.n. tristitia affici*, vara bedrövad.

HUINOTET, *v.a. tristitia afficere*, bedröva.

Huinahet, *detsamma. Austr.*

HUJOS, *n.a. qui animo est mæsto atque*
abjecto, bedrövad och modfälld.

HUJOT, *v.a. animis cadere, despondere*
animum, bli modfälld, fälla modet.

Hujogåtet, *incipere cadere animis*,
begynna fälla modet. **Ko påti ammas**

ädnam, **die hujogåti**, *cum in regionem*
exoticam venisset cœpit animis cadere.

HUI, *partic. intensiv. Hui stuores*, *valde*
magnus, rätt stor. **Hui deuras**, *admodum*
carus, rätt dyr. **Hui harbmat**, *adv.*
horrendum, förskräckligen.

HUITUR, *moneta minima argentea*, en vit
styver. Även *pellis sciuri*, ett gråskinn⁷⁵.

HULLERTET, *v.a. adulari, blandiri*, smickra,
lisma med. Även **Manait hullertet paha**
pelai, *blandiundo liberos decipere ad*
faciendam quidquam mali, locka barn
genom lismeri att göra något otillbörligt.

⁷⁵ ekorrskinn

Hullertatjet, *inchoativ*. begynna att locka.
Hullertastet, *dimin.*
HUONA, *n.s. domus*, hus, gård. Jmf. **heima**.
HUOWE, *exercitus*, se **fuowa**.
HURRE, fågelnamn, *tetrao minor, gallus silvestris*, orre. **Snutto** hona, se nedan.
HUSMANNE, *domesticus, villicus*, den som är i huset, gårdsfogde.
HUSBÅNDA, *herus*, husbonde. Se **issed**.
HUTTAN, *officina fusoria metallorum*, smälthytta.
HUTTE, fågelnamn, *rusticula minor alpina*. Fjällbeckasin. På norrländska ”åkerhöna”.
HUT, se **as. Hutatet**, *verb. Hutatet ulkos piänjit*, *canes exigere*, huta ut hundar. *Austr.*
HUTTET, *v.n. latrare, allatrare*, skälla.
Piädnakeh matteh huttet ja pårret, *canes latrare & mordere possunt*. Även *transl.* **Man kukke kalkah todn tasne mo huttet?** *quamdiu mihi heic conviciaberis?* hur länge skall du här vara ovetting emot mig? Jmf. **tsiälet**. **Huttetstet**, *dimin.* skälla litet. **Huttegåtet**, *incipere latrare*, begynna skälla. **Huttetstet**, (*forma hiphil*) *facere vel permittere latrare*, låta skälla.
HWEIT & i Bibeln **hwete**, *triticum*, vete.
Hweiten-kårdne, *granum tritici*, vetekorn.
HÅBMEL, **håbmel wakko**, *septimana circa initium Septembris, septimanam Bartholomæi proxime insequens*, veckan som följer på Bartholomæi.
HÅGG, *n.s. ictus, plaga*, slag, hugg. **Håggeb munji waddi**.
HÅR! *heu! heus! ack! hör!*
HÅIBOT eller **håipot**, *luctari*, brottas. Se **faggatet**, **åibot**.
HÅIKETET, *v.a. pellere, repellere, rejicere*,

driva, kasta bort. Håiket tabb erit, abjice istud, häv bort det. Även *mittere*, skicka, kasta. **Håiketet wuolos paktest**, *de præcipitio præcipitare*, störta nedför en brant. **Håiketet erit qveimes påtsoit**, *dimettere alienos renones*. Även **Håiket sunji kirjit, wai sodn tait tolwo**, *trade ei literas deportandas*, giv honom breven att framföras. Jmf. **fajet**. **Håiketastet**, *dimin.* litet stöta eller driva. **Håiketaste smalait smala kåtai**, *mitte oves in ovile*, kör fåren in uti fårhuset. **Håiketatjet**, *incipere mittere, vel pellere*, begynna att driva. **Håiketatji mo ulkos ståpost**, *incipiebat me domo expellere*, han begynte driva mig ut, utur huset. **Håiketattet**, *facere ut pellatur vel mittatur*, låta drivas eller hävas. **Håiketatte kaunit wuossen sisa**, *fac ut supellectilia in sacco condantur*, laga att sakerna blir lagda i säcken. Även *posse pelli vel mitti*, kunna drivas eller hävas. **I håiketatte ulkos, ila le käura**, *expelli non potest, quia nimis est robustus*, han kan ej drivas ut, ty han är för stark.
HÅIKETALLET & håiketowet, *passiv. pelli, mitti*, bli driven m.m.
HÅIKKETET & håkket, *v.a. interficere, perire facere*, dräpa, förgöra. **Håkkei & håkketi etjeb**, *semetipsum interfecis*, han gjorde av med sig själv. **Ale mo håkket**, *noli me perdere*. **Sälgin håkketet**, *veneno interimere*, taga av daga med förgift. **Die håkkei, (die kåddi)**, *exclamandi est formula quidquam admirantis, vel etjam stupentis, (ad verbum interfecit) o! miraculum ah! ack!* **Håkketatjet**, *incipere*

necare, begynna att förgöra. **Die tjåskem håkkeitatja almatjit**, *frigus nunc incipit perire facere homines*.

HÅKKETEJE, *perditor, interemor*, fördärvare, dråpare. **Kåddetowin håkketejest**, *occisi sunt a perditore*. **Håkketem**, *nex, occisio*, dråp, dräpande.

HÅKKANET, *v.n. perire*, förgås, jmf. **fjäret**. **Mije håkkanebe**, *perimus*, Matt. 8:25. **Mon nelkest håkkanab**, *fame perego*, jag dör av hunger. **Håkkanaddet**, *frequ. idem*. **Håkkanatjet**, *incipere perire*, begynna att förgås. **Die håkkanatjin mijen** (eller **mija**) **wassjolatjeh**, *interire cæperunt inimici nostri*.

HÅKKANEJE, *qui perit, interemptus*, den som förgås, dräpen. **Muitakus todn tait håkkaneje almatjit**, *habesne in memoria intereuntes illos homines*. **Håkkanem**, *subst. interitus, exitium*, undergång, fördärv.

HÅKTET, *iter vel aliud agendum parare, destinare*, rusta sig till att resa, m.m. ärna sig.

HÅL & håla, *n.s. sermo, loquela*, tal. **Mah leh tah hålit?** *quinam hi sunt sermones?* **Hålen adnet**, *mentionem facere*, omtala. **I adnet hålen**, *reticere*, förtiga. **Aut håla**, *præfatio (e.g. libri cujusdam)* företal. **Auteltes hål**, *quod quis loquitur coram aliquo*, det som man säger en i synen. Jmf. **auteltes**. **Mangeltes hål**, *obtrectatio*, förtalande, eftertal. **Mangeltes håleb adnet mubben pira**, *laudibus alicujus obtrectare, obtrectare alicui*, förtala eller baktala någon. **Påktjo håla**, detsamma. **Mubben hålai tjagnet**, *interloqui alicui*, falla någon i talet. **Språk hål**, *locutio arguta sive artificiosa*, konstigt talesätt,

illistigt tal. **Sluokes hål**, detsamma.

Wuoste-hål, *contradictio*, gensägelse⁷⁶.

HÅLA-TJEPPE, *facundus, eloquens*, vältalig. Jmf. **tjeppe**.

HÅLEM, *loquela*, talande. **Hålem lake** eller **hålem slaje**, *modus loquendi*, talesätt.

Hålem åbme, *quod reprehensionem meretur, quod increpari debet*, det som är värt åtal. Även **Anakus todn hålem**

åbmeb? *habesne quidquam dicere?* har du något att säga? **Wuoste-hålem**, se **hål**.

HÅLET, *v.a. loqui*, tala. **Tarob hålet**,

Svecana loqui, tala svenska. **Sijeh kalkkeh hålet åddå njuoktjemi**, *linguis loquentur novis*, Mark. 16:17. **Sagga, lognesikt** eller **tjauk hålet**, *vocem attollere*, tala högt.

Astoi eller **låbdesikt hålet**, *vocem*

deprimere, tala lågt. **Astost hålet**, *lente loqui*, tala långsamt.

Spait eller **tåbmårikt**

hålet, *oratione celeri & concitata dicere*,

tala fort. **Håle sjawot**, *dicas si vis, per me licebit*, säg fritt. **Hålegåtet**, *incipere loqui*,

begynna tala. **Håletattet**, *posse dici*, kunna sägas, gå an att tala. **I tatt håletatte**, *dici*

istud non potest, det kan ej nämnas.

Hålelet, *frequ. festinanter loqui, concitata dicere oratione*, tala fort. **Hålelib tabb**,

festinanter illud a me dictum est, jag sade det i hastighet. **Hålestet**, *dimin.* tala något litet. **Sitab mon tuina hålestet**, *tecum cupio paullulum colloqui*, jag vill tala med dig litet. **Wuoste-hålet**, *contradicere*,

gensäga, säga emot. **Autelt hålet**, *loqui coram aliquo*, tala i ens närvaro. *Coram in os aliquem laudare*, berömma en i ögonen. **Mangelt hålet**, *obtrectare*, förtala, baktala. **Mangen hålet**, *quæ alter prædicat vel*

⁷⁶ handlingen att motsäga någon

prælegit eadem repetere verba, tala efter när en talar eller läser före.

HÅLEK, *n.a. non dictus*, oomtalt.

HÅLEJE, *loquens, qui dicit*, den som talar.

Håleje håleh, *loquentes loquuntur (frequens in Lapponica lingua Idiotism) h.e. homines dicunt*, folket säger.

HÅLETES & håletebme, *qui non multa loquitur, taciturnus*, tystlåten, som ej säger mycket. **I le hauske håletes almatjin wiesot**, *cum homine taciturno minus est jucunda consuetudo*. **Håletes-wuot**, *taciturnitas*, tystlåtenhet.

HÅLETS, *n.a. dictus, nominatus*, den omtalte, benämnd. **Die kus le tatt to hålets ålma?** *illene vir est, de quo locutus es?* är det den mannen du talte om? **Ko påtime tann hålets sajai**, *cum ad dictum locum venimus*.

HÅLAJES & hålai, *n.a. loquax, facundus*, språksam, talför. **Hålajes almats le hauskes kradne**, *jucundus qui loquitur comes*. **Hålajes-wuot**, *subst. loquacitas, eloquentia*, talighet, vältalighet.

HÅLASTALLET, *verb. intens. vehementer loqui, magna loqui*, tala något mycket, tala stort.

HÅLASTALLEM, *n.s. magniloquentia*, stortalighet⁷⁷.

HÅLETET, *v.a. persuadere*, övertala, intala. **Håleti mo tassan**, *persvadebat mihi istud, persvadendo me ad istud faciendum permovit*, han övertalte mig därtill. **Hålet tabb ålmab wai påta wekkin**, *persvade viro isti, ut opem ferat*, intala den mannen att han kommer med hjälp. **Håletastet**, *dimin. litet övertala*. **Håletatjet**, *incipere persvadere vel persvadendo permovere*, begynna att övertala.

HÅLETEJE, *persvasor*, övertalare, intalare.

Håletejen li sodn, *ille erat persvasor*.

Håletem, *subst. persvasus, inductus*, övertalande, inrådande.

HÅLETALLET, *frequ. persuadere, persvadendo inducere*, övertala.

Håletalleje & håletallem, *subst.* Se **håleteje, håletem**.

HÅLAIDATTET, *v.a. alloqui*, tilltala.

Håloidatti mo, *allocutus est me*, han talte till mig. Även *persvadere*, inråda, inbilla.

HÅLD, *excubiæ, quæ fiunt vecturæ caussa, ut possint quo student pervenire viatores, håll, skjutshållning*. **Håldåkåte**, *domus, eundem in finem exstructa*, hållstuga.

HÅLDET, *v.a. excipere hospitia*, taga emot, fågna. **Håldi mo puorist**, *optimo me excepit modo*. Även *sumtus suppeditare*, påkosta. **Kuttess kalka to håldet**, *quis tibi sumtus suppeditabit?* Härav: **håldek**, *stipendium*, underhåll.

HÅLME, *n.s. sonus sive strepitus loquentium*, ljud av folk som talar. **Hålme kulloi**, *strepitus loquentium auditur*.

HÅLT, *scorteæ sclopeti*, hølster för bössor.

Tsake birsog hålti, *immitte sclopetum in scorteam*.

HÅLLAND, *Batavia, Holland*. **Hålland Dal**, *Imperialis Belgicus*.

HÅME, *stilus sive clavus, cui remi tanquam cardini affixi sunt, håar*⁷⁸ på båtar. Jmf. **kårwe**.

HÅNOG, *mel*, honung.

HÅRSE, *pediculus, lus. Proprie quibus ægrotantes afficiuntur*. Jmf. **tikke**.

HÅRTE, *canie prægrandis*, en stor hund.

HÅSET eller **håsatet**, *v.a. percutere, cædere*, slå, piska. *Austr.* **Aiti håset mo**, *minabatur*

⁷⁷ storordighet

⁷⁸ årtullar

se me cæsurum fore, han hotade att slå mig. **Algi håsatet**, *incipiebat percutere*. Jmf. slåwet, reiwetet.

HÅSA & håsem, *ictus, verbera*, hugg, slag.

Kalka ådtjot mådde håsait, *accipiet multa verbera*, Luk. 12:47.

HÅSETEKE & Austr. håsetkenna, *non verberatus*, som ej är slagen.

HÅSEJE, *qui percutit*, piskare, som slår.

HÅSEG, *percussus, cæsus*, slagen. **Warr-håseg**, *ex verberibus lividus vel cruentus*, blodig och blå av hugg och slag.

HÅTSALET, se **hoskotet**.

HÅSWEDATET, *allaborare*, bemöda sig med.

Ib wassja taina håswedatet, *laborem in illam rem insumere nolo*. Ovanligt.

HÅWKE, *n.s.* se **haugi**. **Muora håwke**, *strues lignorum*, vedhög. **Håwkai piejet**, *coacervare*, lägga i hög.

HÅBMALDATTET, *v.n. oblivisci*, förglömma.

Håbmaldattib tabb, *oblitus sum istud*, jag förglömdet det. *Obs. Austr.* säger **håbmalet**, *turbari, a proposito abstineri*, förvirras, hindras ifrån sin försats. **Die mon håbmalijeb tast**, *in illa re peragenda perturbatus sum*.

HÅBMESTALLET & håbmegåtet, *v.n. metu percelli, obstupescere*, bli rädd, bli bestört.

Åbbå stada håbmegåti, *rota urbs commota est metu*. *Austr.*

HÅBRO, se nedan **äbro**.

HÅGGA, *n.s. vita*, liv. **Håggab masset**, *capitis luere pœnam*, mista livet. **Hågg-assje**, *crimen capitale*, livs-sak⁷⁹. **Håggab luitet**, *exspirare animam*, dö. **Ikus hågga le änab piäbmost?** *nonne vita plus est quam alimentum?* Matt. 6:26. **Hågga rito**, *vitæ discrimen*, livsfara. **Sis-häggen**, *moribundus, semimortuus*, halvdöd. **Sis-häggesne wällahet**, *in agone mortis esse*.

Även **Ednen-hägga**, *uterus*, moderliv.

Aikasats hägga, *vita temporalis*, timligt liv. **Hägga-tebme** eller **hägga-teke**, *adj. quod vita caret, inanimus*, utan liv, livlös.

Även **häggatebme le tat ålma**, *hicce vir capitæ est reus*, denne mannen har förverkat sitt liv.

HÄGGALATS & häggaporre, *n.a. vitalis, qui vivit, animans*, livlig, som har liv, levande djur.

HÄGNE, se **hagno**.

HÄGGER, *n.a. pronus*, benägen, böjd.

Harbmat hägger pelket leh tah almatjeh, *ad rixas quam maxime proni sunt hi homines*, detta folket är mycket benäget att träta.

HÄHDET, *v.a. vocem vel mores alicujus imitari*, härma. **Hähde-pakte**, *echo*, genljud. Jmf. **ähdet** etc.

HÄJE, *n.s. nuptiæ*, bröllop. **Häje-karwo**, *vestes nuptiales*, bröllopskläder. **Häjeb karwet**, *nuptias apparare*. **Häjeb takket**, *nuptias constituere*. **Häje-mallaseb piejet**, *cœnam nuptialem parare*, tillreda bröllopsmåltid.

HÄJETET, *v.n. nuptias celebrare*, hålla bröllop. **Häjetemen leh tall die**, *nuptias nun celebrant*, de håller nu på att ha bröllop. **Häjetatjet**, *incipere nuptias celebrare*, begynna hålla bröllop.

HÄJO, **häjos** & ibland **häjes**, *n.a. pauper*, fattig. **Koggo mattah, wekkete häjob**, *qua in re potes juva pauperem*. Även *debilis, imbecillus*, svag. **Häjo leb mon, ib mon tab nakkahe qweddet**, *hoc non valeo portare, quia imbecillis sum*. **Häjon takket**, *pauperem reddere*, göra fattig.

⁷⁹ brott som bestraffas med döden

HÄJOSWUOT, *n.s. paupertas*, fattigdom.

Även *imbecillitas, debilitas*, bräcklighet, svaghet. Jmf. **wesjeswuot**.

HÄJOT, häjonet & häjanet, *v.n. fieri*

pauper, bli fattig. **Tatte palest sodn algi häjonet**, *ex eo tempore cœpit pauper fieri*.

Även *debilitari*, försvagas. Jmf. **neuranet**.

Häjogåtet & häjonatjet, *incipere pauper fieri*, begynna bli fattig.

HÄJONUM, *qui factus est pauper*, den som har blivit fattig. **Häjonem**, *subst.*

paupertas, fattigdom. **Häjonemest hanes palla**, *avarus timet paupertatem*.

HÄIRET, *v.n. immutari*, förändras. **Häirem le autotjist**, *pristinam immutavit speciem*.

Även *perturbari*, komma i olag, i oordning. **Häirem le miäli kauto**, *amens factus est*, han har blivit galen. **Häirestet**,

dimin. litet förändras. **Häirestem le mo birso**, *sclopetum meum aliquantum est depravatum*, min bössa har blivit något fördärvad, kommit i olag. **Häiregåtet**,

incipere immutari, begynna att förändras.

HÄIREM, *n.s. immutatio*, förändring.

HÄIRAK, *n.a. non mutatus*, oförändrad.

HÄIRETET, *v.a. immutare, pervertere*,

förändra, förvända. **Epe berre häiretet maite wuoreseh, leh laketam**, *quod majores natu constituerunt immutare non debemus*. **Häiretastet**, litet förändra.

Häiretattet, *facere ut immutetur*, låta förändra.

HÄKET & häketallet, *verborum blanditiis delinire, blandiri*, smeka, smicka.

Manain häketallet, *infantem delinire*, ställa barnet till freds.

HÄKKES, *n.a. repentinus, inopinatus, subitaneus*, hastig, oförmodad. **Häkkes**

puotselwas, *morbus repentinus*. **Häkkes jabmem**, *mors subitanea*, hastig död.

Häkkes bända, *repentinus dives, qui repente dives factus est*, hastigt rik. Även

Häkkes almats, *qui labori vel alicui rei nondum est adsvectus, inassvetus*, ovan.

Häkkes påtsoh, *inassveti renones*, ovanda renar.

HÄKKET & häkkest eller **häkkest**, *adv. repentino*, hasteligen, i hast. **Häkkest**

sjaddi tudna, *repente factus est sonicus*, Apg. 2:2. **Häkkestet påti**, *repentino veniebat*. **Ko eime toiwo, tatte häkkest**

sjaddi, *repente præter opinionem nostram factum est*, det skedde i hast, då vi ej kunde det förmoda.

HÄKSOI, *adv. raro*, sällan. Jmf. **wuorjai**.

Häksoi waldeste tate talkasest, *una alterave vice de hoc sumas medicamine, infrequens & rarus sit tibi hujus medicamenti usus*, tag sällan av detta läkemedlet. **Todn häksoi kyrkoi påtah**,

raro templum visitas, du kommer sällan till kyrkan. *Austr.*

HÄLPET, *v.n. procrastinari, omitti*, dragas ut på tiden, bli ogjort. **Hälpi tatt pargo**,

omissus est labor iste, det arbetet blev ogjort. **I le puorak, ko takkamuseh**

kukkeb hjälpeh, *non est bonum agenda diutius procrastinari*, det är ej gott att

längre uppskjuta med göromålen. **Sodn wekketaka hjälpi muste**, *illum juvare neglexi*, jag försummade att hjälpa honom.

Hälpestet, *dimin.* litet uppskjutas.

Hälpesti mangeb palai, *in aliud tempus dilatatum est*, det blev uppskjutet till en

annan gång. **Hälpegåtet**, *incipere differri, omitti sive negligi incipere*, begynna att uppskjutas eller försummas.

HÄLPEM, *n.s. dilatio, mora*, uppskov, dröjsmål. **Hälpeje**, *adj. sive particip, quod in aliud tempus dilatatum est*, uppskjuten till en annan gång. **Kässes kalkah taite hälpeje widnoitat takket?** *quando negotia tua omissa conficias?*

HÄLPETET, *v.a. (quas. Hiphil verbi hälpet) procrastinare, differre*, låta gå ut på tiden, uppskjuta. **Hälpetet mubbe japai**, *in annum sequentem differre*. **Ele hälpete kukkebu**, *noli diutius procrastinare*.

HÄLPETEJE, *cunctator, procrastinans*, en som drar ut på tiden. **Hälpetem**, *subst. procrastinatio*, utdräkt på tiden.

HÄLSO, *n.s. bona valetudo*, hälsa. Jmf. **warreswuot. Leh kus hälsoin?** *num bona es valetudine præditus?* Sammansättn. **wan-hälso & ohälso**, *mala valetudo*, ohälsa.

HÄLSATET, *salutare, valedicere*, hälsa på, bjuda farväl. Jmf. **puorastattet**.

HÄLSOTET, *v.a. aquæ immergere, in aquam mergere*, doppa eller sänka ner i vattnet. **Hälsoti so jauresne**, *in lacum illum mersit*, han doppade honom i sjön. Även *humectare*, väta. **Hälso so tjatsin puorist ja puorist**, *humecta illum aqua copiosissima*, vät honom rätt väl med vatten. **Die tat rasjo mijeb hälsotitja udne**, *hæc nos pluvia hodie madefaciet*. Jmf. **kastetet**.

HÄPOS, *eqvus*, häst. Brukligare: **tåmp**.

HÄPPA & häppanem, *n.s. pudor*, skam.

HÄPPANET, *v.n. erubescere, pudore suffundi*, skämmas, blygas. **Häppan**, *pudeat te*, du må skämmas. **Puoreb le, jus todn häppana**, *si puderet te satius foret*. **Sodn häppani tas**, *istud illum pudit*. **Mon häppanib so diet**, *erubui illum*, jag

skämdes för hans skull. **Häppanastet**, *dimin. Häppanastjet, incipere erubescere*, begynna blygas.

HÄPPATET, *v.a. infamare, pudorem alicui suffundere*, skämma ut en. **Häppat so kaiki almatji autesne**, *fac ut pudeat illum, coram omnibus hominibus*, låt honom skämmas för allt folk. *Austr.*

HÄPTO, *n.s. impedimentum, mora*, hinder. **Ädna häpto le musne**, *valde impeditus sum*, jag är mycket förhindrad. **Mi häpto le tusne, jutte ih leh arebi påtam?** *quidnam te impedit quo minus citius venires?* **Häpto-tes, häpto-tek, häpto-tak & -taka** eller **-tebme**, *sine impedimento, non impeditus*, hinderlös. **I le så sodn häptotak**, *aliquid, sine dubio, illi factum est impedimenti*.

HÄPTET & häptotet, *v.a. impedire*, förhindra, hindra. **Ele mo saggabi häptote**, *noli me amplius impedire*. **Ale häpte tjalejeb**, *noli impedire scribentem*. **Häptestet & häptotastet**, *dimin. litet* förhindra.

HÄPTOT, *v.n. impediri*, hindras. **Häptob puotselwasest**, *impeditus sum morbo*. **Kukkeb-kus todn taina häptoh?** *quamdiu iste te detinebit labor?* Jmf. **ajanet. Häptostet**, *dimin. Häptostab lika kalle peiwe orrot*, *aliquot tamen dies commorando detineor*, jag hindras likväl något, att dröja några dagar.

HÄRJETET etc. Se **harjetet**.

HÄRKEMÄ, *Austr.* Se **ferkem**.

HÄRKOKES, *n.a. impatiens, delicatulus*, ömtålig. På västerbottniska "härken".

HÄRLOG & härloges, *n.a. magnificus*,

- härlig. **Härlogen takket**, *glorificare*, härliggöra⁸⁰. *Eccles.* **Härlogwuot**, *subst. gloria, magnificentia*, härlighet, prakt.
- HÄRMETALLET**, *v.a. terrere*, skrämna. **Härmetalle piädnakeb**, *absterre sive cohibe canem*. Jmf. **harbmet**.
- HÄRPET**, *v.n. negotio celeriter desistere, incæpto festinanter abstinere*, hastigt sluta med det man har för händer. **Die kuit härpeni taste, maite li ussjotam**, *conatu nunc destitit*, han övergav nu det han hade tänkt göra.
- HÄRRE**, *Austr.*, se **såbbe**. *Baculus, quo utuntur qui vehuntur renonibus*, käpp som brukas när man kör med ren. Härav:
- HÄRRETET**, *dicto baculo retardare nimiam trahæ velocitatem, in declivibus locis*, med käpp hindra, att det ej går alltför fort utför backarna, när man kör med ren. Se **såbbe**.
- HÄRSKO**, *n.s. dapes*, läcker spis.
- HÄRW & härwa**, *n.s. ornamentum*, prydnad. **So härwa le uttjes**, *ornatus ejus est exiguus*. Även *hypocrisis, species*, skrymteri, sken. **Die le tat to härw**, *hæc tua tantum simulatio est*. **Koros härwa dieti sodn takka tabb**, *istud ille non nisi in speciem facit*, han gör det endast för syns skull. **Härwa-teke**, *sine ornatu*, utan prydnad.
- HÄRWOK**, *n.a. splendidus, speciosus*, prydlig, präktig. **Härwok piktas**, *vestis splendida*. *Comparat.* **härwokub**, *superl. härwokumus*. **Härwok-laka**, *adv. splendide, ornate*, sirligen, präktigt. **Härwok-wuot**, *subst. ornamentum, ornatus*, prydnad. **Stuora härwok-wuotinas**, *cum ornatu suo insigni*, med sin stora prakt.
- HÄRWOTET, härwetet & härwet**, *v.a. ornare*, bepryda. **Kokte mo härwotet sitah?** *ut me ornatum vis?* Även *in eccles. talle le Almatjen pardne härwotowum, ja Jubmel le härwotowum so sisne*, *nunc glorificatus est filius hominis, & Deus glorificatus est in ipso*, Joh. 13:31. **Härwotatjet**, *incipere ornare, glorificare*, begynna pryda eller härliggöra.
- HÄRWASTALLET**, *v.n. simulate agere, hypocritam agere*, skrymta, förställa sig. **Tjeppe härwastallet**, *peritus simulandi*, listig att förställa sig. Även *ornatum ostentare*, pråla med grannlåt.
- HÄRWASTALLEJE**, *hypocrita*, en skrymtare. **Tije härwastalleje**, *vos hypocrite*.
- Härwastallem**, *hypocrisis, simulatio*, skrymteri. **Lepet tiewes härwastallemest**, *pleni estis hypocriseos*, Matt. 23:28. Även *ornatus jactatio*, prålände.
- HÄST**, *eqvus*, häst. *Synon.* **tåmp, wiäka-herke, åbbå-katseg, sjåmb, häpos**.
- HÄSO**, *n.a. debilis, infirmus*, svag, klen.
- HÄSOTET**, *v.a. debilitare*, försvaga.
- HÄSSEN**, *meta fæni*, höstack, hässja.
- HÄSTA**, *usque, usque ad*, ända till. **Hästa kus todn le wuolgemen Wuonei?** *iturusne es usque in Norvegiam?* skall du resa ända till Norge? **Hästa Stockholmi, Stockholmiam usque**. Jmf. **kitt**.
- HÄTE**, *discrimen, calamitas*. Se **hete**.
- HÄWET**, *verberare, vulnerare*, slå, såra. *Austr.* Jmf. **hawe**.
- HÄWI**, *adv. affirm.* Se **hawi**. **Häwiam**, *utique, omnino*, ja visst, alldeles.
- HÄWO**, *n.s. disperditio sive exitium pecudum*, boskapsdöd. **Häwo jape le tat påtsoit**, *hic annus est letifer renonibus*.

⁸⁰ göra någon eller något himmelsk(t) till sitt väsen, förhärliga

Smala häwo, *ovium exitium*. **Kosa häwo le musne**, *disperditiōe laboro vaccarum*, jag har olycka på kor.

HÄWETET, *v.a. interire facere, disperdere*, låta förgås, fördärva. *Dicitur propr. quando renones vel pecudes aliae incuria pastorum disperduntur*. **Häweti tat äljotes swainas mo älekeb**, *famulus hicce ignavus gregem meum disperdidit*.

HÄWANET, *v.n. interire, perire, förgås*.

Wärald kalka häwanet, *interibit mundus*, världen skall förgås. **Påtsoh leh muste häwanum**, *renones mei periere*.

Häwanastet, *dimin.* litet förgås.

Häwanatjet, *incipere interire*, begynna att förgås. **Ko paka sjadda ila stuor, die häwanatjeh påtsoh**, *incipiunt interire nimio solis aestu renones*, när sommarhettan blir för stark, begynner renarna att dö bort.

HÄWAT, *v.n. contingere, evenire*, hända.

Wuoidnen litja kokte udne häwa, *videndum erit, ut contingat*, man får väl se, huru det kan hända. **Sodn häwai påtet, ko mon ib lam heimen**, *quando domi non eram contigit illi venire*.

I.

I, *adv. neg. non*, icke. **I ludnok, i entsik**, *nequaquam*, ingalunda. **I-ken**, *neque*, ej heller. **I kässe**, *nunquam*, aldrig. **I kuttek**, *nemo*, ingen. **Ib mon, iken todn**, *non ego neque tu*, **Ibesä**, *non multum*, intet stort. **Ibeske**, *vix*, näppeligen (ovanligt).

IB, *verb. auxiliare negativ. non ego*, icke jag.

Ih, *non tu*, icke du. **Ihta**, sammandragning

av **ih todn**, detsamma. **Ihta kalk påtet?** *nonne venies?* skall du ej komma? **Ihta taina paran**, *istud tibi nihil adferet commodi*, därigenom vinner du ingenting. **I sodn & sammandraget isä**, *non ille*, icke han. **Isä tiete maitel sjaddam?** *nonne quid factum sit novit?* vet han ej vad som är skett? **Isä kull sodn påte**, *ille non veniet*. **Imperfect. idtjib. Idtjib mon kulla**, *non audiebam*, jag hörde intet. **Idtjib wuoidne**, *non videbam*, jag såg ej. **Idtjih todn tabb matte takket**, *istud tu facere non potuisti*, du kunde ej göra det. **Idtji eller idtjis tiete maite sodn kalki sardnot**, *quid diceret ignorabat*, han visste ej vad han skulle säga. *Obs. Borealiores säger im i stället för ib. Plur. epe, non nos*, icke vi. **Epet**, *non vos*, icke ni. **Eh** eller **äh**, *non illi*, icke de. *Imperf. eime, eite, idtjin*, etc.

IBJE, *floccus, pulvis vestibus aut aliis rebus adpersus, sive qui vestibus incidit*, damm som lägger sig på kläder och annat.

IBJOT, *pulvere adpergi, pulvere inquinari*, bli dammig.

IBMARTET, *v.a. intelligere*, förstå. Av finskt ursprung. Jmf. **tajetet**.

IBME, *uxor avunculi*, morbroders hustru eller farbroders hustru.

IBMEL, *Deus*, Gud. Se **Jubmel**.

IDDJET, *tempus matutinum, mane*, morgon. Jmf. **aret. Iddiet le talle**, *tempus nunc est matutinum*, nu är det morgon. **Iddietest**, *mane*, bittida. **Iddietest kitt ekkedi**, *a mane ad vesperem*, ifrån morgonen till aftonen. **Idietest kalkabe wadsajet**, *ibimus mane*. Även *cras*, i morgon. **Iddiet**

- jus tjabba talke sjadda, die kalkabe wuolget qwelit käsatjet**, *cras, si serenum fuerit cœlum, exhibimus piscatum*, i morgon, om det är vackert väder, skallvi fara ut att fiska.
- IDDIETES**, *n.a. matutinus*, som hörer till morgonen. **Iddietes pargo**, *opus matutinum*. **Iddietes pådd**, *tempus matutinum*, morgonstund. **Iddietes rokkolwas**, *preces matutinæ*, morgonbön. **Iddietes swargaldak**, *jentaculum*, frukost. **Iddietes qwokso**, *diluculum*, dagning. Härav:
- IDDIETATJET**, *v.n. dilucescere*, begynna att bli dager eller morgon.
- IDTEN**, *adv. cras*, i morgon. **Idten le sodnopeiwe**, *cras est dies festus. Cas. nuncup.* **Idtas**, *in crastinum*, tills i morgon. **Paje tab pargob orrot idtas**, *remitte hoc opus in crastinum*. **Epe tiete, jus wiesobe idtas**, *an in crastinum vivamus nescimus*. Härav:
- IDTATZ**, *n.a. crastinus*, morgondagen tillhörig. **Idtatz pargon munji sjadda tjalet**, *crastino die occupatus ero scribendo*. **Idtatjest alga åddå-jake**, *a crastino novus incipit annus*, ifrån morgondagen börjas nya året.
- IDTJIB** eller **Idtjim**. Se **ib**.
- IHAM**, *adv. affirm. utique*, javisst.
- IJA**, *nox*, natt. **Ija pådd**, *tempus nocturnum*, nattetid. **Ijan äneben**, *prov. per diem noctemque*, genom natt och dag. **Kaska ija**, *media nox*, midnatt. **Ija kâtseje**, *qui noctu vigilat*, som vakar om natten. **Ija juglo** eller **ija skuglo**, *noctua*, nattuggla. **Ija juglon tjukeh**, *pulli noctuarum*, nattugglors ungar. *Obs. legitur Matt. 3:7.* **Ija juglon tjukeh**, för kärbmaha-tjukeh, *progenie viperarum, quod insigne est erratum*.
- IJASATS**, *n.a. nocturnus*, det som hörer till natten. **Udnats ijasats mana**, *infans nocte natus hodierna*, barn som blir fött i natt. Även **pernox**, som varar hela natten. **Åbbå ijasats mano tepe**, *lux lunæ pernoctis*.
- IJAITOWET & ijatowet**, *v.n. advesperascere, quando nox fit*, bli natt, mörkna. **Die le tall ijaitowemen**, *jam advesperascit*. Även **Die tasa ijaitowime**, *nox nos heic oppressit*, natten kom över oss här. **Ijaitowi farolats kaska laidon**, *medio in itinere viatorem nox oppressit*.
- IJETET**, *v.n. Austr. pernoctare*, bli över natten. **Ijetob tasne**, *pernoctemus heic*, låt oss bli här över natten.
- IKALATS**, *n.a. sempiternus*, evig.
- IKO**, *adv. noctu*, om natten. **I le puorak iko mannet**, *noctu minus tutum est iter facere*. **Suollet iko**, *clam noctu*, hemligen om nattetid.
- IKÄÄ**, *n.a. æternus*, evig. Se **ekewe**.
- IKKAN & ikka**, *conj. tamet si*, fastän. **Ikkann leb mäddam**, *quamvis peccaverim*, fastän jag har felat.
- IKKAT**, *adv. perpetuo, in sempiternum*, alltständigt, i evighet. **Ikkat årroje Jubmel**, *Deus qui manet in æternum*. **Ikkat munji tab waddi**, *in perpetuam possessionem hoc mihi dedit*, han gav mig detta till beständig egendom.
- IKKATES**, *n.a. se ikalats*. Även **perpetuus**, beständig. **Ikkates tawer**, *possessio perpetua*. **Ikkates årroje**, *perennis, sempiternus*.
- IKKEBE**, **ikkebejam**, *formula dubit, nescio*,

- qui scio?* jag vet ej, huru skall jag veta?
Påta kus todn heibmai udne? ikkebe,
reversurusne es hodie domum? nescio an
 kommer du hem tillbaka idag? jag vet ej.
- IKKON,** *fenestra*, fönster. **Ikkon sjuttjo,**
pruina obducitur fenestra, fönstret
 rimmar⁸¹. Finska: ”ackuna”, polska:
 ”okno”.
- IKKE & ikkenes,** *n.a. quicumque*, vilken som
 helst. **Ikke kus todn wuolghah, kalle mon**
kalkab tjuowot, *in quemcunque abieris*
locum te sequar, jag skall följa dig, vart du
 far. **Lekes ikke maggar slajest,**
cujuscunque sit generis, det vare av vad
 slag det vill. Även **Lekes ikke puore jalla**
paha, *sive sit bonum sit malum*, det vare
 antingen gott eller ont. **Lekes ikke mi,**
quodcunque sit. **Kutte ikkenes le,** *quisquis*
ille est, vare vilken det vill. **Mi ikkenes le,**
quodcunque erit, vad som helst det vore.
- IKKABE,** *conj. quamvis, licet*, fastän. **I sodn**
ådtjo, ikkabe situs mann sagga, *non*
obtinet licet vel maxime percipiat Även
forte, kanske. **Ikkabe juo le takkam,** *forte*
jam dudum fecit, kanske har han redan
 gjort.
- IKERTET & ykertet,** *ululare*, tjuta, yla.
- IKS,** sammandragning för **ih kus.** Se **kus.** **Iks**
tiete? *scisne?* vet du ej?
- IKTO,** *adv. heri*, igår. **Li kus todn heimen**
ikto? *fuiatine domi heri?* var du hemma
 igår? Man säger även **jukt.**
- IKTATS,** *hesternus*. Se **ektats.** **Autel iktatjen**
 eller **ektatjen,** *nudius tertius*, i förrgår.
- IKTET,** se nedan **jiktet.**
- ILA & ilak** eller **ilan,** *adv. nimis*, alltför
 mycket. **Ila jalok,** *nimis audax*. Även **ilan,**
ægre, vix, knappt. Jmf. **hila.**
- ILDO,** *repositorium*, hylla. Se **hildo.**
- ILDOT,** *v.n. igne candere*, vara glödande.
 Härav:
- ILDO & ildodattem,** *quando acidis*
vaporibus sive eructationibus afficitur &
quasi uritur guttur, halsbränna. Härav
ildodattet, *dicto malo affici*, ha
 halsbränna.
- ILDOJES,** *n.a. candens*, glödande. *Item quod*
ignem diutius retinet. **Ildojes muora,**
lignum, quod ignem diutius fovet, trä som
 länge håller elden uti sig. Jmf. **tsakket,**
tsakkeles.
- ILLE,** *adv. male*, illa. **Ille wejeje,** *qui bene*
non valet, opasslig, sjuk.
- ILLO,** *n.a. malus*, ond. **Kämpa illo pelai,** *ad*
nequitiam pronus, benägen till det som är
 ont. **Illo-miälek,** *malignus, malitiosus,*
 illasinnad.
- ILLOTET,** *v.a. damnum s. detrimentum alicui*
adferre, göra skada, göra ont åt någon. **Ele**
illote mainetes manait, *noli innocentes*
lædere infantes.
- ILLESTET,** *v.a. idem.* **Ale qweibmabt illeste,**
ne proximo tuo malefacias.
- ILLESTEM & illotem,** *n.s. noxa, injuria*
illata, skada, våld, oförrätt. **Illesteje &**
illoteje, *qui injuriam infert*, den som
 förolämpar.
- ILLOSWUOT,** *n.s. nequitia*, ondska.
- ILLSJES,** *n.a.* se ovan **illo.** Ovanligt.
- ILO,** *n.s. gaudium, lætitia*, glädje. Se **awo.**
- ILOTALLET,** *gaudere, lætari*, glädjas.
- ILLAPILTJO,** *nequam*, en bov, skälm.
- ILPIS,** *n.a. qui deterioris est indolis, pravus.*
Ilpis mana, *infans pravæ indolis*, ett
 vanartigt barn. **Ilpes påtsoi.** Se **heitanes.**
Austr.
- ILTJE,** *n.s. cutis*, hud, skinn. **Aut-iltje,**
præputium, förhud. **Iltjeb uttjatji**

⁸¹ blir täckt av rimfrost

najestib, *cutem paululum incidebam*, jag skar litet i huden. *Austr.*

ILTJESTATTET, *v.a. virgis caedere, flagellare*, piska med ris, hudflånga. **Kottjoin iltjestattet sijeb rissin**, *jusserunt illos virgis caedi*, Apg. 16:22.

ILME, *n.s.* se **elme**. **I tane ilmen**, *non in hac vita*.

IM, se **ib**. **Im** (som **ib mon**) **sita**, *nolo*, jag vill intet.

IMA, *adv. affirm. utique*, ja, alldeles.

IMALATS, *n.a. mirus, mirificus*, underlig. **Imalats pargo**, *factum mirificum*.

IMATALLET, *mirari*, undra.

INNARMASSTET, *ægre ferre, indignari*, förtryta. **Die mon tabb innarmastib**, *istud ægre tuli*, det förtröt jag.

INNEMI & innim. **Paha innemi**, *diabolus*, hin onde. **Die le innemin pargo**, *infandus est labor*, det är ett fördömt arbete.

INNEK, *adv. debito vel justo modo*, på vederbörligt sätt. **Almats le sodn ko innnek**, *qualis debet esse homo est, h.e. satis bonus est*, det är en brav människa. **I le sodn ko innnek ålma**, *est singularis neque tamen optimæ indolis vir*, han är en besynnerlig man. **Die sjaddi talke ko innnek**, *serenum factum est cælum*, det blev vackert väder.

INGFÄR, *zingiber*, ingefära.

INTA, *adv. sempter*, alltjämt. Jmf. **akest**.

IRKE, *procus*, friare. **Mådde irkeh le susne**, *multi illam ambiunt proci*.

IRKETET, *procari, matrimonium alicujus petere puellæ, fria*. Även *scortari, stuprare*, ha olovlig beblandelse.

ISOP, *hyssopus*, isop.

ISSET, *herus*, husbonde. **Die le sodn mo issed**, *meus ille est herus*. **Emet**, *hera*.

ISSAI, *issajes & issetes*, *Austr.* se **assai**.

ITSET, *Austr. augere, föröka*. *Passiv.* **itsetowet**, *augeri, accrescere*, förökas, tillväxa. **Itsetem & itsanem**, *augmentum*, tillökning. Jmf. **lassanet**.

ITTAS, *in crastinum*. Se **idtas**.

ITTJIB, *imperf. v. neg.* se ovan **idjtjib**.

ITTET, *provenire, emergere*. Se **jittet**.

ITTKA, *ittkes & Boreal.* **irka**, **irkes**, *illa pars montis, quæ ad septentrionem vergit*, baksidan eller norra sidan av ett berg, där solen intet ofta lyser. *Quas. dic.* **ija-land**, *regio nocturna*, nattland. **Ittka-pele**, *detsamma*. Motsatsen är **peiwe-pele**.

J.

JA, &, och. **Tållå ja tjatse**, *ignis & aqua*. *It. adv. affirm. omnino*, javisst.

JABMEM, *n.s. mors*, död. *Synon.* **wuolgem**, **ruosem**. **Jabmem-akka**, eller **jabmeki-akka**, *quas. dic. uxor mortis, avia mortuorum: fictum apud priscos Lappones numen, in locis subterraneis residens atque in mortuos habens dominationem, quod cultu divino atque sacrificiis prosecuti sum defunctorum superstites cognati & familiares, ut longiorem illis vitam largiretur*. Se ovan **aimo**, en avgud hos de forna lappar, som ägde makt över de döda.

JABMET, *v.n. mori*, dö. **Kaikeh kalkeh jabmet**, *omnibus calcanda via leti est*. Även *animo linqui*, dåna, svimma utav. **Jabmestet**, *dimin.* **Jabmestien almatjeh tan jaken**, *haud pauci homines hoc anno mortui sunt*, det har dött tämligen många människor i detta år. **Jabmegåtet**, *incipere mori, in agone mortis esse*, begynna dö, ligga i själ-tåget.

JABMES, jabma, james, *n.a. mortuus*, död.

Todn leh jabmes, *mortuus es*, Upp. 3:1.

Även **jabma-tawer**, *possessio rerum inanimarum, e. gr. pecuniarum*, död egendom. Eller som substantiv: **riko le sodn jabmesi kauto**, *pecuniarum, auri argentique dives est*, han är rik på död egendom. Även: **James leh tan jauren qweleh**, *pisces hujus lacus macie sunt confecti*, fiskarna i denna sjö är utmagra. **Jabma piärgo**, *caro macilenta*, magert kött.

JABMEK, *defunctus*, den avlidne. **Jabmeki pajas-tjödjtjelem**, *resurrectio mortuorum*.

JABMEASSA, jabmelats, *moribundus, moriturus, mortalis*, den som skall dö, dödlig. **Jabmeassa lepe kaikeh**, *morituri sumus omnes*, vi är alla dödliga.

Jabmelats almats, *homo mortalis*.

Sammanställn. **Ojabmelats-wuot**, eller **ojabmeles-wuot**, *immortalitas*, odödlighet.

JABME-TEKE, *n.a. qui non adhuc mortuus est*, som ej är död. **Epe piäsa jabme-teke, kutteke mijast**, *nullus omnino nostrum mortem evitare potest. Jabmetiswuot, subst. immortalitas*, odödlighet.

JABMELET, *cito vel mature mori*, dö bittida, dö fort. **Jabmeli nuora peiwes palen**, *in flore ætatis mortuus est*, han dog bittida i sin ungdom.

JABMETET & jametet, *necare, interficere*, döda, dräpa.

JABMETAKES & jametakes, *lethifer, mortifer*, dödande, som förorsakar döden. **Jametakes haweb leb ådtjom**, *mortale accepi vulnus. Jus sije jukkeh maitek mi jametakes le, si quid biberint mortiferi*, Mark. 16:18.

JABMALKET, jamalket & jamalkowet, *v.n. animo linqui*, svimma, dåna. Härav:

JAMALK-WANK & jabmaldak, *n.s. animi deliquium*, dåning, svimning. Även *apoplexia*, slag.

JABMALTET & jamaltet, *apoplexia affici, nervorum stupore laborare*, vara sjuk av slag, förlora känseln. **Juolke le jamaltum**, *pes sensus expers factus est*, foten har dånat utav. **Jamaltum**, *paralyticus*, Matt. 9.

JABMITS & jamits, *qui animi deliquio laborat*, en som dånar, som svimmar.

Jamits-wuot, *subst. deliquium animi*, svimmande, höns-dån⁸².

JABTJE, se nedan **kaides**.

JABMOT, *v.n. macrescere*, bli mager. *Non nisi de piscibus*, säges endast om fiskar.

Die le jabmom tan jauren qweleh, *pisces hujus lacus macie extabuerunt*, jmf. **jabmes**.

JADDEM, *Austr. medulla*. Se **addam**.

JADDET, *v.n. exstingvi*, utslockna. **Tållå jadda**, *idnis exstingvitur*, elden slocknar. **Jadda**, *exstingvitur, scil. ignis*.

JADDEM, *n.s. exstinctio*, utslocknande.

JADDETET, *v.a. exstingvere*, utsläcka. **Rasjo tjatse jaddeti tållåb**, *pluvia ignem exstinxit. Jaddetallet, frequ. id*.

Jaddetatjet, *incipere exstingvere*, begynna att utsläcka. **Jaddetattet**, *posse exstingvi*, kunna utsläckas. **Aija tållo i nali jaddetatta**, *ignis fulmine accensus ægre exstingvitur*.

JADDETEJE, *exstinctor*, den som släcker ut. **Jaddetom**, *exstinctus*, utsläckt.

JADDITET, *consolari*, trösta. Vanligare **jasketet**.

JAFO, *farina*, mjöl. **Kårdne jafo**, *farina hordeacea*, kornmjöl. **Råikko jafo**, *farina*

⁸² kort svimning, dändimp

siliginea. Jafob jårretet, frumenta molere, mala mjöl.

- JAGGAR**, *n.a. aridus*, torr, hård. **Jaggar-ädnam**, *terra arida*, torrt land. Motsats: **Semol-ädnam**, *terra uliginosa & paludosa*, sumpigt land. **Alke le jaggarit wadset**, *loca, quæ uliginosa non sunt, permeatu facilia sunt.*
- JAGGARET**, *v.n. frangi, disrumpi. Dicitur de corio, quod rumpitur ex penuria ungenti, brytas, gå sönder, säges om läder, som går sönder då det är osmort. Wuoitetes nakke tala jaggara, pellis quæ non est uncta facile rumpitur. Jaggarastet, dimin. litet gå sönder. Jaggaratjet, incipere frangi, begynna att brytas sönder. Jaggaraddet, frequ. Jaggarada tat nakke, hæc pellis ut justo rigidior facile rumpitur.*
- JAGGELDET** eller **jagkeldet**, *v.a. detruncare, amputare*, avhugga. **Jagkelde todn tab stuokkeb**, *detrunca hoc tignum. Syn. swaitet. Jagkeltallet, frequ. idem. Jagkeldastet, dimin. litet avhugga. Jagkeldatjet, incipere amputare*, begynna att avhugga.
- JAGKELDATTET**, *facere ut amputetur, & posso amputari*, låta avhugga, kunna avhuggas. **I tat jagkeldatte tast ånekubu**, *hoc amplius detruncari nequit, ut brevius fiat.*
- JAGGELDAM & jaggeldem**, *n.s. amputatio*, avhuggande.
- JAGNET**, *indurescere, aridum fieri. Se jatnet.*
- JAGNAS**, *n.a. aridus, durus*, torr, hård.
- JAGOT**, *v.a. abigere, depellere, bortdriva. Jago tab erit tuste, abige illum a te. Jagostet, dimin. Jagogåtet, incipere abigere*, begynna att bortdriva. **Jagogåten**

mo tate ädnamest erit, incipiebant me hac regione expellere.

- JAGOTATTET**, *facere ut expellatur, posse expelli*, låta utdriva, kunna utdrivas. **I sodn tate ädnamest jagotatte, duobmo kirjit adna**, *hac ille pelii non potest regione, nam diplomate jus obtinuit illic commorari.*
- JAGOJE**, *qui expellit*, bortdrivare. **Jagom**, *expulsio*, utdrivande. **Wiesateji erit-jagom**, *expulsio incolarum.*
- JAKE**, *annus*, år. Jmf. **jape. Åddå jake**, *novus annus*, nyår. **Tan jaken**, *hoc anno*, i detta år. Motsats: **tibma. Jakest jakai**, *quotannis*, årligen.
- JAKASATS**, *n.a. annuus*, årlig. **Åbbå jakasats widno**, *opus quod non nisi integro absolvitur anno. Jakasats mana, infans unum natus annum*, ett års gammalt barn.
- JAKKO**, *n.s. fides*, tro. **Ele ädna jakkob sunji pieje**, *nimum ne credas illi*, sätt ej för mycken tro till honom. **Tane jakkon leb mon**, *ita opinor, ita mihi persuasum habeo*, så håller jag före. **Sadnes jakko**, *vera fides. Jakkon sjaddo, fructus fidei*, trons frukter, *eccles. sunt*. Sammansättn. och motsats: **Ojakko, wane-jakko, incredulitas**, otro. **Idtji qwektaladde Jubmelen toiwotasi ojakkoin**, *promissum Dei nunquam in dubium vocavit incredulitate*, Rom. 4:20.
- JAKKET**, *credere*, tro. **Mon jakkab Jubmelen nala**, *credo in Deum. Mon jakkab Jubmeli, confido Deo. Mon jakkab Jubmeleb, credo Deum esse. Jakke jalle ele, sive eredas sive non*, om du tror eller intet. **Jakkestet, dimin.** något

- litet tro. **Jakkajet & jakkegätet**, *incipere credere*, begynna att tro.
- JAKKEMAS**, *credendus*, som bör tros. **I le jakkemasen maite sodn håla**, *non est credendum quod dicit*, det är intet att tro vad han säger.
- JAKKA-RADES**, *Boreal*. se **jakkwär**.
- JAKKAT**, *inflectib. imperf. confidendum*, att kunna förlita sig på. **I le sunji jakkat**, *illi non est confidendum*, man må ej lita på honom. **I le ädna jakkat, jus i udne rasjo påte**, *incertum est, ane hodie pluerit*, det är ej säkert för regn idag.
- JAKKETET**, *confidere, concredere*, anförtro. **Wuorke mab mon leb jakketam tunji**, *quod sibi concrededi conde*, göm det jag har anförtrött dig. Även *facere fidem, persvadere*, bringa en att tro. **Epe jakkete Duobmareb wittenatta**, *Judici absque testibus fidem non facimus*. **Masak masak mo jakketi**, *parum abfuit quin me ad eredendum adduxisset*, han hade så när bragt mig att tro. **Jakkedattet**, *fr. id.*
- JAKKEJE**, *credens*, den som tror. **Jakkem**, *subst. confidentia*, tillit, förtröstan. Motsats: **wadna-** eller **wane-jakkeje**, *qui non credit, infidelis*, otrogen, som ej tror.
- JAKKALWAS**. **Apostolats jakkalwas**, *Symbolum fidei Apostolicum*, den Apostoliska tron. **Lokke jakkal waseb**, *lege fidei consessionem*, läs Apostoliska tron.
- JAKKATES**, *n.a. credibilis*, trolig. **Jakkates le**, *credibile est*, det är troligt.
- JAKKETAKKES**, *n.a. incredibilis*, otrolig. **Jakketakkes kus adnetua tijest**, *num incredibile vobis videtur*, Apg. 26:8.
- JAKKOKES**, *n.a. fidelis*, trogen. **Orro jakkokes kita jabmemi**, *esto fidelis usque ad mortem*, Upp. 2:10. Även *credulus*, snartrogen. **Harbmat le sodn jakkokes färt suptsesi**, *facillime is omnes credit narrationes*. **Ila le todn jakkokes**, *nimis es credulus*, du är för lättrogen. **Jakkokes-wuot**, *subst. fides, fidelitas*, tro, trohet. **Jakkokes-wuoteb toiwotet**, *spondere fidem*. Motsats är sammansättningarna **Ojakkokes & wane-jakkokes**, *infidelis*, otrogen, som ej tror. **Såbmaseh leh ojakkokese**, *infideles sunt nonnulli*. **O! todn wane-jakkokes släkt**, *o! genus hominum infidele*, Mark. 9:19.
- JAKKOLATS & jakkoles**, *fidelis, fidus*, trogen, redlig. **Jakkoles kâte tjodtjoteje**, *fidus dispensator*, Luk. 12. Sammansättn. & motsats: **Ojakkolats & ojakkoles**, otrogen. **Mab åseb adna tatt jakkolats ojakkolatjin?** *quodnam est fideli cum infideli confortium?* 2 Kor. 6. **Ojakkoles ålma**, *vir infidelis*. *Subst. ojakkoles-wuot, infidelitas*, otro.
- JAKKOLES-LAKA**, *adv. fideliter*, troligen, troget. Motsats: **ojakkoles-laka**, otroget.
- JAKKOSIKT**, *adv. detsamma som jakkoles-laka*.
- JAKKOTEBME & jakkotes**, *perfidus, cui nulla est fides*, trolös, utan tro och redlighet. **Jakkotes-wuot**, *subst. perfidia*, trolöshet.
- JAKKOT**, *adfirmare*, bejaka. **Jakkoteje**, *qui adfirmat, assentator*, bejakare, som säger ja till allt. **Jakkotem**, *assentatio*, bejakande. Av svenskt ursprung.
- JAKKWÄR**, *credulus*, snartrogen.
- JAKSET**, *v.n. exstingvi*, utsläckas. **Tållå jaks**, *ignis exstingvitur*. Jmf. **jaddet**.
- JAKSETET**, *v.a. exstinguere*, utsläcka.
- JAKSEDATTET**, *facere ut exstinguatur, posse*

- exstingvi*, låta släcka, kunna släckas. Se **jaddetet** etc.
- JAKSETEJE, jaksedatteje**, se **jaddeteje**.
- JAKSETEM**, *n.s. exstinctio*, utsläckande.
- JAKSATEKE**, *n.a. non exstinctus*, utsläckt.
Jaksateke tåll, *ignis inexstinctus. It. qui exstingvi non potest*, utsläcklig.
- JALAPIN**, *Austr. nihilominus, tamen*, likafullt.
Takkai sodn naute, jalapin, ita fecit, quamvis, han gjorde så, fastän. *Synon. ikkan, waiko.*
- JALG, jalgok & jalges** eller **jalget**, *planus, æquus*, slät, jämn. **Jalg ädnam**, *æqvus locus, æqvor*, jämnt och slätt land. **Jalges ware**, *mons, qui non est lapidosus & cavernosus*, ett berg med slät yta. Sammansättn. & motsats: **ojalg**, *ojämn. Idiotism. Die le tall akta jalget mono kasken*, *omnes nunc, quæ inter nos (dualis) fuere, compositæ sunt lites*, nu är allt gott gjort oss emellan, nu är vi bägge åter vänner igen.
- JALGOK-WUOT**, *n.s. planities*, släthet.
- JALGET**, *n.s. planities, æqvor*, slät mark.
Jalgetit le walla wadsem, *facile est per æqvora iter*, det är gott att gå där som slätt är. **Jalgot**, *detsamma. Tjabbe le tat ädnam jalgotinas*, *speciosa hæc est regio ob planitiam suam.*
- JALGET & ibland jalgetet**, *æqvare, complanare*, göra jämn, göra slät. **Mi ojalges le kalka jalgetuet**, *quod non æqvum est complanabitur*, Jes. 40:4.
- JALGEDATTET**, *facere ut complanetur*, låta jämka, låta göra slätt.
- JALGETEJE**, *qui complanat*, som jämkar.
- JALGOT**, *v.n. complanari*, bli jämn, slät.
Jalgo tat käino, ko påtebe kukkebusi, *magis plana hæc evadit via, quando ulterius progredimus. Jalgostet, dim.*
- blir litet jämnare. **Jalgogåtet & jalgotatjet**, *incipere æqvare*, begynna att bli jämn. **Käino jalgotatja**, *via fit planior.*
- JALGNA & jalgnes**, *candex arboris detruncatæ*, stubbe av ett träd. Även **Die le todn jalgnes**, *stolidus es*, du är en dum människa.
- JALGNET**, *obsurdescere, surdum fieri*, bli döv. **Pelje jalgna**, *auris obsurdescit. Jalgnetet (forma Hiph.) exsurdare, aures obtundere*, göra döv. **Ele jalgnete peljit muste**, *noli aures meas obtundere.*
- JALJE**, *n.a. Austr. depilis*, kal, bar. **Jalje åiwe**, *calvum caput*, skalligt huvud.
- JALKAHET**, *v.n. jacere*, ligga. **Jalkaha ko kedke**, *jacet ut lapis, scil. immobilis*, han ligger orörlig som en sten. Även **Maina todn jalkahah, mannes ih pargah?** *quid otiaris, quidni laboras?* varför ligger du i lättjan och gör ingenting?
- JALKETET**, *v.a. & n. prosternere & prosterni*, nederslå till jorden, bli omkullslagen. **Åbbå ålekeb stalpe tasa jalketi**, *lupus totum prostravit gregem*, vargen lade ner hela hjorden. **Sodn jalketi tasa ädnami**, *humi prostratus est*, han blev nerslagen till jorden.
- JALLA, jälla, sive, aut**, eller. **Todn jalla mon, tu vel ego. Attje jalla pardne, pater aut filius**, fadern eller son.
- JALL & jalla**, *n.a. stultus, stolidus*, tokig, galen. **Die le todn jall**, *stultus es. Jalla-wuot, stultitia*, dårskap, tokighet. *Boreal. Härav:*
- JALLASTET**, *v.n. stultum agere*, bära sig åt som en tok, ställa sig tokig. **Jallastowet**, *detsamma.*

JALLAS, se ovan **allas**, *pingvinitudo etc.*

JALLET, *v.a. detruncare, præcidere*, avhugga. **Kasko jallet**, *in duas æquales dissecare partes*, hugga mitt utav. Jmf.

Jaggeldet. Jallegåtet, *incipere amputare*, begynna att avhugga.

JALLETATTET, *posse amputari*, kunna avhuggas. Även *facere ut amputetur*, låta avhugga.

JALNET, *obsurdescere*, se **jalgnet**.

JALO, jalok & jalos, *n.a. audax*, dristig. **Ila jalok leh todn**, *nimum audax es*, du är en våghals. Även **Orro jalos**, *bono sis animo*, var vid gott mod. *Compar.* **Jalob, jalokubbu. Jalob le sodn muste**, *audacior ille est me*, han är dristigare än jag. *Superl.* **jalomus & jalokumus.**

Jalomus le sodn kaikist, *omnium ille audacissimus est*, han är den dristigaste av alla. **Jalos-wuot**, *subst. audacia, animus*, dristighet, mod.

JALOSIKT, jalost & jalos-laka, *adv. audacter*, dristeligen.

JALOSTALLET, *audere*, våga sig, vara dristig. **Ila jalostalla famosi nala**, *nimis viribus suis confidit*, han vågar för mycket på sina krafter. **Jalostallegåtet**, *incipere audere*, begynna att fördrista sig.

JALOSTALLEM, *n.s. audacia, confidentia*, dristighet, förlitande.

JALOSTATTET & jalotet, *animum alicui addere, audacem reddere*, göra en dristig. **Jalotastet**, *dimin.* göra något dristig.

Jalotatjet, *incipere audaciorem reddere*, begynna att göra dristig.

JALOT, *v.n. animum recipere*, bli dristig, få mod. **Die mon jalob, ko to adnab allasen wekken**, *animus mihi accedit, quando te habeo adiutorem.* **Jalostet**,

dimin. bli litet dristigare. **Jalostam le talle autotjest**, *aliquantulum nunc animosior factus est.* **Jalogåtet**, detsamma som **jalot**.

JAM, *igitur*, fördenskull. **Mi le jam tat?** *quid igitur est hocce?* vad är då detta? **Påtejam**, *veni igitur*, kom fördenskull.

JAMATET, *Austr.* se **kädnet**.

JAMKELET, *v.a. prosternere, delere*, nederlägga, förstöra. **Åbbå fuoweb jamkeli**, *totum prostravit exercitum.*

Jamkeli älob, *exstinxit gregem.* Även **Tjatse jamkela tållab**, *aqua ignem exstingvit.* Härav (*Hiphil*):

JAMKELDATTET, *facere ut exstingvatur vel deleatur*, låta utsläcka, låta föröda. *Non nisi de igne & animantibus.*

JAMKETET, *v.n. connivere, oculos claudere*, blunda, sluta igen ögonen. Även **Jamketijeb unnatji**, *obdormivi paulisper*, jag somnade litet in. Även *mori*, dö. **Jamketastet**, *dimin.*

JAMKETUET, (*passiv. verb. præced.*) *exstingvi*, utsläckas. **Ja tålla i jamketua**, & *ignis non exstingvitur*, Mark. 9:48. *Austr.* **jamket**, detsamma. **Jamkam**, *exstinctus.*

JAPE, *annus*, år. **Japest japai**, *quotannis*, vart år, årligen. **Japasats**, se **jakasats**. **Saskad-jape**, *annus bissextilis*, skottår.

JAPOTALLET, *dira alicui precari*, önska ont över någon. **Pahas almats japotalla qweibmitis**, *pravus aliis hominibus diras imprecatur.*

JAPOTALLEJE, *qui imprecatur*, den som önskar ont.

JAPOTAS, *n.s. diræ, præsagia mala*, onda önskningsar, elak spådom.

JAPOTS, *n.a. dictus, nominatus*, bemäkt. **Diekus le tatt japots ålma?** *illene vir est de quo locuti sumus?* är denne den omtalte mannen?

JAPTET, *observare clandestino, insidiari, aucupari*, akta på, lura på. **Japte tasa ko påta**, *latebris te occulta dum venerit*, lura på tills han kommer. **Låddit japtet**, *avibus insidiari*. **Japtatjet**, *dimin. idem*. **Algin japtatjet**, *insidiari cœperunt*, de begynte att lura på. **Japtegåtet & japtajet**, *incipere aucupari*, begynna att akta på, att lura efter. Jmf. **aksetet**, **wuorgnet**.

JAPTEM, *insidiosa captatio, aucupatio*, lurande.

JARDET, *v.a. circumcidere*, kringskära.

JARDETES, *n.s. circumcisio*, kringskärning.

JARGN, *lacus major*, en fjärd. **Stuora jargn le tat**, *magnus hic est lacus*.

JARREM, *lacus exigui, intra fluminum cataractas, ubi cessat rapiditas undarum*, små sjöar eller stillvatten emellan forsar. **Luosa jarrem**, *istiusmodi lacus fluminis, ubi captantur esoces*. **Jarremats**, *dimin.* ett litet stillvatten.

JASK, *n.a. dicitur de equis & rangiferis gradum præfracte sistentibus, contumax*, istadig.

JASKET, *v.n. gradum præfracte sistere*, vara istadig. **Die le wärramus tåmp kutte jaska**, *omnium molestissimus est, qui contumax est eqvus*, det är den besvärligaste hästen, som är istadig. Även: *contentum esse aliqua re*, vara nöjd med något. **Jaska kuit**, *contentus est*.

JASKES & jaskok, *n.a. qui bono est animo, ab omni molestia tutus*, som är vid gott mod, trygg. **Kalle todn tall mattah jaskes**

orrot, *securus nunc esse potes*, nu kan du vara säker. **Orrote jaskokeh**, *bono sitis animo*, Joh. 16:33. **Jaskok-wuot**, *substant.* trygghet, säkerhet för faran. **Jaskes-laka**, *adv. bono cum animo*, trösteligen.

JASKETET, *v.a. consolari*, trösta. **Jasketet, jasketet mo almogeb**, *consolamini, consolamini populum meum*, Jes. 40.

Jasketatjet, *incipere consolari*, begynna att trösta. Härav *Hiph.*:

JASKETATTET, *consolandum curare, it. solatio frui posse*, låta trösta, kunna tröstas. **I sodn jasketatte**, *non est consolabilis*.

JASKETES & jaskatus, *solatium*, tröst.

Stuora jasketes le tatt tunji, *id magno tibi erit solatio*, det är dig till en stor tröst.

Jasketes-laka, *adv. cum solatio*, trösteligen.

JASKETAKES, *n.a. consolatorius, solatii plenus*, tröstefull, trösterik.

JASKETEJE, *consolator*, tröstare. **Jasketem, consolatio**, tröstande. **Jasketemeb sodn tarbaha**, *consolatione eget*.

JASKETEKE, *n.a. solatio destitutus*, tröstlös, som ej blivit tröstad. Även *ægre consolabilis*, som ej låter trösta sig.

JASSA, *n.a. firmus*, hård, fast. **Jassa ädnam, terra firmior & siccior, non uvida**, hårt land. Jmf. **jaggar**.

JASS & jasse, *n.s. animus, audacia*, mod, dristighet. **Jasseb adna tuste, tibi confidens animosior est**, han tar sig dristighet utav dig. Även **juolke-jass**, *quo firmantur gradus, ne vestigia subducantur*, fotfäste, varpå man står stadigt. Även Gal. 5:13, *caussa*, orsak.

JASSESTALLET, *v.n. animo forti esse*, vara frimodig, vara behjärtad.

JATET, *v.a. promittere, spondere*, lova. **Mabtes munji jatah?** *quid mihi promittis?* vad lovar du mig? **Kutte jatta, ja i jattones tjodtjo, i le sodn puora ålma, qui quidquam promittit, sed promisso non stat, non est vir bonus.**

JATO & jatem eller **jatek**, *n.s. promissum*, löfte. **Adnebe jatekeb**, *promissum habemus*. **Jato le aktalaka welkin**, *ut ære alieno ita & promissis se liberare quisque debet*, sina löften bör man fullgöra, så väl som sina skulder. Jmf. **toiwotes**.

JATNET, *v.n. durescere*, bli hård. **Rerte jatna tållen auten**, *ad ignem durescit corium*, lädret blir skarpt framför elden. **Jatnam rerte ruwo kaikan**, *facile rumpitur quod nimis induruit corium*.

JATNETET, *v.a. durare, indurare*, härda, göra hård. **Ele ila jatnete**, *noli nimis indurare*. **Muoreb jatnetet tållen auten**, *lignum igne durius reddere*.

JATKOS, *n.a. nive opertus*, betäckt med snö. **Åska le tat ware jatkos**, *mons hicce nive adhuc tectus est*.

JAUKET, *v.n. nive operiri, nive vento cumulata contegi*, bli av snö överdriven, yra över. **Kåte jauki åbboti**, *totum tugurium nive coopertum est*. Även *perire, abesse*, förkomma, vara borta. **Kåsså todn leh jaukam nau kukke?** *ubi tamdiu abfuisti?* varest har du varit så länge borta? Jmf. **katot**.

JAUKETET, *facere ut absit, ut vanescat*. **Paha talke die tatt jauketi mijeb påtemest**, *intemperies nos impedivit, quo minus veniremus*, ovädret gjorde att vi ej kom. **Jauketastet**, *dimin. id. quod jauket*.

JAULET, *v.a. dicere, commemorare*, tala, omtala. **Maite jaulah?** *quid dicis?* vad säger du? **Jauleh-si so harbmes båndab**, *dicunt quidem illum esse valde divitem*, de säger väl att han är ganska rik. **Jauletet**, *frequ. sæpius commemorare, dictitare*, titt och ofta säga. **Jauletastet**, *dimin. litet omröra*⁸³. **Jauletastib mai**, *dicebam quidem*, jag nämnde väl.

JAULETEM, *n.s. commemoratio, mentio*, omtalande. **I le tat jauletemi** (eller bättre **jauletebmai**) *nihil est quod hujus rei mentio fiat*.

JAULETUM & jaulets, *dictus, commemoratus*, den nämnde, den omtalte. **Tann jaulets jaken**, *quo diximus anno*.

JAURE, *n.s. lacus, sjö, insjö*. **Jaureb piwdet**, *piscari*, fiska. **Jaureb keset**, *sagena piscari*, draga not. **Jaurats**, *dimin. en liten sjö*. **Jaure-piåla** eller **pele**, *littora lacus, sjöstränder*.

JAURET, *piscari*, fiska. **Jauret kalkabe udne lådtje palen**, *hodie quamdiu erit malacia piscabimur*. **Hasti mijeb jauret**, *ad piscandum adhortatus est nos*.

JAURATES, *apertura sive foramina glaci, in lacubus vel fluminibus*, hål eller öppningar på isen. **Tat jaure jägna le jauratasist tiewes**, *plena foraminum hujus lacus glacies est*, denna sjöisen är full med vakar eller hål.

JAWESTET, *v.a. contegere, sepelire*, betäcka, gräva ner. **Ädnamin** (eller **ädnamen sisa**) **jawestet**, *humo contegere*. **Jawestastet**, *dimin. litet överhölja*. **Jawestallet & jawastallet**, *frequ. cooperire, terra, sabulo aut nive studiose contegere*, väl betäcka, t.ex. med jord, sand eller snö, m.m.

⁸³ behandla, avhandla

JAWESTEM, *n.s. sepultura, humatio*,
nergrävande, begravning.

JAUWEL, *duo retia conjuncta*, tvenne nät
ihopfogade. Även **kaska jauwel**, *pars
media alicujus rei*, mellersta delen av
någonting. **Ålma adneli kaska
jauwelest**, *medium virum complexus est*.

JEBD, *n.a. æqualis, æqvus*, jämlik, jämn.
Jebd ädnam, *terra plana*. **Jebd åse**,
portio æqualis. Sammansättn. och motsats:
Ojebd, ojämn, olika. **Jebda-wuot**, *subst.
æqualitas*, likhet.

JEBDET, *v.a. æquare*, jämka. **Jebdetowet**,
pass. æquari, complanari. **Jebdestet**,
dimin. litet jämka. **Jebdegåtet**, *incipere
æquare*, begynna att jämka.

JEBDETATTET, *v.n. posse æquari*, kunna
jämkas.

JEBDEM, *n.s. æquatio, complanatio*,
jämkning.

JEBDALAKASATS & jebdasats, *n.a. æqualis*,
compar. jämlik. **Jebdalakasats-wuot**,
subst. æqualitas, jämlikhet.

JEBDASTALLET, *paremvel æqualem se
habere*, hålla sig jämlik. **Jebdastallet sodn
sita Stuorasi**, *cum Magnatibus æquali
dignitate esse vult*, han vill hålla sig lika
god med de Stora. **Jebdastalla tuina
alderen kautoi**, *par est ætate tibi*, han är
likåldrig med dig.

JEBDASTALLEM, *n.s. comparatio*,
assimilatio, jämförelse.

JEBDALAKA, *adv. æquali modo*, på lika sätt.

JEBMES, *vasculum e betulæ cortice
confectum*, nävertratt. **Jebmesats**, *dimin.*

JEDET eller **jehdet**, *v.n. Austr. dubitare*,
hæsitare, tvivla, vara villrådig. **Jedeb mon
taina, tåkkaha jalla i**, *dubius sum, an hoc
usui sit idoneum, an minus*, jag är villrådig

om detta duger eller ej. *It. excusare*,
infonem aliquem pronunciare, ursäkta,
överskylla, förklara någon för oskyldig.

JEDETES & jedetem, *n.s. dissvasio*,
avrådande.

JEDNO, *avunculus*, morbroder. Jmf. **ednoi**.

JEGGE, *locus palustris, humus paludosa*, vått
och sumpigt ställe, myr.

JEGGAJES & jeggelakasats, *n.a. paludosus*,
palustribus locis abundans, myrlänt,
våtlänt. **Jeggajes tafo**, *regio uliginosa*.

JEJET, *errare, peccare*, fela. Se **ejet**.

JEJOS & jejedakes, *qui delinquit, qui peccat*,
den som felar, förser sig.

JEKE & jekew, se **eke**.

JEKET, *dicitur de navigiis & vasis aquam &
alia retinere valentibus, ne perfluant*, vara
tät, hålla vatten. **Tat kare i jeke tjatseb**,
hocce vas perfluit, detta kärlet läker, håller
ej vatten. **Jekegåtet**, *incipere aquam
continere*, begynna att bli vattentät.

JEKATET, *obedire*, lyda. **Jekate attjabt**,
obedi patri tuo. **I tat pardne ednebs
jekat**, *matri hic puer non obsequitur*. Även
respondere, svara. **Mannes ih jekat?**
quidni respondes? varför svarar du ej?
Jekatatjet, *incipere obedire*, begynna att
vara hörsam, etc. Jmf. **kuldelet**.

JEKATEM, *n.s. dicto obedientia, obsequium*,
lydnad, hörsamhet.

JELET, *v.n. vivere*, leva. **Äska le jelemen**,
udhuc in vivis est, han lever ännu.

JELEJE, *vivens, qui vivit*, levande. **Jejeji
land**, *terra viventium*, de levandes land.

Jelem, *vita*, se **elem**.

JELLAJET & jelegåtet, ellajet, *incipere vivum fieri, reviviscere*, begynna att få liv, bli levande. Även *convalescere*, bli frisk.

JELASKET, detsamma. *Hiph. Jelaskattet, reviviscere facere, refocillare*, göra levande på nytt, vederkvicka.

JELLETTET, *fovere*, försörja. Även *blandiri*, smickra, smeka. **Sodn jelleta tab**, *fovet illam, scil. cura, studio & amore*, Ef. 5:29. **I le puorak manait ila jelletet**, *nimis non est liberis blandiendum*, man bör ej vara för flat med barn. **Jelletatjet**, *incipere delinire*, begynna smeka.

JEMMAKA, *compar*, jämlik. **Ejtes jemmakab åtset**, *sui quæerere comparem*, söka sin jämlike.

JENJA, jenjok, *grandis, magnus*, stor. **Jenjen adnet**, *magni æstimare*, högakta. **Stuora jenja jaure**, *ingens lacus*, en ganska stor sjö.

JENO, *fluvius, amnis*, å. Se **äno**.

JERBME, jerme, *cerebrum*, hjärna. Jmf. **wooighama**. Även *intellectus*, vett, förstånd. **I le tusne jerbme**, *insipiens es*. Även **Die le sodn mijen jerbme**, *noster ille est dux & auctor*, han är den, som med sina råd och sitt vett anför oss. **Waldin so jerbmen**, *illum sibi elegerunt ducem*. **Jerbme ålma**, *vir confilii plenus*, en förständig man.

JERBMELAKA, *adv. sapienter, prudenter*, visligen, försiktigen. **Wieso jerbmelaka**, *vive prudenter*.

JERBMETEBME & jerbmetes, *insipiens, imprudens*, oförständig. **Aptsa jerbmetebme le sodn**, *plane ille est imprudens*, han är rätt oförsiktig. **Jerbmetes-wuot**, *dementia, imprudentia*, dårskap, oförsiktighet. **Jerbmetes-laka**,

adv. insipienter, stulte, dåraktigt, oförståndigt.

JERBMAK, jerbmok & jerbmalats, jermalats, *n.a. prudens, sapiens*, vis, förständig. **Jerbmak ålma le tatt**, *vir sapiens is est*. **Jerbmak-laka**, *adv. se jerbmelaka*. **Jerbmak-wuot**, *subst. se jerbmeswuot*.

JERBMESWUOT, *sapientia*, vishet, försiktighet. **Jerbmeswuotinas sodn måksa**, *prudentia ductrice vivit*, han tager sig fram genom sin försiktighet.

JERBMOT, *v.a. sapere incipere*, bli förständig, få vett. **Jerbmomen le talle tat ålma**, *hic vir prudentior incipit fieri*. **Kåsses kalka tat pardne jerbmet?** *quando sapiet hicce puer?* när skall denne gossen få vett? **Jerbmogåtet & jerbmagåtet**, detsamma som **jerbmot**. **Jerbmostet**, *dimin.* få litet mera vett. **Jerbmostam le**, *aliquantum factus est prudentior*. Härav *Hiph.*

JERBMOTET, *v.a. facere ut aliquis sapiat*, laga att en blir förständigare.

JERBMASTALLET & jerbmostallet, *ratiocinari, colligere*, uträkna, besluta, sluta. Även *de sapientia se jactare*, skryta av sin vishet. **Ila sagga sodn jerbmastalla**, *nimis de sua se jactat prudentia*, han skryter för mycket av sin klokhet. **Die kuit mon naute tan pira jerbmostallab**, *ita quidem ego illa in re ratiocinor*.

JERBMASTALLEJE, *ratiocinator, ratiocinans*. Även, *qui se de sapientia jactat*, den som uträknar, som skryter av sin klokhet.

JERDET, *circumtondere, circumcidere*, klippa omkring, kringskära. *Propr. de pellibus dicitur*. Jmf. **jardet**.

JERES, *n.a. falsus, non verus*, falsk, oriktig.

Jeres Jubmeli adneje, *idololatra, falsorum Deorum cultor*, avgudadyrkare.

JERES, *adv. se erin. Austr.*

JERETET, *v.n. expergisci, somno evigilare*, vakna upp. Även *resipiscere, ad sanitatem redire*, åter komma till sitt förstånd.

JERANET, *resipiscere*, bli klok.

JERETEM, *n.s. evigilantia*, uppvaknande.

JESK, *glandulæ morbosæ, tumores carnosæ*, växter, svulster. *Morbi est species.*

JESKOTET, *interrogare*, fråga. Se **jäskotet**.

JESS, *adv. rursus, iterum*, återigen. **Adtjek li târo, ja talle jess**, *nuper fuit bellum atque nunc iterum*, det var nyligen krig och nu återigen. **Die jess hiteh tabb**, *it rursum negant*. Även *quoque*, också. **Die jess todn påtah**, *nunc tu quoque venis*, nu kommer du också.

JESSET, *v.a. visere, rimari*, bese, besöka, utforska. **Epet-kus kalka jesset puorebut tabb saheb?** *nonne locum illum accuratius rimabimini?* skallni ej nogare undersöka det stället? **Jessestet**, *dimin.* litet undersöka. **Jessegâtet**, *incipere visitare, perscrutari incipere*, begynna att bese, att rannsaka. **Jessegâtin fârtab saheb**, *omnia lustrare cæperunt loca*, de begynte att noga efterse på alla ställen.

JESSEM, *n.s. lustratio, inspectio*, besiktning.

JEUDAH, *cygni anniculi*, årsgamla svanor.

JEUJ, *muscus albidus in abietibus*, vitaktig moss, som växer på granträ. På västerbottniska: "lav".

JEUJE, *n.a. albus*, vit. **Jeuje påtso**, *reno*

albus, en vit ren. Jmf. **päjok**. **Jeuje-lakats**, *albidus, candidulus*, vitaktig.

JEUTET, jeudet, *v.a. commovere, inducere aliquem ad quidquam faciendum*, förmå en till något.

JIBDNO, *taberna, taberna penaria*, bod.

JIBME, jime, se ovan **ibme**.

JIFFE, *n.s. pingvinitudo*, fetma, gott hull. **Jiffen le**, *obesus est*, han är vid gott hull. **Jiffe påtsoi**, *rangifer pingvis*. Jmf. **addamesne**.

JIFFOT, *v.n. pingvescere*, bli fet, få hull.

JIGGOR, *n.a. qui fame fere inexplebili afficitur*, omättlig, grådig⁸⁴. **Jiggor tjäiwe**, *insatiabilis stomachus. Austr.*

JIKK, *fætus, prægnans*, se **akk. Austr.**

JIKO, *noctu*, om natten. Se **iko**.

JIKTET, *v.n. se jeket*. Även, *in apricum proferre*, uppenbara, låta bli bekant. **Die äska tabb jikti**, *nunc demum id aperuit*, nu kom han omsider fram med det.

JILLAM, ådem jillam, *stratum, pulvinaria & stragula atque omne id, quo sternitur lectus*, sängkläder, bädd. *Austr.* Jmf. **ådatak**.

JILLE, jillak & jillok, *Austr.* Se **all**.

JILLEKEM, jillakåbme & jillekem-raike, *putei sivæ aperturæ glaciei, quæ in lacubus glacie tectis tempore hiberno exsistere solent*, öppningar i isen på tillfrusna sjöar, vak, villvak.

JILLESTET, jillestem & jillotet, se **illestet** etc.

JILLO, *n.s. nequitia, malitia*, ondska. Kol. 3:8.

JILPIS, se **ilpis**.

JINAK & jinok, *n.a. effrenatus, contumax*,

⁸⁴ glupsk

- otämjd, halsstyv⁸⁵. **Jinak herke**, *rangifer freno reluctans*.
- JIPP**, *bubo*, berguv. **Jipp tjuoja**, *bubulat bubo*.
- JIRWESTET**, *male aliquem habere, calamitate afficere*, fara illa med en, tillfoga en olycka. **Stakke jirwesti mo älob**, *lupus gregem meum infestavit*, vargen har gått illa åt min boskap.
- JISSAJES**, *crassus*, tjock. Se **assai**.
- JISSETES**, se **assetes**.
- JISSE**, *Austr.* Se ovan **asse**.
- JITJATJA**, *agnomen gigantis, nomine Stalo*, tillnamn på en jätte som kallades Stalo. Se **Stalo**.
- JITTET**, *provenire, in apertum venire*, framkomma, visa sig. **Qwele jitta**, *piscis supra aquam exsilit*, fisken spritter upp ur vattnet. **Lappom påtsoh leh jittam**, *amissi renones rursus sunt reperti*, de borttappade renar har återkommit till rätta. **Die le tah ko jittom pakoh**, *hæc sunt tamquam verba revelationis*. **Jittestet**, *dimin.* **Jittegätet**, *incipere provenire*, begynna att visa sig.
- JITSET**, se ovan **itset**.
- JIWE**, *Austr. cingulum*, bälte. Se **auwe**.
- JIWAJES**, *n.a. Austr. obesus*, fet, fetlagd. **Jiwajes ålma**, *vir obesus*. **Jiwajes smala**, *ovis pingvis*. Jmf. **Jiffe**.
- JIWNA** eller **jiuna**, *qui in famulatu sunt, familia*, tjänstefolk, legohjon.
- JO**, *adv. jamdudum, jam*, redan. **Jo mana palest**, *jam a pueris*, redan ifrån barnaåren. **Jo ådna**, *dudum*, länge sedan. **Maite todn jo ådna leh munji tjalam**, *quæ dudum ad me scripsisti*. **Jo-kus** & sammandraget **joks**, *num, an*, manne. **Joks todn tjalih?** *num jam scripsisti?* har du skrivit? **Jo-kus påti?** *an venit?*
- JOFA**, **Jofan**, mansnamn, Johannes.
- JOGO**, *conj. sive, aut*, antingen. **Jogo tan jaken jalla mubben jaken**, *sive hoc sive futuro anno*, antingen i detta eller nästa år.
- JOGNA**, *myrtilli rubi*, lingon.
- JOKK & jokka**, *rivus*, bäck. **Jokka kålkita**, *rivus effuit vel deducitur*. **Jokka njalme**, *ostium rivi*, utloppet av en bäck. **Stuora jokka le Laiso**, *Laiso de majoribus est rivis*. **Jokkats**, *dimin. rivulus*, en liten bäck.
- JOKN**, *n.s. sonus*, ljud, gny. **Joknet**, *sonare, sonitum edere*, ljuda, ljumma. **Ädnam jokna**, *terra resonat*, det ljuder eller ljummar i marken.
- JOLLARET & jolloret**, *v.n. volutari, devolvi*, vältras, vältras ner. **Kedke jollari**, *lapis devolvebatur*. **Jollari wuolus åiwi**, *præceps prolapsus est*, han föll huvudstupa.
- JOLLAREM**, *n.s. lapsus, casus*, fall. **Katte jollaremest**, *ne procidat cave*.
- JOLLERTET**, *v.a. volvere*, vältra. **Jollerti kedkeb gruoptan njalmen auti**, *advolvit saxum ad ostium sepulcri*, Mark. 15:47. **Erit-jollertet**, *revolvere*, bortvältra. **Sije kaudnin kedkeb erit-jollertum**, *lapidem invenerunt revolutum*. **Pajas jollertet**, *sursum volvere*, vältra uppför. **Wuolos jollertet**, *deorsum volvere, detrudere*, vältra neråt. **Jollertastet**, *dimin.* litet vältra. **Jollertatjet**, *incipere volvere*, begynna att vältra. **Jollerteje**, *volvens*, den som vältrar.
- JOLLERDATTET**, *facere ut volvatur*, låta vältra.

⁸⁵ halsstarrig, hårdnackad

JONKAR, *generosus, nobilis*, adelsman

JONKA, mansman, Jonas.

JOPE, **jope juss**, *formula dubit. forte, videre licet*, man får väl se, det kommer därpå an. Även **jope le allem**, *jam quidem perfecit*, han har ju fullbordat. *Ubi affirm. est.*

JORALAND, *patria*, fädernesland. Joh. 4.

JOULA, **Joula-passe**, *festum natalitiorum Christi*, julhelg. **Joula mano**, *mensis hujus festi*, december.

JOULET & ibland **jolet**, *v.a. sepelire, tumulo inferre*, begrava. **Kåsses kalka todn joulet mo manab**, *quando infantem meum sepelies*. **Jouletet**, *Hiph. facere ut sepeliatur*, låta begrava. **Jouletete jabmikitate**, *faciatis ut sepeliantur defuncti vestri*. **Jouletowet**, *pass. sepeliri*, begravas. **Kåsse kalka sodn jouletowet?** *quando sepelietur?* när skall han begravas?

JOUNES-MÄSSO, *festum S. Johannis, tempore solstit. æstiv.*, midsommar. **Jounes-mässon peiwe**, *dies S. Johannis*.

JOWOTS, *Austr.* se ovan **auwotes**.

JOUSET, *assequi, attingere*, hinna. Se **jäkset**.

JOUTO, *n.s. vacatio negotiorum atque curarum*, tid, ledighet. Jmf. **asto**. *Boreal*. **Jus leb jouton**, *si vacabo*, om jag får tid.

JOUTOLATS, *n.a. qui vacat, qui vacationem habet*, den som har tid. **Joutolats leh todn tann pargoi**, *isti tu vacas operi*, du har tid med den förrättningen.

JUBMA, *n.s. sonus, sonitus*, ljud, ljummande. Jmf. **jokn**. **Todn kullah alde jubmab**, *sonitum ejus audis*, Joh. 3:8. **Harbmes jubma kulloi**, *ingens auditur murmur*, det hörs ett ganska stort sorl.

JUBMAT, *v.n. murmurare, sonare*, ljuda, sorla. **Åbbå wuobme jubma**, *tota resonat silva*, hela skogen ljummar.

JUBMEL, **Ibmel**, *Deus*, Gud. **Kolmaktalats Jubmel**, *Deus Triunus*, den treenige Guden. **Ätja Jubmel**, eller rättare **påito Jubmel**, *idolum*, avgud. **Ibmela laina**, *Tornens. cibus*, Gudslån, mat. **Jubmela pallo**, *timor Dei*, Gudsfruktan. **Jubmelen piejetus**, *summi Numinis ductus*, Guds skickelse. **Jubmel-wuot**, *Divinitas*, Gudom. **Kolme personeh Jubmel-wuotesne**, *tres Personæ Divinitatis*, tre personer i gudomen. **Jubmel-pallolats**, **Jubmel-pallejes** & **Jubmel-fruktog**, *pius*, gudfruktig. **Jubmel-palloswuot**, *pietas*, gudfruktighet. **Jubmel-palloslaka**, *adverb. pie*, gudfruktigt. Motsats:

JUBMELATTES, **Jubmelheitanes** & *Aust.*

Jubmelaptes, *impius*, ogudaktig.

Jubmelattes-wuot, *impietas*,

ogudaktighet. **Jubmelattes-laka**, *adv. impie*, ogudaktigt.

JUBMELATS, *n.a. Divinus*, gudomlig.

Jubmelats puore-takko, *beneficium Divinum*, gudomlig välgärning.

Jubmelats-wuot, *Divinitas*, gudomlighet.

JUDA, **Judar**, *Judæus*, Jude. **Judari ädnam** eller **land**, *Judæa, terra Judaica*.

JUDJOT, *resciscere*, få veta, komma i erfarenhet av. **Ko sodn judjoi, atte tåro fuowa li tjåkanam**, *cum certior factus esset copias colligi*, när han fick veta, att krigsfolk samlades. **Judjostet**, *dimin.*

- något litet få veta. **Judjogåtet**, *incipere comperire*, begynna att få veta.
- JUDJOM**, *n.s. cognitio*, kunskap, erfarenhet.
- JUDJOTET**, *v.a. Austr. persuadere, ad credendum inducere*, inbilla. **Judjoti munji tabb**, *istud mihi persvasit*.
- JUEDDET**, *v.n. cursu celeri progredi, celeriter moveri*, fara fort fram. **Juedda ko njuola**, *ut telum avolat*, han far som en pil. **Qwele juedda wermai**, *piscis reti impingit*, fisken ränner på nätet. Även *motu pergere*, fara fort i sin rörelse. **Wadnas juedda aimo kukkeb, ko alas akti le mannagåtam**, *scapha in motu incepto aliquamdiu pergit*. **Jueddegåtet**, *incipere cursum celerare*, begynna att röras fort.
- JUHDOS** eller **judos**, *n.a. sævus, terribilis*, grym, förskräcklig. **Judos ålma**, *vir torvus*. **Juhdos-wuot**, *subst. atrocitas*, grymhet.
- JUGLO**, *Austr. infantes*, barn. **Ija-juglo & Boreal. ija-skuglo**, *noctua*, nattuggla.
- JUKK**, *Austr. rivus*, bäck. Se **jokka**.
- JUKKET**, *v.a. bibere*, dricka. **Wadde munji jukket**, *da mihi bibere*, giv mig dricka. **Jukkestet**, *dimin.* dricka något litet. **Algam le jukkestet**, *bibaculus factus est*. **Jukkagåtet**, *incipere potare*, begynna att dricka. Även **Die le sodn jukkagåtam**, *vino factus est deditus*, han har begynt älska drycker.
- JUKKEJE**, *bibens, potator*, den som dricker, drinkare.
- JUKKEM**, *n.s. potatio*, drickande. **Jukkem kradneh**, *combibones*, supbröder. **Jukkem-padtjoh**, *crapula*, ölsjuka⁸⁶. **Jukkem litte**, *vas e quo bibitur*, dryckeskärl.
- JUKKELET**, *celeriter combibere*, hastigt dricka. **Jukkeli ja wadsi käinobs**, *celeriter bibit & abiit*, han drack fort och gick sin väg. **Jukkelib mon tab aktok**, *solus hocce ebibi*.
- JUKKAK**, *qui nihil adhuc potavit*, den som ännu ej druckit. **Jukkak leb mon udne**, *hodie nihil bibi*.
- JUKKATJET**, *bibitum*, till att dricka. **Påte jukkatjet**, *veni bibitum s. potatum*. **Wadsin jukkatjet**, *potatum abiverunt*, de gick att dricka.
- JUKKASTALLET**, *v.a. intens. strenue potare, perpotare*, dricka brav. **Kettjo peiwit jukkastallet**, *totos dies perpotare*. **Jakkastalleje**⁸⁷, *perpotans*, drinkare, fyllhund.
- JUKKALES**, *n.a. potator, bibaculus*, som gärna dricker. **Jukkales akkakuts**, *anus bibacula*. **Jukkales-wuot**, *subst. bibacitas*, dryckenskap, fylleri. **Jukkales-wuot, die tatt peista almatjit**, *bibacitas homines corrumpit*.
- JUKKATET**, *v.a. (quasi Hiph. verb jukket) potum dare, inebriare*, giva att dricka, pläga. **Jukkate smalait**, *da potum ovibus*, giv vatten åt fåren. **Jukkate tab ålmab winein**, *da vinum huic viro potum*. **Jukkatatjet**, *incipere id facere*, begynna att giva dricka. **Jukkateje**, *qui potum dat*, den som giver att dricka.
- JUKKASTAK**, *n.s. potus, potio*, dryck. **Wadde sunji jukkastakab**, *da illi potum*. **Nialkes jukkastak**, *potus saporis grati*.
- JUKKELWAS**, *n.s. compotatio*, dryckeslag, suplag. **Jukkelwasen tjuodtjot**, *compotationi interesse*, vara med på drickes-kalas.

⁸⁶ rus

⁸⁷ Bör väl vara "jukkastalleje".

JUKKETATTET, *posse bibi*, kunna drickas. **I tat tjatse jukketatte**, *hæc bibi nequit aqua*.

JUKKASTOWET, *v.n. sitire*, vara torftig.

JUKKEMAS, *potio*, dryck. **Epe adne jukkemaseb**, *quod bibamus non habemus*, vi har intet att dricka. Även **I le tat anje jukkemasen**, eller **i tat anje jukkemasen orro**, *hoc non adhuc potui est aptum*, detta duger ännu intet att dricka.

JUKKEMLAKA, *adv. modo ad bibendum idoneo*, på tjänligt sätt att dricka. **Juo-kus tat le jukkemlaka laketum**, *num hoc jam ita est præparatum, ut bibi queat*, är nu detta så tillagat, att det kan drickas.

JUKKO, *pron. qui*, vilken, den som.

JUKO, *n.s. cura, educatio*, omvårdnad, uppfostran. **Puore jukon le**, *bona fruitur cura atque educatione*, han har god skötsel och uppfostran. *De infant. plerumque dicitur*.

JUKOT, *v.a. curare, curam gerere, educare*, sköta, vårda, uppfostra. *De infant.*

JUKOJE, *nutrix, altrix*, sköterska.

JUKRE, *n.s. tuber, tuberculum, tumor*, knöl, knut, svullnad. *Synon. tjakse*.

JUKREK, *n.a. glandulosus, tuberibus abundans*, knölig, knagglig.

JUKS-AKKA, *una ex filiabus Deæ Mudderakka, cui (scil. juks-akka) curæ esse infantes, prisci Lappones sibi persvaserunt*, jmf. **Mudder-akka**, en gudinna hos de forna lappar, som troddes besörja om barns uppfostran och ans.

JUKSEH, *loramenta, quibus lignea instrumenta nivem supernatantia pedibus alligant Lappones*, remmar, varmed

lapparna binda fast skidorna vid fötterna. **Juksetet**, *verb. dicta ligna pedibus loris alligare*, binda skidor på fötterna. Jmf. **sappek**.

JUKT, *adv. heri, igår*. Se **ikto**.

JUKTE, *conj. Austr. quod*, att. Se **jutte**.

JULLES, **julles wuobme**, *silva raris consita arboribus*, en skog, där som är långt emellan träden, gles skog. Jmf. **juolles**.

JULKA, *adv. palam, manifeste*, uppenbarligen.

JULLEN, se nedan **jålle**.

JULLOS, *n.a. Austr. communis*, allmän.

Jullos puotselwas, *morbis epidemicus*, farsot, allmän sjukdom.

JUMA, *sonus, strepitus*, gny. Se **jubma**.

JUMFER, *virgo*, jungfru. Se **neita**.

JUMPEL & jumpeles, *Austr.* se **jukre, jukrek**.

JUNGI, *cultellus*, liten kniv. *Austr.*

JUNKAR, se **jonkar**. *Perhibetur etjam idolum antiquis fuisse temporibus*.

JUO, *jam pridem*, allaredan. Jmf. **jo**.

Juokokats, *dimin. idem, Austr.*

JUOBBA, **juobba kåbbo**, *alteruter*, endera.

Juobba sä littja, *alterutrum erit*, ettdera blir det. **Juobbe-jam**, *quanto magis*, fast hellre. **Laitin so, juobbe-jam to**,

vituperabant illum, quanto magis te. Även *neg. Idtji so etse, juobbe-jam to, non amabat illum, quanto minus te?* han

älskade ej honom, huru mycket mindre skall han icke älska dig?

JUOH, *nominat. plural. pron. juok, qui*, de som. **Juoh siteh**, *qui volumt*.

JUOIKET, *v.n. Lapponum more canere, tremulo cantu canere*, sjunga som lapparna, tralla. **Wuola almats alo juoika**,

- ebrius semper cantat*, **Juoikestet**, *dimin.*
Juoikegåtet, *incipere cantare*, begynna att sjunga som lappar. **Juoikastallet**, *frequ. & intens.* sjunga med iver och eftertryck.
Ikto jukkeime ja juoikastalleime puorist, *heri bibebamus & cantabamus vehementer.*
- JUOIKEJE**, *qui more Lapponum cantat*, den som sjunger på lappvis. **Juoikem**, *cantus Lapponem*, lappsång.
- JUOK**, *pron. qui*, den som. **Juok le**, *qui est.*
Juobken & juobke, *aliquid, quidquam*, något. **Juostek**, *ex aliquo loco, alicunde*, någonstädes ifrån. **Tietah kus todn juostek?** *scisne alicunde quidquam novi?* har du några tidningar någonstädes ifrån?
- JUOKE & juokahats**, *pron. unusquisque*, var och en. **Juoken sajen pargar piämbob ådtjo**, *artem quævis alit terra*, den som kan något göra får allestädes födan.
Juokahats tijest, *unusquisque vestrum.* **I le wuorbe juokahatjen**, *non unumquemque prospera sequitur fortuna.*
- JUOKATET**, *v.n. separari, digredi*, söndras, skiljas åt. **Juokati suste**, *digressus est ab illo*, han skildes från honom. **Juokatikan** (*dual.*) **kåbba harasas**, *a se invicem digressi sunt*, de tvenne skildes åt, och gick var och en sin väg.
- JUOKO**, *n.s. divisio, distributio*, delning, byte. **Arbe juoko**, *distributio hæreditatis*, arvsskifte. **Kåsse juoko juoketowa**, *cum præda partitur*, Jes. 9:3. **Rathe juoko**, *bivium*, vägskillnad.
- JUOKET**, *v.a. partiri, dividere*, dela, byta.
Juoke piämbob manait, *distribue cibum liberis.* **Juoke räkto**, *distribue juste*, dela rätt. **Juokestet**, *dimin.* litet dela.
Juokegåtet & juokajet, *incipere partire, distributionem instituere*, begynna att dela.
JUOKEJE, *dividens, partitor*, den som delar, bytesman. **Juokem**, *divisio*, delning.
JUOKEDATTET, *facere ut dividatur, posse dividi*, låta dela, kunna delas. **Juokedatte arbeb**, *fac hæreditatem distribui*, låta byta⁸⁸ arvet. **Tat uttjes arbe i juokedatte nali**, *exiguum hocce patrimonium distribui vix potest*, det lilla arvet kan knappt delas.
JUOKOT, *v.n. dividi*, delas. **Juokot kalka qwekte sajai**, *in duas dividetur partes.*
JUOKETET, *aliquid dividendum curare*, låta dela. **Arbeb juoketet**, *patrimonium distribuendum curare.* **Juoketatjet**, *incipere curare distribuendum*, begynna att låta dela. **Juoketem**, *distributio*, utdelning.
JUOKETEJE, *divisor, qui distributionem faciendam curat*, delare, bytesman.
JUOKELES, *n.a. distinctus, separatus*, särskild, åtskild. **Juokeles jaure**, *lacus ab aliis distinctus, sive cum cæteris nullo cohærens nexu*, en särskild⁸⁹ sjö, en insjö.
JUOKATUS, *n.s. differentia*, åtskillnad.
JUOKADSWUOT, *discrepantia*, skiljaktighet.
JUOKOS, *n.a. varius, divisus*, avskild.
JUOKEWES & juokemes, *n.a. Austr. divisibilis, dividendus*, som kan delas.
Även **Orrot kaskrebs juokewen**, *a se invicem distare*, vara sins emellan åtskilda.
JUOKS, *arcus*, båge. **Juokseb kiäldet**,

⁸⁸ skifta, fördela

⁸⁹ åtskild, avskild

tendere arcum, spänna upp båten. Även *Constellatio ursæ majoris*, Karlavagnen. **Juoksin wuotjet**, *arcu tela mittere*, skjuta med båge. **Atja juoks**, *iris*, regnbåge. **Atja juokseb kiälda**, (*prop. Jupiter arcum tendit*) *iris fit conspicua*, regnbågen blir synlig.

JUOLKE, *pes*, fot. **Juolke lapa**, *planta pedis*, fotblad. **Juolke wank**, *podagra*. **Juolkist leb**, *æger sum pedibus*, jag har ont i fötterna. **Kintel-juolke**, *candelabrum*, ljusstake. **Juolke pardne**, *nothus*, oäkta son. **Juolke-pelak**, *cui tantum est unicus pes, sive qui altero æger est pede*, som har en fot, som är ofärdig i den ena foten.

Juolke-tak, **-teke** eller **-tebme**, *pedibus carens*, som har inga fötter. Även **Aptsä le sodn wadset juolketebme**, *nimis est tardus eundi*, han är ganska långsam att gå.

JUOLKET, *v.n. pedibus convallescere*, bli frisk i fötterna. *Propr. de illo, cui fracta sunt crura*.

JUOLKAK, *n.a.*. **Kåbda juolkak**, *cui lati sunt pedes*, som har breda fötter. **Qwekte-juolkak**, *bipes*, som har två fötter. **Nelje-juolkak**, *quadrupes*, **Stuora nelje-juolkak juttus**, *vasta quadrupes*.

JUOLKAJES & juolkos, *n.a. pedibus celer*, snäll⁹⁰ på foten. **Juolkos piädnak**, *canis cursu valens*.

JUOLLETES & juolles, *n.a. commodus, tranquillus*, bekvämlig, rolig⁹¹. **Juolles wiesom**, *vita tranquilla*, ett nöjsamt leverne. **Juolletesi mon piäsib**, *otium nactus sum*, jag kom i ro och stillhet.

JUOLO, **juolleswuot & juolleteswuot**, *n.s. otium, tranquillitas*, rolighet⁹², stillhet.

Juolosne orrot, *in otio versari, ab negotiis vacare*, vara ledig.

JUOLLET, *adv. tranquille*, i ro och stillhet.

Harbmat juollet le tane wiesot, *heic vivere valde commodum est*.

JUOLPE, *Austr. truncus, tigillum*, klabb.

JUOMITS, *gemellus*, tvilling. **Juomitjit piäbmei**, *gemellos enixa est*.

JUOMO, *herbæ nom. rumex acetosa*, syra, syrgräs. *Lapponibus esculenta est*.

Juomoit wuossjet, *acetosam coquere*, koka surkål. **Juobmo-melke**, *lac cum dicta herba cocta & rite præparata permixtum*, mjölk blandad med syrgräs, som blivit kokt och tillagad.

JUONE, *semita sive vestigia, quibus per nivem progressi sunt renones, tempore hiberno*, en stig eller spår i snön efter renar, trampad väl i snön. *Austr. Jmf. aido*.

JUORBA & juorbajes, *de scaphis & navigiis dicitur, quæ in utramque vacillant partem, oscillans*, kullrig⁹³. **Juorbajes wadnas**, *scapha vacillans, non stabilis*, en kullrig båt.

JUORBOT, *v.n. in utramque vacillare partem, oscillare, (de navigiis) kullra*, vara kullrig eller ostadig. **Wadnas juorbo**, *scapha oscillat*, båten gungar eller skakar.

JUORE, *n.s. dubitatio*, tvivlande. **Juorai pätet**, *in dubitationem adduci*, bli tverådlig, komma i tvekan. **Mon leb qwekten juoren**, *in dubio sum*, jag är tvivelaktig. **Juoreg**, *detsamma*.

JUORET, *dubitare, hæsitare*, tvivla. **Ele kukkebu juore**, *noli amplius hæsitare*.

Juorestet, *dimin.* något litet tveka.

Juoregätet, *incipere hæsitare*, begynna att bli villrådig.

⁹⁰ snabb

⁹¹ lugn

⁹² lugn

⁹³ om en ostadig båt som rullar

JUOREJE, *dubitans, hæsitants*, tvehågsna, tvivlande. **Juoretakes**, detsamma.

Juorem, *subst. dubitatio*, tvivelsmål.

Juoremesne tjodtjo, *in dubio est*, han är tverådlig.

JUORRAT, *moliri, machinari*, stämpla, ha för händer. **Waimo juok juorra fuonos sluokin**, *cor, quod dolos commolitur*, hjärta, som umgås med argan list, Ords. 6:18.

JUORJET, *parcere, reservare*, spara, skona.

Ib tiete massan so juorjetja, *in quem illum reservet usum nescio*, jag vet ej vartill han spar honom. **Juorjestet**, *dimin.* litet spara, skona.

JUOSKOS, *n.a. rigidus*, stel, kall. Jmf. **kittjos**.

JUOSSA, *adv.* **Man juossa todn påtah?**

quando venis? när kommer du? **Man juossa tuste ådtjob pednikitan?** *quando quas mihi debes persolves pecunias?* när får jag igen mina penningar av dig? Även **man juossa?** *quam cito?* huru snart? huru tidigt?

JUOWA, *n.s. moles lapidum, lapides congesti*, stenhög, myckenhet av stenar. **Juowa landa** eller **juow-ädnam**, *terra lapidosa*, stenigt land.

Juowajes & juowai, *n.a. lapidosus*, stenig.

Juowajes ware, *mons lapidosus*, stenigt berg. **Harbmat juowai le tat ädnam**, *hæc regio valde lapidosa est*. **Juowajes-laka**, *adv. lapidose*, stenigt.

JUOWNEN, *adv. seorsum, separatim, aliqua exinde distantia*, åtskilt, ett stycke därifrån.

JUOWET, *v.a. locum parare*, göra rum.

Juowe sajob tasan, *fac huicce locum*. Jmf. **sjuowet**.

JUOWANET, *v.r. locum sibi facere*, taga sig rum. Även **Wanka le juowanam**, *morbus invaluit, auctus est*, sjukdomen har tilltagit.

JUPTSE, *pulmentum*, välling. **Juptseb tjasket**, *pultem coquere*, koka välling.

JURA, juru & jurr, *adv. ita prorsus, plane, rättså, just*. **Påti juru ko mon lijeb wuolgemen**, *eo ipso momento venit, cum essem abiturus*, han kom just då jag skulle fara bort. **Jurr tann peiwen**, *illo ipso die*, på samma dag. **Die le jura naute**, *ita omnino est*, det är alldeles så.

JURTET, *v.a. cogitare*, tänka. *Boreal. H.*

JURTAKEH, *n.s. cogitatio*, tanke. **Pahas jurtakeh**, *cogitationes scelestæ*, onda tankar. Jmf. **ussjolmes**, **ussjotet**.

JUS, *conj. si*, om. **Jus sitah**, *si vis*, om du vill.

Jus påtah, *si venis*. **Jus alas måratowa**, *si demum irascitur*, om han äntligen blir ond. **Juspiss & juspese**, *si forte, si saltem*, om åtminstone, om till äventyrs. **Jusspese sodn tjuote jårbå Dalait adna**, *die le kalle nuokes, si forte s. si ad summum centum habet Imperiales, certe plures illi non sunt*, om han till det högsta har 100 riksdaler, så har han säkert ej mera.

JUSKETET, *v.n. ad aliquid offendere*, stöta sig emot något. **Wadnas jusketi kedkai**, *scapha ad lapidem offendeat*, båten stötte emot sten. **Jusketastet**, *dimin.* litet stöta sig. **Jusketet akti**, *collidere*, stöta tillsammans.

JUSKOTET, *v.a. impingere, iucutere*, stöta på, klubba på. **Åiweb såbbin juskoti**, *scipionem in caput ejus incussit*, han slog honom i huvudet med en käpp.

JUSKESET, *obnixe moliri, magno contendere labore*, med mycket bemödande sträva, tråka. **Paje so juskeset taina**, *fac illum istud improbo conari labore*. Även *Vocem edere*, låta, ljuda. **Piädnak juskesa**, *canis latrat*, hunden skäller. **Kassa kiälin juskesi**, *rauca locutus voce*. **Jipp juskesa**, *bubo bubulat*.

JUTSET, *v.n. sonare, vocem edere, fremere*, dundra, ljuda. **Atjekuts jutsa**, *Jupiter tonat*, åskan går. **Mana jutseh**, *liberi strepunt*. **Jutsetet**, *dimin.* litet dundra. **Jutsagåtet**, *intonare*, begynna att dundra. **Åbbå wuobme jutsagåti**, *tota intonuit silva*.

JUTSA, *n.s. fragor, sonus, fremitus*, ljud, brak. **Jutsa kulloi**, *strepitus auditur*.

JUTTE, *quod, quia*, att, emedan. **Taka naute, jutta attjat nau sita**, *fac ita, quia sic vult pater tuus*. **Mon kulab jutte jabmam le**, *audio quod mortuus sit*, jag hör att han är död. Jmf. **atte**.

JUTTET, *iter facere, migrare*. Se **jättet**.

JUTTUS, *n.s. animal, bestia*, djur. **Haleteje juttus**, *bestia volatilis*, flygande djur. **Juoke juttus piäbmob tarbaha**, *alimento cuius animalis opus est*. Även *infans recens natus*, nyfött barn. **Åddå juttus le musne**, *mihi est infans recens natus*. **Juttusats**, *dimin.* ett litet djur, *animal minusculum*.

JUWE, jiwe, *Austr.* Se **auwe**.

JÅBBERM & jåbber, *lacus minusculus, palus stagnum*, en liten sjö, kärr, puss. **Jåbbermats**, *dimin. idem*.

JÅDDETET, *v.a. retia piscibus tendere*, sätta ut nät för fisk. **Jåddetastet**, *dimin. idem*.

Jåddetatjet, *incipere retia tendere*, begynna sätta ut nät.

JÅDDETEKE, *n.a. Jåddeteke le tat jaure*, *in hoc lacu nulla sunt retia posita*, i denna sjön är inga nät utlagda.

JÅDDO, *rete piscibus positum*, ett för fisk utsatt nät. **Jåddoit åppet**, *retia visitare*, vittja näten. **Jåddo pådd**, *tempus retia piscatoria tendendi opportunum*, tjänlig tid att lägga ut nät.

JÅDDES, påske jåddes, *calceamenti ad calcem commissura, more Lapponibus familiari*, skarv på skor vid hälen.

JÅGNA, *myrtilli rubi*, lingon. Jmf. **Jogn**.

JÅIMOT, *v.n. convolutari, confuse complicari*, sammanvecklas, ihopskrynklas. **Jåimom**, *adject. s. partic. rugosus*, skrynklig.

JÅIMOTET, *v.a. corrugare*, göra skrynklig, göra skrovlig. **Tuoljeb jåimotet**, *pellem corrugare*, göra skinnet skrovligt.

JÅKKA, *rivus*, bäck. Se **jokka**.

JÅKKO, *coriacea aut viminea fibula in prora rhedæ, cui adnectuntur temones*, sölja varvid skaklarna fästes, På västerbottniska "tugu". Härav *verb.* jåkkalet, *quando temones a dicta fibula disjunguntur*, när skaklarna slipper lös från släden.

Jåkkeltet, *rhedam a temone disjungere*, taga släden lös ifrån skaklarna.

JÅKSET, *v.a. assequi, attingere*, hinna på.

Sodn jåksi mo wiäkemin, *cursu me affectus est*, han hann på mig med löpande. Även *sufficere*, räcka till, förslå. **I mo rade tasa jåkse**, *isti rei non meæ sufficiunt opes*, min förmögenhet sträcker sig ej så vida. **I tat måddit jåkse**, *multis hoc non sufficit*, detta räcker ej till för många. **Ib**

jåkse, *attingere non valeo, pertingere non possum*, jag når ej. **Jåksetet**, *dimin.* litet hinna till. **Jåksegåtet**, *incipere assequi etc.* begynna att hinna på. **Juo le tat nuorab pãrrasubbu weljeb's sjaddoin jåksegåtemen**, *jam junior hicce ad illam, qua frater est major natu, staturam cœpit pervenire*, denne yngre börjar nu snart att bli lika stor till växten som sin äldre broder.

JÅKSELET, *v.a. frequ. celeriter assequi, cito attingere*, hinna hastigt uppå. **Jåkseli so käinon nala**, *in via illum celeriter oppressit*, han hann honom strax på vägen.

JÅKSETET, *v.n. attingere, pervenire posse, nåkas⁹⁴*, kunna komma till. **Ib mon tassa jåkset, ila kukke le tokko**, *illuc pervenire non possum, nimis longe hic distat*, jag kan ej komma dit, det är alltför långt. Även *advenire*, ankomma, anlända. **Die todn äska jåkset**, *nunc tu demum advenis*, nu först sker din ankomst.

JÅKSATALLET, *v.n. cursu vinci, attingi*, bli påhunnen, hinna. **Jåksatallib suste talla**, *me statim assecutus est*, han hann på mig strax. **Jåksatallime rasjost**, *nos pluvia oppressit*, regnet hann oss.

JÅKSOS, *n.a. aditu possibilis, quod attingi potest*, det man kan komma till, som kan nås. **Jåksos meren le so sita**, *ejus adiri potest domicilium, (scil. quia non nimium distat)* man kan komma till hans by eller hemvist. **Kåsse todn jåksos merai påtab, die mon wuordab to teke**, *cum propius adveneris, te huc exspecto*.

JÅLLE, *n.s. pingvitulo, imprimis quæ ad dorsum est, in animal escul. lardum*, fetma, fetma på ryggen, späck. **Jålleb waskastet erit**, *pingvitudinem auferre, maciem inducere*, förtaga fetman, göra mager. **Jållats**, *dimin. parvula pingvitulo*, liten fetma. **Jållatjin, le tat smala**, *aliquantum hæc ovis pingvis est*.

JÅLLOT, *v.n. pingvescere in dorso*, bli fet på ryggen. *De animal. escul.* **Tjaktjen påtsoh jålloh**, *autumno pingvescunt renones*.

Jållostet, *dim.* bli något litet fet.

Jållogåtet, *pingvescere incipere*, begynna att bli fet.

JÅLLERDET etc. *volvere*. Se **jollertet**.

JÅLLET & jålåtet, *circumire, ambire*, gå omkring, omringa. **Jålåta mo**, *me cirumit*, han går runt omkring mig. **Maite sodn tanne jålla?** *quid heic ambit?* vad går han efter här?

JÅLÅTEM, *n.s., circuitio, ambitus*, omgång.

JÅMAT, *v. imperf. persvaderi posse*, kunna förmås till något. **Juobe juss jåmat**, *videsis si possit persvaderi*, man får se, om han låter sig övertalas.

JÅRBA, jårbes & jårbok, *n.a. rotundus*, rund. **Jårbes ko ruo**, *rotundius ut pila*, rund som en boll. **Jårbah monneh**, *ova rotunda*. **Jårba qwele**, *piscis non dissectus*, ofläkt fisk. **Skant jårbes**, *circulari forma rotundus*, cirkelrund.

Åbbå jårbes, *totus teres*, hel och hållen.

Jårbok-wuot, *subst. rotunditas*, rundhet.

Ädnamen jårbok-wuot, *rotunditas terræ*.

JÅRBAK, *truncus, tigillum*, klabb.

JÅRBOT, *n.s. rotunditas*, rundhet. **Jårbotesi**,

⁹⁴ komma närmare, nå fram till

- in gyrum*, i en rundel. **Kedkit jårbotesi piejet**, *lapides in gyrum disponere*. **Jårbotesi le tat ware**, *mons hicce rotunda est figura*, detta berget är runt.
- JÅRBOT**, *v.n. rotundari*, bli rund.
- JÅRBOTATTET**, *quas. dic. jårboken takket*, eller **jårbotet**, *rotundare, rotundum efficere*, göra rund.
- JÅRBEDAK**, *Austr. rota*, hjul. Se **jåraltak**.
- JÅRD**, *n.s. prædium*, lantgods, jordägor. **Jårdeb tjodtjaldattet åddåsisst**, *novum prædium exstruere*. **Jårdeb tjodtjotet**, *operam dare agriculturæ*, arbeta på lantbruk.
- JÅRDET**, *sepelire*, begrava. Se **joulet**. Även *abscondere, abdere*, gömma. **Ib tiete kussa litja jårdem**, *nescio quo abdiderit*.
- JÅRGA**, *n.s. quod vertitur*, det som vändes omkring. *Vertigo, rotatio*, omvirvlande.
- JÅRGETET**, *v.n. revertere*, vända om igen. **Jårgeti wast heibmai**, *domum iterum revertit*, han vände om hem igen. **Jårgeti autos spaiteswuotin**, *miranda reversus est celeritate*. **Jårget ruobi**, *reverte citius*, vänd om fort. **Jårgetastet**, *dim. litet vända sig om*. **Jårgetatjet**, *incipere reverti*, begynna att vända om.
- JÅRGAT**, detsamma. Sällsynt. Även *desinere*, upphöra. **Die jårgai abrotet**, *pluere desiit*, det upphörde att regna. *H. qu. dim.*
- JÅRGESTET**, *v.a. invertere, immutare*, förvända, förändra. **Ele jårgeste mo pakoit**, *noli mea invertere verba*, förvänd icke mina ord. **Karwoitat jårgeste mubbe pelai**, *invertite vestimenta tua*, vänd ut och in på dina kläder.
- JÅRGETEJE**, *qui revertitur*, den som vänder om, som vänder tillbaka. **Jårgetem**, *reversio*, återkomst.
- JÅRGELET**, *v.a. convertere*, omvända. **Jårgelet tjalmit mubbai**, *ora & oculos in aliquem convertere*. In *eccles. usu recepta sunt*: **Jårgelet etjebes suddost**, *a peccatis abstinere, resipiscere*, omvända sig ifrån sina synder. **Jus epet jårgele etjebte**, *nisi conversi sueritis*, Matt. 18:3 etc., dock felaktigt. Bättre säger man: **heitet suddob, puorebu mjålei påtet**, etc. *resipiscere, ut illud rite transtulit Reverend. D:s D:r Högström, in eis, quæ Lapponica lingua edidit scriptis*. **Jårgelet erit**, *avertere*, använda, vända bort. **Tjalmit erit jårgelet, oculus avertere.**
- JÅRGELEJE**, *convertens, qui convertit*, den som omvänder. **Jårgelem**, *conversio*, omvändning. **Almen, nasti, talki jårgelem**, *conversio cæli, astrorum, tempestatum*. **Erit jårgelem**, *aversio*, användande.
- JÅRGALASTET**, *v.r. convertere se, celeriter se aliquo vertere*, vända sig, hastigt vända sig om. **Jårgalasti munji**, *se ad me convertebat*, han vände sig till mig.
- JÅRGALDATTET**, *facere ut quis revertatur*, laga så att en vänder om. **Jårgaldatte ålob**, *fac ut grex regrediatur*. **Jårgaldatte åloi**, *fac ut revertatur ad gregem*, laga att han kommer tillbaka till hjorden. Även **jårgaldattet pednikit**, *pecunias restituere*, återbära penningarna. **Kaunit irkai jårgaldattet**, *donum sive pignus nuptiale sponso remittere*, återlämna gåvorna.
- JÅRGALDATTEM**, *n.s. quando consilio inito*

renuntiamus, återbud. Även *restitutio*, återställande.

JÄRGELWAS, *conversio*, omvändelse.

JÄRGESDATTET, *v.n. posse converti*, kunna vändas om. **I tat mill jårgesdatte**, *hæc mola non est versatilis*, denna kvarnen kan ej vändas omkring.

JÄRGOTET, se **jårgelet**. **Mubbe pelai jårgotet**, *in alterem partem versare*, vända om på andra sidan. **Passemeb jårgotet**, *versare veru*. **Jårgotallet**, *frequ. huc & illuc versare*, vända om på alla sidor. Även **Jårgotalli kukkeb**, *diu hæsitabat*, han stod länge och betänkte sig.

JÄRK, *commissura*, skarv. **Jårket**, *connectere*, skarva. *Boreal.* se **jåtka**.

JÄRRET, *v.n. cadere, labi*, falla. **Kåsså muora jårra**, *tasa tatt patsa orrot*, *in quem arbor cadit, illo ipso permanet loco*, dit träd faller, där blir det liggande. **Katte abma todn jårrah**, *cave ne cadas*, akta dig att du ej faller. Även *circumire, in gyrum circumagi, rotari*, gå omkring. **Milla jårra**, *mola circumvertitur*, kvarnen går. **Algi pira jårret**, *circumire cæpit*, han begynte vända sig runt omkring. Även, **Wuoidnen litja kokte tat ata jårra**, *videre licet, quis sit hujus rei eventus*, man får se vad den saken får för en utgång. Även **Walde tab pardneb etjet manan, jus sodn matta to kåten jårret**, *hunc tibi filium adopta, si tibe rite inserviat*, tag denne pilten till ditt eget barn, om han kan gå dig tillhanda. **Jårrestet**, *dimin.* **Jårregåtet**, *incipere rotari, labi incipere*, begynna att gå omkring, att falla. **Jårrelet**, *frequ.* **Jårreli akta sajai**, *in uno eodemque loco in gyrum circumferebatur*, han trillade

runt omkring på ett och samma ställe.

Jårreli jokkai, *in flumen delapsus est*, han föll i strömmen. Härav:

JÄRRELASTET, *v.n. dimin. verbi frequ.* **jårrelet**, litet rulla omkring, falla.

JÄRRELES, *n.a. versatilis*, som kan vändas om. **Jårreles milla**, *mola versatilis*.

Jårreles njuoktjem, *lingua garrula, it. facunda*, en talande tunga, vältalig tunga.

JÄRRETET & jårrådattet, *v.a. Hiph. facere ut rotetur s. circumferatur, prosternere*, göra att gå omkring, kasta omkull. **Jårret millab**, *versa molam*. **Jårådatte kårdnit jafon**, *fac moli frumenta*. **Ale mo jårrete**, *noli ad casum me dare*, slå intet ikull mig. **Jårretet jafob**, *molere, frumenta mola terere*, mala mjöl. Även *posse moli*, kunna malas. **Tah kårdneh leh nau njuoskese, jutte åh jårrådatte**, *hordeum hocce tam uvidum est, ut moli nequeat*. **I tat jårrete pira**, *versatile hoc non est*. **Kalwoit pedniken jårretet**, *merces cum pecuniis commutare*, vända varorna i penningar.

Kalle adna ådna tawereb, sata tab mattet luli puorist jårretet, *satis habet bonorum, si modo rite illa administrare norit*, han är nog rik, om han allenast förstår att rätt förvalta sin egendom.

JÄRRANJE, *quod circumvertitur, rotans*, det som välver omkring.

JÄRREJE, *rotans, cadens*, som välver omkring, fallande. **Jårreje muorast latketallet**, *arbore prolapsa necari*. **Jårrem**, *subst. lapsus*, fall. *Circuitus*, omsvängning. **Åiwe jårrem**, *vertigo*, svindel.

JÄRRETEJE, *circumvertens, dejiciens*, den som vänder omkring, som slår ikull. **Jafo järreteje**, *molitor*, mjölnare. **Järretem**, *subst. volutatio*, omvälvning.

JÄRRALTAK, *rota*, hjul. **Järraltaki wuojet**, *vehiculo rotis instructo vehi*, åka med hjulåkdon.

JÄRRÅK & Austr. järroges. Åiwe-järråk, *vertigine laborans*, huvudyr, som har svindel. **Åiwe-järråk påtso**, *rangifer vertiginosus*. *Obs. sæpius hæc animalia vertigine corripuntur, cui malo Lappones aures abscindendo, quo sangvinis mittatur copia, mederi consveverunt.*

JÄSKET, *v.n. fragorem edere*, braka, gny. **Jäskadattet**, *Hiph. pulsare, tundere*, bulta, stampa. Ovanligt förekommande.

JÄSOT, *v.n. frigore rigere, frigore durari*, styvna av köld, frysa upp. **Paje anje ratheb jäсот**, *expecta dum frigore firmetur via*, låta vägen frysa upp först. Jmf. **rathe. Jäsostet**, *dimin.* litet frysa på. **Jäsogåttet**, *incipere adstringi frigore*, begynna att frysa upp. *De nive frigore induranda dicitur.*

JÄSTET, *v.a. tundere*, stöta, stampa. **Jåstet juolki kum** eller **juolki jåstet**, *supplodere pedem*, stampa med fötterna. **Salteb jåstet**, *sal contundere, comminuere*. Jmf. **niutet. Jägnab jåstet**, *glaciem perforare tundendo*, stöta hål på isen, göra hål med isbill. **Såkeb jåstet**, *tempore vernali perforare betulam quo succus effluat*, tappa vatten av björkträ om våren. *Obs. Ob gratum saporem Lappones, succo betulæ loco aquæ vulgaris utuntur, tempore vernali, tam in potu, quam in cibus imprimis piscibus coquendis. Jåstestet*,

dimin. litet stöta, **Jåstegåttet & jåstajet**, *incipere tundere*, begynna att stöta, stampa. **Jåstelet**, *cito contundere*, i hast stöta sönder.

Jåtka & Boreal. jårk, *n.s. additamentum, junctura*, skarv. **Ila le tat ånekats, jåtkab sita**, *nimis hoc est breve, additamento opus est*, detta är för kort, det behöver skarvas. **Pako jåtka**, *quod quis aliorum addit confabulationi*. **Kussne le tan atan jåtka**, *ubi est hujus rei commissura*, varest är sammanfogningen av detta. Jmf. **sawe, såpka**.

JÅTKET, *v.a. addere longitudini, adnectere*, sköta uti⁹⁵, skarva. Även **håleb jåtket**, *adaugere sermonem*. **Inta ånabe almatjeh hålab jåtkeh**, *major semper inter plures est confabulatio*, där som många är samlade, blir alltid mera att säga. **Jåtkestet**, *dimin.* litet skarva uti. **Jåtkegåttet**, *addere incipere*, begynna att skarva uti.

JÅTTET, *v.n. cursum tendere, migrare, progredi*, färdas, boflytta, gå fram. **Kåsså leh todn jåttemen**, *quorsum est demigraturus*, vart årnar du flytta. **Iddiet kalkabe jåttet**, *cras sedem mutabimus*, i morgon skallvi boflytta. **Juo kus todn leh jåttam?** *num jam mutasti sedem?* **Adtjek tasa jåtten påtin**, *non diu huc commigrarunt*, det är ej länge sedan de flyttade hit. **Wadnas jåtta**, *scapha progreditur*, båten går. **Birso stadai jåtta**, *sclopetum scopum attingit*, bössan går rätt. **Maktes mo pardne jåtta åppet?** *quosnam filius meus in discendo facit progressus? ut proficit in discendo filius meus?* vad framsteg gör min son att lära? **Maktes wuoja jåtta tan jaken?** *quo pretio*

⁹⁵ skarva i

venditur hoc anno butyrum? vad gäller⁹⁶ smöret i detta år? **Puore arwon talle jätteh sarwa-tuoljeh**, *coria renonum admissariorum nunc magno constant*, brund⁹⁷-renshudar kostar nu ansenligt. **I åntos almats ätjasi faron jätte**, *claudus reliquos eundo sequi non valet*, den som är halt hinner ej gå så fort som de andra. **Jättet kus kalka tat pardne neitai käsa le irketemen? *an juvenis hic virginem, quam petit, nuptum accipiet?* skall denne ynglingen få till äkta den flickan, som han friar till? **Ib mon tijain jätte**, *vos sequi non valeo*, jag hinner ej följa med eder. **Jättestet**, *dimin.* litet flytta, m.m. **Jättegåtet & jättajet**, *incipere migrare etc.*, begynna att flytta m.m. **Jättelet**, *frequ. celeriter procedere etc.* hastigt framskrida.**

JÄTTEJE, *migrans, procedens*, den som flyttar, som framskrider. **Jätteje almats**, *homo sedem mutans, it. moribundus*, en boflyttande människa, en döende människa. **Jättem**, *subst. migratio, sedis mutatio*, boflyttning. **Almen jättem**, *cæli motus*, himlens lopp. **Jäbda jättem**, *æqualitas pretii*, likhet i pris.

JÄTTATAK, *via qua fiunt migrationes*, boflyttningsväg. Även *tempestas vecturæ opportuna, tempore hiemali*, tjänligt och gott åkføre om vintern, lätt åkføre. **Die le udne jättatak**, *maxima hodie est vecturæ facilitas*, det är lätt åkføre idag.

JÄTTELES & jättel, *n.a. qui facile propellitur*, som går med lätthet. **Jätteles wadnas**, *scapha quæ remis facile propellitur*, en lättrodd båt. Även

Harbmat le tat alma jättel wadset, *maxima hic gaudet celeritate eundi*, denne mannen är mycket snabb att gå.

JÄTTETET, *v.a. (quas. Hiph. verbi jättet) promovere*, framföra. **Jättete tab tokko**, *profer hac illuc*, för fram detta dit. **Weljeb kalkab mon jättetet warit**, *fratrem in alpes migraturum juvabo*, jag skall hjälpa min bror att flytta till fjällen. Även **Man deurasen tije jättetite tuoljit? *quanti venditastis pelles?* huru högt i pris bragte ni hudarna. **Inta sodn puorist jättet kalwoites**, *semper ejus merces magno licent pretio*, alltid gäller hans varor mycket. **Winab, die mon tab jätteteab**, *vinum avide bibo*, jag dricker gärna vin.**

JÄTTOS, *n.a. mobilis*, som kan röras. Även **Jåtos le tan jauren båtne**, *fundus hujus lacus æqvus est, ita scil. ut sagenæ piscatoriæ nullis implicentur abstaculis*, denne sjöbottnen är slät, att ej noten fastnar.

JÄUTET, *v.n. post longam expectationem venire*, sent omsider komma. **Die kus todn tauk jåutah? *nuncne tu demum venis?* kommer du nu äntligen? **I sodn anje jåuta, elet tossjo wuorde**, *non ille adhuc veniet, nolite frustra expectare*, han hinner ännu ej komma, vänta icke honom förgäves. **Wuoidnitjibe kåsse jåuta**, *videre licet quando demum venerit*.**

JÄUTO, *adv. a tergo, procul a tergo, longe retro*, långt bakefter, ett stycke bakefter. **Jåutoi tuoken le sodn**, *procul a tergo est*, han är ett gott stycke bakom.

⁹⁶ är värd, står i

⁹⁷ brunst

JÄBD, *n.a. æqualis*, jämn, se **jebd.** etc.

JÄGADET, *obedire, obsequi*, lyda. Se **jäkatet.**

JÄGNA, *n.s. glacies*, is. **Jägna jaure**, *lacus glacie tectus*, en tillfrusen sjö. **Nannos jägna**, *glacies durata & alte concreta*, stark is. **Neures** eller **häjos jägna**, *glacies minus alte concreta*, svag is. **Akta ijasats jägni i kalka almats jalostallet**, *super glaciem una solum nocte concretam minus est tutum iter*, man bör ej våga sig ut på en natts is.

JÄGNAS & jägnos, *n.a. conglaciatus, glacie obductus*, med is befrossen, isig. **Jägnasit wuojet**, *super glaciem vehi*, åka på is.

JÄGNAT, *n.a. ad glaciem pertinens*, som hör till is. **Jägnat pådd**, *tempus quo solet glacies gelu concrecere*, isfrysningstid.

Jägnat talwe, *hiems glacialis*.

JÄGNATES, *n.a. glacie carens*, som är utan is.

JÄGNOT, *v.n. glacie obduci*, isas, bli med is överdragen. **Airoh jägnoh**, *remi glacie obducuntur*. **Jägnom**, *particip. glacie obductus*, isig, med is betäckt.

JÄJE, *Austr. vestigia animalium & ferarum*, spår efter djur.

JÄJET etc. *Austr. errare*, fela. Se **ejet.**

JÄKET, *aquam continere valere*. Se **jeket.**

JÄKATET, *obedire, adsentiri*, lyda. Se **jekatet.**

JÄLA, *n.s. frigus*, köld. **Jäla manna äiwai**, *caput frigore afficitur*, huvudet lider av köld.

JÄLAKES, *cæli serenitas*, klart väder. **Jälakes li udnats ijan**, *serenum hac nocte fuit cælum*, det var klart väder i natt.

Obs. Dicitur quando simul frigus est, säges då det är klart och tillika kallt. Även adjectiv. jälakes talke, tempestas serena cum frigore conjuncta, klart och kallt väder.

JÄLAKASTET, *v.n. Jälakasti kaska ijan, media nocte serenum factum est cælum*, det klarnade midnattstid. **Jus jälakasta die litja tjåskem**, *si serenitas fuerit cæli, frigus erit*, om det klarnar, blir det kallt.

JÄLO, *n.s. locus in cælo lucidus, quando diffugere incipiunt nubes, locus cæli non nubilus*, en klar fläck på himmelen, en ljus rand på en mulen himmel. **Jälöb rappagåta allet**, *ab occidentali plaga collucere cæpit cælum*, det begynner att lysa upp i väster.

JÄLLA & jälli, *conj. sive*, eller. **To jälla mo**, *tu vel me*. Jmf. **jalla. Jällapin & jällpin**, *quamvis*, fastän. **Jällpin påta**, *quamvis veniret*. Jmf. ovan **jalapin.**

JÄLLO & jälo, *n.s. fissura*, spricka. **Jälöh leh wadnasen**, *rimosa hæc est cymba*, det är sprickor på båten. **Jälo le tane fjällon**, *assis hic fissus est*, detta brädet är sprucket. **Jälo muor**, *lignum rimosum*. **Jälo tjatseb luita**, *rima viam undis præbet*, vattnet rinner in genom sprickan. **Jälo-tebme, -tak, -tes**, *rimis carens*, som är utan sprickor.

JÄLOK, jälojes & jälotakes, *n.a. rimosus, rimis obnoxius*, sprucken, benägen att spricka. **I le puore tuojai jälotakes muor**, *lignum rimis obnoxium minus idoneum est, ut inde quidquam fabricetur*.

JÄLLOT, *v.n. rimas agere, rimis fatiscere*, rämna, spricka. **Wadnas jällö ja uwet**,

- fatiscit cymba & inimicum accipit imbrem.*
Ädnam jällo pakast, *area nimio fatiscit æstu*, det spricker i marken av hettan.
Jällostet, *dimin.* litet spricka. **Jällogåtet**, *incipere fatiscere*, begynna att spricka.
- JÄMES**, *Austr.* se ovan **jebmes**.
- JÄNA**, *n.s. sonus, vox*, ljud, röst. **Idtji jäna suste kullo**, *non ejus audita est vox, sive, nihil de illo auditum est*, det hördes ej av honom.
- JÄNATET**, *v.n. vocem edere*, låta, giva ljud ifrån sig. *Dicitur imprimis de moribundis*, säges om döende människor. **Jänatatjet**, *incipere vocem edere*, begynna att låta.
- JÄNOI**, *avunculus*, morbroder. Se **ednoi**.
- JÄNJE**, **jänjok**, *grandis*, stor. Se **jenje**.
- JÄRATES**, **järatet**, se ovan **erades**, **eretet**.
- JÄRGA**, *adv. parum*, litet, ringa. Jmf. **kirwa**.
I le järga, *parum admodum est*, det är rätt litet, av intet värde. Även **tate järgast**, *quod subsequitur, quod deinde excipit*, det som följer straxt uppå, det som är i ordningen straxt därefter. **Wuostak le kidda ja tate järgast kese**, *verem subsequitur æstas*, sommaren följer på våren. Sammansättn. **Ojärg**, *adject. parvus*, liten. **Aptsa ojäрге leh anje mo manah**, *pusilli mihi adhuc sunt liberi*, jag har ännu rätt små barn.
- JÄRGASATS**, *n.a. subsequens, natu vel alia re se invicem excipiens*, den som följer i ordningen på den andre. **Mon leb wuoresumus, ja sodn le mo järgasats**, *natu ego maximus sum, atque ille est ordine insequens*, jag är den äldste, och han straxt efter mig den yngre. Jmf. **järgast**.
- JÄRME**, **järmaalats** etc. Se **jerbe** etc.
- JÄRTO**, *n.s. abyssus, profuncum*, avgrund, djup. **Wuoudnajes järto**, *immensa profunditas*, hiskeligt djup. **Järtojes**, *adj. profundus*, djup. **Järtojes jaure le Saggat**, *Saggatum (Lacus quidam in Lapponia Lulensi) immense profundum est*.
- JÄSKOTET**, *v.a. quærere, interrogare, inquirere*, fråga, undersöka. **Jäskotete puorist manan pira**, *studiose de puerulo exquirite*, Matt. 2:8. **Jäskotastet**, *dim.* litet efterfråga. **Jäskotatjet**, *inquirere incipere*, begynna att utforska.
- JÄSKOTEJE**, *quærens, inquirens*, den som frågar, utforskare. **Jäskotem**, *quæstio*, fråga.
- JÄSS**, *Austr. visitatio*, se **jessem**.
- JÄST**, *fermentum*, jäst. **Jästest sprigka**, *tumet fermento*, det jäser av jäst.
- JÄTTET**, *v.a. dicere*, säga. **Jätte tjelgesubut**, *die clarius*, säg tydligare. **Maites todn jättah?** *quid dicis?* vad säger du? På västerbottniska ”Det var jäti”, *dictum fuit*. **Jättestet**, *dimin.* litet säga. **Jättestib akta pakob**, *unicum dixi verbum*. **Jättestib mai**, *dicebam quidem*, jag sade väl. **Jättegåtet**, *dicere incipere*, begynna att säga. **Mai jättegåti walla idtji dauk**, *dicturus quidem erat sed reticuit tamen*. Sammansättn. **Wuostejättet**, *contradicere*, emotsäga.
- JÄTTEJE**, *dicens*, som säger. **Wuostejätteje**, *contradicens*, emotsägande. **Jättem**, *subst. dictum, effatum*, utsago, yttrande. **Erit jättem**, *abdicatio*, avsägelse.
- JÄTTEMAS**, *dicendum, dictu*, som är att säga. **I le jättemas**, *non dici potest*. **Ana kus**

- todn maitek jättemasen**, *habesne quidquam dicendum*, har du något att säga.
- JÄTTETEK & Austr. jättetkenna**, *n.a. ineffabilis*, utsäglig. **Jättetek awo**, *gaudium ineffabile*, utsäglig glädje.
- JÄTTENES**, *gigas*, jätte, rese. **Jätteneslakats**, *giganteus*, stor som en jätte. Jmf. **Stalo**.
- JÄWATET**, *v.a. lectum sternere, substernere*, bädda under, lägga under. *Boreal.* säger **hivwetet**. **Jäwat tab allasat**, *substernere tibi hoc*, lägg eller bädda under dig detta. Även **jäwatet tällob**, *mensam mappis sternere, mensam instruere*, duka bordet.
- Jäwatastet**, *dimin.*
- JÄWA**, *n.a. ad stratum pertinens*, som hörer till bädden eller sängen. **Jäwa tuoljeh**, *pelles renonum, quibus Lappones sternunt solum, quo sedendum vel cubandum erit*, skinn, varmed lapparna bäddar under sig, där de skall sitta eller ligga. *Boreal.* **hivwa tuolje**.
- JÄWATAK**, *n.s. stragulum, quidquid lecto insternitur, pulvinar, pulvinus*, sängkläder, det man bäddar under sig med, kudde, dyna. **Pieje jäwatakab äiwen wuolai**, *subjice pulvinar capiti*, lägg kudden under huvudet.
- JÄWATEJE**, *sternens, qui stratum sternit*, den som bäddar. **Tällo jäwateje**, *qui mensam instruit*, taffeltäckare⁹⁸.

K.

- K**, *in fine vocis sæpe est privativum, sive fuerit nudum, ut e.gr. Åstek, non emtus, oköpt; takkak, non factus, ogjord; wuoidnek, non visus, oseedd, etc. sive per ke, ka & Austr. kenna, ketta, expressum*

fuerit, e.gr. **jasketeke**, *solatio destitutus*, tröstlös; **algotaka**, *principio carens*, utan begynnelse; **jättetkenna**, *ineffabilis*, utsäglig; **pednikketta**, *sine pecuniis*, utan penningar, etc. Jmf. **ken**.

KABBOL, *lusus piscium præludium, quando pisces ad illa appropinquant loca, ubi ova erunt deponenda*, förspel av fisklek, när fiskarna begynner att komma till det rum, där de skall leka. **Kabbol qweleh**, *pisces disco modo proludentes*, fisk, som på ovannämnda sätt samlas förut till lekstället.

KABLE, *postis superior*, se **gable**.

KABMAK, *calceus, calceamentum*, skor.

Kaljes kabmak, *calceus pede major, laxus*. **Paskes kabmak**, *calceus pede minor*. **Muddakes kabmak**, *calceus ad pedem aptus*, en sko som passar åt foten. **Kabmakit nuolet**, *calceis se exuere*. **Kabmakats**, *dimin.* en liten sko.

Kabmakkatta eller **kabmakketta**, *sine calceis, calceis carens*, som ej har skor. **Mon leb aiwe kabmakkatta**, *sine calceis sum*. **Kabmak-talles**, *fœunm, quod calceis ingerere solent Lappones, ut pedibus sint leniores atque frigus arcere valeant*, skohö, som lapparna brukar. Även *cortex viburni s. salicis, rarus atque comminutus, calceis eum in finem tempore æstivo ingestus, ne putredinem contrabant*, bark av vide, som skrapas och skäres sönder och lägges i skor om sommaren, att förvara dem för röta.

KABMAS, *cutis qua teguntur crura animalium*, benlingar⁹⁹.

KABMATET eller **kamatet**, *v.a. calces induere*, taga skor på sig. **Kabmate ruobi**, *indue te citius calceis*. Även **jus todn i**

⁹⁸ den som svarar för dukningen

⁹⁹ skinn på djurs ben, bellingar

takkah nau kokte mon sitab, die mon kallkab to kabmatet, *nisi mihi fueris obsequens, magnam exinde excipies molestiam atque ærumnam*, om du ej lyder mig, skall jag göra dig mycken förtret.

Kalle mon so kabmatab, *istum non extimesco, viribus ipsi par sum*, jag fruktar ej för honom, jag är lika stark som han.

Kabmatastet & kamatastet, *dimin. calceos festinanter induere*, i hast taga på sig skor. **Kabmataste ja påte mo faron**, *indue te celeriter calceis & sequere me*.

Kabmatatjet, *incipere calceos induere*, begynna att taga skor på sig.

KABMATEJE, *calceos induens*, den som skor på sig. **Kabmatum**, *particip pass. calceatus, calceis indutus*, skodd, den som har skor på fötterna. **Juolkeh kabmatum**, *pedes calceati*, Ef. 6:5.

KABMATAKKA, *n.a. qui calceos nondum induit*, som ej tagit skor på sig.

KABNJE, *n.s. umbra, quod ægre conspici potest, sigillum*, en skymt eller skugga av någonting, ett litet tecken eller bild av något, som näppeligen kan synas. **Mangen le ko kabnje**, *procul a tergo relictus est, ut conspici vix queat*, han är så långt efteråt, att knappt tecken av honom synes.

KABNJESTET, *v.n. vix conspicuum esse ob longiorem distantiam*, knappt synas för långt avstånds skull. **Mi tatt kabnjesta tobben mangen?** *quid est quod retro vix conspicitur, cujus umbra quasi tantum videtur?* vad är det, som med möda synes där borta, efter oss. Även *signum exponere, quod conspiciatur*, sätta ut ett tecken eller märke.

KADDE, *n.s. ripa, littus*, strand. **Kåsse lijen kårrem kaddai**, *cum in ripam egressi sunt*. **Kadde qworen**, *prope ripam*, nära vid stranden. **Åh lam kukken kaddest**, *procul non aberant a littore*. Även **Mije leime tållå kadden**, *ad focum considēbamus*, vi satt bredvid elden. **Påte tållå kaddai piktatallet**, *accede propius ad ignem ut incalescas*, kom närmare till elden och värm dig. **Jaure kadde**, *ripa lacus*, sjöstrand. **Ådno kadde**, *ripa fluminis*, åbrädd. Även **kadde**, *quatuor vaccæ rangiferinæ s. duo paria vaccarum rangiferinarum, ad palum sive arborem vinculo constructa, ut mulgeantur*, två par renvajor, bundna vid ett träd, när de skall mjölkas. **Kalle kaddeh leh tusne?** **Kaktse**, *quot paria sunt tibi vaccarum renonum? sedecim*, huru många par av renkor har du? sexton par, eller 32 stycken. *Obs. non nisi apud Austr. hanc ultimam obtinet significationem.*

KADDANET, *v.n. ad ripam appropinquare*, nalkas närmare till stranden. **Qweleh kaddaneh**, *pisces loca littoribus propiora petunt*, fiskarna kommer närmare till stränderna. **Kaddanastet**, *dimin.* komma eller begiva sig litet närmare åt stranden. **Kaddanatjet**, *incipere ad ripam appropinquare*, begynna att nalkas stränderna. **Paken qwele kaddanatja**, *æstu littora petere incipiunt pisces*.

Kaddanattet, *frequ. idem ac kaddanet*. **KADDETET**, *v.a. ad ripam propius admovere*, skaffa närmare till lands. **Kaddetete wadnaseb jaure qwoutelest**, *e medio lacu admovete cymbam propius ad ripam*.

- Kaddetastet**, *dimin.* skaffa litet bättre till stranden.
- KADDEBUKT**, *adv. propius ripam*, närmare till stranden. **Kaddebukt pårjeste**, *naviga propius ripam*.
- KADDET**, *susplicari, accusare*, misstänka, beskylla. **Almatjeh naute kaddeh**, *sic homines suspicantur*, så inbillar folket sig. **Ele munji tab mäddob kadde**, *ne me hujus accusas criminis*, beskyll intet mig för detta brott. **Kadde allasat**, *culpam in temet ipsum conferas*, skyll dig själv. **Kaddestet**, *dimin.* litet misstänka.
- Kaddegåtet & kaddajet**, *susplicari incipere, accusare incipere*, begynna att misstänka, att beskylla. **Ib le mattam tunji tabb suolawuotab kaddet, talle die kaddegåtab**, *furti istius reum te suspicatus non sum, nunc autem incipio susplicari. Passiv. kaddetuet, in suspicionem cadere*, misstänkas. Sammansättn. **pajel-kaddet**, *convincere*, övertyga. *Ecclesiasticum*.
- KADDEJE**, *suspicans*, som misstänker, förmenar. **Kaddem**, *suspicio, opinio*, misstanke, mening. **Koros kaddemest**, *cæca suspicione*, blott av misstanke. Även *insimulatio*, beskyllning. **Kåsses kalkab mon sijen kaddemist piäset?** *quando me insimulare cessabunt?* när skall jag bli fri från deras beskyllningar? Jmf. **kaddates**.
- KADDALES**, *n.a. suspiciosus*, misstänksam. **Pino le kaddales almatjin wiesot**, *hominis suspiciosi molestissima est conversatio*.
- KADDATES**, *n.s. suspicio, accusatio*, misstanke, beskyllning. **Idtje kaddateseb** (rättare **wikkeb**) **adne**, *culpa vacabat*, Apg. 23:29. **Kaddatesi tsagge**, *ex meris suspicionibus*.
- KADDO**, *n.s. idem. To kaddo le tatt, tua illa tantum suspicio est*, det är allenast din inbillning. **Kaddob tjasket**, *in suspicionem adduci*, fatta misstankar.
- KADDEDATTET**, *posse accusari, posse in suspicionem incidere*, kunna misstänkas.
- KADDATALLET**, *v.n. in suspicionem incidere, suspectum fieri*, bli misstänkt. **Taiste kaddatallab mäddoist maite ib le takkam**, *accusor de criminibus quæ non commisi*.
- KADDATALLEJE**, *susplicatus, accusator*, som misstänker, beskyller.
- KADKET & kadkatjet**, *v.n. paululum aut minutatim ningere sive plueret*, snöa eller regna smått. Jmf. **däinget, abrotastet. Muotta kadkatja**, *ningit minutatim*, det småsnöar. **Kadkestet**, *dimin. idem*.
- KADMEKEN**, (*quasi ablativus casus nominis subst. kadmek, quod in nominat. nunquam occurrit*) *qui pingvitudine gaudet aliquanta, aliquatenus pingvis*, något fet. **Kadmeken le tat smala**, *hæc ovis aliquanto est pingvis*, detta fåret är någorlunda fett. **Kadmekisne**, *Austr. detsamma. Kadmekisne le, pingvis est pauxillum. De anim. escul.*
- KADMOTET**, *v.n. Austr. pingvescere*, bli fet. Jmf. **puoitot**.
- KADNA, kadnes**, *ita appellatur latum illud & infimum os dorsi avium*, det nedersta och stora benet i ryggen på fåglarna, vagebenet. Även *in quadruped. os sacrum*, det nedersta benet av ryggen hos fyrfotade djur.
- KADNJEL**, *n.s. lacrimæ*, tårar. **Tjälges ko kadniel**, *ut lacrima tam putum. Kadnjelit*

- kålketet**, *lacrimas effundere*. **Kadnjelit pestet**, *lacrimis temperare non posse*, ej kunna hålla sig ifrån tårar.
- KADNJALDATTET & kanjaldet**, *v.a. quando oculi lacrimis diffluunt, lacrimari*, ögonen vattnas, tårar rinner. **Algi kanjaldet**, *lacrimæ illi cadere cæperunt*, tårarna begynte rinna för honom. **Kadnjaldastet**, *dimin.* **Kadnjaldatjet & kanjaldatjet**, *incipere rigari*. **Kadnjaldatjin suste tjalmeh**, *oculi ejus lacrimis rigari cæperunt*, hans ögon begynte vattnas av tårar.
- KADNO**, *cantharus*, kanna. **Silba kadno**, *cantharus argenteus*. **Tiewa kadno**, *cantharus plenus*, en full kanna. **Kadnots**, *dimin.*
- KADS**, **kadsah**, *ungvis, ungula*, klo, klöv. **Påtsoi kadsah**, *ungulæ renonum*. **Bire kadsah**, *ungves ursini*. Även *manus*, händer. **Adnele kadsaitat**, *abstine manus tuas*, håll dina händer därifrån.
- KADSET**, *v.a. sorbere, cochleari sorbere*, sup¹⁰⁰ med sked. **Juptseb kadset**, *sorbere pulmentum*. **Wuorakjis monnit kadsa**, *ova sorbet cornix*. **Kadsetet**, *dimin.* *sorbillare*, sup^a smått. Även *cito absorbere*, sup^a upp hastigt. **Kidda talke muotekeb kadsesta**, *tempestas vernalis nivem celeriter absorbet*, vårvädret tager hastigt bort snön. **Kadsegåtet**, *incipere sorbere*, begynna att sup^a. **Kadsajet**, *detsamma*. **Ko li kadsegåtemen**, *cum esset sorpturus, cum sorberet*.
- KADSEJE**, *sorbens*, den som super. **Kadsem & kadsestem**, *subst. sorbitio*, supande. **Kadsestem nare**, *quantum sorberi potest*.
- KADSETET**, *v.a. facere ut sorbeat*, låta någon sup^a. **Kadsete manab melkest**, *fac ut lac sorbeat infans*, låt barnet sup^a mjölk.
- KADSASTALLET**, *v.a. intens. vehementer sorbere, absorbere*, sup^a mycket. **Nelke tjäiwe sita kadsastallet**, *homo esuriens sorbendi avidus est*.
- KADSETATTET**, *v.n. posse sorberi, sorbibile esse*, kunna sup^a. **Pakes le tat juptsa, i kadsetattet**, *nimis hoc pulmentum calidum est, ita ut sorbibile non sit*.
- KADSASTATTET**, *detsamma*. Även *sorbendum præbere*, giva att sup^a. Jmf. **kadsetet**.
- KADSASTAK**, *n.s. sorbitio, quantum una sorbetur vice*, supande. **I le tane karen äneb ko kadsastak wall**, *in hoc vase non nisi unus est haustus*, i detta kärlet är ej mera, än så mycket man super på en gång.
- KADSOS**, *n.s. sorbitium, quod sorbetur*, soppa, supanmat. **Wuores almats le awon kadsosit**, *sorbitia appetunt ætate propecti*.
- KADSEK**, *instrumentum ferreum, quo cochlearia lignea & alia vasa excavantur*, holkjärn, skedjärn.
- KADSEPIA**, *nomen aviculæ*, enteta, gettyppa¹⁰¹.
- KADWA**, *membrum genitale muliebre, imprimis uterus*. Även *Clitoris*. Härav:
- KADWAK & kadwes**, *n.a. lascivus*, otuktig. **Kadwes-wuot**, *subst lascivia*, kättja.
- KAGGA**, *doliolum*, kagge. **Melke kagga**, *doliolum lacte repletum*. *Dimin.* **kaggats**.
- KAGGE**, *famulus, famula*, dräng eller piga, tjänstehjon. **Kaggit palket**, *mercede conducere famulus*, leja tjänstefolk.
- KAGGOT & kaggohet**, *v.n. servire, famulum agere*, tjäna, vara i tjänst. **Häjös almatji mana werteh kaggohet**, *pauperum*

¹⁰⁰ dricka genom att suga in i munnen, sörpla

¹⁰¹ lappmes

liberos ad famulatum cogit egestas.

Kaggostet, *dimin.* litet tjäna. **Jake peleb todn kalka mo kaggostet**, *in famulatu apud me eris pendimidium tantum anni.*

Kaggogåtet, *incipere famulari*, begynna att tjäna. **Mana palest le sodn**

kaggogåtam, *a puero cœpit famulari.*

Kaggoje, *particip. famulans, serviens*, tjänande, som är i tjänst.

KAHTJET, *v.n. festinare*, skynda sig. **Kahtjet kalkab Wuonai mannet**, *iter in*

Norvegiam festinanter parabo. **Kahtje**

heibmat, *festina domum, scil. reverti*,

skynda dig hem. **Kahtjob wiäket**,

certemus currendo, curremus certatim, låt

oss löpa i kapp. **Kahtjestet**, *dimin.* något

litet skynda sig. **Kahtjegåtet**, *incipere*

festinare, begynna att skynda sig.

KAHTJETET, *v.a. celerare, accelerare*,

skynda med. **Pargob kahtjetet**, *accelerare*

opus, skynda med arbetet. **Laidob**

kahtjetet, *viam celerare, accelerare iter.*

KAHTJEN, *adv. certatim, cum contentione*

seu quodam certamine, kämpevis, i kapp.

Kahtjen pargoi wiäket, *certatim ad opus*

currere. **Kahtjen herkin wuojet**, *certatim*

vehi renone, köra med ren ikapp. Även

festinanter, skyndsamt. **Påti kahtjen**,

festinanter venit, han kom med

skyndsamhet.

KAHTJEJE, *festinans*, den som skyndar sig.

Kahtjem, *subst. festinatio*, skyndsamhet.

KAHTJETEJE, *accelerans*, den som hastar

med något. **Kahtjetem**, *subst. properantia.*

KAHTJESIKT, *adv. properanter*, skyndsamt.

KAHTTJE, *pix sive oleum spissum e betulæ cortice arte confectum*, beck av björknäver. På västerbottniska ”qwäd”.

KAHTTJELPELE, *pinus abiei radix una cum infina parte trunci, pice abundans*, en tjärrot.

KAJANES, *n.s. clamor, sonus, echo*, rop, ljud, genljud. **Åiwe Ängelen kajanasin**, *voce Archangeli.*

KAID, *n.s. brevia*, grund. **Sadde kaid**, *vadum arenosum*, sandbank.

KAIDES, *n.s. radius*, stråle, solstråle. Se **labtje**.

KAIDESTET, *v.n. radiare, radios emittere*, kasta strålar ifrån sig.

KAJET, *v.n. vociferari*, ropa, skrika. **Mannah kajeh**, *infantes clamitant, strepunt.*

KAJEM, *n.s. clamor, vociferatus*, rop, skri.

KAJATET, *v.n. fissum esse*, vara sprucken.

Tat sårwe muora le kajatum, *fissum est hoc lignum abiegnum aridum.*

KAJES, *kajeswuot, kaisses.* Se **kaiwes**.

KAIGALET & kaigotet, *v.a. exprobrare, probra objicere*, förebrå, förekastra. **Elete mädobs sunji kaigale**, *nolite delictum ei exprobrare suum*, förebrå honom icke hans brott. **Abma todn wele kalkah tab ådtjot munji kaigale**, *ne tibi ansa detur istud mihi ulterius exprobrandi*, att du ej må få anledning, att vidare förebrå mig det.

Kaigali tiji sijen wadne-jakkob, *incredulitatem eis exprobrabat*, Mark.

16:14. **Inta munji tabb kaigota**, *semper mihi de illa re exprobrat.*

KAIGALWAS, kaigalem & kaigotem, *n.s. exprobratio*, förebråelse, förevitelse.

KAIGOTAKES, *n.a. exprobratione dignus*,

- värd förebråelse, förvitlig. **Kaigotakes pargo**, *factum exprobratione dignum*.
- KAIGOTEJE**, *exprobrator*, förevitare, som förebrår en annan.
- KAIGETET**, *v.n. sonum edere, crepare*, ljuda, kny. **Idtji kullu kaigetet**, *ne vel minimum vocis de illo auditum est*, han hördes ej knysta, det hördes ej något ljud av honom.
- KAIK**, *conj. copulat. quoque, etiam*, också. **Tabb kaik takkai**, *etiam id fecit*, han gjorde också det. **Todn ja mon kaik**, *tu & ego quoque*, du och även jag.
- KAIK & kaika**, *n.a. omnis*, all, alla. **Kaike almatjeh**, *omnes homines*, alla människor. **Kaikat slajest**, *ex omni genere*, av alla slag. **Kaiken** eller **kaika puoremus**, *omnium optimus*, den bästa av alla. **Akta kaik**, *perinde*, lika mycket. **Akta kaik le munji**, *perinde mihi est*, det är mig lika mycket. **Kaiken mon tabb mattab takket**, *quod illud facere possim nullum est dubium*, alldeles kan jag göra det. **Kaiken mon tuina nakkahab**, *te certe prævaleo*, nog rår jag äntligen med dig, *ubi kaiken adverbialiter accipitur*.
Sammansättn. **Kaik-wekses**, *omnipotens*, allsmäktig. **Kaika-tieteje**, *omniscius*, allvetande. **Kaik-tun** eller **-tiwn**, *omnes & singuli, cuncti*, allesamman. **Kaikalakasats**, *omnigenus*, av allehanda slag. **Kaikalakasats mäddoi diet**, *omnis generis delictorum ergo*, för allehanda brott, Matt. 19:3.
- KAIKASATS**, *n.a. communis*, allmän.
Kaikasats kyrko, *ecclesia communis*.
- KAIKES**, *n.a. & adv. solus, unicus*, den enda, endaste. **Die le kaikes mana mo tat**, *hic meus unicus est infans. Kaikes olykko, unicum infortunium*. Även *adv. nihil præterea*, alltsammans, intet vidare. **Akta járba Dalab ådtjoi, ja die kaikes**, *unum accepit Imperialem & præterea nihil*, han fick en riksdaler och ingenting vidare.
- KAIKIMAS**, *n.a. omnigenus*, av allt slag. *Austral*.
- KAIKETET, kaikotet & kaikot**, *v.a. rumpere, dilacerare*, slita sönder. **Kaikoh tabb ulkos**, *exsculpe illum*, Matt. 5:29. **Ele kaiko piktasit**, *noli vestes dilacerare*. **Sodn le kaikom tjadnesit**, *vincula dirupit*, Luk. 8:29. **Katte abma kaikete werbmit**, *ne retia dilaceres cave*, akta dig att du ej river sönder näten. **Gärdeb kaikotet**, *sepimentum demoliri*. **Kåteb kaikotet**, *tugurium sive tentorium Lapponum demoliri, scil. ut in alium transferatur locum*. **Kaiketastet**, *dimin.* & **kaikostet**, litet lösrixa, m.m. **Kaiketattjet & kaikogåtet**, *incipere dilacerare*, begynna att riva sönder. **Kaiketattjet**, *facere ut dirumpatur*, låta riva sönder. Även *posse dirumpi*, kunna rivas. **I tat strud kaiketatte**, *pannus his dirumpi non potest*.
- KAIKOTATTET**, *v.a. detsamma som kaiketattjet*. **Kaikotatte tab heimab**, *fac ut domus hæc evertatur*, låt riva ner detta huset.
- KAIKANET**, *scindi, dirumpi*, rivas sönder. **Sijen werbme idtji kaikan**, *rete illorum non scindebatur*, Joh. 21:11. **Karwoh kaikaneh**, *vestes scinduntur*. **Kaikanastet**, *dimin.* litet gå sönder. **Kapte le kaikanastam muste**, *tunica mea scissa est paululum*. Även *celeriter dirumpi*, hastigt

- gå sönder. **Kaikanasteh pärjeseh karra piäggen**, *facile vel cito vela rumpuntur urgente tempestate*. **Kaikanatjet**, *disrumpi incipere*, begynna att rivas sönder.
- Kaikanaddet**, *frequ. idem ac kaikanet*.
- KAIKELET**, *v.a. Austr.* detsamma som **kaiketet**.
- KAIKASET**, *v.n. Austr.* se **kaikanet**.
- KAIKO**, *imperf.* **Tjåiwe muste kaiko**, *torminibus afficior*, jag plågas av bukrev¹⁰².
- KAIKOT**, **tjåiwe kaikot**, *tormina ventris*, bukrev. **Kaikotak**, **tjåiwe kaikotak** & *Austr.* **kaikold** & **kaikotes**, detsamma.
- KAIKOTEM**, *n.s. laceratio*, sönderslitande.
- KAIMAN**, *cui idem est nomen*, som har samma namn, namne. Brukligare: **nabdne**.
- KAIMAR**, *n.s. confusio, perturbatio*, oordning.
- KAIMARET**, *v.n. perturbari, confundi*, komma i oordning, förbryllas. **Kaimarien tasa**, ja **idtjin tiete maite kalkin takket**, *perturbati sunt, neque quid facerent norunt*.
- KAIMARDATTET**, *v.a. confundere, perturbare*, förbrylla, förvilla. Jämför **hemset**.
- KAIMARDATJET**, *incipere confundi*, begynna att komma i oordning.
- KAINO**, *n.s. restis, funis imprimis qui ex viminibus & tenellis arborum radicibus contorquetur*, rep, bastrep. **Kainots**, *dim.* ett litet rep, *funiculus*. **Kainoladdet**, *fune constringere*, binda med rep. Sällsynt.
- KAINOLATS**, **kainahaljo**, *ita Lappones Svecos & Norvegos appellant*, så kallar lapparna en svensk eller norsk man. **Kainahalja**, *fæmina Svecica aut Norvegica*, ett svenskt eller norskt kvinnfolk. *Quidam nomen hoc a kaino funi derivari putant, ut significaret reste dignum, furcam promeritum. Probabilitas tamen videtur a Fennica ortum esse voce "Cainho", Helsingus sive Svecus, unde "Kainuunkylä", vicus quidam ad Tornam urbem, Hälsingbyn. Även Kainolats, rusticus, bonde.*
- KAJOK**, *n.a. mentis impos, vesanus*, tokig.
- KAJOT**, *v.a. opem ferre, opitulari*, hjälpa, frälsa. **Kajo weljebt**, *opitulare fratri tuo*, hjälp din broder. **Kajo mo häggab**, *exime periculo vitam meam*, fräls mitt liv. **Kajo almatjeb tållåst**, *eripe hominem ex igne*. **Kajotet**, *frequ. idem*. **Kajogåtet** & **kajotatjet**, *incipere liberare s. opitulari*, begynna att frälsa. **Ko kajogåti**, *cum inciperet liberare*.
- KAJOTATTET**, *v.n. posse servari*, kunna hjälpas. **Idtji kajotatte tållåst**, *ab igne eripi non potuit*, han kunde ej hjälpas ur elden.
- KAJOLET & kajelet**, *frequ. gnaviter opem ferre*, fliteligen hjälpa. **Mådde pali leh todn mo kajelam**, *multioties mihi opitulatus es*. **Kajelastet**, **kajotastet**, *dimin. idem*.
- KAJOSET**, *v.n. sospitari, servari*, bli räddad. **Kajosab jus tate olykkost piäsab**, *incolumis ero, si hoc amlum devito*, jag är hulpen, om jag undgår denna olyckan.
- KAJOTAK**, *n.s. laxamentum, relaxatio*, lindring. *Sæpissime de illis, qui crapula ex nimia potatione laborantes, opus habent aliqua recreatione.*
- KAJOTEJE**, *qui opitulatur, adjutor*, hjälpare. Även **Sodn lei tan palen kajotejen qwokte tåroji kasken**, *ille duorum secum*

¹⁰² magplågor

invicem pugnantium iram ista vice placabat, han skiljde åt den gången tvenne, som slogs sinsemellan.

KAIP, *pileus*, hatt. **Kaipēb āiwai tsegget**, *caput pileo tegere*.

KAIFE, *mentum*, haka. **Kukkes kaibe**, *mentum longius*, lång haka.

KAIPET, *v.a. exigere*, fordra. Se **rauket**.

KAİPOG, *urbs*, stad. Brukligare: **stada**.

KAIRA, *quod vesti adsuitur, pannulus*, skarv i en klädnad. **Kaptai kairab piejet**, *tunicæ pannum adsuere*.

KAIRAS & kairawes, *n.a. versicolor*, variis *distinctus coloribus*, brokig, som har många färger.

KAISSE, *mons altior, plerumque nive tectus, alpis*, högt berg, fjäll. **Kaisats**, *dimin.* ett mindre fjällberg.

KAITA, **kaita muor**, *lignum igni alendo inutile*, ett trä som ej gärna brinner, otjänlig brännved.

KAİTET, *v.n. abire, discedere*, gå bort, fara sin kos. **Kait erit**, *abi*, gå din väg. **Die kaitob**, *abeamus*, låt oss gå bort. **Kait & kaita**, *imperat. apage*, packa dig bort.

KAİTETET, *v.a. abire facere, removere*, skaffa bort, köra bort. **Kaitet tab taste**, *auffer istud hinc*. **Kaitet tab skälmeb taste**, *remove hinc nebulonem huncce*. **Kaitetet pärkelit**, *dæmones ejicere*, Matt. 10:8.

KAİTETEM, *n.s. remotio*, bortskaffning.

KAİTATATTET, *facere ut removeatur, posse removeri*, låta skaffa bort, kunna bortdrivas **Idtjih kaitatatte tabb tuste? quidni istud a te removisti?**

KAİTO, *lucius*, gädda. Se ovan **hawk**.

KAİTSET, *flectere, declinare*. Se **kaiwet**.

KAİTSOLET, *exprobrare*, förebrå. Jmf. **kaigale**.

KAIWES, *n.a. stultus, stolidus*, tokig, dåraktig. **Kaiwes le sodn**, *stultus est*.

Kaiwesen le sodn sjaddam, *factus est amens*. **Ko kaiwes mana**, *ut infans recens natus tam imbecilli ingenio*. **Kaiwes-wuot**, *subst. stultitia, dementia*, galenskap. **To le tat kaiweswuot**, *tua hæc est insania*.

KAIWESTET, *v.n. insanire, ineptire*, tokas, galnas. **Ele kaiwest**, *noli ineptire*, tokas intet. **Kaiwastallet**, *intens. id.*

KAIWET & ibland kaiwot, *v.n. deflectere, declinare*, avvika. **Kaiwe käinost tokko**, *deflecte istuc de via*. **Kaiwegåtet**, *incipere deflectere, curvum fieri, incurvescere*, begynna att avvika, begynna att bli krokig. **Käino kaiwegåta**, *via fit flexuosa*, vägen begynner bli krokig. *Dicitur etiam de delirantibus*. **Die witt kaiwegåti**, *rursus cepit insanire*.

KAIWOTAKES, *n.a. curvus, flexuosus*, krokig. **Kaiwotakes keino**, *iter flexuosum*.

KAKKER, *stercus renonum vel ovium etc.* ren- eller fårträck m.m. **Njommel kakker**, *stercus leporis*, harlort. **Kakkertet**, *verb. cacare*, träcka.

KAKKA, *pupilla*, ögonsten¹⁰³. **Helles ko kakka**, *tenerrimi sensus ut pupilla*, ömtålig som ögonsten. **Katte mo nau ko tjalmen kakkab**, *conserva me ut pupillam oculi*.

KAKKAS, *balbus, lingva hæsitans*, stammande.

KAKKASET, *v.n. lingva hæsitare*, stamma. **Kakkasa hålemesne**, *in loquendo hæsitat*, han stammar i talet. **Kakkaldet**, *Austr. detsamma*. **Kakkastet**, *dimin.* litet stamma.

KAKKALUSTET, *v.n. obmutescere, dicenda*

¹⁰³ pupill

oblivisci, tvärtystna, komma ifrån det man vill säga. **Kakkalusti hålemesne**, *dicenda oblitus est. Austr.*

KAKKO, *placenta*, kaka. **Kakkob takket**, *placentam coquere*, baka kaka.

KAKSEM, *propr. branchiæ piscium*, fiskgäl, gan. Även **wai mon to kasemest ådtjot lulib**, *utinam te de collo tenerem*, ack! om jag höll dig i halsen.

KAKSJET, *v.a. reminisci, animadvertere*, komma ihåg, bli varse. **Idtjib kaksje tabb**, *oblitus sum istud*, jag kom ej ihåg det. Jmf. **fuomatset**.

KAKSJEK, *n.a. inopinatus*, oförtänt.

KAKTSE, *nom. num. octo*, åtta. **Kaktse pale**, *octies*, åtta gånger. **Kaktse låkke naln**, *octodecim*, aderton. **Kaktse-låkke**, *octoginta*, åttio. **Kaktse-låkke japit wiesoi**, *vixit octoginta annos*. **Kaktse-låkkad**, *octogesimus*, den åttionde. **Mon leb kaktse-låkkad japesne**, *annum ago octogesimum*. **Kaktse-kerdak**, *octuplus*, åttadubbel. **Kaktse-kerdak kaino**, *restis octupla*.

KAKTSAD, *n. num. ord. octavus*, den åttonde. **Kaktsad pale**, *octavum, octava vice*, åttonde gången. **Kaktsad peiwe**, *dies octavus*, den åttonde dagen. Även **Kaktsad peiwe & kaktsad**, *novi anni dies, dies primus calendarum Januarii*, nyårsdag. **Kaktsad låkke**, *decas octava*, det åttonde tiotalet. Även *octogenus*, var åttionde. **Kaktse kaktsad låkkai**, *octo & septuaginta*, åtta på det åttonde tiotalet, eller sjuttioåtta.

KAKTSATES, *octava pars*, åttiondedelen. **Juokab tunji kaktsateseb**, *octavam tibi tribuo partem*. **Kaktsateseb sodn arben**

ådtjoi, *factus est hæres ex octava parte*, han fick ära en åttiondel.

KALAT, *v.n. dicitur quando membrana oculi obducuntur*. **Tjalme le kalam**, *membranula obductus est oculus*, det har blivit en hinna på ögat. **Kalam tjalme**, *oculus dicto morbo affectus*.

KALATS, *kalatjeh, conjuges*, äkta makar. **Kalats qweime**, *conjux, maritus, uxor*, äkta make. **Kalats-wuot**, *matrimonium*, äktenskap.

KALBE, *vitulus bubulus*, kokalv. Renens kalv kallas **mese**, se detta ord.

KALDET, *castrare*, snöpa. **Kaldak**, *castratus*, se ovan **galdet, galdak**.

KALDNET, *rigere frigore*, stelna, se **kalnet**.

KALESMADDEK, *æsophagi pars bulbosa, pomum Adami, gulæ pars superior extuberans*, struphuvud, början av matstrupen.

KALET, *v.n. aquam ingredi, vado fluvium vel lacum etc. transire*, gå i vattnet, vada. **Tat jokka le ila tjagnel i le puore so kalet**, *nimis hic fluvius est profundus & difficilis transitu*. **Jokkait kalet**, *fluvios eundo transgredi, pedibus transire*. **Muotekeb kalet**, *altas ingredi nives, per nivem transgredi*, vada i snön. Även **To puore le juo tab kalam**, *tua bene facta hos dudum promerueret*, dina välgärningar har det längesedan förtjänt. **Kalestet**, *dimin.* **Kalegätet & kalajet**, *incipere transire, etc.* begynna att gå igenom eller över. **Ko kalegäti jokkab**, *cum fluvium vado transire inciperet*, när han begynte vada över strömmen.

KALEM, *kala & kalaw, locus ad flumen pedibus transgrediendum idoneus, vadum*

vadställe, där man kan vada över älvar eller sjöar.

KALETATTET, *v.n. posse vado transiri*, kunna vadas över. **I tat jokka kaletatte**, *nusquam in hoc fluvio est vado transitus*, denna floden kan ej vadas över. **Kaletatta tat ädno muttemin sajin**, *amnem hunc nonnullis locis vado transire possumus*.

KALETET, *v.a. facere ut quis transeat vado*, *ducem se præbere vado transeuntibus*, komma en att vada, anförä eller ledsaga de som vadar över. **Taggo sodn mijeb kaleti jokkab**, *hos loco nos fluvium vado transire fecit*, han lät oss vada över älven på detta stället. Även **Werbmit kaletet**, *retia vado eundo piscibus ponere*, vada och sätta ut nät.

KALFO, *ita appellatur istud arborum vitium, cum aqua stagnata atque in fibris retenta nigrescunt & corrumpuntur*, vattutjäll i träd, vattufull och svart ved. *Austr.*

KALGET, *v.a. extricare, expedire, solvere*, utreda, göra lös. **Låddeb kiälest kalget**, *avem laqueo explicare*, taga fågeln utur snaran. **Qweleb werbmist kalget**, *piscem retibus explicare*, lösa fisken av näten. **Arjeb kalget**, *desiderio sive voluntati alicujus satisfacere*. Jmf. **arje**. Även *extendere, porrigere*, utsträcka. **Käteb kalget**, *manum extendere*, räcka ut handen. **Kalge suormebt**, *porrige digitum tuum*. **Kalgegåtet**, *incipere extricare*, begynna att utreda. **Ko lijeb kalgegåtemen tabb mi snårranam li**, *cum explicaturus essem id quod irretitum fuit*.

KALGETATTET, *v.n. posse explicari*, kunna utvecklas. **Naute le tat snårranam jutte i**

kalgetatte, *ita hoc irretitum est, ut extricari non possit*.

KALGO, *uxor, marita*, hustru. *Minori cum observantia hoc nomine uxores suas appellant*. **Kulla kalgo**, *audi uxor*, hör käring.

KALJES & kaljok, *n.a. amplus, latus*, vid. **Kaljes kabmak**, *calceus laxus*, en vid sko. **Kaljes nialme**, *os magnum*. Motsats **kartjes**. *Compar. kaljeb, lætior, amplior, vidare. Superl. kaljemus, latissimus*, den vidaste.

KALJANET, *v.n. dilatari*, utvidgas, bli vidare. **Raike kaljana**, *foramen dilatatur*. **Waimo kalka kaljanet**, *cor dilatabitur*, Jes. 60:5. **Kaljanastet**, *dimin.* bli litet vidare. **Juo kaljanasti kabmak**, *jam paulisper laxior factus est calceus*. **Kaljanatjet**, *incipere dilatari*, begynna att utvidgas.

KALJETET, *v.a. dilatate, latiore reddere*, utvidga, göra vidare. **Kaljete wele**, *dilata amplius*. **Kaljet kabmakab**, *fac ut calceamentum laxius fiat*. **Kaljetastet**, *dimin.* göra litet vidare. **Kaljetaste anje wele**, *dilata paululum adhuc*. **Kaljetatjet**, *incipere reddere latiore*, begynna att utvidga.

KALJO, **kaljot & kaljeswuot**, *n.s. amplitudo, latitudo*, vidd, rymlighet. **Puorak le tat ståpo kaljotinas**, *laxitate sua hæc præstat domus*. **Ila stuora kaljeswuot peista kabmakeb**, *nimia calceamenti laxitas minus apta est*.

KALK, *calx*, kalk. Även *calix, poculum*, bågare, kalk. **Waldi kalkeb**, *sumsit calicem*, han tog kalken.

KALKAB, *pr. pers. præ. ind. v. auxil. futuri*, jag skall. **Mon kalkab etset**, *amabo*, jag

skall älska. **Kalkab etset**, detsamma. **Mon kalkab påtet**, eller **kalkab påtet**, *veniam*, jag skall komma, *flectitur autem h.m.* **Mon kalkab, todn kalkah, sodn kalka.** *Plur.* **Mije kalkebe, tije kalkebet, sije kalkeh.** *Dualis: måi kalken*, vi två skall. **Tåi kalkebeten**, ni två skall. **Såi kalkeba**, de två skall. *Imperf.* **Mon kalkib, todn kalkih, sodn kalki** eller **kalkai.** *Plur.* **Mije kalkime, tije kalkite** eller **kalkaite, sije kalkin.** *Dualis: måi kalkime* eller **kalkaime, tåi kalkiten** eller **kalkaiten, såi kalkika.** **Såi kalkika wuolget keinobs, abituri illi duo erant**, de två skulle gå eller fara sin väg.

KALKELET, *v.n. expediri, absolvere*, bli färdig med något. **Juo kus todn tall kalkelih pargostat?** *num jam opus tuum absolvisti?* har du nu fulländat ditt arbete? **Kåsse mon kalkelab taste mab mon leb algam**, *quando quod exorsus sum perfeci.* Jmf. **kalketet.**

KALKELEJE, *perficiens*, den som fullbordar, som blir ledig ifrån. **Kalkelem**, *subst. absolutio, peractio*, fulländande.

KALKET, *v.a. mutuari*, taga till låns. **Mon kalkib suste wadnaseb**, *cymbam ab illo mutuatus sum.* **Kalket muttemist pednikit ja makset mubbe sajai**, *nominum versuram facere*, taga till låns på det ena stället för att betala på ett annat. **Kalka muste aksjob**, *securim a me mutuare.* **Kalkestet**, *dimin.*

KALKETUM, *mutuaus, mutuo sumtus*, lånt. Sammandr. **kalkum.** **Kalketum herke le tat**, *mutuo hic reno sumtus est.*

KALKETET, *absolvere, expediri*, bli ledig ifrån. **Juo kus todn kalketih?** *num te*

expedivisti? är du nu ledig? **Die mon kalketib taste**, *hinc me expedivi*, nu är jag ledig härifrån. **Sodn kalketi hugsostes**, *cura se expedivit*, han gjorde sig ledig ifrån sitt bekymmer. **Kalketastet**, *dimin.* bli litet ledig. **Kalketatjet**, *incipere expediri*, begynna att bli ledig.

KALL, *n.s. munus*, ämbete. Jmf. **ammät.**

Kall-ålmah, *qui munere aliquo funguntur*, ämbetsmän. **Stuorab kall**, *majus munus.*

KALLE, kalles? *quot?* huru många? **Kalles lepet?** *quot estis?* huru många är ni?

Kallasin kus todn påtah? *quot tibi advenienti fuere comites?* **Kalle palen?** *quot vicibus?* huru många gånger? Även **kalle**, *adv. satis, bene, nog, väl.* **Tietab kalle**, *probe scio*, jag vet väl. **Le kalle deuras**, *satis carum est.* **Kalle ädnak**, *satis multum.* **Kalle matta jus sita**, *potest omnino si vult.* **Kalle kalle**, *apud Boreal. est form affir.* **Sitah kus munji tab wuobdet?** **kalle kalle**, *visne mihi hoc vendere? fiat*, vill du sälja åt mig detta? gärna.

KALLELAKA, *quotuplici modo?* på huru mångahanda sätt? **Kallelakats & kallelakasats**, *quotuplex?* huru mångahanda? **Kallelakasatjeh leh Sacramenteh?** *quotuplicia sunt Sacramenta? Resp. qwektelakasatjeh, duplicia.*

KALLASATJEH & kallaseh, *pauci*, några få. **Kallasatjeh koros**, *perpauci*, allenast några få.

KALLEKATJEH, *quidam, nonnulli*, några, somliga. **Kallekatjeh sijest**, *nonnulli illorum*, Luk. 24:24.

KALLA, kalles & dimin. **Kalleskuts**, *senex*, en åldrig man. Även *maritus*, gift man. Die

- le sodn mo kalles**, *maritus ille est meus*, han är min man. *Synon.* pådnje. Även **Die le kalles**, *o virum præstantem*, se en förträfflig man. **Tah kallah**, *hi viri laudabiles*, dessa berömliga män. **Ads kalles**, *vir ille frugis Andreas*. **Kalleskuts kuowa**, *o miserum senem*, stackars gubbe lilla.
- KALLANET**, *v.n. saturari*, bli mätt. **Kaitseh lastist kallaneh**, *capellæ frode saturantur*. **Die mon piebmost kallanib**, *jam cibi sum satur*, nu är jag mätt. **Kåsse lijén kalkanam**, *cum saturati essent*, Joh. 6:12. **Kallanaddet**, *frequ. idem*. **Kallanaddeh puoremust manah melkest**, *lacte optimus saturantur infantes*. **Kallanastet**, *dimin.* bli litet mätt, *paulisper satiari*. **Kallanatjet**, *incipere saturari sive satiari*, begynna att bli mätt.
- KALLANEJE**, *qui satur fit*, som blir mätt. **Ikan leb nelken, kallaneje leb kuit**, *quamvis sim esuriens, saturari tamen possum*. **Kallanem**, *subst. saturitas, satietas*, mätthet.
- KALLANADDEM**, *n.s. saturitas*, mätthet.
- KALLASATS**, *n.a. satur, saturatus*, mätt. **Mon leb aiwe kallasats**, *satur sum*. **Mon leb kallasatji**, *idem*, jag är mätt.
- KALLETET**, *v.a. saturare*, mäta. **Mon kalkab to kalletet**, *saturabo te*. **Kalletastet**, *dim.* något litet mäta. **Kalletatjet**, *incipere saturare*, begynna att mäta. **Kalletatji qwossites**, *hospites suos cibo satiare cœpit*.
- KALLETET**, *v.n. in invisendo amicos & vicinos se oblectare*, roa sig med att besöka sina vänner och grannar. **Kalletastet**, *dimin.* litet roa sig med besök.
- Kalletallet**, *frequ. idem ac kalletet*. **Kalletallet wadsi mubbe kåtai**, *in invisendo alteram casam se oblectat*, han roa sig med ett besök i andra kōjan. Jmf. **kalletet**.
- KALLETTEM**, *n.s. saturatio, quando aliquem satiamus*, mättande. **Kalletem lakai**, *ad satietatem*.
- KALLETEKE & kalletek**, *insaturabilis, qui satiari nequit*, omätlig. **Kalleteke tjåiwe** eller **kalleteke ronk**, *insaturabile abdomen*.
- KALLO**, *frons, panna, ansikte*. **Kåbda kallo**, *frons lata*, bred panna. Även *pellis de fronte & capite animalium detracta*, härna. **Sarwa kallo**, *capitis renonis admissarii pellis*, brunnrenshärna. Även *saxum magnum*, en stor sten. **Stuor kallo**, *maximum saxum*.
- KALLOK**, *calceamenta ex corio sive pelle capitis confecta*, härnskor. Även *reno moriger*, en tämjrd ren, som låter leda sig.
- KALLOK**, *pauci*, få. **Mije kallok**, *nos pauci*, vi få. **Ko kallok lepe**, *cum pauci sumus*, när vi är få, för oss själva.
- KALLOT & kallotak**, *bacillus, ad quem retia texuntur, vel patentiora vel arctiora*, en kavle varefter nät binds, antingen trängre eller rummare¹⁰⁴.
- KALME**, *n.s. sepulcrum*, grav. **Kalmaj piejet**, *tumulo inferre. Hoc nomine sua appellarunt sepulcra, quæ passim in silvis & montibus olim habuere*. På finska: ”calmisto”.
- KALMES, kalma & kalmas**, *n.a. frigidus*, kall. **Kalma tjatse**, *aqua gelida*, kallt vatten. Även **Kalma jaure**, *lacus congelatus*, tillfrusen sjö. **Kalma ädnam**, *terra congelata*. Även **Die kalkah kalmes**, (dvs. **sjaddet**) *formula minandi*,

¹⁰⁴ rumma nätmaskor = stora nätmaskor

imprimis canibus, mortuus eris, trucidabo se, jag skall taga livet av dig.

KALMAM, *n.a. gelatus, gelu constrictus*, tillfrusen, frusen. **Kalme-kalmam**, *alte congelatus*, hårt tillfrusen.

KALMAT, **kalmatak**, **kalbmatak**, *n.s. lac gelu concretum, imprimis renonum*, frusen renmjölk.

KALMET & ibland **kalbmet**, *v.n. gelari, frigore & gelu adstringi*, frysa till. *De inanimis dicitur, de animantibus autem kålot*. **Jaure kalma**, *lacus glacie adstringitur*, sjön fryser till. **Piärgo kalma**, *caro frigore duratur*. **Ädnam le kalmam**, *terra gelu obriguit*. **Äno le kalmemen**, *ripas fluvii jungere cæpit gelu*, älven håller på att frysa till. **Kalmestet**, *dimin.* litet frysa till. **Kalmegåtet & kalmajet**, *incipere congelari*, begynna att tillfrysa. **Tjatse le kalmegåtemen**, *aqua cæpit conglaciari*.

KALMEM, *n.s. concretio ex frigore*, tillfrysning.

KALMETET, *v.a. facere ut frigore concreseat, cogelandum curare*, låta frysa. **Kalmet melkeb**, *fac ut lac frigore concreseat*. Även **Kalmet jaurit autel ko todn wuolgah**, *fac conglaciari lacus antequam abis, h.e. expecta dum glacie obducantur lacus etc.*, låt sjöarna frysa till först, innan du far bort.

KALMOT & ibland **kalbmot**, *v.n. glaciei implicari*, frysa in, innestängas av is. **Kalmom**, *præt. particip. pass. glacie circumseptus*, infrusen.

KALNET & **kaldnet**, *v.n. rigescere gelu*, bli styv av köld, stelna. Även **Käta le muste kalnam**, *manus mea sensus facta est expers, obtorpuit*, min hand har förlorat känslan, har stelnat av. **Juolkeh leh**

kaldnam, **ib mate wadset**, *pedes obtorpuere, incedere non valeo*, fötterna har stelnat av, att jag ej kan gå. **Kaldnam almats**, *homo, cujus membra torpor quidam tenet morbosus*, en människa, som av sjukdom förlorat all känsla och rörelse i lemmarna. **Kalnegåtet**, *obtorpescere*, begynna att stelna av. **Juo le kalnegåtemen**, *jam in obtorpescendo est*, han håller på att stelna av.

KALNEM, **kaldnem**, *n.s. corporis & membrorum torpor, dum sensu carent*, känslolöshet i kroppen och lemmarna.

KALO, *n.s. refrigeratio, tempestas frigidiuscula tempore æstivo*, svalka, litet kulen väderlek om sommaren.

KALOS, *n.a. subfrigidus*, sval. **Kalos kese**, *æstas frigidiuscula*, sval sommar. **Kalos talke**, *tempestas frigidula*. Säges endast om väder.

KALOT, *v.n. refrigerari, subfrigidum fieri*, bli sval, svalkas. **Die kaloi udne**, *tempestas hodie facta est subfrigida*, det blev svalt väder idag. **Kalostet**, *dimin.* bli litet sval. **Kalotastet**, *dimin. idem*. **Kalogåtet & kalotatjet**, *refrigerari incipere*, begynna att bli kulen. **Ko kalogåti**, *quando tempestas fieri cæpit frigidula*, då vädret blev kulet.

KALPATET, *v.a. impedire, remorari*, hindra. Även *susplicari*, misstänka, hålla före.

KALSJADET, *v.n. calore rigere, corrugari calore, (de coriaceis) skrynklas ihop av hetta*. Säges om läder. *Austr. Jmf. kåbranet*.

KALSJES, *n.a. frigidus*, kall, kulen. **Kalsjes kidda**, *ver frigidum*, en kall vår. **Kalsjes**

- waimo**, *cor frigidum, amoris expers*, kallsinnigt hjärta, kärlekslöst.
- KALSOK**, *femoralia in uno contextu cum tibialibus, ex pelle tibiatarum sive crurum renonum confecta*, byxor med strumpor, av renbellingar gjorda.
- KALWA & kalwes**, *n.a. sole duratus & annis*, hårdnad av tiden och torkan. *Dicitur de lignis imprimis betulinis, sole siccatis & induratis*. **Kalwa såke & enklare kalwa**, *betula sole indurata*, torr björk. **Kalwa muor**, *lignum siccatum & induratum*, hårdtorkat trä. Härav:
- KALWAT**, *v.n. indurari*, härdas, torkas. **Muora kalwa**, *lignum durescit*, träet hårdnar till. **Rerte kalwa**, *corium indurescit*, lädret hårdnar, blir fastare. **Kalwastet**, *dimin.* litet hårdna. **Kalwagåtet**, *incipere indurescere*, begynna att bli hård.
- KALWO**, *n.s. supellex*, husgeråd, lösöre. Jmf. **kaune**. Även *merx*, vara. **Leh ko tusne ädna kalwoh?** *estne tibi mercium quantitas?* har du mycket varor?
- KAMA**, *kamatet*. Se **kabmak**, **kabmatet**.
- KAMEKETTA**, *n.a.* se ovan **kabmataka**.
- KAMB**, *pecten*, kam.
- KAMMAR**, *conclave, camera*, kammare. **Wadse sisa etjet kammari**, *introito in conclave tuum*, Matt. 6:6.
- KAMPOT**, *v.n. certare*, kämpa.
- KAMRAT**, se **kradna**.
- KAMSA**, *apexabo*, blodpalt, blodkorv.
- KAMTES & sammandr. kamts**, *Chirotheca e pelle rangiferina confecta*, lapphandske.
- KANJAL**, *kanjaldet*. Se **kadnjel**, **kadnjaldet**.
- KANA**, *n.s. quod igni alendo sive exsuscitando aptum est*, eldtände. *Austr.*
- KANA NEIDAPOR**, *olim numen quoddam cæleste*. Jmf. **Rariet**.
- KANNAM**, *dimin. nominis kradnam*, *mi dilecte sive dilecta! corculum meum!* min söta vän. *Ita se invicem appellant conjuges, imprimis maritus uxorem.*
- KANELET**, *amplecti*, omfamna. **Kaneli mo pira**, *amplexus est me*. *Austr.*
- KANNET**, *v.n. posse*, kunna. **Ib kanne**, *nequeo*, jag kan ej.
- KANOKET**, *v.n. gradum sistere*, stanna. **Kanoki talla**, *constitit statim*. Jmf. **kånoket**.
- KANTA**, *kanta peiwe*, *calendæ mensis Maji*, den första maj. **Kanta wakko**, *septimana quæ a calendis hisce excipit*, majveckan. **Åbme kanta**, *calendæ Maji juxta Calendarium vetus*, den första maj efter gamla stilen.
- KANTSEM**, *n.s. cervix*, nacke. **Kantsemist**, *a cervicibus*, vid nacken. **Kantsemist so waldib**, *cervices ejus prehendi*, jag tog honom i nacken. **Kantsemist hålet**, *obtrectare*, baktala, förtala. Jmf. **katsem**.
- KAPO**, *n.s. pallium, imprimis quo utuntur Sacerdotes*, kappa.
- KAPPA**, *n.s. cremor lactis, flos lactis*, grädde på mjölk. **Kappagåtet**, *v.n. kappagåta melke*, *cremor sive flos lacti fieri incipit*, mjölken börjar att gräddas.
- KAPPAL**, *adv. certatim*, i kapp. **Kappai sokket**, *remis certatim navigare*, ro i kapp.
- KAPPAL**, **kappalak**, *bullæ*, bläddra¹⁰⁵. Se **kåppalak**.
- KAPPANJES**, *n.s. savilla*, falaska¹⁰⁶, aska.

¹⁰⁵ blåsa (substantiv).

¹⁰⁶ aska som bildas på falnande glöd

KAPPAT, kappat lådtje. Se lådtje.

KAPPER, n.s. mitra, mössa. Jmf. **tjupp.**

KAPPET, v.n. salire, exsilire, hoppa, springa.

Kappet jokka rasta, *rivulum transilire.*

Kappestet, dimin. Kappesti pajel, assiliit, transiliit, han hoppade över. **Kappegåtet, incipere salire,** begynna att hoppa.

KAPPETET, frequ. exsultare, exsilire, mycket hoppa. Även **Maina todn kappeta? qua de re exsultas? vad gläds du åt? Ele ila kappet, noli gaudio nimis exsultare.**

KAPTE, n.s. tunica, vestis, kjortel, klädnad.

Karwotum welkes kapti, vestimentis albis vestiti, Upp. 7:9. **Kaptats, dimin. en liten kjortel.**

KAPTJES, kaptjet etc. Se nedan **kåptjet.**

KARA, quod de ligno dolabra aut cultro abraditur, spånor, hyvelspånor. *Austr.*

KARANES, nom. avis, corvus, korp.

Karanesen tjukeh, pulli corvorum.

KARAS, gula, cartilaginosa pars colli, strupe. *Synon. kirs.*

KARASET, v.n. dicitur quando cutis læditur & aliquo modo laceratur, perstringi, skavas, rivas. **Njuone karasi, cutis nasi perstringebatur,** skinnet på näsan blev sårat.

KARASEM, n.s. vibex, skråma.

KARASTATTET, v.a. summam perstringere cutem, avskava eller såra huden.

Karastattib kätab, summam cutem in manu perstringebam. Est Hiph. verbi karaset.

KARASTATTEM, n.s. læsio cutis, hudens avskavning.

KARB, n.s. virga, virgultum, spö, ris.

KARDNJEL, n.s. cubitus, armbåge. **Kardnjel pelen wällahet, cubito inniti,** stödja sig på armbågen.

KARE, n.s. vas, kärl. Laire kare, vas figulinum, lerkärl. **Wedde kare, vas viminibus contextum, corbis,** en korg av vidjor eller tågor ihopflätad. **Kare-niåloje, parasitus,** tallriksslickare¹⁰⁷. **Karit passet, vasa aqua eluere. Karats, dimin. vasculum,** ett litet kärl.

KAREDES, n.a. obediens, obsequens, lydig.

Karedes mana, infans moriger.

Karedeswuot, subst. obedientia, lydnad.

KAREDET, morem gerere, obsequi, lyda.

KARED, karedeslaka, adv. obedienter, lydaktligen.

KAREK, ramus, sarmentum. Boreal. se harreje.

KAREMIN, ebrius, drucken. **Karemin le, ebrius est,** han är drucken. Se **karew.**

KARET, v.a. vincire, ligare, binda. **Karet kätit ja juolkit, manus & pedes ligare.** Även **Kaudnit karet, supellectilia colligere, sarcinas componere,** lägga ihop sina saker. **Karastet, dimin. litet binda. Karagåtet, incipere vincire,** begynna att binda. **Karajet, detsamma. Kåsses kalk karagåtet, quando sarcinas es compositurus.**

KARATATTET, v.a. & n. ligandum curare, posse vinciri, låta binda, kunna bindas. I karatatte, vinciri non potest, han kan ej bindas.

KARES, karas-badde, ligamen, band.

KAREW, karewes, n.a. ebrius, drucken.

Karew ålma, vir ebrius.

KAREWTET, v.n. inebriari, vino obrui, bli drucken. **Karewtastet, dimin. bli litet drucken. Karewtattet, Hiph. inebriare,** göra drucken.

KARGA, karga-lådde, avis cui deest proles, fågel som ej har ägg, en fågel som är gall.

¹⁰⁷ snyltgäst

KARGASET, *v.n. in una serie procedere*, gå i rad, efter vart annat.

KARGATES, *n.s. series*, rad, då det ena följer på det andra.

KARG, *n.s. vigor*, krafter, styrka. **I le tist musne karg**, *non nihi amplius sunt vires*, jag har ingen förmåga mera.

KARGETIS, *n.a. impotens, viribus destitutus*, kraftlös, oförmögen. **Kargeteme**, detsamma. **Kargetis-wuot**, *subst. imbecillitas, impotentia*, oförmögenhet.

KARGO, *n.s. Jegge kargo, collis inter loca paludosa situs*, en backe som ligger emellan myrar.

KARGELET, *v.a. in seriem disponere*, ställa i rad. Se **kargotet**.

KARGOT, *adv. in serie, dum unum alterum excipit*, i rad, efter vartannat.

KARGOTET, *v.a. in seriem collocare*, ställa i rad. Även *neutr. Nåddo gargoti, glomus evolutus est*, nystanet lopp ut.

KARJEL, *Muscovita*, ryss. Även *vir fævus*, en grym karl. **Karjel Dala**, *Imperialis Muscoviticus*, rubel. **Karjel skalo**, *ahenum Muscoviticum*. **Karjel kirjeb tjalet**, (*propr. & ad verbum: literas Muscoviticas scribere*) *cursum huc atque illuc flectere*, kroka hit och dit. **Karjel wadas**, *pannus Muscoviticus*, rysk vadmal.

KARKES, se nedan **katkes**.

KARKET, *v.a. strangulare*, strypa. **Piädnakeb karket**, *canem strangulare*. Kanske från finskans ”*curcku*”, *gula*, strupe. **Karkastet**, detsamma.

KARKASTET, *v.n. strangulari*, strypas, bli strypt. **Herke karkasi**, *rangifer strangulatus est*.

KARKASTATTET, *v.a. facere ut stranguletur*,

strangulari permittere, låta strypa, låta strypas. **Ele slintoswuotinat karkastatte herkeb**, *cave ne incuria tua strangulatur rangifer*. **Karketet**, detsamma.

KARKASTOWUM, *n.a. strangulatus*, strypt.

KARKEM, *n.s. strangulatio*, strypande.

KARMAN, **karmanne**, *sexus virilis, mas*, mankön, man. **Boreal. teudon ulmuts**, detsamma.

KARODES, **karodeswuot**. Se **karedes**, **karedeswuot**. **Karoges & karogeswuot**, detsamma.

KAROTET, *obedire*, lyda, hörsamma.

Karotet äiwabit, *superioribus obtemperare*. **Karote attjabt ja ädnabt**, *obedi patri tuo & matri*. **Karotastet**, *dimin.* något litet hörsamma. **Karotatjet**, *incipere obedire*, begynna lyda. Jmf. **karedet**.

KAROGES, **karogeswuot**. Se **karedes**, **karedeswuot**. **Karogeslaka**, *adv. obedienter*, lydaktligen.

KARR, *n.s. cortex*, bark. **Petse karr**, *pinus abici cortex*. **Monne karr**, *ovorum putamina sive cortex*, äggskal.

KARRA, **karres**, *n.a. durus, asper*, hård, skarp. **Karres ko kedge**, *durum ut lapis*, hård som en sten. **Karres rerte**, *corium rigidum*, skarpt läder. **Karrasub tidnost**, *silice durius*. **Karras waimo**, *cor durum*. **Karra kidda**, *ver durum*. **Karra tjåskem**, *frigus immane*, en svår köld. Även **Tat wina le harbmat karras**, *valde hoc vinum est generosum, hujus vini maxima est vis*, detta vinet är ganska starkt. **Karreswuot**, *subst. duritia*, hårdhet. **Etjet waimon karreswuoten mete**, *secundum duritiem cordis tui*, Rom. 2:5.

KARRESIKT, karrast, karreslaka, adv. *duriter*, hårdeligen. Även *acerbe, ægre*, bitterligen. **Tjeroi karresikt, acerbe flebat**, han grät bitterligen. **Puotsemen le karrast, graviter ægrotat**, han är hårt sjuk.

KARRASTALLET, v.r. duriozem se alicui præbere, vara svår emot någon.

KARRASTATTET, v.a. indurare, förhärda. *Eccl.*

KARRET, v.n. indurescere, rigescere, bli hård, bli styv. **Rerte karra, corium rigescit**, lädret blir skarpt. **Puotselwas karra, morbus fit amplior**, sjukdomen tilltager, blir svårare. **Piägga karra, ventus fit vehementior**, stormen ökas, tilltager. **Karragåtet, indurescere incipere**, begynna att hårdna. **Ädnam karragåta, terra siccitate incipit durescere**.

KARRETET, durescere facere, indurescere finire, låta bli hård. **Karretam leh todn tab nakkeb, hoc corium rigescere permisisti**.

KARROK, n.a. sævus, torvus, grym, hård.

Karrok ålma, vir austerus, en bitter man. *Obs. sæpissime dicitur de maritis cum uxoribus suis austere agentibus.* Även **Karrok wina, se ovan karra.**

Karrokwuot, subst. austeritas, sævitia, hårdhet, grymhet. **Karroklaka, adv. austere, severe**, tvärt, på hårt sätt.

KARRO, n.s. diræ, exsecratio, bannor, svordom. **Karro nialme, os ad diras agendum pronum. Tan mädde, juoh leh lagen pargost, leh karron wuolen, quotquot ex operibus legis sunt, sub exsecratione sunt, Gal. 3:10. Jmf. Kirro.**

KARROLES, n.a. ad direas agendum pronus, se diris devovens, en som gärna svärjer.

Karroles almats le wastes almats, qui diras effundit detestabilis est.

KARROTET, diras agere, diris devovere, bannas, svärja. **Waste le karrotet, diras agere turpe est. Todn ih kalk karrotet to almogen åiwamuseb, principi populi tui non maledices, Apg. 23:5.**

Puoristsjughnatet sijeb, jukko tijeb karroteh, benedicite iis, qui vobis diras imprecantur, Matt. 5:44. Karrotastet, dim. något svärja. Karrotatjet & karrogåtet, diras imprecari incipere, incipere divis devovere, begynna att svärja, att förbanna. **Karrotowum och sammandr. karrotum, præet. part. pass. exsecratus, abominatus, förbannad.**

KARROTEJE, exsecrans, qui agit diras, svärjare.

KARROTEM & karrotes, se karro.

KARP, n.s. panis hordaceus exigua crassitie, tunt utbakat kornbröd.

KARRWALET, karrwelet, v.n. spasmolaborare tendinum, få sendrag. Karrwalet juolkost, pedum laborare spasmol, få sendrag i benen, få ont i benen.

KARRWALEM & karrwald-wank, spasmus, sendrag, kramp.

KARTET, v.a. addictum esse, amare, vara tillgiven, älska. Karta kuit mo, me quidem amat, mihi certe addictus est, han håller sig likväl till mig. I tat aldo mesebs karte, vacca hæc rangiferina vitulum suum non curat.

KARTJAS, n.s. angustiae, trängsel, trångmål.

Kartjasi påtib, in angustias adductus sum, jag kom i trångmål.

KARTJES, n.a. angustus, arctus, trång.

Kartjes ukxa, janua angusta. Kartjes

- kabmak**, *calceus justo arctior*, trång sko.
Kartjes kâte, *tugurium angustum*.
- KARTJOT**, *v.n. angustum fieri, coarctari*, bli trång. Ädnam **kartjoi munji**, *angustiis laboro locorum*, jag har för litet land, för trångt utrymme. **Kartjostet**, *dimin.*
Kartjogåtet & kartjanet, *incipere angustius fieri, coarctari incipere*, begynna att bli trång.
- KARTJOTET**, *v.a. angustiozem reddere, coarctare*, göra trång. **Paskes låmeh keinob kartjoteh**, *angustæ fauces coarctant iter*.
- KARTS**, *kartsa, n.s. lorum*, rem. **Kartsan auwe**, *cingulum coriaceum*, Matt. 3:4.
Kabmak-karts, *lorum calceamenti*, skorem. **Kartsats**, *dimin.*
- KARWANET**, *v.n. paratum fieri*, bli färdig.
Juo kus todn karwan, *num jam paratus eris*, blir du nu färdig snart. Även *disperdi, amitti*, borttappas, förloras, *Austr.* Jmf. **karwetet**.
- KARWAT**, *v.a. rodere*, gnaga. **Karwa pira**, *circumrodit*, han gnager ikring.
- KARWATALLET**, *v. inf. post voc. karwet*.
- KARWEN**, *herbæ nom, carum carvi*, kummin. På norska "karwen", detsamma.
- KARWES**, *n.a. paratus*, färdig, tillreds. **Kaik le karwes**, *omnia parata sunt*. **Karwes leb mannat**, *paratus sum ad iter faciendum*.
Karwes heimab ådtjoi, *nactus est prædium instructum & rite paratum*. **Ko leime karwaseh**, *eum in procinctu essemus*, då vi var tillreds. **Karwes-wuot**, *subst. beredskap*. **Karweslaka**, *adv. parate*, färdigt, tillreds.
- KARWAS & karwast**, *adv. Hase pednikit karwast ko påtab*, *cura ut pecuniæ ad manum sint cum venere*, laga dig penningar till hands när jag kommer.
Tukset piäbmoit karwas talwai, *fruges ad hibernum usum paratas reservare*, samla matvaror i beredskap till vintern.
- KARWETET & karwet**, *v.a. parare, apparare*, tillreda, tillrusta. **Karwetijen Piäsats sautseb**, *parabant agnum Pascalem*, Matt. 26:19. **Karwe etjebt laidoi**, *ad iter te para*, rusta dig till resan.
Karwe munji peutab, *para mihi mensam*. **Piäbmob karwetet**, *coquere cibos, cibaria condire*, laga mat. Även hos *Austr.* *amittere, perdere*, förlora, tappa bort. Sammansättn. **aut-karwet**, *præparare*, förbereda, tillreda tillreds. **Karwetastet**, *dimin.* litet tillreda. Även *celeriter apparare*, skyndsamt tillrusta.
Karwegåtet, *incipere apparare*, begynna att tillreda. **Karwegåtin häjeb**, *nuptias apparare cæperunt*, de begynte rusta till bröllopet. **Karwetatjet**, detsamma.
- KARWETATTET**, *apparandum curare*, låta tillrusta. Även *posse apparari*, kunna tillredas.
- KARWETEJE**, *apparans*, den som tillrustar.
Piäbmo karweteje, *coqvus, qui cibaria condit*, kock, som lagar mat. **Piäbmon åiwamus karweteje**, *Symposiarcha*, Joh. 2:7. **Karwetem**, *subst. apparatus*, tillredelse, tillrustning. **Qwosse mallasen karwetem**, *apparatus epularum*. Sammansättn. **Aut-karwetem**, *præparatio*, förberedelse.
- KARWETEKE**, *karwetkenna, n.a. imparatus*, oberedd. **Åska le tat karweteke**, *adhuc hoc imparatum est*.
- KARWET**, *circumire, præterire*, gå omkring, gå förbi. **Karwi mo**, *me præteriit, studio*

me præteriit, han gick mig med flit förbi.

Gardeneb karwi, *villam præteriit*.

Puoldast karwet, *declinare collis acclivitatem*, undvika att gå uppför den branta backen. **Bireb karwet**, *ursum circumeundo explorare, modo Fennis & Lapponibus familiari: circa cubile ursinum in gyrum ire*, värva björn. Sammansättn.

pira-karwet, *circumire*, gå omkring, omringa. **Karwestet**, *dimin.* litet gå omkring, gå något litet förbi. **Karwegåtet**, *præterire sive declinare incipere*, begynna att förbigå. **Karwegåti stadeb**, *urbem declinare incipiebat*.

KARWEJE, *præteriens, circumiens*, som går förbi, som går omkring. **Bjärdna karweje**, *qui ursum lustravit circumeundo*, som har värvat eller gått omkring där björn vistas.

Karwem, *subst. ambitus, circuitus*, omgång, omkringgående, värvning. *Dicitur sæpissime de ursorum captura*, jmf. **karwet**.

KARWATALLET, *frequ. studiose præterire, sedulo vitare*, förbigå, noga undvika. **Mo alo karwatalla**, *me semper præterit, numquam in congressum mei colloquiumque venit*, han undflyr alltid mig, han vill ej råka mig.

KARWO, *n.s. vestis, vestimentum*, kläder. **Kroppe le änab karwoist**, *corpus pluris est quam vestimenta*, Matt. 6:25. **Karwoi**, *adjective accipitur*. **Mon leb karwoi**, *(quasi dic. cum vestibus sum) vestitus sum, vestibus indutus sum*, jag är klädd.

Luobbin karwoitas käinon nal, *vestes humi sternebant*. **Lukeh-karwoh & uksepele karwoh**, *menstrua fæminarum*, reningen hos kvinnokönet. *Obs. ideo*

ukse-pele karwoh, av **ukse**, *janua dicta, quia mulieres Lapponum menstruatæ ad fores sedebunt, neque illis licitum est isto tempore cum quoquam conversari*.

Karwots, *dimin. idem*. **Tjagne karwotjit**, *indue vestimenta*. **Karwoteke**, **karwotkenna**, *vestibus carens, non indutus veste*, som ej har kläder, oklädd.

KARWOS & karwosassa, *n.s. pannus vel aliud unde vestes confici possunt, materia vestimentorum*, ämne till kläder. **Eh leh musne karwosassah**, *unde vestes mihi faciam non habeo*, jag har ej att göra mig kläder av.

KARWOTET, *v.r. induere vestem*, kläda på sig. **Karwot etjebt piwemlaka**, *indue vestimenta, quæ vim frigoris prohibere valeant*, kläd dig så, att du ej fryser.

Karwot ruoi, *indue vestem cito*, kläd på dig fort. *Præt. particip. pass.*

karwotowum & sammandr. karwotum, *indutus*, påklädd. **Karwotum tjabba karwoi**, *decoro indutus vestimento*.

Karwotastet, *dimin. idem*. Även *festinanter vestem induere*, kläda på sig i hast. **Karwotaste ja påte**, *indue celeriter vestes & veni*. **Karwotatjet**, *incipere vestimenta induere*, begynna att kläda på sig. **Karwotattet**, *vestiri facere*, låta bekläda. **Karwotatte brudeseb**, *fac ut vestiatur sponsa*.

KARWOTEJE, *vestiens, qui vestibus aliquem induit*, påklädare. **Karwotem**, *subst.* påklädning, beklädande.

KASAD, *n.s. nebula*, dimma. Se **gasat**.

KASCHKOS, *n.a. rigidus*, stel, styv. **Låddeh kaschkos juolkis**, *aves rigidis cruribus*, fåglarna med sina styva ben.

KASCHKOT, *v.n. rigere, obrigescere*, stelna, bli styv. **Juolkeh ja kätah kaschkoh**,

rigescunt sive torpent pedes manusque.

Kaschkostet, dimin. litet stelna av.

Kaschkogåtet, *rigescere incipere*, begynna att stelna av, att bli styv.

KASK-WAKKO, *dies mercurii*, onsdag.

KASKA, kaskan, *præp. inter*, emellan. **Mo ja to kaskan**, *te inter & me*, emellan dig och mig. **Kaskame**, *nos inter*, emellan oss.

Kaskanette, *vos inter*, er emellan.

Kaskebsa, *se inter*, emellan sig. *Dualis*:

Kaskenan, *inter nos ambo*, emellan oss

bägge. **Kaskabten**, *inter vos ambo*,

emellan eder bägge. **Kaskebska**, *se inter*

(*de duobus*), sig emellan. **Pälkika**

kaskebska (*dual.*) *verbis inter se*

contendebant, de två trätte sins emellan.

Pälkin kaskebsa (*de pluribus*) detsamma.

Tan kaskan, *interea*, emellertid. **Mijen**

kaskan, *inter nos*. **Tijen kaskan**, *inter*

vos. **Sijen kaskan**, *inter illos*. *Dual. mono*

kaskan, *inter nos*. **Tono kaskan**, *inter vos*.

Sono kaskan, *inter illos*. Sammansättn.

kaskapeiwe, *meridies*, middag. **Kask-ija**,

media nox, midnatt. **Kaska-kese**, *media*

æstas, midsommar, mitten av juli månad.

Kaska-lakke, *pars dimidia, dimidium*,

halvpart, halva delen. **Kaska-raje**, *dimidia*

pars itineris, halva vägen. **Juo kus lepe**

påtam kaska-rajai? *num jam dimidium*

itineris expeditimus? har vi snart hunnit

halvvägs? Även **I le anje tat tuoje kaska-**

rajen, *ne dimidium quidem hujus operis*

adhuc confectum est, detta arbete är ej

ännu halvgjort. **Kask-ålma**, *mediator*,

conciliator, medlare, mellanman. *Obs.*

kaska *etjam per casus flectitur, ut e*

grammaticis patebit, t.ex. **Muttemeh sijen**

kaskast, *nonnulli illorum, qui inter eos*

erant, somliga ibland dem. **Mon kalkab**

wadset tono kaskai, *inter vos ibo, medium*

vos inter (dual.) locum occupabo, jag skall

gå eller ställa mig mitt emellan eder bägge

etc.

KASKAT, *adv. Tåjoi kaskat, medium*

diruptum est, det gick eller bröts tvärt av.

Såbbeb tåji kaskat, *medium fregit*

baculum.

KASKAT, *v.a.* **Tållåb kaskat**, *ignem e silice*

elicere, slå eld med stål. **Atjekuts tållåb**

kaska, *fulgura emittuntur*, det blixtrar.

Kaskastet, *dimin. Kaskagåtet, incipere*

elicere ignem.

KASKAM, *n.s. chalybs, quo elicetur ignis*,

eldstål.

KASKATAK, *n.s. bolus, offula*, en liten

matbit. **Lådde bitta**, detsamma.

KASKATET, *conciliare, intercedere*, gå

emellan, förlika.

KASKELUMUS & kaskalumus, kaskalumus

pardne, *filius inter majorem & minorem*

natu medius, den mellersta sonen.

Kaskalumus neita, *filia inter natu*

majorem & minorem media, mellersta

dottern. *Alio sensu nunquam occurrit*.

KASKO, *adv. in medio, in parte dimidia, scil.*

ratione habita longitudinis, mitt på, i

anseende till längden. **Kasko jauren**, *in*

medio lacu, mitt på sjön.

KASKOS, *n.a. mutuus*, inbördes. **Mija kaskos**

håla le tat, *mutuum hoc nostrum est*

colloquium. **Sono kaskor keres-wuot**,

mutuus illorum (dual.) amor, deras

inbördes kärlek.

KASKET, *v.a. mordere*, bita. **Piädnak le so**

kaskam, *canis illum momordit*, hunden bet

honom. Även **Alo todn mo kaskah**, *me semper objugas*, du träter alltid på mig. Även **Sarwait kasket**, *renones admissarios castrare*, gälla brunnrenar. **Habrased kasket**, *hircum castrare*. *Obs. inde hæc orta est locutio, quod Lappones testiculos non solent exsecare, sed dentibus comminuere, panno interposito, quando castrandi sunt rangiferi, hirci vel arietes*. Även **Tjalmit kaska suowa**, *fumus oculus dolore afficit*, röken plågar ögonen. **Kasketet**, *dimin.* litet bita, m.m. **Kaskegätet & kaskajet**, *mordere incipere etc.* begynna att bita, m.m. **Dies to jes kaskegäti**, *jam te increpando aggressus est*. **Takteb kaskaji piädnak**, *canis os rodere cæpit*, hunden begynte gnaga på benet. **Kaskatjet**, *morsum, reprehensum*, att bita, till att gnabbas eller träta. **Påte mo kaskatjet jus tuostah**, *veni me objugatum, si audes*, kom att träta på mig, om du törs. **Kasketowum**, *præt. partic. poss. morsus*, biten.

KASKEJE, *mordens*, som biter. **Kaskem**, *subst. morsus*, bett, bitande **Piädnaki kaskem**, *morsus canum*, hundbett.

KASKALES, *n.a. mordax, ad mordendum pronus*, bitande, som gärna biter.

KASKEK, *castratus, cui comminuti sunt testiculi*, snöpt, snöping.

KASKETKENNA, *n.a. Austr. non morsus, a morsu defensus*, obiten.

KASKES, *n. arbor juniperus*, enträd. **Kaskes muörje**, *grana juniperi*.

KASKEW, **atjan kaskew**, *fulmen, fulgur*, blixt, ljungeld. Jmf. **kaskat**.

KASKOS, *n.s. quod manducatur, manducum*. **Kaskoseb munji wadde**, *da mihi*

quidquam mandendum, giv mig något att tugga på. Jmf. **kaskatak**.

KASNA, *n.s. sternutatio, prustande*¹⁰⁸. **Ailes kasna**, *ad verbum: sanctum sternutamentum, ita dictum quia Lappones ominosa credere esse sternutamenta, & quidem si e dextra provenissent nari faustum, e sinistra autem sinistrum portendere omen, id quod etjam antiqui Græci & Latini, licet aliqua cum differentia sibi persvasisse constat*.

KASNET, *v.n. sternuere, prusta, nysa*. **Kasnetet**, *frequ. idem. Kasnagätet, incipere sternutare*, begynna prusta.

KASNATEM, *kasnates*. Se **kasna**.

KASSE, *n.s. resina, gummi*, kåda. **Petse kasse**, *resina abietis*, tallkåda. **Pelje kasse**, *aurium mucor gummosus*, öronvax. Även **Kasse melke**, *lac rubens & quasi sanguine mistum, quod partum subsequitur*, råmjölk.

KASSAJES & kassai, *n.a. resinusus*, kådig.

KASSA, **kassok**, *n.a. crassus*, tjock. **Kassa petse**, *abies crassa*. **Kassok almats**, *homo crassus, obesus*. **Kassa muota**, *alta nix*, djup snö. *Austr. säger kissok*.

KASSOKWUOT, *n.s. crassitudo*, tjocklek.

KASSANET, *v.n. crassum fieri*, bli tjock. Motsats: **segganet**. **Tab kalkab takket, juss kassanab jalla segganab**, *omni ope ad hoc faciendum adnitar*, jag skall bjuda till att göra detta, evad det ock skulle kosta.

KASSEJE & kassée, *n.s. coagulum, quo coit lac*, löpe, varmed mjölk ystas. **Kassejin melke läppi**, *coagulo coit lac*.

KASSKET, *kasskem*. Se **kaskat**.

KASSKESTET, *v.n. submergi, adquis perire*, drunkna, dränkas. **Kasskesti jaure qwoutelen**, *medio in lacu submersus est*.

¹⁰⁸ nysning

- Kasskestatjet**, *submergi incipere*, begynna dränkas. **Kasskestattet**, *Hiph. submergere, aquis obruere*, dränka. **Katte abma todn taina wadnasin kasskestattah almatjit**, *cave ne ista cymba aquis perire facias homines*.
- KASSOT**, *v.n. se kassanet*. **Wele ja wele kasso**, *indies crassior evadit*. **Sjaddeje muora kasso**, *arbor crescens crassescit*. **Kassostet**, *dimin.* bli något litet tjock. **Juo le kassostam**, *jam evasit crassior*. **Juo le muota kassostam**, *jam nix altior facta est*. **Kassogåtet**, *crassescere incipere*, begynna bli tjock. **Kassotet**, *Hiph. crassum reddere, crassare*, göra tjock.
- KASSET**, *adv. crasse*, tjockt.
- KASSO, kassotwuot & kassut**, *n.s. crassitudo*, tjocklek. **Muoren kassotwuot**, *crassitudo arboris*. *Obs. kassa, kassok cum deriv. non nisi de siccis dicitur corporibus, de liquidis nunquam*.
- KASTAS**, *n.a. humidus*, våt.
- KASTATET**, *v.a. humectare, rigare*, våta, göra våt. **Die tat rasjo mijeb udne kastatitja**, *hæc nos hodie madefaciet*. **Ele wall kirjeb kastate**, *cave autem ne humescant literæ*. Även in *Sacris*: **manab kastatet**, *infantem baptizare*, döpa barn. **Kastatattet**, *Hiph. baptizandum curare, facere ut rigetur*, låta döpa, göra våt, låta våtas.
- KASTATEJE**, *baptista*, döpare. *Humectans*, som väter. **Kastetem, kastates**, *subst. rigatio, baptismus*, våtande, döpelse.
- KATAT**, *pœnitere*, ångra. **Ib mon tabb kata pargob**, *istius me haud pœnitet facti*, jag ångrar ej den gärningen. **Katagåtet**, *pœnitere incipere*, begynna att ångra.
- KATJE**, *n.s. ira, fervor mentis*, vrede, ivrighet. **Ålman katje**, *viri ira*. *Aust.*
- KATJAK**, *n.a. ad iram pronus, iracundus*, snarstucken, vredsam. **Harbmat li katjak**, *fervido erat ingenio*. Även **Katjak le puore ja paha pelai**, *propositi tenacissimus est, sive illud bonum fuerit sive malum*, han är ivrig i sitt beslut, det må vara gott eller ont. **Katjakwuot**, *subst. fervor animi*, ivrighet.
- KATJET**, *festinare*, se **kahtjet**.
- KATJATET**, *v.a. frequ. verbi kattjat, interrogare, quærere*, fråga. **Katjat suste**, *percontare ab illo*. **Katjatastet**, *dimin.* litet fråga. **Katjatatjet**, *quærere sive percontari incipere*, begynna att fråga. **Katjastallet**, *intens. diligenter percontari*, flitigt efterfråga. **Katjastalli färta pira**, *cuncta percontatus est*. Jmf. **kattjat**.
- KATJALWAS**, *n.s. quæstio, interrogatio*, fråga.
- KATJATAKES**, *n.a. qui studiose percontatur*, som gärna frågar, frågvis.
- KATJOK**, se **Stalo**.
- KATKES**, *n.s. funis, restis, imprimis quæ e loris confecta est sive tendinibus renonum*, band, sensnöre.
- KATKET**, *v.a. colligare, constringere*, binda tillsammans, snärja ihop.
- KATOT**, *v.n. abesse, deficere*, vara borta, fattas. **Kato ike kusa**, *abit nescio quo*. **Man kalleh katoh?** *quot deficiunt?* huru många felar¹⁰⁹? **Kusne lepet katom?** *ubi abfuiſtis? ubi tamdiu commorati estis?* **Katostet**, *dimin.* litet fattas, vara borta något litet. **Katostien muste wuostah**, *caseos quosdam amisi*, jag har förlorat några ostar. **Katogåtet**, *deficere incipere*,

¹⁰⁹ saknas, fattas

abesse incipere, begynna att fattas, att vara borta. **Låddeh katogåteh japest japai**, *aves deficere sive numero minui incipiunt, de anno in annum*, det börjar bli mindre med fågel, år ifrån år.

KATOTET, *v.a. auferre, subducere*, borttaga, bortsnappa. **Tab le todn katotam**, *hoc tu subduxisti*, detta har du tagit bort.

Katotastet, *dimin.* litet borttaga.

Katotatjet, *incipere auferre*, begynna taga bort.

KATODATTET, *v.a. desiderare*, sakna.

Katodattib to, *te desiderabam*. Även *auferre, abripere*, borttaga. **Die sodn tabb katodatti**, *istud ille abstulit*.

KATOJE, *deficiens, absens*, den som fattas, som är borta. **Katom**, *subst. absentia, mora*, bortovarelse, dröjsmål.

Wuoudnajes katom le tijan, *valde diu cunctati estis*.

KATOTEJE, *abripiens, auferens*, som tager bort. **Katotem**, *subst.* borttagande.

KATOTALLET, *v.a. frequ.* Se **katotet**.

KATSEM, *n.s. cervix*, nacke. Jmf. **kantsem**.

KATSES & katse, *n.a. parcus, tenax*, karg¹¹⁰, nidsk¹¹¹. Synon. **faige**.

KATSET, *v.n. invidere*, avundas, missunna.

Katsah tabb muste, *istud mihi invides*, du missunnar mig det.

KATSEJE, *invidens, invidiosus*, som missunnar. **Katsem**, *subst. invidia*, avund.

To katsem le tatt, *tua ista est invidia*.

KATSOSTET och ibland **katsot**, *v.a. suspendere*, upphänga. **Etjebes katsostet**, *semest ipsum suspendere*. **Werbmit katsot kåiket**, *retia piscatoria suspendere ut siccentur*. **Kebneb katsostet**, *ahenum supra focum suspendere*, hänga kitteln över elden. **Katsostowum** och sammandr. **katsostum**, *præet. part. pass. suspensus*,

upphängd. **Katsostastet**, *dim. paulisper vel ad tempus minimum suspendere*, hänga upp för en liten stund. **Katsostatjet**, *incipere suspendere*, begynna att hänga upp. **Katsostattet**, *suspendendum curare*, låta hängas upp. **Katsostatte piädnaheb**, *fac canem suspendi*.

KATSAHET, *v.n. pendere*, hänga. **Katsaha muoren nalne**, *ex arbore pendet*. **Sodn katsaha tasne**, *pendet heic*, han hänger här. **Katsahastet**, *dimin.* litet hänga.

KATSOSTEJE, *suspendens*, en som hänger upp. **Katsostem**, *subst. suspendium*, upphängande. **Katsostem ware**, *mons suspendii*. **Katsostem-** eller **katsosmuora**, *patibulum*, galge.

KATSEHEJE, *pendens*, hängande. **Katsos**, *idem*.

KATTET, *v.a. cavere custodire*, akta, bevara.

Katte etjebt, *cave tibi*, akta dig. **Kattet etjebes suddost**, *peccata cavere*, akta sig för synd. **Älobs kattet**, *gregem suum custodire*, akta sin hjord. **Katte manabt**, *gere curam infantis tui*. **Katte kattemin**, (*ad verbum: cavendo cave*) *cave diligenter, observa jugiter*, akta noga, tag noga akt uppå. **Kattestet**, *dimin.* något litet vakta. **Kattest**, *caveas paulisper*.

Kattegåtet, *cavere incipere*, begynna att vakta.

KATTETET & kattetallet, *v.a. frequ. diligenter custodire, sedulo observare*, flitigt och noga akta. Även *aucupari, sectari*, lura på, akta på. **Kattetijen so**, *insidiebantur ei*, Luk. 14:1.

KATTAR & katteje, *custos*, vakt, som aktar.

Hägga kattar, *custos corporis*, livvakt.

Uksa kattar, *janitor*.

¹¹⁰ sparsam, snål

¹¹¹ ytterst sparsam, snål, girig

KATTEM, *n.s. attentio, cura*, uppmärksamhet, aktsamhet. **Paldelen kattemin kullet pakob**, *sine adhibita attentione verbum audire*.
KATTEMAS, *custodiendum, observandum*, det som skall vaktas.
KATTO, *n.s. cura, custodia*, vakt. vård. **Mo katton le so tawer**, *meæ curæ ejus commissa sunt bona*, hans egendom är mitt förvar.
KATTJE, *pix*, se ovan **kahttje**.
KATTJAT, *v.a. interrogare, quærerere*, fråga. **Kattja suste, kalle sodn tieta**, *quære ex illo, nam apprime sciet*, fråga av honom, han vet det väl. **Kattjastet**, *dim.* litet fråga. Jmf. **katjatet** etc.
KATTJET, *v.n. cadere*, falla. **Kedke kattjai**, *lapis decidebat*. **Muörjeh muoreist kattjeh**, *baccæ ex arboribus decidunt*. **Ädnami kattjet**, *in terram decidere*, falla på jorden. Även **Kalkeh muttemeh jakkost kattjet**, *quidam a fide recedent*, 1. Tim. 4:1. **Die talle wahroh kattjeh**, *pretia nunc jacent mercium*, nu gäller¹¹² ej varorna mycket. **Kattjin aptsa tuoljeh**, *pellium valde imminutum est pretium*, hudarna har fallit rätt mycket. **Die jaure kattjei**, *piscatus jam factus est minus quæstuosus*, fisket har fallit, blivit sämre. **Die leb mon älost kattjemen**, *pecudis fieri incipio pauper*, jag blir fattig på boskap. **Kallest kattjet**, *munere excidere*, mista sysslan. **Tåmpa kattja muste**, *equus meus defatigatus est*, min häst är trött. Sammansättn. **wulos-kattjet**, *decidere*, falla neder. **Ulkos-kattjet**, *excidere*, falla ut. **Kattjestet**, *dimin.* litet falla. **Kattjestin kalle rasjo tjälme**, *paulisper pluebat*, det

föll något litet regn. **Kattjesti talle wuoja**, *aliquanto minori nunc emitur pretio burytum*, smöret har fallit något litet.

Kattjegåtet, *incipere cadere etc.* begynna att falla m.m.

KATTJEJE, *labens, cadens*, fallande, som faller. **Kattjem**, *casus, lapsus*, fall.

KATTJETET & kattjetattet, *v.a. Hiph. ad casum dare, cadere facere*, fälla, låta falla.

Kattjeti kedkeb, *demisit lapidem*, han fällde ner en sten. **Piägga kattjeti muoreit**, *arbores ventus prostravit*. Även **Wassjest so kattjetin ammatestas**, *invidiæ caussa illum a munere removerunt*, de satte honom ifrån sin syssla, blott av avund och hat. Även *vituperare*, lasta¹¹³.

KATTO, *feles*, katt. **Katton tjuk**, *catulus felis*.

KAWA, *n.s. flexura, finus, curvamen*, krok, bukt, vik. **Kawats**, *dimin.* liten vik.

KAWAK, *n.a. flexuosus curvus*, krokig.

Kawak muora, *lignum curvum*. **Kawak keino**, *iter flexuosum*, krokig väg.

KAWAT, *v.n. incurvari, curvum fieri*, bli krokig. **Keino kawa tuoi tuoko**, *iter sit flexuosum*, vägen krokig hit och dit. **Såbbe le kawam**, *bacillum inflexum est*, käppen har blivit krokig. **Kawastet**, *dimin.* bli litet krokig. **Kawagåtet**, *incipere incurvari*, begynna att bli krokig. **Die todn kawagåtah keinost**, *de via jam deflectere incipis*, du börjar nu att kroka av ifrån rätta vägen.

KAWASIKT, *adv. incurvate*, krokigt.

KAWAL, *n.a. argutus, astutus*, listig.

KAWALTALLET, *v.n. joculari, ambigue dicere*, skämta, tala tvetydigt. **Kawaltalli tassa**,

¹¹² står i, är värda

¹¹³ klandra

istud non certo, sed ambiguis tantum verbis promisit. Austr.

KAWATET, v.a. *flectere, incurvare*, böja, göra krokig. **Kawatam leh tab mo birsob**, *sclopetum hoc meum incurvast*. **Såbbeb kawatet**, *inflectere scipionem*. Jmf. **fåjetet**. **Kawatastet**, *dimin.* litet böja.

KAUDNE, **kaune**, n.s. *res*, ting. **Mi le tat kaudnit?** *quid hoc est? quænam hæc est res?* vad är detta för ting? **Puorak kaudne le birso**, *bombarda optimum est instrumentum*. **Tarbes kaudne le aksjo**, *instrumentum necessarium est securis*, yxan är ett nödvändigt ting. *In plur.* **Kaudneh**, *supellex*, husgeråd. **Kaudnit rajet**, *sarcinas componere*, lägga ihop sina saker. **Wuejem kaudne**, *vehiculum, traha, instrumentum vectarium*, åkredskap, kördon. Även **Qwekte kaudnai: kättjelet kalkab qwekte kaudnai**, *periculum faciam in omnem eventum*, jag skall våga därpå löst, jag skall försöka, det må gå huru det vill. **Mannes todn naute häggabt piejah tossjo qwekte kaudnai?** *quare vitam tuam temere das in non necessariam aleam?* varför vågar du så onödigt ditt liv i faran? **Qwekte kaudne ata le tatt**, *periculosæ alcæ plenum hoc negotium est*, det är en äventyrlig sak, ett vågspel. **Kaudnats**, *dimin.* ett litet ting.

KAUDNES, **kaunes**, n.a. *utilis, aptus*, nyttig, tjänlig. **Kaudnes kaudne**, *res utilis*, ett nyttigt ting. Även **i le sodn kaudnes ålma**, *ille non est vir bonus*, han är en elak man. **Kaudnes wuejem herke le tat**, *reno hicce vectarius optimæ indolis est*, detta är en

god kör-ren. Sammansättn. och motsats, **Okaudnes** eller **okaunes**, *inutilis, ineptus*, oduglig, oskicklig. **Okaunes qwosseh**, *convivæ indigni*.

KAUDNET, v.a. *invenire, reperire*, finna, hitta. **Jukko åtsa sodn kaudna**, *qui quærit invenit*, Matt. 7:8. **Idtji kaudna**, *non inveniebat*, han hittade ej. **Kaudnah kus?** *num invenis?* hittar du? **Kaudne-kaudna**, *inveniendo invenit*, h.e. *certe inveniet*, han skall nog finna på det. **Kaudne-kaudnei ikka eime tåiwo**, *præter nostram invenit opinionem. Præter. particip. poss.* **kaudnetowum, kaudnetum & contr. kaudnum**, *inventus, repertus*, funnen, påhittad. **Pajas kaudnet**, *invenire*, uppfinna. **Kaudnetuet**, *pass. reperiri*, finnas. **Kaudnesowet**, detsamma. **Kaudnestet**, *dim.* litet hitta. **Kaudnegåtet**, *invenire incipere*, begynna att hitta. **KAUDNEJE**, *inveniens, inventor*, påfinnare. **Kaudnem**, *subst. inventio*, uppfinning. **KAUDNETET**, v.a. *frequ. invenire, excogitare*, uppfinna, påhitta. **Kutte le tab kaudnetam?** *quis hoc excogitavit? cujus hoc est inventum?* vilken har uppfunnit detta? Även *obviam venire, convenire*, mötas, råkas. **Kaudnetin suina lokke spitålske ålmah**, *occurrerant ei decem viri leprosi*, Luk. 17:12. **Kukke le talle tatte palest ko måi kaudneteime**, *dudum est, cum convenimus, multum intercessit temporis, ex quo convenimus*, det är längesedan vi råkades. **Kaudneti mab takket kalki**, *quid faceret inveniebat*. **Kaudneta kåb kalka rajet**, *quem mittat invenit*. **Kaudnetastet**, *dimin.* litet eller

- som snarast råkas. **Kaudnetastam len akti**, *una tantum vice nos ambo convenimus*, vi bägge har allenast råkats en gång.
- KAUDNETATTET**, *frequ. id. quod kaudnetet*.
- KAUDNATALLET**, *v.n. deprehendi*, bli befunnen. **Kaudnatalli assjesne**, *in facinore deprehensus est*, han blev befunnen med missgärningen.
- KAUDNETEJE**, *inventor*, uppfinnare.
- KAUDNETEM**, *n.s. inventum, occursus*, påfund, möte.
- KAUDNEK**, *n.a. non inventus, non repertus*, ofunnen, som intet är funnen. **Kaudnek le anje tatt silba ware**, *ista nondum reperta est vena argenti*. **Abejus kaudnek tatt orro**, *nunquam istud invenietur*.
- KAUDNOKS**, *n.a. repertus, inventus*, funnen. **Kaudnoks aksjo**, *securis inventa*, **Kaudnoks mana**, *infans expositus*, hittebarn.
- KAUDNOS**, *n.a. quod inveniri potest*, som kan påfinnas. **I le kaudnos**, *reperiri non potest*, det står ej till att finna.
- KAWESTET**, *v.n. oscitare*, gäspa.
- KAWESTEM**, *n.s. oscitatio*, gäspande.
- KAUK**, *n.s. Austr. uncus*, krok. Se **kåuko**.
- KAUKAS**, *n.a. tædiosus, tædium adferens*, ledsam, som gör ledsnad. **Kaukas ädnam le tat**, *tædium hæc adfert regio*, denna orten är ledsam. *Obs. sæpissime de locis atque regionibus dicitur, quarum nos tædet*. Motsats **hauskes**. Även adverb. **Kaukas le munji aktok wiesot**, *solitariae me vitæ tædet*, jag tycker det är ledsamt leva allena. **Harbmat kaukas le**, *tædiosum est*, det är ledsamt.
- KAUKESTET**, *v.a. incurvare*, kröka. *Aust.*
- KAUFLET**, *v.n. resilire*, studsa tillbaka.
- Niuola kauflei ruopot kedkest**, *a lapide sagitta resiliit*, pilen studsade tillbaka ifrån stenen. **Tjitta kauflei**, *cuneus resiliit*.
- Kauflestet**, *dimin.* litet studsa tillbaka.
- Sådde kauflesti mo äiwai**, *sagitta repercussa caput meum petebat*.
- KAUKELET**, *v.a. svadere, persvadere*, råda, övertala, tillstyrka. **Kaukeli mo tassa**, *istud mihi svadebat*. **Kaukelastet**, *dimin.* litet tillstyrka. **Kaukelasti mo tabb takket**, *ut id facerem svasit*, han rådde mig att göra det.
- KAUKELEJE**, *svasor*, inrådare, som tillstyrker. **Kaukelem**, *subst. svasio, svasum*, inrådan, tillstyrkande.
- KAUKELDATTET**, *v.n. persvaderi posse*, kunna inrådas, kunna övertalas.
- KAUKET & kauketet**, *v.n. Austr. velle, pronum esse*, vilja, vara benägen.
- KAUKOK**, *n.a. lubens, pronus*, villig, benägen. **Kaukok leb påtet**, *lubenter veniam*. **Kaukok-wuot**, *subst. pronitas, propensio*, benägenhet, böjelse.
- Kaukeswuot**, 2 Kor. 8:12. detsamma.
- KAUKOTET**, *v.a. frequ. se kaukelet*.
- Kaukotem**, *subst. svasus*, inrådan.
- Kaukotemest idtji kassek orroi**, *nunquam destitit persvadendo*.
- KAUKOTALLET**, *propensum esse*, vara benägen. **Kaukotalla tab**, *ad id faciendum propensus est, id sibi faciendum preposuit*, han vill göra det.
- KAUL**, *n.s. fibula*, märkla, lycka¹¹⁴.
- KAULET**, *v.n. resilire*. Se **kauflet**.
- KAULO**, *ita Lappones istum appellant locum, ubi pellis crurum pedumque a reliquo abscinditur corio, in deglubendis*

¹¹⁴ hyska, märkla

rangiferis, så kallas det stället, där bellingarna skäres ifrån huden, när renar slaktas. Även **Muota manna kauloi rajai herkest**, *ad ventrem usque reno nivem ingreditur*, renen vadar i snön, ända till buken. **Kaulot**, *verb. crurum pellem a corio amputare*, avskära bellingarna.

KAUN, *n.s. altitudo falsa, non vera, quando montes, arbores vel alia objecta, ob refractionem radiorum luminis altiora, quam revera sunt conspiciuntur*, en falsk och blott av strålarnas brytning härrörande synlig höjd av berg, träd eller andra sådana ting. **Kaunit udne tseggo**, *falsa hodie objecta conspiciuntur altitudine*, det skullrar¹¹⁵ idag.

KAUNAS, *n.a. utilis*. Se **kaudnes**.

KAUNES, *n.s. instrumentum*, verktyg. **Mi kaunesit le tat?** *quale hoc est instrumentum?* vad är detta för verktyg?

KAUNJAHET, *v.n. pendere, dependere*, hänga. **Kärbmas kaunjahi alde kätasne**, *serpens e manu ejus pendebat*. Apg. 28:4.

KAUPOK, kaipok, *urbs*, stad. **Kaupia**, *mercator*, handlande. Av finskt ursprung, sällsynt förekommande. Jmf. **stada, åses ålma** etc.

KAUSJO, *canis fœmina*, hynda, tik.

KAUTJA, *n.s. crater*, skål. **Tiewa kautja**, *crater plenus*. **Silba kautja**, *crater argenteus*, silverskål. **Kautjats**, *dim.* en liten skål.

KAUTJET, *v.n. labi, procidere*, falla, stupa. **Kautji kauwot**, *recidit supinus*, han föll vidöppen. Även **kauwot** eller **pignos kautji**, *nolebat adsentiri, intense negavit*, han ville ej samtycka, han nekade. **Kautji**

tåmp kauwot, *eqvus recidebat supinus*.

Kautjestet, *dimin.* litet stupa.

Kautjegåtet, *incipere recidere etc.*

begynna att falla tillbaka m.m.

KAUTOI, kauto & kautai, *in respectu, respectu*, i anseende. **So kautoi**, *illius respectu*, i anseende till honom. **Tan widnon kautai**, *ad hoc opus quod attinet*.

Mo kauto, *respectu mei*. **Kroppen ja siälon kautoi**, *qua corpus & animam*.

KAUWAR, *n.a. incurvatus, flexus*, böjd.

Kauwares, detsamma. *Obs. dicitur de illis instrumentis, quorum extremitates aduncæ sunt & recurvatæ*. **Ila le tan wadnasen auta ketje stabne kauwar**, *prora hujus cymbæ nimium est adunca, sive in se recurvata*, framstammen på denna båten är för mycket brant, eller inböjd.

KAUWASET, *v.n. procidere, prolabi*, falla, stupa. **Die kauwari tassa**, *eo prolapsus est*, han föll däri. *Obs. proprie significat: supinum prolabi*, falla vidöppen. Även *mori*, dö. Om djur t.ex. **Tåmpa kauwari**, *eqvus mortuus est*. **Wuotjib ja lādde kauwari tassa**, *telum misi, quo avis confixa cecidit*, jag sköt och fågeln föll död neder.

KAUWARTATTET, *v.a. prosternere, supinum dejicere*, kasta omkull, kasta vidöppen. Även *occidere*, dräpa.

KAUWO, *n.a. supinus*, vidöppen. **Kauwo tjäiwin jalkaha**, *jacet supinus*. **Ele qwode kauwo wadnaseb talwe rajai, abma muotekest tiewet kalka**, *noli cymbam relinquere supinam ad tempus hiemale, ne neve repleatur*. **Kauwot**, *adv.* vidöppet.

Kauwot wällahet, *supinum jacere*.

Motsats **kåbmot**.

¹¹⁵ när något ser ut att vara högre än det är

KAUWOTET, v.a. *supinare*, lägga vidöppen, på ryggen. Motsats **kåbmotet**. **Kauwote wadnaseb**, *cymbam supina eversam*, stjälp båten rätt. **Kauwotastet**, *dim.* litet omstjälpa, vända vidöppen. **Kauwotatjet**, *incipere supinare*, begynna att lägga vidöppen. **Kauwotattet**, *facere ut supinetur, supinandum curare*, låta lägga vidöppen.

KAUWESTET, **kauwestem**. Se **kawestet** etc.

KEB, *accus. pron. kä, quis? qui* vilken? den som. **Keb tije åtsebet?** *quem quæritis?* vem söker ni? **Keb Jubmel sita båndota sodn**, *Deus quem vult facit divitem*, Gud gör den rik, som han behagar. Jmf. **kä**.

KEBLAT & keblet, v.n. **Wadnas kebbla**, *cymba undis non obruitur*, båten blir ej översköld av vågorna, begår sig väl för vågorna. *Dicitur quando, ob procellosam tempestatem, non sine discrimine suscipitur navigatio*. **Kokte todn kebblai rasta taina åbme rekin?** *ut potuisti transjicere lacum hac cymba vetusta?* huru kunde du komma över med denna gamla båten? Svar: **Illa die kebblib**, *ægre potui transire*, jag kunde med möda komma över.

KEBNE, n.s. *ahenum*, kittel. **Aira kebne**, *cacabus ænus*, kopparkittel. **Kebne le painam**, *æruginem sapit eibus, æruginis sapore ahenum cibum infecit*, kitteln har ärgat, har gett maten en ärgig smak. Även prov. **Tuolta ko tjatsetes kebne**, *ut æs dodonæum est: de garrulis dicitur*, han tiger aldrig, han talar utan uppehåll.

Kebnats, *dimin.* en liten kittel.

KEBBRANET, v.n. *contorqueri, circumplicari*,

vridas omkring, snärjas omkring. **Kaino kebbkana**, *funis contorquetur sive complicatur*, repet tvinnar sig.

Kärbmahas kebbkani pardnekutjen pira, *puer serpentis amplexu circumplicatus est*.

KEBBRET, v.a. *contorquere*, vrida ihop.

Qweleb wermai kebbret, *piscem reti innectere*, snärja in fisken i nätet.

Kebbrestet, *dimin.* litet sammanvrida.

Kebbregåtet, *contorquere sive complicare incipere*, begynna att ihopvrida.

Kebbregåte taite kainoit, *incipere complicare hosce funes*.

KEBBRETAKES, n.a. *qui facile contorquetur*, som lätteligen vrides, som vrider sig.

KEDDE, n.s. *pratium*, äng, vall. **Gruodnes kedde**, *pratium viride*, grön äng.

KEDDESTET, v.a. *circumsepire*, omstänga, med gårdsgård instänga. Sällsynt.

KEDKE, n.s. *lapis*, sten. **Kedkit palkestet**, *lapides jacere*, kasta stenar. **Kedkit tsouket**, *lapides comminuere*, stöta eller slå sönder stenar. **Kedkats**, *dimin. lapillus*, en liten sten. *Obs. Borealiores* säger kerke.

KEDKAJES, n.a. *lapidosus*, stenig. **Kedkajes ädnam**, *regio lapidibus obsita*.

KEDKAHET, v.a. *lapidare, lapidibus obruere*, stena. **Sije kedkahin Stephanuseb**, *lapidabant Stephanum*, Apg. 7:59.

Kedkahah tait, *lapidas illos*, Matt. 23:37. *Passiv. kedkahowet & kedketowet. Præt. partic. pass. kedkahowum, stenad.*

KEDKEKEM eller **kedkekeh qwelatjeh**, *pisciculi, pisces minusculi, ad ripas lapidosas natantes*, små fiskungar, gli¹¹⁶.

KEDSES, **kedse**, **kedsok & kedsokats**,

¹¹⁶ yngel, småfisk

- n.a. tenuis, arctus, angustus*, smal, trång.
Kedses keino, *via angusta*, smal väg.
Kedse le tat fiällo, *assis hic tenuis est, justa non gaudet latitudine*, detta brädet är smalt. Sammansättn. **kedses-lakats & kedse-lakats**, *tenuiculus, arctior*, smalaktig.
- KEDSETET**, *v.a. tenuem reddere, latitudinem coarctare, attenuare*, göra smal på bredden. **Kedsetastet**, *dimin.* göra litet smalare. **Kedsatallet**, *frequ. attenuare*, göra smal.
- KEDSANET**, *v.n. attenuari, minui quod ad latitudinem*, bli smal.
- KEDSO & kedseswuot**, *n.s. tenuitas*, smalhet.
- KEDSEWUOLE**, *ita appellatur iste locus, ubi desinit rapiditas fluminis, ubi desinunt cataractæ*, så kallas det stället, där forsarna slutar, där strömmens häftighet upphör.
- KEDNES**, *n.a. ineptus, vilis*, oskicklig, gemen. Jmf. **kenes**. *Comparat. kednasub, pejor, deterior*, sämre. **Kednasubu almatjeb ib le wuoidnam**, *deteriorem non vidi hominem*, jag har ej sett värre människa. *Superlat. kednasumus, deterrimus, pessimus*, den värsta.
- KEDNES**, *n.s. vinculum quo junguntur plura retia*, band, varmed nät sammanfästes.
- KEDNET**, *v.a. retia conjungere sive connectere*, sammanfoga nät. **Kednetet**, *facere ut jungantur, conjungenda curare*, låta sammanfoga.
- KEIDNET**, *v.a. tardare, demorari*, hindra, uppehålla. **Tat mijeb keidni**, *hic nos detinuit. Hinc quasi passiv.*
- KEIDNOT**, *v.n. cunctari, morari*, dröja, vara långsam. **Harbmat kukkeb tassa keidnoi**, *quam diutissime ibi moratus est.*
- KEIME**, *n.a. salax, catuliens*, löpsk, kättjefull. **Kemieh piädnakeh**, *canes salaces*, löpska hundar. Härav:
- KEIMET**, *catulire*, vara kåt, vara löpsk. *De canibus, vulpibus, lupis & ursis dicitur*, säges om hundar, rävar, vargar och björnar.
- KEINA**, *quocum*, med vilken. *Casus est mediativus pron.* **Kä**, se nedan.
- KEINO**, *n.s. via*, väg. Se **käino**.
- KEIRA**, mansnamn. *Ericus*, Erik.
- KEISAR**, *Cæsar*, kejsare.
- KEIWELET**, *v.a. percutere*, slå till. **Keiweli äiwemus Prästan swaidnaseb**, *percutiebat summi Sacerdotis famulum*, Joh. 18:10. Även **Teke ai keiwele munji**, *da etjam mihi*, giv mig ock.
- KEIWES**, *n.a. levis*, lätt. **Keiwesub tälkest**, *pluma levior*, lättare än fjäder. **Aptsa keiwes**, *nimis levis*, alltför lätt.
- KEIWETET**, *v.n. dissipari, dispalari*, förskingras. **Påtsoh keiwetien**, *renones dispalati sunt*, renarna förskingrades.
- KELD**, *chorda*, sträng & keldet, se **kiäldak** etc.
- KELES**, *n.a. mendax*, ljugare, lögnaktig. **Keles saka**, *rumor inanis, veritate carens*, falskt rykte. **Keles nialme**, *os mendax, homo mendax*. **Stuora keles le sodn**, *mendacissimus ille est*, han är en storljugare. *Plural. kellaseh*. Sammansättn. **keles-lakats**, *mendax*, lögnaktig.
- KELES**, *n.s. mendacium*, lögn. *Plural. kellas, mendacia*, osanningar. **Ele jakke kellasit**, *ne credas mendacia*. Keles le tatt,

- mendacium istud est, ementitum id est*, det är en osanning.
- KELESTET**, *v.a. mentiri*, ljuga. **Todn kelest**, *mentiris*, du säger osant. **Kutte kelest tatt ai suolat**, *qui mentitur etiam facile furtum facit*, den som ljuger kan också lätteligen stjäla. **Kelestastet**, *dimin.* litet ljuga. **Kelestasta muttemin**, *mentitur interdum*, han ljuger litet ibland. **Kelestatjet**, *incipere mentiri*, begynna att ljuga.
- KELESTEJE**, *menticus*, den som ljuger, ljugare. **Kelestem**, *subst. mendacium*, lögn. **Takkeh kelestemeb**, *faciunt mendacium*, Upp. 22:15.
- KELPET**, *Boreal.* se **filpet**.
- KELPAT**, **kelpet & kelpot**, *v.n. idoneum usui esse, aptum esse*, duga, vara duglig. Från finskan. **Kalle tatt kelpa**, *satis hoc usui idoneum est*, detta duger nog.
- KELPOKES**, *n.a. aptus, idoneus, utilis*, duglig, nyttig. **Kelpolats**, *detsamma*. Även **Kelpokes**, *obligatus, obstrictus jure*, pliktig, förpliktad. Jmf. **welkoges**.
- KEMÄRDET**, *v.a. connectere, glomerare, colligare*, knippa ihop, rulla ihop. **Baddai kemärtet**, *funiculo conjungere*.
- KEMÄRTES**, *n.s. fasciculus*, knippe. **Qwele kemärtes**, *fasciculus piscium*.
- KEN**, *conj. enclitica & copulat.* **I sodn i-ken todn**, *non ille nec tute*, icke han ej heller du. **Ib-ken tite**, *neque ego scio*, intet vet jag heller.
- KE**, *additio syllabica negativa.* se ovan bokstaven **K**. *Obs. pronomibus, ablato E, juncta significationem interdum intendit, e.gr.* **Etjek todn**, *tute ipse*, du själv. **Etjek mon tabb tietab**, *ipsemet ego istud scio*, det vet jag nog själv. På finska: ”kin”.
- KENES**, *n.a. inutilis, ignavus, ineptus*, duglös, oskicklig. **Kenes almats**, *homo nullius frugis*, en oduglig människa. Även *pravus, perversus*, elak. *Plural.* **kednaseh**, se ovan. **Keneswuot**, *subst. inertia, ignavia*, duglöshet **To keneswuot**, *tua ignavia*.
- KEPPA**, *pulmo*, lunga. **Keppaist le**, *aeger est pulmonibus, phthisi sive morbo peripneumatico laborat*, han har lungsot. *Plural.* **keppah & keppaseh**.
- KEPPES & keppe**, *n.a. levis, exigui ponderis*, lätt, som ej är tung. **Keppes nåde**, *onus leve*, en lätt börda. **Keppes waiwe**, *afflictio levis*, 2. Kor. 4:17. *Transl.* **Keppes ålma**, *vir pauperior, pauper*, en fattig man, som ej äger mycket. *Comparat.* **keppeb & keppesub**, *levior*, lättare. *Superl.* **keppemus & keppesumus**, den lättaste. Sammansättn. **keppes-lakats**, *aliquantum levis*, något lätt. **Keppes-signek**, *leviculus, sibi non constans*, lättsinnig, ostadig. **Keppes-jakkokes**, *eccles.* se **jakkokes**. **Keppes-laka**, *adv. facile, leviter*, lätteligen.
- KEPPESATS & keppokats**, *n.a. idem.* **Aptsa keppokats**, *perquam levis*, ganska lätt. Även *facilis*, som sker utan möda. **Tat le keppesats tåbdot**, *intellectu hoc facile est*, detta är lätt att förstå. *Transl.* **Jutte keppesatjen leh munji etjebt wuoksetam**, *quia non gravatus es, quia me non es dedignatus*, emedan du ej har hållit mig ovärdig, efter du har gjort mig den äran.
- KEPPASMOWET**, *v.n. convalescere, morbo levare*, vederfås, få någon lindring i sin sjukdom.
- KEPPETET**, *v.a. levare*, lätta, lindra. **Keppet**

muste nådeb, *leva me onere*, lätta mig ifrån bördan. Även *minuere, subtrahere*, förminska. **Skatteb** eller **takkalwaseb keppetet**, *tributum minuere*, lindra utlagorna. **Keppet taste**, *subtrahe hinc*. **Pargob keppetet**, *minuere laborem*. **Keppetastet**, *dimin.* litet lindra. **Keppetatjet**, *incipere levare*, begynna att lätta eller lindra. **Keppetattet**, *levandum curare*, även *levari posse*, låta lindra, kunna lindras. **I tat keppetatte**, *hoc non potest levare*, detta kan ej lättas, låter ej lätta sig.

KEPPETOWET & keppetuet, *passivum verbi keppetet*. **Keppetowum & keppetoum**, *præt. part. levatus*, lättad.

KEPPETEJE, *levans*, som lättar. **Keppetem**, *subst. levamen, levatio*, lindring, lättning. Även *imminutio*, förminskning. **Ila le tat stuores, keppetemeb sita**, *nimis hoc grande est, minui debet*.

KEPPETALLET, *v.a. frequ. levare*, lätta.

KEPPANET, *v.n. levari, levius fieri, minui*, lättas, bli lättare, minskas. **Nåde le keppanam**, *levius factum est onus*, bördan har blivit lättare. **Takkalwas kalka keppanet**, *sumtas minuentur*. **Die hugsoh muste keppaneh**, *nunc curæ meæ levantur*, nu lättas mitt bekymmer. **Keppanastet**, *dimin.* bli litet lättare. **Keppanatjet**, *levari incipere, incipere fieri leviozem*, begynna att bli lättare.

KEPPANEM, *n.s. levamen, relaxatio*, lisa, lindring. *Passive accipitur*.

KEPPEN, keppanes, se **kappanjes**.

KEPS-KÅTE, *avium stomachus*, fågelkräva, mage på fåglar.

KERATS eller **keratje, muora-keratje**, fågelnamn, *picus arborens*, stillkråka¹¹⁷.

Fingunt Lappones hanc avem fuisse rusticam, quæ cum Salvatore petenti negasset panem, ablegata est in silvas, ut sibi cibum ex arborum vermiculis quæreret.

KERES, kerok, *n.a. carus, dilectus*, kär, älskad. **Kerasin adnet**, *diligere*, älska. **Keres weljam**, *mi frater dilecte*, min käre broder. **Keres attjam**, *mi pater carissime*. *Comparat. kerasub*, kärare. *Superlat. kerasumus*, den allrakäraste. Sammansättn. **keres-miälak**, *benevolus*, 1. Petr. 3:8. & **keres-mirak**, Rom. 10:19, *zelo incensus*, nitisk, på danska ”nidkär”, *nusquam nisi in Theologicis in usu sunt*. Även sammansättn. och motsats **Okeres** eller **okäres**, Rom. 1:31, *caritatis expers*, kärlekslös. **Käresapta**, *Austr. detsamma*.

KERESWUOT, *n.s. caritas*, kärlek. **Weljalats kereswuotesne kaikasats kereswuoteb**, *in fraterna caritate communem caritatem*, 2. Petr. 1:7. **Kereswuoten tjulestem**, *osculo caritatis*. *Obs. in Novo Testamento zelus explicatur per kereswuoten märe*, nit.

KERASIT, kerasukt & kerast, *adv. amanter*, käriligen.

KEROT, *v.a. amore capi*, bli kär. **Die mon kerob tunji**, *tui amore captum sum*, jag är kär uti dig. **Kerostet**, *dimin.* bli litet kär. **Kerogåtet**, *incipere capi amore*, begynna att bli kär. **Kerogåtemen lepa kaskebska**, *se invicem amare incipiunt*, (*Dual.*) *mutuo capi incipiunt amore*, de två begynner att älska varandra. **Kerotet**, *Hiph.* se **kerahaddet**.

KEROM, *præt. part. captus amore*, amans, kär, intagen av kärlek. **Kerom le sodn neiti**, *amore captus est virginis*.

¹¹⁷ spillkråka?

KERAHET, *v.n.* detsamma som **kerot**.

KERAHADDET, *v.a. ad amorem perducere, amorem conciliare*, göra kär, förvärva kärlek. **Tjabba wiesominat todn kerahaddah almatjit**, *ad tui amorem, vita tua honesta, homines perducis*.

KERAS, **keras-badde**, *funis ad strangulandum aptus*, ett band att strypa med, ränn-lycka¹¹⁸. Härav:

KERASET, *v.n. strangulari*, strypas. *Hiph.*

KERASTATTET, *strangulandum curare, strangulare*, strypa.

KERDE, *n.s. vicis*, gång, omväxling. **Akta kerden**, *semel*, en gång. **Lokke kerden**, *decies*, tio gånger. **Tan kerden** eller **palen**, *hac vice*, denna gången. Även **koros akta kerdin leb mon**, *non nisi unico & simplici indutus sum vestimento*, jag har allenast en omgång eller varv med kläder på mig. **Ib palla tjåskemest kolmain kerdin**, *triplo indutus vestimento frigus haus pertimesco*. **Like kerde**, *vestis corpori proxima, indusium*, skjorta. Även *regio, tractus*, trakt, ort. **Juokus tatte kerdest påtin?** *num ex isto tractu sive regione venerunt?*

KERDAK & kerdasats, *n.a. non nisi in compositione cum aliis vocibus occurrit*.

Akta-kerdak, *simplex*, enkel. **Qwekte-kerdak**, **qwekte-kerdak karwo**, *amictus duplex*, dubbel klädnad. **Kolma-kerdak**, *triplex, triplicatus*, trefaldig. **Akta-kerdasats**, **qwekte-kerdasats**, **kolma-kerdasats** etc. detsamma. **Akta-kerdasats laike**, *filum simplex, non duplicatum*, otvinnat garn. **Lokke-kerdak**, *decemplex*, tiofaldig. **Tjuote-kerdak** eller **-kerdasats**,

centuplex, hundrafalt. Även i teologin: **Akta-kerdasatjeh pahai**, *simplices sive inexperti nequitiae*, enfaldiga i det onda, Rom. 16:19. **Akta-kerdasats-wuot**, *subst. simplicitas, candor animi*, enfaldighet, uppriktighet. *Ecclesiast.*

KERDEKES, *n.a. Austr. idem atque kerdak*.

Subst. compos. **Kolma-kerdekeswuot**, *Trinitas*, trefaldighet. Bättre är att säga **Kolmaktasatswuot**, jmf. **Aktasatswuot**.

KERDATES, *n.s. pannus subdititius, subtegmen vestis*, foder under kläder.

KERDEW, *n.s.* detsamma.

KERDOS, *n.a.* detsamma som **kerdak**.

KERDOT, *v.a. fila geminare*, tvinna. **Kerdo tab laikeb**, *duplica hoc filum*. Även *iterare*, ånyo upprepa, fordra. **Puotselwas kerdo**, *morbis recidit, rursum invadit*, sjukdomen kommer igen. **Tårob kerdot**, *iterare pugnam*, slås på nytt. **Kerdostet**, *dimin.* litet tvinna m.m. **Kerdogåtet**, *incipere geminare, iterare incipere*, begynna att fördubbla, att upprepa ånyo. **Wanka kerdogåta**, *morbis recidivus fieri incipit*, sjukdomen begynner att återkomma.

KERDOM, *n.s. geminatio, duplicatio*, tvinnande, fördubblande. *Reditus, iteratio*, upprepande. **Puotselwasen kerdom**, *reditus ægritudinis*, sjukdomens återkomst.

KERDOK & kerdot-kenna, kerdotek, *n.a. non geminatus, simplex*, otvinnad, enkel. **Kerdok laike**, *filum non duplicatum*. Jmf. **ainak**.

KERDOTET, *v.a. frequ. duplicare, geminare*, fördubbla. **Laidob kerdotet**, *iterare iter*, resa en gång till samma väg.

¹¹⁸ rännsnara

KERDOTATTET, *duplicancum curare, posse duplicari*, låta fördubbla, kunna fördubblas. **I tat kerdotatte**, *hoc nequit duplicari*, kan ej fördubblas.

KERESTET, *v.n.* se nedan **käräsetet**.

KERJAN, *adv. læto cum animi affectu*, gladeligen, med glädje. **Kerjan litjab ådtjom**, *lætus sum quod acceperim*, jag är glad att jag fick. **Kerjan påtib kaddai**, *quod ripam affectus sim gaudeo*, jag är glad att jag kom till lands. Även **kerjan Dalab ådtjoh die le nuokes**, *si unum acceperis Imperialem satis erit*, får du en Riksdaler är det nog.

KERJOTET, *v.n. lætari, gaudere*, fröjdas. **Kerjotatjet**, *lætari incipere*, begynna att fröjdas. Skrivs även **kirjotet**, **kirjotatjet** etc.

KERJOTALLET, *v.n. frequ. majori lætitia affici*, högeligen glädjas.

KERJOTEJE, *lætans*, som gläder sig. **Kerjotem**, *subst. lætatio*, glädje, fröjdande.

KERJOTALLEM, *n.s. lætitia major, exsultatio*, stor glädje, fröjd.

KERKEM, *corbis*, korg. *Ita appellatur cunçe Lapponibus usitate*. Jmf. **kätka**.

KERMESK, *serpens*, orm, se **kärbma**.

KERON, fågelnamn: fjällripa.

KERRES, *traha, Lapponum more constructa*, ackja, lapparnas åkdon. **Kerresats**, *dimin.* en liten ackja.

KERETS, *Austr.* detsamma.

KERREW & kerre, *n.s. consultatio, consilium*, rådslag. **Kerre-kåte & kerrew-kåte**, *domus consultationis*, rådplägningsrum.

KERRETET, *v.n. consultare*, rådslå.

KERWES, *securis*, yxa. Av finskt ursprung, jmf. **aksjo**.

KESAS, *quod renonibus vectariis circa*

collum alligatur, quo trahant vehem, renlokor. Härav:

KESASTET & kesastattet, *renones vectarios jungere trahis*, sätta renarna för ackjorna, spänna för renar.

KESE, *n.s. æstas*, sommar. **Kese qwoutel**, *media æstas*, mitt på sommaren. **Kidda kese**, *æstas iniens*, början av sommaren. **Tjaktja kese**, *æstas præceps*, då det lider till slut med sommaren, inemot hösten. **Tjaktja kesen mon kalkab wuolget**, *æstate præcipite abiturus sum*. **Kese peiweh**, *dies æstivi*, sommardagar. **Kese le lakka**, *æstas appropinquat*, sommaren nalkas. **Kese paka**, *calor æstatis, æstus*, sommarhetta. **Paka** eller **pakas kese**, *æstas calida*. **Kalos kese**, *æstas frigidula*, kall sommar. **Kesen ålma**, *Deus olim aëris & frugiferæ tempestatis*.

KES & kesa, *gyrus, circus*, ring. **Kesab jårgelet**, *in gyrum reflectere, regyrare*.

KESET, *v.a. trahere, draga*. **Tåmpa lassab kesa**, *vehem eqvus trahit*, hästen drager lasset. **Magnet kedke kesa routeb etjes lusa**, *magnes ferrum attrahit*. **Sakkob keset**, *mulctari pecunia*, plikta med penningar, böta. **Kesi kolma jårba Dalait sakkon**, *tribus est mulctatus Imperialibus*, han pliktade med tre Riksdaler. Även *capere, capacem esse, (de vasibus & mensuris)*, draga, innehålla. **Ädnakeb-kus tat kare kesa?** *quantum capit hocce vas?* huru mycket drager eller inrymmer detta kärlet? **Kesin fåra kutte qwekte jålla kolma mätit**, Joh. 2:6. *capiebant singulæ duas sive tres mensuras*, höll vardera två eller tre mått. **Jaureb keset**, *sagena piscari*, draga not. **Kesestet**, *dimin.* litet

- draga. **Kesest tall**, *trahe paulisper*, drag på litet. **Kesajet & kesegåtet**, *incipere trahere*, begynna att draga. **Kesajien jaureb idietest**, *sagena mane piscari cæperunt*. Passivform av **keset** är **kesetuet** eller **kesetowet**, jmf. **kesto**, se nedan.
- KESEJE**, *trahens*, den som drager. **Jaure kesejeh**, *piscatores, qui piscantur sagena*, fiskare, som drager not. **Kesem**, *subst. vectura*, dragning, försel. **Kesem badde**, *funis quo quidquam trahitur*, dragband, tåg varmed något drages. **Sakko kesem**, *multa*, penningbot. **Jaure kesem**, *piscatus*, fiskande. **Jaure kesemin häggabs piäbmet**, *vivere piscatu*.
- KESATET**, *v.n. subducere se, subeterfugere*, draga sig undan. **Kesati kuit pakoistes**, *verbis non stabat*. **Kesati toiwotases**, *promissis non stabat*, han höll ej sina löften. **Kesati dauk likan**, *tamen se subduxit*. Även *furgere*, stiga upp. **Kesati adtjek sängost**, *nuper e lecto surgebat*, han steg nyss upp utur sängen. **Kesatet kalkeh jabmekeh ädnamest**, *e terra resurgent mortui*, de döda skalluppstå utur jorden. *Præt. particip. kesatum*, *qui surrexit*, uppstigen. **Adtjek kesatum akka**, *uxor quæ nuper a puerperio convaluit*, en hustru, som nyligen kommit upp utur barnsängen.
- KESANJE**, *n.s. jumentum*, dragkreatur, ök. **Eh leh musne kesanjeh**, *jumenta mihi non sunt*, jag har ej några dragkreatur. Även *instrumentum fabrile, quo lineæ ducuntur*, linjal, verktyg att draga streck och linjer med.
- KESATATTET**, *v.n. posse trahi*, kunna dragas.
- I kesetatte**, *trahi nequit*, det kan ej dragas. **Tat sakko le nau stuores, jutte i kesetatte**, *tanta hæc est multa ut solvi nequeat*, dessa böter är så stora, att de ej kan erläggas. **I jaure kesetatte piäggast**, *procella impedit quo minus fieri possit piscatus*, man kan ej fiska för stormens skull.
- KESETET**, *v.a. vehere, transportare*, föra, forsla. **Keset munji muorait**, *advehe mihi ligna*. **Malmait kesetet**, *mineram metallicam vehere*, forsla malm. *Est quasi Hiphil verbi keset*. **Kesetastet**, *dimin.* litet forsla. **Kesetatjet**, *incipere transportare*, begynna forsla.
- KESETEJE**, *vehens, portitor*, den som skjutsar, forman. **Kesetem**, *subst. vectio*, förande, skjutsande.
- KESETUM**, *præt. part. pass. vectatus*, förd, skjutsad.
- KESATALLET**, *v.n. transferri, vehi*, föras, forslas. **Tat lassa kalka kesatallet heimai**, *domun hæc ferenda erit vehes*, detta lasset skall föras hem. Även aktivt: *vehere, transportare*, föra, forsla. *Est quasi frequ. verbi kesetet*.
- KESATALLEM**, *n.s. vectura*, försel. Även *vectio*, skjutsande. **I sodn kesatallemest palla**, *non illum pieget ventionis*, han skjutsar gärna.
- KESOT**, *v.n. transportare, pervehi*, föras, forslas. **Kåsså kalka tat kesot?** *quorsum hoc erit deportandum?* vart skall detta föras? *Est quasi passiv. verbi keset*. Även **Mano kesoi**, *luna decrescit*, månen avtager.
- KESATJET**, *v.a. frequ. trahere*, draga. **Wuoptest kesetjet**, *in capillos involare*, hårdraga, lugga. Även **kesatjet etjes pelai**,

trahere aliquem in partes suas, draga någon på sin sida. **Kesatjemen leh jaureb**, *in piscando sagena occupati sunt*, de håller på att draga not som mest.

KESELET, *involvere*, se nedan **käselet**.

KESUNJA, *fibula sive ansa, qua prehensa, quidquam trahimus*, handtag, grepe, vari man griper då man skall draga något.

KESTET, *v.a. glomerare*, nysta. **Nådob kestet**, *glomum glomerare*, nysta ett nystan. **Kainob kestet**, *funem in orbem disponere sive glomerare*, lätta ett rep i ring. **Kestetet**, *glomerandum curare, glomerari facere*, låta nysta. Jmf. **gistet**, **käselet**, *unde ortum videtur*.

KESTAK, *n.s. glomus, fasciculus*, nystan, knippe.

KETJE, *n.s. finis, extremum*, ände, det yttersta. **Wäralden ketje**, *mundi extremitas*. **Tjute ketje**, *digiti extremitas*, fingerände. **Jaure ketje**, *extremitas lacus*. Även **Tatte ketjest**, *imposterum*, härefter. **I tat kalka sjaddet tatte ketjest**, *in posterum hoc non fiet*. Sammansättn. **Autketje** eller **auta-ketje**, *pars anterior*, framdel. **Wadnasen auta-ketje**, *prora cymbæ*, framstammen på en båt. **Mangeketje**, *pars postica*, bakdel. **Wadnasen mangeketje**, *puppis scaphæ*, bakstam. **Autaketje met le wadnas**, *qua proram nimis onerata est cymba*, båten är framlastad, framtung. **Mangeketje lakk**, *ad partem posticam*. **Ruopto ketjest**, *adverbialiter accipitur: præpostere, modo inverso*, bakfram.

KETJAMIT, *adv. omnino, in integro, ex toto*, helt och hållet, alldeles.

KETJATET, *v.a. fini addere, extremitati annectere*, skarva uti vid ändan.

KETJATALLET, *v.n. verbis loqui ambiguus, obscure neque satis explicite dicere*, tala tvetydigt, med halvbrutna ord. Även *verbis aliquem lædere*, pika någon.

KETJO & ketjos, *n.a. integer, totus teres*, hel och hållen. **Ketjo peiwen**, *per totum diem*. **Ketjo ijan ib le ådam**, *totam noctem pervigilavi*. **Ketjos le**, *integer est*, han är hel och hållen i behåll. Jmf. **ålles**.

KETKE, *Boreal. kerrke*, djurnamn, *hyæna*, järv, filfras.

KETSALD, **ketsaldak**, **ketsaldet** etc. se nedan **kätsald**, **kätsaldak** etc.

KEULE, *n.s. circulus, gyrus*, ring, krets.

Mano le keulen, *circulus circa lunam est, circulo cincta videtur luna*, det synes en ring omkring månen. Även *circuitus, ambages*, omväg, omgång. *Majorem circum circa lunam serenam, minorem vero turbidam indicare tempestatem Lappones autumant*. **Keulen sisne**, *intra gyrum*. **Keulats**, *dimin.* en liten ring.

KEULOT, *v.n. circulo cingi, tantum de luna dicitur & sideribus, cum circulo circumcinguntur apparente*, säges när som det blir en ring omkring månen eller stjärnorna. **Mano keulo**, *luna circulo inclusa est apparente*.

KEURA, se **tjäura**, **tjäures**.

KEUTET, *fune scapham, adverso flumine, trahere*, draga båten uppför eller emot strömmen med rep. **Epe mi tab jokkab sokken påte**, **keuten wall**, *hoc flumine adverso navigare non possumus, sed trahenda erit fune cymba*. **Keutestet**,

- dimin.* något litet draga båten med tåg. **Keutatjet & keutegåtet**, *trahere incipere*, begynna att draga.
- KEUTEM**, *n.s. tractio scaphæ contra ductum fluminis & rapiditatem aquarum*, båtens ledande med rep emot strömmen. **Keutem kaino**, *funis, quo hoc perficitur*, rep, varmed sådant förrättas.
- KEWOLES**, *n.a. timidus, pavidus, qui facile & fere nulla de caussa timore percellitur subitaneo suumque vociferatione & affectibus significat terrorem*, rädd, snarskrämd, som låter skrämman sig av ett ringa ting.
- KEWOT**, *v.n. terrore panico percelli, præ metu vociferare*, bli intagen av en fåfång fruktan, ropa av skrämmsel. Även **Manah råttoh ja kewoh**, *liberi pila ludentes vociferantur*, Boreal. **Kewogåtet**, *terrorem gestibus indicare incipere*, begynna med åthävor visa sin förskräckelse, börja att ha sig illa i rädslan.
- KEWOTET**, *v.a. subitaneo attactu, aut acu vel alio instrumento pungendo alicui incutere terrorem*, skrämman någon med det, att man hastigt rör vid honom, eller sticker honom med en nål, eller ock på annat dylikt sätt. *Obs. faciles sunt Lappones præcipitesque ut in alios affectus, ita & in metum.*
- KIBBEL**, *n.a. scaber, non æqvus, tuberibus consitus*, ojämn, tuvig. **Påldnesk ja kibbel land**, *regio minus plana tuberibusque consita*, ojämnt och tuvig land.
- KIBMAHADDET**, *v.a. leviter coquere, paululum ad ignem torrere*, lindrigt koka, förvälla. **Kibmahaddum**, *particip. coctus*, kokt, sjuden.
- KIDDA**, *n.s. ver*, vår. **Algo kiddan**, *primo vere*, i början på våren. **Karra kidda**, *ver frigidum*. **Kidda kese**, *æstas iniens, ver adultum*, slutet av våren, början på sommaren. **Kiddan & Austr. kiddek**, *adverbialiter accipitur, vere*, om våren, vårtiden.
- KIDDATET**, *v.n. vernum tempus transigere*, tillbringa vårtiden, bli över våren. **Tobben kiddati sodn**, *ibi degebat vernum tempus*, där höll han till om våren.
- KIDDANET**, *v.n. assvescere*, bli van. **Sodn le kiddanam suolatet**, *furto adsvevit*, han har vant sig att stjäla. **Todn kiddan munji**, *semper me lacescere svevisti*, du har fått vana att alltid oro mig.
- KIDDOSET**, *v.n. consuetudine aut cupiditate ad aliquid impelli*, av vana eller begärelse drivas till något. **Die kiddosi lokket**, *factus est legendi cupidus*, han blev begärlig att läsa. **Karjel ja Turk kiddosika tårot kaskebska**, *Muscovitas inter & Turcas vehemens & assiduum bellum ortum est*, ryssarna och turkarna begynte en beständig och häftig strid med varandra. **Kiddosi tab takket**, *istud omni studio & continue fecit*, han tog sig före med allvar att ständigt så göra.
- KIDDOS**, *n.a. irritans, incitans*, retande. Ovanligt förekommande.
- KIDDOTES**, *n.s. impulsus*, drift, retelse.
- KIDDOTET**, *v.a. incitare aliquem ad aliquid, impellere, ansam præbere*, uppegga någon till något, giva tillfälle och anledning. **Sodn mo kiddoti tassa**, *ad istud ille me*

- instigavit*, han retade mig därtill. *Passiv.*
kiddotowet eller **kiddotuuet**.
- KIDDOSTATTET**, *v.a. frequ. idem.* **Ale kiddostatte qweibmabt**, *noli proximum tuum irritare.*
- KIDDOTEM**, *n.s. instigatio*, retande.
- KIDDOK**, *n.a. irritabilis, qui facile irritatur*, som snart och lätt retas.
- KIDNJEL**, *Austr. lacrima*, se **kadnjäl**.
- KIERDET**, *v.a. tolerare, pati*, tåla, lida. **Wai mattaliten kierdet**, *ut possitis tolerare*, 1. Kor. 10:13. **Eh monneh kierde kalmet**, *frigore ova corrumpuntur*. **Ib kierde tjåskemeb**, *frigoris impatiens sum*, jag tål ej kölden. På finska: "kärsin", *patior*. **Kierdastet**, *dimin.* litet tåla. **Kierdagåtet**, *perferre incipere*, begynna att tåla.
- KIERDETATTET**, *v.n. posse tolerari*, kunna tålas. **I tat swarke kierdetatte**, *intolerabilis hic est dolor*, denna svedan är odräglig.
- KIERDIES**, *n.a. patiens*, tålig. **Orro kierdies muina**, *patiens esto mei*, Matt. 18:29. **Orro kierdies kitt nokkemi**, *esto patiens usque ad finem*. Sammansättn. **okierdies**, *impatiens*, otålig. **Kierdiesapta**, *Austr. detsamma*. **Jubmelen måre le kierdiesapta**, *ira Dei intolerabilis est*. Skrivs även **kierdejes**.
- KIERDEJESWUOT**, *n.s. patientia*, tålmod. **Kierdieswuot takka puoikaldattemeb**, *patientia operatur experientiam*, Rom 5:4. Sammansättn. och motsats **okierdejeswuot**, *impatientia*, otålighet.
- KIERDEM**, *n.s. passio, perfessio*, lidande. **Kierdem-laka**, *adverbialiter: modo tolerabili, tolerabiliter*, på drägligt sätt.
- KIERDIESIKT**, *adv. patienter*, tåligen.
- Sammansättn. och motsats **okierdiesikt**, *impatienter*, otåligt. *In Sacris occurrunt.*
- KIERDEMÁS**, *tolerandus, perferendus*, som skall utstås, som bör fördragas. **Ädnak le kierdemasen tane wäraldesne**, *multa in hac vita perferenda sunt*.
- KIERDNE**, *nix congelata*. Se **kärdne**.
- KIETJA**, *nom. num. septum*, sju. **Kietja-lokke**, *septuaginta*, sjuttio. **Kietja-tjuote**, *septingenti*, sjuhundra. **Kietja-tusan**, *septem millia*, sju tusen. **Kietja-lokkad**, *septuagesimus*, den sjuttionde. **Kietja-tjuotad**, *septingentesimus*, den sjuhundrade. **Kietja-tusand**, *septuages millesimus*.
- KIETJAD**, *nom. num. ordin. septimus*, den sjunde. **Kietjad aiken**, *septima vice*. **Kietjad peiwe**, *dies septimus*.
- KIBME**, *kibma, kibme saje, locus, ubi aves tempore verno coeunt*, ställe där fåglarna parar sig om våren, fågelvin. **Kibme låddeh**, *aves coeuntes, veneri inservientes*, vinfågel.
- KIHLATET**, *v.a. despondere*, förlova, trolova. **Kihlati allases mo neitab**, *filiam meam sibi despondit*. **Kihlatum nisunines**, *cum desponsata uxore sua*, Luk. 2:5. *Passiv.* **kihlatowet & kihlatuuet**, trolovas.
- KIHLE**, *n.s. donum, quod sponsæ datur in pignus sive arrhabonem matrimonii futuri*, fästegåva, trolovningsgåva. **Kihlen le tabb neiti waddam**, *virgini hunc arrhabonem dedit*, han har givit flickan detta till fästningsgåva. **Kihlats**, *dimin. sponsi munusculum*, en liten trolovningspant. På finska: "kihla", detsamma.
- KJILLEK**, *kjillekats, hædus*, kid.
- KIKET**, *v.n. splendere, micare*, skina, lysa.

- Peiwe kika**, *sol splendet*, **Kika ko peiwe**, *splendet ut sol*. **Gålle ja silba kikeh**, *aurum & argentum nitent*, guld och silver glänser. **Kikegâtet**, *incipere micare, nitescere*, begynna att skina, bli blank.
- KIKANET**, detsamma som **kikegâtet**.
- KIKED & kikok**, *n.a. nitens, lucidus*, glänsande, lysande. **Kikok ko kristal**, *splendidus tamquam cristallus*, Upp. 22:1. **Ila kiked le, ib matte wuotjet**, *ob nimiam lucem collineare nequeo*.
- KIKEDAKES & kikalats**, *Austr.* detsamma.
- KIKEJE**, *nitens*, skinande, glänsande. **Kikeje gålle**, *aurum nitens*. **Kikem**, *subst. nitor, splendor*, glans, sken. **Nasti kikem**, *splendor stellarum*, stjärnornas glans.
- KIKELDET**, *nitere*, glänsa. **Kikeldats**, *nitens*, glänsande, ovanligt förekommande.
- KILASET**, *v.n. æstuarare, calere*, vara het, vara varm. **Kilasab pakest**, *æstu solis caleo*, jag är varm av solhettan. **Kilasam almats tjetseb kâika**, *homo æstuans sitit frigidam*. **Almats kilas ila stuora pakest**, *nimius æstus homini molestus est*. Även **piârgo kilas**, *caro calore maceratur, caro igne supposito vel etiam solis æstu calet*, köttet blir sjudet av elden, eller av hettan. Är mindre än **tuoltet, wuossjetuet**.
- KILDE**, **Kilde-** eller **Kintel-peiwe**, *dies purificationis Mariæ*, Kyndelsmässodagen. Även **kilde saje**, *locus ubi Lappones commorantur id tempus, dum catuliunt sive æstu venereo agitantur rangiferi, quod ad finem mensis Septembris & initium Octobris fieri solet*. **Kilde kâte**, detsamma. **Kilde saje, kilde kâte**, kallas det rum där lapparna uppehåller sig den tiden, där renarna har sin springtid, nämligen i slutet av september och början av oktober månad. **Boreal**. Jmf. **Rakad saje**. Härav:
- KILDET**, *v.a. Boreal*. **Sarwait kildet**, *renones admissarios dicto tempore mactare*, slakta brunnenar. *Obs.* **kilde, kildet**, *originem forte debet Fennicæ voci "kildää"*, *fulgere, ad quod suspicandum eo imprimis ducimur, quod Lappones ut festos hos habeant dies, quibus hæc peraguntur negotia casaque suas, hoc ipso tempore, optime instruant atque etiam exornent*. **Kildetet**, *dictum istud tempus commorari*. **Kussne kalkah todn kildetet tan jaken?** *ubi catulitionis rangiferorum transiges tempus, hoc anno?* var skall du i år tillbringa renarnas springtid? **Boreal**. Jmf. **rakatet**.
- KILDNO**, *n.a. longus & gracilis*, lång och smal. **Kildno petse**, *abies longa atque gracilis*, en lång och smal tall. Säges om träd. *Austr.* Jmf. **kilwo**.
- KILJATET**, *v.n. vociferari*, ropa högt, skrika till. **Kiljati sagga**, *vociferatus est vehementer*, han ropade hårt.
- KILJANJE**, *n.a. vociferans*, skrikare, ropare.
- KILJOT**, *v.n. clamare, rugire*, ropa, ryta. **Bire kiljo ko tållåb wuoidna**, *ad conspectum ignis rugit ursus*. **Wuoksa mårest kiljo**, *taurus mugit furens*. **Ele tasne kiljo**, *noli heic vociferare*, stå ej här och ropa. **Kiljoje**, *particip.* **Kiljoje lejon**, *leo rugiens*, 1. Petr. 5:8. Av finskans "kiljan", *vociferor*. **Kiljogâtet**, *incipere vociferare*, begynna att ropa.
- KILJOM**, *n.s. vociferatus*, rop, anskri¹¹⁹. **Wuoudnajes kiljom**, *furiosa vociferatio*.

¹¹⁹ plötsligt skri eller rop

Kilja, detsamma. **Mi kiljait le tatt?** *quis iste est vociferatus?* vad är det för rop?

KILKOTET, *v.n. albescere, colorem amittere*, vitna, släppa färgen. **Skruda kilkoti**, *pannus decolor factus est*. **Kilkotastet**, *dimin.* litet förlora färgen. **Kilkotatjet**, *incipere albescere, decolorari incipere*, begynna att förlora färgen.

KILLET, *v.a. perferre valere, sustinere*, uthärda, kunna fördraga. **Ib killa nådeb qweddet**, *onus sustinere non valeo*, jag förmår ej bära bördan. **I kukkeb parget killa**, *non diu perseverat laborem*. **Killestet**, *dimin.* något litet uthärda. **Killegåtet**, *incipere sustinere*, begynna att fördraga. **Harjanemest almats killegåta**, *consuetudine homo fit patientior, sive aptior ad quemvis sustinendum laborem*.

KILLOS, *n.a. qui diutius laborem perferre valet, durus ad laborem*, den som länge uthärdar med arbete. **Killos tåmpa**, *eqvus qui non facile fatigatur*, en häst, som ej så snart tröttnar. **Killos-wuot**, *subst. perseverantia, constantia*, uthärdande. **Killos-laka**, *adv. perseveranter*, med framhärdande, härdigt.

KILLELET, *v.n. pronum esse, spontaneum esse*, vara benägen, själv vilja. **Ets tasan killeli**, *ipse sua sponte id fecit, ipsemet ad istud erat spontaneus*, han var själv villig därtill. **Killeli mo kâik**, *sua sponte ad me venire voluit*.

KILLEK, *vetula, anus*, gammal gumma.

KILLOT, *v.n. adniti, cum labore & nisu multo conari*, sträva, arbeta på. **Maina leh todn killomen?** *quid adniteris?* vad arbetar du med? vad strävar du efter?

Killob mai, *walla ib aibmot ållet, ut ut adnitar, perficere tamen non possum*.

Killostet, *dim. Killogåtet, adniti incipere, incipere moliri*, begynna att fresta på, att sträva. **Killogåtin tjudit kåddelet**, *ad id annitebantur ut occiderent adversarios*.

KILPOT, *conari, moliri*, arbeta med något, bemöda sig. *Obs. est fere ejusdem significationis atque killot, minori tamen est kilpot nisu quidquam facere, killot autem majori.* **Kilpob peiwest peiwai**, *quotidie & semper adnitor*, jag strävar dagligen. **Kilpob kâti ja juolki**, *omni nisu incumbo*, jag arbetar med händer och fötter. **Såmaseh kilpoin suina**, *quidam cum illo conflictabantur*, Apg. 17:18. **Mije lepe harbmat kilpom tane fuonos talken**, *tempestas hæcce turbida nos maxima affecit molestia*, vi har slitit mycket ont, för det elaka vädrets skull. **Kilpostet**, *dimin.* litet bemöda sig. **Kilpogåtet**, *conari incipere, incipere adniti*, begynna att fresta på, att sträva. **Juo ådna mai kilpogåtib**, *jam quidem dudum incumbere cæpi*.

KILPOKS, *cum quo contendimus, cum quo nobis est certamen, adversarius*, kämpebroder, den man kämpar med, motståndare. Man säger även **kilpokradna**.

KILPET, *v.n. kilpedak*, se ovan **filpet**, **filpetak**.

KILWO & ibland **kilbmo**, *procerus*, hög. Säges särskilt om träd. **Kilwo haik**, *abies procera*, en hög tall. **Kilwo såke**, *betula procera*, en lång eller hög björk. **Kilwoh leipeh**, *alni procera*.

KIMA, se **kibme**. Från finskans ”kijma”, detsamma, & ”kijmainen”, *catuliens*.

KIMES, *n.a. catuliens*, löpsk, se **keime**.

KIMET, *v.n. Lådde le kimemen talle*, *aves nunc coëunt*, fåglarna håller nu på att para sig.

KIME, *n.s. ærugo*, ärg. **Kime paina**, *sapit æruginem*, det smakar av ärg.

KIMOT, *v.n. æruginosum fieri, ærugine obduci*, ärgas, bli ärgig. **Kimom le tat kebne**, *ahenum hoc æruginosum factum est*, denna kitteln har blivit ärgig. **Kimom le piäbmo**, *cibus sapore æruginoso infectus est*, maten smakar av ärg. Även *rei alicui deditum esse*, vara mycket begiven på någonting. **Die kimoin tårot**, *pugna non destitere*, de visste aldrig övergiva att slåss. *Dicitur quando, quasi entusiasmo quodam, ad quidquam faciendum impellimur & in faciendo diutius detinemur*. **Kimostet**, *dimin.* litet ärgas, *m.m.* **Kimogåtet**, *incipere ærugine tingi, æruginosum fieri incipere*, begynna att ärgas.

KIMOTAKES, *n.a. æruginosus, qui facile ærugine inficitur*, ärgfull, som snart blir ärgig.

KIMPA, se **kippo**. Finska ”kimppu”, *fascis*, knippe, bylte.

KINGSJET, *v.n. fatiscere*, gistna, rämna. *Dicitur de vasis ligneis siccitate fatiscentibus*, säges om träkärl, när de av torka gistnar eller blir otäta. **Kare kingsja**, *vas fatiscit*. **Kingsjestet**, *dimin.* litet gistna. **Kingsjegåtet**, *fatiscere incipere*, begynna att gistna. **Kingsjetet**, *Hiph. fatiscere facere, in sole exponere ut fatiscat*, låta gistna, låta grestna i solen. **Ele kingsjete kareb**, *fatiscere ne facias vas*.

KINGSJES, *n.a. rimosus, qui fatiscit*, gles, gistnad, otät. *Synon.* **sweikok**, **kirok**.

KINGSJETAKES, *n.a. rimosus, qui facile rimasagit sive fatiscit*, som gärna gistnar. **Kingsjetakes wadnas**, *rimosa cymba, vel potius, quæ facile agit rimas*. Jmf. **jälök**. **Kingsjetakes kagga**, *doliolum, quod siccitate facile fatiscit*, en kagge, som lätt gistnar.

KINKA, *n.s. fascis, fasciculus*, kärve, knippe. Finska: ”kincka”, *corticis betulini fascis*. Austr. Jmf. **kippo**.

KINKAHET, *v.a. fasces colligare*, knippa tillhopa, binda i knippor. Austr.

KINTEL, *n.s. candela*, ljus. **Kinteleb tsakketet**, *candelam accendere*, tända upp ljus. **Kintelit takket**, *candelas sebare*, stöpa ljus. Sammansättn. **kintel-juolke**, *candelabrum*, ljusstake. **Gålletum kintel-juolkit**, *candelabra aurea*, Upp. 1:12. **Kintel-tjuoukes**, *lux candelæ*. **Kintel-peive**, *festus purificationis Mariæ*, kyndelsmäss. **Kintel-laige**, *filum candelæ*, ljusveke. **Kintel-skarja**, *forfex, qua candela a carbone purgatur, vulgo, emunctorium*, ljus-sax. **Kintelats**, *dimin.* ett litet ljus. Finska ”kynttilä”, *candela*.

KINTSOR & kintsortakes, *n.a. effrenatus, qui freno reluctatur*, ostyrig, otämjd. **Kintsortakes herke**, *reno effrenatus*.

KINTSORET, *v.n. freno reluctari*, vara ostyrig, vara otämjd. Säges om otämjda djur. **KintSORastet**, *dim.* vara något ostyrig. **KintSORatjet & kintSORTatjet**, *freno reluctari incipere*, begynna att vara ostyrig.

KIPP, *n.s. Austr.* se ovan **kappanjes**.

KIPPO, *n.s. fasciculus*, knippe. Även *Austr.*

kippo eller **kippa**, se **kappa**.

KIPPER, *Austr.* se ovan **kapper**.

KIPTA & kipt, *n.s. perula, cum lapide incluso, quæ e cortice betulæ confecta retibus apponitur piscatoriis*, stenar, med näver överdragna, att sätta på fiskare-nät.

Kiptetes, *n.a. qui istiusmodi lapidibus caret*, som ej har sådana stenar. **Kiptetes kåldek**, *sagena piscatoria non instructa lapidibus*, not utan stenar. **Kiptetet**, *v.a. dictos lapillos retibus annectere*, stena nät. *Nunquam non hoc tantum sensu occurrunt.*

KIRBMOT, *vibrare*, svänga, fäkta med något.

Swerdin kirbmot, *gladium vibrare*, svänga värjan.

KIRBMESTET, *v.a. circumdare, circumcingere*, omringa, omvärva. **Stadeb kirbmestet**, *urbem obsidere*, belägra en stad.

KIRET, *v.n. fatiscere*, rämna, spricka.

Ädnam **kira**, *area fatiscit*, marken rämnar.

Muora kira, *lignum agit rimas*. Även *ringere*, gapa. **Kirestet**, *dim.* litet rämna.

Kiragåtet, *incipere fatiscere*, begynna att rämna. **Kare kiragåti**, *vas dehiscere cæpit*.

KIREM, *n.s. hiatus, rictus*, rämmande, gapande.

KIROK, *n.a. fatiscens, rimas agens*, sprucken, grest. **Kirok litte**, *vas rimosum*.

KIREKET, *v.n. Austr.* Samma som **kiret**.

Kirekom litte, *vas rimosum, quod fatiscit*.

KIRGETS, *n. avis, aquila*, örn. Jmf. **kåskem**.

KIRJE, *n.s. liber, literæ*, bok, brev. **Kirjeb tjalet**, *litteras scribere*, skriva brev. **Kirjeb lokket**, *epistolam vel librum legere* (finska: "kirja", detsamma). **Kirjats**,

dimin. ett litet brev, en liten bok.

Sammanställn. **kirje-kätjeje**, *literatus, eruditus*, boksynt, lärd. Apg. 4:13. **Kirje-åppes**, detsamma. *Scriba*, skriftlärd. **Kisne le akt kirje-åppes?** *ubi est scriba quidam?*

KIRJAK, *n.a. crispus, variis incisionibus ornatus*, krusig, med konstiga inskrifningar prydd. **Kirjak laipe**, *panis crispatus*, krusat bröd. **Kirjak kare**, *vas crispatum, incisionibus ornatum*.

KIRJETET, *v.a. crispate, incisionibus ligneum vel metallicum vas ornare*, krusa.

Kirjetum paste, *cochleare crispatum*.

Obs. Maximum Lappones esse ducunt artificium, vasa scite incisionibus atque pictura ornare.

KIRJETEJE, *artifex, qui opus aliquod incisionibus vel pictura ornat, crispans*, en som sirar, som krusar till något. **Kirjetem**, *subst.* ritande, utsirande med skärningar och streck.

KIRJO, *n.s. lætitia*, glädje. Jmf. **kerjotet**.

KIRKO, *templum*, kyrka. Se **kyrko**.

KIRRO, *n.s. Austr. maledictum*. Se **karro**.

KIRS, se ovan **karas**.

KIRTET, *v.n. in gyros ire, circumire*, svänga omkring. **Ardnes kirta**, *in gyros circumvolitat aquila*, örnen flyger i rundlar. **Kirtelet**, *frequ. idem*. **Kirtelatjet**, *incipere gyros agere*, begynna att svinga sig runt omkring.

KIRTETEM & kitem, *n.s. circuitus in gyrum*, omsvängning.

KIRTETET & kirtedattet, *v.a. in gyrum reflectere*, vända omkring. **Kirteti mo**, *circumegit me*.

KIRWA, kirw & kirwas, *n.a. pusillus, parvus, tener*, liten, klen, späd. **Kirwa mana**, *infans pusillus*, spätt barn. **I lam**

- kirwa**, (*duo negativa*) *paululum admodum fuit*. Synon. **ojärga**, se ovan **järga**.
- KISA**, *n.s. clitella, sarcina*, klöv, börda som bäres av renar.
- KISSA**, **kissok**, *crassus*, se **kassa**, **kassok**.
- KISSJALET**, **kissjelet** & **kissjet**, *v.n. velle, paratum esse*, vilja, vara benägen. **Ets kissjali tabb takket**, *ipsemet ad istud faciendum paratus erat*. **Jus kissjelepet tassa**, *si lubenter illa de re consenseritis*. **Kissjah-kus todn mo tjowot?** *visne me comitari?* vill du följa med mig? Svar: **kissjab**, *volo*, jag vill. **Kissjaladdet**, *frequ. idem*.
- KISSJOK**, *n.a. pronus, promptus, lubens*, benägen, färdig, villig. **Wuoigenes le kissjok**, *Spiritus est paratus*, Matt. 26:41. **Sije leh harmat kissjokeh so tuostot**, *lubentissimis illum animis recipiunt*. **Kissjes**, *detsamma*. **Kissjok-wuot** & **kissjeles-wuot**, *substant. inclinatio, propensio*, benägenhet, böjelse. **To kissjok-wuot tabb takka**, *propensio tua id facit*.
- KISSJESWUOT**, *n.s. detsamma som kissjokwuot*.
- KISTA**, *chirotheca*, handske. **Kistait tsaket**, *chirothecas induere*, taga på sig handskar. **Kistats**, *dimin.*
- KISTO**, *arca, cista*, kista. **Silba kisto**, *cista argenti*. **Kistots**, *dimin.* en liten kista. Finska: "kirstu".
- KISTET**, se ovan **kestet**, **gistet**.
- KITET**, *v.a. gratias agere*, tacka. **Kitet Jubmeleb**, *gratias agite Deo*. **Ele anje kite**, *ne agas adhuc gratias*. **Wai kitalime**, *ut gratias agamus. Ubi kitalime est contr. pro kitalulime. It. ironice & in contrariam partem: Mon kalkab to kitet, rependam tua tibi malefacta*, jag skall nog betala dig.
- Kitestet**, *dimin.* litet tacka. **Kitegåtet**, *incipere gratias agere*, begynna att tacka.
- KITEM**, *n.s. gratiarum actio*, tackande.
- KITELET**, *v. frequ. gratias agere*, tacka, flitigt tacka. **Idtji tiete kokte kalki kitelet**, *nesciebat, qua ratione optime gratum testaretur animum*. **Kiteladdet**, *frequ. idem*. **Kitelatjet**, *incipere gratum testari animum*, begynna att visa sin tacksamhet. **Kitelatjin Jubmeleb**, *Deo gratias habere cœperunt*. **Kitelastet**, *dimin. idem quod kitelet*.
- KITO**, *kitoles, kitolus & kitolwas, kitos, gratiæ, gratiarum actio*, tack, tacksägelse. **Kito Jubmeli**, *gratiæ sint Deo*. **Utse kitob Jubmel mijast ådtjo**, *Deo gratias debitas non habemus*. **Akta kito**, *formul. gratias agendi, Borealioribus usitata, gratias*, tack, mycken tack. *Est proprie mendicorum*. **Adne kitob**, *gratias ago*, hav tack. **Jubmeli lekes kitolus ja hewetes!** *laus & gloria sit Deo!* Gudi vare tack och lov! Sammansättn. och motsats **okito**, otack.
- KITOKES**, *n.a. gratus*, tacksam. **Kitokasen etjebes wuonetet**, *gratum se præbere*, visa sig tacksam. Sammansättn. och motsats **okitokes**, *ingratus*, otacksam. **Okitokes almats**, *homo ingratus*. **Okitokumus kaikist sjaddalim**, *omnium forem ingratisissimus*. **Kitokes-laka**, *adv. cum gratiarum actione*, tacksamt, tacksammeligen.
- KITOKESWUOT**, *n.s. gratitudo, animus gratus*, tacksamhet. Sammansättn. och motsats **okitokeswuot**, otacksamhet. **Tijen okitokeswuot tabb takka**, *animi vestri ingrati caussa istud fit*, eder otacksamhet gör det.

KITOLES, *n.a.* detsamma som **kitokes**. **Orrot kitoleseh**, *estote grati*, Kol. 3:15.

KITOLESWUOT, *n.s.* detsamma som **kitokeswuot**. **Wuokas kitoleswuoteb Jubmeli wuusetet epe matte**, *dignas persolvere gratias Deo, nostræ non est opis*. Sammansättn. och motsats **okitoleswuot**, otacksamhet.

KITETATTET, *v.n. gratiarum actione dignum esse*, vara värdigt tacksägelse. **I sodn kitetatte**, *grates non promeruit*, han förtjänar inget tack. *Obs. gratias agentibus respondere solent*: **I kitetatte**, *grates non meretur*, det är ej något att tacka för.

KITJALTAK, *n.s. cardo*, gångjärn. **Uksa kitjaltaki naln järra**, *janua cardinibus vertitur*, dörren går på gångjärnen. Jmf. **kittjahet**.

KITSE, *Boreal. hædus*, kid, killing.

KITSET, *v.n. allaborare, eniti*, bearbeta, ha möda med. **Mälkateb kitsaime**, *multum labore sustinebamus*, vi hade nog möda och arbete. **Kukkeb kitsai manab piäbmet**, *diu laborabat dolore puerpera*, hon hade svårt för att föda barn. Även **muora kitsa**, *arbor crepitat*, det knarrar i trä. **Kitsestet**, *dimin.* något bemöda sig. **Kitsegåtet & kitsajet**, *incipere eniti*, begynna att bemöda sig.

KITSOT, *v.a. Austr.* se **katsot**.

KITTA, *adv. & præp. usque, usque ad*, ända intill, ända. **Kitta tan rajai**, *huc usque*, ända tills nu. **Kitta mana palest**, *inde usque a prima pueritia*, allt ifrån barndomen. **Kitta kåssas kalkab mon wuordet to?** *quamdiu te exspectabo?* hur länge är det som jag skall vänta dig? **Kitta ekewai**, *usque in æternum*. Även **piäjet**

kitta, *figere, affigere*, sätta fast. **Kitta le**, *fixum est*, det är fast. Finska ”kijni”.

Härav:

KITTEK, *n.s. carcer*, fängelse. **Kittekesne**, *in vinculis*. 2 Kor. 6:5. *Synon.* **fanga-kåte**.

KITTETET, *v.a. in carcerem conjicere*, taga till fånga, fängsla.

KITTELES, **årre kittleles**, *quadraginta pelles sciurorum, quatuor decades pellium*, ett timmer gråverk, eller 40 stycken. **Repi kittleles**, *quatuor decades vulpium, scil. pellium*.

KITTJET, *v.a. Austr.* Se **kattjat**.

KITTJOS, *n.a. rigidus*, styv, stel. **Kittjos rerte**, *corium rigidum*, styvt läder. **Kittjos juolke**, *pes rigidus*.

KITTJOT, *v.n. rigere, rigescere*, bli stel, bli styv. **Kätah kittioh tjåskemest**, *manus frigore rigescunt*. **Kittjostet**, *dimin.* bli något stel. **Kittjogåtet**, *rigescere incipere*, begynna att stelna, att varda styv.

KITTJAHET, *v.n. exstare, protuberare*, sticka fram, sitta ut med udden, eller ändan.

Tjitta ragnost kittjaha, *clavus de pariete protuberat*, pinnen sitter fram ur väggen.

KITTJAHATTET, *v.a. porrigere, offerre*, framräcka, bjuda ut.

KITTJOT, *n.a. indecl. exstans, protuberans*, som sitter med ändan ute. **Nipe le kittjot tåppet**, *protuberat e vagina culter*.

KITTO-KATTO, *formula loquendi, quæ vicem supplet adverbii: continue*, ständigt, jämt och samt. *Inseparabiliter*, oskiljaktligen.

KIUSADUS, *n.s. irritatio*, retelse. Finska: ”kiusa” & ”kjusaus”, detsamma.

KJÅDATJEH, tjalme kjådatjeh, tempora, tinningar.

KIWTJEL, n.a. vagus, huc illuc oberrans, en som går av och an. **Kiwtjel qwele, piscis huc illuc natans,** fisk som simmar hit och dit.

KIWTJELTET, v.n. huc illus vagari, gå av och an, kroka hit och dit. **Ele kiwtjelte, rectum teneas cursum,** håll en och samma väg, kroka intet. **Kiwtjeltatjet, huc illuc vagari incipere,** begynna kroka hit och dit.

KIÄGNEL, n.a. profundus, djup. **Kiägneles jokka, amnis profundus. Kiägneles jaure, lacus profuncus,** en djup sjö. Även som substantiv: *profunditas*, djuphet. **Säwen kiägneli, in profunditatem maris,** Matt. 18:6.

KIÄGNELESWUOT, n.s. profunditas, djuplek. **Iken kiägneleswuot, neque profunditas,** Rom. 8:39. **Kiägneleswuotast tat jokka i kaletatte, ob profunditatem vado transiri nequit hic amnis,** denna bäcken kan man ej vada över, ty han är alltför djup.

KIÄGNELIKT & kiägnelit, adv. profunde, djupt.

KIÄGNOT, v.n. profundum fieri, bli djup. **Tawen kaddest kiägno jaure, procul a ripa profundis fit lacus,** sjön blir djupare, långt från stranden. **Kiägnostet, dimin. bli litet djupare. Kiägnogåtet, incipere fieri profundum,** begynna att bli djup.

KIÄJE, se nedan käja.

KIÄKA, rangifer fæmina, renko, vaja. *Synon. aldo,* vilket är mera brukligt.

KIÄKET & kiäketet, v.n. animo sibi destinare, constituere, föresätta sig, ärna sig. **Kiäketi mai påtet, destinabat quidem**

venire, han tänkte komma. **Påti kåsså li kiäkam, quo destinaverat pervenit. Kiäka Wuonai jättet, in Norvegiam constituit demigrare. Kiäkegåtet, destinare incipere,** begynna att sätta sig före, att besluta. *Fennon. "käken", destino.*

KIÄKO, n.s. destinatio, propositum, uppsåt, ärnande, föresats.

KIÄKSJET, v.a. animadvertere, bli varse, förmärka. Jmf. **kaksjet.**

KIÄKSJEK, n.a. inopinatus, non exspectatus, oförtänkt, oförmärkt. **Kaksjek.**

KIÄL, n.s. vox, lingua, röst, språk. **Same kiäl, lingua Lapponica,** lapska. **Måddit kiälit sodn tåbda, multas ille callet linguas,** han kan många språk. **Edne kiäl, vernacula,** modersmål. **Kullib stuora kiäleb, audiebam magnam vocem,** jag hörde ett högt ljud. **Harbmes kiäla le susne, voce gaudet robusta,** han har en stark röst. **Ikus le tusne kiäl? an loqui nescis?** kan du ej tala? **Kiäla lakke, vox barbara, locutio minus elegans, non explicata, dialectus,** brutet språk, illa talat språk. **Kiäla prewtem, detsamma. Finska: "kieli",** språk.

KIÄLOLATS & kiälele, linguæ peritus, qui linguas callet, som förstår språk, språkkunnig. **Taro kiälolats le sodn, linguæ Svecanæ peritus est. Qwekte kiälele, duarum linguarum peritus,** som kan tvenne språk. **Mådde kiälele, qui plures callet linguas.**

KIÄLOLATSWUOT, n.s. linguarum peritia, förfarenhet i språk, språkkunnighet.

KIÄLATAK & kiälatebme, kiäleles, n.a. elinguis, mutus, mållös, stum. **Jukko lei**

- kiälatebme**, *qui mutus erat* Luk. 12:14. *It. linguæ imperitus alicujus*, som är okunnig i något språk.
- KIÄLALAKKAK**, *balbus, balbutiens, lingua hæsitans*, läspning, stamning. Jmf. **kakkas**.
- KIÄLA**, *n.s. laqueus*, snara. **Påtet kalka ko kiäla**, *veniet ut laqueus*. **Kiälit takket**, *laqueos tendere*, sätta snaror.
- KIÄLET**, *laqueos tendere, irretire*, sätta ut snaror, gillra. **Låddit kiälet**, *laqueis captare aves*, fånga fåglar med snaror. **Kiälagåtet**, *incipere laqueos tendere*, begynna att sätta snaror.
- KIÄLATATTET**, *v.n. & a. illaqueari posse*, kunna fås med snaror. **Bire kiälatatta kaik**, *etiam ursus laqueo capitur. Obs. sæpius Lappones ursos laqueis capiunt*. Även *laqueos tendendos curare*, låta utsätta snaror.
- KIÄLD**, **kiäldak** & *Austr. kiäldas*, *n.s. chorda, fides, nervus*, sträng, sena. **Juoksa kiäldak**, *chorda arcus*, bågsträng. Även hos *Austr. districtus*, landsträcka. Även **kiäldak**, *nervus sive tendo maximus pedum*, största fotsenan.
- KIÄLDET**, *v.a. intendere*, uppspanna. **Juokseb kiäldet**, *arcum intendere*, spänna upp bågen. **Birsob kiäldet**, *sclopetum intendere*, spänna upp bössan. **Kiäldetum**, *præt. particip. passiv. distentus*, utspänd. **Kiäldestet**, *dimin.* litet uppspanna. **Kiäldegåtet**, *incipere intendere*, begynna att uppspanna.
- KIÄLDEM & kiäldetem**, *n.s. intensio*, uppspannande.
- KIÄLKERDET**, *mentiri*, **kiälkamaddem**, **kiälkerd** & **kiälkerdem**, *mendacium*, **kiälkerdeje** & **kiälkamaddeje**, *mendax*, se ovan **kelestet**, **keles**, *subst. & keles*, *adj.*
- KIÄLO**, *n.s. gula, guttur*, strupe. **Kiäloist mo adneli**, *collum meumprehendit sive fauces, non secus ac si me esset suffocaturus*, han tog mig i halsen, som han hade velat strypa mig. Även *cruor coagulatus*, levrat eller tjocknat blod.
- KIÄLOT**, *v.n. male kiälo*, *cruor coagulatur*, blodet levrar. **Kiälom male**, *cruor coagulatus*. **Kiällostet**, *dimin.* litet levrar. **Kiälogåtet**, *incipere coagularis*, begynna att sammanlevrar.
- KJÄLLAR**, *n.s. cella*, källare.
- KIÄLLO**, *n.s. fundus lacus duriusculus*, hård sjöbotten.
- KIÄMARTET**, **kiämartes**, *vid. kemertet* etc.
- KIÄMPA & kiämpas**, *n.a. celer, alacer, validus*, snäll¹²⁰, hurtig, stark. **Kiämpa wiäket**, *celer currendi*, snabb att löpa. **Pargo kiämpa**, *in labore sustinendo fortis*. **Tåro kiämpa**, *pugnandi fortis*. **Kiämpaswuot**, *subst. celeritas, fortitudo*, snällhet¹²¹, styrka, tapperhet.
- KIÄMPASIKT & kiämpest**, *adv. celeriter, festinanter*, snällt, skyndsamt. Även *fortiter, valide*, tappert, kraftigt.
- KIÄMPASTALLET**, *v.n. celerem se præstare aut fortem*, visa sig snäll¹²², visa sig stark. *Cum ostentatione fit*.
- KIÄMPOT**, *v.n. convalescere, viribus augeri*, vederfås, bli starkare. **Kiämpoi wiäket**, *factus est celerior currendi*, han blev snällare¹²³ att löpa. **Kiämpostet**, *dimin.* bli litet snällare. **Kiämpogåtet**, *incipere convalescere*, begynna att få krafter. *Dicitur imprimis de infantibus & illis, qui diutius morbo, ad jacturam usque virium*

¹²⁰ snabb

¹²¹ snabbhet

¹²² snabb

¹²³ snabbare

- laborarunt, deinceps vero convalescere majoribusque instrui viribus incipiunt.*
- KIÄNK, kiänkes**, *n.a. de rangiferis & aliis animalibus, homines fugientibus & timentibus dicitur*, säges om renar och andra kreatur, då de sky för folk, skygg.
- KIÄNKASTALLET**, *v.n. hominum fugere attactum, manus hominum subterfugere*, fly för människor, ej låta taga sig av människor. *De equis & renonibus aliisque domesticis animalibus dicitur. Feræ nunquam non homines pertimescunt.*
- KIÄP, kiäpem**, *n.s. livor*, blånad.
- KIÄPET**, *v.n. livescere*, blåna, få blånader.
- Kiäpem tjalme**, *oculus lividus*, blått öga.
- KIÄPES**, *n.a. lividus*, blå, som har blånader.
- Kiäpes orro**, *livet*.
- KJÄRAMAK & kjäramikke**, *quæso*, käre.
- KIÄRDA**, se ovan **garde**, gård.
- KIÄRÄTS**, *n.s. tempora*, tinningar. **Kiärätjen tjada**, *per alterum tempus*, genom tinningen.
- KIÄUDET**, *v.n. defatigari, defetisci*, tröttna, bli trött. **Kiäudib ila sagga**, *nimum defessus sum*. **Kiäudib laidost**, *fessus de via sum*, jag är trött av resan. **Kiäudom**, *præt. part. fessus*, trött. **Kiäudestet**, *dimin.* litet tröttna. **Kiäudagåtet**, *defetisci incipere*, begynna att tröttna.
- KIÄUDATET**, *v.a. fatigare, fessum reddere*, uttrötta, göra trött. **Kiäudati mo tatt pargo**, *ille me defatigabat labor*.
- KIÄWA, kiäwak**, *palus, humus paludosa*, kärr, sump, puss.
- KIÄWANET**, *v.n. defetisci*, bli trött. **Die mon kiäwanab**, *defetiscor*. **Kiäwanastet**, *dimin.* bli litet trött. **Kiäwanatjet**, *defetisci incipere*.
- KIÄUDES**, *n.s. lassitudo*, trötthet. *Plerumque in plur. num. orruicit*: **kiäudaseh. Taite mo kiäudasit kajoi**, *lassitudinem meam sedavit*, han vederkvickte mig i min trötthet.
- KIÄUNJAHET**, *v.n. ægre & tanquam umbra tantum conspici*, knappt synas, synas allenast som en skugga. **Walla die kiäunjaha**, *ægre est conspicuum*.
- KIÄURA, kiäuras**, *n.a. robustus, validus*, stark. **Tåro kiäura**, *fortis bellandi*.
- Kiäurak**, *detsamma*.
- KIÄURALAKA**, *adv. fortiter*, tappert.
- KIÄURAWUOT**, *n.s. vires, fortitudo*, krafter, styrka, tapperhet.
- KIÄUROT**, *v.n. robustum fieri*, bli stark.
- Nuora almats kiäuro**, *juvenis robustior fit*. **Kiäurostet**, *dimin.* bli litet starkare.
- Kiäurogåtet**, *incipere fieri robustiorem*, begynna att bli starkare. **Kiäurotet**, *Hiph. roborare, corroborare*, stärka, göra stark.
- Puora piäbmo kiäurota almatjeb**, *victus copiosior & lautior hominem corroborat*.
- KLABBER**, *n.a. scaber, non planus, qui non est æqvus*, ojämn, oslät. **Klabber ädnam**, *terra non plana*. Även **klabber**, *subst. quando hiberno tempore, ob nivis nimum defectum & locorum inæqualitatem, traha minus commode vehitur*, när det är elakt och skarpt åkføre, om vintern, av för lite snö. **Harmat klabber li tann jaken**, *maximæ erat illo anno vecturæ difficultas*, det var elakt åkføre det året.
- KLAIWES**, *n.a. cui spiritus sive vis inebriandi deest*, svag. Säges om vin eller andra drycker, då de är svaga. **Klaiwes wina**, *vinum vile*.

KLAKKA, *n.s. baculus, scipio*, stav, käpp.

Synon. såbbe. Klakkain reiwetet, scipione percutere.

KLAKKESTET, *v.n. baculo uti, scipioni inniti*, bruka käpp, gå med stav.

KLAIPO, *n.s. petra, rupes*, berghäll, klippa.

KLAMBER, *n.s. reprehensio*, klander.

KLAMBERTET, *v.a. reprehendere, increpare*, lasta, tadla, klandra.

KLAPA, *n.s. lignum, quod collo rangiferorum appendere solent, ut in nimio cursu retardentur*, ett trästycke, som hänges på renarnas hals, att hindra dem att löpa för fort.

KLAPER, *glarea*, klappursten. Jmf. **arek**.

KLAPP, *n.s. flexura*, böjning, bugla¹²⁴. Se nedan **klewe**.

KLARES, *n.a. clarus, liquidus*, klar.

Klareswuot, 1 Kor. 15:41, *claritas*, klarhet.

KLATTJE, *æstrum*, broms¹²⁵. Jmf. **flautja**.

KLEKKESET & klekkestet, *v.n. cachinnare*, storskratta. Jmf. **påkostet**.

KLEKKET, *v.n. Austr. inter se invicem aptum esse & connexum*, passa ihop med vart annat. Ursprungligen från norskan. **Idtji klekke**, *aptum non erat*.

KLEMMMA, **Klemet**, mansnamn *Clemens*.

Klemmats, *dimin.*

KLEMTET, *campanam pulsare*, klämta.

Klemtestet, *dim.* litet klämta.

Klemtegåtet, *incipere pulsare campanam*, begynna att klämta.

KLEMTEM, *pulsatio campanæ*, klämtning.

KLENA, **klen**, *n.a. imbecillis, debilis, ægrotus*, svag, sjuk. **Aptsa klena le sodn**, *morbo laborat vehemente*. **Klena jake**, *annonæ difficultas*, dyr tid, svag årsväxt.

KLEPPET, *v.a. munus alicui abrogare*, sätta någon ifrån sysslan.

KLEUNJAHET, *v.n.* se **kaunjahet**.

KLEUNJASTET, *v.a. sursum tollere, attollere*, lyfta upp, vippa upp.

KLEWE, *n.s. flexura, curvamen*, bögel, bukt.

Proprie est vitium vasorum æneorum sive metallicorum aliorum, quando flexuosa sive bullosa fiunt, säges om käril, som får böglor. **Kare le klewen taggo**, *vas flexuram illic habet*.

KLEWESTAK, detsamma. **Klewestaken le**, *flexuosum est*, det är bugligt¹²⁶.

KLIBMA, *n.s. sonus, strepitus*, ljud, buller.

Harbmes klibma, *ingens strepitus*.

KLIBMET, *v.n. sonare, strepare*, bullra, dundra. **Wäraldesne klibma**, *cælum tonat fragore*, det dundrar i skyn. **Klibmestet**, *dimin.* **Klibmegåtet**, *incipere tonare*, begynna att dundra.

KLIDNOKES, *n.a. dubius*, tvivelaktig.

KLIMPETET, *v.n. oriri*, uppgå, upprinna.

Peiwe klimpeti, *sol ortus est*, solen var uppgången. *Dicitur, quando sol in horizonte conspicitur*. Härav:

KLIMPOT, *adv. in horizonte*, vid horisonten.

De sole præsertim & luna dicitur, quando mane & vesperi in horizonte sunt. **Peiwe li klimpot**, *sol erat in horizonte*, solen syntes vid horisonten. Säges om solen och månen, när de om morgonen, eller ock aftonen, är vid horisonten.

KLIPPAR, *superior victor*, överman.

KLIT, *creta*, krita. **Welkok ko klit**, *album ut creta*, vit som krita.

KLITNAHET, *v.n. parvi æstimare*, hålla något för litet.

KLITTUR, *n.s. creatura*, kreatur. *Boreal.*

slittur, detsamma.

KLIWEK, *n.a. scaber*, ojämn.

KLIWKOT & kliwkahet, *v.n. dubitare*,

¹²⁴ buckla

¹²⁵ dvs. insekten

¹²⁶ buckligt

tvivla. Jmf. **juoret, qwektastallet,**
detsamma.

KLOKKAR, *ædituus*, klockare.

KLOMPOT, *v.n. Dicitur quando nix trahæ
adhæret & vecturæ facit difficultatem,*
säges när snön fastnar vid medarna och gör
elakt åkføre. *Boreal.* **tupertet.**

KLOMPATAK, *n.s. quando nix adhæret
vehiculo,* när snön fastnar vid medarna.

Klompatak le udne, *nix hodie adhærescit.*
Boreal. **tuper**, detsamma.

KLOTSJES, *n.s. haustus avidior, sorbitio
subitanea & avida,* en hastig dryck, en
klunk. **Klotjes jukkastak**, *haustus
subitaneus,* hastigt drickande. *Aust.*

KLUBBO, *n.s. clava,* klubba. *Bor.* **slubbo.**

Klubboin tsabmet, *clava tundere.*

KLUBBE, *n. morbi, quando pedes renonum
tument putrida & cancrosa quadam
materia, ulcus pedum,* svullnad och böld i
fötterna hos renar, renarnas fotsjuka. *Obs.*
sæpius hoc malo laborant rangiferi,
tempore æstivo. Morbus valde contagiosus
est, illamque ob caussam Lappones
studiose cavent, ne rangiferi illorum illos
appropinquent renones, qui isto malo
infecti sunt. Picem ulceri illinendo &
pulverem pyrium aspergendo huic mederi
consveverunt malo, quo istud saltem
præcavetur, ne lingendo lingua & os
inficiatur, quod si fit, semper fere
moriuntur. Paronychia, nagelböld.

KLUMP, *n.s. globus,* klump. **Klumpoges,**
n.a. se klompot, klompatak.

KLÅWAN, *n.s. assis, asser, klåva*¹²⁷.

KLÄUJETET, *v.n. adhærere,* vidhänga.

Kläujetet etjebes tjajenes wuoigenesti,
adhærere spiritibus seductoribus,
2. Tim. 4.

KLÄPPOT, *v.n. munere privari,* avsättas från
sysslan. *Est. qual pass. v. kleppet.*

KNAPPA, *n.s. bolus, globulus,* knapp.

KNIKT, *miles,* soldat. *Boreal.* **snikt.**

KO, *adv. sicut, tanquam,* såsom, likasom. **Ko**
almesne, *sicut in cælis.* **Ko tjatse,**
tanquam aqua, likasom vatten. **Aiwe ko,**
non secus ac. **Tassa ko,** *donec,* till dess.
Autelen ko, *antequam,* förrän som. Även
quando, när. **Ko påtime,** *cum venissemus,*
när vi hade kommit. **Ko tietab,** *cum scio,*
när jag vet. **Ko sodn jabmam li,** *cum*
mortuus esset, när han var död. **Kåsse ko,**
demum, tandem, omsider.

KOGGI, *adv. ubi? varest? Koggo le to*
heima? ubi est domus tua? Även *qua in*
re, in quo, uti vad som. **Koggo mattab**
kalkab to wekketet, *qua in re potuero te*
juvabo, jag skall hjälpa dig uti det, som jag
kan. Även som frågeord: **Koggo le wikke?**
qua in re consistit vitium? quo laborat
vitio? vari består felet? **Koggo todn**
Wuonai mannah? *qua iturus es via in*
Norvegiam? vad väg reser du till Norge?

KOGLAR, *magus, qui varias callet artes,*
artificiosus, naturkunnig, som kan
allehanda konststycken, konstig¹²⁸.
Fingunt fuisse olim artificem, variis
artibus magicis excellentem. Hinc omnes
artifices præstantiores hoc insigniunt
nomine.

KOKSE, *n.s. cochleare, calix,* slev. **Silba**
kokse, *calix argenteus,* silverbägare:
Vulgo silverkåsa. **Koksats,** *dim. en liten*
slev.

KOKTE, *adv. quomodo? huru, på vad sätt?*
Kokte todn sitah? ut vis? huru vill du?
Även **kokte mon sitab, naute mon**

¹²⁷ troligen: kluvet trästycke

¹²⁸ konstfärdig

- takkab**, *ut volo, ita facio*, som jag vill, så gör jag. **Ikke kokte**, *quomodocunque*, på vad sätt som helst. **Koktes**, detsamma.
- KOKTEMUS**, *qualis?* hurudan? Se **maggar**.
- KOLET**, *audire*, höra. Se **kullet**.
- KOLLKOTALLET**, *v.n. sedari, tranquillari, (de vento dicitur)*, bli stillt, lugna. **Piägga kollkotalla**, *ventus sedatur*, vädret¹²⁹ stillar sig.
- KOLM**, *kolma*, *n. num. tres*, tre. **Kolmen aiken**, *ter*, tre gånger. **Kolma palen** eller **kerden**, detsamma. **Kolma sajai**, *in tre partes*. **Kolma lokke naln**, *tredecim*, tretton. **Kolma lokke**, *triginta*, trettio. **Kolma tjuote**, *trecenti*, trehundra. Sammansättn. **kolma-kerdak**, *triplex*, trefaldig. **Kolma-kerdak kaino**, *restis triplex*. **Kolma-kerdakwuot**, *triplicitas*, trefaldighet, tredubbelt. **Kolm-aktalats & kolmaktes**, *triunus*, treenig. **Kolmaktes Jubmel**, *Deus Triunus*, den Treenige Guden. **Kolmakteswuot**, *subst. Trinitas*, Treenighet, *Eccles.* **Kolma-lakasts & -lakasats**, *adj. triplicis generis*, trehanda, av trenne slag.
- KOLMALAKA**, *adv. triplici modo*, på trehanda sätt.
- KOLMAS**, *kolmes, kolmos, n.a. terni*, trenne. **Kåsse hålebe kolmos jälla qwektaseb**, *cum loquimur terni, aut bini*.
- KOLMASATJE**, *n.a. solum tres, tantum terni*, allenast tre till antalet. **Kolmasatje leh wall**, *non nisi tres sunt*.
- KOLMAD**, *n. num. ord. tertius*, den tredje. **Kolmad palen**, *tertia vice*, för tredje gången. **Kolmad lokke naln**, *tredecimus*, den trettonde. **Kolmad kolmad lokkai**, *vigesimus tertius, tertius & vigesimus*, den tjugotredje.
- KOLMADIST**, *adv. tertia vice*, för tredje gången. Även *tertio*, till det tredje. **Kolmadist, mije berribe ajatallet**, *ad tertium quod attinet, considerare debemus*, för det tredje, så bör vi betänka.
- KOLMADES, kolmodes & kolmots**, *n.s. tertia pars*, tredje delen. **Kolmodes le mo åse**, *tertia mihi debetur pars*, tredjedelen hörer mig till. **Kolmadesab mon sitab**, *tertiam expostulo partem*, jag fordrar tredjedelen.
- KOLMADASTET**, *tertia vice iterare*, tredje gången upprepa, göra för tredje gången.
- KOLMI**, *adv. ter*, tre gånger. **Tjuorwoi kolmi**, *clamabat ter*, han ropade tre gånger. **Qwekti jalla kolmi**, *bis aut ter*.
- KOLMUK**, *tantum tres, terni*, allenast tre. **Wadsob mije kolmuk tokko**, *eamus illuc nos terni*, låt oss tre gå dit. **Kolmuk leime heimen**, *tantum nos tres domi eramus*, allenast vi tre var hemma. Jmf. **kolmasatje**, *quod tanquam dimin. est nominis kolmas*.
- KOMBO**, *Austr.* se **Juomo, Juobmo-melke**.
- KONA**, *cinis*, aska. Se **kuna**.
- KONGALATS**, *n.a. Regius*, kunglig, konungslig. **Kongalats Majestät**, *Regia Majestas*. **Kongalats Åiweswuot**, *Regia Celsitudo*, Kunglig Höghet.
- KONNES, konne**, *adv. ubi*, varest. **Konnes Christus kalki räगतuet**, *ubi Christus nasceretur*, Matt. 2:4. Jmf. **kusne**.
- KONNO**, *uxor*, hustru. Se **kånno**.
- KONOGES, Konogs, Konogas**, *Rex*, konung. **Konogasen piäjetus**, *edictum Regis*,

¹²⁹ vinden

- kunglig stadga. **Ets radeje Konoges**, *Monarcha*. **Armokumus Konoges**, *Rex clementissimus*. **Sweriges Konoges**, *Rex Sveciæ*. **Konogoslaka**, *adv. regie*, på konungsligt sätt, kungligt.
- KONOGRIK**, *n.s. regnum*, rike, konungarrike. **Åbbå konogrik**, *totum regnum*.
- KOPTO**, *n.s. toga, amiculum*, kofta¹³⁰, jacka. **Koptoi tjagnet**, *induere togam*.
- KORA**, **korr**, *n.s. crena*, skåra, skal¹³¹. **Kora kare**, *vas fractum, cui pars defracta est*, ett kärl med skal. **Korab takket**, *partem demere*. **Kora le tassne**, *pars heicce deficit*, här är ett skal, här fattas ett stycke. **Kora njalme**, *labium bifidum, labrum oris cui pars deficit*, harmun, mun med kluven läpp. **Korats**, *dimin.* ett litet skal, en liten skåra. *It. vallis angustior inter duos montes, fauces montium*, en trång dal mellan tvenne berg.
- KORDNE**, *n.s. hordeum*, korn. **Wit kordne laipit**, *quinque panes hordeaceos*, Joh. 6:9. **Kordne-tudno**, *tonna hordei*. **Kordne jafo**, *farina hordeacea*, kornmjöl. **Kordne lado**, *horreum*. **Kordnats**, *dimin.* ett litet korn.
- KORKELET**, **korkotet**, *v.a. effundere, evacuare*, utgjuta, uttömma. **Tjatseb korkelet littest**, *e vase aquam effundere*. Jmf. **kurgetet**.
- KOROS**, *adv. solum, tantum*, allenast, endast. **Koros todn**, *tu solum*. **Koros armokeswuotestas**, *ex mera sua misericordia*, av sin blotta barmhärtighet.
- KOROS**, *n.a. vacuus, inanis*, tom. **Koros tjäiwe**, *stomachus jejunos*. **Koros kare**, *vas vacuum*, tomt kärl. **Koros kâte**, *domus vacua*.
- KOROSMATTET**, *v.a. evacuare, exhaurire*, uttömma, uttappa.
- KOROSSET & korosmowet**, *v.n. evacuari, vacuum fieri*, uttömmas, varda tom. **Kare korosmowa**, *vas exhauritur*, kärlet uttömmes.
- KORR**, *n.s. cultellus, culter vilior*, en liten kniv, en kniv av ringa värde, Jmf. **nipe**.
- KORTE**, *chartæ lusoriæ, kort*¹³². *Austr.* Finska: "corti".
- KORTOK**, *n.a. tortus, arcte contortus*, vriden, hårt tvinnad. **Kortok laige**, *filum arcte tortum*, hårt tvinnat garn. **Kortok kaino**, *funis arcte contortus*.
- KOSS**, **kosa**, *n.s. vacca*, ko. **Kossats**, *dim.*
- KOSETES**, **kosetus**, *ita appellatur reno admissarius quintum agens annum*, en brunnen på femte året.
- KOT**, **kota**, *n. num. sex, sex*. Finska: "kuusi", detsamma. **Kota japit wiesoi**, *sex annos vixit*. **Kota lokke naln**, *sedecim, sexton*. **Kota lokke**, *sexaginta, sextio*. **Kota lokke japeh påres**, *annos natus sexaginta, sextio* år gammal. **Kota tjuote**, *sexcenta*, sexhundra. **Kota tusen**, *sex millia*, sex tusen. **Kota lokkad**, *sexagesimus*, den sextionde.
- KOTAD**, *n. num. ord. sextus*, den sjätte. **Kotad peiwe**, *dies sextus*, den sjätte dagen. **Kotad lokke**, *decas sexta*, det sjätte tiotalet.
- KOTADES**, *n.s. sextans*, sjättedelen. **Kotadeseb arben ådtjoi**, *factus est, hæres e sextante*, han ärvde en sjättedel.
- KOTADEST**, *adv. sexta vice*, sjätte gången. **Kotadest mije kalkebe tokko mannet**, *sextum nunc illuc facimus iter*, vi reser nu dit för sjätte gången. **Kotadest mije**

¹³⁰ kappa¹³¹ hack, skåra¹³² dvs. spelkort

kalkabe ajatlet, *ad sextum quod attinet momentum perpendemus*, för det sjätte skallvi överväga.

KOTAS, kotes, *n.a. seni*, sex. **Kotas mije lepe**, *seni sumus*, vi är sex. **Kotasi faron sodn påti**, *sex illi adveniēti fuere comites*, han hade sex i följe med sig då han kom.

KOTSEK, *n. avis cujusdam aquatilis*, stubbskraka, en sjöfågel.

KOTTA, *ova percarum, quando adhuc in pisce sunt*, abborr-rom, som fisken ej ännu hunnit släppa.

KOTTJOT, *v.a. vocare, nominare*, kalla, nämna. **Kottjo so teke**, *voca illum huc*, kalla honom hit. **Kottjot Jesuseb Herran**, *Jesum vocare Dominum*, kalla Jesus Herre, 1 Kor. 15:9. **Kottjo tek taite ålmait**, *advoca huc istos viros*. Även *jubere*, befalla. **Takka nau, kokte mon kottjob**, *ut jubeo, ita facias*, gör som jag befäller. **Konoges le naute kottjom**, *ita Rex jussit*, konungen har så befallt. **Kottjo sijeb häjai**, *invita illos ad nuptias*, bjud dem till bröllops. **Leb takkam ko todn kottjoi**, *ut jussisti feci*, jag har gjort, som du har befallt. Polska: "Ka'zē", *jubeo*. **Kottjostet**, *dimin.* något litet kalla. **Kottjogåtet**, *vocare incipere &c*, begynna att kalla m.m.

KOTTJOTET, *v.a. frequ. gnaviter vocare, sedulo invitare*, flitigt kalla. Även *vocandum curare*, låta kalla.

KOTTJOTATTET, *v.n. posse vocari*, kunna kallas. **I sodn kottjotatte attjen**, *pater ille appellari nequit*, han kan ej kallas för fader.

KOTTJOTUM, *n.a. vocatus*, kallad. **Måddeh leh kottjotum**, *multi sunt vocati*, många är kallade.

KOTTJOK, *n.a. non vocatus, non invitatus, injussus*, okallad, objuden. **Kottjok påtet**, *nullo invitante venire, sua sponte venire*, komma okallad, av sig själv.

KOTTJOM, *n.s. vocatus, jussum*, kallelse, befallning. **Le kottjom mijeb ailes kottjomin**, *vocavit nos vocatione sancta*, 2 Tim. 1:9. **To kottjomen tsagge leb mon tabb takkam**, *tuo id jussu feci*, jag har gjort det på din befallning. **Kottjolwas**, *detsamma*. **Kottjom-laka**, *adv. vocantis vel jubentis more*, på ett kallande eller befällande sätt.

KOTTJOS, *n.s. famulus, famula*, legohjon, dräng eller piga. **Ib adne kottjoseb**, *famulum non habeo*, jag har ingen dräng. *Proprie illos significat famulos, quos huc illuc mittimus nuntios, vel etiam, ut quævis levioris momenti agenda perficiant*, en som går i ärenden och förrättar några små sysslor.

KOTTJOTEJE, *vocans, qui vocat*, den som kallar. **Kottjotem**, *subst. vocatio*, kallande, kallelse.

KRADNE, kradna, *n.s. sodalis, socius*, kamrat, stallbroder. **Måi len kradnatjeh**, *sodales nos ambo sumus*, vi två är kamrater. **Kalle kradnit todn adnah?** *quot tibi sunt socii?* hur många kamrater har du? Även *conjux*, äkta maka. **Mo kradna**, *conjux mea, maritus meus*, min hustru, min man. *Boreal.* **radna**, *detsamma*. **Kradnats**, *dimin. blandientis plerumque est & rogantis*. **Kradnatjam påte**, *veni quæso, mi sodalis optime*, kom min kära vän.

KRADNETEBME & kradnetes, kradnetak, *cui socii non sunt, solus*, ensam, som är utan sällskap. **I le hauske mannet**

- kradnetak**, *sine socio minus jucundum est iter*. **Aiwe leb mon kradnetak**, *nullus omnino mihi est socius*, jag är alldeles ensam.
- KRADNASTALLET**, *v.n. sodales esse, comitari*, vara kamrater, vara till sällskap.
- KRAI**, *n.s. strepitus, sonitus*, buller, gny.
- KRAJET**, *v.n. strepere, strepitum facere, vociferari*, bullra, göra oljud, ropa.
- KRAJA**, *n.s. meta, terminus, ad quem cursu contenditur*, mål, till vilket man löper. **Krajab piäjet**, *metam constituere*, uppsätta ett dylikt mål. **Krajai warret**, *cursu ad metam contendere*, löpa till målet. **Mon autetijib kraja ketjai**, *metam prior contigi cursu*, jag hann förr till målet. *Obs. cursu certare, meta constituta, in moribus est Lapponibus. Boreal. raja.*
- KRAKA**, *n.s. focale, focale argenteum*, krage. **Silba kraka**, *detsamma*, silverkrage. **Wuorka kraka**, *focale argenteum, quo festis utuntur diebus*, silverkrage att bruka om högtider. **Adno kraka**, *focale, quo quotidie utuntur, diebus profestis, vardagskrage. Ornatus est mulierum.*
- KRAKOT**, *v.n. vociferare, proprie more cornicum*, ropa, skrika som kråkor.
- KRAKSJOT & kraktjot**, *v.a. exigere, requirere*, fordra. **Laga kraktjo pargoit**, *lex exigit opera*, lagen fordrar gärningarna. **Welkeb kraksjot**, *debitum exigere*. **Kraksjostet**, *diminutiv*. **Kraksjogåtet & kraktjogåtet**, *incipere exigere*, begynna att fordra. Jmf. **rauket**.
- KRAKSJOM, kraktjom**, *n.s. exactio, e.gr. debiti sive æris alieni*, fordran, skuldfordran. Okänt hos *Bor.*, se **raukem**.
- KRAMKES**, *n.a. rancidus, acerbus*, härsk¹³³, sträv.
- KRAMKESET**, *v.n. ructare, rapa*. **Kramkesem**, *subst. ructus*, rapande. Jmf. **kraugeset**.
- KRAMMAR**, *mercator, institor*, krämare.
- KRAMSOT**, *v.a.prehendere, arripere*, gripa uti, taga till sig. **Kramsestet & kramsostet**, *dimin. celeriter arripere*, hastigt taga åt sig. **Kramsesti mo åiwest**, *in crines meos involavit*, han fattade mig i håret. **Kramsogåtet**, *arripere incipere*, begynna att riva åt sig.
- KRANO**, *n.s. gausape, stragulum, quo sternitus lectus*, rya, sängtäck, rana.
- KRAPMOK**, *n.a. arrogans, jactabundus, glorians*, högdragen, skrytande. **Krapmok tåro ålma**, *miles gloriosus*. **Krapmokwuot**, *subst. arrogantia, elatio*, högfärd. *Jactantia, ostentatio*, skryt.
- KRAPMOSTALLET**, *v.n. ostentare, gloriari*, skryta, berömma sig.
- KRAPPOK**, *n.s. chirotheca coriacea*, läderhandske. **Krappok käti**, *manibus chirothecis indutis, it. transl. negligent*, med handskar på händerna, ovårdigt¹³⁴. *Boreal. rappok. Krappokats*, *dimin.* en liten handske.
- KRAS & krass**, *n.s. virgula ferrea vel lignea, qua purgatur sclopetum, telo sive globulo plumbeo itidem inserviens immittendo*, ladd-ten, varmed bössor laddas och rensas. Härav:
- KRASTET**, *v.a. purgare sclopetum*, rensa, göra ren bössan. **Kraste birsob**, *purga sclopetum*. Även **tjuwab krastet**, *eructare*, hosta fram utur halsen. **Krastestet**, *dimin. idem. Krastegåtet*, *incipere purgare sclopetum*, begynna att rensa bössan.

¹³³ hård, sträv

¹³⁴ vårdslös, oaktsam

KRASSJO, *nom. herbæ, menyanthes trifolia, trifolium, missne*¹³⁵.

KRAWAS, *n.a. mirus*, underlig, se **autos**.

KRAWET, se **trawet**.

KRAUGESET, *v.n. ructare*, rapa.

Kraugasattet, *frequ. idem*.

KRAUGASATTEM, **kraugasem**, *n.s. ructus*, rapning.

KREATUR, *creatura*, kreatur.

KREINET, *v.a. explicare, explanare*, uttyda, förklara. **Kreine munji tabb puorist**, *explica id mihi exacte*, uttyd mig det väl.

Kreine munji taite pakoit, *explica mihi hæc verba*. **Kreinstet**, *dimin.* litet uttyda.

Kreinegåtet, *explicare incipere*, begynna att uttyda. Jmf. **tjälgestet**.

KREINAS & kreinos, *n.a. explicatus, manifestus*, tydlig, förklarad. **Kreinas påtet** eller **kreinasi påtet**, *explicatum fieri*, bli tydligt. **Kreinos-laka**, *adv. explicare*, på tydligt sätt.

KREINEJE, *explicans, qui explicat*, uttydare.

Kreinem, *subst. explicatio*, förklaring, uttydelse.

KREINESIKT, *adv. explicare, evidenter*, tydligen, på tydligt vis.

KREINEMAS, *n.a. explicandus, explicabilis*, som skall uttydas, som kan uttydas. **I le kreinemasen maite tat håla**, *quæ hic loquitur vix sunt explicabilia, sive comprehensibilia*, det som denne talar kan knappt begripas, eller uttydas.

KREINESAPTA, *n.a. Austr. non explicabilis, confusus*, otydlig, oredig.

KREINIK, *n.s. explicatio, ratio*, uttydning, räkning och redogörelse. **Kreinikeb takket**, *reddere rationem*, göra redo och räkenskap.

KREINOK, *n.a. explicatus*, tydlig. Även *qui mentem suam bene explicat, explicare dicens*, en som väl uttrycker sin mening, lätt att begripa. **Kreinokwuot**, *subst. comprehensibilitas*, begriplighet, tydlighet.

KREMKOT, *n.a. tortuosus*, krokig, krum. Luk. 13:11.

KREWE, **kreuwe**, *grex rangiferorum*, en hjord av renar, renboskap. **Kreuwats**, *dimin.* en liten hjord. **Waipe lim mattet aimon adnet taite mo kreuwatjit**, *utinam in salvo forent hi mihi pauci renones*.

KREWET, *v.a. poscere*, fordra. Se **rauket**.

KRIMO, *n.s. vitta, mitra mulierum*, kvinnors huvudbonad, huva.

KRIMS, *n.s. ornamenta crispata*, krusning.

KRIMSET, *v.a. crispare*, krusa, göra krusig.

KRIS, *vitulus rangiferinus recens partus*, ung och nyfödd renkalv. Jmf. **mese**.

KRISJOHET, *v.n. dolere*, värka. **Åiwe krisjoha**, *caput dolet*, huvudet värker. *Austr. jmf. farjetet*.

KRISKESET, *v.n. crepare, crepitare*, knarra, knäppa. **Muora kriskessa**, *arbor crepitat*, det knarrar i trädet.

KRISTAL, *n.s. cristallus*, kristall.

KRITJET, *v.n. stridere*, gnissla. **Kritjet pani**, *stridere dentibus*, skära tänderna, gnissla med tänderna. Finska: "kirscun", *dentibus strideo*. Härav *frequent*.

KRITJATET, *v.a. & n. stridere, facere stridere*, förorsaka gnisslande, gnissla. **Kritjatin panit so pajel**, *stridebant dentibus in eum*, Apg. 7:54.

KRITJEM, *n.s. stridor*, gnisslande. **Pane kritjem**, *stridor dentium*, Matt. 8:12.

¹³⁵ eller vattenklöver?

KRITTJET, *v.n. disceptare*, tvista, träta.

Krittjeika kasjebska, *disceptabant inter se, (dual.)* de två tvistade sids emellan.

Proprie vox est forensis. **Krittjet lagen auten**, *causam coram iudice cum fervore agere*, med ivrighet stå till rätta, vara ivrig i rättegångssaker.

KROBASTET, *v.n. surgere*, uppstå. **Krobasti pajas**, *surrexit. Rangius*.

KROGNOT, *n.a. curvus, propendens*, krokig, lutande. Jmf. **krågnot**.

KROGNAHET, *incurvato sedere corpore*, sitta krokig, huka. Jmf. **krågnahet**.

KROMKES, *n.a.* se ovan **kremkot**.

KRON, *n.s. corona*, krona. **Kron badde tabma assjalatjit**, *vinculum imperii vel (ut ita dicam) coronæ domat; i.e. pœna a magistratu inflictæ effrenatos compescit*, straffet tuktar de ostyriga. **Kron-Prints**, *Princeps hæreditarius Regni*.

KRONES, *n.a. ad coronam sive regnum pertinens*, som hörer till Kronan, krono.

Krones pednik saje, *ærarium regium*, Kronans skattkammare. **Krones ålma**, *persona publica*, en kronans ämbetsman.

KRONET, *v.a. coronare*, kröna. **Konogaseb kronet**, *Regem coronare*.

KRONEM, *n.s. ipse actus, dum Rex coronatur*, kröning.

KRONETUM, *coronatus*, krönt. **Kronetum bissmar, stikko**, *statera, ulna coronæ signo signata*, krönt besman, aln.

KRONOK, *n.a. varius, insvetus, artificiosus*, åtskillig, föränderlig, ovanlig, konstig¹³⁶.

Kronok almats, *homo singularis & varius*, en underlig människa. **Kronok nipe**, *culter artificiosus*, en konstig kniv.

Kronok le wuoidnet, *visu mirabile & insolitum est*, det är besynnerligt och underligt att se.

KRONOKLAKA, *adv. artificiose, singulari cum artificio*, konstigt, på konstigt sätt.

Kronoklaka le tabb takkam, *singulari id construxit artificio*.

KRONTSOK, *n.a.* detsamma som **kronok**.

KROPPE, *n.s. corpus*, kropp. **Kroppen piäbmo**, *nutrimentum corporis*, kroppens uppehälle. **Kroppelats**, *adj. corporeus, corporalis*, kroppslig, lekamlig. **Kroppelaka**, *adv. corporaliter*, kroppsligen.

Esslesiastica sunt.

KRUBBO, *præsepe*, krubba. Luk. 2:7.

KRUDDA, krudd, *n.s. aromata, condimentum*, kryddsaker. Även *venenum*, gift.

KRUDNOT, *v.a. cum deriv.* se **grudnot**.

KRUKAHET, *v.n. cubare, humi sine lecto rite strato cubare*, ligga, ligga på marken, utan ordentlig säng. **Krukaha tassne**, *illic cubat, jacet illic*, han ligger där.

KRUKETET, *v.a. corpus suum sternere*, lägga sig ikull, lägga sig neder. Även *mori*, dö.

Kåsse kruketa, *quando morior*.

KRUMKES eller **krunkes**, *n.a. claudus, mancus*, halt, ofärdig. **Krumkes kitt ednes häggast**, *claudus ab utero usque matris, inde ab infantia*, Apg. 3:2. Brukligare är **linkes, skärbma**.

KRUMPOT, *v.n. coarctari, coire*, krympa. **Skruda krumpo**, *pannus coit*.

KRUMPE, krumpek. Se **kumpe**.

KRUOKAT, *v.a. fodere, ungvibus scalpere*, gräva, riva med naglarna. **Ädnameb kruoket**, *terram fodere*, gräva i jorden.

¹³⁶ konstfull

- Ardnes kruokai sautseb**, *aquila unguibus ovem dilaniavit*. **Kruokastet**, *dimin.* litet riva. Även *sclopetum explodere*, skjuta av en bössa. **Kruokagåtet**, *incipere fodere seu scalpere*, begynna att riva, att gräva.
- KRUOKANJE**, *instrumentum, quo foditur*, verktyg varmed man gräver. Även *adj. fodiens, scalpens*, grävare, som river.
- KRUOKKE**, *n.s. uncus, fibula*, krok, häkta, märla. **Silba kruokkeh**, *fibulæ argenteæ, quas vestibus adsuere solent Lappones*, silverhakar, som lapparna brukar.
- KRUOKKOTET**, *v.a. annectere, uncorum & fibularum ope conjungere*, häkta igen, fästa igen med häktor. *De vestibus dicitur*. Även **kätit kruokkotet**, *manus conjungere*, taga igen händerna.
- KRUOKKOTASTET**, *dimin.* **Kruokkotatjet**, *incipere id facere*, begynna att häkta igen.
- KRUOS**, *kruosa, n.s. crux*, kors. **Krusse**, detsamma. **Kruosab qweddet**, *crucem portare*. **Kruossai, krussi**, *adverbialiter accipitur: decussatim*, i korsvis. Härav:
- KRUSSINAULETET**, *v.a. crucifigere*, korsfästa. **Tobben krussinauletin so**, *ibi illum crucifigebant*, Luk. 23:33. **Ählam krussinauletum härlogwuoten Herrab**, *non crucifixissent Dominum gloriæ*, 1. Kor. 2:8. Även *crucifigendum curare*, låta korsfästa.
- KRUSSINAULET**, *v.a. crucifigere*, korsfästa.
- KRUSSINAULEM & krussinauletem**, *crucifixio*, korsfästande. *Eccles.*
- KRUOSET & krusset**, *v.a. decussare*, korsa, avskära i korsvis.
- KRUOSOTALLET**, *v.n. decussari, decussatim secari*, avskäras i korsvis. **Palgah kruosotalleh**, *se invicem decussant vice*, vägarna löper i kors över varandra.
- KRUPPE**, se ovan **kadna**.
- KRUS**, *kruse, n.s. vas figulinum, fictile*, lerkärl, krus. **Kruse-takkeje**, *figulus*, krukmakare.
- KRUSOTALLET**, *v.n. subridere*, le något litet, småle. *Austr.* jmf. **niaijotallet**.
- KRUT**, *n.s. pulvis pyrius*, krut. **Suolnos krut**, *pulvis pyrius uvidus*, rått krut. *Boreal.* **rut**. **Krute tjärwe**, *theca pulveris pyrii*, kruthorn.
- KRYDTJET**, *v.n. hinnire*, gnägga som en häst. Många skriver: **kryijet**.
- KRÅGNAHET**, *v.n. inclinatis clunibus humi incubare*, sitta och huka, sitta på marken hukandes, eller ihopdragen.
- KRÅGNOT**, *n.a. gibbosus, cui dorsum est inflexum*, krokryggig. Även *adv.* **krågnot wadsa**, *dorso incedit inflexo*, han går krokryggig.
- KRÅMKESET**, *v.n. sonare, resonare*, ljuda. *Dicitur de cavis cavernis vel etiam de glacie subtus cava, ad passus resonante ingredientium*, säges om ihålig is och jordmån, som ljummar, när man går därpå.
- KRÅSE**, *n.s. labor molestior, negotium difficile atque laboriosum*, svårt och mödosamt arbete. **Ädna kråseb adnet**, *negotio occupatum esse molesto*, ha mycket mödosamt arbete.
- KRÅSET**, *v.n. in re aliqua occupari*, vara sysselsatt med någonting. **Maina leh todn kråsemen?** *qua in re occupatus es?*
- KRÅSSOK**, *n.a. molestus*, mödosam. Ovanligt.
- KRÅWOKET**, *v.n. curvum fieri*, bli krokig.

- Tatte häkkest almats wuoreswuotest kråwoka**, *veniet tacito curva senecta pede*.
Käteh kråwokeh, *rigent frigore manus atque incurvantur digiti*, händerna stelnar och fingrarna krokna av köld.
- KRÅWOKATTET**, *v.a. Hiph. curvum facere*, göra krokig. **Wuoreswuot kråwokatta almatjeb**, *senectus senes curvos facit*, åldern gör gubbarna krokryggiga.
- KRÅUTJO, kråutjok**, *n.a. curvus*, krokig. *Synon. kawak. Kråutjo njuonek*, *cui nasus est incurvatus*, kroknäsig.
- KRÄDDO**, *nom. morbi, variolæ*, röd mässling. *Ita appellatur minime istæ variolæ, colore rubente & purpureo*. Norska: ”krädde”.
- KRÄNKEM**, *n.s. poples*, knäveck.
- KRÄNKET**, *v.a. inflectere, incurvare*, böja, kröka. **Kränke juolkit**, *inflecte genua*, böj knäna.
- KUBMETET**, *v.a. Austr. Se kåbmetet*.
- KUBMARTALLET**, *v.n. incurvato dorso salutare, vel flexis genibus*, buga sig, niga. *Austr.*
- KUDDET**, *v.a. Austr. texere*, väva. *Se kådhet*, *detsamma*.
- KUDDO**, *n.s. Se kådho*.
- KUDJO**, *n.s. stragulum, tegumentum, quo cooperiuntur supellectilia*, täcke, varmed saker och husgeråd övertäckes. **Hästa kudjoh**, *dorsualia*, hästtäckan. **Kudjo tuolje**, *pellis, qua sarcina & vasa teguntur*, skinn, att täcka över saker. **Kudjo line**, *pannus linteus, eidem inserviens usui*. Härav:
- KUDJOTET**, *v.a. contegere, stragulo cooperire*, övertäcka, betäcka.
- KUDNA**, *cinis*, aska. *Se kuna*.
- KUDNE**, *n.s. volupe, jucunditas*, nöje, rolighet. **Kudne li wuoidnet**, *volupe sive jucundum erat visu*, det var lust att se. *Facetiæ*, ärbart och artig skämt. Även *honor, gloria*, heder, ära. **Siji kudneb, kutit kudne berri**, *illis honorem, quibus honor debetur*, Rom. 13:7. Finska: ”cunnia”, *honor*. Sammansättn. **kudne-tebme, -tis, -tak**, *honore privatus, infamia notatus*, ärelös. Finska: ”cunniatoin”.
- KUDNETET**, *v.a. cum voluptate contemplari*, med nöje beskåda. Även *honorare, honore prosequi*, hedra, ära. **Kudnet attjabt ja ednabt**, *honora patrem tuum & matrem tuam*, Ef. 6:2.
- KUDNET**, *v.a. avidius contemplari*, kika efter, noga bese. *Austr.*
- KUDNEJE**, *qui cum admiratione atque stupore contemplatur*, en som med häpenhet och förundran betraktar.
- KUDNELATS**, *n.a. facetus, jucundus*, artig i tal, nöjsam. Även *honestus, honore dignus, reverendus*, hederlig, ära värd.
- KUDNETISWUOT**, *n.s. infamia*, vanära, 1 Kor. 15:41.
- KUDNJETET**, *v.a. rigare, aqua conspergere*, spruta vatten, bestänka med vatten.
- KUDNJETEM**, *n.s. rigatio, aquæ aspersione*, sprutning, vätande. **Kudnjetem dirrew**, *instrumentum, quo aquæ adspargitur, siphon*, spruta, vattenspruta. *Austr.*
- KUDNO**, *n.s. insidiæ*, försåt. *Synon. aksetem*. Av verbet **kudnet**.
- KUFFEK**, *n.a. segnis, stupidus*, se **kuife**.
- KUJE**, *n.a. kuje-tjalmak, cui limi sunt oculi*, snedögd, vindögd.
- KUIFE** eller **kuiwe**, *n.a. indocilis, ingenio carens, stupidus*, olärd, dum. **Aptsa kuife le sodn**, *plane est indocilis*.

KUIFE & kuifeswuot, *n.s. stupiditas, hebetudo ingenii, dumhet.*

KUISTE, *adverbialiter accipitur: unde, vadan, varifrån. Est ablativ. casus, pronom. kä, in ablat. käiste, vel kuiste.*

KUIT, *adv. quidem, certe, saltem, fuller, åtminstone. Die kuit naute le, ita certe est, så är det. Dalab kuit ådtjob, Imperialem saltem unum accipio, jag får åtminstone en riksdaler. Även tamen, men, dock.*

Wuolgab kuit, *tamen abeo, jag får dock min väg. I kuit, non certe, non quidem, nej men, alldeles ej. Ih kuit ådtjoh wuolget, certe tibi abire licitum non est, du får sannerligen ej gå bort. Ib kuit mon tiete, ego certe nescio, jag vet alldeles ej.*

KUITET eller **kuidet**, *v.a. queri, klaga.*

Kuitet niädebs, *de calamitate sua queri, klaga över sin nöd. Kuitestet, dimin. litet överklaga. Kuitegätet, quieri incipere, begynna att klaga över. Die kuitegätin Konogasi, queri incipiebant apud Regem, de begynte att klaga hos Konungen.*

KUITETATTET, *v.n. querimoniam mereri, querimonia dignum esse, vara värt att klagas över, kunna överklagas. I kuitetatte, istud queri non possumus, querendum non est, det kan ej klagas över. Mija niäda le nau stuores, jutte i kuitetatte nuokes, tanta nos premit calamitas, ut illam non satis queri possimus.*

KUITELES, **kuitetakes**, *n.a. querulus, ad querendum pronus, en som alltid beklagar sig. Eme le sodn kuiteles, semper ille querulus est, det är hans vana att alltid beklaga sig.*

KUITELWAS, *n.s. querela, klagan. Mab kuitelwasen adnah? quam habes querimoniam? vad har du att klaga över?*

KUKKE, **kukkes**, *n.a. longus, lång. Kukkes laido, iter longum, lång väg. Kukkes ekewe, æternitas longa. Kukkes karwoin, veste longa, Mark. 18:5. Kukkes qwele, piscis longus, h.e. serpens, orm. Tatte kukkeb, eo longior, desto längre. Man kukke kaska le tat? quam longum hoc est intervallum? huru långt är detta avståndet? Comparat. kukkeb, longior, längre. Salla le kukkeb stikkost, orgyia ulna longior est. Kukkemus, superlat. longissimus, den längste. Kukkemus kaino, funis longissimis. Sammansättn. kukkes-lakats, longulus, oblongus, något lång, avlång. Kukkes-lakats mannos, iter longulum, något lång väg, eller resa. Die le nau kukkes-lakats, oblongum est, det är avlångt. Kukkes-kierdies, longanimis, långmodig¹³⁷. Eccl. Kukkes-kierdieswuot, substant. longanimitas, långmodighet. Kukkes-perjetag, dies parasceves, långfredag.*

KUKKE, *adv. diu, longe, länge, långt. Kukke le wuordet, exspectare longum est, det är långt att vänta. Man kukke kalkab mon to wuordet? quamdiu te exspectabo? huru länge skall jag vänta dig? Kukke tan autelen, longe antea, långt därförinnan. Ila kukkeb sodn katoi, nimis ille diu abfuit, han var för länge borta. Kukkeb wiesot, diu vivere, leva länge. Mon kalkab wuolget kukkas, longe sive procul abiturus sum, jag skall gå långt bort. Wuojete kukkas muste, abige procul a me. Kukken kaddest, procul a ripa, långt*

¹³⁷ tålmodig, saktmodig

ifrån stranden. **Tjodtjoi kukken**, *longe distabat*, han stod långt ifrån. **Kukket le sodn påtam**, *e longinquis locis advenit*, han har kommit långt ifrån. **Kukket mon wuoidnib**, *e longinquo conspexi*, jag såg långt ifrån. *Per casus flecti evidens est, quod e grammaticis discat Lector Benev. Comparat. kukkebu & kukkebut, diutius, longius*, längre. **Kukkebu todn ajetallah, ko mon sitab**, *diutius ac vellem moraris*, du dröjer längre, än jag ville. **Kukke kukkeb**, *magis magisque, plus ultra*, mer och mer. **Kukke kukkebesi almats wiesot sita**, *homo quam diutissime vult vivere*, människan vill leva ju längre, ju mera. **Kukkebesne leb mon, ko todn**, *longius, quam tu, absum*, jag är längre borta, än du. **Kukkebon & kukkebun**, *detsamma*. **Kukkebun le sodn**, *longius ille distat*, han är längre borta. **Kukkebest le sodn påtam, ko mon**, *magis ille e longinquo venit, quam ego*, han har kommit längre ifrån än jag. **Kukkebui & kukkebut leb mon wuolgemen**, *longius abiturus sum*, jag skall fara längre bort. **Kukkebut, kukkebutje**, *dim. paulo diutius sive longius*, litet längre. *Superlat.* **Kukkemust**, *diutissime, longissime*, längst. **Kukkemust leb mon pargam**, *diutissime ego laboravi*, jag har arbetat längst. **Kukkemust sodn wuolgi**, *longissime sive maxime peregre ille abiit*, han for längst bort. Finska: "Caucaa", *e longinquo*.

KUKKESWUOT, *n.s. longitudo, distantia*, längd, långt avstånd. **Kukkeswuotest ib påtet matte**, *ob nimiam distantiam venire*

non possum, jag kan ej komma för avlägsenhetens skull.

KUKKEWUOT, *n.s. diuturnitas*, långvarighet.

Ekewen aimon kukkewuot, *diuturnitas æternitatis*, evighetens längd.

KUKKETET, *v.a. longiorem facere, prolongare*, göra längre, förlänga.

Kukketet wiesom aikeb, *vitam prolongare*. **Kapteb kukketet**, *vestem demittere, magis demissam reddere*.

Kainob kukketet, *funem relaxare*, göra repet längre. **Kuketastet**, *dimin. göra litet längre*. **Kukketatjet**, *incipere longiorem facere*, begynna att göra längre.

KUKKETEM, *n.s. prolongatio*, förlängning.

KUKKANET, *v.n. prolongari, produci*, förlängas. **Laido kukkani**, *iter longius factum est, producebatur*, resan förlängdes.

Kukkanastet, *dimin. litet förlängas*.

Kukkanatjet, *incipere produci*, begynna att bli längre. **Kukkanatja peiwe**, *dies fieri incipit longior*, dagen börjar att bli längre. **Kukkanem**, *subst. ipse actus, dum aliquid longius evadit*, tillökning på längden.

KUKKAHET, *v.a. longum ducere*, tycka vara för långt. **Kukkahab so katomeb**, *nimis diu mihi videtur abesse*, jag tycker att han är för länge borta. **Kukkahab tab laidob**, *nimis longum hoc iter duco*, jag tycker att denna resan är för lång. **Kukkahib wuordet to**, *nimis longum duxi, te diutius expectare*, jag tyckte det blev för långt att längre vänta dig. **Kukkahastet**, *dimin.* tycka att det är något långt. **Kukkahastab**

to kapteb, *justo fere longior mihi toga tua videtur*, jag tycker, att din rock är nästan för lång. **Kukkahatjet**, *incipere longum existimare*, begynna att tycka, att det är för långt. **Kukkahatjab wuordet**, *fessus fieri incipio expectando*, jag börjar bli ledsen att vänta.

KUKKAHEM, *n.s. ipse actus, dum aliquid longum aestimamus, tedium, mora nimia adductum*, då man tycker att något är långt, ledsnad över för mycket dröjsmål.

KUKKALASTET, *v.n. cunctari, morari*, dröja. **Kukkalasti påtet**, *venire cunctatus est*, han dröjde att komma. **Kukkalasti maksoin**, *æs persolvere cunctatus est*, han dröjde med betalningen. **Kukkeb kukkalasti**, *diu cunctabatur*, han dröjde länge. **Impers. kukkalasta. Ko kukkalasta**, *successu temporis, imposterum*, med tiden, framdeles. **Toiwotes såggo, ko kukkalasta**, *procrastinatione vana fiunt promissa*, löften blir fruktlösa genom utdräkt på tiden.

KUKKALASTEM, *n.s. mora*, dröjsmål.

KUKKEGUTS, *adv. Austr. aliquantum diu*, något länge.

KUKKO, kukkod & kukkodes, *n.s. longitudo*, längd. **Kukkodesi le tat jaure kolma mil**, *quod ad longitudinem, tria hic lacus continet milliaria*, denna sjön är tre mil lång. **Ålman kukko**, *statura virilis*, manslängd. **Kukkodesi ånetet**, *quod ad longitudinem minuere, curtare*, avkorta, i anseende till längden.

KUKKOK, *n.a. detsamma som kukkes*.

KUKKOT, kukkostet, kukkogåtet, se **kukkanet, kukkanastet, kukkanatjet**.

KUKKOSTET, *v.n. Austr. nauseare, nausea laborare*, vämjas, ha ont av vämjelse. *Forte a kukkes, longus, quia vomentes & nauseantes collum porrigunt & quasi longius faciunt; vel a Fenn. "cacaista", fastidire, "cacaistus", fastidium, nausea*. Härav:

KUKKOKES, *n.a. fastidiens, nauseans*, den som vämjes vid något.

KUKKOSTEM, *n.s. nausea*, vämjelse.

KUKSE, kuksats, *Austr. se kokse*.

KULKE, *n.s. culter*, kniv, täljkniv. **Kulkats & kulkets**, *dimin. cultellus*, en liten kniv.

KULLET, *v.a. audire*, höra. **Kullib suste**, *audiebam ex illo*, jag hörde av honom.

Kullusa sijeb, *exaudiant illos*, de må höra dem, Luk. 16:29. **Kuteh kulleh pakob**, *qui audiunt verbum*.

Mo kulleteten, *me audiente*, då jag hör, så att jag hör. Även *sentire*, känna. **Kullah kus todn**

tjåskemeb, *sentisne frigus*, känner du kölden. **Wankeb mon kullab**, *dolorem persentio*, jag känner en sveda. Även *intelligere linguam aliquam*, förstå ett språk som talas. **Kullab mon Suoma**

kiäleb, *linguam percipio Fennicam*, jag förstår finska. *Passiv. kulluet, kullowet*, se nedan **kullot**. *Obs. Kulluet, pertinere*, tillhöra, *non nisi in Theologicis occurrit, am propria hujus vocis significatio est audiri*. **Kullastet**, *dimin.* litet höra.

Kullastib tabb, *ad aures meas istud pervenit*, jag har hört litet därav. **Kullegåtet & kullajet**, *audire incipere*, begynna att höra. **Kullajime akta kiäleb**, *vocem quandam auribus percipere incipiebamus*, vi fick höra en röst.

KULLATET, *v.a. audire facere, promulgare*, låta höra, göra att en hör, förkunna. **Idtjib aibmot sunji kullatet**, *vocem ita attollere non potui, ut is audiret*, jag förmådde ej tala så högt, att han kunde höra det. Även **Mattah kus todn Taro kiäleb?** svar: **kullatab lika**, *callesne linguam Svecanam? resp. intelligibilis saltem sum*, kan du svenska? svar: så mycket att jag kan förstås, att det jag säger kan begripas. **Konoges le kullatam lagab**, *legem Rex promulgavit*, konungen har utfärdat en lag. **Taina mije sitebe kullatet**, *hoc ipso manifestare volumus. Passiv. Kullatu*, *promulgari*, förkunnas. **Udne kalka kullatu**, *hodie promulgabitur*, det skall förkunnas idag. **Kullatastet**, *dimin.* litet förkunna. **Kullatatjet**, *incipere promulgare*, begynna att förkunna.

KULLATIN, *adverbialiter accipitur: e.g. mo kullatin*, *me audiente*, under det jag hörde, i min åhöro. **Attjes kullatin**, *patre ejus audiente*, i hans faders åhöro. **I le puorak tait hålet måddasi kullatin**, *minus est consultum ista, multis audientibus effari*, det är ej rådligt att tala härom, när flera hör därpå. *Obs. måddasi est genitivas casus, construitur enim cum genitiv.*

KULLEJE, *audiens*, den som hör. **Kulleje koros leb mon**, *audivi tantum, fama solum & auditione accepi*, jag har det allenast av ett rykte.

KULLEM, *n.s. auditus, fama*, hörsel, hörande, rykte. **Kullemen tsagge**, *per famam*, genom ett rykte.

KULLEMAS, *audiendum, quod est audiendum*, det som är att höra. **Jubmelen**

pako le kullemasen, *audiendum est verbum Dei. Naute le kullemasi*, *ita auditur*, så höres det. *Est quasi gerundium verbi kullet.*

KULLOGES, *n.a. obediens*, lydig, hörsam. **Alo le sodn munji kulloges**, *mihi semper dicto obediens est*, han är mig alltid lydig. **Kullokes**, detsamma. Sammansättn. och motsats **Okulloges**, *inobediens*, olydig. **Okulloges pardne**, *filius inobediens, qui minus moriger est*, olydig son.

KULLOGESWUOT, *n.s. obedientia*, lydnad. **Jakkon kullogeswuoteb**, *obedientiam fidei*, Rom. 1:5. Sammansättn. och motsats **Okullogeswuot**, *inobedientia*, ohörsamhet. **Kaikeb okullogeswuoteb**, *omnem inobedientiam*, 2 Kor. 10:6.

KULLOGESLAKA, *adv. obediens, obsequenter*, hörsammelige, lydigt.

KULLO, *n.s. fama*, rykte. **Naute le kullon**, *ita fama fert*, så säger ryktet. **Kullo tsagge mon tabb tietab**, *fama id accepi*, jag vet det genom ryktet. **Kullon le påtet**, *fama fert illum esse venturum*, det säges att han skall komma. *Obs. junctum nomini substantivo vicem sustinet adjectivi, e.gr. kullo riko*, *dives celebris*, den namnkunniga rika mannen. **Kullo ålma**, *vir fama celebris*, en namnkunnig man. **Kullo suola**, *fur famosus*, en beryktad tjuv.

KULLONAK, *adverbialiter accipitur, involvitque idiotismum haud facile alia lingua explicabilem. A voce præcedente, addita syllabica additione nak*, *ortum esse videtur & quasi casum quandam peculiarem constituit. Kollonak le tatt sadnes*, *vel ipsa teste fama, id verum est*,

själva ryktet säger att det är sant.

Kullonak le naute, *quin ita sit, ut fama fert, nullum est dubium*, det är otvivelaktigt så, som det spörjes. **Kullonak le sodn, ko sodn påta**, *illum quis non audiret venientem?* han höres nog, när som han kommer. *Obs. dicitur etiam de illis rebus, quas ope olfactus, gustus & tactus percipimus; e. gr.* **Kullonak suowa hapsit**, *fumus certo naribus percipitur*, det är utan tvivel rök som luktar. **Kullonak le tat wina**, *quod hoc vinum sit, vel ex ipso gusto judicari potest*, smaken ger tillkänna, att detta är vin. **Kullonak le udne tjåskasub ektatjest**, *quod majus sit hodie, quam hesternis die, frigus, sensu facile percipitur*, det känns tydligt, att det är kallare idag än som igår.

KULLOT, *v.n. audiri*, höras. *Est quasi passiv. verbi activi kullet*, se ovan. **Naute kulloi**, *ita audiebatur, sive, ita fama erat*, det hördes så. **Kullostet**, *dimin.* litet höras. **Kullosti tjuorwot**, *auditus est clamare*, han hördes ropa. **Kullogåtet**, *audiri incipere*, begynna att höras. **Basuneh kalkeh kullogåtet**, *tubæ incipient audiri. Hinc, quasi alterum passivum, sequens derivatur verbum*

KULLOTOWET, *audiri, evulgari*, höras, utspridas, bli kunnigt. **Kullotowet kuit kalka**, *evulgabitur tamen aliquando*, det skall dock en gång bli kunnigt. *Obs. Activum hujus vocis, kullotet, audire facere, promulgare, göra kunnigt, raro occurrit: usitatius enim est kullatet*, se detta ord.

KULOS, *n.a. celebrer, famosus*, namnkunnig,

berömd. **Kulos almats**, *homo fama celebris. It. qui facile percipitur sensibus, excepto visu*, kännbar. **Kulos tjåskem**, *frigus, quod sensum afficit*, märkbar köld. *Obs. ad visum quod attinet, vide wuoidnos.*

KULTELET & kuldelet, *v.a. audire, auscultare, obedire*, höra på, lyda, jmf. **jekatet**. **Suollet sije kulteleh maite mon hålab**, *subauscultant quæ loquor*, de lurar på vad jag säger. **Kultele maite mon sardnob**, *esto dicto mihi obediens*, lyd mig i det jag säger. **Kultele Jubmelen pakob**, *auscultate verbum Dei*. Även *contrectare manibus*, röra vid med händerna, känna på. Även *gustare*, smaka på. **Kultele, makko salte le painam**, *gusta, an sale sit tinctum*, känn på, om det smakar av salt. **Kultelastet**, *dimin.* litet känna på, m.m. **Kultelastib utsatji**, *auscultabam paulisper*, jag hörde något litet uppå. **I wasja kultelastet**, *auscultare non curat*, han bryr sig ej om att höra på. **Kultelatjet**, *incipere auscultare &c.* begynna att höra på, m.m.

KULTELEJE, *auditor, contrectans*, åhörare, en som känner på. **Åjaldakes kulteleje**, *auditor obliviosus*.

KULTELEM, *n.s. auditio, contrectatio*, åhörande, påkänning. **Jubmelen pakon kultelem**, *auditio verbi Divini*.

KULTELADDET, *v.a. frequ. attrectare, palpate*, känna på, vidröra. **Haweb kulteladdet**, *vulnus palpate*. **Juolki kulteladdet**, *pedibus tentare, caute & pedetentim incedere*, känna sig för med fötterna. *Dicitur, quando in tenebris, pedibus baculoque iter prætentamus.* **Kulteladdeje**, *particip. attrectans*, som

- vidrörer. **Kulteladdem**, *subst. contrectatio*, vidrörande.
- KUM**, *præp. cum*, med. *Austr. qweim. Mo-kum*, *mecum*, med mig. **To-kum**, *tecum*, med dig. **So-kum**, *secum*, med sig.
- KUMPE**, **kumpek**, *lupus*, varg.
- KUNA**, *n.s. cinis*, aska. **Såke kuna**, *cinis betulæ*, björkaska. **Skarta kuna**, *cinis igne concretus*, aska, som klimpat sig i elden. **Kuna tjatse**, *lixivium*, lut. **Kunait palet**, *transl. puerili modo ludere, ineptire*, ha fåfånga saker för händer.
- KUNDE**, *dictio enclitica, societatem quandam pluriumque consortium significans*.
- Kåtekunde**, *familia, domestici*, husfolk.
- Sebrekunde**, *ecclesia*, församling. Finska: ”kunda”, detsamma, t.ex. ”Huonecunda”, *familia*, ”cyläcunda”, *pagus*. ”Ruthinacunda”, *Ducatus*, Hertigdöme.
- KUOBL**, **kuobla**, *n.s. promontorium præruptum, sive rupes prominens*, en brant klippa, som liksom hänger utöver. *Obs. sæpe etiam de nive, vento cumulata in jugis montium & in formam rupis superpendentis redacta dicitur*, säges ock ofta om snödrivor, som lagt sig på bergen och utgör liksom branter.
- KUOBME**, *n.s. putredo*, röta, rutenhet. *De arborum putredine dicitur*, säges om röta på träd. **Kuobmek**, *n. adj. putridus*, ruten, förmultnad.
- KUOBMOT**, *v.n. putrescere*, murkna, ruttna. **Kuobmogåtet**, *incipere putrescere*, begynna att ruttna. *De arboribus*, jmf. **tsuobdset**.
- KUOBMO & kuomo**, *n.s. ingesta sive ventris & intestinorum animalium quadrupedum ingluvies*, gorr¹³⁸ i tarmarna och magen på kreatur.
- KUOPA**, *n.s. pedum indumentum laneum brevius, figura calcei*, ylleläst, strumpläst. **Kuopa juolke**, *pes hoc indumento indutus*, **Kuopats**, *dimin.* en liten strumpläst.
- KUOPET**, *v.a. corrugare, complicare*, rynka, fälla, draga ihop i rynkor. **Kabmakeb kuopet**, *calceum complicare, sive more Lapponum consuere*, rynka en sko, som lapparna brukar.
- KUOPALDAK**, *n.s. contractio in plicas*, rynkning, fällning. **Kuopek**, detsamma.
- KUOP**, *n.s. mucor, situs*, mögel.
- KUOPOT**, *v.n. mucere, situ corrumpi*, möglas. **Kuopostet**, *dimin.* litet möglas. **Kuopogåtet**, *mucescere incipere*, begynna att möglas. **Kuopom**, *particip. mucidus*, möjlig. **Kuopom laipe**, *panis mucidus*, möjligt bröd. **Kuopom wuosta**, *caseus mucidus*, möjlig ost.
- KUOPOTET**, *v.a. Hiph. mucescere facere, mucori exponere*, låta möglas.
- KUOPOK**, *n.a. mucidus*, möjlig.
- KUOPPAR**, *n.s. cuprum*, koppar. **Kuoppar pednik**, *moneta cuprea*, kopparpenning. **Kuoppar-smidd**, *cupri faber*, kopparslagare. Jmf. **air**.
- KUOPSA**, *n.s. piscis lactaria pulpa*, (franska: ”laitance”), mjölke hos fiskarna. Härav:
- KUOPSAKES**, (det vill säga **qwele**), *piscis masculus, cui pulpa lactaria est*, hanfisk, fisk som har mjölke.
- KUORB**, se nedan **qworb**.
- KUOREN**, *prope, penes*, bredvid, hos. **Attjes kuoren**, *penes patrem suum*, hos sin fader. **Kaudnib so änotjen kuoren**, *prope fluvium illum inveni. Obs. est quasi*

¹³⁸ mer eller mindre smält mag- eller tarminnehåll som visar sig vid slakt

Locativ. casu; Nominativus kuora, in usu non est, qui significaret tractum, plagam.
Finska: ”curi”, *plaga*.

KUOROS, *vacuus*, tom. Se **koros**.

KUOSA, *n. arbor. pinus*, gran. **Kuosaland** eller **kuosa-wuome**, *pinetum*, granskog. **Kuosa patsek**, *pomum pini, conus pini, grankägla*¹³⁹. **Kuosats**, *dimin.* en liten gran. Finska: ”cuusi”, *pinus*.

KUOEST & kuolestak, *n.s. pinetum*, granskog. **Kusne kuolest le**, *ubi pinetum est*.

KUOSTA, *n.s. frigida tempestas, imprimis verno tempore*, kall väderlek, i synnerhet den som infaller vårtiden. **Kuosta kidda**, *ver frigidum*, kall vår.

KUOTALAKATS, *n.a. subfrigidus*, något kall. **Kuotalakats talke**, *tempestas frigidula*, något kall väderlek. *Obs. kuotalakats dicitur de tempestate frigida verna, kalos de æstiva, tjaskes autem de autumnali & hiberna, quæ vide suis locis.*

KUOTALAK, *n.s.* detsamma som **kuosta**.

KUOSTETET, *v.n. dum tempestas frigescit verno tempore*, bli kallt om våren. **Die kuosteti**, *nunc frigida facta est tempestas*, nu är det kallt. **Kuostetatjet**, *incipere frigidum fieri*, begynna att bli kallt. *Hinc quasi duplicatum verbum inchoat.*

KUOSTETATJEGÅTET, *incipere frigidum fieri*, begynna att bli kallt. **Ko kuostetatjegåta kiddan**, *cum vere frigida fieri incipit tempestas*, när det begynner att bli kallt om våren.

KUOWA, **kuowa mano**, *Februarius*, Göjemånad, *Februarii* månad. Även *particula, quæ quibusdam adjungitur nominibus, ad designandam commiserationem quandam,*

e.gr. Pardnekuts kuorwa, o miserum puerulum, stackars gosse. Neita kuowa, o puellam misellam, flickan stackare.

KUOWAT, *v.a. excavare*, urholka. Härav:

KUOWOL, *n.s. scalprum*, holkJärn. Finska: ”coweli”.

KUOWSE, *castor anniculus*, en bäverunge som är ett år gammal.

KURBMA, *ita appellantur vermes, qui, intra cutem generati rangiferorum, progenies sunt infecti cujusdam, quod Lappones nominant patta påske sive pattok. Mense Maji hi vermes adulti erumpunt.* Jmf.

patta påske. **Kurbma**, kallar lapparna de maskar, som alstras emellan skinnet och köttet på renarna; de är frön av en brömsfluga, som kallas **pattok**. I maj månad blir dessa maskar fullväxta och kryper fram. Se **patta påske**.

KURG, *rangifer monoculus, sive qui de via aberrat*, en enögd ren, en ren som löper miste om rätta vägen. *Transl. homo, qui, ob hebetiorem visum, quod quærit non invenit*, en människa, som ej ser och finner igen det hon letar. Jmf. **nojjo**.

KURGAST, *n.s. semita, sive vestigia rangiferorum, in nive, quibus in una ingressi sunt serie*, spår efter renar i snön, där de har gått i rad, efter varandra.

Kurgastak, detsamma. Jmf. **juone**.

KURGETET, *v.n. effluere*, rinna ut. *De siccis dicitur rebus, quæ per foramen quoddam, sive orificium effluunt, fluida dicuntur kålket, quod vid. infr.* Säges om torra varor, när de rinner ut genom ett hål eller en öppning; om våta varor säges **kålket**.

Kordne kurgeti wuossest, *hordeum e*

¹³⁹ grankotte

sacco effluxit, kornet rann utur säcken.
Finska: ”curistan”, *evacuo*. Jmf. **koros**.

Kurgetastet, *dimin.* litet rinna ut.

Kurgetatjet, *incipere effluere*, begynna att utrinna. Jmf. **korkelet**.

KURGESTET, detsamma som **kurgetet**. Även *De animalibus, dum in una serie ingrediuntur, imprimis vero de rangiferis*, säges om djuren, och i synnerhet om renarna, då de går i en rad. **Påtsoh leh kurgestam**, *rangiferi in serie ingressi sunt*.

KURR, se ovan **kora**.

KURRAK, *n.a. fractus, qui pars ademta est*, som har ett stycke borta, som har skal¹⁴⁰. Även *cui dens evulsus est*, som har mistat en tand.

KURTE, *nom avis, columbus arcticus*, lom, skrik-lom. Avser den mindre arten¹⁴¹, den större¹⁴² kallas **tawek**.

KUS, *dictio encl. interrogativa*. **Ikus le naute?** *nonne ita est?* är icke det så?

Tietah kus todn? *scisne?* vet du? *Obs.* ibland säger man **iks**, sammandr. av **ikus**.

KUSA, **kuss**, se **koss**.

KUSK, *n. avis, rusticulae minoris species*, en myrfågel, beckasin.

KUSCHMOK eller **kusmok**, **kussmes**, *n.a. rigidus, inflexibilis*, styv, oböjlig. **Kussmes rerte**, *corium rigidum*, styft läder. *Dicitur etiam de iis hominibus & bestiis, quibus corpus minus agile est*. **Kusmok ålma**, *vir corpore minus agili*, en ovig man.

KUSCHMOT eller **kusmot**, *v.n. rigidum fieri, rigescere*, stelna, bli styv. Även **Almatjeh kuskmoh ko sije ila puoitoh**, *obesi minus agili sunt corpore*. **Kuschmostet**, *dimin.* bli litet styv.

Kuschmogåtet, *incipere rigere*, begynna att bli styv. **Kuschmotet**, *Hiph. rigidum facere, sive rigescere facere*, göra styv, låta styvna.

KUSSNE & kusnes, *adv. ubi, varest. Est quasi locativus casus. Obs. per casus flexum varias obtinet significationes, estque & interrogativum & relativ. e. gr.* **kussa** eller **kussas**, *quorsum*, varthän, vart ut. **Kuste**, *unde*, varifrån. **Kuste påtah?** *unde venis?* vadan kommer du? **Kustes**, detsamma. Sammansättn. **kusneken**, *alicubi*, någonstädes. **I kusneken**, *nullibi, nusquam*, ingenstädes. **I kusneken kaudnetua**, *nusquam invenitur*. **Kuss-ikkenes**, *adv. Mon kalkab to tjowot kuss-ikkenes todn wuolgah, in quem demumcunque abiveris locum te sequor*, jag skall följa dig vartän du går. Finska: ”cusa”, *ubi* & ”custa”, *unde*. Jmf. **kones**.

KUSSNJEPELE, *ursa, björnhona*. Se **bire**.

KUSSWOT, *v.a. machinis quidquam moliri, machina attollere*, med häv-tyg¹⁴³ röra något utur sitt ställe. **Kusswostet**, *dimin. & frequ. idem*. **Kusswogåtet**, *moliri incipere*, begynna att häva. **Kusswom reido** eller **kusswom muora**, *machina, instrumentum mechanicum, quo quidquam movetur sive attollitur*, häv-tyg.

KUTTE, **kuttes**, *pron. a. quis, qui. Est & interrogat. & relat. Kuttes tamen semper fere interrogat, vilken, vilken som. Kuttes tieta? quis scit? vilken vet? Mon, kutte tietab, ego, qui novi, jag, som vet. Kutti, quorum, vilkas. Kutti nokkem le häppanem, quorum finis opprobrium est. Färta kutte, unusquisque, var och en.*

¹⁴⁰ hack, skåra

¹⁴¹ smålom

¹⁴² storlom

¹⁴³ hävstång e.dyl.

Färta kutte sijast, *unusquisque illorum*, var och en av dem. **Kuste leh todn tabb kullam?** *a quo istud audivisti?* av vem har du hört det? *Reliquos casus videat L.B. in grammaticis.*

KUTTELAKA & kuttelakai, *adv. quo modo, qua ratione*, på vad sätt. **Kuttelaka kalkab mon tabb tajetet?** *qua ratione istud intelligam?*

KUTTE-KAUTOI & kutteqwettai, *adv. quo respectu*, i vad avseende, i anseende till vilket.

KUTTEK, *pron. a. aliquis*, någon. **Jus kuttek etsa mo**, *si quis me amat*, Joh. 14:23. *In accusativo kuttebke pro kuttekeb. Jus kutteken mana jabma*, *si infans alicujus moritur. I le sodn waddam maitek kutteki* eller *kuttekisi*, *nihil ille cuiquam dedit*, han har ej givit någon något. **Ib mon tåbde kuttebke sijast**, *neminem illorum cognosco*, jag känner ej någon av dem. **I kuttek**, *nemo*, ingen.

KUTS, *genet. -tjen particula inseparabilis, qua vocibus suffixa, diminutivum vocis formatur, e.gr. pardnekuts, puerulus*, en liten gosse. **Neitakuts**, *pusilla puella*, en liten flicka. *Est etiam commiserentis, e.gr. wuoike ålmakutjeb, o virum miserum*, stackars man! **Akkakuts**, *vetula misera*, en stackars gumma.

KUWE, *n.s. imago*, beläte. *Austr. Finska: "cuva"*, detsamma. Se nedan **kåwe**.

KYRKO, *n.s. templum*, kyrka. **Kyrko-palkes**, *via qua itur ad templum*, kyrkoväg.

Kyrko-wadsem, *frequentatio sacrorum*, kyrkogång. **Kyrko-ordnig**, *lex ecclesiastica*, kyrkolag. **Kyrko-suolek**,

sacrilegus. Kyrkon aita, *Aust. cæmeterium*, kyrkogård, från finskans "aita", *sepes. Kyrko-garde*, detsamma.

Kyrko-kadno, *nom. mensuræ, pars una & trigesima tonnæ*, en kappe, en 32:del av en tunna. **Kyrko-pakkates**, *pœna sive disciplina ecclesiastica*, kyrko-straff. Sammansättn. **Kyrkoherra**, *Pastor ecclesiæ*, kyrkoherde. **Kyrkowärd**, *administrator templi*, kyrkovärd. **Kyrkots**, *dimin.* en liten kyrka.

KYRSOLET, *v.n. circumire, discurrere in orbem*, gå omkring, löpa i en rundel.

Påtsoh kyrsolet algin, *rangiferi gyros agere cæperunt*, renarna begynte svänga sig omkring. **Kyrsolastet**, *dim.* litet svänga sig omkring. **Kyrsolatjet**, *circumire incipere*, begynna att gå omkring.

KYTSOL, *nom. verm. cujusdam concha tecti, item alius cujusdam nudi, qui a pluvia sæpius est conspicuus*, namn på en snäckemask, även en annan, som oftast synes efter regn.

KÅBBA, *pron. a. duale, uter*, vilkendera: säges allenast om tvenne. **Kåbba keino le puoreb**, *quænam via melior est?* Matt. 9:5. **Akta kåbba & juobba kåbba**, *alteruter, endera. Juobba kåbbab kalkah todn takket*, *alterutrum horum facies. Obs. quando cum negativo conjungitur, k in fine additur, e.gr. I kåbbak, neuter, ingendera. Accusativo i kåbbabke, neutrum.*

KÅBBEL, **kåbbelen**, *adv. ab utra parte?* på vilkendera sidan om? **Kåbbel waren**, *a qua parte montis*, på vilkendera sidan om berget. *Per casus flexibile est, e.gr.*

Kåbbelt todn påtah, **allet jalla lulde?**

utrum ab occidente an ab oriente venis? vadan kommer du, antingen från väster eller öster? **Kåbbo** (eller **kåbbos**) **todn wuolgah?** *quorsum abis?* vart far du? **Kåbbos åiwi**, detsamma. Även **I sodn tiete kåbbos åiwi**, *quid faciat & quorsum se vertat nescit*, han vet ej vad han skall göra, han vet ej vart han skall vända sig.

KÅBBATJAK, *n.a. uterque, ambo*, båda, båda två. **Kåbbatjak**, **attje ja edne**, *uterque pater & mater*. **Kåbbatjaki kāti**, *ambabus manibus*, med båda händerna. **Kåbbatjak pelest**, *ab utraque parte*, på båda sidor. Även *conj.* **Kåbbatjak kroppen ja siälon kautoi**, & *qua corpus & qua animam*, både till kropp och själ.

KÅBDA & kåbdes, *n.s. veneficorum instrumentum, proprie quo olim usi sunt Lappones, rhombus*, spåtrumma, som lapparna brukar. **Kåbdåb tsabmet**, *dicto instrumento uti*, slå på spåtrumman.

KÅBDO, *n.s. latitudo*, bredd. **Mi le kåbdo**, *quid latitudo est*, Ef. 3:18.

KÅBDOK, *kåbdes, kåbd & kåbdek, n.a. latus*, bred. **Kåbd fjällo**, *asser latus*, brett bräde. **Kåbdes käino**, *via lata*, bred väg. **Man kåbdok le tat jaure?** *quam latus hic est lacus?* huru bred är denna sjön? **Kåbd-niuonak**, *cui nasus est latus atque depressus*, flatnäsigt.

KÅBDOKWUOT, *n.s. latitudo*, bredd.

KÅBDETET, *v.a. latiore facere, dilatere*, göra bredare. **Käinob kåbdetet**, *viam latiore reddere*. **Kåbdestastet**, *dimin.* göra litet bredare. **Kåbdetatjet**, *incipere reddere latiore*, begynna att göra bredare.

KÅBDANET, *v.n. dilateri, latius fieri*,

utvidgas, bli bredare. Även *emergere*, flyta upp.

KÅBDELES, *n.a. qui aquæ non facile immergitur*, som väl flyter på vattnet. **Kåbdeles wadnas**, *cymba leviter innatans superficiei aquæ*, en båt som flyter lätt på vattnet. **Kåbdeles almats**, *homo, qui in natando aquis non submergitur*, en människa, som väl flyter på vattnet.

KÅBDOT, *v.n. super aquam natare, fluctuare*, flyta ovanpå vattnet. **Muora kåbdo tjatsen nal**, *lignum aquis non submergitur*, trä flyter på vattnet. **Pajas kåbdot**, *emergere*, flyta upp. *Dicitur etiam de nive, limo & de rebus illis innatantibus.* **Kåbdo muoteken nala**, *supernatat nivem*, det flyter ovanpå snön. **Kåbdostet**, *dimin.* litet flyta. **Kåbdogåtet**, *incipere fluctuare, aquam supernatare incipere*, begynna att flyta. Härav:

KÅBDOTET, *emergere facere, emergendum curare*, låta flyta upp. Även överfört *excusare, purgare*, ursäkta. **Kåbdotet etjeb's jalla qweibmebs**, *semet ipsum vel proximum suum excusare*, ursäkta sig själv, eller sin nästa. **Siti etjeb's taina kåbdotet**, *hoc se voluit purgare*. Även **Herke kåbdoti tsewen naln**, *rangifer caute ingrediebatur, ne nivi immergeretur*, renen gick varsamt på snön, att han ej skulle sjunka ner däri. *Austr.* **Kåbdetet**, detsamma. **Kåbdotastet**, *dimin.* litet ursäkta. **Kåbdotatjet**, *incipere purgare*, begynna att ursäkta.

KÅBDOTEM, *n.s. excusatio, purgatio*, ursäkt. **Kåbdotemeb sita**, *opus est purgatione*.

KÅBMANET, *v.n. everti, subverti*, stjälpas omkull. **Wadnas kåbmani**, *cymba eversa est*, båten stjälppte. **Kåbmanastet**, *dim. it. & quidem sæpius: celeriter everti*, hastigt stjälpå. **Kåbmanatjet**, *incipere everti*, begynna att stjälpå.

KÅBMANEM, *n.s. eversio, e.gr. navis aut cymbæ in mari*, stjälpande, omstjälpling.

KÅBME, *n.a. non nisi in hac locutione occurrit. Kåbme njuone, nasus aduncus, quod ad infimam partem depressus, in medio autem elevatus*, krokig näsa, som är högst mitt på. **Kåbme njuonek**, *cui talis est nasus*, kroknäsigt.

KÅBMETET, **kåmetet**, *v.a. evertere*, stjälpå ikull. **Wadnaseb kåbmetet**, *cymbam evertere*, stjälpå omkull båten. **Kareb kåbmetet**, *patinam convertere*, vända upp och ned på skålen. Även *profundere*, spilla ut. **Tjatseb kåbmeti karest**, *aquam e vase profundebat*, han spillde ut vattnet utur kärlet. **Kåbmetastet**, *dimin. litet* omstjälpå, m.m. **Kåbmetatjet**, *incipere profundere etc.* begynna att utgjuta, m.m. Finska: "cumo", *supinus*; "cumoan", *subverto*. *Austr. Lapp. säger kubmetet. Oppos. kauwotet.*

KÅBMETATTET, *v.a. inclinare, facere ut evertatur, ut effundatur*, låta stjälpå, låta utspillå. **Ale kåbmetatte**, *fac ne effundatur*. *Obs. oftare säger man kåmetattet.*

KÅBMO, *n.a. eversus, inclinatus*, omstjälpt. Motsats: **kauwo**. **Kåbmo wadnas**, *scapha eversa*. **Kåbmo kät**, *pars postica manus*, bakdelen på handen, bakhand. Även *transl. avarus, parsus, qui non facile dat*, karg,

snål, som ej gärna ger. *Austr. kubmo, detsamma.*

KÅBMOT, *adv. Kåbmot li wällahemen, pronus jacebat*, han låg framstupa. **Kåbmot le**, *prostratus est humi*, han ligger omkull.

KÅBRE, *n.s. ita omne id appellatur, quod quasi excavata sive concava est figura*, det som är liksom urholkat eller urgröpt.

Kåbre pakte, *præcipitium montis imminens sive superpendens*, en liksom urholkad och hängande brant. **Kåbre paroh**, *undæ altiores & acutiores*, brottvågor.

KÅBRANET, *v.n. convolvi*, rullas ihop. **Pesse kåbran**, *cortex betulinus convolvitur*, nävern rullar sig ihop. **Kåbranatjet**, *incipere convolvi*, begynna att rulla sig ihop.

KÅBRETET, *v.a. convolvere*, ihoprulla.

Kåbretastet, *dimin. litet* rulla ihop.

Kåbretatjet, *incipere convolvere*, begynna att rulla ihop.

KÅDDET, *v.a. occidere, necare*, dräpa. **Todn ih kalk kåddet**, *non occides*, du skall icke dräpa. Även **nelke kådda**, **mon kullab**, *esurio, famem persentio*, jag känner att jag är hungrig. **Qworte kådda**, *hysteria affligit*. **Wanka mo kådda**, *morbo laboro*, jag är sjuk. **Mana tjero ko nelke kådda**, *infans esuriens flet*, barnet gråter, då det är hungrigt. Även **Kalle qwelit to werbme kåddi?** *quot pisces tuum irretivit rete?* huru många fiskar fick du i ditt nät?

Kabmak kådda juolkeb, *calceus pedem urit*, skon klämmer foten. **Kåddetu**, *passiv. occidi*, dräpas. **Kåddestet**, *dimin. idem atque kåddet, de captura tamen piscium plerumque dicitur*. **Die le talle**

- kåddestam**, *nunc aliquantum piscium cepit rete*, nu har något mycket fisk fastnat i nätet. **Kåddajet & kåddegåtet**, *incipere occidere etc.* begynna att dräpa, m.m. **Nelke muste kåddegåta**, *esurire incipio*, jag begynner att bli hungrig. **Die kalkebe kåddajet tjudit**, *hostes incipiemus consigere*.
- KÅDDELET**, *v.a. frequ. idem atque kåddet*, se **kåddet**. Även *celeriter interficere*, hastigt dräpa. *Passiv.* **kåddelowet**, bli dräpt.
- KÅDDETET**, *v.a. occidendum curare*, låta dräpa. **Kåddeti pardne manait**, *puerulos occidendos curavit*, Matt. 2:16. Även **Kalle qwelit todn kåddetih?** *quot cepisti pisces?* hur många fiskar fick du?
- KÅDDEJE**, *interfector*, dråpare. **Almatjen kåddeje**, *homicida*, mandråpare. **Ålmakåddeje**, *detsamma*, 1 Joh. 3:15. **Kåddeleje**, *detsamma*.
- KÅDDEM**, *n.s. caedes*, dråp. **Kåddelem**, *detsamma*.
- KÅDDATALLET**, *v. pass. occidi*, dräpas, bli dräpt. **Kåddatalli metsesne**, *occisus est in deserto*.
- KÅDDOT**, sammandragning av **kåddetu**, *passiv. verbi act. kåddet*, bli dräpt. Även **Nåde herke kåddoi**, *rangifer clitellarius onere imposito lædebat*, renen som bar bördan blev salbruten¹⁴⁴. **Kåddostet**, *dimin.* **Kåddogåtet**, *onere sive clitellis impositis lædi incipere*, begynna att bli salbruten.
- KÅDDE**, *rangifer silvestris, sive immansvetus*, vildren. Jmf. **peurek**. Härav:
- KÅDDASTALLET**, *v.n. de rangiferis dicitur, dum hominum fugiunt aspectum manusque*, säges om renar, då de sky för folk, liksom vilda renar. Jmf. **kiänkastallet**.
- KÅDDÅRWE & Austr. kådder**, *ita appellat pellets de cruribus unius solius rangiferi detractus*, bellingar av en enda ren.
- KÅDDOTES**, *ita appellatur rangifer admissarius, quarto ætatis anno, en brunnen på fjärde året. Austr. kåddets, detsamma*.
- KÅDHET**, *v.a. texere*, väva. **Wadaseb kådhet**, *pannum texere viliolem*, vävadmal. **Werbmeb kådhet**, *rete texere piscatorium*, binda fiskenät. *Austr. kuddet, detsamma*. Finska: "cutoa", *texo*. **Werbmit le kådhem**, *in texendo retia piscatoria occupatus est*, han håller på att binda nät. *It. de piscibus, dum ludunt, sive generationi vacant ovaque gignunt*: säges ock om fiskar, då de leker.
- KÅDHETET & ibland Kådhotet**, *v.a. texere facere, texendum curare*, låta väva. **Kådhetet kalkab mon akkab allasan wadaseb**, *uxorem texere faciam mihi pannum viliolem*, jag skall låta hustrun väva vadmal åt mig. **Kådhetet allasan nuotteb**, *sagenam piscatoriam sibi texendam curare*, låta binda sig en not. **Wadaseb kådhetet**, *pannum viliolem texendum curare*, låta väva vadmal. **Akti kådhotet**, eller **akts-kådhotet**, *contexere*, sammanväva. Även *conspirare*, sammangadda sig. **Akts-kådhotin såmaseh Judarist**, *quidam Judæorum conspirabant*, Apg. 23:12. *Melius tamen dicitur: Akta radeb takket*.
- KÅDHEJE**, *textor*, vävare. **Kådhem**, *texturo*, vävnad.

¹⁴⁴ fick skador på ryggen av sadeln

KÅDHETUM, *textus*, väven. **Walla kådhetum**, *sed texta*, Joh. 19:23.

KÅDHO, *n.s. tela*, väv. **Kådho tjepe**, *texturæ peritus*, förfaren i vävnad. **Kåddo reidoh**, *instrumenta texturæ inservientia*, väv-redskap. **Kådhub suoppet**, *telam exordiri, fila eum in ordinem disponere, ut inde tela texatur*, reva¹⁴⁵ eller ränna upp en väv. Även **Kådho**, *lusus piscium, dum coëunt ovaque pariunt pisces*, fisklek. **Kådho pådd**, *tempus, quo istud fieri solet*, fiskarnas lektid. **Kådho qweleh**, *pisces ludentes*, lekfisk.

KÅDKETET, *v.n. clanculum se subducere, clam abire, elabi*, oförmärkt och hemligen fara sin väg. **Idjet kådkelitjab**, *cras me subducam forte*, i morgon torde jag oförmärkt fara min väg.

KÅDKELET, *v.a. tangere, attingere*, vidröra. Även *surripere*, bortsnappa.

KÅDOS, *n.a. raucus*, hes. Se **sådos**.

KÅDOT, *in motu retardari*, hindras eller stanna av i rörelsen. *Proprie de collisione sive confricatione duorum vel plurium corporum, qua in motu suo impediuntur dicitur*, säges egentligen om kroppar, som, genom gnidning emot varandra, hindras i sin rörelse. *It. transl. de cibo, dum in coquendo ollæ adhæret & aduritur*, säges ock om mat, när den blir vederbränd. **Juptse le kådom kebne wuodoi**, *pulmentum ollæ fundo adhæsit & sapore infectum est empyreumatico*. **Melke le kådom**, *lac saporem contraxit empyreumaticum*, mjölken är vidbränd.

KÅDTJA, *lotium*, urin. **Kådtja rakka**, *vesica urinæ*, pissblåsa.

KÅDTJET & kådtjetet, *v.n. mingere, mejere*,

låta sitt vatten. **Kådtjegåtet**, *mingere incipere*, begynna låta sitt vatten. Överfört hos *Boreal. pluere*, regna. **Wärald kådtjegåti**, *pluere cæpit; cum indignatione dicitur*. Finska: "cusen", *mingo*.

KÅDTJELES, *qui urinam retinendi facultate caret*, en som ej kan hålla sitt vatten.

Kådtjeles mana, *infans, qui urinam non valet retinere*.

KÅDWE, *n.a. curvus*, krokig. **Kådwe juolkek**, *scambus, valgus*, krokbent, hjulbent.

KÅGNETES & kågnet, *n.a. magnum expostulans locum atque amplum, spatiosus*, som tager in stort rum¹⁴⁶, orumlig. *De utensilibus dicitur, quæ male disposita magnum spatium occupant*, säges om husgeråd, som ej är lagda i god ordning, och fordrar stort rum. **Kågnetes kaudneh**, *supellectilia sive sarcinæ spatiosæ & vastæ*, saker som tager stort rum. Kanske från finskans "connoinen", *variis impletus rebus, pretii vilioris*, full med stök; *quod a Fenn. "condo"*, (*quisquilicæ*) *derivatum volunt*.

KÅGNETESWUOT, *n.s. ipse actus, dum aliquid, quatenus spatiosum, locum exquirat ampliorem*, orumlighet.

Kågneteswuotest i tat kåtai tjakan, *ob nimiam vastitatem tugurium hoc non capit*.

KÅGNETET, *spatiosum esse, amplum requirere spatium*, taga in stort rum.

Lassab tat kågnet, *moles vehi hoc ipso accrescit*, lasset blir härigenom oformligt stort. Även hos *Austr. preclinare*, böja sig ned, Joh. 8:8.

KÅGNETEM & kågnates, *n.s. incrementum*

¹⁴⁵ varpa

¹⁴⁶ utrymme, plats

molis, quo majus requiritur spatium,
orumlighet, borttagning av utrymme.

Pater kågnetemest, abi, ut spatium majus fiat, gå bort, att det må bli rumligare¹⁴⁷.

KÅIDNET, v.n. flaccescere, marcescere, vissna. *De herbis dicitur. Austr. jmf. puoldnet.*

KÅJE, n.s. curvamen, flexus, bukt, böjning.

Kåjen le taggo, isto loco flexuram recepit, det har en böjning på det stället.

KÅJEK, n.a. incurvatus, flexus, böjd, krokig.
Kåjek muora, arbor curva.

KÅIGE, n. animal, mustela mas, en hermelin, som är handjur.

KÅIK, kåiko, præp. ad, till. *Boreal. lusa,* detsamma. **Kåikosan, ad me,** till mig.

Kåikosat, ad te, till dig. Smamandr.

kåikat, Matt. 7:9 detsamma. **Kåikosas, ad se,** till sig. Ibland säger man **kokk** i stället för **kåik**.

KÅIKE, kåikes, n.a. siccus, aridus, torr.

Kåike sajit, loca arida, Luk. 11:24. **Kåike juolki jeggit wadset, siccis pedibus loca palustria transire,** gå torrskodd över myrarna. **Kåike qwele, piscis sole tostus,** torr fisk. **Kåike kordne, hordeum frixum.**

Kåikeswuot & kåikewuot, subst. siccitas, torrhet, torka.

KÅIKET, v.n. arere arescere, vara torr, torkas. **Grase kåika, gramen arescit,** gräset torkas. **Jokka kåika, amnis exarescit,** ån torkas ut. Även **tjatseb**

kåiket, siti arere, vara törstig. **Mon**

kåikab tjatseb, sitio aquam, jag är törstig efter vatten. **Mon kåikab, sitio,** jag är törstig.

Lijeb kåikemen, sitiebam, jag var törstig. Även **obstupescere, attonitum fieri,** bli häpen eller handfallen. **Kåikei**

tassa, obstupuit, han blev häpen.

Kåikestet, dim. bli något torr.

Kåikegåtet, incipere arere etc., begynna att bli torr, m.m.

KÅIKANET, v.n. idem quod kåiket. Mindre vanligt förekommande.

KÅIKAT, n.s. ariditas, torka. **Karra kåikat, ariditas magna,** stark torka. *De illa dicitur ariditate, quam solis nimius æstus efficit,* säges om torka, som förorsakas av solhetta.

KÅIKEJE, arens, sitiens, som blir torr, törstig.

KÅIKEM, n.s. ipse actus, dum aliquid arescit vel etiam siccatur, torkning. **Kåikemeb sita, torrerit debet,** det bör torkas.

KÅIKEK, n.s. calcei Lapponibus usitati, qui e pellibus villosis rangiferorum conficiuntur, ludna lappskor. **Kåikekatta & Austr.**

kåikektaka, cas. priv. sine his calceis, utan lappskor.

KÅIKELES & kåikelwas, n.s. sitis, törst.

Kåikelwaseb katotet, sitim restingvere, förtaga törsten.

KÅIKELET, v.n. frequ. celeriter arescere, hastigt torkas. **Kåikeluet, sitire,** vara törstig. **Jus kåikelua, si sitit,** Rom. 12:20.

KÅIKETET & kåikåtet, v.a. torrere, siccare, torka. **Kåikåte kabmakitat, sicca calceos tuos. Kåiketastet & kåikåstet, dimin.**

litet torka. **Kåikåtatjet, incipere siccare,** begynna att torka. **Kåiketallet &**

kåikåtallet, frequ. sedulo & gnaviter siccare, flitigt torka.

KÅIKÅK, n.a. non siccatus, otorkad. **Kåikåk kordne, hordeum non frictum,** otorkat korn.

KÅIKÅTEM, n.s. siccatio, torkning.

KÅIKO, n.s. siccitas, torka. Se **kåikat.** Även **kåiko,** sammandragning av **kåikoje,**

¹⁴⁷ rymligare

- particip. guttatim defluens, stillans, drypande. Jmf. kâikot.*
- KÂIKOT**, *v.n. stillare, guttatim defluere*, droppa. **Tjatse kâiko**, *aqua distillat*, vattnet droppar. **Takest kâiko**, *stillæ e tecto decidunt*, det droppar av taket. **Kâikostet**, *dim. litet droppat. Kâikogâtet, incipere stillare*, begynna att droppa.
- KÂIKOTES**, *n.s. stilla, gutta, droppe. Alde piäwes lei nau ko warren kâikotaseh, sudor ipsius erat ut stillæ sangvinis*, Luk. 22:44.
- KÂIRE**, *canis, hund. Även homo malevolus, en ilsken människa. Jmf. piädnak. Från finskan.*
- KÂISTET**, *v.a. haurire, ösa. Tjatseb kâistet, aquam haurire, ösa vatten. Todn ih adne maina kalkah tabb kâistet, non habes, quo illam hauries*, Joh. 4:11. **Kâistestet**, *dimin. litet ösa. Kâistegâtet, incipere haurire, begynna att ösa. Ko li kâistegâtemen, cum hauriret.*
- KÂISTEM**, *n.s. haustus, ipse actus hauriendi, ösande. Kâistem kare, vas, quo hauritur.*
- KÂIWO**, *n.s. pala, it. instrumentum, quo hauritur, skovel. Ja so kâiwo le alde kâtesn, & pala ejus in manu illius est*, Matt. 3:12. **Kâiwots**, *dimin.*
- KÂIWOT**, *v.a. se kâistet. Även fodere, gräva. Kâiwoin kâiwot, haurire sive fodere pala. Kebneb kâiwot, ahenum exhaurire, uttömman kitteln. Även Pâtsoh leh kâiwoin, rangiferi nivem pedibus remoyent, (scil. ut muscum, quo vescuntur attingant) renarna gräver undan snön. Kâiwostet, dimin. Kâiwogâtet & kâiwojet, incipere fodere vel haurire, begynna att gräva eller ock ösa. Från finskan.*
- KÂIWOTET**, *v.a. haurire facere, hauriendum curare, låta ösa. Kâiwotastet, dimin. låta litet ösa. Kâiwotatjet, incipere hauriendum curare, begynna att låta ösa.*
- KÂIWOJE**, *hauriens, fodiens, en som öser eller gräver.*
- KÂKK**, *n.s. focale, krage. Jmf. kraka. Kâkkåts, dimin. en liten krage.*
- KÂKKEL**, *colus, spinnrock.*
- KÂKOT**, *v.n. nauscare, vämjas. Jmf. kukkostet, Austr. detsamma. Kâklot, detsamma.*
- KÂKOTES**, *n.s. nausea, fastidium, vämjelse. Jmf. kukkostem.*
- KÂKSOS**, *n.a. mirus, mirabilis, underlig. Kâksos atab wuoidnime, admirandum & novum vidimus spectaculum. Kâksos tjabbe, admirandum in modum pulchrum, oändligen vackert. Kâksos nialge, admodum sapidum & dulce. Kâksos almats, homo mirabilis, sive potius singularis, en besynnerlig människa.*
- KÂKSOSTET**, *v.a. cum admiratione quadam & intentione contemplari, med förundran och uppmärksamhet beskåda. Kâksosti kättjet mo, attente me contemplatus est. Från finskans "Kexin", percontor, animadverto, quod iterum a "kexi", conto, derivatur.*
- KÂLDET & kâldetet**, *v.a. propr. colare, sila. Transl. sagena per aquas tracta piscari, (quo ipso quasi colantur aquæ), draga not. Kâldetastet, dimin. Kâldetatjet, incipere istud facere, begynna draga not. Kâldeje, particip. qui istud agit, en som drager not.*
- KÂLDEK**, *sagena piscatoria, not.*
- KÂLK**, *tintinnabulum, bjällra. Tjuojeje kâlk, tintinnabulum, tinniens. Från finskans*

- ”Culcuinen”, *tinnio*, eller från ”colckaan”, *campanam pulso*. Kålkets, *dimin.*
- KÅLKET**, *v.n. fluere*, flyta, rinna. **Tjatse kålka**, *aqua fluit*, vattnet rinner. **Jokka kålka**, *fluvius fluit*. **Akti kålket**, *confluere*, flyta tillsammans. Även *vagari*, *oberrare*, flytta av och an, vara husvill. **Kålkab metse**, *aberro in silvis*, jag stryker omkring i skogen. **Tatt rektesfärdog i kalka ikkat kålket**, *justus non vagabitur semper*, Ps. 37:25. **Kålkestet**, *dimin.* litet flyta. **Kålkegåtet**, *incipere fluere*, begynna att flyta. **Kålkegåtin tokko ja teke**, *huc illuc vagari caeperunt*, de begynte att fara omkring, hit och dit.
- KÅLKATS**, *genet.* **kålkätjen**, *n.s. rivulus, fluentum*, en liten bäck.
- KÅLKARWES**, **kålkew & kålker**, *profugus, fugitivus*, en flykting, rymmare. Från finskans ”culkia”, *fugitivus*, & ”maaculkia”, *exul*, landsflyktig. **Kålkerdem**, *subst. exilium*, landsflyktighet (ovanligt).
- KÅLKEJE**, *fluens*, rinnande. **Kålkeje tjatse**, *aqua fluens*, rinnande vatten. Även *vagabundus*, en som reser av och an.
- KÅLKEM**, *n.s. cursus, motus aquarum*, flytande, vattnets lopp. **Kålkem käino**, *canalis*, ränna. Även *oberratio*, omkringstrykande, omkringfart. **Kåsses kalkah todn tatte kålkemest orrojet?** *quando ita oberrare desines?* när skall du övergiva att så stryka omkring? **Warra kålkem**, *hæmorrhagia*, Matt. 9:20.
- KÅLKETET & kålkedattet**, *v.a. effundere, effluere facere*, utgjuta, låta rinna. **Kålketet tjatseb**, *aquam effundere*. **Warrab kålkedattet**, *sangvinem effundere*, utgjuta blod. **Kålketastot**, *dimin.* **Kålketatjet**, *incipere effundere*, begynna att utgjuta.
- KÅLKETEM**, *n.s. effusio*, utgjutande.
- KÅLKITET**, *v.n. effluere*, utrinna. **Ajek taste kålkita**, *fons heic scaturit*, källan uppväller här. **Jokkah kålkiteh warist**, *in montibus sunt origines fluviorum*, älvarna begynner ifrån bergen. Även **Ib mon tiete kussa mon kålkita**, *quorsum abiturus sim nescio*, jag vet ej vartut jag tager vägen. **Kålkitastet**, *dimin.* **Kålkitatjet**, *incipere effluere sive scaturire*, begynna att utflytta eller uppvälla.
- KÅLKERDET**, *circumvagari*, stryka omkring. Ovanligt förekommande. Se **kålket**.
- KÅLKOS**, **kålko**, *n.a. tardus, segnis*, senfärdig, trög. **Kålkos almats**, *homo iners & segnis*. **Kålko le sodn parget**, *ad laborandum segnis est*, han är senfärdig att arbeta. **Kålkos tåmp**, *eqvus senior*, en trög häst. **Kålkos swaines**, *servus ignavus*, Matt. 25:26. **Kålkoswuot**, *subst. pigritia, ignavia*, lättja, försummelse.
- KÅLKOSLAKA**, **kålkosikt & kålkot**, *adv. pigre, segniter*, lataktigt, trögt. **Kålkot parget**, *segniter laborare*.
- KÅLKO**, **kålko mano**, *mensis octobris*, oktober månad. Detta kommer av:
- KÅLKOK**, *rangifer admissarius, æstu venereo enervatus*, en brunnren, som efter brunsten är alldeles utan krafter.
- KÅLKOT**, *v.n.* **Kålkoi parget**, *ad laborandum tardus factus est*, han blev trög eller senfärdig att arbeta. **Kålkostet**, *dimin.* bli litet trög. **Kålkogåtet**, *incipere tardum fieri*, begynna bli trög.

KÅLKOTET, *v.a. reddere segniorem*, göra trög. **Wuoreswuot kålkota almatjeb**, *senectus hominem facit intertem*.

Kålkotastet, *dimin.* **Kålkotatjet**, *incipere reddere segniorem*, begynna att göra trög.

KÅLLKELET & källket, *v.a. percutere*, slå.

Kållkeli äiwai, *caput percussit. It. necare*, dräpa, slå ihjäl. *Translat. piäggab källki*, (*ad verbum*) *ventum necavit, h.e. tempestas sedata est*, vädret¹⁴⁸ stillade sig. *Boreal. tjällkelet*, detsamma.

KÅLLKELTALLET eller **kållkotallet**, *v.a.*

frequ. pulsare, slå, knacka. **Uksab kållkotallet**, *pulsare januam*, knacka på dörren.

KÅLLA, *lupus piscis major, lucius magnus*, en stor gädda.

KÅLLA, *conj. tamen*, dock. **I kålla**, *non tamen*, dock likväl icke. **Idtji kålla påte**, *non tamen venit*, han kom dock icke. *Obs. nunquam nisi præmisso negativo I usurpatur*, brukas aldrig annars, än som efter nekningsordet **I**. *Boreal. huommen*, detsamma.

KÅLL, *n.s. fovea*, grop, håll.

KÅLLE & käll eller **kållel**, *adverbialiter accipitur, ubi*, varest. **Kålle le** etc. **Kållel to welje?** *ubi est frater tuus?* varest är din broder? *Obs. hoc utuntur vocabulo cum aliquid sibi ostendi volunt, e.gr. Kålle mon wuoidnab, fac ut videam*, låt mig se. **Kållel to heima?** *ubi est? sive ostende mihi domum tuam*, visa mig ditt hus.

KÅLM, **kålma**, **kålma** etc. se **kolm**.

KÅLOT, *v.n. algere*, frysa. **Mije lepe harjanam kålot ja nelkot**, *nos facile algere & esurire consuevimus*, vi är väl vana att frysa och svälta. Även **kordne le**

kålom, *frumentum frigore læsum est*, kornet har frusit. **Kålostet**, *dim.* litet frysa.

Kålojet, **kålotjet** & **kålogåtet**, *incipere algere*, begynna att frysa. **Die mon kålojab**, *incipio algere*, jag begynner att frysa.

KÅLOM, *n.s. algor*, frysende. Finska:

”cylmä”, frigus. **Kålom-laka**, *adv. argentis more*, såsom den som fryser. **Mije kittjobe tasne kålomest**, *algore hic rigemus*, vi stelnar härav utav köld.

KÅLOK, *n.a. qui non alget*, den som ej fryser.

Kåloh kus todn? *Resp. ima mon leb kålok*, *algene?* *Resp. quidni algerem*, fryser du? Sv. huru skulle jag kunna vara ofrusen.

KÅLOTS & Austr. kålokes, *n.a. qui facile alget*, en som lätteligen fryser, frusen.

Kålotjen leb mon sjaddam, *algoris factus sum impatiens*.

KÅLOTET, *v.a. algere facere, facere ut frigeat*, låta frysa. **Kåloti manabs**, *frigori exposuit infantem suum*.

KÅLSE, *n. avis aquaticæ*, skraka, en sjöfågel.

KÅMETET, *v.a.* se **kåbmetet**.

KÅMOK, *adv. nihilo minus*, icke desto mindre, likafullt. *Boreal.*

KÅMO, *n.a. eversus, inversus*, omstjälpt.

Kåmo kare, *vas inversum*.

KÅMOTET, *v.a. evertere, subvertere*, stjalpa omkull, omvända. **Kåmotastet**, *dimin.* litet omstjalpa. **Kåmotatjet**, *incipere subvertere*, begynna att stjalpa om. **Kåmotattet**, *posse subverti*, kunna omstjälpas. Även *subvertendum curare*, låta omstjalpa.

KÅMPESTET, *v.n. cadere, prolabi*, falla, stupa. **Kåmpesti wuolos äiwi**, *per caput prolapsus est*, han föll huvudstupa. **Abma**

¹⁴⁸ vinden

- kämpestab**, *ne cadam. It. offendere ad aliquid*, stöta sig. **Sije kämpestien måren kedken wuost**, *offendebant ad lapidem iræ sive offendiculi*, Rom. 9:32.
- Kämpestatet**, *dimin.* litet stöta sig.
- Kämpestatjet**, *impingere incipere, incipere prolabi*, begynna att falla, att stöta sig. Finska: "combas", *qui titubante pede ad aliquid offendit*, "combastun", *offendo*.
- KÄMPESTEM**, *n.s. lapsus, casus, offensio*, fall, stöt. Finska: "combastus", *detsamma*.
- KÄMSJE**, se ovan **kåbme**.
- KÅNGKELET & kånkelet**, *v.a. retardare, moram afferre*, göra halt, hindra. Även *alligare, destinare*, binda fast, fästa vid.
- Kångkeli wadnaseb muori**, *cymbam arbori adstrinxit*.
- KÄNJEDAS, kånjets**, *n.a. Austral. se kågnetes*.
- KÄNNE**, *adv. ubi*, varest. *Bor.* jmf. **kussne**.
- KÄNNE**, *vox est commiserentis & condolentis*, ett ynknings- och beklagningsord. **Die le sodn kånne**, *commiseratione dignus est*, han är att beklaga, stackare. **Kånnats & kånnasats**, *dimin. idem.* Jmf. **kuowa**.
- KÄNNO, kånno & kådno**, *fœmina*, kvinna. **Dannekånno**, *matrona honesta*, hederlig kvinna.
- KÄNOKET**, *v.n. gradum sistere, morari*, stanna, dröja. **Idtji kukkeb kånoke**, *non diu moratus est*, han dröjde ej länge.
- Kånketet**, *detsamma*. **Kånokastet**, *dimin.* litet stanna. **Kånokatjet**, *morari incipere*, begynna att dröja.
- KÄNSTA**, *n.s. ars*, konst. **Stuora kånsta**, *artificium magnum*, en stor konst. Finska: "consti", *detsamma*.
- KÄNSTALATS**, *n.a. artificiosus, qui varias callet artes*, konstig, konstrik. **Färteb le sodn takket aiwe kånstalats**, *maximus ille est mechanicus, ad quodvis perficiendum aptus artificium*.
- KÄNSTERTET**, *v.n. technis fallere, dolose agere*, konstla, bruka bedrägeri.
- Kånstertem**, *subst. dolus*, konstlande, bedrägeri.
- KÄNSTEGÅTET**, *incipere dolos commoliri*, begynna att konstla, att handla med list och bedrägeri.
- KÄNTS**, *lupus*, varg. *Austr.* jmf. **kumpek**.
- KÄNTE**, *Austr.* se **kätka**. Finska: "contti". *saccus e cortice betulæ confectus*.
- KÄNTSOK**, *n.a. mirus, admirandus, singularis*, underlig, besynnerlig. **Kåntsok almats**, *homo singularis*, en besynnerlig människa. **Kåntsok lådde**, *avis mirabilis & insolita*, en sällsam fågel eller ovanlig.
- KÄNTSOLAKA**, *adv. mirabiliter, singularem in modum*, underligen, på besynnerligt sätt.
- KÄNTSOKWUOT**, *n.s. portentum, res insolita*, ett underligt och ovanligt ting. **Mi le tatt kånstsokwuotit?** *quale hoc est portentum sive prodigium?*
- KÄPP**, se **kokse**. Finska: "cuppi".
- KÄPPA**, *Austr. pulmo*. Se **keppa**.
- KÄPPALEM, kåppales, kåppalak & Aust. kåppal**, *pustula, papula, imprimis quæ in manibus fiunt, ex nimia remorum tractatione & attritu manubriorum instrumentorum*, blemma, i synnerhet de i händerna, av för mycket roende, eller sådana som yxskaft m.m. förorsakar.
- KÄPPALET**, *v.n. pustulare, pustulas concipere*, få blemmor. **Käta kåppali**, *manus facta est pustulosa*, det har blivit blemmor i handen. **Kåppalastet**, *diminut.*

- Kåppalatjet**, *incipere pustulas concipere*, begynna att få blemmor.
- KÅPPEL**, *n. avis, gallina silvestris*, tjäderhöna. Finska: "coppelo", *gallus silvestris*.
- KÅPPE**, **kåpe**, *n.a. cavus, concavus*, ihålig. **Kåppe muora**, *arbor cava*, ihåligt trä. **Kåppen le siste**, *cavum est intus*, det är ihåligt inuti. Även *subst. kåppe, fovea, caverna*, hål, grop. Även **pajeltes kåpe**, *fornix*, valv.
- KÅPPEK & kåpek**, *n.s. dolabra, qua ligna excavantur*, holkhyvel.
- KÅPPET**, **kåppåt**, *v.a. excavare*, göra ihålig, urholka. **Kareb kåppet**, *excavare vas*. Finska: "caapin", *rado, scalpo*. **Kåppestet**, *dimin. litet urholka*. **Kåppegåtet**, *incipere excavare*, begynna att urholka.
- KÅPPANJE**, *excavans*, den som gör ihålig. Även *instrumentum, quo excavatur*, verktyg, varmed sådant sker.
- KÅPSET**, *v.a. expertem facere*, göra lottlös. **Ele kåpse manait**, *ne liberis debitam auferas partem*, förfördela icke barnen. **Kåpsestet**, *dimin. litet förfördela*. **Kåpsegåtet & kåpsajet**, *incipere aliquem expertem facere*, begynna att göra lottlös.
- KÅPSATALLET & kåpsot**, *parte debita patrimonii vel alius cujuscunque rei privari*, bli lottlös, ej få sin tillbörliga del av arv, m.m. **Mon kåpsoib aptsa**, *expers plane factus sum*, jag blev alldeles lottlös. **Sije kåpsatallin**, *expertes facti sunt*. **Pardne arbest kåpsatalli**, *filius exhaeredatus est*. **Kåpsatallengåtet**, *incipere patrimonio etc. privari*, begynna att bli lottlös i arv, m.m.
- KÅPTJET**, *v.a. operire, contegere*, betäcka, överhölja. **Kåptjet ukseb**, *ostium operire*, tillsluta dörren. **Åiweb kåptjet**, *caput operire*, betäcka huvudet. **Kranoin kåptjet**, *gausape contegere*. **Kåptjestet**, *dimin. litet övertäcka*. **Kåptjegåtet & kåptjajet**, *incipere tegere*, begynna att betäcka.
- KÅPTJEK**, *n.a. non tectus, apertus*, obetäckt, öppen.
- KÅPTJEM**, *n.s. ipse actus, dum aliquid contegitur*, övertäckning.
- KÅPTJAS & kåptjes**, *n.s. operimentum*, täckelse, lock. **Kebne kåptjas**, *operculum ollæ*, grytlock. **I le musne kåptjas**, *velamine destitutus sum*, jag har ej något täcke att överhölja mig med. Sammansättn. **Aut-kåptjes**, *velum, tegumentum ostii*, förlåt, förhängsel. **Aut-kåptjes tempelesne**, *janua templi*, Luk. 23:45.
- KÅPTJETET**, *v. frequ.* **Kåptjetastet**, **kåptjetatjet**, se ovan. **Kåptjet**, **kåptjestet**, etc.
- KÅRAD**, *n.a. acclivis*, som bär uppför, brant uppför. **Kårad puold**, *collis acclivis*, en backe som är brant uppåt. Jmf. **kåret**.
- KÅRADAK**, *n.s. acclivitas*, branthet. **Puolden kåradak**, *acclivitas collis*.
- KÅRBMOT**, *v.n. scandere*, kliva. Sällsynt.
- KÅRDET**, *v.a. nocere*, skada. **Taina todn kårdah etjebt**, *damnum hoc tibi apportat*, med detta gör du dig skada. **Jukkeleswuotin etjebs kårda**, *ebriositate damnum facit*, han skadar sig genom dryckenskap. Även **peiwe kårda**, *æstus solis urit*, solen bränner. *Obs. hæc ultima significatio usitatissima est.* Polska: "gorę", *uro*. **Peiwe le kårdam landeb**, *ardore solis exaruit regio*. **Kårdestet**,

- dimin.* litet bränna. **Kårdegåtet**, *inciperere torrere*, begynna att bränna. **Peive kårdegåta**, *sol torrere incipit ardore suo*, solen börjar att bränna med sin hetta.
- KÅRDUM**, *n.a. tostus, adustus*, bränd.
Kårdum ragnoh, *tosti parietes*.
- KÅRDETET**, *v.a. Hiph. torrendum curare*, låta steka eller bränna.
- KÅRDNE**, *hordeum*, se **kordne**.
- KÅRET**, *v.n. ascendere*, fara upp, stiga uppför. **Kåret warai**, *montem ascendere*, stiga uppför berget. **Kåret kaddai**, *in ripam ascendere*, landstiga. **Pajas kårimalmai**, *ascendit in cælum*, Joh. 3:13. **Kårestet**, *dimin.* litet uppstiga. **Kaddai kårestet wadnasin**, *cymbam ad ripam appellere*, lägga an med båten vid stranden. **Kåregåtet**, *incipere ascendere*, begynna att uppstiga. Kanske från finskans "caarran", *circumeo*, eller "caari", *arcus*.
- KÅRG**, *n.s. corbis*, korg. **Kårgats**, *dim.* en liten korg.
- KÅRJOT**, *v.n. canum more inflexo corpore cubare*, ligga ihopkrökt, som en hund. **Piädnak kårjo**, *canis cubat*, hunden ligger. **Akta kaik kussne mon ai kårjob**, *perinde est ubi ego quoque jaceam*. **Kårjostet & kårjotastet**, *dimin.* litet ligga. **Kårjogåtet**, *incipere dicto modo cubare*, begynna att ligga.
- KÅRKETET**, *v.n. Austr. obsequi, obedire*, lyda. **Kårketi tann radai**, *istud secutus est consilium*, han lydde det rådet. Jmf. **tjowot**.
- KÅRKOTET**, *v.n. obstupescere, obmutescere*, bli häpen, bli mållös, ej ha något ord att säga. *Austr.*
- KÅRMES**, *Austr.* se **kurbma**.
- KÅRO**, *n.s. dorsum, jugum montis*, ås, bergsrygg. Se **kårr**.
- KÅROSTAK & kårrost**, *n.s. filum*, tråd.
Kårrostakeb pådnet, *filum ducere*, spinna tråd. **Segges kårrostak**, *filum subtile*, grann tråd.
- KÅROLTAK**, *n.s. sutura*, söm. **Kåroltaka pakto**, *quod ad suturam*.
- KÅROT**, *v.a. suere, consuere*, sy, sömma.
Kabmakit kårrot, *calceos consuere*, sömma skor. **Kapte i lam kårrotum**, *pallium non erat consutum*, Joh. 19:23. Finska: "curon", *suo*. **Kårrostet**, *dimin.* litet sy. **Kårogåtet & kårrojet**, *incipere suere*, begynna att sy.
- KÅROJE**, *particip. suens*, den som syr.
- KÅROK**, *n.a. non sutus*, osydd. **Kårrok leh anje to karwoh**, *vestes tuæ adhuc consutæ non sunt*, dina kläder är ännu ej sydda.
- KÅROMAS**, *n.s. quod consuendum erit*, de som skall sömmas. **Maktes kåromaseb adnah?** *estne tibi quidquam consuendum?* har du något att sy?
- KÅROTET**, *v.a. Hiph. consuendum curare*, låta sy. **Karwoit kårrotet mubbai**, *vestes alicui consuendas tradere*, giva någon kläder att sy. Även *quando ros gelidus & concretus decidit*, när rimfrost faller. På västerbottniska "isbarka". **Kårrotemen le talle**, *pruina nunc pluit, sive nix glacialis*.
- KÅRR**, *n.s. jugum montis*, bergsrygg. **Suolo kår**, *dorsum sive jugum alpium*, fjällrygg. *Obs. hoc nomine appellant Lappones summum jugum alpium Sveciam a Norvegia dividendum*. Jmf. **suolo**.
- KÅRRET**, *ascendere*, stiga uppför. Se **kåret**.
- KÅRRETET**, *v.a. colligare, conjugere*, ihopbinda. **Kårretastet**, *dimin.*
- KÅRRO**, *n.a. sinister, pravus*, den som är till

- vänster, elak. **Kårro käta**, *sinistra manus*, vänstra handen. **Ale paja kårro kätebt tietet, maite to ålkes takka**, *non sciat sinistra tua manus, quod facit dextra*, Matt. 6:3. **Kårro kätek**, *qui manu utitur sinistra*, vänsterhänt. Finska: "cura käsi", *læva manus*. **Ålkes ja kårro pelen, a dextera & sinistra**, till höger och vänster. **Kårro pele almats**, *homo improbus*, en ond människa. **Kårro pelai tjälgestet**, *in partem deteriore interpretari*, illa uttyda.
- KÅRROK**, *sævus, torvus*, hård, grym. Se **karrok**. **Kårrok ålma**, *vir austerus*. Finska: "käriä", *morosus*, "kijras", *vehemens*.
- KÅRROLES**, *scævus*, den som är till vänster. **Jårget kårrolesi**, *converte te sinistrorsum*, vänd dig till vänster.
- KÅRROT**, *n.s. corpus animalis edulis mactati, imprimis quadrupedis, cui pellis destracta est*, en flådd och slaktad kreaturskropp.
- KÅRROT**, *adv. sinistre, oblique*, på elakt och förvänt sätt, snett. **Kårrot jårgestet**, *sinistre vertere*.
- KÅRSA & kårs**, *n.s. vallis inter montes profunda & angustior, per quam torrens aliquis fluit*, en smal och djup dal emellan bergen, där någon bäck framrinner. Även *cataractæ rivulorum*, vattenfall i smärre bäckar.
- KÅRSE**, *pruina*, rimfrost. Se **sjuttje**.
- KÅRSK**, *n.a. curiosus, plus nimio accuratus*, förveten¹⁴⁹, som bekymrar sig om allting onödigt.
- KÅRSKASTALLET**, *v.n. nimis curiosum se præbere*, vara förveten, onödigt grannlaga.
- KÅRSKAWUOT & kårskastallem**, *n.s. nimia curiositas*, förvetenhet, laggrannhet.
- KÅRSOK**, *n.a. frigidus*, kall. *Proprie de aqua dicitur*. **Kårsok tjatse**, *aqua frigida*, kallt vatten. **Kårses**, detsamma. **Kårsabet pelest le tat tjatse**, *nimis hæc aqua gelida est*, detta vattnet är alltför kallt. **Kårsokwuot**, *subst. algor, frigus*, kyla, köld.
- KÅRSOT**, *v.n. frigescere*, bli kall. **Tjaktjen tjatse kårso**, *autumno frigida fit aqua*. **Kårsostet**, *dimin.* bli något kall. **Kårsogåtet**, *incipere frigescere*, begynna att bli kall.
- KÅRSOTET**, *v.a. frigidum reddere*, göra kall, kyla. **Tjatseb kårsoti**, *aquam reddidit gelidam*.
- KÅRWE**, se ovan **håme**.
- KÅRT & kårtel**, *quarta pars ulnæ*, ¼ aln, ett kvarter.
- KÅSETS**, se **kosetes**.
- KÅSKE & kåska**, *soror matris natu major, matertera natu major ejus matre, cujus matertera est*, äldre moster. Jmf. **eke**, **muedha**.
- KÅSKEM**, *n. avis, aquila*, örn. *Boreal*.
- KÅSKOT**, *v.a. excitare, contingere*, uppväcka, röra vid. **Pajas kåskot**, detsamma.
- KÅSSE**, *adv. quando*, när. **Kåsse påtab**, *quando venio*, när jag kommer. Även **wuorde kåsse påta**, *expecta dum venerit*, vänta till dess han kommer.
- KÅSSEK & kåsseken**, *adv. aliquando*, någon gång. **I kåssek**, *nunquam*, aldrig. **Ib le kåsseken so wuoidnam**, *nunquam illum vidi*, jag har aldrig sett honom. **Idtji kåsseken påte**, *nunquam venit*, han kom aldrig. **Abma kåssek**, *ne aliquando*, att ej någonsin. **Kåssékenna**, detsamma som **kåsseken**.

¹⁴⁹ nyfiken, vetgirig

KÄSSATS, *n.a. interrogat. ad quod tempus pertinens, cujus temporis?* av vad tid? till vilken tid hörande? **Kässats kirjeh leh tah, timatjeh wai tan jakasatjeh?** *utrum hæ literæ hujus anni sunt, an præteriti?* **Kässats kordne le tat?** *cujus anni frumentum hoc est?* vilket årskorn är detta? **Kässats palest le tat orromen?** *inde a quo tempore istud est?* ifrån vad tid är detta?

KÄSSOTES, kässåtes, kässåts & kässås, *n.s. tussis, hosta. Karra kässåtes, tussis vehemens, svår hosta.*

KÄSSET, *v.n. tussire, hosta. Kässestet, dimin.* litet hosta. **Kässegåtet**, *incipere tussire*, begynna att hosta. **Kässotet & kässåtet**, *frequ. idem quod kässet*, hosta. Polska: "kászle", *tussio*.

KÄSSÅ, *adv. quorsum*, vart. Se **kusa**.

KÄSTATET, kåstadet, *v.a. sumtus impendere*, påkosta. Se **kåstet**.

KÄSTE, kåstes, *n.a. rancidus*, härsknen. **Kåste piärgo**, *caro rancida & pingvis*, härsknet och fett kött. **Kåste puoite**, *pingvedo rancida*, härsknet fett. **Kåste wuosta**, *caseus inveteratus*, gammal ost. *Obs. palato Lapponum quam maxime arridet cibus inveteratus & rancidus, quem härsko sive kåste appellant. Substantive etiam accipitur, imprimis pluralis numerus, kåsteh. Kaikit kåstit suolati, omnem cibum rancidum suratus est: id quod damnum haud facile refarciendum ducunt.*

KÄSTITET, *v.n. rancido esse sapore*, smaka härsknet. **Kåstit tat piäbmo**, *cibus hicce rancida est sapore. Kåstitatjet, incipere sapore fieri rancido*, begynna få en härsknen smak.

KÄSTOT, *v.n. rancidum fieri*, härskna. **Paje**

kåstot, *sinas rancidum fieri, repone ut rancidum fiat*, lät bli härsknet. **Kåstostet, dimin.** litet härskna. **Kåstogåtet**, *incipere rancere*, begynna att bli härsknet. Från finskans "costia", *humidus*, eller hellre "costun", *pingvesco*.

KÄSTOTET, *v.a. rancidum facere*, låta härskna, göra härsknet. **Kåstotum**, *particip. pass. inveteratus, rancidus*, härsknen.

Kåstotastet, dimin. Kåstotatjet, incipere rancidum facere, begynna att låta härskna.

KÄST, *n.s. cibus, nutrimentum*, uppehälle, kost. **Etjes kåstin wiesot, semetipsum nutrire. Kåstetak, privat. sine nutrimento.**

KÄSTEK, *n.s. sumtus*, bekostnad. **Kåstadem & kåstetem**, detsamma. **Kongalats kåstetemin, impensis Regiis. Ilak stuora kåstek, nimius sumtus.**

KÄSTET, *sumtus impendere*, påkosta. **Kuttes kalka kåstet?** *quis sumtus impendet?* vilken skall påkosta? Även, **man ädnak tatt kåsti?** *quanti constat?* huru mycket kostar det? Jmf. **kåstatet**.

KÄTAKES, *formica*, myra. Se **kåtka**.

KÄTDE, kåtdastallet etc. Se **kådde**.

KÄTE, *n.s. Propr. tentorium sive tugurium Lapponum*, lappkoja. *Domus*, hus.

Jubmelen kåte, templum, Guds hus, kyrka. **Matsi kåtasas, domum reversus est**, han for hem igen. **Tjagnet kåtai, intrare domum**, ingå i huset. **Kedke kåte, domus lapidea**, stenhus. **Låuta kåte, tentorium**, tält. **Wadse kåtasat, revertere domum tuam**, gå till ditt hus och hem. **Buwe kåte, bovine, fähus. Kåteb tjodtjotet, domum administrare**, 1 Tim. 5:14. **Kåten åiwe & kåte bånda, paterfamilias**, husbonde. **Kåte**

- båndan swaineseh**, *servi patrisfamilias*, Matt. 13:27. **Kåtekunde**, *domestici, familia*, husfolk. **Kåte-tjodtjoteje**, *villicus, æconomus*, gårdsfogde, föreståndare.
- Kåtats**, *dimin.* en liten koja. **Kåtatjeb takket**, *casam exstruere*, uppbygga en liten koja. Finska: ”cota”, *casa*.
- KÅTATES**, **sieja kåtates**, *papula sive pustula pure referta*, var-hus, blåsa eller blemma full med var.
- KÅTELATS**, *domesticus*, inhemsk. Sällsynt.
- KÅTETEBME & kåtetes**, *n.a. domo carens*, en som ej har hus. **Kåtetak**, *detsamma*.
- KÅTFO**, *n. s. intervallum temporis vel locorum*, ett avstånd, en tid, en stund. **Såmes kåtfo lijeb staden**, *in urbe aliquod tempus moratus sum*, jag uppehöll mig någon tid i staden. **Kåtfoi**, *adverbialiter accipitur, per intervalla sive vices, interdum*, skovtals, ibland. **Kåtfoi kåtfoi**, *orebris vicibus*, gång på gång. **Miälkat kåtfo le Stockholmen ja Tordnosen kasken**, *satis longo intervallo Holmia a Torna urbe disjuncta est*, det är nog långt emellan Stockholm och Torneå. **Man kukke le taste stadai?** Svar: **kåtfo le**, *quando hinc distat urbs intervallo?* Resp: *satis magno*. huru långt är det härifrån till staden? Svar: ett gott stycke. **Boreal. kårfo**, *detsamma*. **Kåtfots**, *dimin.* ett litet avstånd, en liten stund. **Kåtfots li tatt**, *momentum tantum erat*.
- KÅTFOK**, *n.a. qui sua habet intervalla, quod vicibus servatis fit*, som har sin vissa tid, det som sker i sin tid.
- KÅTK**, **kåtka**, *n. insecti, formica*, myra. **Kåtka pesse**, *formicarum domus coacervata*, myrstack. Härav: **kåtkajes**, *formicis abundans*, full med myror.
- Kåtkajes ädnam**, *regio formicis abundans*.
- KÅTMOLISI**, *adv. de illo dicitur, quod ab occidente versus orientem circumfertur sive rotatur, motu solis circuitui contrario*, emot solen, ansols.
- KÅTSET**, *v.n. vigilare*, vaka. **Kåtset ja rokkolet**, *vigilate & orate*, Matt. 26:41. **Kåtset ijab puore merai**, *ad multam noctem vigilare*. **Ketjo ijab kåtset**, *totam noctem pervigilare*, vaka hela natten. **Kåtsetet**, *dim.* litet vaka.
- KÅTSAJET**, *v.n. expergisci*, uppvakna. **Kåtsaje todn kutte ådah**, *evigila, qui dormis*, Ef. 5:14. **Kåtsajastet**, *dimin.* litet uppvakna.
- KÅTSEJE**, *vigilans*, den som vakar. **Ija kåtseje**, *vigil, excubitor*, väktare. **Kåtseje tjalmi**, *oculis vigilantibus*. **Kåtsem**, *subst. vigilantia*, vakande, vaksamhet. **Kåtsemi saure**, *pervigil, vel vigilantia excellens*, den som är mycket vaksam.
- KÅTSETET**, *v.a. facere ut aliquis vigilet, a somno aliquem arcere*, komma en att vaka, hindra en ifrån att sova. **Die mon to kåtsetab**, *quin dormias tibi impedimento sum*, jag hindrar dig ifrån sömn. **Kåtsetastet**, *dimin.* litet avhålla från sömn. **Kåtsetatjet**, *incipere id facere*, begynna att så göra.
- KÅTSE**, *ramus & folia abietis, pini vel juniperis*, kvist av tall, gran eller enträ, tillika med barren. **Kåtsats**, *dim.*
- KÅTSAHET**, *v.n. minus contentum esse*, vara missnöjd. **Kåtsaha anje taina**, *ista re non adhuc satis contentus est*, han är ännu onöjd därmed.
- KÅTSÅT & kåtsat**, *fricare, adfricare*, riva, gnida. **Kätin kåtsat**, *manu fricare*,

skrubba med handen. *Proprie dicitur, quando bacillo vel alio instrumento nimium trahæ celerem motum, in locis declivibus, terram fricando retardamus.*

KÄTTOL, *colica, tormina ventris*, magrev. Jmf. **kåddet**, *unde hæc vox derivatur.*

KÄTTJOT, *cum deriv.* Se **kottjot**.

KÅW & kåwe, *n.s. imago*, bild, beläte. **Kån kåwe le tat?** *cujus hæc est imago?* Även **kåw** eller **kåwa**, *ratio, modus, sätt, manér.* **I le susne wieso kåw**, *miserrimam agit vitam*, han har en usel levnad. **I le sodn almats kåw**, *miserrimus est homo*, han är en eländig man. *Austral.* **kuwe**, *imago*, av finskans "cuwa", detsamma. **Kåwets & kåwåts**, *dimin.* en liten bild.

KÅWAI, *adverbialiter accipitur, non nimia distantia*, ej för mycket långt borta. **Kåwai meren le**, *non ita remotum est, ut attingi nequeat*, det är ej så långt borta, att man ej kan nå dit.

KÅUKO, *n.s. uncus*, krok, hake. *Instrumentum imprimis est, quo utuntur ad retia piscatoria subtus glaciem ponenda, tempore hiemali.*

KÄ, *pron. plerumque interrog. quis?* vilken? **Kä le mo qweime?** *quis est proximus meus?* vem är min nästa? Luk. 10:29. **Keb** eller **käb tije wuordebet?** *quem exspectatis?* **Kån le tat mana?** *cujus hic est infans?* vilkens barn är detta? **Käsa kalka todn tabb waddet?** *cui istud dabis?* åt vem skall du giva det? Härav:

KÄKE, *aliquis*, någon. **Jus käke påta**, *si quis venerit*, om någon kommer. **I käke**, *nullus*,

ingen. **I käke tiete**, *nemo scit*, ingen vet. **Ib mon tåbde käbke**, *neminem cognosco*, jag känner ej någon. **Jus wuoidnebet käbke**, *si aliquem videritis*, om ni ser någon. *Genet.* **kånke**, någons. *Dativ.* **käseke** & sammandraget **käsek**, åt någon. *Dativ. plural.* **käsekit & käitak**, åt några. **Käk witad**, *tertius quisque*, var tredje. **Käk neljad**, *quartus quivis*, var fjärde, etc.

KÄBO, *n.s. conus*, kägla. **Kuosa käbo**, *pomum pini*, grankotte. Finska: "käpy", detsamma.

KÄBRET, se ovan **kebbret**.

KÄDNET, se **kednet**.

KÄH, *adv. demonstr. en, ecce*, se, se där.

KÄHE, *n.a. pauper*, fattig. *Austral.* **köwe**, detsamma, från finskans "köyhä", *pauper*.

KÄJA, *n.s. vestigium*, spår. **Almatjen käja**, *vestigium hominis.* **Kerres käja**, *vestigium trahæ.* **Route käja**, *incisio, cultro el alio instrumento ferreo facta*, sår eller skåra, gjord med kniv eller annat vasst järn.

KÄIGET, se ovan **kalget**.

KÄINO, *n.s. via*, väg. **Käinon paldi**, *juxta viam*, Luk. 8:5. **Kukkes käino**, *iter longum*, lång väg eller resa. **Käinotat**, *vias tuas*, dina vägar. **Käino suorge**, *bivium*, vägskillnad. **Käino wuoseteje**, *dux itineris*, ledsagare, vägvisare. **Käino sjibme**, *cursus, quo tendimus*, vägled, kosa. Även **käino**, *spes obtinendi quod quæritur & medium, quo istud obtinetur*, utväg, förhoppning att få det man söker. **Käino le tunji**, *spes tibi restat, spe destitutus non es*, du har god förhoppning. **Käinots**, *dimin.* en liten väg.

KÄINOT, **käinotak**, *n.s. semita, via*, väg-led,

väg. **Käinotak le taggo**, *ista eundum est via*, den vägen skall man taga.

KÄKET, *v.n.* Se **kiäket**.

KÄL & käla, *n.s.* Se **kiäl**.

KÄLBERT, *n.s.* *nix vento cumulata*, snödriva. Se **filpetak**.

KÄLLETET, *v.n.* & **källetastet**, *dimin.* Se **kalletet**, **kalletastet**.

KÄLLO, *n.s.* Se **kiällo**, *fundus lacus durior*.

KÄLO, *cruor coagulatus*, levrat blod. **Käloh**, *fauces, gula*, strupe. **Kälot** etc. se **kiälot**.

KÄMP, **kämpes**, *celer*, snäll¹⁵⁰. Se **kiämpa**.

KÄNAIMO, *adv. & adj. insigniter, haud parum*, mycket, tämligen. **Känaimo stuores**, *insigniter magnus*, ansenligt stor.

Känaimo muota, *haud parum nivis*, ansenligt mycken snö.

KÄNG, se **kabmak**. Finska: "kängä", *calceus*.

KÄPA, *instrumentum, quo conficiuntur retia piscatoria cassesque*, nätnål. *Bor. Jmf. suoja*. Finska: "käpy", detsamma.

KÄRA, se **kärrek**. Härav:

KÄRATOWET, *v.n. de familiis dicitur, quæ stirpe deficiente exstingvuntur*, säges om släkter, som går ut. **Tatt puolwa käratowi**, *exstincta est illa gens*, den slakten gick ut.

KÄRET, *v.n. ad cacumen arborum elevari*, stiga upp jäms med topparna av träd. **Suowa kära**, *fumus ad cacumina arborum ascendit*, röken stiger upp jäms med skogen. *Etiam de montium apicibus dicitur atque illis incumbente nebula*.

KÄRASTALLET, *v.a. amare*, älska. *Jmf. keres*.

KÄRBMA, **kärbmahas**, **kärbmas** & *Austr.*

kärmas, *serpens, vipera*, orm.

Kärbmahas petti Ewab, *serpens Evam decepit*, 2 Kor. 11:3. **Kärbmab tsabmet**, *occidere serpentem*. Finska: "kärme", detsamma.

KÄRDNE, *n.s. superficies nivis congelata*, en rand av skarsnö. **Kärdsnats**, *dimin. idem*.

KÄRDNOT, *v.n. dum nivis superficies congelatur*, när det blir skare på snön.

Kärdsnostet, *dimin. idem. kärdsnogåtet*, *cum nix congelari incipit*, när det börjar att bli skare på snön. Är mindre än **tjarwet**, se nedan.

KÄRDE, **kärdos**, **kärdot**. Se **kerde** etc.

KÄRESWUOT, se **kereswuot**.

KÄRGET, *v.n. propositum explere, decretis facta jungere*, göra det man har satt sig före. **Siti mannet, walla idtji kärg**, *abire decrevit, verum propositi tenax non fuit*, han ville resa, men kom sig intet därtill. **Kärga kus anje**, *incertum an propositi tenax fuerit*, det är ovisst, om han kommer sig därtill. Finska: "kerkeän", *pertingo*.

KÄRGO, *n.s. expletio sive consummatio propositi*, fullbordande av vad man satt sig före. *Observ. kiäko ipsum est propositum, kärgo autem constituti expletio. I le susne kärgo*, *dubius hæret, utrum proposita absolvat an minus*, han vet ej, om han skall göra eller låta bli det, som han hade satt sig före. Härav:

KÄRGOTEBME, *n.a. qui utrum perficiat, an missa faciat proposita dubius hæret*, tverådigt, en som ej vet, om han skall göra det som han satt sig före, eller ej. **Aptsa kärgotebme le sodn**, *aliquid certo sibi constituere nequit*, han kan ej resolvera sig till något visst.

¹⁵⁰ snabb

KÄRKEM, *n.s. strangulatio*. Se **karkem**.

Även *Boreal. cunæ infantum*, vagga.

KÄRKET, *v.a. strangulare*. Se **karket**. Även **kärket**, *v.n. Austr. constituere*. Se **kiäket**.

KÄRNO, *vas quo conficitur butyrum*, smörkärna. Finska: "kirnu", detsamma.

KÄROT, *v.n. amore capi*, bli kär, se ovan **kerot**.

KÄRR, se **karr**.

KÄRREK, **kära**, *n.s. summitas, imprimis arborum, apex*, översta spetsen, i synnerhet på träd. **Muora kärrekesne**, *in cacumine arboris*, i toppen på träd. Även *flos, corolla herbæ*, blomster, blomma. **Ko kärrek grasesne kalka sodn tossjanet**, *ut flos graminis transibit*, Jak. 1:10.

Superficies, yta. **Tjatse kärrek**, *superficies aquæ*, vattubryn. Även *stirps, genus*, släkte, stam. **Tatte kärrekest le sodn**, *ista ille stirpe ortus est*, han härstammar ifrån den släkten. Även *progenies, posterii* avföda, ättlingar. **Äska so leh kärrekeh wiesomen**, *in vivis adhuc sunt posterii ejus*.

Kärrekats, *dimin.* en liten spets, m.m.

KÄRRETET, *v.n. altercari, jurgare*, ordkastas¹⁵¹. **Kärretien kaskebse**, *altercabantur inter se*, de ordkastades sins emellan. Även *active, circumcingere*, omgiva, omringa. **Kärreti mo färtet harest**, *ex omni parte me circumcinxit*. **Kärretastet**, *dim.* litet ordkastas m.m. **Kärretatjet** & ibland **kärregåtet**, *altercari incipere etc.* begynna att ordkastas, m.m. **Sodn witt kärretatja**, *pro more suo incipit altercari*, han börjar åter, efter sin vana, att ordkastas. **Kärretallet**, *fr. id. qu. kärretet*.

KÄRRETEM, *n.s. altercatio*, ordkrig.

KÄRSELET, **kärselastet**, **kärselatjet**. Se **kyrsolet**, **kyrsolasetet**, **kyrsolatjet**.

KÄRSI, *n.s. fusus*, slända. Finska: "kehrän", *neo*, jag spinner.

KÄRWO, *n.s. Austr. secta, factio*, anhang, parti. **Aut-ålma tai Nazareri kärwon autest**, *princeps sectæ Nazaræorum*, Apg. 24:5.

KÄRÄSTET, *v.n. e colle declivi traha vel instrumentis ligneis, quæ ad pedes alligare solent Lappones, descendere sive decurrere*, åka utför backar med släde eller skidben.

KÄS & käsa, *dativ. cas. pron. kä*, se ovan. *Ablat. käste*, *a quo*, av vilken.

KÄSTAK, se **kestak**.

KÄSATJET, **algin käsatjet**, *trahere cæperunt*, de begynte att draga. Se **kesatjet**.

KÄSELET, *v.a. involvere, implicare*, inväva, insnärja. **Käseli so line piktesi sis**, *fasciis illum involvit linteis*, Luk. 2:7. **Käselowet**, *passiv. involvi*, invävas. *Partic.*

käselowum & sammandraget **käselom**, *circumvolutus*, insnärjd. **Kiäla le käselom juolken pira**, *laqueo pes irretitus est*, snaran har snärjt sig om foten. **Käselastet**, *dim.* litet insnärja. **Käselatjet**, *incipere implectere*, begynna att insnärja. **Ko käselatji**, *cum implecteret*.

KÄSELEM, *n.s. ipse actus, dum qui involvitur*, insnärjande.

KÄSALD, se **kätsald**.

KÄSTAHET, se **kistet**.

KÄT, **käta**, *n.s. manus*, hand. **Waldi so kätast**, *manum ejus prehenderebat*, han tog honom i hand. **Passateke käti pårret**, *illotis manibus comedere*, Matt. 15:20.

¹⁵¹ munhuggas, tvista

Kättest käti, *per manus, de manu in manum*. **Käta låpo**, *vola*, flat hand. **Ålkes kät**, *dextra*, högra handen. **Kårro kät**, *sinistra manus*, vänstra handen.

Sammanställn. **käta-lakke** eller **käta-pelak**, *unimanus*, en som har allenast en hand. **Käta-pele**, *manus altera*, den ena handen. **Muste käta-pele swarka**, *manus altera mihi dolet*, jag har ont i den ena handen. **Käta-saje**, *ansa*, handhåll¹⁵².

Kätatjalog, *chirographum*, handskrift, sammandraget **Kättjalog**, *detsamma*. **Ja erit niami tabb kättjalogeb**, & *delevit chirographum illud*, Kol. 2:14. **Kät-juoks**, *arcus manuarius*, handbåge. *Hujus apud priscos Lappones frequentissimus erat usus, hodie autem rarus*. **Käta-tiewa**, *manipulus, quantum manus capit*, en handfull. **Käta-tiewa kedkist**, *saxa manualia*. *Synon. tjårma-tiewa*, se nedan. (Finska: "käsi", genitiv "käden", *manus*.)

Kätatak & kätataka, *priv. cas. sine manibus*. utan händer.

KÄTEK & kätak, *n.a.* Ålkes eller rektes **kätek**, *qui manu utitur dextera*. **Kårro kätek**, *cui sinistra præstat uti manu*, vänsterhänt. **Kukkes kätek**, *longimanus, cui longæ sunt manus*, en som har långa händer. **Kätek juttus-kus sodn le?** *an manibus istud animal gaudet?* har det djuret händer?

KÄTATES, *n.a. manibus carens*, den som har inga händer.

KÄTATEBME, *iners quidquam fabricandi aut faciendi*, oslög¹⁵³, som ej kan göra något.

Tat neita le aptsa kätatebme kårrot, *suendi plane est hæc imperita puella*. Motsats:

KÄTALATS & kätolats, *Austr. kätelwes*,

peritus quidvis faciendi, faber, den som kan göra allehanda, slög¹⁵⁴. Jmf. **tjeppe**. Finska: "kätewä", *detsamma*.

KÄTATET, *v.a. contrectare, manu tractare*, hantera med händerna. **Kätatastet**, *dimin.* litet hantera. **Kätatastib tabb**, *manu id leviter attingebam*, jag rörde något litet därvid. **Kätatallet**, *frequ. idem quod kätatet*, hantera.

KÄTATALLEJE, *contrectans*, den som hanterar. **Kätatallem**, *subst. contrectatio*, vidrörande, hantering.

KÄTKA, **kätkem**, *n.s. cunæ Lapponum more constructæ*, vaggan, på det sättet gjord som lapparna brukar. (På västerbottniska "kont", "barn-kont".) **Kätka mana**, *infans, qui adhuc in cunis est*, lindebarn, spätt barn. Finska: "cotkut", *cunæ*.

KÄTKET & kätketet, *v.a. infantem fasciis involutum cunis immittere*, linda barnet och lägga det i vaggan. **Tije kalkabet kaudnet manab kätketowum**, *invenietis infantem fasciis involutum*, Luk. 2:12.

KÄTTJET & kätjet, *v.a. videre*, se. **Almats kätja mi tjalmi auten le**, *homo, quod in conspectu est videt*. **Die kätjin åppetes ålmah qweim qweimesi nal**, *discipuli alii alios aspiciabant*, Joh. 13. **Pajel kätjet**, *contemnere*, förakta. **Sodn pajel kätja mo alo**, *semper illi contemptus sum*. **Suddoit pajel kätjet**, *condonare peccata*, förlåta synderna. Även *curam gerere, curare*, sköta, vårda. **Kätja so puorist**, *curam illius habeas accuratam*. **Ålobs kättjet**, *gregem custodire*, akta sin hjord. Även *opem alicujus quærere*, söka någons hjälp. **Ib lam tuste tabb kättjam**, *istam tuam non exspectaveram opem*. **Die tab tuste**

¹⁵² handtag, skaft

¹⁵³ oskicklig

¹⁵⁴ händig, flink, skicklig

- kätjab**, *hoc a te peto*, detta begär jag av dig, väntar jag av dig. **Kätjestet**, *dimin.* något litet och som snarast se. Även *adspicere, respicere*, anse, ha anseende. **Todn ih kätjest almatje personeb**, *non respicis ad personam hominum*, Mark. 12:14. **Kätjest munji**, *aspice me*. **Kätjegåtet**, *incipere videre, contemplari incipere etc.* begynna att se, att beskåda, m.m. **Kätjajet**, *detsamma*.
- KÄTJEJE**, *videns, curam gerens*, den som ser, den som vårdar. **So kätjeje leb mon**, *ego curator sum*, jag är den som har inseende¹⁵⁵ över honom. **Kätjem**, *subst. visio*, syn, seende. Även *cura*, omvårdnad. **Nisun le kätjem peiwen**, *uxor partui est vicina*, hustrun faller snart i barnsäng. Sammansättn.: **Pajel-kätjeje**, *contemptor*, föraktare. **Pajel-kätjem**, *contemptus*, förakt.
- KÄTJESTAK & kätjestem**, *n.s. adspectus, respectus*, anseende. **Pahas kätjestak le susne**, *torvo est adspectu*, han ser grym och ohygglig ut.
- KÄTJO**, *n.s. cura, inspectio*, uppsikt, vård. **Kätjo tawer**, *bona, quorum quis curator est*, egendom, som man har under sin vård.
- KÄTJOK**, *n.a. curæ alicujus commissus*, som står under en annans uppseende och vård.
- KÄTJETET**, *v.a. frequ. contemplari*, beskåda. **Mab lepe kätjetam**, *quod contemplati sumus*, 1 Joh. 1:1. **Landeb kätjetet**, *invisere regionem sive explorare*, bese eller syna landet. **Kätjetin tabb**, *contemplabantur istud*, Luk. 23:35. **Kätjetastet**, *dimin.* litet skåda, som snarast bese. **Kätjetatjet**, *incipere contemplari*, begynna att beskåda. **Kätjetattet**, *facere ut invisatur*, låta besiktiga. Även **kätjetattet & kätjestattet**, *conspici posse*, kunna synas. **I udne rosnest kåså kätjestatte**, *ob nebulosam tempestatem nusquam hodie prospici potest*. Finska: "catzon", *video*, jag ser.
- KÄTJETEJE**, *contemplator*, beskådare.
- KÄTJETEM**, *n.s. contemplatio*, betraktande.
- KÄTS**, *adv. en, ecce*, se, ack se. Jmf. **käh. Käts, tijen Konoges**, *ecce, Rex vester*, Joh. 19:5. **Käts almatjeb**, *ex hominem*.
- KÄTSALD**, *kätseldak, cingulum, cinctus*, gördel, bälte. **Kätseldakeb tjadnet**, *cingulo præcingere*.
- KÄTSALDET**, *v.a. succingere, præcingere*, uppskörta, omgjorda¹⁵⁶. **Sodn kätsaldi kapteb**, *tunicam succingebat*. **Kätsaldastet**, *dimin.* litet omgjorda. **Kätsaldatjet**, *incipere cingere*, begynna att omgjorda. **Kätsaldattet**, *præcingendum curare*, låta omgjorda. Även *præcingere*, omgjorda. **Mubbe kalka kätsaldattet to**, *alius te cinget*, Joh. 21:18.
- KÄTSALDUM**, *cinctus, præcinctus*, omgjordad. **Kätsaldum karwoh**, *vestes succinctæ*, uppskörtade kläder.
- KÄTSKANET & käskanet**, *v.n. appropinquare*, nalkas. **Käskani stadei**, *ad urbem appropinquabat*, han nalkades till staden. **Passeh peiweh kätkaneh**, *dies festi instant*, helgdagarna tillstundar. **Sabbath algi kätskanet**, *Sabbathum cæpit appropinquare*, Luk. 23:54. **Kätskanastet**, *dim.* komma litet närmare, tillstunda. **Kätskanatjet**, *incipere appropinquare*, begynna att nalkas.
- KÄTSKANADDET**, *frequ. idem quod kätskanet*.
- KÄTSKANEM & kätskanaddem**, *n.s.*

¹⁵⁵ uppsikt, tillsyn

¹⁵⁶ spänna ett bälte om

- appropinquatio*, annalkande. **Jabmemen kätskanem**, *appropinquatio mortis*.
- KÄTSKES & kätskos**, *n.a. propinquus, vicinus, qui prope est*, nära belägen, som ej är långt borta. **Kätskes ladde**, *pagus propinquus*. **Kätskos meren le**, *haud procul distat*, han är ej långt borta.
- Kätskes palen**, *nuper*, nyligen.
- KÄTSKET**, *adv. nuper*, nyligen. **Kätsket leb kullam**, *nuper audivi*. **Kätsket påti**, *nuper advenit*, han kom nyligen.
- KÄTTJALD**, se ovan **kitjaltak**.
- KÄTTJELET**, *v.a. periclitari, tentare*, försöka, fresta. **Mandiet kättjelebet mo?** *quid me tentatis?* Luk. 20:23. **Kättjelet kalkab**, *periculum faciam*, jag skall bjuda till.
- Kättjel, jus mattah**, *tenta, an potueris*, försök om du kan. **Kättjelete etjebte**, *examine vosmet-ipsos*, 2. Kor. 13:5.
- Kättjelastet**, *dimin.* litet försöka.
- Kättjelatjet**, *incipere tentare*, begynna att försöka. **Kättjelatji mai, walla arosi**, *conabatur quidem, sed sine successu*.
- Kättejeladdet**, *frequ. idem quod kättjelet*.
- Kättjeladde kaikest famost**, *omnibus viribus enitere*, bjud till med alla krafter. Finska: ”coettelen”, jag försöker.
- KÄTTJELEJE**, *tentator, periclitans*, försökare, frestare. **Kättjeleje leb mon**, *periculum ego feci*, jag är den, som har försökt.
- Kättjeleje wadsi so kâik**, *tentator ibat ad illum*, Matt. 4:3. Finska: ”coettelia”, *tentator*.
- KÄTTJELEK**, **kättjeleke**, *n.a. non tentatus, inexpertus*, oförsökt, obeprövad. **Kättjelek le äska tatt**, *istud non adhuc tentatum est*. Jmf. **freistok**.
- KÄTTJELEM**, *n.s. tentatio, periculum*, frestande, försök. **Tjoutet kättjelemest**, *a tentatione liberare*, 2. Pet. 2:9.
- KÄTTOT**, *v.a. adcurate describere, notas characteristicas alicujus rei adferre, designare*, noga beskriva, utmärka. **Kättoi maggarats lei**, *qualis esset designabat*. Även, *in sacris, divinare*, spå förut, gissa.
- Kätto miji Christe, kä le tatt, jukko to slâwi**, *divinando dic nobis Christe, quis sit, qui te percussit*, Matt. 26:68. **Kättotet**, *frequ. idem*.
- KÄTTOJE**, *designans, divinans*, den som utmärker eller spår förut. **Kättom & ibland kättoswuot**, *designatio, præsagium, divinatio*, utmärkande, sägande förut, spådom.
- KÄUDET**, *v.n. dum cerivatis* se **kiäudet**.
- KÄWET**, *v.a. aliorum vertere sive agere*, vända, omvända. **Tämpeb käwet**, *eqvum aliorum convertere*, vända om hästen.
- Påtsoit käwet**, *rangiferos aliorum convertere*. Jmf. **kawa**.
- KÄUJETET**, *v.n. Austr.* Se **kaunjahet**.
- Käujanet**, detsamma.
- KÄUJETEM**, *n.s. suspensio*, upphängande.
- KÄUJAHET**, *v.n. adherere*, vidhänga.
- Käujahaddet**, *frequ. idem*. **Mo takte käujahaddeh mo ådtjai**, *ossa mea carni meae adhærescunt*, låda vid.
- KÄURA**, *n.a. fortis, robustus*. Se **kiäura**.
- KÖRJO**, *n.s. lætitia*, glädje. Se **kirjo**.
- Körjotet**, *lætari*, fröjdas. Se **kerjotet**.
- KÖRRO**, *n.s. execratio*, svordom. Se **kirro**.
- KÖWE**, *n.a. pauper*, fattig. **Waddetuet tait köwit**, *dari pauperibus*, Matt. 26:9. *Synon. häjo*. Finska: ”köyhä”, detsamma.

L.

LABAST & labask, *acus major, imprimis qua calcei consuuntur*, stor nål, skonål.

LABBAS, från finskans "lammas", se **libbe**.

LABBEK, *n.s. palus*, sump, kärr. Se **sais**.

LABBET, *v.a. deglutire, avidius sorbere, imprimis liquida*, sluka i sig. **Juptseb labbet**, *pulmentum sorbere*. **Labbegåtet**, *incipere deglutire*, begynna att sluka i sig.

LABDO, se **laddo**.

LABLA, *n.s. apertura sive foramen glaciei radii solis aut calore resolutæ*, upptinat hål i isen. På västerbottniska "vak".

Lablats, *dimin.* ett litet hål på isen.

LABLET, *v.n. Jägna labla, glacies dissolvitur, sive aperturis & foraminibus scatet*, det blir hål på isen. **Lablestet**, *dimin.* **Lablegåtet**, *quando glacies incipit resolvi*, när det börjar bli svag is. **Jaureh lablegåte**, *lacus congelati rursus incipiunt resolvi*.

LABLOK, *papilio*, fjäril. **Peiwe lablok**, detsamma, solfjäril.

LABMA & labme, *n.a. pennis orbatus, fjäderlös. De avibus dicitur, quæ, certo tempore, pennas amittunt iterum redituras*, i Norrland: "rugg"¹⁵⁷. **Labma lådde**, *avis, cui pennæ decidere*, en fågel, som fällt sina fjädrar. Jmf. **labmot**.

LABMET, *v.a. verberare, deverberare*, slå, pryglä. **Labmi mo sagga**, *valde me deverberabat*. Kanske från svenskans "förlama".

LABMOT, *v.n. de avibus dicitur, quibus pennæ decidunt*, mista fjädrarna, bli rugg.

Låddeh labmoh kesen, *avibus æstate decidunt plumæ*.

LABMELET, *v.n. catervatim ruere, catervatim proserpere*, hopetals krypa fram, hopetals

framrusa. *Proprie de insectis, ut e. gr. de formicis dicitur, item de avium multitudine evolantium, translate etiam de hominibus turmatim excurrentibus*, säges egentligen om myror och andra insekter, som skocktals krälar, även om en myckenhet flygande fåglar, ibland också om en skara människor.

LABTET, *v.a. findere*, klyva. *Proprie dicitur de radicibus tenuioribus & fissilibus arborum, earumque scissione, ex quibus fissis Lappones restes conficiunt & canistra*.

LABTOTEKES, *n.a. fissilis, qui facile findi potest*, som låter klyva sig. **Labtoteles muora**, *arbor fissilis*.

LABTJE, *n.s. habena*, tøm. **Paggotet labtjai**, *habenam injicere*. Även **peiwe labtjeh**, *radii solares*, solstrålar. Även hos *Austr.* *ligamen*, band.

LADAS, *n.a. oneratus*, lastad. **Ladas wadnas**, *cymba onerata*, en lastad båt. **Katte abma wadnas ila ladas sjadda**, *cave ne cymba supra modum oneretur*, akta att ej båten blir för mycket lastad.

LADD, *n.s. onus sclopeti, telum sclopeto immisum*, skott i en bössa, laddning.

Laddeb wuotjet, *bombardam exonerare*, skjuta ut skottet, utur bössan.

LADDET, *v.a. bombardam armare, globulum in sclopetum inferre*, ladda en bössa. Även **laddet** eller **liddet**, *retia tendere*, sträcka ut nät. **Werbmit låddi diet laddet**, *avibus retia tendere*, sätta ut nät för fåglar.

LADDETIS & laddeteke, *n.a. non oneratus*, oladdad. **Laddetis birso**, *bombarda telo vacua*, en oladdad bössa.

¹⁵⁷ då en fågel ruggar

LADDE, *villa, rus*, bondby, landsbygd.

Wadsin laddai, *ad villam ibant*. **Laddats**, *dimin.* en liten by.

LADDELATS, *rusticus*, en bonde. Även *Svecus*, svensk.

LADDEK, *chamæmorum*, hjortron. Se **ladtek**.

LADDO & Boreal. sladdo, *n.s. palus*, kärr, puss. **Tjatse laddo**, *palus uliginosa*, vattenpuss. **Kaik laddoh tiewin tjatsest**, *omnes paludes aqua repletæ sunt*, alla kärr är fulla med vatten. **Laddots**, *dimin.* ett litet kärr.

LADET, *v.a. invadere, aggredi*, anfalla, gå till. **Piädnak almatjeb ladi**, *canis in hominem involabat*, hunden rusade på människan. Även *cursu contingere studere*, löpa efter, bemöda sig att hinna på. **Ladestet**, *dimin.* litet anfalla.

Ladegåtet, *irruere incipere*, begynna att anfalla. **Ladetet**, *frequ. idem quod ladet*. Även *obviam ire*, gå till mötes. **Attjeb ladeti käinon nala**, *patri obviam ibat*, han gick sin fader till mötes.

LADETATTET, *v.n. posse invadi*, kun[na] angripas eller anfallas.

LADET, *v.a. Austr. in aggerem congerere, coacervare*, lägga upp i en hög, stapla upp. Finska: "ladon", *ordine impono*.

LADJEJE, *coacervans*, den som staplar upp. Finska: "latoja", detsamma.

LADATEM & ladem, *n.s. aggressio*, anfall. Även **ladatem**, *occursus*, möte.

LADNE, *n.s. toga virilis, imprimis quæ jam trita est*, en mansklädnad som är något sliten. *Austr.* jmf. **kapte**.

LADNJA, se **lanja**.

LADO, *n.s. horreum*, lada. **Suoine lado**, *fænile*, hölada. **Ladots**, *dimin.* en liten lada.

LADTEK, *chamæmorum*, hjortron. **Ladtekit tjågget**, *chamæmora legere*. **Ladtekats**, *dimin.*

LADTET, *v.n. maturescere*, bli mogen. *De baccis dicitur & fructibus*, säges om frukt och om bär. **Juo leh tah muörjeh ladtem**, *maturæ jam hæ sunt baccæ*, dessa bären är nu mogna. **Ladtestet**, *dimin.* litet mogna. **Ladtegåtet**, *maturescere incipere*, begynna att bli mogen.

LADTEM, *n.a. maturus*, mogen. *De fructibus*.

LAFÄ, *pulex*, loppa.

LAFET & laffet, *v.n. pulicum & locustarum more salire*, hoppa som loppor.

LAFO, lafo piägga, *ventus mitior meridionalis favonius*, varmt väst-sunnanväder. *Appellatur alias ärjel-alat*.

LAFOL, *n. fågel; rusticulæ minoris alpinæ species*, fjäll-åkerhöns¹⁵⁸, av mindre slaget.

LAGA, *n.s. lex*, lag. **Laga-kirje**, *codex legum*, lagbok. **Laga-manne**, *judex*, domare.

Laga-tieteje & lagan åppes, *juris consultus*, lagfaren, lagklok. **Laga-waddeje**, *legislator*, lagstiftare. **Laga-wittjok**, *litium amans*, en som gärna går till tings. **Lagab waddet**, *lagab takket*, *legem ferre*, stifta en lag. **Lagab katjatet**, *in jus vocare*, lagsöka.

LAGADET, *v.a. Austr.* se **tiwot**.

LAGALATS, *n.a. legitimus, justus*, laglig, tillbörlig. **Lagalats tjåggolusne**, *in legitimo congressu*, Apg. 19:39.

LAGATES, *n.a. illegitimus, exlex, qui leges non curat*, olaglig, laglös. **Lagates diwre**, *homo effrenatam agens vitam*, en självsvåldig och laglös människa. Jmf. **diwre**. **Lagatebme**, detsamma.

¹⁵⁸ fjällpipare?

LAGASTALLET, *v.n. se juris consultum jactare*, skryta av sin lagkloket.

LAGASTET, *v.n. concordare*, se **lakastet**.

LAGET & frequ. lagetet, *v.a. curare*, bry sig om. **Ib mon laget pednikit**, *pecunias non curo*, jag bryr mig ej om penningar. Även **laget**, *ordinare, in ordinem disponere*, laga till, ställa i ordning.

LAGAR, *dispensator, curator*, förvaltare, den som bestyrer om något. **Ib le to lagar**, *in me tui cura non incumbit*, det åligger ej mig att ha omsorg om dig.

LAGATAS & lagem, *n.s. ordinatio, constitutio*, anstalt, inrättning. **Mo lagemest tatt påta**, *me curante istud factum est*, genom min anstalt är det skett.

LAGETS, se **lagates**.

LAGER-MUORA, *laurus*, lagerbärsträd. **Lager muörjeh**, *baccæ lauri*, lagerbär.

LAGGETS, *n. avis aquaticæ, anas*, and, gräsand. En sjöfågel.

LAGGET & lagket, *v.n. prostratum jacere*, ligga nerslagen. **Åker le laggam**, *fundus calamitatem perpessus est, frumentum prostratum est*. **Grase lagka tjuormesest**, *culmi herbarum grandine prosternuntur*, gräset blir nerslaget av hagel. Även *respirare, spiritum ducere*, andas. **Lagka anje**, *spiritum adhuc trahit, (de moriente)*, han andas ännu. Säges om döende.

LAGGRAN, *n.a. se kårsk*.

LAGOM, *n.a. se muddakes*.

LAIDET, *v.a. ducere*, leda. **Laide so kättest**, *manuduc illum*, led honom i handen.

Laidetowum, *præt particip. passiv. ductus*, ledd. **Ulkos laidet**, *educere*, leda

ut. **Pira laidet**, *circumducere*. **Laidestet**, *dimin.* litet leda. **Laidegåtet**, *incipere ducere*, begynna att leda.

LAIDEJE & laidesteje, *ductor, qui ducit*, ledare, den som leder, anförare. **Kussne le mo laideje?** *ubi est ductor meus?*

LAIDEM, *n.s. ductus*, ledande, anförande.

LAIDETALLET, *v. pass. duci*, ledas. Även *corrumpi vel (ut ita dicam) seduci*, förledas, förföras. Jmf. **willetallet**.

LAIDETALLEJE, *seductor sive corruptor*, förförare.

LAIDETALLEM, *n.s. corruptio*, förförelse.

LAIIDO, *n.s. iter*, resa, väg. **Kukkes laido munji le**, *iter mihi est longum*, jag har lång väg. **Laidob alletet**, *iter conficere*, fullända resan. **Kaskalaidon lepe**, *medium confecimus iter*, vi är komna halvvägs. **Laidots**, *dimin.* en liten resa, ett litet avstånd. Jmf. **käino**.

LAIIDOK, *n.a. qui se duci patitur*, den som låter sig ledas, som kan ledas. *De animalibus freno non reluctantibus dicitur*, säges om kreatur, som låter leda sig.

LAIIGE, laike, *n.s. filum, proprie laneum*, ullgarn. Även *lineum filum*, linnegarn. **Kerdok laige**, *filum non geminatum*, otvinnat garn. **Laigats**, *dim. idem*.

LAIGET, *v.n. avium & imprimis culcolorum more canere*, gala som göken. **Giäka laiga**, *cuculus cantat*, göken gal.

LAIJES, se ovan **klaiwes**.

LAIKE, laikes, *n.a. piger*, lat. **Laikes almats**, *homo piger*, en lat människa. **Alet laikes**

- orro**, *ne sitis pigri*, Rom. 12:11. **Wesjat laike**, *admodum piger*, lat-buk. Finska: ”laiska”, *piger*.
- LAIKESWUOT**, *laikotwuot & laikot*, *n.s. pigritia*, lättja. **Laikotestat tatt le sjaddam**, *tua id factum est pigritia*, det har skett genom din lättja. **Laikotinas sodn älekebs massi**, *pigritia sua & incuria gregem perdidit*.
- LAIKASTALLET**, *v.n. pigritiæ indulgere*, lättjas, vara lat. **Sodn laikastalla aimobs tjada**, *otiosam traducit ætatem*.
- LAIKOT**, *v.n. otio se dare*, bli lat. **Laikomen leb talle**, *otiosus nunc fieri incipio*, jag börjar nu att bli lat. **Laikogåtet**, *incipere fieri otiosum*, begynna att bli lat.
- LAIKO**, *laigo*, *n.s. debitum*, skuld. **Stuora laiko**, *magnum debitum*, en stor skuld **Laikob metetet**, *debitum remittere*, giva efter¹⁵⁹ skulden. **Laikost luowes**, *ære liber alieno*, skuldfri. **Laikoit tåpot**, *æs alienum contrahere*, taga på kredit. **Laikoit makset**, *nomina expedire*, betala skulden. Jmf. **welke**.
- LAIKOKES**, *laikoges*, *debitor, qui debet*, gäldenär, den som är skyldig. **Man ädnak le todn mo Herrai laikokes?** *quantum debes Domino meo?* Luk. 16:5. Synon. **welkoges**.
- LAIKOLATS**, detsamma som **laikokes**. **Sodn auti kottjoi fært kutteb so Herran laikolatjist**, *advocabat unumquemque debitorum Domini sui*, Luk. 16:5.
- LAIKOTALLET**, *v.a. vendere ementis fide*, borga ut, lämna på kredit.
- LAIKOTET**, *v.r. Austr. & laikodattet*, *ære se obruere alieno, æs alienum contrahere*, sätta sig i skuld.
- LAINA**, *n.s. mutuatio*, lån. **Lainan waddet**, *mutuo dare*, låna. Finska: ”laina”, detsamma.
- LAIPE**, *n.s. panis*, bröd. **Laipe ulkots**, *crusta panis*, brödskorpa. **Laipob takket**, *panem coquere*, baka bröd. **Kordne laipe**, *panis hordeaceus*, kornbröd. **Kuopom laipe**, *panis mucidus*. **Laipats**, *dimin.* ett litet bröd.
- LAIPOT** och ibland **laipotallet**, *panem facere, pinsere*, baka bröd. **Tärdnoh leh laipomen**, *panem faciendo occupatæ sunt ancillæ*. **Laipoje & laipe takkeje**, *pistor*, bagare. Jmf. **bakoje**.
- LAIRE**, *n.s. argilla*, lera. **Laire kare**, *vas testaceum sive figulinum*, lerkärl. **Laire litte**, detsamma. **Laire litti takkeje**, *figulus*, krukmakare. **Lairest le tat ata**, *argillaceum hoc est*, detta är av lera.
- LAIRET**, *v.a. argilla obducere*, bstryka med lera. **Wuobneb lairet**, *caminum argilla obducere*.
- LAITAK**, *n.a. vituperatus*, lastad. **Laitak kalwo**, *merx vitiosa*, oduglig vara.
- LAITET**, *v.a. vituperare, obrectare*, lasta. **Mab muste laitah?** *quid me vituperas?* **Kåsse laitetowi, idtji ruoptot laite**, *cum vituperaretur, non vituperabat*, 1 Pet. 2:23. **Laitestet**, *dimin.* litet lasta. **Laitegåtet & laitajet**, *incipere vituperare*, begynna att lasta. Finska: ”laitan”, *vitupero*.
- LAITETATTET**, *v.n. posse vituperari*, kunna lastas. **I tatt laitettatte**, *culpari istud non potest*, det kan ej lastas.
- LAITEJE**, *vituperator*, lastare, den som lastar. **Laitem**, *subst. vituperatio*, lastande. Se **laito**.
- LAITAR**, detsamma som **laiteje**. **Laitares**,

¹⁵⁹ efterskänka

- detsamma. **Laitareswuot**, *subst. obtrectatio, calumnia*, förklenande, förtal.
- LAITEK**, *n.a. non vituperatus*, olastad. **I sodn luite aktebke laitek**, *omnibus & singulis ille obtrectat*, han lämnar ingen otadlad.
- LAITETAKES**, se **laitar**. Även *vituperabilis*, lastvärdig. Jmf. **laitak**.
- LAITET & lait**, *v.n. desistere, desinere*, upphöra, vända igen. **Ko laiti hålemest**, *cum desineret loqui*, när han upphörde att tala. **Kåsse kalkah todn laitet pargemest?** *quando labore desistes?* när skall du upphöra att arbeta? *Synon. heitet, orrojet*.
- LAITATEKE**, **laitatkenna & laitatketta**, *n.a. & adv. sine intermissione, continue, continuus*, oupphörlig, utan uppehåll. **Laitateke pargoh**, *labores continui*. **Rokkolete laitateke**, *orate sine intermissione*, 1 Thess. 5:17.
- LAITO**, *n.s. vitium, culpa*, last, lyte. **Epe laitob kaudne**, *culpam invenimus nullam*, vi finner intet fel.
- LAITOK & laitos**, *n.a.* Se **laitak**.
- LAITOTAK**, **laitoteke**, *n.a. inculpatus, qui caret culpa*, ostrafflig.
- LAIWASK**, *cos*, brynsten. Se **saijem**.
- LAIWET**, *v.n. non adhærescere*, icke fastna vid. *Proprie de retibus, cum ad fundum iniquum lacuum non adhærescunt*, säges egentligen om nät, när de ej fastnar vid sjöbotten, ehuru den är ojämn.
- LAKA**, *formativum adverbiorum, certum indicans modum, cui respondet Sveticum istud -aktig*. **Tjåskeslaka le udne**, *subfrigida hodie est tempestas*, det är något kallt idag. *Obs. quando nomini adjectivo in fine additur laka, adverbium est, e.gr.*
- mainetes, inculpatus**, oskyldig. **Mainetes-laka, inculpato more**, på ostraffligt sätt.
- Paha, malus**, ond. **Paha-laka, pravo modo**, på elakt sätt.
- LAKATS & lakasats**, *vox, quæ adjectivis additur, ad certam aliquam designandam qualitatem, ut Sveticum illud -aktig; e.gr.* **Tjåskeslakats talke**, *tempestas frigidula*, något kall (kallaktig) väderlek.
- Kålkoslakats**, *aliquantum tardus*, sölaktig. *Etiam seorsim ponitur estque ejusdem significationis ac talis, ejusmodi*, sådan.
- To lakatjeb ib kaudne**, *tui similem non invenio*, jag finner ej din like, en sådan som du. **Kåts, mann lakats tat le**, *vide, qualis hic sit*, se hurudan denne är. **Tann lakats le todn**, *talis tu es*, en sådan är du. Sammansättn. **Akta-lakats, aktlakats, æqualis, similis**, lika beskaffad, likadan. **Aktalakatjeh mije lepe**, *æquales sumus*, vi är jämlika.
- LAKE**, *n.s. ratio, mos*, sätt, plägsed. **Eme le tatt so lake**, *iste apud illum invaluit mos*. **Die le mija lake naute**, *ita in moribus est nostris*, så är vår sed. **Mann lakai kalkab mon tabb tjälgestet?** *qua ratione istud explicabo?* på vad sätt skall jag förklara det? **Kutte lakai?** *qua ratione?* på vad sätt? *Dicitur etiam kutte laka, quomodo?* huru, på vad sätt?
- LAKASTET**, *v.n. consentire, convenire*, komma överens. **Epe lakaste**, *minus concordēs sumus, dissentimus*, vi kommer ej överens.
- LAKET**, *v.a. percutere*, slå, slå till. Jmf. **reiwetet. Laki famoist**, *omnibus viribus percutiebat*, han slog till av alla krafter.

- Sodn le lakam mo såbbin**, *baculo me percussit*. Finska: ”lyckän”, *pello, trudo*.
lakestet, *dimin.* slå till något litet.
Lakegåtet, *incipere percutere*, begynna att slå. **Lakatallet**, *frequ. id. ac. laket*.
Lakatalli äljost, *valde percutiebat*. Även **passivt**, *percuti, vapulare*, bli slagen.
LAKETET, *v.a. curare*, bry sig om. **Ib laket**, *non curo*, jag bryr mig ej om.
LAKK & lakka, *adv. prope*, nära. **Staden lakk**, *prope urbem*, nära vid staden. **Ila lakka**, *justo propius*, alltför nära. *Comparat. lakkab & lakkabut, propius*, närmare. **Påte lakkabesi**, *accede propius*, kom närmare. **Lakkabesne le sodn**, *propior ille est*, han är närmare. *Superl. lakkamust & lakkamusta, proxime*, närmast. Finska: ”liki”, *prope*, ”lähelle”, *detsamma*.
LAKKE, *n.s. pars dimidia*, halva delen, halvpart. **Wadde sunji lakkeb**, *da illi dimidium*. Sammansättn. **kaska-lakke**, *dimidia pars itineris*, halvvägs, halva delen av resan. **Käta-lakke**, *unimanus*, enhänt; även *iners, fabricandi indoctus*, oslög.¹⁶⁰
Tjalme-lakke, *monoculus*, enögd. Se **tjalme pelak**, som är brukligare. Även **neita-lakke**, *puella misera*, en stackars och eländig flicka. **Ålma-lakke**, *vir misellus*, en ynkelig karl. Jmf. **kuowa**.
LAKKAS, lakkes, *n.a. propinqvus*, när, nära belägen. **Lakkas sita**, *vicus propinqvus*, en nära belägen by. **Lakkas passe**, *festum instans*, tillståndande högtid. **Lakkas lawe**, *consangvineus*, närskyld¹⁶¹. *Comparat. lakkab, propior*, närmare. *Superl. lakkamus*, den närmaste. Finska: ”lähimäinen”, *proximus*. Jmf. **jåksos**.
LAKKAS-LAKA, lakkes-laka, *adv. non procul, haud longe*, tämligen nära.
LAKKANET, *v.n. appropinqvare, propius advenire*, nalkas, komma närmare.
Lakkan, *accede propius*, kom närmare.
Lakkanin laddai, *appropinqvabant pagum*, Luk. 24:28. **Lakkanam leb talle autebist**, *propior nunc sum atque antea fui*. **Lakkanastet**, *dimin.* komma litet närmare. **Lakkanatjet**, *incipere appropinqvare*, begynna att komma närmare. **Lakkanaddet**, *fr. idem ac lakkanet*, komma närmare. Jmf. **autanet, aldanet, tabbanet, kätskanet**.
LAKKANEJE, *appropinqvans, propius accedens*, den som kommer närmare.
LAKKANEM, *n.s. appropinqvatio, dum aliquid propius advenit*, annalkande.
LAKKATET, lakketet, *v.a. facere ut propius accedat, propius adferre*, bringa närmare. **Lakkate tek**, *adfer huc propius*, för närmare hit. **Lakkatet kalkab tann rajai**, *illuc propius adferam*. **Lakkatastet**, *dimin.* bringa litet närmare. **Lakkataste munji tjatsest**, *adfer mihi aquam*, giv mig hit vatten. **Lakkatatjet**, *propius adferre incipere*, begynna att bringa närmare. **Lakkatattet**, *facere ut propius adferatur*, låta bringa närmare. Även *posse propius adferri*, kunna bringas närmare. **I tat lakkatatte**, *hoc propius adferri nequit*, detta kan ej föras närmare intill.
LAKKATEJE, *appropinqvare faciens, propius adferens*, den som bringar närmare. **Lakkatem**, *subst. ipse actus propius adferendi*, tillförande, då något bringas närmare.

¹⁶⁰ ohändig, oskicklig

¹⁶¹ nära besläktad

LAKKET, *v.n. desinere*, upphöra. Finska: "lackan", *desino*. Vanligare

LAKKETET, *frequ. cessare facere*, laga att upphöra. Även *deserere*, övergiva. **Mo årben le lakketa mo**, *soror mea me deseruit*, Luk. 10:40.

LAKKEDATTET, *v.a. desvefacere*, avvänja. **Lakkedattem**, *subst.* avvänjande.

LAKKOT & lakkotallet, *v.a. palpari manu*, klappa med handen. **Lakkotalli mo niärab**, *palpatus est mihi*.

LAKKOTS, *n.a. dimidius*, halv. **Lakkots pargo**, *opus, cujus non nisi dimida pars absoluta est*, halvgjort arbete. Även **lakkotes**, *subst. dimidium*, halvpart. **Lakkotesi qwodet**, *facto desistere caepo*, lämna halvgjort det man har börjat. Jmf. **lakke**.

LAKKULA, *clavis*, nyckel. Se **tjuotak**. Finska: "lucku", *sera*.

LAKO & lakko, *n.s. congio, necessitudo*, släktskap. **Koktes le lakko mono kaskan?** *quænam nos inter est necessitudo?* **Maka lako**, *affinitas*, svågernskap.

LAKTSA, se ovan **kappa**.

LALET, *v.a. incubare ova*, ligga på äggen. *De avibus dicitur*. **Lådde lala monnit**, *avis incubat ovis*, fågeln ligger på äggen.

Lalestet, *dimin. Lalegätet*, *ovis incubare incipere*, begynna att ligga på äggen.

LALEJE, *partic. ovis incubans*, den som ligger på äggen. **Laleje lådde**, *avis ova incubans*. **Lalem**, *subst. ipse actus, dum istud fit*, liggande på äggen.

LALETUM, **laletum monneh**, *ova, quæ incubuit avis*, värmd, utlegad. Säges om ägg, som fågeln legat uppå.

LALETET, *ova avibus supponere, ut illis incubent*.

LAM, *particula, qua plusquamperfectum tempus verbi auxiliar. negativi ib formatur*. **Ib lam påtam**, *non veneram*, jag hade ej kommit. **Ib lam autebut kullam**, *antea non audiveram*. **Eime lam wuoidnam**, *non videramus*, vi hade ej sett. **Eite lam jakkam**, *non credideratis*, ni hade inte trott. Jmf. **ib**, **eime**.

LAMB, *n.s. agnus*, lamm. Jmf. **libbe**.

LAMES, *n.a. mutilus, mancus*, ofärdig, förlamad. **Lames lådde**, se **labma**.

LAMOT, *v.n. Austr.* Se **labmot**.

LAMKET, *v.n. prosternere se, abscondere se*, lägga sig ner, gömma sig undan. **Repe lamki tassa**, *vulpes illic se abscondebat*.

LAMPO, *lucerna*, lykta, lampa. **Lampo**, *cum lucernis*, Joh. 18:3. Finska: "lamppu", *detsamma*.

LANA, *ustrina, qua liquatur pix*, tjärddal.

LAND, **landa**, *n.s. regio*, land, landskap.

Muora land, *regio silvosa*, skogbevuxet landskap. **Aitigi-land**, *patria*,

fädernesland. **Landast rajetum ålma**, *exul, in exilium pulsus*, landsflyktig, förvist utur landet. **Landa kälker**, *circumvagus*,

landstrykare. Jmf. **kälkarwes**. **Landa-lake**, *mos regionis*, lands-sed. **Landest tjägget**, *e terra legere*, plocka av marken.

Tjaskib so wuolos landi, *humi illum prosternebam*, jag slog honom ner till marken. *It. transl. pro incolis regionis alicujus*, invånare. **Åbbå land wuolga**, *omes abeunt incolæ*, alla invånare i landet far bort. **Tjåggom li ädna land**, *magnus erat cætus hominum*, en stor myckenhet av folk hade församlat sig. Sammansättn.

landa-käino, *iter terrestre*, landväg.

- Landa-raje**, *limes, terminus regionis*, landskillnad, gräns. **Landa-lokk eller landa-lokko**, *omnes & singulæ regiones, regiones quam plurimæ*, alla länder, ganska många länder. **Sodn kálka landa-lokk**, *plurimas ille pervagatur regiones*, jmf. **lokk**. **Lands-Herra**, *Præfectus Provinciæ*, landshövding.
- LANDASKATS**, *genet. landaskatjen, qui regionem aliquam possidet, possessor fundi*, landägare, jordägare.
- LANG**, *adv. juo lang, jam dudum*, längsedan. **Juo lib mon lang kullam tabb**, *jam dudum istud audivi*, jag har längesedan hört det. **Lang autelen lijeb pátam**, *longe antea veneram*, jag hade kommit långt förut. Jmf. **ådna**.
- LANGE**, *dies parasceves*, långfredag. **Lange wakko**, *sabbathum magnum*, dymmelveckan.
- LANGKESET**, *v.n. fragorem edere*, smälla, giva då ifrån sig. *Proprie de fragore, quem edit bombardæ, dum exoneratur, qui e longinquo auditur*.
- LANJA**, *n.s. plica*, fäll, veck. **Ädnam lanja**, *stratum terræ*, jordvarv. **Kedke lanja**, *stratum lapideum*, stenbädd eller varv. **Karwo lanja**, *plica sive ruga vestis*, ett veck på kläder. **Färteb lanjab åtset**, *singula loca perscrutari*, söka i alla vinklar och vrår. **Pakte lanja**, *angusta inter montium præcipitia via*, en bergsklyfta, eller smal väg emellan bergsbranter. Även *fissum*, spricka. **Muora lanja**, *fissura ligni*. Man säger även **ladnja**.
- LANJA**, *n.a. stratis constans & lamellis*, bestående av varv, bladig. **Mådde lanjak**, *multiplex*, mångfaldig, som består av många varv. Även **lanjak muora**, *lignum fissum sive rimosum*, ett sprucket trä. **Sutte lanjak**, detsamma som **mådde lanjak**.
- LANJE**, **lanjes** & *dimin. lanjats, virgultum, arbustum*, småskog, en telning. **Såke lanje**, *virgultum betulinum*, små björkskog. Jmf. **läkisma**.
- LANJES**, *parvis obsitus arboribus & virgultis*, bevuxen med småskog.
- LANK**, *gausape lanetum, pannus laneus crassior*, rya, tjockt ylletyg. *Austr.*
- LAPA**, *n.s. planta pedis*, fotblad, fotsula. **Lapast le**, *æger est planta pedis*. Även *spelunca, antrum*, håla, grop. *Obs. lapa dicitur spelunca in rupibus, non arti sed naturæ ortum debens*. Bergsreva¹⁶².
- Lapait tjagnet**, *speluncas intrare*, gå in i bergsrevor. Finska: "lowi", *spelunca*.
- LAPASK**, se **labast**.
- LAPPET**, *v.a. perdere, amittere*, borttappa, förlora. **Pednikit lappet**, *pecunias perdere*. **Mab le todn lappam?** *quid perdidisti?* vad har du tappat bort? Även *relinquere*, lämna. **Lappe tasa**, *relinquere heic*, lämna här. Jmf. **qwodet**. Även **melkeb lappet**, *lac coagulare*, ysta mjölk, se **lappet**. **Lappetet**, *dim.* litet borttappa. **Lappegåtet & lappajet**, *incipere perdere, relinquere incipere*, begynna att tappa bort, m.m. **Lappetet**, *frequ. amittere, perdere*, borttappa. **Ib kalka to lappetet**, *non te amitam*. Även **wermeb lappetet**, *rete piscibus ponere*, lägga ut nät. Även *oblivisci, memoriam alicujus rei amittere*, förgäta, glömma bort. **Ale lappet mab leh läram**, *noli quæ didicisti oblivisci*, glöm

¹⁶² bergsskrevan

- ej det du har lärt. Även *lac coagulare*, ysta, se **läppetet**. **Lappetatjet**, *incipere amittere etc.* begynna att förlora, m.m.
- LAPPOM**, *n.a. amissus*, borttappad. **Lappom pardne**, *filius perditus*, en förlorad son. **Lappom sauts**, *ovis perditus*.
- LAPPETUM**, *n.a.* detsamma som **lappom**. Även om nät. **Lappetum werme**, *rete piscibus positum*, utlagt nät för fisk.
- LAPPOT**, *v. pass. perdi*, borttappas, förloras. **Katte abma lappo**, *cave ne admittatur*, akta att det ej förkommer. Även *perire*, förgås, fördärvas. **Sodn i kalka lappot**, *non peribit*. **Erit lappot**, *amitti*, förloras. **Erit lappom**, *amissus*, förlorad. **I aktek sijest le erit-lappom**, *ainat tatt erit lappom mana*, *nemo illorum est perditus, nisi filius ille perditionis*, Joh. 17:12. **Lappostet**, *dimin.* litet borttappas. **Lappogåtet**, *amitti incipere*, begynna att borttappas.
- LAPP**, se **lapa**. *Item gentis Lapponicæ nomen*. Finska: "lappalainen", detsamma. *De nominis origine varias varii fovent opiniones Auctores, de quibus alio agendum erit loco*.
- LAPPASTUTTET**, *v.a. suffocare*, förkväva.
- LAPPO**, *muscus teres & longus, qui arboribus, imprimis abieti succrescit*, mossa, som växer på träd. På norrländska "lav". Härav:
- LAPPOSTET**, *v.n. muscum colligere arborum*, samla mossa från träd. Även **påtsoh leh lappostemen**, *rangiferi musco pascuntur arborum*, renarna äter mossa från träden.
- LAPSE**, *n.s. ros*, dagg. **Lapse kattja, ko årjel piägga kalka påtet**, *ros ventum antecedit meridianum*. **Lapest luwat**, *rore madefieri*, bli våt av dagg. *Synon. suoldne*.
- LAPSET**, *v.n. rorari, rore madere*, bli daggig. **Grase le lapsom**, *rorant herbæ*, gräset är daggigt. Sällsynt förekommande.
- LAPSOS**, *n.a. roscidus*, se **suoldnos**.
- LAPTET**, *v.a. elevare, attollere*, upplyfta. **Uwe wermeb lapta**, *vi fluminis rete attollitur*.
- LAPTJET**, *v.n. evolare*, flyga upp. *Proprie est avium*, säges egentligen om fåglar. *Dicitur etiam nonnunquam de hominibus subito exsurgentibus & aliquorsum ruentibus*, säges ock om människor. **Laptji so lusa**, *advolabat ad illum summa celeritate*, han for till honom med ganska stor hastighet. Jmf. **haletet**.
- LASE**, *sera*, lås. **Lase litte**, *repositorium sera clausum*. **Laseb tåjet**, *claustrum revellere*, bryta upp låset. **Laseb tjoutet**, *reserare*.
- LASET**, *v.a. sera claudere, obserare*, sätta lås för, låsa igen. **Lase ukseb**, *claude ostium sera*. Motsats: **tjoutet**. **Lasetet**, *frequ. obsignare*, besegla.
- LASEM**, *n.s. oclusio*, igenläsning¹⁶³.
- LASSA**, *n.s. vehes*, lass. **Muora lassa**, *vehes lignorum*, ett vedlass. **Lassab piejet**, *onus imponere*, lassa på.
- LASSET**, *v.a. onus imponere, onerare*, lägga lass uppå.
- LASSE**, *n.s. augmentum, additamentum*, tillökning. **Lassen kalkah todn tab ådtjot**, *hoc in accessionem accipies*.
- LASSETET**, *v.a. addere, augere*, tillägna, tillöka. **Lassetet todn påtah**,

¹⁶³ Borde väl vara "igenläsning".

- additamentum dabis. Die tabb lassetah, illud ipsum addis, det lägger du till. Lassetastet, dimin. litet påöka. Lassetatjet, addere incipere, begynna att tillägga. Lassatallet, frequ. idem ac lassetet.*
- LASSANET**, *v.n. increscere, augeri, tillväxa, förökas. Tjatse lassana, aqua accrescit. Manah munji lassaneh, liberis augeor. Lassanastet, dimin. litet förökas. Lassanasti mai, pauxillum quidem adauctum est, det öktes väl äntligen till något litet. Lassanatjet, augescere incipere, begynna att förökas. Lassanaddet, frequ. augescere, förökas.*
- LASSJAST**, *adv. cum prospera valetudine, med hälsan. Lassjast wiesob, bene valeo, jag har god hälsa.*
- LASSJE**, *lassjes & ibland lasje, lassjok, n.a. macer, mager. Aptsa lassje, valde macilentus, ganska mager. Lassjes sauts, ovis macilenta. Även lassjes, lassjok, sanus, frisk, sund. Lassjes almats, homo prospera fruens valetudine.*
- LASSJOT**, *lasjot, v.n. macrescere, bli mager. Lassjanet, detsamma (obrukligt). Lassjostet, dimin. bli litet magrare. Lassjogåtet, macrescere incipere, begynna att bli mager.*
- LASSJOTET**, *lasjotet, v.a. attenuare, extenuare, göra mager. Lassjotastet, dimin. göra litet magrare.*
- LASSJOTATJET**, *v.n. convalescere incipere, valetudinem incipere recuperare, begynna att bli frisk.*
- LASSKA & Austr. lasskem**, *n.s. benignitas, reconciliatio, godhet, benägenhet, förlikning. To lasska, tua bonitas, din godhet.*
- LASSKETET**, *v.n. convenire, consentire, komma överens. Die lassketikan naute, (dual.) ita inter illos conventum est, de två kom så överens. Lassketastet, dimin. komma något litet överens. Lasskatallet, frequ. id. ac lassketet. Åh matte lasskatallet, consentire nequeunt, de kan ej komma överens.*
- LASSKETAKES**, *n.a. placabilis, qui facile placatur, försonlig. Austral. lasskemas, detsamma.*
- LASSKETEKE**, *n.a. implacabilis, oförsonlig.*
- LASSKETEJE**, *reconciliator, medlare, den som försonar.*
- LASSKALTAK, lasskalem & lasskatem**, *n.s. conventum, pactum, avtal, överenskommelse. Maggar li tijen lassketem? quale vestrum erat pactum? hur hade ni kommit överens?*
- LASSKALDATTET, lasskelet, v.a. reconciliare, förlika, försona. Tåroles almatjit lasskelet, discordes reconciliare, förlika oeniga människor.**
- LASSKALDATTEM**, *n.s. reconciliatio, försoning.*
- LASSKATALLEM**, *n.s. se lasskaltak.*
- LASSMOK**, *n.a. vegetus, agilis, vig, mjuk. Dicitur de membris corporis, quæ agilia sunt simulque gaudent vigore, säges om en vig och frisk kropp, som har styrka. Lassmok kroppe, corpus vegetum, en sund kropp.*
- LASSMOT**, *v.n. revigere, reviviscere, bli frisk och sund. Emolliri, mjukna. Lassmom le talle mo kroppe, corpus jam meum vegetum factum est. Lassmostet, dimin. friskna litet till, litet mjukna.*

- LASSMOTET**, *v.a. vigorem addere & agilitatem, vegetare*, göra snäll¹⁶⁴ och frisk, uppfriska. Även *commovere*, beveka. Jmf. **niuoretet**.
- LAST**, *lasta, n.s. frons, folium*, löv, blad.
Rapkeseje last, *folium quod huc illuc vento agitur & propellitur*, ett ruskande löv, 3 Mos. 26:36. **Lasta muora**, *arbor frondea*, lövträd. **Lasta le wuotjemen**, *nemora frondescunt*, lövet skjuter fram. **Lasta kâti passe**, *festum tabernaculorum*, Joh. 7:2.
- LASTATET**, *lastet, v.a. fronde ornare*, pryda med löv. **Kåteb lastatet**, *casam fronde ornare*, pryda kojan med löv. *It. apud Boreal. cortice arborum præparato macerare*, barka. Jmf. **barkotet**.
- LASTOTES**, *ad frondem pertinens*, som hör till löv. **Lastotes qweleh**, *pisces, qui illo capiuntur tempore, quo frondes ex arboribus decidunt*, fisk som fångas den tiden, då lövet avfaller.
- LASTAK**, *n.a. frondeus*, lövrik.
- LASTEK**, *n.s. assis sive tabella lignea longior, latitudine exigua*, ett långt och smalt bräde, en list av trä.
- LASTOT**, *vituperare*, lasta. Se **laitet**.
- LATERET**, *v.n. otio indulgere*, lättjas.
- LATJET**, *v.a. parare*, tillreda. **Sängob latjet**, *lectum sternere*, bädda sängen. **Peudeb latjet**, *mensam instruere*, duka bordet. Härav:
- LATJA & latjau**. *Ita appellantur sponsi sponsæque parentes, sive illi, quorum liberi matrimonio conjuncti sunt*, så kallas de, vilka giftat tillsammans sina barn. *Dual. Latjawatjeh, genitiv. latjawatji. Latjawatjeh sâi lepa, connubio illorum conjuncti sunt liberi*, dessas barn har ingått äktenskap.
- LATJO**, *n.s. lectus, stratum*, säng, bädd.
- LATKET & Boreal. larket**, *v.a. occidere, cædere*, slå ihjäl. **Sitakus ai latket mo, nau ko ikto latkih tab Egypten ålmab?** *visne me quoque cædere, ut heri virum Ægyptium interfecisti?* Apg. 7:28. Även *percuttere*, slå. **Klakkain mo latki**, *baculo me percutiebat*, han slog mig med käppen.
- LATKOTET**, *frequ. idem ac. latket*.
Latkogåtet, *cædere incipere*, begynna att slå ihjäl.
- LATKODATTET & latkotattet**, *v.a. interficiendum sive cædendum curare*, låta slå ihjäl, låta slå. **Latkodatte såbbin**, *baculo percutiendum cura*.
- LATKET**, *n.s. sive adv. Latket le wadset jägnan nala, non sine periculo prolabendi seque vehementer impingendi, super lubricam glaciem itur*, det är fara att falla och stöta sig, när man går på hal is.
- LATKANET & Boreal. larkanet**, *v.n. perire, lapsu aut ictu exanimari*, falla till döds, bli ihjälslagen. **Raideresest kattjai ja latkani**, *lapsu scalarum exanimatus est*, han föll sig till döds av en stege. **Latkanastet**, *dimin. collisione vel lapsu lædi*, stöta sig, falla och slå sig illa.
- LATKEM**, *n.s. occidio, cædes*, dråp, dräpande.
- LATKANEM**, *n.s. mors violenta, lapsu aut verberibus oppetita*, vådlig död av fall eller hugg.
- LATO & ibland latek**, *n.s. vestigium in nive factum instrumentis ligneis, quæ, nivem commodius ingrediendi caussa, pedibus aptant Lappones atque Fennones*, spår i snön efter skidor. Jmf. **juone, käja**. Finska: "latu", detsamma.

¹⁶⁴ snabb

LATSKA, latsketet etc. se **lasska, lasketet**.

LATTAS, *n.s. artus, membrum*, lem.

Kroppen lattaseh, *membra corporis*.

Lattasi swarkeh, *dolores articulorum*, värk i lederna. **Käta lattas**, *artus manus*, handled.

LATTASATTA, *membris carens, mancus, mutilus*, lemmalös, lytt. Matt. 18:8.

LATTESTET, *v.a. membra artusque disjungere*, skilja lederna ifrån varandra, sönderleda.

LATTE, *n.a. cæruleus*, blå. **Latte paino**, *color cæruleus*, blå färg. **Latteb painetet**, *colore cæruleo tingere*, färga blått. Även **latte subst. pavementum**, golv. Jmf. **guelpe**. Finska: "laattia", detsamma.

LATTOT, *v.n. spectri instar oberrare*, spöka. Även, *varias formas assumere, varios capere gestus, gesticulari*, taga åtskillig skapnad uppå sig, gyckla. **Latto slaje-lokk lakai**, *variis modis gesticulatur*. *Obs. perperam in theologicis accipitur pro simulare, qui error a confusione vocum Svecanarum "skrymta" & "spöka" ortus est.*

LATTOK & lattokes, *qui dicto modo se gerit*, den som spökar, som bär sig underligt åt.

LATTOKWUOT & lattokeswuot, *n.s. spectrum, gesticulatio*, spöke, gycklande.

LAUGO, *n.s. lavatio*, bad, lögning. **Laugok ebne**, *vas in quo lavantur infantes*. **Laugob läggetet**, *balneum calefacere, aquam tepidare, qua lavetur infans*, värma vatten, varmed barn må lögas. *Obs. sæpe & fere quotidie hac ratione infantes lavant Lappones.*

LAUGOT, *v.a. lavare*, tvätta, löga. *De lavatione infantum dicitur. Manab laugot, infantem lavare*, löga barnet.

LAUK, ibland **laug**, *n.a. compactus, solidus, rimis & fissis carens*, tät, osprucken.

Lauka wanas, *cymba, quæ sine rimis est*, en tät båt, som är utan sprickor.

LAUKET, laugot, *v.n. compingi, aptari*, vara tät, passa ihop. **Idtji akti lauka**, *ad se invicem minus apta sunt & compacta*, det blev ej tät, passade ej ihop. **Laukestet**, *dim.* litet passa ihop.

LAUKEDATTET & lauketet, *v.a. coaptare, compingere*, passa tillhopa, sammanfoga. **Fiälloit lauketet**, *asses compingere*, foga ihop bräder.

LAUKOK, *n.a.* detsamma som **lauk**.

LAUKETEM, *n.s. conjunctio, compages*, sammanfogning.

LAUKELET, *v.a.* se **lauketet**. Även *neutr. compactum fieri aptumque*, bli tät. **Tah fiälloh laukelin talla**, *statim hi asseres rite compingi possunt atque coaptari*.

LAUKEK-RÅKKER, *instrumentum fabrile. Dolabra, qua margines æquantur asserum, ut aptius compingi possint*,¹⁶⁵ såthyvel.

LAUKO, lauk, *saccus major, imprimis quo conduntur obsonia*, en stor säck, matsäck. Finska: "laucku", detsamma.

LAUK, *porrum*, lök. Även *muria*, saltlake.

LAULE, *pellis ferina pretiosior*, dyrskinn¹⁶⁶. Jmf. **naute**.

LAULOT, *v.a. & n. cantare*, sjunga. **Åddå lauloteseb laulot**, *novum cantare canticum*. **Laulostet**, *dimin.* litet sjunga. **Laulogåtet**, *incipere canere*, begynna att sjunga. **Laulotet**, *frequ. cantitare*, sjunga,

¹⁶⁵ hyvel för hyvling av såt (mellanrum mellan slåthuggna sidor på stockar)

¹⁶⁶ dyrbart skinn; skinn av pälsdjur, t. ex. ekorr- eller mårds skinn

- ofta sjunga. Även *facere ut aliquis canat*, låta sjunga. Finska: "laulan", *cano*.
- LAULOJE**, *particip. canens*, den som sjunger.
- LAULOM**, *n.s. cantus*, sång. **Hewetes-laulom**, *hymnus*, låt-sång. **I sodn kåssek laulomest orroje**, *continue cantat, cantando nunquam desistit*, han sjunger utan uppehåll.
- LAULOTEM**, detsamma som **laulom**.
- LAULOTES**, *n.s. canticum, cantilena*, sång, visa.
- LAUNET**, **laudnet**, *v.n. oriri*, uppgå. **Peiwe le laudnam**, *sol ortus est*, solen är uppgången. Finska: "launa", *auster, africanus*. Jmf. **klimpetet**. **Laudnestet**, *dim.* uppgå. **Launegåtet**, **laudnegåtet**, *oriri incipere*, begynna att gå upp. Endast om solen.
- LAUNEM**, **laudnem**, *n.s. ortus*, uppgång. **Peiwen laudnem**, *ortus solis*, solens uppgång. **Peiwen laudnemesne**, *sole oriente*, i solens uppgång. **Peiwen laudnemen lute**, *ab oriente*, Upp. 7:2.
- LAUNJE**, *n.s. gleba, cæspes*, torv. **Launje kåte**, *casa cæspitibus tecta*.
- LAUSE**, *n.a. remissus, laxus*, slak. **Tat lase le aptsa lause**, *nimis hæc remissa est sera*. *Oppos. tjoktok, rigidus, qui ægre flectitur*.
- LAUR**, **Laura**, **Laures**, mansnamn. *Laurentius*, Lars.
- LAUT & lauta**, *scamnum*, bänk. *Boreal. laut-ålmah*, se **dobmo-ålmah**, tolvmän.
- LAUTET**, *v.n. sonare*, ljuda, låta. *De sono ingrato dicitur*, säges om det, som har ett obehagligt ljud. **Lauti slaje-lokk lakai**, *varios sed ingratos fundebat sonos*. **Lauti wastet**, *male sonabat*.
- LAUTJA**, *æstrum*, broms (insekt). Se **slautja**.
- LAWE**, *consobrinus, amitinus*, syskonbarn. *Obs. Etiam hoc nomine alii appellantur cognati, sive fuerint propiori sive longinquoiori magisque remoto propinquitatis vinculo conjuncti. Hi tamen sæpius appellantur kukkes-lawe*, den man ej är mycket släkt med. *Ordinatum autem liberi fratrum & sororum appellantur wuostes laweh, consobrini: horum consobrinorum liberi se invicem vocant mangeb laweh, qu. dic. consobrinos secundi gradus sive generationis*, på svenska "syslingar"; *qui denique ex his nascuntur sunt kolmad laweh, sive tertii gradus consobrini*, på svenska "tremänningar". **Lawitjeh**, *Dualis*. **Lawitjeh måi len**, *nos ambo sumus consobrini*, vi två är syskonbarn. **Mon wuoidnib sodnob lawitjit**, *duos istos vidi consobrinos*. **Lawats**, *dimin.* & **lawek**, *blandientis sunt, e.gr. Lawatjam eller lawekam, mi consobrine svavissime*, min kära kusin.
- LAWELOKKO**, *n.s. genealogia*, släktregister.
- LAWETAK**, *rami pini una cum foliis*, grankvistar fulla med barr.
- LAWKE**, *n.s. gradus, passus*, steg. **Lawke lawkest**, *pedetentim*, fot för fot. **Lawkit puoktatallet**, *passibus æquis sequi*. **Laukit meddet**, *gradum firmare non posse*, jmf. **njalkestet**.
- LAWKET**, *v.n. gradum facere, gradi*, stiga¹⁶⁷. **Lawkestet**, *dimin.* **Lawkotallet**, *frequ. & intens. gradibus certare, uternam majores faciat gradus*, stiga i kapp, försöka vilkendera stiger längre steg. Även *festinanter incedere*, gå fort.

¹⁶⁷ gå med markerade steg

LAUWKET, se **narket**.

LAWODAG, **Lawotak**, *dies Saturni*, lördag.

LEB, *prim. pers. v. auxiliar. sum*, jag är.

Mon leb nuora eller **leb nuora**, *juvenis sum. Flectitur hoc modo: leb, sum*, jag är.

Leh, *es*, du är. **Le**, *est*, han är. *Plur. Lepe, sumus*, vi är. **Lepet**, *estis*, ni är. **Leh** eller **läh**, *sunt*, de är. *Dual. Len, sumus*, vi två är. **Lepete & läpet**, *lepet, estis*, ni två är.

Lepa & läpah, *sunt*, de två är. **Le musne kirje**, *est mihi liber*, jag har boken. **Läh tusne tawereh**, *sunt tibi opes*. **Le-kus?** *interrog. est ne?* är det? **Le-kus attjat heimen?** *estne domi pater tuus?*

LEBBETS, **tjatse lebbets**. Se **laddo**.

LEBNET, *v.a. infundere*, ingjuta. **Lebne littai**, *infunde in vas*, tappa i kärlet. **Lebne kareb tiewas**, *imple vas*, fyll i kärlet.

Lebne jafob wuossi, *mitte farinam in saccum. De spissioribus liquidis & comminutis aridis contusisque dicitur.*

Lebnestet, *dimin.* litet fylla uti.

Lebnegåtet, *infundere sive immittere incipere*, begynna att ingjuta, att fylla uti.

LEBNAR & lebneje, *infusor*, ingjutare.

LEBNEM, *n.s. infusio*, ingjutande.

LEGGET, *v.a. ponere*, lägga. **Welkeb munji leggi**, *debitum adauget meum*. Jmf. **lassatet**.

LEIBE, *alnus*, al. Se **leipe**. **Leibe ålma**, *numen aliquod, apud priscos Lappones, quod coluere, felicioris capturae ferarum causa*, en avgud hos de forna lappar, den de dyrkade för lyckligt djurfänge. Jmf. **Uksakka**.

LEI, *3. pers. sing. imperf. verbi. leb. Sodn lei, erat*, han var. Man säger även **li**, *detsamma*.

LEID, *n.s. tedium*, ledsnad, harm. **Leid le munji so kullet**, *tædiosum mihi est illum audire*. Från svenskans "leda".

LEIDES, *n.a. morosus, tædiosus*, ledsam.

LEIGA, *n.s. arrha*, pant, städjepenning.

Leigab waddet, *arrhabonem dare*.

LEIGAT, **leiget**, *v.a. conducere*, leja. **Kaggit leigat**, *famulos mercede conducere*. Jmf. **palket**.

LEIKET, *v.a. effundere, profundere*, utgjuta, spilla ut. **Leiki alde åiwen nala**, *effundit in caput ejus*. **Ale leike**, *noli profundere*. Även *fundere, fundendo formare*, gjuta, bilda. **Luodit leiket**, *globulos plumbeos pro sclopetis fundere*, stöpa kulor.

Leikestet, *dim.* litet utgjuta. **Leikegåtet**, *incipere effundere etc.* begynna att utgjuta, m.m. Jmf. **leikot**.

LEIKESET, *v. pass. effundi, profundi*, utgjudas, spillas ut. **Tjatse kare leikesi**, *aqua e vase effundebatur*. **Wine leikesa**, *vinum effunditur*, Matt. 9:17. **Tjatse leikesi ädnamen pajel**, *aqua terram inundabat*, vattnet översvämmade jorden. Även **Stalpeh leikesin**, *luporum maximum advenit agmen*, det kom en myckenhet av vargar. **Tjudeh leikesin**, *hostium immissa est turba*, en hop fiender har infallit.

Leikesastet, *dimin.* litet spillas, m.m.

Leikesatjet, *effundi incipere, etc.* begynna att utspillas, m.m. **Leikesaddet**, *frequ. idem atque leikeset*, spillas. Även **Wadnas leikesaddi paroist**, *undis obruta est cymba*, vågorna gick över båten.

LEIKOT, *v.a. se leiket*, gjuta, spilla. Även *neutr.* **Tjatse leiko wadnasen sisa**, *cymba aquis obruitur*, båten tager in vatten.

- Leikogåtet**, *incipere effundere etc.*
 begynna att utgjuta.
- LEIKOSTALLET**, *v.a. frequ. & intens. effusius sive copiose effundere*, ymnigt utgjuta.
- LEIKEJE, leikoje, leikoteje**, *fusor, qui fundit*, den som gjuter, gjutare.
- LEIKEM, leikom, leikotem**, *n.s. fusio, effusio*, gjutande, utgjutning.
- LEIKOTUM**, *n.a. fusus, gjuten*. **Leikotum** **kåwe**, *simulacrum fusum*, gjutet beläte.
- LEIKET, leik**, *ludere, lusus*, se **ståket, ståk**.
- LEIME**, *l. pers. plur. imperf. v. aux. leb, sum*. **Mije leime**, *nos eramus*, vi var.
Leimen, *dual. vi två var. Leite, vos eratis*, ni var. **Lejen**, *erant*, de var. Man säger även **lime, lite, lijen**.
- LEIME**, *n.s. fractura aciei ferri, e.gr. cultri, securis etc.* brott eller flaga i eggen på knivar, yxor, m.m. Även *fissura superficiei ferri politi sive lævigati*, en spricka på ett polerat stål.
- LEIMEK & leimedakes**, *n.a. fracturis fissurisque depravatus*, som har brott och flagor. **Leimek aksjo le tat**, *securis hujus acies fractura vitiata est*, denna yxan är skämd av brott i eggen.
- LEIMOT**, *v.n. fracturas nancisci, fracturis depravari*, få flagor och brott. **Nipe leimoi**, *cultelli acies fracturam contraxit*.
Leimogåtet, *incipere istud vitium contrahere*, begynna att få flagor.
- LEJON**, *leo, lejon*. **Lejon tjuk**, *catulus leonis*.
- LEIPE**, *n. arbor. alnus, al. Stuora leipe, alnus procera*. Även *metaphor. sangvis, blod*. Finska: "leppä", *alnus*.
- LEIPET**, *v.a. succo e cortice alni mandendo extracto tingere*, färga med lag av tuggad albark. *Obs. Hoc modo vasa & suppellectilia lignea tingere solent Lappones, nec non coriacea quævis & suturas calceamentorum, ut putredini diutius resistant. Sacra priscis Lapponibus sanctaque fuit alnus, ob succi arborisque rubentem & sangvini haud absimilem colorem, unde illam quasi vivam esse putarunt. Corticem adhibuere tam in ritibus superstitionis, quos in captura ursorum olim observabant, quam in aliis superstitionibus. Hanc ob causam ursum appellarunt leipe giäka. Qui plura desiderat, adeat Schefferum, evolvatque Beat. D:ni Past. & Præpos. Petri Fiellströmii libellum, Svecano idiomate editum, de ritibus superstitionis Lapponum, circa ursorum capturam.*
Leipe ålma, se ovan **leibe ålma**. **Leipe & leipe karwo**, *menstrua fæminarum*, månadsrening.
- LEIPOT**, *v.n. sangvinem mittere, blöda. De ursis & hominibus imprimis dicitur*. Jmf. **wartet**. Från **leipe**, *alno, dictum, quia succus alni est rubicundus*. **Leipostet**, *dimin. litet blöda*.
- LEISKET**, *v.a. percutere, slå, slå till*. **Tatte häkkest leiski mo**, *percussit me inopinantem*, jmf. **laket, reiwetet**.
- LEITE**, *eratis*, ni var. Se **leime**. **Leiten**, *dual. ni två var*.
- LEKE**, *2 pers. præs. imperat. verbi auxiliar. leb*, se ovan. **Leke ikke kå**, *quicumque sis, eho du vara må*. **Lekes**, *3 pers. Kito lekes Jubmeli, laus sit Deo*, Gudi vare tack.
Lekotte, *2 pers. Plur. lekote städes, sitis præsentis*. **Lekoten**, *2 pers. dual.*

- Lekoten wänakeh**, *sitis (de duob.) amici*, var ni bägge vänner eder emellan.
- LEKE**, *n.s. vallis, dal. Item dum vitio aliquo inflexus introrsumque depressus est locus quidam vasis alicujus metallici, ænei aut stannei*, bygel på ett kärl, som är av metall.
- Leken le tat kare taggo**, *hoc loco vas hocce justo plus depressum est. Jmf. klewe.*
- LEKANEM & lekastak**, *vasorum vitium. Se leke*, bygel på kärl.
- LEKANET**, *v.n. dictum vitium contrahere, inflecti, deprimi*, få buckla på sig. *De vasis dicitur*, säges om kärl. **Lekanaddet**, *frequ. idem.*
- LEMA**, *n.s. offa, jus*, soppa. **Kalma lemab jukket**, *jusculum frigidum sorbere. Lägga lema, jus tepidum*, varm soppa. **Pakas lema**, *jus fervens*. Man säger även **läma**. **Lemats**, *dimin.* Finska: "liemi", *jusculum.*
- LEMASTET**, *v.n. victu uti tenui & parco*, leva knappt, ha liten och tarvlig föda.
- LEMASTEM**, *n.s. victus tenuior*, litet mat.
- LEMOK**, *n.a. tepidus*, ljum, varm. **Lemok talke**, *tempestas mitior & calida*, varmt väder.
- LEMKETET**, *v.n. tepescere, mitescere (non nisi de tempestate)*, bli ljum, bli mildare. Säges endast om väderleken. **Tjåskem lemket**, *hiems mitescit*, kölden blir lindrigare. **Lemketastet**, *dimin.* bli litet lindrigare. **Lemketatjet**, *incipere mitescere*, begynna att bli varmare.
- LEMOS**, *n.a.* detsamma som **lemok**.
- LEMETEBME**, *n.a. malus, improbus*, ond, arg. **Lemetebme le sodn**, *malus est. Jmf. pahas.*
- LEMSOT, lemsetet**, *v.n. dependere, demissum esse*, hänga neder. **Niärah lemsoh**, *malæ obesæ dependent. Kapte le lemsetam kitta påski rajai*, *ad talos usque demissa est toga. Lemsetatjet*, *incipere dependere*, begynna att hänga neder.
- LEN**, *1 pers. Dual. verbi auxil. leb*, se detta ord. **Måi len qwektes**, *duo sumus*, vi är två.
- LENAT**, *n.s. tempestas mitior & tepida*, blid väderlek. **Lenat le udne**, *mitis hodie est tempestas*, det är blitt väder idag. Jmf. **lemok**. Ibland som adjektiv, *accipitur*, t.ex. **lenat talke**, se **talke**.
- LENES**, *n.a. lenis, mollis*, mjuk, len. **Jukkoh lenes piktasit adneh**, *qui mollibus vestibis induti sunt*, Matt. 11:8. **Lenes hålin**, *blandis verbis*, med blida ord. Jmf. **linok**.
- LENOK**, detsamma. **Lenok åiwe-wuole**, *pulvinar molle*. Även *indulgens*, flat. **Ila lenok manait**, *liberis nimis indulgens*, alltför flat mot barn. *Subst. lenok-wuot, indulgentia nimia*, flathet, eftergivenhet.
- LENKESTET, lengnestet**, *v.n. onere ingredientium vacillare*, svikta under fötterna. **Guelpe lenkest**, *pavimentum vacillat sive deprimitur*, golvet sviktar.
- LEPA**, *3 pers. Dual. v. auxiliar. leb. Såi lepa qwektes*, *duo illi sunt*, de är två.
- LEPE**, *1 pers. plural ejusdem verbi leb*, vi är.
- LEPPOKES**, *n.a. mansvetus, mitis*, blid, mild. Finska: "leppiäs", detsamma. Jmf. **libboges. Leppokes-wuot**, *subst. mansvetudo*, mildhet.
- LEPPOTET**, *v.a. mitigare, gratiam alicujus*

- ambire*, blidka, ställa sig in hos någon. **To leppotet sita**, *gratiam tuam ambit & benignitatem*, han vill ställa sig in hos dig. Även *pellicere aliquem ad aliquid faciendum, blandiundo inducere*, locka och med blida ord förmå någon till något. **Waddasab allas leppotet**, *donum sibi allicere*. **Leppotastet**, *dimin.* litet locka eller övertala. **Leppotatjet**, *pellicere incipere etc.*, begynna att locka, m.m.
- LEPPOTEJE**, *præs. particip. act. v.* **leppotet**, den som ställer sig in, som lockar.
- LEPPOTEM**, *n.s. insinuatio*, övertalande.
- LEPPOTAKES**, *n.a. pella*, smickeraktig, som smickrar och lockar. **Leppotakes almats**, *homo pella*.
- LEPSOS**, *adeps, abdomen*, magfett, isterbuk.
- LESJO**, *palus minor, locus angustior uliginosus*, en liten myr. Jmf. **jegge**.
- LEST**, *leste*, *adv. temp. sero, nimis sero*, sent, alltför sent. **Kirje äska leste påti**, *nimis sero allata est epistola*, brevet kom för sent. **Lest ekkedest**, *sero vesperi*, sent om aftonen. Jmf. **manget**.
- LETS**, *letse*, *n.s. Austr. membrum*, lem. Se **lattas**.
- LETSESTET**, *v.a. membrum luxare*, ledvrida, bryta utur led. **Kätab letsesti**, *manum luxavit. Austr.*
- LETSESTATTET**, *v.a. Austr.* Se **lattedet**.
- LETSET** & ibland **leätset**, *v.n. aqua imbui*, bli vattufull. *De ligno imprimis dicitur, quod in aqua per longius tempus positum, eam in poros recipit pondereque augetur*, säges egentligen om trä, som blivit vattufullt. **Letsestet**, *dimin.* bli litet vattufull. **Letsegåtet**, *incipere aqua imbui*, begynna att bli vattufull.
- LETTOT**, *v.n. fluctuare, aquam supernatare*, flyta på vattnet, flyta av och an. **Kaddai lettom muor**, *lignum fluctibus ad ripam adpulsum*, se **lättot**.
- LEUD**, *n.s. fragor*, dån, brak.
- LEULOK**, *n.a. gravis*, tung. Se **lossok**.
- LEULETET**, *v.a. onerare, onus augere*, betunga, föröka tyngden. **Leuleti wele anje tassa**, *onus adhuc adauxit. Austr.* Jmf. **lossotet**.
- LEWIT**, *Levita*, en levit. **Lewitelats**, *Leviticus*, levitisk.
- LEUSETET**, *v.a. publicare*, lysa på, kungöra.
- LEUSETEM**, *n.s. promulgatio*, kungörelse.
- LEUTE**, *plural. leuteh, instrumenta lignea vel e cortice betulae confecta, quae parti retium piscatoriorum superiori affiguntur, quo elevetur, flar¹⁶⁸ på nät.*
- LIB**, *contr. pro lijeb, 1 pers. imperf. verbi auxiliar. leb*, jag var. **Mon lib tobben**, *eram illic*, jag var där. **Jus lib tietam**, *si novissem*, om jag hade vetat.
- LIBBE** & ibland **libba**, *n.s. agnus*, lamm. **Käts Jubmelen libbe**, *ecce agnus Dei*, Joh. 1:29. **Libbats**, *dim.* ett litet lamm.
- LIBBES** & **libboges**, *n.a. mansvetus, mitis*, blid, mild. **Libbes almats**, *homo mansvetus. Comparat. Libbasub & libbokub, mitior*, mildare. **Libbokub almatjeb ib le wuoidnam**, *hominem mitiorem non vidi*, jag har ej sett en människa mera saktmodig och mild. *Superl. Libbokumus & libbasumus*, den

¹⁶⁸ flöte

- mildaste. **Libbokumus Konoges**, *Rex clementissimus*.
- LIBBOT**, *v.n. mansvetum fieri*, bli saktmodig och blid. Jmf. **låjot**.
- LIBBESWUOT**, *n.s. mansvetudo*, mildhet.
- LIBBESIKT**, *adv. mite*, saktmodeligen, med mildhet.
- LIBJA**, *plural. libjah, bracteæ argenteæ, vasis argenteis appensæ, ornatus caussa Lapponibus familiaris*, lövverk och blad av silver, som lapparna för prydnads skull, brukar på sina silverkärl. **Pelje libja**, *inauris*, örhänge. Härav:
- LIBJAK & ibland libjast**, *n.a. ejusmodi ornamentis & bracteis ornatus*, beprydd med silverblad och lövverk.
- LIBSJET**, *v.a. in unum locum cogere*, köra ihop, driva tillsammans. *Austr. jmf. tjåket. De pecudibus dicitur*, säges om boskap.
- LIDET**, *v.n. lente progredi, procedere*, skrida fram. **Aike le lidemen**, *tempus diffluit. Laido le lidemen, iter confectum fere est*, det börjar lida till slut med resan. Även **Peiwe le lidemen**, *sol occidit*, solen går neder. **Lidem peiwen**, *sole occidente*, i solnedgången. *Boreal. jmf. widdotet*.
- LIDNAHET**, *v.a. lenire, mitigare*, lindra, mildra. **Puotselwaseb lidnahet**, *morbum levare*, göra sjukdomen lindrigare.
- Lidnahatet**, *dim. litet lindra.*
- Lidnahatjet**, *levare incipere*, begynna att lätta. **Lidnahattet**, *frequ. id. quod lidnahet*, mildra. Jmf. **lenes**.
- LIDNAHATTEM**, *n.s. mitigatio, levamen*, lindring.
- LIDNOK**, *n.a. se linok, lemok.*
- LIDNO**, *n. fågel, bubo, uv, berguv. Avis ominosa, juxta opinionem Lapponum, ideoque ab iis olim culta. Malum semper portendere credebatur omen. Syn. Jipp.*
- LIDDET & lidtet**, *v.a. retia ponere*, sträcka ut nät. Jmf. **laddet**. Om fisknät säges **jåddetet**.
- LIFLIB, liflim**, *I pers. imperf. conjunct. verbi leb, essem*, jag skulle vara. Se **lulib, lulim**, *unde formatum est atque ortum*.
- LIGGE**, se **niaule**.
- LIJA**, *falx fœnaria*, lie. **Lijan nadd**, *manubrium falcis*, lieorv.
- LIJEB**, *I pers. imperf. verbi leb*, jag var. **Mon lijeb puotses**, *æger eram*, jag var sjuk.
- LIJET**, *v.a. tolerare*, tåla, lida. **Kalkab lijjet**, *ferendum est mihi*, jag måste tåla. Även **Ib lijjet to wuollai**, *te non agnosco superiorem*, jag krusar icke för dig.
- Lijestet**, *dimin.*
- LIJO**, *nix recens delapsa & quidem quantitate exigua*, litet snö, som nyss fallit.
- LIK**, *funus*, lik. Se **jabmek. Lik-warjoh**, *indumenta sepulcralia*, svepekläder.
- LIKAN**, **lika**, *conj. tamen*, dock. Se **dauk**. *Interdum geminantur, e.gr. dauk likan, nihilo minus, tamen*, dock likväl, icke desto mindre.
- LIKATET**, *v.a. tangere, attingere, contrectare*, röra vid. Finska: "lijcutan", *moveo*.
- LIKE**, *n.a. superfluus, qui superest*, den som är till överlopps. **Like namm**, *agnomen, tillnamn. Like åse, portio superflua. Likai adverbialiter accipitur, e.gr. likai kalkah todn tabb ådtjot, insuper istud accipies*, du skall få det i överskott eller på köpet.

- Sammasättn. **like-mana**, *nothus*, oäkta son, se **juolke**. **Like-kradna**, *conjux*, äkta make. Även **like**, *subst. secundinae*, efterbörd. Även *summa cutis, pellicula*, hud, hull. Finska: "lijca", *tumor, superfluum* & "lijkenen", *supersum*.
- LIKET**, *v.a. fundere, effundere*, se **leiket**.
- LIKKASTET**, se **lykkastet**.
- LIKKES**, *claudus*, halt. Se **linkes, skärbma**.
- LIKKOT**, *v.n. claudicare*, halta. Se **linkot**.
- LIKOT**, *v.n. arridere, placere*, behaga. **Sodn liko sunji**, *illi is placet*, Apg. 10:35. **Tat munji liko**, *hoc mihi placet*, detta tycker jag om. Sammasättn. & motsats **olikot**, misshaga. **Likojet**, *incipere placere*, begynna att behaga. **Likogätet**, *detsamma*.
- LIKOM**, *n.s. placitum*, behag. **Juosne mon adnab puore likomeb**, *in quo beneplacitum habeo*, i vilken jag har ett gott behag.
- LIKOKES**, **likotes**, **likotakes**, *n.a. placidus, gratus, acceptus*, behaglig. **Likotes almats**, *homo gratus*, en behaglig människa. **Sodn le mijeb likokasen takkam**, *gratos acceptosque nos reddidit*, Ef. 1:6. **Likokes-laka**, *adv. grate*, täckeligen.
- LIKOKESWUOT**, *n.s. ipse actus, dum aliquid placet, beneplacitum*, behag, då något behagar.
- LIKOTIS**, *n.a. Austr. displicens*, obehaglig. **Likok**, *Boreal. detsamma*, som ej behagar.
- LIKOTET**, *perdere posse, carere posse, opus non habere*, ej behöva, kunna mista, vara vån. **Ib likot pednikit**, *pecuniis carere nequeo*, jag kan ej umbära penningar. **Ib änabub likotet matte**, *plura amittere non possum*. Även **qwekte nuorah lepa likotam kaskebs**, *duo illi juvenes se invicem amant*, de två unga har fått tycke för varandra. **Likotastet**, *dimin. litet umbära*. **Likotatjet**, *incipere carere posse*, begynna att umbära.
- LIKOTEM**, *n.s. dum aliquis aliqua re non habet opus*, när man umbär något.
- LIKSE**, *n.s. unguentum ex pingvedine piscium decoctum, imprimis quod Norvagi praeparant, more cognito*, smorning av fiskfett, tran. Norska: "lyse", *detsamma*.
- LIKT**, *n.a. reconciliatus*, försonad, förlikad.
- LIKTET**, *v.a. reconciliare*, försona, förlika. **Jukko likti wäraldeb etjenis**, *qui reconciliavit mundum sibimet ipsi*, 2 Kor. 5:19. **Liktestet**, *dimin. in reconciliationem arrhabonem dare, reconciliationem stipulari*, giva förlikning. **Liktegätet**, *incipere reconciliare sive componere*, begynna att förlika. **Liktetattet**, *reconciliandum curare, posse reconciliari*, låta försona, kunna försonas.
- LIKTETET**, *v.n. reconciliatum fieri*, förlikas, försonas. Även *reconciliandum curare*, låta försonas eller förlikas. **Liktedattet**, *detsamma*.
- LIKTA**, **liktem**, *n.s. reconciliatio, compositio*, förlikning. **Liktab takket**, *componere*, förlika. **Liktemen pakob**, *verbum reconciliationis*, 2 Kor. 5:19.
- LIKTFERA**, *n.s. compensatio, damni reparatio*, skadestånd, ersättning.
- LIKTETAKES**, *n.a. placabilis*, försonlig.
- LIKTETEJE**, *reconciliator*, försonare.

LIKTETEK, *n.a. implacabilis*, oförsonlig.

Liktetekeh, *implacabiles*, Rom. 1:31.

LILJE, *lilium*, lilja. **Liljen gräsit**, *lilia*, Matt. 26:

LIMASTALLET, *v.n. erubescere*, blygas.

LIME, *l pers. plur. impers. verbi auxiliar.*

leb, *eramus*, vi var. **Leime**, detsamma.

LINE, *linum*, lin. **Line piktes**, *linteum*.

Wuoidni line karwoit, *videbat linteas*, Joh. 20:6. **Line pilka**, *manipulus lini*.

LINOT, *v.n. bubulare*, låta som en uv.

LINKES, *n.a. claudus*, halt. **Linkesit puokte tek sis**, *claudos huc introduc*, Luk. 14:21.

LINKOT, *v.n. claudicare*, halta. **Linkostet**, *dimin. litet halta*. **Linkogåtet**, *incipere claudicare*, begynna att halta. *Synon. skärbmot, åntot.*

LINKOM, *n.s. claudicatio*, haltande.

LINKOJE, *claudicans*, den som haltar.

LINOK, *lines, n.a. mollis, lenis*, mjuk, len.

Linok ullo, *lana lenis*, len ull. **Linok talke**, *tempestas lenis*. **Lines wina**, *vinum lene*. Jmf. **lidnok**.

LINOKWUOT, *lineswuot, n.s. lenitas*, mjukhet.

LIPSJOT, *v.a. flabello vel alio ejus generis instrumento ventulum facere, ventilare, vibrare*, fläkta. **Tjuoikeit lipsjot erit**, *culices flabello depellere*, fläkta bort myggorna. **Tåmpa seipin tjuoikeit lipsjo**, *caudam quassando eqvus culices depellit*, hästen fläktar bort myggorna med svansen.

LIPSJE, *n.s. flabellum, instrumentum quo ventulus excitatur*, fläkta, det man fläktar med.

LIPSOS, *n.s. se lepsos*.

LISAK, *n.a. fragilis, fractus*, krasslig¹⁶⁹, bräckt.

Lisak wadnas, *cymba vetustior & minus firma*, en gammal och ostadig båt. Jmf. **liss**.

LISI, *v. impers. juvat*, det hjälper. **I lisi kelestet**, *mentiri nil juvat*, det hjälper ej att ljuga. **Kalka-kus liset?** *num juvabit?* skall det hjälpa? **Lisi-kus anje?** *an operæ erit pretium?* skall det löna mödan? **I lisi tokko mannet**, *illuc iter facere operæ non est pretium*, det är ej mödan värt att resa dit. *Dimin. lisestet. Lisegåtet, inchoativum.*

LISKE, *n.s. pestis pecuaria, imprimis quæ rangiferos vexat*, boskapssjuka, få-pest.

LISKET, *v.a. se leisket*.

LISKOT, *se lisehkot, v.n. de undis plerumque dicitur, e.gr. Paroh liskoh kedket, undæ lapides alluunt sive illiduntur lapidibus*, vågorna skvalpar emot stenarna. **Paroh fiärwa wuoste lisehkoh**, *fluctus littori illiduntur*, böljorna stöter emot stränderna. Även **tjatse lisko karest**, *aqua e vase emittitur vibrato*, vattnet spilles utur kärlet. **Tjatseb mo nala lisehkoi**, *aqua me irrigabat*, han vätte mig med vatten.

LISME, *n.s. limus, palus, gyttya, dy. Lisme qwele, (quasi dic. piscis palustris) rana, groda. Lismest tiewes, limosus, gyttyefull.*

LISS, *lissa, n.a. se ovan lisak*.

LISSE, *lissetet, lissanet etc. Austr. se lasse, lassetet, lissanet etc.*

LISSJA, *falx, lie. Se lija*.

LITATET, *v.n. contentum esse*, vara nöjd.

Kalkah-kus tassa litatet? *an ista re contentus eris?* är du nöjd därmed? skall du låta dig därmed nöja? **Litatitjab tan palen**, *hac vice contentus ero*.

¹⁶⁹ skör, bräcklig

LITET, *v.n.* se **lidet**.

LITJAB, *1 pers. subj. verbi auxiliar. leb, sim*, jag må vara. **Ib tiete, maite litjab**, *quid sim nescio*. **Litja kutte litja**, *quicunque sit*, vare vem det vill. **Juo litjab tall tate wäraldest kiäwanam**, *quidni ærumnis & molestiis vitæ seculique fessus forem?* skulle jag ej vara ledsen och trött av världen? *Flectitur hoc modo*. *Sing.* **Litjab**, jag må vara. **Litjah**, du må vara. **Litja**, han må vara. *Plur.* **Litjabe & litjebe**, vi må vara. **Litjabet**, ni må vara. **Litjeh**, de må vara. *Dual.* **Litjen**, vi två må vara. **Litjebeten & litjabeten**, ni två må vara. **Litjeba, litjaba**, de två må vara. **Ib tiete jogo wänakeh litjaba kaskebska jalla epan litja**, *nescio utrum amici sint an inimici, (de duobus)*, jag vet ej om dessa bägge är vänner sins emellan, eller ovänner. **Ib tiete maite litjen mäddam**, *quid peccaverimus (Dual.) nescio*, jag vet ej, vad vi bägge har felat. **Litjes**, *3 pers. præ. loco litja*. **Litjes puore jalla paha**, *sive sit bonus sive malus*, vare sig han är ond eller god.

LITNES, **litnok**, se **lidnok**.

LITTE, *n.s. vas*, kärl. **Laire litte**, *vas fictile*, lerkärl. **Njutem litte**, *mortarium*, mortel.

Littats, *dimin.* ett litet kärl.

LITTET, *v.a. fingere*, dikta. **Wuolit littet**, *fingere versus*, göra verser. Även *denominare, cognominare*, tillägga namn, giva tillnamn. **Die so naute littin**, *ita illum cognominabant*, sådant tillnamn gav de honom. **Alexander, kutteb litteh stuoraken**, *Alexander cognomine magnus*,

Alexander, med tillnamnet den store.

Littestet, *dim.* litet dikta, m.m.

LITTEJE & Austr. littar, *fictor*, diktare.

Wuoli litteje, *Poëta*, skald. **Namma littar**, *inventor cognominum*.

LITTO, *n.s. fædus*, förbund. **Littob takket**, *icere fædus*, göra förbund. **Littob tåjet**, *violare fædus*, bryta förbundet. **Fästem littoi tjagnet**, *inire fædus matrimonii*.

Kastetes litto, *fædus baptismi*, döpelseförbund. **Litto saje**, *condictus ad conveniendum locus, diribitorium*, bestämd mötesplats. Finska: "lijtto", *fædus*.

LITTOTET, sammandr. **littot**, *fædus inire, pacisci, transigere, præstituere*, göra förbund, komma överens om, besluta.

Sodn le littotam sunji peiweb, *diem illi constituit*, han föresatte honom en viss dag. **Såi littotika**, (*dual.*) *fædus inibant*, de två ingick ett förbund. Jmf. **meretet**.

Littotatjet, *incipere pacisci etc.* begynna att göra avtal, m.m.

LITTOTEM, *n.s. pactum*, överenskommelse.

LIWA, *n.s. cubitus pecudum, dum post pactum recubant pecudes*, liggande, när kreaturen ligger sedan de har betat. **Liwa saje**, *locus quo istud fit, locus ubi recubant*, kreaturens liggställe.

LIWD, *n.s. turba hominum*, en folkhop. *Obs. in partem plerumque deteriorem accipitur, pack*. Kanske av tyskans "leute".

LIWTET, *v.n. necessum habere, coactum esse*, nödgas, vara nödsakad. **Liwteb takket**, *facere necessum habeo*, jag måste göra. Från västerbottniskans "ljuta"¹⁷⁰, *coactum esse*. Jmf. **wertit**.

¹⁷⁰ få, vara tvungen att

LIWOT, *v.n. viribus deficere, defetisci*, bli uttröttad. *De animalibus plerumque dicitur. Tämpa liwoi, eqvus defatigatus est*, hästen blev trött. Även *macrescere*, bli mager. Härav:

LIWAK, *n.a. defatigatus*, uttröttad. *De eqvis & bovis vel vectoriis renonibus, viribus ex nimio labore deficientibus dicitur*, säges om hästar och andra dragkreatur som blir uttröttade av för mycket arbete. Även *macilentus*, mager. **Liwak-wuot**, *subst. macies*, magerhet. *Lassitudo*, trötthet.

LIWOTET & liwatet, *v.n. recubare, recumbere*, lägga sig neder. *De animalibus, imprimis pecudibus dicitur*, säges egentligen om boskap. **Älo le liwotemen**, *grex rangiferorum recubat*, renhjorden har lagt sig. Även **liwotet**, *attenuare, macilentum reddere*, göra mager. *Defatigare*, uttrötta. Jmf. **liwak**.

LIWSTER, *instrumentum piscatorium ferreum multifidum, cui imponunt ligna ignisque alimenta fuscina piscantes*, ljus-järn, som brukas när man stödjar¹⁷¹ efter fisk. Jmf. **harsses**. Från svenskans "ljuster".

LIÄGNAK, *n.s. vitrum, vas vitreum*, glas, glaskärl.

LIÄKKO, *n.s. tabula ad partem posticam trahæ Lapponibus usitata transversim posita*, karmen i en lappackja eller lappslåde. Jmf. **kerres**.

LOBME, *n.s. Austr. nix*, snö. Jmf. **muotek**. Finska: "lumi", detsamma. Jmf. **lubma**.

LODA, *n.s. globus, globulus*, kula. Se **luod**.

LODNOG & lodnok, *adv. neg. præposito semper i. I lodnok, nequaquam*, ingalunda. *Syn. entsik*. Jmf. **ludnok**, detsamma.

LODNOT, *v.a. commutare*, göra byte, byta med varandra. **Kapteb mubbest lodnot**, *vestem cum altero commutare*, byta kläder med en annan. **Lodnoton**, *fac ut commutemus, age, commutemus*, låt oss byta. Jmf. **molot**. **Lodnotet**, *dimin.* litet byta. **Lodnogåtet & lodnojet**, **lodnotatjet**, *commutare incipere*, begynna att byta. **Lodnotet**, *frequ. id. ac lodnot*, byta.

LODNOM, *n.s. commutatio*, ombyte.

Lodnomesne pettet, *permutatione decipere*.

LODNOTALLET, *v. frequ. & intens. ejusdem significat. ac lodnot*, göra byte.

LOGNES, *n.a. altus*, hög. *De sono atque voce dicitur*, säges om en hög röst, eller ljud.

Hewetet Jubmeleb lognes kiälin, *laudare Deum voce magna*, Luk. 19:37. *Comparat. lognesub*, *altior*, högre. *Superlat.*

lognesumus, den högste. **Lognesumus le so kiäl**, *altissima ejus est vox*.

LOGNET, *v.a. elevare, sustollere*, upplyfta.

Logne pajas, *eleva in altum*, lyft upp.

Logni so hästas nala, *imposuit eum super suum jumentum*, Luk. 10:36. **Logni såmes nisun kiälebs pajas**, *elevabat mulier quædam vocem suam*, Luk. 11:27.

Lognestet, *dimin.* litet upplyfta.

Lognegåtet, *incipere allevare*, begynna att upplyfta. **Lognetattet**, *facere ut elevetur, posse allevari*, låta upplyfta, kunna lyftas.

I tat kedke lognetatte, *sustolli hic nequit lapis*, denna stenen kan ej lyftas.

LOGNEM, *n.s. elevatio, sublatio in altum*, upplyftning, upphöjande. Sammansättn. **pajas-lognem**, detsamma.

LOGNESIKT & Austr. lognedukt, *adv. voce*

¹⁷¹ ljustra med bloss

- alta & clara*, högt, överljutt. **Lognesikt hålet**, *voce loqui plena*, tala högt.
- LOGNOTET**, *v.a. frequ. attollere, sustollere*, upplyfta, upphäva. **Lognotatjet**, *incipere sustollere*, begynna att upplyfta.
- LOJES**, *n.a. se låjes*.
- LOINGOS**, *n.a. madidus, humidus, parum firmus sive cohærens*, våt, blöt, som illa hänger ihop. **Loingos muota**, *nix madida*. **Loingos laire**, *argilla nondum sicca & durata*, blött ler.
- LOKK**, **lokkå**, *vox, quæ nominibus substantivis addi solet, ad finem, valetque idem quod omnis, unusquisque*, alla, var och en. **Landa-lokk**, *quam plurimæ regiones*, ganska många länder. **Slaje-lokk qweleh**, *omnis generis pisces*, allehanda slags fiskar. **Påddå-lokken Jubmel mijeb kottjo**, *Deus semper & quotidie nos vocat*, Gud kallar oss alltid och oupphörligen. *Per casus flectitur, vox autem, cui adjungitur, permanet in nominativo*.
- LOKKE**, *n. num. card. decem*, tio. **Ketjalokke**, *septuaginta*, sjuttio. **Lokkad lokke**, *qu. dic. decimum decem, h.e. centum*, hundra. Jmf. **tjuote**. **Akta lokke naln**, *undecim*, elva. **Wit lokke naln**, *quindecim*, femton. **Qwekte lokke**, *viginti*, tjugo. *Austr. lukke*, detsamma.
- LOKKAD**, *n. num. ord. decimus*, den tionde. **Lokkad aiken**, *vice deima*, tionde gången. **Lokkadest**, detsamma. **Ko lokkadest påtime so lusa**, *cum decima vice ad illum venissemus*. **Akta ja lokkad**, *undecimus*, den elfte. **Aktlokkad**, detsamma. **Qwekte ja lokkad**, *duodecimus*, den tolfte. **Qwekte lokkad**, detsamma. **Lokkad ja witad**, *quindecimus*, den femtonde.
- Lokkad tjuote**, *qu. dic. decimum centum, h.e. mille*, tusen. **Lokkad tjuotad**, *millesimus*.
- LOKKET**, *v.a. numerare, computare*, räkna. **Lokkah kalle leh**, *numera quot sint*, räkna hur många de är. **Lei lokkom**, *erat numeratus, præter. particip. pass. lokkot, numerari*. Även **lokket**, *legere*, läsa. **Kokte lokkah todn?** *ut legis?* Luk. 10:26. **Mattah-kus lokket?** *potesne legere?* kan du läsa? *Aust. lukket*, detsamma. *Finska: "luen"*, *in infinitivo lukea, lego, numero*. **lokkestet**, *dimin.* litet räkna, läsa. **Lokkegåtet**, *numerare sive legere incipere*, begynna att räkna eller läsa. **Ja kåsse lokkegāti**, *ipso vero incipiente rationem conferre*, Matt. 18:24.
- LOKKEJE**, *legens, numerans*, en som läser eller räknar. **Kirje lokkeje**, *legendi peritus*, en som läser i bok. *Finska: "lukia"*.
- LOKKEM**, *n.s. lectio*, läsning. **Maggar le tatt to lokkem?** *qualis lectio illa tua est?* Även *computatio*, räknande.
- LOKKETET**, *v.a. imputare*, tillräkna. **Ale lokket siji tabb suddob**, *ne imputes illis hoc peccatum*, Apg. 7:60. Även *Austr. examinare*, förhöra. Jmf. **lokkotet**.
- LOKKAS**, *n.s. se lokkotes*.
- LOKKETATTET**, *v.a. examinare*, förhöra, examinera. *It. neutr. posse legi*, kunna läsas. **I tat tjalog lokketatte**, *scriptum hoc legi nequit*, denna skriften kan ej läsas. Även *numerari posse*. **Åh so pednikeh lokketatte**, *innumerabiles ejus sunt pecuniæ*, hans penningar är oräkneliga. *Boreal. lokkotattet*, detsamma.

- LOKKO**, *n.s. ratio, computatio*, räkning, räknenskap. **Siti lokkob takket swainesis kum**, *voluit rationem conferre cum servis suis*, Matt. 18:23. **Almatjeh kalkeh lokkob takket dobmo peiwen**, *homines reddent rationem in die judicii*, Matt. 12:36. Även **Ib mon tuste lokkob adne**, *te non curo*, jag bryr mig ej om dig. **Lokkob litja sodn muste**, *me is scilicet curat*, kan tänka, han lär bry sig om mig, *quod ironice dictum est*. Även **numerus**, antal. **Akt stuor lokko tatte almen fuowest**, *multitudo exercitus caelestis*, ett stort tal av den himmelska härskaran, Luk. 2:13. **Man stuora lei lokko?** *quantus erat numerus?* hur stort var antalet? Sammansättn. **lokko-tjeppe**, *legendi peritus*, förfaren att läsa, kunnig i läsning. *Boreal.* **lokko smidda**, *idem, quas. dic. faber legendi*.
- LOKKOK**, *n.a. non numeratus, non lectus*, oräknad, oläst. **Lokko pednik**, *pecuniae non numeratae*, oräknade pengar. **Lokkok kirje**, *literae sive liber non lectus*, oläst brev, en bok som ej är läst.
- LOKKOTET**, *v.a. examinare*, förhöra. **Kåsse kalkab to lokkotet?** *quando te examinabo?* **Lokkotastet**, *dimin.* litet förhöra. **Lokkotatjet**, *incipere examinare*, begynna att förhöra. Härav:
- LOKKOTEM**, *n.s. examen*, förhör. Finska: "luetus".
- LOKKOTES**, *n.s. lectio, legendum*, läxa, läsning.
- LOKKOTALLET**, *v.a. frequ. idem quod lokkotet*.
- LOKKOTALLEM**, *n.s. id. qu. lokkotem*.
- LOKKOTEJE**, *examinator*, förhörare.
- LOKKOTEKE & Austr. lokkotkenna**, *n.a. innumerabilis*, oräknelig.
- LOKKOMAS & lokkemas**, *quod numerari aut legi potest aut debet*, det som kan eller bör räknas eller läsas. **I le lokkomasen man ädna puoreb Jumel takka**, *beneficia Dei sunt innumerabilia*, *Austr.* **Mi le tusne lokkomasen?** *quid tibi est legendum?* vad har du att läsa? Jmf. **lokketattet**.
- LOLLO**, *n.s. zelotypia, rivalitas*, svartsjuka. *Vitium apud Lappones haud infrequens.*
- LOLLOK**, *n.a. zelotypus, zelotypia accensus*, svartsjuk. Säges och skrives även **lållok**.
- LOLLET & lollotet**, *zelotypia, laborare, æmulari*, vara svartsjuk. **Lolla nisunebs**, *uxoris laborat zelotypia*. **Lollegåtet & lolletatjet**, *incipere zelotypia accendi*, begynna att bli svartsjuk.
- LOLLITJEH**, *de duobus, zelotypi, rivales*, svartsjuka, säges om tvenne. Jmf. **lollok**. **Lollitjeh såi lepa**, *rivales sunt illi duo*.
- LOMM**, *n.s. perula*, ficka. Danska: "lomme".
- LOMP**, *n.s. frustum*, stycke, stump. **Tobak lomp**, *frustum tabaci*, ett tobaksstycke. **Kaino lomp**, *restis pars aliqua sive portio*, repstump, ett stycke rep. **Muora lomp**, *tigillum*, en träklabb. *Austr.* jmf. **pekke**.
- LOMÁNJO**, *Austr.* se **luomek**.
- LOPATET**, *efficere, constituere*, utgöra, belöpa sig.
- LOPPE**, *n.s. venia*, lov. **Loppeb waddet**, *veniam dare*, **Le-kus loppe?** *licetne?* har man lov? **Loppeb kattjat**, *veniam petere*, begära lov. **Loppetak & loppetaka**, *sine permissu, sive venia*, olovligen, utan tillstånd. Finska: "lupa", detsamma.

- LOPPELATS**, *n.a. licitus, permissus*, tillåtlig, lovlig. **Loppelats pargo**, *factum licitum*.
- LOPPETES**, *n.a. illicitus, vetitus*, olovlig, otillåtlig. Finska: "luwattoin", detsamma.
- LOPPETESLAKA**, *adv. illicito modo*, på olovligt sätt.
- LOPPETET**, *v.a. veniam dare, concedere*, lova, tillåta, giva lov. **Loppet munji tab**, *concede mihi hoc*. **Loppetastet**, *dimin.* litet giva lov, lova på någon tid. **Loppetasti mo etjes jaurai**, *secum una piscandi mihi veniam dabas*. **Loppetatjet**, *incipere veniam dare*, begynna att giva lov.
- LOPPATALLET**, *v.a. frequ. polliceri*, giva lov. **Todn loppatallah paldelen mo raden**, *me inconsulto polliceris*.
- LOPPATUS**, *n.s. promissum*, löfte. Jmf. **jato**.
- LOPT**, *suprema pars ædium*, loft, vind.
- LOPTET**, *spondere*, gå i borgen. **Lopteb mon so**, *pro illa spondeo*, jag går i borgen för honom. **Loptestet**, *dimin.* detsamma.
- LOPTEM**, *n.s. fidejussio, sponsio*, borgen.
- LOPTES-ÅLMA**, *fidejussor*, löftesman, den som går i borgen. **Mon kalkab orrot to loptes-ålma**, *vas ero tuus*, jag skall gå i god för dig.
- LOPTOS**, *n.a. medicabilis*, som står att läka. **Loptos wanka**, *morbus sanabilis*.
- LOPTESET**, *v.n. sive pass. in altum attolli*, upplyftas. *De avibus avolantibus dicitur sæpissime*, säges oftast om fåglar som flyger upp. **Lådde idtji loptes**, *avis avolare non potuit*, fågeln kom sig ej upp att flyga.
- LORK**, *bombarda*, bössa. *Austr.* se **birso**.
- LORWO**, *n.s. capitis tegumentum, pretii vilioris*, en mössa av ringa värde, hätta.
- LORWOK**, **lorwos**, *n.a. villosus, pilosus*, hårfull, tjockhårig. **Lorwok piädnak**, *canis pilosus*.
- LOSKOS**, **loskotet**. Se **luskos**, **lusskotet**.
- LOSSED**, *n.a. gravis*, tung. Jmf. **losses**. Även som substantiv, *onus, pondus*, tyngd. **Peiwen lossedeb**, *onus diei*. **Lossedinas**, *pondere suo*.
- LOSSES & lossok**, *n.a. gravis, ponderosus*, tung. **Ila lossok**, *nimis gravis*, alltför tung. **Losses kalwoh**, *merces ponderosæ*. *Comparat. losseb*, tyngre. *Superlat. lossemus*, tyngst.
- LOSSET**, *adv. gravate, difficile*, svårt, med svårighet. **Losset le munji tabb takket**, *istud mihi factu haud facile est*, det är mig svårt att göra.
- LOSSOT**, *v.n. onerari, ponderosum fieri*, bli tung. **Die lossoi ila**, *nimis factum est grave*, det blev för tungt. **Lossostet**, *dimin.* bli litet tyngre. **Lossogåtet**, *incipere fieri gravem, gravescere*, begynna att bli tung. Även **puotselwas lossogåta**, *morbus aggravescit*, sjukdomen begynner att bli svår.
- LOSSANET**, **lossanastet**, **lossanatjet**, se **lossot**, **lossostet**, **lossogåtet**.
- LOSSANADDET**, *v.n. frequ. aggravescere, gravari*, bli tung. **Abma tijen waimoh lossanaddeh**, *ne aggraventur corda vestra*, Luk. 21:34.
- LOSSOTET**, *v.a. gravare, onerare*, göra tung, betunga. Man säger även **lossetet**.
- LOTTO**, *n.s. sors, portio*, lott, del. **Mo**

- lotto**, *mea portio*. **Ib mon luite lottom**, *portionem non dimittio meam*. Jmf. åse.
- LOTTOTET**, *v.a. partiri*, lotta, dela. **Lottotet kaskebse**, *partiri inter se*, dela sig emellan. **Lottotastet**, *dimin.* litet dela. **Lottotatjet**, *incipere partiri*, begynna att dela. Jmf. **juoket**.
- LUBBE**, *Boreal.* se **klubbe**.
- LUBLIM**, *lublu*. Se **lulim**, **lulu**.
- LUBME**, *sus*, svin. Se **lobme**. Finska: "lumi".
- LUD**, *turba populus*, folkhop. Se **liwd**.
- LUDE**, *cimex*, vägglus. Finska: "lude" & "luticka".
- LUDDET**, *v.a.* se **luoddot**. Även **luddet**, *humectare*, väta. Se **täbbotet**.
- LUDNE**, *præp. apud*, hos. **To ludne**, *apud te*, hos dig. **Ludnes**, *apus se*, hos sig. Finska: "luonna", "luoxi", "luosse", som hos lapparna, **ludne**, **lusa**, **lutte**, *quæ vide suis locis*.
- LUDNOK**, se **lodnog**.
- LUEJE**, **peiwe lueje**, *crepusculum, prima vespera*, skymning, aftonskymning. **Peiwe luejest påtib**, *prima vespera veniebam*, jag kom i aftonskymningen.
- LUET**, se **luwet**.
- LUEPKET**, *v.a. dissecare*, fläcka, flå sönder kött. *De carnibus, dicitur dissecandis*. **Piärgoit luepket**, *carnes dissecare*. Jmf. **niowet**.
- LUEPTE**, *repositorium, imprimis pro piscibus & carnibus sole torrendis*, ställe att hänga upp kött och fisk, att torkas av solen och vädret. På västerbottniska: "gäll".
- LUEWE**, detsamma som **luepte**.
- LUEWET**, *v.a. expandere, dilatate*, utsträcka, utbreda. **Wadnaseb luewet**, *cymbam expandere, sive latiore reddere, quod* *Lappones in cymbis, modo ipsis tantum familiari & noto, construendis observant.*
- LUJES**, *n.a. mansvetus*, saktmodig. **Salogeh leh tah lujaseh**, *beati sunt mansveti*, saliga är de saktmodiga. **To Konoges påta to kåik lujes**, *Rex tuus ad te venit mansvetus*, Matt. 21:5. **Lujes mana**, *infans mansvetus & moriger*. Jmf. **låje**, **låjes**.
- LUITET**, *v.a. dimettere*, släppa. **Luite mo luowas**, *dimitte me*, släpp mig lös. **Andagas luitet mäddoit**, *remittere peccata*, förlåta synderna. **Luitet sis**, *intromittere*, släppa in. **Wuolos luitet**, *demittere*, släppa ned. **Ulkos luitet**, *emittere*, släppa ut. Även **luitet**, *commodare*, låna. **Pednikit luitet**, *pecuniam mutuam dare*, låna ut pengar. *Passiv.* **luitetowet**, släppas. Jmf. **luitot**. **Luitestet**, *dimin.* litet släppa, m.m. **Luitegätet**, *dimittere incipere etc.* begynna att släppa bort, m.m. Finska: "löyhitän", *solvo*.
- LUITANJE**, *facile remittens*, som gärna ger efter. Även *Ad commodandum pronus*, villig att låna.
- LUITELET**, *v.a. frequ.* se **luitet**. **Luiteli so tallä**, *statim illum dimisit*, han släppte honom strax. **Luitelastet**, *dimin.*
- LUITEJE**, *mitens, solvens*, den som släpper eller löser. **Luitem**, *subst. missio, dimissio*, släppande, lössläppande. **Suddoi andagas luitem**, *remissio peccatorum*, syndernas förlåtelse.
- LUITETATTET**, *v.n. posse dimitti, commodari posse*, kunna släppas lös, kunna lånas. **I tatt mäddo luitetatte andagas**, *ignosci istud nequit delictum*, det brottet kan ej

- eftergivnas. *Particip.* **luitetatteje**, *remissibilis*, förlätlig.
- LUITETUM** & sammandraget **luitum**, *solutus*, *dimissus*, löst, lössläppt. **Alde mäddo le andagas luitum**, *delictum ejus remissum est*, Jes. 40:2. **Piädnak le luitetum**, *canis dimissus est*.
- LUITOT**, *v. pass. & neutr. dimitti*, släppas lös. Även **kaino luitoi**, *funis ruptus est*, repet brast. **Kabmakek leh muste luitom**, *detrita mihi sunt calceamenta*, mina skor är utnötta. Även **luitot**, *mori*, dö. **Die sodn luitoi**, *jam ille mortuus est*. **Luitostet**, *dimin.* **Luitogåtet**, *disrumpi incipere etc.* begynna att slitas sönder, m.m.
- LUITATET**, **luitadet**, *v.n. descendere*, stiga ned. **Såi luitatikan** (*Dual.*) **tjatsai**, *descendebant in aquam*, de (två) steg ner i vattnet, Apg. 8:38. **Luitatet puolwi nala**, *in genua provolvere se*, falla på knä. **Luitati wuolos warest**, *monte descendebat*, han gick ner från berget. **Watai luitatet**, *objicere se indiscrimen*, våga sig i faran. Även **peiwe le luitatemen**, *sol occidit*. **Peiwe luitati adtjek**, *sol nuper occidebat*, solen gick nyligen ner. **Luitatastet**, *dimin.* litet nedstiga. **Luitataste anje**, *descende adhuc paulisper*, stig litet bättre ner. **Luitatatjet**, *incipere descendere*, begynna att nedstiga. **Peiwe luitatatja**, *sol incipit occidere*, solen börjar gå ner. **Luitatatjet kalkebe**, *incipiemus descendere*.
- LUITATADDET**, *v.n. frequ. idem quod luitatet*.
- LUITATEM**, *n.s. descensus*, nedstigande, nedergång.
- LUIWON**, *hamus piscatorius*, fiskarekrok. Sällsynt.
- LUKE**, **luke-karwoh**, *menstrua fœminarum*, månadsrening hos kvinnokönet. Jmf. **leipe**.
- LUKETET**, *v.n. incalere*, bli varm. **Luketastet**, *dim.* bli något varm. Jmf. **piwajet**.
- LUKKE**, *Austr. decem*, tio, se **lokke**.
- LUKS**, *adv. loci, versus ortum*, österut. **Luks sodn manna**, *versus orientem iter facit*, han reser österut. *Per casus flectitur*, e.gr. **lulde**, *ab oriente*, österifrån. **Mådde kalkeh påtet lulde**, *multi venient ex oriente*, Matt. 8:11. **Luldne**, *in oriente*, *in plaga orientali*, i öster, på östra trakten. **Luldne le mo wieso**, *in oriente commoror*.
- LULAT**, **lulad** & **lullat**, *n.a. orientalis*, östlig. **Lulat piägga**, *eurus*, östanväder¹⁷². Även som substantiv, **karra lulat**, *eurus procellosus*, starkt östanväder. **Lullat ja rasjo**, *eurus pluvius*. *Nonnisi de vento dicitur, ab ortu spirante*.
- LULIB**, *prim. pers. imperf. conjunct. v. auxiliar.* **leb**, *essem*, jag vore eller måtte vara. **Jus lulib tietet**, *si scirem*, om jag skulle veta. **Lulim**, *Boreal.* & i Åsele detsamma. Böjs på följande vis: **lulib** eller **lulim**, jag vore. **Lulih**, *esses*, du vore. **Luli** eller **lulu**, *esset*, han vore. *Plur.* **Lulime** eller **luluime**, *essemus*, vi vore. **Lulite**, **luluite**, *essetis*, ni vore. **Lulin**, **lulun**, *essent*, de vore. *Dual.* **lulime**, **luluiten** eller **luliten**, **luluika**. *Obs.* i stället för **lulim** säger och skriver man ofta sammandraget **lim**, vilket även fogas till slutet av verb, t.ex. **Jus tietalim**, *si scirem*, om jag visste. **Jus påtali**, *si veniret*, om han skulle komma, etc.
- LULLE**, *n.a. orientalis*, österländsk. **Lulle**

¹⁷² ostlig vind

- landa**, *regio orientalis*. **Lulle wiesateje**, *in oriente habitantes*, österlänningar.
- LULLEHA**, detsamma som **lulle**, *sed tantum de hominibus in oriente degentibus dicitur*. **Lulleha** är maskulinum, en kvinna kallas **lulle-hene** eller **lulle-hedne**, en österländsk kvinna.
- LULLEK**, *n.a.* detsamma som **lulle**. Även som substantiv, *terra ad ortum sita*, österland. **Lullekesne mon leb**, *in oriente versor*. **Lullesk**, *subst. idem*. **Sodn kalka lulleski** (eller **lulleskesi**) **jättet**, *in orientem demigraturus est*, han skall boflytta till östra landet.
- LULLELEN**, *adv. ex parte orientali*, på östra sidan om. **Wadsime lullelen waren**, *montem ex parte orientali prætergressi sumus*. **So sita le lullelen**, *qua orientem proprio ejus est sedes*. Jmf. **luks**. *Obs.* man säger även **lullel**. **Allel jalla lullel**, *ab occidente, vel ab oriente*.
- LULLESTET**, *v.n. versus ortum migrare*, flytta österut. **Sameh lullesteh tjaktjen**, **kiddan allesteh**, *versus orientem autumnno, vere autem in occidentem demigrant Lappones*. **Påtsoh lullesteh**, *rangiferi plagam petunt orientalem*. **Lullestastet**, *dimin.* flytta litet mera till öster. **Lullestatjet**, *incipere in orientem abire*, begynna att begiva sig österut.
- LULLA**, se **lollo**. Finska: "luulo", *opinio*.
- LULLOK**, *Austr.* se **lollok**, **lållok**.
- LULLETET**, *v.a. versus orientem traducere*, föra österut. **Sitabs lulletet**, *sedem in orientem transferre*. Även **lulletet**, hos *Austral.* detsamma som **lollotet**, se detta ord.
- LULU**, **luime**, **lulun**, **luluika**, se **lulib**.
- LUM-KARWO**, *lintheum stragulum*, lakan. Joh. 20:5.
- LUNE**, **lunne**, *præp. apud*, se **ludne**.
- LUNESTET**, *cum deriv.* se **lådnestet**.
- LUOBBET**, *v.a. explicare*, utveckla, utbreda. **Kirjeb luobbet**, *librum evolvere*, slå upp boken. Även *sternere*, breda ut. **Ädna almog luobbin karwoites käinon nala**, *multi straverunt vestes suas in via*, Matt. 21:8. **Pårjesit luobbet**, *vela pandere*. **Luobbestet**, *dimin.* litet utbreda. **Luobbegåtet**, *incipere sternere, pandere incipere*, begynna att utbreda.
- LUOBBAHET**, *v.n. expansum esse, stratum esse*, vara utbredd. **Luobbaha tassne**, *illic stratus jacet*.
- LUOBBETUM**, *stratus*, utbredd. *Particip.*
- LUOBBO**, *n.a. stratus, expansus*, utbredd. **Luobbo tuolje**, *corium expansum*. **Luobbo kät**, *palma*, flat hand.
- LUOBBOT**, *adv. explicare, cum aliquid expanditur*, utsträckt. **Tuolje le luobbot piejetum**, *expansa est pellis*, skinnet är utbrett. Även *sparsim, disperse*, här och där kringspritt. **Påtsoh leh talle luobbot**, *rangiferi dispersi sunt late*, renarna är vitt kringspridda. Härav:
- LUOBBITET**, *v.n. dispergi, dispalari*, kringspidas, skingras. **Luobbitam le talle älo**, *grex jam dispersus est*, hjorden har spritt sig vitt ikring. **Påtsoh luobbiteh**, *rangiferi dispalantur*.
- LUOBBOT**, **luobbotet**, se **luobbet** etc.
- LUOBDELET**, *v.n. decumbere, corpus sternere, procumbere*, lägga sig neder. Även **Luobdeli tassa**, *illic consedit*, han satte sig där neder. *Est frequ. verbi sequentis*.

LUOBDDET, *v.n. procumbere, recumbere*, lägga sig neder, lägga sig på marken. Även *sedere, considerare*, sätta sig. *Dicitur etiam de rangiferis vectoriis indomitis gradumque, strato humi corpore, præfracte sistentibus*, säges ock om istadiga kör-renar, som lägger sig ner till marken. **Luobdestet**, *dim. Luobdegåtet, incipere sternere corpus*, begynna att lägga sig neder.

LUOBDANJE & luobdetakes. *De rangiferis dicitur refractariis*, istadig. **Luobdetakes herke**, *rangifer hoc vitio laborans*, en istadig ren. Jmf. **luobdet**.

LUOD, *n.s. globulus, imprimis plumbeus, usui sclopeti inserviens*, kula, bösskula. Även *semiuncia*, ett halvt uns, ett lod. **Luod-wigt**, *trutina*, viktskål. Även *nomen mensuræ, palmus minor*, så lång som en tvärhand.

LUODD, *n.s. vestigium*, fotspår. **Attjahet tjowot alde luoddit**, *ut sequamini ejus vestigia*, 1 Pet. 2:21. **Luodditat**, *vestigia tua*, dina fotspår. **Almatjen luodd**, *vestigium humanum*. **Biren luodd**, *vestigium ursi*. **Luoddats**, *dimin.* ett litet spår.

LUODDENET, *v.n. dehiscere, rimas agere*, rämna, spricka sönder. **Ädnam luoddeni**, *area fatiscebat*, jorden rämnade. **Pakteh luoddenin**, *petræ scissæ sunt*, Matt. 25:51. **Luoddeni qwouto**, *crepuit medius*. **Luoddenam le tat muora**, *rimas hoc egit lignum*, detta trä är sprucket. *It. de sclopetis, dum cum fragore exonerantur*, säges ock om bössor, när de skjuts av. **Luoddenastet**, *dimin.* litet spricka. **Luoddenatjet**, *incipere rimas agere*, begynna att spricka.

LUODDENEM, *n.s. fissio, fissura*, sprickande.

Katte luoddenemest, *cave ne findatur*.

LUODDOT & luoddet, *v.a. findere*, klyva.

Muorait luoddot, *findere ligna*, klyva ved. Även *neutr. dolere*, värka. **Åiwe luoddo**, *caput dolet*, huvudet värker.

Takteh muste luoddoh, *ischiatricis crucior doloribus*, jag plågas av gikt.

Luoddostet, *dimin.* litet klyva, värka litet.

Luoddotatjet & luoddogåtet, *incipere findere, dolere incipere*, begynna att klyva, begynna att värka. **Åiweh luoddogåteh**, *caput incipit dolere*, huvudet begynner värka.

LUODDEM, *n.s. ipse actus findendi*, klyvning.

LUODDOTAKES, *n.a. qui facile finditur, fissilis*, lättkluven. **Luoddotakes muora**, *lignum fissile*. **Luoddemas**, *Austr.* detsamma.

LUODDOTET, *v.a. findendum curare, facere ut scindatur*, låta klyva. **Luoddotastet**, *dimin. id. quod luddostet*.

LUODDOTATTET, *v.n. findi posse*, kunna klyvas. **I tjittatak luoddotatte**, *absque cuneo scindi nequit*, det kan ej klyvas utan vigge¹⁷³.

LUODDOTS, *n.a. se luoddotakes*.

LUOGNET, *v.n. intrare, gå in. De piscibus tantum dicitur sagenæ fundum intrantibus*, säges allenast om fisk, när den går in i notkilen. **Åh qweleh siteh luognet skonjai**, *pisces fundum sagenæ ægre intrant*. Även *expandi*, utsträckas.

LUOIKAS, *n.a. mutuatus, mutuo acceptus*, lånad, borgad. **Waddib sunji luoikas herkeb**, *rangiferum ei commodabam*.

¹⁷³ kil

- Luoikas pednik**, *pecuniæ mutuatae*, lånade penningar. Även *conductus*, lejd, hyrd.
- Luoikas kâte**, *domus conducta*. *Translat.*
- luokas le miji tat wärald**, *ævum hocce nobis quasi mutuum datum est, sive nobis ad certum tantum temporis intervallum elocatus est hic mundus*, vi har denna världen liksom till låns, vi har här ingen varaktig stad. **Luoikas waddet**, *mutuo dare, mutuare*, låna. **Luoikas waldet**, *mutuari, mutuo accipere*, taga till låns, bekomma till låns.
- LUOJATET**, *v.n. lamentari, voce flebili queri*, klaga sig, jämra sig.
- LUOIM**, *n.s. querela*, klagan, klagorop.
- LUOJOM**, *n.s. lamentatio*, beklagande. **Färta peiwasats luojomin i aikalasi pätet**, *quotidianis querelis nihil efficere*. **Luojom kirje**, *Threni*, klagovisor. *Obs. illa est differentia inter luoim & luojom, quod istud ipsam vocem significet querentis sonumque, hoc querelam.*
- LUOIMET**, *v.n. voce querula suum significare dolorem*, jämra sig, ropa av värk.
- LUOIMETAKES**, *n.a.* se **luojotakes**.
- LUOJOT**, *v.n. lamentari, queri*, beklaga sig. **Åiwin luojot**, *de dolore capitis queritur*, han klagar över huvudvärk. **Tossjin luojot**, *sine caussa queri*, klaga utan orsak. **Luojoï harbmat**, *acerbe querebatur*, han beklagade sig jämmerligen. **Luojostet**, *dim.* litet beklaga sig. **Luojogåtet & luojotatjet**, *queri incipere*, begynna att beklaga sig. **Luojogåti wankin**, *de morbo incipiebat queri*.
- LUOJOTAKES**, *n.a. querulus*, en som alltid beklagar sig. **Eme luojotakes le sodn**, *semper ille querulus est, nunquam ille non queritur*.
- LUOITET, luoitestet** etc. se **luitet** etc.
- LUOKET**, *v.n. dolore*, värka. **Paneh muste luokeh**, *odontalgia laboro*, jag plågas av tandvärk. **Käta luoki**, *manus dolebat*. *Austr.* Från finskans ”louckan”, *saucio*. Jmf. **luoddot**.
- LUOKAD**, *n.s. dolor*, värk. **Pane luokad**, *dolor dentium, odontalgia*, tandvärk. *Austr.*
- LUOKKA**, *n.s. collis*, backe. Jmf. **puold**.
- LUOKOT**, *v.n. lamentari*, högeligen klaga. *Est quasi frequent. & intens. verbi luojot.*
- LUOKT, luokta**, *n.s. sinus maris aut lacus*, en vik. **Luoktats**, *dimin.* en liten vik.
- LUOKTASTAK**, *n.s. ripæ curvamen latius minusque alte recedens*, en bred vik, som ej går mycket långt in i landet, en bukt.
- LUOMEK**, *mus Norvagicus sive alpinus*, fjällmus, lämmel. *Hæc animalia, quorum ingenti multitudinem, alpes & quæ cis sunt vicina loca interdum opplentur, e nubibus decidere credunt Lappones.*
- LUONTO, luondo**, *n.s. natura, indoles*, lynne, natur. **Maggar le so luondo**, *quali indole est*, av vad art är han. *It. & quidem sæpissime, fors fortuna matrimonii ineundi*, öde och lycka i giftermålshandel. **Kalle mon ådtjob tab neitab jus le luondo**, *mea erit ista puella sponsa, si fors tulerit*, nog får jag den flickan, om hon är mig beskärdd¹⁷⁴. **Sognoti mai tan neiti, walla i lam so luondo taggo**, *frustra illam virginem in matrimonium petebat, forte fortuna obstante*, han friade väl till den

¹⁷⁴ förutbestämd, utsedd

- jungfrun, men hon var ej honom beskärd av ödet och lyckan. Även *sponsa*, brud.
- Färta kutte liko luontosas, mon ai etjen, sua cuique sponsa, mihi mea placet.**
- LUONTOTEME, luondotes, adolescens, cui nulla adhuc sponsa est**, en yngling, som ännu ej förlovat sig med någon brud.
- Luondotes pardne le sodn, vix iste juvenis uxorem ducturus est**, den ynglingen kommer ej att gifta sig.
- Luontoteme wiesot, vitam agere cælibem, leva ogift.**
- LUONTOSASSA, sponsa forte fortuna alicui destinata**, brudämne, beskärd¹⁷⁵ brud.
- LUOPAK, qui uxorem repudiavit**, en som skilt sig från sin hustru. Från:
- LUOPATET, repudiare, repudium renunciare**, skilja sig från sin hustru, eller från sin man. *Dicitur & de marito & de uxore.* Kanske från finskans ”luopua”, *deficere, recedere.*
- LUOPATEM, n.s. divortium, repudium**, äktenskapsskillnad, skiljobrev.
- LUOPOS, dispersus, explicatus**, utspridd, utbredd. Jmf. **luobbo, luobbetum.**
- LUOPETET, v.n. se luobitet. Luopetastet, dimin. Luopetatjet, dispergi sive dispalari incipere**, begynna att kringspidas.
- LUOPSES, Austr. se lepsos.**
- LUOPTE, repositorium, se ovan luepte.**
- LUOS, luosa, n. piscis, salmo, esox, lax. Luosats, dimin. en liten lax.** Finska: ”lohi”. **Luosa jokka, fluvius, ubi capiuntur esoces, laxälv. Luosa jaure, lacus, ubi sunt.**
- LUOSKA, n.s. limbus, fimbria vestimenti**, kantning eller bordering på kläder.
- LUOSKOM, n.s. ars vestis oram limbo prætexendi**, konst att kanta eller bordera.
- Luoskom laige, filum, quo istud sit.**
- LUOSKOT, v.a. vestis oram limbo discolore prætexere**, bordera, kanta, sätta en kantning av olika färg på ett plagg.
- Kapteb luoskot, tunicam limbo prætexere.**
- Luoskotum, præt. partic. pass. fimbria sive limbo prætextus**, kantad, borderad.
- Luoskogâtet, incipere fimbriis ornare**, begynna att kanta eller bordera.
- LUOSTEK, n.a. discolor, albidus**, mångfärgad, vitaktig. *De pellibus ferinis albidis plerumque dicitur.* Jmf. **tjuosse.**
- LUOTKELET, v.a. retexere**, uppriva, uppveckla. **Kådhub luotkelet, telam retexere**, uppriva det som är vävt. **Kainob luotkelet, funis glomum evolvere sive explicare**, riva upp repet. **Luotkelastet, diminut. litet uppriva. Luotkelatjet, incipere retexere**, begynna att uppriva.
- LUOTKELOWUM, evolutus, retextus**, uppveklad, uppriven.
- LUOTKOT, v.a. idem quod luotkelet.**
- LUOTOH, n.s. plur. deserta**, ödemarker, öken. **Luotoist påtab, ex desertis venio. Luotoi puoren le, in desertis amissum est.** Jmf. **aleh, aloh.**
- LUOTOK, n.s. fera, bestia**, vilt djur. **Luotokit tolwot, feras venari**, jaga efter vilda djur.
- Luotokit kåddelet, feras figere sive capere**, fånga vilddjur. Jmf. **naute.**
- LUOTT, adv. æqualiter, ex æquo**, lika mycket, jämnt. **Luott juoket, æqualiter distribuere**, dela jämnt.
- LUOTWOT, parere, de pecudibus & imprimis**

¹⁷⁵ utsedd

rangiferis dicitur, kalva, säges oftast om renar. Härav:

LUOTWAR, *ita appellatur fœmina rangiferina, vitulos pariens vividiores sive vitales*, en renko, som bär goda kalvar.

LUOWAT, *fatum sive fors cujusvis, in matrimonio inchoando & ineundo*, öde och lycka i giftermål. *Boreal.* jmf. **luonto**.

LUOWES, *n.a. solutus, non ligatus*, lös, obunden. **Luoitet luowes**, *dimittere*, släppa lös. **Luowes pardne**, *nothus*, oäkta son. Jmf. **juolke pardne**. Även **luowes**, *liber*, fri, lös och ledig. **Luowes le muste mannet kåsså sita**, *istum ego non prohibeo, quocunque voluerit, abire*, för mig skall han få fara vart han vill. Finska: ”löyhä”, *solutus*.

LUOWESWUOT, *n.s. libertas*, frihet. 1. Pet. 2:16.

LUOWANET, *v. pass. liberari, solvi, dissolvi*, befrias, bli lös, lossna.

LUOWET, *v.a. solvere*, lösa, göra löst. Jmf. **luitet**. Även detsamma som **likotet**, *umbära*. **Ib luowe tabb atab**, *ista re carere non facile possum*, jag umbär ej den saken. **I sodn sita luowet munji aksjobs**, *securim mihi suam utendam præbere non vult*, han vill ej lämna mig sin yxa.

LUOWDNA, **luowna**, **luown**, *hamus piscarius*, fiskarekrok. **Luownit piejet**, *hamis piscari*, fiska med krokar.

LUOWT, *cum duo animalia uno ictu figuntur*, två för ett skott. **Luowtit sodn wuotji**, *duas feras uno ictu teloque trajecit*, han sköt två djur med ett skott. **Luowtit piwdet**, *duas captare uno ictu teloque*

feras avesve, söka att skjuta tvenne fåglar eller djur med ett skott.

LUOWTJASET, *v.n. pedes distorquere, cruribus divaricatis incedere*, skreva, gå brett med benen.

LUOWTE, se ovan **leute**.

LUOWTOSJETTE, *n.a. non tritus, non usurpatus*, obrukad. *De vestib. plerumque dic.*

LUPPE, **luppetet** etc. se **loppe**, **loppetet**.

LUSA, **lussa**, *præp. ad*, till. **Kottjoi so etjes lusa**, *vocabat illum ad se*, han kallade honom till sig. **Waldi mo lusas**, *accipiebat me ad se. Exempla suffixorum hæc sunt: Lusasan & lusan*, *ad me*, till mig. **Lusat**, *ad te*, till dig. **Lusas**, *ad se*, till sig. *Plural. lusame*, *ad nos*, till oss. **Lusate**, *ad vos*, till er. **Lusasas**, *ad se*, till sig. Jmf. **ludne. Boreal. Austr.** säger **kåik**, **kåiko**.

LUSPE, *n.s. locus, unde incipit fluminis cataracta*, forshuvud. Motsats: **kedsewuole**.

LUSSKOS, *n.a. fluidus*, flytande. **Lusskos tjatse**, *aqua fluida, non congelata*, flytande eller ofruset vatten.

LUSKELET, *v.a. fluidum, reddere*, göra flytande. **Jägnab lusskeli wist**, *rursus glaciem in aquam dissolvit*.

LUST, **lusto**, *n.s. cupiditas*, begärelse.

LUSTATET, *v.a. appetere, desiderare*, åstunda.

LUSTE, eller rättare **lute**, *præp. a, abs*, av, ifrån. **Jabmeki lute**, *a mortuis. Est quasi ablativus casus præpositionis ludne*. Jmf. **lusa**.

LUTES, *n.a. lascivus, salax*, okysk. **Lutes almats**, *homo lascivus*. Brukligare: **skekes**.

LUTESWUOT, *n.s. lascivia, salacitas*, okyskhet. **I luteswuotesne**, *non in lascivia*, Rom. 13:13.

LUTESIKT, *adv. inceste*, otuktigt.

LUTET, *v.n.* se ovan **liwtet**.

LUWAS, *n.a. humidus, madidus*, våt. **Luwas**, detsamma. **Luwa karwoh**, *vestes humidae*. **Luwa ädnam**, *humus humida*, våt mark. **Luwaswuot**, *subst.* våthet.

LUWASLAKATS, *n.a. humidulus*, våtaktig.

LUWAT, *humidum efficiens, humectans*, vätande. **Luwat talke**, *tempestas madefaciens*, väder, som gör en våt. **Luwat piägga le lulat**, *pluvius semper est eurus*. Endast om väder.

LUWET, *luwat, v.n. madescere, madefieri*, bli våt. **Almest luwaime**, *aqua maduimus pluvia*, vi blev våta av regnet. **Luwib tjada**, *permadescebam*, jag blev genomvåt. **Luwastet**, *dimin.* bli litet våt. **Luwagåtet**, *incipere madescere*, begynna att bli våt.

LUWATET och ibland **luwotet**, *v.a. madefacere, irrigare*, göra våt, vätta. **Rasjo mo luwati**, *pluvia me madefecit*, regnet gjorde mig våt. **Luwatastet**, *dimin.* göra litet våt. **Luwatatjet**, *incipere madefacere*, begynna vätta.

LUÄDWAR, se **luotwar**.

LUÖTSJETET, *v.n. mitigari, mitescere*, bli mildare, lindras. **Swarkeh luötsjetijen**, *dolores remittebant*, värkarna gav sig, lindrades. **Luötsjetastet**, *dimin.* litet lindras.

LYDTET, *v.a. findere*, se **luoddot**. **Lydtestet**, *dimin.* litet klyva, se **luoddostet**.

LYKKO, *n.s. fortuna*, lycka. **Lykko kaikeb takka**, *sors omnia versat*. **Jus lykko le puore**, *si secunda fuerit fortuna*, om lyckan är god. *Syn.* **wuorbe**.

LYKKOKES, **lykkoges**, *n.a. felix, prosper*, lycklig, som väl lyckas. **Tat peiwe li munji lykkokes**, *faustus mihi hic erat dies*, denna dagen var lyckosam för mig. **Mon adnab etjem lykkokasen**, *existimo me beatum*, Apg. 26:2. Sammansättn. & motsats **olykkokes**, olycklig. **Lykkokeslaka**, *adv. feliciter*, lyckligen.

Lykkokeswuot, *subst.* lycka, lycksamhet.

LYKKOLATS, *n.a. felix, fortunatus*, lycklig, som har god lycka. *Synon.* **wuorbalats**, se detta ord.

LYKKOTEBME & lykkotes, *n.a. infortunatus*, olycklig. **Aptsa lykkotebme le sodn**, *plane est infortunatus*.

LYKKASTET, *v.n. succedere prospere & ex animi sententia*, väl lyckas. **Jus luli lykkastet**, *si prospere succederet*, om det skulle lyckas.

LYKKASTATTET, *fortunari, fortuna beari secunda*, bli lycklig, ha lycka till. **Idtji lykkastatte**, *illam non nactus est fortunam*, han hade ej den lyckan. **Qwelit ja nautit sodn lykkastatti**, *pisces ferasque ex sententia nactus est*, han fick fågel och fisk efter önskan, hade lycka till att få fågel och fisk. Jmf. **wuorbe**.

LÅBBO, *n.a. luobbo*.

LÅBDES, **låbdok**, *n.a. mansvetus, moriger*, spak, saktmodig. **Låbdok almats**, *homo mansvetus*. **Låbdok tåmp**, *eqvus minime effrenus*, en väl tämjd häst. *Comparat.* **låbdasub & låbdokub**, saktmodigare.

Superl. låbdasumus & låbdokumus, den saktmodigaste. Jmf. låjes.

LÅBDESWUOT, låbdokwuot, ibland låbdot, *n.s. mansvetudo*, saktmodighet, stillhet.

Låbdotinas, *mansvetudine sua*, med sin saktmodighet.

LÅBDOT, *v.n. mansveferi*, bli spak. Säges både om människor och om djur. **Låbdoi ko wuorestowi**, *ætate provectus minus difficilis factus est*, han blev saktmodigare när han blev gammal. **Låbdostet**, *dimin.* bli litet saktmodigare eller spakare.

Låbdogåtet, *incipere mansvescere*, begynna att bli spak.

LÅBDOTET, *v.a. mansvefacere*, göra spak.

LÅBDET, låbdesikt & låbdeslaka, *adv. mansvete*, saktmodeligen. **Låbdet hålet**, *voce loqui submissa*, tala lågt.

LÅBJA, se **libja**.

LÅDDE, *n.s. avis*, fågel. **Muora lådde**, *avis silvatica*, skogsfågel. **Tjatse lådde**, *avis aquatica*, sjöfågel. **Låddeh pessit adneh**, *aves nidos habent*, Matt. 8:20. **Pesseb lådde takka**, *avis nidulatur*. **Låddi-tjuojem** eller **-tjuojenes**, *cantus avium*, fågelsång. **Lådde-piwtar**, *auceps*, fågelfångare. **Kiämpas lådde-piwtar**, *auceps alacer*. **Lådde piwto**, *aucupium*, fågelfänge. **I sodn lådde piwtoin ajan**, *nunquam aucupatur, aucupium non curat*, han bryr sig ej om fågelfänge. **Lådde-bitta**, *ita appellabatur cibi buccia, quam mane evigilantes olim sumebant Lappones, verno tempore, ne jejunis avium primo vere advenientium audire illis accideret cantus, quod nunquam non malum futurum esse omen crediderunt, præsertim si cuculi exaudissent vocem. Hoc ipsum malum*

appellabatur låddist paikatallet, på svenska: dåras av fåglar: *unde Svecos eadem occupatos fuisse superstitione facilis est conclusio*. Även **lådde-bitta**, *parva cibi portio sive offula*. **Lådde-bitta**, kallades en matbit, som lapparna fordom åt, så snart de vaknade, att de ej skulle bli dårade, av de om våren ankommande fåglar. Göken var i synnerhet den de, i detta fallet, ansåg för den olyckligaste. **Lådde-bitta**, kallas ock annars en liten matsmula, eller en liten frukostbit. **Idtji lådde-bittab ken munji wadde**, *ne bolum quidem mihi dedit*, han gav mig icke en enda bit mat. **Låddats**, *dimin.* en liten fågel. **I låddats-ken**, *ne avicula quidem*. Finska: "lindu", fågel.

LÅDDET eller **låddit**, *v.a. aucupari, aves captare*, fånga fåglar, vångöra efter fågel.

Låddemen le talle, *aucupio occupatur*, han är sysselsatt med fågelfänge.

LÅDKETET, *attingere*, röra vid, komma vid. **Ih kalk lådketet ken tassan**, *istud ne val pauxillum quidem contrectabis*, du skall ej det minsta komma därvid. Jmf. **tuottet**.

LÅDNA, *mutuatio*, lån, se **låna**.

LÅDNAS, **lådnes**, *n.s. pretium, quo quid redimitur*, lösen, varmed något igenlöses.

Pednikit lådnasen waddet, *pecunias pro redemptione afferre*. **Jus lådnaseb adnah**, *si solutionem habes*.

LÅDNESTET, *v.a. redimere*, lösa igen, återlösa. **Jus mattah lådnestet**, *si solvendo par es*, om du kan lösa igen, eller betala. Även *in locum alicujus succedere*, träda i en annans ställe, avlösa. **Lådnest**

- mo kåtsemest tab ijab**, *meo loco, excubias hac nocte agas*. **Lådnestastet**, *dimin.* litet avlösa, m.m. Finska: ”lunastan”, *redimo*.
- LÅDNESTEJE**, *redemptor*, återlösare.
- LÅDNESTEM**, *redemptura, redemptio*, återlösning. **Lådnestemen werte eller makso**, *pretium redemptionis*.
- LÅDNESTEMAS**, *n.a. redimendum*, det som bör återlösas, eller igenlösas.
- LÅDNOT** etc. se **lodnot** etc.
- LÅDNOTEM**, *commutatio*, se **lodnom**.
- LÅDTJE**, *n.s. tranquillitas maris, malacia*, lugn. **Kappat lådtje**, *malacia magna, quando nullo vento superficies aquæ agitur*, alldeles lugnt, stilla lugnet.
- LÅDTJE & lådtjes**, *n.a. tranquillus*, stilla. **Lådtjes jaure**, *lacus tranquillus*. **Lådtjes talke**, *tempestas tranquilla, minime procellosa*, lugnt väder. Även *remissus, laxus*, slak, som ej är hårt tillbunden. **Lådtjes tjuolm**, *nodus, qui non est arcte constrictus*, en löst knuten knut. **Ila le tat lådtje**, *nimis hoc est remissum*, detta är alltför slakt. *Comparat.* **lådtjeb & lådtjasub**, slakare. *Superlat.* **lådtjemus & lådtjasumus**, lösast, den slakaste.
- LÅDTJEKET**, *v.n. laxum fieri*, slakna.
- LÅDTJELET**, *v.a. remittere, relaxare*, giva efter, slippa efter. **Lådtjeb lådtjelet**, *remittere habenas*, släppa efter tömmarna. **Lådtjele tjadneseb**, *relaxa ligamen*. **Lådtjelastet**, *dim.* litet giva efter. **Lådtjelatjet**, *incipere remittere*, begynna att släppa efter.
- LÅDTJET**, *adv. commode*, bekvämligen, makligt. **Lådtjet mannet**, *commode iter facere*. **Lådtjet parget**, *sine magno nisu laborare*, arbeta makligt.
- LÅDTJETET**, *v.n. leniri, mitescere, relaxari*, lindras, giva sig. **Piägga lådtjeti**, *sedata est procella*, stormen stillade sig. **Puotselwas lådtjeti**, *dolor remittebat sive morbus*, sjukdomen gav sig. **Kaino lådtjeti**, *funis relaxatus est*. **Lådtjetastet**, *diminut.* litet stilla sig. **Lådtjetasti swarke**, *dolor aliquantum remittebat*, det blev litet bättre med värken. **Lådtjetatjet**, *incipere relaxari*, begynna att giva efter, att slakna.
- LÅDTJOT**, *v.n. sedari, tranquillum fieri*, lugna, bli stillt. *De tempestate dicitur.* **Häkket lådtjoi**, *subito facta est malacia*. **Säwa lådtjoi**, *mare factum est tranquillum*. **Lådtjostet**, *dimin.* litet lugna. **Lådtjogåtet**, *incipere sedari*, begynna att stillas. Jmf. **slaimet**.
- LÅDTJANET**, *v.n. Austr.* se **lådtjetet**.
- LÅDTJOI**, *adv. solute, remisse*, löst, lindrigt.
- LÅFEL**, *n. avis*, se **lafol**.
- LÅGG**, *n.s. extremitas, imprimis vasorum ligneorum ex pluribus partibus compositorum*, lagg på tråkar.
- LÅGGET**, *v.a. glubere, deglubere*, skala av, få utav. **Pesseb lågget**, *corticem betulæ detrahere*, taga näver. **Puoiteb lågget**, *pingvedinem deglubere*, få lös späcket. **Tarffeb lågget**, *cæspites colligere abscissos*, taga torv.
- LÅGGEM**, *n.s. ipse actus, dum istud peragitur*, avflående. Finska: ”lohcaisen”, *amputo*.
- LÅHDET**, *v.n. serpere, vermium more repere*, kråla, krypa som maskar. **Suoksen låhdet**, *vermibus repletum esse*, vara full med maskar.
- LÅIDET & låidestet**, *v.n. gradi, gradum*

- facere*, stiga. **Låideste tek**, *gradum huc facito*, stig hit. **Låideste jokkan rasta**, *transcende rivulum*, stig över bäcken. **Låideste jokkai**, *descende in rivum*. **Låidesti sodn talla pajas tjatsest**, *mox ascendebat ex aqua*, Matt. 3:16. **Låidestastet**, *dimin.* litet stiga. **Låidestatjet**, *gradi incipere*, begynna att stiga.
- LÅIDETATTET & låidestattet**, *v.n. gradum pati posse, idoneum esse gressui*, tåla att man stiger därpå. **I mo wanka juolke låidetatte**, *pede morbo affecto consistere nequeo, sive, pes meus invalidus corporis molem sustinere non valet*, min sjuka fot tål ej, att jag stiger på honom. **I låidestatte paka tjatsai**, *in aquam ferventem per impune inferri nequit*.
- LÅJES, låje**, *n.a. mitis, mansvetus*, mild, saktmodig. **Harbmat låje**, *valde mansvetus*.
- LÅJESWUOT**, *n.s. mansvetudo, lenitas*, saktmodighet. Man säger även **lujeswuot**.
- LÅJET, låjeslaka, låjesikt**, *adv. mansvete*, saktmodligen. **Lujet, lujesikt**, detsamma.
- LÅJOT**, *n.s. detsamma som låjeswuot*. **Låjotinas**, *mansvetudine sua*, med sin saktmodighet. *Austr. lujot*.
- LÅJOT**, *v.n. mansvefieri*, bli spak och saktmodig. *Austr. lujot*, detsamma. **Låjostet**, *dimin.* bli litet saktmodigare. **Låjogåtet**, *incipere mansvefieri*, begynna att bli saktmodig. *Austr. lujogåtet*, detsamma. Jmf. **låbdot** etc.
- LÅJOTET, lujotet**, *v.a. mansvefacere*, göra spak. Jmf. **låbdotet**.
- LÅIKELET**, *v.a. disjungere, separare*, skilja, bryta löst. Även *liquando disjungere sive dissolvere*, smälta lös. **Låikele jägnab tate kebneest**, *eliqua glaciem ex hoc aheno*, smält lös isen utur denna kitteln. **Låikeldattet**, *frequ. idem*.
- LÅIKETET**, *v.n. sejungi, separatum fieri, dissolvi*, skiljas, avsöndras, lossna. **Paktest pekke låiketi**, *pars petræ rupta decidit*, ett stycke av klippan lossnade och föll ner. **Jägna juo le pakest låiketam**, *glacies jam calore dissoluta est*, isen är redan upplöst och lossnad av värmen. **Låiketastet**, *dimin.* litet lossna.
- LÅINGOS**, *n.a. se loingos*.
- LÅINGOTET**, *v.a. mollem reddere atque humidum*, blöta, göra blöt och våt. **Laireb låingotet**, *argillam aqua admista molliorem reddere*, blöta upp ler med vatten. Jmf. **loingos**.
- LÅINGANET**, *v.n. emolliri, aqua dilui*, blötas av vatten. *De argilla etc. dicit*.
- LÅITO**, *n.s. pars dimidia areæ tugurii Lapponum, ab alterutra parte foci*, ena sidan om eldstaden i en lappkoja, halva delen av rummet i kojjan.
- LÅITOI**, *adv. lente*, sakteligen, makligen. **Låitoi wadset**, *lente & pedententim incedere*, gå sakta, fot för fot. Finska: "loitto", *declivis*. Även hos *Austr. låitoi todn påtah, sero venis*, du kommer sent. Jmf. **lest**.
- LÅKE & låketas**, *jentaculum*, frukost.
- LÅKATALLET**, *v.n. jentare*, äta frukost.
- LÅKETASSITS**, *n.s. idem quod låke*, frukost. **Låketassitjen kalkab wuorket taite piäbmotjit**, *condam cibos hosce reponamque, ut jentaculum inde sumam. Austr.*
- LÅKK**, *n.s. insecti, locusta*, gräshoppa.

LÅKKE, *decem*, tio, *cum deriv.* Se **lokke**.

LÅKKE, *operculum*, lock, se **kåptjas**.

LÅKKEK, *traha Lapponum operta, qua obsonia transportantur*, en lappsläde med lock uppå, i vilken matvaror föres.

LÅKKOTET, *operimento tegere*, lägga lock uppå. Jmf. **kåptjet**.

LÅKKET, *v.a. numerare*, räkna, se **lokket**.

LÅKTET, *v.a. humectare, madefacere*, väta, göra våt. **Tjatsin låktet**, *aqua conspergere*, bestänka med vatten. **Rasjo mijen karwoit låkti**, *pluvia vestes nostras madefecit*, våra kläder blev våta av regnet. **Nakkit låktet**, *pelles aqua macerare & temperare*, blöta skinn med vatten och bereda det. **Låktestet**, *dimin.* litet väta. **Låktegätet**, *incipere aqua humectare*, begynna att väta. Jmf. **luwatet**.

LÅKTES & låkts, *aqua farina mista & sale, qua coria pellesque macerant Lappones*, vatten blandat med mjöl och salt, varmed lapparna blöter skinn, som skall beredas eller garvas.

LÅLLO, *n.s. zelotypia*, svartsjuka. **Lollo**.

LÅLLÅTET, **lålletet**, se **lollotet**. Finska: "luulen", *opinor*.

LÅME, *n.s. vallis*, dal. **Garden le jura låmen**, *vicus in valle situs est*. **Låme wari kasken**, *vallis inter montes*, en dal emellan bergen. **Färta låme kalka pajetuet**, *omnis vallis exaltabitur*, Jes. 40:4. **Låmats**, *dimin.* en liten dal. Finska: "lymy", *latebra*, "loma", *fissura*.

LÅMASTAK, *n.s. regio depressior & humilis*, ett låglänt ställe. **Koggo låmastaken le**, *ubi loca sunt depressiora*.

LÅMKESET, *v.n. remisse sive voce submissa*

loqui, lente narrare, tala lågt och sakteligen. **Jus muitalib maite sodn låmkesi**, *si quæ narrabat memoria tenerem*, om jag skulle minnas vad han berättade.

LÅMOS, t.ex. **låmos paneh**, *dentes molares*, oxeltänder. *Alio sensu nunqu. occur.*

LÅMOT, *adv. & adject. duplex, duplum*, dubbel, dubbelt. **Låmot uks**, *janua duplex*, dubbla dörrar. **Låmot FF**, *F geminatum*, dubbelt F. **Piejet låmot**, *circumplicare*, lägga om vart annat, omveckla. **Kapob kåta pir låmot piejet**, *chlamydem brachio implicare*. *Austr.* jmf. **kerdak**, etc.

LÅNA, *n.s. mutatio, mutuum*, lån. **Lånas adnot**, *mutuum rogare*, begära till låns. **Lånas waldet**, *mutuo accipere, mutuari*, taga eller få till låns. **Lånas waddet** eller **lånit waddet**, *mutuare*, giva till låns. Även **Ulko-låna** eller **ulko-lån**, *atrium, vestibulum*, förstuga, förmak.

LÅNET, *v.a. & n. mutuare, mutuari*, låna ut, taga till låns. **Låne munji pednikit**, *da mihi pecuniam mutuum*, låna mig penningar. **Wertib lånet suste**, *ab illo mutuari necesse habui*, jag måste låna av honom. **Lånestet**, *dim.* låna litet.

Lånegätet, *incipere mutuo dare, aut mutuari*, begynna att låna ut eller ock taga till låns. Jmf. **luitet**.

LÅNNES, se **lådnas**.

LÅNNESTET, *redimere*, se **lådnestet**, etc.

LÅPA, **låpates kabmak**, *crepida, sandalium*, toffel. **I le kukkeb kaska, matta täh låpates kabmaki wadset tokko**, *non est longius intervallum, quin soleatus istuc ire possis*.

LÅPATASTET, *v.n. soleas induere*, taga på sig tofflor. **Låpatasti**, *soleas induebat*.

LÅPO, n.s. *mediæ manus & pedis superficies*.

Käta låpo, *vola*, flat hand. **Juolke låpo**, *ima pars pedis*, fotsula. Jmf. **lapa**.

LÅPOI, adv. *leniter, minus arcte*, löst. **Låpoi pådnetum**, *minus arcte contortus*, löst spunnen eller hopvriden.

LÅPPE, etc. Se ovan **loppe**, etc.

LÅPPAS, **låppates**, *festum Epiphantias*, trettondedag jul. Finska: ”loppiainen”, detsamma.

LÅPT, *summum tabulatum*, loft. Även **ware låpt**, *planities elevatior, ad latus montis*, en högt belägen slät plats, på ena sidan av ett berg.

LÅPTET, v.a. *finire, consumere*, sluta, ända.

Kåsse Jesus låpti taite pakoit, *quum Jesus finisset hæc verba*, Matt. 7:28. **Ko lepe låptam laidob**, *cum iter confecimus*, när vi har fulländat resan. **Kaik arbeb le sodn juo låptam**, *totam hæreditatem jam cunsumsit*, han har redan gjort ända på sitt arv. **Låptet kaik taweritas**

raddokwuoten tjada, *per luxuriam consumere omnia bona sua*. **Låptestet**,

dimin. **Låptegåtet**, *incipere finire vel consumere*, begynna att sluta, att göra ända med. Finska: ”loppun”, *finem habeo*.

LÅPTAITOWET, v. *pass. consumi, finiri*, bli allt¹⁷⁶. **Juo le låptaitowum**, *jam consumtum est*, det är nu allt. **Jafo le låptaitowemen**, *farina consumi incipit*.

LÅPTEM & låpto, n.s. *finis*, slut, ände. Finska: ”loppu”, detsamma. Jmf. **nokkem**.

LÅRT, *stereus*, se **paik**.

LÅSET, v.n. *fremere, murmurare*, dundra, bråka. **Piägga låsa**, *ventus fremit*. **Paroh**

låseh, *undæ murmurant*, vågorna bullrar.

Jokka låsa, *rivulus crepitat sive murmurat*. Även **åbbå land taina låsa**, *communis est fama sive rumor, in ore est omni populo*, alla människor talar därom.

Låsestet, *dimin.* litet dundra. **Låsegåtet**, *incipere fremere*, begynna att dundra. Jmf. **jutset, tudnet**.

LÅSEM, n.s. *fragor, murmur, dunder*.

LÅSKETET, v.n. *incidere*, inträffa. **Låsketi kokte jättib**, *quod dixi factum est, ut dixi evenit*, det skedde som jag sade. **Låsketi akta påddi**, *ad idem tempus incidebat*.

Akti-låsketet, *convenire, congruere*, träffa in med vart annat, komma överens, passa.

LÅSKET, v.a. *cædere, percutere*, slå.

LÅSKELET, v.a. *frequ. idem quod låsket*, slå, slå till. **Låskeli mo**, *percutiebat me*, han slog mig. Jmf. **laket, reiwetet**.

LÅSKOTET, v.a. *intens. enixe percutere*, slå till med kraft. **Låskotet skolsoin**, *clava cædere*. **Låskotastet**, *dimin. id.*

Låskotatjet, *incipere percutere*, begynna att slå. Jmf. **tsabmet**.

LÅSSOK, **låset**, **låsetet**, **låssotet**, se **lossok, losset, lossetet**, etc.

LÅTKELET, v.n. *convenire, aptum esse*, passa tillhoppa, passa sig. **Akta ata mubbin låtkeli**, *unum alteri apte junctum est*, det ena passade väl ihop med det andra. *Austr.* Jmf. **låsketet**.

LÅTKESET, v.n. *moveri, minus firme cohærere*, röras, vara illa ihopsatt. **Aksjo låtkes nautesn**, *manubrium securi minus firmiter insertum est*, yxan sitter ej väl fast på skaftet. **Jåtka låtkes**, *minus firma est junctura*, skarven sviktat eller är ostadig.

¹⁷⁶ ta slut

LÅTKETET, *v.n. Austr.* Se **låtkelet**.

LÅTTJOT, **låtjot**, *v.a. eluere, lavare*, skölja, tvätta. **Wuoitasin låtjot**, *perungere, ungvento oblinire*, smörja, göra mjuk med smörjning. **Tjatsin låtjot**, *aqua lavare*, tvätta med vatten. *Aqua macerare*, blöta upp med vatten. **Låtjostet**, *dimin.* litet skölja. **Låtjotastet**, detsamma. **Låtjogåtet**, *incipere aqua aut ungvento diluere & emollire*, begynna att uppblöta med vatten eller smörjning.

LÅTJOSTALLET, *v.a. intens. idem quod låtjot*. **Låtjostallib wuoitasin**, *oleo copiosius perungebam*, jag sparde ej att smörja.

LÅTSET, *v.n. obscæna & impudica loqui*, tala om det som är oanständigt och okyskt.

LÅTTE, *stipes, palus*, påle, se **tjuold**.

LÅTTO, *portio, pars*, lott, se **lotto**.

LÅUKELET, *v.a. accendere*, sätta eld på, itända. **Takit låukelet**, *tectis injicere flammæ*, sätta eld på taken eller husen.

LÅUKETET, *v.n. accendi*, itändas, fatta eld. **Tållå låuketi**, *ignis exarsit*. Även överfört, **grase låuketi tan keddai**, *gramine herbisve hoc pratum abundat viretque*, denna ängen är överflödigt bevuxen med gräs.

LÅUTA, **låutak**, *n.s. velum, quo tuguria conteguntur Lapponum, tentorium*, täckelse, varmed lappkojorna täckes, tjäll, tält. **Låuta kåtin wiesot**, *in tentoriis vitam degere*, leva i tjäll. **Låuta pele**, *dimidia pars tentorii*, halva tältet.

LÅUTEK, *n.a. non opertus, non tectus*, obetäckt. **Äska le tat kåte låutek**, *non adhuc tecta est hæc casa*.

LÅUTET, *v.a. operire, contegere*, täcka.

Pessin låutet, *contegere cortice betulæ*, täcka med näver. **Kåteb låutet**, *domum sive casam contegere*, göra tak på kojan. Även *opprimere, improvisum occupare*, hastigt och oförmodat anfalla. **Låuti mo häkket**, *improvisum me occupabat*. Jmf. **låutatet**. **Låutestet**, *dimin.* litet betäcka. **Låutegåtet & låutajet**, *contegere incipere*, begynna att betäcka.

LÅUTATET, **låutadet**, *v.a. corripere, opprimere*, anfalla, angripa. Även **låutadi kåteb**, *impingebat in domum*, Matt. 7:27 och stötte på huset. Jmf. **ladet**.

LÅUTATALLET, *v.n. corripi, opprimi*, överfallas. **Låutatallet tjudist**, *ab hostibus opprimi*, överfallas av fienden. **Tatte häkkest tjudist låutatallime**, *imprudentes nos hostes opprimebant*. **Låutatallet puotselwasest**, *morbo corripi*, bli sjuk.

LÄ, *adv. adfirm. omnino, ita est*, alldeles, så är det. *Est quasi 3:a pers. verbi leb, qu. dic. est*, det är så. Hos *Boreal*. *Est etiam admirantis*, kan man höra!

LÄB, se **leb**.

LÄBMA, *jus, soppa*, se **lema**.

LÄDET, *v.a. onerare*, belasta. **Wadnaseb lädet**, *cymbam onerare*, lasta en båt. Jmf. **ladas**.

LÄGET, **lägestet**, se **laget, lagestet**.

LÄGG, *scapus, stipes*, stam, lägg.

LÄGGA, **lägges**, *n.a. tepidus, calidus*, ljum, varm. **Lägga tjatse**, *aqua tepida*, ljumt vatten. **Lägga melke**, *lac tepidum*. **Lägges le tat lema**, *jus hocce tepidum est*, denna soppan är het. Finska: "lensiä", detsamma.

LÄGGANET, *v.n. calefieri, tepefieri*, bli

- varm, eller ljum. **Kåsse tjatse läggana**, *cum aqua tepescit*, när vattnet blir ljumt. **Lägganastet**, *dimin.* bli litet ljum eller varm. Även **lägganasti talla**, *statim tepescebat*. **Lägganätjet**, *incipere tepescere*, begynna att bli varm, eller ljum. **Ädnam le die tall lägganätjemen**, *humus incipit recalescere*.
- LÄGGESLAKA & läggesikt**, *adv. calide, calidius*, varmt, ljumt.
- LÄGGESLAKATS**, *n.a. intepidus*, något varm.
- LÄGGAWUOT & läggeswuot**, *n.s. calor, tepor*, värme, ljumhet. **Ib so läggawuoteb tiete**, *quam calidum sit nescio*.
- LÄGGETET**, *v.a. tepefacere*, göra varm, uppvärma. **Lägget tjatseb**, *tepida aquam*, värm upp vattnet. **Läggetastet**, *dimin.* litet uppvärma. **Läggetatjet**, *incipere calefacere sive tepidare*, begynna att uppvärma.
- LÄGGETALLET**, *v.a. frequ. idem quod* läggetet. **Läggetallgätet**, se **läggetatjet**.
- LÄGGESTEM**, *n.s. quies, requies*, vila. **Läggestem peiwe**, *dies Sabbathi*, vilodag. *Boreal.* **wuoignestem**, detsamma. Finska: ”lepo”.
- LÄGGESTET**, *v.n. quiescere, requiescere*, vila, vila sig. **I matte läggestet**, *non potest quiescere*. **Tarbahab läggestet**, *quiete opus habeo*. *Boreal.* **wuoignestet**, detsamma. **Läggestatet**, *dimin.* litet vila sig. **Läggestatjet**, *incipere requiescere*, begynna att vila sig. Finska: ”lewän”, *quiesco*.
- LÄGGESTATTET**, *v.a. facere ut quis requiescat, otium facere*, giva ro och vila. **Läggestate swainasebt**, *fac ut quiescat servus tuus*. **Almatjit piäbmoin kalletet ja läggestattet**, *homines cibo & quiete reficere*.
- LÄGGESTUM**, *quiete somnoque reffectus*, den som har vilat sig.
- LÄH**, *3:a pers. plur. verbi leb, sunt*, de är. Man säger även **leh**. **Lähkus?** *sunt ne?* **Sije läh kolmes**, *tres sunt*.
- LÄI**, *läime, erat, eramus*, se **leb**.
- LÄIBE**, *n. arbor, alnus*, al, se **leipe**.
- LÄIKESET**, **läikot**, se **leikeset**, **leikot**.
- LÄISKET**, *v.a. percutere*, slå, se **leisket**.
- LÄKAR**, *stillans, imbrem accipiens, perfluens*, läckande, som läcker. **Läkar wadnas**, *cymba rimosa atque perfluens*, en båt som läcker. Jmf. **uwetakes**. Även **läkar**, *medicus*, läkare. Se **påsker**.
- LÄKIMA & läkisma**, *ita appellatur arbores humiles & repentis, quæ in alpibus nonnullis locis crescunt, ut betula nana, etc.* så kallas de små och krypande träd och buskar, som växer vid fjällen. **Såke läkisma**, *betulæ graciles humilesque alpinae*, små björkskog i fjällen.
- LÄKOT**, *v.n. perfluere, stillare*, läcka. **Kare läko**, *vas perfluit*, kärlet läcker. **Läkostet**, *dimin.* litet läcka. **Läkogätet**, *incipere perfluere*, begynna att läcka. Jmf. **awetet**, **uwetet**.
- LÄKSO**, *n.s. lectio*, läxa, läsning.
- LÄKTEK**, *n.s. foramina sive meatus subterranei, quos sibi facit castor*, hål och gångar under jorden, vilka bävrarna gräver åt sig, bäverhus.
- LÄM**, för **mon leb**, *sum*, jag är.
- LÄM**, *n.s. cruor animalium*, kreaturs blod. *Synon. usitat. male*.
- LÄMA**, *n.s. jus*, soppa, se **lema**.
- LÄMATS**, *subjunctivus modus verbi leb*. **Die**

- lämats naute**, *ita forte fuerit*, så torde det vara. *Interdum in pleonasmum additur le.*
Jus le lämats heimen, *si fuerit domi*, om han till äventyrs är hemma. *Obs. lämats sæpius adverbialiter accipitur, & habet vim atque significationem adfirmativi:*
lämats, brukas också ofta som ett bejakningsord. **Die le lämats sodn taggar**, *talis ille est*, en sådan är han.
- LÄMKETET**, **lämos**, se **lemketet**, **lemos**.
LÄMKOS, *n.a. lenis, mitis*, blid, se **lemok**.
LÄNDANET, *v.n. pedententim & sensim progredi, tarde incedere*, gå sakta, fara sakta.
- LÄNESMANNE**, *apparitor*, länsman.
LÄNJES, *n.a. horrisonus, turbinibus agitatus*, brusande, svallande. **Länjes säwa**, *fretum horrisonum*, ett brusande hav. *Austr. Från finskans "laine", unda, fluctus.*
- LÄPA**, 3 pers. dual. se **leb**, **lepa**.
LÄPPET, *v.n. coagulare, coire*, ystas. **Melke läppi**, *lac coagulat*, mjölken ystas.
Läppem melke, *lac coagulatum*, ystad mjölk.
- LÄPPETET**, *coagulandum curare, facere ut coëat*, låta ysta. Jmf. **lappet**, **lappetet**.
LÄPPAPELE, *n.s. tugurium ad dimidiam tantum partem tectum, casa vilior & simplicissima structura*, en halvtäckt koja, en usel koja.
- LÄPPOTET** etc., se **leppotet** etc.
LÄRD, **lärdek**, **lärdek**, *doctus*, lärd. **Kirje lärdek**, *literatus*, boklärd.
- LÄRET**, *v.n. & a discere, docere*, lära sig, lära en annan. **Asteh nuoreh kalle puorist läret**, *juvenes discere oportet*. **Mubbist läret**, *discere ab aliis*. **Mon kalkab to läret**, *docebo te*, jag skall lära dig. **Kuttes**
- le to läram lokket?** *quis te docuit literas?* vilken har lärt dig läsa? Jmf. **åppet**, **åppetet**. **Lärestet**, *dimin.* litet lära.
Läregåtet & läragåtet, *incipere discere aut docere*, begynna att lära.
- LÄRATALLET**, *ediscere, memoria complecti*, läsa över, lägga på minnet. **Läratallet**, *subst. ipse actus, dum istud fit*, överläsning.
- LÄRETET**, *v.a. Hiph. facere ut discat aliquis, docere*, lära, undervisa. **Kutte mubbist kalka läretet**, **berri anje ets läram**, *qui alios docebit, ipsum oportet prius didicisse. It. neutr. discere*, lära sig. **Läret ruobi**, *discas citius, cura ut citius discas*, laga att du lär dig snart. **Läretastet**, *dimin.* litet undervisa. Jmf. **åppetet**.
- LÄRETEJE**, *Doctor*, lärare. Jmf. **åpeteje**.
LÄRETATTET, **läratattet**, *v.a. facere ut aliquis discat, instituendum curare*, låta undervisas. Jmf. **läretet**.
- LÄRATES & läro**, *n.s. institutio, doctrina*, undervisning, lärdom. **Walde taste lärateseb**, *disce hinc*, lär härutav. **Jubmel-läro**, *Theologia*, gudalära. **Rektes läro**, *orthodoxia*. **Läro-pekke**, *dogma*, lärosats. Härav:
- LÄROK**, *n.a. edoctus, qui ab aliquo didicit*, undervisad, den som har lärt av någon. **Mo lärok**, *discipulus, quem institui*, min lärning. **Åddå lärok**, *novitius, tiro*, ny lärning.
- LÄROTEBME**, **lärotakes**, **lärotetes**, *n.a. indoctus*, olärd. **Lärotetes ålma**, *vir indoctus*.
- LÄSET**, *v.a. sera claudere*, se **laset**.
LÄTJEK, *vox indignantis & exclamatoria*.
Die li lätjek! *o! infortunium*, tänk vad

olycka! det var en slem¹⁷⁷ ting! *Accipitur etiam adjective: Lätjek ålma le sodn, vir est improbus, atque insulsus*, han är en elak och oartig man. **Käh! lätjeken pargob! o! factum indignum.**

LÄTKELET, v.a. *demittere*, släppa ned.

Lätket wuolos, *demitte. It. neutr. Muotek lätkeli, nix decidebat, Austr.*

LÄTKET, v.a. *occidere*, dräpa, se **latket**.

LÄTKETET, v.n. *densari, densum atque compactum fieri*, giva sig tillsammans, bli tät. **Muotek akti lätketi, nix facta est densior sive magis compacta**, snön har givit sig ihop, har blivit hårdare. Även *decidere*, nedfalla. **Paktest pekke lätketi, pars rupis decidebat**, ett stycke av klippan föll neder. Jmf. **lätkelet**. Man säger och skriver också ibland **letketet**.

LÄTSET, v.n. se **letset** etc.

LÄTTOT, v.n. *aquam supernatare*, flyta ovanpå vattnet. Se **lettot**. **Lättoje, particip. super aquam natans**, flytande på vattnet.

Lättostet, dimin. Lättogåtet, incipere aquam supernatare, begynna att flyta på vattnet. Jmf. **kåbdot**.

LÄUKET, v.n. *gradi*, stiga, se **lawket**. Även *salire*, hoppa. **Läuket jokkan rasta, transilire rivulum**, hoppa över bäcken.

Läukestet, dimin.

LÄUKESTAK, gradus, steg, se **lawke**.

LÄX, läxo, lectio, läxa, se **läko**.

M.

MA, sammandragning av **mai**, se nedan.

MAB, *accusat. pronom. mi, quid? quod, vad? det som. Mab sitah? quid vis? vad vill du? Mab mon kullab, tab mon*

sardnob, quod audio dico, jag säger det som jag hör. Sammansättn. **Mabke, aliquid, quidquam**, något. **Jus mabke adnah, si quidquam habes. I mabken, ne quidquam**, ingenting, icke något. Jmf. **mi-ke, cujus accus. est casus. Mab-tes? quidnam? vad? Mabtes sitah? quid vis? Mabtes kalkab takket? quidnam faciam? vad skall jag göra? Se mites.**

MABE, se **mai**. **Mabe todn kättjelih, tentabas quidem**, du bjöd väl till. **Mabese, detsamma. Mabese-so, Boreal. formula ironice adfirmantis, ita scilicet est**, som du säger.

MADD, n.s. spatium temporis, tid, stund. **Tab maddeb, hoc temporis momentum.**

MADD, madda, maddek, n.s. stipes, stam. **Muoren maddek, stipes arboris**. Även *radix*, rot. **Aksjo le plijetum muoren maddeki, ad radicem arboris admota est securis**, Matt. 3:10. **Madda lattas, articulus digitorum supremus**, översta leden på fingrarna. **Madda padne, dens molaris**, oxeltand. **Madda tjåle, amus**, ändtarm. Även **madda, maddek, genus, stirps**, släkte. **Madda lokko, genealogia**, släkteregister. Jmf. **maddo**.

MADDET, madtet, v.a. rogare, petere, begära. **Tabb leb suste maddam, istud ab illo petivi**, det har jag begärt av honom. **Madde mab tarbahah, expete quod opus tibi est**, begär det du behöver. **Suste wekkeb maddib, ejus opem expostulabam**, jag anhöll hos honom om hjälp. **Maddestet, dimin.** litet begära. **Maddegåtet**, begynna att begära.

MADDEJE, rogans, petens, den som begär.

¹⁷⁷ dålig

MADDEM, *n.s. petitio*, begäran.

MADDEK, **madtek**, *n.a. non rogatus*, obedd.

MADDER, *n.s. ortus, stirps*, härkomst, se **maddo**. **Madder attjeh**, *majores*, förfäder. Även *horizon*, horisont. **Palwa le madderin**, *in horizonte nubes sunt*, det är moln vid horisonten.

MADDER-AIJA, *proavus*, farfarsfar eller morfarsfar, stamfar. Jmf. **aija**.

MADDO, *n.s. genus, origo*, ursprung, härkomst. **So maddo le tobbelt**, *inde ortus est*. **Ajek ja maddo**, *fons & origo*. **Aktet maddost lepe**, *eadem orti sumus stirpe*, vi är av ett och samma släkte.

MADELES, *n.a. idoneus*, lämplig, tjänlig. **Madeles piäbmo**, *cibus idoneus*, tjänlig spis. **Madeles tjalmeh**, *modicæ & idoneæ maculæ retis piscarii, pro magnitudine piscium*, lagom rymligt nät, som har lagomt vida maskor.

MADHET, *v.a. in angustum adducere, ope atque auxilio destituere*, försätta i nöd och trångmål, undandraga sig att hjälpa. **Sodn madhi mo wekketak**, *ope ejus destitutus sum*. **Aptsa mo madhi**, *in angustum me coëgit*, han bragte mig i trångmål. Jmf. **matket**.

MADHAS, *n.a. ope destitutus*, nödställd, råd- och hjälplös. **Die madhas sjaddib**, *ope plane destitutus sum*, jag är alldeles hjälplös.

MADHEM, *n.s. angustiae, dum aliquis aliquem ope auxilioque destituit*, försättande i nöd och trångmål.

MADHATALLET & madhot, *v. pass. in angustias adduci*, bringas i trångmål.

Aptsa madhatallib, *plane in angustias adductus sum*.

MADTARTET, *v.a. se maddet*.

MADTARTEJE, *implorans, supplex*, en som anhåller, bedjare.

MAGGAR, *qualis*, hurudan. **Maggar ålma le sodn?** *qualis ille vir est?* hurudan man är han? **Maggarin todn etjebt takkah?** *quem te ipsum facis?* Joh. 8:53. **Maggar talke le udne?** *qualis hodie est tempestas?* **Maggarats**, *quasi dimin. idem*. **Käh, maggarats sodn le**, *en, qualis sit*, se hurudan han är.

MAH, *nominat. plur. pron. mi, qui, quæ*, vilka. **Mah kirjit leh tah?** *quinam hi sunt libri?* vilka böcker är dessa? *It. adv. interrog.* **Mah le-todn kullam?** *an audisti?* har du hört? **Ib tieteh, mah påtitjab**, *nescio, an venero*, jag vet ej, om jag kommer. **Mah leh äneb påtemen?** *an plures venturi sunt?* Sammansättn. **Mah-kus**, *adv. interr. manne*. **Mah-kus tietah?** *scisne?* vet du? **Mahtes leh tah?** *quinam sunt hi?* vilka är dessa? se nedan **mites, tes**. **Mah-ku**, *nom. plural.* se **mike**.

MAI, *quidem*, väl, äntligen. **Kullib mai**, *audiebam quidem*, jag hörde väl äntligen. **Påti mai**, *veniebat quidem*. **Mai-kuit**, *adv. adfirm. certo*, alldeles, visserligen. Jmf. **kuit**.

MAI, maja, *n.s. distantia longior, majus intervallum*, långt avstånd. **Harmes maja**, *distantia ingens*, ganska stort avstånd. **Matte majast påtah?** *a qua remota sive longinqua regione venis?*

MAJALES, *n.a. se lemok*. **Majales talke**, *cæli temperies*, blitt och vackert väder.

MAJESTÄT, *majestas*, majestät.

MAIKE, *n.s. Austr.* se **kihle**. **Maike waddas**, detsamma. Jmf. **ruta**.

MAIKATET, *v.a.* se **kihlatet**, detsamma.

MAIKATES, *n.s. sponsio matrimonii*, trolovning.

MAIKETET, **maigetet**, *v.n. nauseare, nausea laborare*, vämjäs. **Maiketi puoitest**, *nauseam habebat pingvedinis*, han fick vämjelse för fett. **Maiketastet**, *dimin.* litet vämjäs vid.

MAIKOK, **maigok**, *n.a. nauseam excitans*, vämjaktig. *De pingvibus dicitur*.

MAIN, **maina**, *ablat. cas. pronom. mi, quocum*, varmed. **Maina kalkab to makset?** *quid tibi rependam?* varmed skall jag betala dig? Sammansättn. **mainak** eller **mainek**, *cum aliquo*, med något. **Ib mainak makse**, *nihil rependo*, se **mike**.

MAINATALLET, *v.a. attingere, libare*, vidröra, smaka på. **I lam kuit mainatallam**, *ne primis quidem labris attigit*, han hade ej rört något därav.

MAINE, *n.s. culpa, vitium*, last, fel. **Epe maineb tiete**, *culpam nescimus ullam*, vi vet ej av något lyte. Jmf. **laito**, **wikke**. Även *morbis*, sjukdom. **Stuora maine**, *varioli*, kopper. **Karra maine**, *gravis morbus*, svår sjukdom. **Maine auten manna**, *morbis fit amplior*, sjukdomen tilltager. **Maineb ådtjot**, *in morbum incidere*, bli sjuk. Jmf. **wanka**. Även *delictum*, fel, brott, jmf. **mäddo**.

MAINETEBME, **mainetek**, **mainetes**, *n.a. innocens*, menlös, oskyldig. **Mainetebme le sodn**, *innocens ille est*. **Mainetes mana**,

infans innocens, ett oskyldigt barn.

Mainetes-wuot, *subst. innocentia*, menlöshet, oskuld.

MAINETEKE, **maineteslaka**, *adv. innocenter*, menlöst, oskyldigt. **Maineteslaka wiesot**, *vitam agere inculpatam*.

MAINO, *n.s. laus*, beröm. **Etjes maino i tokki**, *propria laus fordēt*. Finska: "mainio", *rumor, fama*.

MAINOLES, *gloriosus, multa de se gloriose & jactanter prædicans*, skrytsam. Även *laudabilis*, berömlig.

MAINOK, *n.a. laudatus*, berömd. **Mainok neita**, *virgo laudatissima*.

MAINOM, *n.s. laudatio*, berömmande.

MAINOS, *n.a. laudabilis*, berömvärd. **Mainos ålma**, *vir laude dignus*.

MAINOSWUOT, *n.s. laus promerita*, berömlighet.

MAINOT, *v.a. laudare*, berömma. **Ale etjebt maino**, *noli temet ipsum laudare*. **Färta so maino**, *omnes & singuli illum collaudant*, alla berömmar honom. **Mainostet**, *dimin.* berömma något litet. **Mainogåtet**, *laudare incipere*, begynna att berömma.

MAINOTET, *v.a. frequ. idem quod mainot*. **Jubmeleb mainotet**, *Deum laudare*, lova Gud. **Mainotastet**, *dim.* litet lova. **Mainotatjet**, *incipere laudare*, begynna att lova, eller prisa.

MAINOTATTET, *v.n. laudem mereri, laudari posse*, kunna berömmas, förtjäna beröm. **I mainotatte**, *laudem non meretur*, det förtjänar ej beröm.

MAINOTATTET, *v.a. facere ut aliquis vitio aliquo laboret*, laga att en får fel. *Austr.* jmf. **maine**.

MAINOTEJE, *laudator*, berömmare.

MAINOTEBME, *mainotes*, *laude carens*, *inglorius*, *non laudatus*, oberömd, den som är utan beröm. **Mainoteswuot**, *subst. ignominia*, vanheder. Ovanligt förekommande.

MAJOTET, *v.n. persvasione induci posse*, kunna övertalas. **Idtji majote tassa**, *istud illi persvaderi non potuit*, han kunde ej övertalas därtill. Jmf. **håletet**.

MAISA, *n.s. onus*, börda. **Låsses maisa**, *onus grave*, tung börda. **Maisast keppetet**, *onus minuere*, förminska bördan. **Maisats**, *dim.* en liten börda. Jmf. **nåde**.

MAISNE, *in quibus*, uti vilka. *Ablat. cas. pron. mi*. **Maiste**, *ex quibus*, utav vilka. **Maiste le kullam?** *ex quibus audivisti?*

MAISOTET, *onus suscipere, propr. onus dorsa subire*, taga bördan på ryggen. **Maisotastet**, *dimin. celeriter & cito istud facere*, taga bördan på sig i hast.

MAISTET, *v.a. gustare*, smaka. Finska: "maistan", *gusto*, jag smakar.

MAITE, *quid*, vad. **Maite todn takkah?** *quid facis?* vad gör du? **Kirjit, maite todn le puoktam**, *literas, quas adtulisti*, brevet, som du medbragte. *Est. accus. neutr. sing. & omn. gen. plur. pronominis mi*, se detta ord.

MAIWE, *n. avis, bubo*, uv, se **jipp**.

MAK, *affinis, sororis maritus*, svåger. **Mak** *etiam ille appellatur, cujus uxor mea est amita*, fasters man. **Makalakko**, *affinitas*, svågerskap. **Makats**, *dimin. blandientis est*, e.gr. **makatjam**, *mi affinis optime*, min käre svåger. *In plural. naturam induit numeri dualis*, e.gr. **makatjeh såi lepa**, (*de duob.*) *affines sunt*, de två är svågrar.

MAKA, *æqualis*, jämlike. **I makabs kaudne**, *parem non invenit sibi*, han finner ej sin make, eller like.

MAKANES, **makenes**, *ita appellatur rangifer admissarius, anno sexto*, en brunnen på 6:te året. Jmf. **kåsets**.

MAKK, *adv. scilicet*, kan tro. *Plerumque ironicum est, interdum & interrogativum.*

Todn makk tietah, *tu scies scilicet*, du vet bäst, kan tänka. **Lehkus makk kolmes?** *an revera tres sunt?* är de verkligen trenne? *Dubium quid nunquam non innuit*, brukas alltid, då saken är tvivelaktig. Jmf. **mikk**.

MAKKO, *adv. interrog. num, an*, mårne.

Makko tietah? *num scis?* vet du?

Makkos, detsamma. **Makko eller makkos kalkah påtet?** *an venies?* skall du komma?

MAKOTET, *v.n.* detsamma som **majotet**.

MAKOTALLET, *v.n. pares esse*, vara likadana. **Makotalleba**, (*dual.*) *pares sunt atque æquales*, de är bågge jämlike eller lika goda. **Makotallet kalkab**, *par pari referam*, jag skall betala med lika mått.

MAKSET, *v.a. rependere*, betala. **Maina kalkab makset?** *quo rependam?* varmed skall jag betala? **Sodn maksi welkebs**, *quod debebat persolvit*, han betalade sin skuld. Även neutralt hos *Austr. valere*, förmå. **Ib makse qweddet**, *portare non valeo*, jag orkar ej bära. Jmf. **aibmotet**. Finska: "maxan", *rependo, persolvo*.

Maksestet, *dimin.* något litet betala.

Maksesti mai, *pauxillum quidem persolvebat*. **Maksegätet**, *incipere persolvere*, begynna att betala.

Maksegätet welkit, *nomina incipere*

expedire, begynna att betala skulden.
Maksajet, detsamma.
MAKSEJE, *persolvens, solvens*, den som betalar. **Maksem**, *ipse actus, dum istud fit*, betalande, när man betalar.
MAKSETET, *v.a. facere ut aliquis persolvat, reprendendum curare*, laga att någon betalar, bestyra att det blir betalt. **Maksete weljebt welkitas**, *fac ut frater tuus quod debet persolvat*, laga, att din bror betalar det han är skyldig. Även *rependere*, betala. **Mon kalkab maksetet to, maite todn leh takkam**, *quod fecisti, tibi rependam*, jag skall betala dig det du har gjort.
Maksetastet, *dimin.* **Maksetatjet**, *incipere rependendum curare*, begynna att låta betala.
MAKSETEJE, *qui rependit, retribuens*, den som vedergäller, eller betalar.
MAKSETJET, **maksatjet**, *v.a. frequ. id. quod makset*, se **makset**.
MAKSATALLET, *v.a. intens. rependere, retribuere*, betala, vedergälla.
MAKSEK, *n.a. non solutus*, obetalt. **Maksek le welke**, *debitum persolutum non est*, skulden är obetald.
MAKSO, *n.s. solutio, pretium solutionis*, betalning, skuldens klarerande. **Älles makso**, *solutio ex asse*, full betalning. Även hos *Austr. vires, valetudo, robur*, krafter, förmåga. **Kalle todn tietah, maggar makso musne le**, *quæ meæ sint vires haud ignoras*, du känner nog min förmåga. **Maksots**, *dimin. idem*, betalning.
MAKSOLWAS, *n.s. pretium, quo quidquam solvitur aut emitur*, betalning, varmed man betalar. **Ib maksolwaseb adne, solvendo par non sum**, jag har ej att betala med.

MAKSOT, maksotak, *priv. cas. sine pretio solutionis*, utan betalning.
MAKTATET, *v.n. valere*, förmå, se **aibmotet**.
MAKTE, maktes, *adv. interrog. quomodo? ut? hur?* **Maktes wiesoh?** *ut vales?* hur mår du? **Maktes kalkah påtet?** *an venies?* skall du komma? **Makte tietah?** *num scis?* vet du? Jmf. **makko**, varav ordet är bildat med tillägg av ”tes”.
MAKTOK, *n.a. maktok piäbmo, cibus solidus sive bene nutriens*, födande spis. Se **doktok**, detsamma. *Alio sensu non occur.*
MALDET, *v.a. Austr. molere*, mala. Se **jårretet**. **Maldem**, *subst. ipse actus molendi*, malande, malning. Av svenskt ursprung. Finska: ”mylly”, *mola*.
MALE, *n.s. cruor*, blod. *Humanes sanguis dicitur warr*. Om mänskligt blod säges **warr**; **male** används ej om människoblod. **Maleb kälketet**, *sanguinem effundere*. **Male juptse**, *pulmentum sanguine pecudum mixtum*. Även **såke male**, *sanguis sive succus betulæ*; björklake¹⁷⁸. **Male tjatse**, detsamma. *Obs. succum hunc, quem e betula, copiose primo vere stillare faciunt, non bibunt modo, ob gratum saporem, sed etiam, loco aquæ communis, in cibus præsertim piscibus coquendis Lappones, præsertim Australiores, adhibent.* **Såke maleb kälketet**, *succum betulæ exstillare facere*. **Malats**, *dimin. idem quod male*, blod, litet blod.
MALET, *v.a. molere*, **mala**, se **jårretet**. Även **malet**, *metiri*, mäta, se **suldet**. **Malestet**, *dimin.* litet mala.
MALETET, *v.a. molendum curare*, låta mala. **Maletastet**, *dim.* se **jårretet**.
MALETUM, *n.a. molitus*, malen.
MALEJE, *molitor*, mjölnare, se **jårreteje**.

¹⁷⁸ björksav

MALETKENNA, maleteke, *immensus*, omätlig. *Ecclesiastica sunt*.

MALEK, *n.s. mensura*, mått, se **mät**.

MALES, *n.s. coctio, quantum una vice coqui solet*, ett kok, så mycket som på en gång plägar kokas. **Jura akta males**, *exacte quantum ad unam coctionem requiritur*, just jämnt ett kok. **Males kåte**, *culina*, kök, kokhus.

MALESTET, *v.a. coquere, cibos & obsonia decoquere*, koka, laga mat. **Mab kalkah todn udne malestet?** *quid hodie coques?* Även hos *Lycks. comedere*, äta.

Malestastet, *dimin.* litet koka. **Malestastet ruobi**, *coquite citius*. **Malestatjet**, *incipere coquere*, begynna att koka. Säges endast om mat, jmf. **wuossjet**.

MALESTEJE, *coqvus, qui coquit*, kock.

MALGE, malke, *n.s. herbarum conculcatio sive ad humum suppressio, pedibus rangiferorum aut peducum*, gräsets nedtrampning av renar, eller annan boskap. **Malken le tat ware**, *montem hunc pecudes conculcavere*, boskapen har nertrampat gräset på detta berget. *Obs. maxime delicati sunt rangiferi in eligendo herbas ipsas edules, omnesque illas fastidiunt, quas conculcarunt, & hanc ob causam amplissimos vel uno die peragrant campos mox deserendos, possessoresque suos sedes continue & crebro mutare cogunt.*

MALGOT, malkot, *v.n. conculcari*, nedertrampas, förtrampas. **Juo le malkom tat kedde**, *pratium hoc jam conculcatum est*, denna vallen är nu fulltrampad. *Non nisi de campis pratisque dicitur*. Jmf. **malge**.

MALJE, *plur. maljeh, fibulæ, imprimis*

argenteæ, quas ornatus caussa vestibus adsuunt Lappones, maljor, silversöljor, som lapparna för grannlåt brukar på sina kläder. *Ornatus est muliebris, sæpe ponderis decem unciarum & ultra, si fuerint ditiores*. **Malje kapte**, *vestis hoc ornatu instructa*. Från finskans ”malju”, *annulus, orbis*.

MALL, *n.s. securis, imprimis quæ minus est acuta neque satis magna*, en yxa, en liten och ovass yxa. Jmf. **aksjo**.

MALLAS, *n.s. epulum*, måltid. **Mon leb karwem mallasam**, *epulum meum paravi*. **Mangetet mallaseb**, *advenire sero, post actum convivium*, komma till gästabud för sent, efter måltiden. **Ekkedes mallas**, *cæna*, aftonmåltid. Även **Herran Ekkedes Mallas**, *Cæna Domini Sacra*, Herrens nattvard.

MALLATALLET, *sumere cibum, epulari*, spisa, hålla måltid. **Mallatalleh tijen**, *convivantur una cum vobis*, 2 Pet. 2:13. **Ko li mallatallemen**, *cum esset in convivio*, jmf. **piäbmotallet**.

MALM, *minera metallica*, malm. **Silba malm**, *minera argenti*, silvermalm. **Malmit kesetet**, *mineras transportare*.

MALO, *n.s. ripa lacus aut fluvii lapidosa*, stenig strand. Jmf. **fiärwa**.

MALSKE, *n.s. perturbatio, confusio*, oordning, förvirring, oreda. **Malsken leh kaike kaudneh**, *suppellectilia singula vasaque perturbata sunt*.

MALSKET, *v.a. miscere, confundere*, blanda ihop, förvirra. **Malski taina kaikeb**, *omnia ista re permiscuit sive perturbavit*, han bragte allting i oreda därigenom.

MALSKETET, *v.n. perturbari, confundi*, komma i oreda, blandas ihop. **Kaino**

malsketi, *restis implicabatur*, repet kom i oreda.

MALTE, *n.s. frumentum vel hordeum macerosum, unde coquitur cerevisia, ptisana*, malt. **Malteb takket**, *ptisanam hordeaceam præparere*, mälda.

MALTESTET, **maltastet**, *v.n. balbutire, balbutiente lingua loqui*, läspa¹⁷⁹, tala oredigt. **Maltestastet**, *dimin.*

MALTES, *balbus, balbutiens*, läspning.

MALTOS, *n.a. non satis bene valens, leviter ægrotans*, illamående, opasslig. **Maltos leb udne**, *non ita bene hodie valeo*.

MALTOT, *v.n. ægrotare*, vara sjuk. **Taiwai sodn malto**, *is sæpe male habet*, han är ofta illamående. *Minus est quam puotset*, se detta ord. **Maltostet**, *dimin.* **Maltogåtet**, *incipere male habere, morbo incipere implicari*, begynna att bli illamående, bli sjuk.

MAMMA, *vox, qua matres suas compellant infantes, omnibus lingvis & nationibus communibus*. Finska: "mamma", *uber*.

MAMMON, *mammonas*, mammon, Luk. 16:

MAN, *genet. pronom. mi*, Vanligare är **kän**.

Die le attje, man pardneb wuoidnime, *hic pater est, cujus videbamus filium*.

Sammansättn. **mandiet, mantieti**, se dessa ord. Även **man & mann**, *conj. quam*.

Mann kukke, *quamdiu*, hur länge? så länge som. **Man taiwai**, *quoties*, hur många gånger? så många gånger som.

Man taiwai mon to wuoidnab, awosab, *quoties te video, lætor*, jag gläder mig så ofta jag dig ser. **Man kalle**, *quot*, hur många? så många som. *Est & relativum & interrogativum*.

MANA, *n.s. infans*, barn. **Pardne mana**,

*puerulus, piltebarn*¹⁸⁰. **Like- eller juolke & luowes-mana**, *spurius, infans adulterinus*, oäkta barn. **Sjaljo-mana**, *detsamma*. **Niammeje mana**, *infans lactens*. **Mana palest**, *ab infantia, a pueris*, ifrån barndomen. **Manai manah**, *pronepotes*, barnbarn. **Mana-kåte**, *magnus numerus liberorum*, en myckenhet av barn, barnahop. **Stuor mana kåte le musne**, *multi mihi sunt liberi*, jag har många barn. **Mana-pele**, *privignus aut privigna, liberi mariti vel uxoris, cujus prior conjux decessit*, styvbarn. **Mana-piäbmeje**, *puerpera*, barnaföderska. **Mana piäbmem**, *puerperium*, födsel. **Mana-tarbo**, *dolores parturientis, puerperium*, barnsnöd. **Mana-sängo**, *detsamma*. **Mana-sängon le**, *cubat puerperio*. **Mana-tak, manatebme & manates**, *prole carens, cui nulli sunt liberi*, barnlös. **Mana-tjerom**, *vagitus*, barnagråt. **Mana-tuokor**, *crepundia*, barnlekar. **Mana-ståk**, *lusus puerilis*, barnro¹⁸¹. **Mana-wuot**, *infantia*, barndom. **Äska le tat manawuotesn**, *adhuc hic quasi infans est*, denne är ännu som ett barn. Även **i le manawuot**, *haud laudandus est infans*, det är ett elakt barn. *Obs. terminatio wuot, substantivis addita interdum hanc obtinet significationem*, jmf. **wuot**. **Mana-åse, manai-åse**, *pars sive portio liberis debita*, barns del, barnaskap. **Manats**, *dimin.* litet barn. *It. vox blandientis, e.gr. manatjam, mi juvenit dilecte*, min kära yngling. **Manatji ja tai niammeje nialmest**, *ex ore infantum & lactentium*, Matt. 21:16. Härav:

MANALMATS, manulmuts, sammandragning

¹⁷⁹ tala orent eller stapplande i allmänhet

¹⁸⁰ gossebarn

¹⁸¹ ro=förlustelse, nöje

av **mana-almats** eller **-ulmuts**, *cui unis, aut plures, infans liberive sunt*, den som har barn. *Sæpissime de uxoribus, quibus lactentes sunt infantes, dicitur.*

Manalmatjen sjaddet, *liberos procreare, liberis augeri*, bli fruktsam med barn, få flera barn.

MANALAKATS, *n.a. puerilis*, barnslig.

Manalakats ålma, *vir ingenio puerili*, en barnslig man. **Manalaka**, *adv. pueriliter*, barnsligt. **Manalaka takket**, *pueriliter facere*, bära sig barnsligt åt.

MANALATS, *n.a. filialis*, barnslig. **Manalats torwo**, *fiducia filialis*, barnslig förtröstan, *Ecclestatic*. **Mon leb to inta etsam**, **manalas käreswuotin**, *non secus ac filius patrem, te semper amavi*, jag har alltid älskat dig, med en barnslig kärlek.

Manalats pallo, *timor filialis*, barnslig fruktan, *Ecclesiasticum*.

MANAK, *de bestiis dicitur, imprimis de ursis, quibus sunt catuli*, som har ungar, säges egentligen om björnar. Jmf. **tjukek**.

MANASTALLET, *v.a. timidum esse atque verecundum, erubescere*, vara rädd, blygas. **Ele manastalla**, *ne sis justo timidior, ne vereare frustra*, var ej barnsligen rädd.

MANASTATTET, *v.a. pueriliter facere*, göra barnsligt. **Manastattam leb tabb**, *pueriliter istud feci*, jag har gjort det barnsligen. **Manastatteje**, *particip. pueriliter se gerens*, den som bär sig barnsligen åt.

MANASTOWET, *v.n. repuerascere*, bli barnslig, varda barn på nytt. **Tat wuores ålma le manastowemen**, *repuerascit hic senex*.

MANATESWUOT, *n.s. infœcunditas, sterilitas, cum nulli procreantur liberi*. Jmf. **mana**.

MANDIET, *adv. quare? quamobrem?* varför, av vilken orsak? **Mandiet tab takkah?** *quare hoc facis?* varför gör du detta?

MANELME, *n.s. mundus, universum*, värld. Från finskans "maa", *terra & elme*, se detta ord.

MANETET, se **wakotet**. Finska: "manaan", *hortor*.

MANGA, **mangel**, *adv. & præp. post*, efter. *Genet. mängen, mangelen. Sodn påti mo mängen, post me veniebat*, han kom, sedan jag hade kommit, han kom efter mig.

Exempla quorundam casuum hæc sunt:

Penetrativ. påte tek mo mangai, veni huc post me, kom hit efter mig, följ efter mig.

Locativ. mängen, mangesne, mangesne, mangelen. Påtitja sodn mängen, venturus est postea, mox insequetur, han varder kommandes efteråt, han kommer straxt efter.

Mängen le sodn tassna, *prope a tergo adest*, han är straxt bakefter. **Mo mangelen**, *post me*, efter mig. *Nuncup. mangas, sæpissime motum in locum indicat, retrorsum*, tillbaks, bakut. **Mangas jårgetet**, *retrorsum revertere*, vända om tillbaks. **Mangas piäjet**, *omittere, negligere*, försumma, eftersätta. **Mangas piäjet pargobs**, *laborem opusque suum postponere sive negligere*, åsidosätta ell. försumma sitt arbete. **Mangas mannet**, *decrescere, minui*, avtaga. **Bånda lei autel, walla talle le mangas mannemen**, *opulentus antehac erat, nunc autem divitiæ ejus incipiunt dilahi*, han var rik

tillförne, men nu begynner det att avtaga för honom. **Mangas manneje**, *decrescens, qui minuitur vel detrimentum patitur*, den som är i avtagande.

MANGELN, *adv. postea*, efteråt. Även **mangel**, detsamma. **Äska aitsib mangel**, *postea tandem animadvertentem*, jag blev varse efteråt. **Mangel** eller **mangelen-ko**, *postquam*, sedan som. **Mangel-ko li jättam**, *postquam dixerat*. **Mangel-atjen**, *dimin. paulo post*, litet därefter. Även *præp.* **mo mangelatjen**, *statim post me*, strax efter mig. Jämf. **manga, mangel**.

MANGELES, *Austr.* se **mingeles**.

MANGEB, *comparat. posterior*, den senare. **Mangeben peiwen**, *postero die*, den följande dagen. *Positivus est manga, vel potius mange*. Även **mangeb, mangebüt, mangebüt**, *adv. postea, posterius*, sedermera, efteråt. **Mangebüt mon kullib**, *postea audiebam*, jag hörde efteråt.

MANGEN, se **manga**. *Cum suffixo pronomine*. **Mangenas & mangesnas**, *post se*, efter sig. **Mangenat & mangesnat**, *post te*, efter dig. *Reliqua e grammaticis patebunt exempla*. Med ändelsen **ak, mangenak**, *cominus post, cominus a tergo*, strax bakefter. **Tjowo mangenak**, *subsequere cominus*. Även *statim postea*, strax därpå.

MANGELT, manglest, *adv. & præp. a tergo, pone*, bakom, bakefter. **Mangelt sodn tjowo**, *a tergo insequitur*, han följer bakefter. **Autelt ja mangelt**, *ante & pone*, förut och efteråt. **Mangelt tjowot**, *eminus sequi*, efterfölja. **Studdost mangelt**

tjowoi, *eminus sequebatur*. **Mangelt wadset**, *eminus eundo sequi*, följa efter ett stycke gåendes. **Mangelt påteje**, *posteri*, efterkommande. **Mangelt jåkset**, *assequi*. **Kalle so mangelt jåksab wadsetin**, *eundo illum certo assequor*. **Äska leste mangelt jåksi**, *ero tandem advenit, sive assecutus est*. **Mangelt påtet**, *subsequi*, komma efter. *Obs. præpositio plerumque in constructione postponitur, ut: påti mo mangelt*, *veniebat post me*. *Obs.*

Mangelen, mangel, mangelt, *nonnisi casus sunt unius vocis manga, ne autem Lector, lingvæ minus peritus, grammaticabilus hisce implicetur tricis, seorsim illos expressimus*.

MANGE & mangeha, *n.a. posterior*, den senare, eller följande. **Juo kus mangehah tasa påtin?** *num ultimi advene unt huc?* har de eftersta¹⁸² kommit hit? **Mangemang**, *adverbium est, tandem, demum*, sent omsider, äntligen.

MANGEK, *n.a. serus, sero incidens*, sen, som infaller sent. **Mangek kidda**, *ver serum, dum sero hiems solvitur*, sen vår. **Mangek qweddeje aldo**, *rangifer fæmina, sero pariens*, en renko, som sent kalvar.

MANGANET, mangonet, *v.n. serius solito incidere*, infalla senare än förr.

Manganam le talle Piässats, *Pascha jam serius incidit*, påsken har nu kommit senare. **Koktes tat naute mangoni?** *unde venit, quod hoc solito serius fiat?*

MANGELTES, *n.a. insequens, quod posterius est aut sit, qui a tergo est*, den som följer efter, det som är på baken¹⁸³. *Mots.*

¹⁸² bakersta

¹⁸³ på baksidan, på ryggen

auteltes. Mangeltes pednik, *tributum extraordinarium*, extra utlagor. *Synon. like wiäro. Mangeltes håll, obtrectatio*, förtal, baktal. **Mangeltes hållab adnet**, *obtrectare*, baktala.

MANGEMUS, *superlat. postremus, ultimus*, den siste, den efterste. **Mangemus peiwe**, *dies ultimus sive novissimus*, den sista dagen. **Mangemusen leb**, *ultimo loco ego sum*, jag är den efterste. **Mangemust & mangemusta**, *adv. postremo, ad ultimum*, till slut, sist.

MANGETET, *v.n. sero venire*, komma försent. **Mangetet passeb**, *post festum venire*. **Mangeti mallaseb**, *veniebat post horam prandii*. Även *a differre, protrahere*, uppskjuta. **Manget mangeb peiwai**, *differ in posterum diem*, skjut upp till andra dagen. **Mangetastet**, *dim.* litet uppskjuta, m.m. **Mangetatjet**, *differre incipere etc.* begynna att uppskjuta, m.m. Mots. **autetet, astetet**, se dessa ord.

MANGET, *adv. sero*, sent. **Manget ila påtah**, *nimis sero venis*, du kommer försent. Jmf. **lest**.

MANGOTALLET, *v.a. differre, procrastinare*, uppskjuta. **Mangotallet peiwest peiwai**, *de die in diem differre*, uppskjuta ifrån den ena dagen till den andra. **Mangotalleje**, *particip. procrastinans*, den som uppskjuter. **Sodn le mangotalleje**, *dilator est*.

MANGOTALLEM, *n.s. dilatio*, uppskov. **I mangotallemb kierde**, *dilationem non patitur*, det tål ej uppskov.

MANGOTALLUM, *n.a. dilatus*, uppskjuten.

MANGOTET, *v.a.* detsamma som **mangotallet**, se **mangotallet**.

Mangotastet, *dimin.* litet uppskjuta.

Mangotastib, *paulisper distuli sive cunctabar*, jag gjorde litet uppskov.

Mangotatjet, *differre incipere*, begynna att uppskjuta. Jmf. **mangetet, mangetastet** etc.

MANGOTEM, *n.s.* se **mangotallem**.

MANGOTUM, *n.a.* se **mangotallum**.

MANGOTATTET, *v.a. differendum curare, facere ut differatur*, laga så att det blir uppskov. Även *posse differri*, kunna uppskjutas. **I tat pargo mangotatte ätja palai**, *in aliud tempus hoc opus differri nequit*, detta arbete kan ej uppskjutas till en annan gång. Även *negligere*, försumma. **Mangotatteje**, *particip. qui caussa est dilationis, cur aliquid differatur*, den som gör att det blir uppskov.

MANJE, *nurus*, sonhustru. Även *uxor fratris*, broders hustru. Finska: "minniä", detsamma.

MANKELAKATS, *pron. adj. qualiscunque*, någon slags. **I mankelakats**, *fortissimum est negativum, nullus omnino*, alldeles ingen. **Eime ådtjo mankelakats qweleb**, *nullum omnino piscem cepimus*, vi fick alldeles ingen fisk.

MANKELAKA, *adv. aliqua ratione*, på något sätt. **I mankelaka**, *nullo modo*, på intet sätt.

MANN, *quam?* hur? se ovan **man**. **Mann båndale?** *quam dives est?*

MANNE, **mannes**, *adv. quare?* varför?

Mannes nau hålah? *quare ita loqueris?*

MANNEKEN, *factiv. cas. pronom. mike*. **I sodn mo manneken adne**, *me prorsus contemnit, pro nihilo habet*, han håller mig för ingenting.

MANIEN, *quomodo?* hur? se **kokte**.

MANNET, *v.n. proficisci, iter facere*, resa, färdas. **Juss tabb käinob mannah**, *si illa via iter facis*, om du reser den vägen. **Kåsså leh todn mannemen?** *quorsum facturus es iter?* vart skall du resa? **Karwes leb mannet**, *ad iter paratus sum*. **Auten mannet**, *antecedere*, gå förut. Även *augeri, accrescere*, ökas, tilltaga. **Puotselwas auten manna**, *morbus augetur*, sjukdomen blir svårare. **So älo auten manna**, *grex ejus numero augetur*, hans boskap förökas. *De animalibus & brutis etiam dicitur, e.gr.* **Herke manna**, *rangifer it*, renen går. **Tåmpa manna**, *eqvus it*, hästen går. Finska: "menen", *eo, abeo*. **Mannestet**, *dimin.* litet resa. **Mannestet kalkab tokko**, *breve illuc faciam iter*, jag skall resa dit, som snarast. **Mannegåtet & mannajet**, *incipere iter facere*, begynna att resa. **Die mannajob talle**, *nunc suscipiamus iter*.

MANNATJET, *v.a. frequ. id. quod. mannet*. **Kåsse kalkebe mannatjet?** *quando suscipiemus iter?* när skall vi fara?

MANNAK, *n.a. qui iter non fecit*, som ej har rest. *It. peritus itineris, qui gnarus atque expertus est itineris viæque*, berest, kunnig och erfaren på resan.

MANNEJE, *iter faciens, viator*, vandringsman, resande. **Manneje almats tarbaha wuoignestet**, *viator requie opus habet*, en resande behöver vila. **Pajel-manneje**, (*in Theologicis*) *transgressor*, överträdare. **Autan manneje**, *antecessor*, föregångare. **Auten manneje**, *idem, item qui divitiis vel aliis ejusmodi rebus augetur*, jmf. **autaneje**.

MANNEM, *n.s. iter*, resa, färd. **Mannem måkke**, *scopus itineris*, föresats med resan. Även *ipsum iter*, själva resan. **Puotsaji mannem måkkai**, *in itinere morbo correptus est*, han sjuknade på resan. **Mannem kradne**, *socius itineris sive comes*, reskamrat. **Mannem lake**, *modus iter faciendi*, sätt att resa. **Koktes kalka mija mannem lake orrot?** *qua ratione iter faciemus?* hur skall vi resa? Sammansättn. **pajel-mannem**, (*Theolog.*) *transgressio*, överträdelse. **Autan-mannem**, *antecessio*, föregång. Även **autan-mannem**, *cornua rangiferorum & cervorum anteriora fronti imminetia*, hornen, som ligger fram över nosen på renarna.

MANNETET, eller **mannatet**, *v.a. facere ut aliquis eat aut proficiscatur*, låta färdas eller resa. **Mannate manaitat kyrkoi**, *cura ut liberi tui templum visitent*, laga så, att dina barn går till kyrkan. *Gerund.* **mannaten**, *in itinere, eundo*, på resan, under det man färdas. Även *pedetentim*, fot för fot. **Mannaten mannaime**, *pedetentim & tarde proficiscebamur*, vi reste sakta och allenast fot för fot. *Boreal.* **åkoten**, *detsamma*. **Mannatastet**, *dimin. neutr. idem quod mannestet*, som hastigast resa. Se **mannet**.

MANNOLAK, *n.s. iter, via*, resa, väg. **Mannolaken leb**, *in itinere constitutus sum*, jag är på resan stadd. **Mannolaken**, **puotsajet**, *in itinere morbo corripit*.

MANNOS, *n.s. iter, spatium*, väg, led. **Kukkes mannos**, *iter longum*, lång väg. **Kukkes mannos le tokko**, *longum istuc iter est*, det är lång väg dit. **Kota-lokke**

- stadien mannos**, *iter sexaginta stadiorum*, Luk. 24:13. Jmf. **käino**.
- MANO**, *n.s. luna*, måne. **Åddå mano**, *novilunium*, nymåne. **Mano wuotja**, *novilunium fit*, nyet börjar. **Tiewa mano**, *plenilunium*, fullmåne. **Mano tiewa**, *plenilunium fit*, det blir fullmåne. **Mano kaska**, *interstitium, quod est inter lunam, quæ decrevit & novilunium, istud temporis spatium dum luna est illunis*. **Mano qwosgna**, *luna fit illunis*, månen lyser intet. **Mano-tepe**, *lux lunæ*, månsken. **Mano-tepest mannet**, *luna pernocte proficisci*. **Mano-tepe ketjo ijan**, *luna pernox*, månsken hela natten igenom. **Manon pârrelem**, *ecclipsis lunæ*, månens förmörkelse. **Manodag** eller **manotag**, *dies lunæ*, måndag. **Mano-puotses**, *lunaticus*, Matt. 17:15. Jmf. **ask**. Även **mano**, **manot**, *mensis*, månad, en månads tid. **Njuktja mano**, *martius*, mars månad. **Mäska mano**, *dies caniculares*, röttnad. **Manoteb wuonan katoi**, *mensem in Norvegia transegit unum*.
- MANTEL**, *n.a. qui potest aut valet quidquam efficere*, den som kan uträtta något. Från svenskans "man" & "till" *conflatum videtur*. **Ib le mantel påtet**, *venire nequeo*, jag kan ej komma. **Jus todn leh mantel takket tabb**, *si istud potes efficere*.
- MARET**, *v.n. fremere, fragorem edere*, dåna, dundra. **Jokka mara**, *fluvius murmurat*, älven susar. **Mara ko wuokses**, *boat ut taurus*, han bölar som en oxe. Även *proruere, proruere se*, rusa fram. **Maraime tokko**, *illuc proruebamus*, vi rusade dit fram. Även *cum fragore dirui sive concidere*, med brak och dåna falla omkull. **Muora mara**, *arbor cum fragore ad humum prolabitur*. **Maregåtet**, *incipere dirui etc.* begynna att falla omkull, m.m. **Paroh maregåteh**, *undæ incipiunt murmurare*, vågorna begynner att dundra. **Muora maregåta**, *arbor incipit prolabi*, trädet börjar att falla omkull.
- MAREJE**, *murmurans, fremens*, bullrande. **MAREM**, *n.s. fremitus*, gny. Även *casus, imprimis qui fit cum fragore*, fall, omkullfallande med gny och brak. **MARETET**, *v.a. diruere, prosternere*, riva omkull, slå ikull. **Muorait maretet**, *arbores evertere sive prosternere*.
- MARFE**, *anus, intestinum rectum*, ändtarm. **Marfe tjäle**, *detsamma*. Även *farcimen*, korv.
- MARGASET**, *v.n. murmurare sive fremere*, murra. **Bire margas**, *ursus fremit*, björnen murrar.
- MARGETET**, *v.n. Austral. cum fragore prorui sive concidere*, med buller och gny falla omkull. Även **aimo margeti**, (*cælum concidebat sive universum*) *tempestas sive intemperies cæli orta est*, ett oväder uppkom.
- MARGNA**, *n.s. plica, fimbria*, fäll, kantning. **Kapte margna**, *fimbria tunicæ*.
- MARGNET**, *v.n. reverti, regredi*, vända om, gå tillbaka. **Margni wist ruoptot**, *revertebatur rursus*. Jmf. **måddot**.
- MARGNESTET**, **margnastet**, *v.a. complicare, succingere*, ihopveckla, uppskörta. **Margnesti kirjeb**, *epistolam complicabat*. **Kaptebs margnesti**, *succingebat vestem*

- suam*, han skörtade upp sina kläder. Jmf. **kätsaldet**. Även **margnestet** eller **MARGNOT**, *v.a. plicare, corrugare*, falla, rynka. *Proprie est vestium extremitates complicare, de calceamentis dicitur* **kuopet**, se ovan. Jmf. **luoskot**.
- MARJA**, **marje**, **marjel**, *adv. fortasse, forte*, törhända, till äventyrs. **Marje todn tietah**, *scis forte*, kanske du vet. **Marja sodn adna**, *forte is habet*, kanske han torde ha. **Marjel juo jabmi**, *forte jam mortuus est*, kanske han är nu redan död. **Marjel pãta**, *atqui si venerit*, än om han kommer. **Marjel keles**, *mendacium forte est*, kanske det är osanning. *Obs.* **marjel** synes vara sammansatt av **marje & le**. **Marjel naute**, *forte ita est*, kanske att det så är. **Marjel pakes**, *fervidum forte est*, för **marje le pakes**. Även *ne, ne forte*, att icke, att icke till äventyrs. **Katte marje sodn måratowa**, *cave ne irascatur*, akta att han ej blir ond. **Katte marje todn jãrrah**, *cave ne labaris*, akta dig, att du ej faller.
- MARJEB**, *adv. neg. minime, haud crediderim*, ingalunda, jag må ej tro. **Marjeb pãtitja**, *illum esse venturum non facile crediderim*, jag kan ej tro att han kommer. **Marjeb mon tietab**, *minime scio*, jag vet alldeles intet.
- MARJA**, kvinnonamn, Maria. Sammansättn. **Marje-peiwe**, *dies annunciationis Mariæ*, Vårfrudag. **Kese-** eller **gasa-marjepeiwe**, *dies visitationis Mariæ*, sommar-vårfrudag. **A gas**, *ansere ita dicitus, quia isto tempore pennæ dididunt anseribus*. Jmf. **labmot**.
- MARKE**, *marca*, en mark. **Marke pele**, *drachma*, en halv mark.
- MARROS**, *n.a. Austral.* Se **mareje**.
- MARSO**, *saccus ex tenuioribus radicibus arborum confectus ad pisces deportandos*, fiskare-kont, varuti fisk bäres. **Marsots**, *dimin.*
- MART**, *n. animal martes*, mård. Jmf. **nete**.
- MARTNA**, *nundinæ*, marknad. Jmf. **talwates**.
- MASJET**, *v.n. acquiescere*, vara tillfreds med. **Ib taina masja**, *huic rei haud acquiesco*, jag är ej nöjd eller tillfredsställd härmed. **Ib masja tast kukkebut waldok wiesot**, *vitam non amplius cupio agere cælibem, cælibatui non diutius acquiesco*, jag har ej lust att längre leva ogift. **I sodn masja sjawot orrot**, *tacere haud facile potest*, han har svårt för att tiga. **Ib masja akten sajen orrot**, *in uno loco acquiescere nequeo, sedem mutare cupio*, jag ger mig ej ro att vara på ett rum¹⁸⁴. **Jus masja orrot rasesne**, *si tranquillitatis & quietis fuerit cupidus*. **Masjestet**, *dimin.*
- Masjegåtet**, *acquiescere incipere*, begynna att giva sig ro och ledighet.
- MASJORET**, *v.n. corpus vehementer agitare sive commovere, jactari febri atque cruciatibus affici*, ligga och kasta sig av och an, av sveda och värk. *De ægrotantibus.*
- MASKARTALLET**, *v.n. sibilare*, vissla.
- MASKET**, **maskem**, *Austr.* se **malsket**, **malske**. **Kårostak masketowi**, *filum impliciscebatur*, garnet blev oredigt.
- MASKESIT**, *adv. confuse, perplexe*, oredigt, förvirrat. *Austr.*
- MASKERET**, *v.n. Austr.* se **måsketet**.

¹⁸⁴ plats

MASNE, sammandrag. av **man sisne**, *in quo, qua in re*, varutinnan. Även *adverbialiter, quo in loco, ubi*, varest.

Masnes, detsamma. Jmf. **kussne**. Finska: ”missä”, *ubi*.

MASSAS, *quem in finem, quare*, till vad ända, varför. **Massas le tatt?** *cui fini inserviet istud?* vartill skall det vara? Jmf. *pron. mi*.

Även **massa & massak**, *adv.*

propemodum, fere, nästan. **Massak le naute**, *ita fere est*, det är nästan så.

Interdum geminatur emphasis caussa.

Massa massa jabmi, *parum abfuit quin moriretur*, han var rätt nära döden.

MASSET, *v.a. amittere, perdere*, mista.

Häggab masset, *vita privari*. **Taweritas**

masset, *jacturam facere bonorum*, mista sin egendom. **Massestet**, *dim.* litet förlora.

Massegätet, *incipere perdere*, begynna att förlora.

MASSEM, *n.s. jactura, amissio*, mistning.

MASSKET & masskok, *n.a. agilis, vig.* Jmf.

happel. Även *officiosus*, tjänstaktig.

MASSKETWUOT & masskokwuot, *n.s.*

agilitas corporis, vighet. Även *officium operamque conferendi propensio*, tjänstaktighet, tjänstvillighet.

MAST, *n.s. malus, mast*.

MASTE, mastes, *adv. unde, vadan*¹⁸⁵. **Maste**

tab tietah? *unde hoc scis?* vadan vet du detta? Även *ablat. pronom. mi*, varutav.

Maste kaik le takkatum, *ex quo omnia facta sunt*, varutav allting är gjort.

MASTET, *v.a. miscere*, blanda. **Mastet wineb**

tjatsin ja tjatseb winin, *miscere vinum*

aqua & aquam vino. *Etjam hoc modo*

construitur: mastet wineb tjatsai ja

tjatseb wini, detsamma. Även *neutr.*

confundi, commisceri, förblandas,

sammanblandas. **Die mastin qwekte äloh akti**, *jam ex duobus unus factus est grex*,

tvenne hjordar blev förenade till en. Även *speciem præbere*, likna. **Suoloin masta**,

speciem insulæ præbet, det ser ut som en ö. **Sodn masta tunji**, *tibi haud absimilis*

est, han är lik dig. *Pass. mastetowet*,

commisceri, sammanblandas.

Mastetowum, *commixtus*, ihopblandad.

Masteje, *particip. activ. commiscens*, den som blandar. **Mastestet**, *dimin.* litet

blanda. **Mastegätet**, *incipere commiscere etc.* begynna att blanda, m.m.

MASTEM & masta eller **mastetes**, *mixtura*,

permistio, blandning. **Tjatse masta**, *aquæ admistio*, vattublandning.

MASTETET, *v.a. frequ. confundere, omnia in unum miscere*, bortblanda, förblanda.

Mastetet sadnaseb kelasin, *vera falsis confundere*. **Ale etjebt tassan mastete**,

noli te isti immiscere rei, blanda dig intet däruti. Även *non rite dignoscere, errare*,

misskänna sig, taga miste om. **Mastetib so**,

illum non dignoscebam, jag förtog¹⁸⁶ mig på honom. *Dicitur quando unum pro*

latero dignoscimus aut habemus, på franska ”méprendre”, ”méconnaître”. Även

mastetet, *commiscendum curare*, låta blandas ihop. **Mastetatjet**, *incipere confundere etc.* begynna att sammanblanda

m.m.

MASTETEK, *n.a. non mixtus, purus*,

obländad, ren. **Mastek**, detsamma.

MASTETEM, *n.s. ipse actus miscendi &*

confundendi, sammanblandade,

förblandelse. **Loppetes mastetem**, *illicitus*

corpora miscendi actus, amores illiciti,

olovlig beblandelse. Även **mastetem**,

error, confusio, fel, misstag.

¹⁸⁵ varifrån

¹⁸⁶ tog miste på (kände inte igen)

MASTETALLET, *v.a. frequ. idem quod mastetet.*

MASSWA, *n.s. intervallum temporis*, en tid, någon tid. **Tab masswab leb puotsemen**, *hoc tempore ægrotus sum.* Jmf. **kåtso**.

MATHO, se nedan **mato**, **matok**.

MATKET, (*Boreal. market*), *v.a. perdere*, fördärva. **Matket etjebs jalla mubbit**, *semet ipsum vel alios perdere*, fördärva sig själv eller andra. Jmf. **håkketet**.

MATKEM, *n.s. depravatio*, fördärv.

MATKEJE, *qui perdit*, den som fördärvar.

MATNE, *in quo*, uti vad. *Est ablat. cas. pron. mi*, jmf. **masne**. **Matne wadhan leh todn talle?** *in quo discrimine nunc es?* i vad fara är du nu? **Matne niäden?** *in qua necessitate?*

MATO, *vermiculus, vermis*, mask. **Mato le lastait suoggem**, *vermiculis exesæ sunt frondes*, lövet är maskstunget. *Vermes, quibus obnoxia sunt carnes appellantur suoks.*

MATOK, detsamma som **mato**. **Muora matok**, *teredo, vermes, quibus arbores exeduntur*, trämask. Även *qui verminis laborat*, den som har maskar. **Matok piädnak**, *canis, verminans.*

MATS, sammandragn. av **mahtes**, *adv. num, an*, manne. **Mats todn le påtejasa**, *anventurus es?* skall du komma? Jmf. **mah & tes**. **Mats tietah?** *num scis?*

MATSET, *v.n. reverti*, vända om tillbaka. **Matsi heimai**, *domum revertebatur*, han for hem igen. Jmf. **måddot**. *It. de infantibus, mori*, dö, säges endast om späda barn, när de dör. **Matsegåtet** eller **matsajet**, *incipere reverti*, begynna på att

vända tillbaka. **Ko kalkib matsegåtet**, *qvum reverterem*. **Matsegåta tabka käinob**, *iter incipit relegere.*

MATSE, *adv. cum de itinere, intra certum temporis intervallum & plerumque unum diem, rursus reditur*, när man på en dag eller en viss tid kan resa fram och tillbaka. **I le kukkeb kaska, matse tokko mannet mattah**, *istud non longius est iter, quin uno die & confici & repeti, sive relegi possit*, det är ej längre, än att man kan på en dag resa dit, och åter hem igen. **Kolmen peiwen matse mannaime staden**, *intra triduum ad urbem proficiscebamur & iterum revertebamur*, på tre dagar reste vi till staden, fram och åter.

MATSEJE, *revertens, rediens*, den som vänder åter. Även **matseje mana**, *infans moriens*, ett spätt döende barn.

MATSEM, *n.s. reditus, reversio*, återresa, återkomst. **Matsem käino**, *via revertendi*. **Matsemesne**, *in reversione.*

MATSELET, *v.n. cito reverti*, hastigt vända om. Även *mori*, dö. Om spädbarn.

MATSESTET, *est dimin. verbi matset, sed significatioine discrepat activa.*

Incurvando confringere, genom böjande avbryta. **Såbbeb matsesti**, *baculum incurvatum confregit*, han bröt av käppen. Jmf. **matsot**. Även **kapte helmeb matsesti**, *vestis sinum reflectebat, sive replicabat*, han vek upp rockskjörtet. Även *restituere, reddere*, återställa. **Aitari matsestet**, *possessori restituere*, återställa åt ägaren. Härav:

MATSESTEM, *n.s. se matsestattem.*

MATSESTATTET, *v.a. facere ut ad*

possessorem redeat, reddere, återställa till ägaren, giva tillbaka. **Mai leime åsestam, walla matsestattime wast**, *quod emeramus rursus remifimus, sive repudiavimus*.

MATSESTATTEM, *n.s. restitutio*, återställande. *Repudiatio*, förskjutande.

MATSOK & matsot, *n.a. duplex*, tvefaldig.

MATSOT, *v.a. confringere*, avbryta. Jmf. **matsestet. Piägga muorait matsoi**, *ventus arbores prosternebat, sive dejiciebat*. Även **akti matsot**, *complicare sive convolvere*, veckla ihop.

MATT, *n.s. mixtura metallica, plurium metallorum compositio*, malm, metallblandning. **Matta kebne**, *cacabus ære confectus caldario*, malm-kittel.

Matta påloh, *globuli ex ære caldario facti*, metallknappar.

MATTE, *est priv. casus pronom. mi. Matte landast todn påtah?* *ex qua regione venis?* ifrån vilket land kommer du? **Matte palest leh todn tab wuorkem?** *inde a quo tempore hoc reservasti?* **Matte merest kalkab alget?** *unde incipiam?* *It. adv. quanto ju. Matte änebut sodn ådtjo, tatte änebut sodn sita, quanto magis accipit, eo plus desiderat*, ju mera han får, ju mera vill han ha. Även **matte, mattek**, *adjectiv. tantus*, så stor. **Ware mattek tiewa**, *instar montis collis*, en kulle, så stor som ett berg. **Mo matte stuores**, *eadem atque ego sum statura*, så stor som jag. **Mo mattek**, detsamma. **Man matteb sodn sita, tann matteb kalka sodn ådtjot**, *quantum expetit, tantum accipiet*.

MATTEKESNE, matteken, *ablat. casus*

nomin. desect. Dicitur de feris, quum nive nimis alta detinentur cursu, säges om vilddjur, när snön är så djup, att de ej kan komma fort. **Repe le talle matteken**, *ob nivem altam vulpes nunc cursu detinetur*, snön är nu så djup, att räven ej kan springa fort. *Alio sensu non occur.*

MATTAK & mattanje, *n.a. peritus, qui callet*, förfaren, den som kan. **Mattanje le sodn tann pargoï**, *istius ille peritus est operis*, han är förfaren och kunnig i det arbetet. **Mattanje tjalet**, *scribendi doctus*, kunnig i skrivande. Sammansättn. & motsats **ommatak, omattanje, imperitus**, oförfaren¹⁸⁷.

MATTET, *v.a. posse, callere*, kunna, vara kunnig i. **Ib matte takket**, *facere nequeo*. **Kalle sodn matta**, *immo potest*, nog kan han. Finska: ”mahdatan”, *fiat, possibile est*. **Mattestet**, *dim. kunna någorlunda*. **Mattajet & mattegåtet**, *incipere callere*, begynna att kunna. **Die le mattajemen**, *jam peritior incipit fieri*, han börjar nu att bli mera förfaren.

MATTEJE, *partic. callens*, den som kan. Sammansättn. & motsats **omatteje**, okunnig.

MATTEM, omattem, se **matto, omatto**.

MATTELES, *n.a. possibilis*, möjlig.

Mattelats, detsamma. **Jus le mattalats**, *si possibile est*, Matt. 21:39. Sammansättn. & motsats **omatteles**, omöjlig. Finska: ”mahdollinen”, *possibilis*.

MATTELESWUOT, *n.s. possibilitas*, möjlighet.

MATTETET, *v.a. facere ut quis possit*, göra att man kan. **Jubmel matteta**, *Deus faciendi facultatem largitur*. Även *docere, instituere*, undervisa.

¹⁸⁷ okunnig

- MATTETES, mattetis**, *n.a. impossibilis*, omöjlig. Finska: ”mahdotoin”, detsamma.
- Mattetis-wuot**, *subst. impossibilitas*, omöjlighet. Finska: ”mahdottomus”, dets.
- MATTEMES**, *n.a. Austr.* se **matteles**.
- MATTO**, *n.s. peritia*, konst, förfarenhet.
- Mattost tatt påta**, *arti istud tribuendum est*, det har man att tacka konsten för. Sammansättn. och motsats **omatto**, *imperitia*, oförfarenhet.
- MATTOTEBME**, *n.a. ignarus, imperitus*, oförfaren, okunnig.
- MAUDNA, Mauna & Maunes**, mansnamn, *Magnus*, Måns.
- MAUS**, *Austr.* se **muowes**.
- MAUSET, mauso** etc. *Boreal.* se **makset** etc.
- MAUT**, *n.s. vires*, krafter, förmåga. *Boreal.*
- Ib mauteb adne**, *non valeo*. Se **fabmo, famo**.
- MAWORET**, *v.n. fremere*, brusa. **Jokka mawora**, *fluvius fremit*, jmf. **maret**. *It. transl. de homine divitias suas jactante*, säges ock om den, som skryter om sina rikedomar.
- MAWOREM**, *n.s. fremitus*, gny, brusande.
- MEDE**, *comparativo medeb*, *n.a. sequior, vilior*, sämre, svagare. **Medeben adnet**, *in vilioribus ducere*, ringa akta, hålla för sämre. **Medeb le tat wuola**, *vilior hæc est cerevisia*. **Medeb skrud**, *pannus vilior*, grovt kläde. Finska: ”mieto”, *genet.* ”miedon”, *tenuis*.
- MEDEBTET**, *v.a. postponere*, akta för ringare, eftersätta (ovanligt förekommande).
- MEDDEN**, *n.s. ova piscium*, rom, fiskrom.
- Meddenes qwele**, *piscis fæmina*, honfisk, romfisk.
- MEDDET**, *v.a. errare, peccare*, fela, förbryta sig uti. **Sodn le meddam**, *deliquit*, han har felat. **Pleikab meddi**, *scopum non attigit*, han träffade ej målet. **Meddestet**, *dim.* litet fela. **Meddegåtet**, *incipere delinquere*, begynna att fela.
- MEDDEJE**, *peccans, errans*, den som felar.
- MEDDEK**, *n.a. insons, qui non deliquit*, oskyldig, som ej har begått fel.
- MEINEG**, *n.s. opinio*, mening. Se **ussjolmes**. Även *finis, propositum*, avsikt.
- MEKE**, *n. avis*, fågel, *quæ loca amat uliginosa, rusticularum genere*, i Västerbotten myrmäkra¹⁸⁸.
- MEKOT**, *v.n. balare*, bräka. **Gaitsa meko**, *capra balat*, geten bräker.
- MELDE**, *cum, penes*, med, hos. **Le-kus pednik melde?** *suntne tibi in parato pecuniæ?* har du penningar med dig, eller i beredskap? **I le mo melde**, *penes me non est*, jag har ej hos mig.
- MELE**, *n.s. remus vel aliud instrumentum, quo cymbæ navigiaque minora propelluntur sive agitantur*, en åra eller dylikt verktyg, att ro eller skjuta fram båtar och andra fartyg med. Jmf. **airo**. Finska: ”mela”, *gubernaculum*.
- MELESTET**, *v.n. Jaure rasta pårewin melestet*, *lacum ponte natante transire*, fara över sjön med en flotte. *Dicitur quando penuria cymbæ, aut ejusmodi navigioli idonei, colligatis asseribus tignisque lacus trajicimus amnesque.*
- Melestastet**, *dimin.* **Melestatjet**, *incipere trajicere*, begynna att sätta sig över vatten.
- MELESTEJE**, *trajiciens lacum amnemve*, den som far över vatten.
- MELASTALLET**, *v.n. frequ.* se **melestet**.
- MELKE**, *n.s. lac*, mjölk. **Warras melke**, *lac recens*, färsk mjölk. **Kusa melke**, *lac*

¹⁸⁸ enkelbeckasin

- bubulum*. **Melke litte** eller **melke nappe**, *mulctra*, mjölkbytta, mjölkstäva.
- MELKOK**, *lactarius, lac uberius præbens*, mjölksam, som mjölkar mycket.
- MELKOS**, *cibus lacteus, sive ex lacte confectus*, mjölkmat. **I le musne talle melkos**, *casei & alia ejusmodi cibaria lactea mihi nunc desunt*.
- MELKOT**, *v.n. lac præbere*, giva mjölk ifrån sig. **Melkostet**, *dim.* Jmf. **påttjet**.
- MELT**, *melte, juxta, secundum*, efter. **Jubmelen pakon melt wiesot**, *vitam ad ductum & normam verbi Divini instituere*, leva efter Guds ords föreskrift. **Rajin mo teke to melt**, *me huc ablegabant, ut te arcesserem*, de skickade mig hit efter dig. Jmf. **melde**.
- MENO**, *n.s. gestus*, åthäva. Även *fortuna*, lycka. Från finskans ”menestys”, detsamma. **I lam musne tat meno**, *ea non usus sum felicitate*, jag hade ej den lyckan. Härav:
- MENOLATS**, *menotowet*, se **lykkolats**, **lykkastet**.
- MENSTER**, *n.s. exemplar*, mönster.
- MERDE**, *nassa*, mjärde, ryssja.
- MERE**, *n.s. limes, terminus*, gräns, mål. *Syn. raje. Matne meren le talle peiwe? quota nunc est hora? Ko leime påtam tann merai, cum eo venissemus. Mereb piejet, terminum limitemque constituere. It. mensura*, mått. **Jakkon mereb**, *mensuram fidei*, Rom. 12:3. Även **matte merest kalkab alget? unde incipiam?** varifrån skall jag begynna?
- MERETET**, *v.a. determinare, præfinire*, utstaka, föreskriva. **Epe kalke Jubmeli aikeb meretet**, *Deo tempus non debemus præscribere*. **Sodn mereti kokte kalki sjaddet**, *ut futurum esset præsumebat*, han föreställde sig huru det skulle bli.
- Meretijen**, *man ädnakeb kalkib waddet, quantum darem præscribebant*, de föreskrev mig, huru mycket jag skulle giva.
- MERETEM**, *n.s. determinatio*, utstakande, föreskrift. **Meretemen tsagge**, *ad præscriptum*, efter föreskrift.
- MERKES**, *Boreal.* se **metke**.
- MEROSTALLET**, *æstimare, conjecturam facere*, hålla före, gissa till. **Naute mon merostallab**, *ita ego conjecto*, så gissar jag. **Merostalleh qwekte mili kukkob**, *conjecturant esse spatium sive longitudinem duorum miliarium*, de tror att det skall utgöra en längd av tvenne mil.
- MEROSTALLEM**, *n.s. conjectura*, gissning.
- MESE**, *vitulus, (proprie rangiferinus)* kalv, renkalv. **Niammeje mese**, *vitulus lactans*, dikalv. Även överfört, **I le sodn timats mese**, *ætate est satis provectus*, han är nog gammal. **Mesats**, *dimin. vitellus*, en liten kalv. *Negativ. cas. mesetak, meset & mesetes, sine vitulo, vitulo carens*, utan kalv.
- MESAK**, *n.s. corim vitulinum*, kalvskinn.
- MESEK**, *vitulinus, e.gr. mesek älo, grex vitulinus, vitulis constans*, en kalvhop eller hjord. Även **mesek aldo**, *rangifer fæmina vitulo fæta*, en renko, som är dräktig med kalv. Även *quæ vitulum peperit*, en renko, som har kalvat.
- MESET**, *vitulos eripere*, taga bort kalvarna. *De ursis atque lupis dicitur vitulos diripientibus*.
- MESSO**, *n.s. missa*, mässa. Även *cultus Dei, concio*, gudstjänst, predikan. **Messo peiwe**,

dies festus, helgdag. **Messoi taiwai wuolget**, *concionem diligenter frequentare*. **Messost katot**, *abesse a concione*. **Messob kuldelet**, *concionem auscultare*, höra på predikan. Finska: ”messu”.

MESSET, *sæpe & identidem repetere, sæpius reiterare*, ofta upprepa. **Kadnieli messa**, *identidem plorat*, han gör ej annat än gråter. **Rasjon messa keseb tjada**, *continue & identidem pluit, per totam æstatem*, det regnar ständigt, hela sommaren igenom. **Kelasi messet**, *non nisi mentiri*, ljuga alltjämt.

MESSOT, *missam habere*, hålla mässa. *It. neutr. concionibus interesse*, bevista gudstjänsten. *Ecclesiasticum*.

MESTO, *cibi genus, quod ex intestinis piscium præparant Lappones*, en rätt, som lapparna gör sig av fisktarmar.

METALTATTET & metalltattet, *v.a. relaxare*, giva efter, släppa efter.

Metaltattet kainob, *funem relaxare*, släppa efter tåget. Jmf. **mete**.

Metalltatteje, *particip. relaxans*, som släpper efter. Även *laxus, remissus*, slak.

METATALLET, detsamma som **metaltattet**. Även *cedere*, giva sig. **I käbbak sita metatallet mubbai**, *neuter alteri cedere vult*, ingendera vill giva den andra efter. Även *condonare*, förlåta, tillgiva.

METAN, **metast**, *adv. secundum longitudinem, in longum*, längs efter.

Metan jokkan, *secundum longitudinem fluvii*, längs efter älven. Finska: ”myötä” & ”myöden”, detsamma, *it. cum*.

METAKAROS & metakoros, *adv. in serie, i rad*. **Metakaros mannaime**, *una progressi sumus serie*, vi gick i rad.

METE, *præp. secundum*, efter. **Lagen mete wiesot**, *ad legis præscriptum & normam vivere*, leva efter lagens föreskrift. Jmf. **melt, tsagge**. Även *adj. declivis*, som lutar utför. **Mete puold**, *collis declivis*, en backe som sluttar. *Secundus, non adversus*. **Mete jokkab mannen**, *secundo flumine navigare*, fara utför med strömmen. **Mete piägga**, *ventus secundus*, vind, medväder¹⁸⁹. **Mete peiwen**, *ab ortu ad occasum, ad solis ductum*, medsols. Motsatsen är **wuoste peiwen**, *ab occasu ad ortum*, ansols, emot solens gång. **Mete mannem**, *fortuna secunda*, medgång. *Per casus flectitur, e.gr. metelen, metelesi, metan, metast*, se ovan. **Piäggab metelesi järreti**, *ventus ab orientali plaga ad occidentalem deductus est*, vädret gick om med solen.

METETET, *v.a. remittere*, giva efter, giva till. **Meteti laikob**, *remisit debitum*, Matt.

18:27. Även *permittere*, tillåta. **Metete talle tab**, *permitte nunc hocce*. *It. abeuntem comitari*, följa till vägs. Motsats: **ladetet**. **Man kukkas kalka todn mo metetet?** *quam longe me comitaberis?* hur långt skall du följa med mig? **Meteti mo kitta kaska laidoi**, *ad dimidium usque itineris me comitatus est*. Även *consentire*, samtycka, *obsequi*, lyda, efterkomma.

Metetastet, *dimin.* litet eftergiva, följa till vägs ett litet stycke. **Metetatjet**, *incipere remittere, comitari incipere*, begynna att giva efter, att följa till vägs.

METETEJE, *remittens, comitans*, den som ger efter, den som följer till vägs.

¹⁸⁹ medvind

METETEM, *n.s. consensus*, samtycke.

METETATTET, *v.n. & activ. posse remitti sive relaxari, relaxandum curare*, kunna släppas efter, låta givas efter. **I metetatte, relaxari non potest.**

METJE, *remotus, disjunctus*, långt borta belägen. **Metje sitah**, *pagi remotiores*, de avlägsna byarna. Även **metje kerde**, *vestis exterior, pallium*, överplagg, kapprock. *Comparat. metjeb, remotior, exterior*, den avlägsnare, den yttre. *Superl. metjemus*, den avlägsnaste.

METJEN, *adv. procul*, långt borta. Även *pone, a tergo*, bakom, baktill. **Tobben metjen**, *illic a tergo*, där baktill. *Compar. metjebut & metjebesne. Metjebesne le tatt ware, longius mons iste distat*, det berget är längre bort beläget. **Metjebus**, *penetrat. cas. Superl. metjemusne*, allralängst bort.

METJELEN & metjelesne eller **metjel**, *pone*, bakom. **Mo metjelen**, *pone me*.

METJANET, *v.n. longius recedere, subducere se*, laga sig undan, stiga undan. **Metjan tållest**, *recede ab igne*, maka dig undan elden. **Metjan tokko**, *recede illuc*, stig undan dit. **Metjan metjebus**, *discede longius*, maka dig längre undan.

Metjanastet, *dim.* litet laga sig ur vägen.

Metjanatjet, *incipere recedere*, begynna att laga sig undan.

METJETET, *v.a. remove, subducere*, föra undan, laga utur vägen. **Metjet tab metjos**, *remove hoc longius*. **Metjet etjebt taste**, *remove te hinc*, laga dig undan härifrån. **Metjetastet**, *dimin.* litet föra undan. **Metjetatjet**, *incipere remove*, begynna att föra undan.

METJOS, *procul*, långt bort. **Metjos wuolgi, procul abiit**, han for långt bort. *Significat motum in locum*. Jmf. **metjen**, *cujus quasi penetrat casus est*.

METKE, **metkes**, *n.a. tardus, proprie qui tarditate utitur in gressu*, senfärdig, den som går sakta. **Metkes herke**, *rangifer tarde incedens*, en ren som går sakta.

METKESWUOT, *n.s. tarditas in eundo*, senfärdighet att gå.

METO, *n.s. declivitas*, sluttning, lutande utför. **Metoit mannet**, *per loca decliva iter facere*. Motsats: **wuosto**.

METOK, **metokes** eller **metoges**, *n.a. propensus*, benägen. **Metok le neita waldot**, *ad matrimonium proclivis est puella*. **Metoges wisewuot**, *sapientia obsequiosa*.

METOTES, *n.s. quod insuper datur vel additur, auctuarium sive accessio*, tillökning, det man giver in uppå, eller på köpet. Franska: "surcroît". **Metotesen kalkah todn tab ådtjot**, *in cumulum liberalitatis hoc accipies*. Austr. Jmf. **lasse**.

METOT, *v.n. occurrere, obviam fieri*, mötas. **Metoi mo**, *obviam mihi factus est*. Jmf. **kaudnetet. Metostet, dim.**

METSE, *n.s. silva, desertum*, skog, ödemark.

Jesus tolwotowi metsai, *Jesus ducebatur in desertum*. Matt. 4:1. **Metseh juttuseh**,

feræ, vilda djur, skogsdjur. **Metsi puoren sjaddet**, *in silvis deperdi*, förkomma i skog och mark. Finska: "metzä", skog.

METSEK, *n.a. ferus*, vild. **Metsek almats**, *homo ferus*, en vild människa. **Metseken le sodn sjaddemen**, *erro sive circumforaneus fieri incipit*, han begynner

på att bli en landstrykare. **Metsek påtso**, rangifer, qui diutius in silvis sibi relictus fuit, en ren, som fått gå ledig och lös i skogen.

MEUDA, n.a. imbecillis, infirmus, svag, ohäv¹⁹⁰. **Meuda fuolke le susne**, infirma sive imbecillis ei est familia, han har ohävt folk. Dicitur quoque **omäuda**, detsamma.

MEURET, v.n. veneficiis uti, trola, spå.

Meuremen le talle, arte jam utitur magica. Jmf. **nåitot**. Obs. fæminis Lapponum olim artes veneficas rhombumque tractare licitum non erat, nisi manus prius lancis induissent chirothecis. Härav ordspråket: **fatsa käti meuret**, veneficiis studere, manibus chirothecis laneis indutis. Viris manibus nudis ista licuit peragere. Quod hæ artes diabolicæ nunc temporis evanuerint in Lapponia, religioni præsertim & illarum inanitati tribuendum est. **Meuregätet**, incipere artes veneficas exercere, begynna att trola.

MEUREM, n.s. incantatio, veneficium, trolldom.

Mi, pron. quis, qui, vilken, den som. Obs. sæpius est interrog. **Mi le todn?** quis es? vem är du? **Mi le Jubmel?** quid est Deus? vad är Gud? **Mi tunji manni?** quid tibi factum est? vad kom åt dig? Declinat. hoc modo: Genet. **man**. Dat. **masas**. Accus. **mab**. Abl. **maste & matte**. Locat. **masne & mane**. Mediat. **maina** etc.

MIKE, pron. adj. aliquis, någon. Sammansatt av **mi & ken**. Eodem modo declinatur, atque **mi**, addita semper enclit. **ken**. **Mike maino**, laus aliqua, Fil. 4:8. **I mike**, nihil, nemo, ingenting, ingen. **Ib mabke tuste**

sita, nihil a te expeto, jag begär ej någonting av dig. **Jus mike sjadda**. si quidquam evenerit, om något sker.

MIHA, **mih**, fortis, virilis, tapper, karlavulen. **Mih** **ålma le sodn**, fortis ille vir est. **Jus leh miha**, si potis es, om du kan. **Pargo miha**, strenuus laboris, hurtig till arbete. Finska: "mies", man.

MIHASTALLET, v.n. superbire, högfärdas, vara stolt. **Tawerinas mihastallet**, opibus suis superbire. **Mihastalleje**, superbiens, gloriosus, den som förhäver sig, en som skryter.

MIJE, nominat. plur. pronom. nos, vi. Sammandraget **mi**, detsamma. **Epe mi sita**, nos nolumus, vi vill intet. **Mi jakkebe**, credimus, vi tror. Singular. est **mon**, ego. Genet. **mijen & mijan**, noster, vår. **Mijan attje**, pater noster, vår fader. Ibland säges även **mija**, quod pronom. constituit relativum. **Mija sita**, domicilium nostrum, vår hemvist. **Mija almatjeh**, familia nostra, vårt folk. **Mija hägga**, vita nostra.

MIKK, adv. se ovan **makk**.

MIKK, **Mikka**, **Mikko**, mansnamn. *Michaël*. **Mikkel & Mikkok**, detsamma.

MIL, **mila**, milliare, en mil. **Mila pele**, dimidium milliariis, en halv mil.

MILKE, lac, mjölk. Se **melke**.

MILL, **milla**, mola, kvarn. Finska "mylly", detsamma. **Milla kâte**, pistrina.

MILOTET, v.n. jactare se, skryta. **Faurotin** **milota**, se formosum jactat. **Milotallet**, frequ. idem. **Walla milotalla**, magnopere gloriatur, han bröstar sig mycket. Jmf. **mihastallet**.

MINGELES, fæmina, de bestiis dicitur, hona.

¹⁹⁰ oduglig, dålig

- Mingeles pátso**, *rangifer fæmina*, honren.
Mingeles ládde, *avis fæmina*, fågelhona.
- MINKOT**, *v.n. minui*, förminskas.
- Minkogåtet**, *minui incipere*. Jmf. **utsanet**.
- MISSO & missu**, *n.s. serum lactis*, mjölkvassle. Sammansättn. **Missakribmo & Bor. missaribme**, *serum lactic concoctum, sive ad consistentiam inspissatum*, messmör, mesost.
- MISTET**, *v.a. amittere*, se **masset**.
- MITAS**, *adv. adfirm. quin*, javäl. *Boreal*.
- MITES**, *pron. adj. quis*, vilken. **Mites todn leh?** *quisnam tute es?* vilken är du? **Mites tieta?** *quis scit?* vilken vet? *Plural. mahtes, quinam*, vilka. Jmf. **mi & tes**. *Neutr. mite & mita, quid*, vad. **Mita le tall tat?** *quid hoc est?* vad är detta? Finska "mitä", vad.
- MITHMET & mittmet**, *v.a. observare, notare*, iakttaga, märka. **Mithme tab puorist**, *observa hoc probe*, märk detta noga. **Mithme tabb saheb**, *nota locum illum*, tag det rummet i akt. **Mithmestet**, *dimin.* något litet iakttaga. **Mithmegåtet**, *incipere observare*, begynna att taga i akt.
- MITSSOMMAR & mitsammar, mitsommar-peive**, *dies Johannis Baptistæ*, midsommarsdag. Jmf. **Jounes-mäso**.
- MIVWET** eller **miwet**, *v.n. persvaderi sive induci posse*, kunna förmå eller övertalas. Jmf. **majotet**. **Jus mivwa pátet**, *si svadendo perduci possit, ut veniat*, om han bekvämar sig till att komma. **Ib mivwa to rokkolet**, *ut te rogem, perduci haud facile possum*, jag är ganska ovillig att be dig. **Mivwestet**, *dimin.* **Mivwegåtet**, *incipere svadendo perduci*, begynna att bekväma sig.
- MIWKOK**, *n.a. lenis*, mjuk. **Tibmok**.
- MIWKOT**, *v.n. mollescere*, mjukna & **miwkotet**, *v.a. emollire*, göra mjuk. Se nedan **tibmot & tibmetet**.
- MIÄD**, *n.s. mulsum, mel, syrupus*, mjöd, honung, sirap. **Åste miädest**, *eme mel*. *Aust. Finska: "mesi", genet. "meden", mel.*
- MIÄDOT**, *v.n. consentire, annuere*, bifalla, bevilja. **Jus todn sitah miädot**, *si vis annuere*, om du vill giva bifall. **Ib miädo tassan**, *isti rei non adnuo*, jag ger ej mitt bifall därtill. **Miädostet**, *dimin.* litet bifalla. **Miädogåtet**, *incipere annuere*, begynna att bifalla. Jmf. **metetet**.
- MIÄDOK**, *n.a. pronus*, benägen, villig.
- MIÄDOM**, *n.s. nutus, assensus*, bifall.
- MIÄKA**, *n.s. ensis*, svärd. Finska: "miecka".
- MIÄKT**, **miäkts**, se **mäkt**.
- MIÄL**, **miäla**, *n.s. mens, ingenium*, sinne, vett. **Miäla le puoremus tawer**, *ingenio nihil præstantius*. **Miälait lappet**, *intellecta privari*, mista förståndet. *Obs.* vanligast i plural. **Neure leh mo miälah**, *hebeti sum ingenio*, jag har svagt begrepp. **Mana miälah**, *ingenium sive intellectus puerilis*, barnsligt förstånd. Även *voluntas, nutus*, vilja, behag. **Kuttes mattitja so miälen mete takket?** *quis possit ad nutum ejus facere? vel ad voluntatem ejus se componere?* **Mo miäla neita le sodn**, *istam ego amo puellam*, **Mo miälen mete le tatt**, *ad votum meum sive ex sententia istud est*, det är just som jag vill. **Miälats**, *dimin.* **Jubmel le miälatjit waddam**, *Deus intellectum dedit*. **Man kukkeb mon tait**

miälatjit adnab, *quamdiu his ingenii fruor viribus*. Finska: ”mieli”, *mens*.

Sammansättn. **miälalakke**, *socordia, stoliditas*, dumhet, vettlöshet. Även *adj. stolidus, vesanus*, dum. Jmf. **lakke, miälalakkak**.

MIÄLAK & miäle, *n.a. sua sponte inclinans, propensus*, villig, benägen.

Miälak, leb tann pargoi, *ad istum propensus sum laborem*, jag är hugad för det arbetet. **Neita le miälak waldot**, *ad matrimonium propensa est puella*. Även hos *Austr. miäle*, *sapiens, qui sana est mente*, förnuftig, vettig. Sammansättn. **Ets-miäle**, *sibi sapiens, pervicax*, självklok, envis. **Kukkes-miälak**, (*Theol.*) *longanimis*, långmodig. **Illo-miälak**, *malevolus*, illvillig. **Wane-miälak**, *insipiens, vesanus*, vettlös, fåkunnig. *Decompos. wadne-miälakwuot*, *dementia, stultitia*, fåkunnighet. **Kukkes-miälakwuot**, (*Theol.*) *longanimitas*, långmodighet.

MIÄLALAKKAK, *minus sapiens, fere stultus*, mindre vettig, halvgalen.

MIÄLAPORRE, *n.a. mentis compos, ingenio præditus atque prudentia*, begåvad med förstånd och eftertanke. **Juo le alles sjaddo ja miälaporre pardne**, *jam ætate adulta juvenis est ingenioque valet*, han är nu en fullvuxen yngling och av stadgat vett.

MIÄLAWANAK, *n.a. amens*, galen.

Miälawanakwuot, *subst. amentia, dementia*, vettlöshet. Jmf. **wana, miälak**.

MIÄLALAKA, *adv. sapienter*, visligen.

Sammansättn. & motsats **wane-miälaka**, *insipienter*, ovisligen, dåraktigt.

MIÄLATES, *n.a. se miälawanak*.

Miälateswuot, *subst. se miälawanakwuot*.

MIÄLAWUOT, *n.s. ingenium qualecunque*

sive mediocre, aliquantum ingenii, någorlunda begrepp, medelmåttigt förstånd. **I le susne miälawuot**, *nihil omnino sapit, plane stolidus est*, han har ej det minsta vett.

MIÄLANÄKTO, *adv. de industria*, med flit, uppsåtligen. Motsats **edelest**.

MIÄLEKT & miälelist, *adv. sponte*, frivilligt. Ovanligt förekommande. Finska: ”mielellisesti”, detsamma.

MIÄLET, *v.a. Austr. sapere, intelligere*, förstå, märka. **Kalle mon tab miälab**, *istud probe intelligo*, det förstår jag nog. Jmf. **aitset, tåbdet**.

MIÄLOLATS, *n.a. sapiens*, förståndig. **Miälolats ålma**, *vir sapiens*. **Die le sadnes miälolats**, *vere ingeniosus est*. Jmf. **jerbmak**. Sammansättn. **Akt-miälalats**, (*Theol.*) *unanimes, concors*, endræktig, enig. **Leket akt-miälalattjeh**, *estote unanimes*, 1 Petr. 3:8.

MIÄLGA, **miälg**, *n.s. pectus*, bröst, bringa.

Slåwi miälgabs, *percutiebat pectus suum*, Luk. 18:13. **Miälga warjo**, *thorax, munimentum pectoris*, bröstvärn. *Obs.* om bröstets yttre del sägs **miälga**, om den inre **wuobd, raddeh**, se dessa ord.

MIÄLGAS, *n.s. carina trahæ Lapponum*, meden på en lappslåde. Även ibland *carina cymbæ*, båtköl.

MIÄLKAT, **miälget**, *adv. satis multum*, nog mycket. **Miälkat ädna ulmutjeh tjåggon**, *satis multi homines conveniebant*, ansenligt mycket folk samlade sig.

Miälket kukkes laido le, *haud breve est iter*, det är ansenligt lång väg. **Miälkat låssok**, *satis ponderosus*, tämligen tung.

MIÄLLATET, *v.n. ætate confici, ætate*

- enervari*, bli bräcklig och svag av ålderdom. *Nonnisi de jumentis dicitur.*
Miällatum herke, *rangifer, cui ætate exhaustæ sunt vires*, en ren, som är så gammal att han ej duger att köra med. Jmf. **wuorastowet**.
- MIÄRES**, *miäres aksjo, securis acie obtusa*, en ovass yxa. Jmf. **mall**.
- MO**, *meus*, min. **Mo widno le tatt**, *id mei est officii.* **Mo manah**, *liberi mei*, mina barn. *Est quasi genetiv. cas. pron. mon.*
- MOD**, *n.s. animus*, **mod**.
- MODALATS**, *n.a. animosus*, modig. Se **jalo**.
- MOGGORET**, *v.n. prolabi, concidere*, falla omkull. **Moggori tassa wuolos äiwi**, *in caput prolapsus est*, han föll huvudstupa.
- MOGGORDATTET**, *v.a. ad casum dare*, slå ikull, kasta omkull. Även *occidere*, dräpa.
- MOJOR**, *mojus, n.s. risus*, löje. **Mojusi hålet**, *subridens loqui*, tala småleendes. Är mindre än **tjaima**.
- MOJOTET**, *v.n. ridere, subridere*, le. **Mojotallet**, *frequ. idem*.
- MOJOTEJE**, *mojotalleje, ridens, subridens*, leende, den som ler. Även *hilaris*, glad, gladlynt.
- MOLJOT**, *moljostet*, se **måljot**.
- MOLLOT**, *mollotet*, se **mållo**.
- MOLSOT** etc. se **målsot** etc.
- MOLSOTES**, se **målsotes**.
- MOMMET**, *v.a. se nommet*.
- MON**, *pron. ego* jag. **Mon leb utseb tuste**, *te minor sum*, jag är mindre än du. *Genet. mo, meus*, min. **I le mune** (eller **musne pednik**, *pecuniæ mihi non sunt*, jag har ej penningar. *Negativ. cas. mota & muta, sine me*, mig förutan. **Muta epet maitek matte takket**, *sine me nihil potestis facere*, Joh. 15:5. **Mon ets**, *ego ipse.* **Mon aj**, *ego quoque.* *Obs. cum negativo constructo, enclit. ken postpos. ne in fine additur, e.gr. Ib monneken, neque ego*, ej heller jag. *Dum autem ken præponitur, invariatur manet, e.gr. Ib ken mon, neque ego.* Finska: "minä", jag.
- MONON & mono**, *genet. cas. pron. dual. måi*, vår bägges. **Mono tawer**, *utriusque nostrum bona*, bägges vår egendom. **Mono hägga** (*dual.*) *vita nostra*, bägges vårt liv. *Dativ. monoi. Accusat. monob. Ablat. monost. Reliqua in grammaticis quær.*
- MONNE**, *n.s. ovum*, ägg. **Monne karr**, *ovi putamina*, äggskal. **Monnit lalet**, se **lalet**. **Monnes lädde**, *avis ovipara*, äggfågel. **Monnit qweddet**, *ova parere*, värpa ägg. Finska: "muna", ägg. **Monne welkat**, *albugo ovorum*, äggvita. **Monnats**, *dimin.*
- MONNEK**, *ovipara*, som värper ägg. **Monnek lädde**, *avis ovipara*.
- MONNEM**, *n.s. ren, njure.* **Monnemit åtsatab**, *renes scrutator*, Upp. 2:23. Även **monnemeh**, *extremities globosæ collarii, sive cinguli ad collum rangiferorum vectariorum adplicati, ad quas vehes sive traha loramento quodam destinatur*, runda bollar på ändarna av renlokorna, varvid en rem fästes, som med den andra ändan sitter fast vid ackjan eller lappsläden, jmf. **kesas**. Härav:
- MONNETET**, *v.a. Herkeb monnetet, rangiferum ad traham jungere*, spänna för

ren. Jmf. **kesastet, kesastattet**, som är brukligare.

MONNET, *v.a. ova quærere avium*, söka efter fågelägg. **Epe le anje monnem suoloit**, *in insulis nondum ova quæsivimus avium*.

MOR, mori, mater, moder, se **edne**.

MORRES, *n.a. vigil, somno non nimium deditus*, vaksam, munter. **Morres almats le sodn**, *somno non deditus est*, han är ej för mycket begiven på sömn. Se **mårritet**.

MORRET, *v.n.* se **margaset, harret**.

MORREM, *n.s. iratarum est ferarum, ut canium, ursorum etc. fremitus sive murmuratio*, morrande.

MOSTOT, *v.n. capitis dolore affici, imprimis illo, quem foetida & graveolentia efficiunt*, få ont i huvudet av os och dylikt. **Äiwe muste mosto**, *caput mihi dolere incipit*, jag får ont i huvudet. Även *contristari, confundi*, bli olustig. Även *irasci*, bli ond. **Mostostet, dimin. Mostogåtet**, *incipere confundi etc.* begynna att bli förvirrad, m.m.

MOSTOS, *n.a. subtristis, mæstus*, olustig, trumpen och sorgsen. **Losset le mostos almatjin wiesot**, *cum homine tristi haud jucunda est conversatio*.

MOTTEK, mottot, etc. Se **muttek, muttot**.

MUBBE, *n.a. alter secundus*, den andre. **Die le akta, ja die mubbe**, *hic unus, alter iste est*, här är en och där den andre. **Mubbe peiwe**, *dies altera*, den andra dagen. **Mubbe palen**, *altera vice*. **Mubbet pelest**, *ab altera parte*. Även *alius*, en annan. **Ib mubbit laket**, *alios non curo*, jag bryr mig ej om andra. *Boreal.* **nubbe**.

MUBBAD, *n.a.* detsamma som **mubbe**.

Mubbadest, mubbadist, *adverbial. accipitur, secundo*, för andra gången.

Mubbadest påti, *altera vice veniebat*.

Märke mubbadest, *nota secundo*, märk för det andra.

MUBBADASTET, *altera vice iterare*, upprepa andra gången. **Takkai ja mubbadasti**, *iterabat factum*. **Håli ja mubbadasti**, *dicebat vocesque iterabat*. Jmf. **kolmadastet**.

MUDDAK, muddakes, *n.a. modicus, aptus*, måttlig, lagom. **Muddak le munji**, *mihi aptissimum est*. **Muddak stuores**, *modice magnus*, lagom stor. **Tat muora le muddak kassok**, *modica hoc lignum est crassitudine*, detta trä är lagom tjockt. Sammansättn. **muddak-lakats**, *mediocris*, medelmåttig.

MUDDAKIT & muddaklaka, *adv. mediocriter, modice*, måttligen, lagomt. Även **wai wiesolime muddaklaka**, *ut vivamus temperanter*, Tit. 2:12.

MUDDAKWUOT, *n.s. mediocritas, temperantia*, medelmåttighet, måtta, måttlighet.

MUDDO, *n.s. mediocritas, modus*, måtta, måttlighet. **Muddob kalkebe tietet**, *mediocritas lex erit*. **Muddob adnet**, *modum tenere*, hålla måttan. **Muddon mete**, *modice*, lagomt. **Muddon mete jukket**, *modice bibere*, dricka lagomt. Även **tanka muddon**, *eo circiter tempore*, vid den tiden. **Matne muddon peiwest tije tasa påtite?** *qua hora dici huc adveniebatis?* vad tid på dagen kommer ni hit? **Tan muddon**, *eo tempore*.

MUDDOK, *n.a. par, æqualis*, jämlik,

- jämngod. **Mo muddok**, *mei æqualis*, min jämlike. Jmf. **lakats**, **mattek**.
- MUDDEK**, *piscis certo modo profectus sive præparatus, ut sole torreatur*, fisk, som på visst sätt är tillskuren att torkas.
- Muddostet**, *verb. a piscem dicto modo prosequere*, skära till fisk att torkas. Jmf. **suogget**, som är vanligare.
- MUDDOS**, *n.a.* se **muddak**. **Muddos ålma**, *vir statura mediocri*.
- MUDDERAKKA**, *olim Dea gravidis inserviens, una cum filiabus* **Sarakka**, **Uksakka & Juksakka**, en gudinna hos de forna lappar, som troddes vårda sig om havande kvinnor. Jmf. **Juksakka**.
- MUDTET**, *collineare*, syfta, sikta till ett visst mål. *Jaculatorum est tela ad certum scopum collineando dirigentium*. Även *cursum aliquo dirigere*, ställa kosan någonvägs. **Årjas mudti**, *versus meridiem cursum dirigebat*, han ställde kosan söderut. **Mudtestet** & ibland **muddostet**, *dimin. idem quod mudtet*.
- MUEDDA**, *n.s. pallium, e pellibus rangiferorum, aut aliis villosis, confectum*, lappmudd, päls. **Mueddats**, *dimin. en liten mudd*. Finska: ”muti”.
- MUEISEK**, *n.s. cortex betulæ, qui autumnno, licet ægre isto fiat tempore, deglubitur*, näver, som tages om hösten, då det illa låter göra sig.
- MUEKET**, *n.a. fragilis*, skör. **Mueker plassa**, *saxum fragile*. **Mueker route**, *ferrum fragile*, skört järn. Jmf. **rassje**.
- MUEKSE**, *jecur*, lever. Finska: ”maxa”.
- MUENJE**, *n.s.* se **jälakes**. Även *adject.* **muenjes talke**, *cælum, serenum*, klar väderlek.
- MUENJET**, *v.n.* se **jälakastet**.
- MUESE**, *n.s. deliciæ, dapes*, läcker spis. *Dum quidquam comedunt, quod aut nunquam, aut longiore temporis intervallo non gustarunt, quodque grati est saporis, dicunt, e.gr. muesen warras qwele, h.e. in deliciis nunc erit piscis recens*, nu får man smaka på färsk fisk. Så även **muesen piärgo**, **monne**, **wuosta**, om kött, ägg, ost, etc. Härav.
- MUESATET**, *v.a. libare, leviter degustare*, litet smaka på. *Dicitur de cibariis rarioribus & grati saporis*, säges om det som är välsmakande. **Walla die muesatime**, *leviter tantum degustabamus*.
- MUETHA**, *soror matris natu minor, matertera natu minor ejus matre, cujus matertera est*, yngre moster. Jmf. **kåske**. **Muethats**, *dimin. idem. Est & blandientis*. *Obs.* man skriver även **muedha**, **muedhats**.
- MUETHEL**, *filia sororis, neptis ex sorore*, systerdotter. **Muethelam**, *mi neptis*.
- MUETSE**, *tinea*, mal, mott.
- MUJETALLET**, *v.n.* se **mojotallet**.
- MUIN & muina**, *mediativ. cas. pron. mon, mecum*, med mig. **Påte muina**, *veni mecum*.
- MUINES**, *n.a. Austr. obscurus*, mörk, otydlig. **Muines håla**, *ænigma*, gåta. **Muines suptses**, *fabulosa narratio*.
- MUITAJET**, *v.a. recordari, reminisci*, komma ihåg, påminna sig. **Die äska muitajab**, *nunc tandem reminiscor*, nu först kommer jag ihåg. **Muitaji talla**, *statim reminiscebatur*.
- MUITAJEM**, *n.s. reminiscentia*, ihågkomst.

MUITAJATTET, *v.a. in memoriam revocare, facere ut aliquis reminiscatur*, påminna, erinra. **Muitajatte munji tabb, ko påtah, fac ut istud reminiscar, cum veneris. Jus åjaldattab, die todn berrih muitajattet, si memoria mihi defecerit, tuum est, ut suggeras, om jag glömmar, så bör du påminna mig.**

MUITAJATTEM, *n.s. revocatio in memoriam*, påminnelse, erinran.

MUITEL, *memor*, den som väl minns.

Muiteles, detsamma. **Muiteles almats le sodn, memoria ille valet**, han har gott minne. **Muitel le tassan, istius rei non immemor est**, nog minns han det.

MUILETEL, *reminisci, in memoriam revocare*, komma ihåg, påminna sig. **Ko muitelab so pakoit, cum verba ejus recordor**, när jag påminner mig det han sade. **Paje so muitelet, fac ut recordetur. Muielastet, dimin.** litet påminna sig. **Muitelatjet, incipere recordari**, begynna att påminna sig.

MUITAHAKSJET, *est quasi diminutivum verbi muitajet*, draga sig något litet till minnes. Se **muitajet**.

MUITELEM, *n.s.* Se **muitajem**.

MUITET, *v.a. meminisse*, minnas. **Muitah kus? meministi ne?** minns du? **Ib muite, non memini**, jag minns ej. **Muitestet, dimin.** litet minnas. **Muitestab mai, aliquatenus quidem memini**, jag minns väl någorlunda. **Muitegåtet, meminisse incipere**, begynna att minnas. *Memoria incipere tenere.*

MUISTEM, *n.s. recordatio*, åtanke. **Muitemes åme, res recordatione digna**, ett minnesvärt ting.

MUITO, *n.s. memoria*, minne. **Puore muito**

le sune, memoria pollens est, han har gott minne. **Neures muito, memoria brevis debilisque**, svagt minne. *Casu privat. muitotak, muitotes eller muitotebme, obliviosus, cui memoria deest*, den som har svagt minne. Finska "muisto", minne.

MUITOWANEK, *n.a. immemor, qui non reminisci valet*, minneslös.

MUITOKES, *Austr.* Se **muitel**.

MUITOS, *n.a.* Se **muitules**.

MUITOTESWUOT, *n.s. oblivio*, glömska.

Muitoteswuotinas i sodn matte kiälit åppet, lingvas non facile discet, quia obliviosus est,

MUITULAS & muitolas, n.s. reminiscencia, memoria, åminnelse. **Alde muitulasin, in memoriam ejus**, Mark. 14:9.

MUITULES, n.a. memoria dignus, dignus, qui memoria teneatur, minnesvärd. **Muitules jape le tat, memorabilis hic est annus**, detta är ett märkvärdigt år. **Muitules ålma, vir memorabilis.**

MUKKO, n.s. stercus boum, fimus, gödsel.

MULDE, n.s. pulvis, stoft. Se **måiwe**.

MULDOKES, n.a. pulvere adpersus, bestänkt med stoft.

MULDERTET, v.n. murmurare, obmurmurare, knota, knorra. **Muldertem, subst. murmur**, sorl. *Dicitur de hominibus iratis voceque submissiore jurgia secum repetentibus.*

MUMMET, v.a. Se **nommet**.

MUNJI, dativ. pron. mon, mihi, åt mig.

Wadde munji, da mihi.

MUNNE, munnem, se monne, monnem.

MUODDA, muoddats, se muedde.

MUODALTET, pullos ex ovis excludere, kläcka ut ungar utur ägg. Om fåglar. Jmf. **lalet. Muodaltattet, frequ. idem.**

- Muodaltattem**, *subst. ipse actus ova excludendi*, utkläckning av ungar.
- MUODANET**, *v.n. defetisci*, tröttna, bli trött.
- Muodani aiwe sagga**, *valde defatigatus est*. Jmf. **kiäudet**. **Muodanastet**, *dimin.* litet tröttna. **Muodanatjet**, *incipere fatigari*, begynna att bli trött.
- MUODANEM**, *n.a. fessus*, trött.
- MUODASTOWET**, *v.n. angi*, ängslas. **Algi muodastowet**, *cœpit gravissime angi*, Matt. 26:27.
- MUODASTATTET**, *v.a.* Se **waiwet**.
- MUODE**, *n.s. anxietas*, ångest. Även *ærumna, molestia*, möda. Jmf. **waiwe**. **Waimon muodesne**, *in anxietate cordis*. **Muodats**, *dimin.* liten möda. **I le tassne uttje muodats**, *non ibi parva est difficultas*. Jmf. **waiwats**.
- MUODELATS**, **muodeles**, **muodos**, *n.a. molestus*, mödosam. **Muodelats mannos**, *iter molestum*, besvärlig resa.
- MUODET**, *v.a. molestiam afferre*, göra möda och besvär. **Ele etjebt muode**, *ne sis tibi ipsi molestus*. **Ele mo muode**, *noli molestiam mihi afferre*, gör mig ej möda och besvär. **Muodestet**, *dimin. idem*. **Muodastettet**, *frequ. idem*.
- MUODHA**, se **muetha**.
- MUOJESJET**, *v.n. serpere*, krypa, se **mådet**.
- MUOISE**, *n.s. Austr.* Se **talles**.
- MUOITOLES**, **ets muoitoles**, *n.a. spontaneus, sua sponte agens*, frivillig, självmant. **Ets muoitoles sodn tokko wuolgi**, *sua sponte illuc profectus est*, han for självmant, eller av eget behag dit. **Ets-muoitolesest**, *adverbialiter accipitur*. **Ko**
- etsmuoitolesest mabke takket ådtjo, die le kiämpa**, *cum sua sponto & voluntate ei quidquam facere contingit, satis est strenuus*. Jmf. **ets**.
- MUOIWA**, **muoiwa mesak**, *pellis vituli rangiferini, quæ non adhuc satis est villosa*, ett renkalvskinn, som ännu ej är fullhårigt. Jmf. **mesak**.
- MUOKER**, **muokker**, se **urbmes**.
- MUOKSE**, *hepar*, lever. Se **muekse**.
- MUOLWET**, *v.a. cornu petere sive ferire*, stångas. **Wuokses muolwa**, *bos cornu petit*, oxen stångas. **Sarwes muolwa**, *rangifer admissarius cornu petit*.
- MUONET**, *v.a. nominare*, nämna. **Sodn muoni mo naute**, *ita me nominavit*, han kallade mig så. Även *divinare, conjecturare*, gissa. Jmf. **merostallet**. **Muone kalle sije leh**, *conjectura quot sint*. Även **Jubmel le naute muonem**, *Deus tale constituit fatum*, Gud har så skickat. **Muonetum li sodn tassan**, *istud ejus fuit inevitabile fatum*, det var hans öde. *Passiv.* **muonetuet**, **muonetowet**, nämnas. **Muonestet**, *dimin.* litet nämna. **Muonegätet**, *nominare incipere*, begynna att nämna. *Boreal.* **månet**, **månestet**, etc.
- MUONEM**, *n.s. nominatio*, nämmande. *Conjectura*, gissning. *Fatum*, öde.
- MUONEMES**, *nominandum*, värt att nämnas. **I le tatt muonemesen**, *nominandum istud non est*.
- MUONEJE**, *particip. conjecturans, etc.* den som gissar, m.m.
- MUONJES**, *n.a. muonjes peiwe, dies serenus*, en klar dag. Se **muenjes**, **muenje**.
- MUONJET**, se **jälakastet**.
- MUOR**, **muora**, *n.s. arbor, lignum*, trä, ved.

- Muora-land**, *silva*, skog. **Muorait tjuoppet**, *ligna caedere*, hugga ved. **Muora håwke** eller **fino**, *strues lignorum*, vedhög. **Muorats**, *dimin.*
- MUORATES**, **mouratebme**, *silva carens & arboribus*, skoglös. **Muorates tuodder**, *mons calvus, alpis*, skoglöst berg, fjäll. **Muorates saje**, *locus arboribus vacuus*.
- MUOROT**, *v.n. sterilesce*, bli ofruktbar. *Proprie de agris & pratis, quæ sterilescent & arbusta fiunt*, säges egentligen om ängar, när de förlorar sin fruktbarhet och blir bevuxna med träd och buskar. **Muoromen le tatt kedde**, *istud pratum sterilesce*. Även **Muorom le tatt släkt**, *illa gens exstincta est*, den släkten är utgången. **Muorostet**, *dimin.* bli litet ofruktbar. **Muorogåtet**, *incipere sterilesce*, begynna att bli ofruktbar.
- MUORJE**, *bacca*, se **muörje**.
- MUOS**, **muosek**, *n.s. avium multitudo s. examen*, en hop med fåglar. **Muoseki muoseki**, *catervatim*, skocktals.
- MUOTKE**, **muorke**, *isthmus, tractus angustus inter duos lacus sive fluvios*, ett smalt land emellan tvenne sjöar eller älvar. I Västerbotten ”märka”. Finska: ”mutca”, *sinus, curvamen*.
- MUOTKOTET**, *v.a. super isthmum transportare*, forsla över mårkan. **Wadnaseb muotkotet**, *cymbam super isthmum transportare*.
- MUOTO**, *n.s. facies, vultus*, ansikte, utseende. **Tjabba muoto**, *facies formosa*, vackert utseende. **Attjes muoton le sodn, patri similis est**, han är lik sin far. **Jubmel**
- sjudneti almatjeb etjes muoton mete**, *Deus creavit hominem ad imaginem suam*, 1 Mos. 1:27. Finska: ”muoto”, *forma, species*.
- MUOTOK**, **muotoges**, *n.a. similis*, lik. **Attje muotok**, *similis patri*, lik fadren. **Edne muotok**, *similis matri*. **Etjes muotok**, *sui similis*.
- MUOTOLAS**, **muotolwas**, *n.s. similitudo*, liknelse, likhet. **Suddoges ådtjen muotolasen**, *in similitudine carnis peccatricis*, Rom. 8:3. *It. in Theol. parabola*. **Håli sodn muotolasen tjada**, *loquebatur per similitudinem*, Luk. 8:4. Finska: ”muotoisuus”, *similitudo*.
- MUOTOS**, *n.a.* detsamma som **muotok**.
- MUOTOTET**, *v.a. assimilare*, förlikna. **So sitab mon muototet jerbmak ålmai**, *assimilabo ipsum viro prudenti*, Matt. 7:24. *Passiv. muototowet*, förliknas. **Talloi kalka almen rik muototowet lokke neitit**, *tunc regnum caelorum simile erit decem virginibus*, Matt. 25:1.
- MUOT**, **muotta**, **muottek & muotek**, *n.s. nix, snö*. **Kassa muotek**, *nix alta*, djup snö. **Muotta peiwe**, *dies nivalis*, en dag då det snöar mycket. **Niatsos muotta**, *nix madida*, våt snö. **Muotekats, muotats**, *dimin.* litet snö.
- MUOTTET**, *v.n. ningere*, snöa. **Juo le kolma wakkoit muottam**, *jam dum ninxit per tres septimanas*. **Muottestet**, *dimin.* litet snöa. *Minutatim, sed tamen saepius ningere*, snöa litet och ofta. **Muottegåtet**, *incipere ningere*, begynna att snöa. **Muottajet**, detsamma som **muottegåtet**. **Ruoi sä muottajitja**, *jam jam ningere incipiet*, det börjar rätt nu att snöa.

MUOTTAJES & muottalats, *n.a. nivalis*, snöaktig. **Muottajes jake**, *annus nivalis*.

MUOWES, se **skaule**.

MUOWASET, *v.n. acescere*, surna. **Piärgo muowas**, *caro acescit*, köttet surnar.

Nakke muowas, *corium acescit adeo, ut pilos incipit amittere*, huden surnar, så att håren begynner att avfalla.

MUOWASUM, *n.a. muowasum piärgo, caro acida*, surnat kött.

MUR, *n.s. murus*, mur. **Muret**, *v.a. murum exstruere*, mura. **Murem**, *exstructio muri*, murning. Från svenskan. Jmf. **ragno**.

MURDATET, se **murtatet**.

MURGESTET, *v.n. murgestatjet*, se **nullet, nullegåtet**. Finska: "nurista", *murmurare*.

MURGESTEJE, *murgestem*, se **nulleje, nullem**.

MURJE, **tjappes murje**, *fæmina facie subfusca*, ett svartmuskigt kvinnfolk. Även **murje**, *bacca*, bär, se **muörje**.

MURJAHET, *v.a. necare, interficere*, förgöra, dräpa. *Dicitur de avium & pullorum interemtione*, säges om fåglars och fågelungars dräpande.

MURKET, **murkanet** etc. Se **mutket**.

MURKO, *n.s. nebula*, dimma, töcken.

Tjappes murko, *nebula atra*.

MURKOS, *n.a. nebulosus*, dimmig, töcknig.

Murkos peiwe, *dies nebulosus*. **Murkos talke**, *aër nebulosus*.

MURRE, *n.s. oblectatio*, nöje, rolighet. **Die li murre**, *maxime erat jucundum*, det var stort nöje. Jmf. **kudne**.

MURRES eller **murretes**, *n.a. amœnus, jucundus*, nöjsam. **Murretes ålma**, *vir*

jucundus sive facetus, en munter och nöjsam man. **Murretes saje**, *locus amœnus*, en nöjsam och behaglig ort. Jmf. **hauskes**.

MURRETESWUOT, *n.s. amœnitas, festivitas*, behaglighet, nöjsamhet.

MURRET & ibland **murredut**, *adv. jucunde*, nöjsamt, roligt. **Murret le munji tokum wiesot**, *jucunda mihi tua est conversatio*.

MURRITET, *v.n. locorum regionisque amœnitate delectari, regionem aliquam amare*, trivas, tycka om orten. **Murritab mon tanne orrot**, *his ego locis oblector*, jag trivs här mycket väl. **Ib murrit orrot staden**, *vita urbana mihi non arridet*, jag trivs ej i staden. **Murritastet**, *dimin.* någorlunda trivas. **Murritatjet**, *inchoat.* begynna att trivas. *Obs.* ibland skriver man även **murridet** etc. **murredes**.

MURTE, **murtesk**, *n.s. limus*, dy, gytjtja. Finska: "muta", detsamma. Jmf. **sais**.

MURTATET & murtet, *v.n. retro ire, retrorsum ire*, gå tillbaka, gå baklänges. Även överfört *timere*, vara rädd, frukta. **Ib tuste murte**, *te non timeo*, jag är ej rädd för dig. **I sodn aktekest murte**, *audacissimus est*, han fruktar för ingenting. **Murtatet & murtestet**, *dim.* gå litet tillbaka, m.m. **Murtatjet**, *incipere retrorsum ire, etc.* begynna att gå tillbaka, m.m.

MUSN, **musna**, *n.a. acidus*, sur. **Musna qwele**, *piscis acens*, sur fisk. **Musna piärgo**, *caro acida*, surt kött. *De carnibus & partibus animalium dicitur, quæ acescunt & putrescere incipiunt*, säges om kött och djur, när de surnar och börjar att ruttna. Jmf. **muowaset**.

MUSNE, *locativ. cas. pron. mon. I le musne aktek wekke*, in me nihil est opis, hos mig är ingen hjälp. **Mune**, detsamma.

MUSNETET, *v.a. acidum reddere, facere ut acescat*, göra sur, syra, jmf. **musn**.

MUSNEM, *n.s. ipse actus, dum istud fit*, syrande.

MUSNESIT, *adv. acide*, surt.

MUSNET, **musnaget**, se **muowaset**.

MUSNEKET, **musnot** & *Austral. musnanet*, detsamma.

MUSNITET, *v.n. acidum spargere odorem & fere putridum*, lukta surt.

MUSTE, *abl. cas. pron. mon, a me*, av mig. **Muste lepet kullem**, *ex me audivistis*, ni har hört av mig.

MUTA, *privativ. cas. pron. mon, sine me, absque me*, mig förutan.

MUTKA, *Austr.* se **muotke**.

MUTKET, *v.a. comminuere*, sönderslå. **Jägnab mutket**, *glaciem perfringere*.

Glaseb mutket, *vitrum contundere*.

Mutkegätet, *incipere comminuere*, begynna att slå sönder. Jmf. **tsuket**.

MUTKETUM, *fractus*, sönderslagen.

MUTKEM, *n.s. comminutio*, sönderkrossande. Se **tsukem**.

MUTKANET, *v.n. sive passiv. rumpi, comminui, confringi*, gå sönder, brytas sönder. **Kabmak le mutkanam**, *calceus contritus est*, skon har gått sönder.

Windek mutkani, *fenestra est contusa*, fönstret är sönderslaget. **Mutkanastet**, *dimin.* litet sönderkrossas. **Mutkanatjet**, *incipere contundi s. comminui*, begynna att gå sönder.

MUTKANAM, **mutkanom** & **mutkanum**, *n.s. fractus, comminutus*, söndergången, sönderslagen.

MUTKANEM, *n.s. fractura*, bräcka.

MUTKETASTET, *v.a. frequ.* Se **mutket**.

MUTKETET, **mutketatjet**, detsamma som **mutkanet**, **mutkanatjet**. **Laire litte mutketi**, *vas testaceum contundebatur*.

MUTKOS, **mutketakes**, *n.a. fragilis*, bräcklig, som lätt går sönder. **Mutkos kaudneh leh tah**, *fragilia hæc sunt*.

MUTKOTES, *n.s. fragmen*, avbrutet stycke.

Tjägge tait mutkotesit, *collige hæc fragmenta*, samla ihop dessa smulor.

MUTSA, **mutses**, *Austral.* Se **måtso**, **måtsos**.

MUTTEK, & ibland **mutt**, se **lätjek**.

MUTTOT, *depravari, in pejus ruere*, förvärras. **Juo le tatt ålma muttom autebist**, *vitam pristinam in aliam deteriore hic vir commutavit*. **Muttostet**, *dimin.* litet förändras eller förvärras. **Muttogätet**, *immutari & depravari incipere*, begynna att förändras och förvärras. **Wärald muttogåta**, *intemperies fit cæli*, det börjar bli oväder.

MUTTOM, *n.s. immutatio, ipse status, dum aliquid in partem deteriore immutatum est*, förändring, när något är förändrat och dymedelst förvärrat.

MUTTOTET, *v.a. immutandum curare, facere ut immutetur*, förändra, låta förändras.

Tjalmit muttotet, *oculos spectantium falsa decipere specie*, förvilla åskådarnas ögon.

MUTTOTEM, *n.s. ipse actus, dum istud fit*, förändrande, förvillande.

MUTTEM, *n.a. nonnullus, quidam*, någon.

Muttem ålma, *vir quidam*. **Muttemit sijest**, *nonnullos ex illis*, somliga av dem,

- Matt. 23:34. **Muttem suor kallo**, *saxum quoddam magnum*, en stor sten. Finska: ”muutama”, åtskilliga, av ”muu”, *alias*.
- MUTTEMIN**, & hos *Austr.* sammandr. **muttim**, *adv. interdum*, ibland. **Muttemin tjala**, **muttemin lokka**, *interdum scribit, interdum legit*. **Muttemin säita**, *interdum evenit*, ibland händer det.
- MUTTO**, *conj. sed, vero*, men. Jmf. **walla**.
- MUÖKER**, *n.a. fragilis*, skör.
- MUÖRJE**, *n.s. bacca*, bär. **Muörje tjälme**, *una bacca*, ett bär. **Muörjit tjägget**, *baccas legere*, plocka bär. **Muörje litte**, *vas, in quo colliguntur baccæ*. **Ladtem muörjeh**, *baccæ maturæ*, mogna bär. *Dimin. muörjats*, ett litet bär. Finska: ”marja”, detsamma. *Obs.* fikon, russin och andra sådana sötsaker kallas för **Stockholm muörjeh**, dvs. Stockholmsbär.
- MUÖRJET**, *baccas legere, baccas quærere*, plocka bär, söka efter bär. **Kusnes kalkebe muörjet?** *ubi baccas legemus?* **Muörjeje bire**, *ursus baccas comedens*.
- MYLLA**, *mola*, kvarn.
- MYNT**, *n.s. moneta*, mynt. Matt. 22:19.
- MÄDDE**, *n.a. plures, multus*, många. **Mäddeh almatjeh**, *multi homines*, många människor. **Mädde palen**, *multoties, sæpe*, många gånger, ofta. Sammansättn. **Mädde-kerdak**, *multiplex*, mångfaldig. **Mädde-kerdos**, detsamma. **Mädde-lakats & lakasats**, *multifarius*, mångahanda. **Mädde-laka & -lakai**, *adv. multifarie, multis modis*, på mångahanda sätt. *Austr. måddanare*, detsamma. Finska: ”moni”, *multus*.
- MÄDDI** & ibland **mädd**, *adv. sæpe*, ofta.
- Mäddi leb kullam**, *sæpe audivi*, jag har ofta hört. Jmf. **taiwai**.
- MÄDDOT**, *v.n. reverti*, vända om, fara tillbaks. **Mäddoi heimai**, *domum revertebatur*. Jmf. **jårgetet**.
- MÄDET**, *v.n. serpere*, kräla, krypa. *Dicitur de formicarum & vermium multitudine serpentium*, säges om maskar och myror. Jmf. **låhdet**, **muoesjet**.
- MÄDSO**, **mådsok**, *n.a. inversus, cui quod interius esse debuit extrorsum versum est*, avig, vänd ut-in. **Mådsok karwo**, *vestis inversa*, avig rock. **Mådsok pele**, *pars inversa*, den aviga sidan.
- MÄDSOT**, *adv. inverse, modo inverso*, avigt.
- MÄDSOT & mådsot**, *v.a. invertere, quod interius est extrorsum vertere*, omvända, vända den aviga sidan ut. **Ädnameb mådsot**, *terram effodere glebasque convertere*, vända om jordtorvorna. **Mådseset & mådsoset**, *dimin.* detsamma. **Mådsese kabmakeb**, *inverti calceum*. **Mådsosteje**, *particip.* den som vänder ut-in. **Mådsogåtet**, **mådsogåtet**, *incipere invertere*, begynna att vända ut-in.
- MÄDSOTET**, *v.a. frequ. idem quod mådsot*. Även *arare*, plöja, Luk. 17:7.
- MÄHLET**, *v.a. pingere*, måla. Även *metiri*, mäta. **Måhlar**, *pictor*, målare.
- MÄI**, *dual. pron. mon, nos ambo*, vi bägge. *Genetiv. est monon*.
- MÄJESJET**, *v.n. se muoesjet*.
- MÄIGAT** eller **måigeset**, *v.n. paululum moveri, aliquantisper se motitare*, litet röra sig. *Nonnisi de animantibus dicitur*, jmf. **swarret**. **Walla die måiga**, *debili & vix*

sensibili motu movetur, det är knappt märkbart, att det röres.

MÅIKESTET, *Aust.* se **maiketet**.

MÅIKESTEM, *nausea*, vämjelse. *Austr.*

MÅJOTALLET, **måjos**, se **mojotallet**.

MÅIWE, *n.s. pulvis*, stoft. Ädnamen **måiwe**, *pulvis terræ*. **Måiwe tjatse**, *aqua turbida*, grumligt vatten. Även *confusio*, *perturbatio*, olag, förvirring. Jmf. **rippa**.

MÅIWAJES, *n.a. pulverulentus*, dammig.

MÅIWEM, *n.s. perturbatio*, förvirring.

MÅIWANET, *v. pass. turbari, turbidum fieri*, bli grumligt, uppröras. **Tjatse le måiwanam**, *aqua turbida facta est*, vattnet har blivit grumligt. Även *perturbari*, komma i olag, eller oordning.

Måiwanastet, *dimin.* litet uppröras.

Måiwanatjet, *turbari incipere*, begynna att uppröras, m.m.

MÅIWETET & sammandraget **måiwet**, *v.a. turbare, turbidum facere*, uppröra, göra grumlig. **Tjatseb måiweti**, *aquam turbabat*. Även **Epe ai tokko måiwete**, *qualitercunque sive aliquatenus bene valemus*, begå sig¹⁹¹ någorlunda, som man kan. **Måiwetastet** & sammandr. **måiwestet**, *dimin.* litet uppröra. **Måiwetatjet**, *incipere turbare*, begynna att uppröra.

MÅKE, **rasjo måke**, *imber*, slagregn, regniskur. **Rasjo måke sjaddi**, *descendit imber*, Matt. 7:27.

MÅKET, *v.n. mugire*, böla som en oxe. Finska: "mökötän", *balo ut capra*. *Austr.*

MÅKEM, *n.s. mugitus*, bölande. Finska: "mökötus" & "määkyriä", *balatus*.

MÅKKE, *n.s. negotium*, ärende, göromål. **Mi måkkit le tusne**, *quo occupatus es negotio? quodnam tibi expediendum est*

negotium? vad har du för ärende? **Måkkeb mannet**, *negotii caussa expediendi iter suscipere*, resa för ärendens eller göromåls skull. **Måkkeb ållet**, *negotium perficere*.

Även **keles måkkasas påtatalli**, *mendacii convictus est*, han fastnade för en osanning. Även *finis, fundus, meta*, ände, botten. **Måkkai påtet**, *ad finem venire, perficere*, fullborda. **Luokta måkke**, *fundus, sive intima pars sinus lacus aut maris*, det innersta av en vik. Även **måkken mannet**, *iter facere flexuosum*, se **målke**. **Måkkats**, *dim.* ett litet ärende.

Måkkats le musne, *negotiolum mihi est*.

MÅKKALET & ibland **måkkaldet**, *v.n. hærere, quando quis, quo se vertat, non habet nec quid respondeat*, bli rådlös och svarslös. **Måkkali tassan**, *quid responderet non habebat*, han blev svarslös. **Måkkalastet**, *dimin.* bli något rådlös.

MÅKKALDATTET, *v.a. confutare, refutare*, vederlägga. **Måkkaldatti mo**, *refutabat me*, han gjorde mig svarslös. Även *in angustias compellere*, bringa i trångmål. **Måkkaldastet**, *dimin.*

MÅKKALDATTEM, *n.s. refutatio*, vederläggning.

MÅKKALAK, *n.s. alveus amnis aut lacus profundior & ad alterutrum, vel utrumque sinem elevatior*, en djup fåra eller grop, i en sjö eller älv, som blir grundare på den ena, eller också bägge ändarna. Jmf. **måkke**.

MÅKKESTET, *de via deflectere, cursum aliorum tendere*, vika av vägen, taga en annan kosa. **Måkkesti tokko**, *illuc deflectebat de via*. **Måkkeste mo pakto**,

¹⁹¹ reda sig, stå sig, bärga sig

licet flexuosum sit iter, invisas me, res in hos mig, ehuru det blir dig en krokväg.

MÅKSET, *v.n. consilii viriumque copia abundare, in negotio aliquo perficiendo*, ej bli rådlös uti det man skall göra, komma väl till rätta med sina saker. **Måksa sodn jerbminas, ikka le häjo, consilii ille plenus, ut ut pauper, in rebus gerendis non detinetur**, han hjälper sig fram, i sina göromål, med sitt vett, fastän han är fattig. Även **maktes tije måksebet? ut valetis? hur mår ni? Epe matte tast neurebut måkset, pejore statu res nostræ esse non possunt. Måksestet, dimin.** litet begå sig¹⁹². **Måksegåtet, inchoativ.** begynna att begå sig. Motsats **arostet**.

MÅKSEM, måkso & måksos, n.s. conditio, status, villkor, tillstånd. **Tietah kalle maggar mo le måksem lake, scis probe qualis mea sit conditio**, du vet väl, hurudant mitt tillstånd är. **Puore måksos le sune, bonæ ille est conditionis.**

MÅLGETET, v.a. loqui, fari, tala. Akta pakob målgeti, unum efferebat verbum, han sade fram ett ord. **Målget mab tarbahah, die quod necesse habes. Nota: målgetet est unum alterumve verbum eloqui, plura autem dicere appellatur hålet. Målgetastet, dimin.** litet nämna. **Akti målgetasti, unica tantum vice dicebat.**

MÅLGETEM, n.s. effatum, utsago.

MÅLJOT, v.n. sive reciproc. maculis retium se expedire, göra sig lös utur nätet. *De piscibus dicitur majoribus, qui rete, cui justo minores sunt maculæ, se facile expediunt*, säges om fisk, som slipper lös

utur ett alltför trångt nät. **Måljostet, dimin.** detsamma.

MÅLKE, n.s. anfractus, curvamen, krok, böjning, krokväg. **Målke le tokko mannet, flexuosum istuc iter est**, det blir en krokväg att resa dit. **Målkit åtset, ambages exquirere. Stuora målke le tatt, magnus est circuitus.** Jmf. **kawa. Målkats, dim.** en liten krokväg. **Utse målkats le, haud magna est circuitio.**

MÅLKAJES, målkai & målkek, n.a. flexuosus, krokig. **Målkajes käino, via flexuosa**, krokig väg. **Målkek muora, lignum curvum**, krokigt trä. **Målkok, detsamma.**

MÅLKOT, v.n. huc illuc discurrere, circuitione uti & anfractu, kroka hit och dit, bruka krokvägar och omsvep. Även *flexuosum fieri, incurvescere*, bli krokig, krokna. **Käino målko, via fit flexuosa**, vägen börjar bli krokig. **Målkostet, dimin.** bli litet krokig, m.m. **Målkogåtet, incipere fieri flexuosum, incurvescere incipere**, begynna att bli krokig. Även **Die naute jes målkogåti, istas jam fallendæ fidei exquirere cæpit ambages**, han började nu på att söka sådana undanflykter.

MÅLLATET, v.n. teri, nötas. Mållatum palges, via trita.

MÅLLOT, adv. decussatim, korsvis. **Mållot kâti, manibus decussatim conjunctis**, med ihopknäppta händer i korsvis. Även **mållotesi & mållot, vicissim, mutue**, var om annan. **Mållot manait portet, collocare liberos invicem in matrimonium ita, ut filius filiaque unius cum filia filioque alterius conjugio jungantur**, göra

¹⁹² reda sig, stå sig, bärga sig

- syskonbyte, gifta tillsammans sina barn, var om annan. Även **pieje kaptēb mållot**, *fac ut duplex sit amictus*, lägg kappan dubbelt, om vart annat. Finska: ”molemmat”, *ambo*.
- MÅLLOTET**, *v.a. conjungere, duplicare, sive unam rem cum altera ita collocare, ut duplex fiat*, sammanknäppa, lägga vart om annat, eller tvefalt. **Mållote kätet**, *conjunge manus in modum crucis*, håll händerna i kors. Även **mållotet & mållet** eller **mållot**, *neutr. imprudentem aliquem præterire, non obviam fieri*, omfaras. **Mållotastet**, *dimin.* **Mållotatjet**, *inchoativ.*
- MÅLLODES & mållotes**, *n.a. duplex*, tvefaldig, dubbel.
- MÅLSON**, *adv. vicissim, per vices*, till skiftes. Jmf. **wuoro, wuoroi**.
- MÅLSOT**, *v.a. mutare*, ombyta. **Målso karwoit**, *muta vestes*, byt om kläderna. **Sajeb målsot**, *sedem mutare*. **Målsostet**, *dimin.* litet ombyta eller förändra. **Målsogåtet**, *incipere mutare*, begynna att ombyta.
- MÅLSOM**, *n.s. mutatio*, ombyte.
- MÅLSOTET**, *v.a. frequ. permutare*, omväxla, förändra. **Kalka målsotet tait piejetasit**, *immutabit statuta illa*, Apg. 6:14. Även *commutandum curare*, låta ombyta. **Målsoton**, *mutemus*, låt oss byta om. **Målsotastet**, *dimin.* litet ombyta. **Målsotatjet**, *commutare incipere*, begynna att byta om, eller omväxla. Jmf. **målsot**.
- MÅLSOTAKES**, *n.a. mutabilis*, föränderlig, ombytlig. **Målsotakes le tat wärald**, *mutabilis hic est mundus*. Sammansättn. & motsats **omålsotekes**, *immutabilis*, oombytlig, 1 Pet. 5:4.
- MÅLSOTAKESWUOT**, *n.s. mutabilitas*, föränderlighet, ombytlighet.
- MÅLSOTATTET**, *v.a. mutandum curare, facere ut immutetur*, låta byta om, låta förändras. **Målsotatte tåmpab**, *fac ut alius in hujus locum substituat equus*, låt byta om en annan häst, i stället för denne.
- MÅLSOK, målsotek**, *n.a. non mutatus, immutatus*, oombytt, oförändrad. Även **målsotek & målsotekes**, *immutabilis*, oföränderlig. **Målsotekeslaka**, *adv. immutabiliter*, oföränderligen.
- MÅLSOTEM**, *n.s. immutatio*, ombyte, förändring.
- MÅLSOTES**, *n.a. mutandus, in alterius locum substituendus*, den som skall bytas om i stället för en annan. **Målsotes tåmp**, *equus immutandus, sive in alterius locum substituendus*, en ombyteshäst. Även **målsotes saje**, *locus, ubi fit equorum aut rangiferorum vectariorum commutatio*, ombytesställe, där ombyte sker med skjuts.
- MÅN**, *n.s. res momenti sive haud exigui ponderis*, mån¹⁹³, det som är av något värde. **Månel kuit**, *non ita prorsus contemnendum est*, det är ej utan sitt värde. Sammansättn. **Aut-mån & auta-mån**, *prærogativa*, företräde. **Auta-måneb wainotet**, *prærogativam quaerere*. **Auta-månab sodn adna**, *is antecellit*. Härav:
- MÅNÅTET**, *opi esse & levamini*, göra mån, skaffa lindring. **Månåttastet**, *dimin.* **Månåttasti tatt talkes, mab todn waddih, mo puotselwasi**, *medicina, quam mihi adhibuisti, morbo levatus sum*, det läkemedlet du mig gav, skaffade mig lindring i min sjukdom.

¹⁹³ vikt, värde, pris

MÅNNE, *n.s. ovum*, ägg, se **monne**.

MÅRDE, *n.s. truncus, quem usurpant*

Lappones in casis suis, in quo carnes & aliæ res dissecantur, huggstock i en lappkoja.

MÅRDET, *v.a. ad retium partem superiorem & inferiorem funes destinare sive annectere*, bo nät, sätta telar på nät.

Mårdegåtet, *inchoat.* begynna att sätta telar på nät. **Mårdajet**, detsamma.

MÅRDNET, *v.n. vetustate exedi annisque, inveterascendo vitium contrahere*, murkna, förskämmas av ålder. **Karwo mårdna kiston orrot**, *vestis in cista per longius tempus reposita vitiatur*, kläder murknar, när de länge ligger i en kista. **Juo le tat aptsa mårdnem**, *hoc jam vetustate plane exesum est*. **Mårdnot**, detsamma.

Mårdnestet, *dimin.* litet murkna.

Mårdnegåtet, *inchoat.* begynna att bli murken eller förlegad. **Jus tab kukkebut wuorkan adnah, die mårdnegåta, si diutius hoc condis ætate corrumpi incipiet.**

MÅRDNEM, *n.s. corruptio, vitium quod adfert ætas*, förmurknande.

MÅRDNOM, *n.a. corruptus ætate, putridus*, murken, ruten. **Mårdnom muor**, *lignum putridum*, murket trä.

MÅRE, *n.s. ira*, vrede. **Tuomes mårari**, *tardus ad iram*. **Måre påta ko tjatse**, (*ad verbum: ira ut aqua affluit*,) *ira excandescit*: **Mårari le sodn**, *ad iram pronus est*, han är snarstucken, eller hastig till vrede. **Måre wasa**, *ira abscedit*, vreden går över. *Obs. zelus in Novo Testamento exprimitur Lapponice per kereswuoten måre*, nitälskan, *ut verbum verbo interpret redderet*. **Mårats**, *dimin.* liten vrede.

MÅRAK, *n.a. iracundus*, vredsam, ond. **Eme mårak le sodn**, *natura ille ad iram præceps est*. **Mårakes**, detsamma. **Brada mårak**, *ingenio in iram præceps*.

MÅRATET, *v.n. irasci*, vredgas, bli ond.

Måratib sagga, *valde iratus sum*. **Tossjo måratet**, *nulla de causa irasci*, vredgas över ingenting, utan orsak. **Måratowet**, detsamma. **Måratastet & måratustet**, *dimin.* bli litet ond. **Måratatjet**, *incipere irasci*, begynna att bli ond.

MÅRATEM, *n.s. ira, indignatio*, vrede. *Dum aliquis irascitur.*

MÅRATATTET, måradattet, *v.a. offendere, irritare, ad iram provocare*, förarga, förtörna. **Taiwai leh todn mo måradattam**, *me sæpe offendisti*, du har ofta förtörnat mig.

MÅRATATTEM, måradattem, *n.s. offensio, offensa*, förtörnande. **Paldelen måradattemen**, *sine offensio*.

MÅRELES, *n.a.* detsamma som **mårak**.

MÅRME, *pullus equinas*, häst-föl.

MÅRRAHA, mårrahem, *n.s. cura*, omsorg.

Mårrahab adnet, *curare*, ha omsorg.

Attjen ja ednen mårrahemi

pajelwaddet, *tradere patris matrisque curæ*. Finska: "murha", *dolor, cura*. Jmf. **hugso**.

MÅRRAHEJE, *sollicitus*, sorgfällig.

MÅRRAHET, *v.a. curare, curam gerere*, ha omsorg. Jmf. **hugset**.

MÅRREK, *n.s.* detsamma som **mårraha**.

MÅRRETET, mårrådet, *v.a. frequ. idem qu. mårrahet & quidem usitatius*, ha omsorg om. **Jubmel mårråta**, *Deus providet*.

Attje ja edne mårreteh manaitis, *parentes liberorum gerunt curam*.

Mårrådet, mårretastet, *dimin.*

- se till godo, ha någon liten omsorg om. **Mårråtatjet**, *incipere gerere curam*, begynna att ha omsorg om.
- MÅRRETEJE, mårråteje**, *curam gerens*, den som har omsorg. Motsats **mårretebme, mårråtebme**, *incuriosus, cui nihil curæ est*, vårdslös, som ej bekymrar sig om någonting.
- MÅRRETEM, mårråtem**, *n.s. cura*, omsorg, vård.
- MÅRRES, mårreswuot**, se **morres**.
- MÅRRITET**, se ovan **murritet**. Även *expergisci*, vakna upp.
- MÅRRESIT**, *adv. diligenter*, fliteligen.
- MÅRSE**, *sponsa*, fästmö. **Mårse neita**, *virgo nubilis*, giftesgill flicka. Finska: ”morsian”, fästmö.
- MÅRTEKES, mårtek**, *ardelio, nequam*, en narr, en skålm. Även *commiserentis, misellus*, stackare. **Mårtekes ålma**, *vir miselle*, stackars man. Jmf. **lätjek**.
- MÅSAN**, *muscus*, mossas. **Måsanaddet**, *v.a. musco sarcire, ut solent rustici parietes*, stoppa med mossas, myssja¹⁹⁴.
- MÅSKE**, *n.s. regio pinifer & uliginosa*, mo, granmo. Även *vallis montibus collibusque septa, convallis*, en av berg och backar omgiven dal. **Måskats**, *dim.* en liten dal av sådan beskaffenhet.
- MÅSKETET**, *v.n. succensere, stomachari, indignari*, förtryta, misstycka, förarga sig. **Ih kalka måsketet**, *ne indigneris*, du skall ej förtryta. **Måsketastet**, *dimin.* litet förtryta. **Måsketatjet**, *inchoat.* begynna att förtryta.
- MÅSKETEM**, *n.s. indignatio, quando quis aliquid ægre fert*, förtrytande.
- MÅSKETAKES**, *n.a. morosus, qui moribus est difficilibus, austerus*, sur, tvär och ogin. **Måsketakes ålma**, *vir austerus*.
- MÅSKETAKESWUOT**, *n.s. austeritas, morositas*, trumpenhet, kinkighet.
- MÅSKOS**, *n.a. clausus, oclusus*, täppt, tillsluten. **Måskos litte**, *vas clausum*, täppt kärl. Sammansättn. **måskos-lakats**, *aliquatenus oclusus*, något tillsluten.
- MÅSKOTET**, *v.a. ocludere, præcludere*, tillsluta, tillstänga. **Raikeb måskotet**, *foramen ocludere*.
- MÅSKOTALLET**, *v. pass. circumdari, claudi*, omgivas, inneslutas.
- MÅSO**, *n.s. Austr.* Se **maut**.
- MÅTKA**, *Austr.* Se **muotke**.
- MÅT, mått**, *n.s. mensura*, mått.
- MÅTJESTET & måtjot**, *v.a. frangere, confringere*, avbryta. Jmf. **matsestet, matsot**.
- MÅTSE, måttse**, *n.s. experientia*, erfarenhet. **Etjen måttset tabb tietab**, *istud expertus novi*, jag vet det av egen erfarenhet. **Autos måttset nau takkab**, *pro more consveto ita facio*, jag gör så efter min gamla vana.
- MÅTTSETET, måtsetet**, *v.n. rectam & compendiarium viam insistere*, taga genvägen, gå den kortaste vägen. **Måttsetet kalkebe so autelt**, *occupatis compendiis illum præveniemus. It. activ. viam magis compendiosam reddere*, göra vägen genare. **Måttsetet kalkebe tab käinob**, *viam hanc ita corrigemus, ut magis fiat compendiarium*, vi skall göra denna vägen kortare och genare. **Måttsetastet**, *dimin.* gå litet genare väg. **Måttsetatjet**, *inchoat.* begynna att taga en genare väg.
- MÅTTSATALLET**, *v.a. frequ. idem quod måttsetet*.

¹⁹⁴ att täta fogar i timmervägg med mossas

MÅTTSOS, *måtsos*, *n.a. compendiosus*, gen, den kortaste. **Måttos käino**, *via compendiaria, quæ nullos habet anfractus*, gen väg. **Måttosumus käino le taggo**, *illa brevissima est via*.

MÅTTSO, *adv. absque ambagibus & anfractu, brevissime*, gent, genaste vägen. **Måttso mannen**, *via recta & brevissima progredi*.

MÅTTJARET, *v.n. præterire, dilabi*, förbigå, förflyta. **Juo le kaska-peive måttjaram**, *hora meridiei jam dilapsa est*, middagsstunden är förbi. **Måttjari tan palen tate wadhast**, *hac vice ex hoc evasit periculo*, denna gången slapp han denna faran. **Måttjarastet**, *dimin.* **Måttjaratjet**, *inchoat.* Jmf. **waset**.

MÅUKA, *n.s. femoralia*, byxor. **Måukait tsaket**, *braccas induere*. **Måukatak**, *sine femoralibus*, byxlös.

MÅUKELET, *v.a. emollire*, göra mjuk. **Åska jus måukelitja tab karra muotekeb**, *posthac forte nivem hanc induratam & congelatam soluturus est, (scil. calor)* kan hända att denna hårt tillfrusna snön framdeles blir upplöst och blötare.

MÄDDET, *v.a.* se **meddet**.

MÄDDO, *n.s. delictum, erratum*, fel, brott. **Mäddob tåbdestet**, *erratum agnoscere & confiteri*, bekänna och erkänna sitt brott. **Mäddoit luitet**, *delicta remittere*. **Mäddoitas**, *delicta sua*, sina förbrytelser. **Mäddotak**, *sine culpa & noxa*, utan fel och förseelse. **Mäddots**, *dimin.* ett litet brott.

MÄDDOKES, **mäddoges**, *n.a. reus, noxius*, brottslig, felaktig.

MÄDDOGESWUOT, *n.s. culpa*, brottslighet.

MÄDDOT, detsamma som **meddet**. *Obs. cum dativo construitur, e.gr. Tatt pardne le mäddom neiti, virginem iste juvenis stupravit.* **Mäddom lepa**, (*Dual.*) de två har förgått sig.

MÄDDATALLET, *Austr.* detsamma som **mäddot**. Även *in sacris, excusare se*, ursäktas sig.

MÄDDELEN, *adv. per errorem, mendose*, felaktigt, orätt. **Mäddelen wuotjet**, *bombarda sive arcu scopum ferire non posse*, skjuta miste om målet. *Austr.*

MÄDOT, *v.n.* se ovan **miädot**.

MÄHÄ, *homo tardus & ignavus*, en lat och oduglig människa. Finska ”määhä”, detsamma.

MÄKKA & mäkkastak, se **meke**.

MÄKT, **mäkta**, *n.s. tuber, grumus*, tuva. **Mäktastak**, detsamma. Även *tuberibus grumisque abundans*, tuvig, full med tuvor.

MÄLKED, **mälkat**, *adv. se miälkat. Interdum etiam adjective accipitur, e.gr. mälkat rasjo, satis multum pluviae, satis copiosa pluvia*, nog mycket regn. **Mälkedit mon tåbdab**, *satis ego multos novi*, jag känner tämligen många. *Per casus flectitur, e.gr. Mälkatest påtab, ex loco satis longinquo advenio*, jag kommer tämligen långt ifrån. **Mälkedesne le**, *satis longe abest*, det är tämligen långt bort. **Mälkateb katoi**, *satis diu abfuit*, han var nog länge borta. Finska: ”melkiä”, *aliquantus*.

MÄLSKET, *v.a.* se **malsket**.

MÄR, **mära**, *n.s. mare*, hav. Finska: ”meri”, detsamma. Även **mär**, *rus*, landsbygd.

Mären orrot, *ruri habitare*, bo på landsbygden. *Obs. regiones ad oram sinus Bothnici occidentalem sitas atque excultas*

hoc nomine appellant Lappones, illas vero, quæ ad oceanum vergunt, Norvagicas nominant **wuona, wuodn.**

MÄRE, märetet, märetem, se mere etc.

MÄRET, *v.n. mugire*, se ovan **mare**t.

MÄRK, *n.s. signum*, märke. Finska: ”mercki”.

MÄRKELATS, *n.a. notabilis*, märkvärdig.

MÄRKA, märkok, Austr. se **murko, murkos.**

MÄRKET, *v.a. signare, notam adponere*, märka, sätta märke. Även **Mab tat märki?** *quid hoc significat?* vad betyder detta?

Märki puorist, *nota bene*, märk noga.

MÄRKOT, *v.a. notam adponere, signare*, märka. **Påtsoit märkot**, *nota rangiferos signare*, märka renar. **Märkostet** *dimin.* **Märkogåtet**, *inchoativ.* begynna att märka.

MÄRKOTET, *v.a. frequ. idem.* Även *signandum curare*, låta märka.

Märkotastet, *dimin.* **Märkotatjet**, *inchoat.*

MÄRRO, *equa*, sto, mähr.

MÄRRTJO, *vox convitii*, se **bittjo**.

MÄSKA, *n.a. putridus*, ruttan.

MÄSKET, *v.n. putrescere*, ruttna. **Mäsketet**, *dimin.* litet ruttna. **Mäskegåtet**, *putredinem incipere contrahere*, begynna att ruttna. Obs. man skriver även **mätsket**.

MÄSKEM, *n.s. putrefactio, corruptio*, förruttelse. **Iken alde ådtje le wuoidnam mäskemeb**, *neque caro ejus vidit corruptionem*, Apg. 2:31.

MÄSKANET, hos *Austr.* detsamma som **mäsket**.

MÄSKETET, *v.a. putrescere*, röta, låta ruttna.

MÄSSO, se **messö**.

MÄSTAR, *magister*, mästare.

MÄT, *n.s.* se **måt**. **Qwekte jalla kolm mätit, duas vel tres mensuras**, Joh. 6:2.

MÄTET, *n.a. mensurari*, mäta. **Mätestet**, *dimin.* litet mäta. **Mätegåtet**, *incipere metiri*, begynna att mäta. **Ko li**

mätegåtemen, *cum inciperet metiri*. Jmf. **suldet**.

MÄTAR, *metiens, mensor*, den som mäter.

MÄTETATTET, *v.n. metiri posse*, kunna mätas.

MÄTEM, *n.s. mensio*, mätning. **Mätem litte**, *vas, quo metimur, mensura*, kärl att mäta med. **Mätem moura** eller **mätem såbbe**, *decempeda, pertica*, måttstock.

MÄTEN, *ova piscium*, rom. Finska: ”mäti”.

MÄTJANET, *v.n.* se **metjanet**.

MÄTJATAK, *foramen sive apertura glaciei studio facta, per quam sagena piscaria extrahitur atque elevatur*, ett hål i isen, varigenom isnoten uppdrages.

MÄTSKA, mätsket, se **mäska, mäsket**.

MÖTOT, se ovan **metot**.

N.

NABAR, *terebra*, navare. **Nabarin raiketet**, *terebra perforare*. **Nabarats**, *dimin.* en liten navare. Jmf. **raikanje**.

NABERTET, *v.a. petiturire, enixe expetere*, enträget anhålla om, med böner avtvinga.

Naberti muste tabb, *assiduis precibus istud a me obtinebat*, med sina tränga böner erhöill han det av mig. **Naberteje**, *particip. præ*, den som enträget ber.

Nabertem, *subst. ipse actus dum istud sit*, enträget bedjande.

- NABDNE**, *cui idem est nomen*, den som har samma namn. **Nabnitjeh måi len**, (*Dual.*) *unum idemque nobis est nomen*, vi två har samma namn. Jmf. **kaiman**.
- NABDASTET**, **nabtastet**, *cognominare, cognomento & quidem plerumque ignominioso insignire*, giva tillnamn eller öknamn. **Nabtastallet**, *frequ. idem*.
- NABTESNAMM**, *n.s. cognomen, agnomen inglorium*, tillnamn, öknamn. **Nabtesnammit waddet**, *cognomina dare*.
- NADD**, **nadda**, *n.s. manubrium*, skaft. **Nipe nadd**, *manubrium cultri*, knivskaft. **Naddatak & naddatis**, *sine manubrio*, utan skaft. Även **naddatis**, *adj.* **Naddatis aksjo**, *securis manubrio carens*, en skaftlös yxa. **Naddats**, *dimin.* ett litet skaft.
- NADDATET**, *v.a. manubrium facere, manubrio adfigere*, göra skaft, sätta på skaft. **Naddatastet**, *dimin. idem*.
- NADOT**, *v.a. recusare*, neka, vägra. **Nadoi waddet**, *dare recusabat*, han vägrade att giva. **I sodn matte nadot**, *recusare nequit*. **Nadostet**, *dim.* litet avslå eller neka. **Nadogåtet**, *incipere recusare*, begynna att avslå.
- NADOTET**, *frequ. id. It. aliquem ad aliquid persvadere sive inducere non posse*, ej kunna förmå någon till något.
- NADOTAKES**, *minus obsequens, persvasu difficilis*, svår att övertala, ogin. *Austr.* **nadokes**, detsamma.
- NADOM**, *n.s. recusatio*, vägrande.
- NAGEN**, *aliquis*, någon. Se **aktek**.
- NAGGAS**, *n.s. angustiae*, trängsel. **Naggasi påtet**, *in angustias redigi*.
- NAGGES**, *n.a. angustus*, trång. **Naggess saje**, *locus angustus*. Jmf. **kartjes**.
- NAGGET**, *v.a. angustare, trudere*, tränga, tränga in. **Sisa nagget**, *intrudere*, Även *cogere, compellere*, nödga, tvinga. **Ib to tasa nagge**, *te ad istud faciendum non cogo*, jag tvingar dig ej därtill. *Passiv.* **naggetuet**, tvingas, bli trugad. **Naggestet**, *dimin.* litet tvinga. **Naggegåtet**, *incipere trudere vel cogere*, begynna att tvinga eller tränga. **Naggegåti munji winab**, *vinum mini cœpit obtrudere*.
- NAGGEM**, *n.s. coactus*, tvång, trug.
- NAGGETALLET**, *v.p. compelli, cogi*, bli tvungen, trugas.
- NAGGAIOWET**, *v.n. coactum esse, cogi*, nödgas, vara tvungen till. **Naggaitowab påtet**, *venire cogor*, jag är nödsakad att komma.
- NAGGETET**, *v.a. cogendum curare, facere ut quis coactus sit*, låta truga någon. Gal. 6:12.
- NAGGO**, *n.s. coactio*, tvång. **Naggo tjada** eller **naggost sodn tabb takkai**, *invitus ille atque coactus istud fecit*, han gjorde det genom tvång och emot sin vilja. **Naggotak**, *sine coactione, sponte*, utan tvång, frivilligt. **I le tunji naggo**, *nemo te cogit, necesse non habes*, det är dig ej någon lag.
- NAJAKET**, *v.n. in motu accelerari, incitari in cursu*, få fart, tilltaga i hastigheten. *Proprie de navigiis eorumque accelerato cursu dicitur.* **Ko watnas allas najak**, *cum cursus acceleratur cymbæ*, när båten får sin fulla fart.
- NAJASTET**, *v.a.* se ovan **karastattet**. **Nipe najasti mo kätap**, *summam cutem manus culter perstringebat*, kniven snittade mig i handen.
- NAJET**, *v.n. quiete atque tranquillitate frui*,

- få vara i ro och stillhet. **Ib naje tanne orrot**, *heic commorari mihi non permittitur*, jag får ej vara här. **Swarkest ib naje ådet**, *cruciatibus somno prohibeor*, jag får ej ro att sova för värk. **Najestet**, *dimin.* litet få vara i ro. **Najegåtet**, *incipere frui tranquillitate & requie*, begynna att få ro och stillhet.
- NAJO**, *n.s. laxamentum*, ro, rolighet¹⁹⁵. **Idtji najob ådtjo**, *nihil nactus est laxamenti*. **Epe najob adne tjuoikist**, *culices nos infestant*, vi får ingen ro för myggorna.
- NAIKESTET**, *v.n. Austr.* se **neikaset**.
- NAIWES**, *n.a. madidus*, våt. Se **luwas**.
- NAIWOT**, *v.n.* se **luwet**.
- NAK**, **nakk & nakka**, *conj. at, verum*, men. **Nakk tieti puorist**, *at sciebat probe*, men tänk, han visste väl. **Idtjib toiwo, nakka die li sodn**, *ille ipse, quem non putaram, erat*, det var han själv, emot all min förmodan. Även *particula, quæ, ut adverbium qualitatis, vocibus additur, e.gr. wuoidnonakk, evidenter, modo unicuique perspicuo*, ögonskenligen, så att var och en kan se. **Kullonak le**, *optime auditur*, det hörs tydligt.
- NAKKAHET**, *valere*, förmå. **Idtji nakkahe wuoste tjodtjot**, *non valebat resistere*, han förmådde ej stå emot. **Ib nakkahe lognet**, *attollere non valeo*, jag orkar ej lyfta upp. Även *viribus superare s. prævalere*, överträffa i styrka. **Kalle suina nakkahab**, *viribus illum supero*, jag är starkare än han. **Nakkahastet**, *dimin.* litet överträffa. **Nakkahatjet**, *incipere viribus superare*, begynna att överträffa i styrka.
- NAKKAHADDET**, *frequ. id. qu. nakkahet*.
- NAKKAR**, *n.s. somnus*, sömn. Finska: ”nuocka”, *somnus & ”nucun”, dormio*. **Nakkarit katotet**, *somnum discutere*, fördriva sömnen. **Tan ijan idtjib nakkarit tjalmai ådtjo**, *hac nocte somnum oculis meis non vidi*. *Negativ. cas. nakkarapta, nakkaratta, sine somno*, utan sömn.
- NAKKARATES**, *n.a. insomnis*, sömnlös. **Nakkarates ijab adnet**, *noctem agere insomnem*, ha en sömnlös natt. **Nakkarates ålma**, *vir exsomnis*. **Nakkarateswuot**, *subst. insomnia*, sömnlöshet.
- NAKKARDATTET**, **nakkartuttet**, **nakkertuttet**, *v.a. sopire, somnum inducere*, söva, göra sömn. **Ädna jukkemas nakkertutta ulmutjeb**, *bene poto facile obrepit somnus*.
- NAKKERTOWET**, **nakkertuet**, *v.n. somno opprimi*, bli sömnig.
- NAKKE**, *n.s. pellis, cutis*, skinn, hud. **Påtso nakke**, *pellis rangiferina*, renhud. Jmf. **tuolje**. Nakkats, *dimin.* en liten hud. Finska: ”nacha”, *cutis, pellis*.
- NAKKEK**, *n.a. qui instar pellis est*, som är eller ser ut som skinn.
- NAKKELET**, *v.a. pellere, propellere*, skjuta, skjuta fram. **Watnaseb nakkelet**, *cymbam e terra in aquam mittere*, skjuta ut båten. **Pednikit nakkelet**, *pecunias suppeditare*, förskjuta penningar. **Nakkelastet**, *dim.* **Nakkelatjet**, *incipere propellere sive protrudere*, begynna att driva fram. Finska: ”nackan” *jacio & ”nyhkiän”, trudo, ”nyhkäys”, pulsus*.
- NAKKELEM**, *n.s. impulsus, pulsus*, pådrivning, stöt. Även **I sodn palla nakkelemest pednikit**, *pecunias ille*

¹⁹⁵ lugn

suppeditare ægre non fert, han försträcker ej ogärna penningar.

NAKKETET, *v.a. pellere, propellere*, skjuta, stöta fram. **Nakket tek**, *propelle huc*, skjut hit. **Ulkos nakketet**, *expellere*, utskjuta, utdriva. **Sije kalkeh ulkos nakketet tijeb tjåggelwasist**, *expellent vos e Synagogis*. **Nakketastet**, *dimin.* **Nakketatjet**, *inchoativ.* se **nakkelet**.

NAKKETEM, *n.s.* se **nakkelem**.

NAL, **nala**, *præp. in*, på. **To nala**, *in te*, på dig. **Jubmelen nala**, *in Deum*, på Gud. **Almatji nala torwostallet**, *hominibus confidere*, lita på människor. **Taken nala**, *in tecto*, på taket. *Per casus flectitur, e.gr. locativ.* **nalne**, **naltne**. **Wari naltne wiesot**, *in montibus habitare*, bo på bergen. **Waren nalde** (eller **nalte**) **luitati**, *monte descendebat*, han steg ner av berget. *Cum pronom. suffix.* **naldan**, *a me*, utav mig. **Nalaset**, *in te*, på dig. **Naldat**, *a te*, av dig etc.

NALAN & ofta **nale** eller **nali**, *adv.* **Ib nali jakke**, *haud facile credo, vix credo*, jag tror knappt. **Ib nale sita**, *ægre volo*, jag vill ej gärna. *Nunquam sine præmisso negativo occur.*

NALE, *n.s. species, genus*, slag. **Påtsoi nale**, *species rangiferorum*, renslag. Även *indoles*, lynne, art. **Pahas nalest le sodn**, *haud bonæ indolis est*, han är ej av god art.

NALEK, *n.a.* **paha nalek**, *qui non est bona indole, pravus*, vrång, av elak art.

NALES, *n.a.* **I le sodn nales ålma**, *malus vir est*, han är en elak man. **I le udne nales talke**, *intemperies est hodie*, idag är elakt väder. **Le kus nales mannos taggo?** *an*

tutum istac iter est? är det rådligt att fara den vägen?

NALET, *v.a. cornua amputare rangiferorum, cornua præsecare*, avhugga hornen på renarna. Även överfört *devincere, superare*, övervinna, underkuva. **Nalestet**, *dimin.* **Nalegâtet**, *inchoativ.* **Naletallet**, **naletowet**, *passiv.* mista sina horn, bli övervunnen.

NALN, **nalne**, *locat. cas. præpositionis nala*, på. **Ådnamen nalne**, *in terra*, på jorden.

NALGANET, *v.n. tandem se in viam dare*, sent omsider begiva sig på resan. **Sitta nalgani**, *tandem aggressus est iter*, sent omsider kom han sig åstad.

NALKETET, *v.n.s.p. teri*, nötas. **Karwoh leh muste nalketam**, *vestes meæ attritæ sunt*, mina kläder är förslitna. **Nalketum karwoi**, *vestmentis attritis*.

NALO, *n.s. acus*, nål. Se **aime**. **Nalots**, *dimin.* en liten nål. Finska: "neula", nål.

NALSEM, *n.s. convitium, blasphemia*, hädelse, försmädande.

NALSES & nalsokes, *n.a. contumeliosus*, försmädlig. **Nalses pakoh**, *verba contumeliosa*.

NALSET & nalsetet, *conviciari*, smäda. **Nalseje**, *particip.* försmädare.

NALTE, *priv. cas. præp. nala*, på. Se ovan, ner utav.

NAMEH, *n.s. plural. pili in cornibus rangeriferorum*, hår som växer på renarnas horn. **Name-tjårweh**, *cornua hirsuta*.

NAMEK, *minima species culicum*, det minsta slaget av myggor, i Västerbotten "hya".

NAMM, **namma**, *n.s. nomen*, namn.

Nammain, *nomine*, vid namn. Även

- stuora namm**, *varioli*, kopper. Jmf. **maine**. **Namma lappeje**, *rangifer admissarius anno septimo*, en brunnen på sjunde året.
- NAMMATET**, *v.a. tribuere*, tillägna. **Etjesas tabb nammati**, *sibi ipsi istud tribuit*. **Nammatet käseki assjeb**, *crimen alicui imputare*.
- NAMMATES**, *n.a. nomine carens*, namnlös.
- NAMMATUM**, *nempe*, nämligen. **Nammeti**, Rom. 2:7, detsamma. Finska: "nimittäin", *videlicet*.
- NAMOK**, *names, n.a. acutus, acie instructus acuta*, vass, eggvass. **Namok aksjo**, *securis acuta*, vass yxa.
- NAMOT**, *v.n. acutum fieri*, bli vass.
- NAMT**, se **nau**.
- NANNAM**, *n.s. continens terra*, fastlandet. **Nannamesne**, *in continenti*, på fastlandet. Motsatsen är **suolo**.
- NANNET**, *v.a.* se **nannotet**.
- NANNOK**, **nannos**, *n.a. firmus*, stadig, fast. **Nannok kaino**, *restis firma*, stadigt rep. **Nannos jägna**, *glacies firma*. Även **Nannos bända**, *valde dives*, mycket förmögen. **Nannos wekke**, *auxilium magni ponderis*. **Nannoswuot**, *subst. firmitas*, stadighet, styrka.
- NANNOSIKT**, **nannost**, *adv. firmiter*, stadigt. **Nannost tjodtjot**, *firmiter persistere*. **Nannoslaka**, detsamma.
- NANNOSTET**, **nannostattet**, se **nannotet**, **nannotallet**.
- NANNOTET & nannostet**, *v.a. firmare, confirmare*, stärka, göra fast och stadig. **Nannote anje wele**, *confirma ulterius*. **Littob nannotet**, *fædus confirmare*, stadfästa förbundet. **Nannotastet**, *dimin.* litet stadfästa. **Nannotatjet**, *incipere firmare*, begynna att stärka.
- NANNOT**, *v.n.s.p. confirmari*, stärkas, bli stadig och stark. **Jägna nanno peiwest peiwai**, *glacies de die in diem firmior evadit*. **Nannostet**, *dimin.* bli litet starkare. **Nannogåtet**, *firmari incipere*, begynna att bli fast och stadig.
- NANNOTALLET**, *v.a. frequ. idem quod nannotet*. **Toiwoteseb nannotallet**, *promissum explere*, uppfylla sitt löfte.
- NANNOTEKES**, *n.a. inconstans*, ostadig. *Ecclesiasticum*.
- NANNOT**, *n.s. firmitas*, styrka. **Nannotinas**, *firmitate sua*.
- NAPE**, *n.s. umbilicus*, navel. Finska: "napa". Även *centrum, axis*, medelpunkt, axel.
- NAPKETET**, *v.n. teri, atteri*, nötas, förslitas. **Karwoh leh muste napketam**, *vestimenta mea attrita sunt*, mina kläder är utnötta. Jmf. **nalketet**. **Napkelet**, detsamma. **Napketatjet**, *teri incipere*, begynna att nötas. *Dicitur tantum de vestibis*.
- NAPOK**, *n.s. tegumentum capitis e pellibus villosis confectum, quo utuntur iter facientes*, luden mössa, resmössa.
- NAPP**, **nappa**, *n.a. præcisus*, avskuren. **Nappa pelji**, *præcisus auribus*.
- NAPPE**, *n.s. mulctra*, mjölkstäva.
- NAPPET**, *v.a. amputare, extremitates abscindere*, avskära, avstympa. **Nappe ketjeb**, *amputa extremitatem*. **Nappet peljit**, *ures abscindere*, avskära öronen. **Nappestet**, *dimin.* litet avskära. **Nappegåtet**, *incipere amputare*, begynna att avstympa. *Boreal.* **snappet**.

NAPPETUM, *n.a. præcisus*, avskuren.
NAPPO, *itaque, ergo*, alltså, fördenskull.
Lekes nappo naute, *sit itaque ita*. **Påte nappo**, *veni igitur*, så kom därför.
NARAN, *n.s. clavus ligneus*, träpinne, nare¹⁹⁶.
NARANADDET, *clavis ligneis compingere*, fästa ihop med träpinnar.
NARANES & naran, *n.s. ulcus, vomica*, böld.
Naraneseb luoddet, *vomicam aperire*.
Naranasats, *dimin.* en liten böld.
NARBEEK, *n.a. procox, protervus*, oblyg, näsvis. Är mera än **jalo**. **Narbekwuot**, *subst. audacia*, djärvhet.
NARBASTALLET, *v.n. nimis audacter agere*, vara för mycket driftig. **Ele narbastalle**, *ne sis nimium audax*, var ej för djärv.
NARE, *vox, quæ pronomibus personalibus & interdum nominibus substantivis in fine addita, significat portionem, quantum nobis debetur*, tillägges andra ord och betyder del, så mycket som man bör ha. **Mo-nare**, *mea portio*, min del. **Wiesom-nare**, *quantum ad vitam sustentandam necessarium est*, så mycket, som fordras till livets uppehälle. Jmf. **åse**.
NARKET, *congrederi cum muliere, coire*, öva älskog.
NARR, **narres**, *n.a. ineptus, stultus*, narraktig. **Stuora narr**, *nebulo*, en skälm.
NARRET, *v.a. illudere*, göra narr utav. Även *ad iram provocare*, förarga. **Narrestet**, *dimin.*
NARTEL, *avis quædam aquatica*, vattenlevande fågel, i Västerbotten ”vri-and”¹⁹⁷. Kallas även **snartel**.
NARWO, *n.a. Austr.* Se **snarw**.
NASTE, *n.s. stella*, stjärna. **Qwokso naste**,

lucifer, phosphorus, morgonstjärna.
Iddietes naste, detsamma. Även **auwe nasteh**, *stellæ argenteæ aut stanneæ, quibus Lappones cingula solent ornare*, stjärnor av silver eller tenn, vilka lapparna, för prydnads skull, brukar på sina bälten. Även **Nasti kaskan**, *inter utrosque oculos*, mitt emellan bägge ögonen. *De feris dicitur, ut de ursis etc.* **Nastats**, *dimin.* en liten stjärna. Sammansättn. **naste-tåbdeje -tieteje -tajeteje**, *astronomus*, en som förstår sig på stjärnor. **Naste-sluttjes**, *ita appellatur igneum istud sive phosphoricum meteoron, quod stellæ decidentis speciem refert*, stjärnfall. Jmf. **sluttjet**.
NASTET, se nedan **tjuorget**.
NASTETET & nastet, *v.a. concutere, quatiendo aliquem excitare*, skaka, rysta. **Nastet tuob almatjeb**, *excita hominem istum*. **Nastetet tållåb**, *ignem concutiendo excitare, succendere*, rysta om elden. Även **todn inta mo pahai nastetah**, *ad committenda mala me nunquam non instigas*, du uppretar mig alltjämt till det som ont är. **Nastestet**, *dim.* litet skaka, m.m. **Nastegåtet**, *concutere incipere*, begynna att rysta, m.m.
NATUR, *n.s. natura*, natur. **Naturelats**, *adj. naturalis*, naturlig. *Eccles.*
NAU, *adv. sic, ita*, så. **Nau kalkah todn takket**, *ita facies*, så skall du göra. **Ko almesne, nau aj ädnamen naln**, *ut in cælis, sic et in terra*. Så i himmelen, så ock på jorden. **Nau ko**, *tanquam*, lika såsom. Jmf. **lä, naute**.
NAUK, *adv. gratis*, för intet. **Waddet nauk**, *dare gratis*, giva för intet, utan betalning. Jmf. **nauta**. Även hos *Boreal. valde*, högeligen. **Måratowi nauk**, *iratus est*

¹⁹⁶ plugg, tvärså

¹⁹⁷ bläsand

- valde*, han blev högeligen ond. **Wärald muottaji nauk**, *vehementer ningere cœpit*, det begynte att snöa häftigt.
- NAUKA**, *n.s. grex minor pecudum, aut aliorum animalium multitudo mediocris*, en skara, en skock av djur. **Påtsoi nauka**, *grex rangiferorum*, en hop med renar. **Naukats**, *dimin.* en liten hop. Jmf. **muos**.
- NAUKAST**, *n.a. inutilis*, oduglig.
- NAULE**, *n.s. clavus*, pinne, nagel. Även *libra, marca*, ett skålpund. Finska: "naula", *libra*. **Naulats**, *dim.* en liten nagel.
- NAULAS**, *n.s. materia, ex qua faciendi sunt clavi*, ämne att göra pinnar utav.
- NAULET**, **nauletet**, *v.a. clavis affigere*, fästa med naglar. **Nauleb naulet**, *clavum pangere*, slå in en spik. **Krussinulet**, *cruci affigere*, korsfästa. **Nauletastet**, *dimin.* litet fastspika. **Nauletatjet**, *incipere clavis affigere*, begynna att fastnagla. Jmf. **tjittet**.
- NAULETATTET**, *clavis affigendum curare*, låta fastnagla. Även *posse clavis figi*, kunna naglas fast.
- NAULATES**, **pelji naulates**, *dolor aurium, dum punctiuncula sentiuntur aurium*, örstyng, öronvärk. Även *alapa*, örfil. Även hos *Austral*. **naulates**, *clavus*, nagel, pinne.
- NAURA**, **nauraha & naurak**, *rapa*, rova. **Naurait porret**, *vesci rapis*, äta rovor. *Synon. näpo*. Finska: "nauris".
- NAUROTET**, *v.a. illudere, irridere*, begabba, göra narr utav. **Ele me kukkebut naurote**, *noli mihi amplius illudere*. *Boreal*.
- NAUT**, *n.s. manubrium*, skaft. Se **nadda**.
- NAUTETET**, se **naddatet**.
- NAUTA**, *adv. gratuito, gratis*, för intet, utan vedergällning. **Nauta waddi**, *gratuito dabat*. Även *absque, sine*, förutan. Jmf. **apta, tapta**.
- NAUTE**, *adv. ita, sic*, så således. **Takka juru naute**, *illo prorsus modo facias*, gör alldeles så. **Naute håli**, *ita dicebat*, han sade så.
- NAUTE**, *n.s. pellis ferina pretiosior, dyrskinn*¹⁹⁸. Även **nauten le**, *villosum est, pilosum est*, det är hårludet, eller fullhårigt. *De pellibus ferinis dicitur, quæ autumnali tempore pilosæ evadunt, æstate plus minusque depiles*, säges om vilda djurskinn, när de blir fullhåriga. **Färta naute le nauten talwa peiwe wakkon**, *pellis omnes ferinæ, septimana a Festo S. Michaëlis tertia, rite sunt pilosæ*. Även *pro ipsis feris, e. gr. Nautit kâddelet, feras captare sive figere*, fånga djur. **Nautit niowet**, *feris pellem detrahere*. Finska: "nuti", *calvus*.
- NAUTOT**, **nautaitowet & nautaitet**, *v.n. pilosum fieri*, bli fullhårig.
- NAUTET**, se **niktet**.
- NAUTER**, *n.s. difficultas vecturæ, ob nivem copiosam nec satis compactam*, oföre av för mycket lös snö. **Nauter muottek**, *detsamma*.
- NAW**, **nawa**, *floccus*, fjun, fnas. Se **agge**. Även *detsamma* som **jeuj**.
- NAWAJES**, *n.a. villosus, plumis minutis floccisque consitus*, full med fjun och fnas.
- NAWALET**, *v.n. pilos amittere, pilis privari*, släppa håret, bli hårlös. **Nakke nawali**, *pellis depilis facta est*.
- NAWET**, *v.n. detsamma*. Även aktivt, **nawet, nawetet**, *depilare, pilos detrahere sive abradere, coria calce & aqua, vel aliis*

¹⁹⁸ dyrbart skinn; skinn av pälsdjur, t. ex. ekorr- eller mårds skinn

- rebus quibuscunque macerando depilare*, taga bort håret, syra utav håret. **Nawestet**, *dimin.* borttaga litet hår. Även hos *Austr.* **Nipeb nawestet**, *aciem cultri ulterius acuere*, vässa en kniv. **Nawegåtet**, *depilare incipere*, begynna att borttaga håret. Även *pilos amittere incipere*, begynna att släppa håret.
- NAWEK**, **nawem**, *n.s. jactura pilorum sive detractio*, hårlossning. **Nawekesne le talle**, *pili ei nunc decidunt*.
- NAWETUM**, *n.a. depilatus*, som har förlorat håret.
- NEETE**, *n. anim. martes*, mård. *Boreal.*
- NEGG**, **negga**, *n.a. avarus, parcus*, nidsk¹⁹⁹, njugg. Jmf. **hanes**.
- NEGGASTELLET**, *v.n. nimis parcum esse*, vara alltför nätt och knapp.
- NEIGA**, se nedan **njeik**.
- NEIKELET**, *v.a. inclinare*, luta, böja. **Kareb neikelet**, *vas inclinare*, luta kärlet. **Åiwin neikelet**, *capite nutare, caput quassare*, nicka med huvudet. **Kätab neikelet**, *manum commovere*, **Neikelastet**, *dimin.*
- NEIKELEM**, *n.s. nutatio*, lutande. **Åiwen neikelem**, *nutatio capitis*.
- NEIKESSET**, **neikaset**, *v.n. tremere, commoveri, agitari*, darra, skakas, röras. **Åiwe neikas**, *caput quassatur*, huvudet skakar. **Käta neikas**, *manus commovetur*. **Neikestet**, *dimin.* litet skakas. **Neikesteje käta**, *manus tremebunda*, darrande hand. **Neikestatjet**, *commoveri & concuti incipere*, begynna att darra och skakas.
- NEIKETET**, *v.n.* detsamma som **neikaset**.
- NEIKOT**, **neikostet**, **neikogåtet**, se **hitet**.
- NEIPET**, *svadere*, råda. Sällsynt förekommande.
- NEIT**, **neita**, *n.s. filia*, dotter. **Mo neita**, *filia mea*, min dotter. Även *virgo*, jungfru. **Ålles sjaddo neita**, *virgo adulta*. **Kåte wuole neit**, *puella innupta*. **Neitats & neitakuts**, *dim.* en liten flicka. Sammansättn. **neitawuot**, *virginitas*, jungfrudom.
- NEITASTALLET**, *speciem virginis cultumque justo mundio rem affectare, virginis os habitumque gerere velle*, vilja vara jungfrulik, vilja vara som en jungfru.
- NEKKE**, *n.s. cervix*, nacke. Finska: "niska".
- NELGE**, *n.s. fames*, hunger. **Nelgeh muste kåddeh**, *esurio*, jag är hungrig. **Nelgest jabmet**, *fame confici*, dö av hunger. **Nelge walda**, *fames perimit*. **Nelgetaka & sammandr. nelget**, *cas. negativ. absque fame*, förutan hunger. **Nelgats**, *dimin.* liten hunger. Finska: "nälkä", hunger.
- NELGAR**, **nelgarw**, *n.a. famelicus*, hungrig. **Nelgar pjädna**, *canis famelicus*.
- NELGOM**, *n.s. esuries*, hunger, hungrande.
- NELGOT**, *v.n. esurire*, vara hungrig, svälta. **Sabmeh leh harjanam kålet ja nelgot**, *Lappones algere & esurire consveverunt*, lapparna är vana att frysa och svälta. **Nelgostet**, *dimin.* svälta litet. **Nelgogåtet**, *esurire incipere*, begynna att svälta.
- NELGOJE**, *esuriens*, den som är hungrig.
- NELGOTET**, *v.a. cibo prohibere*, svälta ut en, neka en mat. **Manaites nelgotet**, *liberos cibo prohibere*, svälta sina barn. **Nelgotastet**, *dimin.* **Nelgotatjet**, *incipere cibo prohibere*, begynna att svälta ut.
- NELJE**, *n. num quatuor*, fyra. **Neljen aiken**, *quater*, fyra gånger. **Nelje kerdak**,

¹⁹⁹ snål, knusslig

- quadruplex*, fyrdubbel. **Nelje lokke**, *quadraginta*, fyrtio. **Nelje tjuote**, *quadringenta*, fyrahundra. **Nelje jakasats**, *quadrimus*, fyraårig. **Nelje lokkok**, *quadragenarius*, fyrtioårig. **Neljelaka**, *quadrupliciter*, på fyrahanda sätt.
- NELJAD**, *quartus*, den fjärde. **Neljad aiken**, *quarta vice*, fjärde gången. **Nelje neljad lokkai**, 34. **Neljadest**, *adv. quartum, quarto*, för det fjärde, fjärde gången.
- NELJADES**, **neljates**, *n.s. quadrans*, fjärde delen. **Wadde munji neljadeseb**, *da mihi quartam partem*, giv mig fjärdedelen.
- NELJES**, *quatuor, quadrini*, fyra. **Neljes lepe**, *quatuor sumus*, vi är fyra.
- NELJOK**, *nonnisi quatuor, tantum quatuor*, allenast fyra. **Mije neljok**, *nos quatuor soli*, vi fyra allena.
- NEMOK**, *n.a. mollis*, blöt²⁰⁰. *Dicitur tantum de fundo maris lacuumque molliori.* **Nemok bätne**, *fundus lacus mollior & limosus*, blöt sjöbotten.
- NERTS**, **nerts qwele**, *piscis gibbosus*, krokryggig fisk. *Obs. coregonos sæpius in Lapponia invenimus gibbosos, quibus dorsum quasi infractum est, id quod licet morbo quodam vel vitio vertebrarum factum esse videatur, hi tamen pisces aliis ejusdem speciei semper sunt pingviores.*
- NESKET**, *v.a. pelles concinnare, cuticulam detrahare sive abradere pellium*, bereda skinn, taga bort kötthinnan av skinn. Även *accedere, appropinquare*, nalkas. **Neske teke**, *accede huc propius*. **Likan kalkebe tokko nesket ekkedi**, *ut vesperi illuc perveniamus contendemus*, vi skall bjuda till, att komma dit framåt aftonen.
- Nekestet**, *dimin.*
- NESKEMROUTE**, *ferrum sive instrumentum, quo concinnantur coria pellesque*, ett järn, varmed skinn beredes.
- NESTE**, *n.s. penus viatorius*, reskost, matsäck för resande. *It. donum aliquod, quod dare quis tenetur*, en gåva, den man är skyldig att giva. Även överfört **Nesteb kalka ådtjot**, *quod promeritus est supplicium de illo sumam*, han skall få sitt välförtjänta straff. **Nestats**, *dimin.*
- NESTET**, *penum viatorium alicui parare*, laga till reskost. **Lagamaneb nestet**, *Judici Territoriali tributum, quod ei debetur, dare*, giva häradshövdingen tingsgästningspenningar. **Nestestet**, *dimin.*
- NETE**, se **neete**. Finska: ”näätä”, detsamma.
- NETT**, *n.a.* se **negg**.
- NEUKE**, *mobilia quævis minuscula mulierum*, kvinnfolks nipper.
- NEUNET**, *v.n. detineri, quando quis difficulter locum aliquem deserit, justo diutius ullibi commorari*, ha svårt för att fara ifrån något ställe, dröja någonstades för länge. **Neuni tasa tat almats**, *ut hinc abeat hic vix persvaderi potest. Austr.*
- NEURE**, **neures**, *n.a. debilis, vilis*, svag, dålig, klen. **Neures muito**, *memoria fallax*. **Neures piäbmo**, *victus tenuis*, svag spis. *Comparat. neureb*, svagare, sämre. *Superlat. neuremus*, den sämste.
- NEURESLAKA**, *adv. debili modo*, klen.
- NEURANET**, *v.n. frangi, debilitari*, försvagas. **Famoh le muste neuranam**, *vires meæ fractæ sunt*. **Neuranastet**, *dimin.* litet

²⁰⁰ mjuk, lös

- försämras. **Neuranatjet**, *incipere debilitari*, begynna att försvagas.
- NEURANADDET**, *v.n. frequ.* Se **neuranet**.
- NEUREST**, **neuresikt & neuret**, *adv. male, debilitat*, illa, klent. *Comparat. neurebut*, sämre, värre. *Superl. neuremust*, allravärst.
- NEURETET**, *v.a. debilitare*, försvaga.
- NEUROT**, **neurostet**, **neurogätet**. Se **neuranet**.
- NEUSEK**, *fomes*, fnöske.
- NEUTO**, *n.s. cura*, omvårdnad, skötsel. **Puore neuton le sodn sija ludne**, *optime illius gerunt curam*, de vårdar sig mycket väl om honom. **Neutotebme**, *incuriosus*, vårdslös.
- NEUTOJE**, *qui curat, curam gerens*, den som vårdar sig om, skötare.
- NEUTOM**, detsamma som **neuto**.
- NEUTOT**, *v.a. curare, curam gerere*, vårda, sköta. **Neuto so puorist**, *cura illam bene. Edne neuto manabs puoremust*, *mater optime curam gerit infantis sui. Även frui, njuta. Neutostet, dimin.* vårda någorlunda. **Neutogätet**, *curare incipere etc.* begynna att vårda, m.m.
- NEUWO**, *n.s. instrumenta piscaria, ut retia, sagenæ, etc.* fiskeredskap, nät. Även hos *Austr. consilium*, rådslag. **Neuwob adnet**, *consilium inire*. Finska: "neuwo", *consilium*. **Neuwots**, *dim. idem*. **Neuwotjit kuit adna**, *retia saltem habet piscaria*, han har åtminstone nät.
- NEUWOJE**, *consilarius*, rådgivare.
- NIAIJES**, *n.a. hilaris*, blid, mild. **Niaijes mana**, *infans subridens. Austr.*
- NIAIJOTALLET**, se **mojotet**.
- NIAKA**, *n. piscis, muræna*, lake. **Niakats**, *dimin.* en liten lake.
- NIAKET**, *clandestinis tacitisque gradibus adgredi, conquiniscendo humique reptando insidiari*, krypa efter, lura efter, smyga sig fram krypandes. **Låddit niaket**, *avibus reptando insidiari*, krypa efter fåglar. **Niaketet**, *dimin.* litet krypa eller lura efter. **Niakegätet**, *inchoat.* begynna att krypa efter, eller lura på.
- NIAKEJE**, *in insidiis latens*, den som lurar på.
- NIAKOS**, *n.s. locus idoneus ad insidiandum*, bekvämligt rum att ligga på lur.
- NIAKELET**, detsamma som **niaket**.
- NIAKKAHET**, *v.n. inclinare, propendere*, luta.
- NIAKKET**, **niakkestet**, *v.n. singultire*, snyfta, hicka.
- NIAKKESTEM**, *n.s. singultus*, hickande.
- NIAKKO**, *n.a. inclinatus*, lutande. **Niakko muora**, *arbor inclinata*, ett lutande träd. **Niakkot**, *inclinato modo*, på ett lutande sätt.
- NIALDET**, **nialdaset**, se **niäldet**.
- NIALAT**, **nialatak**, *n.s. lixivia*, lut. **Nialatakin passat**, *lixivia lavare*.
- NIALGELET**, *v.a. ope liquoris cujusdam sapidum quidquam deglutire*, med tillhjälp av något välsmakande vått svälja ned något, skölja ner.
- NIALGET**, *v.n. glacie liberari, glacie vacuum fieri*, bli ren från is. **Juo tat jaure nialgi**, *jam glacies hujus lacus resoluta est*, denna sjön är nu ren från is. Jmf. **suddet**.
- NIALGASIT**, **nialgast**, *adv.* Se **nialget**.
- NIALGE**, **nialges**, **nialgok**, *n.a. sapidus, dulcis*, välsmakande, söt. **Nialgok piäbmo**, *cibus sapidus*, välsmakande mat. **Nialges nakkar**, *somnus svavis*, ljuvlig sömn.

- Comparat.* **nialgab**, *dulcior*, smakligare, sötare. **Sokkorest nialgab**, *saccharo dulcius*. *Superl.* **nialgaimus**, **nialgemus**, **nialgokumus**, den smakligaste, den sötaste. Sammansättn. **nialges-lakats**, *aliquantum sapidus sive dulcis*, sötaktig, något välsmakande. **Nialgeslaka**, *adv. svaviter*, smakligen. **Nialges-wuot**, *subst. dulcedo*, sötma, välsmaklighet.
- NIALGET**, *adv. dulciter, svaviter*, sött, ljuvligt. **Nialget ådet**, *svaviter dormire*, sova väl.
- NIALGETET**, **nialgitet**, *v.n. grato esse sapore*, smaka väl. **Nialgeta munji tat piäbmo**, *cibus hicce meo arridet palato*, denna maten smakar mig väl.
- NIALGOT**, *v.n. dulcescere, grato fieri sapore*, bli söt, eller av en god smak. **Ko muörje ladta**, *die nialgo, bacca maturata dulcescit*. **Nialgostet**, *dimin.* bli något välsmakande.
- NIALKAIDATTET**, **nialgaidattet**, *v.a. sapidum sive dulce aliquid ducere*, hålla något för välsmakligt. **Nialgaidatta nelgoje färta piäbmob**, *esurienti quivis sapidus est cibus*, för den hungrige smakar all mat väl.
- NIALKES** etc. Se **niallkes** etc.
- NIALL**, **nialla**, *taberna, repositorium, ubi imprimis cibaria conduntur*, bod, matbod. Även *constellatio Orionis*, himmelstecknet Orion. **Niallats**, *dimin.* en liten bod. Jmf. **aite**.
- NIALLASET**, *v.n. Käta niallasi, cutis manus detrahebatur, manus cute denudabatur*, handen blev hudlös.
- NIALLET**, *v.n. de arboribus dicitur, dum corticem facile dimittunt facilesque sunt, quæ deglubantur*, säges om träd, när de lättast släpper barken. Norrländska "löpa". **Såke talle puorakit nialla**, *facili nunc negotio betula deglubitur*. **Niallestet**, *dimin.* **Niallegåtet**, *inchoat.* begynna att släppa barken.
- NIALLATET**, *v.a. glubere, deglubere, corticem detrahere*, flå av barken eller nävern. **Niallatastet**, *dimin. idem.*
- NIALLOT**, **niallostet**, *v.a. Kabmakab niallostet, calceamentum resarcire, centunculum calceo adsuere*, lappa skor. Jmf. **tuognet**.
- NIALLKES**, *n.a. lubricus*, hal. **Niallkes jägna**, *glacies lubrica*, hal is.
- NIALLKESTET**, *v.n. titubare, gradum firmare non posse, in loco lubrico consistere non posse, slinta*. **Niallketet**, detsamma. Även överfört **so pakoh niallketeh**, *verba ejus fide carent, promissis non stat suis*, han står ej vid sina ord. **Niallkestastet**, *dimin.* **Niallkestatjet**, *inchoat.* begynna att slinta. Finska: "nilcastun" & "niljastun", *titubo*.
- NIALLKATAKES**, **niallketakes**, *n.a. titubans*, den som slinter. Även *inconstans, levis*, ostadig, opålitlig.
- NIALME**, *n.s. os, mun. Wastes nialme, os impurissimum*, en oförskämd mun. **Njalmeb tsagget**, *os diducere, ringere*, gapa upp med munnen, även överfört *convicia dicere*, vara ovetting. **Nialmest le**, *os illius morbo adfectum est*, han har ont i munnen. **Nialme bitta**, *cibi portio minuscula*, en liten bit mat. **Jokka njalme**, *ostium fluvii*. **Njalmats**, *dimin.* **Njalmetak & njalmetis**, *negativ. casus, absque ore*, utan mun, även *taciturnus*, tystlåten.
- NIALMETEBME**, *n.a. taciturnus*, tystlåten, den som ej säger mycket.

NIALMOGE, *n.a. contentiosus*, munnig²⁰¹, trätosam.

NIALMOT, *n.s. orificium*, öppning. **Änon njalme**, *ostium amnis*.

NIAMATALLET, *bolum cibique offulam sumere*, taga sig en matbit i mun.

NIALMEPELASTET, *v.a. alicui pauxillum cibi dare, repetitis vicibus*, giva någon då och då en matbit.

NIAMET, *v.a. tergere*, avtorka, bortstryka.

Juolkin jalla kätin niamet, *pede vel manu tergere*. **Erit niamet**, *abstergere*, avtorka, avstryka. Även **niamet**, *accipere, potiri*, bekomma. **Harmes ädna tawereb niamai**, *maximis potitus est divitiis*, han fick ganska stora ägodelar. **Niamestet**, *dimin.* litet bortstryka. Även *in affluentia esse alicujus rei*, bekomma någonting i ymnighet. **Pednikit niamesti nauk**, *magnas sibi fecit pecunias*, han fick mycket penningar, han blev ganska rik. **Niamegåtet**, *incipere tergere vel abstergere*, begynna att stryka bort, att avtorka.

NIAMKETET, **niamkatallet**, se **niåmketet**.

NIAMMET, *sugere, lactere*, suga, dia. **Ednen niddtjit niammet**, *matris ubera sugere*.

Niammeje mana, *infans lactens*. Överfört **niamma mo**, *doloribus ventris laboro verminisve*, jag har magplåga, jag plågas av maskar. **Niammestet**, *dimin.* litet suga. Även *exsugere*, suga ut. **Niammegåtet**, *sugere incipere*, begynna att suga. Finska: ”imen”, *sugo*.

NIAMMATET, *lactare, lac præbere*, giva di, dägga. **Niammatet manab**, *ubera præbere infanti*, giva barnet di.

Niammatastet, *dimin.* giva litet di.

Niammatallet, *frequ. idem*.

NIAMMEJE, *lactens*, den som diar.

NIAMMATEJE, *lactans*, den som ger di.

NIAPPAT, *n.a. lubricus*, hal, slipprig.

Niappat le juolkit, *pedibus lubricus hic est locus*, det är halt för fötterna. Även

niappat & niappes, *sapidus*. **Niappes piäbmo**, *cibus delicatior*, läcker spis.

NIAPPAT & niappastet, *vestis sinum attollere*, lyfta upp kläderna.

NIAPPETET, *v.n.* se **niällkestet**. Även

niappet, *Austr. salire*, hoppa. **Åre niappa muorast muorai**, *sciurus de arbore in arborem salit*.

NIARBE, **niarbes**, **niarbok**, *n.a. rarus*, gles.

Motsatsen är *densus*, tät. **Niarbes wuome**, *raræ arbores*. Även *tenuis*, tunn. **Niarbes juptse**, *pulmentum tenue, aqua dilutum*, tunn välling. **Niarbeswuot**, *subst.* tunnhet, gleshet.

NIARBET, *adverb. tenuiter, raro modo*, tung.

NIARBESK, *Austr.* se **sniltja**.

NIARBOT, *v.n. rarefieri, rarescere*, bli tunn och gles. **Juptse tjatsest niarbo**,

pulmentum fit tenue ac dilutum aqua.

Qwolga niarbo, *pili rarescunt*.

Niarbostet, *dimin.* litet förtunnas.

Niarbogåtet, *rarescere incipere*, begynna att bli gles, att förtunnas. Motsatsen är **suokot**.

NIARBOTET, *v.a. rarefacere*, göra gles, förtunna. **Muorait niarbotet**, *arbores efficere raras*.

NIARE, **niares**, *n.a. qui exigua est profunditate*, grund, av liten djuplek. *De cymbis & navigiis dicitur, quæ minus sunt profunda, quæ humilia sunt*, säges om

²⁰¹ grälsjuk

- fartyg och båtar, som är låga. Motsats: **wuobmales**.
- NIARG, NIARGA**, *n.s. promontorium*, udde, näs. **Niarga ketjen**, *in extremitate promontorii*. Även *Norvegia*, Norge. *Ita dicta, quia promontoriis abundant*. **Niarga sabmeh**, eller **niarga orrojeh**, *Lappones Norvagici*, norska lappar. **Niarga jättejeh**, *in Norvegiam commigrantes*.
- NIARGASTAK**, *promontorium*, näs.
- NIASKET**, *glubere, deglubere*, flå av. **Påtsoit niasket**, *rangiferos deglubere*, flå renar. Även *fænus facere iniquum*, taga en obillig vinning, skinna. **Niaskestet**, *dimin. idem*. **Aptsa mo niaskestien**, *me plane denudabant omnibusque bonis privabant*, de gjorde mig alldeles blott och bar.
- NIASKASET**, *v.n. sive passiv. deglubi*, bli avflådd, mista huden. Även *in pauperiem incidere*, råka i fattigdom.
- NIASKOT**, *v.a. se niakset*.
- NIATSO**, *n.s. resolutio nivium*, tö, töväder. **Niatso sjadda**, *nix discutitur*, det töar. **Niasots**, *dimin.*
- NIATSOS**, *n.a. niatsos talke, tempestas mitior, dum nix discutitur*, blitt töväder, jmf. **lemok**. **Niatsos muottek**, *nix calore resoluta*, kram snö.
- NIATSOT**, *v.n. de nive dicitur, dum resolvitur sive discutitur*, töa. **Niatsomen le talle**, *nix nunc discutitur*, det töar nu. **Niatsostet**, *dimin.* litet töa. **Niatsogåtet**, *inchoat*. begynna att töa. **Niatsogåta**, *nix incipit discuti*.
- NIAUKESSET**, *v.n. de felibus dicitur*. **Katto niaukes**, *feles vocem edit sive sonum*, katten jamar. *Onomatopoia est*.
- NIAULE**, *n.s. limus, in fundo & ad littora fluviorum & amnium, imprimis qui lapides reddit lubricos*, slem, som lägger sig på sjöars och floders botten samt vid stränderna och i synnerhet vid stenarna. Västerbottniska: "ävja". **Jokki niaule**, *limus fluminum*. **Walla die staiki kalet jokkab**, **niaule kedkist**, *vado fluvium transeuns gradum firmare vix potuit, qvum saxa lubrica vestigium fallerent*, han hade svårt vid att vada över älven, för de slippriga stenarnas skull. Finska: "näljä".
- NIAULOS**, *n.a. limosus, lubricus*, slipprig, slemmig.
- NIAULOT**, *v.n. limosum fieri & lubricum*, bli slipprig och slemmig.
- NIAULETAKES**, *n.a. lubricus*, slipprig. Även *limosus, limo refertus*, gytjefull.
- NIAWALAK**, *tinea*, mott, mal.
- NIAWEH**, *n.s. pili longiores, in inferiore parte colli rangiferorum siti*, långa håren under renarnas hals.
- NIAUWE**, *n.s. fluvius placidius manans undasque trahens, absque rapiditate*, dragström, spak ström. **Niawats**, *diminutiv*.
- NIDARK**, *adv. temere, inconsiderate*, obetänksamt, oförväget. **Nidark wadset wadhai**, *inconsulte periculum adire*, obetänksamt giva sig i faran.
- NIDDEG**, *Austr. se nuotsjo*.
- NIDDO**, *n.s. odium, invidia*, hat, avund. **Niddost le tabb takkam**, *ex malitia id fecit*, han har gjort det av ondska. **Niddob munji adna**, *odio sum apud illum*, han har hat till mig. Även *in Theologic. vexatio, persecutio*, förföljelse. Sammansättn. **niddo-laka**, *adv. ex invidia, præ stomacho sive indignatione*, i harmen, i förtret. Även **niddolaka leb pårram**, *nimis multum cibi*

- sumsi, non secus atque istud ex ira fecissem*, jag har ätit för mycket, liksom i harmen.
- NIDDOTET**, *v.a. odisse*, hata. **Ale niddote qweibmabt**, *noli proximum tuum odio habere*, ha ej hat till din nästa. Även *vexare, persequi*, plåga, förfölja. **Particip. niddoteje**, *persecutor*, förföljare. **Passiv. niddotowet**, *odio esse*, hatas. Även *persecutiones perpeti, vexari*, lida förföljelse, plågas.
- NIDET**, *v.a. Austr. nocere, jus. alicui detrahere*, förfördela. Se **kåpset**.
- NIDKASET**, *v.n. paulisper moveri*, litet röras. Jmf. **låtkeset**.
- NIDKELET**, *e loco paulisper movere*, litet röra utur sitt rum²⁰². **Epet tab kedkeb nidkelet matte**, *lapidem hunc e loco movere non potestis*, ni kan ej röra denna stenen ur sitt rum.
- NIDTJE**, *n.s. uber, mamma*, spene, bröst. **Nidtje maine**, *ulcus mammæ*, böld i bröstet eller spenarna. *Obs. Ulceribus mammæ sæpe, tempore æstivo, laborant rangiferi. Quando vituli matres hoc malo laborantes fugunt, os inficitur morbo quodam cancroso sæpissimeque pereunt.* Jmf. **klubbe**. Även **nidtje**, *mater*, moder. **Nidtjam**, *mater mea*, min moder. **Nidjtjats**, *dimin. Nidjtjatjam*, *mater mea carissima*, min söta mor.
- NIEDET**, *v.a. obducere, oblinere*, överdraga, överstryka. Även **piägga ratheb nieda**, *ventus viam nive cumulata operit*, blåsten kastar igen vägen med drivsnö.
- NIEIK**, *adv. recta ad*, just till, genast åt. **Påti mo nieik**, *recta ad me venit*, han kom genast åt mig. **Nieika mannet**, *invadere*, *aliquem improvisum occupare*, överfalla, komma över någon. Jmf. **Atsolen, qwouto**.
- NIEIKELET**, *v.a. demoliri*, nederriva. **Mureb nieikelet**, *murum demoliri*, nederriva muren.
- NIEIKETET**, *v.n. ruere, corruere, delabi*, nederfalla. **Sadde nieiket**, *arena defluit*, sanden rinner ner. **Nieiketastet**, *dimin. litet falla neder*. **Nieiketatjet**, *incipere delabi*, begynna att falla ner.
- NIEIKOTET**, *v.a. frequ. se nieikelet*.
- NIEITET**, *v.a. opprimere*, undertrycka. **Nieiti mo**, *me opprimebat*. **Wuolos nieitet**, *destruere, deprimere*, förstöra, nedertrycka. **Nieitestet**, *dimin. litet undertrycka*. **Nieitegätet**, *opprimere incipere*, begynna att förtrycka.
- NIETSETALLET** & ibland **nietsetet**, se **niallatet**. *De abiete imprimis dicitur.*
- NIETSES, nietsa**, *n.a. madidus*, våt.
- NIETSET, nietsestet, nietsegätet**, se **luwet** etc.
- NIGOT**, *v.n. genua flectere*, niga²⁰³, buga sig. **Nigostet**, *dimin. litet buga sig*. **Nigogätet**, *inchoat. begynna att buga sig*.
- NIK** eller **niik**, *dæmon marinus & lacustris, Neptunus*, näcken, sjöspöke. *Multa fabulose narrant de ejusmodi spectris etiam hodie in nonnullis alpinis lacubus apparentibus, imprimis quando procellosa instat tempestas. Plurium orginarum longitudine & latitudine satis magna esse perhibentur, figura cymbæ conservæ. Nobis certe nunquam aliquid istiusmodi videre contigit.*
- NIKKA**, mansnamn, *Nicolaus*, Nils.
- Nikkoles, Nikkok**, detsamma.
- NIKKENES** & *Austr. nikka*, se **niakkestem**.

²⁰² plats

²⁰³ ”niga” kunde förr även betyda ”buga sig”

NIKENET, nikkenet, se niakket.

NJIKOT, *v.n. stridere, gnissla. Austr.*

NJIKTS, *arbor, quæ vento agitata stridet, ut solent illæ, quæ exaruerent, vel aliud vitium contraxerunt, ett träd som knarrar eller gnisslar, då blåsväder är. Austr. De abietibus plerumque.*

NJILLET, *v.n. se njallet.*

NJIRALDAK, *n.s. locus, ubi incipit cataracta, caput cataractæ, strömhuvud eller det stället, där strömfallet börjar. Jmf. luspe.*

NJISSET, *v.n. flere, aliquatenus lamentari, gråta, beklaga sig över. Mana njissa, infans flet, barnet gråter. Maina todn njissa? qua de re lamentaris? Även hos Austr. njisset eller njidset, ringi, grina. Njissestet, dimin. litet gråta. Njissegåtet, flere incipere, begynna att gråta. Är mindre än tjerot.*

NJISSEJE, *flens, ringens, den som gråter eller grinar. Njissem, subst. fletus, vagitus, gråt.*

NJITA, *ren, njure. Se monnem. Även adeps sive pingve, quod circa renes est, njurfett.*

NIKKAR, *somnus, se nakkar.*

NIKTET, *v.a. frui, njuta. Capere utilitatem, ha nytta av. Ets kalkah tabb niktet, ipse tute exinde capies fructum, du skall själv ha nyttan därav. Niktestet, dimin. litet åtnjuta. Nikteget, inchoativ. begynna att åtnjuta. Finska: "nautitsen", fruor.*

NIKTEJE, *fruens, den som nyttjar eller åtnjuter. Niktem, subst. fruitio, njutande, åtnjutande.*

NIKTEMAS, *n.a. Austral. fruentus, quo frui possumus aut debemus, det man har att åtnjuta, eller bör åtnjuta.*

NIL, *se nal, nala.*

NILA, Niles, Nilok, se Nikka.

NILJA, *n.s. vadum lapidosum, imprimis quod ad promontorium aliquod situm est, stengrund i sjöar, i synnerhet mitt för uddar.*

NIMMET, *v.a. notare, observare, anmärka, giva akt på.*

NIMMORET, nimmorastet, se nullet.

NIMT & nimpt. *Austr. se nau.*

NINGELES, *se mingeles.*

NINNOS, *n.a. Austr. se nannos.*

NJOIGOT, *v.n. stillare, destillare, droppa.*

Njoigo pajelt, *destillat superne, det droppar ner ovanifrån. Njoigostet, dimin. litet droppa. Njoigogåtet, incipere stillare, begynna att droppa. Jmf. kåikot.*

NJOIGOTET, njoikotet, *v.a. guttatim effundere, stillare facere, droppvis hålla, låta droppa. Överfört mulgere, mjölka. Njoigotastet, dimin. låta litet droppa.*

Njoigotatjet, *incipere guttatim effundere sive stillare, begynna på att låta droppa.*

NJOIGOTATTET, *v.a. frequ. idem quod njoigotet. Njoigotatte spaitebi, cura ut celerius stillet sive defluat, låt droppa fortare.*

NJOIGOTES, *n.s. gutta, stilla, droppe.*

NJOKOK, *n.a. comtus, explicatus, gredig²⁰⁴, väl kammad. Njokok nakke, pellis sive vellus, cujus pili sunt comti, ett skinn, som är slåthårigt.*

NJOLGA, njolgok, se njuolga, njuolkok.

NJOLGO, *n. herbæ, arundo, säv, rör.*

NIOMMEL, *n. animal. lepus, hare.*

NIORGA, *n.s. scapula, bog, skuldra. Njorgai pakto, ad scapulas. Säges aldrig om människor. Även cartilago, brosk.*

²⁰⁴ redig?

NJORKOTET, *v.a. fundere, effundere*, gjuta, utgjuta. Tornaëus skrev **nuorket. Ulkos njorkotet warrab**, *sangvinem effundere*. **Njorkotastet**, *dim.* litet utgjuta. **Njorkotatjet**, *effundere incipere*, begynna att utgjuta.

NJORKOTEM, *n.s. effusio*, utgjutande. **Ulkos njorkotem**, detsamma.

NIOSKA, med avledning, se **njuoska**.

NJOWEM, njowet, se **njuowet**.

NJOWO, *ita appellatur piscium intestina & squamæ*, fiskrens, fiskfjäll och tarmar. **Njowotak**, detsamma. **Njowo fjällo**, *tabula, in qua pisces dissecantur & parantur*, ett bräde att rensa fisk uppå.

NJOUS, *n.s. pus oculorum*, var i ögonen. *Austr.*

NIPE, *n.s. culter*, knif. Se **kulke**. **Nipats**, *dimin.* en liten kniv. Finska: ”nykä”, *culter*.

NIRBME, **nirme**, *n.s. odium, invidia*, hat, avund. **Nirbmeb kadsetet käseki**, *aliquem odisse incipere*, få hat till någon. Jmf. **niddo**.

NIRBMOK, *n.a. infestus, invidiosus*, hatfull, avundsfull. **Nirbmok le munji**, *infestus est mihi*. Jmf. **mårak**.

NIRBMOT, **nirmot**, *irasci, odio capi*, bli ond, få hat till. **Nirmoi munji tatte palest**, *ex illo tempore mei eum odium cepit*, ifrån den tiden fattade han hat till mig. **Nirbmostet**, *dimin.* få litet hat till. **Nirbmogåtet**, **nirmogåtet**, *odio capi incipere, stomachari incipere*, begynna att få hat till, att bli ond. **Juo taika pali nirbmogåti munji**, *jam dudum me odit*.

NIRWANET, *v.n. morbo implicari, corporis infirmitate laborare*, bli sjuk, bli

bräcklig till kroppen. *De puerperio etiam dicitur*. **Mo akka juo le nirwanam**, *puerperio jam uxor mea cubat*, min hustru ligger nu i barnsäng. **Nirwanastet**, *dimin.* bli litet sjuk. **Nirwanatjet**, *incipere enervari, morbo corripit*, begynna att bli försvagad, sjukna.

NIRWEKET, *v.n.* detsamma som **nirwanet**.

NISKA, *n.s. cervix*, nacke. Jmf. **nekke**. Finska: ”niska”, detsamma. **Niskast le sodn sjaddam**, *stultus factus est*, han har blivit galen.

NISKOT & ibland **nisket**, *v.a. suffurari, surripere*, snatta. **Wigga alo niskot**, *semper suffurari allahorat*. **Niskestet**, **niskostet**, *dimin.* litet snatta. **Niskogåtet**, *inchoat*. begynna att snatta. **Puorak lei autel, talle niskogåta**, *probus antehac erat, nunc vero furari incipit*. Jmf. **suoladet**.

NISKOJE, *furans*, den som stjälar.

NISKOM, *n.s. furtum minusculum*, snatteri.

NISKOTAKES, *furto deditus*, tjuvaktig.

NISU, **nisun**, *n.s. uxor, fæmina*, hustru, kvinna. **Nisuneb waldet**, *ducere uxorem*, taga sig hustru. Jmf. **akka**. **Nisunatta** (*negativ. cas.*) *absque uxore*, utan hustru. Härav:

NISUNATTES, *cælebs*, den som ej tagit sig hustru. **Nisunattes wiesom**, *vita cælebs*. **Nisunattes ålma**, *vir cælebs*, ogift man.

NIT, se ovan **njita, monnem**.

NITTA, *fulcrum*, stöd. Se **tsagge**.

NITTER, *n.a. curvus*, krokig. Se **kawak**. **Nitter palga**, *via flexuosa*, krokig väg.

NITTET, *v.a. minas jactare*, hota. **Karrast nitti mo**, *gravius mihi minatus est*, han

- hotade mig starkt. *Austral.* **nittot**, detsamma & **nittotet**. **Nittestet**, *dimin.* litet hota. **Nittegätet**, *minari incipere*, begynna att hota. Jmf. **aitet**.
- NITTEM**, **nitto** & *Austr.* **nittotem**, *n.s. minæ, comminatio*, hotelse, hot. **Ib palla to nittemest**, *minas tuas non timeo*, jag fruktar ej för dina hotelser.
- NITTJOS**, *resina pinus*, grankåda. *Obs. resinam pinus solis ardore inspissatam & induratam avidè mandunt Lappones, qua salivæ magna copia elicitur, quam partim exspuunt, partim vero deglutiunt. Nec Norrlandicis Svecis plane ignota res est, qui istam resinam appellant tuggkåda. Id saltem utilitatis adfert, quod dentes emundet. An vero id simul efficiat, ut Lappones non laborent odontalgia, quæ maxime rara est in hac gente, alii dijudicent peritiores, vel quænam alia sit caussa, cur tanta impune perpetiantur frigora gelidaque comedant bibantque, promiscue cum calidis.*
- NITTSE**, *pudendum muliebre*.
- NJUKET**, **njukok**, se **njoket**, **njokok**.
- NJUKTJA**, *n. avis, olor, cygnus*, svan. **Njuktja tålke**, *plumæ cygni*. **Njuktja mano**, *mensis Martius*, mars månad. *Ita dictus, quia olores isto tempore advenire solent.*
- NJUKTJALM**, *rete maculis angustioribus, ab utraque parte fundi sagenæ*, trång not, på båda sidorna om notkilen.
- NJULGO**, se **njolgo**. Även *instrumentum piscarium*, jmf. **tjuolgo**. *Austr.*
- NJULTJET**, *v.n. salire*, hoppa, springa. **Pajas njultjet**, *exsilire*, hoppa upp. **Njultjestet**, *dim.* litet hoppa. **Njultjegätet**, *incipere salire*, begynna att hoppa. *Boreal.* säger **snjultjet**.
- NJULTJOT**, **njultjotet**, detsamma som **njultjet**.
- NJUNE**, **njunne**, *Boreal.* se **njuone**.
- NJUOJA**, **njuoje**, *n.s. aura, ventulus*, litet väder, väderpust. Även *declivitas*, sluttning, en liten backe utför. **Njuojan le taggo**, *declivitas illic est loci*. Jmf. **meto**. **Njuojats**, *dimin.* en liten väderpust.
- NJUOJET**, *leviter flare, afflare*, blåsa smått, blåsa helt litet. **Njuojestet**, *dimin. id.* Även *esse alicujus partium, consentire*, vara på ens sida, bifalla.
- NJUOJESTAK**, *n.s.* se **njuoja**, **meto**.
- NJUOKTJEM**, **njuoktja**, *n.s. lingua*, tunga. **Njuoktjeminas**, *cum lingua sua*. **Keles njuktjem**, *lingva sive os mendax*, en lögnaktig tunga. Även **Biällo njuktjem**, *pistillum campanæ sive tintinnabuli*, kläppen i en klocka. **Njuoktjemats**, *dimin.* en liten tunga.
- NJUOL**, **njuola**, *n.s. sagitta*, pil. **Spaites ko njool**, *velox ut sagitta*, hastig som en pil. **Njuolites reitet**, *parare sagittas suas*. **Njuoli wuotjet**, *sagittare*, skjuta med pil. Även *aculeus*, spets, gadd. **Jabmem, kussnes le to njool?** *mors, ubi est aculeus tuus?* död, var är din udd? 1 Kor. 15:55. **Giäka njool**, växtnamn, på norrländska ”myrkulle”²⁰⁵. Kallas så, eftersom den slår ut vid samma tid som den första göken brukar komma. **Njuolats**, *dimin.* en liten pil. Finska: ”nuoli”, pil.
- NJUOLG**, **njuolga**, **njuolges**, **njuolgok** eller **njuolkok**, *n.a. rectus, directus*, rak, som ej är krokig. **Njuolga käino**, *via recta, minime flexuosa*, rak väg. **Njuolga**

²⁰⁵ ängsull? eller tuvull?

- mannet**, *via recta iter facere*, fara genaste vägen. **Njuolkok muora**, *lignum rectum*, ett stycke trä som ej är krokigt. Även **njuolg & njuolga**, *adv.* **Njuolga tåbdestet**, *ingenue profiteri*, rent ut bekänna. **Håla njuolg**, *dic libere*, säg fritt ut. **Takka njuola naute**, *exacte ita facies*, gör alldeles på det sättet. **Njuolga-nare**, *Austr. norma, canon*, regel.
- NJUOLGET**, *v.n. recta incedere via, directe incedere*, gå vägen rätt fram. Motsats: **målkot**. Även detsamma som **mivwet**, bekväma sig. **Njuolgestet**, *dimin.*
- NJUOLGETET**, **njuolketet**, *v.a. corrigere, quod curvum est corrigere, ut rectum fiat*, rätta ut. **Njuolgetastet**, *dimin.* litet rätta ut.
- NJUOLWOT**, *v.n. instrumentis ligneis, quibus nivem conscendunt Lappones, cursu contendere celeriori*, ränna på skidor det fortaste som man kan. Jmf. **sappek**.
- NJUOM, njuoma**, *n.s. asses sive tabulæ, ex quibus cymbæ fabricantur*, bräder att göra båtar av, båtbräder.
- NJUONE, njuonne**, *n.s. nasus*, näsa. **Njuonest le**, *æger est naso*. **Njuone raikheh**, *nares*, näsborrar. Även *promontorium*, näs, udde. Även *mucro*, udd. **Nipen njuone**, *mucro cultri*, knivsudd. *Rostrum avium*, fågelnäbb. Även *pro ipsa facultate olfaciendi*, förmågan att känna lukten av något, i Norrland "väderkorn". Finska: "nenä", näsa. **Njuonats**, *dimin.* en liten näsa, m.m.
- NJUONAK, njuonek**, *sagax*, den som har gott väderkorn, som har stark lukt. **Njuonak, piädnak**, *canis sagax*. Även *mucronatus*, spetsig, uddvass. **Njuonak nipe**, *culter mucronatus*. *It. de qualibet nasi affectione*, e.gr. **Kukkes njuonak, ånekes njuonak, tuolba njuonak**, *cui nasus est longus, brevis, depressus*, långnäsigt, kortnäsigt, flatnäsigt.
- NJUONES**, *n.s. peninsula, promontorium*, udde, näs. **Njuones ketje** eller **kärrek**, *pars ultima promontorii sive peninsulae*, udden eller det yttersta av näset.
- NJUONO, njuonoha**, *n.a. primus ordine, reliquos antecedens*, den främste, den som går framför. **Njuono påta**, *primi veniunt*, de främsta kommer. **Wuoidnib njuonohit**, *antecedentes videbam*, jag såg dem, som gick förut. **Njuonosn, njuonon, njuonohen**, *adverbialiter accipitur*. **Njuonohen** (eller **njuonohesn**) **mon lijeb**, *ego inter primos eram*, jag var ibland de främsta.
- NJUONOTET, njuonot**, *v.a. sagire*, uppspana, jmf. **hapest**.
- NJUONOTALLET**, *v.a. frequ. idem*.
- NJUOPET**, *sagenam piscariam ex aqua in terram extrahere*, draga upp noten på landet. **Njuopetak**, *locus, ubi istud fit*, stället där noten drages upp. *Austral.* säger **njäpetak**.
- NJUOR, njuora**, *n.s. syrtis lapidosa, vadum in lacu, lapidibus constans minusculis sive glare*a, klapperstensgrund i sjöar.
- NJUORANET**, *v.n. commiserescere, ad commiserationem permoveri*, ha medlidande med. *Permoveri*, bevekas. **Njuoranastet**, *dimin.* litet bevekas. **Njuoranatjet**, *incipere permoveri, ad commiserendum moveri incipere*, begynna att bevekas, att röras av medlidande.

NJUORANADDET, *v.n. frequ. idem quod njuoranet.*

NJUORANEM & njuoranaddem, *n.s. commiseratio*, medlidande.

NJUORES, *n.a. tener, mollis*, späd, mjuk.

Njuores grase, *herba viridis sive tenera*, en späd ört, som nyligen är uppvuxen.

Njuores mana, *infans recens natus*, ett nyfött barn. Överfört **njuores waimo**, *cor facile ad commiserationem*, medlidande och ömt hjärtelag. **Njuoreswuot**, *subst. misericordia*, barmhärtighet. Finska: ”nöyrä”, *humilis*.

NJUORES, *n.s. cartilago*, benbrosk.

NJUORESIKT, *adv. animo teneriori*, blödigt.

NJUORATET, *v.a. ad misericordiam commovere*, beveka till medlidande. Även *simpliciter permovere, inducere*, beveka, förmå. **Njuoratastet**, *dimin.* litet beveka. **Njuoratatjet**, *incipere permovere*, begynna att beveka.

NJUORETEJE, *commovens*, den som bevekar.

NJUORATATTET, **njuoradattet**, *v.n. posse commoveri, ad commiserationem, induci posse*, kunna bevekas.

NJUORA, se **njorga**. **Njuorgalakats**, *cartilaginosus*, broskaktig.

NJUOSKA, **njuoskes**, *n.a. crudus, non coctus*, rå. **Njuoska pjärgo**, *caro cruda*, rått kött.

Njuoska muora, *lignum crudum, quod non est siccum*, rått trä. Även **njuoska** hos *Boreal. madidus*, våt. **Njuoskawuot**, *subst. cruditas*, råhet.

NJUOSKITET, *v.n. crudo esse sapore*, ha rå smak, smaka rått. **Njuoskit tat piäbmo**, *hic cibus crudo est sapore*.

NJUOTETET, *v.a. parcimonia aliquid diutius conservare*, spara, vara sparsam med.

Läret kalkah njuotetet, *disces parcimoniae operam dare*, du skall lära att vara sparsam. **Njuotetastet**, *dimin.* litet spara. **Njuotetatjet**, *incipere parcimoniae & frugalitati studere*, begynna att vara sparsam och måttlig. **Leste le njuotetatjet ko nokkegäta**, *sera in fundo est parcimonia*.

NJUOTETAKES, *frugalis, temperans*, sparsam, måttlig, huld. **Njuotetakeswuot**, *subst. frugalitas, parcimonia*, sparsamhet, måttlighet.

NJUOTETEM, *n.s. frugalitas, temperantia*, måttlighet. **Njuotetemplaka**, *adv. frugaliter*, sparsamt.

NJUOTETEK, *n.a. effusus, copiosius & absque parcimonia distributus*, ospard.

NJUOTOT, *v.p. reservari, parcimonia conservari*, sparas, intet förslösas.

NJUOTSSES, *n.a. flaccidus, langvidus*, slapp, matt. **Kroppe le njuotses**, *corpus est langvidum*, kroppen är matt. **Njuotses qwele**, *piscis, qui non est recens*,²⁰⁶ multen fisk. **I qwele le puorak, ko le njuotses**, *piscis, nisi recens, nequam est*. Även **njuotses** (*de fructibus*), *maturus*, mogen.

Njuotses muörjeh, *baccæ maturæ*, mogna bär. *Translat. quia tunc molliores evadunt.*

NJUOTSSES, *v.n. flaccescere, langvidum fieri*, bli slapp och matt. **Almats pakest njuotsa**, *homo langvescit æstu*, människan blir matt av värmen. **Qwele njuotsa, kässe i tala wuossjetowa**, *piscis, nisi recens cotus, vitiatur*.

NJUOUS & njuousek, se **njous**. *De pure oculorum tantum dicitur*, säges om var i

²⁰⁶ inte färsk

- ögonen. **Njuousot**, *verb. n. Tjalmeh njuousoh*, *pus in oculis fit*, ögonen varas.
- NJUOWET**, *v.a. pellem detrahere, mactare*, flå, slakta. Jmf. **njasket**. Även **Kiälab njuowet**, *laqueo se expedire*, göra sig lös ur snaran. Jmf. **måljot**, *quod tantum de piscibus dicitur*. **Njuowot**, *passiv. contr. pro njuowetowet*, slaktas, bli flådd.
- NJUOWETALLET**, *verb. passiv. mactari*, slaktas.
- NJUOWEJE**, *mactator*, slaktare. **Njuowenje**, *detsamma; sæpissime tamen de illo dicitur, qui furtim aliorum pecudes aufert & mactat*, säges om den, som stjälar boskap och slaktar. **Påtso njuowenje**, *qui furatur rangiferos mactatque*.
- NJUOWEM**, *n.s. mactatio*, slaktande.
Njuowemesne tjodtjo, *in mactando occupatus est*.
- NJUOWOM**, *n.a. mactatus*, slaktad.
- NJUOWO**, **njuowotak**, se **njowo**.
- NJURGO**, *n. avis aquaticæ, colore nigra, parus palustris*, på svenska ”svärta” (fågel). Härav **njurget**, *v.n. sibilare, vocem dicta avis imitari, blistra*²⁰⁷, vissla, låta som svärto. **Njurgestet**, *dimin. idem*.
- NJURGEM**, *n.s. sibilus*, visslande.
- NJURRA**, *Austral. se njuor*.
- NJUTET**, *v.a. tundere, conterere*, stöta, krossa. **Salteb njutet**, *salem tundendo comminuere*, stöta sönder salt. **Muörjit njutet**, *baccas conterere*. Även **Åiweb njutet**, *crines digitis pererrando caput a pediculis purgare, luska*²⁰⁸. **Njutestet**, *dimin.* litet söndermala eller sönderkrossa. **Njutajet & njutegåtet**, *conterere incipere*, begynna att krossa sönder. Finska: ”nuija”, *tudes & ”nuita”, tundere*.
- NJUTEM**, *n.s. comminutio*, söndermalning, *item, tudes vel aliud ejusmodi instrumentum, quo quidquam conteritur*, klubba eller stöt att riva eller stöta med.
- NJUTETET**, *v.a. contundendum curare*, låta söndermala.
- NJUTEK**, *n.a. non comminutus, non contritus*, okrossad, som ej är söndermalen.
- NJUTO**, *n.s. electuarium*, mos. På norrländska ”stampa”. **Muörje njuto**, *electuarium baccarum*, bärmos. **Näpoi njuto**, *electuarium raparum*, rovmos.
- NJUWE**, *Austr. se uwe*.
- NIWAS**, **niwsek**, *n.s. fomes, ex fungis betularum præparatus*, fnöske.
Niwsekatta i samen almats matte orrot, *fomite Lappo carere nequit*. **Niwsekit barkotet**, *fomitum lixivium & cortice macerando præparare*, barka fnöske.
- NJÄLKAN**, **njälkai & njälkast**, *adv. cursim, cursu aliquatenus veloci*, något fort, i lunk.
Njälkast wuejet, *cursu aliquantum incitato vehi eqvo vel alio animali vectario*, köra i lunk.
- NJÄLKESTET**, *v.n. paulisper currere, gradu aliquantum properante & incitato incedere*, löpa litet smått, lunka.
- NJÄLKESTEJE & njälkes**, *qui eundo aut currendo aliquantum properat*, den som smålöper eller lunkar. **Njälkes herke**, *rangifer vectarius, qui non est plane ob tarditatem gressus rejiciendus*.
- NJÄLKASTATTET**, *v.a. facere ut quis non nimia tarditate utatur in gressu, verum properet & paulisper currat*, laga att en

²⁰⁷ vissla

²⁰⁸ plocka löss ur håret

- smålöper eller lunkar. **Herkeb njålkastattet**, *rangiferum vectarium incitare ad currendum & properandum*.
- NJÅLOT**, *v.a. lingere*, slicka. **Piädna le kareb njålom**, *canis patinam linxit*, hunden har slickat fatet. Även **meseb njålöt**, *vitulum parere*, kalva. **Njålöstet**, *dimin.* litet slicka. **Piädnakeh njålöstin alde farjesit**, *canes vulnera ejus lingeant*. **Njålogåtet & njålojet**, *lingere incipere*, begynna att slicka. Finska: ”nuollen”, *lingo*.
- NJÅLOJE**, *lingens, lambens*, den som slickar. Även **mese njåloje aldo**, *rangifer fæmina vitulos pariens quotannis*, en renko, som årligen bär kalvar.
- NJÅLOLTAK**, *n.s. res aliqua, quæ pecudibus datur, ut illam lingant*, sleke, för boskap.
- NJÅLOM**, *n.s. linctus*, slickande.
- NJÅLOTET**, *v.a. frequ. id. qu. njålöt*.
- NJÅMKELET**, *v.a. facere ut aliquid cohæreat, conglutinare*, fästa ihop, klistra tillsammans. **Njåmkeli papareb akti**, *papyrus conjungebat*. **Njåmkelastet**, *dimin.* litet hopklistra.
- NJÅMKETET**, *v.n. adhærere, adhærescere*, fastna vid, hänga vid. **Akti njåmketet**, *cohærere*, sitta ihop.
- NJÅMKOS**, *n.a. qui facile adhærescit*, som lätt fastnar vid. **Njåmkos ko tarwe**, *ut pix, tam facile adhærescens*.
- NJÅMOT**, *v.n. idem quod njåmketet*. Även *sequi, sectari*, följa efter. **Mijit njåmoi**, *nos secutus est sponte sua*, han tog sig för att följa med oss. Även *amplecti*, omfamna, omfatta. **Njåmoi tjåpoti**, *collum amplexus est. It. de morbis epidemicis & contagiosis*, säges ock om smittosamma sjukdomar, som genom smitta går man ifrån man. **Njåmostet**, *dim.* litet fastna vid, m.m. **Watnasi njåmosti, ja taina kajoi häggabs**, *cymbam prehendebat manibus, atque ita vitam conservabat*. **Njåmogåtet & njåmotatjet**, *adhærescere incipere, amplecti incipere*, begynna att vidhänga, att omfamna, m.m.
- NJÅMOTET**, *v.a. frequ. amplecti*, omfamna.
- NJÅPETAK**, *Austr.* se **njuopetak**.
- NJÅPTJOT**, *ope manuum pedumque simul scandere malos, arbores vel in alia ejusmodi loca ardua*, klänga sig upp med händer och fötter. **Muorab njåptjot**, *arborem scandere*, klänga sig upp i träd. **Njåptjostet**, *dim. celeriter scandere*, hastigt kliva upp. **Njåptjogåtet**, *incipere scandere*, begynna att kliva upp.
- NJÅRITET**, *v.n. defluere*, avlöpa, rinna bort. **Tjatse njårit**, *aqua defluit*, vattnet rinner av. **Njåritastet**, *dim.* **Njåritatjet**, *inchoat*, begynna att avrinna. Jmf. **tsåkot**.
- NJÅROT & njårotet**, *v.a. sensim stillando & quasi colando infundere*, sakta gjuta, sila. **Njåro tjatseb karai**, *aquam in vas infunde*, gjut vattnet i kärlet.
- NJÅTS**, **njåtse line**, *focale, halsduk*.
- NJÅWET**, *Austr.* se **njuowet**.
- NJÅUKE**, växtnamn, *ranunculus aquatilis*, på västerbottniska ”abborrgräs”, ”gäddgräs”²⁰⁹.
- NJÅWSO**, se **njous, njuows**.
- NJÅBLOT**, *v.n. parere vitulum*, kalva. **Aldo meseb njåbloi**, *rangifer fæmina vitulum peperit*. **Njåblogåtet**, *incipere vitulum parere*, begynna kalva.
- NJÅD**, **njåda**, *n.s. angustia, fortuna adversa*

²⁰⁹ troligen en sorts nate

- versa*, nöd, trångmål. **Njäden leb**, *angustia premor*, jag är i nöd. **Njäda palen**, *in casu necessitatis*, i nödfall. **Njädats**, *dimin.* liten nöd.
- NJÄDALATS**, *n.a. indigus auxilii sive opis*, nödställt, nödlidande. **Puore le njädalatjeb wekketet**, *opem ferre illi, qui indiget, bonum est atque honestum.*
- NJÄDASTEM**, *n.s. inopia, indigentia*, torftighet.
- NJÄDASTET**, *indigere, opus habere*, ha av nöden, tarva. Även *angustia premi penuriaque*, vara i nöd och trångmål. **Njädistowet**, *detsamma.*
- NJÄGGESTET**, *v.n. per loca decliva traha vel alio idoneo instrumento sedens descendere*, sitta och åka utför backar.
- NJÄKET**, *v.n. de piscibus dicitur, dum in illis locis congregantur, ubi ova gignent ludentque*, säges om fisk, när han samlar sig på de ställen, där han skall leka. **Njäkeje qwele** eller **njäkem qwele**, *pisces in dictis locis congregati*, samlad lekfisk.
- NJÄKERM**, *n.s. se nekke.*
- NJÄKETET**, *v.a. somniare*, drömma. **Maite le todn njäketam?** *quid somniasti?* vad har du drömt? **Njäketastet**, *dimin.* litet drömma. **Njäketastib tollin, ib tast talle**, *olim paululum somniabam, nunc vero nihil.* **Njäketatjet**, *somniare incipere*, begynna att drömma. Finska: ”nucka”, sova.
- NJÄKETEJE**, *somnians*, den som drömmer.
- NJÄKETEREM**, *ipse actus somniandi*, drömmande.
- NJÄKO**, *n.s. somnium*, dröm. **Njäkon wuoidnib attjeb**, *pater mihi in quiete visus est.* **Njäkoit suptsetet**, *somnia narrare*, berätta drömmar. **Njäkoit tjälgestet**, *somnia interpretatione explicare*, förklara drömmar. **Njäkoit njäketet**, *somniare*, ha drömmar. Finska: ”näko”, *visio.*
- NJÄKOK**, *qui sæpe & multa somniat, cui, quæ futura sunt, in quiete videntur*, den som drömmer, om vad som skall ske. *Obs. magos & veneficos illos habent Lappones, qui vera & futura somniant.* Jmf. **näite.**
- NJÄLDASET**, *v.n. se nawalet.*
- NJÄLDET**, **njäldestet**, *se nawetet.*
- NJÄLET**, *v.a. deglutire, devorare*, svälja, sluka ner. **Piäbmob njälet**, *cibum deglutire.* **Njälestet**, *dimin.* litet svälja. **Njälegåtet & njälajet**, *deglutire incipere*, begynna att svälja ned.
- NJÄLATAK**, *n.s. fauces, gula*, svalg, strupe. Även *caput sive summitas cataractæ*, strömhuvud. Jmf. **luspe.**
- NJÄLANJE & njälatakes**, *n.a. vorax*, glupsk.
- NJÄLATALLET**, *v.p. devorari*, uppslukas.
- NJÄLETET**, *v.a. deglutiendum præbere, facere ut quis deglutiatur*, låta svälja. Även *devorare*, svälja ner.
- NJÄLAHAH & sis-njälahah**, *intestina*, inälvor. Apg. 1:18.
- NJÄLEM**, *n.s. deglutitio*, sväljning.
- NJÄLEJE**, *deglutiens*, sväljare.
- NJÄLO**, *n.s. detsamma som njälatak.* Även **njälo, njälok**, *adj. deglutitus*, nersvald. **Hauk njälo**, *piscis, quem devoravit lucius*, en fisk, som en gädda har slukat.
- NJÄR, njära**, *n.s. genæ, mala*, kind, kindben. **Njära-bakko**, *maxilla*, kindben. Även *homo*, människa. **Mådde njärah**, *multi homines*, många människor. **Muttem**

- njär**, *quidam, non nemo*, en människa, en viss man.
- NJÄRATEBME**, *n.a. impudens, qui os non habet, qui perfricatæ est frontis*, skamlös, oförskämnd.
- NJÄTKET**, *v.a. de canibus, se invicem mordentibus ita, ut dentibus cohæreant*, säges om hundar, när de biter sig fast med varandra
- NJÄTSEK & njäts**, *n.s. crus*, skenben, smalben. **Njätsekeb tåjet**, *crus frangere*. **Njätsekit kättejelet**, *tentare crura, i.e. uter alteri prævaleat eundo aut currendo*, försöka vilkendera är snabbare, att gå eller springa.
- NJÄTSES, njätset**, se **njetses** etc.
- NJUÖNE**, se **njuone**.
- NJÖIKOT**, *v.n. stridere*, gnissla. *Austr.*
- NJÖIKOM**, *n.s. stridor*, gnisslande.
- NO**, *adv.* se **kalle**. *Cum suffixo pronom.* **nose, note, nomi, nosli**. **Nomi tietebe**, *probe scimus*. **Note mai toiwoh**, *putas quidem*, du menar väl så, etc.
- NOFFA**, *n.s. nodi articulorum digitorum*, knogar på fingrarna. Även **juolke noffa**, *nodus articuli plantæ pedis*, fotknöl.
- NOFFAI & noffajes**, *n.a. cui magni sunt articulorum nodi*, den som har stora knogar, eller stora leder.
- NOFFEL**, *n.s. titio*, brand, eldbrand.
Noffelats, *dimin.*
- NOIBETET**, *v.n. claudicare*, halta, linka.
- NOISO**, *pisces solito majores ita appellat*, så kallas stora fiskar.
- NOKKET**, *v.n. finiri, consumi*, bli allt²¹⁰, ändas. **Peiwe nokka**, *dies finitur sive præterit*, dagen ändas. **Piäbmo nokka**, *cibus consumitur*, maten blir all²¹¹. Även *obdormiscere*, somna. Även ibland *mori*, dö, *sæpius tamen de brutis & bestiis, quam de hominibus*, säges om kreatur och djur. **Nokkestet**, *dimin. obdormiscere*, somna. **Nokkestam lijeb**, *obdormiveram*, jag hade somnat in. **Nokkegätet**, *incipere consumi*, begynna att bli allt. **Wina nokkegäta**, *vinum incipit deficere*. **Famoh muste nokkegäteh**, *vires mihi deficere incipiunt*.
- NOKKEM**, *n.s. finis*, ände. **Nokkemeb adna**, *finem habet*, det har slut. **Algo ja nokkem**, *initium & finis*, början och slutet. **Puore nokkem lakeb adnet**, *bonum habere exitum*, ha en lycklig utgång. **Saloges nokkem lakeb ådtjot**, *mortem occumbere beatam*, dö saligt. **Nokkematta & nokkemapta**, *privativ. cas. absque fine, infinite*, utan ände.
- NOKKESTASTET**, *v.n. quasi diminutivum diminutivi nokkestet*, se ovan **nokket**, *paulisper obdormiscere*, litet insomna. **Nokkestatjet**, *incipere obdormiscere*, begynna att somna in. Finska: "nuckun", jag sover.
- NOKKETET**, *v.a. atterere, terere*, förnöta, förslita. **Karwoit nokketet**, *atterere vestimenta*, förslita kläderna. **Nokketastet**, *dim.* litet förslita. **Nokketatjet**, *inchoat*, begynna att förslita.
- NOKKETEM**, *n.s. tritus*, nötning.
- NOKKETATTET**, *v.a. facere ut quid atteratur*, låta förnöta.
- NOKKOM & nokkum**, *n.a. tritus*, försliten. **Nokkom kapte**, *tunica trita*, en förnött rock. *It. & quidem sæpissime, qui aliqua re exhaustus est*, den som är utblottad på någonting. **Aptsa leb nokkom**, *plane exhaustus sum*. **Peudnikist leb nokkom**,

²¹⁰ ta slut

²¹¹ slut

- pecuniis exhaustus sum, pecuniæ meæ exhaustæ sunt*, mina penningar är alla.²¹²
- NOKKOTEKE, nokketeke**, *n.a. infinitus*, oändlig. Jmf. **ikkates**.
- NOLJO**, se **nolpo**. Finska: ”nuljus”, *ineptus*.
- NOLKELET**, *v.a. paululum dare, munera minuscula offerre*, giva litet och små gåvor. **Nolkelastet**, *dimin. id.* **Alo nolkelasti munji**, *mihi semper aliquid quantumvis exiguum dabat*, han gav mig alltid något smått.
- NOLLOK**, *n.a. allectus*, lockad. **Ko nollok le sodn**, *imbecilli consilii & facilis est, qui pelliciat*, han är som en tok och låter förleda sig till allting.
- NOLLOTET**, *v.a. allicere, pellicere*, locka. **Nollotet etjes kâik**, *ad se allicere*, locka till sig. **Manait nollotet**, *pellicere infantes*. **Nollotet suddoi**, *ad peccandum allicere sive seducere*, locka och reta till synd. **Nollotastet**, *dimin.* litet locka. **Nollotatjet**, *pellicere incipere*, begynna att locka. Jmf. **leppetet**.
- NOLLOTEJE**, *pellax, illex*, den som lockar och retar, lockfågel. **Nollotem** & ibland i teologin sammandraget **nollom**, *illecebra, pellacia*, lockande, tubbande.
- NOLLOTATTET**, *v.a. pelliciendum curare, facere ut pelliciat*, låta locka eller tubba, så laga att en blir lockad.
- NOLPO**, *rangifer sine cornibus, cujus cornua decidere*, en ren utan horn. **Nolpo påtso**, detsamma. *Dicitur etiam de vaccis, capris & ovibus, e.gr. nolpo kusa, vacca cornubus carens*, en hornlös ko. Även **nolpo adj. obtusus**, trubbig. **Nolpo såbbe**, *baculus extremitate obtusa*. **Nolpo saite**, *hasta sive lancea minus acuta*, ett ovasst och trubbigt spjut.
- NOLPOT**, *adv. sine cornubus*, utan horn.
- NOLSATET**, *v.a. ferire, illidere*, stöta, stöta emot. **Kedken wuost juolkeb nulsatet**, *pedem ad lapidem allidere*, stöta foten emot en sten. **Nolsatastet**, *dimin.* litet stöta.
- NOLSATEM**, *n.s. illisus*, stöt.
- NOMMET**, *v.a. fascinare, incantare*, förtjusa, förtrolla. **Kä le tijeb nommem?** *qui fascinavit vos?* Gal. 3:1.
- NOMMEM**, *n.a. fascinum, incantatio*, förtjusning, förtrollande.
- NOMPO**, *qui auribus est præcisis*, den som har avskurna öron. Jmf. **nappa**. **Nompot**, *adv.* med avskurna öron.
- NOPPO**, detsamma som **nompo**. *It. de avibus, quibus caudæ sunt breviores*. Säges ock om fåglar, som har kort svans. **Noppot**, *adv. idem*.
- NOPPESTET**, se **nappet**.
- NORJE**, *Norvegia, Norge*. **Norjes**, *adj. Norvagicus*, norsk. **Norjes ålma**, *Norvagus*, en norsk man. **Norjes qwele**, *piscis Norvagicus*, norsk fisk. Jmf. **wuona**, **wuonak**.
- NORTETET & nortotet**, *v.a. impingere, offendere*, stöta emot, stöta. **Nortetastet**, *dimin.* **Nortetatjet**, *inchoat.* Jmf. **nolsatet**.
- NORTETEJE**, *qui impingit*, den som stöter emot. Även *pulsans*, den som stöter på.
- NORTETEM & Austr. nortes**, *illisus*, stöt.
- NORTO-KEDKE**, *lapis offendiculi*, stöttesten. *Theol.*
- NOUWET**, *v.n.* se **nuwet**.
- NUBBE, nubbad**, *Boreal.* se **mubbe** etc.
- NUESKE**, *n.a. sordidus*, osnygg.

NUETTE, *sagena piscaria*, not.

NUFFEL, se **noffel**.

NUFT, i Åsele, se **nau**.

NULLET, *v.n. murmurare, obstrepere*, knota, knorra. **Nulla muina**, *rixatur mecum*, han ännar med mig. **Nullegåtet**, *obstrepere incipere, incipere murmurare*, begynna att knota och knorra. **Sagga saggabi nullegåti**, *magis magisque cœpit obstrepere*.

NULLEJE, *obstrepens, murmurans*, den som knotar eller knorrar.

NULLEM & nulloom, *n.s. murmuratio, altercatio, contentio*, knot, knorr.

Nullomen wana, *sine murmuratione*, 1 Pet. 4:9.

NULTJET, se **niultjet**.

NUMMET, se **nommet**.

NUMMER, *n.s. nota arithmetica*, siffra.

NUOKA & nuokes, *adv. satis*, nog. **Nuokes le**, *satis est, sufficit*, det är nog. **Nuokab leb wuordam**, *satis diu expectavi*, jag har nog länge väntat. **Nuokes pednikist**, *satis pecuniæ*. **Aiwe nuokes**, *satis multum, sufficienter*, tillräckligt, alldeles tillfyllest. Sammansatt adj. **Onuokas**, *indignus*, ovärdig, oskicklig. **Onuokas almats**, *homo indignus sive ineptus*, en oartig människa. **Onuokeswuot**, *subst. displicentia, indignitas*, obehaglighet, oanständighet. **Onuoastem**, *indignatio, dum quis aliquid ægre fert*, misshag. Härav det sammansatta verbet **onuokestet**, *ægre ferre, fastidire*, ej tycka om, ha leda till. **Sodn onuokesti tabb**, *istud ei displicebat*, det tyckte han ej om. **Onuokestastet**, *dimin.* litet förtryta. **Onuokestatjet & onuokestatsgåtet**, *incipere fastidire sive ægre ferre*,

begynna att tycka illa om. **Onuokestatja talle mab autebut le mainom**, *jam incipit fastidire quod antea laudavit*.

NUOKAHET, *acquiescere in aliqua re, contentum esse*, vara nöjd med, åtnöja sig. **Ib tabb nuokahe**, *in ista re non acquiesco*. **Nuokahab pednikit, maite leb ådtjom**, *contentus sum pecuniis, quas accepi, nec ulterius quidquam experto*, jag är nöjd med de penningar jag har fått. **Nuokahastet**, *dimin.* **Nuokahatjet & nuokahatsgåtet**, *incipere contentum esse sive acquiescere*, begynna att åtnöja sig med.

NUOKAHATTET, nuokahaddet, *frequ. id.*

NUOLET & nuollet, *v.a. solvere, dissolvere*, lösa lös, lossa. **Tjuolmeb nuolet**, *nodum solvere*, lösa upp knuten. **Karwoit nuolet**, *veste se exuere*, kläda av sig. **Nuolestet**, *dimin.* litet upplösa. **Nuolegåtet**, *solvere incipere*, begynna att lösa. **Baddeb nuolegåti**, *vinculum cœpit solvere*, han begynte att lösa löst bandet.

NUOLETET & ibland nuolletet, *v.n. frequ. veste se exuere*, kläda av sig. **Nuolete ruobi**, *exue te citius veste*. **Nuoletastet**, *limin.* **Nuoletastib**, *veste me festinanter exuebam*, jag klädde av mig i en hast, kastade av mig kläderna. **Nuoletatjet & nuoletatsgåtet**, *incipere exuere*, begynna att avkläda. **Ko li nuoletatjemen**, *cum veste se exueret*.

NUOLEJE, nuolleje, *solvens*, den som löser.

NUOLEM, nuollem, *n.s. solutio*, lösande.

NUOLETUM, *n.a. solutus*, upplöst. **Nuoletum le tjadnes**, *vinculum solutum est*.

NUOLOSET, nuolloset, *v.n. s.p. solvi, solutum ire*, upplösas, lossas. **Tjuolma nuolosi**, *nodus relaxatus est sive solutus*, knuten lossades eller löstes upp.

NUOLOSUM, nuollosum, *n.a. solutus*, upplöst.

NUOPE, orrom nuope, *n.s. levamen, laxamentum*, lindring, lisa, ro. Jmf. **najo**.

NUOPP, *Austr.* se **snuop**.

NUOR, nuora, *n.a. juvenilis*, ung. **Nuor ålma**, *vir juvenis*, ung man. **Nuor akka**, *uxor juvenis*. **Nuoreh peiweh**, *dies juveniles, juventa*, ungdomstid. **Nuora pale**, *detsamma*. **Nuori lakai takket**, *juvenem agere*, bära sig åt som en yngling. *Comparat. nuorab, nuoreb, junior*, den yngre. *Superl. nuoremus, nuoraimus, junissimus*, den yngste. **Nuorats**, *dimin. admodum juvenis, adolescentulus*, mycket ung. Finska: ”nuori”, *recens, juvenilis*.

NUORANET, *v.n. juvenescere*, bli ung. **Nuoranam leh todn autebist**, *juvenescere nunc videris*, du synes vara yngre än förut.

NUORAWUOT, *n.s. juventas*, ungdom. **Kitta nuorawuotestas**, *inde ab illis temporibus cum juvenis esset*, ända ifrån sin ungdom.

NUORETET, *v.a. Etjeb's nuoretet, se juniorem esse dicere, quam revera sit*, göra sig yngre, än man verkligen är.

NUORJO, *n. animalis amphibii, phoca*, säl. **Nuorjo nakke**, *pellis phocæ*, sälskinn.

NUORT, nuorta, *n.a. borealis*, norrländsk, i norr belägen. **Nuorta land**, *regio septentrionalis*, ett i norden beläget land. **Nuort ednam**, *detsamma*. **Nuorta taso**, *plaga septentrionalis*, norra kanten. Nuorta

manne, *hyperboreus*, norrlänning. **Nuorta kånno**, *fæmina hyperborea*, en norrländsk kvinna. **Nuorta naste**, *arctos, stella polaris*, nordstjärna. Även **nuort**, *subst. septentrio*, norden. **Nuorten leb**, *in septentrione sum*, jag är i norden. **Nuortet påtab**, *e septentrione venio*, jag kommer norrifrån. **Nuortas wuolgab**, *in septentrionem abeo*, jag far norrut. **Nuortelen**, *in plaga boreali*, på norra sidan. *Comparat. nuorteb*, längre i norr belägen, längre i norden. *Superlat. nuortemus & nuorteimus*, den nordligaste.

NUORTAK, *hyperboreus*, norrlänning.

NUORTATS, nuortats pele, *plaga borealis*, norra sidan.

NUORTEK, *adv. qua plagam borealem, a parte aquilonia*, norr omkring, på norra sidan om.

NUORTELE, *n.a. borealis, aquilonialis*, den norra. **Nuortel piägga**, *ventus boreas, aquilo*, nordanväder. **Nuortel alat**, *ventus ab occasu solstitiali spirans, caurus*, nordvästlig vind. **Nuortel lullat**, *cæcias*, nordostlig vind.

NUORTELEW, *n.a. id. quod nuortel*.

NUORTELEISNE, nuortelesne, *in loco septentrioni propriori*, längre i norden.

NUORTESETET, *lingua loqui hyperborea, dialecto hyperborea uti*, tala norrländska.

NUORTETET, *v.n. ire versus septentrionem*, gå norrut. **Nuortet nuortebes**, *ulterius in septentrionem eas*, gå längre norrut. Även *in septentrionem transportare*, föra norrut. **Nuortetastet**, *dimin.* ställa kosan litet längre i norr.

NUOSKES, se **njuoska**. Finska: ”nuosca”, *humidus, madidus*.

NUOTTE, se **nuette**. Finska: ”nuotta”, *detsamma*.

NUOTSJO, *focus ex duobus truncis super se invicem dispositis, igne subjecto, factus*, eldstad, stockeld av 2:ne stockar, som lägges ovanpå varandra. I Västerbotten: ”nening”, *detsamma*.

NUOW, *adv. ita, så, så där*. **Takka nuow**, *fac isto modo*, gör på det sättet. **Idtji wastete nuow jalla nau**, eller **nuow nau** (utan **jalla**) *nihil plane respondebat*, han svarade alldeles ingenting, varken så eller så. Jmf. **nau**.

NUOWE & nuöwe, *stupa*, blånor. **Nuowist**, (*scil. takkatum*) *stupeus*, av blånor.

NUOWTE, *adv. isto modo*, på det sättet. Jmf. **naute**.

NURJO, se **nuorjo**.

NUSK, se **niwsek**.

NUTA, se **nauta**.

NUTEK, *calcei, quos e pellibus pedum sive crurum rangiferorum conficiunt*, lappskor av ren-benlingar. Jmf. **kambas, kallok**.

NUWET, *v.n. murmurare, fremere*, gny, braka. **Tållå nuwa**, *ignis murmurat*, elden gnyr. **Piägga nuwa**, *ventus fremit*, vädret²¹³ susar. Jmf. **låset, jutset**.

NUW, **nuwa**, *n.s. fragor, fremitus*, gny.

NÅDE, *n.s. onus*, börda. **Losses nåde**, *onus grave*, tung börda. **Nåde herke**, *rangifer clitellarius*. **Nådeb qweddet**, *onus portare*, bära bördan. **Nådats**, *dimin.* en liten börda.

NÅDAHET, *sarcinas componere & constringere*, binda och lägga ihop bördor, bylta ihop. *Austr.*

NÅDOTET & Austr. nådetet, *v.a. onerare*,

sarcinam imponere, lägga bördan på, belasta. Även **nådeb nådotet**, *onus dorso subire*, taga bördan på sig. **Nådotastet**, *dimin.* litet belasta, m.m. **Nådotatjet**, *incipere onus suscipere, etc.* begynna att taga på sig bördan, m.m.

NÅDOTUM, *n.a. oneratus*, betungad.

NÅDDO, *n.s. glomus*, nystan. **Laige nåddo**, *glomus fili*, garnnystan.

NÅDDOTET, *v.a. glomerare*, nysta.

Nåddotastet, *dimin.* **Nåddotatjet**, *inchoat.*

Nåddostet, *Austr.* *detsamma & nåddosjet.*

NÅGGET, *v.a. colligere, comparare*, samla ihop. **Njuotetemin någga maitek**, *frugalitate & parcimonia saltem aliquid colligit*, han samlar alltid litet smått, genom sin sparsamhet. **Någgestet**, *dimin.* **Någgegåtet**, *inchoat.* begynna att samla ihop litet smått.

NÅITE & nåide, *veneficus*, trollkarl, spåman.

Stuora nåite, *veneficii peritissimus*, en stor trollkarl. **Nåitats**, *dim.* en liten spåman. Finska: ”noita”, *detsamma*.

NÅITASTALLET, *v.n. veneficiis uti, magicas tractare artes*, bruka trolleri. Även *de veneficiis se jactare*, skryta om att man kan trollo. **Nåitastalleje**, *particip. qui istud facit*, en som brukar trolldom, eller ock skryter om sin trollkonst.

NÅITASTALLEM, *n.s. incantatio*, trolldom.

NÅITES, *n.a. ad incantamenta & veneficia pertinens*, det som hör till trolldom och häxeri. **Nåites pargo**, *factum veneficio præstitum*, häxeri. **Nåites ålma**, *veneficus*, häxare, spåman. **Nåites did**, *ritus magicus*. Sammansättn. **nåiteswuot**, *subst. præcantatio*, svartkonst.

²¹³ vinden

NÄITOT, *veneficiis uti*, trollda. **Näitostet**, *dimin.* **Näitogåtet**, *fascinare incipere*, begynna bruka trolleri.

NÄITOM, *n.s. præcantatio*, häxeri. **Näitomin tåmetet**, *veneficiis uti*, fara med spådom.

NÄITOTET, *v.a. frequ. idem quod näitot, fascinare*, förtrolla. Även *Opem magi cujusdam sive venefici expostulare, aliquem ad fascinandum inducere*, anlita någon att spå. **Näitoti såmes näiteb**, *mago cuidam, ut veneficio uteretur, persvasit*, han övertalade en spåman att bruka svartkonst.

NÄITOTEM, *n.s. fascinum*, förtrollande.

NÄK, *n.a.* se **neure**. *Comparat.* **nåkenob**, sämre. *Superlat.* **nåkenomus**, den sämste.

NÄKKESTET, *v.n. procidere, titubando labi, stupa, falla.* **Nåkkesti råggai**, *in foveam procidebat.* Även **nåkkestet**, *mori, dö.* *Dicitur de morte repentina.* **Nåkkestatset**, *dim.* litet stupa. **Nåkkestatjet**, *inchoat.* begynna att stupa.

NÄKKET, *v.n. finiri*, se **nokket**.

NÄKKETET, *v.n. obdormiscere*, somna, blunda. **Nåkketastet**, *dimin.* som hastigast slumra in. **Nåkketatjet**, *obdormiscere incipere*, begynna att slumra in. Se **nokkestet** etc.

NÄLFAHET, *v.n. conquinescere*, sitta och huka. *Sæpissime de avibus dormientibus dicitur.* Jmf. **krognahet**.

NÄLLOTET, se ovan **nollotet**.

NÄLT, *n.s. collis minor, figura rotunda*, en liten kulle, en liten rund backe. **Nältats**, *dimin.*

NÄPPA, se **nuopp**.

NÄRATET, *v.n.* se ovan **jåketet**.

NÄRRES, *coxa, höft, roben*²¹⁴. *Austr.* **nårtse**,

detsamma. **Nårtsen wanka**, *morbus ischiaticus*, höftsjuka.

NÄRRET, *v.n. catervatim magnoque numero in unum locum congregari, catervatim & quasi vi quadam irrumpere*, dyna sig ihop, tränga sig in. **Närrestet**, *dimin.*

Närregåtet, *inchoat.* begynna att packa sig ihop.

NÄSTET, *Boreal.* se **nastetet**.

NÄTTAHET, *v.n.* se **nålsahet**. *De avibus dormientibus dicitur*, säges om fåglar, när de sitter och sover.

NÄBNE, se **nabdne**. Även **näbna** & *Austr.* **näbno**, *jussum, ordinatio*, befallning, förordnande. *Boreal.* **tsekkes**, detsamma. **Näbn-ålma**, *ordinator.*

NÄBNET, *v.a. ordinare, edicto fieri jubere*, förordna, befalla. *Boreal.* **tsekkotet**.

NÄJET, **näjestet**, se **najet**, **najestet**.

NÄKKI, se **nik**.

NÄKO, **näketet**, se **niäko**, **niäketet**.

NÄKTSE, *adv. valde*, högelingen. **Näktse mårak**, *valde iracundus*, ganska ond. **Näktse puore**, *valde bonus, haud parum bonus*, ganska god, ej litet god. I Arjeplog.

NÄLI, *adv.* se **nale**.

NÄLKE, *fames*, hunger. Se **nelge** etc.

NÄLOT, *v.n. hebescere*, bli slö och ovass.

Nipe näloi, *culter factus est hebes.*

NÄLOS, *n.a. hebes, obtusus*, ovass, slö.

NÄNNET, *v.a. corroborare, confirmare*, härda. Jmf. **nannos**, **nannotet**.

NÄPO, *rapa, rova.* *Dimin.* **näpots**, en liten rova. Jmf. **naura**.

NÄPAT, *nepos ex sorore*, systerson. *Cum suffixo pron.* **näpam**, *mi nepos*. Finska: "nepa", detsamma.

²¹⁴ höftben

NÄPEL, näpok, *n.a. cupidus, avidus*, begärlig efter. **Näpel leb tassan**, *ejus rei cupidus sum*, jag är begärlig därpå. **Näpok laipai**, *cupidus panis*.

NÄRA, *mala*, kind. Se **niära**.

NÄROT, *v.n. hebescere*, bli slö och ovass.

Aksjo näroi, *securis facta est hebes*.

Närostet, *dimin.* bli litet ovass. **Närogåtet**, *incipere hebescere*, begynna att bli slö.

Nipe närogåta, *culter incipit hebescere*, kniven börjar bli ovass.

NÄROM, *n.a. hebes*, ovass. **Närom swerde**, *gladius hebes*.

NÄROTET, *v.a. hebetare, aciem ferri obtundere*, göra slö och ovass. **Ale närote aksjob**, *noli hebetare securim*.

NÖRTO, *n.s. fædus*, förbund. Se **litto**.

NÖRTOTET, *fædus inire*, göra förbund. Jmf.

littotet. Även *vovere, fide data spondere*, fullt och fast lova, försäkra.

O.

O! *Interj. o! o! ack!* **O! Jubmel**, *o! Deus, o!*

Gud. *Obs. o vocibus præfixum sæpe respondet τὸ ο negativo Svecano, o, i början på orden, är ofta ett nekningsord, liksom i svenskan, t.ex. oailes, non sanctus, profanus, ohelig. Euphoniæ caussa interdum additur n, ut onailles, detsamma. Jmf. ailes. Oialeswuot, impietas, ohelighet. Oailestet, profanare, ohelga, etc.*

OASTO, *n.s. incommoditas temporis, quando non vacamus*, otid, när man ej har tid.

Oaston leb talle, *nunc non vaco*, jmf **asto**.

OAUKOK, *n.a. inutilis*, onyttig. **Ogagn**, detsamma.

OBLO, *n. insecti, fucus*, humla. I Nya Testamentet på samiska förklaras "honung" med **oblon wuoi**. *Sic metsen oblon wuoi, mel silvestre*, Matt.

OBÅDD, *n.a. peregrinus*, främmande. **Obådd påtsoh**, *rangiferi peregrini sive alieni*, främmande renar, andras renar.

ODDO, *n.s. cicatrix*, ärr. **Jutte oddo le, hawe le te orrom**, *quoniam cicatrix est, fuit vulnus*. **Oddok & Austr. oddek**, *adj. qui accepit cicatrices*, den som har fått ärr, ärrig.

OFEDDEN, *pupillus*, omyndig. **Ofedden manah**, *pupilli*, omyndiga barn.

OGAGN, *n.a. inutilis*, oduglig. **Ogagn ålma**, *vir nullius frugis*, jmf. **gagne**.

OHM, *n.s. fama, rumor*, rykte. **Ohm manna to pira**, *fama de te fert*.

OJAKKO, *n.s. incredulitas*, otro, se **jakko**.

OJALGES, *n.a. iniquus, non planus*, oslät. Se **jalges**.

OJAMES, *n.a. immortalis*, odödlig.

OIBOT, *certare*, kämpa. **Mon leb oibom puore oibomeb**, *certavi bonum certamen*, 2 Tim. 4:7. **Oibostet**, *dim.* litet kämpa. **Oibogåtet**, *incipere certare*, begynna att kämpa. Jmf. **faggatet**.

OIBOJE, *certans, qui certat*, kämpe.

OIBOM, *n.s. certamen*, kamp.

OJEBD, *n.a. inæqualis*, olik. Se **jebd**.

OISOT, *v.a. vincere*, vinna, övervinna. **Sodn oisoi mo**, *vincebat me*. Även **Ib oiso qweddet**, *non valeo portare*, jag orkar ej bära. Jmf. **aibmotet, makset**. **Oisostet**, *dimin.* **Oisogåtet**, *inchoat.* begynna att övervinna, m.m.

OITET, *v.a. devincere*, övervinna. **Wai lulime oitet**, *ut vincamus*. **Oitestet**, *dimin.* litet övervinna. **Oitegåtet**, *incipere*

- devincere*, begynna att övervinna. Även *occidere*, dräpa.
- OITATALLET**, *v.p. vinci*, övervinnas, bli övervunnen. **Katte abma oitatallah**, *cave ne vincaris*.
- OITO**, *adv. adfir. Die li oito naute, ita quidem erat*, det var så. Även *forte*, till äventyrs. **Jus oito pata**, *si forte venerit*, om han till äventyrs kommer. Även **oito kus**, *interrog. Oito kus sodn kalka pätet? num veniet (subintell. ut fama fert)* är det sant, att han skall komma? Även *tamen*, dock, likväl. **Takkai oito naute**, *fecit tamen ita, (quod vix credideram)* han gjorde dock så, emot all förmodan. **Påti oito**, *venit tamen, præter nostram expectationem*, han kom likväl, fastän vi ej trodde det väl.
- OKAUNES**, *n.a.* se **kaudnes**.
- OKERES**, *okerok, n.a. caritatis expers*, kärlekslös. Se **keres**. **Okereswuot**, *subst.* okärlighet.
- OKIERDIES**, *impatiens*, se **kierdies**.
- OKITOKES**, *ingratus*, otacksam.
- OKULLOGES**, *inobediens*, olydig. Se **kulloges**.
- OLAW**, mansnamn *Olaus*, Olof.
- OLJO**, *n.s. oleum*, olja. **Oljo muora**, *oliva olea*, oljeträd²¹⁵. **Metse oljo-muora**, *oleaster*, vild-oljeträd, Rom. 11:24
- OLJAJES**, *n.a. oleosus*, oljaktig.
- OLJOPAJ**, *oljopaja, oleum lauri*, lagerolja.
- OLYKKO**, *n.s. infortunium, fortuna adversa*, olycka. Jmf. **lykko**.
- OLYKKOLATS**, *n.a. infortunatus*, olycklig.
- OLÄRDEK**, se **lärd**.
- OMAK**, *n.s.* se **waiwe, muode, pargo, kråse**.
- OMAKET**, *v.a.* se **waiwetet, pinetet**.
- OMAKES**, *n.a. subnubilus, turbidus*, mulen. **Omakes talke**, *tempestas nubila*. Jmf. **palwes**.
- OMASSE**, *n.a. varius, varii generis*, åtskillig. **Omasse almatjeh taggo waseh**, *varii generis homines illic prætereunt*. **Omasse slajest**, *ex vario genere*, av åtskilligt slag. Sammansättn. **omasse-lakats**, *detsamma*. **Omasse laka** eller **omasse lakai**, *adv. varie, vario modo*, på åtskilligt sätt. **Omasse lakai almats wieso**, *varie vitam agunt mortales*.
- OMATTANJE**, **omatteles**, se **mattak, matteles**.
- OMERKOS**, *n.a. inscius, inconsultus*, ovetande. **Aptsa le sodn omerkos tassan**, *istius rei plane inscius est*. **Omerkoswuot**, *subst. ignorantia, inscitia*, okunnighet. **Omerkoswuotest takket**, *ex inscitia facere*. **Omerkoslaka**, *adv. ignoranter*, av okunnighet
- OMEUDA**, *n.a. imbecillus, infirmus*, svag, ohäv²¹⁶. **Omeuda mana**, *infans infirmus & debilis*.
- OMÅGA**, *pusio, pusiola*, övermaga²¹⁷, barn.
- OMÅRRES**, se **osmures**. Jmf. **morres**.
- ONALES**, *n.a. malus*, elak, se **nales**. **Onales smak**, *sapor ingratus*.
- ONUOKAS**, **onuokestet**, se **nuoka**.
- ONÅPPES**, *n.a. imperitus*, okunnig. **Onåppes käinoi**, *viæ imperitus*, okunnig om vägen.
- OPET**, **opetak**, *n.s. pix vento cumulata*, snödriva. *Cumulatus, acervus*, en hög.
- OR**, *n.s. tintinnabulum*, bjällra, se **kålk**.
- ORAJANES**, *incuriosus, imprimis rei familiaris*, vårdslös, obeställsam. Se **rajanes**. **Orajaneswuot**, *incuria*, vårdslöshet.

²¹⁵ olivträd

²¹⁶ oduglig, dålig

²¹⁷ omyndig person; det latinska ordet "pusio" betyder "liten gosse"

ORBES, *culicum species*, i Västerbotten ”knort”, ett slags myggor.

ORDNIG, *n.s. statutum, institutum*, beslut, inrättning.

OREKT, *orektes*, etc. se **rekt**, *rektes*.

OREID, *n.a. imparatus*, oberedd, se **reid**.

OROTES, *plural. orotaseh, animalia carnivora in genere, tam aves, ut vultures, accipitres, quam quadrupedantia, ut lupi etc.* rovdjur av allehanda slag, både djur och fåglar.

ORREK, *rangifer mas duorum annorum*, en två års gammal hanren. **Orrek wakko**, *septimana ante festum St. Bartholomæi*, veckan före Bertilsmässan.

ORRES, *mas*, hanne. *De omnibus bestiis dicitur, exceptis piscibus*, säges om alla handjur, undantagandes om fiskarna.

Orres påtso, *rangifer mas. Plural. orrah & orraseh*, hannarna.

ORROT, (*infinitiv. verb. anomal. leb*) *esse*, att vara. **Mon kalkab orrot to wänak**, *amicus tuus ero*, jag skall vara din vän.

Dicitur quoque in indicativ. orrob, maneo, jag förblir. **Tanne mon orrob**, *heic permaneo*, jag förblir här. **Sodn le orrom puorak ålma**, *probus ille fuit vir*, han har varit en god man. **Wai orrolime**, *ut simus*, att vi måge vara. **Orroje**, *particip. qui est vel manet*, den som är, den som förblir.

Ikkat orroje, *perpetuus, perennis*, beständig, stadigvarande. **Orron orroje**, *detsamma*. **Orrostet**, *dimin. litet vara*, förbli något litet. **Orrogåtet**, *esse aut manere incipere*, begynna att vara eller förbli.

ORROM & orro, *n.s. mansio, habitatio*, förblivande, beboende. **Orrob takkai tasa**,

heic cœpit permanere. Orro podda, tempus mansionis. Även **i orrob takak hålemest**, *quam maxime est garrulus*, han tiger aldrig. **Idtji pelkemest orrob takka**, *semper & continue rixabatur*, han trätte alltjämt. Även **orrom**, *essentia*, varelse. **Orromes kauto**, *respectu essentiae suæ*, i anseende till sin varelse. **Orrom nuope**, se **nuope**.

ORROJET, *v.n. cessare, desinere*, upphöra.

Orroji rasjotemest, *desinebat pluere*, det upphörde att regna. **Hålemest** eller **hålet orroji**, *desistebat loquendo*, han upphörde att tala. **Orrojastet**, *dimin. detsamma*.

ORROJEM, *n.s. cessatio*, uppehåll.

ORROTAKES, *n.a. essentialis*, väsentlig.

ORROTATTET, *orrodattet, v.n. habitari posse, idoneum esse aptumque ad habitationem*, kunna bebos, vara tjänlig att bebo. **I tat ädnam orrotatte**, *hæc habitari nequit regio*, detta landet kan ej bebos. Även **orrotattet & orrostattet**, *procrastinari vel in aliud tempus differri posse*, kunna uppskjutas till en annan gång. **I entsek orrostatte**, *periculum in mora est*.

ORROT, *orot, n.s. habitatio, mansionis locus*, vistande, tillhåll. **Orrot saje**, *locus commorationis*, tillhåll.

ORROTET, *habitare, commorari, manere*, vistas, förbli. **Landeb orrotet**, *terram habitare, in regione manere*, vistas i landet, kvarbliva i landet. **Orrotastet**, *dim. liten tid vistas*. **Orrotatjet**, *incipere commorari*, begynna att uppehålla sig.

Orroteje, *particip. commorans*, den som uppehåller sig.

ORT, *n. monetæ, Imperialis Danici*

quadrans, en fjärdedels norsk riksdaler.
Även Ort eller Skatte-Ort, *sexdecim oboli Svecani*, 4 skill. efter svensk räkning.

OS, *nidor*, os, se **tsiwna**. **Ositet**, se **tsiwnetet**.

OSMURES, *proprie, qui crapula laborat, item, qui alias se male habet*, den som har ont av rus, eller annars är ofrisk.

OSTAIKES, se **staiok**.

OSWARNES, *n.a. inexcusabilis*, oförsvarlig.
Även *insufficiens*, otillräcklig.

Oswarneslaka, *adv. modo inexcusabili*, oförsvarligt. Även *insufficienter*, otillräckligt.

OSÄDDOS, **osäddoswuot**, se **säddos**.

OTAMES, *indomitus*, se **tames**.

OTARBES, se **tarbes**.

OTÅREK, *n.a. effrenus*, ostyrig. **Otårek herke**, *rangifer effrenus sive freno reluctans*.

OWITTES, *n.a. incertus*, oviss. Se **wittes**.

OWUOKES, se **wuokes** etc.

OWÄNEK, *inimicus*, se **wänek** etc.

OWÄNES, *n.a. inutilis, minus aptus*, oduglig.
Motsats: **sjättes**.

P.

Literæ P & B in lingua Lapponica vix a se invicem differunt, non secus ac literæ D & T, K & G. Attamen, ut certa & constans habeatur ratio scribendi, in initio imprimis vocum utimur præcipue literis durioribus, T, K, P, idque tam in imitationem lingvæ Fennicæ huic maxime cognatæ, quam in conformitatem cum pronuntiatione Lapponum borealium.

PADDET, *v.n. glacie repleti*, se **baddet**, **badhat**, **badhes**. Härav **paddates & paddats**, *glacies fluviorum & rivulorum*

congelata & alte concreta, issvall i floder & bäckar.

PADDAT & paddok, *n.a. nauseam excitans, fastidium movens*, vämjesam, som förorsakar vämjelse. *Dicitur de fætidis & iis, quæ saporis sunt ingrati*. Jmf. **maikok**.

PADDETET, *v.a. Austr. elevare, attollere*, upplyfta, lyfta under.

PADHA, *n.s. unguentum ex pingvibus & resinosis præparatum*, en smörja av fett och kåda. I Västerbotten: "vallning".

Padhet, *dicto unguento ungere*, smörja. I Norrland: "valla".

PADNAHET, *v.a. Austr. veneno tollere, förgiva*²¹⁸. **Sälgin padnahet**, *veneno necare*, förgiva med förgift.

PADNE, *n.s. dens, tand*. **Adnete padnabt**, *tace, nebulo*, håll mun på dig. *Rixantium est*. I övrigt se **pane**.

PADNATALLET, *v.a. obtrectare*, baktala.

PADS, *pluma, pennæ*, se **bads**, **tålke**.

PADTJET, *v.a. irritare, reta, uppegga*. **Alet padtje manaitete mårari**, *ne ad iram provoke liberos vestros*. **Padtje so, wai wuolga tokko**, *persvade ei, ut illuc abeat*, övertala honom att fara dit. **Padtjestet**, *dimin.* litet uppegga. **Padtjegåtet**, *incipere irritare*, begynna att uppegga.

PADTJEJE, *incitans, irritator*, den som uppeggar eller retar. **Padtjem**, *subst. illecebra*, retelse. **Ådtjen padtjemest**, *ex illecebra carnis*.

PADTJETET, *frequ.* **padtjeteje**, **padtjetem**, detsamma som **padtjet**, **padtjeje**, **padtjem**.

PADTJE, **padtjetak** & *Austral.* **padtjetkenna**, *non incitatus sive instigatus*, oretad.

PADTJO, *n.s. morbus, sjukdom*. **Wina**

²¹⁸ förgifta

- padtjost puotsa**, *crapula laborat*, han är ölsjuk. **Matte padtjost puotsa? quo morbo affligitur?** vad sjukdom plågas han av? **Tai padtjoi le, maite ikto ådtjoi**, *ex verberibus hesternis ægrotat*, han har ont av de hugg, vilka han fick igår. Jmf. **maine**.
- PADWA**, *n.s. pars quædam truncorum quarundum betularum reliqua durior, ex qua manubria securum & malleorum, vel aliorum instrumentorum fabricantur, Norrlandicis björkljud, björksvall*.
- PAGGE**, *capistrum*, grimma. *Proprie capistrum rangiferorum*, grimma för renar. Även överfört **Konogasa pagge**, *pæna a magistratu inflictæ*, ett av överheten ålagt straff. Härav:
- PAGGOTET**, *v.a. capistrum sive frenum injicere*, betsla, lägga grimman på. **Herkeb paggotet**, *rangifero frena injicere*, lägga grimman på renen. **Paggotastet**, *dimin.* **Paggotatjet**, *inchoat.* begynna att betsla.
- PAGGO**, *n. avis, attagen, järpe. Boreal* säger **påggo**. **Paggots**, *dimin.*
- PAGKETET**, *v.n. tumere, intumescere*, svälla upp. Härav **pagkat**, *adj. tumens, ad intumescentiam pertinens*, som angår svullnad. **Pagkat wank**, *corporis intumescencia*, svällsjuka. Jmf. **panketet**.
- PAHA**, **pahast**, *adv. male, illa, ont.* **Pahast le puotsemen**, *graviter ægrotat*, han är illa sjuk.
- PAHA**, **pahas**, *n.a. malus, pravus*, ond, elak. **Pahas ålma**, *vir malignus*, en elak man. **Pahab takket**, *malefacere, malum perpetrare*, göra det som är ont. **Pahasi tjada**, *ingratiis, ex coactu*, genom tvång, emot ens vilja. **Paha nalek**, **pahas nale**, se
- nalek**, **nale**. *Comparat. pahab*, värre, mera ond. *Superl. pahaimus & pahamus*, den värste. Sammansättn. **pahaswuot & pahawuot**, *subst. malitia*, ondska. **Pahaslakats**, *aliquantum malus*, något elak. **Pahalaka & pahasikt**, *adv. male, illa*.
- PAHAK**, *n.a. invitus, non obsequens*, obenägen, den som ej bifaller.
- PAHAKES & Boreal. pahamihäs**, *diabolus*, den onde, jmf. **bewel**, *formula sæpissime est jurandi. Die li pahakes*, *diabolicum erat*, det var hin.
- PAHAST**, *adv. se paha. Pahast wieso*, *male vivit, it. male se habet*, han för ett elakt leverne, betyder också: han mår illa. **Pahast wiesoba kaskebska**, (*dual.*) *inimicissimi sunt*, de är stora ovänner. Finska: ”pahasti”, detsamma.
- PAHANET**, *v.n. depravari, deteriolem fieri*, bli sämre, förvärras. Finska: ”pehenen”, *deterior fio*.
- PAHASTALLET**, *reniti*, sträva emot, lägga sig emot. *Dicitur quando quis precibus alicujus non permovetur, neque quod alter cupit facit*, säges när man ej låter bekväma sig, att göra en annan till viljes. **Pahastalleje**, *particip. renites, qui invitus est*, den som är motsträvig, ovillig. **Pahastallem**, *subst. ipse actus, dum istud fit*, motsträvighet, ovillighet, obenägenhet.
- PAHETET**, se **wärretet**.
- PAHDET**, *adhærere*, låda vid, fastna vid. **Pahdi kätit**, *manibus adhærebat*, det fastnade vid händerna. **Tarwe pahda**, *pix liquida adhæret*. Även **Sarwes tjäpoteb pahda**, *rangiferi admissarii collum crassius fit, (ut solet fieri autumnò cum venere æstuat)* brunnrenen får tjockare

- hals. **Pahdestet**, *dimin.* litet låda vid eller fastna vid. **Pahdegåtet**, *incipere adherere, inquinare incipere*, begynna att fastna vid, begynna att orena.
- PAHOT**, *v.n. deteriorem fieri*, bli värre. Även **Juo le pahom autebist**, *minus nunc quam antea est benignus*, han är numera ej så välvillig som förut.
- PAIJANET**, *v.n. surgere, ascendere*, stiga upp, gå uppför. **Paijani warai**, *in montem ascendebat*, han gick upp på berget. **Peiwe le paijanam**, *sol ortus est*, solen är uppgången. **Suowa pajana**, *fumus sursum tendit*, röken stiger uppåt. Även **so mäddo le paijanam**, *delictum ejus innotuit*, hans brott har blivit uppenbart. Även **akten len måi paijanam**, *una nos ambo adolevimus*, vi bägge har växt upp tillsammans.
- Paijanastet**, *dimin.* stiga litet upp.
- Paijanatjet**, *incipere surgere etc.* begynna att stiga upp, m.m.
- PAIJANEM**, *n.s. ortus, ascensus*, uppgång, uppstigande. **Peiwen paijanem**, *ortus solis*.
- PAIJASS & paijassats**, *n.s. superficies*, yta.
- PAIJATS**, *n.a. exterior, superior*, den yttre, den övre. **Paijats pele**, *pars superior*, den övre sidan. **Paijats pele piärgost**, *carnis pars exterior*.
- PAIJAS**, *adv. sursum*, uppåt. Se **paijen**.
- PAIDNET**, se **painet** etc.
- PAIJE**, *n.a. supernus*, den som är ovanför.
- Paijeh sitah**, *villæ supernæ, locis editoribus sitæ*, de övre eller högre belägna byarna. **Paije-sameh**, *Lappones in Alpibus degentes*, fjällappar, **paijehah & paijelahah**, *detsamma. Comparat. paijeb, superior, editor*, den övre, den högre belägna. **Paijemus**, *superlat.* den översta, den högst belägna.
- PAIJEN**, *adv. in loco editiore*, däruppe, högt upp. **Paijen waren nalne**, *in summitate montis*, högst på berget. **Paijen almesne**, *in cælis*, uppe i himlen. *Per casus flexum significationem variat, e.g. penetrativ.* **paijas**, *sursum*, uppåt. **Walde paijas ädnamest**, *tolle de terra*, lyft upp utav jorden. **Paijas tjodtjelet**, *surgere*, stiga upp. **Paijas wuolget**, *sursum tendere*.
- Paijelt** eller **paijet**, *motum de loco superiore indicat*. **Paijet påti**, *superne veniebat*, han kom ovanifrån. Även **paijelt**, *ad superficiem sive superiorem partem pertinens*, det som angår ytan eller översidan. **Paijelt le tjappes ja wuolte welkes**, *superior pars nigra inferior vero alba est*, den övre sidan är svart och den nedre eller undre vit. *Comparat.* **paijebun, paijebon & paijebisne**, högre upp. **Paijebun mon leb tuste**, *superiore ego sum loco, quam tu*, jag är högre upp, än som du. **Paijebut, paijebukt, superius, altius**, högre upp. **Paijebukt wadse**, *altius ito*, gå högre. **Paijebusi kåret**, *in locum magis elevatum ascendere*, kliva högre upp. *Superl.* **paijemusne & paijemusen**, *in loco maxime elevato, supremo loco*, högst upp. **Paijemusen leb**, *supremum sum*.
- Paijemusi**, *in locum supremum*, till det översta rummet, etc.
- PAIJEL, paijela**, *præp. super*, över. **Mo paijel** eller, med pronomensuffix, **paijelam**, *super me*, över mig. **Paijelat & paijelasat**, *super te*, över dig. **Paijelasas**,

super se, över sig. **Paijelame**, *super nos*, över oss, för **mijen paijel** etc.

PAIJELTES, *n.a.* se **paijats**.

PAIJETET, *v.a. extollere, sustollere*, upplyfta, upphöja. Även **manait paijetet**, *liberos educare*, uppfostra barn. Även *divulgare, manifestare*, uppenbara, göra bekant.

Paijetastet, *dimin.* litet upphöja, m.m.

Paijetatjet, *incipere sustollere, etc.* begynna att upphöja, m.m.

PAIJETEJE, *qui educat, sustollens, qui manifestat*, den som fostrar upp, den som upphöjer, den som uppenbarar. **Manai paijeteje**, *liberos nutriens*, den som uppföder barn.

PAIJETATTET, *v.a. extollendum curare*, låta upphöja. Även **Manait paijetattet**, *liberos educandos curare*, låta uppfostra barn. Även *posse sustolli*, kunna upphöjas.

PAIJETUET, paijetowet, *pass. verb. paijetet*, upphöjas. Jmf. **paijanet**.

PAJET, *v.a. permittere, sinere*, tillåta. **I paja so påtet**, *non sinit eum accedere*. **Paja mo tuste tab adnot**, *sine te hoc exorem*, låt mig få utbedja mig detta av dig. **Paja tabb orrot**, *missum istud facito*, bry dig ej därmed. **Pajestet**, *dimin.* litet tillåta.

Pajegåtet, *incipere permittere*, begynna att tillåta.

PAJES, *postica pars calceamentorum*, bakläder på skor.

PAIK, paika, *stercus*, träck. Finska: "pasca".

Paika kâte, *latrina*, avträde.

PAIKET, *cacare, alvum exonerare*, träcka.

Paikestet, *detsamma*. **Paikegåtet**, *inchoat.* begynna att träcka.

PAIKE, *n.s. regio, tractus*, ort, trakt. **Tanne paiken lejen**, *in ea regione erant*. Även *locus*, rum, ställe. **Juru tanne paiken**, *hoc ipso loco*, just på detta stället. Finska:

"paicka", *locus*, Även **paikai påtet**, *scopum attingere*, komma till ändamålet. **Paiken le naute, kokte sodn suptsesta**, *ita fere est, ut narrat*, det är ungefär som han berättar.

PAIKALOK, *adv. in uno eodemque tractu sive regione, in confinio*, på en och samma ort, i grannskapet, näst intill. **Paikalok måi len**, *nos ambo conterranei sumus sive vicini*, vi är vistandes på en och samma ort.

PAIKOI, *adv.* se **tasoi**.

PAIKO, *n.s. frigus maximum*, stark köld.

PAINET, *imbuere, liquore vel odore aliquid inficere sive perfundere*, sätta färg eller ock lukt uppå. **Tarwe kätit paina**, *nix manus inquinat*, tjära orenar händerna.

Kebne le painam, se **kebne**. **Piäbmo le**

karest painam, *vasis sapore indutus est cibus*, maten har fått smak av kärlet. **Juo**

kus salte paini? *num jam cibus sale est imbutus?* smakar maten av salt? **Wina le**

so äiwai painam, *ebrius est, poculis tinctus est*, han är drucken. **Painestet**, *dim.*

Painegåtet, *inchoat.* begynna att giva smak eller färg. *De odore etiam dicitur*, säges ock om lukt.

PAINEK, *n.s. color*, färg. Även *sapor*, smak.

Salte painek, *sapor salsus*, salt smak.

Även *adj. sapore imbutus aliquo*, som smakar av något.

PAINETAKES, *n.a. sapore aut odore imbuens*, som ger smak eller lukt ifrån sig. Även *inquinans, manus tingens*, som smutsar ifrån sig.

PAINETET, *v.a. tingere, imbuendum curare colore*, färga, sätta färg uppå. **Paineteje**, *particip. tingens*, den som färgar.

PAINETEM, *n.s. tinctura*, färgande.

PAINES, *n.a. inficiens*, smittande, se **painetakes**. **Paines puotselwas**, *morbus contagiosus*.

PAINETATTET, *v.n. posse colorari*, kunna sättas färg på.

PAINO, *n.s. color*, färg. **Ruopses paino**, *color ruber*, röd färg. **Latte paino**, *color cæruleus*, blå färg. Finska: "paine".

PAITET, *v.n. lucere, fulgere*, lysa, skina.

Peiwe paita, *sol lucet*, solen skiner. **Gålle paita**, *aurum splendet*, guldets gläns.

Tjada paitet, *pellucere, translucere*, skina igenom. **Erit paitet**, *expellere*, förjaga.

Även *igne torrere*, steka för elden.

Wuostab paitet tallån auten, *caseum igne torrere*, steka ost. Även *aliquem ad aliquid permovere posse*, kunna förmå till.

Idtjib so tassa paitte, *illum ad istud permovere non potui*, jag kunde ej förmå honom därtill.

Även *abigere*, bortjaga. **Paitib so taste**, *illum hinc abigebam*, jag drev honom bort härifrån.

Paitestet, *dimin.* litet skina, m.m. **Paitegätet**, *incipere lucere etc.* begynna att lysa, m.m. Finska: "paistan", *fulgeo, it. torreo & "poistan"*, *abigo*.

PAITEJE, *fulgens, lucens*, skinande, som lyser. **Tjada paiteje**, *pellucidus*, genomskinlig.

PAITEM, *n.s. splendor, fulgor*, sken, glans. **Tjada paitem**, *pelluciditas*, durksiktighet²¹⁹.

PAITELET, *v.n. est ejusdem significationis atque verbum paitet, in eo solum variat, quod hoc celeritatem quandam denotet*, betyder detsamma som **paitet**, med den enda åtskillnad, att detta ger tillkänna en

hastighet. **Paiteli so taste**, *celeriter illum hinc abigebat*, han drev honom hädan med en hast. **Peiwe paiteli**, *luciscebat*, det blev dager, solen lyste upp.

PAITATALLET, *v.a. & n. frequ. apricari, ad ignem se calefacere, igne torrere aut sole*, badda sig i solskenet eller vid elden, steka för elden, torka för solen.

PAITETET, *v.a. torrendum curare*, låta steka.

PAITO, *n.s. resarcimentum cymbæ, que fissura aliqua cymbæ cujusdam obstruitur*, lapp på en båt, båtlagning.

Härav **paitojattet**, *v.a. cymbam fissam resarcire*, lappa en sprucken båt.

PAITOS, *n.a. pronus*, se **kissjok**. Även *qui abigi aut depelli potest*, som kan drivas bort. Även **I le paitos meren tassa**, *ad istud permoveri nequit*, han kan ej förmås därtill.

PAITASET & paituset, *v.n. permoveri sive induci posse*, kunna förmås till. **Idtji mo rokkolusi tjada tassen paitus**, *istud illum exorare non potui*, jag kunde ej, med mina böner, få det av honom. Jmf. **mivwet**.

PAITS, *adv. adfirm. imo, ita est*, ja, så är det, se **hävi, ima**. **Paitsa**, *Boreal. est ironicum, ita scilicet est*, kan tänka, det måste väl få vara för din skull.

PAK, **paka**, *n.s. calor, æstus*, hetta, värme.

Pakan ja tjåskemen, *in calore & frigore*, i värme och köld. **Peiwe pak**, *æstus solis*, solhetta. **Pakes**, detsamma. **Suddet**

pakesest, *calore resolvi*, uppsmälta av hetta. Jmf. **uljo**. **Paka peiwe**, *dies torridus*, en solhet dag.

²¹⁹ genomskinlighet

PAKANA, *paganus, ethnicus*, hedning. Är finska, av latinskt ursprung.

PAKES & pakas, *n.a. calidus, fervens*, varm, het. **Pakes kese**, *æstas torrida*, het sommar. **Pakes juptse**, *pulmentum calidum*. *Comparat.* **pakasub, pakesubbu**, varmare. *Superl.* **pakasumus**, den varmaste. **Pakeswuot**, *subst. calor, æstus*, värma, hetta. **Pakes qwele**, se **pakestet**.

PAKANET & pakenet, *n.a. calefieri*, bli varm. **Låma pakeni**, *jus calefactum est*. **Juo route pakeni**, *jam ferrum excanduit*, järnet är nu glödhet. **Pakenastet**, *dim.* bli något varm. **Pakenatjet**, *incipere calefieri*, begynna att bli varm eller het.

PAKETET, *v.n. æstuate, calidum esse*, vara het. **Ko påtsoi pakesta, die tsuoptsis åtsa**, *quando rangifer æstuat, loca nive tecta quærit. Dicitur etiam de piscibus, dum æstate ad littora recessusque lacuum accendunt & apricantur*, säges ock om fisk, som om sommaren söker stränderna, **qwele pakesta**. **Pakes qwele**, *piscis apricans*, badfisk²²⁰. Även *active, captare pisces apricantes*, fånga badfisk.

PAKETET, *v.a. calefacere*, uppvärma, göra varm. **Tjatseb paketet**, *aquam calefacere sive tepidare*, värma vattnet. **Pakatastet & paketastet**, *dimin.* litet uppvärma. **Paketatjet**, *incipere calefacere*, begynna att uppvärma.

PAKIN, se **pakana**.

PAKKADEM, pakkatem, *n.s. disciplina, institutio*, undervisning.

PAKKATES, pakkatus, *n.s. pœna, castigatio*, straff, tuktande. **Attjen pakkates**, *castigatio paterna*, faderlig aga. Även

institutio, consilium, undervisning, råd, rådgivning. **Kuldelet berreh nuorah wuorasi pakkatusit**, *sequi debent juvenes consilia ætate provectorum*, de unga bör följa de gamlas råd.

PAKKATEKE & Austr. pakkadkenna, *n.a. non punitus*, ostraffad. Även *non instructus consilio, non institutus*, den som ej fått något råd och undervisning.

PAKKATAKA, *negativ. cas. nom. pakkates, sine castigatione etc.*, utan aga m.m.

PAKKATEJE, *castigator, qui castigat*, den som tuktar eller agar. Även *qui instituit, doctrina instruens atque consilio*, den som undervisar eller ger råd.

PAKKATET, *v.a. castigare, punire*, aga, straffa. **Mäddokasit pakkatet**, *sontes punire*, straffa de brottsliga. Även *erudire, instituere*, undervisa. **Käinob pakkatet**, *de via erudire*, underrätta om vägen.

Pakkatowet, *passiv.* straffas, agas, undervisas. **Pakkastatet**, *dim.* litet tukta eller undervisa. **Pakkatatjet**, *incipere reprehendere, instituere sive erudire incipere*, begynna att straffa eller undervisa.

PAKKATALLET, *v.a. frequ. idem quod pakkatet*.

PAKKATATTET, *v.a. reprehendendum aut instituendum curare*, låta straffa, låta undervisa. **Pakkatatte manaitat**, *cura ut instituantur liberi tui*. Jmf. **pakkatet**.

PAKKASET, *v.p.s.n. runcari, evelli*, uppryckas, ryckas lös. **Muora pakkasi**, *arbor evulsa est*. **Naule le pakkasam**, *clavus evulsus est*. *Est. passiv. verbi pakkatet*, se detta.

PAKKE, *ventriculus sciuri*, ekorrens mage.

PAKKET, *v.a. runcare, vellere*, upprycka,

²²⁰ fisk som under lugna och varma dagar samlas invid stränderna

- plocka. **Låddeb pakket**, *plumas avi evellere*, plocka en fågel. **Grafit pakket**, *herbas evellere*. **Muörjit pakket**, *baccas legere*, plocka bär. **Åiweb pakket**, *in crines involare*, lugga. **Pakkestet**, *dimin.* litet upprycka, m.m. **Meseb pakkestet ednest**, *vitulum a matre dirimere*, skilja kalven från modern. **Pakkegätet**, *incipere evellere*, etc. begynna att upprycka, m.m.
- PAKO**, *n.s. verbum*, ord. **Pako lake & pakowaj** eller **-wajes**, *adagium, proverbium*, ordspråk. **Pako-rippak**, se **rippak**. **Pakots**, *dimin.* ett litet ord.
- PAKOT**, *v.a. loqui, mentionem facere*, tala, om-orda. **Idtjib pakot**, *mentionem non feci*.
- PAKNADET**, *v.n.* **Jaure paknada**, *piscibus abundare conspicitur lacus, piscium ingens multitudo in lacu conspicitur*, ganska mycket fisk visar sig i sjön. *Austral.*
- PAKTE**, *n.s. petra*, hälleberg. *It. & quidem scæpissime, locus montis præruptus sive præcipitium*, en tvär avsättning av ett berg, bergsbrant. **Pakti ålma**, *latro*, rövare. **Paktats**, *dimin.* en liten brant. Härav:
- PAKTAI**, **paktajes**, *n.a. montosus*, bergaktig, full med klippor. **Paktajes ädnam**, *regio montosa*. **Paktajes ware**, *mons multis locis præruptus*, ett berg fullt med branter.
- PAKTI**, se **pakto**.
- PAKTJES**, *n.a. dolens, dolorem sive cruciatum efficiens*, värkande, som värker. **Juolke le paktjes**, *pes dolet*, foten värker. **Aiwe paktjes le tatt munji**, *id mihi vehementer dolet*, det gör mig rätt ont.
- Paktjes le munji to wuoke**, *vicem tuam doleo*, det gör mig ont över ditt tillstånd.
- PAKTJEK**, *n.s. exemplum, pœna ideo inflicta, ut aliis sit exemplum*, varnagel.
- PAKTJEKET**, *deterrieri, aliquam rem ut damnosam detestari*, ha avsky för, vara avskrämd ifrån något. **Puollem mana tållåst le paktjekam**, *infans flamma læsus ignem abhorret*, ett barn, som har bränt sig, skyr för elden. **Juo leb taste paktjekam**, *istam rem dehinc abhorreo*, jag har nu avsky för den saken.
- PAKTJEKOM & paktjekum**, *n.a. deterritus*, den som blivit avskräckt. Även **käta muste le paktjekum sokkemest**, *manus mihi dolet ex nimia remigatione*, min hand värker eller ömmar av för mycket roende.
- PAKTJETATTET**, *v.a. affligere, dolore adficere*, plåga, göra värk och plåga. **Suddo mo paktjetatta**, *peccatum me affligit*.
- PAKTJETATTEM**, *n.s. cruciatus*, plåga.
- PAKTJET**, *v.a. deterriere, verberibus aut alio modo abigere*, skrämman bort, med hugg och slag eller på annat sätt bortdriva. **Ih aibmot so paktjet**, *illum deterriere non vales. It. neutraliter, festinanter aufugere, festinare*, skyndsamt fara sin kos, hasta sig. *Etiam cum alio verbo construitur, e.gr.* **paktji tårretet**, *subsequi festinabat*, han hastade sig att följa efter. **Paktja wiäket**, *curre properanter*, skynda dig att löpa.
- PAKTJET & pakktjet**, *v.a. remis cymbam retro agere, remos ita impellere, ut puppis antecedit*, mynna²²¹ med åror. **Paktjestet**, *dimin.* mynna något litet. **Paktjegätet**,

²²¹ ro med aktern först

inchoat. begynna att mynna. **Paktjetattet** eller **paktjedattet**, *posse remis ita agitari, ut puppis anterior fiat*, kunna mynnas.

PAKTJITET, *v.n. dolere*, göra ont, värka.

Åiwe paktjit, *caput dolet*, huvudet värker.

Sarjes paktjit, *vulnus dolet*, såret värker.

Juolkeh paktjiteh, *pedes dolent*, fötterna värker. **Paktjitastet**, *dimin.* litet värka.

Paktjitatjet, *inchoat.* begynna att värka.

PAKTJETUET, se **paktjeket**.

PAKTO, *præp. per*, igenom. **To pakto**, *per te*, genom eller förmedelst dig. Även *respectu tui*, i anseende till dig. **Jakkon pakto**, *mediante fide*, förmedelst tron. **Mannah mo pakto**, *iter faciens me invise*, res in hos mig.

PALASATS & palats, *n.a. ad aliquod ævum aut tempus attinens*, som angår någon tid.

Tai palasatjeh almatjeh, *prisci homines*, de forna människorna. **Tan palasats nuorah**, *hujus ævi juvenes*, denna tidens ungdom. Jmf. **pale**.

PALDA, **pald**, **palden**, *prope, penes*, nära vid, invid, hos. **Mo palden**, *apud me*, hos mig. *Obs. palden est locativ. cas. & paldesne, declinabile enim est.* **Kattji käinon paldi**, *juxta viam cecidit*, det föll bredvid vägen, Luk. 8:5. **Tjokket teke mo paldi**, *confide hic prope me*, sätt dig hit bredvid mig.

Patere mo paldest, *discede hinc a me*, gå bort ifrån mig. *Cum pronom. suffixis*,

paldesnan & paldenan, *apud me*, hos mig.

Paldenat eller **paldesnat**, *apud te*,

hos dig. **Paldesnas**, *apud se*, hos sig.

Paldenanne eller **paldesnanne**, *apud nos*,

hos oss. **Paldesnate**, *apud vos*, hos er.

Paldenese eller **paldesnese**, *apud se*

(*plur.*), hos sig. Sammansättn.

paldalmatjeh, *vicini*, grannar. **Paldawiesojuh**, **paldasats**, *idem*. **Paldalok**, *juxta*, bredvid. **Palda-lok len**, *proximi sumus*, vi är nära till varandra.

PALDALAKATS, *n.a. proximus, non longe disjunctus*, den som är nära intill, ej långt avskild. **Paldalaka**, *adv. non ita remota, haud procul ab*, ej så långt ifrån.

PALDELA & paldelen, *præter*, förbi.

Paldelen stadeb mannet, *præter urbem ire. It. absque, sine*, förutan. **Wiesob mon to paldelen**, *te opus non habeo, te carere possum*, jag kan vara dig förutan. **To raden paldelen**, *sine tuo consilio*, förutan ditt råd. *Cum pronom. suffixis construitur eodem modo atque palda*, se detta ord.

PALDESTET, *ad latus alicujus incedere*, gå jämsides med någon. **Paldestijeb so**, *ad latus ejus ibam. It. æmulari se invicem ex invidia & rivalitate, rivalet agere, partes alterius præoccupare*, göra varandra förköp²²² i frieri eller annat. **Paldestattet**, *frequ. idem. Præoccupare studere*, söka att göra förköp.

PALDESTEJE, **paldestatteje**, *ad latus incedens, ex æquo cum altero incedens*, den som går jämsides med en annan.

Rivalis, æmulus, medfriare, medtävlare.

PALDESTEM, **paldestattem**, *n.s. æmulatio, rivalitas*, medtävlade, tävlan.

PALDATAK, *n.s. terriculum, quod terrorem injicit*, skräck, det som gör fruktan.

Överfört *bombarda*, bössa. Jmf. **paldet**.

PALDATALLET, *v.n.* se **makotallet**.

PALDET, **paltet**, *v.a. terrere, timorem*

²²² förekomma, hinna före någon

- incutere*, skrämman. **Påtsoit paldet**, *rangiferis terriculo esse*. **Leh paldam mijeb**, *terrue runt nos*, Luk. 24:22. **Paldestet**, *dimin.* litet skrämman. **Paldegåtet**, *incipere terrere*, begynna att skrämman. **Paldedattet, paldetattet**, *perterrefaciendum curare*, låta skrämman. *Posse perterreri*, kunna skrämman.
- PALDELET**, detsamma som **paldet**. **PALDEM**, *n.s. terroris incussio*, skrämmande. **PALDETET**, *horrere facere*, göra rädd. **PALDETOWET, paldetu**, *passiv. verb.* **paldet**, *perterritus*, bli rädd.
- PALDOK**, *n.a. perterrefactus*, den som är skrämmd. *Non nisi de feris dicitur & bestiis*, säges allenast om vilda djur.
- PALDOS**, *n.a. terribilis, horribilis*, faslig, förskräcklig. **Paldoslaka**, *adv. terribiliter, terribilem in modum*, fasligen.
- PALE**, *n.s. vicis*, gång. **Akta palen**, *semel, una vice*, en gång. **Färta palen**, *semper*, alltid. **Tann palen**, *illa vice*, den gången. **Tai pali**, (*plural.*) *olim*, fordomdags. **Mo palen**, *me præsente*, i min närvaro. **Tatte palest**, *ab illo tempore*, ifrån den tiden. **Aike palen** eller **palai påtet**, *tempestive venire*, komma i rättan tid. **Ija palen**, *noctu*, om natten. **Peiwe palen**, *interdiu*, om dagen. **Mannet kalkebe peiwe palen**, *quamdiu dies est & antequam nox nos opprimat, iter faciemus*, vi skall resa medan det är dager. **Palats**, *dim.* **Akti palatji**, *raro, quibusdam tantum vicibus*, sällan, endast några gånger.
- PALET**, *v.a. fodere*, gräva. **Ädnameb palet**, *terram fodere*. **Råggeb palet**, *foveam effodere*, gräva upp en grop. **Muottekeb palet**, *nivem remove*, mocka²²³ snö. **Palestet**, *dimin.* litet gräva. **Palegåtet**, *incipere fodere*, begynna att gräva. **Palajet**, detsamma som **palegåtet**. **PALEJE**, *fossor*, grävare. **Palem**, *fossio*, grävande. **PALETET**, *v.a. effodiendum curare*, låta gräva. **PALET**, *n.a. fodina, fossa*, grav, där man har grävt. Även **palat jaure**, *lacus piscibus abundans*, en fiskrik sjö. **PALEK & palettek**, *n.a. non fossus, absque fossione relictus*, ogrävd. **PALETAKES**, *n.a. qui fodi potest*, som kan grävas. **PALGA, palges**, *n.s. via, semita*, väg, gångstig. **Palgab wuusetet**, *viam monstrare*, visa vägen. **Palgats**, *dim. trames*, en liten stig. Finska: "polcu", *semita*. **PALGOT**, *v.n. huc illuc vagari*, gå av och an. *De rangiferis imprimis dicitur, torrida æstate discurrentibus uno tramite serieque*, säges egentligen om renar, som springer av och an i en rad, när det är mycket varmt om sommaren. **Palgestet**, *Austr. id. Palgogåtet, inchoat.* begynna att springa av och an. **PALJES**, *n.a. se puoljos*. **PALKA**, *n.s. merces, mercedis retributio*, lön. **Palkab waddet**, *mercedem dare*, giva lön. **Palka waddeje**, *remunerator*, belönare. **Sattem palka**, *merces vecturæ*, skjutspenningar. **Palkatak**, *negativ. cas absque mercede*, utan lön. **Palka swaines**, *servus mercede conductus, famulus mercenarius*. **Palkats**, *dimin.* liten lön. Finska: "palcka". **PALKET**, *v.a. mercede conducere*, leja, för betalning beting. **Swainaseb palket**,

²²³ skyffla bort

- famulum mercede conducere*, städja sig en dräng. **Palkestet**, *dimin.* leja något litet. **Pallegåtet**, *incipere conducere*, begynna att hyra.
- PALKEJE**, *conducens*, den som lejer eller hydr. **Palkem**, *subst. conductio*, lejande, hyrande.
- PALKEK**, *n.a. non conductor*, olejd.
- PALKETET**, *v.a. conducendum curare*, låta leja, låta uthyra. **Juo le palketam etjebis**, *jam se mercede conduci passus est*, han har nu låtit leja sig.
- PALKETUM**, *n.a. mercede conductus, mercenarius*, lejd. **Tat palketum patera**, *mercenarius fugit*, Joh. 10:13.
- PALKESTET**, *v.a. jacere*, kasta. **Kedkit palkestet**, *lapides jacere*, kasta stenar. **Palkesti mo aiwai kedkin**, *caput meum lapide petebat*, han kastade mig i huvudet med en sten. **Palkestet helweti**, *in gehennam detrudere*, 2 Pet. 2:4. **Palkestastet**, *dimin.* litet kasta. **Palkestatjet**, *incipere jacere*, begynna att kasta. Finska: "paiskelen", *jacio*, "laskestan", detsamma.
- PALKESTEM**, *n.s. jaculatio*, kastande
- PALKOT & palkotet**, *v.a. frequ. id. qu. palkestet. It. neutr. de cursu directo deflectere*, kroka av, gå i krok. Jmf. **kawat**. **Palkotatjet**, *inchoat.* begynna att kasta. Även *circuitione verborum & anfractu uti in se excusando*, söka omsvep och undflykter att försvara sig. Även detsamma som **målkogåtet**, se **målkot**. **Palkotatja tuoi tuok**, *ambages quærit atque anfractus*, han söker omsvep.
- PALKOTAKES**, *qui huc illuc deflectit*, den som krockar hit och dit. **Palkotakes herke**, *rangifer vectarius de via deflectendi cupidus*, en kör-ren, som gärna kastar sig ifrån vägen.
- PALLO**, *n.s. timor*, fruktan. **Jubmelen pallo**, *timor Dei*, Gudsfruktan. **Pallotak & pallot**, *negativ. casus, absque timore*, utan fruktan.
- PALLAT**, *cum aspiratione vocalis A in penultima, resilire*, studsa tillbaka, se **kauflet**.
- PALLET**, *i le pallat, non est possibile, fieri nequit*, det låter ej göra sig. **I le pallat piggast sokket**, *ob nimiam procellam remigari nequit*, man kan ej begå sig att ro för stormens skull. **I le pallat jägna nala mannet, kåsse ila le rassje**, *super glaciem haud tuto itur, quando justo minus est concreta*, man kan ej utan fara gå på isen, när den är alltför svag. *Verbum, quod hinc derivatur & juxta prononciationem Borealium scribi deberet pallet*, se nedan **pället**. **Pallet**, se **pället**.
- PALLAJET**, *v.n. metu percelli, consternari*, bli rädd, förskräckas. **Aiwe sagga pallajib**, *maximus me pavor invasit*. **Pallajastet**, *dimin.* bli litet rädd. **Pallajatjet**, *inchoat.* begynna att bli rädd.
- PALLAJEM**, *n.s. consternatio, metus*, fruktan.
- PALLET**, *v.a. timere, metuere*, frukta, vara rädd för. **Ib tuste palla**, *te non pertimesco*, jag är ej rädd för dig. **Jubmeleb** (*non Jubmelest, nam tunc idem esset ac metuere*) **pallet**, *Deum timere*, frukta Gud. **Pallestet**, *dimin.* litet frukta. **Pallegåtet**, *incipere timere*, begynna att frukta.
- PALLEJE**, *timens, metuens*, den som fruktar.
- PALLEM**, *n.s. metus, timor*, fruktan.
- PALLOLATS**, detsamma som **palleje**. **Jubmel pallolats**, *pius, Deum timens*, gudfruktig.

- Pallolatswuot, Jubmel-pallolatswuot**, *timor Dei*, Gudsfruktan, *ecclesiast. est.*
- PALLOS**, *n.a. timendus*, se **paltos**.
- Palloswuot**, *subst. terror*, fruktan.
- PALO**, se **tjuold**. Finska: ”paalu”, detsamma.
- PALOK**, *n.s. fossa*, grop, grav. Även *bacillum altera extrimitate crassius, quo utuntur in Alpibus, ad jaculandas aves*, en liten kastkäpp, som brukas att kasta ihjäl fåglar med. **Låddeb palokin palkestet**, *avem bacillo projecto serire*, kasta ihjäl en fågel med en kastkäpp.
- PALSA** eller **palsja**, *adv. admodum, valde*, högeligen, mycket. **I le palsja puorak**, *valde bonus non est*, han är ej så mycket god.
- PALS**, *n.s.* se **nålt, nåltats**. **Tat ädnam le palsi palsi**, *maxime hæc regio est inæqualis & tuberibus referta*, detta landet är mycket oslätt och fullt med knixar.
- PALW**, **palwa**, *n.s. nubes*, sky, moln. **Palwah påteh**, *nubilum fit cælum*, det mulnar. **Palwah paijaneh**, detsamma. **Palwats**, *dim.* en liten molnfläck. Finska: ”pilwi”, moln.
- PALWAS**, **palwes**, *n.a. nubilus*, mulen. **Palwas peiwe**, *dies nubilus*, en mulen dag. **Palwes talke**, *tempestas nubila sive turbida*, mulet väder. Sammansättn. **palwas-lakats**, *adj. subnubilus*, något mulen.
- PALWATET**, **palwetet** & ibland **palwet**, *v.n. nubibus contegi, nubilum fieri*, mulna, bli mulen. **Palwatemen le talle**, *cælum nunc nubilum fit*, nu mulnar det till.
- Palwatastet**, *dimin.* litet mulna.
- Palwatetjet**, *inchoat.* begynna att mulna.
- PALWELET**, *v.a. servire*, tjäna. **Jubmeleb palwelet**, *Deum colere*, tjäna Gud. Från finskans ”palwelus”, *famulatus. Particip. palweleje, famulus, serviens*, tjänare.
- PAMAR**, se **parbmo**.
- PAMES**, *cinis ignitus, cineres dolosi, quibus suppositus est ignis*, het aska. I Norrland ”het askmörja”. *Austr.*
- PANE**, *dens*, tand. **Madda paneh**, *dentes maxillares, oxeltänder. Panit snertset, ringere, os diducere ut dentos conspiciantur*, grina, visa tänderna, säges om hundar. **Panetak**, *casus negativ. sine dentibus*, utan tänder, *transl. de ferro acie obtusa*, säges ock om ett järn, som är ovasst. **Panats**, *dimin.* en liten tand.
- PANAK**, *n.a. dentatus*, som har tänder. **Kalle todn leh panak**, *bene dentatus es*, du har goda tänder. Även *aculeatus*, taggig.
- PANETABME**, **panetes**, *n.a. male dentatus, dentibus carens*, tandlös.
- PANEKES**, *plural. panekaseh, ita appellantur rangiferi, quos infantibus Lappones illo tempore dare solent, cum dentes primum erumpunt, ut ex horum deinceps rangiferorum aucto vel imminuto numero hariolentur, utrum divites an pauperes futuri sint infantes*, så kallas de renar, som lapparna brukar ge sina barn den tiden, då de först få tänder, för att försöka²²⁴, vad lycka de har till renar.
- PANETALLET**, se **padnatallet**.
- PANETET**, *v.a. aculeis instruere*, sätta taggar och tänder i något.

²²⁴ undersöka

PANETOWET, panetuet, *dentibus orbari, dentes amittere*, bli tandlös. **Juo leb panetowum**, *jam male dentatus factus sum*, jag har nu blivit tandlös.

PANETUTTET, *v.a. labefacere dentes, edentulum facere*, göra tandlös.

PANKA, *n.s.* se **naggo**. Även **wadhas pankä**, *panni vilioris convolutus fascis sive volumen*, en vadmalsbult²²⁵, ett stycke ihoprullat vadmal.

PANKES, *n.a. tumidus*, svullen. Jmf. **påtös**.

PANKATES, *n.s. tumor*, svullnad.

PANKETET, *v.n. intumescere*, svälla upp.

Käta panketi, *manus intumescebat*.

Panketastet, *dimin.* litet svullna.

Panketatjet, *incipere intumescere*, begynna att svullna.

PANKETEM, *n.s.* se **pankates**.

PANKSEM, pangsem, *n.s. labium*, läpp.

Panksemitas, *labia sua*. *Boreal.* säger **paksem**.

PANN, *cacabus, olla*, panna, gryta.

PANT, *n.s. pignus*, pant. **Panten piejet**, *in arrhabonem dare, oppignerare*, pantsätta.

PANTET, *v.a. pignerare*, pantsätta. Även (*de famulis*) *arrhabone sive pignore oblato conducere*, städja. Jmf. **palket**.

PANTEM, *n.s. pignoris involuntaria extorsio*, pantning. **Ets-pantem**, *extorsio pignoris illegitima*, självpantning.

PANTSAR, *thorax, ferreum pectoris munimentum*, harnesk, pansar.

PAPPA, *Boreal. sacerdos*, präst.

PAPPAR, *papyrus*, papper. Även **i pappar**, *vix*, näppeligen, knappt, *Austr.*

PAR, para, *n.s. par*, ett par. **Qwekte par**, *duo paria*, två par. Sammansättn.

parapele, *cunjunx*, make, äkta make.

Para-pelitjit ratket qwekte sajai, *conjuges disjungere*. **Paratji paratji**, *per paria*, par i par.

PARAHAMUS & paraimus, *optimus*, den bäste. Se **pareb**.

PARANET, *v.n.* **Paranastet**, etc. se **puoranet**.

PARATES, *n.s. quod altero melius & præstantius est*, det som är bättre. **I le musne parates**, *melius non habeo*, jag har inget bättre.

PARBMO, *n.s. littus præruptum fluvii cujusdam*, en brant åbrädd. **Parbmo radden**, *prope ripam. It. declivitatis montium initium, locus, unde montes incipiunt fieri declives*, bergsbrant, stället där bergen börjar att bli branta. Man säger även **parbma**. *Boreal. terbme*.

PARD, parda, pardek, *n.s. fimbria, vestimentorum extremas*, fäll, kantning. **Muodda pardek**, *fimbria pallii Lapponici villosi, e pellibus rangiferinis confecti*, brämet på en lappmudd. *De fimbriis villosis plerumque dicitur*, säges oftast om ludna skinnbräm.

PARDNE, *filius, puer*, son, gosse. *Dimin.*

pardnekuts, *puerulus*, en liten gosse. Jmf. **parne**. **Pardnats**, detsamma.

PARDNELATS, *filialis*, sonlig.

PARDET, *v.a. fimbriam adsuere, fimbria ornare*, kanta, sätta kantning eller bräm på. Även *neutr.* **kaino parda**, *restis torquetur*, repet tvinnar eller vrider sig. **Pardem**, *subst. ipse actus fimbriis ornandi*, brämning.

PARDESTAK, *lignum quoddam, quod ad focum ponunt in tuguriis Lappones, ne nimio ignis calori exponantur pedes assidentium*, ett stycke trä, som lapparna i sina kojor lägger framför eldstaden, så att

²²⁵ bult=tygstycke hoprullat runt träskiva

- det ej måtte bli allt för hett för fötterna.
Austr.
- PAREB**, *comparativ. τῶ puorak, melior*, bättre. **Pareb leb tuste**, *te melior sum*, jag är bättre än du. Finska: ”parembi”, detsamma. *Superl.* heter ibland **paremus**, *loco parahamus*, se dessa ord. Jmf. **puorak**.
- PAREBIN**, *adv. potius*, hellre.
- PARETET**, *v.a. meliorem reddere*, förbättra.
- PARFAT**, *tegumentum capitis villosum*, luden mössa. **Parfat tjupp**, detsamma.
- PARGET**, *v.a. opus facere, operari, laborare*, arbeta. **Mon leb pargemen**, *labore occupatus sum*. Även **parga ruoi**, *festina*, skynda dig. **Parga sokket**, *festinanter remiga*, skynda dig att ro. **Pargestet**, *dimin.* litet arbeta. **Pargagåtet & pargajet**, *incipere laborare*, begynna att arbeta.
- PARGALES**, *n.a. laboriosus, gnavus*, arbetsam, flitig. **Pargales ålma**, *vir laboriosus*.
- PARGAR**, detsamma. *Operarius*, arbetskarl.
- PARGETET**, *v.a. laborare facere, laborem alicui efficere*, komma en att arbeta, förorsaka arbete.
- PARGEJE**, *laborans, operans*, den som arbetar. **Pargem**, *subst. ipse actus laborandi*, arbetande.
- PARGO**, *n.s. labor, opus*, arbete. **Låsses pargo**, *labor difficilis*, svårt arbete.
- PARGOTAK**, *negativ. cas. absque labore*, utan något arbete. **Pargotak le sodn**, *otiosus est*, han är fåfång²²⁶.
- PARGOK**, *n.a.* se **pargales**.
- PARGOTEBME**, **pargotes**, *n.a. otiosus, desidiosus*, lat, fåfång.
- PARITET**, *v.n.* se **ittet, jittet**.
- PARKAK**, **parko**. Se **barkak, barko**.
- PARKALTAK**, *n.s. cinnus, capillus intortus*, flätat hår, krusad hårlock.
- PARKALTET**, *v.a. torquere, contorquere*, fläta. **Wuoptit parkaltet**, *crines torquere sive concinnare*, fläta håret. **Parketet**, detsamma.
- PARMUST**, *fimbria, plica vestimenti*, bigärning²²⁷ på kläder, fäll. Finska: ”päärme”, detsamma.
- PARMUSTET**, *v.a.* se **pardet**. **Parmustem**, se **pardem**.
- PARNE**, se **pardne**. **Parnats**, *dim. Cum suffixo pronom. blandientis est*, **pardnatjam**, *mi dilecte fili*, min käre son. Sammansättn. **parnewuot, pardnewuot**, *adoptio in filium*, barnskap. *In Theologicis*.
- PARO**, *unda*, våg, bölja. **Paroist släbbotallet**, *operiri fluctibus*, översköljas av vågorna. **Parots**, *dimin.* en liten bölja.
- PAROJ & parojes**, *n.a. fluctuosus*, där stora böljor går. **Harbmat paroj le tat jaure**, *maxime hic lacus est fluctuosus*.
- PAROS**, *n.a. manifestus*, uppenbar.
- PAROTET**, *revelare*, uppenbara. Se **pikotet**. *Passiv. parotowet, apparere*, synas.
- PARREM, parro**, *nidus sciuri*, ekorrbo.
- PARROK**, *cirratus*, en som har krusigt hår.
- PARRO**, *n.s. cirri*, krusigt hår, krulligt hår. Finska: ”pörro”, *capillus densus & magnus*.
- PARRETET**, se **parkaltet**. Finska: ”paarretan”, *fimbria ornor*.
- PART**, *n.s. portio*, del, andel. Även **part, bart**, *balneum*, badstuga. Finska: ”pirti”.
- PARTA**, *barba*, skägg, se **skautja**. Finska: ”parta”, detsamma.

²²⁶ sysslolös

²²⁷ garnering, fäll

- PARTAJ, partajes**, *n.a.* **Partajes watnas**, *cymba cui elatiora sunt latera*, en högbordig båt, en båt med höga sudar. *It. de aliis rebus, latus, amplius*, bred, vid.
- PARTAJESWUOT**, *n.s.* *laxitas*, vidd.
- PARWO**, *n.s.* *cadaver, corpus animalis a feris dilaniatum*, as, ett kreatur som blivit rivet av rovdjur. Jmf. **skyro**.
- PASET**, *v.n.* *de ulceribus & vulneribus dicitur suppurantibus, in quibus pus augetur*, säges om bölder och sår, som bulnar och blir fulla med var. **Naranes pasa**, *ulcus suppurat*, bölden bulnar. **Sieja pasa**, *pus emanat*, varet rinner ut.
- PASKE, paskes, paskok**, *n.a.* *angustus*, trång. **Paskes karwoh**, *vestimenta arcta*, trånga kläder. Jmf. **kartjes**. **Paskes werbme**, *rete, cui angustæ sunt maculæ*, trångt nät. Finska: ”paxu”, *densus*.
- PASKOTET**, *v.a.* *angustare, angustum reddere*, göra trång.
- PASMA**, *perula, in qua igniarium conditur*, en pung, vari eldyg förvaras.
- PASS**, *adv.* *potius*, hellre. **Tokko pass wuolgi**, *illuc potius abibat. De istis rebus dicitur, quæ præter expectationem fiunt. At, verum*, men, men tänk, jmf. **nak**. Även **pass, passa**, *testimonium viatorum*, resepass. **Passeb munji tjale**, *scribe mihi testimonium*, skriv mig resepass eller betyg.
- PASSATES, passates mano**, *December, julmånad*. **Passates wakko**, *septimana qua init mensis December*. Jmf. **passe**.
- PASSAT, passatet**, *v.a.* *lavare*, två, tvätta. **Passat kätitat**, *lava manus tuas*, tvätta dina händer. **Passa mo rainesen sудоist**, *purga me a peccatis meis*. **Erit passat, eluere**, avtvätta. **Passastet & passatastet**, *dim.* litet tvätta. **Passagåtet & passatatjet**, *incipere lavare*, begynna att tvätta. **Passatattet**, *hiph.* *lavandum curare, facere ut lavetur*, låta tvätta. Finska: ”pesen”, *infinitiv.* ”pestä”, *lavo*.
- PASSATOWET & passaltowet**, *passiv.* *lavari*, tvättas. **Passatowum & passaltowum**, *lotus*, tvagen.
- PASSAK, passatek**, *n.a.* *illotus*, otvagen.
- PASSALWAS, passelwas**, *n.s.* *lotio, lavacrum, bad*. **Åddå rägatemen passalwas**, *lavacrum regenerationis*.
- PASSATEM**, *n.s.* *lotio*, tvättning.
- PASSATEJE**, *lavans*, den som tvättar. **Passeje**, *detsamma*.
- PASSE**, *n.a.* *sanctus*, helig. **Passe ware**, *mons sacer, heligt berg. Ita illos appellat montes, in quibus olim sacra numinibus sive idolis fecere. Saiwa ware*, *detsamma*. **Passe peiwe**, *dies festus*. Även **passe**, *subst. festum*, högtid. **Joula passe**, *Festum nativitatis Christi, julhögtid*. Finska: ”pyhä”, *sanctus*.
- PASSOTET**, *v.a.* *colere, celebrare*, dyrka, fira. **Passit passotet**, *festa celebrare*, fira högtiderna. **Påsto jubmelit passotet**, *idola cultu divino prosequi*, dyrka avgudar. **Passotastet**, *dimin.* litet dyrka. **Passotatjet**, *inchoat.* begynna att dyrka.
- PASSOTEJE**, *qui divino cultu prosequitur*, den som dyrkar. *Sæpissime in malam partem dicitur, idololatra, superstitiosus*, avgudadyrkare, vidskeplig.
- PASSOTEM**, *n.s.* *cultus*, dyrkan.
- PASSOT**, *v.a.* *curare*, bry sig om, se **laketet**.
- PASSET**, *v.a.* *assare, igne torrere*, steka.

- Piärgob passet**, *viscera igne torrere*, steka kött. **Passestet**, *dimin.* litet steka.
- Passegâtet**, *inchoat.* begynna att steka.
- Passot**, *passiv. assari*, stekas. **Passom**, *assatus*, stekt.
- PASSEM**, *n.s. veru*, stekspett. Även *assatio*, stekning. **Passem piärgo**, *caro veru assa*, stekt kött. **Passem qwele**, *piscis assus*, stekt fisk.
- PAST**, *pasta, n.s. forceps*, tång, klyfta. **Pastin ulkos keset**, *forcipe eruere*, taga ut med tång. Även *angustiæ*, trängsel. **Pastan mon leb qwekte wari kaskan**, *in angustiis sum intra duos montes*, jag är i trängseln emellan tvenne berg. Även *funda*, slunga. Finska: ”pistän”, *pungo*.
- PAST**, *paste, cochleare*, sked.
- PASTESSET**, *v.n. in angustias redigi*, komma i trängsel. **Pastessijeb tasa**, *in has incidebam angustias*, jag kom i denna trängseln²²⁸.
- PASTASTET**, *v.a. forcipe arripere sive comprimere*, taga med tång, knipa.
- PASTET**, *acutum esse, acie instructum esse acuta*, vara vass. **I tat nipe paste**, *obtusa hic culter est acie*, denna kniven är ovass. **Aime pasti mo kâti**, *acus manum meam perstringebat*, nålen rände mig i handen. Överfört **Idtjin so pälkoh munji paste**, *objurgatione ejus non commovebar*, hans bannor bet ej på mig eller rörde mig intet. **Pastestet**, *dimin.* vara litet vass.
- Pastegâtet**, *inchoativ.* begynna att vara vass, begynna att bita på. Härav:
- PASTEL**, *pasteles, n.a. acutus*, vass. **Pasteles aksjo**, *securis acie acuta*, en vass yxa. **Qwekte autjok pasteles swerde**, *gladius anceps acutus*, Upp. 1:16. *Comparat.*
- pastelob**, **pastelubbu**, vassare. *Superl.*
- pastelubmus**, **pastelomus**, den vassaste. Även överfört **pastel pargoi**, *ad laborem strenuus, qui multum laboris sustinet*, idog till arbete, mycket arbetsam. **Pastel winai** eller **jukket pastel**, *strenuus potator*, en stor drinkare.
- PASTELEST**, **pastelet**, *adv. acute*, vasst.
- PASTELET**, *frequ. idem quod pastel.*
- PASTETET**, *v.a. pungere*, stinga. **Pastetet nauleb**, *clavum pangere*, slå in en spik. **Pasteti saiteb sidoi**, *latus hasta confodiebat*, han stack spjutet i sidan.
- PASTOK**, *n.a. se pastel.*
- PASTOTEBME**, **pastotes**, *n.a. hebes, qui acie est obtusa*, ovass.
- PATE**, *olla, gryta*. Finska: ”pata”, detsamma.
- PATJA**, *puer, puerulus*, pilt. **Patjats**, *dim.* en liten pojke. **Patjatjam**, (*cum suffix. pronom.*) *mi puerule*, min lilla gosse!
- PATJES**, *n.a. teli jactu saucius, vulneratus*, sårad, blesserad.
- PATJESTET**, *v.a. teli jactu vulnerare, sauciare*, såra, blessera. **Låddeb patjestib**, *telo avem vulnerabam emisso*, jag sköt en fågel ofärdig. **Patjestastet**, *dimin.* litet blessera eller såra.
- PATJET**, *v.n. properare ad aliquod faciendum*, skynda sig till att göra något. **Patja wiäket**, *curre celeriter*, löp fort. **Te patjei taste**, *celeriter hinc discedebat*, han for hastigt härifrån, jmf. **kaitet**.
- PATERET**, *v.n. fugere, effugere*, fly, undfly. **Pateret kâti kaskast**, *e manibus elabi*, fly undan händerna. **Patere ulkos**, *apage foras*, gå ut, packa dig ut. **Patere tast**, *abi hinc*, gå härifrån. **Paterastet**, *dimin.* fly

²²⁸ trångt eller smalt utrymme

- litet undan. **Pateraste tast**, *abi paulisper hinc*, gå litet härifrån. **Pateratjet**, *inchoat*. begynna att fly. Finska: ”paetan”, *fugio*.
- PATERTATTET**, **paterdattet**, *v.a. subducere, remove*, skaffa ur vägen. **Patertatte taste juolkabt**, *remove hinc pedem tuum*, tag undan din fot. **Patertatte so mo tjalmi autest**, *remove illum ab aspectu meo*, ha honom bort undan mina ögon. **Suollet patertattet**, *clam subducere*, i hemlighet skaffa undan.
- PATEREM**, *n.s. fuga, profugium*, flykt, undanflykt.
- PATEREJE**, **pator** eller **patur**, *profugus*, flykting, rymmare. **Paterwa**, *detsamma*. **Wuona patur**, *profugus e Norvegia*, en rymmare ifrån Norge. Finska: ”pacuri”, *profugus*. Jmf. **kållkarwes**.
- PATSA**, **patsek**, *abietis pinique conus*, en tallkägla eller grankägla, tallkotte. Även *detsamma* som **leute**, se **leute**. Härav:
- PATSET**, *v.n. de arboribus, quando gemmas protrudunt, gemmare*, knoppas, säges om träd.
- PATSET**, *v.n. relinqui, restare*, bli kvar, lämnas. **Parga**, **abma qweibmist patsah**, *propera, ne a sociis relinquaris*, skynda dig, att du ej stannar efter sällskapet. **Qweibmist patsib**, *socii me deserebant*, jag hann ej följa kamraterna. **Piäbmost patsi idtas**, *in crastinum cibi quædam portio restat*, det lämnades litet mat kvar till morgondagen. **Patsestet**, *dim.* litet lämnas. **Patsegåtet**, *inchoat*. begynna att lämnas. Även *de sclopetis* **patset**, *cum exonerantur*, jmf. **luoddenet**, säges ock om skjutgevärd, när de smäller av, se **luoddenet**.
- PATSEJE**, *qui relinquitur, restans*, som lämnas, som blir kvar.
- PATSEM**, *relictio, quando quis deseritur*, lämnande, när man stannar efter. **Wadse ruoi patsemest**, *propera gressum, ne solus deseraris*, skynda dig att gå, att du ej lämnas efter allena. **Patsem piäbmo**, *cibus relictus, reliquiae cibi*, mat som blivit kvar. **Patsem pednik**, *quod restat pecuniarum*, det som är kvar av penningarna.
- PATSETET**, *v.a. relinquere, restare facere*, kvarlämna, låta stanna, se **quodet**. Även *de sclopetis*: **Birsob patsetet**, *bombardam exonerare*, skjuta av en bössa. **Gillorit patsetet**, *decipulas attingere ut decidant*, fälla ner gillren. **Patsetallet**, *frequ. idem*. Jmf. **patset**, **luoddenet**.
- PATSETAS**, *plural.* **patsetaseh**, *reliquiae*, överlevor. **Patsew**, *detsamma*. **Patsewit tjägget**, *reliquias colligere*, samla ihop smulorna.
- PATT**, **patta**, *podex*, ars²²⁹, säte. **Patta raike**, *anus*, arshål. **I sodn asta pattab ruopet**, *non tantisper vacat, ut podicem sibi fricet; de illo dicitur, qui valde est occupatus & laboribus distractus*, han har så bråttom, att han ej får tid att snyta sig. **Patta pelak**, *avarus, sordide parcus*, mycket girig och sål. **Patta tjusteh**, *nates*. **Patta påske** eller **pattok**, se **kurbma**. **Patta rito**, *certamen vehemens*, häftig strid. Även *negotium urgentissimum, quod fieri cito debet*, angeläget göromål, som fordrar skyndsamhet.
- PATTOM**, *plumæ caudæ avium*, stylfjädrar²³⁰ på fåglar. **Pattomeh**, *plur. usitat*.
- PATTO**, *n.s. emolumentum*, nytta. **I le patto**

²²⁹ ända, stjärt

²³⁰ stjärtfjädrar

- kelestet**, *non juvat mentiri*, det hjälper ej att ljuga. **Le kus patto?** *num juvat?* är det värt? **I lam munji patto**, *operam & oleum perdidit*, jag bemödade mig förgäves. **Ko ih pattob wuoidne, te heite**, *quia te nihil effecturum vides, desinas tentare*. **Mi pattoit le tunji taste?** *quem exinde capies fructum?* vad nytta har du därav?
- PAUTE** eller **paude**, *n.a. maxime tempestivus, perfectus, qui ad maximam pervenit perfectionem*, fullkomlig, som är kommen till sin fullkomlighet. **Paute kådho**, *lusus piscium plenus, dum ova pisces parere satagunt*, högsta fiskleken, när fisken leker som mest. **Paute slajo**, *tempus, quo fœnisecio sive labori fœnario summa est danda opera*, högsta höbärgningstiden, höslogsand. Även *subst.* **Pautenes le sodn talle**, *jam ille omnibus est numeris absolutus*, nu är han i sitt rätta skick, han är nu, som han skall. **Pautai le talle påtemen**, *perfectus nunc fieri incipit*, han börjar nu att komma till sin höjd.
- PAW, Pawa, Pawal, Pawek**, mansnamn. *Paulus*, Pål.
- PE**, *partic. inseparabilis, quæ vocibus subjuncta vim illarum intendit augetque*. **Todnpe tatta le**, *tute es*, det är du själv. **Tustepe mon kullib**, *ex temet ipso ego audivi*, jag har hört av dig själv. **Diepe wuolgitjab**, *quin jam abeam*, jag må nu fara min väg. **Juope le påtam**, *atqui venit*, han har ju kommit. **Takkape naute**, *atqui ita facit*, han gör ju så. Finska: ”pä”, ”pa”, detsamma.
- PEDGES**, *scapula*, skulderblad, axelblad. **Pedgnes**, detsamma & **pedgna**. *Boreal*. säger **pergnes**, **pergna**.
- PEDGET**, *v.a. destruere, dissipare*, förstöra, förskingra. **Pedgajes & pedges**, *qui dissipat sive dilapidat*, den som förstör och förskingrar. *Austr.*
- PEDNIG, pednik**, *nummus*, penning. **Silba pednik**, *nummus argenteus*, silverpenning. **Pednik purs**, *crumena*, penningpung.
- PEIL**, *nomen mensuræ, octava pars canthari*, en åttondels kanna, ett kvarter.
- PEIGET**, *v.n. fatiscere, rimas agere*, rämna.
- PEISKO**, *n.s. exitium*, fördärv. **Laikeswuot le nuori peisko**, *exitium adolescentium est desidia*, lättja är ett fördärv för ynglingar.
- PEISTET**, *v.a. vitiare, corrumpere*, skämma bort, fördärva. **Winab peistet**, *vinum corrumpere*. **Neitab peistet**, *virginem vitiare*, kränka en mö. **Peistetet**, *dimin.* litet förskämma. **Peistegåtet**, *inchoat.* begynna att fördärva. **Peistetowet**, *passiv.* bortskämmas.
- PEISTELET**, *v.a. frequ. id. qu. peistet*.
- PEISTEJE**, *corruptor, depravator*, fördärvare, den som skämmer bort.
- PEISTEM**, *n.s. depravatio*, fördärvande.
- PEISTEK**, *n.a. indemnitas, non vitiatum*, oskadd, som ej blivit bortskämd²³¹.
- PEISTETATTET**, *v.a. depravandum curare, facere ut vitietur*, låta skämmas bort²³². **Ale peistetatte kaudnabt**, *noli admittere vitium supellectili tuo*, låt ej ditt bohagsting skämmas bort. Även *posse corrumpi*, kunna förskämmas.
- PEISTO**, *n.s.* se **peisko**, detsamma.
- PEISTOT**, *v. passiv. depravari, vititari*, förskämmas. **Peistoi tat wuosta**, *corrumpebatur hic caseus*, denna osten blev skämd. **Peistostet**, *dimin.* bli litet

²³¹ förstörd, fördärvad

²³² bli förstörd, fördärvad

skämd. **Peistogåtet**, *incipere depravari*, begynna bli förskämd.

PEISTOM, *corruptus*, förskämd.

PEIWE, *n.s. sol*, sol. **Peiwe paita**, *sol lucet*, solen lyser. **Kåsse peiwe paijanam lei**, *sole exorto*, när solen var uppgången.

Peiwe widdotaken le, *sol est in occasu*.

Även **peiwe**, *dies*, dag. **Taika peiwi**, *iisdem diebus*. **Peiwe lueje**, *crepusculum*, skymning. **Kitta tan peiwai**, *in hunc usque diem*, ända till denna dagen.

Peiwats, *dimin. de sole*, **peiwats paita**, *sol blandus lucet*, den blida solen lyser.

Finska: "päiwä", dag.

PEIWAS, *n.s. iter unius diei*, en dagsled²³³.

Kalle peiwaseh leh? *quot dierum iter est?* hur många dagsresor är det?

PEIWEK, *adv. interdiu*, om dagen. **Peiwen**, *usitatus*.

PEIWASATS, *adj. diurnus*, daglig.

Färtpeiwasats laipe, *panis quotidianus*, dagligt bröd.

PEIWEPELE, *illa pars montis quæ vergit in meridiem*, södra sidan av ett berg.

Motsatsen är **ittka**.

PEIWEST, *adv. peiwest tokko påtime*, *multum diei adhuc supererat quando illuc perveniebamus*, det var ännu dager då vi kom dit.

PEIWOT, *v.n. lucescere, diluescere*, lysa upp, bli dager. **Peiwoime tassa**, *illic nobis dies dilucescebat*, där fick vi dagsljuset.

PEKET, *v.n. manibus pedibusque simul incedere*, krypa på händer och fötter, se **piäket**. **Peken mannat**, *pleonasm.*, detsamma, masa.

PEKKE, *n.s. pars, frustum*, en del, ett stycke.

Wuostes pekke, *pars prima*, första delen.

Pekkest pekkai tjuoppet, *in frusta secare*, hugga sönder i stycken. **Pekke pekkest**, *frustatim*, styckevis. **Pekkats**, *dimin.* en liten bit, en smula. *Boreales de liquidis etjam hoc adhibent vocabulum, ex. gr.*

Wina pekke, *vini parva portio*. **Wuola pekke**, *cerevisiæ aliquantum*, litet dricka. Sammansättn. **pekke-kattjatak**, (*qu. dic. delapsio frustorum*) morbi species, quo sæpe afficiuntur æstate rangiferi. *Ejusdem est generis neque nisi situ differt ab illo, qui appellatur klubbe, quod vide supra. Eandem etiam adhibent medicinam. In hoc casu, ulcera femora lateraque animalis occupant. Postremo, quando apertum est vulnus cuteque nudatum, speciem amissi frusti sive partis visceris præbet, quæ sæpe quatuor & plures digitos transversos in diametro continet, unde etiam nomen habet. Interdum quoque appellatur simpliciter pekke. Synon. spekle. Pekke-kattjatak* eller ock endast **pekke**, kallas en sjukdom, varmed renar ofta besvärar om sommaren, och består i stora bölder, som sätter sig på låren, bogarna och sidorna på kreaturet. Till slut, när skinnen är borta och bölden öppnad, ser det ut som ett stycke vore borta av lemnen, ofta av 4 tums bredd och därutöver, se **klubbe**, kallas ock **spekle**.

PEKKETET, *v.a. in frusta secare, in partes dividere*, stycka sönder, se **aktjästet**.

PELE, *n.s. latus*, sida. **Peiwe pele**, *regio, quæ in meridiem vergit*, södra sidan. **Ålkes pelen tjokkahet**, *ad dextram sedere*, sitta på högra sidan om. **Mo pelen sodn tjokkaha**, *ad latus meum assidet*,

²³³ färd, väg

han sitter bredvid mig. **Pelestan mon leb takkam maite leb aibmotam, todn aj takkah pelestat maite mattah**, *pro mea parte ego contendi, enitere tu vicissim pro viribus tuis*, jag har på min sida gjort, vad jag har kunnat, gör du ock på din sida ävenledes. **Sodn wadsa pele melt**, *oblique incedit*, han går snett, på ena sidan. **Mo pelen le sodn**, *meis ille partibus studet*, han är på min sida, han håller med mig. **Tan pelen jokkob**, *cis fluvium*, på denna sidan av älven. **Mubben pelen jokkob**, *trans fluvium*, på den andra sidan av älven. **Tåres pelen**, *seorsum*, avsides. **Puore ja paha pelai**, *in bonum & malam partem*. **Paha pelai tjälgestet**, *in partem pejorem rapere*, förklara till det värsta.

PELAN, *adv.* se **metan, metast**.

PELE, *n.a. dimidius*, halv. **Åse pele**, *portio dimidia*, halva lotten. **Pele peiwe**, *dimidium diei*, halva delen av dagen. **Dala pele**, *dimidium thaleri*, en halv daler. **Stikko-pele**, *dimidium ulnæ*, en halv aln. Även **Attje-pele**, *vitricus*, styvfader. **Edne-pele**, *noverca*, styvmoder. **Pardne-pele**, *privignus*, styvson. **Tjalme-pele**, *oculus alter*, det ena ögat. **Juolke-pele**, *pes alter*, den ena foten. **Käta-pele**, *manus altera*, ena handen. Finska: ”puoli”, halv. Jmf. **lakke**. **Pele mubbad**, *sesqui*, halvannan. **Pel-neljad**, *sesquiertius*, halvfjärde. **Pel-kolmad lokke**, *viginti quinque*, tjugofem.

PELGE, *pollex*, tum²³⁴. Finska: ”peucalo”.

PELJE, *auris*, öra. **Pelje pele**, *auris altera*, det ena örat. **Peljit tsagget**, *ures erigere*,

spänna upp öronen. **Peljetak & peljet**, *negativ. casus, sine auribus*, utan öron.

Pelji naulates, se **naulates**. **Pelje kasse**, *cera aurium, mucor aurium*, öronvax.

Pelje puoite, *auricula*, örtipp. **Pelje wanak**, *qui aures habet hebetiores*, lomhörd, den som hör illa. **Peljats**, *dimin.* ett litet öra. **Pelje-rågkanja**, *auriscalpium*, örslev. **Pelje-slimbarteje**, *susurrator*, örontasslare²³⁵.

PELJEPELASTET, *v.a. minus attente & quasi altera tantum aurium auscultare*, ej höra mycket väl efter, utan liksom med ett öra allenast. **I peljepelast**, *audire non vult*, han vill alldeles ej höra.

PELJAK, *n.a. auditu gaudens, qui aures habet acutas*, den som har god hörsel.

Kukkes peljak, *cui longæ sunt aures*, som har långa öron. **Peljak le sodn tassa**, *illi rei aures ejus satis patent*, den saken hör han ej ogärna.

PELJETEBME & peljetes, *n.a. surdus*, döv.

PELJETESWUOT, *n.s. surditas*, dövhet.

PELJES, *n.s. ansa, imprimis patinæ*, handtag, öra på en skål.

PELJETET, *v.a. facere, ut ad aures aliquid perveniat alicujus*, låta komma för ens öron. **Peljetib sunji tabb**, *auribus istud ejus committebam*, jag lät honom få höra det.

PELJETUTTET & Austr. peljetattet, *v.a. aures obtundere, exsurdare*, göra döv.

PELJETUET & peljetowet, *v.n. obsurdescere*, bli döv, mista hörseln.

PELKET, *v.a. objurgare, rixari*, banna, träta. Se **pälket**.

PELKEJE, *rixans*, den som träter. **Pelkem**, *substant. rixa, contentio*, träta, oenighet.

²³⁴ eller tumme?

²³⁵ viskare; en som sprider rykten?

- PELLALOK, pellasats**, se **pällalok, pällasats**.
- PELODAKKI**, *adv. qua partem, ex parte dimidia*, endels, till hälften.
- PELOSTALLET**, *studere alicujus rebus*, vara av ens anhang, hålla med. **Inta so pelostalla**, *ei nunquam non studet*, han håller alltid med honom.
- PERAT, peratak**, *n.s. pruina*, rimfrost.
- PERATET**, *v.n. pruina operiri*, rimma. **Ädnam perati udnats ijan**, *nocte præterita pruina tecta est terra*, i natt lade sig rimfrost på marken. Jmf. **sjuttjot**.
- PERDHEJE**, *n.a. dicax*, munvig.
- PERJEDAG, perjetak**, *dies veneris*, fredag. **Kukkes eller Lange-perjedag**, *Dies parasceves*, långfredag.
- PERJES**, *velamentum, quo tentorii Lapponici apertura, per quam fumus emittitur, operitur, urgente cæli intemperie*, ett stycke vadmal, varmed rökhålet på en lappkoja igentäckes, när det är oväder. **Perjestet**, *dicto velamine tentorium contegere*, lägga ett sådant täcke över rökhålet.
- PERIK**, *n.a. stultus, amens*, tokig. Även **perik aitigi wuost**, *inconsiderate se gerens erga patrem matremque, impius in parentes*, den som skickar sig illa emot sina föräldrar. *Bor.* jmf. **piädak**.
- PERL**, *margarita, unio*, pärla.
- PERME**, *laqueus*, snara. Finska: ”permi”, detsamma.
- PERSON**, *persona*, person, se **adwerdo, njär**.
- PERSONELATS**, *n.a. personalis*, personlig. *Eccles.*
- PERUK**, *coma adscititia*, peruk.
- PESSE**, *nidus avium*, fågelbo, näste. **Låddeh pessit takkeh**, *aves nidulantur*. Även **Autebu pessen manah**, *liberi tori prioris*, barn av förra giftet eller kullen. Finska: ”pesä”, bo.
- PESSE**, *n.s. cortex exterior betulæ*, näver. **Pesse kare**, *vas e cortice betulæ confectum*, näverskäppa. **Pesseb wuotket &**
- PESSET**, *corticem betulinum detrahere, betulas deglubere*, taga näver, riva näver av björkar. Även *quærere betulas deglubendas*, söka efter björknäver.
- PESKETET**, *v.a. tondere*, klippa. **Ulloit sautsist pesketet**, *tondere oves*, klippa får. **Skautjalt pesketet**, *tondere barbam*, avklippa skägget. **Pesketastet**, *dimin.* litet klippa. **Pesketatjet**, *incipere tondere*, begynna att klippa.
- PESKETATTET**, *v.a. & n. tondendum curare, posse tonderi*, låta klippa, kunna klippas.
- PESKEM & pesketem**, *n.s. tonsura*, klippning.
- PESKETEJE**, *qui tondet, tonsor*, den som klipper.
- PESTET**, *v.a. amittere, perdere aliquid e manibus*, tappa, släppa utur händerna. **Pestib glaseb kätast**, *e manu mihi vas vitreum elapsum est*, glaset föll mig utur handen. **Pestam le herkebs**, *rangiferum amisit, rangifer ei elapsus est*, han har mistat eller släppt sin ren. **Pestestet**, *dim.* litet förlora. **Pestegåtet & pestajet**, *inchoat.* begynna att släppa ur händerna. Finska: ”päästo”, *dimissio*, jmf. **piäset**.
- PESTELET**, *v.a. frequ. idem quod pestet*.
- PESTETAKES**, *n.a. qui semper aliquid amittit, qui facile amittit*, som lätteligen och alltid

- släpper löst. **Pestetakes kiäla ja wuogga**, *laqueus & hamus, quo, quod capiendum est, se facile expedit*, en snara och en krok, som lätteligen släpper löst det, som man vill fånga.
- PESTETET**, *v.a. facere ut dimittatur aliquid, in caussa esse, cur aliquid amittatur*, låta något slippa löst, vara vållande till, att något slipper bort.
- PESTEJE**, *amittens*, den som släpper bort.
- PESTEM**, *amissio, dimissio*, bortsläppande.
- PETSE**, *nom arboris, abies*, tall. **Kukkes petse**, *abies procera*, en hög tall. **Petsest**, *ablat. cas. ex abiete, abiegnus*, av tall. **Petseb pårret**, *succum abietis librumve succulentum adhuc & tenerum comedere*, äta tallsave, jmf. **alos**. **Petsats**, *dimin.* en liten tall.
- PETSEK**, *n.a. abiegnus, ex abiete factus*, av tall, gjord av tall.
- PETSESK**, *regio abietibus consita, abietum*, tallskog, ett ställe, där tall växer. **Petse wuome**, *detsamma*.
- PETSEK**, *n.s. cauda piscium*, stjärt, fiskstjärt. *Transl. interd. de podice.*
- PETTET**, *v.a. decipere, fallere*, bedraga, narra. **Sluoki pettet**, *technis fallere. Minus rite de Salvatoris prodicione adhibitum videtur hoc vocabulum, satius forte fuisset & cum textu græco magis congruum pajel waddet, tradere, prodere. Pettestet, dimin.* litet bedraga. **Pettegätet & pettajet**, *inchoat.* begynna att bedraga. Finska: ”petan”, *fallo*.
- PETTATALLET**, *v. passiv. decipi, falli*, bli bedragen. **Petteh ja pettatalleh**, *fallunt & falluntur ipsi*, de bedrager och blir bedragna.
- PETTETOWET**, *v. pass. idem.*
- PETTATALLEM**, *n.s. deceptio, quando quis deceptus est*, bedrägeri, när man blivit bedragen.
- PETTELET**, *v.a. frequ. id. qu. pettet.*
- PETTEM**, *n.s. fallacia, fraus*, bedrägeri.
- PETTEJE**, *qui fallit*, bedragare.
- PETTO**, *n.s. dolus*, list, bedrägeri. Finska: ”petos”, *detsamma*.
- PETTOGES**, **pettog**, **pettokes**, *n.a. dolosus*, bedräglig, falsk. **Pettokes ålma**, *vir dolosus*, en bedräglig man. **Pettokes åsaseh**, *merces falsæ*, bedrägliga och falska varor. **Pettogesapta**, *Austr. sincerus, ingenuus*, uppriktig.
- Pettokeswuot**, *subst. fraus, fallacia*, bedrägeri. **Pettokeslaka**, *adv. dolose*, bedrägligen, listigt. **Pettokeslakats**, *adject. fraudulentus, subdolosus*, listig, bedräglig.
- PEUDE**, *n.s. mensa*, bord. Finska: ”pöytä”.
- PEUHEK**, *n.a.* se nedan **päjes**, **päjok**.
- PEUREK**, *rangifer ferus*, en vild ren, jmf. **kådde**. *It. rangifer, qui hybrida est, sive ex silvatico & cicure rangifero fœmina ortus*, ren, som är av en tämjcd renko och en vildren. Även överfört om människor och andra djur **peurek**, *alacer, strenuus, vegetus*, hurtig, flink, stark.
- PEUTET**, **peuto**, se **piwtet**, **piwto**.
- PEUTJEK**, *n.a. avarus*, girig, se **hanes**.
- PIDTO**, *tibiale*, en strumpa. **Pidtoit tsaket**, *tibialia induere*, taga på sig strumpor.
- PJEDET**, *v.a. perforare, pertundere*, genomborra, genomstinga. **Skådeseb pjedet**, *piam matrem pertundere*, göra hål på hjärnhinnan. **Nakkeb pjedet**, *cutem perstringere*, göra hål på skinnet. **Aksjoin jägnab pjedet**, *securi glaciem pertundere*,

hugga hål på isen med yxan. **Qwele tjtatseb pjeda**, *piscis aquæ superficiem commovet*, fisken rör vid vattubrynet. **Pjedestet**, *dimin.* litet genomstinga. **Pjedegåtet**, *inchoat.* begynna att stinga igenom.

PIJET, *v.a. ponere*, lägga, sätta. **Tjalmi auti piejet**, *ob oculos ponere*, lägga för ögonen. Även **Naute le Jubmel piejam**, *ita Deus ordinavit*, Gud har så befallt. Även **neitab piejet**, *filiam nuptum collocare*, gifta bort sin dotter. **Akti piejet**, *componere, conjungere*, lägga ihop, sätta ihop. **Erit piejet**, *seponere*, lägga avsides, bortlägga. **Sisa piejet**, *instituere*, instifta. **Lådnesteje le kastateseb sisa piejam**, *Salvator Sacramentum Baptismi instituit*, Frälsaren har instiftat döpelsen. **Pira piejet**, *circumponere*, lägga omkring. **Piejestet**, *dimin.* litet lägga eller sätta, m.m. **Piejegåtet**, *inchoat.* begynna att lägga, m.m.

PIJET & piejat, *adjective accipitur, e.gr. piejet kaudneh*, *supellectilia, quæ filicæ in matrimonium collocatæ dant parentes*, husgeråd och lösören, som föräldrar ger sin dotter till hemgift. **Piejet kapte**, *toga filicæ collocatæ data*, en kjortel, som dottern fått till hemgift.

PIJEM, *n.s. appositio, collocatio*, ställande, sättande. **Pjejeje**, *particip. præs.* den som lägger eller sätter. Även *virginem collocandi jure instructus*, den som äger att gifta bort en mö, giftoman.

PIJATES, piejetus, *n.s. mandatum*, befallning, förordnande. **Kalka målsotet**

tait piejetusit, *mutabit instituta illa*, Apg. 6:14. **Jubmelen piejetusen melte wiesot**, *ita vivere, ut jussit Deus*, leva efter Guds befallning.

PIJETET, *v.a. ponendum aut collocandum curare*, låta sätta eller lägga. **Nakkari etjeb's piejetet**, *se dare somno*, lägga sig att sova.

PIJETEJE, *qui instituit sive ordinat*, den som inrättar. **Lagan piejeteje**, *legislator*, lagstiftare.

PIJETATTET, *v.n. posse poni*, kunna läggas eller sättas.

PIJETOWET & sammandraget piejot, *passiv. verbi piejet, poni*, läggas, bli lagd.

PIEJO, *n.s. lustrum, habitaculum ferarum*, vilddjurs kula. **Repeh adneh piejoit**, *vulpes lustra habent*, rävorna har kulor. Även **Åbbå stalpe piejo**, *lupa cum catulis suis omnibus*, hela vargboet, en varginna med alla sina ungar. **Repe piejob kaudnib**, *lustrum vulpis catulosque inveni*, jag fann ett rävbo med rävungar. Om fåglar säger man **pesse**.

PIEKOT, *v.n. queri, lamentari*, jämra sig, se **luojot**.

PIERGO, *caro*, kött, se **piärgo**.

PIERTI, pierta, piert, se **biärt**.

PIETTOT, *v.a. vetare, prohibere*, förbjuda, neka. **Piettoi so hålemest änabit**, *plura loqui vetitus est*, han fick ej säga mera.

Piettostet, *dimin.* litet förbjuda.

Piettogåtet, *inchoat.* begynna att förbjuda.

PIETTOM, *n.s. prohibitio, vetitum*, förbud.

PIETTOSTATTET, *v.n. prohiberi posse*, kunna avhållas ifrån. **I sodn piettostatte tjagnemest**, *aditu se prohiberi non patitur*,

han låter ej säga sig att ej gå in, han vill med våld gå in.

PIETTERMES-TAKTE, *nomen vertebrae supremæ sive capiti proximæ*, halskotan som är närmast till huvudet. *Dicitur quoque pieternes. Proprie de vertebra colli rangiferorum & aliorum quadrupedum. Quæ hinc incipit appellatur jårga takte, secunda deinceps est niåmmel takte, tum swaines takte, quæ humeris dorsove proxima est appellatur sibek takte, etc.*

PIGNEL, *abietum nonnullarum pars quædum trunci reliquo durior ac solidior simulque magis fragilis*, på svenska "talltjuder", på norrländska "tjör".

PIGNOS, *adv. retrorsum*, baklänges. **Pignos wadset**, *retrorsum ire*, gå baklänges. **Kautji pignos**, *supinus concidebat*, han föll baklänges eller vidöppen. Även detsamma som **metjen**, se detta ord. *Comparat. pignoben, pignobesne*, längre bort, längre ifrån. **Pignoben leb mon**, *longius ego absum*, jag är längre ifrån. **Pignomusne**, *superl.* se **ulkoimusne**, som är mera brukligt.

PIGNOLEN, *adv.* se ovan **metjelen**.

PIGNOLET, *v.n. Austr.* se **metjanet**.

PIGNONET, *v.n.* **pignonastet, pignonatjet**, se **metjanet, metjanastet, metjanatjet**.

PIGNOTET, *v.a.* **pignotastet, pignotatjet**, se **metjetet, ulkotet**.

PIJA, **pije**, se **pignel**.

PIKKET, *v.a. Austr.* se **pakket**.

PIKO, *adv. palam*, uppenbarligen. **Piko leb hålam**, *aperte locutus sum*, jag har talat uppenbarligen. **Pikosikt & pikosit**, detsamma.

PIKOK, *ingenuus, qui animum suum atque cogitata omnibus aperit, qui dissimulare nescit*, öppen hjärtad, den som säger ut vad han tänker.

PIKOS, *n.a. manifestus*, uppenbar. **Pikos assje**, *crimen notissimum*, en uppenbar missgärning. Motsats: **tjäkos**.

PIKOTET, *v.a. manifestare, evulgare, revelare, detegere*, uppenbara, utsprida, upptäcka. **Jubmel kalka tiji tab pikotet**, *Deus hoc vobis revelabit*, Gud skall uppenbara eder detta. **Pikotum le alde ailes Apostolit**, *reveletatum est sanctis ejus Apostolis*, Ef. 3:5. *Passiv. pikotowet*, uppenbaras. **Pikotastet**, *dimin.* litet uppenbara. **Pikotatjet**, *incipere revelare*, begynna att uppenbara. Jmf. **paijetet** etc.

PIKOTATTET, *v.a. facere ut reveletur*, låta uppenbaras. *Manifestare*, kungöra.

PIKOTATTEM, *n.s. promulgatio*, kungörelse.

PIKOTEM, *n.s. revelatio*, uppenbarelse.

Pikotem-kirje, *Apocalypsis*, Uppenbarelsesboken.

PIKSJET & pikahet, *v.a. Austr. confiteri*, bekänna. **Suddoit piksjet**, *peccata confiteri*, bekänna synderna, jmf. **tåbdestet**. Härav:

PIKSJEM, pikahem, *n.s. confessio*, bekännelse, jmf. **tåbdestem**.

PIKS, *os pectoris avium*, bröstben på fåglar.

PIKSET, *v.a. arripere, rapere*, nappa åt sig, röva. *Proprie est avium rapacium & carnivorarum*, säges egentligen om rovfåglar.

PIKTAS, piktes, *n.s. vestis, vestimentum*, klädesplagg, klädnad. **Piktasit kårot**,

suere vestes, sy kläder. **Piktasit nuolet**, *exuere se vestimentis*, klä av sig. **Piktasit tjagnet**, *vestimenta induere*, klä på sig. Jmf. **karwo**. Finska: ”pucu”, *vestis* & ”puetan”, *vestio*.

PIKTASTET, piktestet, *v.a. vestire*, bekläda, förse med kläder. **Sodn mo piäbma ja piktesta**, *ille me alit vestitque*, han kläder och föder mig. **Tije piktastiten mo**, *amiciebatis me*, Matt. 25:35. **Piktestastet**, *dimin.* litet bekläda. **Piktestatjet & piktestatsgätet**, *inchoativ.* begynna att bekläda eller giva kläder.

PIKTET, *v.a. calefacere, calorem adferre sive efficere*, värma, förorsaka värme. **Piktaseh pikteh almatjeb**, *vestimenta homini calorem conciliant*, kläderna håller en människa varm. **Åbme karwoh äh ädna pikte**, *vestes detritæ ab injuriis frigoris ærisque corpus vix defendunt*, gamla kläder värmer ej stort. **Piktestet**, *dimin.* litet värma. **Piktegätet & piktajet**, *inchoat.* begynna att värma.

PIKTATALLET, *v.a. ad ignem calefacere*, värma för elden. **Piktatall manab tållån auten**, *infantem ad focum focilla*, håll barnet fram för elden, att det må värma sig. Även *reciproc.* **piktatallib ånekatjeb**, *paulisper me refocillabam s. calefaciebam*, jag värmdde mig litet.

PIKTATALLEM, *n.s. calefactio*, värmande. **Piktatallemest laiti**, *calefaciendo se desistebat*, han upphörde att värma sig.

PILD, pilda, *pali statuminave, quibus a terra elevant supellectilia sarcinasque Lappones, ne a canibus muribusque exedantur*, pålar, varpå lapparna lägger

upp sina saker, att de ej måtte skadas av möss och hundar. **Pildastet**, *verb. activ.* **Kaudnit pildastet**, *sarcinas in dictos palos sustollere*, lägga upp sakerna på sådana pålar eller ställningar.

PILGA, pilka, *n.s. fasciculus contortus, fascis*, knippe, ett flätat knippe. **Tjadnet pilgai**, *in fasciculum colligare*, binda i knippe. **Suoine pilga**, *fasciculus ejus fœni, quo utuntur in calceis*, ett knippe med skohö, som lapparna brukar. **Pilgats**, *dimin.* ett litet knippe.

PILKE, *n.s. jocus, jociatio*, skämt, narri. **I le pilke, maite mon hålab**, *extra jocum id dico. Cas. negat. pilketak & pilket*, *absque joco, serio*, utan skämt. Finska: ”pila”, *cavillatio*, spe.

PILKAJES, pilkaj, se **pilkalats**.

PILKALATS, *n.a. jocosus*, skämtsam.

Pilkalats ålma, *vir jocosus*, en skämtsam man. **Pilkalatswuot**, *subst. joci, jociatio*, skämtande. **Pilkalatswuotinas**, *jocacione sua*.

PILKETET, *v.n. jocari*, skämta. **Tjeppe le sodn pilketet**, *magnus ei in jocando lepos est*, han skämtar mycket artigt²³⁶.

Pilketastet, *dimin.* skämta något litet.

Pilketatjet, *inchoat.* begynna att skämta.

PILKATALLET, *v.n. frequ. idem atque pilketet*.

PILKES, se **pilkajes**. **Pilkes håla**, *narratio jocosa*. **Pilkeslaka**, *adv. jocose*, skämtsamt.

PILS, *pellis rangiferina aut alia non satis villosa*, ett korthårigt rens eller annat djurs skinn. *Æstate omnium bestiarum pelles minus sunt villosæ sive pilosæ, & tunc*

²³⁶ roande, underhållande

*appellantur Lapponice pils, pilsa, snödhårig*²³⁷. **Pilsot**, v. neutr. minus villosum sive pilosum fieri, pilos emittere, bli snödhårig, bli hårliten.

PINGELES, Pingeles passe & -peiwe, *Festum & dies Pentecostes*, pingsthelg, pingstdag.

PINKEL, *instrumentum sive contus piscarius, quo pisces ad rete propelluntur*, puls, en stång som fiskare brukar, att köra fisken på nätet med.

PINETET, pinetastet, pinetatjet, se **waiwetet**.

PINASTOWET, v. passiv. *cruciari*, plågas, pinas. **Mon pinastowab tane tållåsne**, *crucior in flamma hac*. **Waiwastowet**, detsamma.

PINO, n.s. *cruciatus*, plåga, pina.

PINNA, Pint, mansnamn, *Benedictus*, Bengt, se **Bent**.

PINTET, v.n. *perdurare*, härda ut, hålla ut. **Kolm japit pinti**, *per tres annos perdurabat*, det höll i tre år. **Pisset**, detsamma.

PIP, pippo, *fistula, imprimis qua fumatur tabacum*, pipa, tobakspipa. Detsamma, **pippo**, *telescopium*, perspektiv²³⁸, tub. **Pippo tjada kätjet**, *per telescopia prospicere*, se genom perspektiv.

PIPAR, *tibicen*, pipare²³⁹, Upp. 18:22.

PIPPAR, *piper*, peppar.

PIR, pira, *præpos. de*, om. **Man pir lepet hålemen?** *qua de re loquimini?* om vad håller ni på att tala? **Tan atan pira**, *de illa re*, om den saken. Även *circum*, omkring. **Pira wadset**, *circumire*, gå omkring. **Waren pira wadsime**, *circumibamus montem*, vi gick omkring berget. *Cum*

pron. suffix. pīram, circum me, pirat, *circum te*, **piras**, *circum se*. **Pirame**, *circum nos*, omkring oss. **Pirate**, *circum vos*, omkring er. **Pirasas**, *circum se (plural.)* omkring sig, etc. Även **Åbbå jake pira**, *per integrum annum*, ett helt år igenom. Finska: ”pijri”, *circulus*. Sammansättn. **pirasatmestet** etc. se **fatmet**. **Piratjuoppet**, *circumcidere*, omskära, etc.

PIRAK, pirasawak, *cingulum ornamentis stanneis ornatum*, ett bälte med tennstjärnor på.

PIRASATS, n.a. *qui circa est*, den som är invid. **Mo pirasatjeh almatjeh**, *homines, qui circa me sunt*, folket, som är omkring mig. **Pirask**, *subst. regio proxime adjacens*, nästgränsande land. **Maktes to pirask le alläs?** *num a lupis purgata sive libera est illa regio, ubi tu commoraris?* är landet omkring dig fritt för vargar?

PIRASTATTET, *circumire*, gå omkring, fara omkring. *Circumdare*, omgiva. Finska: ”pijritän”, *circumdo, it. obsideo*.

PIRK, pirka, n.s. *series, nexus*, rad, sammanhang. **Mon leb lokkem lokke timeit, aktet pirkast**, *horas denas legi continuas*, jag har läst i tio timmar, utan uppehåll. **Aktet pirkast sokkaime**, *remigabamus continue & sine intermissione*, vi rodde oupphörligen.

PIRRAM, saite pirram, *cylindrus cavus æneus aut ferreus, cui extrema pars lignea sive manubrii extremum hastæ inseritur*, holk, av koppar eller järn, som sättes på ändan av ett spjutskäft.

PIRREM, *ventriculus inferior avium lapillis repletus, pro promovenda ingestorum concotione*, stensmagen²⁴⁰ på fåglar. På norrländska: ”fån”.

²³⁷ korthårig

²³⁸ kikare

²³⁹ flöjtspelare

²⁴⁰ muskelmagen

PIRRET, *irritare, ad iram provocare, reta.*

PISET, *v.n. sufficere*, räcka till, se **ållet**.

PISKET, *v.a. flagellare*, piska. **Piskestet**, *dimin.*

PISKO, *n.s. flagrum*, piska. Finska: ”pijska”.

PISNASTET, *v.a. scrutari, attente circumspicere*, rannsaka, noga se efter. **Färtab saheb pisanastet**, *omnia loca perscrutari*, se efter och rannsaka i alla rum. **Pisnaste puorist**, *examina sive circumspice attente*, se noga efter.

PISSJEM, *postis tentorii Lapponici*, dörrträ i en lappkoja eller ett lapptält.

PISSUT & pissset, *v.n. perdurare*, räcka, hålla.

Puore wadas kukkeb pissa, autest ko kattja, *pannus nobilior diu perdurat neque cito deteritur*, gott vadmal håller länge innan det går sönder.

PIST & dimin. pistets, se **paste**.

PISWOTET, *virgis vel flagellis caedere*, hudstryka, piska med ris, se **swaskot**.

PITTJO, *canis fæmina*, tik, se **kausjo**. Även *per ignominiam, mulier maligna*, en elak kvinna.

PITTOTET, *v.a. colere, cultu religioso prosequi*, dyrka. **Jubmeleb pittotet**, *Deum colere*, frukta Gud.

PIWAL, *n.s. tempestas mitior minusque frigida tempore hiemali*, blitt väder om vintern. **Piwal le udne**, *mitis hodie est tempestas*, det är blitt väder idag. Jmf. **njatso**. Finska: ”palawus”, *calor*, ”palan”, *ardeo*.

PIWALES, *piweles, n.a. calidus*, varm.

Piwales kåte, *domus, qua vim frigoris facile sustinemus*, en varm stuga, varmt hus. **Piwales karwo**, *vestis ad vim frigoris arcendum apta*, en varm klädnad. **Piwales talke**, *tempestas lenis sive mitis*, varmt väder.

PIWET, piwat, *v.n. calere, vim frigoris sustinere*, hålla sig varm, ej frysa. **Piwab puorist tai karwoi sinne**, *his vestimentis vim frigorum facile sustineo*, jag fryser alldeles ej med dessa kläderna. **Piwestet**, *dimin.* bli litet varm. **Piwajet & piwagåtet**, *inchoat. incipere sustinere frigus, calefieri*, begynna att bli varm, att ej frysa. **Walla die piwajib kålom ketjest**, *post algorem ægre refocillatus sive calefactus sum*.

PIWAJATTET, *v.a. focillare, facere ut quis frigus sustinere valeat*, värma upp, få laga, att en ej fryser. **Wina piwajatta almatjeb**, *vino homo incalescit*, vinet uppvärmer en människa. **Tållå piwajatta**, *ignis calefacit*, elden värmer, jmf. **piktet**.

PIWALDET, piwaltet, *v.n. de tempestate dicitur*, se **njatsot, lemketet**. **Piwaltastet**, *dimin.* bli litet blidare. **Piwaltatjet**, *inchoat. Te piwaltatja, jam acris solvitur hiems*, nu begynner det att bli blitt och töväder.

PIWALTATTET, *frequ. idem. It. activ. id. qu. læggetet, paketet*, se **læggetet**. *De tempestate. Piwastutjet & piwastet, v.n. Bor.* se **pjäwastutjet, piäwastet**.

PIWATALLET, *motu corporis calorem membris conciliare*, hålla kroppen varm förmedelst rörelse. **Piwatalle kokte piwah**, *curre, quo incalescas*, spring, att du måtte bli varm.

PIWES, *n.s. Boreal.* se **pjäwes**.

PIWDNOK, *n.a. flexilis*, böjlig, mjuk.

Piwdnok muor, *lignum flexile*, ett böjligt trä. **Piwdnot**, *v.n. lentescere*, bli vek och böjlig. **Muora piwdno**, *lignum lentum sive flexile fit*.

PIWTET, piwdet, *capturæ avium vel piscium etc. operam navare, tendiculas retiave ponere*, vån²⁴¹ göra, sätta ut snaror och giller. **Jaureb piwtet**, *piscari*, fiska.

Låddit piwtet, *aucupari*, vångöra efter fåglar. Även överfört **Mo läh piwtemen**, *mihi insidias struunt, de lurar på mig*.

Sodn piwta mo tåroi, *ad pugnandum me dolose studet incitare*, han vill narra mig att slåss. **Piwtestet**, *dim.* litet vångöra.

Piwtegåtet & piwtajet, *inchoat.* begynna att vångöra, m.m.

PIWTEJE, *qui capturæ operam dat*, vångörare, som vångör efter något.

PIWTAR, brukligare, detsamma. **Jaure piwtar**, *piscator*, fiskare. **Lådde piwtar**, *auceps*, fågelfångare. **Stuora piwtar**, *venator peritissimus*, en stor djurfångare.

PIWTEM, *n.s. aucupium etc.* fågelfänge, jagande, vångörande, jmf. **piwtet**.

Pärkelen piwtem, *insidiæ diaboli*, djävulens försåt.

PIWTETATTET, *v.n. capturæ idoneum esse*, kunna vångöras, vara tjänlig för djurfänge.

I jaure piwtetatte pjäggast, *piscatui officit tempestas procellosa*, man kan ej fiska för stormens skull.

PIWTO, *n.s. captura, venatio*, djurfänge, jakt. Även *tendicula, laqueus aut aliud ejus generis, quo captura fit*, redskap att fånga djur med. I Norrland: ”våner”. Detta kallas också ofta:

PIWTOSMA, detsamma, giller, snara.

Piwtosmab takket, *retia ponere aliasve insidias feris struere*, sätta ut giller och nät, vångöra.

PIÄBMO, *n.s. cibus, alimentum*, mat.

Pjäbmotak & sammandr. pjäbmot, *negativ. cas. absque nutrimento*, utan mat.

I aktek wiesoje piebmotak wieso, *sine nutrimento nullum animal vivit*. **Piäbmoit åstet**, *cibaria emere*, köpa matvaror.

Piäbmo karweteje, *coqvus*, kock. **Piäbmo karwetem kâte**, *culina, coqvina*, kök.

Pjäbmo attje, *nutricius, nutritor*, fosterfader. **Pjäbmo edne**, *nutricia*, fostermoder. **Pjäbmo pardne**, *alumnus, filius adoptivus*, fosterson. **Pjäbmo neita**, *alumna, filia adoptiva*, fosterdotter.

PIÄBMET, *v.a. alere, nutrire*, föda, nära.

Häjoit piäbmet, *pauperes cibare*, giva mat åt de fattiga. Även *gignere, parere*, föda barn. **Manab le piäbmam**, *infantem genuit*, hon har fött barn. **Qwekte manait suina piäbmei**, *duos ex ea liberos sustulit*, han hade två barn med henne. **Pajas piäbmet**, *educare*, uppfostra. **Piäbmetuet**, *passiv. ali, nutrir*, födas, näras.

Piäbmastet, piäbmestet, *dimin.* litet föda eller spisa. **Piäbmagåtet**, *inchoat.* begynna att nära.

PIÄBMEJE, *nutritor*, uppfostrare. Även *pater*, fader. **Piäbmejam puoram**, *mi pater optime*, min söta far. Även *gignens*. **Mana piäbmeje**, *puerpera*, barnaföderska.

PIÄBMEM, *n.s. alimonia, nutrimum*, födande, spisning. Även **Mana piäbmem**, *partus puerperium*, barnsbörd.

PIÄBMOKES, piäbmoges, *c. alumnus, filius adoptivus, alumna*, fosterson eller fosterdotter, uppfödning. **Mo piäbmokes**, *alumnus meus*.

PIÄBMATET, *v.a. cibandum curare, facere ut quis nutriatur*, låta bespisa.

²⁴¹ våna = fångstredskap, vångöra = sätta ut fångstredskap

PIÄBMOTALLET, *v.n. sumere cibum*, spisa, sitta till bords. **Kåsse lijen piäbmotalam**, *cum comedissent*, när de hade ätit. Jmf. **mallatallet**. *Dimin.* saknas.

Piäbmotallegåtet, *inchoat.* begynna att spisa.

PIÄDAK, **piädek**, *n.a. stultus, fatuus*, tokig.

Piädaken le sjaddam, *delirat*. **Piädak ålma**, *vir stolidus*, en tokig man. *Boreal.* säger **perik**, se detta ord. Är mer än **kaiwes**. Sammansättn. **piädaklakats**, *adj. amens*, fjollig²⁴², dåraktig. **Piädakwuot**, *subst. stultitia*, dårskap.

PIÄDALET, **piädelet**, *v.n. delirare*, bli galen.

Aptsa le pjädelam, *plane factus est stultus*, han har blivit alldeles galen.

Piädaleje, *particip. mente incitatus, delirans*, rasande, galen.

PIÄDAT, **piädet**, *v.n. insanire, stultum esse*,

vara tokig. **Piäda ko piädak**, *insanit ut stultus*, han galnas²⁴³ som ett tok. **Sah taste piädamest**, *noli ineptire*, galnas icke.

Piädaje, *particip. insaniens, furens*, rasande, en som yrar. **Piädastet**, **piädestet**, *dimin.* vara litet galen. **Piädagåtet**, *inchoat.* begynna att vara ursinnig, bli galen.

PIÄDATET, **piädetet**, *v.a. injicere alicui*

amentiam, göra en galen. Även *decipere, fallere*, bedraga, narra. **Piädeti mo**, *decipiebat me*, han bedrog mig. Jmf. **pettet**.

PIÄDATEM, **piädetem**, *n.s. fraus, deceptio*, list, bedrägeri.

PIÄDNAK, *canis*, hund. **Piädna tsäla**, *canis*

latrat, hunden skäller. **Piädnaq paneh**, *dentes canini*, hundtänder. Överfört och *per ignominiam*: **Piädnaq le sodn**, *malus is vir est*, han är en elak karl.

Sammasättn. **Piädnaqlakats**,

piädnaqlakats ålma, *perfricatæ frontis vir & malignus*, en skamlös och elak man.

Piädnaqwuokasats, detsamma. Finska: ”penika”, *catulus caninus*. **Piädnaqats**, *dimin.* en liten hund.

PIÄGG, **piägga**, *n.s. ventus*, väder²⁴⁴.

Karra piägga, *ventus vehemens, procella*, stark blåst, storm. **Karra talle piägg**, *ventus nunc fit vehementior*, stormen tilltager nu.

Piäggatak, *cas. neg. sine vento*, utan väder. **Mete piägg**, *ventus secundus*,

medväder, vind. **Wuoste piägg**, *ventus adversus*, motvind. **Lulat piägg**, *eurus*,

östanväder. **Årjeli piägg**, *auster*,

sunnanväder. **Alat piägg**, *zephyrus*,

västanväder. **Nuortel piägg**, *aquilo*,

nordanväder. **Piäggats**, *dim.* litet väder.

Sammasättn. **piäggalakats**, *adject. instar venti, transl. levis, inconstans*, lik ett

väder, ostadig. **Piäggen-ålma** eller **piägges-ålma**, *Æolus fuit priscorum*

Lapponum, quem cultu religioso persecuti sunt hostiisque sibi placarunt, ne ventos nimium vehementes procellasque mitteret.

Piägges-ålma, var de forna lappars vädergud, den de offrade åt, att förebygga väderskador.

PIÄGGAS, **piäggos**, *n.a. ventosus*, stormaktig.

Piäggas saje, *regio ventosa*, en ort, som är utsatt för mycket väder.

PIÄGGELET, **piäggetet**, se **päggelet** etc.

PIÄGGET, *v.n. flare, spirare*, blåsa. **Piägga**

piägga, *ventus spirat*, vädret blåser.

Dimin. saknas. **Piäggagåtet**, *incipere flare*,

begynna att blåsa. **Piäggagåtet haikat**, *procella jam fit*.

PIÄGGATET, **piäggetet**, *frequ. id.* **Piäggetus**

man ädnakeb sita, *spiret ventus*

quantumvis vehemens, låt det blåsa så

²⁴² sinnessvag, stollig

²⁴³ uppföra sig dåraktigt

²⁴⁴ vind

- mycket det vill. **Piäggatastet**, **piäggetastet**, *dimin.* litet blåsa.
- Piäggatatjet**, se ovan **piäggagåtet**.
- PIÄGGASTET**, **piäggestet**, *v.n. frequ. id.*
- Piägga piäggesti**, *ventus afflabat*, Matt. 7.
- Piäggastastet**, *dimin.* **Piäggastatjet**, *inchoativ.*
- PIÄGGOS**, se ovan **piäggas**.
- PIÄGGOT**, *v.n. vento penetrari, vento arescere*, vädras, vädertorkas. **Piäggom piärgo**, *caro vento tosta, vento penetrata*, torrt kött, vädrat kött. **Piäggostet**, *dimin.* litet vädras.
- PIÄJET**, **piäjo**, se **piejet**, **piejo** etc.
- PIÄIKET**, **piäikestet**, se **peiget**. *De ligno tantum dicitur*, säges om trävirke.
- PIÄKET**, **piäkatjet**, *v.n. repere, pedibus manibusque simul procedere*, krypa, masa på händer och fötter. **Mana piäka**, *infans repit*, barnet masar.
- PIÄLLO**, *n.s. campana, nola*, klocka, skälla.
- Kyrka piällo**, *campana templi*, se **bjällo**.
- PIÄMMO**, *n.s. dimin.* τθ **piäbmo**, *cibus*, mat.
- PIÄN**, **piänja**, se **piädnak**, hund.
- PIÄRGNES**, se **pedges**, axelben.
- PIÄRGO**, *n.s. caro animalium esculentorum*, kött som ätes. **Wuoksa piärgo**, *caro bubula*, oxkött. **Smala piärgo**, *caro ovina*, fårkött. **Kåste piärgo**, *caro sole tosta rancida*, (*quæ in deliciis est Lapponum*, *cfr. kåste*) torrt och härsket kött. Sammansättn. **Piärgåra**, *anus, intestinum rectum*, ändtarm. **Piärgots**, *dimin.* ett litet stycke kött.
- PIÄRTOM**, *genus decipuli, quo capiuntur hyænae*, fällor att fånga järvar med. På norrländska ”järvbåsar”.
- PIÄSET**, *v.n. liberari, solvi*, befrias, slippa lös, lossna. **Piäsib tatte hugst**, *illa cura liberabar*, jag slapp den omsorgen. **Piäsei straffetak**, *in judicio liberatus discessit*. **Sodn le piäsam ulkos**, *foras elapsus est*, han har sluppit ut. **Såbbe kätast piäsei**, *baculus e manu excidebat*, käppen föll utur handen. Även *de parturientibus*: **juo kuto akka piäsei?** *num jam tua partum edidit uxor? num jam a puerperio liberata est?* har din hustru nu blivit förlöst? Även **Idtjib piäsa wuolget**, *abire mihi non licuit*, jag fick ej fara bort. **Piäsam leb alde kätist**, *e manibus ejus elapsus sum*, jag kom undan hans händer. **Tjuolma piäsei**, *nodus relaxabatur sive dissolvebatur*, knuten gick upp eller lossnade. Även **ib piäsa mubbe pelai jäkkåb**, *trans fluvium pervenire non possum*, jag kan ej komma på andra sidan av älven, jag slipper ej, m.m. **Piäsestet**, *dimin.* litet slippa lös, m.m. **Piäsegåtet**, *inchoat.* begynna att slippa lös, m.m. Är liksom en passivform av verbet **pestet**, se detta ord. Finska: ”pääsen”, *solvor, dimittor, infîn.* ”päästä”.
- PIÄSELET**, *v.n. frequ. id. qu. piäset.*
- PIÄSEM**, *n.s. liberatio*, befrielse. Finska: ”päästö”.
- PIÄSETET**, *v.a.* se **pestet**. Finska: ”päästän”.
- PIÄSSATS**, *Pascha*, påsk. **Piässats sauts** (eller hellre **libbe**) *agnus paschalis*, påskalamm. **Piässats passe**, *Festum paschatis*, påskhögtid. **Piässije**, detsamma som **piässats**. Finska: ”pääsiäinen”, (*qu. dic. tempus liberationis*), påsk.
- PIÄSSO**, **piässotak**, *n.s. vimen*, vidja. **Piässoi tjadnet**, *viminibus ligare*, binda fast med vidjor. Överfört **Die so piäso påtkeni**,

- jam mortuus est*, nu är hans dagar ändade.
Piässots, *dimin.* en liten vidja.
- PIÄSTET** med avledning, se **pestet** etc.
- PIÄTSEKET**, *v.n. dehiscere*, öppna sig, giva sig ifrån vartannat. *De cymbarum & navigiorum tabulis plerumque dicitur, dum dehiscunt sive e loco debito recedunt*, säges egentligen om bräder i båtar och fartyg, när de lossnar och giver sig utur sitt ställe.
- PIÄTTOKES**, *n.a.* se **pettokes**, **pettok**.
- PIÄTTOT** med avledning, se **piettot** etc.
- PIÄULA**, **piäulet** etc., se **päula**.
- PIÄWAS**, **piäwes**, *n.s. sudor*, svett. **Piäwes kälka ko tjatse**, *ut aqua defluit sudor*. Även överfört **Die le mo nuora peiwe piäwas**, *hæc mihi bona sive divitias juvenis comparavi, multo scil. sudore atque labore*, dessa ägodelar har jag förvärvat mig i mina unga dagar, med mycken möda och arbete.
- PIÄWASTET**, **piäwestet**, *v.n. sudare*, svettas.
Ijab ja peiweb piäwestet, *diem & noctem sudare*. Överfört *vehementer laborare, desudare*, arbeta starkt, mycket bemöda sig. **Piäwastastet**, *dimin.* litet svettas.
Piäwastatjet, *inchoat.* begynna att svettas.
- PIÄWASTEJE**, *sudans, desudans*, svettig, den som svettas. **Piäwastem**, **piäwestem**, *subst. sudatio*, svettning.
- PIÄWASTALLET**, *v.n. frequ. sudore manare, multum sudare*, svettas mycket.
- PIÄWASTUTJET**, *v.n. incipere sudare*, begynna svettas.
- PLAGOT**, *solere*, pläga. **Naute mon plagob** (eller **harjanam leb**) **takket**, *ita soleo facere*, så plägar jag göra. **Plagostet**, *dimin.*
- PLAKKO**, *n.a. planus*, flat, slät. **Plakko ädnam**, *terra sive locus planus, qui pari est libra*, jämnt och slätt land. **Plakko kät**, *palma*, flathand. **Plakko tjäiwin wällaha**, *supinus jacet*, han ligger vidöppen.
- PLAKKOT**, *adv. juxta horizontem, horizontaliter, humi & prostrato modo*, längs efter marken, på ena sidan, omkull. **Plakkot le**, *humi prostratus est*, han ligger omkull. **Plakkot piejet**, *in latus collocare*, lägga på sidan eller omkull. **Plakkot tjasket**, *prosternere*, slå ikull. Motsatsen är **tseggot**.
- PLAKKOSET**, *v.n. humi prosterni, in latus mitti sive prolabi*, slås ikull till marken, falla omkull, på sidan. Även överfört *ægre velle, nolle*, vara trög och ovillig. Jmf. **kautjet**, **pignos kautjet**.
- PLASS**, *n.s. locus ubi conventus fit*, samlingsplats. **Kyrko-plass**, *locus conventus ecclesiæ*, kyrkoplats. Jmf. **talwates**.
- PLASSA**, *n.s. saxum, petra*, klippa, hälleberg. **Plassa suolo**, *insula petrosa*.
- PLEIK**, *n.s. scopus, signum quod sagittarii petunt*, mål, det man syftar åt med bössan. **Pleikeb teiwetet**, *scopum jaculando ferire*, träffa målet. Jmf. **bleik**.
- PLEKKE**, *n.s.* se **blekke**.
- PLETJE**, *n.a.* se **bletjes**, **plättjo**.
- PLEWES**, *n.a.* se **bliwes** etc.
- PLESSE**, *n.s. lacus, sjö. Dicitur de lacubus, quos e longinquo & elevatis locis conspiciunt*. **Tobben kukken plesse wuoidno**, *illic procul conspicitur lacus*, där långt borta synes en sjö.
- PLIJO**, *n.s. vadum arenosum*, sandgrund i sjöar. **Tsåkes plijo**, *vadum arenosum aqua exiguæ profunditatis opertum*, mycket grunt vatten över sandrevlar. **Qwele le**

- plijo nalne talle**, *piscis jam in vadosis locis & arenosis est*, fisken går nu på sandgrund och där litet vatten är.
- PLISSKESET**, *v.n. rudere, voce latrare querula*, gnägga, gnälla som hundar. *De canibus plerumque dicitur feras sectantibus & ex cupiditate illas attingendi sive opprimendi vocem edentibus querulam.*
- PLUEWE**, *n.s. lacus, sjö. Palus, locus uliginosus & palustris*, kärr, sumpigt ställe. **Pluewek**, *adject. paludibus & uliginosis campis abundans*, som är full med kärr och mossar.
- PLUOTTA**, *n.s. ratis, flotta*. Jmf. **bårre**.
- PLUSKETET**, *mutire, submissa voce aliquid proferre*, viska, tala sakta. **Idtji plusket**, *plane obmutescibat, ne unum quidem efferebat verbum*, han sade ej ett enda ord, han öppnade ej sin mun.
- PLÅGO**, *n.s. se kåtso. Plågoi plågoi, per vices atque intervalla temporis*, skovtals. **Akti plågoi**, *una alterave vice, interdum*, en eller annan gång, ibland, då och då.
- PLÅKKETET**, *v.n. impingi, acrius illidi*, stöta häftigt emot. **Njuola plåkketi åiwai**, *capiti illidebatur sagitta*, pilen stötte emot huvudet, så att det small. **Kedke wuoste le plåkketam**, *saxo illisus est. Plåkketastet, dim.* litet stöta emot.
- PLÅSTER**, *emplastrum*, plåster. **Sarjesi talkes**, *detsamma. Plåstertet, v.a. emplastrum alicui adhibere*, plåstra. Av svenskt ursprung.
- PLÅT**, *tertia pars Imperialis*, en plåt eller 16 skill. **Skatte dal**, *detsamma. Även hos Austr. plåt, tabaci contorti sive complicati volumen*, en tobaksrulle. Kallas även **bok, tobak-bok**.
- PLÅTT**, **plåtte**, *n.s. locus angustissimus sive punctum*, en fläck, en prick. **I le anje piäula plått warin**, *nullus adhuc vel minimus locus alpium nive denudatus est*, det är ännu ej den minsta barfläck eller snöfritt ställe i fjällen. **Plåttats**, *dimin.* en liten fläck.
- PLÅTTAHET**, *v.n. se råttahet*.
- PLÅW**, **plåwa**, **plåwem**, *n.s. se jutsa*.
- PLÅWET**, *v.n. tonare, dundra*, se **jutset**.
- PLÄD**, *n.s. color faciei nativus*, hy, ansiktets färg. **Warres pläd**, *color oris elegans & qui bonam indicat valetudinem*, vacker och frisk hy. *Austr. jmf. muoto*.
- PLÄDGO**, **plädko**, *clavus ligneus*, träpinne, nagel.
- PLÄDGOT**, **plädketet & plädkelet**, *v.a. clavis ligneis compingere*, fästa eller plugga fast med tränaglar. **Aksjob piädgot**, *securim manubrio affigere*, fästa yxan på skaftet. Även **tållåb plädkelet**, se **tållåb takket**.
- PLÄGOT**, *v.a. se jukkatet*.
- PLÄSO**, *n.s. lustrum, spelunca*, kula, grop.
- PLÄTTJO**, *n.a. se bletjes*.
- POBME**, *subula*, syl, borrh. **Pobmin raikatet**, *subula perforare*, genomstinga med syl. **Pobmats**, *dim.* en liten syl.
- POBMOK**, *piscis fæmina, quæ ova nuper peperit*, en utlekt fisk, romfisk som har nyss lekt. Jmf. **medden**, **meddenes**.
- PODD**, se **pådd**.
- POKANA**, se **maine**, **stuora maine**.
- PONKER**, se **rull**, **tobak-rull**.
- PORSSET**, *v.n. fremere, murmurare*, fräsa, brusa. **Jåkka porssa**, *fluvius murmurat*.

PORT, *porta*, port, se **uks**.

POSET, *v.n. spirare, flare*, blåsa. Se **pusset**.

POSOTAK, *n.s. follis*, blåsbälg. Se **pussotak**.

POTT, se **pattom**. *Austr.*

PRADDE, *titio*, brand, se **bradde**. **Tållå pradde**, *pruna*, eldkol

PRADES, se **brad**, **brades**.

PRADGETET, *v.n. intumescere*, svälla upp.

Keppah pradgeteh, *pulmones intumescunt, (de illo dicitur, qui ita est defatigatus, ut vix possit libere respirare)*, lungorna står honom i halsen.

Pradgetastet, *dimin.* litet svälla upp.

Pradgetatjet, *inchoativ.* begynna att svälla upp.

PRADJET, *sodn le pradtjemen piäggan*

wuost, *vento adverso remigare allaborat*, han håller på att sträva och ro emot vädret. *Austr.* jmf. **kitset**.

PRADKO, *attagen*, järpe. Se **paggo**.

PRAISTO, *peiwen praisto, ardor solis*, solhetta. *Austr.* jmf. **pak**, **uljo**.

PRAKKASADDET, *v.n. cachinnari*, storskratta.

Massas prakkasaddah? *quid cachinnaris?* *Austr.* jmf. **tjaimet**, **påskostet**.

PRASTEGAS, *n.s.* se **praisto**. **Prastegesne tjåkkahet**, *in loco aprico solisve ardori exposito sedere*, sitta i solvärmen.

PRASJET, *v.n. cadere*, stupa, falla. **Prasji kauwot**, *concidit supinus*, han föll omkull vidöppen. **Kedke alde äiwai prasji**, *caput ejus saxo ictum est*, stenen träffade honom i huvudet. Jmf. **rauket**, **kauflet**.

PRAUDE, *n.s. mos, ritus*, sed, plägsed.

Christelats prauden mete, *ritu Christianorum*, jmf. **did**.

PRAUTJELES, *n.a. qui obeso est corpore facieque rubicunda*, fet, frodig och rödlätt. *Austr.*

PRAUTJETET, *v.n. rubore fuscundi, ex ira vel alio animi affectu*, rodna, bli röd i ansiktet, av vrede eller någon annan sinneströrelse.

Prautjeti mårest, *ira excanduit orisque secutus est rubor*, han blev helt ond och rodnade i ansiktet, *Austr.*

PREDIKO, *n.s. concio*, predikan. **Predikstol**, *suggestus*, predikstol. **Prediko ammat**, *munus concionatorum*, predikoämbete.

PREDIKOT, (**Jubmelen pakob sardnot**) *concionari, prædicare*, predika. **Trawi miji predikot**, *præcepit novis prædicare*, Apg. 10:42. **Predikostet**, *dim.*

Predikogåtet, *inchoativ.* begynna att predika. **Predikotowet**, *passiv. prædicari*, predikas.

PREDIKOTEJE, *concionator, præco*, predikare. **Predikotejet & predikotejetak**, *cas. negativ. absque concionatore*, utan predikant.

PREDIKOTOWUM, *n.a. prædicatus*, predikad.

PREUTET, *v.n. differre, dissimilem esse*, vara olik, skilja sig ifrån. **Preuta tjappok welkokest**, *differt ater ab albo*. **Almats preuta ätja juttusist**, *differt homo ab aliis animantibus*, människan skiljer sig ifrån andra djur. **Preutam le tallats aimo**, *nostrum immutatum est ævum*, vi lever i en förändrad tid. **Mubbe almats mubbest preuta**, *unus homo alteri similis vix est*, den ena människan är den andra olik. **I preute swainasest**, *famuli est similis*, han är som en annan dräng. **Preuta likan**

- tjatses**, *aqua tamen præstantius est & melius*, det är dock bättre än vatten.
- Preutestet**, *dimin.* vara litet olika.
- Preutegåtet**, *inchoat.* begynna att bli olik. *Boreal.* säger **reutet**, **räutet**.
- PREUTAK**, *n.a. singularis*, besynnerlig, ovanlig. **Preutak talwe li tat**, *hiems hæc erat singularis, talis, quæ raro contingit*, detta var en besynnerlig och ovanlig vinter.
- Preutak ålma**, *vir singularis*. **Preutak miäl**, *ingenium haud vulgare*, ett stort förstånd. Sammansättn. **preutakwuot**, *subst. dissimilitudo*, olikhet, skiljaktighet.
- Preutaklaka**, *adv. modo insolito & singulari*, på ett besynnerligt och ovanligt sätt.
- PREUTATES**, **preudates**, *n.s. differentia, discrimen*, åtskillnad, skillnad. **Stuora preutates le puoren ja pahan kaskan**, *magna est boni malique differentia*, det är stor skillnad emellan gott och ont. *Boreal.* **räutates**, detsamma.
- PREUTETET**, *v.a. discrepare facere, dissimilem reddere*, göra det ena olik med det andra. *Immutare, permutare*, förändra.
- PREUTETATTET**, *v.a. frequ. id. It. neutr. permutari posse*, kunna förändras.
- PREWOK**, *n.a. fragilis*, skör, se **rassje**.
- PRIDDET**, *v.a. garrire, nugari, blaterare*, prata, skvallra. **Sah priddemest**, *desine nugari*, håll upp med ditt onyttiga prat. **Pridda akteb takka**, *continue nugatur, æs est dodonæum*, han pratar oupphörligen.
- PRIDDEJE**, *blatero, nugator*, skvallrare, storpratare. **Priddem**, *subst. garrulitas, vaniloquentia*, fåfängt prat, snack.
- PRINKETET**, *v.n. pauxillum admittere aquæ, paululum perfluere*, läcka litet smått. *De navigiis & vasis dicitur*, säges om fartyg och kärl. **I watnas prinket kenna**, *ne vel minimum cymba admittit aquæ*, det kommer ej en droppe vatten i båten. **Kare prinket**, *vas perfluit paululum*, kärlet läcker lite smått. **Prinketastet**, *dimin.* läcka ganska litet. **Prinketatjet**, *inchoat. incipere stillare*, begynna att rinna eller läcka droppvis. Jmf. **awetet**, **uwetet**.
- PRINKETAK**, *n.s. stilla, gutta*, droppe.
- PRINS**, **PRINSESSA**, *Princeps*, prins, prinsessa. Lapparna säger dock oftare: **Konogasen pardne**, **Konogasa neit**, *filius, filia Regis*, kungens son eller dotter.
- PRODGO**, se **paggo**, **pradgo**.
- PROFETT**, *n.s. lucrum, emolumentum*, vinst, fördel. **Ib adne aktebke profetteb taste**, *id mihi nulli est emolumento*, jag har därav ingen profit. *E Norvegia, sine dubio, hanc habent vocem.*
- PROFÅSS**, *lictor*, profoss.
- PROFET**, **Profeta**, *Propheta*, profet. **Profetissa**, *Prophetissa*, Luk. 2:36.
- PROFETSIA**, *n.s. prophetia*, profetia.
- PROKOST**, *jentaculum*, se **frukost**, **låke**.
- PROST**, *Præpositus*, prost.
- PRUDTJET**, *v.n. hinnire*, gnägga. **Prudtjestet**, detsamma.
- PRUNOK**, **prunok labtje**, *habena e loris contorta, quam rangiferis vehentes adhibent*, flätad rentöm av läderremmar. Jmf. **labtje**.
- PRUOSJEM-GRASE**, *olus, brassica*, kål. Jmf. **juomo**.
- PRUTET**, *v.a. dilapidare, prodigere*, förslösa.
- PRUTAR**, *prodigus*, slösare, se **tuhlar**.
- PRUWET**, *v.a. torquere, manu conterere*,

- vrida, gnugga. **Kätit pruwet**, *manus torquere*, vrida händerna. **Ruoiwab pruwet**, *cannabem conterere sive torquere*, gnugga eller bråka hampa. **Pruwestet**, *dimin.* litet gnugga. **Pruwegåtet**, *inchoat.* begynna att gnugga.
- PRUWEK**, *n.a. non maceratus, non præparatus conterendo*, ognuggad, obråkad. **Pruwek ruoiwa**, *cannabis non macerata*, obråkad hampa.
- PRUÖSSE**, *n.s. frigus vehemens*, stark köld.
- PRÅW**, *n.s. specimen*, prov. **Pråwet**, **pråwestet**, **pråwegåtet**, *tentare, experiri*, fresta, se **kättjelet**.
- PRÅWEM**, *n.s. tentatio, experimentum*, försök.
- PRÅWE**, *n.s. pons*, bro. Se **broun**. Från svenskan.
- PSALM**, *psalmus*, psalm. Se **laulotes**.
- PUBME**, *subula*, syl. Se **pobme**.
- PUDD**, **pudde**, *n.s. pondo, viginti libræ*, ett pund. **Pudde pele**, *decem libræ*, halvt pund.
- PUDDER**, *n.a. balbus*, läsp. Se **utsekiälak**.
- PUDESTET**, *v.n. balbutire*, läspa. Se **maltestet**.
- PUDESTAK** & sammandr. **pudest**, *n.s.* se **parmust**.
- PUDESTET & puddet**, *v.a.* se **luoskot**.
- PUDDANET**, **puddet** etc. se **påddanet** etc.
- PUEGGE**, *n.s.* se **njall**. **Pueggats**, *dim.*
- PUEJE**, se **puoj**, **puojek**, **pirrem**.
- PUELWET**, *v.a. suffire, fumigare*, röka. **Qweleb puelwet**, *piscem fumigare*, röka fisk. **Puelwem qwele & puelwe qwele**, *piscis suffitus*, rökt fisk. Jmf. **suowestet**.
- PUETSES**, *æger*, sjuk. Se **puotses**.
- PUFWET**, *strangulare*, **puwot**, *pass.* se **puwet**.
- PULKA**, **pulke**, se **kerres**. **Pulkats**, *dim.* en liten akja. Finska: ”pulcka”, detsamma.
- PULKESTET**, *v.n. coaxare, ranarum more*, skälla som grodor. *It. de rangiferis admissariis venere æstuantibus*: **Sarwah pulkesteh**, *rangiferi admissarii quasi ronchos ducunt*, säges ock om brunnrenars läte i springtiden.
- PULTJOT**, *v.n. gelari, glacie obduci*, överdragas med is, bli isig. **Kadke kedkeh leh pultjom**, *saxa littorum lacus gelata sive glacie obducta sunt*, strandstenarna har blivit isiga.
- PUNG**, *n.s. marsupium*, pung, se **purs**.
- PUODGESTET**, *v.a. annunciare*, förkunna. **Puodgestin Herrab Jesuseb**, *annunciabant Dominum Jesum*, Apg. 11. **Puodgesteje**, *particip. annuncians*, den som förkunnar. **Puodgestastet**, *dim.* litet förkunna. **Puodgestatjet**, *inchoat.* begynna att förkunna. *Synon.* **sardnotet**. Jmf. **kullatet**.
- PUODO**, *n.s. opertorium, quo quidquam obstruitur, operculum*, stängsel, lock, varmed något tillstänges eller igentäppes. *It. pro ipsa re inclusa muro aut sæpe.* **Qwele puodo**, *piscina*, fiskdamm. **Qwarne puodo**, *aquarum amnium & rivulorum collectio atque retentio molibus exstructis, molarum aquaticarum ergo*, kvarndamm.
- PUODOM & puodoltak**, detsamma som **puodo**.
- PUODOT**, *v.a. occludere, præcludere*, dämma, stänga igen. **Tjatseb puodot**, *aquam cohibere*, uppdämna vattnet. **Puodo jåkkåb**, *occlude rivum*, däm igen bäcken. Även **kalle to puodob**, *lingvam tibi facile occludo, te facile convinco sive refuto*, nog tillstoppar jag munnen på dig, dig får jag nog att tystna. **Puodostet**,

- dimin.* stänga något litet igen, m.m.
Puodogåtet, *inchoat.* begynna att stänga igen.
- PUODOTOWET**, *passiv.* τ8 **puodot**, stängas igen.
- PUODOSET**, *v. passiv. obturari, præcludi*, bli förstoppad, igenstängas. **Tjåddek puodosi**, *guttur præcludebatur*, halsen förstoppades. Även **Die dauka puodosi**, *tandem obmutescebat*, äntligen måste han tystna. *Dicitur de illo, quem convincimus sive refutamus.*
- PUODOSEM**, *n.s. obstructio*, förstoppelse.
- PUODOTALLET**, *frequ. id. qu. puodoset.* *Refutari, convinci, rebus vinci necessariis*, bli överbevisad. **Puodotalli sitta**, *tandem convictus est*, han blev äntligen övertygad. **Puodotalli aptsa**, *plane obmutuit.*
- PUODOTET**, *v.a. occludendum curare*, låta tillstångå.
- PUODOSTATTET**, *frequ. idem ac puodoset.* **Puodostattem**, se **puodosem**.
- PUODOTATTET**, *v.a. frequ. se puodotet. It. neutr. posse occludi*, kunna tillstångå.
- PUODOTUM**, *n.a. occlusus, præclusus*, tillstångd. **Raike le puodotum**, *foramen præclusum est*. Sammandr. **puodom**, detsamma.
- PUODSOS & puodsot**, *n.a. nudus, vestibis carens*, naken. **Puodsos åiwe**, *caput resectum*, bart huvud. **Puodsos lijeb**, *nudus eram*, jag var naken. Även **puodsot**, *pauper*, fattig. **Aptsa puodsot le sodn**, *pauperrimus est*, han är utfattig. Sammansättn. **puodsoswuot**, *subst. nuditas*, nakenhet. **Puodsoswuotinas**, *nuditate sua*, med sin nakenhet. **Kålomesne ja puodsoswuotesne**, *in frigore & nuditate*, 2 Kor. 11:27.
- PUODSOTET**, *v.a. nudare*, blotta. **Puodsotem**, *subst. nudatio*, blottande.
- PUOIGN, puogna**, *n.s. sinus*, barm. **Puognai kätåb tsaket**, *manum in sinum immittere*, sticka handen i barmen. Finska: "powi".
- PUOI, puojek**, *n.s. vesica*, blåsa. Även *ventriculus, præsertim avium*, mage, fågelkråva. **Lådde puojekeb tiwaseb le påråm**, *ad summas avis cibo referta est fauces*, fågeln har åtit kråvan full.
- PUOIKE**, *heros, viribus, imprimis corporis, excellens*, en hjälte, en kåmpe. **Wuoike tab puoikeb**, *vah! hund heroëm.* **Puoike le**, *excellens vir est*, han år en kaxe. **Puoikats**, *dimin.* en liten kåmpe eller kaxe.
- PUOIKETET**, *v.a. comperire, intelligere*, förnimma, förstå. **Te puoiketab**, *nunc intelligo*, nu förstå jag. **Ib tan ålmai puoiket**, *iste vir quis sit, non intelligo*, jag begriper ej, vilken den mannen kan vara. **Ib tassa puoiket**, *ejus rei expertus non sum*, jag har ingen förfarenhet dårom. Ibland sammandr. **puoiket**, i stållet för **puoiketet**. **Puoiketastet**, *dim.* litet begripa. **Puoiketåtjet**, *inchoat.* begynna att förstå eller begripa.
- PUOIKALDAK**, *n.s. exemplum, dokumentum, informatio*, eftersyn, efterråttelse. **Puoikaldakeb waddet**, *dokumentum dare*, giva efterråttelse.
- PUOIKALDATTET**, *v.a. documenta dare, comperire aut intelligere facere*, giva underråttelse om, laga att man begriper. **Sodn puoikaldatti munji kåinob**, *de via me informabat*, han underråttade mig om vågen. Sammandr. **puoikaldet**, detsamma.

- Puoikaldattem**, *subst. institutio*, underrättelse. Jmf. **pakkates**.
- PUOIKETEK**, *n.a. non intelligibilis*, obegriplig. **Jubmel, puoiketeke puorewuotestas**, *Deus, ex incomprehensibili sua bonitate*, Gud, av sin obegripliga godhet.
- PUOIKOS**, *n.a. notus, quem facile cognoscimus*, bekant, den man lätteligen igenkänner. **Puoikos le sodn munji**, *mihi notissimus est*, jag känner honom väl. Se **tåbdos**.
- PUOJOS**, *n.a. nuperus, recens*, nylig. **Puojos luoddah**, *vestigia nupera in nive*, fjät i snön efter något djur, som nyss förut har gått där. **Puojos rathe**, *via per nivem recens & adhuc aperta*, väg igenom snön som nyss blivit uppkörd och ännu står öppen.
- PUOJOTET & puoikotet**, *v.a. viam per nivem iterum exarare, curare, ne via nive cumulata occludatur*, åter uppköra en väg, som blivit igenkastad av snö, hålla vägen öppen, ploga vägen.
- PUOITE**, *n.s. pingvitude, lardum*, fetma, späck. **Swine puoite**, *laridum*, svinfläsk. **Pastel leb mon puoitai**, *pingvia libenter & copiose comedo*, jag äter gärna fett. *Casus negativ.* **puoitetak & puoitet**, *sine pingvedine*, utan fetma.
- PUOITAK**, *n.a. pingvis*, fet. **Puoitak ålma**, *vir obesus*, en fet och frodig man.
- PUOITE, puoites**, *n.a.* detsamma som **puoitak**.
- PUOITEK**, *n. animal, mustela*, hermelin. Kallas så för att den älskar fett.
- PUOITET**, *v.a. pingvedinem sine lardum deglubere*, avflå späcket. *It. pingvedinem addere alicui rei*, tillägga litet fett till något, späcka.
- PUOITOT**, *v.n. pingvescere*, bli fet. **Puoitom leb autotjist**, *magis nunc quam antehac obesus sum*, jag har blivit fetare än förr.
- Puoitostet**, *dimin.* bli litet fetare.
- Puoitogåtet**, *inchoat.* begynna att bli fet.
- PUOITOTET**, *v.a. saginare, pingvem efficere*, göda, göra fet. **Puoitotum buweh**, *boves saginati*, gödd boskap. **Puoitotum kable**, *vitulus saginatus*.
- PUOKTET**, *v.a. proferre, adferre*, bringa fram, skaffa. **Puokte teke tjatsest**, *adfer huc aquam*, skaffa hit vatten. **Puokte munji aksjob**, *trade mihi securim*, giv mig yxan. **Sodn wigga mo watai puoktet**, *periculum mihi intendit*, han vill bringa mig i faran. **Puokte tabb ålmab mo lusa**, *fac ut iste vir ad me veniat*, låt den mannen komma till mig. **Auti puoktet**, *proferre*, bringa fram. **Sisa puoktet**, *introducere*, föra in. **Puoktetowet**, *passiv.* bringas, föras. **Puoktestet**, *dimin.* föra eller bringa litet. **Puoktestam läh muoraist**, *lignorum aliquantum adtulerunt*, de har skaffat litet ved. **Puoktest munji tjatsest**, *da mihi aquæ pauxillum*, giv mig litet vatten.
- Puoktegåtet**, *inchoat.* begynna att bringa fram.
- PUOKTEJE**, *adferens*, den som tillskaffar.
- Puoktem**, *subst. allatio*, bibringande.
- PUOKTETET**, *v.n. pervenire*, hinna fram, komma fram. **Epe udne tokko puoktet**, *hodie illuc pervenire non possumus*, vi hinner ej dit idag. **Ikto teke puoktetijen**, *heri huc adveniebant*, igår kom de hit.
- PUOKTATALLET**, *frequ. idem. It. mubben laukit puoktatallet*, *alterius vestigiis*

insistere conari. Dicitur dum saliendo certatur, uter longius valeat salire.

Försöka att hoppa så långt som den andre.

PUOKTJET, *v.n. in aquam se mergere*, dyka, sänka sig ner i vattnet. **Låddeh puoktjeh ja itteh**, *aves se in mari mergunt & emergunt*, fåglarna sänker sig ner under vattnet och kommer åter upp igen.

Puoktjeje, *urinator*, dykare. **Puoktjestet**, *dim.* sänka sig litet ner i vattnet.

Puoktjegåtet, *inchoat.* begynna att dyka.

PUOKTJETET, *frequ. idem. It. facere, ut aliquis aquis se mergat, aliquem ad aquas subeundum compellere*, komma eller tvinga en att dyka, *ut solent facere avibus aquaticis, quas ita defatigatas capiunt.*

PUOKTJELTAK, **puoktjem**, *n.s. ipse actus, dum quis se in aquam demergit*, dykande.

PUOLA, *n.s. frustum panis aut alius obsonii*, en matbit. Finska: ”pala”. Jmf. **lådde bitta**.

PUOLD, *n.s. clivus, acclivitas collis vel declivitas*, backe, mark som lutar utför eller bär uppför. **Puoldeb kåret**, *ascendere collem*, kliva uppför backen. **Puoldats**, *dim.* en liten backe. Finska: ”pallta”, *genetiv.* ”palldan”, detsamma.

PUOLDAJ & puoldajes, *n.a. puoldajes ädnam, regio collibus referta, clivosa*, backigt landskap.

PUOLDAKATS, **puoldekats**, *ursus*, björn.

PUOLDNET, *v.n. marcescere (de herbis)*, vissna, falna. Jmf. **gållet**. **Grase puoldna**, *gramen marcescit*, gräset vissnar bort.

Puoldnestet, *dim.* litet vissna.

Puoldnegåtet, *inchoativ.* begynna att

bortvissna. Finska: ”pelehdyn”, *evanesco, inutilis fio.*

PUOLDNETET, *v.a. marcescere facere, exarescere facere*, låta förvissna, förtorka.

PUOLDNOM, *n.a. marcidus*, förvissnad.

Puoldnom last, *folium marcidum*, förvissnat lövblad.

PUOLDNOTEKE, *n.a. qui non marcescit*, som ej förvissnar.

PUOLDET, *v.a. urere*, bränna, se **påldet**.

PUOLDOM, *n.a. ustus, adustus*, bränd.

PUOLET, *v.n. ardere*, brinna. **Kåte puola**, *domus ardet*, huset brinner. **Puolestet**, *dimin.* brinna litet. **Puolegåtet & puolajet**, *inchoativ. incipere ardere*, begynna att brinna. Finska: ”palan”, *ardeo*. På polska: ”palę”, *uro*.

PUOLEJE, *ardens*, brinnande. **Puoleje tåll**, *ignis ardens*, brinnande eld.

PUOLEM, **puollem**, *n.s. incendium*, brinnande, brand. Även *adj. ustus*, bränd.

Puollem ädnameh, *regiones exustæ*.

PUOLAJATTET, *v.a. accendere*, se **påldajattet**.

PUOLITS, *n.a. ignem facile concipiens*, eldfängd, som snart fattar eld. **Puolits muora**, *lignum igni alendo aptum*, trä, som brinner väl. Även *qui calida comedere nequit aut bibere*, säges ock om den, som ej tål äta och dricka mycket varmt.

PUOLJOS, *n.a. glaber, arboribus rarus*, skallig, gles på skog. **Puoljos tiewa**, *collis arboribus carens*, en skoglös kulle.

Puoljos ware, *mons non consitus arboribus*, skoglöst och kalt fjäll. Finska: ”paljas”, *glaber, nudus*.

PUOLJOT, *v.n. rarescere arboribus*, bli skoglös, bli skogtunn.

PUOLJOTET, *v.a. arbores reddere raras, arboribus privare*, göra skoglös och kal.

Puoljotastet, *dim.* litet förminska skogrikheten, göra skogen litet glesare.

PUOLNET, *v.n. marcescere*, förvissna, se **puoldnet**. *Obs.* **puoldnet** säger man om örter, **assnet** i synnerhet om träd, jmf. **assnet**.

PUOLW, **puolwa**, *n.s. genu*, knä. **Puolwit såjätet**, *genua flectere*, böja knä. **Puolwainala luitatet**, *in genua se provolvere*, falla på knä. Även *progenies, genus*, avföda, släkte. **Puolwast puolwai**, *a generatione in generationem, ex una progenie in alteram*, ifrån släkte till släkte. **I tatt sjadda mijen puolwan**, *nostro ævo non fit*, det sker ej i vår tid. **Åddå puolwa**, *novum genus, nova progenies, posteritas*, nytt släkte, efterkommande. **Tat puolwa**, *hujus ævi homines*, denna tidens människor. **Puolwab jätket**, *genus suum propagare*, fortplanta sitt släkte, jmf. **jätket**. **Mangeltes puolwa**, *posteri*, efterkommande. **Puolwi lokko**, *genealogia*, släktregister. Finska: ”polwi lucu”, detsamma & ”polwi”, knä.

PUONGHAK, *n.a. solidus, poris carens*, tät, som ej har porer. **Puonghak tjårwe**, *cornu solidum, quod non est porosum*, ett tät horn, som ej är pipigt och håligt.

PUONGHOT, *v.n. corpore fieri crassiore & robustiore*, bli stadigare till kroppen och manligare. **Puonghom leh todn autebist**, *crassior nunc factus es*, du har blivit tjockare och frodigare än förr.

Puonghostet, *dim.* bli litet stadigare och manligare.

PUONJOT, *v.a. tingere, intingere*, doppa.

Laipeb winai puonjot, *panem vino intingere*, doppa bröd i vin. **Puonjot laipin wuojab**, *oleum sive pingvedinem liquidam pane absorbere*, doppa bröd i flott.

Puonjostet, *dim.* litet doppa. **Puonjogåtet**, *inchoativ.* begynna att doppa.

PUONJODATTET, **puonjotattet**, *v.n. posse intingi s. immergi*, kunna doppas.

PUORAIK, *formula salutandi, ave, salve*, god dag. *Quasi diceret*, **puore aike**, *faustum tempus scil. opto*, jmf. **purist, puri**.

PUORAK & puore, *n.a. bonus*, god. **Puorak ålma**, *vir bonus*, en god man. **Puore le tat**, *bonum est illud*, det är gott. Även **puore**, som substantiv, t.ex. **ib mon to puorit leb wuoidnam**, *bonitatem tuam non vidi sive expertus sum*, jag har ej sett något gott av dig. **Puorinas sodn ådtjo mab son sita**, *bonitate sive liberalitate ille sua, quod vult, obtinet*, genom sin godhet och frikostighet erhåller han allt vad han vill. *Comparat.* **puoreb**, *melior*, bättre, sällsynt **puorakub**. **Puoreben mon tabb anab**, *illud ego melius judico*, det håller jag för bättre. **Puoreben sjaddet**, se **puoranet**. **Puorebu miälai pätet**, *resipiscere*, befinna sig, bättra sig. Jmf. **pareb**. *Superlat.* **puoremus**, sällsynt **puorakumus**, den bäste. **Kaiken puoremus**, (*per pleonasm.*) *omnino optimus, optimus*, den allrabäste, jmf. **parahamus & paraimus**. *Comp.* **puorewuot**, *subst. bonitas*, godhet. **Jubmelen puorewuot**, *bonitas Divina*, Guds godhet. **Puorewuotinas** (*cum pronom. suffix.*) *bonitate sua*, med sin

godhet. **Puorewiljo**, *benevolentia*, godvillighet. *Liberalitas*, frikostighet. **Puorewiljok**, *adj. benevolus, benignus*, välvillig, godvillig. **Puorewiljokwuot**, *benignitas, benevolentia*, välvillighet. 1 Kor. 7:3. **Puore-takkeje & puore-takke**, *beneficus, liberalis*, välgärningsman, frikostig. Finska: "paras", *optimus*.

PUORAKIT, *adv. bene*, väl, se **puorest**.

PUORANET, *v.n. emendari*, förbättras, bli bättre. **Puoranam le talle so wiesom lake**, *mores jam ejus emendati sunt*, han för nu en beskedligare levnad än förut.

Puoranam le talle puotselwasestas, *ex morbo jam suo convaluit*, han har nu blivit frisk ifrån sin sjukdom. **Måren li sodn munji, talle le die äska puoranam**, *magno apud illum odio fui, nunc tandem illo utor benigniore*, han har varit ond på mig, nu äntligen har han blivit bättre emot mig. **Puoranastet**, *dimin.* bli litet bättre.

Puoranatjet, *inchoat.* begynna att bli bättre. **Talke puoranatja**, *mitior fit tempestas*, det börjar bli bättre väderlek. Finska: "parannun", *melior fio*.

PUORANADDET, *v.n. frequ. idem*.

Puoranaddam läh, *meliores facti sunt*, de har blivit bättre. **Puoranuddet**, *detsamma*.

PUORANEJE, *qui melior evadit, convalescens*, den som blir bättre, den som blir frisk. *It. in Theolog. resipiscens, pœnitentiam agens*, botfärdig, den som gör bot och bättring. **Puoraneje suddar**, *peccator pœnitentiam agens sive resipiscens*, en botfärdig syndare, som bättrar sig. *Sammansättn. & motsats opuoraneje, impœnitens, contumax,*

obotfärdig. **Opuoranejewuot**, *subst. impœnitentia*, obotfärdighet. *Theolog.*

PUORANEM, *n.s. ipse actus, dum quid melius evadit*, förbättring, när något blir bättre. **I le tane puotsejen puoranem wuoke**, *vix colvaescet hic ægrotans*, det liknar sig ej till någon bättring för denna sjuka människan. *It. in Theol. pœnitentia*, bättring, bot. **Puoranemen käinon nala**, *in via pœnitentiæ*, på omvändelsens eller bättringens väg. Finska: "parannus", *detsamma*. *Sammansättn. & motsats opuoranem, impœnitentia*, obotfärdighet.

PUORESJUGNADET & puorestsjugnadet, *v.a. benedicere*, välsigna. **Jubmel puoresjugnadus to**, *Deus benedicat tibi, Deus te beet*, Gud välsigne dig. *Theol.*

PUORESJUGNADUS, puoresjugnjetes, puorestsjugnatus, *n.s. benedictio*, välsignelse.

PUOREST, *formula salutandi*, se **puoraik**.

Orro puorest, *vale*, farväl. Även *adv. bene, väl*. **Wiesob puorest**, *bene valeo*, jag mår väl. Även **Pargaime puorest**, *valde allaborabamus*, vi hade nog arbete och möda. **Astah puorest**, *satis vacas*, du har god tid. *Compar. puorebut, puorebit, melius, satius*, bättre. **Tatte puorebut**, *eo melius*, så mycket bättre. *Dim. comparativi puorebuts, aliquantum melius*, litet bättre. *Superl. puoremust, puoremusta, optime*, på det bästa sättet, allrabäst.

PUORASTATTET, *v.a. salutare, aliquem salutandi gratia invisere*, hälsa på en, uppvakta.

PUORASTATTEM, *n.s. salutatio*, påhälsning.

PUORAT, *n.s. serenitas*, klart väder,

- uppehållsväder. **Puorat le udne**, *serenum hodie est caelum*, det är klart väder idag, jmf. **wärto**.
- PUORESTAK**, *adv. satis superque*, rätt mycket, väl nog. **Puorestak leb ådam**, *satis superque dormivi*, jag har sovit ansenligt. *Idem est atque adv. puorest addita particula ak, emphaseos gratia*.
- PUORETET**, *v.a. meliorem reddere, emendare*, förbättra, *quo tamen sensu usi, tatius est* **paretet**, se ovan. **Puoretet etjeb**, *in Theologic. resipiscere, pœnitentiam agere*, bättra sig, göra bättring. **Puoretastet**, *dim.* litet förbättra, m.m. **Puoretatjet**, *inchoativ.* begynna att förbättra, att göra bättring.
- PUORETEJE**, *qui emendat*, den som förbättrar.
- PUORETEM**, *n.s. emendatio*, förbättring. *It. in Theolog. resipiscentia, pœnitentia*, bättring, omvändelse. **Juoh äh tarbahe puoretemeb**, *qui non pœnitentia opus habent*. **Wana puoretemen**, *absque pœnitentia*, utan bättring.
- PUORGOT**, *v.a. vetare, prohibere*, förbjuda. **Puorgot jättemest**, *migratione prohibere*, förbjuda boflyttningen. **Puorgoi mo tagnemest**, *me introitu prohibebat*, han tillät mig ej att gå in. **Puorgostet**, *dim.* litet förbjuda. **Puorgogåtet**, *inchoat.* begynna att förbjuda. Jmf. **wadnotet**.
- PUORGO & puorgom**, *n.s. vetitum, interdictum*, förbud. **Wina puorgo**, *interdictio vini adusti sive spiritus frumenti*, brännvinsförbud. **Epe sija puorgomit lakete**, *interdicta illorum respuimus*, vi bryr oss ej om deras förbud.
- PUORI**, *adv. sponte, ultro*, godvilligt. *Cum consensu, oppositum est* **pahasi tjada**, jmf. **paha. Jus ih puori sita**, *si invitus fueris*, om du ej vill med godo. **Puori mon tab takkab**, *non ego hoc invitus & coactus facio*, jag gör detta självvilligt.
- PUORIST**, *salve*, se **puorest**.
- PUORISTSJUGNADET** etc. se **puoresjugnadet**.
- PUOROT**, *n.s. bonitas*, godhet. Säges om ting, **puorewuot** däremot om personer, jmf. **puore**.
- PUOROT**, *v.n.* detsamma som **puoranet**, se **puoranet**.
- PUOROTET**, *v.a. benefactis & officiis aliquem sibi benignum reddere*, göra någon sig bevågen, genom välgärningar och hövlighet. *Placare*, blidka.
- PUORTO**, *n.s. fœmina maligna, mulier iracunda*, en elak kvinna, en argstint kvinna.
- PUORTOS**, *n.a. iracunda*, ond, argstint. *De fœminis tantum dicitur, kårrok de viris*, säges nedast om kvinnor, **kårrok** om män. **Puortos akka**, *uxor iracunda & maligna*, en elak hustru. **Puortos neita**, *puella iracunda*. Sammansättn. **puortoswuot**, *subst. iracundia mulierum*, kvinnors arghet och vrede. *Obs. in iram mulieres Lapponum maxime pronœ sunt*.
- PUORTOSLAKA**, *adv. iracunde*, med vrede.
- PUOSJAK**, **puosje**, *n.a. de ferro imprimis dicitur justo duriore simulque fragili*, hård, säges om järn och stål, som är för hårt. **Puosjak nipe**, *culter acie justo duriore & acuta*, en för hård kniv, vars egg är för mycket härdad. *It. de feris & canibus. Puosjak piädnaq*, *canis mordax, qui*

- morsu lædere cupit*, en hund som vill bita folk, en elak hund. Överfört även om människor: **Harbmat puosje le sodn munji**, *mihi valde irascitur*, han är mycket ond på mig. Jmf. **mårak**. Även **Te le äska almatjen puosje!** *o! hominem durum & inexpiabilem*, ack! vilken hård och oförsonlig människa. Sammansättn. **puosjakwuot**, *durities*, hårdhet.
- PUOSJOT**, *v.n. durum fieri*, bli hård. Även *ira aut alio affectu incitari ad aliquid*, bli ond, eller annars ivrig att göra något. **Te puosjoi tårot**, *majori nunc incitatus est pugnandi cupiditate*, nu blev han mera ivrig att slåss. **Puosjoin suolatet**, *furari avidius cæperunt*, de blev befängda²⁴⁵ att stjäla. **Puosjostet**, *dimin.* bli litet hårdare, m.m. **Puosjogåtet**, *inchoat.* begynna att bli hård, m.m.
- PUOSJOT**, *n.s.* se **puosjakwuot**. **Puosjotinas**, *duritie sua*, med sin hårdhet.
- PUOSJOTET**, *v.a. durum facere, indurare*, göra hård, härda. *De ferro & chalybe dicitur*, säges om stål och järn. **Aksjob puosjotet**, *securis aciem indurare*, härda en yxa. Även *in Theolog.* **waimoites puosjotet**, *corda sua indurare*, förhärda sina hjärtan. **Puosjotastet**, *dimin.* litet härda, göra lite hårdare. **Puosjotatjet**, *incipere indurare*, begynna att härda.
- PUOSKES**, *crepitus ventris*, fjärt. **Puosket**, *pedere*, släppa väder. **Puoskestet**, *dim.* **Puoskot**, *fr. id. ac puosket.*
- PUOTJA**, *penis, membrum genitale virile*, mans födslölem.
- PUOTSA**, **puotses**, *n.a. æger*, sjuk. **Puotses leb juolkist**, *æger sum pedibus*, jag har ont i fötterna. **Puotsa almats & puots-**
- almats**, *homo æger, morbo conflicans*, en sjuk människa. **Tjatse puotses**, *hydropicus*, Luk. 14:2.
- PUOTSAK**, *n.a. morbosus, valetudinarius*, sjuklig, som har svag hälsa. **Eme puotsak le sodn**, *semper morbosus est.*
- PUOTSELWAS**, *n.s. morbus*, sjukdom. **Puotselwaseb tiwot**, *morbo mederi*, bota sjukdomen. **Puotselwas manna**, *morbus est communis, epidemicus est morbus*, sjukdomen går allmänt, det är en farsot. **Puotselwasi ådtjotallet**, *morbo corripit*, bli sjuk.
- PUOTSET**, *v.n. morbo affligi, ægrotare*, vara sjuk. **Kukkeb puotsei**, *diu ægrotabat*, han låg länge sjuk. **Puotsemen leb**, *morbus me detinet, ægroto*, jag ligger sjuk. **Puotsestet**, *dim.* vara litet sjuk. **Puotsegåtet**, *inchoat. incipere ægrotare*, begynna att ligga sjuk.
- PUOTSAJET**, *v.n. in morbum incidere, morbo implicari*, bli sjuk, falla in i sjukdom. Jmf. **puotsegåtet**.
- PUOTT**, *adv. e regione, ex adverso*, gent emot, mitt emot. **Mo kåte le puott kyrkon & kyrkob**, *domus mea e regione est templi*, mitt hus är mitt emot kyrkan.
- PUOTTALAKA**, *adv. fere e regione*, nästan mitt emot. **Puottalaka le tat ware stadab**, *mons hic e regione fere situs est urbis*, detta berget ligger nästan mitt för staden. **Puottalakats**, *adj. e regione fere situs*, belägen nästan mitt emot.
- PUOTTALOK & puottalokoi**, *adv. idem atque puott. Puottalokoi tjodtjoika*, (*dual.*) *e regione stabant*, de två stod mitt emot varandra.
- PUOTTET**, *v.a. æquare, ad æquales partes*

²⁴⁵ förtjusta i

- reducere*, jämka, göra till jämna och lika stora delar. **Puotte tait, kutteh läh kåpsatallam**, *æquales illis distribue cum cæteris partes, qui justo minores nacti sunt*, giv dem sin andel fullt ut, som har fått mindre, än de bort få. **Puottestet**, *dimin.* litet jämka. **Puottegâtet**, *inchoat.* begynna att jämka, att giva lika stora delar.
- PUOTTOSNAK**, *n.s. æquabilis partitio, supplementum, quod alicui datur, ut portio ejus fiat æqualis aliorum portionibus*, jämkning, ersättning, tillökning på ens andel, att den måtte bli lika med de övrigas. **Puottosnaken tab ådtjoi arbe juokon**, *hoc nactus est supplementum in partitione patrimonii*, han fick detta såsom en påökning på sin andel vid arvsskiftet.
- PUOWD**, *n.s. montis cacumen arboribus non consitum, mons, cujus in summitate nullæ sunt arbores*, en bergskulle, som ej har några träd på sig, en kal bergskulle. Även *adj. calvus*, skallig, hårlös. **Puowd åiwe**, *calvum caput*, flintskalligt huvud.
- PURI**, se **puori**. Även **puri, purist**, se **puoraik, puorest**.
- PURGOT**, se **puorgot**, förbjuda.
- PURPUR**, *purpura*, purpur. *In sacr. pandect.*
- PURS**, *n.s. crumena*, pung, penningpung.
Dala purs, *crumena Imperialibus repleta*, en pung full med riksdalrar. **Pursets**, *dimin.* en liten penningpung.
- PUS**, *n.s. techna, dolus*, bedrägeri, spratt.
- PUSET**, *v.a. technis fallere, arte clandestina decipere*, narra, bedraga med list, göra ett spratt.
- PUSSET**, *v.n. flare, spirare*, blåsa. **Piägga**
pussa, *ventus spirat*, vädret²⁴⁶ blåser. *It. active, afflare*, blåsa på. **Tållåb pusset**, *afflando prunam flammam excitare*, blåsa upp elden. **Pussi mo nala**, *afflabat me*, han blåste på mig. **Pussetet**, *dimin.* blåsa litet. **Pussegâtet**, *inchoat.* begynna att blåsa.
- PUSSONJES**, *n.s. aura afflans, flamen*, väderpust, väder.
- PUSSOTAK**, *follis*, blåsbälg, se **posotak**.
- PUSSOTET**, *v.a. afflare, inflare*, blåsa på, blåsa upp. Jmf. **pusset**.
- PUSTET**, *v.a. de morsu serpentum dicitur: mordere*, bita, stinga: säges om ormar.
Kärbma pusta, *serpens mordet sive pungit*, ormen hugger.
- PUSTESTET**, *v.a. pala haurire*, ösa med skovel. Även överfört **Jaureb pustestet**, *piscium magnam copiam capere*, fånga ganska mycket fisk, liksom ösa upp fisk utur sjön.
- PUTTJA, puttjes**, *n.s.* se **wuoitas**.
- PUTTJASET**, se **påttjaset**. **Puttjastet**, se **påtjestet** etc.
- PUTTJET**, *mulgere*, mjölka, se **påttjet**.
- PUWE**, *bos, pecus*, se **buwe**.
- PUWET**, *v.a. strangulare, suffocare*, strypa.
Kiälain puwet, *gulam laqueo frangere*.
Puwestet, *dimin.* **Puwegâtet**, *inchoat.* se **buwet**.
- PUWETUM** & sammandr. **puwom**, *strangulatus*, strypt.
- PUWEM**, *n.s. strangulatio*, strypande.
- PUWOT**, *pass. strangulari*, strypas.
- PYDDO**, *tibiale laneum*, strumpor, ullstrumpa. **Pyddoit tsaket**, *tibialia induere*, draga strumporna på sig. *Dicitur etiam piddo*.
- PYLT**, se **pild**, jmf. **riddo**.
- PYRS**, *pyrso*, se **birso**, *sclopetum*, bössa.

²⁴⁶ vinden

PYTTOTET, *colere*, dyrka, se **pittotet**.

PYWET, se **piwet**. *Obs. literæ i & y adeo alternant in hac lingua, ut promiscue efferantur.*

PÅDD, **påddå**, *n.s. tempus*, tid. **Talwe pådd**, *tempus hibernum*, vintertid. **Ekkedes pådd**, *hora vespertina*, aftonstund. **Rektes pådden påtet**, *tempore venire opportuno & justo*, komma i rättan tid. **Jabmem pådd**, *hora mortis*, dödsstund. **Påddats, påddets & påddåts**, *dimin. breve temporis momentum*, en liten stund, liten tid.

PÅDDALOK, **påddålok & påddålokkoi**, *adv. semper, omni tempore*, alltid, stundligen.

PÅDDANET, *v.n. dilabi, dissipari*, förskingras. **Älo le påddanam**, *grex dissipatus est*, hjorden är förskingrad. **Äno påddana nelje sajai**, *amnis in quatuor rivulos minores diffluit*, älven delar sig i fyra grenar. **Påddanastet**, *dimin. litet* förskingras. **Påddanatjet**, *inchoat. incipere dispergi*, begynna att förskingras.

PÅDDANADDET, *v.n. frequ. idem ac påddanet*.

PÅDDET, *v.a. dividere, partire*, dela, sönderdela. **Piärgoit påddet**, *viscera dissecare*, skära sönder köttet. **Kalle sajai kalkab påddet?** *in quot partes disjungam?* i hur många delar skall jag dela sönder?

PÅDDETET, *v.a. dispergere, dissipare*, förskingra. **Påddeta sautsit**, *dispergit oves*. **Påddeti älobs**, *gregem suum dissipabat*, han förskingrade sin hjord. **Påddeteje**, *particip. dispergens, dissipans*, förskingrare. **Påddetastet**, *dim. litet* förskingra. **Påddetatjet**, *inchoat.* begynna att förskingra.

PÅDDETTAKES, *n.a. dissipabilis, dissipationi obnoxius*, som kan lätteligen förskingras. Även **påddetakes ädnam**, *regio, ubi greges facile dissipantur*, sådant landskap, där boskapshjordar lätteligen förskingras.

PÅDDITET, *v.n. dispalari*, skingras. Se **påddanet**.

PÅDDOI, *adv. sparsim*, här och där.

PÅDDOS, *n.a. dispersus, disjunctus*, kringspridd, särskild. **Påddos muorah**, *arbores raræ*, gles skog, där ett träd står här och ett annat där. **Påddos muörjeh**, *baccæ raræ & minus copiose in uno loco crescentes*, bär, som växer tunt och ej många på ett ställe. **Påddos pednik**, *nummi minusculi sive majorum partes minores*, löspenningar, småmynt. Motsats **tjåkes**.

PÅDHET, **pådhetet**, se **påddet**, **påddetet**.

PÅDN, *n.s. media pars corporis*, midja.

Kaska boll, *detsamma. It. locus depressus sive quo quid gracilius est, quam alibi, strix*, bygel eller intryckning, där något är som smalast. **Pådnen le kasko**, *qua partem mediam gracilior est*, han är smalast mitt på.

PÅDNE, *fundus*, botten, se **båtne**.

PÅDNET, *v.a. nere*, spinna. **Laikeb pådnet**, *filum ducere*, spinna garn. **Kainob pådnet**, *funem contorquere*, sno ihop rep.

Pådnestet, *dim. litet* spinna. **Pådnegåtet**, *inchoat.* begynna att spinna. **Pådnejat**, *detsamma. Finska: "punon", manibus torqueo, contorqueo.*

PÅDNEK, *n.a. non netus*, ospunnen. Även **pådnek tjåkkahet**, *non nere*, ej spinna, sitta utan att spinna.

PÅDNELET, *v.a. celeriter nere*, spinna fort.

PÅDNETATTET, *v.n. posse neri*, kunna spinnas. **I tat ullo pådnetatte**, *duci hæc nequit lana*, denna ullen kan ej spinnas.

PÅDNETET, *v.a. nendum curare*, låta spinna. **Pådnetijeb sunji ulloit**, *lanam ei tradidi nendam*, jag fick henne ull att spinna.

PÅDNEM-REIDO, **pådнем-råkk**, *colus*, spinnrock.

PÅDNJE, *n.s. senex*, gubbe. **Maritus**, *mas*, äkta man, man. **Pådnye ja nisun**, *maritus & uxor*, man och hustru. **Mo pådnje**, *maritus meus*, min man. Jmf. **teudo**. **Pådunjats**, *dim. masculus*, en liten man. **Pådnejekuts**, *alterum dim. senex, ætate provector vir*, en gammal gubbe. Även *maritus*, gift man.

PÅDNJET, *v.a. torquere*, vrida. **Kainob pådnjet**, *funem contorquere*, vrida ihop ett rep. **Piässob pådnjet**, *vimen torquere*, vrida en vidja. **Pådnejestet**, *dimin. litet vrida*. **Pådnejegåtet**, *inchoat. begynna att vrida*. Finska: ”punon”, *torqueo*.

PÅDNJELET, *v.a. frequ. id. ac pådnjet. It. nauseare, nausea laborare*, vämjjas, kråkas.

PÅDNJELEM, *n.s. contortio, distortio*, vridning. Även *nausea, tortus*, vämjelse, kräkning.

PÅDNJEK, *n.a. non turtus*, se **pånjek**.

PÅDNJEM, *n.s. distorsio*, vridning.

PÅDNJETET, *v.a. contorquendum curare aut nectendum*, låta vrida eller fläta.

PÅDNJEDATTET, *v.n. posse contorqueri*, kunna vridas.

PÅDNJOT, *v. passiv. torqueri, contorqueri*, vridas. Även *nauseare, ad vomitum concitari*, kråkas. *It. active interdum, ut*

frequentativum τ8 **pådñjet**, *contorquere, nectere*, vrida, fläta.

PÅDNJOT, *adv. detorto modo, distorte, oblique*, på sned, vridet, orätt. **Pådñjot pakoitan jårgesti**, *verba mea in alium & perversum sensum detorquebat*, han vrängde mina ord i en annan och orätt mening.

PÅDNOS, *n.s. quod nendum est, pensum lanæ aut alius ejusmodi materiæ nendæ*, spånad, det som skall spinnas. **Pådnoseb waddet**, *pensum dare*, giva ut spånad.

PÅDO, *n.s. sordes, omne istud, quod inquinat*, besmittelse, orenlighet.

PÅDOT, *v. passiv. inquinari*, orenas, sölas. **Tarwin pådot**, *pice liquida inquinari*, bli besölad med tjära. Jmf. **pahdet**.

PÅDWO, *n.s. se pådo, inquinamentum*.

PÅDWET & pådwotet, *v.a. contaminare, inquinare*, besöla, orena. **Pådwestet**, *dim. litet orena*. **Pådwtowet**, *pass. inquinari*, orenas, nersölas. **Abma kalkin pådwotowet**, *ne polluerentur*, Joh. 18:28.

PÅDWOT, *v.n. detsamma som pahdet*, se **pahdet**.

PÅDWOTEJE, *n.a. contagiosus*, besmittlig. *Qui facile inquinat*, som gör oren.

PÅDWOTEKE, **pådwtokes** & *Austr. pådwotkenna*, *n.a. non inquinatus, non pollutus*, obesmittad, ej orenad. **Ja sāngo pådwotokes**, & *lectus impollutus*, Hebr. 13:4. *In Theolog. occurrit.*

PÅIGESET, *v.n. dispergi, in auram dissipari*, flyga hit och dit i vädret, fyka²⁴⁷. **Tålke påiges**, *plumæ in auram disperguntur*, dunfjädrarna far hit och dit i vädret, fyker bort.

PÅIGETET, detsamma som **påigeset**. **Jafo**

²⁴⁷ häftigt drivas fram av vinden, yra

- påiget to wuossesst**, *farina e sacco tuo fumat, sive instar pulveris dispersi exit*, mjölet dammar utur din säck. **Qwolga påiget**, *pili emissi disperguntur*, håret dammar eller flyger omkring.
- PÅIMATS**, *n. avis, accipiter alpinus, mures comedens*, hök som vistas i fjällen och äter möss. Även överfört *helluo, voracitati deditus*, frossare, storätare.
- PÅIME**, *n.s. esca avium*, fågelmat. **Påime muora**, *arbor, in qua escam inveniunt aves sive ubi comedisse videntur aves*, ett träd där fåglar synes ha ätit bär eller annat utav.
- PÅIMET**, *v.a. comedere, (de avibus tantum)*, säges endast om fåglar; äta. **Äh påimet wuoidno**, *comedisse non videntur aves*, fåglarna synes ej ha ätit.
- PÅITJA**, **påits**, *puerulus*, pilt, se **patja**.
- PÅITO**, *n.a. perversus, falsus, non verus, injustus*, orätt, oriktig. **Påito käino**, *via falsa*, orätt eller oriktig väg. **Påito Jubmel**, *idolum*, avgud. **Påito ålma**, *alius & non ipse, quem putamus, vir*, en annan man än den man trodde. **Påito sajai piejet**, *non debito collocare loco*, lägga på orätt ställe.
- PÅITOT**, *adv. minus recte, injuste*, orätt, oriktigt. **Påitot leh todn kullam**, *non recte audivisti*, du har ej hört rätt. **Påitot tjalet**, *errare in scribendo*, miss-skriva sig.
- PÅITOLAKA**, *adv. falsa & erronea ratione*, på oriktigt sätt, ej rätteligen. Se **påito**.
- PÅKOS**, *n.s. risus*, löje, skratt. **Påkosit massa pestib**, *risum vix tenebam*, jag kunde med möda hålla mig ifrån att le.
- PÅKOSET**, *v.n. incipere ridere*, begynna att le, draga på munnen, jmf. **mojotet**.
- PÅKOSTET**, *v.n. ridere*, le, skratta. **Påkosta akteb takka**, *semper & continue ridet*. **Påkostastet**, *dimin. subridere*, småle. **Påkostallet**, *frequ. cachinnari*, skratta, storskratta.
- PÅKOSTEM**, *n.s. risus, ipse actus ridendi*, leende, när man ler. *Synon. tjaima, mojotallem*.
- PÅKS**, **påksa**, *femoralia*, byxor, se **måuka**.
- PÅKSESTAK**, *n.s. obsonium*, sovel. **Walide ab påksestaken**, *sume hoc obsonii loco*.
- PÅKTET**, *v.a. expergefacerere*, väcka upp. **Ådejit påktet**, *expergefacerere dormientes*, väcka upp de sovande. Jmf. **råssot**, **detsamma**.
- PÅKTJANET**, *v.n. suffocari, de illo dicitur, cui in edendo spiritus intercluditur ex offula gutturi imprudentius ingesta*, storkna, förlora andan av något som fastnar i halsen. *Transl. de mola frumentum comminuendum per idem, quo immittitur, foramen respuente*, säges ock om en kvarn, som drager kornet upp omalt.
- PÅKTJO**, *n.s. dorsum*, rygg. **Påktjo muste sagneta**, *dorsum mihi prurit*, ryggen kliar på mig. **Nåde påktjoin wadset**, *onus dorso subire*, gå med bördan på ryggen. **Påktjo-hål**, *obtrectatio*, baktal. **Påktjots**, *dimin. liten rygg, jmf. tjawelk*.
- PÅKTJOS**, *n.a. ad dorsum pertinens, imprimis vestis pars posterior*, som hör till ryggen, ryggstycket på kläder, bakdelen av ett plagg eller annat. **Påktjos puore** *Lappones vocant, si post parentum aut cognatorum alicujus obitum secunda usi sint fortuna in piscatu, venatione aut alio quocunque negotio, quem felicem successum ut de vita*

decedentis donum posthumum reputant.

Påktjos puore kallar lapparna det, om de efter föräldrarnas eller någon släktings död eller frånfälle är lyckliga i fiske, djurfång eller annat dylikt, vilket de anse såsom en gåva av den döda.

PÅKTJOST, *adv. a tergo*, på ryggen, bakom ryggen. **Påktjost ladet**, *a tergo adoriri*, anfalla på ryggen. Sammansättn. **påktjosthåla**, *obtrectatio*, baktal. Jmf. **håla**, **mangeltes håla**, detsamma. **Påktjosthåleje**, *obtrectator*, baktalare, förklenare. **Påktjosthålet**, *obtrectare*, förklena, baktala.

PÅLASADDET, *v.n. murmurare, fremere*, gny, sorla. **Qweika pålasadda**, *cataracta fremit sive murmurat*, forsen gnyr. *Austr.*

PÅLDET, *v.a. urere, comburere*, bränna. **Muorait påldet**, *ligna comburere*, bränna ved. Man säger även: **tållåb påldet**, *qu. dic. ignem urere, h.e. alere ignem, ne intermoriatur curare* hålla elden vid makt, att den ej slocknar. Även **Tarweb påldet**, *picem excoquere ex abiete*, bränna tjära. **Winab påldet**, *spiritum e fromento elicere sive excoquere*, bränna brännvin. **Påldestet**, *dimin.* litet bränna. **Påldajet & påldegåtet**, *inchoativ.* begynna att bränna. Finska: ”poldan”, *uro*.

PÅLDEJE, *urens, qui urit*, den som bränner.

PÅLDEM, *n.s. ustio, combustio*, brännande. **Wina påldem**, *excoctio spiritus frumenti*, brännvinsbrännande. **Påldem märk**, *cauterium*, brännmärke.

PÅLDELET, *v.a. frequ. comburere*, förbränna. **Påldelowet**, *pass.* förbrännas. **Påldelem**, *subst.* se **påldem**, detsamma.

PÅLDAJATTET, *v.a.* se **puolajattet**.

PÅLDETATTET, *v.n. posse uri*, kunna brännas. **I njuoska muora ila påldetatte**, *lignum viride, quod non siccum est, minus est igni alendo aptum*, rå ved brinner ej väl. **I tållå påldetatte rasjost**, *ob pluviam ignis accendi & foveri nequit*, man kan ej ha eld för regnets skull.

PÅLDETET, *v.a. urendum curare*, låta brännas. **Tarweb påldetet**, *picem excoquendam curare*, låta bränna tjära.

PÅLDETOWET, *passiv. uri, comburi*, brännas.

PÅLDETOM, *n.a. ustus*, bränd.

PÅLDNE, *n.s. tuber*, tuva, se **mäkt**.

PÅLDNAJES, *n.a. tuberibus frequ.* tuvig.

PÅLL, *n.s. corpus*, kropp. Se **boll**. **Pålleg**, detsamma.

PÅLLA, *n.s. pollen*, fint damm, av mjöl eller annat. *Austr.*

PÅLLESTAK, **pållåstak**, *n.s. pars media corporis, ab humeris ad coxas*, livet, den delen av kroppen, som är ifrån axlarna till höften eller länderna, bålen.

PÅLLET, *v.n.* detsamma som **påigeset**, se **påigeset**. **Jafo wuosseset pålla**, *farinæ pollen e sacco fumat*, mjölet dammar utur säcken. **Muottek pålla**, *ningit aliquantum*, det snöar litet.

PÅLLES, **pållås**, *n.s. imber*, il, regnil eller snöil. **Pållåsi manna tat rasjo**, *non nunc continue & diu pluit, sed vicibus repetitis imbres effunduntur*, det regnar nu ej med ett, utan iltals och ofta. **Muotta pållås**, *nivis, ut ita dicam, imber*, snöil.

PÅLLTOT, *v.n. frigore uri*, förkylas. **Juolkeh läh muste pålltom**, *frigore mihi usti sunt*

- pedes*, mina fötter är förkylda. **Niärah läh pälltom**, *gelu genæ perustæ sunt*, kinderna äro ömkyllda. *Scribitur quoque paldot, sed ad pronunciationem (cui studemus) propius accedit pälltot, salva radice vocis paldet, urere, quam vide supra.* Härav *hiph*.
- PÄLLTOTET**, *v.a. frigori perurenti se exponere*, utsätta sig för köld om ömkylning. **Pälltotijeb niärait**, *genas a frigoris perurentis violentia & injuriis defendere non potui*, jag ömkylde mina kinder. **Njuoneb pälltotijeb**, *nasus mihi frigore perustus est*, jag ömkylde näsan.
- PÄLLTOM**, *n.a. frigore perustus*, förkyld.
- PÄLLKESTET**, *v.n. obstrepere, obmurmurare*, mumla, gnabbas. *Austr.*
- PÄLLKESTEM**, *n.s. strepitus, contentio*, buller, ordväxling, kiv. Ovanligt förekommande.
- PÄLNE**, se **påldne**. **Pålnesk**, se **påldnajes**.
- PÄLO**, *n.s. globulus, imprimis argenteus ejus generis, quo utuntur Lappones ad ornandam vestium partem anteriorem gremiumque*, knapp, i synnerhet av silver, sådana, som lapparna brukar för grannlåts skull på kläderna, vid barmen. **Kolma para påloist**, *tria paria globulorum argenteorum*, tre par knappar av silver.
- Pålots**, *dimin.* en liten knapp.
- PÄLOK**, *globulus quo vestes connectuntur*, knapp att knäppa igen kläder med.
- PÄLPARTET**, *v.a. globulis connectere (de vestibus)*, knäppa igen med knappar, jmf. **pålok**.
- PÄLPE**, *n.s. impedimentum, obstaculum*, hinder. **Mi le pålpen?** *quidnam est impedimenti? sive, quid impedit?* vad är som hindrar?
- PÄLPALET**, *v.n. retardari, impediri*, hindras, bli förhindrad. **Maina pålpaleh?** *quo retardantur sive impediuntur?* vad är som hindrar dem? Jmf. **ajanet, ajanes**.
- PÄLTET**, *v.a. fodere, arare, plöja, gräva*.
- PÄLTESTET, pältåstet**, *v.a. fodere, effodere*, gräva, gräva upp. **Muottekeb pältestet**, *nivem fodiendo remove*, gräva bort snön. Även **jaureb pältåstet**, *magnam piscium capere copiam*, få ganska mycket fisk. Jmf. **palet, palat**.
- PÄNDAS**, *n.a. påndot, v.n. etc.* se **bånda, båndot** etc.
- PÄNEK, pånetet, pånetattet**, se **pådnek**.
- PÄNJE**, *n.s. flexura, curvamen*, böjning, krok. **Tat muora le pånjen kasko**, *tortuosum in media parte hoc lignum est*, detta trä är krokigt och vridet mitt uppå. Överfört **pånji pira**, *per ambages & anfractus*, genom krokar och omvägar. Jmf. **pådnet**.
- PÄNJEK**, *n.a. non tortus*, ovriden, oflätad. Även *distortus, limus*, vind, sned. **Pånjek muor**, *arbor tortuosa, cujus fibræ & partes constituentis trunci spiralem æmulantur lineam*, ett vint trä. **Pira pånje**, *valde tortuosus*, mycket vind och krokig.
- PÄNJO**, *fel ursinum*, björngalla. *Lapponum est panacæa, qua omnibus fere malis mederi satagunt. Quod etiam vulneribus illitum optimum sit vulnerarium medicamen contendunt.* Björngalla brukas av lapparna såsom ett botemedel för nästan alla sjukdomar, och även för sår.
- PÄNOS**, se **pådnos**.
- PÄRDET**, *v.a. ponere, collocare*, ställa, sätta. Se **piejet**. **Pårdestet**, *dimin.* **Pårdegåtet**, *inchoat.* begynna att lägga.

PÅRDETATTET, v.n. se **piejetattet**.

PÅRDNOS, *illa pars cultri, quæ manubrio inseritur*, tången på en kniv.

PÅRES, n.a. *qui ætate est adulta, ætate aliquantum provector*, något gammal, åldrig. Är mindre än **wuoras**, se detta ord.

Man påres leh todn? *quot annos natus es?* hur gammal är du? **Jake påres**, *anniculus, unum natus annum*, årsgammal. **Te le påres paha**, *ah! senem malignum*, ack! den elaka gubben. *Compar.* **pårasub & pårasubbu**, äldre. *Superl.* **pårasumus**, den äldste.

PÅRASMOWET, v.n. *adolescere, annis crescere*, bli äldre, tilltaga i ålder. Säges om barn och ungdomar, om vuxna hellre **wuorastowet**, **wuorastutjet**.

PÅRASUBBUWUOT, n.s. *major ætas, prærogativa natalium*, företräde i ålder. **Pårasubbuwuotinas sodn mo paijel kättja**, *major ille natu me juniorem contemnit*, han ser mig över axeln för det att han är äldre.

PÅREW, *æstrum*, broms (insekt). Även *ratis*, flotte, se **bårre**. Finska ”porras”, *ponticulus*. **Pårewin rasta mannet jåkkåit**, *fluvios ponte natante transire*, fara över älven med flotte.

PÅRG, n.s. *de nive dicitur, imber sive copiosa nivis effusio, quæ tamen cito desinit sive transit*, snö-il. **Pårg påta**, *ningere incipit*, det kommer ett snö-il. Jmf. **pålles**, vilket oftare säges om regn. **Pårgats**, *dimin.* ett litet snö-il.

PÅRGA, n.a. *villosus, cui longi & densi sunt pili*, hårluden, lång- och tjockhårig.

PÅRGE, *mensis Augustus*, augusti månad. *A pårga ita dictus, quia illo tempore rangiferi magis evadunt pilosi, æstate plus depiles.*

PÅRGET & pårgetet, *in aquam sive mare se projicere*, kasta sig i sjön. **Pårgeti jaurai**, *in lacum se projecit*, han störtade sig i sjön. **Pårgai wuojet**, *in aquas se projecit nataturus*, han kastade sig i sjön att simma.

PÅRGESTET, **pårkestet**, v.n. *fumare, fumum emittere*, ryka, giva rök ifrån sig. **Tållå pårgest**, *ignis fumum emittit*, elden ryker. **Suowa pårgest**, *fumus emittitur*, det ryker, röken stiger upp. **Pårgestastet**, *dimin.* litet ryka. **Pårgestatjet**, *incipere fumare*, begynna ryka.

PÅRJES, *velum*, segel. **Pårjeseb tsegget**, *vela facere, expandere velum*, hissa segel.

Pårjesats, *dimin.* ett litet segel. Finska: ”purje”, segel. På norska ”böri”.

PÅRJESTET, v.n. *velificari*, segla. **Tan palen pårjestime puorist**, *hac vice bene velificati sumus*, denna gången seglade vi lyckligen och väl. **Pårjestastet**, *dimin.* segla litet. **Pårjestatjet**, *inchoat.*, begynna att segla.

PÅRJESTEJE, *velivolus*, den som går för segel.

PÅRJESTEM, n.s. *velificatio*, seglande.

PÅRKA, n.s. *contus*, stång, bärling²⁴⁸. Finska: ”porcka”.

PÅRKET, v.a. *disrumpere*, avslita, se **påtket**.

PÅRKOT, v.n. *villosum sive pilosum fieri*, bli hårluden. Säges om renar på hösten, jmf. **pårga**, **pårge**. *Synon. est påuhlet*, se detta ord.

PÅRRE, *ratis*, flotte, se **bårre**.

²⁴⁸ rund, avkvistad trädstam

PÅRRET, v.a. *edere, comedere*, äta. **Ib le anje udne parråm**, *jejunus adhuc sum hodie, nihil adhuc hodie comedi*, jag har ännu ej ätit något idag. **Pårråika**, (*dual.*) *comedebant*, de två åt. **Kåsse lijn pårremen** eller **pårråmen**, *comedentibus illis*. Även *mordere*, bita. **Piädnak pårra**, *canis mordet*, hunden biter. **Kedkats kabmakesne juolkeb pårra**, *lapillus in calceo pedem vexat*, en liten sten i skon plågar och gnager foten. *It. terere, atterere*, skava, nöta. **Pårretowet**, **pårråtowet**, *pass.* ätas. **Pårrestet**, *dimin.* & **pårråstet**, litet äta. **Pårregåtet**, **pårrågåtet**, *inchoat.* begynna att äta. Finska: ”puren”, *mordeo, in infinitiv.* ”purra”, *mordere* & ”puria”, *mordax*, ”puru”, *mansum*.

PÅRRATJET & parråtjet, *edere, comedere*, äta. **Påte parråtjet**, *veni comesum*, kom och åt. *Est quasi supinum verbi parræt.*

PÅRREJE, **pårråje**, *edens, comedens*, den som äter. **Wiäka pårreje**, *helluo*, en frossare. **Stuor parråje & ädna parråje**, *detsamma*. Även *mordax*, bitande. Även överfört *inimicus*, fiende, ovän. *Imprimis de illo, qui magicis artibus & fortilegiis nocere alteri studet*, säges egentligen om en sådan, som söker att med svartkonst och trolldom göra en annan skada. Jmf. **raddok**.

PÅRREM, n.s. *esus, ipse actus edendi*, ätande. **Pårremest laiti**, *edendo desistebat*, han upphörde att äta. **Ädna pårrem**, *edacitas, voracitas*, frosseri. Se **raddokwuot**. Sammansättn. **pårremlaka**, *adv. modo esui idoneo*, på tjänligt sätt att äta. **I le anje pårremlaka karwetum**, *non adhuc ita est*

paratum, ut comedi possit, det är ännu ej så lagat, att det kan ätas.

PÅRRÅK, **pårråk**, n.a. *jejunus, qui nihil cibi sumsit*, fastande, som ej har fått mat.

Pårråk tjaiwe, *stomachus jejunus*, fastande mage. **Pårråk orrot**, *jejunare*, fasta. **Pårråk orrom**, *jejunium*, fasta, fastande. **Pårråk orromen tjada**, *per jejunium*.

PÅRRELET, **pårrålet**, v.a. *frequ. idem atque parræt, edere, terere*, äta, nöta.

Pårrelowet, *passiv. conteri*, förnötas.

Kaino pårrelowa, *funis atteritur*, repet förnötas. Även **Peiwe ja mano pårrelowa**, *eclipsis fit solis, deliquium fit lunæ*, solen och månen förmörkas, *qu. dicer. comeduntur sive devorantur. Haud absimilem alias quoque gentes fovisse sententiam ex historicis patet.*

PÅRRELEM, n.s. *consumtio*, förtärande.

PÅRRELTATTET, **pårråltattet**, v.a. *facere ut conteratur aliquid, conterere*, låta förnötas, förnöta. **Kainob parråltattet**, *funem atterere*, förnöta repet.

PÅRRESTALLET, **pårråstallet**, v.a. *intensiv. vorare, cibo se ingurgitare*, frossa, äta omåttligen.

PÅRRESTOWET, **pårrestutjet**, *sive ad pronunciandi rationem parråstowet & parråstutjet, v.n. esurire, esurire incipere*, vara hungrig, bli hungrig. **Talle parråstutjab**, *jam cibum appeto*, jag vill nu ha mat. Jmf. **nelgot**.

PÅRRÅTAKES, n.a. *mordax*, bitande.

Pårråtakes piädnak, *canis mordax*, en ilsken hund, som biter folk. Skrivs även **pårratakes**, Matt. 7:15.

PÅRREMAS, **pårråmas**, n.s. *quod edi potest, cibis*, mat, det som kan ätas. **Äh talle påtsoh parråmaseb kaudne**, *rangiferi*

nunc pabulum non inveniunt, renarna finner nu ingen föda.

PÄRRÅTALLET & *interd.* **pärråtallet**, *v.n. morderi, morsu lædi bestiae alicujus*, bli biten. **Pärråtalli piädnaki**, *canis illum morsu lædebat*, han blev hundbiten.

Pärråtalle, *subst. ipse actus dum istud fit, morsus*, bett, när man blir biten. **Katte pärråtalle**, *cave ne mordearis*, akta dig, att du ej blir biten.

PÄRRÅTET, ibland **pärretet**, *v.a. hipihil τ8 pärrät, edendum dare, morsui exponere*, giva att äta, låta äta, låta bli biten. **Mesit pärråtet stalpai**, *vitulos rangiferinos a luporum non defendere morsu*. **Manait pärråtet**, (vanligare **piäbmet**) *liberos cibare*, giva barnen mat. Även **pärråtet**, *frequ. id. ac pärret*, äta.

PÄRRETS, *subula, terebra*, syl. **Pärretsats**, *dimin. en liten syl*.

PÄRREW, se **pårew**, **slautja**.

PÄRTE, *n.s. vas sive corbis e cortice betulino confectus*, näverskäppa.

PÄRWE, *n.s. sebum, talg*. **Pärwe wuoj**, *pingve frigore spissatum*, stelnat fett. **Pärwin wuoitet**, *sebo aut alio pingvi inungere*, smörja med talg eller annat fett. **Pärwojes**, *adj. unctuosus, sebo oblitus*, talgig, med fett bestruken.

PÄRWOT, *v.n. de pingvibus liquefactis & oleosis dicitur, dum gelu vel igne remoto rursus coalescunt & inspissantur*, stelna, starkna, säges om fett och flott när det stelnar. **Wuoja pärwoi**, *pingve liquefactum rursus coibat*, flottet starknade eller stelnade.

PÄSKE, *n.s. calx*, häl. **Päskesne tjowot**, *calcem calce terere*, följa i hamn och häl, följa tätt efter. **Åiwest kitta påskai**, *a*

capite ad calcem. Finska: "potca", *genu boum & "potcaista"*, *calcitrare*.

PÄSK, **påskå**, *n. herbæ, angelica officinalis, angelika*. *Ipsam herbam appellant påsk, radicem vero urtes*. *Caules decorticatos absque ulla alia præparatione avide comedunt Lappones, & quidem copia haud exigua, & ne tempore hiberno & autumnali his careant deliciis, caules dissectos aëre torrent & sole, quos deinceps in usum recondunt*. *Folia herbæ viridis sive recentis & capita aqua macerata coqvunt lactique rangiferorum immiscunt, additis simul baccis alicujus speciei edulibus, quod obsonii genus in tonnis & amphoris in vernum tempus reservant*. *Ipsam radicem herbæ recentem coqvunt decorticatam simul cum carne, sed rarius, sæpius ut inutilis rejicitur ob amaritiam, exigua quantitate interdum siccata venditur mercatoribus, in usum officinarum, plus quam exiguo pretio*. *Valde in alpibus copiose crescit Lapponicis & in proximis silvis*. **Atja påsk**, (*qu. dic. angelica tonitruui*), *appellatur altera species, angelica silvestris, quam totam rejiciunt, Svetice björnstrut*. **Påskån åiwe**, *caput sive corolla angelica officinalis*, knopparna på angelikastjälken. **Påskå såwo**, *vallis, ubi angelica crescit*, en dal, där angelika växer.

PÄSKER, *Chirurgus, Medicus*, fältskär.

PÄSKETET, **påskåtet**, *v.a. pungere, stinga*. **Sije kalkeh wuoidnet**, **käb sije påskåtam läh**, *videbunt quem pupugerunt*. **Swerdin tjada påskåtet**, *gladio confodere*, med värjan genomstinga. **Påskåttastet**, *dimin. litet stinga*. **Påskåttatjet**, *inchoat. begynna*

- att sticka. Finska: ”pusken”, *cornu peto* & ”pusketan”, *cornu ferior*.
- PÅSKETATTET, påskåtattet**, *v.a. & n. pugendum curare, posse pungi*, låta stinga, kunna stickas.
- PÅSKETEM, påskåtem**, *n.s. punctio*, styng, stickande.
- PÅSKETEJE, påskåteje** & sammandr. **påskeje**, *pungens*, den som sticker.
- PÅSKO**, *n.s. pleuritis*, håll och styng. **Sidon munji påsko tjodtjo**, *pleuritide lateris laboro*, jag har håll och styng i sidan. *Valde frequens est morbus apud Lappones & lethalis, quod non mirum, cum sangvinem mittere quam paucissimi illorum calleant & frigidam etiam morbo conflictantes bibant.*
- PÅSKOGÅTET**, *v.n. de pleuritide dicitur, dum incipit sentiri*, håll och styng begynner att kännas.
- PÅSME**, *n.s. obsonium*, sovel. Även *mensa secunda*, efterrätter, dessert.
- PÅSSET**, *v.a. se laketet. Austr.*
- PÅSSJO**, *pars tentoris sive tugurii Lapponum intima ex adverso ostii, ubi vasa & cibi reponuntur*, ett rum mitt emot dörren i en lappkoja, där kärl och mat ställs och förvaras. **Påssjo raike**, *ostium quoddam sive foramen in hac parte tentorii, per quod olim, ex superstitione quadam, illas res & captas bestias in tugurium miserunt, quas per vulgarem januam immittere nefas & profanum erat, ut e.gr. ursos, castores & omnia illa animalia, quorum carnem avidè comedunt.* **Påssjo raike**, kallas en lönn dörr eller hål på lappkojan, igenom vilket lapparna fordom av vidskepelse inlade de djur, dem de tyckte om att äta, och räknade för otillbörligt att bära in igenom den vanliga dörren. **Påssjo akka**, *idolum sive Dea quædam, quam olim coluere*, en avgudinna hos de forna lappar.
- PÅST**, *tabellarius*, post. Från svenskan.
- PÅSTO, påstot**, se **påito, påitot**.
- PÅSTOK**, *n.s. refluxus aquæ & circumgyratio, imprimis ad littora cataractarum, syrtis*, vattenvirvel, återström. På norrländska ”agga”, ”edun”.
- PÅTET**, *v.n. venire*, komma. **Påte teke**, *veni huc, accede huc*, kom hit. **Påtika**, (*dual.*) de två kom. **Påtam låpa**, (*dual.*) *venerunt*, de två har kommit. **Påtus kutte påtet sita**, *veniat quicumque venire vult*, låt vem som vill komma. Även **Ålles sjaddoi påtet**, *ad adultam pervenire ætatem*, bli fullväxt.
- Påte puorest**, *fauste advenias*, kom lyckligen, *formula est ei respondendi, qui nobis propinat, dicens wuorde tokko, sive exspecta illuc, scil. venturum hoc poculum.*
- Wuorde tokko**, din skål. **Påte puorest**, välkommen eller tack. **Påtestet**, *dim.* komma litet, komma till litet antal.
- Påtegåtet**, *inchoat.* begynna att komma.
- PÅTEJE**, *veniens*, den som kommer. Även *futurus*, som skall komma eller ske. **Påteje wakkon**, *septimana proxima*, nästa vecka.
- Påteje jakai**, *anno proximo*, nästa år.
- PÅTEM**, *n.s. adventus*, ankomst.
- PÅTELET**, *v.n. frequ. copiose & magno numero venire, it. celeriter venire*, komma ymnigt och mycket, komma hastigt.
- Påtelastet**, *dimin.* **Påtelatjet**, *inchoat.* begynna att komma.
- PÅTATALLET**, *v.n. Puotselwasi påtatallet, morbo corripit*, bli sjuk eller utkommen

för sjukdom. **Påtatallib häkktet**, *ex improviso invasus sum*, jag blev hastigt överrumplad. **Die påtatallab tasa**, *heic hæreo & quo me vertam nescio*, här står jag rådlös, och vet ej vad jag skall taga mig för. Jmf. **kaudnetallet**. **Påtatalliem**, *subst. ipse actus*. **I suola påtatalliemest palla**, *fur haud timet, facinus ejus apertum fieri*, tjuven fruktar ej, att hans missgärning skall bli bekant.

PÅTALTAK, *n.s. adventus*, ankomst. **Juru påtaltaken**, *in ipso adventu*, vid själva ankomsten.

PÅTASTATTET, *perveniri posse, attingere posse*, kunna komma åt. **I påtastatte tokko**, *illuc perveniri nequit, illuc accedere impossibile est*, man kan ej komma dit.

PÅTJESTET, *v.a. comprimere, exprimere*, klämma, tränga, pressa ut. **Ale mo påtjeste**, *noli me premere*, träng mig intet. **Tjatseb luwah karwoist påtjestet**, *aquam e vestibis humidis exprimere*, vrida ut vatten utur våta kläder. **Påtjestastet**, *dim.* litet klämma eller pressa. **Påtjestatjet**, *inchoat.* begynna att pressa. Jmf. **påtjtaset**.

PÅTJESTEM, *n.s. compressio*, pressande.

PÅTK, påtka & påtkå, *n.s. locus inter cacumina montium depressior, jugi montis aliquo in loco interrupta altitudo*, en dal eller avsättning på en bergsrygg. På norska "skal". Av **påtkanet**, se detta ord. **Raskete tab wareb påtkå pakto**, *transi montis hujus jugum eo quo maxime est depressum loco*, gå över detta berget på det stället, där det är lägst. **Påtkats**, *dimin.*

PÅTKET, *v.a. rumpere, disrumpere*, slita av.

Rasta påtket kainob, *funem disrumpere*, slita av repet. **Baddit påtket**, *vincula rumpere*, slita av banden. Även **manab påtket**, *infantem ablactare*, avvänja ett barn från bröstet. **Påtkestet**, *dimin.* litet avslita. **Påtkegätet**, *inchoativ.* begynna att avslita. Jmf. **tåjet**, *quod de ligneis aut aliis rigidis dicitur corporibus, hoc de funibus, loris & similibus*. Härav passiv:

PÅTKANET, påtkenet & påtkånet, *disrumpi, rumpi*, slitas av. **Kaino påtkåni**, *funis disrumpebatur*, repet gick av. **Kårostak påtkåni**, *filum rumpebatur*, tråden gick av. Även **piäbmost påtkenet**, *cibi tædium suscipere, cibum fastidire*, få matleda. **Nidjtist påtkånet**, *a lactendo desvefieri*, bli avvand ifrån bröstet. **Påtkånastet**, *dim.* litet slitas sönder eller av, m.m. **Påtkånatjet**, *inchoat.* begynna att avslitas, m.m.

PÅTKÅNADET, *frequ. id. ac påtkånet*.

PÅTKANEM, påtkenem eller **påtkånem**, *n.s. disruptio*, avslitning. Även **Påtkånem piäbmost**, *tædium cibi*, matleda.

PÅTKESSET, *v.n. minutatim decidere*, falla ner smått, smulas. **Rasjo påtkesa**, *minutatim & paululum pluit*, det faller litet smått regn. **Laipe påtkesa**, *in micis ab it panis & minuscula fragmenta*, brödet smular sig, går sönder i smulor. **Suoine påtkes**, *fænum dispergitur*, hö kastas omkring eller spilles.

PÅTKOS, *n.s. mica*, smula. **Smawa påtkoseh**, *micæ minusculæ*, små smulor. **Påtkosit tjägget**, *micis colligere*, samla ihop smulorna.

PÅTKETET, *v.a. rumpendum curare*, låta avslita, se **påtket**, *cujus est forma Hiphil.*

Disrumpi pati, låta gå sönder. *It. infantem a lactendo desveficiendum curare*, låta avvänja ett barn.

PÅTKOTET, *v.a. frequ. idem ac påtket*, se **påtket**. Även passivt: **labtjeh påtkotijen**, *habencæ rumpebantur*, tömmarna gick av, blev avslitna. Även **Juolkeh muste påtkoteh**, *pedes mei rigent, scil. ut incedere vix possim, ut fieri solet, post nimiam & inassvetam ambulationem*, mina ben och fötter har blivit lama.

PÅTTJASET, *v. passiv. premi, comprim.*, tryckas, trängas, pressas. **Tjatse påttjasi ulkos**, *aqua exprimebatur*, vattnet utpressades. **Påttjasastet**, *dimin.*

PÅTISO, *n. anim. cervus reno, rangifer*, rendjur, ren. Man säger även **påtsoi**. **Årres påtsoi**, *rangifer mas*, hanren. **Ningeles påtsoi**, *rangifer fæmina*, honren. **Påtsoi älo**, *grex rangiferorum*, renhjörd. **Påtsots**, *dimin.* en liten ren. Även *grex rangiferorum*, renhjörd. **Mo påtsots**, *meus grex rangiferorum*, min renhjörd.

PÅTSETET, **påttsetet**, *v.n. germinare, gemmare*, grönskas, slå ut. **Grase påtseta**, *gramen germinat*. **Muora påtseta**, *arbor gemmat*, trädet slår ut knoppar. **Påtsetastet**, *dimin.* spricka litet ut. **Påtsetatjet**, *inchoat. & Austr.* **påtsetsjaddet**, *incipere germinare*, begynna att spricka ut.

PÅTSETEM, *n.s. germinatio*, utsprickande, grönskande.

PÅTTANET, **påttenet & påttånet**, *v.n. intumescere*, svälla, svälla upp. **Käta muste påttåni**, *manus mea intumescebat*, handen svällde upp på mig. Även *effervesce*, koka över, vanligare

påttaset, se detta ord. **Påttenastet**, *dim.* svälla litet upp. **Påttånatjet**, **påttenatjet**, *inchoat.* begynna att svälla.

PÅTTANEM, **påttånem**, *n.s. tumor*, svullnad. **Tjalmi påttånem**, *tumor oculorum*. **Påttånes**, detsamma. Även *vomica, ulcus*, böld.

PÅTTASET, *v.n. effervesce*, *effervesce* *superfluere*, koka över. **Kebne påttas**, *olla superfluit ob nimiam ebullitionem*, det kokar över grytan. **Påttaseje ajek**, *fons ebulliens*, en källa som väller upp utur jorden. Även **påttaset**, *intumescere, fermentescere*, jäsa upp. **Daigen påttas**, *farina subacta fermentescit*, degen jäser upp. Finska: ”potisen”, *bullio*.

PÅTTETET, *v.a. tumefacere, tumorem efficere*, förorsaka svullnad. **Påtteti mo kätab slåweminas**, *verberibus manum meam tumidam effecit*, han slog min hand, att hon svällde upp. **Påttetastet**, *dim.* förorsaka en liten svullnad.

PÅTTJET, *v.a. mulgere*, mjölka. **Påttjestet**, *dim.* **Påttjajet & påttjegåtet**, *inchoat.* begynna att mjölka. Även *neutr.* **Kosa påttja**, *vacca lac præbet mulgenti*, kon mjölkar. **Påttjeje**, *particip. mulgens, lac præbens*, den som mjölkar, den som ger mjölk.

PÅTTJEM, *n.s. ipse actus mulgendi aut etiam lactandi*, mjölkande, mjölkning. **Påttjem litte**, *mulctra*, mjölkstäva. **Juo gaitisah påttjemest laiteh**, *lac jam denegant capellæ*, getterna mjölkar ej numera.

PÅTTKESTET, **påttkåstet**, *calcitrare, pedibus ferire*, sparka, slå upp. **Tåmp juolki**

- påttkåsta**, *eqvus calcitrat*, hästen slår eller sparkar. Finska: ”potkin”, *calcitro*.
- PÅTTOS**, *n.a. tumidus*, svullen. **Påttos lattas**, *membrum tumidum*, svullen lem. **Käta le påttos**, *manus in tumore est*, handen är svullen. **Påttos hawe**, *vulnus tumidum*.
- PÅUDE**, *n.s. serenitas brevis, quæ non diu permanet*, en liten stunds uppehållsväder. **Kaska peiwe påude**, *serenitas brevis tempore meridionali*, uppehållsväder middagstiden. **Ekkedes påude**, *serenitas vespertina, serenitas, quæ diutius perdurat appellatur wårto*.
- PÅUDESTET**, *v.n. de serenitate*. **Påudesti talle**, *serenitas nunc facta, plure nunc desivit*, det blev nu uppehållsväder, det övergav nu att regna.
- PÅUHLE**, *pilosus, villosus*, hårluden, se **pårğa**.
- PÅUHLOT**, *v.n. pilos nancisci, villosum fieri*, bli hårluden. Jmf. **pårge**, **pårkot**.
- PÅUROT**, **påuret**, *v.n. refici viribus, a lassitudine recreari*, åter kvickna till, återfå krafter, bli uppvilad. **Herke påuroi**, *a lassitudine recreatus est rangifer vectarius*, körrenen kvicknade åter till. **Påurestet**, *dimin.* litet kvickna till. **Påurogåtet**, *inchoat.* begynna att kvickna till. Oftast om djur.
- PÅUS**, **påusa**, se **måuka**. *Boreal*.
- PÄGGELET**, *v.a. mentionem facere, nominare*, tala om, nämna. **Idtji tabb akta päggel**, *nullam omnino ejus rei fecit mentionem*, han talade alldeles intet därom. **Päggelastet**, *dim.* litet omnämna. **Päggelatjet**, *inchoat.* begynna att omorda eller nämna.
- PÄGGELEKE**, *n.a. cujus non facta est mentio, non dictus*, onämnd, oomtalad.
- PÄGGELEM**, **päggotem**, *n.s. commemoratio*, omtalande, omordande.
- PÄGGOTET**, *v.a. frequ. mentionem facere*, tala om.
- PÄJES**, **päjok**, *n.a. albus*, vit. **Päjes kistah**, *chirothecæ albæ*, vita handskar.
- PÄISTET**, *v.a. depravare*, fördriva, se **peistet**.
- PÄIWE**, *dies*, dag etc. Se **peiwe**.
- PÄKET**, *v.n. repere*, krypa, se **piäket**.
- PÄKTJET**, *detertere*, avskräcka, se **paktjet**.
- PÄKTJITET**, *v.n. dolere*, värka. Se **paktjitet**.
- PÄL**, *n.s. columna*, stod, pelare, 1 Tim. 3:
- PÄLDO**, **pälto**, *n.s. ager*, åker. Av finskt ursprung.
- PÄLKET**, *v.n. rixari*, träta, kiva. **Pälkib suina**, *litigabam cum illo*, jag trätte med honom. Även *objurgare, corripere*, banna, träta på. **Ele mo pälke**, *noli me objurgare*, trät ej på mig. **Pälkestet**, *dimin.* träta litet. **Pälkajet**, *inchoat.* begynna att träta. **Pälkajika**, (*dual.*) de två begynte träta.
- PÄLKATJET**, **pälketjet**, *v.n. frequ. id.*
- PÄLKALES**, **pälkar**, *rixosus, contentiosus*, trätosam, trätgirig. **Pälkales ålma**, *vir contentiosus*, en trätgirig man. **Pälkaleswuot**, *subst. cupiditas s. pronitas litigandi*, trätgirighet, trätosamhet.
- PÄLKALDATTET**, *v.a. objurgare*, banna, tilltala.
- PÄLKATALLET**, *n. passiv. verbis reprehendi, corripit*. **Pälkatallib sunji & suste**, *increpabat me*, jag fick bannor av honom.
- PÄLKEM**, *n.s. lis, contentio*, trätande. Även *objurgatio*, bestraffning, tilltal.

PÄLKATALLEM, *n.s. objuratio, cum quis objurgatur sive verbis reprehenditur, tilltal, bannor.*

PÄLKO, *n.s. lis, rixa, träta, oenighet. Sono (dual.) kasken pälko tjodtjo peiwelokk, quotidie inter illos lis est atque contentio, de träter dagligen sins emellan. Pälkotak, cas. negativ. absque rixa, förutan träta. Pälko kradna, adversarius, cum quo litigamus, den man träter med, trätobroder. Pälko welje, Luk. 12:58, detsamma, men mindre brukligt. Finska: "pilcka", convitium.*

PÄLLALOK, *adv. in uno eodemque latere, a latere, på en sida, vid sidan av. Jmf. pele. Pällalok muina tjokkahi, ad latus meum assidebat, han satt på sidan om mig.*

PÄLLASATS, *n.a. Tuon pällasats wareh, montes, qui ex adversa parte sunt, bergen, som är på andra sidan. Tan pällasats heima jákkåst, villa cis fluvium sita, en gård på denna sidan av älven. Jmf. pele, latus.*

PÄLLET, *posse, valere, förmå, kunna. Eime pälle piäggast sokket, ob nimiam procellam remigare nequiebamur, vi var ej i stånd att ro för stormens skull, jmf. aibmotet, pallat. Pälletet, frequ. Eika pällate, neuter illorum alterum superare poterat, ingendera av de två kunde bli den andras överman. Eime pället åsasin, de pretio mercis non poteramus convenire, vi kunde ej komma överens om priset.*

PÄN, *päna, canis, hund, se piädnak.*

PÄNN, *pluma, calamus, quo scribitur, penna, skrivpenna. Kedke pänn, stilus, griffel.*

PÄRAH, *plural, pärahah, n.a. cognati, qui ex*

eadem sunt familia, släkting, släktingar.

Pärahatjeh måi len, *cognati nos ambo sumus, vi bägge är släktingar. Pärहित åppet, conatos invisere, hälsa på släktingarna. Finska: "perin", hæreditatem accipio, jag ärver, & "perillinen", hæres.*

PÄRAD, pärat, *n.s. genus, stirps, släkt, stam. Sodn le tatte päradest, illo ille genere natus est, han är av den slakten, han härstammar därifrån.*

PÄRKEL, *diabolus, djävul. Synon. paha innemi, fuono. Tije lepet tatte attjest pärkelest, ex patre estis diabolo.*

Pärkellakasats & pärkelatja, *adject. diabolicus, djävulsk. Pärkelatja pargo, factum diabolicum, en djävulsk gärning. Finska: "perkeli", diabolus.*

PÄROLATS, pärulats, *cognatus, släkting.*

PÄRTOM, *se piärtom.*

PÄRL, *margarita, unio, pärla.*

PÄRRAK, *se sabtjes.*

PÄSET, *v.n. se piäset.*

PÄSO, päсотak, *se piäso.*

PÄSSATS, *Pascha, påsk, se piässats.*

PÄSTEK, päst, *n.s. frutex, buske. Såke ja sädga pästek, frutex betula & viburni, björk- och videbuske. Pästekats & pästets, dimin. en liten buske.*

PÄTERNES, päternes takte, *se piettermes-takte.*

PÄTTOT, *v.a. vetare, prohibere, se piettot.*

PÄTTOTALLET, *v.a. recusare, repulsam dare, giva avslag, avslå, jmf. piettot.*

PÄTTATALLET, pätto, pättoges, *se pettatallet, petto, pettoges.*

PÄUL, päula, *n.s. terra a nive purgata, quando nix discussa est, bar mark, när snön är borttinad. Päula plått, se plått. Finska: "pälwi", locus primo vere nive undatus.*

PÄULET, *v.n. de nive dicitur dum discutitur*, bli bart, tina bort. **Epe warai wuolge autel ko päula**, *in alpes non abimus antequam nix discutitur*, vi far ej till fjälls förrän det blir bart. **Päulestet**, *dimin.* bli litet bart. **Päulagåtet**, *inchoat.* begynna att bli bart. **Päulagåtemen le muora maddeken**, *ad radices arborum nix diffugere incipit*, det börjar att bli bart under träden.

PÖDDOSTATTET, *v.a. placare*, blidka. **Ib matte so pöddostattet**, *iram ejus placare nequeo*, jag kan ej stilla hans vrede. *Austr.*

PÖRDSOTJI, *adv. adstricte*, tätt, kort tillbundet. **Ele nau pördsotji tjana**, *noli ita adstricte colligare*, bind ej så knappt till, så kort igen. *Motsats remisse.*

Q.

Q. *Litera hac ante u consonante sive w, sequente vocali, utuntur scriptores Lapponici, interdum & litera k ante u insequente vocali o, Fennici autem litera c, ut. e. gr. in Cuopio, quod efferendum ut qwopio aut Kwopio, sive ut qw in Anglicano vocabulo qween.*

QWARDN, qwarne, *n.s. mola*, kvarn. *Jmf. mill. Kät qwardn, mola manuarua,* handkvarn.

QWARTEL, se **kårt, kårtel.**

QWAST, *scopæ*, kvast.

QWEBME, se **kuobme, kuobmot.**

QWEDDET, *v.a. portare, ferre, gestare*, bära. **Kätin qweddet**, *manu portare*, bära med eller i handen. **Nådeb qweddet**, *onus portare*, bära bördan. **Tjawelk nalne qweddet**, *bajulare*, bära på ryggen. Även

meseb qweddet, *vitulum parere*, kalva.

Lådde männit qwedda, *avis ova parit*, fågeln värper ägg. **Kosa le qweddam**, *vacca vitulum peperit*, kon har kalvat.

Även *accusare, in jus vocare*, anklaga, stämna till rätta. **Qweddin so karrasikt**, *accusabant illum graviter*, de anklagade honom hårdeligen. **Qweddet kalkab to attjasat**, *accusabo te apud patrem tuum*, jag skall anklaga dig hos din far. Även

Mon ådtjob qweddet, maite tije meddebet, *delictorum vestrorum culpa in me omnis transfertur*, jag får bära skulden för era förseelser. **Sjaddob qweddet**, *fructum ferre*, bära frukt. Även **Piägga watnaseb qwedda**, *vento vehemente in alium & perversum cursum depellitur cymba*, båten blir väderdriven²⁴⁹.

Qweddestet, *dim.* litet bära, m.m.

Qweddegåtet, *incipere portare aut accusare*, begynna att bära eller anklaga.

Qweddajet, *detsamma.*

QWEDDEJE, *qui portat etc.* den som bär, m.m. **Nåde qweddeje**, *bajulus, onus portans*, den som bär bördan. *Accusator*, anklagare. **Qweddeje lådde**, *avis ova pariens*, en fågel som värper ägg. *Jmf. qweddet.*

QWEDDEK, *n.a. non portatus*, som ej är buren. **Qweddek nåde**, *onus, quod nullus portavit*, en börda som ingen burit. *It. non accusatus, in jus non vocatus*, oanklagad.

QWEDDEM, *n.s. portatio, gestatio*, bärande. Även *accusatio*, anklagande. *Jmf. qweddet.*

QWEDDEMUS, *n.s. lis vel caussa, propter quam nominis delatio fit*, käromål. Även

²⁴⁹ vinddriven

onus, portandum, börda, det man har att bära.

- QWEDDATALLET**, *v. passiv. portari, accusari*, bli buren, bli anklagad. **Kåsse qweddatallai**, *cum accusaretur*, när han blev anklagad.
- QWEDDATES, qweddats**, *n.s. machina qua quid portatur, feretrum*, det varmed något bäres, bår.
- QWEDDATET**, *v.n. currendo vel alio modo effugere posse aliquem insequentem*, genom löpande eller annars kunna undfly eller komma undan någon. **Idtji qweddat muste**, *me effugere non poterat, quin illum statim deprehenderem*, han kunde ej fly undan mig så fort, att jag ej skulle hinna på honom.
- QWEDDETET**, *v.a. portandum curare, clitellas imponere*, låta bäras, klövja.
- QWEDDETATTET**, *v.n. posse portari, accusari posse sive deferri*, kunna bäras, kunna anklagas.
- QWEDDETOWET**, *passivum tð qweddet*, bäras, anklagas, se **qweddet**.
- QWEDDO**, *n.s. accusatio, delatio nominis*, anklagande, klagomål. Även **Ednen qweddo**, *proles, partus*, livsfrukt, *cujus loco interdum apud scriptores occurrunt hægga sjaddo, tjáiwe sjaddo, sed minus genio lingvæ congruenter*. Sammansättn. **qweddo-land**, *patria, solum natale*, fädernesland, födelseort.
- QWEGGERDET**, se **qwoggetet**.
- QWEIBME**, *proximus, vicinus*, nästa, granne. **Etse qweibmabt**, *dilige proximum tuum*, älska din nästa. Även *socius, socialis*, jmf. **kradna**, stallbroder, kamrat. **Qweibmetak**, *cas. negat. sine socio, solus*, utan sällskap, allena. *Hoc etiam nomine se invicem conjuges appellant, qweibme* kallar ock

gifta personer varandra. **Qweibmam puoram**, *mi conjux carissime*, min kära man. **Qweibme nare**, *fodalitium, tantus sociorum numerus ut fodalitas constitui possit*, sällskap, så många som fordras till sällskap. **Ålma qweibme**, *vir sociabilis sive cujus facilis est conversatio*, en sällskapslik och nöjsam umgängesman. Man säger även: **I qweibmen orro**, *cum illo conversari difficile est & minus jucundum, difficilis ejus est conversatio*, man har ej något nöje av hans sällskap, han är svår att umgås med. Man skriver och säger även **qweime**. **Qweibmats**, *dim. blandientis est*. **Qweibmatjam**, *mi fodalis optime*, du min käre vän. Finska: ”cumpani”, *socius*.

QWEIBMETEBME, qweibmeteme, *n.a. qui sine socio est, solus*, den som är utan sällskap, ensam.

QWEIK, *torrens, cataracta*, fors, strömfall.

Qweiken åiwe, se luspe. **Qweikeb luitet**, *secundo flumine sive torrente navigare*, fara utför strömmen. **Qweikats**, *dimin. en liten fors*.

QWEIK-KAREG, *avicula cataractas fluviorum amans, in Lapponia imprimis frequens, colore nigricante, fors-sparv.*²⁵⁰

QWEIM, *præpos. cum*, med. Se **kum**. **To qweim, to-kum, tecum**, med dig.

QWEIS, *hoc nomine dolores quosvis ischiaticos appellant*, torrvärk, gikt. På norrländska ”kvesa”.

QWEITSAK, *n.a. ingeniosus, fintlig*²⁵¹. **Snuortak**, detsamma.

QWEITSET, qweitsatet, *v.a. animadvertere, intelligere, förnimma, förstå*. Även *in memoriam revocare*, komma ihåg.

²⁵⁰ troligen strömstare

²⁵¹ påhittig, finurlig

QWEKSEK, *n. avis, pica silvatica*, rödfågel, rågsrika²⁵².

QWEKSEKASEH, *n.s. aurora borealis*, norrsken. **Qweksakeseh puoleh**, *aurora borealis fulget*, norrskenet brinner.

QWEKT, **qwekte**, *n. numeral. cardinal. duo*, två. **Qwekt japeh lokke nalne**, *anni duodecim*, tolv år. **Qwekte lokke**, *viginti*, tjugo. **Qwekte kaudnai**, se **kaudne**.

Qwekten aiken, *bis*, två gånger. **Qwekte palen**, *detsamma*. **Qwekte kerden**, *dupliciter, duplicate*, dubbelt. Jmf. **kerde**.

QWEKTEKATS, *n.a. temerarius, nimis audax*, oförvågen, alltför driftig och oförsiktig. Även *nequam, nebulo*, en skälm.

QWEKTA, **qwektak**, *duo solitarii*, två allena.

Måi qwekta leime tanne, *nos ambo soli heic eramus*, vi två var här allena. **Tåi qwekta**, *vos duo soli*, ni två allena. *Valet quoque idem atque conjunctio copulativa & de duobus dum loquimur, e.gr.*

Attjitjeh qwekta, *pater & (filius scil.)* fadern och sonen. **Wuoidnib mon todnob ednitjit qwekta**, *te & matrem tuam videbam*, jag såg dig och din mor.

Ednitjeh qwekta, *mater cum filio filiave*, modern med sonen eller dottern.

QWEKTEL, **qwektelen**, **qwektelest**, *adv. ab utraque parte, utrinque*, på båda sidor om.

Qwektel waren, *ab utraque parte montis*, på båda sidorna om berget. **Qwektelest läpa pahaseh**, *uterque malus est*, de är elaka bägge två.

QWEKTELAKA, *adv. duplici modo*, på tvåhanda sätt. **Qwektelakasats**, *adj. duplex*, tvåfaldig.

QWEKTES, *duo*, två. **Qwektes län**, *duo sumus*, vi är två. **Aitsei sono qwektaseb**, *illos ambos conspiciebat*, han blev dem båda varse. **Qwektes mijast**, *duo nostrum*, två av oss.

QWEKTASTALLET, *v.a. dubitare*, tvista. **Ele qwektastalla tann pira**, *noli de illa re dubitare*, tvivla ej därpå. **Qwektastalleje**, *particip. dubitans*, den som tvivlar. **Qwektaladdet**, *detsamma & qwektaladdeje*.

QWEKTASTALLEM, *n.s. dubitatio*, tvivlande, tvivelsmål.

QWEKTETET, *v.a. in duas partes dividere, dirimere sive separare*, dela i två delar, åtskilja. **Qwektet taite**, *dirime hos*, åtskilj dessa. **Qwektetastet**, *dimin.* litet skilja åt. **Qwektetatjet**, *inchoativ.* begynna att åtskilja. Jmf. **juoket**.

QWELE, *n.s. piscis*, fisk. **Qwelit piwdet**, *piscari*, fiska. **Passem qwele**, *piscis assus*, stekt fisk. **Qwele kådho**, *piscium nuptiæ*, fisklek. Överfört **Kukkes qwele**, *serpens*, orm. **Qwelats**, *dim.* en liten fisk. Finska: "cala", fisk.

QWELAJES, *n.a. piscosus*, fiskrik. **Qwelajes jaure**, *lacus piscosus*, fiskrik sjö.

QWELEJE, *piscator*, fiskare.

QWELEK, *n. avis, milvus piscarius*, fiskörn.

QWELASTET, *pisces abundantius capere*, få mycket fisk. **Qwelastattet**, *frequ. idem & qwelatet*.

QWELETES, *n.a. piscibus carens*, fisklös.

Qweletes jaure, *lacus piscibus carens*, en sjö som är utan fisk.

QWELME, *n.s. pilus*, hår. Överfört **Maggar qwelmest le sodn?** *qualis ille vir est s. cujus indolis?* av vad art är han?

²⁵² lavskrika

- QWEPPEP**, *n.s. unguis, imprimis humanus*, nagel. **Qwepperit tjuoppet**, *ungves præsecare*, klippa av sig naglarna. **Sluoptyjo qwepper**, *ungula bifida*, kluven klöv.
- QWEPPEP**, *v.a. complicare*, se **kuopet**.
- QWEPS**, se **kuopsa**.
- QWERSSET**, *v.a. tussire*, hosta. **Warrab qwerset**, *sanguinem sive saniem cructare*, upphosta blod.
- QWERSATES**, *n.s. tussis*, hosta. Se **kåssates**.
- QWERTE**, *morbis hystericus*, moderpassion. **Qwertin luojjo**, *hysteria laborat*.
- QWETTAL**, *adv. respectu*, i anseende till. **Mo qwettai**, *respectu mei*, i anseende till mig.
- QWEUROT**, *adv.* se **krågnot**. **Qweurot wadsa**, *corpore incurvato incedit*.
- QWESA**, **qwesats**, se **kuosa**. Finska: ”kuusi”.
- QWIN**, *fæmina, mulier*, kvinna.
- QWOBBER**, *fungus*, svamp. **Qwobbertet**, *fungos quærerere edendos, ut solent rangiferi pecudesque alicæ*, äta svamp. Säges om boskap.
- QWOBME**, *palatum*, gom, se **guobme**.
- QWOBTJA**, *ursus*, björn.
- QWODDET**, **qwoddo**, se **qweddett**, **qweddo**.
- QWODDO**, *n.s. arbor humi prostrata, arbor vento evulsa*, vindfålle, låga.
- QWODET**, *v.a. relinquere*, lämna, lämna kvar. **Kaikeb waldi, idtji aktebke qwode**, *omnia auferebat nihil relinquens residui*, han tog bort allt och lämnade ingenting kvar. Överfört **Attje so utsekatjen qwodi**, *pater, illo adhuc parvulo, obiit diem supremum*, hans far dog, då han ännu var barn. **Qwodi mijeb**, *discedebat a nobis*, han for bort ifrån oss. Även *superare, antecellere*, övergå, överträffa. **Wiäkemen so qwodib**, *cursu illum superabam*, jag sprang fortare än han. **Qwodestet**, *dim.* litet lämna, m.m. **Qwodegätet**, *inchoat.* begynna att lämna, m.m.
- QWODETET**, *v.a. facere ut relinquatur, relinquendum curare*, låta kvarlämnas.
- Qwoggerttet**, *v.n. manibus pedibusque simul incedere, reptare*, krypa på händer och fötter, masa. **Qwoggertastet**, *dimin.* **Qwoggertatjet**, *inchoat.* begynna krypa. Jmf. **piäket**.
- QWOGGOT**, *dorso incurvo*, krokryggigt, framlutande, jmf. **qweurot**, **qwoggerttet**.
- QWOGNER**, *costa navigii aut etiam trahæ Lapponibus usitatæ*, vränger²⁵³ i ett fartyg eller ock i en lappsläde.
- QWOIGO**, *vaccula*, kviga.
- QWOIK**, se ovan **qweik**.
- QWOIKO**, *præpos.* se **kåik**, **lusa**.
- QWOIN**, **qwoina**, se **qwin**, **kånno**.
- QWOKET**, *v.n. splendere*, glänsa, skina. **Peiwe qwoka**, *sol lucet*, solen lyser, jmf. **kiket**.
- QWOKEM**, *n.s. splendor*, sken, glans.
- QWOKET**, *n.s.* se **kiked**, **kikok**.
- QWOKKARET**, *v.n. qua partem confringi, cum pars alicujus rei effringitur*, mista ett stycke, få ett skal. **Kare qwokkari**, *vasis fracta est pars*, det gick ett stycke löst av kärlet. **Raddest qwokkari**, *e margine frustum discutiebatur*, ett stycke av brädden slogs löst. **Qwokkarastet**, *dimin.* mista ett litet stycke, få ett litet skal.
- QWOKKERTET**, & *frequ.* **qwokkartatttet**, *v.a. partem discutere, fragmentum excidere*, slå eller bryta löst ett stycke. Överfört

- qwokkerti mo älost**, *partem gregis mei auferebat, gregem aliquantum imminuebat*, han förminskade min hjord.
Qwokkertastet, *dimin.* bryta löst ett litet stycke.
- QWOKSEK**, *aurora borealis*, se **qweksekaseh**.
- QWOKSO**, *n.s. aurora, diluculum*, morgonrodnad, dagsrand. **Qwokson påti**, *tempore diluculi veniebat*, han kom i dagningen. **Qwokso naste**, *lucifer*, morgonstjärna.
- QWOL**, **qwola**, *testiculus, scrotum*, pungar.
Qwolak, *non castratus*, osnöpt. **Qwolak tåmp**, *eqvus admissarius*, hingst.
- QWOLPE**, *pavimentum*, golv, se **guelpe**.
- QWOLDO**, *n.s. intemperies cæli tempore hiberno ex procella & nive, procella nivem sustollens & dispergens*, urväder. Härav:
QWOLDOT, *v.n. alga qwoldot, ventus nivem incipit cumulare*, det börjar bli urväder.
Ratheb le qwoldom, *via nive cumulata vento operta est*, urvädret har kastat igen vägen. **Qwoldostet**, *dimin.* yra litet.
Qwoldogåtet, *inchoat.* begynna att yra eller bli urväder.
- QWOLG**, **qwolga**, *pilus, pili bestiarium*, hår på djur. Jmf. **wuopt**. **Qwolgets**, *dimin.* ett litet hår.
- QWOLGAJ**, **qwolgajes & qwolgek**, *n.a. pilosus*, hårig, hårluden. **Qwolgajes nakke**, *pellis pilosa*, hårludet skinn.
- QWOLGESTET**, *v.n. balbutire*, läspa.
- QWOLMES**, *n.s. cortex imprimis abietis, nec non aliarum arborum & herbarum*, bark på träd, i synnerhet tall, skalet på örternas stjälkar.
- QWOLMESTET**, *v.a. arborem deglubere, corticem detrahere*, avbarka, skala. **Näpob qwolmestet**, *rapæ corticem detrahere*, skala en rova. Finska: "coloan", *corticem detraho, deglubo*.
- QWOLMO**, *n.s. crepusculum*, skymning.
Kassa qwolmo, *post crepusculum, cum crepusculum præteriit & nox fieri incipit*, efter första skymningen, då det börjar bli natt och helmörkt. **Kassa qwolmon påti**, *pervesperi veniebat*.
- QWOLMOTET**, *v.n. vesperascere, quando nox fit & tenebris operitur terra*, mörkna, bli skumt. **Juo le qwolmotemen**, *jam incipit vesperascere*, det börjar nu att bli mörkt.
Qwolmotatjet, *inchoat. incipere advesperascere*, begynna att bli mörkt. **Ko li qwolmotatjemen**, *vesperascente cælo*.
- QWOLPA**, **qwolpen**, *campus, planities*, slätt.
Sadde qwolpen, *campus arenosus*, sandhed. **Petse qwolpen**, *campus abietibus consitus*, tallhed. **Qwolpenats**, *dimin.* en liten hed.
- QWOLTATET**, *v.n. putrescere*, multna. **Juo läh tah qweleh qwoltatum**, *pisces hi putredinem jam contraxerunt*, dessa fiskar är redan multnade. Sägés om förruttnelsens första stadium och är mindre än **mäsket**.
Qwoltatastet, *dim.* litet multna.
Qwoltatatjet, *inchoat.* begynna att multna.
- QWOLTASTATTET**, *v.a. macerare, coquendo macerare, ut mollius fiat*, förvälla.
- QWOLTE**, *n.s. frigus verno tempore*, vårköld.
- QWOMO**, *n.s.* se **kuobmo, kuomo**.
- QWOP**, *mucor, situs*, mögel, se **kuop**.
- QWOPES**, *venefica*, häxa, trollpacka. **Qwopes**

- akkakuts**, *vetula venefica, lamia*, en gammal häxa. Endast om kvinnor. Sammansättn. **qwopeswuot**, *subst. veneficium mulierum*, kvinnors trolldom. Om män säges **nåite**, **nåiteswuot**. Jmf. **meuret**.
- QWOPASTALLET**, *v.n. qwopastallem*, se **nåitastallet**, **nåitastallem**. Om kvinnor.
- QWOPET**, **qwopot**, etc. Se **kuopet** etc.
- QWOPTJA**, *ursus*, björn.
- QWOR**, **qwora**, *n.s. malum omen, prodigium*, förbetydelse, tecken. **Qwora qwele**, *pisces deterioris ominis*, fiskar av ond förbetydelse. Överfört **Qwora tjalmeh**, *oculi malevoli & quæ aspiciunt quasi infausta reddentes*, elaka och olycksfulla ögon.
- QWORA**, **qworen**, se **kuoren**.
- QWOREK**, *n.s.* detsamma som **qwor**.
Qworekesne le todn, *malum te sequitur omen*, du är olycklig.
- QWORASET**, **qworeset**, *v.a. animadvertere, intelligere, comprehendere*, märka, förstå. **Talla tassa qworasib**, *id statim intelligebam*, det begrep jag straxt. Även *annuere, intelligere & annuere*, förstå och lämna bifall till.
- QWORATALLET**, *v.a. fr. se qworetet*.
- QWORATS**, *lustrum, in quo hiemat ursus*, björnide. *Imprimis de montium speluncis, quas autem fodiendo sibi præparat appellantur* **palem kåteh**.
- QWORB**, **qworba**, *n.s. incendium silvarum*, skogseld. **Qworbeb jaksetet**, *extingvere silvæ incendium*, släcka skogselden. **Qworba puolaji**, *incendium factum est silvæ*, skogseld kom lös. Även *regio exusta*, ett land som har brunnit. **Åbme qworba le tat**, *olim exusta hæc est regio*, detta landet har skogseld gått över i forna tider. **Qworba suolo**, *insula exusta*.
- QWORBET**, *v.n. ardere*, brinna. *De incendiis regionum dicitur & igne cineri doloso supposito & occulte ardente*, mörja²⁵⁴, säges om skogseld. *Passiv. qworbot*, brinna upp. **Landah läh qworbom tan jaken**, *exustæ sunt regiones hoc anno*, många länder har brunnit detta år.
- QWORBETET**, *v.a. exurere regiones, incendio vastare terras*, härja, bränna skogar och landskap. Överfört **Sodn qworbeti mo påtsoit**, *rangiferos meos spoliabat & prosternebat, scil. ut incendium arbores*, han nederlade mina renar.
- QWORDNO**, *n.s. auctus nummorum valor*, förhöjning på mynt. Kanske från finskans "corco", *genetiv. "coron"*, *exaltatio, usura*, från "corckia", *altus*.
- QWORET**, *v.a. vestigare, vestigia quærere*, gå på spår, spåra upp. **Piädnakeh läh harbmat wisaseh qworet juttusit**, *mira ad investigandum feras canum est sagacitas narium*, hundarna är ganska konstiga²⁵⁵, att medelst lukten uppspana och gå på spår efter vilt. Även *sequi*, följa. **Qwora kainob**, **kåsså tatt tälwo**, *sequere ductum funis, quorsum te ducit*, följ snöret eller repet efter dit det leder dig. **Qworeje**, *particip. præs.* den som går på spår, m.m. **Qworestet**, *dimin.* gå litet på spår. **Qworegätet & qworajet**, *inch.* begynna att gå på spåren, m.m.
- QWORETET**, *v.a. frequ. id. atque quoret*. **Qworetib mai**, *studiose quidem sectabar*. **Qworetastet**, *dimin.* litet efterspana.

²⁵⁴ brinna utan låga, pyra

²⁵⁵ skickliga

QWORETEJE, qworateje, *qui vestigia quærendo investigat, sectator, efterspanare.*

QWORF, *farcimen*, korv, se **marfe**.

QWORG, *n. avis, grus, trana*. På finska ”curki”, detsamma.

QWORGGO, *n.s. locus in mari aut lacu lapidosus, syrtis*, stengrund, grund i sjöar.

Qworgoi le tat jaure, *lacus hic syrtibus abundat*, denna sjön är full med stengrund.

QWORKELET, *v.a. suggerere, admonere*, giva råd, anvisa, påminna. **Sodn qworkeli mo**, *ille mihi istud dabat concilium*, han rådde mig. *Bor.* säger **sqworkelet**.

Qworkelastet, *dimin.* **Qworkelatjet**, *inchoat.* begynna att råda till.

QWORKET & qworkok, *n.a. evidens, perspicuus*, tydlig, redig. **Qworkok le hålesne**, *perspicuus & distinctus est in dicendo*, han är tydlig och redig i sitt tal.

QWORKETEK, *n.a. incomprehensibilis, non intelligibilis*, obegriplig, jmf. **puoiketek**.

Qworkes apta, *in hymnis Lappon.* detsamma. Sammansättn. **Qworkoklaka**, *adv. perspicue, distincte*, tydligen.

Qworkokwuot, *subst. perspicuitas*, tydlighet.

QWORKETET, *v.a. comprehendere, fatta, begripa*. Även *neutr. explicari*, utvecklas. **Kaino qworketi**, *restis explicabatur convoluta*, repet vecklades ut eller lopp ut.

Qworketastet, *dimin.* **Qworketatjet**, *inchoat.*

QWORKOTET, *v.a. explicare, förklara, uttyda*, jmf. **tjalgastet**. **Kalle sodn matta qworkotet**, *is optime explicare potest.*

Qworkotallet, *frequ. idem.*

QWOSA, finska ”cuusi”, se **kuosa**.

QWOSMER, qwosmar, *cortex abietis, furubark*. Jmf. **qwolmes**. Härav:

QWOSMERTET, *abietem deglubere, corticem abietis detrahere*, flå barken av tallen.

Qwosmertatjet, *inchoat.*

QWOSMOT, *v.n. aduri, uri*, bli svedd, bränna.

Kapte le qwosmom, *tunica ignis calore usta est*, tröjan är svedd av elden.

Qwosmom piäbmo, *cibus adusto sive empyreumatico ingrata sapore*, vidbränd mat. **Qwosmostet**, *dimin.* litet bränna vid.

Qwosmogåtet, *inchoat.* begynna att bli vidbränd.

QWOSMOTET, *v.a. facere ut aduratur, adurendum curare*, låta bränna vid. **Ele qwosmote piäbmo**, *noli cibum empyreumatico reddere sapore*, låt ej maten få vidbränd smak.

QWOSGNET, *v.n. de piscibus dicitur retibus se implicantibus, petere retia*, gå på nätet, snärja sig i nätet, säges om fisk. **Qwele werbmai qwosgna**, *rete piscis petit*, fisken går på nätet. Även **Mano qwosgna**, *luna illunis fit, tempore vespertino*, månen blir osynlig om kvällarna, månen sitter.

Qwosgnestet, *dim.* **Qwosgnegåtet**, *inchoat.* **Mano qwosgnegåta**, *luna incipit fieri illunis*, månen börjar bli osynlig.

QWOSGNETET, *v.a. percutere*, slå, slå till.

Qwosgneti mo såbbin, *baculo me percutiebat*, han slog mig med käppen.

Qwosgnetastet, *dimin.* slå till litet.

QWOSSE, *hospes, conviva*, gäst. **Qwosseh påteh**, *hospites veniunt*, vi får främmande.

Qwossit tuostotet, *hospites excipere*, taga emot främmande, undfägna gäster.

Qwosse kâte, *diversorium, hospitium*, härberge, gäststuga.

- QWOSSOT**, *v.n. convivari, diversari, epulari apud aliquem*, gästa, spisa hos någon. **To kalkab udne qwossot**, *tuus hodie ero conviva*, jag skall gästa dig idag.
- Qwossostet**, *dim.* litet gästa. **Qwossogåtet**, *inchoat.* begynna gästa.
- QWOSSASTALLET**, *v.n. peregrinum agere, nimis esse verecundum*, sitta främmande, vara blyg. Jmf. **ammastallet**.
- QWOSSOTET**, *v.a. cibo hospites excipere, hospites cibare*, gästreda, giva gäster äta. **Mannejit qwossotet**, *viatores cibo reficere*, giva resande mat. **Qwossotastet**, *dimin.*
- QWOSSOTEJE**, *hospites excipiens benigne & cibans*, den som undfågnar gäster.
- QWOSTO**, *adv.* se **entsek, ludnok. I qwosto**, *nequaquam*, ingalunda. *Aust.*
- QWOTOT**, *v.n. pasci, depascere*, beta, gå i bet. **Suoinneb wuoksa qwoto**, *fæno pascitur taurus*. **Wisteb påtso qwoto**, *rangifer lichene pascitur*, renen äter mossa. **Buweh ängen qwotoh**, *a pecudibus pratum depascitur*, boskapen går i bet på ängen. **Qwotostet**, *dim.* beta litet. **Qwotogåtet**, *inchoat.* begynna att gå i bet.
- QWOTOM & qwoto**, *n.s. pastus*, bete. **Puore qwotom**, *pastus largus*, gott bete.
- Qwotom neuro**, *pastus fit deterior sive imminuitur*, betet blir sämre. **Qwotom saje**, *pascuum*, betesmark. **Qwotomatta**, *cas. negativ. sine pastu*, utan bete.
- QWOTOK**, *n.a. impastus, non pastus*, som ej gått i bet, obetad. **Qwotok herke**, *rangifer impastus*. **Qwotok smala**, *ovis impasta*.
- QWOTOJE**, *particip. qui pascitur, depascens*, den som går i bet.
- QWOTOTET**, *v.a. pascere*, beta, gå i vall med. **Smalait qwototet**, *oves pascere*, gå i vall med fåren. **Påtsoit qwototet**, *rangiferos pascere*, beta renar.
- Qwototastet**, *dimin.* **Qwototatjet**, *inchoat.* begynna att beta eller gå i vall med.
- QWOTOTEJE**, *pastor*, herde, vallhjon.
- QWOTOTEM**, *n.s. pastio*, betande.
- QWOTOTATTET**, *v.a. frequ. id. ac qwototet.*
- QWOTOTOWET & ibland qwototallet**, *passiv. pasci*, betas. Även *depasci*, avbetas.
- QWOTSANJE, qwotsanja**, *lupus*, varg. Av: **QWOTSET**, *v.n. de bestiis & feris, currere*, springa. **Repe qwotsa**, *vulpes currit*, räven springer. **Snjära qwotsa**, *mus currit*. Överfört *abundantia est murium*, det är stor myckenhet av möss. **Älo qwotsa nauk**, *grex augetur pecudum & indies accrescit*, boskapshjorden blir större och större. Även *scandere*, kliva. **Muorai qwotset**, *scandere arborem*, kliva upp i träd. **Qwotsestet**, *dim.* Jmf. **wiäket**.
- QWOTSELET**, *v.n. celeriter currere*, hastigt springa. Även om tjänstefolk. **Swainas muste qwotsetli**, *famulus meus clam aufugiebat*, min dräng har rymt utur sin tjänst.
- QWOTSELTATTET**, *v.a. currere facere, emittere ad currendum*, låta springa. *De lupa dicitur catulos e lustru educente.*
- QWOTSETAKES**, *n.a. cursans, cursitans*, som mycket springer. Även *effrenis*, ostyrig. **Qwotsetakes påtso**, *rangifer effrenis*.
- QWOTSETET**, *cursu vehi concitatissimo*, åka fort och i firsprång. **Qwotsetime åbbå peiweb**, *per totam diem cursu vehebatur*

concitatissimo, vi körde i fyrsprång hela dagen igenom. **Qwotsetastet**, *dimin.* köra något litet fort. Även *paulisper currere*, litet löpa. **Qwotsetatjet**, *inchoat.* begynna att köra i fyrsprång.

QWOTSETEN, *cursu maxime concitato*, i fullt lopp, i fyrsprång. *Gerundium est verbi qwotsetet in Do. Adverbialiter accipitur.*

QWOUND, *instrumentum ligneum, quo nives conscendunt*, skida. *Materia ex qua conficitur appellatur pignel*, se detta ord. Jmf. **sappek**.

QWOUKET, **qwoukotet**, se **guouket**.

QWOULET, *prospicere, inspicere*, titta.

Windek raiken qwoulet, *per fenestram prospicere*, titta ut genom fönstret. **Uksen qwoulet**, *per januam inspicere*, se in genom dörren. **Uksest qwoulet**, *ab janua prospicere*, se ut genom dörren.

QWOULELET, *detsamma. Celeriter prospicere*, hastigt titta. **Kuttet qwouleli uksen?** *quis per januam inspiciebat?* vilken tittade in genom dörren?

Qwoulelastet, *dimin.* litet titta.

Qwoulelatjet, *inchoat.* begynna att titta.

QWOULELTAK, *n.s. prospectus, conspectus*, utsikt. **Staden qwouleltaken lei**, *erat in conspectu urbis*, staden syntes ifrån det stället, där han var.

QWOULETET, **qwouletastet** etc. Se **qwoulelet**.

QWOLEM, **qwouletem**, *n.s. ipse actus prospiciendi, prospectus*, tittande, koxande. **Qwoulem raike**, *foramen, per quod prospicitur*.

QWOULO, *alvus*, buk. Säges om fåglar.

QWOULOI, *adv. respectu, quoad*, i anseende

till. **Paha qwouloi ja puore qwouloi**, *in malam & bonam partem*, jmf. **kautoi**, **qwettai**.

QWOUSA, se **kuopsa**.

QWOUTEL, *n.s. meditullium, media pars areæ sive superficiei*, mellersta delen av en yta eller rymd. **Jaure qwoutelen**, *in meditullio lacus*, mitt på sjön. **Kåte qwoutelen**, *in meditullio casæ*, mitt i kojan. **Kese ja talwe qwoutel**, *æstas hiemsque adulta*, mitt i sommaren och vintern. *Centrum*, medelpunkt. Även **qwoutel**, *alpis*, fjäll, skoglösa och kala berg. **Qwoutelin wieso**, *in alpibus commoratur*. Jmf. **kasko**.

QWOUTELES, *n.a. medius, qui in medio situs est*, den mellersta. Även *alpinus*.

Qwouteles ädnam, *regio alpina*, fjällort.

Qwouteles kåte, *casa in alpibus exstructa*, fjällkoja.

QWOUTO, **qwoutot**, *adv. in duas parts æquales*, mitt i tu. **Juoket qwoutot**, *in duas dividere partes æquales*, dela mitt itu, i två jämna delar. Även som adjektiv, **qwouto juoko**, *partitio in duas partes æquales*, delning i tvenne lika delar.

Qwouto åse, *pars æqualis, pars altera ex dimidiato*, halva delen, halvpart. Även **qwouto**, *præpos. in, versus*, på, emot.

Kedke qwouto jarråi, *in lapidem incidebat*, han föll emot en sten, se **nieik**, **atsolen**.

QWOWOL, *scalprum*, se **kuowol**.

QWUJN, **qwujna**, *fæmina, mulier*, kvinna.

Qwujnalats, *adv. muliebris*, kvinnlig.

Även som substantiv *mulier, sexus fæmineus*, kvinna, kvinnokön.

Qwujnalakats, *adj. effæminatus, qui muliere vix fortior est*, kvinnlig.

R.

RABBET, *operam intendere, alloborare*, vinnlägga sig, bemöda sig. **Kaik famoi rabba**, *omnibus viribus enititur*, han arbetar av alla krafter.

RABD, **rabda**, *n.s. margo*, brädd. Se **radde**.

RABMA, *n.s. locus montium præruptus, præcipitium*, brant, bergsbrant, se **parbmo**.

RABME, *n.s. pes ursinus*, björnram, björntass.

Bire rabmit niamma, *ursus pedes sugit*.

Härav:

RABMAK, *n.a. lacertosus*, armstark.

RABMO, se **njuom**.

RABR, **rabra**, *rangifer fæmina*, renko.

RABTJET, **rabtjet**, *eniti*, se **rabbet**, detsamma.

RADAT, *dispensator, possessor*, förvaltare, ägare. Även **Todn leh radat tassa**, *ejus rei in te residet culpa*, du rår därför.

Sammansättn. **Aktradat**, *absolute imperans*, enväldig. **Aktradatwuot**, *absolutum imperium*, envælde.

RADAK, obrukligt. Sammansättn. **etjaradak**, *sibi sapiens, pervicax*, egensinnig, envis.

Etjaradakwuot, *subst. pervicacia*, envishet. **Aktaradak**, *unanimis, concors*, endräktig. **Etjaradesikt**, *adv. pervicaciter*, egensinnigt. Jmf. **rade**, **radet**.

RADALATS, *opulentus, dives*, rik.

RADASTALLET, *dominari velle*, vilja härska och råda. **Radastalla tait ädnamit**, *harum ille regionum se possessorem jactitat*, han skryter om, att han rår om dessa länder.

RADD, *n.s. nivis exigua quantitas, tempore autumnali imprimis*, litet och tunt snöföre, om höstarna i synnerhet.

RADDE, *n.s. ora, margo*, rand, brädd. **Fiällo radde**, *ora assis*, kanten på ett bräde.

Säwa radde, *ora maritima*, havsstrand.

Wuona radde, *ora Norvegiæ*, norska gränsen. I plural **raddeh**, *pectus*, bröst.

Raddist leb, *æger sum pectore*, jag har ont i bröstet. *De tussi catharrali sæpius dicitur, interdum etiam de phthisi pulmonali*. **Raddats**, *dimin.* liten brädd eller kant. Finska: "rinda", *pectus*.

RADDE, *n.s. titio, carbo*, brand. Se **bradde**.

RADDOK, *ingluviei deditus, heluo*, storätare, frossare. **Raddokwuot**, *subst. gula, voracitas*, frosseri.

RADE, *n.s. consilium*, råd. **Radeb takket**, *consilium dare*, giva råd. **Radepele**, *Consiliarius*, rådsherre. **Konogasa rade pele**, *Senator sive Consiliarius Regni*, riksråd. Även **rade**, *opes, divitiæ*, rikedom.

Puore radeb adna, *sat est opulentus*, han har råd, han är rik. Sammansättn. **Etjaradesikt**, se **radak**. **Aktaradesikt**, *unanimiter*, endräktligen, Apg. 2:1.

Radats, *dimin. res familiaris*, egendom.

Utse radats le musne, *res mihi curta est*, jag har liten förmögenhet.

RADEKES, *qui consilium dat*, rådgivare.

RADETEBME & radetes, se **häjo**.

RADET, *v.a. possidere*, äga, besitta. Även **ib mon tassa rade**, *non mea culpa factum est*, jag rår ej därför. **Radeje**, *particip.* se **radat**. **Radeje aiwe**, *imperans*, den som har befälet. **Kaika radeje**, *omnipotens*, allsmäktig, *melius dicitur quam kaik wekses*, jmf. **wekses**.

RADHATS, *liberalis*, givmild. *Austr.*

RADHEM, *n.s. liberalitas*, givmildhet. I Lycksele. Jmf. **arwokwuot**.

RADIEN, *Numen, quod credidere prisci Lappones animam sive spiritum vitalem*

cœlitus demittere, in conceptione humana, quo embryo deinceps imbuatur & animatur. Interea, hic spiritus, Deæ
Mudderakka *traderetur, quæ, cum tempus instaret, fœtui illum daret, confer*
Mudderakka.

RADN, se **kradna**. Även *vitulus rangiferinus, recens & primo vere partus*, renkalv.

RADOHET, *consultare, consilium conferre, rådslå. Radohet kalkebe, maite kalkebe takket, consulemus, quid agamus*, vi skall överlägga vad vi skall göra. **Radohet tuina sitab**, *tecum conferre cupio consilium*, jag vill råd göra med dig.

RADOHADDET, *frequ. idem.*

RADOHEM & radohaddem, *n.s. consilium, consultatio*, överläggning.

RADOTET, & *frequ. radostallet*, detsamma som **radohet**, **radohaddet**.

RAFE, *n.s. quies, pax, ro, fred*. Finska: ”rauha”, detsamma. *Cas. negativ. rafetak & rafet, sine pace*, utan fred. **Rafetakkeje**, *pacifactor*, fredstiftare. Sammansättn. och motsats **orafe**, ofred.

RAFELATS, *n.a. pacificus, non contentiosus, tranquillus*, fredsam, stilla och rolig²⁵⁶. Sammansättn. och motsats **orafelats**, ofredsam, orolig.

RAGGELET, *v.a. inclinare, luta, hålla på sned. Kareb raggelet, vas inclinare*, luta kärlet. **Raggelastet**, *dimin. litet luta*.

RAGGETET, *v. passiv. sive neutr. inclinari, luta, ligga på sned. Wadnas raggeti, cymba in alterum latus inclinata est*, båten lutar på ena sidan, jmf. **kåbmanet**.

Raggenet, detsamma som **raggetet**.

RAGGOK, *v.a. elatus, superbiens*, högfärdig.

Raggok ålma, *vir insolens*, en högfärdig man.

RAGGOSTALLET, *v.n. superbire, elato animo esse*, vara högfärdig. Jmf. **stuorastallet**.

Raggostallet tawerinas, *opibus superbire*, högfärdas över sin rikedom.

Raggostallegåtet, *inchoat. incipere superbire*, begynna att bli högfärdig.

RAGGOSTALLEJE, *superbiens, elatus*, högfärdig.

RAGGOSTALLEM, *n.s. superbia*, högfärd.

RAGGOT, *adv. inclinate ad alterum latus*, lutande, på sned, jmf. **hallot**. **Wadnas le raggot**, *cymba ad alterum latus inclinata*, båten lutar på ena sidan. **Pieja kareb raggot**, *inclina vas*, luta kärlet. **Raggot wällahet**, *lateri inniti*, ligga på sidan.

RAGNO, *n.s. paries, vägg. Proprie paries casarum Lapponum.*

RAHA, *n.s. pellis ferina carior, dyrskinn*²⁵⁷.

Rahan nakke, detsamma, se **naute**. Även *omne id, quod in pretio est, pecuniæ*, pengar, penningars värde. Finska: ”raha”, pengar.

RAHTE, *via sive semita per nivem*, vinterväg, väg igenom snön.

RAJA, *n.s. meta*, utmål, se **kraja**.

RAIDE, *n.s. tonitru*, åskedunder. Finska: ”raju”, *procella*.

RAIDE, *plural. raideh, ita appellantur quorum curæ aliorum commissi sunt rangiferi*, renskötare, renlappar.

RAIDERES, *n.s. scala*, stega, trappa. Även *gladius orionis*, jmf. **njall**, se **njall**.

Raideresats, *dimin. en liten trappa*.

RAJANES, *n.a. ad rem familiarem attentus*, husaktig, hushållsam. **Rajaneswuot**, *subst. cura rei familiaris*, husaktighet, god hushållning.

²⁵⁶ lugn

²⁵⁷ dyrbart skinn; skinn av pälsdjur, t. ex. ekorr- eller mårds skinn

RAJAST, aktet **rajast**, se **pirk**.

RAIDET, *v.n. tonitrua edere*, dundra, säges om åskan, jmf. **raide**, **atja**.

RAIDO, *n.s. series*, rad. *Proprie de rangiferorum serie vehem trahentium*, säges egentligen om en rad med renar som drar lass.

RAJE, *n.s. limes, terminus, meta*, gräns, mål.

Rajeb piejet, *limitem constituere*, sätta upp gränsskillnad. **Raje juoko**, detsamma som **raje**. Även **kaska raje**, *dimidium itineris*, halva vägen. **Kitta tan rajai**, *hus usque*, ända hit, eller ända tills nu. **Tatte rajest**, *hinc, ex hoc loco*, härifrån, ifrån detta stället. **Man rajai leh todn so tjowom?** *quousque illum es secutus?* hur långt har du följt honom? Finska: "raja", *terminus*.

RAJEK, *n.a. negativ. non missus*, oskickad. *Austr. rajetkenna*, detsamma. *It. non dotatus, qui sine dote est*, som ej fått någon hemgift, bildat av verbet

RAJET, *v.a. mittere, ablegare*, skicka, avsända. **Ib ane käb kalkab rajet**, *quem mittam non habeo*, jag har ingen att skicka. Även *novis nuptis dotem dare*, giva sina barn hemgift. **Neitab rajet**, *filiae dotem dare*, giva sin dotter hemgift. Även **Påtsob rajet**, *rangiferum mactare*, slakta en ren. **Kaudnit rajet**, *vasa in ordinem collocare & rite disponere*, laga sina saker i ordning. **Rajestet**, *dimin.* **Rajegåtet**, *inchoat.* begynna att skicka, m.m.

RAJEJE, *qui mittit, dotem dans*, den som skickar, den som ger hemgift.

RAJEM, *n.s. missio*, sändande, skickning.

RAJETATTET, **rajedattet**, *v.n. posse mitti*, kunna skickas. **I rajetatte**, *mitti nequit*.

RAJO, *n.s. dos, quam Lappones & filiis & filiabus dant*, hemgift, åt son eller dotter.

Rajo kapte, *tunica dotalis*. **Rajo kebne**, *ahenum dotale*, kittel den man fått till hemgift. Även detsamma som **neuto**, skötsel, ans.

RAIKE, *n.s. foramen, apertura*, hål. **Uksa raike**, *ostium*, dörr. **Nabar raike**, *foramen terebra factum*, ett borrar hål. Även **piäula raike**, se **plått**. **Raikats**, *dim.* ett litet hål. Finska: "reikä", *foramen*.

RAIKANJE, **raikanj**, *n.s. terebra*, navare, borr. *Omne id quo quidquam pertunditur*.

RAIKAK, **raikek**, *n.a. perforatus*, som har hål, hålig. **Raikek litte**, *vas perforatum sive fissum*, ett håligt kärl.

RAIKANET, *pertundi*, gå hål på. **Kabmak le raikanam**, *calceus detritus est & pertusus*, skon är sönder. **Raikanastet**, *dimin.* **Raikanatjet**, *inchoativ.* begynna att gå sönder.

RAIKETET, *v.a. perforare, pertundere*, genomborra, göra hål på. **Muorab raiketet**, *lignum perforare*. **Jägnab raiketet**, *glaciem pertundere*, göra hål på isen. **Tjada raiketet**, *perforare*, genomborra. **Raiketastet**, *dimin.* litet genomborra. **Raiketatjet**, *inchoat.* begynna att genomborra.

RAIKETATTET, **raikedattet**, *v.n. posse perforari*, kunna genomborras. Även *perforandum curare*, låta genomborra.

RAIMES, *n.a. teter, horridus*, ohygglig.

RAINES, **raina**, *n.a. purus*, ren, klar. **Raines tjatse**, *aqua pura*, rent vatten, jmf. **tjälges**. Sammansättn. & motsats **oraines**, *immundus*, oren. **Raineslaka**, *adv. pure*, rent, renligen.

RAINESWUOT, *n.s. puritas, mundities*, renhet.

- Sammansättn. **Oraineswuot**, *impuritas*, orenhet.
- RAINEM**, *n.s. purificatio*, rensande.
- RAINETET**, *v.a. purgare, purificare*, rena, rensa. **Rainetastet**, *dim.* litet rena.
- Rainetatjet**, *inchoat.* begynna att rena. Sammansätt. & motsats **orainetet**, *inquinare*, orena.
- RAINETATTET**, **rainedattet**, *purgandum curare & posse purgari*, låta rena, kunna renas. **I rainetatte**, *purgari nequit.*
- RAIPO**, *mantile*, handduk. **Käta line**, detsamma.
- RAIWA**, **raiwes**, *masculus, mas, de lupis, canibus & vulpibus dicitur*, handjur av vargar, hundar, rävar och andra klodjur.
- Raiwes piädnak**, *canis mas.*
- RAIWE**, *n.s. lustrum*, rovdjurs näste. *A.*
- RAKET**, *v.n. hiscere, dehiscere, rimas agere*, spricka. **Rakestet**, *dimin.* rämna litet.
- Rakegätet**, *inchoat.* begynna att rämna, jmf. **luoddenet**. Finska: "raco", *rima, fissura.*
- RAKEM**, *n.s. fissura, rima*, spricka. *De ipsoacturimas agendi imprimis dicitur.*
- RAKAD**, *n.s. tempus, quo venere aestuant rangiferi*, renarnas springtid²⁵⁸. **Rakad saje**, *locus, ubi Lappones istud tempus commorantur*, jmf. **kilde**. **Rakad mano & förenklat rakad**, *mensis September*, höstmånad.
- RAKKE**, *n.a. ætate provectus*, gammal, ålderstigen. Är mindre än **wuoras**. **Rakke ålma**, *vir satis ætate provectus*. **Rakke neita**, *virgo ætate provectior*, en gammal jungfru.
- RAKKAITUET**, **rakkaitowet**, *v.n. senescere*, åldras, bli gammal.
- RAKKET**, *venere aestuare, veneri satisfacere, de brutis dicitur & pecudibus*, jmf. **keimet**, *quod de canibus*, springa²⁵⁹, bestiga.
- Rakkeje sarwes**, *rangifer admissarius venere aestuans*, en brunnren i springtiden.
- Rakkestet**, *dimin.* **Rakkegätet**, *inchoat.* Finska: "racas", kär, "racastan", jag älskar.
- RAKKELET**, *frequ. idem atque raket.*
- RAKKAS**, *n.a. carus*, kär, obrukligt. Se **keres**.
- RAKKEM**, *n.s. coitus brutorum*, brunst.
- RAKKO**, *rete, quod sub glacie ponitur piscibus*, nät som utsättes under isen.
- RAKKOSTET**, *retia sub glacie piscibus tendere*, sätta ut nät under isen.
- RAKOT & rakotet**, *v.a. radere*, raka.
- Rakostet & rakotastet**, *dimin.*
- Rakotatjet**, *inchoat.* begynna att raka.
- RAKOTEM**, *n.s. rasio*, rakning. **Rakom**, detsamma. **Rakom nipe**, *novacula*, rakkniv.
- RAKRE**, *crena vel aliud ejusmodi scabrum ligni dolandi*, en skåra eller annan ojämnhet på ett stycke trä, som skall hyvlas slätt. *Oppositum est lævitatibus.*
- RAKREK**, *n.a. scaber, non lævigatus*, ojämn, oslät. *De ligneis vasis etc.*
- RAKTES**, *lorum, quo rangifer ad traham junctus illam trahit*, dragrem, varmed renen drager lasset.
- RAKTJOT**, se ovan **kraksjot**, detsamma.
- RAM**, **ramas**, se **fram**. Av svenskt ursprung.
- RAMP**, *n.s. ostentatio, jactantia*, skryt. **Koros le tatt ramp**, *mera est ostentatio*, det är bara skryt, jmf. **rampo**.
- RAMPASTALLET**, *ostentare, gloriari*, skryta.
- RAMPE**, *n.a. debilis, infirmus*, svag. **Tjawelk rampe**, *qua dorsum infirmus*, svag och klen i ryggen.
- RAMPO**, *n.s. laus*, beröm. **Ädna rampob ådtjoi**, *magnam laudem consecutus est*,

²⁵⁸ brunsttid²⁵⁹ betäcka

- han fick mycket beröm, jmf. **maino**. Även *jactantia*, skryt, se **ramp**.
- RAMPET, rampot, laudare**, berömma.
Rampeh tab ålmab, *hunc collaudant virum*, de berömmar denna mannen. Även
Etjebes rampet, *jactare se*, skryta, berömma sig själv, jmf. **raffet**.
Rampestet, *dim.* berömma litet.
Rampegåtet, *inchoat.* begynna att berömma.
- RAMPEJE, rampar, rampokes, jactator, ostentator**, en som skryter.
- RAMPEM, n.s. laudatio**, berömmande.
- RANDIWR, randur, cervus**, hjort.
- RANGASTET, v.a. punire, corripere**, straffa, se **pakkatet**. Finska: ”rangon”, *punio*.
- RANGASTUS, rangastem, se pakkates**. Finska: ”rangaistus”, *pæna*.
- RANO, gausape, rana, täcke, se krano**.
- RANOT, se rewet, spoliare, vi abripere, röva, plundra. Ranoje, raptor, rövare**.
- RANOM, n.s. latrocinium**, rövande.
- RANOTALLET, passiv. spoliari**, bli plundrad.
- RANSAKOT, exquirere, explorare, se åtsåtet**.
- RAPET, v.n. de aquæ superficie in fluviis & torrentibus undulata, ob lapidem sub aqua latentem, dicitur, undas agere**, göra vågor, bryta, säges om vattubrynets brytning i vågor, av någon sten under vattnet i strömmar.
- RAPKES, oscillatio**, skakning, rörelse.
Tjalme rapkes, oscillatio musculorum palpebrarum, rörelse som känns i ögonlocken.
- RAPKESET, v.n. oscillare, tremere**, ruska, skakas. **Rapkeseje lastah, folia arborum tremula**, ruskande löv.
- RAPKUWE, momentum, ögonblick**. Finska: ”räpäys”, *genetiv.* ”räpäyxen”, detsamma. *Austr.*
- RAPOK, n.a. alacer, qui negotia & facienda cito peragit, snäll**²⁶⁰, jmf. **happel**.
- RAPPAS, rappes, n.a. apertus**, öppen.
Rappas uks, janua aperta.
- RAPPESET, rappaset, v. passiv. aperiri**, öppnas. **Ädnam rappasi, terra dehiscibat**, jorden öppnade sig eller rämnade.
- RAPPET, v.a. aperire**, öppna. **Rappa ukseb, aperi januam**, öppna dörren. **Nialmebs rappai, os suum aperuit**, Matt. 5:2.
Rappestet, dim. litet öppna. **Rappagåtet, inchoat.** begynna att öppna.
- RAPPEM, n.s. ipse actus aperiendi**, öppnande.
- RAPPATATTET, rappadattet, v.a. & pass. aperiendum curare, posse aperiri**, låta öppnas, kunna öppnas.
- RAPPENET, v. passiv. se rappaset**.
- RAPPESTAK, qua aperitur & clauditur ostium**, dörrgrepp.
- RAPT, muliebre tegumentum frontis atque sincipitis ora stanneo limbo prætexta**, pannstycke, som lappkvinnfolken brukar, broderat med tenn.
- RARIET, numen aliquod, quod prisci coluerunt Lappones**, jmf. **Kana-neidapor**, en avgud hos de forna lapparna.
- MARKET, v.a. separare, se ratket**.
- RASET, v.a. excitare aliquem ad festinandum**, skynda på en, jmf. **rasse**.
- RASJO, n.s. pluvia, regn. Karra rasjo, imber, slagregn. Rasjo måke, se måke**.
- RASJOS, n.a. pluvius, regnaktig. Rasjos talke, tempestas pluvia**, regnaktigt väder.
Rasjos kese, æstas pluviosa.
- RASJOTET, v.n. pluere, regna. Ketjo wackob rasjoti, per totam septimanam pluebat**, det

- regnade hela veckan. **Rasjotastet**, *dim.* regna litet. **Rasjotatjet**, *inchoat.* begynna att regna.
- RASSE**, *n.s. festinatio*, hast, brådska. **Rassen tabb takkib**, *festinanter istud faciebam*, jag gjorde det i hastighet.
- RASSAI**, **rassok**, **rasses**, *n.a. festinans, properans*, den som skyndar sig, hastig. Även **rassok**, *jactator*, skrytare.
- RASSET**, *jactare, gloriari*, skryta. **Tawerinas rassa**, *se de divitiis suis jactat*, han skryter om sin rikedom. **Rassestet**, *dimin.* **Rassagåtet**, *inchoat.* begynna att skryta.
- RASSASTALLET**, *frequ. id. ac rasset.*
- RASSEM**, **rasso**, se **ramp**.
- RASSJE**, **rassjes**, *n.a. fragilis*, svag, bräcklig. **Rassjes litte**, *vas fragile*. **Rassjes wades**, *pannus qui facile atteritur, non diu perdurans*, ohålligt vadmal. **Rassjeswuot**, *subst.* bräcklighet, ostadighet.
- RASSJOT**, *v.n. debilitari*, försvagas. **Rassjob peiwest peiwai**, *in dies debiliior evado*, jag blir bräckligare dag ifrån dag. **Rerte rassjo ko karra**, *corium minus fit tenax dum indurescit*, lädret blir skört, när det blir skarpt.
- RASSOHET**, *v.n. properare, festinare*, skynda sig, hasta. **Rassohet mannet**, *iter properare*, skynda sig att resa. **Rassohastet**, *dimin.* litet skynda sig. **Rassohatjet & rassogåtet**, *inchoat.* begynna att skynda sig, jmf. **rasse**, **parget**.
- RASSOHEJE**, *festinans, præceps*, en som hastar.
- RASSMES**, *n.a. sævus, crudelis*, grym.
- RASSMOT**, *v.n. ira excandescere*, förgrymma sig, bli ond.
- RASSNET**, *v.a. congerere*, samla ihop, skrapa ihop. **Muorait rassnet**, *ligna congerere*, samla ihop ved.
- RASTA**, *trans*, över, på andra sidan. **Rasta jåkkåb**, *trans fluvium*, på andra sidan om älven. Även **rasta tåjet**, *confringere*, bryta av. **Rasta tjuoppet**, *amputare*, avhugga. **Såbbe le rasta**, *baculus confractus est*, käppen är avbruten.
- RASTETET**, *transire*, fara över på andra sidan. **Jåkkåb rasteti**, *amnem trajecit*, han for på andra sidan av älven. **Rastetastet**, *dimin.* **Rastetatjet**, *inchoat.* begynna att fara över.
- RASTETEM**, *n.s. trajectory, transitus*, överfart. **Rastetemesne**, *in trajectory.*
- RATHAK**, *n.a. liberalis*, givmild, frikostig.
- RATHE**, *via per nivem*, vinterväg, se **rahte**. Finska: "rata", *semita* & "retki", *via*.
- RATKET**, *v.a. separare*, skilja, avskilja. **Reinoheje ratka sautsit gaitseist**, *pastor segregat oves a capris*, herden skiljer fåren ifrån getterna. **Ratketuet**, **ratketowet**, *passiv. segregari*, avsöndras, skiljas. **Ratkestet**, *dimin.* litet avsöndra. **Ratkegåtet**, *inchoat.* begynna att skilja. Finska: "ratkin", *dissuo* & "ratkitan", *dirimor*.
- RATKEM**, **ratka**, *n.s. segregatio, sejunctio*, avsöndring, åtskiljande. **Ratkem kirje**, *libellus repudii*, skiljobrev, Matt.
- RATKETET**, *v.a. segregandum curare*, låta avsöndra eller skilja.
- RATKOT**, *v. passiv. segregari*, avsöndras. **Ratkotet**, *frequ. id.* **Ratkotime kåbba harai**, *uterque nostrum a se invicem digressus est*, vi gick bägge ifrån varandra, vardera sin väg.
- RATKOM**, *n.a. sejunctus, segregatus*, åtskild, söndrad.

RATTET, v.a. *dissuere*, uppriva, sprätta upp söm. **Kapteb rattet**, *tunicam dissuere*.

Även *dissecare*. **Qweleb rattet**, *piscem dissecare*, flåka eller skära sönder en fisk.

Rattestet, *dimin.* **Rattegåtet**, *inchoat.* *incipere dissuere*, begynna att sprätta upp. Finska: "raatelen", *discerpo*, "ratkin", *dissuo*.

RATTESET, **rattaset**, v.n. *in suturis discerpi*, *dissui*, gå sönder i sömmarna, upprivas.

Finska: "rätisen", *sono ex fractura* & "ratcaisen", *dissuor*.

RATTESEM, *fissura*, *disjunctio*, rämna.

RATTAK, *piscis dissectus aëre siccatus*, en utfläkt och torkad fisk.

RATTEK, se **qwoddo**, **karek**. *Austr.*

RATTETATTET, **rattatattet**, v.a. & n. *dissuendum curare* & *posse dissui*, låta uppriva det som är sömmat, kunna upprivas.

RATTJET, v.n. *contendere*, *studere*, *eniti*, sträva, vinnlägga sig. **Tokko kalkebe rattjet påtet**, *illuc contendemus pervenire*, vi skall bemöda oss om att komma dit.

Rattja tann ammati, *illud ambit munus*, han strävar efter den sysslan. **Rattjestet**, *dimin.* litet eftersträva. **Rattjegåtet**, *inchoat.* *incipere eniti aut contendere*, begynna att eftersträva.

RATTJOK, n.a. *tenax incepti aut propositi*, *enitens*, ihärdig, den som vinnlägger sig.

RATKESET, v.n. *de nervis dicitur corporis*, *dum ex nimia & subitanea extensione læduntur sive franguntur*, försträckas, förslitas, säges när en sena blir försträckt.

RATTKOTET, v.a. *nervum aliquem frangere*, försträcka en sena. **Sidobs rattkoti**, *latus*

suum ultra modum extendebat nervosque lædebat, han försträckte sig i sidan.

RAUDO, n. *piscis*, av svenskans "röding".

RAUHE, *pax*, frid, se **rase**.

RAUKE, *defunctus*, avliden, död. **Attjam rauke**, *pater meus defunctus*, min avlidna fader. **Ednam rauke**, *mater mea defuncta*, min avlidna mor. **Rauk etiam ejus dicitur spectrum sive genius, qui in aquis perit, cujusque deinde vocem nonnunquam audiri querulam fabulantur.** **Rauk** kallas ock dens vålnad, som drunknat, den de berättar sig ibland höra ropa och jämra sig.

RAUKET, v.n. *decidere*, avfalla. **Aksjo rauki naddast**, *securis a manubrio decidebat*, yxan föll av skaftet. **Raukai jaurai**, *in lacum delapsus est*, han föll i sjön. Jmf. **kattjet**.

RAUKKET, **rauket**, v.a. *exigere*, *postulare*, fordra. **Maksob rauket**, *mercedem expostulare*, fordra lön. **Laga raukka pargoit**, *lex opera exigit*. Även **Aldo meseb rauka**, se **råuket**. **Raukkestet**, *dimin.* litet fordra. **Raukkegåtet**, *inchoat.* begynna att fordra.

RAUKKEJE, *postulans*, den som fordrar.

RAUKKEM, n.s. *postulatio*, påstående.

RAUKKASTALLET, v.a. *frequ.* *idem ac rauket*.

RAUKKALET, v.n. *nictare*, blinka med ögonen. Finska: "räpähän", *nicto oculis*. *Austral.*

RAUKKALEM, **raukalem**, n.s. *nictatio*, blinkande med ögonen.

RAUNA, kvinnonamn, Ragnilda.

RAUN, **raudn**, **raudna**, *sorbus*, rönträäd.

Raudna muörjeh, *fructus sorbi*.

RAURE, n.a. *immitis*, *durus*, oblid, hård. **I le**

- raure pakob munji jättam**, *ne unum quidem mihi dixit verbum vehemens & asperum*, han har ej sagt mig ett enda hårt och oblitt ord.
- RAUSA**, *glandula*, körtel.
- RAUTOT**, se **rawetet**, **rawodet**.
- RAUTOTET**, *v.n. boare*, ryta, böla.
- RAWE**, *n.s.* se **strawe**, **niauwe**, **uwe**.
- RAWAD**, **rawem**, *n.s. rubor nubium*, rodnad på himlen. **Iddjetes rawem**, *aurora, rubor ante solis ortum*, morgonrodnad, rodnad för dagen.
- RAWET**, *v.a.* se **krawet**, **trawet**.
- RAWETET & rawodet**, *v.n. rubescere*, rodna. **Peiwest rawet**, *cælum sole oriundo, aut qui occidit, rubescit*, det rodnar på himlen av solen, som antingen är i upp- eller nedergående.
- REBBITS**, *rangifer fæmina valde vetula*, en utgammal renko, se **rabr**.
- REDDOT**, *v.a. parare*, tillrusta, förskaffa. **Karwoit le sunji reddom**, *vestibus illum providit*, han har försett honom med kläder. **Reddostet**, *dimin.* **Reddogåtet**, *inchoat.* begynna att förse.
- REDNE**, *terebra*, borrh, drill.
- REDNET**, *v.a. terebrare, terebra perforare*, bära igenom, drilla hål.
- REGEMENT**, *regnum, regimen*, regement²⁶¹.
- REGJEROT**, *regnare*, regera.
- REID**, *n.a. paratus*, färdig, se **karwes**. **Reid tårot**, *paratus ad arma*. Sammansättn. och motsats **oreid**, *imparatus*, oberedd.
- REIDET**, *v.a. præparare, apparare*, tillreda. **Piäbmob reidet**, *cibum præparare*. **Reidestet**, *dimin.* litet bereda. **Reidegåtet**, *inchoat.* begynna att tillreda.
- REIDEM**, *n.s. paratio, præparatio*, tillredelse, beredelse. **Auta reidem**, *parasceve, præparatio*.
- REIDETATTET**, *v.a. & n. præparandum curare & posse præparari*, låta tillreda, kunna tillredas.
- REIDNESTET**, *v.n. vociferari*, ropa, skrika. Finska: "riahdan", *vociferor*.
- REIDO**, *n.s. instrumentum, medium, machina*, redskap, verktyg. **Tåro reido**, *arma bellica*, krigsrustning, gevär. **Salogwuoten reidoh**, *media salutis*, salighetsmedel.
- REINO**, *n.s. cura pastoria pecudum*, boskaps vallning och skötsel. **Reinon läh mija påtsoh**, *pastores nostros curant rangiferos*, våra renar är i herdarnas skötsel. **Reinotak**, *cas. negativ.* utan skötsel och vallgång.
- REINOHEJE**, *pastor*, herde, vallhjon.
- REINOHEM**, *n.s.* se **reino**. **Reinohem piädnak**, *canis pastorius*, vallhund, *canibus utuntur Lappones, quorum ope rangiferos facili negotio cogunt & quorsum volunt compellunt, quod aliter nonnisi plurium hominum ope peragere possent. Istiusmodi canes in satis magno sunt pretio.*
- REINOHET**, *v.a. pascere*, beta, gå i vall med. **Påtsoit warin reinohet**, *rangiferos in alpibus pascere*, beta renarna på fjällen. **Reinohastet**, *dimin.* litet beta. **Reinohatjet**, *inchoat.* begynna att valla eller beta.
- REINOHADDET**, **reinohattet**, *v.a. frequ. id. ac reinohet.* Även *facere ut quis pascat pecudesque curet*, låta någon gå i vall med boskap. **Reinohatte swainasebt påtsoitat**, *cura ut famulus tuus rangiferos tuos pascat*, låt din dräng valla dina renar.
- REISET**, *v.n. proficisci*, resa, se **mannet**.
- REIWATES**, *n.s. ictus, plaga*, hugg, slag.

²⁶¹ regering

- REIWETET**, *v.a. percutere*, slå. **Såbbin mo reiweti**, *baculo me percutiebat*, han slog mig med käppen. **Reiwetastet**, *dimin.* litet slå. **Reiwetatjet**, *inchoat.* begynna att slå. Jmf. **laket**, **låsket**.
- REIWATALLET**, *pass. percuti, caedi*, bli slagen. *Id. frequ. id. qu.* **reiwetet**, slå.
- REKKE**, **reke**, *n.s. cymba vetusta*, en gammal båt. **Åbme rekkin jäkkåb rastetet**, *cymba vetusta trajicere amnem.*
- REKKET**, *v.n. sufficere*, räcka till. **Rekkestet**, *dimin.* **Rekkegätet**, *inchoativ.* Se **ället**.
- REKNIG**, *n.s.* se **lokko**.
- REKTAS**, **rekte**, *n.s. jus, forum*, rätt, domstol. **Rektasen auti keset**, *in jus vocare*, stämma, giva stämning. Även **rekte**, *portio*, del, lott. Se **åse**.
- REKTES**, **rekt**, *n.a. rectus, justus*, rätt, tillbörlig. **Rektes käino**, *justa via*, den rätta vägen. **Rektes dexter**, den som är på högra sidan. **Rektes käta**, *dextra manus*, högra handen. **Rektes pele**, *latus dexterum*, högra sidan. Sammansättn. och motsats **orekt**, **orektes**, *injustus*, orätt, oriktigt. **Orektes ålma**, *vir injustus*. **Rektes miälak**, *sincerus*, uppriktig, rättsinnig. **Rekteswuokasats**, *justus, debitus*, rättskaffens, tillbörlig.
- REKTESFÄRDOG**, *justus, justificatus*, rättfärdig, rättfärdiggjord. *Theol.* Motsats **orektesfärdog**, *injustus*, orättfärdig. **Rektesfärdogwuot**, *justitia*, rättfärdighet. Motsats **orektes-färdogwuot**, *injustitia*, orättfärdighet. **Rektesfärdoglaka**, *adv. juste*, rättfärdigt.
- REKTESWUOT**, *n.s. rectitudo*, (*ut ita dicam*) rätthet. Även *justitia*, rättrådighet. Motsats **orekteswuot**, orätthet, orättrådighet.
- REKTESRADAK**, *justus*, rättvis. **Rektesradakwuot**, *justitia*, rättrådighet.
- REKTO**, *adv. juste*, rätteligen. Även *subst. justum*, rätt, riktighet. **Rekto le**, *justum est*, det är rätt. Motsats **orekto**, oriktigt, orätt. **I akteki orektob takket**, *nemini injuriam inferre*, ej göra någon orätt.
- REKTOK**, *n.a. directus, qui non est curvus aut obliquus*, rätt, ända fram. **Rektok muora**, *lignum rectum*, jmf. **njuolg**. Överfört **rektok ålma**, *vir justus & sincerus*, en uppriktig och rättvis man. Sammansättn. **orektok**, *non rectus, curvus*, orätt, krokig. Även *injuriosus*, orättrådig. **Orektok qweibmases**, *injuriosus in proximum suum*. **Orektokwuot**, *injustitia, iniquitas*, orättrådighet. **Orektoklaka**, *adv. injuste, inique*, orättrådigt, orättvist.
- REKTONET**, *v.n. justum fieri aut rectum*, bli rätt, bli riktigt.
- REKTOTES**, *n.s. norma*, rättesnöre. **Rektotasen kalka tat tunji orrot**, *hoc tibi norma erit*, detta skall vara dig ett rättesnöre. *Institutio, notitia*, underrättelse.
- REKTOTET**, *v.a. & rektotallet, frequ.* se **njuolgetet**.
- REKTOTEM**, **rektotallem**, *n.s. correctio, emendatio*, tillagning, förbättring.
- REKTOTATTET**, **rektodattet**, *v.a. corrigendum curare*, låta rättas till.
- REMMET**, *effugere clam*, se **tjakket**.
- REMMAR**, *scyphus*, bägare.
- REMSE**, se nedan **ruomse**.
- REPE**, *n. animal. vulpes*, räv. **Repe säipe**, *cauda vulpis*, rävrumpa. *It. quando tempore autumnali frondes arborum rubescere incipiunt aut flavescere*, säges

- ock, när löven på träden börjar gulna och blekna om hösten. Överfört **Te udne repe qwossai sjaddebe**, *hodie in vulpis hospitium veniemus, i.e. famen hodie frigusque experturi sumus*, idag får vi både frysa och svälta. **Repeha**, detsamma som **repe**. **Repelakats**, *dolosus*, svekfull, bedräglig.
- REPPEN**, *fumariolum tugurii Lapponici*, rökhålet på en lappkoja. **Reppen raike**, detsamma.
- REPS**, *rastrum*, räfsa, harv. **Repset**, *v.a. sarrire*, räfsa. **Suoinneb repset**, *fœnum sarrire*, räfsa hö.
- RERE**, **rerde**, se **teres**. *Austr.*
- RE RTE**, *n.s. corium*, läder. Jmf. **hud**.
- RESKETET**, *v.n. tonare, fragorem edere, de subitaneo & magno fragore dicitur*, dundra, braka. **Atjekuts resketi**, *jupiter tonabat*, åskan dundrade.
- RESCHME**, **ressme**, *restis, funis*, rep. **Ressmats**, *dimin.* ett litet rep.
- RESTET**, *v.a. trahere, extendere, vellere*, draga, rycka, utsträcka. **Restestet**, *dim.* litet rycka. **Restegåtet**, *inchoat.* begynna att rycka eller slita på. **Råttet**, detsamma.
- RETJET**, **retjestet**, etc. Se **rätjet**.
- REUKESTET**, *fumo tabaci uti*, röka tobak.
- REURE**, *n.s. bombardæ*, bössa. Jmf. **birso**.
- REUSTET**, *v.n. boare, mugire*, böla, ryta. **Kosa reusti**, *vacca mugit.*
- REUTJETET**, *v.n. strepere*, stimma, bullra, vara ostyrig. **Ådetin reutjetet**, *minus quiete dormire corpusque huc illuc jactare*, vara ostyrig i sömnen.
- REWE**, *n.s. undæ fluviorum & torrentum, quas lapides aut alia obstacula efficiunt*, vågor i strömmar, som förorsakas av stenar eller annat, som hindrar vattnets fria lopp. Jmf. **rapet**.
- REWET**, *v.a. rapere, abripere*, röva, med våld borttaga.
- REWAR**, *latro, fur*, rövare, tjuv.
- REWETALLET**, *passiv. spoliari, exui*, bli rövad, berövas.
- RIBJA**, se **leute**.
- RIBBRE**, *n.s. jecur*, lever. Se **muekse**.
- RIBMET**, *v.n.* se **remmet**, **tjakket**.
- RIBMAR**, *profugus*, rymmare.
- RIDDO**, se ovan **pild**. *Austr.* Även **Riddo & riddho**, *n.s. ruina montium, cum saxa de montibus decidunt*, berggras. *Dicitur etiam, cum nives de præruptis montium lateribus cumultæ delebuntur*, säges ock när snö rasar ner av de branta bergens sidor, norska ”snöskred”.
- RIDDET**, *v.n. penetrare aliquo studere, pervenire eniti*, tränga sig fram.
- RIDET**, *v.n. equitare*, rida. **Ridestet & ridesjet**, *dimin.* **Ridegåtet**, *inchoat.*
- RIDEJE & ridesjeje**, *eques, equitans*, ryttare.
- RIDHAK**, *audax, temerarius*, djärv, oförvågen. Även **pargo ridhak**, *pertinax in laborando*, häftig och ståndaktig i arbete. **Ridhakwuot**, *subst. audacia*, djärvhet, dristighet.
- RIDNE**, *nix in arboribus*, snö i träd.
- RIGGE**, *n.s. catena*, kedja. **Route rigge**, *catena ferrea*, järnkedja. *Proprie est catena, qua ahenum super focum suspendunt.*
- RIGGES**, *annulus*, ring. *Proprie annulus orichalceus*, en mässingsring. *Ejusmodi annulos solent patres lustrici sive compatres matresque infanti in primum donum dare, quod si neglexerint, illum adultum nimis parcum futurum putant. Ut amuletum annulum ex orichalco factum aspiciunt Lappones. Defunctorum corpora*

contrectantes aut ad cœmeterium vehentes ejusmodi annulo dextram muniunt, ut impune ista peragant. Non tamen omnes his addicti sunt superstitionibus.

Riggesats, *dim.* en liten ring.

RIK, *n.s. divitiæ*, rikedom, se **tawer**. Även **rik**, **rike**, *regnum, regio*, rike, landskap.

RIKKO, *n.s. conquisitio, fructus, reditus*, förvärvande, frukt, avel. **Etjen rikko le tat**, *propria hoc mihi industria acquisivi*, detta har jag förvärvat mig själv. Jmf. **piäwas**.

RIKKOT, *v.a. comparare sibi, acquirere*, förvärva sig. Jmf. **auket**, **ablet**.

RIKO, **rikok**, *n.a. dives*, rik. Se **bånda**.

RIKOT, *v.n. ditescere*, bli rik. Se **båndot**.

RIKASTALLET, *v.n.* se **båndastallet**.

RIKOTET, *v.a. ditare*, göra rik, se **båndotet**.

RIKTEK, *justus, æqvus*, riktig, rättvis.

RIKTET, *v.a. postulare*, påstå, fordra. *Exquirere, sciscitari*, utforska, efterfråga.

Rikti muste tabb, *istud a me sciscitabatur*, han utforskade det av mig.

Riktestet, *dimin. Riktegåtet*, *inchoat. incipere expostulare aut exquirere*, begynna att fordra, begynna att utforska.

Jus tuste riktegåta, **die wadde**, *si a te postulare incipit, des.*

RIM, **rima**, **rime**, *n.s. calendarium perpetuum Lapponum, bacillum aut etiam tabellæ quatuor lignæ aut cornæ in formam libelli compactæ, in quibus, certis incisuris & characteribus, dies omnes festi & profesti totius anni festaque immobilia designantur.* Finska: "rijmis", detsamma och "rijmis puu", *unde harum nationum concentus patet, etiam in hac re.* **Rim**,

kallas en runstav eller ock flera skivor av trä eller horn, som fästes ihop, varpå lapparna med vissa streck och märken tecknar upp alla sön-, högtids- och andra dagar, för hela årgången, och brukar den ständigt såsom en almanacka.

Sammansättn. **Rima kätjeje**, *calendarii peritus, qui anni tempora juste computare novit*, den som är förfaren i tideräkningen.

RIMS, **rimse**, *moneta argentea pondere drachmæ unius, sex oræ argenteæ*, en silver sexstyver eller en pjäs.

RINGET, *campanam pulsare*, ringa²⁶².

Överfört: **Talla sodn ringi**, **maite sodn kulla**, *statim, quod audit, dispergit*, han sprider strax ut det han hör. **Ringestet**, *dim. Ringegåtet*, *inchoat.*

RINGEJE, *campanam pulsans*, ringare. *Qui aure est rimosa nihilque reticere valet*, en skvallrare, som ej kan tiga med något.

RINGEM, *n.s. sonus campanarum*, ringning, klockljud.

RINKES, detsamma som **riko**, **rikok**.

Rinkeswuot, *subst. divitiæ*, rikedom.

RINKS, *n.s. rigor, severitas*, stränghet.

Rinksen nalte tabb jätti, *magna id dicebat severitate*, han sade det mycket allvarsamt.

RINKSES, *n.a. severus*, sträng, hård. Härav:

RINKSASTALLET, *v.n. severum agere, severitatem simulare & rigorem*, visa sig sträng. **Attje rinksastalla manai kum**, *pater severum se gerit in liberos.*

RIPA, **rip**, *n.s. festuca, pulvis*, fnas, stoft. Även *palea*, agnar.

RIPAKKA, *diarrhæa*, durklopp²⁶³. *Austral.*

Brukligare är **tjadat wank & tjadatak**. Finska: "ripacka", detsamma.

²⁶² i klocka

²⁶³ diarré

RIPAK, rippak, *n.s. limus*, gyttja. **Ripakest tiewas**, *limosus*, gyttjefull.

RIPP, *sacra peccatorum confessio*, skrift²⁶⁴.

Ripp-almatjeh, *consistentes*, skriftfolk.

RIPPAK, *n.a. validus, valens*, mäktig, förmögen. **Luodda-rippak**, *magnis gressibus incedens*, den som tager stora steg. **Pako rippak**, *dicax, cui volubilis est in dicendo lingua*, talför, som har lätt för att tala. *Sæpe in malam partem: temerarie loquens*, framtalig. **Pargo-rippak**, *ad laborem alacer*, rask att arbeta. *Nunquam nisi in conjunctione cum aliis vocibus occurrit*.

RIPPEM, *n.s. locus ubi avis in arena apricata est*, ett ställe där en fågel har badat sig i sanden.

RIPPESTET, *v.a. propellere, trudere*, skuffa. *Dejicere*, stöta omkull. **Ele mo rippeste**, *noli me propellere*, skuffa mig ej.

RIPPOTET, *v.a. frequ. id. qu. rippestet*.

RIPPOTEM, *n.s. pulsus*, skuffande, stöt. **Ib le to rippotem pardne**, *me nusquam propellere vales, te quidem robustior sum*, du förmår ej skuffa mig.

RISOT, *celeriter quidquam facere*, med hast göra. **Riso tållåb**, *accende cito ignem*, gör upp eld i hast. **Riso mallaseb**, *para properanter cœnam*.

RISSE, *n.s. virga*, ris, se **switja**. **Rissin swaskot**, *virgis cœdere*, piska. **Jubmelen risse**, *pœna a Deo immissa*. **Rissats**, *dimin.*

RISSJA, *n.s. sulphur*, svavel. **Rissja kedke**, *pyrites*, svavelkis. **Rissjablandak**, *sulphure mixtus, sulphureus*, svavelaktig, svavelblandad. Överfört **rissja**, *ira subitanea*, hastig vrede.

RISSETET, *v.a. sulphure illinere sive imbuere*, bestryka med svavel, svavla.

RISSJOTET, *v.a. dissipare, dispergere*, skingra, förskingra. **Påtsoit rissjotet**, *rangiferos terrere & dissipare*, skingra renarna. Även *neutr.* **Tuoi tokko rissjotijen**, *huc illuc dispersi sunt*, de skingrades hit och dit.

RIST, risti, *crux*, kors. **Risteb piejet**, *crucem erigere*, resa upp ett kors. *Quod fit ad vias cognoscendas*.

RIST-ATTJE, ristet etc. se **christet**.

RITELET, *disceptare, altercari*, tvista, ordkastas. **Såi alo riteleba kaskeska**, *illi ambo semper altercantur*, de två ordkastas alltid och träter. Även **Åseb ritelet**, *partem exquirere sive postulare*, fordra del.

RITELEM, *n.s. lis, dissidium, contentio*, tvist, tvedräkt. **Tijen kaskan le pälko ja ritelem**, *inter vos lis est & dissidium*.

RITET, *v.a. & n. disceptare*, tvista, *expostulare, exquirere*, fordra. **Lagan auten ritikan**, *coram iudice litigabantur*.

Rita muste palkab, *mercedem a me expostulat*, han fordrar betalning av mig.

RITEM, *n.s. affectatio*, eftersträvande.

RITETAKES, *n.a. disputabilis, dubius*, tvistig, stridig. **Ritetakes åme**, *res dubia*.

RITETALLET, ritetallem, *idem atque ritelet, ritelem*.

RITETATTET, *v.n. disceptari posse*, kunna omtvistas.

RITO, *n.s. lis, contentio*, tvist. Finska: "rijta".

RITT, ritta, ritta-pele, *n.s. dimidia pars*

²⁶⁴ bikt, syndabekännelse

- corporis animalis cujusdam mactati*, halvparten av ett slaktat kreaturs kropp.
- RITTE**, *via*, väg, se **rahte**.
- RITTNE**, se ovan **ridne**.
- RITTJOT**, *v.a. extorquere, vi abripere*, fråntaga med våld, slita eller rycka ifrån.
Mo kätist rittjoi, *e manibus meis extorquebat*, han ryckte utur mina händer.
- Rittjostet, rittjestet**, *dim. Rittjogåtet*, *inchoat.* begynnat rycka.
- RIWKET**, *v.a. propellere, trudere*, skuffa.
Riwei mo, *me propellebat*. **Riwkestet**, *dimin. id. Riwkestatjet, inchoat.* begynna skuffa.
- RIWKOT, riwkogåtet**, detsamma som **riwket** etc.
- RIWKO**, *mulier Svecana aut Norvegica*, ett svenskt eller norskt fruntimmer.
- RIÄWET**, *v.n. terrefieri & aufugere, horrere*, bli rädd och fly, sky. *De piscibus dicitur*, säges om fiskar.
- ROKOHET**, *v.n. exhalare*, dunsta. **Suowa rokoha**, *fumus evolvitur*, röken stiger upp.
- ROKETET**, detsamma som **rokohet**.
- ROKOHEN**, *n.s. vapor*, dunst.
- ROMAR**, *n.a. præsciis*, förevis²⁶⁵, den som vet förut.
- RONK**, *rangifer vectarius annosus*, en gammal körren. Jmf. **råntjo**. Även *gula*, frosseri. **Wuoudnajes ronk**, *heluo*, en storätare.
- RONKOTET**, *v.a. postulare*, fordra. Se **rauket**. **Ronkotatjet**, *inchoat.* begynna fordra.
- RONNOTS**, se **rånno, rånnots**.
- ROSET**, *v.a. laudare*, berömma. Se **mainot**.
- ROTJOS**, *pars tergi collo proxima*, den översta delen av ryggen, närmast halsen. Jmf. **russ**.
- ROUTE**, *n.s. ferrum*, järn. **Routeb paketet**, *ferrum calefacere*. **Routest le tat**, *ferreum hoc est*, detta är av järn. **Routetak**, *cas. negativ. sine ferro*, utan järn, järnlös.
- Route naule**, *clavus ferrens*, spik. Sammansättn. **route-kånk**, *scarabæus*, tordyvel. Finska: "rauta", järn.
- ROUTATET**, *v.a. ferro confodere, mactare*, sticka ner, slakta. **Påsob routatet**, *rangiferum mactare*. **Routatek**, *non confossus ferro*, ostucken ihjäl.
- ROUWO**, *adv. cito, celeriter*, hastigt, fort.
Parga rouwo, *festina*, skynda dig. **Rouwo sä påtitja**, *mox venturus est*, han kommer rättnu eller snart.
- RUA**, detsamma & **ruoi**. Motsats **astoi**. *Comparat. ruabi, ruabut, ruabit, citius, celerius*, snarare, fortare. *Superl. ruamust, citissime, celerrime*, allrafortast.
- RUBMAHA, rubme**, *n.s. corpus*, kropp, lekamen. **Christusen rubme**, *corpus Christi*, Kristi lekamen. Finska: "ruumis", *corpus, cadaver*.
- RUBMALATS, rubmelats**, *n.a. corporalis*, kroppslig, lekamlig. Finska: "ruumillinen".
- RUDMA**, *serum lactis*, mjölkvassla.
- RUDN**, *n.s. sermo*, tal. *Rumor, fama*, rykte.
- RUDNET**, *v.a. dicere, loqui*, säga. **Ele käseki rudna**, *noli cuiquam dicere*, säg ej för någon. Jmf. **hålet, sardnot**.
- RUDWET**, *v.a. eniti*, vinnlägga sig. **Rudwa kaikist famoist**, *omnibus viribus enititur*, han bemödar sig av alla krafter.
Rudwestet, *dimin. Rudwagåtet, inchoat.* begynna att bemöda sig.
- RUEIWE**, *n.s. frustum carnis, viscus, artus*, ett stycke kött, lem.

²⁶⁵ framsynt, den som på förhand vet vad som skall inträffa

RUEIWAJ, *rueiwajes*, *n.a. qui corpore est obeso, cui magna sunt membra*, storlemmig.

RUES, *n.a. celer*, snäll, hastig. **Rueslaka**, *adv. aliquantum cito*, något snart.

RUIWETET, *v.n. volitari, jactari*, sväva. **Suowa ruiweti**, *fumus volitabat*. **Tålke ruiweti**, *plumæ dispersæ volitabant*, dunfjädrarna flög hit och dit.

RUKKAD, se **råkkatak**.

RULL, *n.s. volumen, quod convolutum est & contortum*, rulle.

RUMBO, *ossa animalis cujusdam mortui carne nudata*, benragel²⁶⁶.

RUMIS, *n.a. deformis*, vanskaplig. Se **råbme**.

RUNA, se **rudn**.

RUND, *n.s. artificium*, konst. **Mådde rund le susne**, *multis ille instructus est artificiis*, han kan många konster. Finska: ”runo”, *carmen, versus*.

RUNDOK, *sapiens, sagax, peritus*, klok, förfaren, skarpsinnig. **Rundak**, *detsamma*.

RUNDASTALLET, *sapere*, förstå. **Meditari**, överlägga.

RUNDASTALLEM, *n.s. peritia*, kunskap.

RUNDEJE, *consilii plenus, sagax*, förslagen, klok.

RUNK, se **ronk**. *gula, morbus edacitatis*, omåttlig matlust, grådighet²⁶⁷.

RUNTJA, *vadum arenosum, syrtis*, sandrevel, sandbank.

RUOBBE, *cicatrix, ruga*. Även *scabies, pestigo*, klåda, skabb. Finska: ”rupi”, *crusta vulneris, scabies*.

RUOBBAJES, *n.a. scabiosus*, skabbig. **Ruobbek**, *detsamma*. Finska: ”rupinen”.

RUOBBET, *v.a. fricare, klå*²⁶⁸, riva. **Åiweb ruobbet**, *caput fricare*.

RUOBBEM, *n.s. ipse actus fricandi*, klående.

RUOBD, *n.s. limes, ora*. Se **rabd**. **Ruobden almatjeh**, *homines finitimi*.

RUODAT, *n.a. iracundus*, storsint, ond. *De fæminis sæpissime dicitur*, jmf. **puorto**.

RUODNO, *n.s. tabes*, tvinsjuka, trånsjuka²⁶⁹. *De brutis tantum dicitur*.

RUODNOT, *v.n. tabescere, tabe extenuari*, tvinga bort, få trånsjuka. **Påtsoh ruodnoh**, *rangiferi tabescunt*. **Ruodnogåtet**, *inchoat. incipere tabere*, begynna att tvina bort.

RUODO, *n.s. virga, sarmentum*, spö, språte²⁷⁰. Finska: ”ruoda”, *detsamma*.

RUODDOK, *n.a. effrenus, qui castigari debet*, ostyrig, som behöver tuktas. **Ruoddok herke**, *rangifer effrenus*.

RUODDOT, *v.a. castigare, aga*. **Ruoddo manab**, *castiga infantem*.

RUODSO, *n.a. depilis, qui pilis rite instructus non est*, som ej är fullhårig. **Ruodso årre**, *sciurus pilis minus elegantibus & rubris, ut solet esse tempore æstivo*, en ekorre, som ej är fullhårig.

RUODTJOT, *de rangiferis dicitur nivem, urina aut alio salino imbutam edentibus & lingentibus*, säges om renar, när de äter och slickar snö, som urin eller annat saltaktigt kommit på.

RUODTJOK, *n.a. ruodtjok påtso, rangifer urinam lambens*, en ren, som slickar urin. Överfört, *qui a domo non longe discedit, mansvetus*, tam, som gärna håller sig till folk.

RUOI, *adv. se rua, rouwo*.

RUOI, ruoja, *n.s. strepitus*, gny, buller.

RUOJET, *v.n. strepere*, bullra.

RUOJES, *n.s. pars calceamentorum posterior, calx calcei*, bakdelen eller baklädret på skor.

²⁶⁶ skelett

²⁶⁷ glupskhet

²⁶⁸ klia

²⁶⁹ sjukdomstillstånd som innebär ett sakta borttynande

²⁷⁰ vidja, stickling

RUOJES, *n.a. insons*, oskyldig. **Ruojes almats**, *homo innocens*.

RUOJALET, **ruojelet**, *desiderio alicujus rei bonæ affligi, amissionem alicujus rei aut abitum alicujus personæ dolere*, sörja över förlusten av någonting, eller någons bortresa. **Ko todn wuolgi**, **te ruojeli åbbå landa**, *magna omnium querimonia hinc discessisti*, alla sörjde över din avresa.

RUOIT, **ruoita**, *n.s. lumbus, femur*, lår, länd. **Pajet tijen ruoitit orrot pira tjadnetum**, *sint lumbi vestri præcincti*, Luk. 12:35.

RUOIWA, **ruoiwes**, *n.s. cannabis*, hampa.

RUOIWET, *v.n. se ruiwetet*. **Qwoldo ruoiwa**, *nix vento dispergitur*, vädret driver snön. Finska: ”ryöpyttä”, *nix jactatur*.

RUOIWEM, **ruoiwo**, *n.s. se qwoldo*.

RUOK, **ruwok**, *n.a. celer*, hastig. Se **rues**.

RUOKET, *v.n. pænitere, desiderio laborare*, ångra, sakna. **Ib ruoka mab taste waddab**, *ejus pretii me non pænitet, quod pro hac re expendo*, jag ångrar ej det, som jag ger för detta. Även **ruoket**, *latrare*, skälla. **Piädnak ruoka**, *canis latrat*.

RUOKA, **ruokak**, *castoreum*, bävergäll.

RUOKO, *n.s. arundo*, rör. Finska: ”ruoco”, detsamma.

RUOKENES, *n.s. vapor aquarum*, vattudunst. *Imprimis qualis ad cataractas solet esse fluviorum*.

RUOKSJE, *n.s. femur*, lår. Se **tjårwepele**.

RUOMSE, *n.s. muscus, lichen*, mosså.

Ruomse kalles, *metaphor. ursus*, björn, *quia muscos lichenesque automno colligit sibi lectum sternens hibernum*.

RUOMSAJES, *n.a. muscosus*, mossig, mossfull.

RUONSK, *n.s. sordes*, orenlighet. **Slajalokk ruonsk**, *varii generis sordes & quæ visu deformia sunt & fæda*, allehanda ohyggliga saker att se.

RUOPET, *v.a. fricare*, klå. Se **ruobbet**.

Ruopestet, *dim. Ruopegåtet*, *inchoat*.

RUOPETET, *v.a. frequ. id. atque ruopet*.

RUOPSES, *n.a. ruber*, röd. **Ruopses paino**, *color rubicundus*, röd färg. Sammansättn. **ruopseslakats**, *rubicundus*, rödaktig.

RUOPSOK, *n.a. id. qu. ruopses*.

RUOPSET, detsamma. Även *subst. color rubicundus, rubor*, röd färg.

RUOPSAHET, *v.n. rubere*, lysa röd. **Ädnam ruopsaha warrast**, *terra sanguine rubet*. **Alme ruopsaha**, *cælum rubet*.

Ruopsahastet, *dimin.* lysa litet röd.

Ruopsahatjet, *incipere rubere*, begynna att lysa röd.

RUOPSOTET, *v.n. rubescere, rubore suffundi*, rodna, bli röd. **Muoto ruopsoti**, *facies rubore suffundebatur*. **Ruopsotastet**, *dim.* rodna litet. **Ruopsotatjet**, *inchoat*. begynna att rodna.

RUOPSOTATTET, *rubefacere*, göra röd.

RUOPTJET, *repugnare, resistere*, sätta sig emot, vara motsträvig. **Ruoptja maksemest welkeb**, *debitum solvere recusat*, han vill ej betala skulden.

Ruoptja neita waldemest tabb ålmab, *illi nubere viro puella recusat*.

RUOPTJEM, *n.s. recusatio*, vägrande.

RUOPTJOT, *v.n. prouere*, rusa fram.

Ruoptjo tokko, *prorue illuc*, hasta dig dit.

Talla ruoptjoi paijas, *statim exsiliebat*, han sprang strax upp. **Ruoptjogåtet**, *inchoat*. begynna att rusa fram.

RUOPTO, *n.a. præposterus*, bakfram. **Ruopto qwolg**, *pili præposterii*. **Ruopto**

- käino**, *via, qua reditur, reditus*, återresa, den vägen man reser tillbaka.
- RUOPTOT**, *adv. retro*, tillbaka. **Ruoptot ådtjot**, *rursum recipere*, åter få tillbaka. **Ruoptot påtet**, *revenire*, åter komma tillbaka. **Ruoptot waddet**, *reddere*, giva åter.
- RUOPTOLESI**, *adv. retrorsum*, baklänges.
- RUOPTOK**, *præposterus*, bakfram. Även detsamma som **påstok**.
- RUOSATET**, *v.n. subsilire*, spritta. **Tålla ruosati mo nala**, *carbo ignitus in me resiliebat*, ett eldkol sprakade på mig. **Ruosatastet**, *dimin.*
- RUOSET**, *v.n. morte subita mori*, bli bråddöd. **Almats ruosi mijen kaskan**, *morte repentina nonnullus nostrum moriebatur*, en människa ibland oss blev ganska hastigt död. **Ruosegätet**, *inchoat.* **Ruosegätam läh talle almatjeh**, *nunc homines mortem subitanam obire cæperunt*, folket har börjat att dö hastigt.
- RUOSEM**, *n.a. morte mortuus subitanea*, död av bråddöd. Även detsamma som
- RUOSETAK**, *n.s. mors subitanea*, hastig död. Även *morbis, quem mox insecutura est mors*, sjukdom, som förebådar bråd död.
- RUOSN**, **ruosna**, *n.a. morosus*, ogin, tvär.
- RUOSKET**, *v.n. erumpere*, utbrista. **Paska ruoskai**, *calor subito factus est vehemens*. **Ruosketet**, detsamma. **Kroppe piäwasin ruosketi**, *corpus multo sudore manabat*, mycken svett brast ut ur kroppen.
- RUOST**, *n.s. ferrugo*, järnrost. Överfört *sanguis effusus, cruor*, blod. Finska: ”ruoste”, *æruugo*.
- RUOSTOM**, *n.a. ferrugine obductus*, rostig.
- RUOSTOT**, *v.n. rubiginem sentire*, rostar. **Aksjo le ruostom**, *securis rubiginem contraxit*, yxan har blivit rostig. **Ruostostet**, *dimin.* litet rostar. **Ruostogätet**, *inchoat.* begynna att rostar.
- RUOTHAK**, *n. piscis, coregonus lavaretus*, sik.
- RUOTET**, *v.n. crepitare*, braka, knarra. **Ukseh ruotin**, *fores crepuerunt*, det knarrade i dörrarna. **Mi ruoti ulkon?** *quidnam foris crepuit?* **Ruotestet**, *dimin.* litet knarra. Även *celeriter currere*, hastigt springa. **Ruotegätet**, *inchoat.* *incipere crepare*, begynna braka. **Ruotedattet**, *crepitum efficere*, göra att braka, låta braka.
- RUOTKO**, *abies arida*, torr gran.
- RUOTTA**, se **struot**. Även **ruotta puoite**, *pingvedo circa testiculos*.
- RUOTTES**, **ruotts**, *n.s. radix*, rot. Se **urtes**.
- RUOTTAIDOWET**, *v.n. radices agere*, **rotas**.
- RUOTTESTET**, *idem. It. a. erit ruottestet, eradicare*, utrota. *Passiv. ruottestowet, eradicari, radicitus evelli*, utrotas.
- RUOUKET**, *v.n. de vacca rangiferina dicitur dum voce vitulum ad se allicit*. **Aldo meseb ruouka**, *rangifer fæmina voce ad se vitulum allicit*, renkon låter och lockar till sig kalven. *Etjam de vitulo dicitur.* **Ruoukegätet**, *inchoativ.*
- RUOUSE**, *n.s. mammæ peducum*, spenarna eller juvret på boskap. **Ruouse wank**, se **nidtje maine**. **Ruouats**, *dim.*
- RUOUTE**, *ferrum*, järn. Se **route**.
- RUOUTEKES**, **ruoutokes**, *n.a. audax, protervus*, dristig, djärv. *It. qui frigus, laborem etc. facile patitur*, hårdig, tålig.

- RUPULI**, *variolaë*, koppor. Se **stuora maine**.
- RURO**, *n.s. globus, pila*, boll. **Rurob tuostot**, *pilam excipere*. **Ruroin ståket**, *pila ludere*.
- RUSN**, *rusna, n.s. nebula*, töcken, dimma.
Rusna peiwe, *dies nebulosus*, töcknig dag.
- RUSCHSKES** eller **russkes**, **ruskok**, *n.a. subrufus*, rödbrun. **Russkes tjatse**, *aqua rubescens sive rubicunda*, rödaktigt vatten.
Russkes paino, *color subrufus*.
- RUSKO**, *n.s. vasa, sarcinæ*, saker.
- RUSKOT & ruskotet**, *v.a. vellere*, rycka.
Äiwest ruskotet, *in crines involare*, lugga.
- RUSS**, se **karjel**. Även **russ**, *pars suprema dorsi, summitas dorsi quadrupedis alicujus*, det översta av ryggen på ett kreatur. Även *pinna dorsalis piscis cujusdam*, ryggfenan på en fisk.
- RUTA**, **rutt**, *n.s. dos*, hemgift. *Proprie illud donum, quod patri sponsæ matricæ & interdum etiam fratribus ejus & cognatis a proci parentibus & cognatis datur, quoque, tanquam pretio, sibi uxores emere olim consueverunt*. Även **ruta**, *divitiæ, opes*, rikedom, ägodelar.
- RUTASTET**, *ejusmodi dotem sive donum nuptiale sumere & expostulare*, taga hemgift, eller någon gåva, för det att man gifter bort sin dotter.
- RUTESTET**, *v.a. propellere, trudere*, skuffa, stöta. **Sije rutestin so ulkos stadest**, *ejecerunt eum extra urbem*. **Rutestastet**, *dimin.* **Rutestatjet**, *inchoat.* begynna att skuffa. Jmf. **rippestet**. Finska: "rutistan", *quasso, premo*.
- RUTTET**, *v.a. vellere, arripere*, rycka, draga till. **Ruttet paijas ruottesti kum**, *cum radicibus evellere*, Luk. 17:6. **I kuttek kalka tab mo kätast ruttet**, *non rapiet hoc quisquam e manu mea*. **Ruttestet**, *dimin.* **Ruttegätet**, *inchoat.* begynna att rycka.
- RUTTKETET**, *v.a. Tämpåb ruttketet, eqvum nimis festinanter vehendo depravare, vitiare*, fördärva en häst genom det man åker för hastigt.
- RUTTOTET**, *v.a. frequ. id. atque ruttet*.
- RUWANET**, *v.n. celerius ire aut vehi, accelerare*, hasta, gå fortare. Se **rua**.
- RUWES**, **ruwo**, se **rues**, **rouwo**, etc.
- RUWESK**, *n.s. congeries aquarum ex nive resoluta, tempore vernali*, vatten om våren av bortsmält snö. Ibland som adjektiv: **ruweskt tjatse kälka**, *aqua vernalis ex nive resoluta fluit*, vårvattnet rinner.
- RYDTET**, *v.a. parare*, se **reddot**.
- RYTAR**, *heluo, vorax*, frossare, storätare.
Rytar le sodn, *gulæ deditus est*.
- RYTET**, *vorare, ingurgitare*, frossa, äta omåttligt. **Ryti sodn maite sodn adna**, *quidquid ille habet gulæ & ingluviei impendit*, han äter upp allt det han äger.
- RYTS**, **rytsa**, *talpa*, mullvad.
- RÅBJA**, *n.s. ruga*, skrynkla. **Råbjist tewas**, *plenus rugarum*, full med skrynklor.
- RÅBJEK**, **råbjos**, *n.a. rugosus*, skrynklig.
Råbjos akkakuts, *anus rugosa*, en skrynklig käring.
- RÅBJEKET**, *v.n. rugas nancisci*, få skrynklor.
Juo le sodn råbjekam, *rugosus jam ille factus est*.
- RÅBME**, *n.s. infectum, vermis, generale est nomen omnium bestiarum deformium &*

- aspectu fœdarum, ut reptilium etc.*, skorv, mask eller någon annan ohyra, alla ohyggliga och fula kräk. Även *larva, lamia*, troll. Även som adjektiv *deformis, fœdus*, stygg. Finska: ”ruma”, ful.
- RÅBMES, råbmok**, *n.a. deformis*, ful, vanskaplig. **Råbm es almats**, *homo deformis*, en vanskaplig människa.
- Råbm eswuot**, *subst. deformitas*, vanskaplighet. **Råbmokwuot**, detsamma.
- RÅBMOLET & råbmot**, *irruere, impetum facere in aliquem*, rusa på en, anfalla. **Sije råbmolin kaik akten so nala**, *impetum fecerunt unanimiter in eum*. **Kaike munji råbmoh**, *omnes in me irruunt*. Finska: ”remo”, *strepitus*.
- RÅDDAHET**, *v.a. metuere, vereri*, frukta, ha sky för. **Råddaha muste dauk**, *me tamen veretur*, han är dock rädd för mig.
- Råddahastet**, *dimin.*
- RÅDHES**, *n.a. dominans*, rådande.
- RÅDEM**, se **rawem**.
- RÅDNJO**, se **pårte**. Finska: ”rowe”, detsamma.
- RÅDNO**, *rangifer fœmina junior, juvenca*, en ung renko. Även *quæ non est gravida*, en renko som ej har kalv.
- RÅGGE**, *n.s. fovea*, grop. **Ranoji råggen**, *in speluncam latronum*, Luk. 19. **Råggai kattjeh**, *in foveam incidunt*, de faller i groppen. **Råggist tewas**, *plenus fovearum*, full med gropar. **Råggats**, *dim.* en liten grop. Finska: ”rotco”, *spelunca*.
- RÅGGAI, råggajes**, *n.a. foveis abundans*, gropig. **Råggajes ädnam**, *regio foveis reperta & vallibus*, ett landskap som är gropigt och fullt med dälдер.
- RÅGGARET**, *v.n. excavatum fieri*, bli urgröpt eller håligt. **Aren råggari**, *fovea in foco facta est*, det blev en grop i eldstaden.
- RÅGGET, rågket**, *v.a. fodere, scalpere*, gräva, krafsa. **Ädnameb rågget**, *terram fodere*, gräva jorden. Även *forcipe aut alio instrumento arripere*, med någonting draga eller rycka till sig. **Gaffelin rågget**, *furca eripere*. **Brudnest paijas rågget**, *e fovea extrahere*, draga upp utur groppen. Även *litis caussam sive ansam litigandi quærerere*, söka sak, eller anledning till tvist med någon. **Mab muste råggah?** *quid me increpas?* **Råggestet**, *dimin.* **Råggagåtet**, *inchoat. incipere attrahere*, begynna att rycka åt sig, m.m.
- RÅGGÅTATTET**, *v.n. posse scalpî, extrahi aut eripi posse*, kunna krafsas, kunna utdragas eller uttryckas.
- RÅGGÅNJA, råggånj**, *n.s. instrumentum, quo quidquam arripitur, vel extrahitur, harpago*, båtshake, eller något annat verktyg att draga åt sig något eller utdraga. **Pelje råggånja**, *instrumentum quo purgantur aures*, örslev.
- RÅHA, råhas**, *n.a. austerus, morosus, iratus*, tvär, vred, ogin. Se **kårrok**.
- RÅIBME**, *n.a. macilentus, macie extenuatus*, mager. Säges om fiskar.
- RÅIBMOT**, *v.n. marcere, macie attenuari*, bli mager, utmagras.
- RÅIS**, *longipes, cui longi sunt pedes*, högbent.
- RÅKANJE**, *n.a. subobsœnus, qui obscena loquitur*, grov och ohövlig i tal. Finska: ”riwoilen”, *obscena loquor*.
- RÅKET**, *occurrere*, möta, råka, se **kaudnetet**.
- RÅKEM**, *n.s. latratus canum*, hundars skällande.
- RÅKK**, *colus*, spinnrock. Se **snaldo**.

RÅKK, *råkkå*, *siligo*, råg. **Råkkå laipe**, *panis ater sive siligineus*, rågbröd.

RÅKKATAK, *rangiferorum cachexia*, se **suddatak**.

RÅKKER, *dolabra*, hyvel. **Råkkerin wuolet**, *dolare*, hyvla. **Råkkerats**, *dimin.* en liten hyvel.

RÅKKO, *råk*, se **herke**.

RÅKKET, *v.a. orare, rogare*, bedja.

Jubmeleb råkket, *Deum orare*, bedja Gud. **To råkkåb**, *oro te*, jag ber dig.

Råkkåstet, *dimin.* litet bedja. **Råkkågätet**, *inchoat.* begynna bedja.

RÅKKÅLET, **råkkelet**, detsamma som **råkket**. **Tandiet kalkabet naute råkkålet**, *ergo ita orabitur*. **Råkkålastet**, *dim.* **Råkkålatjet**, **råkkålatsgätet**, *inchoat.* begynna bedja. Finska: "rucoilen", *precor*.

RÅKKELES, **råkkåles & råkkålwäs**, *n.s. oratio*, bön. **Råkkålwäsit kullet**, *preces exaudire*, bönhöra. **Autest råkkålwäs**, *intercessio*, förbön. Finska: "rucous", *preces*.

RÅKKÅLTATTET, *curare ut oretur*, låta bedja.

RÅKKATALLET, *v.a. adorare*, tillbedja. **Jubmelabt kalkah todn råkkåtallet**, *Deum tuum adorabis*.

RÅKKÅLEJE, **råkkeleje**, *orans, precans*, en som beder, bedjare. Finska: "rucoilia".

RÅKOT & råkotet, *v.n. latrare*, skälla. Vokalen å i detta ord låter som något mittemellan å & o.

RÅKTJET, *v.n. exarescere, exhauriri*, uttorkas, uttömmas. **Wina råktji**, *vinum exhaustum est*, vinet är uttömt. **Tjatse råktji**, *aqua exaruit*, vattnet är uttorkat.

RÅKTJETET, *v.a. exhaurire, evacuare*, uttömma. **Råktjeti bågareb**, *exhauriebat poculum*, han uttömde bågaren.

RÅME, se **råbme**. **Råmes**, se **råbmes**.

RÅMPO, *truncus sive tigillum, in quo in frusta carnes aut aliae res conciduntur*, huggstock. Finska: "ruhmo", detsamma.

RÅND, se **rund**.

RÅNO, *rånno*, se **rådno**.

RÅNT, *n.a. macer*, mager. Se **råibme**.

RÅNTJO, *rangifer vectarius*, körren. *A.*

RÅPER, *n.a. asper, scaber*, vass, oslät. **Råper kedke**, *lapis scaber & asper*, en vass och knagglig sten. **Råper jägna**, *glacies scabra*, oslät is.

RÅPARET, *v.n. scabrum fieri*, bli oslät och knagglig. **Juo le jägna råparam**, *jam glacies scabra facta est*.

RÅPPE, *n.s. culmen, fastigium domus*, kroppås²⁷¹, **råppen**, detsamma.

RÅPETET, *v.a. aggredi rem aliquam, incipere*, gripa an en sak, begynna. **Die råppetin kyrkob takket**, *omni nisu templum aedificare caeperunt*, de begynte med allvar att bygga kyrkan.

RÅPTOS, *n.a. morosus*, ogin, tvär. **Råptos almats**, *homo morosus*.

RÅSAD, *liberalis*, frikostig. Även *qui laute vivit & opipare*, en som vill leva väl. Finska: "runsas" *largus*.

RÅSKES, *iracundus, morosus*, ond, tvär. **Inta råskes le**, *semper est iracundus*.

RÅSKESET, *v.n. morosum aut iratum se praebere*, visa sig ond och tvär. **Wuoraseh alo råskeseh**, *senes semper sunt morosi*, de gamla är alltid tvära.

RÅSKETET, *v.n. crepare*, knäppa. **Lattas råsketi**, *articulus crepuit*.

RÅSKETEM, *n.s. crepitus*, knäpp.

RÅSNE, *nebula*, dimma. Se **rusna**.

RÅSSOT, *v.a. expergefacerere*, uppväcka. **Mon kalkab pajas råssot so**, *expergefeciam illum*, jag skall väcka upp honom.

²⁷¹ takås

- Råssostet**, *dimin. idem. Råssogåtet*, *inchoat.* begynna att väcka upp. Jmf. **påktet**.
- RÅSSOTATTET**, *v.a. & n. expergefaciendum curare, posse expergefieri*, låta väcka upp, kunna uppväckas.
- RÅSSOM**, *n.s. exsuscitatio*, uppväckande.
- RÅSSOTOWET**, *passiv. expergefieri, exsuscitari*, uppväckas, bli väckt.
- RÅSSOTEJE**, *qui expergeficit*, uppväckare.
- RÅTHEM**, **råthem**, *lynx*, lodjur. **Råthem le mådde slajast**, *varii generis lynces sunt*.
- RÅTKO**, se **ruotko**, torr gran.
- RÅTO**, *n.s. lucus sive nemus arboribus densum, vallis saltuosa & uliginosa*, skogslund, moras, som är beväxt med skog. **Sädga råto**, *tractus viburno consitus*, en lund av videbuskar. Finska: ”ruoppa”, *pratum uliginosum*.
- RÅTSJE**, *n.a. effrenus*, otamd, ostyrig.
- RÅTTAHET**, *v.n. nigrere, atro conspici esse colore*, vara svart, synas vara av mörk färg. **Påulah råttaheh warin**, *in alpibus e longinquo nigrantia conspiciuntur loca nive denudata*, det lyser på bara fläckar i fjällen. Jmf. **plått**.
- RÅTTET**, *vellere*, rycka. Se **ruttet**.
- RÅTTJE**, *n.s. vallis, dal. Råttje käino, via per valles. Råttjats, dimin.*
- RÅTTJESTET**, *v.a. comprimere*, trycka ihop. **Råttjestastet**, *dimin.* litet hoptrycka.
- RÅTTJO**, *n.a. compressus, non divaricatus, cacuminatus*, hoptryckt, spetsad. **Råttjo watnas**, *cymba carina cacuminata minusque plana*, en båt, som är vass i kölen, litet utlagd.
- RÅTTA**, **råtta land**, **råtta aimo**, *ita orcum appellabant prisci Lappones, ubi cruciarentur manes sceleratorum & impiorum*, så kallade de forna lapparna helvetet. Även **råtta & råttaka**, *rex sive princeps inferorum, Pluto, quem in locis subterraneis & orco residere credebant cuique ossibus equinis aut equo mortuo terra sepulto litasse feruntur, illum in finem, ut & morbi averterentur, & råttaka haberet quo aliorum veheretur illosque desereret. Råtta och råttakka* kallades ock hos de forna lappar en underjordisk avgud, åt vilken de berättas ha offrat hästben, eller ock en död häst, den de nergrävde i jorden, att **råttakka** skulle med honom fara därifrån och lämna dem i fred. Finska: ”rutto”, *pestis*. Jmf. **aimo**.
- RÅTTO**, *n.s. festinatio*, hast, skyndsamhet. **Råtto le talle**, *jam urget festinatio*.
- RÅTTOT**, *v.n. pila ludere*, spela boll.
- RÅTTOTET**, *v.a. vellicare*, se **ruttotet**.
- RÅUKO**, **råugo**, *n.s. vellus, pelliceum stragulum*, fäll, skinnfäll. **Sängob kåptjet rase råukoin**, *lectum pelliculis ovinis sternere*. Även **suttjenes råuko**, *sidus Ariadnæum*, sjustjärnorna. **Råukots**, *dim.* en liten fäll. Finska: ”roucat”, *detsamma*.
- RÅUKET**, *v.n.* se **ruouket**.
- RÅURO**, *n.s. glacies cava & a superficie aquæ elevata, ad ripas lacuum & fluviorum*, ihålig is vid sjöstränder.
- RÅWE**, *n.s. regio olim exusta*, ett land, som skogseld i förra tider har gått över. **Åno råwe**, *ripa amnis exusta*.
- RÄBBARES**, *castor bimulus*, en två års gammal bäver.
- RÄGATET**, *v.a. gignere, parere*, föda. **Pardneb rägati**, *filium peperit*, hon födde en son. **Rägatatjet**, *inchoat.* begynna föda.

Även *neutr. nasci*, födas. **Udne rägati**, *hodie natus est*. **Rägadet**, detsamma.

RÄGATEM, *n.s. nativitas*, födelse. **Rägatem peiwe**, *dies natalitius*, födelsedag.

Rägatem paike, *solum natale*, födelseort.

Muitab so rägatemmai, *cum natus est memini*, jag minns hans födelse.

RÄKAR, **räkarw**, *erro, qui huc illuc vagatur*, en som stryker omkring.

RÄKET, *v.n. vagari*, stryka omkring. Jmf. **kålket**.

RÄKKAR, *n.a. laboriosus, in rem familiarem augendam attentus*, flitig, en som vill förvärva sig egendom.

RÄKKET, *v.a. comparare*, se **rikkot**.

RÄKKO, *n.s. labor, industria*, arbete, flit.

Räkkotak almats i wieso, *sine labore homo vitam rite agere nequit*, man kan ej leva utan arbete.

RÄKSAK, **räksek**, *n. avis*, snöripa.

RÄKTO, **räktes** etc. Se **rekto**, **rektes** etc.

RÄNN, *n.s. canalis*, ränna, kanal.

RÄNTAHET, *v.n. jacere, otio cubare*, ligga och latas. **Räntaha åbbå peiweb**, *per totum diem otiosus jacet*, han ligger och latas hela dagen igenom. **Ädnamen räntaha**, *jacet humi prostratus*, han ligger på marken.

RÄPPO, *n.a. aptertus*, öppen. **Räppo raike**, *foramen apertum*, öppet hål. **Räppot**, detsamma. **Räppo ukxa**, *janua aperta*, öppen dörr. **Ukxa le räppot**, *janua est aperta*, dörren är öppen. **Kirje le räppot**, *liber evolutus est*, boken är öppen. Jmf. **rappet**.

RÄSET, *v.a. ad festinandum incitare, urgere*, skynda på, hasta. Se **raset**.

RÄSKET, *v.n. a se impetrare*, nännas. **I räske**

pårret, *cibum sibimet ipsi non indulget*, han näns ej äta. **Ib räske erit wuolget**, *ut discedam a me non impetro*, jag näns ej fara bort. Finska: "raskin", detsamma.

RÄTJET, *v.n. fragorem edere, tonare, dundra, braka*. **Aija rätja**, *jupiter tonat*, åskan går.

Rätjestet, *dimin.* litet dundra. **Rätjegåtet**, *inchoat.* begynna dundra.

RÖUSE, *mammæ peducum*, se **rouuse**.

S.

SABBAT, *sabbatum*, vilodag.

SABBROT, *v.n. atteri*, nötas. **Sabbrom piktas**, *vestis attrita*, en sliten klädnad. **Sabbrogåtet**, *inchoat.* *atteri incipere*, begynna att nötas.

SABMA, *idem*, den samma. **Sabma ålma**, *idem vir*, den samme mannen.

SABME, *gens Lapponica*, lappska folket. **Sabme påta**, *Lappones veniunt*. Se **same**.

SABMELATS, *Lappo*, lapp. **Sabmelats maddost le**, *natione est Lappo*, han är lapp.

SABTJES, *n.s. lamina ligni fissa, segmentum ligni*, en trästicka. Se **såda**. **Sabtjesit saret**, *lignum in lamellas findere*, klyva trä i spillror och stickor.

SABTJELES, *n.a. difficilis, qui multum exigit laborem*, svår, arbetsam. **Sabtjeles widno li tatt**, *difficile opus erat*.

SADDE, *n.s. arena*, sand. **Saddaj**, *arenosus*, sandig. **Sadde tjalme**, *arenæ granum, arenula*, sandkorn.

SADDET, *v.a. mittere*, skicka, sända. **Kirjeb munji saddi**, *litteras ad me mittebat*, han skickade mig brev. **Budab saddet**, *nuncium ablegare*, skicka bud. **Saddestet**,

- dimin.* **Saddegåtet**, *inchoat.* begynna att skicka.
- SADDAK**, **saddek**, *n.s. munus missum, quod mittitur*, sändning, skickning, det som blivit sänt. **Saddeken munji pednik påti**, *missæ mihi sunt pecuniæ.* **Saddakit tålwort**, *transportare quæ missa sunt sive aliquo mittenda*, föra skickningar. **Saddekbuda**, *nuntius*, bud, budbärare.
- SADDEJE**, *mittens*, den som skickar.
Saddem, *subst. missio*, skickande.
- SADDE**, **sadew**, *n.a. minusculus, tenuis*, liten, fin. **Sade rasjo**, *pluvia minuscula*, duggregn, smått regn. **Sade muorah**, *arbores minusculæ, frutices*, små skog, buskar. **Sade qweleh**, *pisces parvi*, små fisk.
- SADDESTET**, *v.n. paululum pluere*, småregna, duska. Se **däinget**.
- SADDEM**, *n.s. decipulæ avibus exstructæ*, fågelflakar. Finska: "sadin", *laqueus*, *decipula*.
- SADHET**, *v.n. anhelare*, flåsa, flämta. **Tåmpa sadha**, *eqvus anhelat*, hästen flåsar.
Sadhestet, *dimin.* flåsa litet. **Sadhegåtet**, *inchoat.* den som flåsar.
- SADHEJE**, *anhelans*, den som flåsar.
- SADHEM**, *n.s. anhelatio*, flåsande.
- SADGA**, *n.s. virga*, riskvist. **Sadga petse**, *pinus minor & ramosa*, ristall.
- SADHO**, *n.s. furfur*, kli, sådor. **Sadoj**, *furfure refertus & paleis*, sådig.
- SADKEM**, *vermes, qui in naribus rangiferorum ab insecto quodam, quod vocant snompat aut trumpi, generantur illosque valde vexant*, ett slags maskar, som av en insekt förorsakas i renarnas näsborrar. Se **trumpi**.
- SADKELET**, *susurrare*, viska. Se **samkelet**.
- SADNES**, *n.a. verus*, sann, sannfärdig. **Sadnes håleje**, *verax, vera loquens*, en som säger sant. Sammansättn. **Sadneslakats**, *verisimilis*, sannolik. **Sadneswuot**, *veritas*, sanning. Motsats **osadnes**, *falsus*, osann.
- SADNA**, *n.s. veritas, verum*, sanning. **Sadnab hålet**, *vera loqui*, tala det som är sant. Motsats **osadna**, *mendacium*, lögn.
- SADNAN & sadnast**, *adv. vere*, i sanning.
Sadnan mon jättab, *vere dico*, jag säger i sanning. **Sadnasit**, detsamma.
- SADNOTET**, *v.a. asseverare, affirmare*, besanna, bejaka. **Ätja sadnoti tabka**, *alius id ipsum asseverabat*, en annan sannade detsamma. **Sadnotastet**, *dimin.* litet sanna.
Sadnotatjet, *inchoat.* begynna sanna.
- SADTET**, *v.a. extendere*, utsträcka. **Werbmeb sadtet**, *rete extendere*, utsträcka ett nät.
- SADTOK**, *n.a. extensus*, utsträckt.
- SADTJESET**, *pandiculari*, sträcka sig.
- SAG**, *serra*, såg. Se **sako**.
- SAGG**, **sagga**, **saggi**, *adv. valde*, mycket.
Sagga le puotsemen, *graviter ægrotat*, han är hårt sjuk. **Pallab sagga**, *valde timeo*, jag är högeligen rädd. **Sagga hålet**, *elata voce loqui*, tala högt. **Håå sagg**, *loquere clarius & voce magis distincta*, säg högt. **Saggabi**, **saggebi & saggebut**, *comparat.* högre, mera. **Saggebi mon kålob**, *magis ego algeo*, jag fryser mera. **Saggaimust**, **saggamust**, *superl.* på det högsta, mest.
- SAGGE**, *n.s. clavus ligneus*, träpinne, *vel aliud istiusmodi instrumentum acutum*, en pigg.
- SAGGET**, *v.a. trahere*, draga. **Sagge**

- wadnaseb kaddai**, *eleva cymbam ex aqua in ripam*, drag upp båten på landet. **Sagge kabmakeb juolkest**, *exue pedem calceo*, drag skon av foten. **Wuoigenaseb sagget**, *anhelare, spiritum difficulter ducere*, andas tungt, flämta. **Saggeje**, *particip. præ. trahens, ducens*, den som drager. **Saggestet**, *dimin.* litet draga. **Saggegåtet**, *inchoat.* begynna att draga. Jmf. **keset**.
- SAGGEM**, *n.s. actus trahendi*, dragning. **Airo saggem**, *impulsus remorum*, årdrag.
- SAGGOSET**, *v. passiv. duci, trahi*, dragas. Även *seduci*, bli förledd. Även *macie extenuari, macrescere*, bli mager.
- SAGGOT**, *v.a.* detsamma som **sagget**. **Saggogåtet**, *inchoat.* **Saggogåti wuoigeneb**, *spiritum trahere incipiebat*.
- SAGNAS**, *n.s. petigo, scabies*, klåda, skabb. **Sagnasin leb talle**, *petigine infestor*.
- SAGNITET**, *v.n. prurire*, klia. **Åiwe sagnit**, *caput prurit*. **Käta sagnit**, *manus prurit*, handen kliar. **Sagnitastet**, *dimin.* **Sagnitatjet**, *inchoat.* begynna klia.
- SAH**, *interj. heus*, hör. **Sah! mah tjorwoh?** *heus! qui clamant?* hör! vilka ropar? Även *tace*, tig, var tyst. **Sah hålemest**, *desiste loquendo*, tace, tig, tala intet.
- SAJA**, *situla*, så, ämbar.
- SAJANET**, *v.n. de vaccis dicitur, capris etc. dum lac ulterius non præbent*, överge att mjölka, sina utav. **Kosa le sajanam**, *lac ulterius vacca non præbet*, kon mjölkar ej mera. **Sajanastet**, *dimin.* **Sajanatjet**, *inchoat.* begynna att sina av, upphöra att mjölka.
- SAIDE**, *n.s. piscis*, på norska sej, ett slags norsk fisk.
- SAJET**, *v.a. serere, seminare*, så. **Sajestet**, *dimin.* **Sajegåtet**, *inchoat.* begynna så. **Sajetattet**, *posse seri*, kunna sås.
- SAIGE**, **saiges**, *n.a. parcus, tenax*, nidsk²⁷², karg, nätt. **Stuora saige**, *sordide parcus*, ganska nidsk. **Saiges ålma**, *vir parcus*. **Saigeswuot**, *subst. nimia parcimonia, tenacitas*, nidskhet, njugghet. **Saigeslaka**, *adv. parce*, nidskt, kargt. Finska: "saita", *parcus*.
- SAIGASTALLET**, *v.n. parcum esse*, vara njugg och alltför nätt.
- SAIGO**, *n.a. detritus, attritus*, nött. **Saigo kapte**, *tunica trita*, en sliten tröja.
- SAIGOT**, *v.n. parcum fieri*, bli njugg och nätt. **Almats saigo ko wuorasmowa**, *homo quo fit ætate provector, eo evadit parcior*. *It. de vestib. atteri, teri*, nötas, bli sliten.
- SAIJE**, **saje**, *n.s. locus*, rum. **Tane saijen**, *hoc loco*, på detta rummet. **Sjeunjes saije**, *locus obscurus*, ett mörkt rum. **Attjes saijai pätet**, *in patris locum succedere*, efterträda fadren. Även **Attje saije**, (*quas. dic. locus patris*), *vitricus*, styvfader. **Edne saije**, *noverca*, styvmor. **Saijats**, *dimin.* ett litet rum. Finska: "sija", *locus*.
- SAIJASATS**, *n.a. qui in alterius locum succedit, substitutus, sæpissime qui alicujus viduam ducit uxorem*, efterträdare, en som är i en annans ställe, den som tager den andras änka.
- SAIJAJES**, *n.a. spatiosus*, rumrik, rymlig.
- SAIJEHA & saijos**, *n.a. apricus, non operatus*, öppen, obetäckt. **Saijos tållå kadden**, *ad ignem sub divo accensum*, vid en eldstad på öppna fältet. **Saijos kedke**, *lapis super aquam eminens*, en sten, som

²⁷² snål, njugg

räcker upp om vattubrynet. **Saijehin ådet**, *sub divo pernoctare*, ligga och sova ute under bar himmel.

SAIJEM, *n.s. cos, qua acuitur ferrum*, brynsten. **Saijemin nipeb saijet**, *cultrum cote reddere acutum*, vässa kniven.

SAIJET, *v.a. cote acuere*, vässa med brynsten, slipa. **Aksjob saijet**, *securim acuere*, bryna en yxa. **Saijestet**, *dim. Saijegåtet*, *inchoat.* begynna vässa.

SAINES, *n.a. tardus*, sen, långsam. **Saines almats**, *homo tardus*. Även **saines jabmet**, *qui non facile moritur, morti diu reluctans*, seglivad. **Saineswuot**, *subst. tarditas*, senhet. Jmf. **kålkos**.

SAJO, *n.s. semen*, säd, frö. Se **sajet**.

SAIPO, *sapo, smegma*, tvål, såpa.

SAIRE, **saires & sairok**, *n.a. parcus*, njugg, nidsk. **Piäbmo sairok & sairok piäbmost**, *qui familiam parce nimis & male alit*, en som föder illa sitt husfolk.

SAIS, **saisa**, *n.a. paludosus*, sumpig. **Saija jegge**, *locus paludosus*, sumpigt ställe. Finska: "soinen", *palustris, genet.* "soisen".

SAISEK, detsamma. Även *subst. limus*, gyttya, dy.

SAITE, *n.s. hasta*, spjut. **Saitin påskåtet**, *hasta transfigere*. **Saite såbbe**, *baculus hasta munitus*, spjutstav. **Saitats**, *dim.* ett litet spjut. Finska: "saitta", *pertica*.

SAITET, *v.n. initium sumere, inire*, taga sin begynnelse, gå in. *De temporibus anni dicitur*, säges om tiden. **Fasto saiti**, fastan börjar.

SAIW, **saiwa**, *n.a. sanctus*, helig. *Hoc nomine olim id omne appellarunt, quod sanctum habuerunt, ut e.gr.* **Saiwa ware**, *mons sacer*, ett heligt berg. **Saiwa kedke**, *lapis*

sanctus, idolum lapideum, en helig sten eller en avgud av sten. **Saiwa jaure**, *lacus sanctus sive ubi semper aliquid monstrosi & singulare conspiciebatur*, en helig sjö, en sjö där man såg något ovanligt och underligt. **Saiwa muora**, *arbor sacra, arbor aliqua cultu religioso honorata*, ett heligt träd, ett träd som dyrkades. *Portentosus*, som betyder och förebådar något. **Saiwa qwele**, *piscis portentosus*, en fisk som något betyder. *Olim montes nonnullos ut sanctos reveriti sunt, ad quos fæminis licitum non erat appropinquare, nisi pusillis & quæ infra duodecimum ætatis annum erant. In his montibus sacra peragebantur, ut sacrificia etc. Et etiamnum hodie quædam apparent vestigia, nonnullis in locis, apparatus & instrumentorum, quibus usi sunt.* **Saiwa kedke & simpliciter saiw**, *fuere lapides singulari quadam figura, sive humana sive alia quavis. Hos lapides illi coluere, ubi invenere, qui piscatu vixerunt, illosque ad ripam lacus collocarunt & subinde fronde & virgultis substraverunt, ut pisces copiosius caperentur, quod hisce lapidibus effici posse superstitione crediderunt. Hos pisces assare licitum non erat veru, ut solent Lappones, sed tantum aqua coquere ratione vulgari.* Även om människor: **Saiwa le sodn**, *vir est singularis*, han är en besynnerlig man, en underlig man.

SAK, **saka**, *n.s. fama, rumor*, rykte. **Saka manna**, *fama est*, ryktet går. **Sakab adneh so pira**, *minus bene audit*, han har elakt rykte om sig. **Sakai ålma**, *infamis*, vanryktad. Även **sak**, **saka**, *nuntium*,

- tidning²⁷³. **Mi le sakan?** *quid novi auditur?* vad nytt höres? **Puore sakab ådtjot**, *nuntium accipere optatissimum*, få god tidning. **Sakab takket**, *per nuntium facere certiozem*, skicka bud. **Sakai tsagge hålet**, *relata referre*, säga det man har hört. **Saka sardnoje & saka qweddeje**, *nuntius*, budbärare.
- SAKASTET**, **sakestet**, *v.a. nuntiare*, bebåda, berätta. **Naute läh munji sakestam**, *ita mihi nuntiarunt*.
- SAKASTATTET**, **sakestattet**, *v.a. nuntandum curare*, låta bebådas.
- SAKET**, *adv. abundanter, catervatim*, överflödigt, hoptals. **Saket le stalpist**, *magna est luporum copia*, det är en stor myckenhet av vargar.
- SAKKANET**, *v.n. concipi utero*, avlas. **Autelen ko sodn lei sakkanum ednen häggesne**, *antequam conceptus erat in utero matris*. **Sakkanum neita Mariast**, *conceptus a virgine Maria*. Även *augeri*, ökas, förökas. **Almatjeh sakkaneh**, *numerus hominum augetur*, folket förökas.
- SAKKANEM**, *n.s. conceptio*, avlelse.
- SAKKE**, *insecta minuscula aquatilia sive vermiculi*, små insekter i vatten.
- SAKKETET**, *v.a. concipere*, avla. Finska: "sacata", *miscere*.
- SAKKARTET**, *v.a. tergere, abstergere*, avtorka. **Kadnjelit sakkartet**, *lacrimas abstergere*, avtorka tårarna. **Kätit sakkartet linin**, *linteo manus abstergere*. **Sakkartastet**, *dim.* litet avtorka. **Sakkartatjet**, *inchoat.* begynna att avtorka.
- SAKKARTLINE**, *n.s. mantile*, handduk.
- SAKKO**, *genetiv. sakkosen, proles*, avföda²⁷⁴.
- SAKKO**, *genetiv. sakkon, mulcta*, plikt, penningbot. **Sakkob keset**, *mulctam pendere*, plikta med penningar. **Sakkost piäset**, *mulcta liberari*, bli fri ifrån böterna. Finska: "sacko", detsamma.
- SAKKOLATS**, *n.a. reus*, skyldig. **Sakkolats jabmemi**, *reus capitis*.
- SAKKOTET**, *v.a. multam irrogare, pecunia multare*, pålägga penningböter. *Multam pendendam curare*.
- SAKKUS**, *n.s. proles*, avföda²⁷⁵. **Almatjen sakkus**, *proles hominis*. Se **sakko**.
- SAKO**, *n.s. serra*, såg. Finska: "saha". Överfört: **sako tjawelk**, *hos vel alia pecus macie attenuata dorsoque acuta*, ett utmagert kreatur.
- SAKOT**, *v.a. serra secare*, såga. **Sakom fjällo**, *tabula lignea serra secta*.
- SAKRAMENT**, *Sacramentum*, sakrament.
- SAKRAMENTELETATJA**, *sacramentalis*, sakramenterlig.
- SAKT**, *adv. omnino, utique*, jomen, alldeles. **Wann sakt**, detsamma. **Wann sakt mon tetab**, *probe ego quidem novi*, nog vet jag. **Ådtjob sakt akta dalab**, *unum certe accipio Imperialem*, jag får åtminstone en riksdaler.
- SAKTA**, *spuma*, skum. Se **såpt**. Finska: "saco".
- SAKTET**, *v.n. adhærere incipere, de cortice arbori adhærere incipiente dicitur, ut deglubi non facile possit*, fastna vid, säges om bark på träd när den fastnar vid stammen och ej kan så lätt avrivas, löpa igen. **Juo le petse saktam**, *pinus nunc deglubi nequit, quia cortex jam trunco firmiter adhæret*, tallen har lupit igen, barken har fäst sig vid träet. **Saktestet**, *dimin.* **Saktegätet**, *inchoat.* begynna att löpa igen.
- SAL**, **sala**, *n.s. spelunca*, klyfta, håla. **Pakte sala**, *spelunca montis*, bergsklyfta.

²⁷³ nyhet, underrättelse

²⁷⁴ avkomma

²⁷⁵ avkomma

- Wuoudnajes tjagneles sala**, *spelunca infinita altitudine*. **Jägna sala**, *spelunca sive fissum glaciei nivisve, qua, etiam æstate, alpes in quibusdam locis conteguntur*, en spricka i isen eller snön i fjällen. **Salai kattjei**, *in speluncam incidebat*, han föll ner i klyftan. *In istiusmodi speluncas glaciei rangiferi sæpe incidunt, dum ætate hæc loca frigida diebus æstivis solicite quærent.* **Salats**, *dimin.* en liten klyfta. Jmf. **salet**.
- SAL**, *n. herbæ, juncus*, säv. Även **sal**, *atrium, aula*, sal.
- SALAHA**, *n.s. captura, imprimis piscium*, fångst, fiskfångst. **Qwele salaha**, *captura piscium*, fiskafänge. Finska: "saalis", *captura*, av "saada", få.
- SALATET**, *v.n. mori*, dö. **Mo manats salati**, *infans meus moriebatur*.
- SALB**, *venenum, salbetet, venenare*. Se **sälg**. *Austr.*
- SALBEK**, *clavulus, stilus ferreus aut corneus*, en pinne av horn eller järn. *Austr.* Jmf. **pobme**.
- SALD**, *cribrum*, såll. Även *superficieï aqueæ in gyrum agitatio cauda piscis cujusdam facta*, när en fisk med stjärten rör vattubrynet och gör att det löper omkring i en rundel.
- SALDET**, *v.a. eligere*, välja, utvälja. **Saldi qwekte lokken nain sijest**, *elegit duodecim ex illis*, Luk. 6:13. *Cribrare*, sålla. **Saldestet**, *dimin.* **Saldegåtet**, *inchoat.* begynna att utvälja, m.m.
- SALDAK**, **saldek**, *n.a. electus*, utvald. **Saldak piäbmo**, *cibus electus & opiparus*, utvald och kräslig mat. **Saldek qweleh**, *pisces electi & præstantiores*, vald fisk, kostlig fisk.
- SALDEM**, *n.s. electio*, utväljande, val. Även *purgatio cribro facta*, sållande.
- SALDETATTET**, *v.n. posse eligi, posse cribrari*, kunna utväljas, kunna sållas.
- SALDETET**, *v.a. eligendum curare*, låta utvälja eller utkora.
- SALET**, *v.a. findere*, klyva. **Ädnameb salet**, *terram proscindere, arare*, plöja jorden. **Muorab salet**, *lignum scindere*, klyva trä. **Pakteb salet**, *petram scindere*, spränga berg. **Salestet**, *dim.* litet spränga. **Salegåtet**, *inchoat.* begynna att spränga eller klyva. **Saletattet**, *posse findi aut scindi*, kunna klyvas. Se **sala**.
- SALEM**, *n.s. fissio, scissio*, klyvande. **Salem reido**, *instrumentum quo aliquid finditur aut scinditur*, verktyg att klyva med.
- SALG**, *n.s. pingvitus, obsonium*, fett, sovel. **Male salg**, detsamma.
- SALGET**, **etjebes salget**, *de pecudibus mactatis dicitur, quando pingves sunt & obsonia pingvia præbent*, sovla sig, säges om slaktade kreatur, när de är feta.
- SALJ**, **salja**, *n. arboris, salix*, pil, sälgräd. **Salja lastah**, *folia salicis*.
- SALL**, **salla**, *n.s. orgyia*, famn. **Qwekte sallah kukke**, *longus duas orgyias*, två famnar lång. Finska: "syls", detsamma.
- SALLASTET**, **sallestet**, *v.a. orgyia s. extensis brachiis manibusque metiri*, mäta famntals, famna.
- SALOG**, *n.a. beatus*, salig. **Salogen takket & salog takket**, *beare, beatum reddere*, göra salig. Man säger även **salig**. **Salig weljam**, *frater meus beate defunctus*, min salige broder. Sammansättn. & motsats **osalog**, *non beatus*, osalig. **Salogwuot**, *subst. beatitudo*, salighet.

SALOGTAKKEJE, *beans, salvificus*, saliggörande. **Salogtakkeje jakko**, *fides salvans*.

SALTE, *n.s. sal*, salt. **Salte tjalme**, *granum salis*, ett saltkorn. **Saltetak**, *saltet, cas. negativ. sine sale*, utan salt. Finska: ”suola”, salt.

SALTES, *n.a. salsus*, salt. **Saltes piärgo**, *caro salsa*, salt kött. Motsats: **osaltes**, **osalt**.

SALTETEBME, **saltetes & saltets**, *n.a. non salsus*, osalt. **Saltets piäbmo**, *cibus insalsus*, osalt mat. Även **saltetebme**, *qui salis penuria laborat*, saltlös. **Sameh läh taiwai saltetebmeh**, *sale sæpe carent Lappones*.

SALTAJ, *n.a. salsus*, saltaktig.

SALTOT, **saltet**, *v.a. salire, sale condire*, salta. **Qweleb saltot**, *piscem salire*, salta fisk. **Saltostet**, *dimin. Saltogåtet, inchoat.* begynna salta.

SALTOTET, *v.a. sale condiendum curare*, låta salta.

SALTOK, *n.a. detsamma som saltes*.

SAME, *gens Lapponica*, lappfolk. Vid detta namn kallar lapparna sig själva. **Same kiäl**, *lingva Lapponica*, lapska. Finnarna kallar sitt språk ”suomi kieli”. **Same kåte**, *tugurium Lapponicum*, lappkoja. **Samen ulmuts**, *Lappo*, en lapp. Se **sabme**.

SAMELATS, *Lappo*, lapp. Finska: ”suomalainen”, en finne. Så kallar sig finnarna själva. **Samelats maddost le**, *natione Lappo est*.

SAMASTET, *lingva Lapponica loqui tentare, qualitercunque Lapponica loqui*, bjuda till att tala lapska, tala lapska så gott man kan.

SAMKELET, *v.a. insusurrare, in aurem*

dicere, viska någon i örat. **Samkelastet**, *dim. Samkelatjet, inchoat.* begynna att viska i örat.

SAMKETET, *v.n. aliquantisper cunctari*, dröja litet. **Samket kuit anje**, *adhuc quidem cunctatus est. Austr.* se **ajanet**.

SAMMA, *ipse, idem*, densamme. Se **sabma**. **Sammalaka**, *adv. similiter*, sammalunda.

SAMMATEM, *n.s. susurratio, locutio in aurem alicujus*, viskande i örat.

SAMMATET, **sammatastet**. Se **samkelet**.

SANAHET, *v.n. conari*, ärna. Se **kiäket**.

SANGATJA, *petigo*, skabb. Se **sagnas**.

SANGERTET, *v.a. pœnitere*, ångra. **Sangertab tabb aiwe sagga**, *istius rei me valde pœnitet*, jag ångrar det högeligen.

Sangertastet, *dim.* litet ångra.

Sangertatjet, *inchoat.* begynna ångra.

SANGERTALLET, *frequ. id. qu. sangertet.*

SANGERTEJE, *pœnitens*, den som ångrar.

SANGERTEKE, *impœnitens*, som ej ångrar.

SANGERTEM, **sangertes & sangerts**, *n.s. pœnitentia*, ånger. **Suddo sangertem**, *pœnitentia peccatorum*, synda-ånger.

SAPKELET, **sapkelastet** etc. Se **samkelet**.

SAPKELEM & sapkastatem. Se **sammatem**.

SAPPAR, penis eller könslem hos fyrfota djur.

SAPPATET, *insusurrare*, viska.

SAPPE, *n.s. fel*, galla. Överfört *ira*, vrede.

Stuora sappe le tune, *valde es iracundus*, du är mycket ond. **Sappet & sappetak**, *cas. negat. absque bile*, utan galla.

Sappats, *dim.* liten galla. **Sappats le ai susne**, *nec ille bile caret, iracundus ille quoque est*, han är ock elak.

SAPPEG, *n.s. piscis*, se färg. *Austr.*

SAPPEK, *plural. sappekeh, lignea*

instrumenta, quibus nivem conscendunt Norrlandici, Fennones & Lappones, skidor att gå på snön med, som lappar och norrlänningar brukar.

SAPTATET, *v.n. suffocari*, förkvävas. *De piscibus dicitur, qui suffocantur, dum parvi lacus glacie ita congelantur, ut nullibi aptertura aëri pateat. Contingit nonnunquam si fuerint minus profundi lacus & exigui.*

SAPPUS, *n.s. intestina pecudum*, kreaturs inälvor.

SARAKKA, *Dea partus, a Lapponibus olim culta, cui adscribebant partus formositatem & felicitatem parturæ. Mater ejus fuit Mudderakka. Hodie de partu felici & facili dicitur: Sarakkan edne nuolei, mater Sarakkæ ligamina solvit. Ipsum quoque partum appellant sarakka & sarak. Jmf. saret.*

SARDNE, *n.s. sermo*, tal. **Idiotism. sijen sardne ålma**, *vir, cujus fecerunt mentionem*, mannen, den de har talat om. Finska: "sana", ord, & "saarna", *concio*.

SARDNOT, *v.a. dicere*, säga. **Sardno munji maite leh takkam**, *dic mihi quid feceris*, säg mig vad du har gjort. **Auten sardnot**, *prædicere*, profetera. **Sardnostet**, *dimin. Sardnogåtet*, *inchoat.* begynna att säga. Finska: "sanon", jag säger & "saarnan", *concionor*.

SARDNOJE, *dicens, qui dicit*, den som säger. **Saka sardnoje**, *nuntius, relator*, den som berättar, sagesman. **Auta sardnoje**, *Propheta*, en som förutsäger, profet. Finska: "sanoja", *dicens*.

SARDNOK, *n.a. non dictus*, obemält, oomtalt. **Mannes todn tabb sardnok pajih?** *quidni istius rei fecisti mentionem?* varför talade du ej därom?

SARDNOM, *n.s. dictio*, sägande. **Ele sardnomest pallah**, *ne vercaris dicere*.

Sardnom lake, *modus dicendi, adagium*, talesätt, ordspråk. **Auten sardnom**, *prophetia*.

SARDNOTET, *v.a. se puodgestet*, detsamma.

SARDNOTEK, **sardnoteke**, *n.a. ineffabilis*, utsäglig. **Sardnoteke awo**, *gaudium ineffabile*, utsäglig glädje.

Sardnotkenna, detsamma. *Austr.*

SARE, *n.s. furca*, klyva²⁷⁶, gaffel.

SARET, *v.a. creare, formare*, skapa, tillskapa.

Tat le Jubmelest naute sarom, *ita a Deo institutum est*, Gud har så lagat det. **Naute le mo Sarakka sare**, *ita me formavit Sarakka*, gudinnnan Sarakka har så skapat mig. **Puorist saretum pardne**, *puer formosus*. Se ovan **Sarakka**.

SARET, *v.a. findere*, klyva. **Muorait saret**, *findere ligna*. **Sarastet**, **sarestet**, *dim.* litet klyva. **Saregåtet**, *inchoat.* begynna att klyva. **Saratattet**, *posse findi*, kunna klyvas. Jmf. **salet**. Finska: "säre", *festuca*, "särjyn", *frangor* & "sahre", *alnus bifida*.

SARGALT, **sargalt mesak**, *pellis vituli rangiferini villosa*, hårludet renkalvskinn.

SARGET, *v.a. dissecare*, skära sönder. **Tjåleb sarget**, *intestinum discindere*. **Rerteb sarget**, *corium dissecare*, skära sönder lädret. **Sargestet**, *dim.* **Sargegåtet**, *inchoat.* begynna att skära sönder.

SARGEM, *n.s. dissectio*, sönderskärning.

SARGOT & sargotet, *frequ. id. qu. sarget*.

SARJES, *n.s. vulnus*, sår. **Sarjesit talkot**, *vulnera sanare*, hela sår. Även *dolor*, värk. **Åiwe sarjes**, *cephalalgia*, huvudvärk.

²⁷⁶ något som kluvits

- Sarjesit katotet**, *dolorem auferre sive lenire*.
- SARJES**, *n.a. vulneratus*, sår, sårad. Även *dolens*, som värker. **Sarjes åiwe**, *caput dolens*.
- SARJEM**, *n.s. vulneratio*, sårande.
- SARJETET**, *v.a. vulnerare*, såra. *Passiv. sarjetowet*, *vulnerari*, såras.
- SARJETEM**, *vulneratio*, se **sarjem**.
- SARJITET**, *v.n. dolere*, värka. **Åiwe sarjit**, *caput dolet*, huvudet värker. **Käta sarjit**, *manus dolet*. **Sarjitastet**, *dim.* värka litet. **Sarjitatjet**, *inchoat.* begynna värka.
- SARJITEM**, *n.s. dolor, cruciatus*, värk.
- SARK**, *tunica ex panno nobiliore facta*, klädeskjortel. *Item lintea qua utuntur sacerdotes sacra peragentes*, mäss-skjorta.
- SARNE**, *sermo, dictum*, tal.
- SARNOT**, **sarnotet** etc. Se **sardnot** etc.
- SARRE**, *n. bacc. myrtilli nigri*, blåbär.
- SARREN**, *adv. seorsim*, avskilt. Se **särra**.
- SARTJA**, **sartja pele warpe**, *piscatus sagena in aliquo loco, ubi raro pisces capiuntur*, ett notvarp där man sällan får fisk.
- SARW**, *n. anim. alces*, älg. Även *constellatio ursæ majoris, arctos*, karlavagnen på himlen. Finska: "hirwi", älg.
- SARWA**, **sarwes**, *rangifer non castratus, rangifer admissarius*, brunnen, en ren som ej är vallackad. Även som adjektiv om annan boskap, t.ex. **sarwes tåmp**, *equus emissarius*, hingst. **Sarwats**, *dim.* en liten brunnen. Finska: "sarwi", horn.
- SARWET**, *rangiferos emissarios sibi comparare*, förse sig med brunnenar.
- SASKA**, **saskem**, *n.s. saltus, imprimis qui ambobus pedibus simul fit*, hopp, språng med bägge fötterna tillika.
- SASKAD**, detsamma. **Saskad jape**, *annus intercalaris*, skottår.
- SASKET**, *v.n. salire, utrisque pedibus simul salire*, hoppa med båda fötterna tillika. *Hoc modo certare solent Lappones, imprimis adolescentuli*. **Saskestet**, *dim.* hoppa litet. **Saskegåtet**, **saskagåtet**, *inchoat.* begynna att hoppa.
- SASKASTALLET & saskatet**, *v.n. frequ. id. qu. sasket*.
- SASKEJE**, *saliens*, en som hoppar. Även **Åddå saskeje**, *vir juvenis recens census aut mox in censum referendus*, en ung man som nyss blivit skattskriften eller inom kort blir.
- SASSNE**, **sasne**, *pellis depilata*, ett skinn som håret är borttaget på. Även hos *Aust.* som adjektiv, *aliquantum crudus, viridis*, råaktig. **Sassne muora**, *lignum viride, non satis siccum*, råaktig ved.
- SASSNEK**, *femoralia ex aluta facta*, skinnbyxor.
- SASSE**, *n.s. manica*, ärm på kläder.
- SASTI**, *adv. se rouwo, rua*.
- SASTA**, *lignum sive tigillum, quod collo rangiferorum interdum alligant, in quo possessoris nomen inscribitur*, ett trästycke, som ibland bindes på renarnas hals, med ägarnas namn påskrivet.
- SATAN**, *diabolus, satanas*, satan.
- SATJET**, *v.a. a tergo propellere sive trudere*, skjuta på bakefter. **Todn käsah, mon satjab**, *tu trahis, ego propellendo adjuvo*, du drager och jag skjuter på. **Satjestet**, *dim.* litet skjuta på. **Satjegåtet**, *inchoat.* begynna att skjuta på. Jmf. **nakkelet, nakketet**.
- SATSET**, *v.a. sculpere, delineare*, rista, rita. **Nipin satset**, *cultro sculpere*, rista med

- kniven. Överfört *scribere*, skriva.
Satsetet, *dim.* litet rista.
- SATSEM**, *n.s. scalptura*, ristande, stickning.
Satsem route, *scalprum*, gröppjärn, gravstickel.
- SATTA**, *adv. modo*, allenast att. **Satta kullab**, *modo audio*, allenast jag hör. **Satta wall**, *si modo*, om allenast. **Satta wall todn sitah**, *si modo vis*, om du allenast vill. Även **Satt i & satta i**, *forte, fortassis*, kanske. **Satt ib wuolge Wuonai**, *forte in Norvegiam abibo*, törhända jag far bort till Norge. **Satta tokko**, *qualitercunque, taliter qualiter*, som det kan bli. **Satta**, *vanus*, fåfång. Se **satte**.
- SATTE**, *n.a. vanus, inanis*, fåfång. Även *falsus, non verus*, orätt. **Satte ålma**, *alius neque idem ipse vir, quem credideramus*, en annan man än den man trodde, ej den rätta mannen. Se **påito**.
- SATTET**, *v.a. equo aut rangifero vehere, equis conductis vel rangiferis aliisque vectariis animalibus vehere*, skjutsa. Även *comitari, ducere*, ledsaga. Jmf. **tålwot**. **Sundeb sattet**, *vehere Præfectum*. *Tr. alvum exonerare, ita dictum, quia moram non patitur & differri nequit*. **Sattestet**, *dim.* litet skjutsa. **Sattegåtet**, *inchoat.* begynna skjutsa.
- SATTEJE**, *vectans, ducens*, den som skjutsar.
- SATTEM**, **satto**, *n.s. ipse actus vectandi aut comitandi sive ducendi*, skjutsande.
Sattem palka, *merces vecturæ*, skjutslön, forsellön. Även **satto sæpius passive, vectura conductitia**, skjuts. **Sattoin mannet**, *equis conductis vehi*, resa med skjuts.
- SATTOK**, *n.a.* se **satte**, detsamma.
- SATTOLATS**, *qui vehit aut ducit, trigarius*, skjutsbonde, forman, ledsagare.
- SATTJAS**, *n.a. tenax, qui non facile finditur*, seg, som ej väl låter klyva sig. **Sattjas muor**, *lignum fissu difficile*.
- SATTJET**, *pellem detrahere, deglubere*, få av skinnet. **Wuoskonjeb sattjet**, *percam deglubere*. **Sattjestet**, *dimin. id.*
- SAUDE**, *n.s. picaria*, tjärdal. **Sauden tarweb påldet**, *in picaria picem liquidam excoquere*, bränna tjära.
- SAUDNJOT**, se **sjaudnjot**.
- SAULO**, *hoc nomine illi montes appellantur, qui in acutum cacumen exurgunt*. Kanske från germanskans "seule", *columna*. **Saulo** kallas alla spetsiga berg.
- SAUN**, *situla*, så, ämbar. Se **saja**.
- SAURE**, *n.s. assiduitas, obduratio*, ihållighet, hårdighet. **Harbmes saure le sune**, *mira est assiduitate*. Även som adjektiv **saure & ibland saurak**, *obdurans, qui non facile delassatur, pernix*, en som länge uthärdar. **Saure sokket**, *pernix remigandi*. **Saure pargoï**, *laborem perferens*, hårdig och stadig i arbete. *It. de carne aut pisce, cujus fibræ non sunt nimis molles & laxæ, sed debita gaudent firmitate*, säges ock om kött och fisk, som ej är för blöt, utan av tillbörlig hårdhet eller fasthet i köttet. Finska: "saura", *indefessus*.
- SAUROT**, *v.n. de piscibus dicitur, quorum caro fibræque firmiores evadunt dum coqvuntur*, säges om fisk, som blir stadigare och fastare i köttet när han blir kokt. **Sauroi tat qwele**, *hic piscis firmior factus est coctus*, denna fisken blev hårdare när han blev kokt. **Saurostet**, *dim.*
Saurogåtet, *inchoat.* begynna att bli hård.

- SAUTSA, sauds**, *ovis*, får. **Sautsa älo**, *grex ovillus*, fårahjord. **Sautsi kâte**, *ovile*, fårhus. Jmf. **smala**.
- SAUWON**, *aqua placidius manans sive lacus minor inter duas cataractas fluvii alicujus*, ett stillvatten eller liten sjö emellan tvenne forsar i en älv. Norrländska "sel".
Sauwonats, *dim.* en liten dylik sjö. Finska: "suowanda", *sinus amnis*.
- SAWE**, *n.s. sutura*, söm. **Kabmaka sawe**, *sutura calcei*, skosöm. **Sawi tjada, tjatse kâlka**, *per suturas aqua perfluit*. Även *commissura*, fogning. **Wadnasen saweh**, *commissura cymbæ*, fogningarna i en båt. **I sawe teto**, *commissura tam arcte compacta est, ut conspici nequeat*.
- SAWAT, sawet**, *v.a. optare*, önska. **Lykkob tunji sawab**, *fortunam tibi opto*, jag önskar dig lycka. **Sawab wai todn kukkeb wiesoluluh**, *opto tibi longam vitam*. **Sawastet, sawestet**, *dim.* litet önska. **Sawagåtet**, *inchoat.* begynna önska.
- SAWATES & sawem**, *optatum*, önskan.
- SAWATET, sawetet**, *frequ. vehementius cupere, optare*, högeligen åstunda, önska. **Sawatab so wuoidnet**, *illum videre gestio*, jag åstundar högeligen att se honom. **Sawatatjet**, *inchoativ.* se **sawagåtet**, detsamma.
- SAWO, sawot, sawotes**, se **sawem, sawat, sawates**, detsamma.
- SAWOTAKES**, *n.a. optabilis*, önskelig.
Sawotakes alderi, *in ætatem optabilem*.
- SAWWET, sawwet**, *v.n. consanescere, sanari*, helas, bli läkt. **Juo le tat hawe sawwam**, *jam hoc sanatum est vulnus*, detta såret är nu läkt. **Sawwestet**, *dim.* litet läkas. **Sawwegåtet**, *inchoat.* begynna att bli läkt.
- SAWWETET, sawwetet**, *v.a. sanandum curare, consanescere facere*, låta läkas, göra att det blir läkt. Även överfört *compingere*, sammanfästa.
- SEBLA, sebletet**, se **säbla, säblätet**.
- SEBRE**, *n.s. consortium*, delaktighet, gemenskap. **Sebren len måi, nos ambo consortes sumus**, vi bägge är delaktiga eller i lag om. **Sebre kradna**, *consors, particeps*, delaktig, som är i lag med en annan. Sammansättn. **sebrewuot**, *subst. societas, communio*, samfund, gemenskap. **Tai ailesi sebrewuot**, *consortium sanctorum*.
- SEBRET**, *v.n. participem esse*, vara delaktig. **Sita sebret**, *particeps fieri vult*, han vill bli delaktig. **Sebrestet**, *dimin.* vara litet delaktig. **Sebregåtet**, *inchoat.* begynna att bli delaktig.
- SEBRASTALLET**, *v.n. frequ. id. sebret*.
- SEBRASTALLEM**, *n.s. consortium*, delaktighet.
- SEBROLATS**, *n.a. consors, particeps*, delaktig.
- SEDEL**, *schedula*, en sedel. **Sedelats**, *dimin.*
- SEDDER**, *pluvia minutatim decidens*, duskregn, smått regn. Finska: "sade", regn.
- SEDDERTET**, se **siddertet**.
- SEGGE, segges, seggok**, *n.a. gracilis*, smal. **Segges juolkeh**, *crura gracilia*. **Segges kårostak**, *filum subtile*, fin tråd. **Ila seggok le tat kaino**, *nimis hic funis est tenuis*. Comparat. **seggeb**, smälare. *Superl.* **seggemus**, den smälaste. Sammansättn. **seggeslakats**, *aliquantum gracilis*, något smal. **Seggeswuot**, *gracilitas, subtilitas*, smalhet, finhet.

SEGGANET, *v.n. gracilem fieri*, bliva smal.

Även **muotta seggani**, *nivis imminuta est altitudo*, snön har blivit mindre djup.

SEGGAS & seggot, *n.s. gracilitas*, smalhet.

Seggot pakto, *qua gracilitatem*.

Seggotinas, *gracilitate sua*. Även **seggasi pakto**, *in locis corporis sensibilibus sive illis, quæ maxime sunt impatientia*, på ömtåliga ställen av kroppen.

SEGGOT, *v.n. se segganet. Seggostet, dim.*

bliva litet smalare. **Seggogåtet**, *inchoat.* begynna att bliva smal.

SEGGOK, se **segge. Seggokats**, *detsamma.*

Aiwe seggokats, *perquam gracilis*.

SEGGET, **seggestet**, etc. *trahere*, draga. Se **sagget**.

SEGGOTET, *v.a. gracilem reddere*, göra smal.

SEGNA, **segna raikhe**, *nares*, näsborrar.

SEJA, *pus*, var, **sejet**, *suppurare*, se **säja**, **säjet**.

SEIGA & seigok, *n.a. explicatus, non contortus*, redig, ej hopvecklad.

SEIGET, *v.n. explicari*, utvecklas, utredas.

Kaino seigei, *funis contortus rursus explicabatur*, repet blev åter redigt igen. Även *discedere, lento gradu abire*, bortgå, skrida sin väg. **Puotselwas seigei**, *morbus sedatus est*, sjukdomen gick över.

SEIGETET, *v.a. explicare, complanare*, utveckla, släta till. **Wadaseg seigetet**, *pannum levidensem convolutum aut complicatum explicare*, breda ut ett stycke vadmal. **Seigetastet**, *dimin.* litet utveckla.

SEIGOTET, *v.a. frequ. id. quod seigetet.*

Även *inspicere, contemplari*, beskåda.

Seigotatjet, *inchoat.* begynna att breda ut eller att beskåda.

SEIKET, *v.a. sternere*, tillaga, bädda. **Seik ådem saijeb**, *sternere lectum*, laga till sängen. Även *neutr. gravidam esse*, vara havande, vara rådd med barn. Finska: "sikin", *concipior in utero*. Jmf. **sakkus**.

SEIKO, *n.s. conceptio*, avlelse. Finska: "sikimä", *detsamma & "sikiä"*, *proles*.

SEIMA, **seime**, *seta equina, funis ex seta equina contortus*, hästtagel, ett rep av hästtagel. Finska: "sijma", *funis*.

SEINATET, *v.n. singultare, ingemiscere*, snyfta. **Påkost ja seinat**, *tam vehementer ridet sive cachinnatur, ut simul quasi singultet*.

SEIPE, *n.s. cauda*, svans. **Kukkes seipe**, *cauda longa*, lång svans, överfört: varg.

Seipetak & seipet, *cas. negativ. sine cauda*, utan svans. **Seipats**, *dim.* liten svans.

SEIPEG, **seipek**, *cauda instructus, transl. lupus*, som har svans, varg.

SEIPETES, *qui sine cauda est*, den som ej har svans.

SEIPO, **seipoha**, *n.s. clivus, extremitas montis alicujus clivosa & sensim descendens, jugum montis declive*, lid, bergslid, den delen av ett berg, där det slutar sig och småningom sänker sig ner.

SEITE, *plural. seiteh, lapides sive imagines lapideæ aut ligneæ, quas cultu religioso prosecuti sunt olim Lappones. A Zeuta sive Græcorum Ζευς vel Θεος, Ægyptiorum Theut, Gothorum Thius derivatum volunt Auctores, cfr. v Dahlini Histori. Svec. part. I. pag. 126 & 198.* Se **saiwa kedke**.

SEIWA, *n.a. vulgaris, communis*, se **säiw**.

SEIWELET, *nuere, nutu significare*, vinka, med en vink giva tillkänna. **Kradnaites**

- seiweli**, *adnuebat sociis suis*, han vinkade åt sina kamrater. **Seiwelastet**, *dimin.*
- SEIWETET**, detsamma som **seiwellet**.
- SEIWELEM & seiwetem**, *n.s. nutus*, vink.
- SEIWOT**, *v.n. de avibus dicitur, subsidere, subsistere*, sätta sig ned, säges om fåglar.
- Lådde seiwoi**, *avis a volatu subsistebat*, fågeln satte sig ner. **Seiwostet & seiwotastet**, *dimin.* **Seiwogåtet**, *inchoat.* begynna att sätta sig ner.
- SEKA**, se **säk**. **Seket**, se **säket**.
- SEKE**, *n.a. mixtus*, blandad. **Tjatse seke**, *aqua permixtus*, vattublandad. **Seken** *vicem sustinet præpositionis inter*, ibland.
- Mija seken**, *inter nos*, ibland oss. *Per casus flectitur, e.gr. katoi mija sekest, a nobis aufugiebat, ex oculis nostris subductus est.* **Tija sekai påti**, *inter vos veniebat*, han kom ibland eder, jmf. **kaskan**.
- SEKTJET & sektjetet**, *v.a. observare, clam inspicere*, akta på, lura på, se **waksjot**.
- SELDES**, *n.a. horribilis, adspectu terribilis*, hisklig, förskräcklig. **Te li seldes**, *horribile erat*, det var förskräckligt. **Seldes allok**, *horribiliter altus*.
- SELKE**, *dorsum*, rygg, se **tjawelk**.
- SEMSKET**, *v.a. alutam præparare, sämska*.
- SEMOL**, *muscus, imprimis qui in locis uliginosis crescit genere lycopodii imprimis*, mossa som växer på sumpiga ställen, björnmossa. **Semol ädnam**, *regio muscosa*, mossigt land.
- SE NAP**, *sinapi*, senap.
- SENJATJES**, *nix granosa*, grynig snö.
- SEPE & sepet**, *jugum dorsi*, det högsta av ryggen.
- SEPES**, *juba*, man. **Tåmpå sepes**, *juba equina*, hästman.
- SEPTE**, *n.s. esca, qua aves, pisces aut feræ decipiuntur*, agn, lockmat. Finska: ”syötti”.
- SEPTES, septet, septotet**, se **säptes** etc.
- SERRETET, serrot**, se **särretet, särrot**.
- SESA, sesel**, se **säsa, säväl**.
- SESTET**, *v.n. cunctari*, dröja. **Jus lulim sestet**, *si cunctarer*, om jag skulle dröja. Även *parcere*, skona, spara. **Jubmel i le sestam**, *Deus non pepercit*. Finska: ”sästän”, *parco*.
- SETSASTET**, *manu fronti admota conspicere, ut solet fieri dum radios solares nimiumque lumen evitare studemus*, så kallas det, när man håller handen över ögonen så, att man må kunna se för solsken. Överfört *attente contemplari*, noga beskåda.
- SEUKET**, *demergi*, nedsjunka. **Muotteki seuki**, *nive submersus est*.
- SEWETET**, *v.a. digito monstrare*, peka på, *adnuere*, vinka, se **seiwellet**.
- SJABMAHET**, *lætari, exsultare*, glädjas.
- SJABMAHEM**, *n.s. exsultatio*, glädjebetygelse.
- SJADDE, sjaddet**, se **sjatte**.
- SJADDET**, *v.n. fieri*, bliva. **Mi kalka sjaddet tate manast? quid fiet ex hos infante?** Luk. 1:66. **Häjost båndan sjaddi**, *ex paupere factus est dives*. Även *crescere*, växa. **Grase sjadda**, *herbæ crescunt*, gräset växer. **Muorah sjaddeh**, *arbores crescunt*. **Sjadda tat pardne peiwest peiwai**, *adolescit in dies hic puer*, denne pilten växer till dagligen. **Sjaddestet**, *dimin.* **Sjaddagåtet**, *inchoat.* begynna bliva, begynna växa.
- SJADDELES**, *n.a. fæcundus, ferax*, fruktbar, fruktsam. **Sjaddeles elme**, *regio fæcunda*, fruktbärande land. Även *qui cito adolescit*,

- en som hastigt tilltager i växten.
Sjaddelseswuot, *subst. fœcunditas*, fruktbarhet, bördighet.
- SJADDELWAS**, *n.s. struma*, växt, se **jesk**.
- SJADDETET**, *v.a. facere ut crescat*, låta växa.
- SJADDO**, *n.s. fructus*, frukt. **Sjaddob qweddet**, *fructum ferre*, bära frukt. Även **ålles sjaddo**, *ætas adulta*, mogen ålder. **Ålles sjaddo neita**, *virgo adulta*. Även *statura*, kroppslängd. **Utses sjaddo**, *statura humilis*.
- SJADDOK**, **sjaddog**, *n.a. adultus, qui statura est adulta*, fullväxt, vuxen. **Utses sjaddok**, *qui statura est humili & exigua*, liten till växten.
- SJADDOKES**, *n.a.* se **sjaddeles**.
- SJADDOTEKME**, *n.a. parvus, qui exiguo est corpore, humuncio*, liten till växten, en liten människa.
- SJADDETEKE**, *n.a. sterilis*, ofruktbar. **Sjaddetkenna**, detsamma. *Austr.*
- SJADDEM**, *n.s. accretio*, tillväxt. **Äska le sjaddemesne**, *in adolescendo adhuc est*.
- SJAIKESET & sjaiKETET**, *v.n. vociferari*, ropa, skrika överljutt. Se **kiljot**.
- SJALDE**, *locus ubi nundinæ fiunt*, marknadsplats, se **talwates**. *Austr.*
- SJALJO**, *n.s. area circa domum, aut casas Lapponum*, slätt eller gård omkring hus. Även *forum*, torg. Även *campus, planities*, slätt mark, slätt. Överfört **Sjaljo pardne**, *nothus*, oäkta son.
- SJALK**, *n.s. viarum tempore hiberno commoditas, dum nix bene remota est & conculcata, ne nimia copia officiat vecturæ*, hårda och väl uppkörda vägar om vintern.
- SJALKET**, *complanare*, släta till, jämka.
- SJALME**, *n.s. foramen sive ocellus acus aut securis vel istiusmodi instrumenti, cui manubrium inserendum*, ögat på en nål eller en yxa, eller något dylikt verktyg. Finska: "silmä", öga.
- SJALMATET**, *v.a. aimeb sjalmatet, filum acui immittere, conjicere filum in acum*, tråda tråden i nålsögat. Överfört **peiwe sjalmat**, *radiis solaribus acies oculorum perstringitur*, man blir solblind.
- SJANDERTET**, *v.a. nugari, vana loqui*, pladdra, tala fåfängt tal. **Sah! sjandertemest**, *noli ineptire, noli nugari*.
- SJAPKETET**, *celeriter penetrare*, hastigt genomgå. **Aksjo sjapketi tjada jägnan**, *uno ictu & facile glacies secure pertundebatur*, yxan gick helt lätt igenom isen.
- SJAR**, **sjara**, *glarea*, klappur, stengrus. **Kedke sjar**, detsamma. Överfört **pednik sjara**, *nummorum magnus numerus*, en stor summa penningar.
- SJARAITATTET & sjaretet**, *v.a. lapides aut alia ejaculari*, kasta ut stenar eller annat dylikt. **Pednikit sjaretet**, *pecunias profuse expendere*, utlägga mycket penningar.
- SJATTE**, *n.s. vestigia animalium & imprimis pecudum confertiora*, en myckenhet av spår efter kreatur och boskap. Man säger ibland **sjadde** eller **sjadte**. Jmf. **malge**.
- SJATTET**, *v.a. conculcare, vestigiis replere*, fulltrampa, med spår uppfylla. **Påtsöh läh sjattem tab wareb**, *montem hunc culculcarunt rangiferi*, renarna har fulltrampat detta berget.
- SJAUDNJOT**, **sjaudnjot**, *v.a. verrere, quatere*, skaka, ropa. **Ripait erit sjaudnjot**, *pulverem excutere*. **Muottekeb sjaudnjot**, *nivem excutere*, sopa bort snön.

- Sjaudnjestet, sjaudnjostet**, *dimin.*
Sjaudnjogåtet, *inchoat.* begynna att skaka. **Karwoit, sjaudnjogåti, vestes verrere sive purgare cœpit**, Finska: ”saunotan”, *lavo.*
- SJAUNJOT, sjaunjet**, detsamma som **sjaudnjot.**
- SJAWET**, *v.n. defluere*, rinna ned, flyta ned.
Rasjo sjawa, pluvia decidit. Sadde sjawa, arena defluit, sanden rinner ner.
Sjawestet, *dimin.*
- SJAWETET**, *v.a. effundere*, utgjuta. **Pednikit sjawetet, pecunias prodigere**, kasta ut penningar.
- SJAWOT**, *n.a. tacitus*, tyst. **Sjawot lijeb, tacebam**, jag satt och teg. **Orro sjawot, tace, tig.** Även *requiesce, noli strepere*, vara stilla, bullra ej.
- SJAWOTES**, *n.a.* detsamma. **Sjawotes ålma, vir taciturnus**, en tystlåten man. Även *tranquillus, quietus, rolig*²⁷⁷, stilla. Överfört **sjawotes tjåskem, frigus absque procella & vento**, lugnt och kallt väder. Sammansättn. **sjawoteswuot, taciturnitas**, tysthet, stillatigande.
- SJAWOTET**, *v.n. obmutescere, conticere*, tystna. **Sjawotin kaikeh, omnes & singuli conticuere**, de tystnade allesammans.
Sjawoti talla, statim conticuit.
Sjawotastet, dimin. litet tystna.
Sjawotatjet, inchoat. begynna att tystna.
- SJAWOTATTET**, *v.a. obmutescere sive conticere facere*, nedtysta. **Pacare, reprimere**, stilla, dämpa.
- SJAWOTOWET**, *v.n.* detsamma som **sjawotet.**
- SIBJOK, maritus sororis**, systers man. Även *uxor fratris*, broders hustru, svägerska.
- SID, sida, pagus, by.** Se **sita.**
- SIDDERTET**, *v.n. dispergi, guttatim dispergi*, stänka, stänka omkring. **Tjatse sidderti, aqua dispergebatur**, vattnet stänkte omkring.
- SIDDHE, animus**, sinne. Även *iracundia*, vrede. Även *repositorium, in quo caseos reponunt ut siccentur*, en hylla att torka ost på.
- SIDHO, domicilium, locus ubi vivitur**, hus och hem, hemvister. *Tornæus.*
- SIDNE, id. quod qweibme. Sidni kum pelket, cum sociis rixari.**
- SIDNET & sidnjet, v.n. prurire**, klia. Se **sagnitet.** Finska: ”syhyn”, *prurio.*
- SIDNATS, petigo**, skabb. Se **sagnatja.**
- SIDO, latus, sida.** Finska: ”siwu” & ”siu”, detsamma.
- SJEKE, n.s. modus, ratio**, sätt. **Kutte sjekai tab hålah? qua ratione hoc dicis?**
- SJELLE, n.a. glacie obductus**, med is överdragen, isig. **Sjelle wiste, muscus glacie obductus**, isig mossa. Jmf. **wiste.**
- SJEPSJES, n.a. imbecillus, infirmus**, svag, skröplig. Sammansättn. **sjepsjeswuot, imbecillitas, infirmitas**, svaghet, skröplighet. **Sjepsjeslaka, adv. imbecilliter, infirmiter**, svagt, skröpligt.
- SJETT, adv. forsā, ne forte**, kanske, att icke till äventyrs. **Ätja ålma sjett le, nisi forte sit alius vir**, så framt icke det är en annan man. Jmf. **marja, marje.**
- SJETTE, n.a. talis qualis factus est aut esse debet. Takkem sjette nipe, culter qualis a fabro factus est, absque alia emendatione**, en kniv, sådan som den är, då den kommer ifrån smeden oslipad och otillagad.
Påttjem sjette melke, lac non colatum neque coctum, sed tale quale in mulctra est, osilad och okokt mjölk. **Jami wadsem sjette, iens mortuus prolapsus est**, han föll död ner bäst som han gick. Ibland

²⁷⁷ lugn

- utelämnas e i slutet, **ådem sjett, wadsem sjett, takkem sjett** etc.
- SJEUDNJED, sjeunjed**, *n.s. tenebræ, caligo*, mörker. **Sjeudnjeden**, *in tenebris*.
- SJEUDNJES, sjeunjes, sjeunjok**, *n.a. obscurus, tenebrosus*, mörk. **Sjeunjes ija**, *nox tenebrosa, atra nox*, mörk natt. Överfört **sjeudnjes åme le tat**, *nemini nota res est, occultum est*, det är en hemlig och obekant sak. **Sjeunjeswuot**, *subst. obscuritas*, mörkhet.
- SJEUNJETET, sjeunjetet**, *v.n. vesperascere, tenebris obduci*, bli mörkt. **Autel ko sjeunjet**, *antequam nox terras operit*, förrän det blir mörkt. **Sjeunjetastet**, *dim.* bli litet mörkt. **Sjeunjotatjet**, *inchoat. advesperascere*, begynna att mörkna. **Juo le tall te sjeunjotatjemen**, *jam jam advesperascit*, det börjar rätt nu bli mörkt.
- SJEUNJETATTET, sjeunjetattet**, *v.a. obscurare, tenebras offundere*, förmörka, fördunkla.
- SJEUNJETATTEM**, *n.s. luminis privatio*, förmörkelse.
- SIGGA**, kvinnonamn, Sigrid.
- SIGGET**, *trahere*, se **sagget**.
- SIGL, sigla**, *n.s. velum*, segel. Se **pårjes**.
- SIGLET**, *velificari*, segla. Se **pårjestet**.
- SIGN**, *n.s. animus*, sinne. Även *iracundia*, vredsamhet. Sammansättn. **Pahas signek**, *iracundus*, vredsam, ond. **Puore signek**, *probus*, god, from.
- SIGNET, sigillum**, sigill. **Signetin tedtet**, *obsignare*, försegla. **Signetak**, detsamma som **signet**. **Signetakeb tåjet**, *sigillum solvere sive frangere*, bryta upp förseglingen.
- SIGNETET**, *v.a. obsignare*, försegla. **Signetattet**, detsamma. Även *obsignandum curare*, låta förseglas.
- SIJE**, *n.s. locus*, rum. Se **saije**.
- SIJE**, *nominat. plur. pronom. illi, de*. **Sije kulleh**, *audiunt*, de hör. *Genetiv. sijan & sijen, sija*. **Sija tawer**, *opes illorum*.
- SIJET, sijem**, *acuere, cos*, Se **saijet, saijem**.
- SJILA & sjill**, *n.s. pruna*, glöd, eldkol. Även **sjilah** hos *Boreal. pisces minusculi*, små fisk. *Boreal.* kallar glödande kol för **hila**. Finska: "hijli", *pruna*.
- SJILAHET**, *v.n. igne candere*, glödgas, vara glödande. **Sjilanatjet**, *inchoat.* begynna glödgas. Överfört **naste sjilanatja**, *stella exsplendescit*, stjärnan begynner lysa.
- SJILATET**, *v.a. ignitum reddere*, göra glödande.
- SJILLET**, *v.n. tinnire*, klinga. Se **skanjet**.
- SJIPARET**, *v.n. coagulari*, ystas. **Melke sjipari**, *lac coagulabatur*, mjölken ystades.
- SIKKE, sikk**, *conj. &*, både. Se **kåbbatjak**. **Sikke mon sikke todn**, & *ego & tu*, både du och jag. **Sikke Swerjen sikke Norjen**, *tam in Svecia, quam in Norvegia*, såväl i Sverige som i Norge.
- SIKKE**, *difficultas vecturæ ex nive trahæ adhaerente*, tungt åkføre när snön fäster sig vid medarna. **Sakke**, detsamma. Kanske från finskans "sitkiä", *lentus, tenax*.
- SIKKER**, *n.a. tutus*, säker. Även **sikker ålma**, *vir probus & bonæ fidei*, en god och ärlig man.
- SIKKET & sikkot**, *v.a. abstergere*, avtorka. **Kätit sikket**, *manus abstergere*, torka händerna. Även *illinere*, smörja, bestryka. **Wuoitasin sikket**, *oleo ungere*, smörja.

- Sikkestet**, *dim. Sikkogåtet*, *inchoat.* begynna att torka. Jmf. **sakkartet**.
- SIKKOTET**, *frequ. id. qu. sikket.*
- SIKKARDET**, **sikkard**, se **sakkartet**, **sakkartline**.
- SIKTET**, *ad scopum collineare*, sikta, syfta. Även *cribrare*, sålla, sikta.
- SILAK**, *qui facile defatigatur*, en som lätteligen tröttnar.
- SILB**, **silba**, *n.s. argentum*, silver. **Silbast le**, *argenteum est*, det är av silver. **Silba kare**, *vas argenteum*, silverkärl.
- SILBATET**, *argento obducere*, försilvra.
- SILDNET**, *v.a. agitando & quassando frangere*, *gen. gungande bryta sönder.* **Jägnab sildnet**, *glaciem frangere & comminuere*, bryta sönder isen. Även *neutr. Wadnas sildna*, *cymba oscillat*, båten gungar.
- SILET**, *v.a. colare*, sila. **Melkeb silet**, *lac colare*.
- SILK**, *sericum*, silke. Finska: "silcki", *detsamma*.
- SILLDA**, *n. piscis, halec*, sill.
- SILLE**, *n.s. colum*, sil. Se **silet**.
- SILLE**, *n.a.* Se **silak**, *detsamma*.
- SILLOT**, **silot**, *v.n. sillostet, sillogåtet*. Se ovan **kiäudet**, **kiädestet**, etc.
- SILLOM**, **silom**, *n.a. fessus*, trött.
- SILOTET**, *defatigare*. Se **kiäudatet**.
- SILLOS**, **silos**, *n.s. langvor, lassitudo*, trötthet, matthet. **Sillosit katotet**, *langvorem excutere, vires reficere*.
- SILLSITS**, **sillsitjeh**, *pisces minusculi*, små fisk. I Lycksele.
- SILOK**, *n.a. non lassus, non defatigatus*, en som ej är trött, otrött.
- SIMA**, *n.s. restis*, rep, tåg. Finska: "sijma", *detsamma*.
- SINGSI**, *n.s. simultas, odium*, agg, hat. **Singsi le tai kaskan**, *in simultate secum invicem sunt*, de har hat till varandra.
- SINNE**, **sinn**, se **sis**, **sisne**.
- SINSER**, *n.a. crispus, variis incisionibus notatus*, krusig, full med inskärningar. **Sinser pelje**, *auris pecudis variis notis & incisionibus notata*, ett öra på ett kreatur, med många märken och inskärningar. *De auribus pecudum dic.*
- SINT**, *adv. sero*, sent. Se **leste**, **manget**.
- SJORDE**, *n.s. abyssus, profunditas*, djup, bottenlöst djup. Jmf. **waule**.
- SJOTSJO**, *n. avis, anas*, gräsand. Se **laggets**.
- SJOUWET**, *v.n. susurrare, tinnire*, susa, klinga.
- SJOUWEM**, *n.s. tinnitus, murmur*, susning. **Pelji sjouwem**, *tinnitus aurium*, öronsusning.
- SJOWONJA**, **sjowonj**, *canis pastorius*, fähund, vallhund. Se **reinohem piädnak**.
- SIPPE**, *n.s. sopor*, sömn, dvala. **Sippesne lijeb**, *sopitus eram*.
- SIPPEK**, se **sappek**.
- SIRAP**, *syrupus*, sirap.
- SIRATET**, *v.n. separari, discedere*, åtskiljas. **Sodn sirati muste**, *a me discedebat*.
- SIRTET**, **sirdet**, *v.a. transferre, transportare*, flytta. **Saijeb sirtet**, *locum mutare*, ombyta rum, flytta sig. Även *sedem mutare, migrare*, boflytta. Jmf. **jättet**. **Sirtam le sodn taste**, *migravit hinc*, han har flyttat härifrån. **Sirtestet**, *dim. litet flytta*. **Sirtajet & sirtegåtet**, *inchoat.* begynna att flytta.
- SIRTEJE**, *n.a. transportans, mutans sedem*, en som flyttar, boflyttande.
- SIRTEK**, *n.a. non motus e loco, eodum loco*

- permanens*, orörd utur sitt rum. **Sirteteke**, detsamma.
- SIRTEM**, *transportatio, migratio*, flyttning utur rummet²⁷⁸, boflyttning.
- SIRTETATTET**, *v.n. posse transportari*, kunna flyttas. **I saijest sirtetatte**, *e loco moveri nequit*, det kan ej röras ur stället.
- SIRTETET**, *v.a. transferendum curare*, låta flyttas utur rummet. *Migrare facere*, låta boflytta.
- SIRRE**, se ovan **sarre**.
- SIS**, *sis*, *præpos. in, in. Intro, in uti. Conjugitur & cum nominibus & verbis, atque, ut reliquæ præpositiones, interdum præponitur, interdum postponitur. Sisa laidet, introducere, leda in. Sisa påtet & sis påtet, intrare, gå in. Påte sisa, intra, veni in domum, kom in. Per casus etiam flectitur. Kåte sisne, eller som boreal. säger sinne, in casa, uti kojan. Tjatse sinne, in aqua, uti vattnet. Sisne le, in domo est, han är inne. Siste, intus, på inre sidan. Siste le tjappes, intus ater est, han är svart på inre sidan. Även om plats. Påti siste, ja wadsi ulkos, intus veniebat & exhibat, han kom innanifrån och gick ut. Sammansättn. Sismåjos, semimortuus, halvdöd. Sishäggen, detsamma.*
- SISNEB & sisnjeb**, *comparat. interior*, den inre. **Sisnjeb pele**, *pars interior*. **Sisnemus & sisnjemus**, *superl. intimus*, den innersta. **Sisnjemus kerde**, *indusium*.
- SISNELD**, **sisnjeld** eller **sisnjelt**, *adv. intus*, innantill. **Ulkold ja sisnjeld**, *extrinsecus & intus*, utvärtes och invärtes. *Locativ. cas. sisnjelen, intra, intus, inne, innanför. Sisnjelen le, interius est.*
- SISNJELDES & sisneles** eller **sisnelats**, *n.a. internus*, den inre, invärtes. **Sisnjeldes almats**, *homo internus*.
- SISNJANET**, *v.n. propius intro accedere*, komma närmare in. **Sisnjane sisnjebusi**, *veni plus intro*, kom närmare in.
- SISNJATS**, *n.a. interior*, den inre.
- SISNJELLEN**, *locativ. casus adv. sisnjeld*, se detta ord.
- SISNJELEST**, **sisnelest**, *adv. intus, qua partem internam*, innantill, invärtes.
- SISNJELAHAAH**, *n.s. intestina, viscera*, inälvor.
- SISNJETET**, **sisnetet**, *v.a. coarctare, circum s. peripheriam angustare*, ihoptränga, bringa närmare in. Även *neutr. interius accedere*, gå mera innanför.
- SISNJOTS**, *n.s. nucleus & omne id quod intus est inclusum, pars interna*, kärna, det inre av någonting. Även *femen*, den inre delen av låret.
- SISSE**, se **sasse**.
- SITA**, *pagus, by. Domicilium*, hemvist. **Sitab sitast**, *de domo in domum*, se sida. **Sita kradnah**, *vicini*, grannar.
- SITET**, **sittet**, *v.a. velle, vilja. Ib sita påtet, nolo venire, jag vill ej komma. Sitta takket, facere vult, han vill göra. Siten alen, prov. nolens volens, om man vill eller ej. Sittestet, sitestet, dimin. vilja litet. Sitegätet, inchoat. begynna att vilja. Finska: "sijdän", infinit. "sijtä", ferri, pati.*
- SITEM**, **sitem**, **situd**, *n.s. voluntas*, vilja. **To sitemest**, *te volente*, om du vill. **Sjaddes to situd**, *fiat voluntas tua*.
- SITETET**, *v.a. permittere, suffragari*, medgiva, tillåta. **Sitetem**, *subst. nutus, placitum*, behag, gottfinnande.
- SITJE**, *n.a. fågel*, se ovan **fanto**.

²⁷⁸ från en plats

- SITSET**, *v.a. cortice beulino & lixivia tingere*, färga med bark och lut. *Ut solent retia tingere*, jmf. **barkotet**.
- SITTA**, *adv. tandem*, omsider. **Sitta påti**, *tandem veniebat*. **Sitta dauk**, detsamma. Finska: ”sitten”, deinde.
- SITTEK**, *perca*, abborre. Se **wuoskon**.
- SITTERTET**, se **siddertet**. Ibland *active*, t.ex. **piädnak påtsoit sitterti**, *canis rangiferos dispergebat*.
- SITTERTATTET**, *v.a. dispergere*, sprida ikring.
- SJUDDET**, *susurrare*, sorla, brumma.
- SJUDNETET & sjudnjetet**, *v.a. creare*, skapa. **Jubmel le sjudnjetam kaikit**, *Deus omnia creavit*, Gud har skapat allting. **Sjudnjetatjet**, *inchoat*. begynna att skapa.
- SJUDNJETEJE**, **sjudneteje**, *creator*, skapare.
- SJUDNJETEM**, **sjudnetem**, *n.s. creatio*, skapelse.
- SJUGGELET & sjugetet** eller **sjukketet**, *reminisci*, komma ihåg. Även sammandraget **sjuget**, detsamma. **Idtjib sjuget**, *non reminiscebar, oblitus sum*, jag kom ej ihåg. Även *admonere*, påminna. **Sjuggeh mo tan pira**, *me ejus rei admonebat*, han påminde mig därom.
- SJUGGETEM**, *reminiscentia*, hågkomst.
- SJUGNATET**, se **sjunatet**.
- SJUKA**, *n.s. trochus*, trissa. **Sjukain tokortet**, *ludere trocho*, slå trissa.
- SJUKESET**, *v.n. strepere, stridere*, gnissla.
- SJUN**, *qui in famulatu est, servus, ancilla*, legohjon, dräng eller piga.
- SJUNESTET**, *famulari, esse in famulatu*, tjäna som dräng eller piga, vara i tjänst.
- SIUNATET**, *v.a. benedicere*, välsigna. **Puorist sjunatet**, detsamma. Finska: ”sjunata”, *benedicere*.
- SJUOJE**, **sjuojeh**, *lares, penates*, tomtegubbar, älvor. *Lares, spectra & istiusmodi phantasmata tantum non ignorant Lappones, neque illos unquam hac in re superstitioni deditos fuisse constat, unde etiam silvas noctu absque comitatu peragrare difficile non ducunt aut minus jucundum, quam interdiu*.
- SJUOKENES**, *gemitus*, suck, suckning.
- SJUOKESJEM**, detsamma som **sjuokenes**.
- SJUOKETET**, *v.n. gemere, ingemiscere*, sucka. **Sodn sjuoketi sagga**, *alte ingemuit*. **Sjuokesjet**, detsamma. **Sjuoketastet**, *dim.* litet sucka. **Sjuoketatjet**, *inchoat*. begynna att sucka.
- SJUOKETEM**, *n.s.* detsamma som **sjuokenes**. **Sardnoteke sjuoketemin**, *ineffabilibus gemitibus*.
- SJUOKET**, *v.n. dilucere, perlucere*, lysa igenom. **Glase tjada sjuoka**, *dilucet per vitrum*, det lyser igenom glaset.
- SJUOLE**, *ultima lux diei, tempus crepusculi*, dagsljuset näst före aftonskymningen. **Sjuolest påtime**, *crepusculo veniebamur*, vi kom innan det blev mörkt.
- SJUOPPENJA**, **sjuoppenj**, *restis, funis*, rep.
- SJUOTTA**, *adv. frustra*, förgäves.
- SJUOWET**, *v.a. agitare spatha aut allio istiusmodi instrumento*, röra om. Även *immiscere*, inblanda. **Jafoit sjuowet**, *farinam immiscere*, blanda mjöl uti.
- SJUOWONJA**, se **sjowonja**.
- SJUOWOT & sjuowotet**, *v.a. agitare*, röra om. Se **sjuowet**.
- SJUTTJE**, *n.s. pruina*, rimfrost. **Sjuttje luoddah**, *vestigia in pruina*. **Sjuttje ija**, *nox pruinosa*. **Sjuttjats**, *dim.*
- SJUTTJOT**, *v.n. pruina obduci sive tegi*, rimmas, bli full med rimfrost. **Ädnam le**

- sjuttjom**, *pruina operta est terra*, marken är betäckt med rimfrost. **Sjuttjostet**, *dimin.* bli litet rimmig. **Sjuttjogåtet**, *inchoat.* begynna att överdragas med is och rimfrost.
- SJUTTJENES-RÅUKO**, *plejades*, se **suttjenes** etc.
- SJUWET**, *locum facere, turbam semovere*, giva rum, göra rum för någon. **Sjuwet mo sisa**, *recedite & subducite vos ut intrare possim*, giv mig rum att komma in. Jmf. **tjaket**. **Sjuwet käinob sunji**, *recedite, ut via illi sit aperta*, gör väg för honom. *Dimin.* **sjuwestet**, giva litet rum. **Sjuwegåtet**, *inchoat.* begynna att giva rum. *In Lapponia Australiore etiam sjuwet, de arboribus dicitur, quæ a vento agitantur & quatiuntur.* Finska: ”siwahdan”, *subito transeo.*
- SJUWES, sjuwok**, *n.a. libens*, villig, benägen. **Sjuwes le sodn tabb takket**, *animo id facit libenti*, han är mycket villig att göra det. **Ets li sjuwok tassan, idtji kä so nagge**, *suamet id sponte fecit neque ullius coactu.*
- SJUWELET**, *v.n. spontaneum esse & libentem*, vara villig. **Sjuweli mo lusa påtet**, *sua sponte ad me venire studebat*, han ville självmant komma till mig.
- SIWWET**, *v.n. sanari*, se **sawwet**.
- SIWWO**, *n.s. animus, studium*, håg. **Siwwob tassa ani**, *ad istud pronus erat*, han hade håg och böjelse därtill.
- SIWWOLATS**, *v.a. propensus*, hugad, benägen. Även **puore siwwolats**, *probus, qui animo est modesto & sedato*, som har ett gott sinnelag.
- SJÅGNA**, se **såun**.
- SJÅLB, sjålba, sjålbes**, *n.a. blæsus*, läsp. **SJÅLBESTET**, *v.n. balbutire*, läspa²⁷⁹.
- SJÅLK, sjålka, sjålket**, se **sjalka, sjalket**.
- SJÅLKELET**, *v.a. liquefacere*, smälta. **Blijeb sjålkelet**, *plumbum fundere sive liquefacere*, smälta bly. **Sjålkelastet**, *dimin.* litet smälta. **Sjålkelatjet**, *inchoat.* begynna att smälta. Finska: ”sulan”, *liquesco.*
- SJÅLKELEM**, *n.a. liquefactio*, smältning. **Sjålkelem litte**, *vas fusorium*, kärl att smälta uti. **Sjålkelem kâte**, *officina fusoria*, smälthus, hytta.
- SJÅLKETET**, *v.n.s. pass. liquefieri*, smältas. **Muottek sjålketi**, *nix liquefacta est*. **Bli sjålketi**, *plumbum fusum est*. **Sjålketastet**, *dim.* litet smältas. **Sjålketatjet**, *inchoat.* begynna att smältas upp. Finska: ”sulatan”, *liquefacio.*
- SJÅLL**, *cantus avium*, fågelsång.
- SJÅLLET**, *v.n. garrere*, kvittra. Om fåglar. *It. canere aut alio modo gaudium significare*, sjunga av glädje. **Sjållegåtet**, *inchoat.* begynna att kvittra.
- SJÅMP**, *eqvus*, häst. **Tåmp**, detsamma.
- SJÅR**, *n.s. glareæ*, klappur. Finska: ”sora”, *saburra.*
- SJÅWAT, sjåwad**, *n.s. imber, pluvia vehemens*, häftigt regn, slagregn. **Ikto li karra sjåwat**, *valde pluviosus hesternus erat dies*, igår regnade det starkt.
- SJÅWET**, *v.n. affatim defluere*, överflödigt rinna ner. **Rasjo sjåwa**, *pluvia copiose defluit, valde pluit*, mycket regn faller. **Sjåwestet**, *dim.* **Sjåwegåtet**, *inchoat.* begynna att nedflyta.
- SJÅBMELEN, sjåbmelen jukket**, *uno haustu epotare*, dricka ut i en dryck. **Kadnob sjåbmelen jukkai**, *uno haustu poculum exhauriebat.*

²⁷⁹ tala orent eller stapplande i allmänhet

SIÄDGA, *viburnum*, vide. Se **sädga**.

SJÄKENES, *n.s. spectrum*, spöke. Se **swikol**.

SJÄKETALLET, *v.a. in ordinem disponere*, ställa i ordning. **Kåteb sjäketallet**, *domum rite instruere & vasa suo loco collocare*, städa till i huset.

SJÄKTJET, *insidiari, in insidiis latere*, lura på, ligga i försåt. **Sjäktjemen li mo**, *insidiabatur mihi*, han lurade på mig. **Sjäktjestet**, *dimin.* **Sjäktjegåtet**, *inchoat.* begynna att lura.

SJÄKTJEJE, *in insidiis latens*, en som ligger och lurar.

SJÄLMA, *n.s. limen*, tröskel. **Själma kuoren tjokkahet**, *ad limen sive januam sedere*.

SIÄLO, *n.s. anima*, själ. **Siälo pott** eller **bott**, *quod Sacerdoti datur pro aliquo defuncto*, likstol²⁸⁰.

SIÄLOTES, *n.a. & siäloteke*, *anima carens rationali*, oförnuftig, utan förnuftig själ, osjälilig.

SJÄRAT & sjära, *serenitas, serenum*, klart väder. **Sjärat le udne**, *serenitas hodie est*, idag är klart väder.

SJÄRGOT, *v.a. reprehendere, objurgare*, näpsa, bestraffa med orden, banna. **Mubbe sjärgoi so**, *alter illum reprehendebat*. **Sjärgostet & sjärgotastet**, *dimin.* litet banna eller näpsa. **Sjärgogåtet**, *inchoat.* begynna att näpsa eller straffa.

SJÄRT, *n.s. ira, iracundia*, ondska, vrede.

SJÄTT, se **sjett**.

SJÄTTES, **sjättok**, **sjättoges**, *n.a. idoneus, aptus*, tjänlig. **Sjättok le sodn tassa**, *ad istud ille aptus est*. **Sjättes aike**, *tempus opportunum*, läglig tid. Sammansättn. & motsats **osjättes**, **osjättok**, otjänlig. **Osjättok aike**, *tempus importunum*,

otjänlig tid. **Osjättes saije**, *locus importunus sive ineptus*, otjänligt ställe.

SJÄTTESLAKA & sjättokeslaka, *adv. opportune, apte*, bekvämligen, tjänligt. Motsats **osjätteslaka**, **osjättokeslaka**, otjänligt.

SJÄTTESWUOT, *n.s. decorum*, anständighet. Sammansättn. & motsats **osjätteswuot**, **osjättokeswuot**, *quod non convenit aut decet*, oanständighet, otjänlighet.

SJÄTTET, *v.n. convenire, idoneum esse atque aptum*, passa sig, vara tjänlig. **Sjätta puorest**, *aptissimum est*. **Sjättestet**, *dimin.* litet passa sig. **Sjättegåtet**, *inchoat.* begynna att passa sig.

SJÄTTETET & frequ. sjättetallet, *applicare, congruere facere, aptare*, lämpa, passa. **Sjätteti hålebs alde miälen mete**, *ad ejus mentem & nutum orationem suam instruebat sive applicabat*, han inrättade sitt tal efter hans vilja, *auribus dabat*, han talte honom i lag. Även *neutr. reconciliari, amicitiam rursus inire*, försonas, förlikas på nytt. **Eika tiggai påte, sjättetika**, *in jus ventum non est, reconciliati sunt inter se, (de duob.)* de två kom ej till tings, de förliktes sinsemellan.

SJÄTTETEM, *n.s. reconciliatio*, försoning, förening. *Moderatio*, lämpa, fog.

SJÖLE, **sjölats**, se **sjuale**.

SKABLET, **skablott**, *v.a. vituperare, rejicere*, lasta, förkasta. **Ib tab skablo**, *istud non rejicio*, jag förkastar ej det. Se **laitet**.

SKABMO, *n.s. pudor*, skam. Se **häppa**.

SKABMAHET, *v.n. erubescere, pudore suffundi*, skämma sig, blygas. **Ih kus skabmahah?** *nonne te pudet?* skäms du

²⁸⁰ avgift för jordfästning

- ej? **Skabmahab hålet**, *dicere me pudet*, jag skäms att säga. **Skabmahastet**, *dim.* **Skabmahatjet**, *inchoat.* begynna att skämmas.
- SKABMET**, *pudore afficere*, skämma ut.
- SKABMEM**, *n.s. vituperatio, detrectatio*, lastande, förklening.
- SKABMOKES**, *n.a. pudendus*, skamlig. **Skabmokes pargo**, *factum turpe & infame*, en stygg och skamlig gärning. Sammansättn. **skabmokeswuot**, *subst. turpitudine*, stygghet, skamlighet.
- SKADA**, *n.s. damnum, noxa*, skada. **Skadab ådtjot**, *damnum facere*, lida skada. *Cas. negativ.* **skadatak & skadat**, *absque damno*, utan skada. **Skadats**, *dim.* liten skada.
- SKADAK**, *n.a. nocens, damnum inferens*, en som gör skada. Säges om vilda och tama djur.
- SKADOT**, *nocere, damnum adferre*, skada.
- SKADALATS**, *damnosus, nocivus*, skadlig.
- SKADESI-SUOLO**, *utrum Sveciam s. Scandinaviam, an universum terrarum orbem hoc nomine appellarint olim Lappones certo dici nequit. Suolo est insula, quid vero significet, genitiv. plur. skadesi nescimus nec nisi conjecturis dicere possumus. Scandinavos ita nominasse verisimile forsitan est. Fabula est aquilam aviculam quandam, quam vocant kadsepiä, alis demissis sustuisse & in summum ætherem perduxisse, ubi stupefacta avicula cecinit. Woi tan ålman kirtelemi, tjuolden orro skadesi-suolo, h.e. vah! hujus viri circumgyrationes (quibus scil. in altum exurgit). Skadesorum insula speciem præbet pali erecti, qui ex alto inspicitur. Skadesi suolo*, har de forna lappar kallat antingen Sverige eller ock hela jordklotet, som man finner av sagorna.
- SKAFFOT**, *comparare, procurare*, skaffa.
- SKAILE**, *n.a. macer, macilentus*, mager. **Skaile påtso**, *rangifer macie attenuatus*, en mager ren. Även **Wina skaile**, *vir temulentus & furibundus*, en öltok.
- SKAINGO**, *canis fæmina*, hynda. Ibland *vulpes*, räv. Se **repe**.
- SKAITE**, *n.s. promontorium*, udde. Även *peninsula*, halvö. *It. avis quædam alpina.*
- SKAKKE**, *superbiens, gestibus atque gressu superbiam significans*, högfärdig, en som med gången och åthävarna visar sig högfärdig.
- SKAKKETET**, *v.n. salire, resilire*, studsa.
- SKAKKOHET**, *v.n. gressu uti superbo*, gå och yvas.
- SKALAS**, *n.a. insons, oskyldig. Liber, immunis*, fri, ledig. **Skalas mon leb**, *liber sum & immunis*, jag är lös och ledig.
- SKALK**, *nequam, nebulo*, skålm. Sammansättn. **skalkawuot & skalkdom**, *subst. nequitia*, skålmaktighet.
- SKALKASTALLET**, *v.n. nequitiam perpetrare*, göra skålmstycken.
- SKALKAHET**, *v.n. longum esse, oblungum videri esse*, vara lång, synas vara lång. **Jaure skalkaha**, *lacus longus conspicitur.*
- SKALLO**, *n.s. confessio sacra, bikt, skriftermål. Skallo-attje, confessionum auditor, confessarius, skriftefader.* Även **Skallo**, *sacra communio, Sacra cæna*, Herrens nattvard.
- SKALLOTET**, *v.a. Sacram cænam administrare*, ge Herrans nattvard, *communicera.*
- SKALO**, *n.s. cacabus orichalceus*, mässingskittel. **Skalots**, *dimin.* en liten mässingskittel.

SKALMET, *v.a. pugnare cornubus*, stångas.

SKALTJO, *concha, conchylium*, snäcka.

Skaltjo silb, (*qu. dic. argentum concharum*) margarita, pärla. **Skaltjots**, *dim.*

SKAMO, **skamahet**. Se **skabmo**, **skabmahet**.

SKAMATET, detsamma som **skabmahet**.

Skamat, *pudeat te*, du må skämmas.

SKAMOS, *n.a. pudendus*, skamlig. **Skamos pako**, *vox obscena*, ett skamligt ord.

SKAMOSIKT & skamotslaka, *adv. pudendum in modum, turpiter*, skamligt.

SKAMOTES, **skamotebme**, *n.a. impudens*, skamlös. **Skamotes ålma**, *vir impudens*, en skamlös man. **Skamoteslaka**, *adv. impudenter*, skamlöst, oförskämt.

SKANJA, **skanjem**, *n.s. tinnitus, sonor*, klang, skall. **Pakti skanja**, *sonor montium, echo*, genljud, återskall.

SKANJES, *n.a. resonans*, ljudande.

SKANJET, *v.n. resonare*, ljuda. **Biällo skanja**, *campana tinnit*, klockan klingar.

Wuobme skanja, *silva resonat*, skogen ger återskall. Även **skanjet**, *transl. de litigantibus*. **Skanjeh kaskebs**, *litigant inter se*, de är i träta med varandra. *Dimin.* **skanjestet**, klinga litet. **Skanjegåtet**, *inchoat.* begynna att klinga.

SKANS, *n.s. munimentum*, skans.

SKANT, *n.s. exemplar, norma, instrumentum, quo fiunt dimensiones, circinus*, mönster, vinkelmått, passare. **Akta skanten mete läh takkatum**, *ad unum exemplar facta sunt*, de är gjorda efter ett mönster.

SKANTEK, *n.a. rite dimensus sive ad normam & amussim factus*, som har sin riktiga och avmätta skapnad och form.

SKANTET & skantetet, *v.a. dimetiri, ad*

normam & amussim formare, circinare, avmätta, passa, cirkla. **Skantestet & skantetet**, *dim.* **Skantegåtet**, *inchoat.* begynna att mäta och passa.

SKAPA, *n.s. circulus de vimine, qui in collum mittitur pecudis alicujus, ut rangiferi etc.* en böjd vidja, som sättes på halsen av kreatur och renar. Norrländska: "trälj".

SKAPPAK, *n.a. peregrinator, qui multum & assidue peregrinatur*, vandringsman, en som mycket reser och vandrar ikring.

SKAPPO, *n.s. arca, theca*, ask, skrin.

Skappots, *dimin.* en liten ask. Finska: "caappi", *theca*.

SKAPT, *manubrium*, skaft. Se **nadd**.

SKARJA, *plural.* **skarjah** är brukligare, *forfex, sax*. **Mo skarjah**, *forfex mea*, min sax. **Skarja pattak**, *avis aquatica cauda bifida, anas, saxand*, en sjöfågel med kluven stjärt. **Skarjain pesketet**, *forfice incidere*, klippa. **Skarjats**, *dim.* en liten sax.

SKARKTEK, *fiscus sive receptaculum pecuniarum, quæ in templo offeruntur sive dantur*, kyrkohåv²⁸¹.

SKART, *n.s. crusta*, skorpa, hård yta. Även *adjective*, **skarta kuna**, *cinis igne concretus & coagulatus*, aska som har klimpat sig eller hårdnat i elden.

SKATTE, *tributum, census*, skatt. **Skattai tjalet**, *in censum referre*, skattskriva.

Skatte dala, *tertia pars Imperialis*, en plåt eller 16 skillingar.

SKAULE, *n.a. avis, mergus*, mås.

SKAUT, *n.s. cuspis, mucro*, udd, tagg, hörn. **Aksjo skaut**, *cuspis securis*.

SKAUTEK, *n.a. cuspidibus gaudens*, vasskantig. *Angulatus*, hörnig, som har hörn.

²⁸¹ kollektåv

SKAUTJA, *n.s. barba*, skägg. **Skautja kalles**, *senex barbatus*, en skäggig gubbe.
Skautjats, *dim. prima barba, lanugo*, litet skägg, fnjugg²⁸².
SKAUTJOT, *v.n. barbatum fieri, barbam nancisci*, bli skäggig, få skägg.
Skautjostet, *dim.* bli litet skäggig.
Skautjogåtet, *inchoat.* begynna få skägg.
SKAWE, *n.s. nix qua superficiem gelu leviter concreta & indurata*, tillfrusen snö på ytan. Är mindre än **tjarw**. Härav:
SKAWOT, *v.n. gelu concrecere, gelu indurescere, (de nive tantum dicitur)* frysa på, bli tillfrusen på ytan, säges endast om snö. **Skawostet**, *dim.* litet frysa på.
Skawogåtet, *inchoat.* begynna att frysa på.
SKEBLE, se **skible**.
SKEKE, *scortum, meretrix*, hora, sköka.
Skeken kereswuot, *meretricius amor*.
SKEKES, *n.a. lascivus*, okysk. **Skekes almats**, *homo libidinosus & lascivus*.
Skekeswuot, *subst. lascivia*, kättja.
SKEKASTALLET, *v.n. lascivum esse & salacem*, kättjas, vara okysk.
SKELBEM, *n.s. tremor, oscillatio*, darrande, skakning. Även *febris intermittens, quartana*, frossa. **Ädnamen skelbem**, *terræ motus*, jordbävning.
SKELBET, *v.n. tremere*, darra. Även *febri aut quartana laborare*, ha frossan. **Skelbestet**, *dim.* darra litet. **Skelbegåtet**, *inchoat.* begynna darra.
SKELBO, *n.s.* detsamma som **skelbem**. Även *oscillum*, gunga.
SKELBOT, *v.n. oscillare, oscillo jactari*, gunga, svinga sig av och an. Även *active, agitare, quassare*, röra, skaka.
SKELLETA, *n.a. avicula, rusticula minima*, på svenska strandfågel, strandstrickel²⁸³.

SKELLI, se **låitoi**.

SKENET & skenot, *v.a. intelligere, comprehendere*, förstå, fatta. **Ib skene tabb**, *istud non comprehendendo sive non intelligo*, det begriper jag ej. **Skenostet**, *dim.* litet begripa. **Skenogåtet**, *inchoat.* begynna att begripa.
SKENELES, skenok & skenolats, *n.a. sagax, solers, qui ingenio gaudet acuto*, skarpsinning, en som lätteligen begriper.
SKERE, *n.s. scopulus, insula parva arboribus carens aut non nisi fruticibus consita*, skär, en liten holme utan skog eller ock endast med små buskar bevuxen. **Skerats**, *dim.* ett litet skär.
SKERRE, *betula nana*, myrbjörk, rypris.
SKERRO, *n.s. trochus, orbiculus*, trissa.
SKERROSTET, *v.n. in orbem agi, circumrotari*, trilla omkring, rulla omkring.
SKEUDO, skeuto, *perula, sacculus*, taska, liten säck. Överfört **waimon skeuto**, *pericardium*, hjärtsäck, hinnan omkring hjärtat.
SKEUTOT, *v.a. curare*, bry sig om. Se **laketet**.
SKEUTOTEBME, *n.a. incuriosus*, vårdslös.
SKEUTOTES, *n.a.* detsamma. Sammansättn. **Skeutoteswuot**, *subst. incuria*, vårdslöshet. **Skeutoteslaka**, *adv. negligenter*, vårdslöst.
SKIBLE, *n.s. folium minusculum, squama*, litet löfblad, fjäll. **Silba skible**, *lamella argentea*, ett silverblad. **Tobak skible**, *foliolum tabaci*. Även **muotta skible**, *nivis particula*, snökova²⁸⁴. **Skiblats**, *dim.* en liten flaga, ett litet blad.
SKIDAR, *prodigus, qui bona dilapidat*, slösare, den som förfar sin egendom.
SKIDARTET, *v.a. dilapidare, prodigere*,

²⁸² fjun, ludd

²⁸³ en vadarfågel, kanske större strandpipare eller drillsnäppa

²⁸⁴ snöflinga

- förslösa. **Taweritas skidartet**, *bona sua dilapidare*, förslösa sin egendom.
- Skidarteje**, *particip. præs.* förstörare, slösare.
- SKIDARTEM**, *n.s. dilapidatio*, slösande.
- SKIDDE**, *pellis*, skinn. **Skidit wuobdet**, *coria vendere*. **Äh talle skiddeh jätteh**, *pretia nunc jacent pellium*, skinnvarorna gäller ej nu²⁸⁵. Även **Skidde nakke**, *pellis utilis & quæ debita gaudet crassitudine*, gott och tjockt skinn.
- SKIDDET**, *v.a. deglubere, pellem detrahere*, flå. Se **njuowet**, *detsamma*.
- SKIEKEN**, *n.s. modus, ratio*, sätt, visa. **Tan skiekenen**, *hoc ratione*.
- SKJIBMAR**, **skjibmer**, *pars postica cultri aut securis, illa pars quæ acici est opposita*, baken på en kniv eller yxa.
- SKJIPARET**, *v.n. coagulari*, ystas. Se **sjiparet**.
- SKIKE**, **skikek**, *n.a. Äiwe skikek, stultus, demens*, tokig, fjollig.
- SKIKKAR**, *apparitor, accensus*, fjärdingskarl.
- SKIKKELIG**, *decens, moderatus*, skicklig.
- SKILGELET**, **skilkelet**, *v.a. demoliri, destruere, nederriva*. **Skilgelastet**, *dim.*
- SKILGETET**, **skilketet**, *v.n. destrui, discindi, lacerari, nederrivas*, gå sönder, sönderslitas. **Karwoh läh muste skilgetam**, *vestes mihi penitus attritæ sunt & laceræ*, mina kläder är alldeles förslitna. **Skilgetastet**, *dim.* litet gå sönder. **Skilgetatjet**, *inchoat.* begynna att gå sönder.
- SKILLEG**, *n.a. fågel*. Se **skelletak**.
- SKILLEG**, **skillig**, *moneta minima Danica*, en dansk skilling, en styver.
- SKILT**, *n.a. macie confectus*, utmager. *Austr.* Även **Juo leb suina skilt**, *jam mea cum illo composita est lis*, jag är nu förlikat med honom, vår tvist är ändad.
- SKILTJA**, *pallium e pellibus rangiferinis attritum & depile*, en gammal och hårlös lappmudd. **Skiltjats**, *dim.*
- SKILTJAK**, *vespertilio*, nattskata. Se **hessen**.
- SKILTJE**, *n.s. glacies, terra gelu & glacie operta*, is, tillfrusen mark. *Interdum adjective accipitur etque ejusdem significationis ac fjelle*, se **fjelle**.
- SKILTJOT**, *v.n. glacie obduci, congelari*, överdragas med is, isas. **Ädnam skiltjo**, *terra congelatur*. **Skiltjostet**, *dimin.* **Skiltjogåtet**, *inchoat.* begynna att bli isig.
- SKINKEK**, *femoralia pellicea*, skinnbyxor.
- SKINTEK**, *n.a. indomitus, effrenus*, otamd, ostyrig. **Skintek påtso**, *rangifer effrenus*, otämjd ren.
- SKIPARET**, *coagulari*, se **sjiparet**.
- SKIPP**, *navis*, skepp. **Skippen ålma**, *nauta*.
- SKIPPA**, *rangifer fæmina*, renko. Se **aldo**.
- SKIPP**, *n.a. æger*, sjuk. Se **puotses**.
- SKIPPAR**, *naucerus*, **skeppare**.
- SKIPPET & skippot**, *v.n. ægrotare, morbo conflictari*, vara sjuk. **Skippot tamen sæpius est morbo corripit, sjukna. **Skippestet & skippostet**, *dim.* **Skippegåtet**, *inchoat.* begynna bli sjuk.**
- SKIPTAWÄR**, **skiptwär**, *vasculum, poculum, cochleare aut aliud istiusmodi vas, quo quæ bibenda sunt distribuuntur*, en liten bägare eller dylikt dryckeskärl.
- SKIRA**, **skira piärgo**, *corpus pecudis alicujus a feris dilaniatum*, kreaturs kropp, som rovdjur har rivit ihjäl.
- SKIRTJE**, *isthmus, promontorium parvum*, en liten udde, ett smalt land emellan sjöar.
- SKITAR**, **skitartet**. Se **skidar**, **skidartet**.
- SKITTAR**, *sagittarius, jaculandi peritus*, en god skytt, den som kan väl skjuta.

²⁸⁵ ger inget betalt

SKITO, *n.s.* fisk. Se **raudo**, röding.
SKIWEK, *bardus, stupidus*, en dum människa, en tölp.
SKIWTAR, **skiwttet**, se **skidar**, **skidartet**. Även **skiwttet**, *propellere*, skjuta fram. Härav:
SKIWTAJAPE, *annus bissextilis*, skottår.
SKIÄBTJES, **skiäbtjot**, se **skäbties**, **skäbtjot**.
SKJÄRAT, *serenitas*, se **sjärat**.
SKOBMOK, *tegumentum capitis, quo fæminæ Lapponum utuntur hieme quoque simul facies operitur*, huvudbonad som lappkvinnfolken brukar om vintern, varmed även ansiktet betäckes.
SKOG, **skoug**, *silva*, skog. Se **wuobme**.
SKOGES, *n.a. silvestris*, skog tillhörig.
SKOGET, *v.a. venari, indagare*, jaga, uppspana. **Mab leh skogemen? quid quæris?**
SKOGELET, *v.a. accendere ignem*, tända upp eld. *Austr.*
SKOL, *n.s. schola*, skola. **Skol mana**, *scholaris*, skolbarn, **skolek**, detsamma. Även *Præceptor*, skolmästare.
SKOLET, *v.a. informare, docere*, lära, undervisa. **Skole tab mo pardneb**, *institue hunc filium meum literis*.
SKOLDNJOK, *n.a. oblongus*, avlång. **Skoldnjot**, *adv. oblonga ratione*, avlångt.
SKOLFO, *n.s. clava*, klubba. **Skolfoin tsabmet**, *clava ferire*, bulta med klubba.
SKOLFET, *percutere, ferire*, bulta, slå.
SKOLFOT, *v.n. intumescere*, svälla upp. **Juolke le skolsom**, *pes intumuit*. Sägés om renarnas fötter. Jmf. **klubbe**.
SKOLKES, *diarrhæa laborans, de pecudibus*

tantum dicitur, som har durklopp²⁸⁶, sägés endast om boskap. Jmf. **tjadatak**.
SKONJA, *fundus sive intima pars sagenæ, ipsum receptaculum piscium*, notkil.
SKONET, *parcere*, skona. Se **arjot**.
SKORBETET, *pungere*. Se **skurbetet**.
SKOROTS, *pluma*, fjäder. *Imprimis calamus scriptorius*, skrivpenna.
SKORPION, *scorpio*, skorpion.
SKORPOTS, *dim. sacculus*, en påse.
SKRIDET, *præcellere, præstare*, överträffa, vara förmer. **Waro dauk skridi**, *merx tamen majoris erat pretii*, varan var dock mera gällande²⁸⁷. *Dicitur dum mercibus commodius & lucro majore fit mercatura, quam pecuniis. Austr.*
SKRIPT, *confessio Sacra*. Se **skallo**.
SKRIPTET, *confessionem Sacram instituere*, skrifton. Överfört *increpare, reprehendere*, banna.
SKRIWAR, *scriba*, skrivare.
SKRIJET, *v.a. perscrutari*, utforska, rannsaka. **Färteb skrije**, *omnia perscrutatur*.
SKRUD, *n.s. pannus*, kläde. Se **strud**.
SKRUW, *cochlea*, skruv. **Skruwet**, *torquere*, skruva. Av svenskt ursprung.
SKRÅWA, *n.s. frenum*, betsel.
SKRÅWESTET & skråwetet, *v.a. frenare, frenum injicere*, betsla. *De vitulis rangiferorum sæpissime dicitur, qui adultiores frenantur, ne sugant matres*.
SKRÄPPET, *gloriari*, skryta, skrappa.
SKUBMOK, *tegumentum capitis*, se **skobmok**.
SKUEITET, *v.a. recordari*, komma ihåg. **Idtjib skueite**, *non recordabar*, jag kom ej ihåg. **Skueitegätet**, *inchoat. recordari incipere*, begynna att erinra sig.

²⁸⁶ diarré

²⁸⁷ kostade mer

SKUETTE, *n.s. jactus teli*, skott.

SKUETTESTET & skuetsestet, *v.a. trudere, propellere*, skjuta på, framskjuta.

SKUGGE, *umbra*, skugga. Se **suoiven**.

Almatjen skugge, *genius hominis*, människovålnad eller hamn.

SKUIFE, *n.a. stupidus*, dum. Se **kuife**.

SKULDO, *n.s. culpa*, skuld, orsak. Se **wikke**.

Skuldob munji wuoja, *culpam in me transfert*.

SKULFO, **skulfet**, se **skolfo**.

SKULLET, *v.a. eluere*, skölja. **Karit tjatsin**

skullet, *vasa aqua eluere*, skölja kärlden med vatten. **Erit skullet**, *abluere*, skölja bort. **Skullestet**, *dimin.* litet skölja.

Skullegåtet, *inchoat.* begynna att skölja.

SKULLEM, *lotio*, sköljande.

SKULNJOK, *oblongus*, se **skoldnjok**.

SKULPET, *v.a. sculperere, effingere*, uthugga, bilda²⁸⁸. **Skulpetum jalla leikotum kâwe**, *imago sculpta aut fusa*.

SKUME, *pelliceum aut aliud pectoris tegumentum*, bröstduk av skinn eller annat.

SKUOBB, **skuobba**, *calvus*, skallig.

SKUOKE, *n.s. materia lignea, ex qua aliquid edolandum aut fabricandum erit*, trävirke, ämnesved. **Skippa skuoke**, *materia pro navi extruenda*, skeppsvirke. **Skuokin wiesot**, *hujusmodi ligna arboresque cædendo vitam sustentare*, nära sig med hygge och tillskaffande av allehanda trävirke.

SKUOKAR, *qui ligna arboresque cædit, unde quidquam edolandum est*, en som hugger ämnesved och virke.

SKUOKET, *v.a. arbores lignaque dolanda aut e quibus quidquam fabricatur cædere*, hugga ämnesved och trävirke.

SKUOLET, *v.n. tinnire, resonare*, klinga,

ljuda. **Biällo skuola**, *campanula tinnit*, klockan ljuder. **Pednik skuola**, *nummus projectus tinnit*, det klingar i penningen.

Jägna skuola, *glacies fragorem edit*, det skramlar i isen. **Skuolestet**, *dim.* litet ljuda.

Skuolegåtet, *inchoativ.* begynna att klinga. Finska: "colistan", *fragorem excito*.

SKUOLEM, *sonus, tinnitus*, ljud, klang.

SKUOLAT, **skuoletak**, *nummus qui in fiscum ecclesiasticum mittitur*, penning som gives i kyrkohåven, pungpenning.

SKUOLATET, *v.a. tinnire facere*, låta klinga.

Överfört **pednikit skuolati**, *pecunias prodigebat sive effuse expendebat*, han kastade ut mycket penningar.

SKUOLGA, **skuolka**, *bacillum*, käpp. **Truncus rotundus**, rund klabb.

SKUOLGELET, *v.a. comminuere, frangere*, bryta sönder. **Jägnab skuolgeli piägga**, *ventus glaciem contundebat sive effregit*, vädret krossade och bråkade sönder isen. Även **pednikit skuolgelet**, *pecunias expendere*, utlägga penningar.

SKUOLGETET, *v.n. frangi, comminui*, gå sönder. **Glasa skuolgeti**, *vitrum confringebatur*, glaset gick sönder.

Qwekte saijai skuolgeti, *in duas partes dilapsus est*, det föll sönder i två stycken.

SKUOPA, *instrumentum ratorium, scalprum*, gröppjärn, verktyg att holka med.

SKUOPET, *v.a. radere*, skava. **Muorab skuopet**, *lignum radere*. **Karwoh kroppeb skuopeh**, *vestes corpus fricant*, kläderna skaver kroppen.

SKUORA, *orbiculus, annulus*, ring. **Skuora såbbe**, *baculus annulis orichalceis ornatus, more Lapponum*, en käpp med

²⁸⁸ efterbilda, avbilda

- mässingsringar besatt, som lapparna brukar.
- SKUORET**, *v.n. prospere succedere*, lyckas, gå väl för sig. **Tat ata skuori**, *ex voto hæeres succedebat*, denna saken avlopp efter önskan. **Skuori tat waldom**, *connubium hoc prospere succedebat*.
- SKUORNES**, *n.a. castus*, kysk.
Skuorneswuot, *subst. castitas*, kyskhet.
Skuordnok, **skuordneswuot**, *id. qu. skuornes*, **skuorneswuot**.
- SKUORPO**, *n.s. techna, dolus*, spratt, bedrägeri. **Skuorpob munji takkai**, *me technis decipiebat*, han narrade mig, han gjorde mig ett spratt.
- SKUORW**, **skuorwa**, *porrigo, petigo*, ondskorv, skabb. **Skuorwa åiwe**, *caput porrigine infestatum*, skorvigt huvud.
- SKUOTESTET**, *v.a. trudere*. Se **skuettetset**.
- SKUOTTO**, *n.s. ripa aut promontorium gramine herbisque consitum*, en gräsvuxen strand eller udde.
- SKUOUD**, *calvus*, skallig. Se **squoud**.
- SKUOW**, *calceus Svecanus sive Germanicus*, sko, tyska skor. Skor som används av lapparna och norrlänningarna själva kallas för **kabmak**.
- SKUOUDO**, *n.s. vagina vel aliud istiusmodi, quo quidquam contegitur sive conditur, theca*, balja, foder.
- SKUPPE**, **skuppos**. Se **skåppe**, **skåppos**.
- SKURE**, *n.s. caput, cranium*, huvud, huvudskål. **Åiwe skure**, *cranium*.
- SKURRE**, *n.a. monoculus*, enögd.
- SKURRBETET**, **skurbetet**, *v.a. pungere, inserere*, stinga, peta, insticka. **Aimin skurbetet**, *acu pungere*, stinga med en nål. **Såbbin qworatjeb skurbetet**, *speluncam inserto baculo perscrutari*. **Skurbetastet**, *dim. litet stinga*. **Skurbetatjet**, *inchoat. begynna stinga*.
- SKUT**, *navis oneraria*, farkost, skuta.
- SKUWE**, *n.s. imago, simulacrum*, bild. *Exemplar, forma*, mönster, skapnad.
- SKUWETET**, *formare*. Se **skulpet**.
- SKUWET**, *culpam conferre, accusare*, beskylla, skjuta skulden på. **Mubbe mubbai skuwebon**, *alter in alterum culpam transfert*, den ene skjuter skulden på den andre.
- SKYGGOR**, **skyggoret**. Se **skägkor** etc.
- SKYRO**, *cadaver*, as. Se **skira**, **parwo**.
- SKÅBLANET**, *v.n. lente abire*, fara sin väg i sakta mak.
- SKÅDE**, *n.s. aluta*, sämsk. **Skådeb altet**, *alutam præparare*, sämska skinn.
- SKÅDEK**, *perca, imprimis de percis parvis*, en liten abborre. Jmf. **wuoskon**.
- SKÅDES**, *membrana, hinna, tunt skinn*. *Item, dura mater una cum pia matre, hjärnhinnan*. **Skådeseb pjedet**, *piam matrem pertundere*.
- SKÅDOS**, **skådo**. Se **skuoudo**. **Waimon skådos**, *pericardium*, hjärtkar²⁸⁹.
- SKÅLDNJO**, *contumeliose & per contemptum hoc nomine fæminas, Svecanas imprimis, appellant, interdum quoque Lapponicas, slyna*. Finska: ”alju”, *meretrix*.
- SKÅNJO**, *n.s. rima, fissura arboris alicujus*, spricka i ett trä.
- SKÅPPE**, *n.s. cavum*, ihålighet, grop.
Skåppen le, *concauum est*, det är ihåligt.
Juolki skåppe, *pedum ex velleribus factum & in formam sacci consutum tegumentum*, fotpåse.
- SKÅPPOS**, *n.a. concavus*, ihålig.
- SKÅR**, *n.avis, parus palustris*, svärta, en

²⁸⁹ hjärtsäck

- fågel. Se **njurgo**. Även *strepitus*, gny, skorrande.
- SKÅRET**, *v.n. strepere, ingratum sonum edere*, skorra, låta obehagligt.
- SKÅRO**, *n.s. crena, fissura*, skåra.
- SKÅRR** & *dim. skårrots, sacculus, imprimis vetustus & attritus coriaceus*, en gammal lädersäck.
- SKÅRTJOT**, *v.n. corrugari, contrahi*, krympa, draga sig ihop. **Tjäiwe skårtjo**, (*de esurientibus*) *stomachus contrahitur*.
- SKÅTJET**, *v.n. strepere*. Se **stätjet**.
- SKÅTTMET**, **skåthmet**, *v.a. dilapidare, profundere*, förslösa, förspilla. **Pednikit skåttmet**, *pecunias prodigere sive dilapidare*, förslösa penningar.
- SKÅTTMOS**, *n.a. non durabilis, cito decrescens, tenuis, macer*, skryp, odryg. *Oppositum est driwkes*. **Skåttmos piäbmo**, *cibus non diu usus sufficiens*, odryg mat. Även *activa significatione*: **Skåttmos ålma**, *vir prodigus*, en slösaktig man.
- SKÅUMET**, *v.n. murmurare, fremere*, bullra, gny. **Kullab qweikeb skåumemen**, *torrentem audio murmurantem*, jag hör forsen gny.
- SKÅUME**, *n.s. murmur*, gny. **Qweiken skåumest ib kulla**, *murmure cataractæ obsurdesco*, jag hör ingenting för forsens gnys och dåns skull. Finska "cumaus", *fragor, sonus*, dåns, "cumista", *sonare, companæ sonum edere*, ljuda som en klocka, eller "comista", *resonare instar vacui vasis & "comaus"*, *echo s. sonus ex vacuo vase repercussus*.
- SKÅWE**, **skåuwe**, *n.s. se skuwe*, detsamma.
- SKÅBTJA**, **skåbtjes & skåbts**, *n.a. æger*, sjuk. **Skåbtja almats**, *homo ægrotus*, en sjuk människa. **Skåbtjes påtso**, *rangifer æger*, en sjuk ren. Jmf. **puotses**. Obs. skillnaden är, att **puotses** endast säges om människor, **skåbtjes** förvisso även om tama och vilda djur. **Skåbtjeswuot**, *subst. morbus, ægritudo*, sjukdom.
- Skåbtjeslakats**, *adject. aliquantum ægrotus*, något sjuk, opasslig.
- SKÅBTJET**, *v.n. ægrotare*. Se **puotset**.
- SKÅBTJOT**, *v.n. morbo corripit*, sjukna.
- Skåbtjostet**, *dimin. Skåbtjogåtet*, *inchoat.* begynna bli sjuk.
- SKÅBTJOK**, *qui infirma est valetudine, valetudinarius*, sjukling.
- SKÄGKOR**, *n.s. trochus, rotula qua ludunt pueri*, trilla, trissa.
- SKÄGKORET**, *v.n. volvi, volutando descendere*, rulla, trilla ner. **Wuolgi skäggkoren wuolos puolden**, *de colle volutans descendebat*, det rullade utför backen.
- SKÄGKORTET**, *v.a. in rotæ modum circumagere, humi circumvolvere*, vältra efter marken, rulla.
- SKÄJOK**, *vesanus*, fjollig²⁹⁰. Se **skike**.
- SKÄLBET**, **skålbem** etc. Se **skelbet**.
- SKÄLBO**, *n.s. oscillum*, gunga. **Pardne le skålbain sokkemen**, *puer oscillo jactatur*, pilten gungar.
- SKÄLKOK**, *n.a. qui limis est oculis, strabo*, vindög, snedög.
- SKÄLBMA**, **skålm**, *nequam*, skålm.
- SKÄLMES**, *adj. idem*, skålmaktig. **Skålmes almats**, *homo nequam & improbus*.
- Skålmeslaka**, *adv. nefarie*, skålmiskt, på skålmaktigt och elakt sätt.
- SKÄMT**, *jocus*, skämt. Se **tjaima**.
- SKÄNK**, *munus*, skänk. Se **waddas**.

²⁹⁰ sinnessvag, stollig

SKÄNKET & skänkotet, *frequ. dono dare, munera offerre*, skänka.

SKÄNKOK, *n.a. liberalis*, frikostig.

SKÄRBMA, **skärma**, *n.a. claudus*, halt.

Skärbma tåmp, *eqvus claudicans*.

SKÄRBMOT, *v.n. claudum fieri*, bli halt.

Skärbmom leb, *claudus factus sum*, jag har blivit halt.

SKÄREK, *vitta mulierum*, huva, kvinnfolks huvudbonad.

SKÄRGELET, *v.a. suggerere, admonere*, påminna, erinra. **Jus ib muite, to widno le skärgelet**, *si memoria defecerit, tuum est ut suggeras*. **Puorak le, jutte tabb munji skärgelih**, *quod me de illa re admoneres bonum est*.

SKÄRGELEJE, *admonitor*, påminnare.

SKÄRGELEM, *n.s. admonitum, consilium*, erinran, förslag, råd.

SKÄRGOTEJE, se **skärgeleje**. **Paha skärgoteje**, *qui mala suggerit*, ond ingivare, Rom. 1:30.

SKÄRGETET, *rursus & inopinato sive fortuito inveniri*, oförmodat åter hittas igen.

Skärgeti tas, *hic inventum est*, det hittades igen här.

SKÄROS, *n.a. sana mente præditus, compos mentis*, en som har sitt fulla förnuft. **I le sodn skäros almats**, *mente captus est, insanit*, han är ej vid sitt förstånd.

SKÄROT, *v.n. ad sanitatem redire, se ipsum colligere*, befinna sig, komma sig före igen, åter komma till sina sinnen.

SKÄRANET, *v.n. idem. De mente captis dicitur, dum ad sanitatem rursus redeunt*. Finska: "carken", *mentis sanitatem recupero*.

SLABB, *labrum inferius bestiarum*, nedre

läppen på djur. **Hauk slabbest tabbrani**, *lucius de parte oris inferiore hamo adhæsit*, gäddan fastnade med nedre mungipan på kroken.

SLABMET, se **slamet**.

SLABRE, **slabro & slabrok**, *n.a. pendulus, nutans*, hängande. **Slabre pelje**, *auris pendula*, hängande öra, slokigt öra. Om hundöron.

SLABRETET, *v.a. dependere facere*, låta hänga eller sloka.

SLADDER, *n.s. nugæ, gerræ*, onyttigt tal.

SLADDERTET, *v.a. nugari, gannire*, skvallra, prata, sladdra.

SLADDERTEM, *n.s. vaniloquentia*, fåfängt prat. **Kaita sladdertemest**, *abi cum nugis tuis*, gå bort med ditt skvaller.

SLAGGET, *v.a. prosternere*, kullslå, kasta ikull. **Almab slaggi**, *virum humi prosternebat*, han slog ikull mannen.

SLAJ, **slaja**, *n.s. genus*, slag, art. **Färta slajest**, *ex omni genere*, av alla slag.

Sammanställn. **slajalokk**, *omnis generis, varius, multifarius*, av alla slag, mångahanda, åtskillig. **Piäbmo slaj**, *genus obsonii*, ett slags mat. Även **Die li so slaja naute**, *ita ejus erat mos*, så var hans sed.

SLAJET, *v.a. fænum secare*, slå hö. **Slajestet**, *dim. Slajegåtet*, *inchoat*.

SLAJETATTET, *secari posse*, kunna slå.

SLAJO, *n.s. fænisecium*, höslogstid, slåttand.

SLAIJET, *v.a. lævigare, complanare*, släta till, göra jämn.

SLAIJEM, *n.s. lævigatio*, slipning.

SLAIJOK & slaijet, *n.a. lævis*, slät, glatt.

SLAIJOTET, *v.n. lævigari, complanari*, bli slät, bli jämn.

SLAIJOTEM, *n.s.* se **slaijem**.

- SLAIMES, slaimok**, *n.a. tranquillus*, lugn, stilla. **Slaimes piägg**, *tempestas tranquilla*, stilla och makligt väder. Jmf. **lådjtjes**.
- SLAIMET**, *v.n. sedari, tranquillum fieri*, bli lugnt, stillas. **Piägga slaima**, *ventus sedatur*, vädret stillar sig. **Slaimestet**, *dim.* litet stilla sig. **Slaimegåtet**, *inchoat.* begynna lugna. Finska: "laimi", *tranquillitas maris*.
- SLAIWE, slaiwes**, *n.a. vilis, musto carens*, svag. **Slaiwes wuola**, *cerevisia vilior, cum parum est spirituosus, lora*, svagdricka. **Slaiwes wina**, *vinum vile*. Jmf. **klaiwes**.
- SLAIWETET**, *v.n. alis strepere*, flaxa. *Volando alas quatere*, flyga och flaxa.
- SLAKT**, *pecus mactanda*, slaktkreatur.
- SLAKTET & slaktotet**, *mactare*, slakta.
- SLAM**, *n.s. strepitus*, buller, gny. **Nialme slam**, *strepitus verborum*, ordabuller, prat. **Idtji nialme slameb takka**, *nihil locutus est*, han talte ingenting.
- SLAMET**, *v.n. corruere*, falla överända, ramla omkull. **Kåte slami**, *domus corruebat*, huset föll omkull. **Slamegåtet**, *incipere corruere*, begynna falla omkull.
- SLAMEM**, *n.s. ruina, lapsus*, fall.
- SLAMKETET**, *v.n. idem. It. fragorem edere, strepere*, slamra, bullra. **Uksa slamketi**, *janua cum strepitu claudebatur*, dörren small igen.
- SLANKET**, *v.n. deambulare*, spatsera, få av och an.
- SLANTO**, *moneta cuprea*, slant, styver.
- SLAPPE, tjatse slappe**, *n.s. nix madida & calore resoluta*, våt och blöt snö. Är mera än **njatso**. **Tjatse slappet manna**, *vectura fit sine incommoditate nivis trahæ adhærentis*, det går att köra utan att den våta snön fastnar vid, eller fryser under.
- SLAPPO**, se **lappo**. *It. tendines rangiferorum discerpti & pexi, qui nendi sunt*, rensenor som är rivna och tillagade att spinnas.
- SLAPTJET**, *v.a. alis strepere*, se **slaiwetet**.
- SLARW**, *nugator, histrio*, skvallrare, gäck²⁹¹.
- SLARWET**, *nugari, gannire*, skvallra.
- SLATTA, slatt**, *n.a. vilis, vulgaris*, ringa, gemen. **Slatta tjatse**, *aqua communis, mera aqua*, blotta vattnet, gement vatten. **Slatta ålma**, *vir plebejus sive qui nullo fungitur munere*, en ringa och gemen man, som ingen syssla har.
- SLATTE**, *pluvia nive mixta*, snöglopp, snöslask.
- SLATTET**, *v.n. pluere & ningere simul*, snöglopp. **Slattemen le talle**, *nunc & ningit & pluit simul*, det snöar nu och regnar tillika. **Slattestet**, *dimin.* **Slattegåtet**, *inchoat.* begynna att snögloppa.
- SLATTJE**, *æstrum, tabanus minor*, blindbroms.
- SLAUKA**, *n.s. bacillum sive tigillum, quo projecto sive vibrato aves vel alia bestia petuntur*, en käpp eller ett trästycke att kasta med, kastkäpp.
- SLAUKANET**, *v.n. interire*, förgås, fördärvas.
- SLAUKANEM**, *n.s. interitus*, undergång.
- SLAUTJA**, *æstrus*, broms. Se **klattje**.
- SLAWOT**, *v.a. jacere, jactare, projicere*, kasta, slänga. **Karwoites slawo slintsoslaka**, *vestes suas negligenter projicit*, han kastar sina kläder vårdslöst.
- SLEBBET**, *v.a. effundere, profundere*, slå ut,

²⁹¹ enfaldig eller löjeväckande person

- stänka. **Tjatseb tållåi slebbet**, *effundere aquam in ignem*, slå vatten på elden.
- Tjatsin slebbet** eller **tjatseb slebbet**, *aqua conspergere*, bestänka med vatten, stänka vatten. **Paroh slebbin wadnassen pajjelen**, *fluctus cymbam superabant*, vågorna slog över båten. **Slebbestet**, *dim.* litet stänka.
- Slebbegåtet**, *inchoat.* begynna stänka.
- SLEBBOT**, *frequ.* & **slebbotatjet**. Se **släbbot**.
- SLEIDO**, *n.a. lascivus*, okysk, otuktig.
- SLEITET**, *v.a. deserere*, övergiva. Se **heitet**.
- SLENJO**, *n.a. minus profundus*, *aqua minus alta tectus*, mindre djup. **Slenjo kadde**, *ora sive ripa lacus aqua minus alta repleta*, långgrund sjöstrand.
- SLEPKETET**, *v.n. levari*, lindras, få lisa. **Slepketib tatte talkesest**, *isto levabar medicamento*, jag fick lisa av det läkemedlet. Även aktivt: **Talkes slepkeki mo**, *medicina me levabat*, läkemedlet hjälpte mig, skaffade mig lisa. **Ålkit slepketet**, *humeros fatigatos reficere*, vila sina axlar. **Slepketastet**, *dimin.* få liten lisa, litet vederkvickelse.
- SLESKET**, *v.a. conjicere, jaciendo cumulare*, kasta ihop, kasta ovanpå vartannat. *De madidis rebus ut e.gr. de carne cruda & similibus dicitur*, säges när man kastar och lägger ihop det som är rått och vått, som kött och dylikt. Även **rasjo wisteb sleski**, *pluvia muscum rangiferinum humectabat & depravabat*, regnet vätte ner och förskämde renmossan. **Luwa karwoit sleski kedken nala**, *vestes madidas negligenter super saxum conjecit*, han kastade de våta kläderna på en sten.
- SLESKETET**, *v.n. comprimi*, tryckas ihop. **Luoda slesketi kedken wuost**, *globulus plumbeus e sclopeto emissus contra lapidem comprimebatur, sive instar lamellæ factus est*, kulan plattades ut emot stenen, blev platt när man sköt på stenen.
- SLETTEK**, *n. avis, emberiza nivalis*, snösparv.
- SLEURE**, *n. avis, tetrao*, tjäder. Se **tjuktje**.
- SLEUWO & sleuwot**, *n.a. indigestus, in ordinem non redactus*, oredig, som ej är ställd i ordning. **Kaudneh läh sleuwot**, *sarcina vasaque in ordine non sunt collocata*, sakerna är i oreda.
- SLEUWAHET**, *v.n. in confusione sive nullo ordine esse*, vara i oreda och olag.
- SLEUWO-KADDE**, se **slenjo, slenjo kadde**.
- SLIBDSE**, se ovan **niatso**. **Slibdses**, *adject.* se **niatsos**, detsamma.
- SLIBRO**, *n.s. panniculus, veteramentum*, en trasa. Överfört **neita slibro**, *puellula*, en liten flicka. Även *in malam partem, puella mala indole*, oartig flicka.
- SLIBTJOT**, *v.n. fluctuare, volitare*, sväva. **Suowa slibtjo**, *fumus fluctuat sive huc illuc agitatur*, röken svävar hit och dit. **Karwoh slibtjoh**, *vestes huc illuc fluctuant sive agitantur*, kläderna fläktar.
- SLIDDA**, *traha*, släde. **Sliddats**, *dim.*
- SLIDNE**, *traha Lapponica vetusta*, en utnött lappsläde. Se **slån**.
- SLIKK**, *vestis detrita & pannosa*, en gammal och utnött klädnad. **Åbme slikk**, detsamma.
- SLIKTEN**, *n.a. inutilis, qui nullius est frugis, onyttig, ogagnelig*. Även *qui adhuc pusio est neque adulta ætate*, övermage²⁹².

- SLIKT**, *n.a. laevis*, slät. Se **slaijok**.
- SLIKTET**, *v.a.* se **slaijet**, detsamma.
- SLIKTEK**, *n.a. asper, non laevigatus*, oslät.
- SLIMBERTET**, *v.a. blandiri, adulari*, smickra, smeka. Även *nugari*, skvallra.
Slimberteje, *partic. praes. adulator*, smickrare.
- SLIMBER**, **slimbertem**, *adulatio*, smicker. Även **slimber**, *nugæ*, lappri, skvallar.
- SLIMET**, **wuolos slimet**, *v.n. se inclinare, conquiniscere*, böja sig ned, huka.
- SLIMPO**, *veteramentum*, trasa.
- SLIMPE**, **slimpe-nialmak**, *cui os labiaque eminentia sunt*, utmynt²⁹³.
- SLINTSOS**, *n.a. negligens, incuriosus*, vårdslös. **Slintsos almats**, *homo suarum rerum negligens*, en vårdslös människa.
Slintsobet pelest le, *negligentior est*, han är något vårdslös. **Slintsoslaka**, *adv. negligentem, incuriose*, vårdslöst.
Slintsoswuot, *subst. incuria*, vårdslöshet.
- SLIPET**, *v.a. cote acuere*, slipa. Se **saijet**.
- SLIPPERTET**, *v.n. pendere & jactari*, hänga och slänga. **Karwoh slipperteh**, *vestes pendulae jactantur*, kläderna slänger. **Åiwe slippert**, *caput nutat*, huvudet nickar.
- SLIRET**, *v.a. jacere, projicere*, kasta. **Slire tek**, *projice huc*, kasta hit.
- SLITET**, *mala perpeti, ut famen, frigus etc.* slita ont. **Kalle slitime**, *multa tulimus s. sustinuimus*, vi har mycket ont utstått och slitit.
- SLITENET**, *v.n. labore, fame vel alio istiusmodi confici*, bli fördärvad genom för mycket arbete, hunger eller något dylikt.
- SLITO**, *n.s. labor nimius, quo vires conficiuntur*, för strängt arbete.
- SLIWE**, *n.s. trama, subtegmén*, inslag.
- SLIWKERDET**, *v.n. moveri, tremere*, röras, skakas, darra. **Åiwe sliwkerda**, *caput movetur sive quassatur*.
- SLUBBO**, *n.s. clava*, klubba. **Slubboin låskotet**, *clava ferire sive percutere*.
- SLUGGO**, *n.s. spelunca*, kula, grop.
- SLUGGOT**, *v.a. excavare*, utholka, utgräva.
Repe le tewab sluggom, *collem vulpecula excavavit speluncis sive foveis*.
- SLUINOS**, *n.a. blandus*, blid. **Sluinos tjalmek**, *pætus*, kisögd.
- SLUINOT**, *adv. blande*, blitt. **Sluinot kättjet**, *blandis oculis & amatoriis aspicere*, se blitt och kärligt, vara kisögd.
- SLUKTOK**, *n.a. ingeniosus*, fintlig²⁹⁴, skarpsinnig. **Matte sluktokob kuttek le**, *quo quisque est ingeniosior*.
- SLUKTET**, *v.a. acute excogitare*, fintligt och skarpsinnigt upptänka. **Taste mattah todn sluktet**, *inde colligere potes*.
- SLUOKE**, *n.s. calliditas*, listighet, slughet.
Sluokinas, *calliditate sua*, med sin illistighet. Finska: ”suckela”, *callidus*.
- SLUOKES**, *n.a. callidus*, slug, listig. **Sluokes ålma**, *vir callidus*, en spetsfundig man.
Sluokeswuot, *subst. calliditas*, listighet.
- SLUOKESIKT**, **sluokesit & sluokeslaka**, *adv. acute, callide*, slugt, illistigt.
- SLUOKET**, **sluokket**, *v.a. sollicitare, blandis verbis & precibus pellicere*, tubba, locka. Även *dolose agere, technis uti*, vara listig, bruka konster och bedrägeri. **Sluokeje**, *praes. partic.* en som tubbar eller brukar list. **Sluokkestet**, *dim. Sluokkegâtet*, *inchoat.* begynna att locka.
- SLUOKKAR**, *pellax, qui blanditiis decipit*, listmare, en som tubbar och lockar.

²⁹³ den som har framskjutande mun och läppar

²⁹⁴ uppfinningsrik

SLUONES, *n.a. negligens suarum rerum, incuriosus*, vårdslös.

SLUOPTJE, *apertura, fissura*, öppning, spricka. **Sluoptje kads**, *ungula bifida*.

SLUOPTJET, *v.a. findere*, klyva. **Sluoptjet qwoutot**, *in duas partes findere*.

SLUOPTJO, **sluoptjok**, *n.a. bifidus, fissus*, tvågrenig, kluven. **Sluoptjo muor**, *arbor bifida*. **Sluoptjo kapte**, *tunica aperta; cui oppositum est måskos*.

SLUSKETET, *v.n. levationem reperire*, få lisa och lindring. **Kukkes puotselwasest slusketet**, *ex morbo diuturno convalescere*, friskna till efter en långvarig sjukdom. **Slusketastet**, *dim.* få liten lindring. **Slusketatjet**, *inchoat.* begynna få lindring. Se **sleppetet**.

SLUTT, *n.s. nix madida & quæ verno tempore resolvi incipit calore solis*, våt snö om våren. **Eime sluttast matte mannen**, *ob madidam & fere resolutam calore nivem iter facere non potuimus*.

SLUTTJES, *n.s. diarrhæa*, durklopp²⁹⁵.

SLUTJOK, *diarrhæa laborans*, besvärad av durklopp.

SLÄIWO, *qui corporis est statura longa & gracili minusque eleganti*, en som är lång och smal, men illa växt, gänglig.

SLÅN, **åbme slån**, *traha Lapponica vetusta*, en gammal lappsläde.

SLÅTT, *arx regia, aula*, kungligt slott.

SLÅTTE, *n.a. solutus, minus arcte adhærens*, lös, som ej sitter väl fast. **Slåtte le tat naule**, *clavus hic minus arcte adhæret*, denna nageln²⁹⁶ sitter ej väl fast. **Nipe le slåtte naddan**, *culter minus firmiter in manubrium insertus est*, kniven sitter ej väl fast på skaftet.

SLÅWET, *v.a. percutere, verberare*, slå, piska. **Mandiet mo slåwah?** *cur me*

cædis? varför slår du mig? Även *pellere, driva*. **Paroh slåwin wadnaseb kaddai**, *fluctus cymbam in littus propellebant*, vågorna kastade båten på stranden.

Slåwestet, *dim. Slåwegåtet, inchoat.* begynna slå.

SLÅWETALLET, *passiv. verberari, vapulare*, bli slagen. **Slåwetallib sunji**, *me verberabat*, jag blev slagen av honom.

SLÅWEM, *n.s. verberatio*, slående.

SLÅWETALLEM, *n.s. verbera*, stryk, hugg. **Sodn slåwemest, mon slåwetallemest siloime**, *ille verberando, ego vapulando defessi sumus*.

SLÅWETET, *n.v. pila ludere*, spela boll, slå boll. Jmf. **råttot**, detsamma.

SLÄBBOT, *v.a. adspergere*, bestänka. **Släbboi tjatseb mo nal**, *me aqua conspergebat*, han stänkte vatten på mig. **Släbbostet**, *dim. Släbbogåtet & släbbotatjet, inchoat.* begynna stänka.

SLÄDARUSTET, *v.n. dolorem percipere*, ha värk, ömma. **Mo tjawelk slädarusti**, *dolore adfectus sum dorsi, ex nimio scilicet labore*, jag blev liksom sönderbråkad i ryggen av för mycket arbete. *Austr.*

SLÄDTJE, *diabathra, instrumenta, quibus super lubricam glaciem in pedes stantes vehimus*, skridskor. **Slädtjet**, *verb. neutr. istiusmodi machinis vehi*, gå på skridskor. På norrländska ”slägga”.

SLÄKKO, se **liätko**.

SLÄKT, *n.s. genus*, släkt. **Daviden kåtest ja släktet**, *ex domo & genere Davidis*.

Släkta kirje, *genealogia*, släktregister.

Även **släkt**, *adj. cognatus*, släkting. Se

pärolats. Sammansättn. **släktalako**, *cognatio*, släktskap. **Släktawuot**,

²⁹⁵ diarré

²⁹⁶ spiken

- detsamma. **Släktawuoten diet tabb takkai**, *propter consanguinitatem id fecit*.
- SLÄKTALATS**, *n.a. cognatus*, släkting.
- SLÄKTESTET**, *cognitionis ergo facere*, göra för släktskaps och skyldskaps skull. Även *generis similitudinem & indolem referre*, brås på släkten, släktas.
- SLÄP**, *n.s. labor improbus sive magnus*, stort arbete, möda. Se **kråse**.
- SLÄPET**, *v.n. magnum sustinere laborem*, ha mycket arbete.
- SLÄTT**, **slätta dal**, *dimidium Imperialis*, en halv riksdaler, en dubbel carolin.
- SLÄTTJAHET**, *v.n. humidum esse aut jacere*, ligga och vara våt. **Karwoh slättjahch**, *vestes humidæ jacent*, kläderna ligger våta. **Tsobbo slättjaha tassne**, *rana hic jacet*, här ligger en groda.
- SLÄTTJAHATTET**, **slättjahaddet**, *facere ut madidus jaceat*, låta ligga våt.
- SMAILE**, *n.a. turbidus*, grumlig. **Smaile tjtaseb jukket**, *aquam turbidam bibere*, dricka grumligt vatten. Även som substantiv: **smailest le tewas**, *limo refertus est*, det är fullt med grummel. Även *perturbatio, confusio*, förvirring, oordning.
- SMAILET**, *v.a. turbidum facere*, göra grumlig. **Piägga le tjtaseb smailem**, *ventus aquam reddidit turbidam*. Även *perturbare*, sätta i oordning.
- SMAILLOT**, *v.n. turbidum fieri, turbari*, bli grumlig. **Jaure piäggast smailo**, *lacus vi ventorum turbidus factus est*.
- SMAIT**, *n.a. vilis*, ringa, gemen. **I le sodn smait ålma**, *non vulgaris est vir*.
- SMAIWES**, **smaiwok**, *n.a. subtilis*, fin. **Smaiwes jafo**, *farina subtilis*, fint mjöl.
- SMAIWET**, *v.a. in partes minutas dividere*, dela i små delar. **Muorait smaiwet**, *ligna in partes minores findere*.
- SMAIWAI & smaiwet**, *adv. subtiliter*, fint.
- SMAK**, *n.s. gustus, sapor*, smak.
- SMAKET**, **smakket**, **smakkok**, *n.a. modestus, facetus*, sedig, artig. **Smakket hålet**, *facetus dicendi. Morigerus*, lydig. **Jus munji le smakket**, *si mihi sit moriger*, om han är mig lydig. Även *commodus, aptus*, bekväm.
- SMAKOT**, *v.a. gustare*, smaka. **Smakostet**, *dimin.* litet smaka.
- SMAKOTET**, **smakkotet**, *v.a. gustandum præbere*, giva att smaka, låta smaka.
- SMAKOTS**, se **sappek**.
- SMALA**, *ovis*, får. **Smala nakke**, *pellis ovilla*, fårskind. **Smalats**, *dimin.* Se **sautsa**.
- SMALEG**, **smalek**, *offa cum farina permixta*, soppa avredd med mjöl.
- SMALESTAK**, *farina usui prædicto destinata*, mjöl att avreda soppa med.
- SMALET**, *farinam aqua subigere, ut fiat puls*, med mjöl avreda, koka välling.
- SMARESJET**, *verba facere*, tala. Se **hålet**.
- SMAROG**, *n.s. confabulatio*, samtal. *Austr.*
- SMARRO**, **smarres**, *n.a. non facile fissilis*, som ej låter klyva sig. *De arboribus & lignis dicitur, oppositum est labtotekes*. Även **smarro petse**, *pinus curta, nodosa & ramosa*, en kort och kvistfull tall.
- SMAW**, **smawa**, **smawes**, *n.a. plural. tantum, parvi, exigui*, små. **Smawa låddeh**, *aves parvæ*, små fåglar. Se **utse**.
- SMAWOT**, *v.n. minui*, bli mindre.
- SMELMETET**, *v.n. crudo esse sapore & ingrato*, ha rå och obehaglig smak.

SMELTET, *v.a. miscere*, blanda. *Fundere*, smälta, gjuta.

SMELTEK, *miscela*, blandning.

SMERES, *n.a. fragilis*, skör. **Smeres muora**, *lignum fragile*, skört trä.

SMERETES, *smerets*, *n.s. ruminatio*, idisslande. **Kosa smereteseb le kattjetam**, *vacca ruminandi facultatem perdidit*.

SMERETSET, *ruminare*, idissla. Finska: ”märehdin”, detsamma.

SMIDD, **smidda**, *faber*, smed. **Gålle smid**, *aurifaber*, guldsmed. Även som adjektiv i överförd bemärkelse *peritus*, förfaren.

Lokko smidda, *doctus legendi*. **Nåitom smidda**, *artium magicarum peritus*. *Hoc sensu tantum apud Borealiores occurrit*.

SMIDDET, *v.a. cudere*, smida. **Aksjob smiddet**, *securim cudendo formare*, smida en yxa. **Smiddegåtet**, *inchoat*. begynna smida. **Smiddetet**, *cudendum curare*, låta smida.

SMIKK, *adv. plene*, fullt. **Smikk tewas**, *omnino repletus*, alldeles uppfylld.

SMILTJE, *n.s. locus iniquus & lapidosus*, ett ojämnt och stenigt land. **Smiltjit wadset**, *loca iniqua perambulare*. **Smiltje ädnam**, *regio iniqua*, ett oslätt land.

SMILTJOT, *v.n. iniquum fieri*, bli ojämn och oslätt. **Te smiltjoi tat ädnam**, *iniquior nunc incipit terra*.

SMIRKATTO, *suppressio nocturna, incubus*, mara. Kanske från svenskans ”markatta”, *simia*. *In proverbio dicitur: tjappet ko smirkatto*, *ater ut incubus*. *Austr.*

SMOLKO, *n.s. mica*, smula. **Smolkots**, *dim.*

SMOLKET, *v.a. in frustula & micas comminuere*, smula sönder.

SMOLKE, *n.s. festuca*, fnas. Se **ripa**.

SMORWOT, *v.n. fuligine obduci*, bli sotig.

SMORWOTET, *v.a. fuligine obducere*, *fuligine inquinare*, sota, göra sotig.

SMORWOTUM, *n.a. fuligino inquinatus*, *fuligine niger*, sotig. Man säger även **smorwok**.

SMOTTOK, *n.a. nimium accuratus*, för mycket grannlaga. **Smottok piäbmosne**, *nimis in cibo delicatus*, grannlaga i mat.

SMÅKKATET, *a via aberrare*, fara vilse om vägen. **Småkkati ätja käinob**, *alia & erronea abiit via*, han tog en annan och orätt väg. **Småkkatistet**, *dim.* fara litet vilse.

SMÅKKO, *adv. adjectivis additur & significat, parum*, litet, ringa. **I le småkko wekses**, *haud parum est robustus*, han är ej litet stark. **I le småkko kämp**, *haud parum est celer*, han är ej litet snäll²⁹⁷.

SMÅL, se **smolko**.

SMÅLLET, *v.a. comminuere*, slå sönder.

Jägnab smållet, *glaciem contundere*, bulta sönder isen. **Kedkit smållet**, *saxa comminuere*.

SMÅLLANET, *v.n. rumpi, contundi*, gå sönder, smulas sönder.

SMÅLL, *n.s. fragor*, smäll, knall.

SMÄROK, *fragilis*, skör. Se **smeres**.

SNABB, *celer*, snäll²⁹⁸. Se **kämp**, **harets**.

SNADDA, *tardus, cunctator*, långsam, en som är senfärdig.

SNAITO, *n.s. crena, incisio*, skåra, skyra.

Aksjo snaito, *incisio securi facta*.

SNAITET, *v.a. secare, incidere*, skåra.

SNAKKOT, *colloqui, confabulari*, talas med.

Snakkostet, *dim.* litet talas med.

SNALDO, *fusus*, slända.

²⁹⁷ snabb

²⁹⁸ snabb

SNALTS, *pellis rangiferina depilis*, ett hårlöst renskinn.

SNAMP, *brevis, curtus*, kort, stackig.

SNAMPET, *v.a. amputare, mutilare*, stympta, avhugga. **Seipeb snampet**, *caudam amputare*. **Snampestet**, *dimin.* litet avskära.

SNAPES, **snapak**, *n.a.* Se **happel**.

SNAPESWUOT, *n.a. agilitas, snällhet*²⁹⁹.

SNARKENET, *v.n. corrugari, contrahi*, krympa, draga sig ihop.

SNARRET, *v.n. rixari, contendere*, kiva, träta. Jmf. **pälkatjet**.

SNARROTET, *v.n. frequ. id. qu. snarret*.

Snarrotatjet, *inchoat.* begynna att träta.

SNARROTEM, *n.s. rixa, contentio*, gnabb.

SNARTEL, *n. avis, anas*, se **nartel**.

SNARW, **snarwa**, *n.a. reflexus, sursum flexus*, uppåtböjd. **Snarwa kerres**, *traha sursum flexa*. **Snarwa njuone**, *nasus reflexus*, bratt näsa.

SNARWATET, **snarwetet**, *v.a. reflectere, sursum flectere*, bända upp, uppböja.

SNATSE, *gramen*, gräs. Se **snuotte**.

SNAUGE, **snaukes**, **snaukok**, *n.a. qui curtis est pilis*, snödhårig, korthårig. **Snaukes qwolg**, *pili curti*, korta hår. *It. de gramine & herbis nondum maturis & accretis*, säges ock om gräs, som ej är fullväxt.

SNAULE, *n.a. cupidus, avidus*, begärlig, snål. **Aptsa snaule le**, *nimis est avarus*.

Snaulok, detsamma. **Snaulokwuot**, *aviditas, avaritia*, girighet, snålhet.

SNAUROT, *v.n. pavescere*, bli rädd.

SNEITET, *v.a. objurgare, increpare*, snubba, snäsa. **Färta pale kalka sodn mo sneitet**, *me semper increpat atque objurgat*.

Sneitestet, *dim.* litet snubba.

SNERDSET, *de canibus, ringere*, visa

tänderna, grina och morra som hundar.

Panit snerdset, detsamma.

SNEULE, detsamma som **snaule**.

SNJAIPOLET, se **snjijptjot**.

SNJALPET, *v.a. Suonait snjalpet, tendines rangiferinos discernere atque nere*, riva eller reda till rensenor och spinna. Jmf. **suona**.

SNJALTJE, *depilis*, hårlös. Även överfört *pauper*, fattig. **Bårgar snjaltje**, *mercator inops*.

SNJALTJOT, *in egestatem incidere*, råka i fattigdom.

SNJAMKET, *v.n. inter edendum poppysmos edere sive dentes labiaque complodere*, äta och smacka.

SNJAMKA, *n.a. qui ita edit*, en som smackar.

SNJAPPARET, *v.n. dissolvi ex nodo*, gå upp i knuten, glinta³⁰⁰. Jmf. **nuolokset**.

SNJEUKESSET, *v.n. id. atque snjamket*.

SNJILTJA, *n.a. depilis, calvus, glaber*, hårlös. **Snjiltja tuolje**, *pellis depilis*, ett hårlöst skinn.

SNJILTJOT, *v.n. depilari, pilos amittere*, bli hårlös.

SNJIPTJO, *n.s. flamma*, låga. **Tållå snjijptjo**, *flamma ignis*, eldslåga.

SNJIPTJOT, *v.n. flagrare, flammam emittere*, låga, brinna med låga. **Tållå snjijptjo**, *ignis flamma erumpit*, elden lågar.

SNJIRPEK, *n.s. turbo*, vädervirvel.

SNJIRPET, *v.n. exuri, aduri*, svedas, brännas av. **Wuoptah snjirpin muste**, *crines mei conflagrabant*, håret på mig sveddes av.

Puoite tållån snjirpa, *sevum igne flagrat. De istiusmodi rebus dicitur, quæ cum*

²⁹⁹ snabbhet

³⁰⁰ glida

- ardent crepitant*, säges om sådana saker som brinner och sprakar. Jmf. **puolet**.
- SNJIRPETET**, *v.a. adurere*, sveda, bränna.
- SNJIRRET**, *v.n. igne crepitare, ut solent pingvia*, spraka i elden och fräsa, som feta saker gör.
- SNJISKESTET**, *subridere*, småle, flina.
- SNJISKA**, *n.s. regio hypochondriorum*, veka livet.
- SNIKKAR**, *faber lignarius*, snickare.
- SNIKKET**, *ex ligno fabricare*, snickra.
- SNIKTETET**, *quassare*, skaka. **Åiweb snikteti**, *nutu capitis abnuebat sive negabat*, han vred på huvudet.
- SNILTJA**, **sniltjot**, se **sniltja**.
- SNJODKESET**, *v.n. exardescere*, taga eld, brinna av. *De pulvere pyrio & similibus dicitur*, säges om krut och dylikt samt ljungeld. *Etiam de fulgure*.
- SNIPPET**, *v.a. leviter attingere*, snitta, litet vidröra. **Snippetet**, *dim. id.*
- SNIPPOTET**, *frequ. idem. It. leviter pugnare*, slåss litet. **Snippetika**, *aliquantum & leviter confligebant*.
- SNJUKETET**, *v.n. exardescere*, fatta eld, brinna av. **Tållå snjuketi**, *ignis exarsit. Transl. maxima velocitare ruere aut currere*, fara eller löpa mycket hastigt. *Hoc sensu de feris & bestiis usurpatur*.
- SNJULTJET**, *v.n. salire*, se **njultjet**.
- SNJURTJE**, *n.s. cacumen*, spets. **Snjurtje ware** (*qu. dic. cacuminis mons*) *mons in acutum cacumen exurgens*, ett spetsigt berg.
- SNJURTJOK**, *n.a. cacuminatus*, spetsig. **Snjurtjok ware**, *mons cacuminatus*.
- SNJUTTJE**, *n.s. cuspis*, spets, udde. **Snjuttje route**, *ferrum aculeatum*, ett uddat järn. **Snjuttjats**, *dim. liten spets*.
- SNJUTTJET**, *v.a. acuere, acutum reddere*, spetsa, göra uddvass. **Snjuttjestet**, *dim. göra litet spetsig*.
- SNJUTTJO**, **snjuttjok**, *n.a. mucronatus*, spetsig.
- SNJUTTJOT**, *v.n. acutum fieri & mucronatum*, bli spetsig.
- SNJUWET**, *v.n. cum strepitu ardere, murmurare*, brinna häftigt med gny. **Tållå snjuwa**, *ignis cum murmure flagrat*, elden brinner med dån och gny.
- SNJUWKELET**, *v.a. accendere, celeriter ignem exsuscitare sive incendium*, upptända i hast en stor eld. **Tållåb snjuwkel**, *incendium exsuscitabat*.
- SNIWA**, **sniwok**, **snivwok**, *n.a. tersus, cultus*, snygg. **Sniwa tuoje**, *opus nitidum & ornatum*, snyggt arbete. **Sniwok ålma**, *vir politus*. **Sniwokit**, *adv. polite, nitide*, snyggt.
- SNJÅDKES**, *n.a. appetens, cupidus*, lysten.
- SNJÅDKETET**, **snjådkot**, *v.a. appetere, cupiditate incitari sive accendi*, bli lysten, få lust. **Snjådkai tan piäbmoi**, *illum appetebat cibum*, han fick lust till den maten.
- SNJÅRET**, *v.n. effuse manare*, skvala, rinna. **Tjatse snjåra**, *aqua manat effuse & rapide*, vattnet skvalar och rinner. **Takist snjåra rasjo tjatse**, *aqua pluvia a tectis defluit*. **Snjårestet**, *dim. litet rinna*.
- Snjåregåtet**, *inchoat.* begynna att rinna.
- SNJÅRKESTET**, *dim. id. atque snjårestet*.
- SNJÅRA**, *mus, råtta, mus*. **Snjårah tsäpeh**, *mures rodunt*. **Snjårats**, *dim.*
- SNJÅRASET**, *v.n. submergi, aquis suffocari*, drunkna. Säges oftast om djur, **kasskestet** om människor. **Snjårasaddet**, *frequ. id.*

- SNJÄRASTATTET**, *v.a. submergere aquis*, fördränka, dränka.
- SNJÄRTS, snjärtja**, *coagulum quo lac coit & coagulatur*, löpe att ysta mjölk med.
- SNODKESET**, *per nares resorbere*, draga upp i näsan.
- SNOKARMET**, *v.n. prolabi*, stupa. **Snokarmi kedken pajjel**, *pronus super lapidem procidebat*, han föll framstupa över en sten. **Snokarmastet**, detsamma.
- SNOKARMEM**, *n.s. lapsus, dum quis pronus labitur*, stupande, fall framstupa.
- SNOKET**, *v.n. atteri, nōtas, förnōtas*. **Snokom** eller **snoketum kaino**, *restis attrita*. **Smokestet**, *dimin. Snokegätet, inchoat*.
- SNOMPAT**, *n. insecti*, se **trumpi**.
- SNOMPOT**, *adv. sine cauda*, utan svans.
- SNOMPOSTET**, *v.a. mutilare, præcidere*, stympta, avhugga.
- SNOPPOK**, *n.a. mutilus*, stympad. *Dicitur quoque snoppo peljak, auribus mutilus*, som har avskurna öron, för vilket man sammandraget och i ett ord säger **snoppok**.
- SNOPPOTET**, *v.a. amputare, præcidere*, avskära. **Peljit snoppotet**, *aures præcidere*, avskära öronen.
- SNORET, snorret**, *v.n. stertere*, snarka. **Snorra kokte äh mubbe matte ådet**, *ita stertit, ut reliqui dormire nequeant*.
- SNOREM**, *n.s. stertatio*, snarkning.
- SNORKA**, *sus*, svin. **Snorkeset**, *v.n. grunnire*, grymta som svin. **Snorkes ko swine**, *grunnit ut sus*.
- SNORKESEM**, *n.s. grunnitus*, grymtande.
- SNORTO**, *laqueus, nodus ita ligatus, ut facile sit solubilis*, lycka³⁰¹, rännlycka³⁰².
- SNORTOT**, *adv. snortot tjadnet, nodum conjungere in formam laquei, sive ita, ut facilis sit solutu*, knyta rännknut.
- SNUDTJET**, *sagire naribus, ut canes solent feras investigantes*, vädra som hundar.
- SNUKK, snukka**, *pulvis tabaci*, snus.
- SNUKKARMASTET**, se **snokarmet**.
- SNUOGGET**, *v.a. indagare, scrutari*, eftersöka, snoka. **Piädnak snuogga**, *canis indagat*, hunden vädrar och spanar upp. Överfört om människor: **Färten saijesn sosn snuogga**, *omnia ille loca perscrutatur*. **Snuoggegätet**, *inchoat*. begynna uppspana.
- SNUOGGAR**, *indagator, investigator*, en som spanar eller söker upp.
- SNUOLG, snuolga**, *mucus narium*, snor.
- SNUOP, gravedo, rheuma**, snuva. **Snuopain kitset**, *laborare gravedine*.
- SNUORE**, *funis, funiculus*, tåg, snöre.
- SNUORTAK, snuortok**, *ingeniosus, qui ingenio est solerti*, kvick, som har gott begrepp. *Docilis*, läraktig. **Snuortakwuot**, *docilitas, ingenium solers*, läraktighet, kvickhet.
- SNUOTTE, snuötte**, *n.s. primitiæ graminis herbarumque verno tempore*, första brodden eller grödan av gräset om våren. **I le anje snuotte**, *nullæ adhuc germinaverunt herbæ*.
- SNUTTO**, se **hurre**.
- SNUSOTET**, *nars emungere*, snyta sig.
- SNUSOTEM, emunctio**, snytande. **Snusotem line**, *sudariolum*, näsduk.
- SNÅL, avidus**, snål. Se **snaule**. **Snåletet**, *avidum esse, avide appetere*, vara snål, snålas. **Färten saijen sodn snåleta**, *ubique ille avaritiæ & aviditati indulget*, han snålas allestädes.
- SNÅLETEJE**, *avarus, parasitus*, snålhund, matsnok.
- SNÅLKAHET**, *v.n. ex aqua aut terra eminere*,

³⁰¹ ögla, slinga

³⁰² rännsnara

- synas eller sticka sig upp utur jorden. **Kedke snålkaha jauren**, *lapis super aquam eminent*, stenen synes upp om vattnet. Även *sedendo exspectare*, sitta och vänta. **Kukkeb tassne snålkahib**, *diu ibi sedebam ex spectans*, jag satt där länge och väntade.
- SNÅLKETET**, *introspicere*, titta in. **Åiwin snålketi uksen tjada**, *caput per januam immisit spectans*, han tittade in genom dörren. Även detsamma som **jittet**, se **jittet**. **Snålketastet**, *dim.* litet framkomma eller titta fram.
- SNÅLKOT**, *quod eminent aut extuberat*, det som tittar ut eller syns fram. **Snålkot wuoidno**, *eminere videtur*, det synes framtitta eller sticka sig upp. *Est quasi adverbium modum sive rationem indicans.*
- SNÅLTSE**, *n.s. caudex, truncus arboris e terra eminent*, stubbe av ett träd. **Snålotsats**, *dim.* en liten stubbe.
- SNÅRRET**, *v.a. corrugare*, rynka ihop. *Intricare*, trassla ihop. *Transl. consuere*, sy ihop. **Karwoites snårret**, *vestes suas resarcire*, lappa sina kläder. **Snårrestet**, *dim.* litet ihoprynka.
- SNÅRRELET**, **snårrålet**, *frequ. id.*
- SNÅRREM**, *corrugatio*, ihoprynkning.
- SNÄDETET**, *v.a. scalpere, scabere*, klå, riva. **Snädet ko piädak**, *ut stultus manibus & digitis gesticulatur*, han spelar och leker med fingrarna, som en tok.
- SNÄLPITET**, *v.n. de luna dicitur*: **Mano snälpit**, *luna decrescit*, månen tager av.
- SNÄRAHET**, *v.n. hinnire*, vrenska som en häst. Se **krydtjet**, detsamma men brukligare.
- SO**, *ejus, illum*, hans, honom. **So nisun**, *uxor ejus*, hans hustru. **Tåbdåb so**, *novi illum*, jag känner honom. Se **sodn**.
- SOBMA**, **sobm**, se **subm**.
- SODEM**, **sodhes** etc. Se **sådem**.
- SODN**, *pron. personal. ille*, han. Sammandraget **son**, detsamma. *Genetiv. so*, hans. *Dativ. sunji*, åt honom. *Abl. suste*, av honom.
- SODNOPEIWE**, *dies Dominicalis, Dominica*, söndag. Se **ailek**.
- SODWAHET**, *oculis connivere*, blinka med ögonen.
- SOGNOT & sognotet**, *v.a. in matrimonium petere*, begära till äkta, fria. **Neitab** eller **neitai sognotet**, *virginem in matrimonium petere*, fria till en jungfru.
- SOGNO**, **sognom**, *n.s. petitio matrimonii*, frieri. **Sognon åiwe**, *ita illum appellans, qui, ut mos est Lapponum, proco virginem nuptum petit & verba facit*, förespråkare vid frierier, som lapparna brukar. **Sogno wina**, *vinum, quod hoc negotium peragentes bibunt, nam inter pocula semper fit.*
- SOGNOJE & sognoteje**, *procus*, friare.
- SOIK**, *adv. facile*, lätteligen, utan möda. **Soik mon tabb mattab takket**, *id facile facere possum*, det kan jag lätteligen göra. Jmf. **kaiken**.
- SOIMA**, *n.s. accusatio, criminatio*, beskyllning. Finska: "soimu", detsamma.
- SOIMET**, *v.a. accusare, criminari*, beskylla. Finska: "soiman", *culpo*.
- SOIMATET**, *v.a. frequ. idem.*
- SOIMATEKE**, *n.a. inculpatus*, ostrafflig.
- SOKATALLET**, *v.n. flecti, agitari*, svikta, drivas. **Piäggast sokatalla**, *vento agitur*, drivas av vädret.
- SOKKET**, *v.a. remigare*, ro. **Kaddebukt sokket**, *propius littus remigare*, ro närmare

- till landet. Även *neutr. agitari, quassari*, skakas, rystas. **Muora piäggast sokka**, *arbor a vento agitatur*, trädet skakas av vädret. **Sokkestet**, *dim.* ro litet.
- Sokkegätet**, *inchoat.* begynna att ro.
- SOKKEJE**, *remigans, remex*, roddare.
- SOKKEM**, *n.s. remigatio*, roende.
- SOKKATET, sokatet**, *agitare, quassare*, röra, skaka. **Manab sokkatet**, *infantem in cunis agitare*, vagga barn.
- SOKKOR**, *saccharum*, socker. **Sokkortallet**, *saccharo condire*, sockra, göra söt.
- SOKTA**, *spuma*, skum. Se **såpt**.
- SOKTET**, *v.a.* se **sokkatet**. Även *neutr. oscillo jactari*, gunga. Finska: ”sotcun”, *trudo, pello*.
- SOLA**, se **sowol, suwol**.
- SOLDAT**, *miles*, knekt, soldat.
- SOLOT, panit solot**, *dentis emundare aliquo instrumento idoneo*, peta tänderna.
Solotak, *subst. instrumentum, quo istud fit*, tandpetare.
- SOLOI**, *alpis*, fjäll. Se **tuoddar**. *Dubiæ auctoritatis est.*
- SOM**, *n.s. suspicio*, misstanke. **Someb adnet**, *suspicari*, hålla misstänkt.
- SON**, sammandr. av **sodn**, se ovan.
- SONOI** eller **sonnoi**, *Dativ. dual. pron. sodn. Wadde sonnoi, da illis duobus*, giv åt de två. *Genetiv. sonon, sonnon*, de tvennes. *Accus. sonnob*, de tvenne. **Kottjo sonnobleke**, *huc acci illos duos*, kalla hit dem bägge.
- SOON**, se **sauwon**. Finska: ”suowando”.
- SOPET**, *v.a. verrere, purgare*, sopa.
- SOSTOTES**, *n.a. tardus*, trög.
- SOTA**, *n.s. bellum, pugna*, krig, kamp. **Sota ålma**, *miles*. Se **tåro**. Finska: ”sota”, detsamma
- SOTELET**, *pugnare*, strida. Se **tårot**.
- SOTHA**, se **sukt**.
- SOUKELET**, *v.a. emollire*, göra blöt. **Tat tallats piwal muottekeb soukeli**, *mitior hæc tempestas nivem congelatam molliorem reddidit*, detta blida vädret har blött upp snön.
- SPADAN**, *ligo*, spade. **Spadatet**, *ligone fodere sive proscindere*, spada, gräva med spade.
- SPADNE**, se **spanne**.
- SPAGGOK**, *hasta, qua utuntur venatores*, spjut, jaktspjut.
- SPAIT, spaita**, *adv. celeriter, velociter*, hastigt, fort. **Spaita wadset**, *festinanter ire*, gå fort. **Wadsi spait**, *ibat festinanter. Comparat. spaitebi, magis velociter*, fortare, hastigare. *Superlat. spaiteimust*, allrahastigast.
- SPAITES**, *n.a. velox, celer*, hastig, snäll.
- SPAITET**, *v.a. accelerare*, framskynda, skynda på. **Wadnaseb spaitet**, *motum cymbæ celeriore reddere*, giva båten större fart. Även *neutr. motu accelerari*, gå fortare, komma i hastigare rörelse.
- Spaitestet**, *dim. Spaitegätet, inchoat.* begynna få fart. **Jokka le spaitegätemen**, *fluvius rapidior fieri incipit*, strömmen börjar bli mera strid.
- SPAKE, spakok**, *n.a. effrenus*, ostyrig, otamd. **Spakok herke**, *rangifer effrenus*, en ostyrig ren.
- SPAKKET**, *v.a. compellere, urgere*, driva, jaga. **Tjuoikah kåtai spakkeh buweb**, *pecudes domum pellunt sive cogunt culices*, myggorna driver eller nödgar boskapen att komma hem. **Tåmpåb spakket**, *eqvum incitare*.
- SPAKKO**, *argentea lamella quadrangularis, quales sunt quibus cingula ornant*

- Lappones*, fyrkantig silverplåt, sådan som de, vilka lapparna brukar på sina bälten.
- SPAKO**, *n.s. secamentum*, spån, tvet.
- SPANDERET**, *v.a. expendere, sumtus facere*, spendera.
- SPANES**, *secamentum dolabra factum*, hyvelspån.
- SPANESTET**, *v.a. pellem crurum rangiferorum adplicatis secamentis expandere, ut scil. siccetur*, speta ut renbellingar, med dylika spånor, att de må torkas.
- SPANMÅL**, *frumentum*, spannmål.
- SPANNE**, *epiglottis*, tungspene. **Spanneb tjuoppet**, *epiglossis extremum forfice præcidere*, klippa av tungspenen. *Ita Lappones audacter satis tussi tumorigue faucium atque epiglottis prodicentiæ mederi tentant.*
- SPANSK**, *Hispanicus*, spansk. **Spansk wina**, *ita omnis generis vinum, spiritu frumenti excepto, vocant Lappones*. Även överfört **spansk**, *superbus*, högfärdig. **Spansk rik**, *Hispania*, Spanien.
- SPANSKESTET**, *superbe loqui*, tala stolt. *Obs. Illos Lappones, qui Svecana loquuntur, reliqui per contemtum dicunt spanskestet.* Även *confabulari*, hålla samtal.
- SPARET**, *v.a. parcere*, spara. Se **njuotetet**. **Kutte sparet matta, änabit tjågga**, *qui parcimoniæ operam dat, multa colligit bona.*
- SPARILATS**, se **njuotetakes**.
- SPARRA**, *plural. sparrah, festucæ, quibus pelles expanduntur, ut siccentur*, spillror³⁰³ att spänna ut hudar och skinn med, då de skall torkas.
- SPARRTO**, **sparrtos**, *n.a. alacer*, hurtig, flink. *Proprie de sexu fæmineo.*
- SPEJEL**, *speculum*, spegel.
- SPEIJAR**, *irrisor*, bespottare.
- SPEIJOT**, *v.a. irridere*, begabba. **Inta mo speijot sita**, *me semper irridere vult.*
- Speijogåtet**, *inchoat.* begynna att begabba.
- SPEIJOM**, *n.s. irrisio*, begabberi.
- SPEKKET**, *v.a. vola pulsare sive percutere*, slå till med flata handen. **Niärab spekket**, *alapam impingere*, ge en örfil. **Spekkestet**, *dim. Spekkegåtet, inchoat.* begynna att slå till.
- SPEKKESTEM**, *plaga, alapa*, slag, örfil.
- SPEKKESTALLET**, *v.a. frequ. & intensiv.* **verbi spekket**, ofta slå, slå till hårt med flat hand.
- SPEKLE**, *morbi species rangiferorum*, se **pekke-kattjatak**, ett slags sjukdom hos renar.
- SPEKLOT**, *v.n. dicto morbo corripit*, få ovannämnda sjukdom.
- SPELETET**, *ludere fidibus*, spela på instrument.
- SPELMANNE**, *fidicen, musicus*, spelman.
- SPELTE**, **spelde**, *operculum camini*, spjäll.
- SPETELISK**, *n.a. leprosus*, spetälsk.
- Spetälska**, *lepra*, spetälska. Se **tubre**.
- SPEJTJATET**, *v.a. illudere*, begabba. **Ele mo spetjat**, *noli me irridere.*
- SPEJTJATEM**, *irrisio, illusio*, begabbelse.
- SPIEJET**, *v.a. perdere*, fördärva. **Spiejestet**, *dim. litet fördärva. Spiejegåtet, inchoat.* begynna att fördärva.
- SPIEJAR**, *perditor*, fördärvare. Överfört *fur*, tjuv. Jmf. **håkketeje**. **Spiejeje**, *detsamma.*
- SPIEJO**, *n.s. exitium*, fördärv. Se **peisko**.
- SPIEJOK**, *n.a. perniciosus*, fördärvlig.
- SPIEJOT**, *passiv. corrumpi*, fördärvas.
- SPIEJEM**, *n.s. depravatio*, fördärvande.
- SPIGNJA**, se **spanne**.
- SPIKAR**, *clavus ferreus*, spik, **route naule**.

³⁰³ flisa, sticka

SPIILLET, *effundere, profundere*, spilla.

SPIRA, *sceptrum*, spira.

SPIRI, *n.s. bestia*, vilddjur. **Spirits**, *dim.* ett litet vilddjur. *Ganand.*

SPIRETS, *baculus quo pila propellitur*, käpp att slå boll med, sällträ³⁰⁴.

SPISLAIBE, *panis vilior*, spisbröd. **Spiswuola**, *cerevisia vilior*, spisöl.

SPISS, *caminus*, spisel. Se **wuobne**.

SPISSSET, *v.n. sufficere*, räcka till. Se **ället**.

SPIÄJET, **spiäjar**, se **spiejet**.

SPIÄL, **spjäla**, *chartæ lusoriæ*, kort.

SPIÄLET, *v.n. chartis ludere*, spela kort.

SPIÄLEJE, **spiälanje**, *qui ludit libenter chartis*, kortspelare.

SPIÄLEM, *lusus chartarum*, kortspel.

SPIÄLATET, *v.n. gesticulari*, gyckla. Även **Kokte kalkab mon taina spiälatet? qua ratione me in hac re geram?** huru skall jag bära mig åt härutinnan?

SPIÄLKESET, med ett mycket kort **e** före **s**, *v.n. diffindi, effringi*, spillra sig, spricka eller brytas sönder. **Fiällo spiälkesi**, *assis diffindebatur*, brädet sprack sönder. Se **luoddenet**.

SPIÄLKATES, *n.s. festuca*, spillra.

SPIÄLKOTET, *v.a. findere*, klyva, spillra sönder. **Spiälkotastet**, *dim.*

SPOSKET, *naso suspenso irridere*, bespotta, spotskas³⁰⁵. **Alo sodn me sposki**, *me semper irridet*, han grinar alltid åt mig.

Sposkestet, *dimin.* **Sposkegätet**, *inchoat.*

SPRAINET, **spraidnet**, *v.n. exsilire, celeriter exurgere*, hastigt stiga upp, springa upp.

Spraini juolki nal, *in pedes celeriter exsurgebat*, han steg hastigt upp.

Sprainestet, *dim.* **Sprainegätet**, *inchoat.* begynna att springa upp.

SPRETTET, *v.n. erumpere, prorumpere*, brista

ut. **Warra piäwas spretti**, *sudor sangvineus emanabat*. Även aktivt: *pertundere, perforare*, genomstinga. **Wina kaggab sprettet**, *vini dolium relinere*, sprätta eller borra upp ett vinkärl.

SPRIGGET, **sprigket**, *v.n. intumescere fermento*, jäsa och svälla upp. **Sprigkem**, *subst. ipse actus sive status, dum istud fit*, uppsvällande och jäsning.

SPUOL, *n.s. pustula*, blåsa, blemma. **Luoddet spuoleb**, *pustulam aperire*.

SPÄDDET, *v.a. subsannare*, bespotta.

SPÄDDEM, *n.s. irrisio*, bespottelse.

SPÄDNOT, **spånnot**, *v.n. dicitur de aqua super glaciem lacuum, dum congelatur*, säges om vatten på isar, när det fryser upp. **Jaureh läh spådnom tjåskemest**, *aqua, (quæ super glaciem lacuum molestiæ erat iter facientibus) frigore congelata est*, vattnet på isarna har frusit upp.

SPÄKETET, **spåkketet**, *v.n.* se **jittet**.

SPÄNOS, **spånom**, *n.a. gelu concretus*, tillfrusen. **I le tast såule, jaure le spånos**, *aqua non amplius est super glaciem, gelu enim concreta est*, det är ej nu mera vatten på isen, ty det är tillfruset. **Spånom jaure**, *lacus in quo aqua est nulla super glaciem, sed gelu concreta*, en sjö, varest vattnet på isen är väl tillfruset. Jmf. **såule**, **spådnot**.

SPÄNOT, *v.n.* Se **spådnot**.

SPÄRET, *v.n. in superficie aquæ salire & strepere, ut solent pisces*, plaska i vattnet som fiskar. **Qwele tjatsesn spåra**, *piscis aquæ superficiem cum strepitu commovet*, fisken plaskar i vattnet.

SPÄRING, *n.s. grallæ*, stylvor, gänglor³⁰⁶.

SPÄRRAM, se **skuow**.

³⁰⁴ slagträ, bollträ

³⁰⁵ håna, smäda

³⁰⁶ stylvor

SPÅWET, *v.a. præsagire*, förespå. **Spåwar**, *qui futura præsagit*. **Talki spåwar**, *tempestatem futuram præsagens*, väderspåman.

SPÄL, **spälet**, se **spiäl**, **spiälet**.

SPÄLT, *n.s. portio, pensum*, del. **Lokkem spält**, *pensum legendorum*, läxa.

SPÄRRO, *centunculus calcei*, skolapp.

SPÖLEG, *n.s. frustulum, mica*, smula.

SPÖTJELES, *spectrum*, spöke. Se **swikol**.

SQWOLGELET, **sqwolgetet**, se **skuolgelet**.

SQWOLGATAK, *n.s. diarrhæa*, durklopp³⁰⁷, se **tjadatak**. **Sqwolgataki sjaddib**, *diarrhæam contraxi*.

SQWOIWE, *n.a. parcus, tenax*, nidsk, snål.

SQWOLDAR, *nugator, qui reticenda divulgat*, skvallrare, skvalleraktig. **Sqwoldar ålma**, *vir qui nihil reticere potest*.

SQWOLDER, *n.s. nugæ*, skvaller. **Sqwolderit hålet**, *nugas loqui*. **Tjälga sqwolder**, *meræ nugæ*.

SQWOLDERTET, *nugari*, skvallra.

Sqwolderteje, *nugator*, skvallrare.

SQWORKELET, **sqworkok**, se **qworkelet**, **qworkok**.

SQWORNES, *castus*, se **skuornes**.

SQWOUND, *calvus*, skallig, hårlös.

SQWOUDETET, *v.a. calvum reddere*, göra skallig.

SRÅP, *jactator*, en som skryter, se **rampar**.

STABNE, *navigii prora aut puppis*, stam på ett fartyg. **Auta ketje stabne**, *prora*, framstam. **Mange ketje stabne**, *puppis*, bakstam.

STAD, **stada**, *urbs*, stad. **Stadas**, *urbicus*, som hör till stad.

STAD, **stadan**, *adv. directe*, ända rätt fram. **Stadai**, detsamma, se **njuolg**.

STADES, **stadok**, *n.a. in neutram partem inclinatus*, som ej lutar åt någondera sidan. Överfört **stadok ålma**, *vir probus & qui promissis stat*, en god och ordhållig man, pålitlig man.

STADET, *v.a. retinere, cohibere*, städja av, hålla fast. **Idtjib aibmot tämpåb stadet**, *eqvum refrenare non potui*. Även *ad debitum locum aut plagam dirigere*, styra eller ställa rätt fram.

STADASTET, *v.n. metam sive scopum contingere, incidere*, träffa målet, träffa in.

I tat birso stadast, *a scopo hoc sclopeto aberratur*, denna bössan går ej rätt.

Överfört **i so håla stadast**, *ejus verba fide carent*, hans ord är ej trovärdiga.

STADELES, se **stades**.

STADESTATTET, *cohiberi sive refrenari posse*, kunna hållas eller tyglas.

STADFO, *portus, locus ubi cymbæ ad littus appelluntur*, hamn, båtlänning.

STADFOTET, *ad littus appellere*, landa.

STADTJO, *vasculum fusorium plumbi*, stöpslev.

STADTJE, se ovan **malge**, detsamma.

STAGGEK, *n.s. claustrum, omne id, quo quidquam clauditur*, stängsel. **Kaska staggek**, *paries intergerinus, id quod unum ab altero separat*, mellanbalk.

STAGGET, *v.a. claudere, ocludere*, stänga.

Ukseb stagget, *januam claudere repagulo*, stänga igen dörren. **Staggestet**, *dimin.* litet stänga igen. **Staggegåtet**, *inchoat.* begynna att stänga igen. Jmf. **puodot**.

STAGGO, *n.s. contus, pertica*, stång.

Staggots, *dim.* en liten stång.

STAIKET, *v.n. consistere posse*, bestå, kunna stå. **Ib juolki nala staika**, *pedibus*

³⁰⁷ diarré

- consistere nequeo*, jag kan ej stå på fötterna. **I sodn staika wadset**, *gradum firmare non potest*, han kan ej gå, utan vill slinta. Överfört **I sodn aimolaka staika**, *rem male gerit*, han begår sig³⁰⁸ ej särdeles väl. **Puorakit mon staikab**, *optime se habent res meæ*, jag består mig rätt väl. **Staikestet**, *dim. Staikagåtet*, *inchoat.* begynna att kunna stå. Jmf. **tspåtsot**.
- STAIKEM**, *n.s. firmitas*, bestånd.
- STAIKES**, **staikok**, *n.a. stabilis, constans*, ståndaktig, stadig. **Staikok wadset**, *stabilis eundi, non vacillans*, stadig att gå. Motsats och sammansättn. **ostaikes**, **ostaikok**, *inconstans, instabilis*, ostadig, obeständig.
- STAIKESWUOT**, *n.s. firmitas, constantia*, stadighet, ståndaktighet.
- STAIIME**, *n.s. strepitus*, buller, stim. **Staime sjaddai**, *strepitus factus est*.
- STAIMET**, *v.n. strepere*, bullra, stimma. **Kaskabsa staimet**, *inter se strepere*. **Staimegåtet**, *inchoat.* begynna bullra.
- STAINAK**, *rangifer fœmina infœcunda, quæ numquam peperit paritque*, en renko, som aldrig burit någon kalv eller bär.
- STAIINEK**, se **kipta**. **Stainet**, se **kiptetet**.
- STAIPARTET**, *v.n. morbo graviter conflictari absque laxamento & levamine*, vara mycket och hårt sjuk, utan att få någon ro och lisa. **Staiparti ijab tjada**, *per totam noctem graviter & absque levamine ægrotavit*, han plågades av sjukdom hela natten igenom.
- STAK**, *focus*, eldstad. Finska: ”tacka”, *caminus*.
- STAKK**, *n.s. viscus*, köttstycke. Även *adj.* **stakk äigat**, *possessor legitimus & genuinus*, rätt ägare. **Stakk arbolats**, *hæres genuinus*.
- STAKKAR**, *n.a. miser, misellus*, stackare.
- STAKKE**, *lupus*, varg.
- STAKKET**, *v.a. disrumpere*, sönderriva.
- STALE**, *chalybs*, stål. **Stalest**, *chalybeus*.
- STALL**, *n.s. stabulum*, stall.
- STALKES**, **stalkok**, *n.a. firmus*, stadig.
- STALLE**, *n.a. macula alba in fronte notatus*, som har en stjärna eller vit fläck i pannan, bläsig. **Stalle piädnak**, *canis, cui macula alba in fronte est*, en hund med vit fläck i pannan.
- STALO**, *gigas*, jätte. *Gigas quoque appellatur jättenes nomine magis generali. Gigantum unus maxime terribilis & (ut ferunt) ferreis vestimentis indutus appellabatur stalo, cognomine jittjatja, quem, ut anthropophagum, omnium maxime timuerunt. In meditullio frontis unicum habuisse oculum fabulantur, magnitudine stupenda. Hodie illos, qui solitariam agunt vitam & cum aliis conversari non curant, per contumeliam vocant stalo.* Härav:
- STALOSTET & stalostallet**, *v.n. vitam agere solitariam, solitarium esse*, leva för sig själv utan folks umgänge. **Aktok sodn stalosta**, *solitariam ille agit vitam, ut eremita*, han lever allena och utan något sällskap. Även **stalostallet**, *de illo ludendi genere dicitur, dum unus, fascia sive linteo præcluso prospectu oculorum, reliquos persequitur & comprehendere studet.*
- Stalostallet** kallas ock att leka blindbock.
- STALPE**, *lupus*, varg. Se **stakke**.
- STALPAJ**, **stalpajes**, *n.a. Stalpajes jape le tat, hoc anno magna est luporum multitudo*, i år är en stor myckenhet av vargar. **Harbmat le tat ädnam stalpaj**, *hæc regio lupis est amica & nutricia.*

³⁰⁸ reder sig, står sig

STAMPA, *situla*, så. Finska: ”sammiss”, *dolium*.

STAND, *vitæ genus*, levnadssätt, stånd.

STANDAR, (med betoning på näst sista stavelsen) *n.a. strepens, qui ludit & strepit*, en som stimmar.

STANDET, *v.n. more puerorum ludere, strepere*, bullra, stimma som barn.

Standegåtet, *inchoat.* begynna stimma.

STANET, *v.n.* se **kånoket, tjodtjetet**.

STAPP, *n.a. repletus, refertus*, uppfylld.

Stapp tewas, (*per pleonasm.*)

refertissimus, alldeles uppfylld och fullpackad.

STAPPET, *v.a. farcire*, stoppa, uppfylla.

Stappet jafob wuossai, *saccum farina confercire*, packa säcken full med mjöl.

Stappestet, *dimin.* litet packa.

Stappegåtet, *inchoat.* begynna packa.

STARBET, *v.a. metuere, extimescere*, vara

rädd, högeligen frukta. **Ib etjen pira nau starba, ko to pira**, *non tam de me, quam de te metuo*, jag är ej så rädd för min egen del, som jag är om dig. **Starbestet**, *dim.*

litet frukta. **Starbegåtet**, *inchoat.* begynna att frukta. **Starbegåtin muste**, *me timere cæperunt*.

STARBEJE, *metuens*, den som är rädd.

STARBO, *n.s. metus, terror*, fruktan,

förskräckelse. **Alo starbon wiesot**, *in metu semper esse*. Jmf. **pallo**.

STARRO, *n. harbæ, carex*, starrgräs.

STARTEK, *n.a. contumax*, halsstarrig.

STARTEKWUOT, *n.s. contumacia*,

halsstarrighet.

STARTESTALLET, *v.n. contumacem esse*,

vara halsstarrig eller hårdnackad.

STATTERTALLET, *ægre posse*, med möda

kunna. **Walla die stattertalla tjåken**

adnetet älob, *ægerrime gregem continere*

valet, han kan med möda hålla hjorden tillsammans.

STATTERTET, *detsamma*. Även *cursu desistere cogi*, nödgas stanna i sitt lopp.

Statterten tassan todtjeti, *in medio cursu subsistere quasi coactus est*, han liksom nödgades stanna av i sitt lopp.

STAURA, *n.s. sustis*, stake, stör.

STAURAHET, *v.n. instar pali erectum esse*, stå som en stör. Även **Maina todn**

widnotak staurahah? *quid heic stas otiosus?* varför står du här fåfång?

STAUTJARET, *v.n. prouere, corruere*, falla

omkull, falla över ända. **Åbbå kåte stautjari**, *domus corruebat tota*, hela huset föll omkull. Se **slamet**.

STAUTJETET, *v.n.* *detsamma* som **stautjaret**.

Stautjetatjet, *inchoat.* begynna att falla omkull.

STAWADET, **stawatet**, *v.a. syllabas colligere*

atque distinguere, stava. **Stawatem le äska**, *syllabarum conjunctione adhuc occupatus est*, han håller ännu på att stava orden.

STAWELES, *n.s. syllaba*, stavelse.

STEBEL, *ocrea*, stövel.

STEBN, **stebnek**, *n.s. vocatio in jus*,

stämning. **I le stebnekeb ådtjom**, *in jus vocatus non est*, han har ej fått stämning.

STEBNET, *v.a. devovere*, önska ont, förbanna.

Stebni mo wärramust ko matti, *me quam pessime devovebat*. Även **stebnet & stebnot**, *citare, in jus vocare*, stämna.

Stebnot kalkab to, *te in jus vocabo*, jag skall stämna dig för rätta. **Stebnetowet**, *passiv. in jus vocari*, bli stämd.

STEBNO, *n.s. convocatio multitudinis, concio*,

allmogens sammankallande, stämning.

STEBNOTALLET, *in jus vocari*, bli stämd.

- STEBTJE**, *n.s. lis, rixa, pugna*, träta, strid, slagsmål. **Stebtjeb takkai tas**, *litem pugnamque excitabat*, han åstadkom kiv och slagsmål.
- STEBTJETET** & sammandraget **stebtjet**, *pugnare & delitigare*, kiva och slåss. **Maina tije stebtjetebet?** *qua de re concertatis?* **Stebtjegåtet**, *inchoat.* begynna slåss och träta.
- STENTJE**, *n.s. lutum, cœnum*, orenlighet.
- STEUK**, *sclopetum, bombardata*, bössa.
- STIKKO**, *ulna*, aln. **Stikko pele**, *dimidium ulnæ*, en halv aln.
- STIKKOSTET**, *v.a. ulna metiri*, mäta med aln. **Skrudeb stikkostet**, *pannum ulna metiri.*
- STILDET**, *v.a. collocare*, ställa, sätta.
- STILDEM**, *n.s. collocatio, dispositio*, ställande, inrättande.
- STILLET**, *v.a. constituere, jubere*, förordna, befalla.
- STIMPELDET**, *v.n. vacillare*, ragla, snava. **Winast stimpeldet**, *ex vino vacillare*, ragla av rus och drycker. **Pådnejkuts stimpelden wadsi**, *senex titubando ibat*, gubben gick och snavade.
- STINFAST**, *n.a. perpetuus*, beständig. **Stinfast äigat**, *possessor perpetuus.*
- STINKE**, *n.s. contentio, pugna*, strid, kiv.
- STINN**, *n.a. pervicax, pertinax*, hårdnackad. **Stinn almats**, *homo pericax.* **Stinnawuot**, *subst. pertinacia, obstinatio*, hårdnackenhets, tredsighet. **To le tatt stinnawuot**, *tua ista est obstinatio.*
- STITTJO**, *n.a. rigidus*, styv, stel. **Stittjo muora**, *lignum rigidum, quod flecti nequit*, ett styvt trä. Se **kittjos**.
- STITTJOT**, *adv. rigide & inflexibiliter*, styvt, oböjligt. **Stittjot wadsa**, *rigidus incedit, corpore erectissimo*, han går mycket rakt och styvt.
- STIWRET**, *v.a. gubernare, regere*, styra.
- STIWRAR**, *gubernator, dux, conductor*, styresman, handledare.
- STIWS**, *n.s. tumultus, perturbatio*, oro, buller, oreda. **Stiwseb takkai**, *tumultum fecit*, han gjorde oväsen.
- STIWSET**, *v.a. perturbare*, oroa, ofreda. **Ale mo stiwse**, *noli me perturbare.*
- STIÄMA**, *n.a. pernix*, hastig, snäll³⁰⁹.
- STOBMOT**, *v.n. improvisum præterire aliquem*, omfaras. Se **målletet**, **mållet**. Även *a recta via aberrare*, villas, fara vilse.
- STOL**, *sella*, säte, stol. **Härlogwuoten stol**, *thronus gloriæ.*
- STOP**, *n. mensuræ, dimidium canthari*, stop, en halv kanna. Även *vas, poculum*, dryckeskärl. **Silba stop**, *poculum argenteum*, silverbägare.
- STRAFF**, *n.s. pœna*, straff. **Straffot**, *punire*, straffa. Se **pakkates**, **pakkatet**.
- STRAGGES**, *n.s. vestigium trahæ aut alius ejusmodi vehiculi*, spår efter en släde eller något annat dylikt åktyg.
- STRAKTJE**, **strakt**, *infundibulum*, tratt.
- STRANJES**, *n.s. stria, vibex*, strima, skråma. **Rissen stranjeseh**, *vibices virgis factæ.*
- STRANJESTET**, *v.a. vibices facere & strias*, göra strimmor och skråmor.
- STRATTJOTET**, *v.a. extendere*, utsträcka.
- STRAPET**, **strapketet**, se **slapptjet**.
- STRAUKET**, *v.a. rapere, arripere*, rycka, rappa åt sig. **Sodn strauka mab sita**, *quod vult abripit*, han tager bort vad han vill. **Straukestet**, *dimin.* **Straukegåtet**, *inchoat.* begynna rycka till sig.

³⁰⁹ snabb

STRAUKEM, *n.s. raptio*, borttryckande.
STRAUKOT, *v.a. frequ. idem quod strauket*.
Straukogåtet, *inchoat. incipere abripere*, begynna att bortsnapa.
STRAWE, *n.s. æstus maris, fluxus & vortex aquarum*, ebb, ström, vattuvirvel.
STRAUTOT, *v.n. timor percelli*, bli rädd.
Strautogåtet, *inchoat.* begynna bli rädd.
STRIWKET, *v.a. delere*, utstryka.
STRIT, *contentio, vis, violentia*, strid, våld, våldsamhet. Jmf. **rito**.
STRUD, *n.s. pannus*, kläde, skrud, *id*.
STRUDDET, *v.n.* se **strapet**, **slapptjet**.
STRUGNJE, *n.s. ruga*, skrynkla. **Like strugnje**, *ruga cutis*, skrynkla i hullet³¹⁰.
STRUGNJESTALLET, *v.n. rugosum fieri aut esse*, vara eller bli skrynklig.
STRUKET, *delere*, se **waskot**.
STRUOT, **struota**, *dies ante natalem Christi, vigilia Nativitatis Domini*, julafton. *Hunc diem a Lapponibus festum habitum fuisse, etiam antequam Christianæ addicti fuerunt Religioni, probabile est & ipsi tradunt. Nonnulli credunt struot Deam fuisse, quam imprimis illo die cultu prosecuti sunt, & quod struot eadem sit atque Syrorum Astarte sive Astaroth, ut in Sacro codice appellatur. Incolas Grælandiæ, illo ipso anni tempore, solenniter festum solis redituri celebrasse Cranzius refert, an vero Lappones id ipsum fecerint, eandem ob causam, certo statuere non possumus. Lac rangiferinum in vascula ex cortice betulino facta miserunt & in cacuminibus abietum collocarunt, quo ipso Diis sive Deæ struot sacra fieri crediderunt, qui ritus etiam hodie vix plane obsoluit.*

STRUPKAD, *haustus avidior*, se **klotsjes**.
STRUPKET & struppestet, *v.a. avide & festinanter exsorbere*, hastigt dricka ur.
STRUTE, *n.s. angulus*, kant, hörn.
STRÄTTO, *chirotheca vetusta*, en gammal handske. Även detsamma som **råto**, se **råto**.
STRÄNG, *n.s. rigidus*, sträng. Se **puosje**.
STRÄTJOT, *v.n. ejulare*, gråta, skrika och gråta. Se **walot**.
STRÄTJOM, *n.s. ejulatus*, skrån, gråt.
STRÄWET, *sedulum esse & laboriosum, allaborare*, vara arbetsam och flitig.
STRÄWAR, *sedulus, laboriosus*, flitig, arbetsam.
STUDDO, *n.s. intervallum, distantia minor*, ett stycke väg, ett litet avstånd. **Studdon tjowoi**, *aliqua distantia sequebatur*, han följde efter på ett litet avstånd. **Studdo le tan waren ja jauren kaskan**, *hic mons aliqua distantia a lacu distat*, det är ett stycke väg ifrån detta berget till sjön. **Studdots**, *dimiu*, ett mycket litet avstånd.
STUEKKE, se **stuokk**.
STUEWET, se **stuwet**.
STUGGESTET, se **wastahet**, detsamma.
STUIBME, *n.s. tumultus*, buller, upplopp.
STUIBMES, *n.a. tumultuosus*, bullersam, stormande. **Stuibmes mära**, *mare procellosum*, stormande hav.
STUIBMET, *v.n. tumultuari*, bullra, göra oväsen. Se **stebtjetet**.
STULKES, **stulka**, *n.a. ingens, valde magnus*, mycket stor, fullkomligt stor. **Stulkes hauk**, *lucius valde magnus*, en mycket stor gädda.
STUMPAKAKKO, *panis crassior*, limpa.
STUODHO, *mulier grandiuscula & obesa*, ett stort och fett kvinnfolk, flunsa³¹¹.
STUOKKE, *truncus, caudex*, stock, klabb.

³¹⁰ huden

³¹¹ tjock eller otyplig kvinna

STUOKKOTET, *v.a. equo aut alii animali compedem ligneam injicere*, stocka en häst³¹². Även **birsob stuokkotet**, *sclopeti ferreum cylindrum vagina lignea munire*, göra eller sätta stock på en bössa.

STUOKKOT, *v.n. intumescere*, svälla upp.

STUOLDOT, *cunctari, commorari*, dröja. **Ijab stuoldoi**, *noctem commoratus est*, han dröjde över natten.

STUOPET, *v.n. resistere valere, sufficere*, kunna stå emot, förstå. **I werbme jåkkan stuope**, *vi fluminis rete piscarium prosternitur*, nätet kan ej stå för strömmens skull. **Stuopestet**, *dimin.*

Stuopegätet, *inchoat.* begynna att kunna stå emot.

STUOR, stuorak, stuoeres, *n.a. magnus*, stor. **Stuora ålma**, *vir magnus*, en stor man. **Man stuor?** *quantus?* hur stor? **Ikka man stuor**, *quantumvis magnus*. **Stuor jukkales**, *bibaculus, bibacitati deditus*, stordrinkare. Överfört **stuoeres**, *superbus*, högfärdig. **Ila le sodn stuoeres**, *nimis superbus est*, han är alltför högfärdig. **Die li almatjen stuoeres**, *vah! virum magnum. Admirantis est & idiotismus, quem si ad verbum in Latinum converteres, diceres: erat hominis magnus. Sic etiam qwelen stuoeres, pro stuora qwele, piscis magnus sive ingens, nam superlativum hæc phrasis indicat. Compar. stuorab, major, större. Superlat. stuoramus, den största.*

Stuoereswuot, *subst. magnitudo, superbia*, storlek, högfärdighet. **Stuoereswuotinas**, *arrogantia sua*. Jmf. **jänjok**. **Stuoereslaka**, *adv.* **Stuoereslakats**, *adj.* se **laka & lakats, lakasats**.

STUORASTALLET, *v.n. superbire, elate se*

gerere, högfärdas. **I tatt ålma matte stuorastallet**, *ille insolens esse nequit*, den mannen kan ej vara högfärdig.

STUORASTALLEJE, *insolens*, högmodig.

STUORASTALLEM, *n.s. arrogantia*, högmod. **Stuorastallem lake le tatt so**, *ista ejus est superbiendi ratio*.

STUORANET, *v.n. majorem fieri, crescere*, bli större, tilltaga, växa. **Juo le stuoranam**, *jam major evasit*. **Stuoranastet**, *dim.* bli litet större. **Stuoranatjet**, *inchoat.* begynna att bli större.

STUOREK, stuorak, *gigas*, jätte, rese.

STUORETET, *v.a. majorem reddere, augere*, göra större, föröka.

STUOROT, stuorogätet, se **stuoranet**.

STUOWET, *v.a. in uno loco perstare facere*, göra ett en förblir på ett rum, trygga.

Stuowib swainaseb, wai orroli me ludne, *famulo persvasi, ut apud me perstaret*, jag förmådde drängen att bli kvar hos mig.

STUOWOK, stuowes, *n.a. tranquillus, mansvetus*, spak, stilla, rolig. **Stuowok påtsoh**, *rangiferi mansveti*, renar som ej är yra. Överfört **stuowok teudnar**, *famulus constans sive apud unum eundemque herum diu perstans*, en tjänare, som länge tjänar hos en och samma husbonde. Även **stuowok wadnas**, *cymba stabilis, quæ in utramque partem non oscillat*, en stadig båt, som står stadigt på vattnet.

STUOWOT, *v.n. in uno loco perstare incipere, cursu desistere*, begynna att hålla sig på ett rum, sakta sig. **Stuowogätet**, *inchoat. idem*.

STURANET, *v.n. labi, ruere*, falla.

STURJE, *n.s. seditio*, uppror, upplopp.

³¹² binda samman benen med fångsel

STUROT, *adv. inclinate*, lutande. **Wadnas le auta ketjen mete sturot**, *cymba qua proram depressior est sive magis onerata*, båten är framlastad, lutar åt främre delen. **Mange ketjen mete sturot**, *qua puppem magis onerata*, baklastad.

STUR, **sture**, *gubernaculum*, roder.

STUWET, **stuwok**, se **stuowet**, **stuowok**.

STÅD, *n.s. columen, fulcrum*, pelare, stöd.

STÅDENT, *Studiosus*, student.

STÅDERET, *v.a. literis operam dare*, studera.

STÅKET, *v.n. ludere*, leka. **Mana ståkeh**, *liberi ludunt*, barnen leker. Även *strepere*, bullra. **Ståkestet**, *dim.* leka litet. **Ståkegåtet**, *inchoat.* begynna leka.

STÅK, *n.s. lusus*, lek. **Wastes ståk**, *lusus turpis*. **Manai ståk**, *lusus puerilis*. Även *strepitus*, buller.

STÅKENJE, *ludendi cupidus*, benägen att leka.

STÅLET, *v.a. mordere*, bita. **Piädnak mo stålet sita**, *canis me vult mordere*, hunden vill bita mig. Även *latrare*, skälla.

STÅLEM, *n.s. morsus*, bett.

STÅLOT, *v.a. frequ. id. qu. stålet*.

STÅND, *conditio, status*, stånd.

STÅPO, *ædes, ædicula*, stuga.

STÅRR, *femoralia*, byxor. Se **måuka**.

STÅTJET, *v.n. strepere*, bullra, göra oljud. **Qwele tjatsen ståtja**, *piscis aquam cum strepitu commovet*, fisken plaskar i vattnet.

STÅBNO, **ståbnet**. Se **stebno**, **stebnet**.

STÅDES, *n.a. præsens*, närvarande. **Ib lam stådes**, *absens eram*, jag var ej tillstädes.

STÅMPEL, *signum, typus*, stämpel.

STÅNTJE, *cænum*, träck. Se **stentje**.

STÅNTJET, *inquinare*, orena, besudla.

STÅPPET, **ståppegåtet**. Se **stappet**.

STÅRK, **stärkes**, *n.a. acer, acerbus gustatu*, stark, som har en bitter och stickande smak. **Stärkok wuosta**, *caseus austero sapore*, ost av en sträv smak. Även **stärk**, *robustus*, stark, som har goda krafter. Överfört **pednik-stärk**, *pecuniosus*, penningrik. Jmf. **karres**, **wekses**.

SUBM, **subma**, *adv. incassum, frustra*, förgäves. **Subma pargaime**, *incassum laboravimus*, vi arbetade förgäves. *It. & quidem sæpissime ut negativum, de illis rebus, quæ impossibilia vel saltem valde difficilia sunt & ardua*: **Subma tatt muste orro**, *id mihi factu impossibile est*, nog får det vara ogjort för mig, det blir mig omöjligt att göra. **Subma mon påtab**, *vix & ne vix quidem ego venturus sum*, o! aldrig kommer jag. *Interdum absolute ponitur: i kus subm?* (*per idiotism.*) *impossibile est*, det är omöjligt. *Ut nomen habitum est hoc adverbium a nonnullis Auctoribus, ut e.g. in versione Novi Testamenti Lapponica*: **Submit tåbdeman**, *intellectu difficilia*, 2 Pet. 3.

SUBMET, *v.n.* se ovan **nullet**.

SUBMITET, *v.a. negligere*, försumma.

SUDDATAK, *n. morbi, tabes*, trånsjuka³¹³, tvinsot. *Nunquam de hominibus dicitur, tantum de pecudibus*, säges aldrig om människor, endast om boskap.

SUDE, *n.s. apertura glaciei, locus aliquis lacus cujusdam, ubi glacies non est, sed aqua liquida gelu non concreta*, vak, öppet vatten på en annars tillfrusen sjö. **Suddats**,

³¹³ sjukdomstillstånd som innebär ett sakta borttynande

- dim.* en liten vak. Jmf. **labla**. Finska: "suu", mun, öppning.
- SUDDER**, *n.a. gelu non concretus*, otillfrusen.
- Suddes jaure**, *lacus gelu non concretus*, en sjö som ej är tillfrusen. **Suddes tjtase**, *aqua non concreta gelu*, öppet vatten, vatten som ej är fruset.
- SUDDER**, *v.n. regelari, liquescere, resolvi*, tina upp, smälta upp. **Muotta sudda**, *nix resolvitur sive liquescit*, snön smälter. **Bli tållån sudda**, *plumbum igne liquescit*, bly smälter i elden. **Suddestet**, *dim.* litet smälta. **Suddegåtet**, *inchoat.* begynna smälta.
- SUDDER**, *v.a. liquefacere*, smälta. **Silbab suddet**, *liquefacere argentum*, smälta silver.
- SUDDERJE**, *fusor*, smältare, gjutare.
- SUDDAR**, *peccator*, syndare.
- SUDDO**, *n.s. peccatum*, synd. **Arbe ja takko suddo**, *peccatum originale & actuale*, arvsynd och verksynd. **Suddo tulwe**, *diluvium universale*, syndaflod. **Suddo tåbdestem**, *confessio peccatorum*.
- Suddotak**, *cas. negativ. sine peccato*, utan synd.
- SUDDOKES**, *n.a. peccator, peccans*, syndig. **Suddokes almats**, *homo peccator*, en syndig människa.
- SUDDOTEBME**, *n.a. peccato carens & culpa, expers peccati*, syndlös.
- SUDDOTET**, *v.a. peccare*, synda. Bättre säger man: **suddeb takket**.
- SUDET**, *v.a. cymba transportare*, se **sudet**.
- SUDET**, **sudhet**, *de serpentibus dicitur, mordere*, stinga, hugga, säges om ormar. **Kärbma suda**, *serpens mordet*, ormen hugger. *Exedere*, fräta, tära. Även **näpoit sudhet**, *rapas igne torrere*, steka rovor. **Påskåit sudhet**, *caules angelicæ torrere*. Jmf. **påsk**.
- SUDHEM**, *n.s. ebullitio*, sjudande. Även, **sudhem kärbma**, *vipera*, huggorm. Även *venenum*, gift.
- SUDHALES**, *n.a. venenatus*, giftig. **Sudhales kärbma**, *angvis venenatus*, en giftig orm.
- SUDHITET**, *v.n. sonum edere sibilantem*, ge ett väsande ljud ifrån sig, fräsa.
- SUEDDET**, *v.a. abscindere, scindere*, skära, avskära. **Sueddin tuorgit muorist**, *ramos ex arboribus abscindebant*, Matt. 21:8. **Erit sueddet**, *excidere, abscindere*, borthugga, avhugga. **Sueddestet**, *dim.* **Sueddegåtet**, *inchoat.* begynna att avhugga. **Muorait sueddegåtin**, *arbores cæperunt cædere*.
- SUEIKES**, *sueiket*, se **suoikes**, **suoiket**.
- SUEWE**, *n.s. nix*, snö. **Sueweb palet**, *nivem fodiendo remove*, se **muot**.
- SUELE**, **male suele**, *serum sanguinis*, det tunna och vattenaktiga av blodet.
- SUERRE**, *n.s. regio pubis & quæ inter femore est*. **Suerre puoite**, *pingvitudō ingvinalis*. Även **suerre** eller rättare **suere**, *ramus*, gren. **Mådde suereh läh tane änon**, *amnis hic in multos rivos minores diffluit*, denna ån har många grenar. Jmf. **suorge**.
- SUGNET**, se **sognotet**.
- SUJELES**, **sujet**, **sujetet** etc. Se **såjeles** etc.
- SUIK**, *adv. probe, facile*, se **soik**.
- SUKT**, *gravedo*, snuva, se **snuop**. Även **sukt & lands sukt**, *febris ardens sive inflammatoria*, hetsig feber.
- SULDET**, *v.a. metiri*, mäta. **Stikkoin suldet**, *ulna metiri*, mäta med aln. **Suldestet**, *dim.* litet mäta. **Suldegåtet**, *inchoat.* begynna mäta. **Suldegåtin man kukke lei**, *quam longus esset metiri cæperunt*, de begynte mäta hans längd.

SULDELET, *v.a. frequ. id. qu. suldet.*

SULDETATTET, *v.n. mensurari posse*, kunna mätas.

SULGITET, *obmurmurare, obloqui*, säga emot. **Sulgit wele pakob, te todn slåwatalla**, *si vel unicum jam obloqueris verbum vapulabis.*

SULKOTET, *v.a. farcire, confercire*, packa, stoppa. Finska: ”sullon”, *pedibus aut alio modo comprimo.*

SULKOTEJE, *qui confercit*, packare.

SULLANET, **sulletet**, se **sällanet** etc.

SUNDE, *n. officii, præfectus*, fogde. Finska: ”sundia”, *expergefator in templo*, spågubbe.

SUOBET, se **sawat**.

SUODDET, *abscindere*, se **sueddet**.

SUOGGET, *v.a. perforare, variis incisionibus ornare & foraminibus*, genomborra, göra hål och inskärningar. **Muorab suogget**, *lignum exsculpere & perforare*, **Ädnameb suogget**, *terram proscindere*. **Suoggetet & suoggetastet**, *dim.* litet genomborra och krusa.

SUOGGAK, *n.a. incisionibus ornatus & crispatus*, tillskuren, krusig. **Suoggak paste**, *cochleare manubrio crispo & pertuso*, en sked med krusigt och genombrutet skaft. **Suoggak qwele** och förenklat **suoggak**, *piscis aëre tostus & sole cui ossa excisa sunt.*

SUOGGETUM, *n.a. id. qu. suoggak.*

SUOGNET, *v.n. intrare*, se **tjagnet**.

SUOGNO, **suognotet**, se **sogno**.

SUOJ, **suoja**, *instrumentum, quo retia texuntur*, nätnål, varmed nät bindes.

SUOIBMET, *v.a. invadere*, se **ladet**. Finska: ”suomin”, *verbero.*

SUOJE, **suojes**, *n.a. a vento & procellis tutus, qui ventosus non est*, fri från stormar och väder³¹⁴. **Suojes saije**, *locus qui non est ventosus*, ett ställe, där vädret ej tar.

Suojes kadde, *littus non ventosum*. **Suoje**, *interdum substantive accipitur*: **Suojeb ådtjoime**, *tranquillitatem nacti sumus.*

SUOJET, *v.n. a volatu subsidere*, sätta sig ner ifrån flykten. Se **seiwot**.

SUOIKES, *n.a. diaphanus, translucidus*, genomskinlig, gles.

SUOIKET, *v.n. pellucere*, vara genomskinlig. **Suoitet** detsamma & brukligare. Även aktivt: **suoiketet**, **warpeb suoiketet**, *cymba pisces terrere*, skrämma fisk med båten. Jmf. **warpe**.

SUOIM, **suoima**, **suoibma puold**, *clivus sensim in altum exurgens*, en backe som småningom höjer sig, långsluttande backe. Även *mediocris*, medelmåttig. **Suoim wadset**, *pedetentim ire*, gå långsamt. **Suoima bånda**, *mediocriter dives*, medelmåttigt rik.

SUOIMAK, *n.a. detsamma*. **Suoimak mårari**, *ad iram non pronus*, sen till vrede.

Suoimak jock, *fluvius placide manans*, en älv som är spak. **Suoimakwuot**, *lentitudo*, långsamhet.

SUOIMEN, *adv. sensim, lentek*, småningom, litet efter hand, långsamt.

SUOINE, *n.s. fœnum*, hö. **Suoine kåte**, *fœnile*, hölada. **Suoine hässen**, *meta fœni*. Finska: ”heinä”, hö.

SUOINESK, *n.a. herbosus*, gräsfull.

SUOINITET, *v.n. viridi esse sapore, fœni saporem præbere*, smaka som hö och gräs, ha smak av grönt.

SUOJOT, *v.a. filum in acum sive*

- instrumentum, quo retia texuntur conjicere*, lägga garn i nätnålen. Se **suoj**.
- SUOITAK**, *n.a. pellucidus, diaphanus*, genomskinlig. **Suoitak jägna**, *glacies pellucida*, klar och genomskinlig is.
- SUOITET**, *v.n. translucere, pellucere*, vara genomskinlig. Jmf. **suoiiket**.
- SUOIWEN**, **suoiwenes**, *umbra*, skugga.
- SUOIWENASTET**, *v.a. obumbrare*, överskugga, kasta skugga ifrån sig. **Suoiwenastem**, *inumbratio*, överskuggande.
- SUOKES**, *n.a. spissus, densus*, tjock, tät. **Suokes juptse**, *pulmentum spissius & ex uberiore farina factum*, tjock välling. **Suokes grase**, *herbæ densæ*. **Suokes wuome**, *silva densa*, tjock och tät skog. *Comparat. suoketeb, suoketub*, tjockare, tätare. *Superl. suoketumus*, den tätaste.
- SUOKET**, *adv. spisse, dense*, tät, tjockt. **Almatjist le harbmat suoket**, *hominum magna est & conferta multitudo*, det är mycket folktätt.
- SUOKETES**, *n.s. densitas*, täthet. Även **tane suoketesne**, *in hoc hominum circulo*, i denna stora folkhopen. Även **suoketes**, *arborum densitas*, tjock skog.
- SUOKKO**, *n.s. tibiale*, strumpa. Se **pidto**. Finska: "sucka", detsamma.
- SUOKKET**, *ingemiscere*, se **sjuoketet**. Finska: "huocan", *gemo*.
- SUOKNO**, *paræcia*, socken.
- SUOKOT**, *v.n. densari, spissari*, bli tät, tjockna. **Melke suoko ko tulda**, *lac igne spissatur*, mjölken tjocknar när hon kokas. *Lac rangiferinum citissime hoc modo spissatur*. **Suokostet**, *dim.* litet tjockna. **Suokogåtet**, *inchoat.* begynna tjockna. Motsats: **niarbot**.
- SUOKOTET**, *v.a. densare, spissare*, göra tät eller tjock. **Melkeb suokotet**, *lac spissare*, göra mjölken tjock. **Suokotastet**, *dim.* göra litet tätare. **Suokotatjet**, *inchoat.* begynna att göra tjockare.
- SUOKOK**, *n.a.* detsamma som **suokes**.
- SUOKS**, **suoksa**, *vermis*, mask. **Pårrelowi suoksist**, *a vermibus exesus est*.
- SUOKSET**, *v.n. vermiculari, vermibus impleri*, bli maskstungen, uppfyllas med maskar. **Suoksestet**, *dim.* **Suoksegåtet**, *inchoat.* begynna att bli maskstungen.
- SUOL**, **suola**, **suolek**, *fur*, tjuv. **Suol**, **suola** *adjective*, **suolek** *subst. accipitur*. **Suolawuot**, *furacitas, furtum*, tjuveri.
- SUOLADET**, **suolatet**, *v.a. furari*, stjäla. **Qweimes tawerit suoladet**, *proximi bona furari*. **Suolatastet**, *dim.* stjäla litet. **Suolatatjet**, *inchoat.* begynna stjäla.
- SUOLATEM**, **suoladem**, *n.s. furtum*, tjuveri.
- SUOLDNE**, *n.s. ros*, dagg. **Iddietes suoldne**, *ros matutinus*. Jmf. **lapse**.
- SUOLDNOS**, *n.a. roscidus, uvidus*, daggig, våt. **Suoldnos ädnam**, *terra uvida*, våt mark. **Suoldnoswuot**, *subst. humor*, våthet.
- SUOLDNOT**, *v.n. humescere*, bli våt och fuktig. **Salte le suoldnom**, *sal humorem attraxit, humidum factum est sal*, saltet har tagit vätska till sig. **Suoine le suoldnom**, *fænum humidum factum est*. **Suoldnostet**, *dim.* bli litet fuktig. **Suoldnogåtet**, *inchoat.* begynna bli fuktig och rå.
- SUOLO**, *n.s. insula*, ö, holme. **Suolo kår**, se **kår**. **Suoloi**, *insulis abundans*, full med

- öar. **Suolotak**, *absque insula*, utan holme. Finska: ”salo” & ”suolo”, ö.
- SUOLOTES**, *insula carens*, som är utan holme. *It. subst. peninsula*, halvö.
- SUOLLE**, *n.s. clandestinus*, hemlig. **Suolle pargo**, *factum occultum*, en hemlig gärning. **Suolles**, detsamma.
- SUOLLET**, *adv. clam*, hemligen. **Suollet pateret**, *clam elabi*, hemligt fara sin väg, rymma. Finska: ”salaa”, *clam*.
- SUOMAKIÄL**, *lingva Fennica*, finska.
- SUOMALATS**, *n.a. Fenno*, en finne. Även *qui Lapponica male loquitur*, en som talar illa lapska och liksom inblandar finska ord.
- SUOMASTET**, *v.n. lingva Fennica loqui sive Lapponica & Fennica simul*, blanda ihop lapska och finska i talet.
- SUOMKET**, *v.n. in poros intrare*, gå in. **Wuoitas suomska rertai**, *corium oleum absorbet in poros*, smorningen går in i lädret. Överfört **suomket**, *evanescere*, fara sin kos, försvinna.
- SUON**, *suona*, **suodn**, *n.s. nervus*, sena. **Suonab tjuoppet**, *nervum incidere*, **suonait pådnet**, *e nervis filum ducere (ut solent Lappones)*, spinna senor. **Suonats**, *dim.* en liten sena. Finska: ”suoni”, *nervus, it. vena*.
- SUONAK**, *n.s. restis ex nervis contorta*, ett rep eller band av senor.
- SUONGER**, se **luepte**, **pild**.
- SUOPES**, **suopok**, *n.a. flexibilis, lentus*, böjlig, vek. **Suopes åkseh**, *lenti rami*. **Suopeds**, detsamma.
- SUOPANET**, *v.n. lentum fieri*, bli vek.
- SUOPOTET**, *v.a. flexilem reddere*, göra vek och mjuk.
- SUOPKETET**, *conjungere*, se **såpket**.
- SUOPOS**, **suopos jape**, *annus morbosus*, ett sjukligt år. *Dicitur quando pecudum fit jactura*, säges när boskapssjukdomar går.
- SUOPPA**, *rangifer fœmina, quæ vitulum recens partum non curat, verum deserit*, en renko som ej bryr sig om kalven. Jmf. **suoppates**.
- SUOPPATES & suoppatebme**, *n.a. inutilis, rejectaneus*, onyttig, oduglig. **Suoppates ålma**, *vir qui nullius frugis est*, en oduglig man, som ingen god art är hos. **Suoppates grase herbæ inutiles**, ogräs. **Suoppates aldo**, se **suoppa**.
- SUOPPET**, *v.a. rejicere, repudiare*, förskjuta, förkasta. **Aldo meseb suoppa**, *rangifer fœmina vitulum non curat*, renkon bryr sig ej om kalven. Även **werbmeb suoppet**, *rete ponere piscibus*, lägga ut nät. Jmf. **lappetet**. **Kådhub suoppet**, se **kådho**. Även **jaure rasta suoppet**, *trajicere lacum*, föra över sjön. Även *neutr. käinost suoppet, de via deflectere*, vika av vägen.
- SUOPPENJE**, se **sjuoppenje**.
- SUOPPEN & suopp**, *n.s. nix vento cumuluata & conglaciata, quæ pontis instar nonnullis in locis in alpibus super fluvios remanet, etiam æstate*, en isbro eller snödriva över någon älv i fjällen.
- SUOPPETA**, *n.s. bivium*, vägskillnad³¹⁵.
- SUORBM**, *digitus*, se **suorm**.
- SUORGE**, *n.s. ramus*, gren. **Muora suorge**, *ramus arboris*, telning på träd. **Käino suorge**, *bivium aut trivium*, vägskillnad, där flera vägar sammanstöter eller börjar.
- SUORGEK**, **suorgok**, *ramosus*, grenig.
- SUORGETET & suorgot**, *v.n. in ramulos aut rivulos dividi*, skilja sig i flera grenar,

³¹⁵ vägskäl

- grena sig. **Käinoh taste suorgeteh**, *viæ semitæque hinc abeunt plures.*
- SUORGENET**, *v.n. expavescere, timore percelli*, bli rädd. **Suorgenien aiwe sagga**, *valde perterriti sunt*, de blev högeligen förskräckta. **Suorgenastet**, *dim.* bli lite rädd. **Suorgenatjet**, *inchoat.* begynna att bli rädd.
- SUORGENEKE**, *intrepidus*, oförskräckt.
- SUORGANEM**, *n.s. pavor, terror*, förskräckelse, häpenhet. **Suorganemin ja tårgestemin**, *cum pavore & tremore*, med fruktan och bävan.
- SUORGATET**, *v.a. terrere*, förskräcka. Se **paldet**.
- SUORM**, *n.s. digitus*, finger. **Suormin tjatjestet**, *digito monstrare*, peka med fingret. **Suorma ketje**, *extremitas digiti*, fingerända. **Kaska suorm**, *digitus medius*. **Tjatjok**, *digitus index*, pekfinger. **Tjetjer**, *digitus minimus*, lillfinger. **Suorma kåte**, *digitale*, fingerborg. **Suormatak**, *cas. negativ. absque digitis*, utan finger. **Suormats**, *dim.* ett litet finger. Finska: ”sormi”, finger.
- SUORMAS**, **suormes**, *annulus*, ring. Finska: ”sormus”, detsamma.
- SUORMEK**, *n.a. digitis instructus*, försedd med finger, som har finger. Överfört *subst. manica digitis instructa*, fingerhandske.
- SUORMESTET**, *v.a. annulo ornare, sive cingere*, förse med ring, beringa.
- SUORTA**, **suortak**, *n.a. niger*, svart. *Præcipue de pecudibus dicitur, quæ nigro sunt colore.* **Suortaklakats**, *subniger*, svartaktig.
- SUORTET**, *v.a. denigrare*, svärta.
- SUOSET**, *v.n. Jägna suosä kiddan*, *glacies verno tempore calore resolvitur, ut minus fiat cohærens & compacta*, isen blir pipig och svag om våren. **Suusetu jaure**, *lacus, in quo glacies tali modo constituta est*, en sjö, där isen är pipig och svag.
- SUOSKET**, *v.a. mandere*, tugga. **Piäbmo pani kum suosketowa**, *cibus dentibus manditur*. **Suosketet**, *suoskatet, frequ. id.* **Suosketastet**, *dim.* litet tugga. **Suosketatjet**, *inchoat.* begynna tugga.
- SUOSKATES**, *n.s. mansum*, tugga, det man tuggar. **Edneh manait suoskatesit nialmai tsakeh**, *matres infantibus in os mansa inferunt.*
- SUOSKETAK**, *n.s. quantum una vice in os inferri potest*, en munnsbit.
- SUOSTO**, *pinus qua partem arida*, ett halvtorrt furuträd.
- SUOTTES**, *n.a. dulcis, jucundus*, angenäm, ljuvlig. *Lepidus*, rolig, artig. **Suotteslakats**, *aliquantum dulcis*. **Suotteswuot**, *subst. jucunditas, dulcedo*, ljuvlighet, angenämhet, sötma.
- SUOTTESIKT**, *adv. jucunde*, ljuvligen.
- SUOTTASTALLET**, *v.n. oblectari, delectari*, förlusta sig, roa sig. **Suottastallem**, *subst. oblectatio*, förlustande.
- SUOW**, **suowa**, *fumus*, rök. **Suowa pårgest**, *fumus exit*, det ryker. **Suowa ruoiwa**, *fumus dispergitur*, röken flyger ikring. Finska: ”sau” & ”sawu”, detsamma.
- SUOWAS**, **suowes**, *n.a. suffitus*, rökt. **Suowes piärgo**, *caro infumata*, rökt kött. Även *subst. suoweseb takket, suffitum facere.*
- SUOWASTET**, **suowestet**, *v.a. fumigare*, röka. **Piärgoit suowastet**, *carnes suffire*, röka kött. **Suowastastet**, *dim.* litet röka.
- SUOWASTATTET**, *v.a. fumigandum curare*,

- låta röka. Även *posse fumigari*, kunna rökas.
- SUOWDE**, *branchiæ*, gäl på fisk.
- SUOWESTEM**, *n.s. fumigatio*, rökande.
- SUOWATAKES**, *n.a. fumificus*, rökfull, rökig. **Suowatakes kåte**, *casa fumosa, sive in qua assiduus est fumus*, en koja, där det ryker mycket in.
- SUOWATET**, **suowetet**, *v.n. fumare*, giva rök ifrån sig. **Kåte suowet**, *casa fumata*, det ryker in i kojjan. **Suowetastet**, *dim.*
- Suowatatjet**, *inchoat.* begynna att giva rök ifrån sig.
- SUPPE**, *populus tremula*, aspträäd. **Suppats**, *dim.* ett litet aspträäd.
- SUPPET**, *trajicere*, föra över vatten. **Suppe mo mubbe pelai änob**, *trajice me amnen*, för mig på andra sidan av älven. Även hos *Austr. intricare*, ogedra³¹⁶. **Suppom kåröst wipsja**, *spira fili intricata, quæ explicari non facile potest*, en ogedrig trådhärva. Finska: ”suputan”, *permisceo* & ”suppu”, *perplexio*.
- SUPPETAK**, **suppet**, se **suoppetak**.
- SUPTSES**, **suptsa**, *n.s. narratio, fabula, historia*, berättelse, saga. **Suptseseb suptsetet**, *historiam narrare*, berätta en saga. Även **suptsa pali**, *jam pridem, olim*, längesedan, fordomdags. **Suptseslakats**, *fabulosus*, fabelaktig, som liknar en saga.
- SUPTSESTET**, *v.a. narrare*, berätta. **Suptsesti maite li kullam**, *audita narrabat*, han berättade vad han hade hört. **Suptsestastet**, *dim.* **Suptsestatjet**, *inchoat.* begynna att berätta.
- SUPTSESTEJE**, *narrator*, förtäljare.
- SUPTSESTEM & suptsastallem**, *n.s. narratio, traditio*, berättelse. Jmf. **suptses**.
- SURES**, *n.a. acidus*, sur. **Sureswuot**, *acor*, syra.
- SUROT**, *v.n. acescere*, surna. **Surostet**, *dim.* surna litet. **Surogåtet**, *inchoat.* begynna att bli sur.
- SUROTET**, *v.a. acidum reddere*, syra, göra sur. **Surotastet**, *dim.* **Surotatjet**, *inchoat.*
- SURGO**, *n.s. mæror, tristitia*, sorg, bedrövelse. **Surgo almats** och sammandraget **surgalmats**, *mortem alicujus lugens*, en som sörjer över någons dödsfall. **Surgotak**, *cas. neg. absque mærore*, utan sorg.
- SURGOLATS**, *n.a. mæstus, tristis*, bedrövad.
- SURGOT**, *mære, tristitia affici*, sörja. **Surgogåtet**, *inchoat.* se **wajetet**.
- SURR**, **surra**, *n.s. tædium, molestia*, ledsamhet, olust, oro. **Surra wiesom**, *vita molesta*, ett besvärligt och mödosamt liv.
- SURREK**, *n.s. molestia*, olust, oro. **Surrekesn inta wiesot**, *vitam semper degere molestam*.
- SURRET**, *v.n. molestia affici*, plåga, slita ont. **Paha talki surret**, *injuriis tempestatum affligi*, slita ont i elakt väder. **Surrab tanne wiesot**, *vita mihi heic est molesta, minus heic bene valeo*, jag mår illa här. **Tai piäbmoi nal almasts surra**, *his alimentis homo minus bene nutritur*, människan far ej mycket väl av denna maten, har ej mycken föda därav. **Surrestet**, *dim.* **Surregåtet**, *inchoat.* begynna att må illa eller plågas.
- SUST**, **suste**, *ablativ. pronom. sodn*, av honom. **Suste mon kullib**, *ex illo audiebam*, jag hörde av honom.
- SUSTET & sustetet**, *v.a. olfacere*, lukta på. **Susteti ja nau wuolgi**, *olfaciens abibat*. **Sustatallet**, *frequ. id.*

³¹⁶ bringa något i oreda

SUSTATALLEM, *n.s. olfactus*, luktande.

SUTA, *negativ. cas. pron. sodn, sine eo*,

förutan honom. **Suta epe matte tab**

takket, *sine illo hoc facere non possumus*.

SUTAR, sutor, skomakare. Finska "suutari".

SUTATALLET, *v.n. agitari, huc illuc*

oscillare, drivas hit och dit, gunga. **Muora**

piäggest sutatalla, *arbor a vento agitatur*.

SUTET, *v.a. cymba transportare, trajicere*,

föra över vatten eller med båt. **Jokka rasta**

sutet, *amnem trajicere*, föra över älven.

Muorait sutet, *ligna cymba transportare*.

Sutestet, *dim. Sutegåtet*, *inchoat.* begynna

att överföra. Finska: "souta", *remigare*.

SUTEJE, *trajector*, en som för över med båt,

färjekarl. **Sutem**, *trajectio scaphis &*

navigiis facta, forslande med båt.

SUTELET, *v.a. frequ. id. qu. sutet*.

SUTETET, *v.a. trajiciendum curare*, låta föras

över vatten. Även *commovere, agitare*,

rysta, skaka om. **Manab sutetet**, *infantem*

in cunis movere, vagga barn.

SUTT, sutta, *febris ardens*, hetsig feber.

Suttast le puotsemen, *febri jactatur*

ardente, han ligger sjuk i hetsig feber.

Även detsamma som **suddatak**.

SUTT, *adv. sæpe*, ofta. **Sutt leb kullam**, *sæpe*

audivi, jag har ofta hört.

SUTTE, *n.a.* se **mådde**. **Sutte palen**,

multoties, många gånger. **Sutte tusend**,

multa millia, många tusende.

SUTTET, *v.n. tædio capi*, bli ledsen. **Suttab**

wiesot, *me vitæ tædet*, jag ledsnar att leva.

Piäbmoist suttet, *alimenta fastidire*,

ledsna vid mat. **Sutteestet**, *dim.* bli litet

ledsen. **Suttegåtet**, *inchoat.* begynna bli

ledsen. Finska: "suuta", *tædium*, "suttua",

indignari.

SUTTETET, *v.a. tædium excitare, fastidire*

facere, göra ledsen. Även **suttetika**

kaskebska, *sui uterque invicem tædio*

capti sunt, de har bägge två ledsnat med

varandra.

SUTTEM, *n.s. tædium*, leda, ledsnad.

SUTTJE, suttjot, se **sjuttje, sjuttjot**.

SUTTJENES, detsamma som **sjuttje**. Även

suttjenesråuko, *sidus ariadnæum*,

plejades, sjustjärnorna. **suttjenes råukon**

wuolen ådet, *sub divo pernoctare*, ligga

under bar himmel. *Fabula est, cælum*

misericordia commotum famuli cujusdam,

quem herus noctu foras ejecerat, cum

maximum esset frigus, illum hoc sidere

contegisse atque incolumem servasse.

Figura quadrangulari constellationis &

nomen sideris & hanc fabellam ortam esse

satis apparet. Jmf. **råuko**.

SUWOL, *n.s. vapor calidus, talis, qualis*

æstivis diebus sole urente elevari solet ad

montium cacumina, rök och imma i bergen

av stark sommarhetta.

SUWLE, *n.s. obsonium*, sovel. **Suwletak**

pårret, *sine obsonio edere*.

SWADTJO, *n.s. otium, locus*, rådrum. **Idtjib**

swadtjob ådtjo wuotjet, *jaculandi locus*

mihi non erat, jag fick ej rådrum att skjuta.

SWAJELD, *n.s. anxietas*, ängslan.

SWAJESTET, *v.a. appetere*, ha lust och begär

till.

SWAIGAS, *n.a.* se **saiges**.

SWAIKES, *n.a. flexilis aut qui facile*

commoveri potest, vek, som snart böjer

och rör sig. **Swaikes muor**, *arbor flexilis*,

ett träd som sviktar. Härav:

SWAIKETET, *v.n. commoveri, flecti*, röras, svikta. **I swaiket**, *commoveri nequit, immobilis est & inflexibilis*, han är orörlig och oböjlig.

SWAIKETEK, sammandrag. **swaiekek**, *n.a. immobilis*, orörlig.

SWAILE, *n.a. indomitus, inassvetus labori*, otamd, ostyrig, ovan vid arbete. **Swaile tåmp**, *eqvus indomitus*, otamd häst. **Swaile kätah**, *manus labori non adsvetæ*, händer som ej är vana vid arbete. **Swailek**, *absolute, indomitus, rangifer indomitus*, en otamd ren.

SWAILOT, *v.n. a labore desvescere*, avvänjas eller bli ovan vid arbete. **Aptsa leh todn juo swailom wuoidnab**, *te jam plane desvefactum a labore video*.

SWAINES, **swaidnes**, *famulus*, dräng.

SWAINALATS, *n.a. servilis*, trälaktig. **Swainalatswuot**, *servitus*, träldom. *Apud Auctores Ecclesiasticos occurrunt & recentiora sunt*.

SWAINESTET, *v.a. famulari*, tjäna som dräng. **Man kukkeb kalkab to swainestet?** *quamdiu tuus ero famulus?* huru länge skall jag vara din dräng? **Swainastallet**, *frequ. id. Swainastalleje*, *servus*, tjänare, träl.

SWAINESTATTET, *v.a. in servitutum adducere, subjugare*, bringa i träldom, underkuva. 1 Kor. 9:26.

SWAINGES, **swaingok**, *n.a. longus, oblongus*, avlång.

SWAINGESET, *v.n. se skalkahet*.

SWAINKOT, *quassare, concutere*, skaka.

SWAIPE, *n.a. nimis longus*, alltför lång.

SWAIPO, *n.s. spongia*, svamp. **Swaipolakats**, *spongiosus*, svampaktig.

SWAITO, se **alläs**. **Swaito kaska le talle**,

nunc lupi non adsunt, nu har man fred för vargar. *Obs. Alläs, est adj. swaito autem substantivum ipsum denotans statum*.

Även i Lycksele **swaito**, **swaitet**, se **snaito**, **snaitet**.

SWAKA, *n.s. jugum, clitellæ*, ok, klövsadel.

Swakai nådotet, *clitellis onerare*.

SWAL, **swala**, *vulpes alpina, æstate subnigra, hieme alba*, vit räv, fjällracka.

Såje swal, *aquila alpina alba, falco albus*, vit örn³¹⁷, som finns i fjällen. **Swala**

njuoktjem, *convallaria majalis*, liljekonvaljegräs.

SWALE, *n.s. sanies, pus*, var. **Swale kålka**, *sanies emanat*. Även överfört **swale tjatse**, *succus, ut arborum etc.* saft av träd och dylikt.

SWALFO, *hirundo*, svala.

SWALG, **swalga**, *n.s. spelunca*, håla, grop.

Swalgi sisa, *in cavernas montium*.

Swalgist tewas, *cavernosus, speluncis abundans*, full med hålör.

SWALJE, **swaljes**, *n.a. se swaile*. Även *pingvis, obesus*, fet.

SWALTES, *n.s. articulus*, en länk. **Swaltestet**, *v.a. swaltestet akti, conjungere articulis*, sätta ihop med länkar.

SWALTJA, *tunica pellicea*, en kjortel av skinn eller sämsk.

SWALTJES & swaltses, *n.a. nauseosus*, vämjaktig, vedervärdig.

SWAPP, *n.s. spongia, imprimis ejus generis, quæ in arboribus crescunt*, svampar som växer på träd.

SWAPPA, *laqueus, quo pisces capiunt*, rännlycka eller snara, varmed lapparna fångar fisk. **Swappestet**, *laqueo piscari, laqueo pisces capere*, på sådant sätt fånga fisk.

SWAR, **swara**, *responsum*, svar.

³¹⁷ troligen jaktfalk

SWARGALD, swargaltak, *n.s. cibi portiuncula ad explendam famem potusve ad sitim restingvendam*, en liten del mat eller dryck, att stilla hungern och släcka törsten med. **Iddietes swargaltak**, *jentaculum*, frukost.

SWARGALDATTET, *v.a. cibo reficere*, vederkvicka med mat. **Swargeldet**, *detsamma*.

SWARGELET, *detsamma*. **Piäbmoin nelgojit swargelet**, *esurientes cibo reficere*. **Swargelowet**, *passiv. vederkvickas*.

SWARGETET, *v.n. refici, recreari*, vederkvickas. **Ko leime swargetam, mannegåtime**, *cibo refecti incipiebamus iter facere*, när vi hade fått mat begynte vi vår resa.

SWARKE, *n.s. dolor*, värk, sveda. **Åiwe swarke**, *cephalalgia*, huvudvärk. **Swarke keppan**, *dolor remittit*, värken blir lindrigare.

SWARKET, *v.n. dolere*, värka. **Åiwe swarka**, *caput dolet*, huvudet värker. **Swarkegätet**, *inchoat. begynna värka*.

SWAROT, *respondere*, svara. Även *rationem reddere*, stå till ansvar.

SWARRET, *v.n. subsilire, exsultare*, spritta. **Qwele swarra**, *piscis subsilit*, fisken spritter. **Swarremen le äska**, *adhuc se commovet*, han rör sig ännu.

SWARREJE, *subsiliens, qui se movet*, sprittande, den som rör sig. **Swarreje qwele**, *piscis subsiliens*, en fisk som spritter.

SWARTO, *verruca*, vårta. Se **warto**.

SWASKES, *n.a. agilis, celer, velox*, vig, hastig, snäll. **Swaskes herke**, *rangifer vectarius velocitate ad cursum valens*, en körren, som springer fort.

SWASKET, *v.n. declinare, deflectere*, avvika, taga en annan kosa. **Swaskai paldelen**, *a*

latere declinans prætervectus est, han körde förbi. **Swaski nuortas**, *versus aquilonem deflectebat*, han vek av och for norrut. *De vehentibus tantum dicitur*, säges om de som åker.

SWASKELET, *v.a. e loco movere*, röra av stället. **Idtji aibmot swaskelet**, *e loco movere non valebat*, han förmådde ej röra utur rummet³¹⁸.

SWASKETET, *v.n. se movere, commoveri*, röra sig. **Swasketi tatte saijest**, *ex illo se movebat loco, illum locum mutabat*, han flyttade sig ifrån det rummet. **Idtji swasket**, *non movebatur, immobilis manebat*. **Swasketastet**, *dim. röra sig litet*. **Swasketatjet**, *inchoat. begynna att röra sig*.

SWASKETEK, *n.a. immobilis*, orörlig.

SWASKO, *n.s. flagrum*, piska. Finska: ”witza”, *virga*. *Per onomatopoiā a sono utrumque nomen habet*.

SWASKOT, *v.a. flagellare*, piska, slå. **Swasko manab rissin**, *castiga infamtem virga*. **Swaskotowet**, *passiv. bli piskad*.

Swaskostet, *dim. piska litet*. **Swaskogätet**, *inchoat. begynna att piska*.

SWASKOJE & swaskoteje, *qui flagellat aut virgis cædit*, en som piskar.

SWASKOTATTET, *v.a. virgis cædendum curare s. flagellandum*, låta piska med ris.

SWATTJES, *n.a. mobilis*, rörlig.

SWATTJET, *v.n. moveri*, röra sig, röras. **I saijest swattja**, *e loco non movetur*. **Walla die swattja**, *vix movetur*, det röres näppeligen. **Swattjestet**, *dim. röras litet*. **Swattjegätet**, *inchoat. begynna att röras*.

SWATTJEJE, *qui movetur*, som rör sig.

SWATTJATET, *v.a. movere, commovere*, röra. **Swattjati tjatseb**, *commovebat aquam*. Joh. 5:14. **Swattjatattet**, *frequ. idem*.

³¹⁸ stället, platsen

SWATTJO, *fasciculus*, ett knippe, bunt.

SWEIME, *adulterium*, hor. *Dubiæ auctor*.

SWELEG, *n.s. fabula*, sägen, saga. **Tollots sweleg**, *ævi vetustioris fabula*, en gammal saga. Jmf. **åmanjes**, detsamma.

SWEPES, *n.a. swepes ådem, somnus arctior*, djup sömn. **Swepes ådeje**, *arctiore somno complexus*, en som sover hårt.

SWERDE, *gladius*, svärd. **Swerdats**, *dim.*

SWERJE, *Svecia*, Sverige. **Swerjes**, *adj.*

Swerjes ålma, *vir Svecanus*, svensk man.

SWERKA, *n.s. locus aptus ad asservandas res*, gömsel, gömrum. Se **wuorka**.

SWIBMET, **swibmem**. Se **swimatet** etc.

SWIDDEK, *sorex*, näbbmus.

SWEIDA, *n.s. turbo*, vädervirvel. **Piägga swida**, detsamma. **Swidai manna tat piägg**, *per intervalla & turbines violentus hic est ventus*, det blåser häftigt il-tals.

SWIDDET, **swidhet**, *v.n.* se **swilkestet**.

SWIDET, *v.n. dolere*, svida. **Swidegätet**, *inchoat.* begynna att svida.

SWIJOTAK, se **switja**.

SWIKET, *v.a. spectri instar perterrere*, skrämman som ett spöke. **Swiketallet**, *passiv. a larvis terreri*, bli skrämnd av **spöken**. Överfört *sana mente privari*, bli galen.

SWIKKA, se **swaka**.

SWIKKE, *n.s. anfractus viarum*, omväg, krok. **Swikkats**, *dim.* en liten krokväg.

SWIKKESTET, *v.n. secedere, declinare*, avvika. **Swikkesti käinost**, *de via deflectebat*, han vek av vägen. **Swikkesti tåres pelai**, *secedebat in devium*. Överfört *excusare se*, ursäkta sig. **Algin kaikeh swikkestet**, *omnes se excusare cæperunt*,

Luk. 14:18. **Swikkestastet**, *dim.*

Swikkestatjet, *inchoat.* begynna att vika av vägen, begynna att ursäkta sig.

SWIKKESTEM, *n.s. secessio*, avvikande. *Excusatio sui*, ursäkt, undanflykt.

SWIKKETET & swikket, detsamma som **swikkestet**.

SWIKKETEK, *n.a. inexcusabilis*, som är utan ursäkt, som ej kan ursäktas. **Swikketeme**, hos *Austr.* detsamma.

SWIKKATALLET, *v.n. frequ. excusare se*, ursäkta sig. *Latebras quærere*, söka undanflykt.

SWIKKATALLEM, *n.s.* se **swikkestem**.

SWIKOL, *n.s. spectrum, larva*, spöke, jmf. **swiket**.

SWILKESTET, *v.n. tremere*, darra. **Käta swilkest**, *manus tremet*, handen darrar. **Åiwe swilkest**, *caput agitur*, huvudet skakar.

SWILLA, *n.s. vortex aquæ, syrtis*, vattuvirvel.

SWILL, **swille**, *affinis, maritus sororis uxoris*, svåger, hustrus systers man. *Dual. swillitje såj läpa*, *affines illi ambo sunt, (ita scil. ut utriusque uxores sorores sint)*, de är svågrar, de har tvenne systrar till hustru. Jmf. **mak**.

SWIMATET, *v.n. animo linqui*, dåna, falla i besvimning. Se **jabmalket**.

SWIMAT-WANK, *animi deliquium*, dåning³¹⁹.

SWIMO, detsamma. **Swimo munji manna**, *animi deliquium patior*, jag dånar.

SWINE, *sus*, svin. **Swinats**, *dim.*

SWINTET, **swindet**, *v.a. flagellare*, piska, slå. **Tåmpåb swintet**, *eqvum flagello incitare*, giva hästen piskslängar. **Swintestet**, *dim.* litet piska.

³¹⁹ svimning

SWINTETALLET, *passiv. flagellari, vapulare*, bli piskad, få stryk.

SWIRREL, *coxa*, höft. **Swirrelist le**, *ischiatiko dolore laborat*.

SWISKO, *flagellum*, piska, gissel.

SWITJA, *virga*, spö, ris. **Switjai swaskot**, *virgis caedere*, piska med spön.

SWITTER, *n.a. flexuosus*, krokig. Se **målkaj**.

SWÄDKA, *n.s. splendor solis*, solsken.

Swädka peiwe, *dies serena, quando sol lucet, sed tamen sine aestu & ardore, ut solet esse automno & primo vere*, solklar men dock ej varm dag, utan som det plägar vara om hösten och först om våren. Jmf. **jälakes**.

SWÄKKOT, *v.a. rationem afferre, excusare*, anföra skäl och bevis, ursäkta.

SWÄKKOM, *n.s. excusatio*, ursäktande.

SWÄLLOT, **swällom**, se **påttnet**, **påttnem**.

SWÄMALES, *adulter, qui adulterium committit*, otrogen i äktenskap.

SWÄRGET, *v.n. agitari spasmo musculorum, nervorum & membrorum, ut solent morientes aut pisces in terram elevati*, rycka, sprattla. **Sishäggen jalkaha ja swärga**, *semimortuus jacet membraque extendit contrahitque*, han ligger och sprattlar halvdöd.

SWÄRGETET, *frequ. idem*.

SWÄRKO, se **särro**, **särkem**, detsamma.

SYTET, *curare, curam gerere*, **sytar**, **syto**, se **kättjet**, **kättjeje**, **kätjo**.

SÅ, *adv. sic, ita*, så. Se **nau**, **naute**.

SÄBBE, *n.s. baculus*, käpp. **Säbbe tsagge sodn wadsa**, *baculo innixus incedit*, han går och lutar sig på käppen, han går med kryckor. **Säbbats**, *dim.* en liten käpp. Finska: "sawa", *baculus*.

SÄBBESTET, *v.n. baculo incedere*, gå med käpp. **Säbbest tain**, *hoc utere baculo*.

SÄBMASEH, *nominat. plur.* Se **såmes**.

SÄDDE, *sagitta*, pil. **Sädde kauflei ruoptot**, *sagitta resiliebat*.

SÄDA, **sådes**, *secamentum ligni*, trästicka. Se **sabtjes**.

SÄDÅS, **kärbma sådås**, *latibulum serpentum, locus ubi serpentes vere conveniunt & coeunt*, ormbö, ormnäste, där ormar parar sig om våren.

SÄDHALES, **sådales**, *venenatus*, giftig.

SÄDHET, se **sudhet**, **sudhem**.

SÄGNET, *intrare*, se **tjagnet**. **Sågnetet**, se **sognotet**.

SÄGGE, *n.s. locus in lecto parieti propior, rummet*³²⁰ vid väggen i en säng. **Säggen ådib**, *parieti ego propior dormiebam*, jag låg vid väggen. **Mo säggai tjagni**, *a tergo mei in lectum intrabat*, han lade sig bakom mig i sängen.

SÄGGOT, *v.n. evanescere*, försvinna, bli till intet. **Toiwotes säggoi**, *promissum evanuit*, löftet blev till ingenting, blev ej uppfyllt. Även, i Lycksele, detsamma som **qwosmot**, bränna vid. **Säggoi kebne**, *olla cibum empyreumatico infecit sapore*, maten har blivit vidbränd.

SÄJ, *nominat. dual. pron. illi duo*, de tvenne. **Såi läpa mannemen**, *illi duo iter faciunt*, de bägge är på resan. Jmf. **sodn**.

SÄJE, *n.s. ala*, vinge. **Såje swal**, se **swal**.

Såjats, *dimin.* en liten vinge. Finska "sijpi", *genitiv.* "sijven", vinge.

SÄJAR, **såjek**, *n.a. alatus*, försedd med vingar.

SÄJETES, **såjetebme**, *n.a. alis destitutus*, vinglös.

SÄJOT, *v.n. alas nancisci*, få vingar.

SÄIDOT, *v.n. aqua elui*, utblötas med vatten.

³²⁰ platsen

- Juo le salte taste såidom**, *jam ex hoc sal aqua elutum est & extractum*, saltet är härutur utdraget med vatten. **Såidostet**, *dim. Såidogåtet*, *inchoat*.
- SÅJET**, *v.n. flecti*, böja sig, svikta. **Muora såja**, *arbor flectitur*, trädet böjer sig. **Pira såjet**, *circumflecti*, böjas omkring. **Såjestet**, *dim.* böja sig litet. **Såjegåtet**, *inchoat*. begynna böja sig.
- SÅJELES**, *n.a. flexibilis*, böjlig. **Såjeles muor**, *lignum flexibile*.
- SÅJETET**, *v.a. flectere*, se **såjåtet**.
- SÅJO**, *n.s. curvamen*, böjning. **Såjo pakto**, *illo ipso loco, quo flexuosum est & curvatum*, i själva bukten.
- SÅJOK**, *n.a. flexus*, böjd. **Ets såjok muora**, *lignum sua sponte sive natura curvum*, ett självkrokigt träd.
- SÅITET**, *v.n. contingere, evenire*, hända. **Såita muttemin**, *contingit interdum*, det händer ibland. **Såitestet**, *dim. raro contingere*, hända sällan.
- SÅITEM**, *n.s. casus*, händelse. **Såitem pali**, *raro & per casum*, någon gång av en händelse. **Såtemest sjaddi**, *fortuito eveniebat*, det skedde av en händelse.
- SÅITOT**, *v.n. detsamma som såitet*.
- SÅJÅTET**, *v.a. flectere, curvare*, böja, göra krokig. **Puolwit såjåtet**, *genua flectere*, böja knän. **Routeb såjåtet**, *ferrum incurvare*. **Såjåstet**, *dim.* litet böja. **Såjåtatjet**, *inchoat*. begynna böja.
- SÅJÅT**, *v.n. sive passiv. se såjet, flecti posse*, böjas, kunna böjas. **Idtji såjå**, *incurvari non potuit*, det lät ej böja sig. **Såjåi tat muora**, *hoc lignum curvari potuit*.
- SÅJÅTATTET**, *v.a. & n. curvandum curare*, låta böja krokig. Även *flecti sive incurvari posse*, kunna böjas.
- SÅKATET**, *v.n. defetisci*, tröttna. **Såkatemen le herke**, *rangifer vectarius incipit defetisci*, körrenen börjar tröttna. Aldrig om människor, jmf. **sillot**.
- SÅKE**, *betula*, björk. **Såke male**, se **male**. **Såkats**, *dim.* en liten björk.
- SÅKESK**, *n.s. locus betulis consitus*, björkskog, ett ställe där björk växer.
- SÅKET**, *v.n. submergi, subsidere*, sjunka, fara ned. **Såki jaurai**, *aquis submergebatur*, han sjönk ner i sjön. **Såki åbbesi**, *nive immersus est alta*, han sjönk ner djupt i snön.
- SÅKS**, *n.s. nidor, os*. **Åiwe sarjit såksest**, *nidore caput dolet. Austr.*
- SÅKTET**, *v.a. congelare aquam cum nive mixtam*, med snö göra att vattnet fryser. **Såktam le jaureb**, *lacum nive frigus congelavit*, det har snöat i vattnet, och därmed gjort att sjön har frusit.
- SÅKTETET**, *v.a. prospicere quousque prospectus oculorum pervenire potest, e longinquo contemplari*, se framför sig så långt, som ögnasiktet kan tillåta, på långt håll beskåda. **Såktetijeb tasa ko tjalme lappi**, *prospiciebam sive contemplabar donec oculis videri non potuit*. **Såktetatjet**, *inchoat*. begynna på sådant sätt beskåda. Jmf. **wartahet**.
- SÅLE**, *n.s. genus, societas*, släkte, sällskap. **Tatte sålest le sodn**, *ex illo is est genere*, han är av det släktet. *Obs. Såle multitudinem supponit*.
- SÅLKE**, *sålka, tigillum*, en träklubb. **Kerres sålke**, *tigillum, quo attritas trahas muniunt*

- Lappones*, ett stycke trä, varmed lapparna fodrar sina slädar eller akjor.
- SÅLKET**, *v.a. clavis ligneis compingere*, med träpinnar ihopfästa. Även **kerreseb sålket**, *traham tigillis munire*, sätta trästycken under en lappsläde. Se **sålke**. Finska: ”sulkea”, *claudere*.
- SÅLLANET**, *v.n. dissipari, evanescere*, förskingras, förfaras. **Pednik sållan**, *pecuniæ dilapidantur*. **Sållanastet**, *dim. Sållanätjet*, *inchoat.* begynna att förfaras.
- SÅLLETET**, *v.a. dissipare, permiscere, disperdere*, förskingra, bortblanda, förfara. Jmf. **hemset**.
- SÅLOT**, *v.a. profunditatem conto explorare, profunditatem experiri*, mäta djupet med stång eller dylikt.
- SÅLOM**, *n.s. inquisitio profunditatis*, undersökning om djupet. **Sålom muor**, *contus quo aquæ profunditatem exploramus*, en stång att mäta djupet.
- SÅLP**, *orbiculus argenteus aut orichalceus, cui fæminæ forfices, cultellos, crumenas etc. affigunt*, en ring av silver eller mässing, på vilken lappkvinnfolken bär saxar, knivar och andra småsaker.
- SÅLSE**, *n.s. eluvies, oris immundities ex saliva emanante*, slask, drägel. **Piädnaka sålse**, *saliva canum effluens ex ore*, hunddrägel. Norrländska: ”sickel”.
- SÅLSET**, *v.a. impurum reddere*, orena. **Piäbmoit sålset**, *cibos inquinare sive impuros reddere*, orena maten.
- SÅMES**, *aliquis, quidam*, någon. **Såmes ålma**, *vir quidam*, en man. *Plur. såmaseh* eller **såbmaseh**, *nunnulli*, somliga.
- SÅPATET**, *v.n. reconciliari*, förlikas, åter bli vänner. **Såpatika**, (*dual.*) *reconciliati sunt*, de två blev förlikta med varandra.
- Såpitet**, *Austr. detsamma*. Även **såpitet**, *activ. aptare, conciliare*, passa tillhoppa, förena. Finska: ”sopia”, *reconciliari*.
- SÅPKA**, **såpk**, *n.s. commissura, junctura*, fogning, skarv.
- SÅPKET & såpketet**, *v.a. conjungere, connectere*, sammanfoga. **Fiälloit såpket**, *asseret conjungere*. **Sisa såpketet**, *inserere, inoculare*, inympa, insätta. **Sisa såpketowet**, *passiv. inoculari*. **Akti såpketet**, *conjungere in unum*. **Såpkestet**, *dim.* litet sammanfoga. **Såpkegätet**, *inchoat.* begynna sammanfoga.
- SÅPPET**, *v.a. ab ossibus carnem exedere*, äta köttet av benen. **Takteb såppet**, *os carne nudare edendo*.
- SÅPT**, *n.s. spuma*, skum. **Såptit kâiwot** eller i ett ord **såptetet**, *spumam auferre, despumare*, avskumma.
- SÅPTAJES**, *n.a. spumans, spumifer*, skummig. **Såptajes paro**, *unda spumea*.
- SÅPTOT**, *v.n. spumare*, skumma sig, fradgas.
- SÅPTSE**, **såptsot** etc. Se **tsåptse** etc.
- SÅRJETET**, *v.n. minui*, förminskas. **Piägga sårjet**, *ventus sedatur*, vädret stillar sig. **Muot sårjet suolo kârrâi**, *nix ad jugum alpium minus alta est & evanescit paulatim*, snön förminskas och avtager allt mera och mera emot fjällryggen.
- SÅRJOT**, *v.a.prehendere*, gripa uti, fatta. **Kätin sårjot**, *manuprehendere*. **Piädnak sårjoi juolkai**, *pedem canis morsu infestabat*, hunden bet i foten. **Sårjostet**, *dim.* **Sårjogätet**, *inchoat.* begynna gripa uti.
- SÅRWE**, *pinus arida*, torr tall. **Sårwats**, *dim.* en liten torr tall.

SÅRWOT, *v.n. exarescere*, förtorkas. **Petse le sårwom**, *pinus exaruit*, tallen har blivit förtorkad.

SÅS, såso, *n.s. cartilago, meatus & pori ossium & cornuum*, pipighet och ihålighet på ben och horn.

SÅSEK & såsok, *n.a. porosus*, pipig³²¹. **Såsek tjårwe**, *cornu porosum*.

SÅSOT, *v.n. porosum fieri*, bli pipig.

SÅULE, *v.n. aqua super glaciem lacuum*, vatten på isar. **Såulats**, *dim.* litet dylikt vatten. Finska: "sula", *liquidus*.

SÅULOT, *v.n. de lacubus congelatis dicitur, dum aqua super glaciem fit*, bli vattenfullt på isar. **Jaureh läh såulomen**, *aquis super glaciem lacus viatoribus molesti fieri incipiunt*, det börjar bli vatten på isarna. Motsats: **spådnot**.

SÅWO, *n.s. vallis herbida*, gräsvuxen dal. **Såwots**, *dim.* liten dal.

SÄ, *particula, quæ verbis tertiæ personæ sæpe additur vicemque pronominis sodn sustinet, sæpius tamen pronomen simul tanquam per pleonasmum exprimitur. Sä futurum tempus respicit & intendit significationem. Sä* betyder detsamma som han, se **sodn**. **Påta sä**, *veniet certo*, han kommer visst. Säges om det som skall ske.

SÄBLA, säbl, *n.s. tabes nivis, nix calore resoluta*, våt snö, snöstöp. **Säbla le udne**, *tabes hodie nivis est*. **Säbla muottek**, detsamma som **säbla**. **Säblatak**, detsamma.

SÄBLÄTET, säbletet, *v.n. resolvi calore (de nive tantum)* blötna och tina upp, säges om snö. **Säblätemen le talle**, *tabes nivis fluere incipit*.

SÄBMA, *ipse, idem*, densamma.

SÄBRE, säbret, säbrastallet. Se **sebre** etc.

SÄDDET, *v.a.* se **saddet**.

SÄDDO, *n.s. otium, quies*, ro, stillhet. **Säddob ådtjot**, *otium nancisci*, få ro.

SÄDDOS, *n.a. tranquillus, quietus*, rolig, stilla. **Säddos almatjeb stiwset**, *hominem quietum & innocentem turbare*.

Säddoswuot, *subst.* se **säddo**.

Säddoslaka, *adv. pacate, tranquille*, i frid och ro. **Säddosikt**, *adv. id.*

SÄDDOTET, *v.a. tranquillum reddere, pacare, pacem restituere*, göra fred och ro.

Motsatser är **osäddos**, **osäddoswuot**, orolig, ofredlig, ofredlighet.

SÄDG, sädga, *viburnum*, vide. **Sädgast**, *locus viburno consitus*, videskog.

SÄDOS, *n.a. raucus*, hes. **Sädos kiäl**, *vox rauca*, hes röst.

SÄDOT, *v.n. irraucire*, bli hes. **Sädom le muste kiäl**, *raucus factus sum*. **Sädostet**, *dim.* bli litet hes. **Sädogåtet**, *inchoat.* begynna bli hes.

SÄGNA, sägn, se **segna**, *nares*.

SÄI, säja, *n.s. pus*, var. **Säjak**, *adj. purulentus*, full av var.

SÄJET, *v.n. suppurare, sanie impleri*, varas, bli varfull.

SÄJET, *v.a. serere*, så, se **sajet**.

SÄITEJE, *concupiens, pariens*, som avlar. Finska: "sijtjäjä", *concupiens*.

SÄIWA, säiw, *n.a. vulgaris*, allmän, gemen.

Säiwa tjatse, *aqua vulgaris*. **Säiwa håll**, allmänt och vanligt tal. Överfört **I le sodn ko säiw**, *haud ille infimæ dignitatis vir est*, han är en stor kaxe.

SÄK, *n.s. sepimentum aut etiam casa ex ramis arborum facta*, risikoja, rishage eller gårdsgård av riskvistar och buskar. **Säket**,

³²¹ porös, lucker

- v.a. ramis arborum circumsepire*, stänga omkring med kvistar och ris.
- SÄKÄK**, *n.a. mixtus*, blandad. **Tjatse säkäk melke**, *lac aqua permixtum & dilutum*, vattenblandad mjölk. **Perik säkäk**, *sere stultus*, halvtokig. Jmf. **seke**.
- SÄKKA**, *dativ. säkkai*, se **seke**.
- SÄKOTET**, *v.a. miscere*, blanda. Finska: ”secoitan”, *misceo, confundo*.
- SÄKKARET**, **säkaret**, *ad societatem alicujus se applicare*, hygga sig till någon³²², förena sig med någon. **Mo påtsoh säkkareh to äloi**, *gregi tuo mei se immiscunt rangiferi*, mina renar följer din hjord. **Idtji tassa säkkar**, *illud non amplexus est, non curabat*, han aktade det ej, brydde sig ej därom.
- SÄKTJET**, *v.a. insidiari, in insidiis latere, clam observare*, lura på, ligga i försåt.
- SÄLADET**, *mori*, se **salatet**.
- SÄLG**, **sälga**, *n.s. venenum*, gift.
- SÄLGEK**, *n.a. venenatus*, giftig.
- SÄLGETET**, *v.a. venenare*, förgifta. **Sälgeti piärgob**, *carnem veneno inficiebat*. **Sälgetowum**, *venenatus*, förgiftad.
- SÄLKET**, *v.n. conscendere in littus, adpellere ad littus*, landstiga, taga land. Även Joh. 21:3 *navem aut cymbam conscendere*, stiga i båten, gå ombord. **Sälketak**, *subst.* se **stadso**.
- SÄLMA**, *limen*, tröskel. Se **siälma**.
- SÄLO**, *anima*, själ. Se **siälo**.
- SÄLS**, *n.s. conversatio, consuetudo*, umgänge. **Alet suina sälseb ane**, *nolite cum illo conversari*.
- SÄLSKAP**, *societas*, sällskap.
- SÄMEL**, se **aldo**.
- SÄMES**, **sämok**, *n.a. concors*, enig. **Sämeseh kaskabsa**, *secum invicem concordet*. Motsats **osämes**, oenigt.
- SÄMESIKT**, *adv. unanimiter, concorditer*, endräktigt, enigt. Motsats: **osämesikt**, oenigt.
- SÄMESWUOT**, *n.s. concordia*, enighet. Motsats: **osämeswuot**, oenighet.
- SÄMESLAKA**, **osämeslaka**, se **sämesikt**.
- SÄMASTET**, *concordare*, se **lakastet**.
- SÄMOL**, se **semol**.
- SÄMOSJEM**, *n.s. visio*, syn, uppenbarelse.
- SÄMRADOK**, *n.a. unanimis*, endräktig. **SÄMRADOKWUOT**, *concordia*, endräktighet.
- SÄMRADESIKT**, *adv. unanimiter*, endräktligen. Jmf. **radak**.
- SÄMTET**, *convenire*, komma överens. Se **lakastet**. **Idtji miji sämte**, *nostram fastidiebat conversationem*, han tyckte ej om vårt sällskap. **I sodn almatjit sämte**, *cum aliis ille hominibus conversari non curat*, han bryr sig ej om folks umgänge.
- SÄNET**, detsamma som **sämtet**.
- SÄNGO**, *lectus*, säng. Finska: ”sängy”, detsamma.
- SÄNJATJA**, **sänjatjes**, se **senjatjes**.
- SÄPP**, *pubes*, hår på blygd.
- SÄPTES**, *n.s. venenum*, gift. **Säptesit pårret**, *venenum sumere*. Jmf. **sälg**.
- SÄPTET**, *v.n. allici esca*, lockas förmedelst agn. Jmf. **septe**. **Säptegåtet**, *inch.*
- SÄPTOTET**, *v.a. esca illicere, inescare*, med agn locka, lägga ut lockmat.
- SÄRET**, *findere*, klyva. Se **saret**.
- SÄRG**, *n.s. piscis, alburnus*, mört.
- SÄRJITET**, se **sarjitet**. Finska: ”särjen”, *dolorem ex vulnere percipio*.
- SÄRR**, **särria**, *adv. seorsim*, särskilt. **Särria wiesoje**, *qui solus sibi vivit*. **Särria saijai wadset**, *secedere*, gå avsides. Finska: ”eri”, *seorsim*.
- SÄRRBOT**, *sangvine non junctus*, oskyld.

³²² ty sig till någon

SÄRRIT, se **erit**, som är brukligare.

SÄRRALAKATS & särranes, *n.a. peculiaris, specialis*, enkannerlig³²³.

SÄRRANET, *v.n. secedere, segregari*, skilja sig ifrån. **Särrani mijest**, *segregabatur a nobis*. **Särranatjet**, *inchoat.* begynna att avsöndras.

SÄRRANEM, *recessus*, söndring, bortgång.

SÄRRETET, *v.a. discernere, separare*, avskilja, avsöndra. **Särretastet**, *dimin.* **Särretatjet**, *inchoat.* begynna avsöndra. **Juolkit särretet**, *pedes divaricare.*

SÄRRETEM, *n.s. segregatio*, avsöndring.

SÄRROT, *adv. divaricato modo, explicare*, utbrett, utlagt. **Särrot wadset**, *pedibus divaricatis incedere*, gå brett, med benen ifrån varandra.

SÄSA, *amita*, faster. **Säsam**, *amita mea.*

SÄSEL, **säsell**, *filius filiave fratris vel sororis, patruelis*, broders eller systers son eller dotter. **Säsellam**, *mi patruelis.*

SÄSTET, *parcere*, skona. Se **sestet**.

SÄTEN, se **sadem**. Finska: "sadin", detsamma.

SÄTO, *n.s. lex, mandatum*, lag, påbud. **Sätob piejet kaudnetebmai**, *ubi conveniendum sit constituere*, göra avtal varest man skall råkas. **I le säto, man ädnakab kalkab waddet**, *quantum mihi expendendum sit præscriptum non est*, det är ej någon lag uppå huru mycket jag skall giva.

SÄUROM, **säurom tjalmeh**, *oculi lacrymantes & stillantes*, sura ögon.

SÄW, **säwa**, *mare*, hav. **Säwa kadde**, *ora maritima*, havsstrand. *Obs. säw proprie est mare, mär autem regiones oræque maritimæ, licet in libris Lapponicis hæc non semper observata sit differentia.* **Säwa måkke**, *sinus maris*, havsvik.

SÖBMOHET, *v.n. in ectasi esse, a sensibus abalienari*, vara hänryckt, ej veta vad man gör av häpenhet, förundran eller dylikt.

SÖBMOHEM, *n.s. ectasis*, hänryckning.

SÖPPATES, **söppats**, se **suoppates**.

T.

TAB, *accusativ. pron. tat, hunc*, denne. **Tab älmab**, *hunc virum.*

TABBE, **tabben**, *adv. heic*, här. **Tabben le**, *hic est*, han är här. **Tabben ja tobben**, *hic & illic*, här och där. *Per casus flectitur, ut e.gr. tabbelt, hinc*, härifrån. **Tabbelen**, *cis*, på denna sidan. **Tabbel**, detsamma.

Tabbel waren, *cis montem*, hitanföör berget. *Compar. tabbebukt, tabbebut, propius huc*, närmare hit. **Wadse tabbebut**, *propius huc incede.*

TABBANET, *v.n. appropinquare, propius huc accedere*, nalkas, komma närmare hit.

Tabban tek, *accede huc propius*, kom närmare hit. **Tabbanastet**, *dim.* komma litet närmare hit. **Tabbanatjet**, *inchoat.* begynna komma närmare hit. Jmf.

lakkanet.

TABBETET, *v.a. propius huc admovere*, föra närmare hit. **Tabbet tabbebusi**, *admove huc propius.* **Tabbetastet**, *dim.*

Tabbetatjet, *inchoat.*

TABBETTET, *v.a. & n. admovendum huc propius curare, posse huc propius admoveri*, låta föra närmare hit, kunna föras hit närmare.

TABBOK, *n.a. solidus*, tät. Se **åbdes**.

TABDAI, *adv. sæpe*, ofta. Se **taiwai**.

TABD, **tabde**, *lien*, mjälte. **Tabdest le**, *lienosus est*, han är mjältsjuk³²⁴.

³²³ särskild, speciell

³²⁴ sjukdomstillstånd, yttrande sig i dålig matsmältning, nedslagenhet o. besvärligt lynne

- TABLE**, *latrones lusorii, latrunculus*, bricka i brädspel.
- TABLOT**, *v.n. latrunculis ludere*, spela i bräde, föra dam. **Tablom**, *lusus latruncolorum*, spelande i bräde.
- TABLO**, *n.s. tabula, pinax*, tavla. Även *alveus lusorius*, brädspel. **Kedke tablo**, *tabula lapidea*, stentavla. **Tablots**, *dimin.* en liten tavla.
- TABME**, **tabbme**, *n.s. gluten*, lim.
Tabmelakats, *glutinosus*, limaktig.
- TABMET**, **tabbmet**, **tabbmetet**, *v.a. conglutinare*, limma. **Tabbmetattet**, *posse glutinari*, kunna limmas. Även *glutinandum curare*, låta limma.
- TABMES**, **tabmet**, se **tames**, **tamet**.
- TABMOK**, *salmo minor*, laxöring, en liten lax.
Tabmokats, *dim. id.*
- TABRANET**, *v.n. adhærere*, fastna fast.
Tarwe kätit ja karwoit tabrana, *pix manibus & vestibus adhæret*, tjäran fastnar vid händerna och kläderna. **Qwele werbmai tabrana**, *piscis retibus irretitur*, fisken fastnar i nätet. **Tabranastet**, *dim.* litet fastna. **Tabranatjet**, *inch.* begynna fastna. **Tabranaddet**, *frequ. id. qu. tabranet.*
- TABRANEM**, *n.s. ipse actus adhærendi*, fastnande.
- TABREKESNE**, *quasi locativ. casus est & adverbialiter accipitur. Tabrekesne le, affixum est sive compactum*, det sitter fast, är fastsatt.
- TABRELES**, *n.a. adhærens, glutinosus*, vidhängande, smetig.
- TABRETET**, *v.a. pangere, figere*, fästa, sätta fast. **Tabrete tai fjälloit akti**, *compinge has tabulas*, foga ihop dessa bräderna. **Tabrete tab tuogneseb**, *assue hunc centunculum*, sy fast denna lappen.
- Tabretastet**, *dim.* litet fästa. **Tabretatjet**, *inchoat.* begynna fästa fast.
- TABRETALLET**, *v.a. frequ. idem quod tabretet.*
- TABRETATTET**, *v.a. & n. figi posse, figendum curare*, kunna fästas, låta fästa fast.
- TABTJA**, *cos, qua ferrum acuitur*, brynsten.
- TABTJET**, *v.a. cote acuere*, bryna, vassa med brynsten. **Nipeb tabtjet**, *cultrum acuere*, bryna kniven. Jmf. **saijet**.
- TADNE**, *locativ. pronom. tat.* Se **tane**.
- TADNE**, *n.s. stannum*, tenn. **Tadne kare**, *vas stanneum*, tennkärl. **Tadne tjeppe**, *peritus stanno vestes ornare, ut solent Lappones*, slög³²⁵ att brodera med tenn, som lapparna brukar. **Tadnai**, *stanno repletus*, full med tenn.
- TADNETET**, *v.a. stanno obducere*, förtenna. **Kebneb tadnetet**, *ahenum stanno obducere*, förtenna en kittel.
- TADNEK** eller **tadnetek**, *n.a. non obductus stanno*, oförtent.
- TAFO**, *n.s. locus, regio*, rum, ort. **Tane tafosne**, *in hac regione. Akten tafon almatjeh*, *unius ejusdemque regionis homines*, folk ifrån en och samma ort. **Färten tafosne**, *in omni loco. Tafoi, adverbialiter accipitur, hic & illic, passim*, här och där. Även **tafo**, *ratio*, sätt. **Tann tafoi**, *illa ratione, illo respectu*, på det sättet, i anseende därtill. **Tafots**, *dim.* ett litet rum.
- TAGGAR**, *talīs*, en sådan. **Maggareb sitah, taggareb kalkah todn ådtjot**, *qualem desideras, talem accipies. Maggaren to kaudnab, taggaren to adnab, qualem te invenio, talem de judico. Maggarats, (quasi. dim.) idem.*

³²⁵ händig, flink

TAGGNAS, *erica*, ljung.

TAGGO, *adv. hac, per hunc locum*, här förbi.

Även *hoc loco, heic*, på detta stället.

Taggo, *cum celeri pronuntiatione penultimæ, ita ut accentus vix audiatur, illic, illac*, där, där förbi.

TAGGOKAS, se **tala**, i Lycksele.

TAH, *hi*, dessa. Se **tat**.

TAI, *genetiv. plural. pron. tat*, dessas.

TAIBEK, *n.a. justus, debitus*, tillbörlig.

Taibek åme, *res æqua & justa*. **Taibes & taibokes**, detsamma. Sammansättn. & motsats, **otaibek**, *iniquus*, otillbörlig, obillig. **Taibekwuot**, *debitum, fas*, plikt, tillbörlighet.

TAIBET, *v.n. oportere, debere*, böra. Todn **taibah tabb takket**, *istud facere debes*, du bör göra det.

TAIBETES, *n.a.* detsamma som **taibek**.

TAIBETET, *v.a. assignare*, tillägna. **Sije läh munji tabb taibetam**, *illum mihi assignaverunt*, de har tillägnat mig det.

TAIDET, *v.a. scire, veta*. **Ib mon taide**, *nescio*, jag vet ej. Finska: ”taida”, *posse*. Jmf. **tetet**.

TAIDEK, *n.a. inscius*, ovetandes.

TAIDEM, *n.s. cognitio*, vetenskap, kunskap. **I kuit mo taidemin**, *me quidem inscio*.

TAIDES, *n.a. sciens*, vetande. **Kaik taides**, *omniscius*, allvetande. *Aust.* **Kaik taideswuot**, *omniscientia*, allvetenhet.

TAIDETET, *v.a.* se **tetetet**.

TAIDNE, *n.a. avis, picus*, hackspett. Även *superstitio*, vidskepelse.

TAIDOS, *n.a. notus*, vitterlig.

TAJETET, *v.a. intelligere*, förstå. **Tajetah kus todn tabb?** *num istud intelligis?* förstår du det? **Tajetastet**, *dimin.* förstå

litet. **Tajetatjet**, *inchoat.* & **tajetatsgåtet**, *intelligere incipere*, begynna att begripa.

Juo tale tat mana tajetatsgåta, *jam infans hicce ad rationis usum pervenire incipit*.

TAJETEM, *n.s. intellectus*, begrepp, förstånd.

Tajetem meren le, *illa jam est ætate, ut intellectu gaudeat, ad usum rationis pervenit*.

TAJE, *n.a. errabundus*, vilsefarande.

TAIJATET, *v.a. mentionem facere, commemorare*, omtala, omnämna.

Taijatastet, *dim.* litet omtala.

TAIJATES, *n.s. effatum, dictum*, utlåtelse, tal.

TAIKE, **taikes**, **taiges**, *n.a. mollis*, blöt.

Taikes route, *ferrum molle, quod non debita est duritie*. **Taikes nipe**, *culter, cujus acies ob mollitiem chalybis acuta non est*, en kniv som ej är skarp i eggen.

Överfört **Taikes almats**, *homo lenis, qui severus non est*, en foglig och fromsint människa. **Taikeswuot**, *subst. mollities, lenitas*, blöthet, mjukhet, foglighet.

TAIKO, *adv. hoc loco*, på detta stället.

TAIKOTET, *v.a. mollire, minus durum reddere*, göra blöt, mjuka upp. **Staleb taikotet**, *chalybem minus durum reddere*, göra stål smidigt och mjukt.

TAIKOT, *v.n. molliri*, bli mjuk, mjukna. **Stale le taikom**, *chalybs minus factus est durus*, stålet har blivit blötare³²⁶. **Taikostet**, *dimin.* litet blötna. **Taikogåtet**, *inchoat.* begynna blötna.

TAIMASKET, *animo linqui, animi deliquium pati*, dåna. **Taimaski tassan, walla tast wist jereti**, *deliquio correptus se ipsum tamen rursus colligebat*, han dånade av, men fick sig återigen.

³²⁶ mjukare

- TAIN**, *mediativ. cas. τ8, cum hoc*, med denne, **taina**, detsamma.
- TAINAK**, **tainask**, *adv. illo ipso tempore, illo ipso momento*, i detsamma.
- TAINET**, *v.a. de retibus piscatoriis dicitur, dum subtus glaciem mittuntur aliqua cum cautione, ne glaciei adhærescant, cfr.* **rakko**, säges när man sätter ut nät under isen och aktar sig, att det ej måtte frysa fast därvid; se **rakko**.
- TAJOLASTET**, *v.n. insanire*, vara galen.
- TAJOK**, *n.a. stultus, amens*, tokig.
Tajoklaka, *adv. stulte*, dåraktigt.
Tajokwuot & tajokeswuot, *vesania*, vettlöshet. Jmf. **piädak**.
- TAJOHET**, **tajotet**, se **taisot**.
- TAIPOTET**, *v.a. flectere, persvadere*, böja, övertala. Finska: "taiwutan", *flecto, persvadeo*.
- TAISOK**, *vesanus*, se **tajok**.
- TAISOT**, *v.n. insanire, furere*, vara ursinnig, rasa. **Taiso ko piädak**, *insanit ut stultus*.
Taisogåtet, *inchoat.* begynna bli galen, begynna rasa.
- TAISOJE**, *insaniens, furibundus*, tokig, galen.
- TAISOM**, *insania*, galenskap, tokighet.
- TAIT**, *Dativ. & Accus. plural. pron. tat.*
- TAITA** eller **taiti**, *adv. forte*, kanske. Jmf. **taidet**, *cujus quasi 3. pers. præ. ind. est.*
- TAITOTET**, *v.a. tractare, contrectare*, hantera. Jmf. **kätatet**, **tuottet**.
- TAIW**, **taiwa**, *n.s. locus, tractus*, rum³²⁷, trakt. Jmf. **paike**, **taso**. **Taiwi taiwi**, *nonnullis in locis*, på somliga ställen.
- TAIWAI**, *adv. sæpe*, ofta. **Taiwai leb wakotam tijeb**, *sæpe vos admonui*.
Taiwast, Matt. 9. **Taiwabit**, **taiwabukt**, *Comparat.* oftare. *Superlat.* **taiwaimusta**, oftast.
- TAIWE**, **taiwes**, **taiwak** eller **taiwek**, *n.a. frequens, quod sæpe sit*, ständig, som ofta sker. **Taiwes puotselwas**, *morbus qui sæpissime redit*, sjukdom som ofta kommer igen. **Taiwasats**, detsamma i Lycksele.
- TAIWOT**, *v.n. sæpius accidere, sæpius fieri incipere*, oftare hända. **Taiwom le autotjist tat akka**, *hæc uxor jam sæpius partum eniti cæpit*, denna hustrun börjar oftare ligga i barnsäng än förr.
Taiwogåtet, *inchoat. idem.* **Puotselwas taiwogåta**, *morbus sæpius recurrere incipit*, sjukdomen börjar oftare komma igen.
- TAK**, *tectum*, tak. **Takatak**, *sine tecto*.
- TAKIS**, *n.s. sponsio*, borgen. **Takis ålma**, *sponsor, löftesman*. I Lycksele. Finska: "tacaus-mies", *sponsor*.
- TAKKET**, *v.a. facere*, göra. **Mab kalkab takket?** *quid faciam?* vad skall jag göra? Även *simulare*, låtsa, förstålla sig. **Sodn takka wall**, *simulat solum*, han låtsar endast. **Takka etjebbs fattogen**, *paupertatem simulat*, han låtsas vara fattig. *Melius & ad genium lingvæ aptius hoc utintur verbo, quam tō härwastallet*, se detta ord. **Takkestet**, *dim.* göra litet.
Takkagåtet, *inchoat.* begynna göra. Finska: "tekä", göra.
- TAKKAK**, *n.a. infectus*, ogjord.
- TAKKALWAS**, *n.s. tributum*, utlaga.
Takkalwaseb takket, *tributum solvere*.
- TAKKAMUS**, *n.s. negotium*, göromål. **Mi le tusne takkamusen?** *quidnam tibi est negotii?*
- TAKKATET**, *v.a. faciendum curare*, låta göra.
Takkatet kalkab kareb allasan, *mihi vas faciendum curabo*. Även *ingere*, dikta³²⁸.
Takkat koros todn tab, *istud tu tantum*

³²⁷ ställe, plats³²⁸ hitta på

- tingis*, du diktar det allenast. **Takkatastet**, *dim.* **Takkatatjet**, *inchoat.* begynna låta göra.
- TAKKATATTET**, *v.n. fieri posse*, kunna göras.
- TAKKATALLET**, **takkotallet**, *v.a. frequ. idem quod takket.*
- TAKKEJE**, *faciens, qui facit*, den som gör.
- TAKKEM**, *n.s. actio, actus agendi*, görande.
- TAKKATEK**, *n.a.* se **takkak**.
- TAKKETAKES**, *n.a. factu possibilis*, görlig.
- TAKKETEKE**, *impossibilis factu*, ogörlig.
- TAKKO**, *n.s. factum, opus*, verk, gärning.
Kätja tab to takkob, *ecce opus hoc tuum.*
Paha takko, *scelus*, missgärning.
- TAKOTALLET**, *v.a. manu blande palpare, demulcere*, stryka med handen, klappa.
- TAKOTET**, *v.a. vexare*, plåga. **Kalle wuoste piägg mijab puorist takoti**, *vento adverso satis vexabamur*, motvädret gjorde oss mycken möda.
- TAKOSTET**, **takastet**, se **kilpot**.
- TAKS**, *particula, quæ negativo additur aliqua cum emphasi.* **I taks to diet**, *minime quidem tui gratia*, alldeles icke för din skull.
- TAKTE**, *n.s. os, ben.* Även *caulis herbæ alicujus*, stjälk. **Taktats**, *dimin.* ett litet ben.
- TAKTAI**, **taktajes**, *n.a. ossibus abundans, osseus*, full med ben, benign.
- TAKTETES**, *n.a. ossibus carens*, som ej har ben.
- TAKTET**, *v.n. de herbis dicitur adultis, quarum caules durescunt & quasi lignei fiunt*, säges om örternas stjälkar när de blir utväxta och hårda, som trä. **Påskå le taktem**, *angelicæ caulis induruit. Transl.*
- de homine, qui in pueritia nihil didicit & ætate crescente inhabilis fit ad discendum*, säges ock om en människa, som ingenting har lärt i ungdomen, och blir oskicklig att lära när åldern tilltagen. **Juo le taktam**, *jam indocilis factus est*, han är nu oläraktig. **Taktestet**, *dim.* **Taktegätet**, *inchoat.*
- TAKTETET**, *v.a. indurandum curare, indurescere sinere*, låta bli hård.
- TAKTILTJES**, *n.a. macilentus*, mager.
Taktiltjes kalles, *senex macilentus*, en mager gubbe. Jmf. **iltje**.
- TALA**, **talak**, *adv. statim*, straxt. **Wadse tala**, *ito statim*, gå straxt.
- TALATS**, *n.a. qui nunc est, quod in instanti est aut fit, nuperus*, det som nu är eller sker, nylig. **Talats almatjeh**, *homines qui nunc vivunt, hujus seculi homines*, människorna nu för tiden.
- TALDESTEM**, *n.s. gradus*, steg. *Scala*, trappa.
Paijas taldestem, *ascensio per scalas.*
- TALDESTET**, *per scalas ascendere*, stiga uppför en stege eller trappa.
- TALE**, *adv. en, se, se här.* **Tale nipat**, *en cultrum tuum*, se här din kniv. **Tale pardnat**, *en filium tuum*. Sammandr. **tal**, *detsamma.*
- TALES**, *n.s. cortex sorbi aut viburni, quem ætate in calceos inferunt Lappones, ne putredinem contrahat corium*, bark av vide och rönn, den lapparna om sommartiden lägger i sina skor, att bevara dem för röta. Överfört **Kabmak talesen mubbeb adnet**, *aliquem despiciere & flocci facere*, förakta någon, hålla honom för en trasa.

TALESTET, *v.a. corticem dicto modo in calceos inferre*, lägga bark i skorna.

TALKE, *n.s. tempestas*, väderlek. **Paha talke**, *intemperies cæli*, oväder. **Puore talke**, *cælum serenum*, vackert väder.

TALKES, *n.s. medicina, remedium*, läkedom. *Aroma*, krydda.

TALKESTET, *v.a. vexare, molestiam afferre*, plåta. **Ila pahast mo talkesti**, *me valde vexabat*, han hanterade mig illa.

Talkestowet, *passiv.* plågas.

TALKOT, *v.a. mederi*, hela, läka. **Talkot puotselwasit**, *morbis mederi*, bota sjukdomar. **Mon sitab talkot so**, *volo sanare illum*, Matt. 8:7. Även *condire*, krydda, med kryddor tillaga. **Talkogåtet**, *inchoat.* begynna att läka.

TALKOJE & talkoteje, *medicus*, läkare.

TALKOM & talkotem, *sanatio*, läkande.

TALKOK & talkotek, *non sanatus*, oläkt.

TALKOTATTET, *v.a. sanandum curare*, låta läka. *It. neutr. posse sanari*, kunna läkas. **I talkotatte**, *medicabilis non est*.

TALLA, *statim* se **tala**.

TALLE, *adv. nunc*, nu. **Talle die**, *nuperrime*, nyss, nu på stunden. **Tallatje**, se **talats**.

TALLE, *n.s.* se **dalle**.

TALLEK, *patella*, tallrik.

TALLOI, *adv. tunc, illo tempore*, då, den tiden. **Talloi wuoidnet kalkabe**, *tunc videbimus*.

TALLKOK, *n.a. pingvis, obesus*, fet. **Tallkok påtsoi**, *rangifer obesus*. Säges aldrig om människor, jmf. **puoitak**.

TALO, *n.s. modus, ratio*, sätt. **Autots taloi mete**, *juxta modum antiquum*. Även **talo**, *villa*, gård, lantgård. **Talo almats**, *rusticus*, bonde. Finska "talo", *villa*.

TALODET, *v.a. parce dare*, giva litet, vara njugg. Jmf. **heiwatet**.

TALWE, *n.s. hiems*, vinter. **Talwe qwoutel**, *hiems adulta*. **Talweb orrot**, *hibernare*, ligga i vinterkvarter. Finska: "talwi", vinter.

TALWA-PEIWE-WAKKO, *ita appellatur illa hebdomas, quæ circa medium Octobris incidit, qu. dic. hebdomas dierum hiemalium*, **talwa-peiwe-wakko**, kallas den veckan, som infaller i mitten av oktober.

TALWATAS, **talwates**, *locus ubi nundinæ instituuntur*, marknadsplats. **Talwatasi wuolget**, *ad illum locum proficisci, ubi nundinæ sunt*. **Talwates pådd**, *tempus quo nundinæ existunt & mercatura*, marknadstid.

TALWELAKASATS, *n.a. hiemalis*, vinterlik.

Talwelakasats talke, *tempestas hiemalis*.

TAMES, *n.a. domitus*, tämjd. **Tames påtsoi**, *rangifer domitus*. Motsats **otames**, otämjd.

TAMET, *v.a. domare*, tämja. **Tamestet**, *dim.* litet tämja. **Tamegåtet**, *inchoat.* begynna tämja. **Tametum**, *præter. particip. pass.* *domitus*, tämjd.

TAMEK, *n.a. indomitus*, otämjd.

TAMETATTET, *posse domari*, kunna tämjas. Även *domandum curare*, låta tämja.

TAMKE, *n.s. mora, impedimentum*, hinder, dröjsmål. Jmf. **ajanes**.

TAMKAJES, *n.a. tardus*, sen, långsam.

Tamkajes ålma, *vir tardus*.

TAMKOT, *v.n. tardari, detineri*, hindras. **Ila kukkeb taina tamko**, *nimis diu hac re occupatur*, han hindras för länge därmed.

TAMUTET, *recipere*, taga emot. Från svenskan.

TAMÄN, *numen aliquod fuit priscorum*

- Lapponum*, en avgud hos de forna lappar.
Tamän rådnjo, *vas in quo quæ huic sacrificanda erant numini obsonia mittebantur*, jmf. **rådnjo**.
- TAN**, *genetiv. pronom. tat*, dennes. **Tandiet** eller **tantet**, *eapropter*, därför. **Tandieti**, detsamma.
- TANE**, *locativ. casus pron. tat*. **Tane saijen**, *in hoc loco*, på detta rummet³²⁹.
- TANKA**, *genetiv. & ablat. pronom. tatek*.
Tanka ålman, *hujus ipsius viri*, själva denne mannens. **Tanka peiwen**, *hoc ipso die, aut illo ipso die*, på denna eller densamma dagen.
- TANKOK**, *carnosus*, köttfull. Se **rueiwaj**.
- TANNE**, *adv. hic*, här. **Tanne leb**, *hic sum*, jag är här. Även *illic*, där.
- TAPAK**, *n.a. uliginosus*, sumpig. **Tapak jegge**, *campus valde uliginosus*.
- TAPATET**, *v.a. assequi*, hinna. Se **astetet**.
Tapatastet, *dim*.
- TAPE**, *n.s. mos, ritus*, sed, plägsed. **Tjabbes tape**, *virtus, qu. dic. pulcher mos*. **Tabbes tapek**, *bene moratus*, sedig, dygdesam. Finska: "tapa", *mos*.
- TAPET**, *v.n. limo submergi*, sjunka ner i gytjtjan. **Tapestet**, *dim*. **Tapegåtet**, *inchoat*. begynna sjunka ner.
- TAPPA**, *quo quid obturatur*, tapp.
- TAPPAS**, *n.a. clausus, occlusus*, tillsluten.
Tappas ukxa, *janua clausa*.
- TAPPED**, i Lycksele, se **tappaltak**.
- TAPPES**, *n.s. claustrum, quo quid clauditur, operculum*, lock, stängsel.
- TAPPET**, *v.a. claudere, occludere*, tillsluta.
Tappa ukseb, *occlude januam*, slut igen dörren. **Tappestet**, *dim*. litet sluta igen.
Tappegåtet, *inchoat*. begynna att sluta igen.
- TAPPETATTET**, **tappatattet**, *v.n. posse occludi*, kunna slutas igen.
- TAPPALET**, *v.n. respiratione privari, ægre respirare, asthmate laborare*, ha andtäppa, förlora andedräkten.
- TAPPALTAK**, *asthma*, andtäppa.
Tappaltakist leb, *asthmate laboro*.
- TAPPANET**, *v.n. occludi*, tillslutas.
- TAPPETET**, *v.a. claudendum curare*, låta sluta igen.
- TAPTA**, sammandraget av **tan apta**, *sine illo*, det förutan. **Ib tapta wieso**, *illa re carere non possum*, kan ej vara det förutan.
- TAPTEMUS**, *talis*, sådan. Se **taggar**.
- TARAMATTET**, *celeriter reminisci*, komma i hastighet ihåg. **Idtjib taramatte**, *non tam subito in memoriam revocare potui*, jag kunde ej i hastighet komma ihåg.
- TARBAHET**, *v.a. indigere*, behöva. **Mije tarbahebe wekkeb tijast**, *ope vestra nos indigemus*, vi behöver eder hjälp.
Tarbahastet, *dim*. litet behöva.
Tarbahatjet, *inchoat*. begynna att behöva. Finska: "tarwisten", *egeo*.
- TARBAHEM**, *indigentia*, tarv, behov.
- TARBAHEJE**, *indigus*, den som behöver.
Tarbaheje leb, *indigus sum*.
- TARBEB**, *n.s. opus, quod necessarium est*, förnödenhet. **Tarbekit åstet**, *emere quæ necessaria sunt, quibus opus est*, köpa det man behöver.
- TARBES**, *n.a. necessarius*, nödvändig. **Kaik mi tarbes le**, *omne quod necessarium est*.
Tarbesub, *comparat.* nödvändigare.
Superl. **tarbesumus**, nödvändigast.
Tarbeswuot, *subst. necesse, quod necessarium est*, nödtorft, behov.
- TARBESIKT**, *adv. necessarie, necesse*, nödigt.
- TARBO**, *n.s. necesse*, tarv, nöd. **Tarbo le tatt**

³²⁹ stället

- tunji**, *id tibi opus est & necesse*, du har det av nöden. Även **mana tarbo**, *puerperium*, barnsnöd.
- TARBME**, *n.s. occasio, locus*, tillfälle, rådrum. **Idtjib tarbmeb ane påtet**, *veniendi occasio mihi non erat*, jag hade ej tillfälle att komma. **I lam tarbme tjalet**, *scribendi locus non erat*, det var ej tillfälle att skriva. **Idtjib tarbmeb ådtjo**, *non vacabam*, jag fick ej tid och tillfälle.
- TARET**, *v.a. fallere, decipere*, bedraga. **Åsasi taret**, *in commercio decipere*, bedraga i handel. *Dicitur tantum de fraude in commercio*. **Tarestet**, *dimin.* **Taregätet**, *inchoat*.
- TARELES**, *n.a. dolosus*, bedräglig. **Tareles ålma**, *vir fallax*, bedräglig man.
- TAREJE**, *qui decipit, defraudator*, bedragare.
- TAREM**, *n.s. fraus*, bedrägeri, svek.
- TARFAHET**, *v.n. nigro videri esse colore*, synas svart. **Mi tobben tarfaha?** *quid illic jacet colore nigrante?* vad är det som ligger där och ser så svart ut?
- TARFE**, *n.s. cæspes*, torv. Se **launje**.
- TARFOK**, *ursus*, björn. *Ita interdum dicitur, quid cæspitibus sibi lectum sternit, aut quia subnigro est colore*, jmf. **tarfe**, **tarfahet**.
- TARK**, *sed*, men, utan. **I tark sodn**, *at non ille*, men ej han.
- TARJET**, *valere, posse*, förmå, kunna. **Ib tarja ådet**, *dormire nequeo*, jag kan ej sova. **Ib tarja wadset**, *incedere non valeo*, jag förmår ej gå.
- TARO**, *n.a. Svecanus*, svensk. **Taro kiäl**, *lingua Svecana*, svenska.
- TAROLATS**, *Svecus*, en svensk. **Tarolatjeh påteh**, *Sveci veniunt*.
- TAROSTET & tarostallet**, *Svecana loqui*, tala svenska. *Dicitur de illo, qui minus bene Svecana loquitur*.
- TARROHET**, se **falet**.
- TARROK**, *n.a. Tarrok muor*, *arbor crassa & curta*, ett tjockt och kort träd. **Tarrok petse**, *pinus humilis, crassa & ramosa*, en kort, tjock och kvistfull tall.
- TARROT**, *distente*, utspänt, utsträckt.
- TARSSELET**, *v.n. incitari*, uppeggas.
- TARSSET**, *v.a. incitare, excitare*, upphetsa, uppegga.
- TARWE**, *n.s. pix*, tjära. Finska: "terwa", detsamma.
- TARWES**, **tarwas**, *n.a. pice abundans*, tjärig. **Tarwas muora**, *lignum pice abundans*, tjärig ved. **Tarwas**, (*absolute*) *idem*.
- TARWAK**, *n.a. pice non illitus*, otjärad. **Tarwak wadnas**, *cymba non picata*.
- TARWET**, *v.a. picare*, tjära. **Wadnaseb tarwet**, *picem cymbæ illinere*, tjära en båt. Överfört **Tarwei mijeb tas**, *nos heic stupescere fecit*, han gjorde oss handfallna och häpna. Även **tarwet**, *obtrectare, detrahare alicui*, förklena och svärta någon. **Tarwestet**, *dim.* **Tarwagätet**, *inchoat*. begynna tjära.
- TARWATATTET**, *posse picari*, kunna tjäras.
- TAS**, **tasa**, *adv. huc*, hit. **Puokte tas**, *adfer huc*, bär hit. Jmf. **tek**. Även *rursus*, återigen. **Tas witt**, detsamma, jmf. **witt**. **Tas algi tjalet**, *scribere rursus incipiebat*. **Tas algi rasjotet**, *pluere denuo incipiebat*, det begynte åter att regna.
- TASE**, *n.s. cursus, via*, kosa.
- TASNE**, *locativ. cas. adverbii tas, heic*, här. **Tassne leb**, *hic sum*, se **tanne**.
- TASKO**, *pera, taska*³³⁰. **Taskotak**, *negativ*.

³³⁰ påse eller mindre säck

- cas. absque pera.* **Taskots**, *dim.* en liten påse eller pung.
- TASMOS**, *n.a.* **tasmos puotselwasest**, *morbo vexatus*, plågad av sjukdom.
- TASS**, *adv. illuc*, dit. **Tålwo tass**, *aufer illuc*, för dit. **Tassa & tassan**, detsamma. **Tassan ai**, *præterea, insuper*, dessutom, därtill ock. **Tassne**, *locativ. cas. illic, in illo loco*, där, därstädes.
- TASSAK**, *adv. illico*, där på stället. **Tjodneti tassak**, *illico manebat*, han stannade där på stället.
- TASSELET**, *v.a. abigere, propellere*, bortdriva, förskjuta. **Kåsså sitebet mo tasselet?** *quorsum me abigere vultis?* vart vill ni jaga mig bort? **Tassele tek**, *huc propelle*, skjut hit.
- TASSET**, *v.a.* detsamma. Även, i Lycksele, detsamma som **masset**.
- TASSNEN**, *adv. mediocriter*, medelmåttigt. **Tassnen tassnen**, *haud ita bene*, ej särdeles väl, la la.
- TASTE**, *adv. hinc*, härifrån. **Tast**, sammandr. Även *tempor. posthac*, härefter.
- TAST**, *adv. amplius*, vidare, mera. Se **tist**.
- TASTE**, *stella*, stjärna. Se **naste**. Även, **taste & tastes**, *oculus ursi*, björnöga.
- TAT**, *pron. a. hic*, denne. **Tat ålma**, *hic vir*, denna mannen. **Tatek**, *hic ipse*, denna här. *Plural. tahkak, hi ipsi*, just dessa här.
- TATT**, *pron. a. ille*, han. **Tatt peiwe**, *illa dies*, den dagen. **Tattek**, *ille ipse*, just densamme. **Tattek ålma**, *ille ipse vir*, just densamme mannen. **Tattek saije**, *idem locus*, samma rum.
- TATTAMITT**, **tattamit**, *qu. dic. tattamete, statim*, strax.
- TATJA**, **tats**, *rusticus*, bonde.
- TAUD**, *n.s. morbus*, sjukdom. **Tjalmi taud**, *morbus oculorum*, ögonsjuka. **Ib tete mi taudit litja**, *quis sit morbus nescio*, jag vet ej vad sjukdom det är.
- TAUGNOK**, *n.a. flexibilis, lentus*, seg, vek. **Taugnok muor**, *lignum flexile*.
- TAUKET**, *v.a. contegere*, betäcka. **Tauka mo karwoi sisa**, *contege me vestimentis & tegumentis*. **Taukestet**, *dim.* litet betäcka.
- TAUR**, **taura**, *fomes*, fnöske. Se **niwsa**.
- TAWANET**, *v.n. a littore in altum discedere, solvere*, lägga ut ifrån stranden, fara ut på djupet. **Tawanastet**, *dim.* fara litet ut ifrån landet. **Tawanatjet**, *inchoat.* begynna att lägga ut från stranden. Jmf. **tavwe**.
- TAWER**, *n.s. thesaurus, possessio*, egendom, skatt. **Tawerats**, *dim.* liten skatt.
- TAWESTET**, *v.a. respondere*, svara. **Tawestatjet**, *inchoat.* begynna svara. **Tawastallet**, *frequ. id.* Jmf. **wastetet**.
- TAWESTEM**, *n.s. responsum*, svar.
- TAVWE**, *n.a. qui a littore longe distat in lacu aut mari*, som är långt ut i sjön. **Tavwe suolo**, *insula quæ longe a litore distat*, en ö som ligger långt ut i sjön. Även **tavwe ladde**, *villa maritima*, en bondgård som ligger vid havsstranden. **Tavwen**, *locativ. casus. Tavwen le, longe abest a litore*, det ligger långt ifrån stranden.
- TAVWAS**, *motum in locum indicat. Tavwas wuolgi, a litore in altum discedebat*, han for långt ut från stranden.
- TAVWEK**, *n.a. avis, columbus arcticus*, lom. *Ita dicta, quia semper procul a litore versatur.*
- TAVWETET**, *v.n. a litore in altum discedere, fara ut ifrån stranden. Tavwete tavwebesi, recede longius a litore in altum*, far längre ut ifrån stranden. **Tavwetastet**, *dim.* fara

- litet längre ut. **Tavwetatjet**, *inchoat.* se **tawanet**.
- TE**, *adv. tunc*, då. Se **die**.
- TEBLE**, *n.s. macula*, fläck. **Welkes teble**, *punctum album*, en vit fläck. **Tjappes teble**, *macula nigra*. **Telbats**, *dim.* en liten fläck.
- TEBLAK**, *n.a. maculosus*, fläckig, spräcklig. *Qui maculis est distinctus*. **Teblak kapte**, *vestis variegata*, en brokig rock.
- TEBLOT**, *pretium minuere mercis alicujus, justum pretium persolvere recusare*, fälla priset, pruta på en vara. **Teblostet**, *dim.* **Teblogåtet**, *inchoat.* begynna pruta.
- TEBLOJE**, *lucrator, qui cum lucro aliquid emit*, en som för ringa pris och med vinning köper något, schackrare.
- TEDDET**, **tedtet**, *v.a. deprimere, premere*, trycka, nedtrycka. **Kätin tedtet**, *manu deprimere*, med handen trycka på. **Kirjeb signetakin tedtet**, *epistolam sigillo obsignare*, försegla brevet. Även *neutr. esse pondere aliquo*, väga. **Luodeb tedta**, *pondere est semiunicæ*, det väger ett lod. **Man ädnakeb tedti?** *quanto erat pondere?* av hur stor vikt var det? **Tedtestet**, *dimin.* litet trycka på. **Tedteåtet**, *inchoat.* begynna att trycka.
- TEDELASTET**, *v.a. dim. id. qu. tedtestet.*
- TEDTO**, **teddo**, *n.s. pondus*, tyngd, vikt. **Låsses tedto**, *pondus magnum*, stor tyngd. **I le susne tedto**, *exigui est ponderis*.
- TEITET**, *v.a. invenire*, träffa, hitta på. **Todn teitih**, *rem acu tetigisti, invenisti*, du hittade på. **Pleikeb teitet**, *scopum jaculando ferire*, träffa målet. **Teitestet**, *dim.* litet träffa på. **Teiteåtet**, *inchoat.* begynna att påträffa.
- TEIWES**, *n.s. res*, ting. **Akta teiwes le anje wanes**, *una adhuc deficit res*, ett ting felar ännu.
- TEIWETET**, *v.a. teiwetastet, teiwetatjet, id. qu. teitet, teitestet, teiteåtet.*
- TEIWO**, *vas quo caseus formatur*, ostkar.
- TEKE**, *in fine vocum vim negativam habet*, jmf. **teme**.
- TEK**, **teke**, *huc*, hit. **Påte tek**, *veni huc*. **Tokko ja teke**, *huc & illuc*.
- TEKN**, *omen*, förbetydelse, tecken.
- TEKOSJET**, *v.a. velle*, vilja, behaga.
- TELE**, *nix compact. & duriuscula*, hård snö.
- TELOK**, se mårde.
- TELPE**, *n.s. jocus, jocus ineptior*, skämt, narraktigt tal.
- TELPALAK**, *histrion, sannio*, gäck.
- TELPES**, *n.a. jocosus*, skämtsam. **Telpelats**, *detsamma*. **Telpelats ålma**, *vir jocosus*, en skämtsam man. **Telpeswuot**, *subst. jociatio, jocus ineptior*, dåraktigt skämt, skämt.
- TELPET**, *v.n. jocari*, skämta.
- TELTE**, *n.s. operculum, tegumentum, imprimis quo trahas suas tegunt Lappones*, täcke, varmed lapparna övertäcker sina ackjor. **Teltek**, *traha hoc modo constructa*, en övertäckt ackja eller lappslåde. Jmf. **pulka**.
- TELTET**, *v.a. expandere*, utspänna.
- TEME**, *in fine vocibus suffixum negativum est*, teme är ett nekningsord, när det sättes bakefter orden, t.ex. **tjalmeteme** eller **tjalmetebme**, *cæcus, blind*. **Juolketeme**, *pedibus mutilus*, fotlös.
- TEMPEL**, *templum*, tempel. Se **kyrko**.
- TEMS**, *n.a. temerarius, inconsideratus*, oförvägen, obetänkt. **Tems håla**, *sermo inconsideratus*, obetänksamt tal.

TEMSESTET, *inconsiderate loqui, sermonem præcipitare*, tala obetänksamt, förtala sig.

TEMSOT, *v.a. immergere, intingere*, indoppa³³¹. **Wuoji temsot**, *oleo intingere*. Även *permiscere, rebus aliis immiscere*, bortblanda, blanda ihop med andra saker.

TEPE. **Mano-tepe**, *lunæ lumen*, månsken.

TEPKETET, *v.n. pretio minui*, se **albot**.

TEPTJET, *premere*, krama. Se **täptjet** etc.

TERBME, se **parbmo**.

TERES, **tera**, **teras**, *corium sive lorum, quod in suturis calceorum, aut dum alia pellicea consuuntur adhibetur*, läderremmar, som brukas till mellanlägg i skinnsöm.

TERK, se **tark**. **Terk i**, *fere, prope*, nästan. Finska: "tärkin", *fere*.

TERKA, **terkes**, **terkok**, *n.a. angustus*, trång. **Terkes werbme**, *rete maculis parvis*, trångt nät.

TES, *adv. suffix*. Se **jess**, detsamma.

TESKER, *n.s. subtegmen chirothecæ*, handskfoder. **Teskertet**, *v.a. subtegmen apponere*, fodra. **Kistait teskertet**, *chirothecas subtegmene providere*, sätta foder under handskar.

TESTAMENT, *testamentum*, testamente.

TETET, *v.a. scire*, veta. **Ib tete**, *nescio*, jag vet ej. **Läh, kuttteh tete**, *sunt qui sciunt*. **Teteje**, *præs. particip. sciens*, den som vet. **Tetetet**, *dim.* ha någon liten kunskap. **Tetestab mai**, *aliquantum quidem scio*. Finska: "tietä", veta.

TETELES, *n.a. notus*, vitterlig. **Teteles le tatt**, *notum istud est*, det är vitterligt. **Tetelest**, *adv. notum, cognita & nota ratione*, vitterligen, på bekant och kunnigt sätt.

TETELET, se **tetesattet**.

TETEK, *n.a. nescius*, ovetande. **Tetek leb**, *nescius sum*, jag vet ej därav.

TETESATTET, *v.a. cognitum & exploratum habere*, ha kunskap om, veta av.

Tetesatteh kaskabsa, *se invicem optime norunt*, de förstår sig väl på varandra.

TETETET, *v.a. notum facere*, låta veta. **Mon tetetab tiji**, *notum vobis facio*, jag låter eder veta. **Tetetastet**, *dim.* göra litet bekant. **Tetetatjet**, *inchoat.* begynna låta veta.

TETOS, *n.a. notus*, bekant, kunnig. **Jukko i kalk tetos sjaddet**, *quod notum non fiet*. Jmf. **teteles**, detsamma.

TETO, *n.s. i le teto*, *notum non est, nescimus*, det är ej vitterligt, man vet ej. *Aliter nunquam occurrit.*

TETOT, *v.n. percipi posse, videri aut alio modo sensibus percipi, sciri*, märkas, kunna synas eller på annat sätt märkas, vara vitterlig. **I tatt teto**, *istud non percipi potest sensibus*, det är ej märkbart. Även *notum istud non est*, det är ej vitterligt. **Tetostet**, *dim.* märkas litet. **Tetogåtet**, *inchoat.* begynna att bli märkbar.

TEUDNAHET, *v.a. servire, famulari*, tjäna, vara i tjänst. **I kutttek matte teudnahet qwekte herrait**, *nemo duobus simul servire potest dominis*. **Jubmeleb teudnahet**, *Deum cultu religioso prosequi*, frukta och tjäna Gud.

TEUDNAR, *servus, famulus*, tjänare, dräng. **Jubmelen teudnar**, *qui Deum colit*, Guds tjänare, som dyrkar Gud.

TEUDNAHEM, **teudnestem**, *n.s. famulatus, cultus*, tjänst, dyrkan.

³³¹ doppa något i

TEUDNO, *n.s. famulatus*, tjänst. **Teudno saijen le**, *in famulatu est*.

TEUDNOT, *famulari*, tjäna. **Teudnom leb so ludne akta japeb**, *in famulatu apud illum fui unum annum*, jag har tjänat ett år hos honom. Se **kaggot**.

TEUDO, *n.s. max, sexus masculinus*, man, mankön. Även **mo teudo**, *maritus meus*, min man.

TEUDOLATS, *n.a. masculinus, virilis*, mankön tillhörig, manlig. **Teudolatjeh**, *mares*, mankön, karlar.

TEUKE, **wuojem teuke**, *commoditas vecturæ ob nivem modice & quantum satis est altam*, gott åkføre av lagomt mycket snö, lagomt slädföre.

TEUS, *n.a. adultus, qui viribus pollet & ætate est adulta*, fulltagande³³², fullväxt och stark. **Teusa kradna**, *socius viribus perfectus*. **Teusa swaines**, *famulus est omnia negotia aptus*, en fulltagande dräng, en flink dräng. *Comparat.* **teusab**, mera rask och fulltagande.

TEUTET, *v.a. implere*, uppfylla. **Litteb tjatsin teutet**, *vas implere aqua*, fylla kärlet med vatten. **Teutestet**, *dim.* litet fylla. **Teutegåtet**, *inchoat.* begynna att uppfylla.

TEUTELET, *v.a. celeriter implere*, hastigt uppfylla.

TEUTETES, *teutates, n.s. explementum*, fyllnad. **Teutateseb ådtjoi**, *explementum nactus est*.

TEUWAK, *n.s. ådtje teuwakesne, obesus, qui corpore est carnosus*, fet, köttfull.

TEUWAS, **teuwes**, *n.a. plenus*, full. **Teuwas tjatsest**, *repletus aqua*, full med vatten. **Teuwa kare**, *vas repletum*, fullt kärl. *Comparat.* **teuwasub**, fullare. *Superlat.*

teuwasumus, fullast. **Teuwaswuot**, *subst. plenitudo*, fullhet, fyllnad.

TEUWET, **teuwot**, *v.n. impleri*, uppfyllas, bli full. **Kare teuwei**, *vas impletum est*, kärlet blev fullt. **Teuwestet**, *dim.* något uppfyllas. **Teuwegåtet**, *inchoat.* begynna att bli full.

TEWERDET, *de pecudibus dicitur dum abortum faciunt*, kasta av sig kalven.

THRON, *thronus, solium*, tron.

TJABBAK, **tjabbe**, **tjabbes**, *n.a. pulcher*, vacker. **Tjabbak neita**, *virgo formosa*.

Tjabbes tape, *mos pulcher, virtus*, vacker sed, dygd. *Ita virtutem vocarunt auctores ecclesiastici.* **I le tatt tjabbe**, *istud non decet*, det är fult. *Comparat.* **tjabbab**, vackrare. *Superlat.* **tjabbamus**, **tjabbemus**, den vackraste. *Obs.* **tjabbak ad mores sæpe refertur & dicitur de venustate & corporis & animi integritate.**

TJABBESWUOT, *n.s. pulchritudo, elegantia*, skönhet, fågring.

TJABBAKIT, **tjabbast**, *adv. pulchre*, elegant, decenter, vackert, anständigt.

Tjabbast wiesot, *honestam agere vitam*, leva vackert och anständigt.

TJABBOT, *pulchritudo*, dejlighet, skönhet.

Tjabbotinas, *pulchritudine sua*.

TJABBOT, *v.n. pulchrum fieri*, bli vacker.

Tjabbom le talle, *pulchrior nunc factus est*, han har nu blivit vackrare. Även *de pecudibus, pingvescere*, om kreatur, bli fet.

Tjabbostet, *dim.* bli litet vackrare.

Tjabbogåtet, *inchoat.* begynna att bli vacker. Även *pingvescere incipere*, begynna bli fet.

TJABBOTET, *v.a. pulchrum efficere, decorare*, göra vacker, pryda.

³³² fullt utvecklade, fullt ut arbetsför

TJABBETJET, *festinanter & ex omnibus viribus eniti*, av alla krafter och med största skyndsamhet bemöda sig, hålla i med kraft. **Tjabbtjab mai**, *enitor quidem pro virili*, jag bjuder väl till så gott jag kan.

TJABBETJEM, *n.s. nisus*, bemödande.

TJABMA, *vesica*, urinblåsa.

TJABRET, *v.a. premere, torquere*, klämma, pressa. **Kätin tjabret**, *manu torquere*, klämma med handen. Även *urgere*, tvinga, pådriva. **Ib kalka to tjabret**, *non te urgebo*, jag skall ej tvinga dig. **Tjabre so wuolget**, *urge illum ut abeat*, driv på honom att han far bort. **Tjabrestet**, *dim.* litet klämma. **Tjabregåtet**, *inch.* begynna klämma.

TJABREM, *n.s. torsio, pressura*, klämmande, pressande. *Impulsus*, pådrivande.

TJABROT, *v.a. frequ. id. qu. tjabret*.

TJABROTALLET, *v.a. intensiv. id. hårdeligen* klämma eller pressa.

TJABROTATTET, *v.a. & n. premendum sive torquendum curare*, låta klämma eller pressa. *Torqueri posse*, kunna pressas.

TJADA, *præpos. per*, igenom. **To tjada**, *per te*, genom dig. **Tjada windekeb**, *per fenestram*, genom fönstret. **Tjada åppes laidoi**, *perquam peritus itineris*, genomkunnig eller väl kunnig om vägen.

TJADATET, *v.n. penetrare*, gå igenom, genomtränga. **Tjatse tjadati**, *aqua perfluebat*, vattnet gick igenom. **Muorab luod tjadati**, *globulus missilis lignum pertundebat*, kulan gick igenom trästycket. **Kirjeb tjadatet**, *librum perlegere*, läsa igenom en bok. Överfört **Epe udne tokko**

aibmote tjadatet, *illuc hodie pervenire non possumus*, vi hinner ej fram dit idag. **Akten peiwen tokko tjadati**, *uno die illuc pervenit*. **Tjadatastet**, *dim.* litet genomtränga. **Tjadatastet**, *inchoat.* begynna gå igenom, m.m.

TJADATAK, *n.s. diarrhæa*, durklopp³³³.

Tjadatakin le, *diarrhæa laborat*, han har durklopp. Även *transitus*, genomfart.

TJADATEM, *n.s. transitus*, genomfart.

TJADD, *carbo*, kol. **Tjaddait påldet**, *carbones coquere*, bränna kol. Även *fuligo*, sot.

TJADDET, *v.a. fuligine sive carbone infuscare*, svärta med kol, sota.

TJADDAJES, *fuligine ater*, sotig.

TJADDOT, *fuligine inquinari*, sotas, bli sotig. **Tjaddom**, *fuligine infuscatus*, sotig, svart.

TJADNA, *spongia*, svamp. Se **tjana**.

TJADNET, *v.a. ligare, vincire*, binda. **Akti tjadnet**, *colligare*, binda ihop. **Pira tjadnet**, *circumligare, obligare*, binda om, förbinda. **Pira tjadni alde hawit**, *obligabat vulnera ejus*. **Tjadnestet**, *dim.* litet binda. **Tjadnegåtet**, *inchoat.* begynna att binda.

TJADNETATTET, **tjadnetet**, se **tjadnatattet**, **tjanatet**.

TJADNETOWET, *passiv. ligari*, bindas.

TJADNEM, *n.s. vincitio*, bindande.

TJADNES, *n.s. vinculum, ligamen*, band.

TJADNOT, *v.n. ligari*, bindas, bli bunden. **Tjadnot kalka**, *ligabitur*, han skall bli bunden. Överfört säges om djur, *cum nimis cito crescere desinunt*, upphöra för hastigt att växa. **Tat påtso le tjadnom**, *crescere*

³³³ diarré

- prorsus desiit hic rangifer*, denna renen har upphört att växa.
- TJAFFETET & tjaffet**, *v.n. salire, exsilire*, springa, hoppa. Se **njultjet**.
- TJAGNET**, *intrare*, gå in. **So kâik sitab tjagnet**, *ad illum intrare volo*, jag vill gå in till honom. **Kâtai tjagnet**, *intrare domum*, gå in i huset. **Karwoit tjagnet**, *vestes induere*, klä på sig. **Tjagnestet**, *dim.* gå som hastigast in. **Tjagnegåtet**, *inchoat.* begynna att gå in.
- TJAGNELTAK**, *n.s. introitus*, ingång. *Descensus*, nedergång, nedstigande.
- TJAGNELET**, *v. frequ. id. qu. tjagnet.*
- TJAGNEM**, *n.s. introitus*, ingång. **Tjagnemest tsagget**, *introitu prohibere.*
- TJAGNETATTET**, *facere intrare*, låta gå in. **Tjagnetatte weljabt kâtai**, *fac ut frater tuus in casam intret.* Även **I tjagnetatte**, *intrari nequit*, man kan ej gå där in.
- TJAGGE**, **tjagke**, *n.s. fasciculus*, knippe.
- TJAJANET**, *v.n. errare*, fara vilse, villas. **Metsin tjajanet**, *in silvis oberrare*, gå vilse i skogen. **Tije leiten ko tjajanem sautseh**, *eratis ut oves errantes.* Även **tjajanet**, *delinquere*, fela, förse sig. **Tjajanastet**, *dim.* fara litet vilse. **Tjajanatjet**, *inchoat.* begynna att fara vilse.
- TJAJANADDET**, *frequ. id. qu. tjajanet.*
- TJAJANEJE**, *aberrans*, vilsefarande.
- TJAJANEM**, **tjajenes**, *n.s. aberratio*, villfarelse. **Te mijeb tjajenes walda**, *nunc a via aberramus*, nu far vi vilse om vägen.
- TJAJETET**, *v.a. seducere*, förföra³³⁴, förvilla. **Abma kuttek tjajeta tijeb**, *ne quis vos seducat*, Mark. 13:5. **Tjajetastet**, *dim.* litet förföra. **Tjajetatjet**, *inchoat.* begynna förvilla.
- TJAJETATTET**, *v.a. seducendum curare, facere ut aliquis erret*, låta förföras, göra att en blir förförd och förvillad. **Manab tjajetattet**, *puerum seduci pati*, låta barnet bli förfört.
- TJAJETEJE**, *corruptor*, förförare.
- TJAJETEM**, *n.s. inductio in errorem*, förförelse, förvillande.
- TJAJIDNE**, *n. avis, picus*, hackspett.
- TJAJIM**, **tjajima**, *n.s. risus*, skratt, löje. **Tjajima susti i nokka**, *risu is nunquam desistit*, han skrattar alltid.
- TJAJIMET**, **tjajimet**, *v.n. ridere*, le, skratta. **Maste tjajimebet? qua de re ridetis?** vad ler ni åt? **Tjajimestet**, *dimin.* småle. **Tjajimagåtet**, *inchoat.* begynna le.
- TJAJIMETET**, **tjajimatatjet**, *detsamma.*
- TJAJIMEJE**, **tjajimateje**, *ridens, qui ridet*, en som ler. *Risor*, *begrinare*³³⁵.
- TJAJJE**, *n.s. desiderium, aviditas*, begärelse. **Tjajje påta munji tjalet**, *scribendi cupiditate adficior*, jag har begärelse att skriva. **Tårom tjajje**, *animus pugnandi*, lust att slåss.
- TJAK**, **ruoita tjak**, *nates.*
- TJAKANET**, *v.n. capi*, rymmas. **Juolke i tjakan kabmaki**, *calceus pedem non capit, ad pedem aptus non est, quia justo arctior est*, foten rymms ej i skon. **Epe tanne tjakan**, *hic nos non capit locus, justo arctior nobis hic est locus*, vi rymms ej här. Överfört **Äpa såi tjakane akten**, *in similtate secum invicem sunt*, de kom ej överens med varandra. **Qwekte saiwah äpa tjakane akta wuossei**, *duorum arrogantium rarissima est amicitia*, två stora rymms ej i en säck. **Tjakanastet**, *dim.*

³³⁴ vilseföra, missleda

³³⁵ en som hänfullt skratta åt något

någorlunda rymmas. **Tjakanatjet**, *inchoat.* begynna rymmas.

TJAKANATTET, *frequ. id. qu. tjakanet.*

TJAKET, **tjaketats**, **tjaketes**, *n.a. qui magnum locum non capit*, rymlig, som ej tager in stort rum. Överfört *de homin. modestus, qui non est arrogans*, hövlig, en som ej är storlåten³³⁶.

TJAKET, *cedere loco, cedere*, giva rum.

Tjake mo, *da mihi locum*, giv mig rum.

Tjake eller **tjak**, **wai ådtjob tjåkkahet**, *da mihi locum sedendi.*

TJAKETET, *v.a. capere*, rymma, kunna innehålla. **I tatt litte tjaket tab kaik**, *omne hos istud non capit vas*, det kärlet drar ej allt detta. **Wärald to i tjaketa**, *mundus te non capit*. **Land i tjaket tan ädna almatjit**, *tantam hominum turbam regio non capit*, för så mycket folk är landet otillräckligt.

TJAKSE, *n.s. tuber, tuberculum*, knöl.

TJAKSEK, *n.a. tuberosus*, knölig.

TJAKTJA, *autumnus*, höst. **Tjaktja pelest**, *ineunte sive nova hieme, ab automno*, ifrån hösten, i början av vintern. **Tjaktjek**, *quasi adv. est, autumnus, tempore autumnali*, om hösten, höstetiden.

TJAKTOK, *n.a. compactus, solidus*, tät, fast.

Tjaktok piärigo, *caro solida, quæ non est flaccida & mollis*, stadigt och fast kött.

TJALA, **tjal**, *n.s. incisio, incisiones ornatus caussa factæ in opere aliquo ligneo aut metallico*, krusning, inskränningar.

TJALET, *v.a. sculper, sculpendo & incisiones faciendo crispere sive ornare*, med inskränningar krusa, rista. **Kareb tjalet**, *vas incisionibus ornare, vas crispere*, krusa till ett kärl. Även *scribere*,

skriva. **Kirjeb tjalet**, *epistolam scribere*, skriva brev. **Maite todn tjalah? quid scribis?** även *dissecare, scindere*, skära sönder, klyva. **Tjale tab qwoutot**, *disseca hoc in duas partes*, skär sönder detta i två stycken. **Tjalestet**, *dim.* skriva litet.

Tjalegätet, *inchoat.* begynna skriva, begynna skära sönder.

TJALEJE, *scribens, scriptor*, den som skriver.

Jus tjalejeb kaudnet lulib, *si scriptorem invenirem aliquem.*

TJALEM, *n.s. scriptura*, skrivning.

TJALATJET, *v.a. crispere, sculper*, krusa, rista. Även *secare cultro aut forfice*, skära eller klippa sönder. Jmf. **tjalet**.

TJALASTAK & tjales, *n.s. incisio cultro aut alio instrumento factæ*, ristning eller krusning med kniv eller något dylikt.

TJALETET, *v.a. scribendum curare*, låta skriva. **Skalloi etjebes tjaletet**, *ad Cœnam Domini Sacram se adscribendum curare*, låta skriva upp sig till skrift. **Skattai tjaletet**, *in censum referendum curare.*

TJALATALLET, *v.n. adscribi, inscribi*, inskrivas.

TJALETATTET, *v.n. scribi posse*, kunna skrivas. **I talle tjaletatte**, *scribi nunc nequit.*

TJALOG, *n.s. scriptum, scriptura*, skrift.

Tjalek, detsamma. **Ailes tjalog**, *Scriptura Sacra*, den heliga skrift. **Tjalog åppes**, *peritus scripturæ*. **Auta tjalog**, *præscriptum*, föreskrift. **Paijelt tjalog**, *inscriptio*, överskrift.

TJALGAT-WANK, *hernia*, brock. Jmf. **tjalget**.

TJALGET, *v.n. decidere, delabi*, falla ner.

³³⁶ högmodig, högfärdig

Jägna tjada tjalgei jaurai, *per glaciem delapsus est in lacum*, han for ner i sjön genom isen. **Juolke tjalgai jägna tjada**, *pede glacies pertundebatur*. *It. de pecudibus dum pingvescunt*, även om boskap som blir feta. **Påtsoh tjalgeh tan jaken**, *hoc anno rangiferi pingves evadunt*. **Meseh puorakit tjalgeh**, *vituli rangiferini optime adolescunt & pingvescunt*, renkalvarna växer till och blir feta. **Tjalgestet**, *dim*. **Tjalgagåtet**, *inchoat*. begynna att bli fet.

TJALLET, *v.n. de rangiferis dicitur, dum fruticibus & arboribus cornua adfricant autumno, quando catulitionis tempus instat, ut lanugine, qua æstate obducta sunt cornua denudentur, cfr. nameh*.

Tjallet, skrubba hornen emot träd och buskar som renarna gör om hösten, när springtiden³³⁷ instundar, att riva bort det ludna skinnet, varmed hornen är överdragna om sommaren, se **nameh**.

TJALLOT, *v.n. obdurescere*, härdas, bli hård.

Harjanemest tjallot, *obdurescere consvetudine*, bli härdad genom vanan.

Tassa leb mon tjallom, *ejus rei consvetudine obdurui, ut illam jam facile perferre possim*, jag är härdad och van därvid.

TJALME, *oculus*, öga. **Tjalmit tappet**, *claudere oculos*, tillsluta ögonen. **Tsaggas tjalmi kättjet**, *attente conspicerere, oculorum intentione adspicere*, se stint uppå, noga se på. **Tjalmai ådtjot**, *in conspectum obtinere*, få i ögnasikte.

Tjalme kakka, *pupilla oculi*, ögonsten³³⁸.

Tjalmit tsagget, *oculos intendere*, spänna ut ögonen. **Tjalme pele**, *alter oculorum*, det ena ögat. **Tjalmetak**, *cas. negativ sine*

oculis, utan ögon. **Tjalmi tjuoppet**, *nictari*, blinka med ögonen. **Tjalme halgon**, *in conspectu, ante oculos, evidenter*, ögonskenligen, för ögonen.

Tjalme-tramkaldak, *ictus s. nictus oculorum*, blinkande med ögonen, ögonblick. **Tjalme harme**, *supercilium*, ögonbryn. Även **tjalme**, *macula retis*, maska i ett nät. **Tjalme-kulbme**, *palpebræ*. **Tjalmats**, *dim*. Finska: ”silmä”, öga.

TJALMAK, *n.a. qui visu gaudet acerrimo*, en som har god syn.

TJALMEPELAK, *monoculus*, enögd.

TJALMETEBME, tjalmeteme & tjalmetes, *n.a. cæcus*, blind. **Tjalmeteswuot**, *cæcitas*, blindhet.

TJALMET, *v.n. visum recuperare*, återfå sin syn igen. **Tjalmetebme lei sodn, walla tjalmi wast**, *cæcus erat, nunc autem visu rursus gaudet*, han var blind, men har återfått sin syn igen. **Tjalmestet**, *dim*. **Tjalmagåtet**, *inchoat*. begynna få sin syn igen.

TJALMETOWET, *passiv. occæcari, lumine oculorum privari*, bli blind.

TJALMETATTET & tjalmetuttet, *v.a. occæcare, cæcum reddere*, göra blind.

TJALMES, *n.s. ventriculus pecudum aqua lotus & aëre siccatus, quo vasis instar utuntur, cfr. fatte*. Kreatursmage, den lapparna betjänar sig av till kärl, se **fatte**. *Obs. fatte est pecudum majorum, tjalmes vero vitulorum & pecorum, etiam avium stomachus*.

TJALMET, *v.a. tjalmem*, se **luoskot, luoskom**, detsamma.

TJALET, *scribi, inscribi*, skrivas upp, inskrivas. **Skattai tjalog**, *in censum referri*, bli skattskriven.

³³⁷ brunsttiden

³³⁸ pupill

- TJALS, tjalsa**, *crusta nivis*, skare, skarsnö. Se **tjarw**.
- TJAMK**, *adv. firmiter*, hårt, fast. **Tjadnet tjamk**, *firmiter alligare*, binda hårt till. **Tjamket**, *v.a. firmiter ligare*, hårt binda. Se **tjauketet**, detsamma.
- TJANA**, *fungus*, svamp. **Niwsa tjana**, *fungus betulæ, unde fomes præparatur*, svamp varav fnöske görs, norrländska "tjuka".
- TJANAK**, *n.a. non ligatus*, obunden, jmf. **tjadnet**.
- TJANAS**, *n.s. ligamentum*, band. **Tjanas ketjen le**, *ligatus est*, han är bunden. **Tjanas badde**, *ligamen*, band.
- TJANATATTET**, *v.n. ligari posse*, kunna bindas. **I tjanatatte**, *ligari nequit*.
- TJANKET**, *considerere*, lita på. **Rikines tjanka**, *divitiis suis confidit*, han litar på sin rikedom.
- TJAPPES, tjappok**, *n.a. niger*, svart. **Tjappet**, detsamma. **Tjappes häst**, *eqvus niger*, en svart häst. **Tjappes kapte**, *tunica nigra*, svart tröja. Överfört **tjappes almats**, *homo sordide parcus*, en mycket nidsk och snål människa. *Comparat. tjappetub*, svartare. *Superl. tjappetumus*, den svartaste.
- TJAPPOTET**, *nigrescere*, bli svart. **Muoto tjappoti**, *vultus nigrescebat*, ansiktet blev svart. Överfört **Aptsa sodn tjappoti**, *valde factus est tenax s. partus*, han har blivit alltför nidsk.
- TJAPPOTATTET, tjappotuttet**, *v.a. nigrum reddere, nigro tingere colore*, göra svart, svärta.
- TJAPPOTOWET**, detsamma som **tjappotet**.
- TJAPPOS**, *n.a. usu non attritus, qui adhuc utilis est*, brukbar, som ännu ej är utnött. Överfört **tjappos pådnje**, *senex qui firmo adhuc corpore est*, en gubbe, som ännu har god kroppsstyrka.
- TJARATALLET**, *v.n. insomniis vexari*, plågas av elaka drömmar. **Tjaratallib tane ijan**, *hac nocte insomnia me terruere*, jag hade elaka drömmar i natt.
- TJARATALLEM**, *insomnium*, elak dröm.
- TJARES**, *n.a. terribilis*, förskräcklig. **Tjares njäko**, *insomnium*, elak dröm.
- TJAREBDET**, *v.n. de oleo aut alio pingvi liquido dicitur aquam supernatante*, säges om flott eller annat fett, som flyter ovanpå vattnet.
- TJARFO**, *instrumentum hastæ instar, quo glaciem pertundunt*, isbill, ett verktyg att göra hål på isen med. Finska: "tuura".
- TJARG**, *n.s. glacies nive nudata, quando nix colore resoluta est & glacies nuda remanet*, is varav snön är borttindad, bar is.
- TJARRET**, *v.a. exprobrare, objicere*, förebrå. **Tjarra munji assjit**, *facinora mihi exprobrat*, han tillviter mig missgärningar. **Tjarrestet**, *dim.* litet förebrå. **Tjarragåtet**, *inch.* begynna förebrå.
- TJARREM**, *n.s. exprobratio*, tillvitelse. **Tjarrem åme**, *caussa sive res, quæ alicui exprobratur*.
- TJARROK**, *rigidus, asper*, sträv, skarp. **Tjarrok skautja**, *barba rigida*, styvt skägg.
- TJARRSET**, *v.n. iracundum se præbere, iræ indulgere*, visa sig ond, vara ond.
- TJARW, tjarwa**, *crusta nivis*, skare. **Route tjarw**, *crusta nivis altius congelata, quæ incedentium molem sustinere valet*, stark eller hårt tillfrusen snö, skare, på vilken man kan gå.
- TJARWET**, *v.n. de nive dicitur, dum crusta*

- obducitur*, säges när det blir skare på snön.
Tjarwemen le talle, *crusta nunc fit nivis congelata*, det blir nu skare på snön.
Tjarwestet, *dim.* bli litet skare.
Tjarwegåtet, *inchoat.* begynna bli skare.
TJARWET, *torquere*, klämma. Se **tjabret**.
TJASKA, *n.s. frustum piscis, pars piscis dissecti*, ett fiskstycke. **Kaska tjaska**, *media pars piscis*.
TJASKE, *mustela*, hermelin. Se **puoitek**.
TJASKET, *v.a. jacere*, kasta. **Erit tjasket**, *abjicere, rejicere*, kasta bort. **Ulkos tjasket**, *ejicere*, kasta ut. **Wuolos tjasket**, *dejicere*, kasta ner. **Wuollai tjasket**, *subjicere*, kasta under. Överfört **piäbmo tjaska kukkes nelgojit**, *cibum ægre ferunt, qui diu famem passi sunt*, maten söker dem, som länge har hungrat. Även **tjasket**, *percutere*, slå. **Tjasketet**, *dim.*
Tjaskegåtet, *inchoat.* begynna kasta.
Tjaskajet, detsamma. **Tjasketattet**, *conjici posse*, kunna kastas. Jmf. **palkestet**. Finska: "lasketan", jag kastar.
TJASKATJET, **tjasketet**, *frequ. id.*
TJASKATET, *v.n. conjicere se*, begiva sig.
Tjaskati wuolos, *se deorsum conjecit*, han begav sig nederåt. **Tjaskati kåtai**, *in tugurium celeriter intrabat*, han gick hastigt in i kojan. **Puotselwas sisa tjaskati**, *morbus introrsum versus est*, sjukdomen slog in.
TJASKEM, *n.s. jactus*, kast, kastande.
TJASME, *n.s. pustula, papula*, blemma, kvissla. **Tjasmak**, *pustulis obsitus*, full med kvisslor.
TJAST, *nix madida, tabes nivis*, kram snö, våt snö.
TJATJE, *unicornis*, som har ett horn.
- TJATJESTET**, *v.a. indigitare, digito monstrare*, peka på, med pekande utvisa.
Suormin tjatjestet, detsamma.
TJATSE, *n.s. aqua*, vatten. **Tjatseb jukket**, *bibere aquam*, dricka vatten. **Tjatseb kåiket**, *sitire*, torka. **Tjatse kärrek**, *aquæ superficies*, vattubryn. **Tjatse puotses**, *hydropicus*, vattusiktig. **Tjatse puotselwas**, *hydrops*, vattusot³³⁹. *In Novo Testamento occurrunt. Morbus hic Lapponibus fere est ignotus.* **Kuna tjatse**, *lixivium*, lut. **Tjatsetak** & sammandr. **tjatset**, *cas. negativ. sine aqua*, utan vatten.
TJATSAJES, *n.a. aquosus*, vattufull.
TJATSAHATTET, *v.a. rigare, aqua humectare*, vattna, 1 Kor. 3:6, 7.
Brukligare: **tjatsin täbbotet**, **låktet**.
TJATSALET, *v.n. immadescere*, bli våt, vattnas. **Njalme tjatsal**, *os immadescit*, munnen vattnas.
TJATSALASTET, *v.n. misericordia commoveri, lacrymis non posse abstinere*, ha medlidande, ej kunna hålla sig från tårar. **Idtji ludnok tjatsalaste**, *misericordia non commotus est*, han blev ej rörd av medlidande.
TJATSEK, *calceus coriaceus*, lädersko. *Qu. dic. calceus aquatilis. Oppos. sunt tales, qui villosi sunt, quibus hieme utuntur, qui aquam non ferunt.*
TJATSETES, *n.a. aqua carens*, vattulös.
Tjatsetes kebne, *ahenum in quo aqua non est*.
TJATSETET & tjatset, *v.a. aqua eluere, aqua macerare*, vattenlägga, utblöta med vatten.
TJATSITET, *v.n. aquoso esse gustu*, smaka vattenaktigt. **Saltetes piäbmo tjatsit**, *cibus insulsus aquoso & nauseoso gustu est*,

³³⁹ ödem

osalt mat har en obehaglig och vattenaktig smak. **Tjatsitastet**, *dim.* smaka litet vattenaktigt.

TJAIK, *adv. firmiter, arcte*, fast, stadigt, hårt. Se **nannost**. **Tjauk jakket**, *firmiter credere*, tro stadigt. **Tjauk ja tjauk kottjot**, *graviter mandare*, strängligen befalla. **Tjaukebit lokket**, *voce elatiore legere*.

TJAIKES, **tjaukok**, **tjauka**, **tjauges**, *n.a. firmus, distentus*, stadig, fast, spänd. **Tjaukes råkkåles**, *oratio seria*, allvarlig bön. **Tjaukes tjuolm**, *nodus arcte connexus*, hårt tillbunden knut. **Tjaukeswuot**, *firmitas*, fasthet, stadighet.

TJAIKESIKT, *adv.* se **tjauk**.

TJAIKET, *v.n. Piägga tjauka*, *ventus fit vehementior*, vädret³⁴⁰ blir häftigare. **Tjåskem tjauka**, *frigus magis fit vehemens*, kölden blir starkare. **Tjaukab parget**, *ko wuoingestab*, *post otium majori cum nisu laboro*, jag blir hurtigare att arbeta, när jag har vilat mig.

Tjaukestet, *dim.* **Tjaukagåtet**, *inchoat.*

TJAIKESTET, **tjaukestet**, *v.a. arripere*, gripa till. **Kätin tjaukestet**, *manu arripere*, gripa i med handen.

TJAIKETET, **tjaugetet**, *v.a. intendere*, utspänna. **Kainob tjauketet**, *funem extendere*, sträcka ut repet. **Tjuolmeb tjauketet**, *nodum adstringere arctius*, hårdare tillknyta. Motsats: **metetet**.

Tjauketastet, *dim.* litet utspänna.

Tjauketatjet, *inchoat.* begynna utspänna.

TJAUR, *nanus, qui exigua est statura*, dvärg, liten till växten. **Tjaurats**, *dim. id.* Säges vanligen om boskap, ibland om människor.

TJAUTES, *n.s. locus acclivis*, backe, som bär uppför. **Tjautesit wadset**, *per loca acclivia ascendere*, gå uppför branta backar. **Tjautesats**, *dim.* en liten backe. *It. tjautes*, *locus, ubi piscis ova parit ventrem fundo lacus aut amnis adfricans*, **tjautes** kallas ock det stället där fisken gnider sig emot sjöbotten, då han släpper rommen. **Tjautestet**, *v.n. de piscibus dicitur hoc facientibus*. **Tjautestet**, säges om fiskar när de gnider sig emot botten.

TJAUTASATTET, *v.n. sursum paulatim vergere*, luta uppför, småningom bära uppåt.

TJAUTET, *v.a. advehere, sursum vehere*, framföra, föra uppför. **Waren nal tjautet**, *in montem vehere*, föra uppå berget.

Märest tjautet same ädnami, *ex ora maritima in Lapponiam vehere*, föra upp till Lappmarken ifrån landsbygden.

Tjautegåtet, *inchoat.* begynna föra uppför.

TJAWELK, *dorsum, tergum*, rygg. Även *jugum montis*, bergsrygg, bergslid.

TIBBER, *numerus quadragenaris*, ett tal av 40, ett timmer³⁴¹.

TIBDET, *v.n. mitescere*, bli blitt. *De nive dicitur dum mitescente caelo resolvitur*, tina, töa. **Tibda udne**, *regelatur hodie nix*, snön tinas upp idag, det töar idag.

Tibdestet, *dim.* töa litet. **Tibdegåtet**, *inchoat.* begynna töa.

TIBDOK, *n.a. morigerus, qui non eget multa castigatione sive animadversione*, böjlig, som ej är svår att tukta. **Tibdok mana**, *infans docilis & morigerus, qui facile castigatur*, ett barn, som ej är svårt att aga³⁴². Lycksele.

TIBMA, *anno præterlapso*, ifjol.

³⁴⁰ vinden

³⁴¹ 40, används främst om hudar eller skinn

³⁴² hålla i god ordning, tukta

TIBMATS, *n.a. ad annum præterlapsum pertinens*, förra året tillhörig. Se **timats**.

TIBM, **tibma**, **tibmes**, **tibmok**, *n.a. mollis, lenis*, mjuk, blöt. **Tibma ullo**, *lana lenis*, mjuk ull. Överfört **Tibma piärgo**, *caro bene cocta*, välkokat kött, som ej är segt. **Tibmawuot**, **tibmokwuot**, *mollities*, mjukhet.

TIBMET, *v.n. mollescere, emolliri*, bli mjuk, blötna. **Piärgob wuossjet tassa ko tibma**, *carnem coquere usque dum mollescit*, koka kött till dess det blir mjukt. **Rerte wuoitasest tibma**, *oleo emollitur corium*, lädret blir mjukt av smorning. **Tibmestet**, *dim.* mjukna litet. **Tibmagåtet**, *inchoat.* begynna mjukna.

TIBMETET, *v.a. mollire*, göra mjuk.

TID, *n.s. mos, ritus*, plägsed. **Tollots tid**, *mos antiquus*, gammal plägsed. Även *ritus superstitiosus*, vidskeplig sed, skrock. **Tidalats**, *superstitiosus*, vidskeplig. Se **did**.

TIDESTALLET, *v.n. ritus superstitiosos sequi, superstitioni addictum esse*, rätta sig efter skrock, vara vidskeplig. **Tidestalleje**, *part præ. qui ita facit*, vidskeplig.

TIDESTALLEM, *superstitio*, vidskepelse.

TIDNE, *stannum*, se **tadne**.

TIDNO, *silex*, flinta.

TIE, *tunc*, då. Se **die**, **te**.

TJEDMOK, *n.a. lentiginosus*, fräknig. **Tjedmok arodeje**, *facies lentiginosa*, fräknigt ansikte.

TJEKET, *n.a. insipidus, aridus & insipidus*, torr, osmaklig. **Tjeket le tat piäbmo**, *aridus & insipidus hic est cibus*, denna maten är torr och osmaklig.

TJEKTJA, *milvus*, örn, fiskgjuse.

TJENAR, *servus*, tjänare.

TJENASTAK, *meritum*, förtjänst, tjänst.

TJENOT, *v.a. experiri, sentire*, smaka, känna. **Nelkeb tjenot**, *famem pati*, lida hunger.

TJENTA, *ancilla*, piga.

TJENTOSTET, *ancillæ famulatu fungi*, tjäna som piga. **Tjentostam leb so ludne jakeb**, *ancilla fui ejus unum annum*, jag har tjänat hos honom som piga ett år.

TJEPPE, **tjeppe**, *n.a. quidvis faciendi peritus, artium manualium imprimis edoctus*, slög³⁴³, handslög. Överfört **lokko tjeppe**, *doctus legendi*, snäll³⁴⁴ att läsa. **Tjeppe wiesot almatji kum**, *conversationis cum aliis hominibus peritus*, en som väl kan leva med folk. Motsats **tjuorpe**. **Tjeppe**, *subst.* slöghet, skicklighet.

TJEPPESTALLET, *v.n. affabre agere studere*, vilja vara slög³⁴⁵. **Wigga tjeppestallet**, *peritum agere vult fabrum*, han vill vara mycket konstig³⁴⁶.

TJEPPESIKT & tjeppe, *adv. affabre, artificiose*, konstigt, slögt.

TJERBMAK, *vitulus rangiferinus anniculus*, ett års gammal renkalv.

TJERETET, *v.a. sagena sub glacie piscari*, draga isnot. **Tjeretem** eller **tjere qweleh**, *pisces hoc modo capti*, fisk som är fångad med isnot.

TJEROT, *v.n. flere*, gråta. **Mana tjero**, *infans vagit*, barnet gråter. **To mon tjerob, ko todn wuolgah**, *te lugeo abeuntem*, jag gråter över din bortresa. **Tjerostet**, *dim.* litet gråta. **Tjerogåtet**, *inchoat.* begynna gråta.

TJEROM, *n.s. fletus*, gråt.

³⁴³ händig, flink

³⁴⁴ duglig, duktig

³⁴⁵ händig, flink

³⁴⁶ skicklig

TJEROSTALLET & tjerotallet, *v.a. intensiv. vehementer fiere, plorare*, häftigt gråta.
TIETET, *scire*, veta. Se **tetet** etc.
TIETI, tiet, se **diet**.
TJETJA, *septem*, sju. Se **kietja**, detsamma.
TJETJES, *n.a. numeral. Tjetjes lepe, septem sumus*, vi är sju till antalet.
TJETJER, *digitus minimus*, lillfinger.
TJETSE, *patruus natu minor ejus patre, cujus est patruus*, yngre farbroder. Finska: ”setä”, *patruus*.
TJETSEW, *patruelis*, brorson eller dotter.
TJEURES, *lutra*, utter, se **tjäura**.
TJEURETET, *ingrato esse gustu & rancido*, vara av en frän och obehaglig smak.
TJEURET, se **wuojet**.
TIEUTET, *implere*, se **teutet** etc.
TIEWA, *collis*, backe. Se **täwa**.
TIEWAS, **tiewet**, se **täwas**, **täwet**.
TJEWTJE, *quadrupedum animalium poplites pedum posteriorum*, knä på bakbenet hos fyrfotade kreatur.
TIFTET, se **tiptet**.
TIGGE, *judicium, forum*, ting. **Tiggai stebnot**, *in jus vocare, citare*, stämma till tings. **Tigget**, *judicis munere fungi, judicium exercere*, tingta, hålla ting.
TIGGAR, *mendicus*, tiggare.
TIGGOT, *mendicare*, tigga. **Tiggom**, *mendicatio*, tiggeri. Jmf. **watet**.
TIGL, **tigle kedke**, *later*, tegelsten.
TJIDDET, *v.a. contradicere, reniti*, emotsäga, streta emot. **Tjidda sadnaseb**, *veritati reluctatur*, han strider emot sanningen. **Inta sodn mo hålit tjiddet wigga**, *verba is mea semper irrita facere vult*. **Ale mo tjidde**, *noli mihi contradicere*, lägg dig

icke emot mig. **Tjiddestet**, *dim*.
Tjiddegåtet, *inchoat*. begynna säga emot.
TJIDDEM, *contradictio, reluctatio*, motsägelse, motstånd.
TJIDDETATTET, *v.n. contradici posse*, kunna motsägas. **I tatt tjiddetatte**, *istud negari non potest*, det kan ej nekas.
TJIDDOKES, *qui semper contradicit aut renititur*, en som alltid lägger sig emot.
TJIDME, *lentigo*, fräken. **Tjidsmek**, *lentiginosus*, fräknig. Se **tjedmok**.
TJIDNOS, **tjidnot**. Se **tjinos**, **tjिनot**.
TJIDTJE, *ita matres suas infantes appellant, mamma, mater*, mor, mamma. **Tjidsjam puoram**, *mater mea, carissima*, min kära mor. Jmf. **nidsje**.
TIJE, *n. plur. pron. vos, ni*.
TJIKKA, *nivis manu formatus globulus*, snöboll. Lycksele.
TJIKKOT, *v.n. uno pede salire*, hoppa på ett ben.
TJIKTET, *v.a. Werbmit tjiktet, retia resarcire*, bota³⁴⁷ nät. *De retibus tantum dicitur*. **Tjiktestet**, *dim*. **Tjiktegåtet & tjiktetatjet**, *inchoat*. begynna bota nät. **Tjiktetatet**, *neutr. resarciri posse*, kunna lappas eller botas. **I tat werbme tjiktetatte**, *resarciri nequit hoc rete*, detta nätet kan ej lappas.
TJIKTEMES, *n.s. filum quo retia resarcienda sunt*, garn att laga nät med.
TJILDET, *valere, in pretio esse*, gälla³⁴⁸, se **jättet**.
TJILDASTALLET, *v.n. superbire, magni se aestimare*, tycka mycket om sig.
TJILDOK, *n.a. pretiosus, qui in pretio est*, gällande, som är i pris. **Tjildok naute**, *pellis ferina pretiosior*. Även **tjildok ålma**, *vir de se bene sentiens*, en man som har stora tankar om sig.

³⁴⁷ laga

³⁴⁸ vara värd

- TJILET**, *v.n. salire*, hoppa, springa. **Tjilet kedken nal**, *insilire in lapidem*, hoppa uppå en sten. **Tjilestet**, *dim. Tjilegåtet*, *inch.* Finska: "kijlin", *lascivio*.
- TJIMA**, *n.s. curvamen, flexura*, se **såjo**.
- TJINOK**, **tjinok**, *n.a. compactus, durus*, tät, hård. **Tjinok muor**, *lignum solidum & durum*, hårt trä. **Tjinok muot**, *nix compacta*, hård snö.
- TJINO**, **tjidno**, *obstructio*, förstoppelse.
- TJINOT**, *v.n. durescere*, hårdna. Även *obstrui, alvi obstructione laborare*, bli förstoppad.
- TJINOTET**, *v.a. indurare*, göra hård. Även *obstructionem alvi efficere*, förorsaka förstoppelse.
- TJIOD**, *n.s. decumæ, decima*, tionde.
- TJIPTET**, *v.a. curvare, flectere*, böja. **Tjiptet miälgaseb**, *curvare carinam. Tjiptes muor*, *instrumentum curvandi ligna*, verktyg att böja med, bändträ.
- TJIRGOT**, se **tsirgot**.
- TJISKO**, *n.s. affectus aliquis vehementior*, överilning, någon häftig sinnesrörelse. **Tjisko munji påta**, *affectus me invadit vehemens*, ett il kommer åt mig. **Tjisko suono**, *peccatum involuntarium*, svaghetsynd.
- TJISKOR**, detsamma.
- TJISKOT**, *v.n. affectu aliquo animi vehemente incitari*, av någon häftig sinnesrörelse uppretas, få en överilning. Även *de pecudibus, salire, ambobus simul pedibus salire*, hoppa, springa i frysprång. Se **tjuoskot**, detsamma. **Tjiskogåtet**, *inchoat.* begynna att få en överilning.
- TJITTA**, *n.s. clavus*, pinne, plugg. Jmf. **naule**. Överfört **ålma le ko tjitta**, *vir ille est pervicacissimus, qui propositi aut sententiæ suæ nimis est tenax*, han är en mycket envis man. **Tjittats**, *dim.* en liten pinne.
- TJITTET**, *v.a.* se **naulet**. Även detsamma som **tarjet**. **Ib tjitte ådet**, *dormire nequeo, exsomnia sum*, jag kan ej sova. Norrländska: "gitter ej sova".
- TJITTETUM**, *n.a. clavis affixus*, fastnaglad. Överfört **tassa le sodn ko tjittetum**, *in ista ille re maxime pertinax est*, han är mycket envis däruti.
- TJITTJE**, *aculeus*, en tagg. **Tjittjats**, *dim.* liten pigg.
- TJITTO-TJALMAK**, *cui oculi sunt exstantes*, utögd. Jmf. **tjitta**.
- TJIWA-KÅTE**, *carcer*, fänghus.
- TIK**, **tikka**, *n.a. certus, fide dignus*, viss, trovärdig. **Tikka sakab tan pira anab**, *compertum ista de re habeo*, jag har mig den saken noga bekant.
- TIKKE**, *pediculus*, lus. Engelska: "tick", detsamma.
- TIKKAJES**, *pediculosus*, lusig. **Tikkos**, dets.
- TIKKET**, *v.n. pediculos alere, pediculos nancisci*, bli lusig.
- TIKS & tiksje**, *canis fæmina*, tik.
- TIKTOK**, *n.a. compactus, solidus*, tät. **Tiktok kare**, *vas cui nullæ sunt rimæ*, ett tätt kärl. Överfört **tiktok ålma**, *qui reticenda reticet*, en som kan väl tiga med hemligheter. Jmf. **lauk**.
- TIKTOT**, *v.n. compactum fieri*, bli tät. **Tiktogåtet**, *inchoat.* se **lauket**.
- TIKTOTET**, *v.a. compactum reddere*, göra tät. **Tiktotastet**, *dim.*
- TILAST**, *adv. exacte, adcurate, de jactu teli aut ictu dicitur*, hyggligt. **Låddeb njuolin tilast teiweti**, *avem sagitta mediam transfigebat*, han träffade fågeln hyggligt med pilen.

TILA, *chartæ lusoriæ maculis quadratis notatæ*, ruter i kort.

TILESK, *securis major*, stor yxa, bila.

TILJA, *tabula sive sella, in qua in cymbis sedemus*, säte eller skotta³⁴⁹ i båtar att sitta på.

TILJE, *n.s. occasio, opportunitas*, tillfälle.

Puore tiljeb ådtjoi, *opportunitatem nactus est*, han fick gott tillfälle. Finska: ”tila”.

TILKOT, *v.a. pelles præparare & alutam*, bereda skinn, sämska. Se **altet**.

TILLE, *aliquid animal, quo tanquam instrumento usi sunt olim Lappones venefici, ut e.gr. lupus, ursus, corvus aut aliud, quas bestias magica arte & veneficio ad quævis mala in alios homines inferenda incitare potuisse feruntur, au etiam ad opitulandum sibimet ipsis vel aliis*. **Tille** kallas något visst djur, såsom t.ex. en varg, björn, korp eller något annat, varav lapparna berättas ha kunnat betjäna sig, genom svartkonst eller någon hemlig bekantskap med samma djur, att göra andra människor skada, eller ock hjälpa sig själva och andra. **Mo tille le tat lådde**, *avis hæc meum est, quo utor, adminiculum sive instrumentum*, denna fågeln betjänar jag mig utav till häxeri. **Swalab tillen tokko rajab**, *vulpem albam illuc mitto desiderio meo satisfacturam*, jag skickar dit en vit räv, som skall görat.

TILLES, *n.a.* se **karwes**, städes. **I le tilles**, *in parato non est*, det är ej till hands. **Till**, detsamma. Finska: ”talde”, *in promptu*.

TILLETALLET & tillotet, *v.a. faciendum curare, efficere*, komma till väga, låta ske.

TILMA, *n.s. agitatio aquæ*, vattnets skvalpande.

TILMOT, *v.n. agitari, commoveri, de aqua dicitur*, skvalpa. **Paroh tilmoh**, *undæ fluctuant*, böljorna skvalpar och häver sig.

TILPE, *n.s. jocus, jocus ineptior*, skämt, dåraktigt skämt. Se **telpe**.

TILPETET, *v.n. jocari, ineptire*, skämta.

TILSES, *n.a. imbecillis, inutilis*, svag, oduglig. **Tilses herke**, *rangifer vectarius minus vegetus*, en svag körren.

TIM, *hora*, timma. **Timapele** eller **timalakke**, *dimidium horæ*, halvtimme.

Kidda tim, *tempus vernum*, vårtiden.

TIMA, **timan**, *anno præterlapso*, se **tibma**.

TIMATS, *n.a. ad annum proxime præteritum pertinens*, hörande till förra året. **Timats kordne**, *hordeum anni præterlapsi*, förledet års korn. *Prov. I de sodn timats mana*, *valde est ætate proventus*, han är rätt gammal. **Timatjest**, *ab anno præterlapso*, sedan förlidet år.

TIMBER, *tigni*, timmer. **Timbertet**, *struere, ædificare*, timra.

TIMES, **timok**, *n.a. mollis*, mjuk. Se **tibm**.

TIMET, *v.n.* & **timetet**, se **tibmet** etc.

TINGOT, *v.a.* se **trawet**, **wainotet**.

TINDO, *de pecudibus dicitur, stomachi efflatio sive tumor, cum venter distenditur, quo morbo rangiferi imprimis laborant sæpe letali*, en sjukdom hos renarna då buken sväller upp, varav de ofta dör.

TINOHET, *v.n. dulci esse sapore*, smaka sött, vara av söt smak.

TINT, *n. mensuræ, quarta pars canthari*, halvstop.

TJODTJAS, *n.s. labor vehemens*, strängt

³⁴⁹ löst golv eller trall i båt

- arbete. **Tjodtjasin orrot**, *laborem sustinere improbum*, ha mycket arbete, slita ont, av verbet
- TJODTJOT**, *stare*, stå. **Juolki nal tjodtjot**, *pedibus insistere*, stå på fötterna. **Auten tjodtjot**, *præesse*, förestå, förvalta. **Pira tjodtjot**, *circum stare*, stå omkring. **Pelen tjodtjot**, *a partibus esse*. **Wuoste tjodtjot**, *resistere*, stå emot. **Tjodtjostet**, *dimin.* stå litet. **Tjodtjogåtet**, *inchoat.* begynna stå.
- TJODTJOJE**, *stans, qui stat*, stående.
- TJODTJOT & tjodtjo**, detsamma. **Tjodtjot pârâ**, *edit stans*, han äter stående. **Tjodtjo almats**, *homo erectus*, en stående människa.
- TJODTJOK**, *in rem familiarem attentus*, husaktig, god hushållare.
- TJODTJALASTET**, *resistere, repugnare*, sätta sig emot, vara motsträvig. **Tjodtjalastet âiwalatjen wuost**, *magistratui resistere sive se opponere*, sätta sig emot överheten.
- TJODTJATET, tjodtjetet**, *v.n. subsistere*, stanna. **Tjodtjeti tala**, *statim gradum sistebat*, han stannade straxt. **Tjodtjetastet**, *dim.* litet stanna. **Tjodtjetatjet**, *inchoat.* begynna stanna.
- TJODTJOTET**, *stare permittere*, låta stå. **Ale mo kukkeb tjodtjote**, *ne sinas me diutius heic stare*, låt mig ej stå här längre. Även *postulare, exposcere*, påstå, utfordra, **Palkab tjodtjotet**, *mercedem postulare*, fordra betalning. Även *præesse, administrare*, förvalta, förestå. **Heimab tjodtjotet**, *rem familiarem administrare*, förstå hushållet. **Ammateb tjodtjotet**, *muneri præesse*, förvalta ämbetet. **Tjodtjotatjet**, *inchoativ.* begynna påstå, m.m.
- TJODTJOTEJE**, *administrator*, förvaltare. **Tjodtjotejeh Jubmelen tjäkoswuoten paijel**, *dispensatores mysteriorum divinorum*, 1 Kor. 4:1. Även *qui efflagitat quid & poscis*, en som påstår eller fordrar ut.
- TJODTJOTEM**, *n.s. administratio*, förvaltning. *Postulatum*, påstående.
- TJOKKAHET**, *sedere*, sitta. Se **tjäkkahet**.
- TJOKKETET**, *recumbere, considerare*, se **tjäkketet**.
- TJOKKOLDET**, *v.a. titillare*, kittla. **Ele mo tjokkolde**, *noli me titillare*, kittla mig ej. **Tjokkoldattet**, *frequ. id.*
- TJOKKOLDEM, tjokkoldallem**, *n.s. titillatio*, kittlande, retande.
- TJOKKOTES**, *macer, macilentus*, mager. **Tjokkotes påtso**, *rangifer macilentus*.
- TJOKKOTET**, *v.a. macilentum reddere, macerare fame*, göra mager, utmärsla. **Tjokkotowet**, *macie extabescere*, bli mager.
- TJOKTOK**, *n.a. vi elastica gaudens, rigidus*, spänstig, styv. **Tjoktok juoks**, *arcus rigidus*, en styv båge. **Tjoktok lase**, *sera rigida & firma*, ett styvt och stadigt lås.
- TJOLGO**, *n.s.* se **klapa**.
- TJOLONJES**, *meteoron ignitum, ignis fatuus, draco volans igneus*, drakaljus, lyktgubbe³⁵⁰. **Tjolonjes tåll**, detsamma.
- TJOROTET**, *canere*, gråna. Se **tjuorotet**.
- TJORWET**, *clamare*, se **tjuorwet** etc.
- TJOUND**, **tjouditet, tjoudot**, se **tjuoud** etc.
- TJOUKES**, *n.s. lumen*, se **tjuoukes**.
- TJOUKET & tjoukotet**, se **tjuouket** etc.
- TJOUTAK, tjoutet** etc. se **tjäutak** etc.
- TJOWORDET**, *v.a. obtrudere*, påtruga. **Tjowordien munji tab**, *hoc mihi obtrudebant*, de påtrugade mig detta.

³⁵⁰ irrbloss (ett ljusfenomen)

TJOWORET, *v.n. incidere*, råka på. **Tjoworib juru tan åsai**, *hæc ipsa mihi contigit portio, in hanc ipsam portionem incidi*, jag råkade just för denna lotten.

TJOWOT, *sequi*, följa etc. Se **tjuowot** etc.

TIPPAK, se **tapak**.

TIPPERTET, *v.a. garrere, nugari*, skvallra, pladdra. **Maina todn tippertah?** *quid nugaris?* vad pladdrar du?

TIPPERTEM, *n.s. nugæ, prat*, skvaller.

TIPPERTEJE, *blatero*, skvallrare.

TIPSOT, *v.a. castigare*, tukta. Finska: ”tupsin”, *castigo*.

TIPTET, *v.a. permittere, sinere*, tillåta, låta. Även *missum facere*, låta bli. Jmf. **pajet**. **Takket ja tiptet**, *facere & non facere*, göra och låta bli.

TIRBOK, *n.a. audax*, djärv. **Tirbok hålet**, *audax dicendi*.

TIRREW, *instrumentum*, se **dirrew**.

TISKEPELAK, **tiskepele**, *n.a. nequam scelestus*, vanartig, bovaktig. **Tiskepelak ålma**, *vir scelestus*, en elak man. Även *contumax*, halsstarrig. **Tiskepelakwuot**, *nequitia*, ondska. Även *contumacia*, halsstarrighet.

TISTEL, *tribulus*, tistel.

TITEL, *accipiter*, hök.

TITKOTET, *v.a. inculcare*, ofta omtala, inpräglä, inskräpa.

TJUDE, *hostis*, fiende. *Hoc nomine hostes, a quibus se olim vexatos perhibent, appellant Lappones, interdum etiam vocantur karjeleh. Hodieque illa commonstrant loca, ubi prælia commissa sunt, inter quæ montes Rekker kaisse & Laddewardo in Lapponia Pitensi fama innotuere, reliqua ut silentio prætereamus. Instrumenta bellica etiam aliquot ab hinc annis hic locis reperta esse*

compertum habemus. Tjude kallar lapparna sina fiender, med vilka de berättar sig ha haft strid i forna tider, och vet ännu att utvisa flera ställen, där de med dem har hållit drabbningar, varest även i senare tid pilar och andra krigsgevär är funna.

TJUK, *pullus*, unge. **Karanasen tjukeh**, *pulli corvorum*, korpungar. **Wuentsa tjuk**, *pullus gallinaceus*, kyckling. **Piädnaka tjuk**, *catulus canis*, hundvalp. Oegentligen **Almatjen tjuk**, *infans*, människobarn. **Tjukats**, *dim.* en liten unge.

TJUKEK, *quæ pullos peperit*, en som har ungar.

TJUKKODS, *macer*, se **tjokkotes**.

TJUKKET, *v.a.* se **snjuttjet**, **tjäkket**.

TJUKO, *caseus recens una cum sero lactis*, färsk ost med ostvassla.

TJUKTJE, *n. avis, tetrao*, tjäder. Överfört *de homine stupido*, en dum människa. **Todn leh ko tjuktje**, *stupidissimus es*, du är ett dumhuvud.

TJULESTET, *v.a. osculari*, kyssa. **Tjulesti so**, *osculatus est illum*, han kysste honom. **Tjulestastet**, *dim. id.*

TJULESTEM, *n.s. osculatio*, kyssande.

TJULASTAK, *n.s. osculum, svavium*, kyss.

TJULASTALLET, *v.a. frequ. & intensiv. exosculari*, ofta kyssa.

TJULKETET, *v.n. repente decidere & quidem proprie in aquam*, hastigt falla ner, falla ner i vattnet. **Tjulketi jaurai**, *in lacum delapsus est*, han föll ner i sjön.

TJUNNET & tjunnatet, se **tjulestet**, *vox, qua cum infantibus loquentes utuntur*, brukar sägas åt barn.

TJUODTJOT, *stare*, stå, se **tjodtjot**.

- TJUODTJALASTET**, *resistere, erigere se*, resa sig, sätta sig emot. **Tjuodtjalastem**, *obluctatio, seditio*, motstånd, uppror.
- TJUODTJELET**, *v.n. surgere*, stiga upp. **Tjuodtjel paijas**, *erige te*, stig upp. **Paijas tjuodtjelet**, *resurgere*. **Sängost tjuodtjelet**, *e lecto surgere*, stiga upp ur sängen. **Tjuodtjelastet**, *dimin.* stiga litet upp. **Tjuodtjelatjet**, *inchoat.* begynna stiga upp.
- TJUODTJALDATTET**, **tjuodtjaltattet**, *v.a. erigere, exsurgere facere*, uppresa, låta stiga upp. Även **heimeb tjuodtjaldattet**, *exstruere domum*, bygga upp ett hus. **Neuwob tjuodtjaldattet**, *retia piscaria sibi comparare*, förse sig med fiskeredskap.
- TJUODTJELADDET**, *frequ. idem quod tjuodtjelet*.
- TJUODTJELEJE**, *surgens*, en som stiger upp.
- TJUODTJELEM**, *n.s. resurrectio*, uppstigande, uppståndelse. **Jabmeki paijas tjuodtjelem**, *resurrectio mortuorum*, de dödas uppståndelse.
- TJUODTJADATTET**, *v.a. constituere*, ställa, framställa, Apg. 1:23.
- TJUOGGA**, *n.s. pastinum vel aliud istiusmodi instrumentum, quo foditur, aut pungitur*, en hacka eller dylikt verktyg, att gräva eller sticka med.
- TJUOGGAR**, **tjuogger**, *frustum excisum, proprie casei*, ett stycke, ett oststycke.
- TJUOGGATAK**, **tiuoggat**, *punctum*, ett styng, en prick.
- TJUOGGOT**, *v.a. pungere*, sticka, stinga. **Nipin tjuoggot**, *cultro fodere sive pungere*, sticka med kniven. **Tjalmit tjuoggot**, *oculos eruere*, stinga eller riva ut ögonen. **Tjuoggstet**, *dim. Tjuoggogåtet, inchoat.* begynna stinga.
- TJUOJET**, *v.n. sonare, vocem edere*, ljuda, låta. **Kåsse biällo tjuoja**, *quando campana auditur*, när det ringer. **Låddeh tjuojeh**, *aves garriunt*, fåglarna låter. **Tjuojestet**, *dimin.* litet ljuda. **Tjuojegåtet**, *inch.* begynna ljuda eller låta.
- TJUOJEJE**, *sonans, tinniens*, ljudande, som låter. **Tjuojeje kålk**, *tintinnabulum tinniens*.
- TJUOJELES**, *n.a. sonorus*, gällt ljudande, som låter högt. **Tjuojeles kiäl**, *vox clara & sonora*, starkt målföre, hög röst. **Tjuojelet**, *adv. sonore*, med högt ljud. **Tjuojelet hålet**, *alta voce loqui & sonora*, tala mycket högt.
- TJUOJEM**, *n.s. sonitus*, ljud, läte. **Karanasi tjuojem**, *vociferatio corvorum*, korpars skrån. **Låddi tjuojem**, *garritus avium*, fågelsång.
- TJUOJENES**, *detsamma*.
- TJUOJETET**, *v.a. sonare facere*, låta ljuda. **Basuneb tjuojetet**, *tuba canere*, blåsa i basun. **Tåro trombeb tjuojetet**, *tympantum tundere*, slå på trumman. Även **niådebs tjuojetet**, *miseriam suam queri*, klaga över sin nöd. Jmf. **kullatet**. **Tjuojetastet**, *dim. Tjuojetatjet, inchoat.* begynna att låta ljuda, m.m.
- TJUOJETALLET**, *v.a. frequ. idem quod tjuojetet*.
- TJUOJETEJE**, *tibicen, aut qui alio modo sonum excitat*, spelman, eller en som annars åstadkommer ljud.
- TJUOJETAK**, *n.s. tintinnabulum*, liten klocka. *Imprimis tale, quale pecudum collo appendere solemus*, koskälla.
- TJUOIK**, *culex*, mygg. **Tjuoiketak**, *sine culicibus*, utan mygg.

- TJUOIKES**, *n.a.* **Tjuoikes kese**, *æstas culicibus amica*, myggsommar, en sommar då mycket mygg är. Motsats: **Tjuoiketes**, *culicibus vacuus*, mygglös, myggfri.
- TJUOIKET**, *v.n. ligneis pedibus adplicatis instrumentis super nivem incedere*, ränna eller gå på skidor. Jmf. **sappek**.
Tjuoikajet & tjuoikegätet, *inchoativ*. begynna löpa på skidor.
- TJUOIKEM**, *n.s. ipse actus, dum hoc fit*, löpande på skidor. **Tjuoikem talke**, *tempestas huic opportuna negotio*, gott skidföre.
- TJUOIKETET**, *frequ. id. qu. tjuoiket. It. his instrumentis sectari*, med skidlöpande jaga efter. **Stalpit tjuoiketet**, *lupus dicto modo sectari*, jaga efter vargar med skidlöpande. *Hoc modo lupos & interdum etiam, licet rarius, vulpes venari & baculis cædendo occidere consveverunt Lappones, non sine magno labore & nisu.* **Tjuoiketastet**, *dim.* **Tjuoiketatjet**, *inchoat.* begynna jaga efter, *m.m.*
- TJUOIWES**, *n.a. albidus, qui colore est albescente*, vitaktig och ljus till färgen. **Tjuoiwes strud**, *pannus albido colore*, kläde av ljus färg. **Tjuoiwes latte**, *color cæruleus dilutior, qui nimis ater non est*, ljusblå färg.
- TJUOKE**, *n.s. superficies terræ glacie obducta*, is-sten på marken. *Maxime hoc ipsum Lapponibus est calamitosum, rangiferorum enim magnam faciunt jacturam, qui fame enecantur, quia muscum, quo pascuntur, congeliatum attingere nequeunt.* **Tjuokes talwe**, *hiems glaicalis dicta ratione*, en vinter då marken är med is-flen överdragen.
- TJUOKOT**, *v.n. glacie tegi & obduci, flena*, bli med is överdragen. Jmf. **tjuoke**.
- TJUOKET**, *de canibus dicitur, liquida dum sorbent alimenta, resorbere, läppja*, säges om hundar. Överfört & *per indignationem de hominibus*, **winab tjuoket**, *vinum sive spiritum frumenti avide bibere*, vara begiven att suppa brännvin.
- TJUOKTE**, *vas canum*, hundkopp.
- TJUOKTOK**, *n.a. vid. tjoktok*. Även *severus*, sträng. **Tjuokteswuot**, *durities, severitas*, hårdhet, stränghet.
- TJUOLAHET**, *v.n. nutare, ad alterutrum latus inclinare*, luta, stå snett. **Kåte tjuolaha**, *domus nutat*. **Kare tjuolaha**, *vas inclinatum est*, kärlet står snett. **Tjuolahastet**, *dimin.* stå litet snett. Jmf. **tjuolo**.
- TJUOLD**, **tjuolda**, *n.s. palus*, påle. Även *stella polaris, cynosura*, nordstjärnan. *Ita dicta, quia immobilis manet & fixa.* **Wäralden tjuold**, *palus sive axis mundi, id. Tjuoldats, dim.* en liten påle.
- TJUOLDDET**, *v.a. segregare, eximere, excipere*, avskilja, taga undan. **Tjuolda mo ätjasist**, *me a cæteris discernit*, han skiljer mig ifrån andra. Även detsamma som **kåpset**. **Tjuoldetowet, tjuoldetuet**, *passiv. excludi*, uteslutas. **Tjuoldestet**, *dim.* **Tjuoldegätet**, *inchoat.* begynna utesluta eller frånskilja.
- TJUOLDENAK**, *n.a. facile a cæteris dignoscibilis*, urkänd, som skiljer sig från andra.
- TJUOLET**, **tjuolestem**. Se **tjuoppet** etc.
- TJUOLESTAK**, *n.s. ictus*, hugg.
- TJUOLETET**, se **tjuoppetet**.
- TJUOLGO**, *n.s. contus, pertica*, stång.
- TJUOLM**, **tjuolma**, *n.s. nodus*, knut.

- Tjuolmatak**, *sine nodo*, utan knut.
Tjuolmeb nuolet, *nodum solvere*, lösa upp knuten. **Tjuolmats**, *dim.* en liten knut. Finska: ”solmi”, *nodus*.
- TJUOLMEK**, *n.a. nodosus*, knutig. **Tjuolmek muor**, *arbor nodosa*, knöligt trä.
Tjuolmek wuopt, *capillus crispus*, krulligt eller krusat hår.
- TJUOLMETET**, *v.a. nodum connectere*, knyta en knut. **Tjuometastet**, *dim.*
Tjuolmatatjet, *inchoat.* begynna knyta.
- TJUOLMEDATTET**, *nodo connecti posse*, kunna knytnas.
- TJUOLMETEM**, *n.s. vincio*, knytnande.
- TJUOLNET**, **tjuoldnet**, *v.n. durescere, rigescere*, bli styv. **Tjuolnestet**, *dim.*
- TJUOLO**, **tjuolok**, *n.a. obliquus*, sned.
Tjuolo piägg, *ventus obliquus*, sidväder.
Tjuolo tjalmi kätjestet, *limis oculis adspicere*. **Tjuolo pelai le kämp**, *in partem obliquam sine sinistram, (i.e. nequitiam) pronus est*, han är snäll³⁵¹ till det som ont är.
- TJUOLLOT**, **tjuollot**, *adv. oblique*, snett.
- TJUOLLOTET**, *v.a. obliquare, obliquum reddere*, göra sned, sneda.
- TJUOM**, *squama*, fjäll, fiskfjäll. **Tjuoma qwele**, *piscis squameus*, fjällfisk. Överfört *de cute humana*, om den mänskliga huden.
Äh le sune karwoh tjuomen nal, *vestibus plane caret*, han har ej kläderna på kroppen. **Tjuomats**, *dim. squamula*.
- TJUOMA**, *vaccinium nigrum*, kråkbär.
- TJUOMAK**, *n.a. non desquamatus*, ofjällad.
Tjuomak qwele, *piscis cui squamæ non sunt detractæ*, ofjällad fisk.
- TJUOMET**, **tjuobmet**, *v.a. desquamare*, fjälla. **Qwelit tjuomet**, *pisces desquamare*, fjälla fisk. **Tjuometattet**, *posse desquamari*, kunna fjällas. **Wuoskon i nale tjuometatte**, *perca difficilis est desquamatu*.
- TJUONA**, **tjuonem & tjuonak**, *scintilla*, gnista. **Tjuonemats**, *dimin.* liten gnista.
- TJUONAKET**, *scintillare*, gnistra.
- TJUONET**, **tjuodnet**, *adverb. velociter*, snällt, hastigt.
- TJUONJEL**, *grando*, hagel. Se **tjuorbmes**.
- TJUONOK**, **tjuodnok**, *n.a. velox, celer*, snäll, hastig. **Tjuonok wiäket**, *cursu velox*, snäll att springa.
- TJUOPPET**, *v.a. cædere, scindere*, hugga, skära. **Muorait tjuoppet**, *ligna scindere*, hugga ved. **Nipin tjuoppet**, *cultro secare*, skära med kniv. **Paijas tjuoppet**, *emetere*, skörda, skära upp. **Rasta tjuoppet**, *amputare*, avhugga, se **jallet**. **Erit tjuoppet**, *abscindere*, skära bort. **Pira tjuoppet**, *circumcidere*, omskära. Även **äkereb tjuoppet & enklare tjuoppet**, *metere*, skära säd. **Etjeb's tjuoppet**, *ex infortunio se ipsum securi aut cultro vulnerare*, hugga sig, skära sig.
Tjuoppestet, *dim.* litet hugga.
Tjuoppegåtet, *inchoat.* begynna hugga.
- TJUOPPEM**, *n.s. sectio, concisio*, huggning. Även **tjuoppem pådd**, *messis*, skördetid.
Pira tjuoppem, *circumcisio*, omskärelse.
- TJUOPPEK, & tjuoppetek**, *n.a. non sectus*, oskuren. **Pire-tjuoppetek**, *non circumciscus*, oomskuren.
- TJUOPPETET**, *v.a. frequ. id. qu. tjuoppet*.
Tjuoppetatjet, *inchoat.* begynna skära sönder. Även *neutr. se ipsum ferro vulnerare*, hugga eller skära sig.
- TJUOPPOS**, *n.s. sectura*, hygge.
- TJUOPSEM**, *furca*, gaffel.

³⁵¹ benägen att, snart att

TJUORBMES, tjuormes, *grando*, hagel.

Tjuorbmes åkte, *imber grandinis*, hagelil.

TJUORBMESET, *v.n. grandinare*, hagla.

TJUORGET, *v.a. imprimere, typis figurare sive effingere*, trycka, avtrycka. **Råukoit tjuorget**, *vellera ligneis typis imprimendo ornare & pingere, ut solent Norrvagi & Lappones*, trycka rosor på fällar, som de norska och lapparna brukar.

TJUORGEM-MUOR & tjuorga, *n.s. typus ligneus, quo istud peragitur*, tryckbräde.

TJUORKOK, *n.a. canus*, grå. **Tjuorkotet**, *canescere*, gråna.

TJUOROTET, *v.n. canere, incanescere*, bli grå, gråna. **Åiwe le suste tjuorotam**, *caput ejus canum factum est*, han har blivit gråhårig. **Tjuorotatjet**, *inchoat.* begynna bli gråhårig.

TJUORPE, tjuorpes, *n.a. iners, qui artifex non est & faber*, oslög, ohändig. **Tjuorpes ålma**, *vir iners. It. rudis, qui moribus est rigidis & incultis*, obelevad, oskicklig människa. Motsats: **tjeppe**.

Tjuorpeswuot, *inertia*, ohändighet. *Barbaries*, vildhet.

TJUORPET, tjuorpesikt, *adv. inculte*, ohyfsat, grovt. Även **Tjuorpet wieso**, *vitam agit scelestam & vitiosam*, han lever illa och lastbart.

TJUORPOT, *v.n. Tjuorpom le, inertior factus est*, han har blivit ohändig.

TJUORRE, se **tjuorkok**.

TJUORWOT, tjuorwet, *v.a. clamare*, ropa.

Tjuorwoi sagga, *vehementer clamabat, vociferabatur*, han ropade högt. **Tjuorwo so teke**, *appella illum voce elata, huc ut veniat*, ropa honom hit. Även **Jubmeleb**

tjuorwot, *Deum invocare*, åkalla Gud, anropa Gud om hjälp. **Tjuorwostet**, *dim.* litet ropa. **Tjuorwogåtet**, *inchoat.* begynna ropa.

TJUORWOJE, *clamans*, en som ropar.

TJUORWOM, *n.s. clamor*, rop, skri.

TJUORWOTET, *v.a. invocare, appellare*, anropa, åkalla. **Jubmeleb tjuorwotet kaik niäden**, *Deum in omni ærumna invocare, Tjuorwotatjet*, *inchoat.* begynna anropa.

TJUORWOTEJE, *qui invocat*, åkallare.

TJUORWOTEM, *n.s. invocatio*, åkallan.

TJUOS, *n.s. macula alba in naso aut alibi in corpore pecudis nigræ aut fuscae*, en vit fläck på nosen eller annorstädes på ett kreatur. Härav:

TJUOSSE & tjuosek, *macula alba notatus, albis maculis adpersus*, vitfläckig.

Tjuosek påtso, *rangifer maculis albis variegatus*, vitfläckig ren.

TJUOSKOT, *v.n. salire*, hoppa, springa. *De pecudibus dicitur omnibus simul pedibus salientibus & currentibus*, säges om kreatur när de springer i firsprång.

TJUOTE, *centum*, hundra. **Tjuoten aiken**, *centies*, hundra gånger. **Qwekte tjuote**, *ducenti*, tvåhundra. **Tjuote kerdak**, *centuplex*, hundrafaldig. Finska: "sata", hundra.

TJUOTAD, *n.a. centesimus*, den hundra.

Tjuotad peiwe, *dies centesimus*. **Lokke tjuotad**, *millesimus*, den tusende i ordningen.

TJUOTSET, *v.a. aggredi, incipere*, angripa, begynna. **Tjuotseime parget famost**, *omni nisu laborem adorti sumus*, vi grep an arbetet med all kraft. Även **Tjuotsi munji**, *me aggressus est*, han angrep mig. Även *de*

- tempestate*: **Wärald tjuotsa**, *ningere incipit*, det börjar snöa. **Tjuotsemen le talle**, *ningit nunc*, det håller på att snöa. **Tjuotsetet**, *dim*. **Tjuotsegåtet**, *inchoat*. begynna angripa m.m.
- TJUOUD**, *n.a. qui fætido & hircino sapore est*, från. **Tjuoud habra**, *hircus fætidus*, stinkande bock. **Tjuoudes** detsamma.
- TJUODITET**, *v.n. hircum olere*, lukta fränt, stinka som bock. *De sapore etiam dicitur*, säges ock om det som smakar fränt.
- TJUODOT**, *v.n. fætido fieri odore & sapore*, bli från, få en från lukt och smak. **Sarwa piärgo tjuoudo**, **ko rakka**, *rangiferi emissarii caro post æstum venereum fætido & hircino fit sapore*.
- TJUOUK**, **tjuouka**, **tjuoukes**, *n.s. lux, lumen*, ljus. **Tållå tjuoukes**, *lumen ignis*, eldsljus. **Peiwe tjuoukes**, *lux diei*, dagsljus. **Tjuoukats & tjuoukesats**, *dim*. litet sken eller ljus.
- TJUOUKES**, *n.a. clarus, lucidus*, ljus, klar. **Tjuoukes peiwe**, *dies serenus*, en ljus och klar dag. **Tjuoukes paino**, *color albescens*, ljus färg. **Tjuoukes litte**, *lucerna*, lykta.
- TJUOUKET**, *adv. lucide*, ljust, klart. **Juo le tjuouket**, *jam dies est*, det är nu ljust och dager.
- TJUOUKET**, *v.n. lucere*, lysa. **Peiwe tjuouka**, *sol lucet*, solen lyser. **Tjuoukus tijen tjuoukes almatji auten**, *luceat lux vestra coram hominibus*, Matt. 5:16. Även *igne accenso quærere sive inspicere, illuminare*, med eldsljus söka eller beskåda, lysa på, upplysa. **Tjuouke tek**, *lumen huc mittito*, lys hit. **Qwelit tjuouket**, *fuscina piscari*, ljustra. **Jokkab**
- tjuouket**, *fluvium fuscina & igne lustrare*, stödja³⁵² i älven efter fisk. **Tjuoukestet**, *dim*. litet lysa, m.m. **Tjuoukegåtet**, *inchoat*. begynna lysa, m.m.
- TJUOUKEM**, *illuminatio, lucescentia, (ut ita dicam)* upplysande, skinande. *Piscatus igne & fuscina*, ljustrande.
- TJUOUKETATTET**, *illuminari posse, fuscina & igne piscandi idoneum esse*, kunna lysas upp, kunna fiskas med ljuster.
- TJUOUKETET**, *v.a. frequ. illustrare lumine adlato*, med ljus eller eld upplysa. Även detsamma som **tjuouket**.
- TJUOUKOK**, *n.a.* se **tjuoukes**.
- TJUOUKOTET**, *v.n. illucescere*, lysa fram, framskina. **Peiwe tjuoukota**, *dies illucescit*, det blir dag. **Tjuoukotatjet**, *inchoat*. begynna att klarna eller lysa upp.
- TJUOUTJE**, *n.s. piscis, Coregonus Lavaret*. sik. **Tjuoutjats**, *dim*. en liten sik.
- TJUOWORET**, se **tjoworet**.
- TJUOWOT**, *v.a. sequi*, följa. **Tjuowo mo**, *sequere me*, följ mig. **Mangenak tiuwot**, *vestigia premere*, följa tätt efter.
- Tjuowoje**, *præs. particip.* den som följer. **Tjuowostet**, *dim*. följa litet. **Tjuowogåtet**, *inchoat*. begynna följa.
- TJUOWOTET**, *id. qu. tjuowot*. **Tjuowotatjet**, *inchoat*. begynna följa.
- TJUOWOTEJE**, *qui sequitur, sequax*, en som gärna följer med. **Tjuowoteje piädnak**, *canis sequax*.
- TJUOWOTES**, *n.a.* detsamma. **Tjuowotes påtsoi**, *rangifer sequax, qui comites sequitur*, en ren som följer de andra. Även *subst. appendix*, bihang.
- TJUPP**, *galerus, mitra*, mössa. **Tsegge**

³⁵² ljustra med bloss

- tjuppeb**, *tege caput galero*, sätt på dig mössan. **Walde tjuppeb**, *retege caput*, tag av dig mössan. **Tjuppats**, *dim.* en liten mössa.
- TJUR**, *lupus*, varg. Se **stalpe**.
- TJURGES**, **tjurget**, se **tjärges**, **tjårgjet**.
- TJUOK**, *musca*, fluga. Även *fructus immaturus baccarum*, omogna bär, kart.
- TJUROS**, *lens*, gnet. **Tjurosit åiwest kåddelet**, *caput a lendibus purgare*.
- TJUROS**, *cervix*, nacke. **Tjuros madd**, *suprema colli pars*, det översta av halsen, nederst vid nacken.
- TJUROSSTET**, *v.a. cervicem transfigere ferro, ut solent Lappones cum rangiferos mactant*, sticka i nacken, som lapparna gör, när de slaktar renar. **Tjurostattet**, detsamma.
- TJURWO**, *perula, vesica*, blåsa. **Tobak tjurwo**, *perula tabaci*, tobakspung.
- TJUSK**, **tjussk**, *pisces minusculi, halec*, små fisk, löjor. Även hos *Boreal.* & *Lulens.* *coregonus*, sik. *Tantum de coregonis majoribus*, stor sik. **Tjuska jaure**, *lacus ubi hi pisces reperiuntur*, en sjö där sik vankar.
- TJUSTE**, **patta tjuste**, *nates*, arsklinter³⁵³.
- TJUTE**, *digitus manus aut pedis*, finger, tå. **Tjute ketje**, *extremum digiti*, fingerända. **Tjutats**, *dim.* ett litet finger.
- TJUTTET**, *palnam semper ferre*, alltid övervinna. **Tjutteb mon to**, *te ego devineo, plane te fortior sum*, jag övervinner dig alldeles.
- TJUTTATALLET**, *succumbere*, giva tappt.
- TJUW**, *gula, guttur*, strupe. **Tjuwest le**, *anginae sive dolore faucium laborat*, han har ont i svalget. Även *alveus amnis*, strömfåra, kanal.
- TIWK**, *tintinnabulum*, liten klocka, bjällra. Norrländska ”tjuka”.
- TIWOS**, *n.s. centunculus, istud quo aliquid resarcitur aut emendatur*, lapp, det varmed något botas eller lagas.
- TIWOT**, *v.a. emendare, corrigere*, tillaga, förbättra. **Tiwo tab**, *emenda hoc*, laga till detta. **Tiwo mo**, *corrige me*. **Tiwostet**, *dim.* litet tillaga. **Tiwogåtet**, *inch.* begynna tillaga eller förbättra.
- TIWOM**, *n.s. emendatio*, förbättring. **Tiwomeb sitta**, *emendatione eget*, det behöver förbättring.
- TIWOTET**, **tiwotatjet**, se **tiwot**, **tiwogåtet**.
- TIWOTATTET**, *v.a. emendandum curare*, låta laga. **Mastes kåtabt ih tiwotatte?** *quin ædes tuas emendandas curas?* varför låter du ej laga ditt hus? Även **tiwotatte**, *emendari nequit*, det kan ej lagas.
- TIWOTEJE**, *emendator*, förbättrare.
- TJÅDD**, **tjådde** eller **tjådtek**, *guttur*, strupe. **Tjåddåts**, **tjådde**kats, *dim.* Jmf. **tjuw**.
- TJÅFE**, *n.s. tumulus, collis*, höjd, kulle. **Kåri tjåfen nal**, *ascendebat collem*, han steg upp på kullen. **Tjåfats**, *dim.* en liten kulle. Jmf. **nålt**.
- TJÅGGANET**, **tjågganatjet**, se **tjåggot**.
- TJÅGGET**, *v.a. legere, colligere*, plocka, samla. **Muorjit tjågget**, *legere baccas*, plocka bär. **Pednikit tjågget ja ädna tawerit**, *pecunias congerere & magnas divitias*, samla pengar och stora ägodelar. **Paijas- & erit tjågget**, *evellere*, upprycka, plocka bort. **Akti tjågget**, *congerere, colligere*, samla ihop. **Åh-ken tjågge ladoi sisa**, *neque congerunt in horrea*.
- Tjåggestet**, *dim.* litet samla ihop.
- Tjåggegåtet**, *inchoat.* begynna samla ihop.

³⁵³ skinkor

- Welkit tjäggegåta**, *ære alieno se obruere incipit*, han börjar sätta sig i skuld.
- TJÅGGEJE**, *qui colligit*, den som samlar.
- Muorje tjäggeje**, *baccas legens*, en som plockar bär.
- TJÅGGEM**, *n.s. collectio*, samlande.
- TJÅGGETET**, *v.a. colligendum curare*, låta samla ihop.
- TJÅGGETATTET**, *v.n. colligi posse*, kunna samlas. **Äh muorjeh tale tjåggetatte**, *nunc baccæ legi non possunt*, bären kan ej nu plockas.
- TJÅGGOLWAS**, **tjäggelwas**, *n.s. cætus, ecclesia*, folksamling, församling.
- Tjäggolwasats**, *dim.* en liten församling.
- TJÅGGOT**, *v.n. colligi, congregari*, församlas. **Tjäggoi massak åbbå stad**, *tota fere civitas congregata est*. **Stuora tawer tjäggo taiste**, *magnus hinc efficitur thesaurus*, detta utgör en stor skatt. **Lokke mil tjäggoh to ja mo heima kaskan**, *distantia, qua domicilium tuum a meo distat, decem efficit milliaria*, avståndet emellan din hemvist och min utgör 10 mil.
- Tjäggestet**, *dim.* litet samlas.
- Tjäggoget**, *inchoat.* begynna samlas.
- TJÅGGNE**, **tjågnkne**, *n.s. tuber, gibbus*, knöl.
- Tjågnkne tjawelken**, *gibbus in tergo*, knöl på ryggen. **Tjågnkne tjawelk**, *tergum gibberosum*.
- TJÅGGNOK**, **tjågnnok**, *gibbosus*, puckelryggig.
- TJÅGGNOKET**, **tjågnnoket**, *v.n. Juo le wuorastowum ja tjågnnokum, consenuit jam & gibbosus factus est sive dorso incurvato*, han är nu gammal och krokryggig.
- TJÅHLET**, *v.n. crepitare*, knäppa, knacka.
- Tjåhla ko tjaidne**, *crepitat ut picus arboreus*, han hackar som en hackspett.
- Tjåhlegåtet**, *inch.* begynna knacka.
- TJÅIK**, se **tjuoik**. *Austr.*
- TJÅIWE**, *stomachus, venter*, buk, mage.
- Tjåiwe kaikot**, *tormina ventris*, bukrev.
- Tjåiwest leb**, *ventris dolore adficior*, jag har värk i magen. **Tjåiwe neita**, *puella gravida*, en flicka som är med barn.
- Tjåiweb takket neitai**, *virginem stuprare*, lägra en mö. **Tjåiwats**, *dim.* liten mage.
- TJÅIWAJES**, **tjåiwek**, *ventrosus*, storbukig.
- TJÅIWOT**, *v.n. gravescere, imprægnari*, bli havande. **Neita le tjåiwom**, *puella gravida facta est*. **Tjåiwotet**, *stuprum inferre, gravidam reddere*, lägra, göra havande.
- TJÅKE**, *n.s. collectio, acervus*, samling, hög.
- Kedke tjåke**, *congeries lapidum*, stenhög.
- Almatji tjåke**, *cætus hominum*. **Tjåken**, *adverbialiter accipitur, gregatim, in uno loco*, i en hop, på ett ställe. **Kaudneh läh tjåken**, *supellectilia vasaque in uno sunt loco*, sakerna är samlade på ett ställe.
- Tjåken läh mija påtsoh**, *rangiferi nostri congregati sunt*, våra renar är samlade.
- Tjåken läh tale mo manah**, *liberi nunc mei omnes & singuli apud me sunt*, jag har nu alla mina barn hemma hos mig.
- TJÅKENET**, **tjåkanet**, *v.n. congregari, convenire*, församlas. **Tjåkanam lijn kaik**, *omnes congregati erant*.
- Tjåkenastet**, *dim.* samlas litet.
- Tjåkenatjet**, **tjåkanatjet**, *inchoat.* begynna församlas.
- TJÅKEM**, *n.s. congregatio, collectio*, församlande, samling. **Tjåkemeb sitta**, *opus est congregatione*.

TJÅKET, *v.a. congerere, congregare*, samla ihop, församla. **Tjåkestet**, *dimin.*

Tjåkegåtet, *inchoat.* begynna samla ihop.

TJÅKK, *n.s. cacumen, apex*, kulle, spets.

Åiwe tjåkk, *vertex capitis*, huvudkulle³⁵⁴.

Ware tjåkk, *cacumen sive vertex montis*, bergklint, översta kullen. **Tjåkkats**, **tjåkkåts**, *dim.* liten kulle.

TJÅKKET, *cacuminare*, spetsa, göra spetsig.

TJÅKKAHET, *v.n. sedere, sitta*. **Tjuodtjom leb kukkeb**, **tjåkkahet tarbahab**, *steti diu, sedere jam debeo*, jag har stått länge och behöver sitta. **Tjåkkaha attjes ålkes kätan naln**, *sedet ad dextram Patris*, han sitter på Fadrens högra hand.

Tjåkkahastet, *dim.* sitta litet.

Tjåkkahatjet, *inchoat.* begynna sitta.

TJÅKKAHEJE, *sedens*, en som sitter.

TJÅKKAHADDET, *frequ. id. qu. tjåkkahet.*

TJÅKKELET, **tjåkkålet**, *v.n. absolvi, expediri, desistere*, bli färdig, upphöra, sluta. **Tjåkkeli tjalemest**, *scribendo desistebat, scriptum absolvebat*, han blev färdig med skrivningen. Jmf. **kalketet**.

Även **Aksjo tjåkkeli nautest**, *a manubrio securis decidebat*, yxan gick lös av skaftet.

Tjåkkeladdet, *frequ. idem. Tjåkkålatjet, inchoat.* begynna bli färdig.

TJÅKKETET, *considerare, residere*, sätta sig ned. **Tjåkket tasa**, *reside hic*, sätt dig här.

Tjåkketastet, *dim.* sätta sig ner som

snarast. **Tjåkketatjet**, *inch.* begynna sätta sig.

TJÅKKESADDET, **tjåkkenaddet**, *v.n. frequ. considerare*, sätta sig ned tillsammans.

TJÅKKETATTET, *v.a. facere ut aliquis resideat, collocare*, sätta en ned, laga att en sätter sig.

TJÅKKOLDAK, *n.s. punctum*, prick, punkt.

TJÅKKOT, *adv. Tjåkkot kattjib, sedens cecidi*, jag föll sittande. **Tjåkkot lijeb**, *sedens eram*, jag var sittandes.

TJÅKKÅSAIJE, *sella, locus ubi residendum*, säte, rum att sitta.

TJÅKKOT, *v.a. pectere*, kamma, borsta.

Åiweb tjåkkot, *pectere capillos*, kamma sig i huvudet. **Ruoiwait tjåkkot**, *cannabem pectinare*, häckla hampa.

TJÅKKOK, *n.a. impexus*, okammad.

TJÅKKOM, *pecten, peniculum*, kam, borste.

TJÅKKOTET, *v.a. pectendum curare*, låta kamma. **Tjåkkote manait**, *fac ut liberorum pexi sint capilli*, låt kamma barnen.

TJÅKKOLDET, *v.a. tillare*, kittla.

TJÅKKOSTET, *in crines involare*, fatta i håret, hårlugga. **Tjåkkost åiwest so**, *invola in crines ejus*, tag honom i luggen. Finska: "tukka", hår & "tukustaja", *qui in crines involat*, jmf. **pakket**.

TJÅKLE, *n.s. tumor, tuber*, svullnad, pust.

Tjåkle kallosn, *tumor in fronte*.

TJÅKLEK, *n.a. scaber, tuberosus*, knölig, knagglig. **Tjåklek muor**, *arbor tuberosa sive nodosa*, jmf. **tjakse**, **tjaksek**.

TJÅKLEKET, *v.n. tumescere*, svälla upp.

Åiwe tjåkleki, *tuber factum est caput*.

TJÅKTJET, *v.n. ascendere, elevari*, stiga upp.

Suowa tjåktja, *fumus elevatur*, röken stiger upp. Jmf. **käret**.

TJÅLE, *n.s. intestinum, ilia*, tarm. **Tjålit kaikot**, *ilia rumpere*. **Tjåle puoite**,

pingvitulo intestinorum, tarmfett. Även

Wuopta tjåle, *pilus unicus*, ett hårstrå.

Suoine tjåle, *fœni stipula unica*, ett höstrå.

TJÅLET, *v.a. exenterare*, taga ut inälvorna.

³⁵⁴ huvudskål, hjässa

- Qweleb tjålet**, *piscem exenterare*, taga tarmen utur fisken.
- TJÅLEM**, *n.s. exenteratio*, inälvors uttagning. Även **Tjålem & tjålem-wank**, *profluvium alvi*, durklopp³⁵⁵.
- TJÅLETUM**, *n.a. exenteratus*, uppristad, den inälvorna är uttagna utur. **Tjåletum qwele**, *piscis exenteratus*, fisk som man tagit tarmen utur. **Tjålek**, *oppos. & negativ. non exenteratus*. **Tjålek qwele**, *piscis non exenteratus*, orensad fisk.
- TJÅLG**, **tjålgå**, *n.s. sputum, saliva*, spott. Finska: ”sylki”, detsamma.
- TJÅLGET**, **tjålgåt**, *spuere*, spotta. **Tjålgågåtet**, *inchoat.* begynna spotta.
- TJÅLGEJE**, *spuens*, den som spottar. **Warra tjåljeje**, *hæmoptysi laborans*, en som har blodspottning. Även *irrisor*, bespottare.
- TJÅLGEM**, *n.s. spuendi actus*, spottning. Även *irrisio*, bespottelse.
- TJÅLGETET**, *frequ. id. atque tjålget*, spotta. Även *irridere*, bespotta, begabba.
- TJÅLKESET**, *v.n. crepare*, knäppa, knarra. Se **tjåhlet**.
- TJÅLKELET**, **tjållkelet & frequ. tjålkotet**. Se ovan **kållkelet**.
- TJÅLLET**, *v.a. exspuere, eructare*, spy ut, spotta ut. **Septeb tjållet**, *escam exspuere*, spy upp agnet. **Hauk njälob tjålli**, *piscem devoratum lucius rursus exspuebat*. **Tjållestet**, *dim.* **Tjållegåtet**, *inchoat.* begynna spotta ut.
- TJÅLME**, *n.s. fretum*, sund. **Tjålmeb rastetet**, *fretum trajicere*, fara över sundet. **Tjålmats**, *dim.* ett litet sund. Finska: ”salmi”, sund.
- TJÅLMESTAK**, *n.s. quasi fretum, quod speciem refers freti*, det som ser ut som et sund. **Tjålmestaken orro**, *freti est specie*, det ser ut som ett sund.
- TJÅM**, **tjåmm**, **tjåmå**, *n.s. cumulus*, råge. **Tjåmåb piejet**, *cumulum addere*, lägga råge på. **Tjåmå kare**, *vas cumulate repletum*, ett rågat kärl.
- TJÅMÅTET**, **tjåmmetet**, *opplere, cumulare*, råga upp, väl uppfylla.
- TJÅMOTES**, *quadrupedum armus*, bog.
- TJÅNK**, *lucius*, gädda. Se **hauk**.
- TJÅNKE**, **tjånket**, **tjånkanet**. Se **tjåke**, **tjåket**.
- TJÅNKER**, se **ponker**.
- TJÅNOTES**, *rangifer vectarius alteri rangifero habenis alligatus & posterior incedens*, en åkren som är bunden efter en annan. **Tjånotasen wuojet**, *rangifero ita vincto vehi*, åka med en ren, som är bunden bakefter en annan. **Tjånostet**, **tjånostattet**, *v.a. rangiferum hoc modo alteri alligare*, binda en ren bakefter en annan åkren. *Hoc modo fæminæ & qui rangiferis vehi non satis callent ope peritioris cujusdam vehi solent.*
- TJÅNTJOM**, *os femoris pedum posteriorum quadrupedum*, benet som sitter upp om knäet på bakbenet på ett kreatur.
- TJÅPTJA**, **tjåptjes**, *rangifer fæmina vitulo orbata*, en renko som har mistat kalven.
- TJÅPTJOK**, *n.a. effætus, cui proles non est*, ofruksam, gall. *De piscibus præcipue dicitur*, säges om fiskar. **Tjåptjok qwele**, *piscis cui ova non sunt aut pulpa lactaria*, gallfisk, som ej har varken rom eller mjölke.
- TJÅRBM**, **tjårbmå**, *pugnus*, knytnäve. **Tjårbmå kätin leisket**, *pugno percutere*,

³⁵⁵ diarré

slå till med knytnäven. **Tjårbmåi tåret**, *pugnis certare*.

TJÅRBMÅTET, tjårbmetet, *v.a. pugno percutere*, slå med knytnäven. **Tjårbmåi so pelje maddeki**, *colaphum ei pugno infligebat*, han gav honom en örfil med knytnäven.

TJÅRDNET, *v.n. in altum elevari, in altum penetrare*, gå högt upp, fara upp i luften. **Lådde tjårdni paijas wäraldi**, *avis se in altum elevabat*, fågeln flög upp högt i luften. **Ruro tjårdni**, *pila alte exsiliebat*, bollen studsade högt upp i vädret.

TJÅRG, *adv. firmiter*, stadigt. Se **tjauk**.

TJÅRGE, *n.s. apex, quod summum est in aliqua re*, spets, det högsta av någonting. **Tjåwelk, tjårge**, *dorsi summum*, det högsta av ryggen, ryggrad. **Ija tjårge**, *medium noctis, media nox*, midnatt, högsta natten.

TJÅRGES, tjårgok, *n.a. firmus, stabilis*, fast, stadig. Se **nannos**. **Tjårgok ålma**, *vir robustus*, en stark karl. **Tjårges reinoheje**, *pastor fidus & vigilans*, en vaksam och trogen herde. **Tjårges swaines**, *famulus strenuus, qui quemvis perfert laborem*. **Tjårgokwuot**, *firmitas*, stadighet. Även *severitas, zelus*, allvar, allvarsamhet, iver.

TJÅRGET, *confidere*, lita på. **Idtjib tassa tjårge**, *isti rei confidere non poteram*, jag kunde ej lita därpå. **Allasas tjårget**, *sibi ipsi confidere*. Även *asseverare*, bedyra. **Ib matte tjårget**, *asseverare nequeo*, jag kan ej försäkra. Även *neutr*. **Tjårga sodn peiwest peiwai**, *indies is viribus aut opibus augetur*, han blir dagligen starkare eller förmögnare. **Tjårgestet, tjårgåstet**, *dim.* litet förlita sig på.

TJÅRGET, *n.a.* se **tjårges**. *Comparat.*

tjårgetub, stadigare. *Superlat.*

tjårgetumus, den stadigaste.

TJÅRGETET, tjårgåtet, *v.a. firmare, confirmare*, styrka, bekräfta. Även *majores adhibere vires, plus eniti*, taga stadigare uti, mera bemöda sig. **Tjårgåstet**, *dim.*

Tjårgåstaste wel, *enitere enixius*, tag bättre uti, bjud till med större krafter.

Tjårgåtatjet, tjårgetatjet, *inchoat.*

begynna bruka mera styrka, m.m.

TJÅRGESTATTET, *v.a. fiduciam addere & confidentiam*, försäkra, ge förtröstan.

Tjårgestatta mijab Jubmelen arbmon pira, *de misericordia Dei nos confirmat*, försäkrar oss om Guds barmhärtighet.

TJÅRGOT, *v.n. confirmari*, bli stadigare. **Ko leh tjårgom, te påte mija lusa**, *cum te bene confirmaris, ad nos venias*, kom till oss, när du har kommit dig väl för.

TJÅRRE, tjårranet, se **tjuorkok, tjuorkotet**.

TJÅRRET, *v.n. crepitare ut grando & pluvia vehementior*, smattra, som hagel och stort regn. **Rasjo tjårra kåten nal**, *imber in tecto tugurii crepitat*.

TJÅRREK, *n.s. pecudum caterva, grex minor*, en liten hop kreatur. **Påtso tjårrek**, *grex minusculus rangiferorum*, en liten hop av renar. **Tjårreki tjårreki**, *catervatim hic & illis*, skocktals, en hop här och en annan där. **Tjårrekats**, *dim.* en mycket liten hop.

TJÅRRO, *n.s. angulus*, hörn. Även **Ware tjårro**, *jugum montis*, bergsrygg. **Tjårro täwa**, *collis in acutum & oblongum cacumen exurgens*, en backe med en smal

- och lång rygg eller kam. **Tjårro tak**, *tectum cacuminatum*, spetsigt tak.
- TJÅRROK**, *n.a. angulatus, cacuminatus*, hörnig, kantig. **Nelje tjårrok**, *quadrangulus*, fyrhörnig.
- TJÅRRÅTET**, *v.a. cacuminare, figuram inducere angularem*, spetsa, göra hörnig och kantig.
- TJÅRWE**, *n.s. cornu*, horn. **Suorgek tjårweh**, *cornua ramosa*, greniga horn. **Tjårwit ådtjot**, *cornubus instrui. It. de homin. elate se gerere incipere*, begynna bli stormodig. **Sarwes tjårwit takka**, *rangifero emissario cornua fiunt*, hornen växer på brunnren. **Tjårwit nalet**, *cornua amputare*, hugga av hornen. Överfört om människor. **Mija tjårwe le sodn**, *noster ille dux est & patronus*, han är vår förman och försvarare. **Kaiki tjårwe**, *omnium celeberrimus & præstantissimus*, den berömligaste och förnämste ibland alla. **Tjårwats**, *dimin.* ett litet horn. Finska: ”sarwi”, *cornu*. Härav:
- TJÅRWEK**, *n. lacus cujusdam in Paræcia Arjeplog Lapponiæ Pitensis*, Hornavan, en sjö i Piteå lappmark. *Ita dictus, quia omnium lacuum illius regionis maximus est, octo continens milliaria Svecana qua longitudinem.*
- TJÅRWEPELE**, *femur pecudis, ut rangiferi, tauri vel alius ejus generis*, lår, lårstycke.
- TJÅRWETAKA**, *cas. neg. sine cornubus*, utan horn.
- TJÅRWETES**, *cornubus carens*, hornlös.
- TJÅRWOS & tjårwåk**, *n.a. corniger*, som har horn. **Stuora tjårwos**, *cui magna sunt cornua & ramosa.*
- TJÅSK**, *n.s. truncus, caudex*, stock, klabb. **Tjåskets**, *dim.* en liten stock.
- TJÅSKEM**, *n.s. frigus*, köld. **Karra tjåskem**, *frigus maximum*, stark köld. **Alwos tjåskem**, *frigus intolerabile*, hisklig och odräglig köld.
- TJÅSKES**, *n.a. frigidus*, kall. **Tjåskes ajek**, *fons frigidus*, en källa med ganska kallt vatten. **Tjåskes talwe**, *hiems gelida*, kall vinter. **Tjåskes ija**, *nox gelida*, en kall natt. *Comparat. tjåskasub*, kallare. *Superlat. tjåskasumus & tjåskaimus*, den kallaste. **Tjåskeslakats**, *subfrigidus*, något kall.
- TJÅSKITET**, *v.n. frigidum esse*, vara kallt. **Tjåskit udne**, *frigida hodie est tempestas*, det är kallt idag. **Tjåskitatjet**, *inchoat.* **Tjåskitatja**, *frigus persentiri incipit*, det börjar bli kallt.
- TJÅSKOK**, *n.a. se tjåskes. Tjåskok le udne*, *frigus hodie est*, det är kallt idag.
- TJÅSKOT**, *v.n. frigescere, refrigerari*, bli kall, kallna. **Wärald tjåsko**, *frigus fit, aër fit frigidus*, det blir kallt, luften blir kall. **Ko tjåsko**, *cum frigus fit*, när det blir kallt. **Läma tjåsko**, *jus refrigescit*, soppan blir kall. **Tjåskostet**, *dim.* bli något kallt. **Tjåskogåtet**, *inchoat.* begynna bli kall.
- TJÅSKOTET & tjåskotallet**, *v.a. refrigerare*, kyla, göra kall. **Piämbob tjåskotet**, *cibum refrigerare*, låta maten svalna.
- TJÅTTE**, *clavus, tjåttet*, se **tjitta** etc.
- TJÅUTAK**, *tjåutek, clavis*, nyckel. **Mon kalkab waddet tunji almen riken tjåutakit**, *dabo tibi claves regni cælorum.* **Tjåutekats**, *dim.* liten nyckel.
- TJÅUTET**, *v.a. reserare*, låsa upp. **Ulkeb tjåutet**, *januam reserare*, låsa upp dörren.

- Även **Ib werteb ane maina kalkab tjäutet**, *pretium quo solvam sive emam non habeo*, jag har ej det jag skall köpa eller betala med. Även *liberare*, befria.
- Sodn le mijab tjäutam pärkelen famon wuolest**, *e potestate ille nos diaboli eripuit*. **Tjäutam leb to**, *te liberavi*, jag har gjort dig fri. **Tjäutetowet**, *passiv.* befrias, frälsas, låsas upp. **Tjätetum**, *liberatus, reseratus*, befriad, upplåst. **Tjäutetum** (bättre **warjelowum**) **lejonen njalmest**, *ereptus ex ore leonis*, 2 Timot. 4:17.
- Tjäutestet**, *dim.* **Tjäutegätet**, *inchoat.* begynna låsa upp, m.m.
- TJÄUTEJE**, *liberator*, befriare, frälsare.
- TJÄUTELET**, se **tjäutet**. **Kätáb tjäutelet**, *manum reserare*, bryta upp näven.
- TJÄUTEM**, *n.s. reseratio*, upplåsande. *Liberatio, solutio*, befriande. **Tjäutem werte**, *pretium solutionis*, lösepenning.
- TJÄUTENJ**, detsamma som **tjäutak**.
- TJÄUTETET**, *v.a. reserandum curare aut liberandum*, låta låsa upp, låta befria.
- TJÄUTATALLET**, *liberari*, bli befriad.
- TJÄUTETATTET**, *v.n. liberari sive reserari posse*, kunna befrias, kunna låsas upp.
- TJÄWORDET**, *urgere*, tvinga, nödga.
- Tjäwordi mo landest**, *me ex regione abire cogebat*, han tvang mig bort utur landet.
- TJÄWORD**, **tjäwords**, se **juowa**, **aresk**.
- TJÄWORET**, *v.n. coactum esse*, nödgas.
- TJÄWJE**, se **tjäiwe**.
- TJÄBBOS**, **tiäbbot**, **tiäbbotet**, se **täbbos** etc.
- TJÄDA**, *n.s. diluculum*, gryning. **Wuostes tjädan påtet**, *primo venire diluculo*.
- TJÄDOTET**, *v.n.* se **qwolmotet**.
- TJÄGGEM**, *n.s. crus, tibia*, skenben, benpipa.
- Tjäggemeb tåji**, *crus frangebat*. Härav:
- TJÄGGEW-ADDAMIN**, *medullatus, cui in ossibus medulla est*, märgfett. Se **addamin**.
- TJÄGGNOT**, *adv. incurvate*, krokigt.
- Tjäggnot tjäkkahet**, *dorso sedere incurvato, conquiniscere*, sitta och huka.
- TJÄGNEL**, *n.a. profundus*, djup. **Tjägneles**, detsamma. **Tjägneles jaure**, *lacus profundus*, en djup sjö. **Tjägneleswuot**, *profunditas*, djuplek. **Tjägnot**, *v.n. profundum fieri*, bli djup. Se **kiägnel** etc.
- TJÄIT**, *nix manu glomerata*, snöboll.
- TJÄITO**, *alburnum, pars extima trunci arborum*, ytan på trä. **Tjäito muor**, *lignum qua maximam partem ex alburno constans*, ett stycke trä, som mest består av yta.
- TIÄK**, *n.a.* se **tikka**.
- TJÄK**, *n.s. angulus*, hörn, vinkel. **Såmes tjäken tjäken orrot**, *in angulo aliquo latere*, ligga fördold i någon vrå.
- Wäralden tjäk**, *qu. dic. angulus mundi, locus aliquis remotus & minus celebris*, en avlägsen och bekant ort. **Tjäk kedke** eller **tjäka-kedke**, *lapis angularis*, hörnsten.
- Tjäkats**, *dimin.* ett litet hörn.
- TJÄKEK**, *n.a. angulatus*, hörnig. **Kolma-tjäkek**, *tres habens angulos, triangulos*, trehörnig, trekantig. **Sutte tjäkek**, *angulosus, qui multos habet angulos*, mångkantig, månghörnig.
- TJÄKA**, *n.s. latebra*, gömsel, gömma. **Mo tjäkan le**, *penes me latet*, det ligger gömt hos mig.
- TJÄKET**, *v.a. abscondere, occultare*, gömma undan, fördölja. **Tjäke puorist**, *absconde probe*, göm väl undan. **Tjäkin etjebse salai ja swalgi sis**, *abscondebant se in speluncis & cavernis*, de gömde sig i

- klyftor och bergsrevor. **Palwah peiweb tjäkeh**, *nubes solem abscondunt*, molnen skymmer bort solen. **Tjäketowum & tjäketum**, *absconditus*, bortgömd. **Tjäka muste takkoites**, *facta me sua celat*, han döljer för mig sina gärningar. **Aksjob le erit tjäkem**, *securim abscondit*. **Tjäkestet**, *dimin.* litet gömma. **Tjäkegåtet**, *inchoat.* begynna gömma eller dölja.
- TJÄKEJE**, *qui abscondit*, en som döljer.
Tjäkem, *subst.* **Tjäkemeb sitta**, *celato opus est*, det behöver döljas.
- TJÄKETAKKES**, *qui abscondi & occultari potest*, som kan gömmas eller döljas.
- TJÄKETET**, *v.a. frequ. id. qu. tjäket.* Även *neutr. reciprocum, abscondere se, abdere se*, gömma sig. **Kåsså kalkab tjäketet?** *ubi me abscondam?* varest skall jag gömma mig undan? **Tjäket rouwo**, *abde te celeriter*, göm dig fort undan.
Tjäketastet, *dim.* **Tjäketatjet**, *inchoat.* begynna gömma sig undan.
- TJÄKETALLET**, *v. frequ. se tjäketet*, detsamma.
- TJÄKETATTET**, *v.n. abscondi sive occultari posse*, kunna gömmas eller döljas.
- TJÄKANET**, *v.n. de equis & rangiferis dicitur dum in vehendo nimio cursu exhauriuntur & corrumpuntur*, bli sprängd, säges om hästar och renar när de blir skämda av för mycket och hastigt åkande. **Tjäkanum herke**, *rangifer vectarius nimio cursu exhaustus & corruptus*, en förkörd åkren.
- TJÄKER**, **tjäkär**, *n.s. nix conculcata a pedibus & imprimis rangiferis, locus ubi pasti sunt rangiferi nivemque effoderunt & conculcarunt*, snötramp, där renar grävt efter mossa och trampat. **Tjäkärdet**, *nivem fodere hac ratione*, gräva i snön efter mossa.
- TJÄKKET**, *v.n. effugere, dilabi*, rymma bort.
Bånda lute tjäkket, *ab hero sive e famulatu effugere*, löpa bort utur tjänsten.
Tjäkkin muste påtsoh, *rangiferi mei dilapsi sunt*, mina renar har sprungit bort.
Tjäkkegåtet, *inchoat.* begynna rymma.
- TJÄKOS**, *n.a. occultus*, fördold, hemlig. **I miken le tjäkos**, *nihil est occultum*, ingenting är fördolt, Matt. 10:26. **Tjäkos åmeh**, *res occultæ*. **Tjäkoswuot**, *occultum, mysterium*, hemlighet.
Sjeudnjuden tjäkoswuotit, *occulta tenebrarum*. **Tjäkosikt**, **tjäkosit**, *adv. occulte, clam*, hemligen, fördolt.
- TJÄKO**, *n.s. celatum, arcanum*, hemlighet.
Tjäken le, *in occulto est*, det är hemligt.
Tjäkon adnet, *celare*, dölja.
- TJÄKS**, *nomen intestini*, mångfälla³⁵⁶.
- TJÄKSANET**, *v.n. se påktjanet*.
- TJÄKTJA**, *se tjektja*.
- TJÄKTJET**, *v.a. calcare, pedibus quatere*, trampa, sparka. **Juolkin tjäktjei so**, *pede illum feriebat*, han sparkade honom med foten. **Njuolen wuost tjäktjet**, *adversus stimulum calcitrare*, spjärna emot udden.
Tjäktjestet, *dim.* litet sparka.
Tjäktjegåtet, *inch.* begynna sparka.
- TJÄKTJEM**, *n.s. concussio pedibus facta*, sparkande.
- TJÄKTJES-JUOLKE**, *pes quadrupedum posterior*, bakfoten på ett kreatur.
- TJÄKTJETAKES**, *n.a. pedibus quatit feritve*, en som mycket sparkar. **Tjäktjetakes tåmp**, *equus recalcitrans*, en häst som slår och sparkar.
- TJÄKTJESTAK**, *n.s. scabellum aut aliquid ad*

³⁵⁶ bladmage

pedes positum fulcrum, fotapall eller något annat att sparka emot.

TJÄKTJETET, *v.n. pedibus strepere & quaterere, pedes huc illuc jactare*, sprattla och sparka med fötterna. **Mana juolki tjäktjeta**, *infans pedibus ludit, pedes projicit*, barnet ligger och sparkar med fötterna. Överfört **qwele werbmen tjäktjeta**, *piscis reti irretibus jactatur*, fisken sprattlar i nätet. **Tjäktjetastet**, *dim.*

TJÄLDE, *pagus*, by. **Akta tjäliden ålmah**, *vicini*, folk av en by. Även *paræcia*, socken. **Tjäldats**, *dimin.* en liten by eller socken.

TJÄLDNET, *v.n. obtorpescere*, domna, stelna av. Se **kalnet**.

TJÄLESTET, *v.n. salire*, springa, hoppa. **Jokka rasta tjälestet**, *transilire rivum*, hoppa över bäcken. **Tjälot**, detsamma. Se **tjilet**, **njultjet**.

TJÄLOM, *n.s. saltus*, språng, hoppande.

TJÄLFE, **tjälfes**, *n.a. inutilis, nulli usui inserviens*, onyttig, oduglig. **Tjälfes jaure**, *lacus inutilis, in quo nulli sunt pisces aut ubi piscandi non est locus*, en onyttig sjö. **Tjälfes saije**, *regio inutilis, ad nihil apta*, ett otjänligt och till ingenting nyttigt land.

TJÄLFOT, *v.n. depravari, nulla fieri utilitate*, bli onyttig, fördärvas.

TJÄLG, **tjälga**, **tjälges**, **tjälget**, *n.a. purus, limpidus*, klar, ren. **Tjälga tjatse**, *aqua pura*, rent vatten. **Harbmat tjälges le tat silba**, *purissimum hoc est argentum*, detta silvret är ganska rent och fint. **Tjälga kiäl**, *vox limpida*, klar röst. **Tjälget le sodn sameb hålet**, *pure & emendate is Lapponica loquitur*, han talar mycket rent

och väl lapska. Även **tjälg & tjälga**, *merus, solus*, blott, allena. **Tjälg arbmot**, *ex mera gratia*, blott av nåd. **I le tat wina, tjälga le tat tjatse**, *vinum hoc non est sed mera aqua*, detta är ej vin utan blott vatten. **Tjälg**, *interd. adverbialiter accipitur, solum*, blott, allenast. **Le ko tjälg**, *per idiotism, negativum est, nequaquam*, ingalunda. **Le ko tjälg mon mattab**, *nequaquam possum*, jag kan alldeles ej. *Comparat. tjälgetub*, renare, klarare. *Superlat. tjälgetumus*, den allraklaraste.

TJÄLGET & hos *Austr. tjälganet*, *v.n. serenum fieri, limpidum fieri*, klarna upp, bli klar. **Alme tjälga**, *cælum fit serenum*, himlen klarnar upp. **Tjatse tjälga**, *aqua fit limpida*, vattnet blir klart. Även *crapulam exhalare, a temulentia convalescere*, bli nykter efter rus. **Juo le tjälgem**, *jam crapulam exhalavit*, ruset har nu gått av honom. Även *ad sanitatem redire*, åter komma till sina sinnen. Även *activ. tjälget sive potius dim. tjälgestet, explicare*, förklara. **Tjälgeste munji tab**, *expone mihi hoc*, förklara mig detta. **Tjalogit tjälgestet**, *explicare scripturas*. **Tjälgesti tjatse**, *aqua limpidior facta est*, vattnet blev litet klarare. **Tjälgegåtet**, *inchoat.* begynna klarna, m.m.

TJÄLGESTATTET, *v.n. explicari sive exponi posse*, kunna förklaras eller uttydas.

TJÄLGETATTET & tjälgetet, *v.a. limpidum reddere & clarum*, göra klar.

TJÄLGESTEJE, *explicator*, förklarare.

TJÄLGESTEM, *n.s. expositio*, utläggning.

Tjälgestemeb tarbaha, *explicatione opust est*, det behöver förklaring.

TJÄLGESIKT & tjälget, *adv. clare, pure, aperte*, klart, tydligen. **Tjälgesikt hålet**, *pure dicere*, tala rent och väl.

TJÄLGOS, *n.a. sobrius*, nykter. **Tjälgos åtma**, *vir sobrius, qui non est ebrius*, en nykter man. **Tjälgos åiwi leb**, (*qu. dic. capitibus sobriis sum*) *non sum ebrius*, jag är ej drucken. Även *sanus, qui sana mente est*, slug, som har sitt fulla vett. **I le sodn tjälgos almats**, *sanus is non est*.

Tjälgoslaka, *adv. sobrie*, nyktert.

Tjälgoswuot, *sobrietas*, nykterhet.

TJÄLGOK, *n.a.* detsamma som **tjälgos**. Även detsamma som **tjälga** eller **tjälges**.

Tjälgok sameb hålet, *Lapponica pure loquens*, en som rent talar lapska.

Tjälgokwuot, *puritas, limpitudo*, renhet, klarhet.

TJÄLGOST, *adv.* se **tjälgesikt**.

TJÄLK, **tjälka**, *traha*, kälke.

TJÄMKET, se ovan **tjamket**.

TIÄNGET, se **täinget**.

TJÄPOT, **tjäpet**, *n.s. collum*, hals. **Tjäpot line**, *focale*, halsduk. **Tjäpoteb jallet**, *decollare*, halshugga, *pro quo Apoc. 20:4 occurrit tjäpotattet*. **Tjäpoten mäskem**, *suppuratio colli, morbus est, quo infestantur rangiferi, quando diuturna & assidua est pluvia. Aqua enim in cervice collecta & diutius retenta pilos decidere facit & suppurationem cervicis efficit*.

Tjäpoten mäskem, kallas en sjukdom hos renarna, som förorsakas av långvarigt regnväder, då regnvatten stannar i nackgropen, varav håret lossnar och halsen bulnar och blir sår.

TJÄRD, *n.s. modus, ratio*, sätt, vis. Se **lake**.

TJÄRGES, **tjärkes**, *n.a. horrificus*,

horridulus, förskräcklig, ohygglig.

Tjärges le tatt kullet, *auditu id horridulum est*, det är ohyggligt att höra.

TJÄRKEKET, *v.n. horrore contremiscere*, bäva av förskräckelse. **Takteh tjärkekeh**, *ossa horrore tremunt*, benen darrar av förskräckelse. Även *obtorpescere*, domna, se **tjäldnet**. **Juolkeh muste tjärkekeh**, *pedes mei obtorpescunt*.

TJÄRMUK, se **tjerbmak**.

TJÄRRA, *fundus arenosus durior lacum*, hård botten, sandbotten i sjöar.

TJÄRRO, *alpis in confinio regionem silvestrium*, ett fjäll, som ligger nära till skogslandet. **Tjerro ketje**, *silvestres loci alpibus proximi*, skogstrakter, som är nästgränsande till de bara fjällen. **Tjärro ketje wareh**, *montes alpibus vicini*, berg i skogsmarken, som ligger närmast till fjällen.

TJÄSKES, *lignum ad ignem alendam scissum & destinatum*, vedträ.

TJÄSK, *pertica, contus*, en stång. *Impriprimis quo pelles rangiferorum siccandæ extenduntur*, en stång varpå renhudar utspitas, när de skall torkas.

TJÄUHLA, se **appar**. Härav:

TJÄUHLETET, *v.n. emergere ex aqua*, komma eller flyta upp utur vattnet. **Paijas tjäuhletet**, detsamma. **Muora tjasest paijas tjäuhleti**, *lignum ex aqua emergebat*.

TJÄULAK, *n.a. superbus, elatus*, högfärdig.

Tjäulak neita, *virgo superbiens*.

Tjäulakwuot, *superbia*, högmod. Finska: "tylyys", *superbia*.

TJÄULASTALLET, *v.n. superbire, elatum esse*, högfärdas. **Mannes tjäulastallah?** *quid superbis? Tjäulastalleje, superbiens*,

- en som är högfärdig. **Tjäulastallegåtet**, *inchoativ*. begynna högfärdas.
- TJÄULE**, *n.s. cultus splendidior, ornatus & mundus mulierum*, grannlåt. **Tjäule wainon le**, *vestium ornatui studet*, hon är angelägen om grannlåt. Även som adjektiv om kvinnor: **Te le tjäule**, *superba est*, hon är högfärdig, säges om kvinnfolk.
- TJÄULETET**, **tjäuletatjet**, se **tjäulastallet**.
- TJÄURA**, *lutra*, utter. **Tjäurats**, *dim*.
- TJÄWAN**, *catellus*, en liten hund.
- TJÄWOK**, *n.a. pretiosus, qui in pretio est*, dyrbar, begärlig. **Tjäwok waro**, *merx quæ in pretio est*, begärlig vara. **Tjäwet**, *detsamma*. **Tjäwokwuot**, *subst. mercium pretium, quo appetuntur*, begärlighet, pris.
- TJÖDTJELET**, **tjödjtaltattet**, se **tjuodtjelet**.
- TJÖRRE**, **tjörre wuopt**, *cani*, grå hår, se **tjuorotet**.
- TO**, *accus. cas. & genet. pron. todn*, dig. **Tåbdåb mon to**, *te cognosco*, jag känner dig. Även *pron. adj. tuus*, din. **To attje**, *pater tuus*, din far. **To edne**, *mater tua*, din mor.
- TOBAK**, *tabacum, nicotiana*, tobak. **Tobakeb jukket**, *tabaci fumum haurire*, röka tobak.
- TOBBEN**, **tobbelt**, se **tåbben**, **tåbbelt**.
- TOBBOS**, *pulvinar, quod clitellis rangiferorum subjiciunt*, dyna eller något annat att lägga under klövjesadeln.
- TODKOM**, *gemmæ arborum*, knoppar på träd.
- TODN**, *pron. pers. tu, du*. **Todnek**, *tute*, du själv. **I todnek**, *neque tu*, ej heller du.
- TOIWO**, *spes*, hopp, se **tåiwo**.
- TOIWOT**, *putare*, mena, hålla före, se **tåiwot**.
- TOIWOTES**, **toiwotet**, se **tåiwotes** etc.
- TOKKO**, *adv. illuc*, dit. **Tokko ja tek**, *huc illuc*, hit och dit.
- TOKKONES**, **tokones**, *n.a. inutilis, iners*, oduglig. **Tokkones almats**, *homo nauci, qui nullius est frugis*, en oduglig människa. **Tokkoneswuot**, *inertia, ignavia*, oduglighet, dålighet. **Tokkoneswuotines**, *ignavia sua & inertia*.
- TOKOR**, *n.s. crepundia*, leksaker.
- TOKORTET**, ibland **tokoret**, *v.n. infantum mere ludere, crepundiis delectari*, leka som barn, roa sig med leksaker. **Tokorteje**, *qui ludit*, en som leker. **Tokortastet**, *dim*. **Tokortatjet**, *inchoat*. begynna leka som barn.
- TOKORTEM**, *n. ludus puerilis*, barnlek.
- TOLLOTS**, *n.a. priscus, antiquus*, forntiden tillhörig. **Tollots aiki**, *antiquis temporibus, olim*, i forna tider. **Tollots almatjeh**, *prisci homines, majores*, förfäder, folket i de forna tider. **Tollotjist**, *ab antiquis temporibus*, ifrån forntiden. **Wai! tollotjeh peiweh**, *utinam mihi pristini redirent dies*, ack! om jag hade kvar de forna dagar.
- TOLOK**, *n.a. stabilis, firmus, qui non oscillat aut vacillat*, stadig, som ej kullrar. **Tolok wadnas**, *cymba stabilis, quæ non facile evertitur*, en stadig båt, som ej är kullrig. Motsats **juorba**.
- TOLWOT**, *v.a. ducere*, föra. Se **tålwot** etc.
- TON**, *tonus*, ton.
- TONO & tonon**, *genet. dual. pron. todn*, eder bägges. **Tonob**, *accusat. dual. Tåbdåb*

- tonnob**, *vos ambo cognosco*, jag känner eder bägge. **Tono**, *dat.* åt eder bägge.
- TORMO**, *n.s. ruga*, skrynkla. Se **tårmo**.
- TORNE**, *turris*, torn.
- TORWO**, **torwot**, **torwostallet**, se **tårwo**.
- TOSSJE**, **tossjes**, **tossjanet**, se **tåssje** etc.
- TOTEK**, *fulcrum*, **totet** etc. Se **tutek**, **tutet**.
- TRABLE**, *macula*, fläck. Se **treble**, **teble**.
- TRADJO**, *n.s. caterva, turba*, hop, skock.
Muttem tradjo, *caterva quædam*, en hop.
- TRAGGES**, **traggok**, *angustus*, se **nagges**.
- TRAGGET**, *angustare*, tränga, se **nagget**.
- TRAKO**, *traha*, kälke.
- TRAMKALDAK**, **tramkald**, **tramkem**, *n.s. ictus sive nictus oculorum*, blundning, ögonblick. **Tjalme tramkaldak**, *detsamma*. Även hos *Austr. tenebræ*, mörker. **Peiwen tramkem**, *ecclipsis solis*, solens förmörkelse.
- TRAMKET**, *v.a. connivere, oculos claudere*, blunda. **Tramke tjalmitat**, *claudere oculos tuos*, blunda med ögonen. Även hos *Austr. tramket neutr. advesperascere, tenebris offundi*, mörkna. **Tramkestet**, *dim.* litet blunda.
- TRAMKELDET**, *v.a. tenebras offundere*, förmörka. Lycksele.
- TRANKET**, *v.n. spissum fieri & densum*, tjockna. **Suowa tranka**, *fumus densatur sive spissus evadit*, röken tjocknar till. **Trankegätet**, *inchoat*. **Murko trankegäta**, *nebula densari incipit*, dimman börjar tjockna till. *Dicitur tantum de fumo, nebula & aliis istius-modi rebus*.
- TRAPE**, se **ripa**.
- TRAPPO**, *perticæ quibus retia suspenduntur piscaria siccanda*, stänger att hänga upp nät uppå.
- TRAWET**, *v.a. jubere, mandare*, befalla. *Per nuntium petere*, genom bud begära, se **bonotet**. **Trawestet**, *dimin.* **Trawegätet & trawetatjet**, *inch.* begynna befalla eller begära, se **bonotet**.
- TRAWEM**, **trawetes & trawotes**, se **bonotem**.
- TRAWETALLET & trawotet**, *frequ. id. atque trawet*, se **trawet**.
- TREAKER**, *theriaca*, teriak³⁵⁷.
- TREBLE**, *macula*, fläck, **treblak**, se **teble**, **teblak**.
- TREPKESET**, *v.n. pertundi, perfringi*, igenombrytas, bli hålig. **Tjarwa trepkes**, *crusta nivis perfringitur*, skaren bryter, bär ej att gå på. **Trepketet**, *detsamma*. **Suomen auten trepketi**, *digito pertundebatur*, det gick håll på med fingret.
- TREUST**, *spes, fiducia*, hopp, förtröstan. Även **treust**, *adj. treust piäbmo, cibus fami diu sufficiens*, stadig mat, mat som länge står emot hungern.
- TREUSTET**, *confidere*, förtrösta.
- TREUSTENET**, *v.n. defatigari*, tröttna.
- TRILLET**, *curare, expedire*, beställa om.
- TRISK**, *n.a. contumax*, halsstarrig, tredsk.
- TRISSET**, **triset**, *v.a. aspergere*, stänka, bestänka. **Tjatseb trisset**, *aquam aspergere*, stänka vatten. Även *neutr. tjatse trissa, aqua dispergitur*, vattnet stänker. **Trissestet**, *dim.* litet bestänka. **Trissegätet**, *inchoat*. begynna stänka eller bestänka.
- TRISSETET**, *v.a. frequ. idem*. **Trissetem**, *adpersio*, bestänkande.
- TRIWASTET**, *vigere, florere*, trivas.
- TRUKKE**, *mulctra, vas*, tråg. **Trukkats**, *dimin.*
- TRULLET**, *fascinare*, förtrolla, förtjusa.

³⁵⁷ en sorts läkemedel

- Trulles almats**, *homo maleficus*, en led och elak människa.
- TRUMPI**, *n. insecti*, se **sadkem**.
- TRUSKET**, *frumentum terere, tribulare*, tröska. **Truskeje**, *tritor*, tröskare.
- Truskem**, *tritus, trituratio*, tröskning.
- TRUSSET**, *sternutare, e naribus ejicere*, utprusta³⁵⁸. **Trussestet**, *dim. Trussegåtet*, *inchoat.* begynna prusta ut. Säges om kreatur, **kasnetet** om människor.
- TRUSSEM**, *n.s. sternutatio, ejectione e naribus*, utprustning.
- TRYKKET**, *imprimere, typis figurare*, trycka. **Kirjeb trykket**, *librum typis imprimere*, trycka en bok. **Trykkeje**, *particip.* **Kirje trykkeje**, *typographus*, boktryckare.
- Trykketum**, *impressus typis*, tryckt. Jmf. **tjuorget**.
- TRÄLL**, *spectrum, lamia*, spöke, troll.
- TRÄGGET**, se **tragget**, **nagget**.
- TRÄKESTET**, *eniti, allaborare*, högeligen bemöda sig. **Aines träkesti påtet**, *venire allaborabat*, han var mycket angelägen om att komma. **Träkestam leb mon taina**, *in istam rem maximum ego laborem impendi*, jag har använt mycket arbete därpå.
- Träkestastet**, *dim. Träkestatjet, inchoat.* Se **killot**, **rabbet**.
- TRÄMPET**, se **tuolmot**, **tälmot**.
- TRÄUKA**, se **sappek**. *Austr.*
- TRÖIKET**, se **tjiddet**, **ruoptjet**.
- TRÖWES**, **tröweswuot**, se **mainetes** etc.
- TSABBE**, *sura sive crus pedum anteriorum quadrupedum*, benpipa på frambenet, hos fyrfotade kreatur.
- TSABMET**, *v.a. pulsare, tundere*, bulta, stöta. **Uksab tsabmet**, *januam pulsare*, bulta på dörren. **Ruouteb tsabmet**, *ferrum cudere*, smida järn. **Tsabmestet**, *dim.*
- Tsabmegåtet**, *inchoat.* begynna bulta eller klappa.
- TSABMEJE**, *qui pulsat*, en som klappar.
- TSABMEM**, *n.s. pulsatio*, klappande, stötande.
- TSABMETATTET**, *v.n. pulsari posse & tundi*, kunna stötas eller klappas. **I kalma ruoute tsabmetatte**, *ferrum cudi nequit nisi ignitum*, järnet kan ej smidas kallt. Även *active, tundendum sive pulsandum curare*, låta klappa.
- TSAGGAS**, *n.a. extensus, apertus*, utspänd, öppen. **Tsaggas njalme**, *rictus, os distentum*, gap, öppen mun. **Tsaggas tjalmeh**, *oculi aperti*, öppna ögon.
- Tsaggas tjalmi kätjet**, *intentis intueri oculis*, se stint uppå. Även **tsaggas & tsaggas**, *substant. repagulum, claustrum*, stängsel, bom, jmf. **tsagget**.
- TSAGGE**, *præpos. juxta, secundum*, bredvid, efter. **So kottjomen tsagge**, *juxta præceptum ejus*, efter hans befallning.
- Kedken tsagge**, *juxta lapidem*, bredvid eller emot en sten. Även **to tsagge mon måksab**, *te adjuvante victu fruor & amictu*, genom ditt biträde lever jag och har min utkomst. **Såbbe tsagge wadsab**, *baculo innixus eo*, jag går och stödjer mig på käppen.
- TSAGGE**, *n.s. fulcrum*, stöd. **Tsaggeb wuollai piejet**, *fulcro suffulcire*, sätta stöd inunder.
- Kåte tsagge**, *fulcrum tentorii*. **Tsaggats**, *dim.* ett litet stöd.
- TSAGGEDNE**, *obstetrix*, jordegumma.
- TSAGGEK**, *juxta, prope juxta*, strax bredvid. **Tsaggek to**, *prope juxta te*, strax bredvid dig.
- TSAGGET**, *v.a. extendere*, utsträcka. **Tjalmit tsaggit**, *oculos intendere*, spänna ut

³⁵⁸ nysa, frusta

- ögonen. **Njalmeb tsagget**, *os diducere*, ringere, gapa upp med munnen, även *contradicere*, *altercari*, bjäbba emot. Även **tsagget**, *fulcire*, *suffulcire ne ruat*, stödja emot, sätta stöd under. Även *arcere*, *prohibere*, hindra, avhålla. **Tsagga mo tjagnemest**, *introitu me prohibet*, han tillåter mig ej att få komma in. **Ib mon tsagga**, *ego non prohibeo, per me licebit*, jag hindrar ej, det skall ej vara mig emot. **Tsaggestet**, *dim.* litet utspänna, m.m. *Sæpissime est prohibere, cohibere*, förbjuda, avhålla, hindra. **Tsaggagåtet**, *inchoat.* begynna avhålla, m.m.
- TSAGGEJE & tsaggesteje**, *qui interdicat aut prohibet*, en som förhindrar. Även *qui extendit*, en som utsträcker.
- TSAGGEM, tsaggestem**, *n.s. cohibitio*, förbjudande. **I to tsaggestem lisi**, *cohibitio tua nil juvat*, ditt förbud hjälper ej. Även *extensio*, utsträckning, jmf. **tsagget**.
- TSAGGETET**, *frequ. id. qu. tsagget.*
- TSAITSETET**, *v.n. turbidum fieri*, bli mulen och oklar. **Wärald tsaitseti**, *turbidum factum est cælum*, det blev mulet och elakt väder. Se **tsaitsetet**.
- TSAKET**, *v.a. inferre, inserere*, sticka in, införa. **Piämbob njalmai tsaket**, *cibum in os inserere*, bära maten i munnen. **Muorait tsaket**, *ligna comburenda inferre*, bära in ved. **Tjuteb tjatsai tsaket**, *digitum aquæ intingere*, doppa fingret i vattnet. Även **Karwoit tsaket**, *vestes induere*, klä på sig. **Tsakestet**, *dim.* litet sticka in. Även *accusare*, beskylla. **Tsakegåtet & tsakajet**, *inchoat.* begynna sticka in, m.m.
- TSAKATET**, *v.n. conjicere se*, begiva sig. **Wahdai tsakati**, *periculo se commitebat*, han vågade sig in i faran.
- TSAKETATTET**, *v.n. immitti posse*, kunna införas.
- TSAKETET**, *v.a. convincere*, övertyga. **Tsaketijeb sunji tabb**, *illum illius rei convincebam*, jag övertygade honom därom. Även *obtrudere*, påtruga.
- TSAKKE**, *n.s. caput hominis aut bestię*, människo- eller annat kreaturs huvud. Lycksele.
- TSAKKET**, *v.n. ardere*, brinna. **Tållå tsakka**, *ignis ardet, ignis exstinctus non est*, elden lever, elden är ej utsläckt. Motsats: **jakset**. Överfört om sjuka: **tsakka anje**, *adhuc vivit, non adhuc animam exhalavit*, han är ännu vid liv, säges om en sjuk. Även *spiritum ægre ducere, anhelare*, flåsa. **Nåde wuolen tsakka**, *onus portans anhelat*, han pustar under bördan. **Tsakkajet & tsakkegåtet**, *inchoat.* begynna brinna. **Tållå tsakkaji**, *ignis ardere cœpit, intermori desiit*, elden begynte brinna.
- TSAKKAJATTET & tsakketet**, *v.a. accendere*, upptända. **Tållåb tsakketet**, *ignem accendere*, tända upp en eld. **Kinteleb tsakketet**, *candelam accendere*, tända upp ett ljus. **Tsakkastet**, *dim.* **Tsakketatjet**, *inchoat.* begynna att tända på.
- TSAKKOK**, *n.a. colore denso tinctus*, högfärgad, som har stark färg. **Tsakkok ruopsok**, *maxime ruber, qui rubidissimo & sangvineo est colore*, högröd. **Tsakkok latte**, *cæruleo ater*, mörkblå.
- TSALD**, *aquæ superficiei commota*, se **fald**.
- TSALLET**, *v.n. contendere, rixari*, kiva, träta.

Tsalla aktab takka, *continue rixatur*, han kivar oupphörligen. **Tsallem**, *subst. rixa, contentio*, träta, split.

TSAMMATET, se **sammattet**.

TSAPET, *v.a. in partes minusculas concidere*, skära sönder smått, karva. **Tobakeb tsapet**, *tabacum concidere*, karva tobak. **Nipin tsapet**, *cultro concidere & comminuere*, skära sönder med kniven, karva. **Tsapestet, tsapastet**, *dim.* litet skära sönder. **Tsapajet & tsapagåtet**, *inchoat.* begynna skära sönder.

TSAPATET, *v.a. frequ. id. qu. tsapet.* Även *consecandum sive comminuendum curare*, låta hugga eller skära sönder.

TSAPATATTET, *v.n. consecari sive secundo comminui posse*, kunna skäras sönder.

TSAPKETET, *v.n. fluere desinere, exarescere*, upphöra att flyta, torkas bort. **Kosa le tsapketam**, *lac vacca amplius non præbet*, kon har upphört att mjölka, (Norrland) har sinat av. **Warra tsapketi**, *sangvis fluendo desistebat*.

TSAPKETATTET, *v.a. fluxum cohibere*, hindra ifrån att flyta. **Warrab tsapketattet**, *sangvinis profluvium compescere s. sedare*, stilla blodens flytande.

TSAPPET, *v.n. in aliquo loco manere & expectare abeundi occasionem*, ligga stilla och vänta på tillfälle att få fara bort. **Piäggast wertime tsappet peiweb**, *unum diem ob procellam mansimus*, vi måste töva³⁵⁹ en dag för stormens skull. Även *tacere*, tiga. **Tsappe sjawot**, *tace*, tig stilla. **Tsappestet**, *dim.* litet töva. **Tsappegåtet**, *inchoat.* begynna töva.

TSAPPETET, *v.a. prohibere*, förhindra, förbjuda. **Tsappeti mo hålet** eller **hålemest**, *me loquendo prohibebat*, han förbjöd mig tala. **Tsappetijeb so takket tabb**, *illum istud ne faceret prohibebam*, jag förbjöd honom att göra det.

TSAPTSESTET, *v.a. premere, comprimere, torquere*, klämma. **Tsaptsest tab akti**, *comprime hoc.* **Tsaptsestatjet**, *inchoat.* begynna klämma.

TSATSET, tsatsem, se **satset, satsem**.

TSAUKETET, *v.n. animam exspirare*, giva upp andan. **Kolmad peiwen tsauketi**, *die tertia animam exspirabat*.

TSEGGAHET, *v.n. erectum esse*, vara upprest, stå. **Mi tatt tseggaha tobben?** *quid est quod illic erectum esse conspicitur?* vad är det som synes där vara upprest? **Man kukke tat wärald tseggaha**, *quamdiu hic edurat sive in suo statu permanet mundus*, så länge världen står. **Tseggaha anje tat kyrko**, *templum hoc adhuc non nutat aut vitium facit*, denna kyrkan står ännu vid lag.

TSEGGET, *v.a. erigere*, rätta upp, uppställa. **Kedkeb tsegget**, *lapidem erigere*, uppresa en sten. **Kåteb tsegget**, *domum ædificare*, bygga upp ett hus. **Paijas tsegget**, *detsamma.* **Tsegge peljitat**, *arrige aures tuas.* Även *licitari, pretium intendere*, stegra. Även *in aleam dare*, våga på spel, sätta upp på spel. **Tseggestet**, *dim.* litet uppresa. **Tseggegåtet**, *inchoat.* begynna uppresa, m.m.

TSEGGEM, *n.s. erectio*, uppresning.

TSEGGANET, *exstrui, ædificari*, uppbyggas. **Tseggani tann jafen**, *illo anno exstruebatur.*

TSEGGANEM, *n.s. exstructio*, uppbyggande. **Kyrko tsegganem jaken**, *illo anno quo*

³⁵⁹ vänta, dröja

templum exstructum est. **Wäralden tsegganemest**, *ab initio mundi*, ifrån världens begynnelse.

TSEGGETET, *v.a. erigendum sive exstruendum curare*, låta uppresa eller bygga.

TSEGGOSSET & tseggosattet, *erigi*, uppresas. **Wuopteh tseggosatteh**, *surriguntur capilli*, håren reser sig.

TSEGGEU, *n.s. aliquid quod erectum est, signum*, något som är upprest eller uppsatt till märke.

TSEGGOK & tseggo, *n.a. præruptus*, tvär brant. **Tseggo puold**, *collis valde acclivis*, en ganska brant backe. **Tseggok ware**, *mons præruptus*, brant berg.

TSEGGOT, *adv. prærupte*, brant. Även som adjektiv: **tseggot tjuodtjo**, *erectus stat*, han står rak eller rätt upp. Även *avidus, cupidus*, begärlig, villig. **Tseggot le påtet**, *ad veniendum pronus est*, han är villig att komma.

TSEGGOTET, *v.a.* se **tsegget**.

TSEGETET, se **kiäket, sanahet**.

TSEKKE, tsekka, *n.s. crena, incisio*, skåra. **Tsekkeb takket**, *incisionem facere*, göra en skåra. Även **tsekke**, *decem, tio*. *Ita dictum, quia numerum quemlibet denarium, ultra quem non progrediuntur, incisione aut puncto notant, cum quid numerant, rursus ab uno incipientes.* **Stuora tsekke**, (*qu. dic. incisio s. punctum magnum*) *centum*, hundra. *Ita dicitur, quia decimam quamque decadem majori notant incisione sive nota, ut centenus quisque conspicuus sit numerus.* **Tsekke påtsoi**, (*sæpissime*) *centum rangiferi*, hundra renar. **Tsekkats**, *dim. parvula crena sive nota*, en liten skåra.

TSEKKES, *n.s. incisio*, skåra. **Tsekkesmuora**, *palinxestus*, karvstock, plånbok³⁶⁰.

TSEKKESTET, *incidere, incisionem facere*, skåra, skära. **Märkeb tsekkestet**, *notam incisione apponere*, skåra in ett märke.

Tsekkestem, *incisio, incisura*, inskärning, skåra.

TSEKKOT, *v.a. incidere, crenam facere*, skåra, göra en skåra eller inskärning. Även *designare*, utmärka, utnämna. **To le tasa tsekkom**, *te ad istam rem faciendam designavit*, han har utnämnt dig därtill.

TSEKKOTET, *v.a. notis & incisionibus signare & notare*, med streck och märken utmärka.

TSEKKELET, *v.a. pungere*, sticka, stinga. **Aimin tseskelet**, *acu pungere*, sticka med en nål. **Påtsob tseskelet**, *rangiferum mactare sive ferro transfigere*, slakta eller sticka ihjäl en ren.

TSESKES, *n.a. pungens, asper, aculeatus*, vass, stickande, taggig. **Tseskes muor**, *arbor aculeata, spina*, törne.

TSESKETAKES, *n.a.* detsamma.

TSESKETET, *v.n. pungi, ex punctione dolorem sentire*, svida av styng eller dylikt. **Aime tsesketi kätai**, *acu manus perstricta est*, handen blev nålstungen. **Tållå tsesketi juolkai**, *per igne ustus dolorem passus est*, elden brände foten och förorsakade sveda. **Waimoi tsesketi**, *cor colorem persentiebat*, det skar eller gjorde ont i hjärtat.

TSESKOTET, *pungere*, se **tseskelet**.

TSETSASTATTET, *v.a. objurgare, increpare*, näpsa, med orden bestraffa. **Tsetsastattab mai, walla i kuldele**, *reprehendo quidem & objurgo, sed incassum, non istud curat*, jag bannar honom, men han bryr sig ej

³⁶⁰ skrivtavla

- därom. **Tsetsastattem**, *subst. reprehensio*, bannor, bestraffning. **I mo tsetsastattem lisi**, *mea nil juvat objurgatio*, mina bannor hjälper ej.
- TSEUDSET**, *v.n. obdurare, perstare*, uthärda, kunna stå emot. **Jus tseudset luli**, *si obdurare posset*, om han kunde uthärda. **Ib aktok tseudse tijen wuost**, *vobis ego solus resistere nequeo sive par non sum*, jag kan ej allena bestå mig emot eder. **Tseudsetet**, *dim. Tseudsegåtet*, *inchoat.* begynna uthärda. Jmf. **pintet**, **pissut**.
- TSEWE**, *n.s. nix durior, quæ subtus crustam habet glaciale*, hård snö med skara mitt uti eller under översta brynet. Härav:
- TSEWASTET**, *v.n. super nivem tali modo constitutam incedere*, gå på sådan hård snö. Se **tsewe**.
- TSEWOT**, *v.n. de nive dicitur, indurescere*, hårdna till, säges om snö.
- TSIBDSA**, **tsibdses**, **tsibdsok**, *n.a. amarus, insipidus*, besk, osmaklig. **Tsibdses urtes**, *radix herbæ amarulenta*, en besk rot.
- TSIBDSITET**, *amarulento esse sapore*, vara av besk smak. Även *nidorem olere*, lukta illa, osa.
- TSIHRET**, *de muribus dicitur dum vocem edunt*, pipa och gnälla som möss.
- TSILKESET** & i Lycks. **tsillot**, *v.n. litigare, rixari*, träta, kiva. **Tsillot harmat hägger le sodn**, *ad rixandum is semper est pronus*, han är alltid färdig att träta.
- TSILKESEM**, *n.s. rixa, contentio*, träta.
- TSIPA & tsinna**, *membrum genitale mulierum, vulva*, kvinnolem.
- TSIPTSESTET**, *v.a. torquere*, klämma, nypa. **Peljeb tsiptsestet**, *aurem vellicare*, nypa i örat, jmf. **tsaptsestet**. Även *parce & minutatim dare*, giva smått och sparsamt. **Tsiptsesti munji bittab**, *pauxillum mihi dabat*, han gav mig en liten smula.
- TSIPTSOT**, *v.a. se tsaptsestet. Digitis torquere*, nypa med fingret.
- TSIRKOT**, *v.n. dolere, dolorem persentire acutum*, värka. **Åiwe tsirko**, *caput dolet*, huvudet värker. **Tsirkom**, *dolor acutus*, pinsam värk. **Waimon tsirkom**, *cardialgia*, hjärtklappning. **Åiwen tsirkom**, *heterocrania*, huvudvärk i halva huvudet.
- TSISKOT**, *v.a. connectere, fractum aliquid aut fissum rursus conjungere*, binda ihop eller sätta ihop något som är sprucket. **Kareb tsiskot**, *vas fissum connectere & reparare*, sammanhäfta ett sprucket kärl.
- TSISSET & tsissetet**, *mingere*, kasta sitt vatten. *De sexu fæmineo proprie dicitur*, jmf. **kådtjet**.
- TSITSOK**, **tsitse**, *passerculus*, sparv. **Tsitsok tjuoja**, *passerculus garrit*. **Tsitsats & tsitsokats**, *dim.* en liten sparv.
- TSITSOTET**, *v.a. abstergere, purgare*, rensa. **Pattab tsitsotet**, *nates abstergere*.
- TSIWKESET & tsiwketet**, *v.n. de pullis avium dicitur, pipare*, låta eller kvilla³⁶¹ som fågelungar.
- TSIWNA**, *n.s. nidor, os. Odor ingratus rei adustæ*, elak lukt av något bränt.
- TSIWNAS**, *n.a. nidorem spargens, male olens*, osig, som stinker och osar.
- TSIWNITET**, *v.n. nidorem spirare*, osa. **Tsiwnit kitta tek**, *huc usque nidorem fundit*, det osar ända hit.

³⁶¹ pipa

- TSIÄLET**, *latrare*, skälla. **Piädnak tsiälla**, *canis latrat*, hundens skäller.
- TSIÄLANJE**, *latrator, qui latrat*, skällande. **Tsiälanje piädnak**, *canis latrans*, en hund som mycket skäller.
- TSIÄLEM**, *n.s. latratus*, skällande.
- TSUIKET & tsuiketet**, *v.a. mutire*, mumla. **Ib tale tuosta tsuiketet**, *nihil jam mutire audeo*, jag törs nu ej säga eller mumla fram ett enda ord. **Jus todn wel pakob tsuiket**, *si vel unum amplius verbum dixeris*.
- TSUKET**, *v.a. se tsuouket*.
- TSULKETET**, *mussitare, mussare*, knysta. **I tuoste tsulketet**, *mussitare non audet*.
- TSUMPTSE**, *quisquiliæ, purgamenta*, sopor.
- TSUNNET**, *se tjunnet, tjunnatet*.
- TSUOBBO**, *rana*, groda. **Tsuobbots**, *dim*.
- TSUOBDS**, **tsuobdsa**, *n.a. putridus*, ruttan. **Tsuobdsa muor**, *lignum putridum*, ruttat trä. **Tsuobdsa tobak**, *tabacum vile & situ corruptum*.
- TSUOBDSSET**, *v.n. putrescere, marcescere*, ruttna. **Muora tsuobdsa**, *lignum putrescit*, trä ruttar. **Tsuobdsestet**, *dim*. **Tsuobdsegåtet**, *inchoat*. begynna ruttna. *Tantum de ligno & vegetabilibus dicitur*, jmf. **mäsket**.
- TSUOBDSEM**, *n.s. putredo*, röta.
- TSUODS**, *membrana*, hinna. **Tsuodsaj**, *membranulis tectus*, full med hinnor. **Tsuodsats**, *dim. membranula*, en liten och tunn hinna.
- TSUOIKET**, *animadvertere*, förmärka.
- TSUOIKOS**, *n.a. cognitus, perspectus*, bekant, kunnig. **Tsuikos saije**, *locus notissimus*. Även *notabilis*, märkvärdig.
- TSUOIKOTET**, *v.a. commonstrare, indigitare*, visa, utvisa. **Taina sodn sitta miji**
- tsuoikotet**, *istud ista re nobis demonstrare vult*, därmed vill han visa oss.
- TSUOKESTATTET**, *v.a. cohibere, refrenare*, dämpa, förhindra. **Warrab tsoukestattet**, *sanguinis profluvium sedare*, stilla blodens flytande.
- TSUONNA**, *se tsipa*.
- TSUOP**, *caro, proprie piscium*, kött, säges egentligen om fiskars kött. **Qwelen tsuop**, *caro piscis*.
- TSUOPAJ**, **tsuopajes**, *n.a. carnosus*, köttfull. **Tsuopajes qwele**, *piscis carnosus*.
- TSUOPPET**, *v.a. exossare*, bena. **Qweleb tsuoppet**, *piscem exossare*, bena fisk.
- TSUOPTSA**, *n.s. nix perennis in alpibus*, stadigtvarande snö i fjällen. **Tsuoptsa wareh**, *montes nive tecti perenni*.
- TSUOTSE**, *extremitas sagenæ piscariæ sive pars ultima*, ändan på en not.
- TSUOUKANET**, *v.n. confringi, comminui*, brytas sönder, gå sönder. **Glas tsoukani**, *vitrum contusum est*, glaset gick sönder, jmf. **mutkanet**. Även *allidere*, stöta sig emot något. Även *abortum facere*, få missfall. **So akka tsoukani**, *uxor ejus abortum fecit*. **Tsuoukanastet**, *dim*. **Tsuoukanatjet**, *inchoat*. begynna gå sönder.
- TSUOUKANEM**, *n.s. fractura*, bräcka. Även *abortus*, missfall.
- TSUOUKENADDET**, *v.n. frequ. se tsoukanet*.
- TSUOUKET**, *v.a. contundere, rumpere*, slå eller stöta sönder, riva sönder. **Piägga jägnab tsouki**, *ventus glaciem confregit*. **Tsuoukestet**, *dim*. **Tsuoukegåtet**, *inch*. begynna slå sönder, jmf. **mutket**.
- TSUOUKETET**, *v.a. comminuendum curare*, låta slå sönder.

TSUOUKETATTET, *v.n. posse contundi sive comminui*, kunna slås sönder.

TSUSSMO, *n.s. simultas*, hemligt hat och ondska. **Tsussmon orrot**, *simultatem habere obscuram*, hysa hemlig ovänskap.

TSUTSET, *parcimoniam uti*, vara sparsam, jmf. **njuotetet**. **I matte tsutset**, *parcus esse nescit*.

TSÅDSES, *n.a. de cymbis dicitur*. **Tsåddes wadnas**, *cymba exigua profunditate*, en lågbordad båt.

TSÅGGET, *v.a. farcire, ingerere*, stoppa, föra in, jmf. **tsaket**. **Suoinneb ladoi tsågget**, *fœnum in fœnile ingerere*, föra in hö i ladan. **Wuosseb tsågget**, *saccum refercire*, fullstoppa en säck. **Jaurai tsågget**, *in aquam demergere*, sänka ner i vattnet. Även *pecunia corrumpere*, besticka, muta.

TSÅGGÅTATTET, *v.n. posse referciri, ingeri posse*, kunna fullstoppas, kunna föras in.

TSÅITSETET, *v.n. se tsaitsetet*. **Suowa tsåitset**, *fumus exit*, det ryker.

TSÅKE, *vadium, brevia*, grund, grunt vatten i sjöar. **Tsåke le tassne**, *vadium hic est*, här är grund. **Tsåkalm & tsåkalmes**, detsamma. **Tsåkat & tsåkatak**, *ipsum denotat statum, quando aquæ minor existit copia & profunditas*, grunt vatten.

Tsåkatak le talle, *aquæ nunc minor est profunditas*, det är nu lågt vatten.

TSÅKES, *n.a. non profundus*, grund, som ej är djup. **Tsåkes jaure**, *lacus exigua profunditate, qui altus non est*, en grund sjö. *Tantum de aqua*.

TSÅKKE, *cor, imprimis & fere semper pecudum*, jmf. **waimo**, kreaturs hjärta.

TSÅKOT, *v.n. exsiccare, qua altitudinem minui*, uttorkas, bli grund. **Jaure tsåko**, *lacus minus fit altus*, sjön blir grund.

Jokka tsåko, *rivulus exsiccat*.

Tsåkostet, *dim.* bli litet mindre djup.

Tsåkogåtet, *inchoat*. begynna bli mindre djup.

TSÅKOTET, *v.a. exsiccare, minus profundum reddere*, uttorka, göra mindre djup. Även **tsåkotet kaskaibe jokkab**, *expectabimus donec fluvii minuatur altitudo*, vi skall vänta till dess vattnet i älven faller ut.

TSÅLKESET & tsålketet, *v.n. crepitare*, knäppa. **Birso tsålkesi**, *sclopetum flamma destituebatur*, bössan klickade.

TSÅPTSE, *n.s. firmamentum gradus sive vestigii*, fotfäste. **Tsåptse le talle jägnan**, *in glacie nunc gradus firmari potest*, det är nu fotfäste på isen. **Tsåptsats**, *dim.* litet fotfäste.

TSÅPTSSEL & tsåptseles, *n.a. qui diu in eodem permanet loco*, en som länge trivs på ett ställe. **Tsåptseles paino**, *color durabilis*, varaktig färg.

TSÅPTSANET & tsåptsitet, se **tsåptsogåtet**, detsamma.

TSÅPTSOT, *v.n. consistere pedibus posse, gradum posse firmare*, ha fotfäste, kunna stå. **Äh juolkeh tsåptsoh**, *pedes vacillant, lubricum est pedibus solum*, fötterna slinter. Även *fixum manere*, sitta fast. **Äh kaudneh kerresen tsåptsoh**, *sarcinæ in traha fixæ non manent s. facile decidunt*, sakerna ligger ej väl fast på släden. Överfört **Äh kageh so ludne tsåptso**, *in famulatu apud illum famuli ancillæque diu manere nolunt*, tjänstefolket trivs ej länge hos honom. **Ib mon tanne tsåptso**, *hic ego esse nolo, hic mihi non*

- arridet locus*, jag trivs ej här, jmf. **arwat**.
Jus tsåptsoh puorewuotesne, *si permanes in bonitate*, Rom. 11:22. **Tsåptsostet**, *dimin.* **Tsåptsogåtet**, *inch.* begynna få fotfäste, m.m.
- TSÅPTSOTET**, *v.a. facere ut gradus firmari possit*, laga att det blir fotfäste. Även **Kaggit tsåptsotet**, *facere ut famuli in famulatu eodem lubenter permaneant*, så laga att tjänstefolk vill bli kvar i tjänsten.
- TSÄGGET**, *intrare, penetrare*, gå in, tränga sig in. **Aksjo tsägga muori**, *securis in lignum intrat*, yxan går in i trädet. **Wuotes tsägga rertai**, *oleum corium penetrat*, smorningen går in i lädret. **Tarwe muori tsägga**, *pice liquida lignum imbutur*.
- TSÄKKELES**, *n.a. qui ignem facile concipit, igni alendo aptus*, eldfängd.
- TSÄKKETET**, *accendere*, se **tsakketet**.
- TSÄPET**, *v.a. rodere*, gnaga. *Proprie de muribus dicitur*, säges om möss. **Snjärah tsäpeh**, *mures rodunt*. **Tsäpestet**, *dim.* litet gnaga.
- TSÄPANJE**, *qui corrodit, mus*, en som gnager, en råtta.
- TSÖJEK**, se **nuotsjo**.
- TSÖPKANET**, **tsöpket**, se **tsououkanet**, **tsououket**.
- TUBBO**, *n.s. Muora tubbo, arboretum, silvula*, en liten skogslund.
- TUBRE**, **tubres**, *scabies, petigo*, skabb. Även **tubre maine**, *lepra*, spetälsk.
- TUBREK**, *n.a. scabiosus*, skabbig.
- TUDDET**, **tudet** eller **tuhdet**, *v.n. contentum esse, acquiescere*, vara nöjd. **I mo piäbmoi tudde**, *cibo, quem do contentus non est*, han är ej nöjd med den mat han får hos mig. **Tuddestet**, *dim.* vara något nöjd. **Tuddegåtet**, *inchoat.* begynna åtnöja sig. Finska: ”tydyn”, *contentus sum*.
- TUDDDEM**, *n.s. acquiescentia, quando quis contentus est*, förnöjsamhet. **Tuddemlaka**, *adv.* nöjt, förnöjsamt.
- TUDDETAKES**, *contentus*, nöjd. **Tuddetakes almats**, *homo contentus*.
- TUDKOM**, **tudko**, se **todkom**.
- TUDN**, **tudna**, *n.s. fragor, strepitus*, buller, dån. **Mi tudnit le tat?** *quis hic est strepitus?*
- TUDNET**, *strepere*, bullra, se **jutset**.
- TUDNI**, för **tunji**, *dativ. pron.* todn, åt dig, se **tunji**.
- TUDNO**, *dolium, tonna*, tunna.
- TUEDDE**, **tueddet**, se **tuodde**, **tuoddet**.
- TUEPET**, *v.a. sumere*, taga, se **tåpot**.
- TUHLET**, *v.a. dilapidare, prodigere*, förfara, bortslösa. Finska: ”tuhlan”, *prodigo*.
- TUHLAR**, *prodigus*, slösaktig.
- TUISE**, *perturbatio*, förvirring, oordning. **Tuise sjaddi**, *perturbatio facta est*, det blev en förvirring. Jmf. **stiws**.
- TUK**, *tintinnabulum*, se **tiwk**.
- TUKS**, *n.s. penus*, förråd. **Tukseb takket**, *colligere, in penum inferre*, göra besparing. **Tuksets**, *dim.* litet förråd.
- TUKSET**, *v.a. in penum inferre & colligere*, göra förråd, samla. **Piäbmoiit tukset**, *cibos colligere & reservare*, göra förråd av matvaror. **Tuksestet**, *dim.* litet samla. **Tuksestätet**, *inchoat.* begynna göra förråd.
- TUKSEJE**, *qui quid colligit & reservat in usum*, en som gör förråd.
- TUKSEM**, *n.s. reservatio, ciborum comparatio & collectio*, samlande och besparande av matvaror.

TUKSETATTET, *v.n. reservari posse in usum*, kunna samlas i förråd.

TULL, *vectigal*, tull. **Tullet**, *vectigal pendere*, betala tull.

TULME, *n.s. fimus*, gödsel, jmf. **tuolme**.

TULMES, *stercoratus*, gödslad. **Tulmes kedde**, *pratum stercoratum*, gödslad äng.

TULPA, *n.a.* se **tuolp**.

TUN, *n.a. omnis, unusquisque*, var och en.

Tun almatjeh kalkeh jabmet, *omnes & singuli homines sunt mortales*, alla människor är dödliga. *Sæpissime per pleonasmum & emphaseos caussa additur kaik*. **Tun kaik & tuna kaik**, eller **kaik tun**, *omne, totum*, alltsammans. **Kaik tun almatjeh**, *omnes homines*, alla människor.

TUNAHET, **tunastet**, *v.n.* se **kasskestet**.

TUNAHEM, *submersio, quando quis aquis submergitur & perit*, drunknande.

TUNASTATTET, *v.a. aquis submergere & suffocare*, dränka, se **kasskestattet**.

Passivum tunastowet, dränkas, drunkna.

TUNJI, *dativ. pron. todn*, åt dig.

TULWE, *n.s. diluvium, exundatio*, flöde, vattuflöde. **Stuora tulwe**, *magna inundatio*, stort flöde. **Tulwen le talle jökk**, *fluvii nunc magna est exundatio*, nu är högt vatten i älven. **Suddo tulwe**, *diluvium universale*, syndaflod. **Tulwe leikes**, *inundatio fit aquarum*. **Tulwats**, *dim.* ett litet flöde.

TULWET, *v.n. exundare*, flöda. **Jaure tulwa**, *lacus exundat*, sjön flödar. **Tulwestet**, *dim.* litet flöda. **Tulwagåtet**, *inchoat.* begynna flöda.

TULWEM, *n.s. inundatio*, flödande.

TUOB, *accusativ. pron. tuot*, den där. **Tuob tab**, *hoc illudque*.

TUOBBE, **tuobben**, *adv. illic*, där, se **tobben**.

Tuobbelt, *illinc*, därifrån. **Tuobbaltak**, *usque illinc*, ända därifrån. **Tuobbanak**, *adhuc ibi*, ännu där. **Tuobbanak le**, *adhuc illic est*, han är ännu där. *Comparat.*

tuobbebun, *ibi longius sive remotius*, där längre bort. **Tuobbebusi**, *illuc longius*, dit längre bort. **Tuobbebutjen**, *dim.*

comparativi, där litet längre bort. *Superl.* **tuobbemusen**, där längst bort.

TUOBBANET, *v.n. longius recedere, loco cedere*, gå längre bort, maka sig undan.

Tuobban tuobbebusi, *longius illuc ito*, gå dit längre bort. **Tuobbanete**, *recedite hinc*, gå undan härifrån. Även *procrastinari*, uppskjutas. *De tempore etiam dicitur*. **Ko kese tuobbana**, *cum adultior fit æstas*, när det lider längre fram på sommaren.

Tuobbanastet, *dim.* maka sig litet längre dit. **Tuobbanatjet**, *inchoat.* begynna gå längre dit.

TUOBBANADDET, *v.n. frequ. id.*

TUOBBETET, *v.a. cum accentu in penultima*, (jmf. **tuobbetet** eller **tuobpetet**), *amovere illuc, longius illuc ferre*, föra undan dit, föra längre dit. **Tuobbete tab kareb**, *vas hoc hinc illuc removeto*, för undan detta kärlet dit. **Tuobbetastet**, *dim.* föra litet längre dit. **Tuobbetatjet**, *inchoat.* begynna föra längre dit.

TUOBBELET, *v.a.prehendere, apprehendere*, fatta uti, gripa. **Tuobbeli kätin**, *manu prehendebat*. **Tuobbelastet**, *dim.*

Tuobbelatjet, *inchoat.* se **tåppet**.

TUOBBETET, *accentu in antepenultima*, **tuobpetet**, *v.a. sectari, persequi*, hålla efter, efterjaga. **Tuobbete ruabit wai**

- jåksah**, *insequare, celerius ut assequaris*, håll fortare efter, att du må hinna på.
- Waissjeb tuobbetet**, *feram sectari*, jaga efter ett vilddjur. **Tuobbeteje, tuobpeteje**, *sectator, qui sectatur*, en som efterjagar.
- Tuobbetastet**, *dim.* litet jaga efter.
- Tuobbetatjet, tuobpetatjet**, *inchoat.* begynna efterjaga, jmf. **tålwotet**.
- TUOBMES**, *n.a. evacuatus*, uttömd.
- TUOBMET**, *v.a. evacuare*, uttömma.
- TUOBMETATTET**, *v.n. evacuari posse*, kunna uttömmas.
- TUOBMETET**, *v.a. evacuandum curare*, låta uttömmas.
- TUOBMEM**, *n.s. evacuatio*, uttömmande.
- TUODA**, *n.s. nisus magnus, studium*, fullt allvar, bemödande. **Tuodasne le**, *in angustia est, omnibus eniti coactus est viribus*, han nödgas bruka alla sina krafter, ty han är illa däran. **Tuodit påti**, *magno studio & nisu allaborare necesse habebat*, han nödgades gripa sig an av alla krafter.
- Tuodest**, *ablativ. omni nisu, serio*, med fullt allvar, allvarligen. Även **tuodest** och
- TUODAIK**, *adv. invitii*, ogärna, för nöds skull. **Tuodaik sjett tabb takkab**, *istud forte facio, minus licet mihi arrideat*, jag måste gripa mig an att göra det, fastän det sker ogärna. **Tuodaik kuit mo diet, tab takkai**, *licet invitus istud tamen mei caussa fecit*, ehuru han ej gärna ville, så gjorde han dock det för min skull. *Dicitur etjam cum quid facimus, licet factu falde sit difficile*, säges ock, när man bemödar sig att göra det, som är mycket svårt.
- Tuodaik kalkab påtet, ikka ib nali asta**, *licet valde sim occupatus, veniam tamen,* jag skall dock bjuda till att komma, fastän jag har så mycket att göra.
- TUODDAR**, *mons altus arboribus nudus, alpis*, ett högt och skoglöst berg, ett fjäll. Finska: "tunduri", detsamma.
- TUODDE**, *n.s. additamentum*, tilläggnig, påökning, jmf. **lasse**. **Tuoddats**, *dim.* en liten påökning.
- TUODDET**, *v.a. addere, augere*, tillägga, påöka. **Tuodde uttjatjeb**, *adde paululum*, lägg litet till. **Tuoddestet**, *dim.* litet påöka.
- Tuoddegåtet**, *inchoat.* begynna påöka.
- TUOGGAR**, *n.a. talis, talis atque isthic*, en sådan som den här. **Tuoggar line**, *tale atque isthoc linteum*, ett sådant linne som detta här.
- TUOGGE**, *n.s. pili incomti*, okammat eller tovigtt hår. **Tuogge åiwe**, *caput incomtum*.
- TUOGGOT**, *v.n. de pilis dicitur, convolvi, implicari*, bli tovig, säges om hår. Även **juptse tuoggo**, *pulmentum farinæ globulis refertur*, vällingen blir klimpig.
- TUOGGOM**, *n.a. convolutus, contortus*, tovig, ihoptovad. **Tuoggom wuopteh**, *capillus impexus*, tovigtt och okammat hår. Även **tuoggom juptse**, *jus farinæ globulis refertum*, klimpig välling.
- TUOGGO**, *adv. ibi, illic, illac*, där, där förbi. **Tuole tuoggo**, *en illic*, se där. **Tuoggo påti**, *illac veniebat*, han kom där förbi.
- Tuoggo ja taggo**, *hic & illic*, här och där.
- TUOGNES**, *n.s. centunculus*, lapp. **Tuogneseb piejet**, *centunculum assuere*, sy fast en lapp.

TUOGNET, *v.a. resarcire*, lappa. **Karwoit tuognet**, *vestes resarcire*, lappa kläder.
Tuogneje, *resarcinator*, en som lappar.
Tuognestet, *dim. Tuognegåtet & tuognetatjet*, *inchoat.* begynna lappa.
TUOGNETATTET, *v.n. resarciri posse*, kunna lappas. Även aktivt *resarciendum curare*, låta lappa och laga.
TUOH, *nominat. plural. pron. tuot, illi ipsi, isti*, de där, jmf. **tuot**.
TUOI, *genetiv. plural. pron. tuot*. Även **tuoi tuok**, *huc illuc*, hit och dit, jmf. **tuok**.
TUOJE, *n.s. opus, opificium*, arbete, hantverk.
Käta tuoje, *detsamma. Muora tuojai le sodn tjepe*, *quidvis ille e ligno edolandi & fabricandi peritus est*, han är händig att göra allehanda saker av trä. **Tuojetak**, *cas. negativ. sine occupatione*, utan göromål och sysslor, jmf. **widno**.
TUOJAR, *opifex*, hantverkare, arbetare.
TUOJETEBME & tuojetes, *iners, qui manibus nihil fabricare callet*, oslög, ohändig, en som ej kan göra något. **Aptsa tuojetebme le sodn**, *plane is est iners*.
TUOJOHET, *v.a. elaborare, manu facere*, arbeta, göra något hantverk. **Mab leh todn tuojohemen?** *quo occupatus es opificio?* vad håller du på att arbeta uppå?
Tuojohastet, *dim.* litet arbeta.
Tuojohatjet, *inchoat.* begynna att göra något hantverk.
TUOJOHADDET, tuojohattet, *v.a. frequ. id. atque tuojohet*. Även *facere sive curare, ut aliquis quidquam elaboret sive manu faciat*, sysselsätta en med hantverk och arbete.
TUOK, *adv. illuc*, dit. Jmf. **tuoko**.
TUOKEN, *adv. pone*, bakom. **Mo tuoken**, *pone me*, bakom mig. Även **tuoken**, *penes*.

I le pednik mo tuoken, *pecunia penes me non sunt ullæ*, pengar är ej hos mig. *Per casus flexibile est, e.gr. påtime suolo tuokai*, *pene insulam veniebamus*, vi kom bakom holmen. **Swikkesti attje pardnes tuokai**, *in filium pater culpam transferebat omnem*, fadern sköt skulden på sin son. *Cum suffix pronom. tuokenan*, *pone aut penes me*, bakom eller hos mig. **Tuokenat**, *penes te*, hos dig. **Tuokenes**, *pone aut penes se*, bakom eller hos sig. Även **tuoke**, *gremium*, sköte.
TUOKET, *v.a. vendere*, se **wuobdet**.
TUOKEJE, *venditor*, säljare. **Åsteje ja wuobdeje**, *emtor & venditor*.
TUOKO, *adv. illuc*, dit. **Tuoko ja teke**, *huc illucque*, hit och dit.
TUOKOT, *passiv. venundari*, säljas. **Äh tah kaudneh matte tuokot**, *vendi hæ nequeunt res*, dessa saker kan ej säljas.
TUOKOTAK, *n.s. pars posterior, id quod a tergo est*, det som är bakom.
TUOKTOT, *v.a. moliri*, se **killot, kilpot**.
TUOL, tuola, *n.a. legitimus, genuinus, justus*, laglig, riktig, rätt. **Tuol arbolats**, *hæres legitimus sive genuinus*, rätt arvinge.
Tuola sadnes le tatt, *verissimum istud est*, det är rena sanningen. *Adverbialiter interdum accipitur*. Jmf. **stadan, stakk, njuolg, tilast, tolok**.
TUOLE, *adv. demonstr. en, ecce*, se där.
Tuole läh, *en ubi sunt*, se där är de.
TUOLE, *adv. tempor. non ita pridem*, för någon liten tid sedan. **Tuole so wuoidnib**, *haud ita pridem illum vidi*, jag såg honom för en tid sedan. Härav:

TUOLATS, *n.a. qui non ita pridem fuit*, som har varit eller skett för en liten tid sedan.

Tuolats almatjeh, *homines quos ex aliquo & non ita longo temporis intervallo vidimus*, det folket som vi såg för en liten tid sedan.

TUOLES-TALES, *formula est commiserentis & querentis, proh dolor!* Gud bättre! Gud nåde oss! **Tuoles-tales kutte mubbi kätist kalka ita kättjet**, *o! miserum, qui aliorum semper expetet opem*, stackare den, som alltid skall lita på andra människors hjälpsamhet. **Tuoles-tales talle mo wiesom lakeb**, *miser nunc mea est vita*.

TUOLET, *n.a.* se **tolok**.

TUOLGO, *n.s. munus sive donum aliquem corrumpendi gratia oblatum*, mutor. **Tuolgoit waddet**, *istiusmodi dona offerre*, giva mutor. **Tuolgoit waldet** eller **tåpot**, *ejusmodi dona sumere sive recipere*, taga mutor.

TUOLGOT & tuolgotet, *v.a. corrumpere, largitionibus in suas partes trahere*, besticka, muta.

TUOLJE, *n.s. pellis, corium*, hud, skinn. **Påtso tuolje**, *pellis rangiferina*, renhud. **Sarwa tuolje**, *rangiferi emissarii corium*, brunrenshud. **Tuoljats**, *dim.* en liten hud.

TUOLLAS, se **tuoda**. **Tuollasi påtet**, *omnes impendere vires*, använda alla krafter. Förekommer endast i denna enda fras.

TUOLM, **tuolma**, *n.s. locus ubi pecudes calcaverunt*, ett ställe där boskap har trampat, jmf. **malge**, **sjatte**.

TUOLMET & tuolmot, *conculcare*, se **tålmut**.

TUOLOK, *n.a. stabilis*, se **tolok**.

TUOLP, **tuolpa**, **tuolpes & tuolpet**, *n.a. planus, non rotundus, æquus*, flat. **Tuolpa kedke**, *lapis planus sive æquus*, en flat sten. **Tuolpes ko fjällo**, *planus ut tabulæ*, flat som ett bräde. *Compar.* **tuolpetubbu**, flatare. *Superl.* **tuolpesumus** eller **tuolpetumus**, allraflatast. **Tuolpawuot**, *subst. planities, æquitas*, flathet, jämnhet.

TUOLPETES, *n.s. planities*, jämnhet, flathet. **Tuolpetesi**, *quoad partem planam*, i anseende till flatan eller flatheten.

TUOLTET, *v.n. s. pass. coqui*, kokas. **Qwele tuolta**, *piscis coquitur*, fisken kokas. **Piärgo le tuoltemen**, *caro coquitur*.

Kebne tuolta, *ahenum fervet sive ebullit*, kitteln kokar. **Tuolteje**, *particip.* **Tuolteje tjatse**, *aqua ebulliens*, sjudande eller kokande vatten. **Tuoltestet**, *dimin.* litet kokas. **Paja tuoltestet**, *fac ut paululum ebulliat*, låt det kokas litet. **Tuoltajet & tuoltegåtet**, *inchoat.* begynna sjuda eller kokas.

TUOLTAJATTET & tuoltetet, *v.a. coquere, coquendum curare*, låta koka. **Kebneb tuoltajattet**, *curare ut ahenum ebulliat ferveatque*, laga att kitteln kokar. **Piärgob tuoltetet**, *carnem coquere*, koka kött. **Tuoltetastet**, *dim.* låta litet kokas.

Tuoltetatjet, *inchoat.* begynna låta kokas.

TUOLW, **tuolwa**, *n.s. squalor, sordes vestium*, smuts. Även *fuligo*, sot.

TUOLWAJES, *n.a. sordidus, immundus*, smutsig. **Tuolwajes kapte**, *pallium sordidum*.

TUOLWATET, **tuolwetet**, *v.a. sordidum reddere, inquinare*, orena, besudla. **Ale tuolwate karwoitat**, *noli vestes tuas maculare*, orena ej dina kläder.

TUOLWOT, *v.n. sordidum fieri, inquinari*, bli oren, besudlas. **Tuolwom piktes**, *vestimentum squalidum & immundum*.

Tuolwostet, *dim.* bli litet oren.

Tuolwogåtet, *inchoat.* begynna bli oren.

TUOLWOTET, *v.a.* se **tuolwatet**.

TUOMES, **tuome**, *n.a. segnis, tardus*, sen, trög, långsam. **Tuomes pargoi**, *segnis ad laborandum*, sen och trög till arbete.

Tuomeswuot, *segnities, tarditas*, senhet, tröghet.

TUOMI, *adv. segniter*, långsamt, trögt.

TUOMOG, *nix*, snö, se **muottek**.

TUOMSE, *n.a.* detsamma som **tuomes**.

TUON, *genetiv. pron. tuot, istius*, dens.

TUONA, **tuone**, **tuon**, *mors*, död, se **jabmem**, som är brukligare. *Formulas loquendi*

tuonen aimo & tuonen aimon ålma, se ovan under **aimo**. **Tuon**, **tuona & tuona tetab**, *etiam dubitantis est aut negantis, vix*, knappt, jag tror ej. **Sitta kus sodn tabb?** Svar: **tuon** eller **tuona tetab**, *num ille istud vult? haud crediderim*, vill han det? det tror jag knappt. **Tuonen innemi**, se **innemi**, **paha innemi**, detsamma.

Finska: "tuona", *mors*.

TUOPET, *v.a. pannum constipare sive condensare volutando*, valka kläde eller vadmal. **Wadaseb tuopet**, *pannum levidensem volutando condensare*.

TUOPANET, *v.n. constipari sive densari (de panno dic.)* valkas, krympa. **Tuopanam le tat wadas**, *pannus hic levidensis compactior factus est & magis densus*, detta vadmalet har krympt. **Tuopanastet**, *dim.* krympa litet. **Tuopanatjet**, *inchoat.* begynna krympa.

TUOPETATTET, *v.n. condensari posse*, kunna valkas.

TUOPOK, *n.a. de panno laneo dicitur, densatus*, valkad. **Tuopok wadas** & ibland absolut **tuopok**, *pannus levidensis densatus*, valkat vadmal. **Tuopok kapte**, *tunica e tali panno facta*, en tröja av valkat vadmal.

TUOPPA, *n.s. fimbria*, fransar. **Wuopta tuoppa**, *cincinnus*, hårlock. **Tuoppait piejet**, *fimbriis ornare*, utsira med fransar.

TUORBMOT, *v.n. absterreri, abhorrere*, ha avsky, skrämmas ifrån. **Stalpe tuorbmoi labtje keseje herkest**, *a rangifero habenas trahente absterritus est lupus, h.e. illum adgredi & opprimere ausus non est*, vargen vågade sig ej att rusa på renen, som drog tömmarna efter sig.

TUORD, *n. propr. virile*, Thord, ett mansnamn.

TUORES DAG, *dies jovis*, torsdag.

TUORET, *v.a. trahere, attrahere*, draga, draga till sig. **Werbmeb tuoret**, *rete piscarium extrahere sive ex aqua elevare*, draga upp ett nät utur sjön. Även *lucrari, lucrum quærere*, söka vinst. **Inta sodn tuora**, *is semper fœnus facit iniquum*, han skinnar alltid och ockrar. **Mana miälit le sodn tuoremen**, *repuerascere is incipit, (de senibus dicitur, qui puerili fiunt ingenio)*, han börjar bli barn på nytt. **Tuoreje**, *trahens*, en som drar. **Tuorestet**, *dim.* draga på litet. **Tuoregåtet**, *inchoat.* begynna draga. **Werbmeb tuoregåti**, *rete piscarium elevare incipiebat*, han började draga upp nätet.

TUORELET, *v.a. celeriter trahere aut attrahere*, hastigt draga eller draga åt sig. Även *contrahere*, draga ihop. **Suonab**

- tuorelet**, *nervum contrahere*, draga ihop senan. Tuorelem, *tractio*, dragning. **Suona tuorelem**, *spasmus nervi*, sendrag. Jmf. **atsitje**.
- TUOREM**, *tractus, attractus*, dragning.
- TUORETATTET**, *v.n. trahi posse sive attrahi*, kunna dragas.
- TUORETET**, *v.a. frequ. id. qu. tuoret*. **Werbmit tuoretet**, *retia piscaria e lacu extrahere*, draga upp nät. **Tuoretastet**, *dim. Tuoretatjet*, *inchoat.* begynna draga upp.
- TUORG**, *virgulæ, ramuli arborum*, kvistar av träd. **Såke tuorg**, *ramuli betulini*, björkris, björkkvistar. *Obs. tuorg, proprie appellatur ramuli, quibus casas suas substernunt Lappones.*
- TUORGESTET**, *ramulis sternere*, med kvistar beströ. **Kåteb tuorgestet**, *casam ramulis substernere, ramos humi sternere in tuguria*, lägga riskvistar på marken i en lappkoja. **Tuorgestastet**, *dimin. id.*
- TUOROT**, *v.a. clavi mucronem inflectere, ut melius infixus maneat*, nåda, böja ändan av en spik, att han må sitta bättre fast. **Tuorotet**, *frequ. idem.*
- TUORPONJE**, *contus piscarius*, se **pinkel**.
- TUORPOT**, *v.a. pisces ad rete propellere conto*, köra fisk på nätet med puls.
- TUOS**, *adv. illuc*, dit. **Wuolgi tuos**, *ibat illuc*, han gick dit, jmf. **tokko**. *Obs. illa est differentia τ8 tokko & tuos, quod istud remotiorem indicet locum, hoc minus remotum & propinquum. Pjeje tab tuos, repone hoc illuc*, lägg detta där. *Per casus flectitur, e.gr. Locativ. tuosne, illic, isto in loco propinquo & conspicuo*, där borta, dit man kan se. **Tuosne le**, *illic est*, han är där borta. **Tuoste**, *illinc*, därifrån. **Påti tuoste**, *illinc sive ex isto loco conspicuo venit*, han kom ifrån det där rummet.
- TUOSTET**, *audere*, våga, töras. **Ib tuosta**, *non audeo*, jag törs ej, jmf. **herdot**.
- TUOSTOT**, *v.a. recipere, assumere*, taga emot, undfå. **Piämbob tuostot**, *cibum sumere*, få mat, taga emot maten. **Tat juok tijab tuosto**, *sogn tuosto mo, qui vos recipit, me recipit*, Matt. 10:40. Även *resistere, repugnare*, sätta sig i motvärn. **Saitin waissjeb tuostot**, *hasta feræ adversari*, taga emot vilddjuret med spjutet.
- TUOSTOTET**, *v.a. intensiv. id. Tuostotiten mo kâtai*, *hospitio me excepistis*, ni härbärgerade mig. **Tuostoti mo pälkoin**, *rixis me excipiebat. Tuostotatjet*, *inchoat.* begynna emottaga.
- TUOSTOTEJE**, *qui recipit aut excipit*, en som emottager eller undfår.
- TUOSTOTEM**, *assumptio*, emottagning.
- TUOSTOTALLET**, *v.a. frequ.* se **tuostot**. **Rurob tuostotalla**, *pilam manu apprehendit*, han tar emot bollen, tar lyra.
- TUOT**, *pron. adj. iste*, den där. *Obs. tuot dicitur de illo, qui in conspectu est & commonstratur, tatt autem de illo, qui longius abest. Tuot*, säges om den man med fingret utvisar, **tatt**, om den, som är längre borta och ej synes. **Tuot ålma**, *iste vir*, den där mannen. **Tuotek**, *iste ipsemet*, just den där.
- TUOT**, **tuotast**, se **tuoda**, **tuodast**.
- TUOTTET**, *v.a. tangere, attingere*, komma vid, vidröra. **Kätin tuottet**, *manu contingere*, röra vid med handen. **Kä mo**

- tuotti?** *quis me tetigit?* **Tuottestet**, *dim.* litet vidröra. Franska: "tâter", *tactu explorare*.
- TUOTTETALLET**, *v.a. frequ. id. quod tuottet.*
- TUOTTETATTET**, *v.n. tangi sive contingi posse*, kunna vidröras. **I tuottetatte kätin paka ruoute**, *ferrum ignitum manu contingi on impune potest.*
- TUOTTEM**, *n.s. tactio*, vidrörande.
- TUOTTETEK**, *n.a. negativ. intactus*, orörd.
- TUOWLE**, *n.s. fomes*, tunder. Även *moxa*, brännkur. *Moxam sæpissime adhibent Lappones in variis curandis morbis, ut in cephalalgia, arthritide & ischiaticis doloribus.* Lapparna brukar mycket låta bränna sig med pålagt tunder för huvud- och ryggvärk och andra giktplågor. *Fungis betularum durioribus & aridis loco moxæ antiquæ Medicorum utuntur, & quidem non sine felici inderdum eventu.* Även **tuowle**, *metaphorice, calamitas, infortunium, dolor*, olycka, sorg, sveda. **Karra tuowleb le Jubmel tan japen mo nala piejam**, *magna me Deus afflictione affecit hoc anno, i.e. maximum hoc anno passus sum malum*, Gud har hemsökt mig med en svår olycka i detta år. **Tuowlats**, *dim.*
- TUOWLOT**, *v.a. fomite urere, moxam adhibere*, bränna med tunder, för att kurera någon sjukdom, se **tuowle**. **Juolkeb tuowlot**, *pedem fomite sive moxa urere*, bruka brännkuren på foten. **Tuowletet**, *frequ. idem.* **Tuowlostet**, *dim.* bränna litet med tunder. **Tuowlogåtet & tuowlotatjet**, *inchoat.* begynna bruka brännkuren på någon.
- TUPER**, *n.s. se klompatak.* **Tupertet**, *v.n. se klompot.*
- TURGETET**, *v.n. de tempestate dicitur, turbidum fieri & nubilum*, bli mulet, bli elakt väder. **Wärald turgeti**, *intemperies factu est cæli*, det blev ett elakt väder, jmf. **tsaitsetet**.
- TURRET**, *suppurare*, bulna. *De cancro etiam dicitur*, säges om kräftan.
- TURTET**, *v.a. contaminare*, söla, orena.
- TURWE**, se **tarfe**. Finska: "turwe", detsamma.
- TUSAN**, **tusen**, *mille*, tusen. **Tusen pali**, *millies*, tusen gånger. **Tusenad**, *millesimus*, den tusende i ordningen.
- TUTA**, för **tota**, *cas. negativ. pron. todn, sine te*, dig förutan. **Mattab tabb takket tuta**, *istud sine te facere possum*, jag kan göra det dig förutan.
- TUTEK**, *n.s. fulcrum, fulcimen*, stöd. **Åiwe tutek**, *pulvinar*, huvudkudde. **Juolki tutek**, *scabellum*, fotapall. **Tutekeb piejet**, *fulcro suffulcire*, sätta stöd inunder. Finska: "tuki", *fulcrum*.
- TUTET**, *v.a. fulcire, suffulcire*, stödja, underhjälpas med stöd. **Tutet kareb mubbet pelest**, *vas ab alterutra parte suffulcire*, sätta stöd under kärlet på ena sidan. Även **tutet**, *pellere, agere*, driva. **Ålob tokko tute**, *age illuc gregem*, driv hjorden dit. *Dicitur dum sensim agitur & sine coactu magno*, småningom driva och i sakta mak. **Tutestet**, *dim.* litet understödja. **Tutegåtet**, *inchoat.* begynna, stödja under eller driva. Finska: "tuetan", *fulcior*.
- TUTEM**, *n.s. fultura*, understödjande. **Tutemeb sitta**, *fultura opus habet*.
- TUTETATTET**, *v.n. fulciri posse*, kunna understödjas.

TUTTAN eller **tutte**, *adv. eo, desto*. **Tutte stuorab**, desto större. **Tutte utsebut**, *eo minus*, desto mindre.

TUWOT, *v.a. emendare*, se **tiwot** etc.

TUWOK, *n.a. negativ. non emendatus*, oförbättrad.

TUWOTAKES, *n.a. qui emendari potest*, som står att laga och förbättra.

TUWOSET, *v.n. emendari, meliorem fieri*, förbättras, bli bättre. **Tuwosum le sodn tatte taudest**, *ex isto, ille convaluit morbo*, han har blivit frisk ifrån den sjukdomen.

Tuwosastet, *dim.* bli litet bättre.

Tuwosastam le talle talke, *aliquatenus mitior nunc facta est tempestas*, väderleken har nu blivit litet bättre. **Tuwosatjet**, *inchoat.* begynna bli bättre.

TUWOSOWET, *passiv. τθ tuwot*, tillagas, förbättras.

TYDTJOL, *lacerta*, ormödla.

TYRANN, *tirannus*, tyrann.

TÅBBE, *adv. ibi*, där. **Tåbbelt**, *illinc*, därifrån.

TÅBBOG, *n.s. summa*, innehåll.

TÅBBOS, se **tobbos**.

TÅBDET, *v.a. cognoscere*, känna, känna igen.

Ib so tåbdå, *illum non cognosco*, jag känner ej honom. Även *sentire*, känna.

Swarkeb tåbdåb, *dolorem persensio*, jag har eller känner en värk. **Kåsse li tåbdam tab**, *cum gustasset illud*, när han hade smakat det. Även *intelligere*, förstå.

Tåbdah kus todn same kiälab? *num intelligis linguam Lapponicam?* förstår du lapska? **Tåbdåstet**, *dim.* litet känna, m.m.

Tåbdajet & tåbdegåtet eller **tåbdågåtet**, *inchoat.* begynna känna m.m. Finska: ”tunnun”, *cognosco*.

TÅBDEM, *n.s. notitia, cognitio*, kunskap.

Även *sensus, gustus*, känsla, smak.

TÅBDAHAKSJET, *v.a. aliquatenus quidpiam antea visum agnoscere*, bära känsla till något, som man har förut sett, tycka sig känna igen något. **Tåbdahaksjab so**, *illum ego fere agnosco*, jag tycker mig nästan känna igen honom.

TÅBDAHET, *v.a. inchoat.* begynna känna igen, jmf. **tåbdet**, **tåbdegåtet**.

TÅBDASMATTET, *familiaritatem alicujus ambire*, göra sig bekant med någon.

Mastes ih tåbdasmatte so? *quin illum tibi reddis familiarem?* varför gör du dig ej bekant med honom?

TÅBDASMOWET, *v.n. notum fieri & familiarem*, bli känd och bekant. **Äh le anje tåbdasmowum**, *non se invicem adhuc satis cognoscunt, familiares adhuc non sunt*, de har ännu ej lärt känna varandra, jmf. **åppasmowet**.

TÅBDATALLET, *v.a. tentare, tactu explorare*, känna på. **Kätin tåbdatallet**, *manu tentare*, känna på med handen. **Såbbin tåbdatallet wadsetin**, *in eundo baculo viam praetentare*, känna för sig med käppen när man går.

TÅBDEL, **tåbdeles**, *n.a. qui probe quid & facili negotio agnoscit*, en som lätt och snart känner igen. **Tåbdel käinoi**, *viam qui facile meminit & agnoscit*, en som väl minns och känner vägen. **Harbmat tåbdel le sodn färta atai**, *unumquidque is facile meminit & agnoscit*, han känner lätt igen allting. *Ad istas res semper refertur, quas antea vidimus quasque deinceps ope memoriae agnoscimus*. **Tåbdeleswuot**,

subst. ipsa agnoscendi facultas, kännspekhet, när man lätt känner igen det man har sett.

TÅRBESTET, *v.a. confiteri*, bekänna.

Tåbdestien suddoitas, *confitebantur peccata sua*, de bekände sina synder.

Tåbdestab mai, *fateor quidem*, jag tillstår väl. **Tåbdesteje**, *confessor*, bekännare, som bekänner. **Tåbdestastet**, *dim.* litet bekänna. **Tåbdestatjet**, *inchoat.* begynna bekänna.

TÅBDESTEM, *n.s. confessio*, bekännelse.

TÅBDETET, *v.a. indicare*, giva tillkänna.

Tåbdeti ednai, *matri indicabat*, jmf. **tetetet**.

TÅBDITET, *v.a. agnoscere*, känna igen.

TÅBDO, *n.s. notitia, cognitio*, kunskap. **Åme**

tåbdo, (*perperam & ad imitationem linguæ Fennicæ male intellectæ*), *conscientia*, samvete. *In Theologicis interdum occurrit. Secundum linguæ Fennicæ genium significat suimet ipsius cognitionem, in Lapponica autem lingua, rei cujusdam cognitionem, cfr åme.* Även **tåbdo**, *sensus, sentiendi actus*, känsel.

TÅBDOK, *n.a. notus, familiaris*, känd, bekant och förtrolig. **Te le ai såmes mo tåbdok**, *e numero familiarium est meorum*, han är en ibland mina bekanta.

TÅBDOS, *n.a. notus, cognitus*, känd, bekant.

Tåbdos käino, *via nota*, en bekant väg.

Tåbdos almats, *homo notissimus*, en bekant människa. **Tåbdoswuot**, *subst. notitia, qua quid notum est & cognitum.*

TÅBDOT, *v.n. s. passiv. sentiri*, kännas. **Kalle**

tåbdo, *sensibus facile percipitur*, det känns nog. *Intelligi, agnoscere, cognosci*, bli kunnig, kunna begripas och märkas.

TÅBDOTEEME & tåbdotes, *n.a. qui non agnoscit*, en som ej känner igen. Även *ignarus*, okunnig. Även *ignotus*, okänd, obekant. **Tåbdoteswuot**, *subst. ignorantia*, okunnighet.

TÅBMAHEM, *n.s. gestus*, åthävor.

TÅBMAHET, se **tåmetet**.

TÅBMÅRIKT, **tåbmårit**, *adv. celeriter, velociter*, hastigt, kringt³⁶². **Tåbmårit hålet**, *celeriter loqui, concitata uti loquela*, tala kringt.

TÅDTJE, **tådtjes**, *n.a. tranquillus, non fluens*, stilla. **Tådtjes tjatse**, *aqua tranquilla, quæ non flumine aut vento agitatur*, stillastående och spakt vatten, jmf. **lådtje**.

TÅGGE, *nomen intestini*, på svenska "vinster"³⁶³. *It. hoc ipsum intestinum elutum & pingvedine repletum, quod obsonii genus est Lapponum*, en vinster fylld med fett, som lapparna brukar göra sig till en rätt.

TÅGGES, se **tuoggom**. **Tåggot**, se **tuoggot**.

Juptse tåggoi, *pulmentum factum est globosum, sive farinaceis repletum est globulis*, vällingen blev klimpig.

TÅI, *nominativ. dual. pron. todn*, ni bägge.

TÅJET, *v.a. frangere*, bryta, bryta av. **Laipeb tåjet**, *panem frangere*, bryta brödet.

Såbbeb tåjet, *baculum confringere*, bryta av käppen. Även *cogere*, tvinga. **Neitabs le tåjam waldet tabb ålmab**, *filiam suam coëgit, isti ut nubere viro*, han har tvingat sin dotter att taga den mannen. **Tåjeje**, *frangens*, en som bryter. **Tåjestet**, *dim.* litet bryta. **Tåjegåtet**, *inchoat.* begynna bryta. Finska: "taitan", *flecto, frango*.

TÅJEM, *ipse actus frangendi*, brytning.

TÅJALKET & tåjalkowet, *v.n. laboribus se*

³⁶² snabbt, raskt, flinkt

³⁶³ fjärde magen hos idisslare

- frangere*, förslita sig genom för mycket arbete. **Pargost tåjalkom**, *nimio labore fractus*.
- TÅJATAK**, *n.s. fractura*, brott, bräcka.
- TÅJETATTET**, *v.n. frangi posse*, kunna brytas. **I tåjetatte**, *frangi nequit*.
- TÅJETET**, *v.a. frangendum curare*, låta bryta.
- TÅJETET**, *v.n. confidere, fretum esse*, lita på. **Tåjet mubben famoi nala**, *viribus alterius confidere*, lita på en annans krafter. Även **tåija tabb munji**, *me istud facturum sperat, id ut faciam a me expetit*, han väntar eller begär att jag skall göra det. **Mubbit tåjet ja i ets maitek takket**, *ipse nihil facere, sed aliorum expetere industriam*, ej göra något själv, utan lita på andra.
- TÅIMATET**, *v.a. comparare, providere*, skaffa. Finska: "toimitan", *curo*.
- TÅIME**, *n.a. tædio captus, fastidians*, ledsen, ohugad. **Tåime leb mon tan piäbmoi**, *hunc ego fastidio cibum*, jag har leda för denna maten. Finska: "tymäkas", *nauseosus*.
- TÅJOT**, *passiv. τθ tåjet, frangi, confringi*, brytas av. **Pargost tåjot**, *labore nimio frangi s. debilitari*, utmattas och försvagas av för mycket arbete. **Tåjostet**, *dim.* litet brytas av. **Tåjogåtet**, *inchoat.* begynna brytas av, jmf. **tåjet**.
- TÅJS**, *n.a. potior*, hellre. **Te li tåjsa pargo tat**, *potius sive præstantius hoc erat opus*, detta arbetet var fördelaktigare och bättre. *Compar.* **tåiseb**, *detsamma. Sæpe etiam adverbium est.* **Takka tåis** eller **tåiseb naute**, *potius hac ratione facito*, gör hellre så här. **Tåisa puoreb**, *detsamma*.
- TÅITET**, *v.a. eluere*, skölja, se **skullet**.
- TÅIWO**, *n.s. spes, fiducia*, hopp, förtröstan. **Tane tåiwon leb**, *ea spe fretus sum*, jag lever i det hoppet. Finska: "toiwo", *detsamma*.
- TÅIWOM**, *n.s. opinio, cogitatio*, mening, tanke. **Mo tåiwomest**, *juxta meam opinionem*, efter min tanke.
- TÅIWOK**, *n.a. inopinatus*, oförmodlig.
- TÅIWOT**, *v.a. putare, opinari*, mena, hålla före. **Naute mon tåiwob**, *ita ego opinor*, så menar jag. Även *sperare, persvasum sibi habere*, hoppas, vara övertygad om. **Tåiwob kuit**, *spero equidem*, jag har det hoppet.
- TÅIWOTES**, *n.s. promissum*, löfte.
- TÅIWOTET**, *v.a. spondere, promittere*, lova. **Ib le tunji aktebke tåiwotam**, *nihil tibi promisi*, jag har ej lovat dig något. **Tåiwotastet**, *dim.* lova litet. **Tåiwotaste munji tabb**, *id tantum promitte mihi*, lova mig endast det. **Tåiwotatjet**, *inchoat.* begynna lova, jmf. **jatet**.
- TÅIWOTALLET**, *v.a. frequ. id.*
- TÅIWOTEJE**, *promittens*, den som lovar.
- TÅIWOTEM**, *promissio*, löfte, se **jato**.
- TÅIWOTOWET**, *passiv. promitti*, lovas.
- TÅIWOTUM & tåiwotowum**, *promissus*, lovad.
- TÅKKAHET & tåkket**, se **dåkkahet**.
- TÅKKE**, *n.s. caterva, turba*, skock, hop. **Tåkki tåkki**, *catervatim*, skocktals.
- TÅKKO**, *adv. illuc*, dit, se **tokko**.
- TÅLE**, *n.s. via nive cooperta tectaque*, igenyrd väg av snö och urväder.
- TÅLEK**, *n.a. tålek herke, rangifer vectarius ad talem semitam investigandum sagax*, en åkren som väl kan följa efter en igenyrd eller igenkastad väg.

TÅLET, *v.a. satisfacere*, fullgöra.

TÅLK, *interpres*, tolk. **Tålk**, *interpretari*, tolka, uttyda.

TÅLKE, *n.s. pluma*, fjäder, dun. *Prov. Påtsoh läh ko tålke wuoss*, *rangiferorum grex tanquam saccus est plumis repletus, h.e. omnium facillime disperditur & dissipatur, instar plumarum e sacco emissarum & vento traditarum*, det är med renhjorden som med en dunsäck, när han blir upplöst i blåsväder. **Tålkats**, *dim.* en liten fjäder.

TÅLKESTET, *v.n. palpitate*, klappa, röra sig. **Waimo tålkesta**, *cor palpitat*, hjärtat klappar, jmf. **tårgestet**.

TÅLKET, *v.n. vehi rangifero ligneis pedibus adplicatis instrumentis, quibus super nivem itur*, jmf. **sappek**. *Hoc modo Lappones magna cum agilitate erecti vehuntur*. **Tålk**, kallas att åka på skidor efter ren, stående och hållandes uti tömmen, som sitter på renens huvud, vilket lapparna gör med en otrolig vighet.

TÅLL, **tålla** eller **tållå**, *ignis*, eld. **Tållåb takket**, *ignem accendere sive parare*, göra eld. **Tållåb kassket**, *ignem e silice elicere*, slå eld. **Tållå snjijto**, *flamma*, eldslåga. **Tållåb påldet**, *ignem alere*, hålla elden vid makt. **Tållå muor**, *lignum, quo ignis alendus*, brännved. I plural **tållåh**, *ignarium*, eldföre³⁶⁴, eldrustning. Finska: "tuli", eld.

TÅLLAJES, *n.a. igneus*, eldig. **Tållajes kasskam**, *chalybs quo ignis facile elicitur*, ett gott eldstål, som väl slår eld.

TÅLLEM, *n.s. focus*, eldstad. Även *ignarium*, eldföre³⁶⁵.

TÅLLEN, *adv. olim*, fordom. **Tållen lei nau**,

olim ita erat, fordom var det så. **Tållen ja talle**, *olim & nunc*.

TÅLLOTS, *n.a. priscus*, se **tollots**.

TÅLM, *n.s.* se **tuolm**.

TÅLMANNE, se **laut-ålma**.

TÅLMOT, *v.a.* se **tålmot**.

TÅLWAI & tålwan, *adv. tolutim*, i trav.

Tålwan wuojet, *gradu vehi tolutili*.

Tålwan qwotset & i ett ord:

TÅLWASTET, *v.n. tolutim capere incessum*, trava, springa i trav.

TÅLES, *tolutarius*, travare. **Tålwes herke**, *rangifer tolutarius*, en ren som travar väl.

TÅLWOT, *v.a. ducere*, föra, ledsaga. **Sisa tålwort**, *introducere*, föra eller ledsaga in.

Tålwo tab kirjeb so lusa, *fer ad illum hanc epistolam*, för detta brevet till honom.

Även *sectari, persequi*, efterjaga. *Passiv.*

tålwortowet, *duci*, föras. **Tålwui**, *contracte pro tålwortowi* eller *tålwortowi*, *ferebatur*, han blev förd. **Tålwoje**, *partic. praes. dux, qui quid ducit, aut aliquem manuducit*, en som för något, ledsagare. **Mo tålwoje**, *dux meus*, min ledsagare. **Tålwortet**, *dim.* litet föra. **Tålwogåtet**, *inchoat.* begynna föra.

TÅLWOTUM & sammandr. **tålwom**, *transportatus, latus*, överförd, förd.

TÅLWOTET, *v.a. transportandum aut ferendum curare*, låta forsla eller föra.

Även & *quidem saepissime, sectari, persequi*, förfölja, efterjaga. **Juttusit** eller **waissjit tålwortet**, *feras sectari sive venari*, jaga efter vilddjur. **Manne tålwortah mo?** *cur me persequeris?* varför förföljer du mig? Apg. 9:4. **Tålwoteje**, *persecutor*, förföljare. **Tålwortastet**, *dimin.* litet

³⁶⁴ elddon

³⁶⁵ elddon

- efterjaga eller förfölja. **Tålwoatjet**, *inchoat.* begynna efterjaga.
- TÅLWOTALLET**, *v.a. frequ. id.* Även *passiv.* *duci, vehi*, föras, forslas.
- TÅLWOTEM**, *n.s. persecutio*, förföljelse.
- TÅMA, tåme & tåmi**, *adv. certe, vere*, i sanning. **Le kus tåma nau?** *an vere ita est?* är det så i sanning? **Die le tåma puore ålma**, *revera is optimus est vir*, han är i sanning en ganska god man. *Obs. tåme, sæpius in malam partem accipitur.* **Die le tåme kuise**, *stupidissimus est & stolidus*, han är ett stort dumhuvud. **Tåme slintoswuot**, *incuria maxima*, stor vårdslöshet.
- TÅMETET, tåmåtet**, *v.n. gerere se, agere*, förhålla sig, bära sig åt. **Koktes kalkab tåmåtet?** *ut me geram?* huru skall jag bära mig åt? **Tåmåte muina, kokte ets todn sittah**, *fac mecum ut tibi lubuerit*, gör med mig som du vill. **Tåmetatjet, tåmåtjet**, *inchoat.* **Jus sodn naute tåmåtjet pahast**, *si ita male se gerere incipit*, om han börjar skicka sig så illa.
- TÅMETEM, tåmåtem**, *n.s. gestus*, åthäva, åtbörd, skick. **Tåmåtemi kum**, *cum gestibus*, med åthävor. **Pahas tåmetem**, *actus sive vivendi modus malus & inhonestus*, elakt förhållande.
- TÅMP**, *eqvus*, häst. **Tåmp juskota kadsin ädnameb**, *eqvus quatit ungula humum*.
- TÅNKELET**, *v.a. leviter attingere*, litet vidröra.
- TÅPET**, se **tåppet**.
- TÅPETET**, *v.n. amore alicujus capi*, fatta kärlek till någon, bli kär i. **Mana juo tåpeti munji**, *me jam diligit infans*, barnet har begynt älska mig. **Tåpetastet**, *dim.* **Tåpetatjet**, *inchoat.* begynna bli kär uti.
- TÅPOT**, *v.a. sumere, capere*, taga. **Tåpo paijas tab**, *assume hoc*, tag upp detta. **Welkit tåpot** eller **welkas tåpot**, *in fidem recipere sive sumere æs alienum*, taga på kredit. Även *colligere*, samla. **Laistait tåpot**, *frondes colligere, in usum pecudum reservare*, taga och samla ihop löv för boskap. **Tåpostet**, *dim.* taga litet.
- Tåpogåtet**, *inchoat.* begynna taga, jmf. **waldet**.
- TÅPOTAKES**, *tagax, furax*, tjuvaktig, snattare. **Tåpotakesen harjanem le**, *suffurari adsvevit*, han har blivit van att snatta.
- TÅPOTATTET**, *v.n. sumi posse*, kunna tagas. **I tåpotatte**, *capi nequit*.
- TÅPP**, slida, balja. **Tsake swerdabt tåppi**, *insere gladium tuum in vaginam*.
- TÅPPA**, se **tuoppa**.
- TÅPPE**, *domus, ædicula*, stuga, se **ståpo**.
- TÅPPET**, *v.a.prehendere*, se **tuobbelet**.
- TÅRBAK**, se **tirbok**.
- TÅRAST**, *adv. oblique, transversa*, på tväran, tvärt över. *E regione*.
- TÅREK**, *n.a. obliquus, transversus*, sned, tvär. Även *morosus, invitus*, tvär, ogin. **Inta le sodn tårek**, *is semper morosus est*, han är alltid ogin.
- TÅRES**, *n.a. transversus*, som ligger tvärt för. **Tåres muor**, *lignum transversarium*, tvärträ. **Tåres jokk**, *fluvius transversus sive transversarius*, en bäck som rinner tvärt igenom ett land. **Tåres pelai**, *seorsim*, avsides. **Tåres pelen almatjeh**, *homines peregrini & exteri*, främmande och okänt folk.
- TÅRG**, *forum*, torg.

TÅRGESTET, *v.n. tremere*, skälva, darra.

Åbbå kroppe tårgesta, *totum corpus tremit horretque*, hela kroppen skälver.

Tårgestastet, *dim.* litet darra och bäva.

Tårgestatjet, *inchoat.* begynna darra.

Finska: ”jeristaa”, *tremere, moveri.*

TÅRGAD, *n.s. tremor*, skälva, darnning.

Tårgad wank, *tremor corporis*, darrsjuka.

TÅRGESTEK, *n.a. negativ. non tremens, intrepidus*, som ej bävar, oförskräckt.

TÅRGESTEM, *n.s. trepidatio*, darnning.

TÅRGESTUTTET, *v.a. tremefacere*, göra darrande. **Tårgestutti ädnameb**, *terram concussit, s. commovebat*, Hebr. 12.

TÅRGETET, *v.n. inch. incipere contremiscere*, begynna darra och bäva.

TÅRJOT, *v.a. fulcire, sustentare*, stödja, uppehålla. **Kätin tårjot**, *manu sustentare*, hålla emot med handen. Även *regnare*, regera. **Wäralden Konogaseh tårjoh**, *reges mundi regnant*, konungarna i världen regerar.

TÅRJO & tårjom, *n.s. futura, adminiculum*, understöd, stöd. **Tårjomeb sodn tarbaha**, *opus ei est futura*, han behöver understöd. Även *tårjom*, *gubernatio*, regering, styrning. Även *tårjo*, *gubernaculum*, roder, styrning.

TÅRJELET, *v.a. fulcire, sustentare*, understödja, stödja, hålla i. **Tårjelastet**, *dim.* litet hålla i.

TÅRJOTALLET & tårjotet, *v.a. frequ. id. atque tårjot.*

TÅRJOTEJE, *qui fulcit aut aliquid sustentat, ne corruat*, en som understödjer eller uppehåller. **Wäralden tårjoteje**, *sustentator mundi*. **Skippen tårjoteje**, *gubernator navis*, styrman.

TÅRJOTEM, *n.s. gubernatio*, regering, styrning.

TÅRMO, se **tormo**.

TÅRMOKET, *v.n. rugosum fieri*, bli skrynklig.

TÅRMOS, *n.a. rugosus*, skrynklig.

TÅRO, *n.s. pugna, bellum*, strid, krig. **Tåro puolaji**, *bellum exarsit*, krigslågan utbrast.

Tåro ja pälko, *pugna & rixa*, träta och slagsmål. **Tårob takket**, *pugnam facere*.

Tåro ålma, *miles*, soldat. **Tåro fuowa**, *exercitus*, krigshär. Finska: ”tora”, *rixa*.

TÅROLATS & tårroles, *n.a. pugnax, contentiosus*, trätosam, en som gärna slåss. **I tårroles**, *non contentiosus*, 1 Tim. 3:3.

Tåroles le sodn, ko wuolatowa, *is semper pugnat ebrius*, han är en slagskämpe, när han är drucken. **Tåroleswuot**, *subst. pugnandi aviditas*, begärlighet att slåss.

TÅROT, *v.a. pugnare*, kriga, slåss. **Man pira tårobet**, *qua de re pugnatist?* **Tårot ja pelket**, *pugnare & rixari*, slåss och träta. *Bellare*, föra krig. **Tåroje**, *pugnans*, den som krigar eller slåss. **Tårostet**, *dim.* litet slåss. **Tårojet & tårogåtet**, *inch.* begynna slåss eller kriga.

TÅROM, *n.s. pugna*, krig, slagsmål.

TÅROSTALLET, *v.a. intensiv. acriter pugnare*, häftigt kriga.

TÅROTET, *v.a. bello invadere*, överfalla med krig. *Infestare*, ofreda. **Sodn tåroti mo**, *me is verberibus invasit*, han överföll mig med hugg och slag. **Tåroteje**, *præs. particip.* en som överfaller.

TÅRRENET, *v.n. corrugari, contrahere se*, ränna ihop, krympa. *De corio dicitur*, säges om läder.

- TÅRRETET**, *v.a. subsequi, insequi*, följa efter.
Tårretete so, *sequimini illum*, följ efter honom. Även *persequi, sectari*, jaga efter.
Tårreteje, *subsequens*, en som följer tätt efter. **Tårretastet**, *dim. Tårretatjet*, *inchoat.* begynna följa efter.
- TÅRRATALLET**, *v.n. frequ. id. qu. tårretet.*
Tårratalli mo, *me insequebatur.*
Tårratalleje, *qui insequitur*, den som efterföljer.
- TÅRRETEM**, *n.s. imitatio, actus sequendi*, efterföljande.
- TÅRSSOK**, *n.a. crassus*, tjock. **Tårssok laiike**, *filum crassum*, grovt garn.
- TÅRWO**, *n.s. fiducia, spes*, förtröstan, hopp.
Jakko ja tårwo, *fides & fiducia*, tro och förtröstan. Finska: ”turwa”.
- TÅRWOT**, *confidere*, förtrösta. **Alde namman kalkeh hednigeh tårwot**, *in nomine illius gentes sperabunt*, Matt. 12:21. **Tårwostet**, *dim. id.*
- TÅRWOLAKA & tårwosikt**, *adv. confidenter*, förtrösteligen. *Cum fiducia*, med förtröstan.
- TÅRWOSTALLET**, *frequ. id. qu. tårwot.*
Tårwostallet wiesoje Jubmelen nal, *Deo vivente confidere*, sätta sin förtröstan på levande Gud. **Tårwostalleje**, *confidens, fiduciam habens*, en som förtröstar.
- TÅRWOSTALLEM**, *fiducia*, förtröstan.
- TÅSSJE**, *n.s. vanitas, inanitas*, fåfånga.
- TÅSSJE & tåssjes**, *n.a. vanus, inanis*, fåfång.
Tåssjes pargo, *labor inanis*. **Tåssjen adnet**, *contemnere*, förakta. **Tåssjen adneje**, *contemptor*, föraktare. *Comparat.*
tåssjeb & tåssjasub, mera fåfång, onyttigare. *Superl. tåssjemus & tåssjasumus*, den onyttigaste.
- Tåssjeswuot**, *vanitas, inanitas*, fåfånga, fåfånglighet.
- TÅSSJAI**, *adv. inaniter, frustra*, se **tåssjo**.
- TÅSSJANET**, *v.n. evanescere, in nihilum redigi*, försvinna, bli till intet. **Tåssjani to tåiwotes**, *promissum tuum evanescebat*, ditt löfte blev till intet. **Alme ja ädnam kalkeh tåssjanet**, *cælum & terra destruentur*, himmel och jord skall förgås.
Tåssjaneje, *evanidus, evanescens*, förgänglig, som förgås eller försvinner.
Tåssjanatjet, *inchoat.* begynna förgås.
- TÅSSJANEM**, *n.s. interitus*, undergång.
- TÅSSJANES**, *evanidus*, se **tåssjaneje**.
- TÅSSJANEKES**, *n.a. incorruptibilis, qui non perit*, oförgänglig. **Tåssjanekeslaka**, *adv. incorruptibiliter*, oförgängligen.
- TÅSSJELATS**, *n.a. vanus*, fåfånglig.
- TÅSSJESTET**, *animi causa periclitari, experimenti causa tentare, licet quis fuerit successus dubium sit*, försöka för ro skull.
Tåssjestet kalkab, *periculum faciam*.
- TÅSSJETET**, *v.a. in nihilum redigere, destruere*, göra till intet, förstöra.
- TÅSSJO**, *adv. frustra, incassum*, fåfångt, förgäves. **Tåssjo to wuordib**, *te frustra expectabam*, jag väntade dig förgäves.
- TÅSSMOS**, *n.a. se osmures*, detsamma.
- TÅSSWORET**, *v.n. male valere*, må illa.
Åiwist tåssworeb, *caput mihi dolet*, jag har ont i huvudet.
- TÅTKO**, *plural. tåtkoh, costæ sive statumina cymbarum & navigiorum*, vränger³⁶⁶ på båtar och fartyg, jmf. **qwogner**.
- TÅTKOTET**, *navigium aut cymbam statuminibus providere*, sätta in vränger.

TÅTKOT, *de piscibus dicitur, edere, pasci*, äta, beta. **Qwele tåtko**, *piscis pascitur*, fisken äter eller betar.

TÅTO, *vasculum quo lactantur infantes*, napp. **Tåtob njammet**, *hoc sugere vas*, suga nappen.

TÅUKE, *n.s.* se **teuke**.

TÅBBOS, *n.a. madidus, humidus*, våt.

TÅBBOT & täbbotet, *v.a. humectare*, väta.

Rasjo täbbota ädnameb, *pluvia terram humectat*. Är mindre än **luwatet**.

Täbbotastet, *dim.* litet fukta. **Täbbogåtet & täbbotatjet**, *inchoativ.* begynna fukta.

TÅBOKES, *n.a.* detsamma som **täbbos**.

TÅBBOTATTET, *v.a. humectandum curare*, låta fukta och väta. Även *neutr. humectari posse*, kunna vätas.

TÅBBOTES, *n.s. humor*, vätska. **Jutte idtji täbboteseb adne**, *quod non haberet humorem*, Luk. 8:6.

TÅDDET, **täddelet**, se **teddet**, **tedtelastet**.

TÅDDO, *n.s. pondus*, se **tedto**.

TÅH, för **todn**, *vocibus in fine additur cum emphasi quadam, tu, du*. **Mattäh tabb takket**, *istud tu certe facere potes*, det kan du väl göra. **Ih-täh le juo kullam?** *numne jam audivisti?* har du ej redan hört?

TÅJAS, *adv. frustra*, förgäves.

TÅJEM, *n.s. amissio, disperditio*, förlust, förlorande. **Abma täjemi sjadda**, *ne disperdatur*, att det ej må förkomma.

TÅJET, eller **täjjet**, *pectere*, karda. **Ulloit täjjet**, *lanam pectere*, karda ull.

TÅINGET, *v.n. stillare*, droppa. **Täingeset**, detsamma. **Rasjo tjalmeh täingeh**, *pluviæ guttulæ distillant, phuit paululum*, det duskar eller småregnar, jmf. **däinget**.

TÅINGELET, **täinkelet**, *v.a. guttatim*

effundere, hälla droppvis, droppa. **Täinkel tan littai**, *infunde guttatim in hoc vas*, låt droppa i detta kärlet, jmf. **njårot**, **njårotet**.

TÅKA, **tåkak & tåkatak**. *Ita illas appellant perticas, quibus tentoria sua distendunt Lappones*, störrar, varmed lapparna utspänner sina tjäll.

TÅKETALLET, *v.a.* se **takotallet**.

TÅLGO, *os maximum alarum avium, quod corpori sive humero proximum est*, vingben på fåglar. Även *lacertus*, den delen av armen som är upp om armbågen.

TÅLLO, *n.s. mappa, qua sternitur mensa*, bordduk. Även *mensa*, bord. **Jubmelen tällo**, *Sacra cæna*, Herrens nattvard.

TÅLMOT, *v.a. calcare*, trampa. **Tälmoi mo juolkines**, *pede me suo calcavit*, han trampade mig med sin fot. Även *opprimere*, förtrycka. **Inta sije mo tälmo**, *illi me semper opprimunt anguntque. It. de justo pretio detrahere, justum pretium mercis dare recursare*, illa betala en vara, missbjuda. **Tälmetet**, *dim. calcare*, trampa. **Tälmesi tåmp ålmab**, *virum eqvus conculcabat*, hästen trampade på karlen. **Tälmogåtet**, *inchoat.* begynna trampa på, m.m.

TÅLMOTET, *v.a. frequ. idem.*

TÅLMOM, **tälmotem**, *n.s. calcatio, conculcatio*, trampning, förtrampning.

TÅLMOTUM, *n.a. conculcatus*, förtrampad.

TÅNAR, se **teudnar**.

TÅNESTET, *servire*, tjäna, se **teudnahet**. **Tänestem**, se **teudnahem**.

TÅNESTWILJOK, *officiosus*, tjänstaktig, tjänstvillig. **Tänest almatjeh**, *famuli & ancillæ*, tjänstefolk.

TÅPPA, se **tuoppa**.

TÄPPET, täppetallet, *v.n. vinci, devinci*, tappa, bli övervunnen.

TÄPPOT, *v.n.* se **tapet**. Även *adhærescere*, fastna vid. **Muottek kerresi täppo**, *nix trahæ adhæret*, jmf. **tabranet**.

TÄPTJET, *v.a. premere, torquere*, krama, pressa. **Täptjot**, detsamma. **Ele mo täptjo**, *noli me premere*. **Kätin täptjot**, *manu torquere*, klämma med handen. **Wuostab täptjot**, *caseum formare*, göra ost. **Täptjestet**, *dim.* litet pressa. **Tjäptjogåtet**, *inchoat.* begynna trycka eller pressa.

TÄPTJES, *n.s. prelum*, press. Även *angustiæ*, trängsel. **Täptjesin leb**, *in angustiiis sum*. **Täptjes-kare**, *torcular*, press, Apg. 19:15.

TÄBTJOTOWET, *passiv. premi, torqueri*, klämmas, pressas.

TÄR, täre, *canis*, hund, se **piädnak**.

TÄRDNO, *ancilla*, piga, se **tjenta**.

TÄRDNOSTET, *v.n.* se **tjentostet**, detsamma.

TÄRET, *v.a. decipere*, bedraga, se **taret**.

TÄRETAKES, *n.a. fallax*, bedräglig, falsk.

TÄRETALLET, *decipi*, bli bedragen.

TÄRET, tähret, *nimis properare, properanter nimis & inconsiderate agere*, förhastig, göra obetänksamt.

TÄWA, *n.s. collis*, backe. **Täwats**, *dim.* en liten backe.

TÄWAS, täwes, *n.a. plenus, repletus*, full. **Täwa**, detsamma se ovan **teuwas**.

TÄWET, *v.n. repleri*, bli full, se **teuwet**.

TÖBMET, *v.a. evacuare*, se **tuobmet**.

TÖPTET, med avledning, se **tuopet**.

TÖRJOT, *v.a. elaborare*, se **tuojohet**, detsamma.

TÖRNE, *spina*, törne. **Törne pästek**, *rubus*, törnbuske.

U.

UBME-STAD, *Uma urbs*, Umeå stad. **Ubme ädno**, *Uma fluvius*, Umeå älv.

UDDO, *n.s. cicatrix*, ärr, se **oddo**.

UDKE, udkes, *n.a. recens, novus*, ny, färsk. **Udke såke**, *betula recens, quæ adulta non est*, ung björk. **Udkes herke**, *rangifer vectarius junior, rangifer juvencus*, en ung körren. Överfört *indomitus, quia tales semper hi esse solent rangiferi*, otämjd, ostyrig.

UDNE, *adv. hodie*, idag. **Udnek, wele udnek**, *hodieque*, ännu idag, *it. adhuc*, ännu. **Udnats**, *n.a. hodiernus*, som sker idag, eller hör till den dagen, som nu är. **Udnats peiwe**, *dies hodiernus*, denna dagen idag. **Udnats ijan**, *nocte proxime præterlapsa, hac nocte*, i natt, förleden natt.

UDNET, *v.a. habere*, se **adnet**.

UDNO, *n.s. benevolentia*, välvilja. *Sæpissime idem est ac liberalitas*, frikostighet. **Kalle sune le udno**, *valde est liberalis*, han är mycket frikostig. Härav:

UDNOLATS, *n.a. benevolus, beneficus*, välvillig, välgörande.

UDNOT & udnotet, *v.a. alicui quidquam lubenter conferre vel dare velle, gratificari*, unna, förunna. **I sodn akteki maitek udno**, *nomini ille quidquam concedit sive gratificatur*, han unnar ej någon något.

UDNOTES & udnotebme, *n.a. invidus*, avundsjuk, missunnsam. **Udnotes ålma le sodn**, *invidiosus est*, han är en missunnsam man. **Udnoteswuot**, *invidia*, avund.

UDTJUS, för **attja sodn**, *ut ille*, på det han.

- Udtjub**, *ut ego*, på det jag, jmf. **attja**, **wai**.
Udtjubet, *ut vos*, på det ni.
- UDWOM**, *n.s. perithema*, omslag.
- UKAUNES**, *n.a. för okaunes*, se **kaudnes**.
- UKKAR**, *n.a. industrius, gnavus, in rem familiarem attentus*, flitig, arbetsam.
Harbmes ukkar le sodn, *labori ille valde deditus est, valde est industrius*, han är en ganska idog man, jmf. **usper**.
- UKKARTET**, *v.a. labore & industria acquirere*, förvärva sig genom flit och arbete, jmf. **ablet**, **auket**.
- UKS**, **uksa**, *n.s. janua*, dörr. **Ukseb rappet**, *januam aperire*, öppna dörren. **Tappa ukseb**, *claudere januam*, slå igen dörren.
Ukse-pele karwo, se ovan **karwo**. **Uksa katteje**, *ostiarius*, dörrvaktare. **Uksats**, *dim.* en liten dörr.
- UKS-AKKA**, *filia Deæ*, **mudder-akka**. *Dea fuit gravidarum Uks-akka, a priscis Lapponibus ideo culta, quia ab illa dependere credebant sexus diversitatem, utrum puer nasceretur, an puella; quare, qui pueros exoptabant, huic sacra fecere Deæ.* Uks-akka var en avgudinna hos de forna lappar, som hade omsorg om havande kvinnor, och troddes det ankomma på henne av vad kön barnet skulle bli. De som önskade att det skulle bli ett gossebarn offrade åt henne.
- UKSEK**, *janua, operculum ostii tentorii Lapponum, e panno levidensi factum*, dörr av vadmal på ett lapptält.
- ULBE**, se **ålpe**. Finska: "hulpio".
- ULJO**, *n.s. tempestas mitior, calor, æstus*, blitt väder, värme, hetta. **Uljo le talle**, *æstus nunc est*, det är nu varmt väder.
- ULJOS**, *n.a. æstuosus*, varm, het. **Uljos kese**, *æstas æstuosa*, varm sommar.
- ULKO**, *n.a. qui extra est*, den som är utanför.
Ulko pele, *pars exterior*, den yttre sidan, ytan. Härav *comparat*.
- ULKOB**, *n.a. exterior*, den yttre. **Ulkob kapte**, *tunica exterior*, den tröjan som är utanpå. **Ulkoben le sodn**, *longius ille abest s. distat*, han är längre ifrån. **Ulkoimus & ulkomus**, *superlat. extimus, ultimus*, den yttersta, den sista.
- ULKON**, *adv. foris*, ute. **Ulkon le**, *foris est*, han är ute. **Ulkos**, *in locum, cas. penetrativ. foras*, ut. **Wadset ulkos**, *exire*, gå ut. **Kottjo so ulkos**, *evoca illum foras*, kalla ut honom. **Ulkot**, *de loco*, utifrån. **Påti ulkot**, *foris veniebat*, han kom utifrån. Finska: "ulkona", *foris*. **Uls Latinis olim idem fuit atque ultra**.
- ULKOLD**, *adv. extrinsecus*, utvärtes, utanpå. **Ulkold ja siste**, *extrinsecus & intrinsecus*, utantill och innantill³⁶⁷.
- ULKOLDES**, **ulkoltes**, *externus*, utvärtes.
- ULKOLEN & ulkolisn**, *adv. extra*, utanför, utom. **Ulkolen stadab**, *extra urbem*, utanför staden.
- ULKOLEST**, **ulkolist**, *adv.* se **ulkold**.
- ULKOBUT**, **ulkobit**, *adv. ultra, ulterius*, vidare, längre bort.
- ULKO-LASE**, *sera pendula externe apposita*, hänglås, utanlås.
- ULKOLÅN**, *vestibulum*, förstuga.
- ULKONET**, *v.n. longius recedere, se subducere*, gå undan, maka sig undan. **Ulkonastet**, *dim.* draga sig litet undan. **Ulkonatjet**, *inchoat.* begynna maka sig undan. Se **metjanet**, **tjaket**, **tuobbanet**.
- ULKOSET**, *v.a. mentionem facere, commemorare*, tala om, ytta sig. **Idtji**

³⁶⁷ utanpå och inuti

- maitek ulkos**, *nihil dicebat*, han sade ingenting. Även *neutr. ko ulkosime tann pira*, *quando ejus rei fecimus mentionem*, när vi talte därom. **Naute le son to pira ulksam**, *ita ille de te dixit*, så har han yttrat sig om dig.
- ULKOT**, *adv. ab extra, foris*, se **ulkon**.
- ULKOTET**, *v.a.* se ovan **tuobbetet, metjetet**. **Ulkote ulkobesi**, *remove longius*, maka längre undan. **Manab ulkotet**, *gignere, partum eniti*, föda barn, även *abortum promovere sive efficere*, fördriva fostret, förorsaka missfall. **Ulkotastet**, *dim. ulkotatjet*, *inch*.
- ULKOTEM**, *remotio*, bortförande.
- ULKOTS**, *n.s. pars exterior, superficies*, den yttre delen, yta. Även *exterior pars femoris pecudis mactatae*, utanlår. Motsats **sisnjots**.
- ULLET**, *v.n.* se ovan **ållät, ållåt**.
- ULLO**, *lana*, ull. **Ullob pådnet**, *lanam ducere*, spinnull. **Ullost**, *de lana factus, laneus*, av ull.
- ULME**, *n.s. natura, indolens, genius*, natur, art. **Matte ulmest le sodn?** *cujus ille est indolis?* av vad art är han? *It. arbitrium, voluntas*, vilja. **Mo kuit ulmest luli naute**, *juxta meum quidem arbitrium ita foret*. Jmf. **luonto**.
- ULMELATS**, *n.a. naturalis*, naturlig. **Paijel- ulmelats**, *supernaturalis*, övernaturlig. *Ecclesiastica sunt & recentiora*.
- ULMUTS**, *homo*, människa, se **almats**. Även hos *Austr. uxor*, hustru.
- ULPE**, *fimbria*, se **ålpe**.
- UMKES**, *n.a. nubilus*, se **omakes**.
- UN-AILES**, *n.a. non sanctus*, ohelig. **Un- aileswuot**, *subst.* ohelighet, se **ailes**.
- UNDAR**, *miraculum*, under, se **auto**.
- UNDARTET**, **undertet**, se **autohet**.
- UNNE**, *parvus*, se **utses**. Härav:
- UNNANATS & unnanatji**, *adv. parum, paullum*, något litet. **Wuordeste unnanatji**, *exspecta parumper*, vänta litet.
- UNNEKATS**, *n.a. parvulus*, liten. **Ko lijeb unnekats**, *cum essem infans*, när jag var liten eller barn, jmf. **utse**.
- UNTO**, *n.s. copia, abundantia*, ymnighet, överflöd. **I le unto tatte slajest**, *ejus rei abundantia non est*, det är ej överflöd därav. **Jus luli unto**, *si abundaret*.
- UN-ÅLLES**, *n.a. imperfectus*, ofullkomlig. **Un-ålleswuot**, *imperfectio*, ofullkomlighet. Jmf. **ålles, ålleswuot**.
- URBE**, *n.s. casus frondium, dum frondes arborum autumnno decidunt*, lövfall. **Urbat-qwele, urbe-qweleh**, *pisces isto tempore capti*, fisk som fångas vid lövfallstiden. *Obs. opportunissimum hoc tempus est in Lapponia piscatus, qui tunc maximo cum successu in plerisque lacubus fit*.
- URBOT**, *v.n. de arboribus dicitur & casu frondium*. **Kåsse urbo**, *quando frondes autumnno decidunt*, när lövet avfaller. **Urbomen le talle**, *frondes nunc arborum decidunt*, lövet håller nu på att avfalla. **Urbogåtet**, *inchoat*. begynna avfalla.
- URBMES**, *culex*, mygg, se **orbmes**.
- URE**, se ovan **pirrem**.
- URREK**, *rangifer mas junior*, se **orrek**.
- URRES**, se **orres**. *Ad discernendos sexus adhibetur & de maribus dicitur, uti mingeles fæminini sexus est*.
- URTES**, *radix angelicæ sativæ sive officinalis*, rot av angelika. **Urtesit rågget** eller **tåpot**, *angelicæ radices eruere*, taga eller gräva upp angelikerötter. *Obs. Cum*

carnibus coctas radices angelicæ decorticatas interdum comedunt Lappones, caules vero crudos & absque præparatione sæpius & avidius, confer.
påsk. *Transl. urtes, de aliis quibuscunque herbarum radicibus dicitur,* säges ock om andra örters rötter. Även *herba,* ört. **Urtes garde,** *hortus,* örtagård. Vilket är bättre och rättare än **talkes garde.**

USPAR, usper, *n.a. gnavus, industrius,* idog, arbetsam, se **ukkar.**

USS, ussa, ussek, *nomen est generale insectorum omnium aquaticorum,* insekter och maskar i vatten, jmf. **råbme.** **Ussekit jukket,** *vermes cum aqua bibere,* dricka maskar i sig med vatten. **Ussekats,** *dim.* en liten vattumask.

USSJOLM, ussjolmes, *n.s. opinio,* tanke, mening. **Naute le mo ussjolmes,** *illa mea est opinio,* så är min mening. **Waimost ulkos påteh pahah ussjolmaseh,** *e corde emanant cogitationes pravæ,* Matt. 15:19. **Påito** eller **påsto ussjolm,** *cogitatio sive opinio erronea & falsa,* orätt mening eller tanke. **Auteb-** eller **aut-ussjolm,** *præconcepta opinio, præjudicium,* fördom, förutfattad mening.

USSJOTET, *v.a. cogitare, opinari,* tänka, mena. **Naute ussjotab,** *ita opinor,* jag tänker så. **Mandiet ussjotebet pahab tijen waimoisn?** *quare cogitatis malum in cordibus vestris?* varför tänker ni ont i era hjärtan? Även *conari,* ärna. **Ussjotab tabb takket,** *istud facere conor,* jag ärnar göra det. **Ussjotatjet,** *inchoat.* begynna tänka eller ärna, jmf. **tåiwot.**

USSJOTEM, *n.s. cogitatio,* tanke. *Conatus,* företagande, uppsåt, jmf. **aikom.**

USTELET eller hellre **ustitet,** *concupiscere,* se **ustotet, wainotet.**

USTO, *n.s. desiderium, cupiditas, animus,* åtrå, begärelse, lust. **Usto munji påti,** *cupiditate accendebat,* jag blev upptänd av begärelse. **Ustod adnet,** eller i ett ord:

USTOTET & ustutet, *v.a. concupiscere,* ha begärelse, åstunda. **Ådtje ustuta wuoigenen wuosti,** *caro concupiscit contra spiritum,* Gal. 5:17. **Ustotatjet,** *inchoat.* begynna åstunda.

UTSE, utses, *n.a. parvus,* liten. **Utses almats,** *homo parvus,* en liten människa, överfört *pauper,* en fattig. **Utsekiälak,** *blæsus, balbutiens,* läsp. **Utseb ädnakeb hålet,** *ab ovo usque ad mala narrare,* berätta allt omständligen ifrån början till ändan. **Ikke mann utse,** *quantulumcunque parum,* ehuru aldrig så litet. **Ila utse le,** *nimis parum est,* det är för litet. *Comparat.* **utseb,** mindre. *Superlat.* **utsemus,** den minste. *Adv.* **utsebut,** *minus,* mindre. **Utsemust,** *minime,* minst. **Utsemust tunji jakkab,** *tibi minime omnium credo,* dig tror jag allraminst.

UTSAHET, *v.a. nimis parum ducere aut parvum,* hålla för litet, tycka vara för litet. **Utsahi mab ådtjoi,** *parum id ducebat esse, quod accipiebat,* han tyckte att det var för litet, som han fick. **Utsahastet,** *dim.* tycka vara nästan för litet. Motsats: **änahet.**

UTSANET, *v.n. minui,* förminskas. **Tjatse i utsana,** *aqua non minuitur,* vattnet blir ej mindre. **Utsanam le mo älo,** *grex meus minor factus est,* min boskapshjord har blivit mindre. **Utsanastet,** *dim.* bli litet

mindre. **Utsanatjet**, *inchoat.* begynna bli mindre eller förminska.

UTSANATJI, *adv.* se **unnanatji**.

UTSANEM, *n.s. ipse actus, dum quid minuitur, s. minus fit, imminutio,* förminskning.

UTSEKATS, *n.a.* se **unnekats**. *De infantibus plerumque dicitur.*

UTSETET, *v.a. minuere,* förminska. **Palkab utsetet**, *mercedem imminuere, de mercede detrahere,* förminska lönen. **Utsetastet**, *dim.* litet förminska. **Utsetatjet**, *inchoat.* begynna förminska.

UTSETATTET, *v.a. frequ. id.*

UTSET, *v.a. quærere,* se **åtset**.

UTSEW, *adv. parum,* litet.

UTSOTS, *n.s. parva portiuncula,* en liten del, det lilla. **Wadde utsotjest mab anah**, *da de pauxillulo, quod habes,* giv av det lilla du har. Även **utsotjist**, *adv. a teneris,* ifrån barndomen.

UTTJE, **uttjes**, se **utse**, **utses**.

UTTJEKATS, **uttjahet**, se **utsekats**, **utsahet**.

UTTJANET, **uttjanatji**, se **utsanet**, **utsanatji**.

UTTJETET, **uttjots**, se **utsetet**, **utsots**.

UWE eller **uwwe**, *n.s. flumen placide manans, flexus,* ström, spak ström. Finska: "wuo", *fluxus aquarum.*

UVWETET, **uwetet**, *v.n. aquam accipere, perfluere, (de navigiis)* läcka, säges om båtar och fartyg. **Wadnas uwweta**, *cymba aquam admittit, perfluit,* båten läcker.

Uvwetastet, *dim.* litet läcka. **Uvwetatjet**, *inchoat.* begynna läcka, jmf. **awetet**. Finska: "upota", *subsidiere, demergi.*

UVWETAKES, *n.a. de navigiis.* **Uvwetakes wadnas**, *cymba rimis fatiscens aquamque admittens,* en båt som läcker.

UVWOD, **uvwot**, *n.a. rapidus, rapide manans,* strid, som rinner häftigt. **Uvwod saije**, *locus ubi magna est fluminis sive aquæ rapiditas,* ett ställe, där stark ström är.

W.

WABD, **wabda**, *n.s. omen sinistrum,* ont förebud. **Te li wabd**, *omen erat sinistrum,* det var ett elakt förebud eller märke.

Wabda qwele jalla lådde, *piscis aut avis ominosa, quæ malum quid & imprimis alicujus mortem portendit,* olycksfisk eller -fågel, som något ont förebådar, och i synnerhet någons dödsfall. *Pisces quantitate aut magnitudine insolita captos, aut etiam aves nonnullarumque avium prope ædes garritum mortem alicujus portendere, superstitiose, ut reliquum vulgus etiam Lappones credunt, non tamen omnes.*

WABMET, *n.s. infortunium, interitus,* olycka, undergång. **Wabmeteb's le åtsemen**, *infortunium quærit suum,* han söker sitt eget fördärv. **Katte wabmetabt**, *caveto tibi, ne pereas,* akta dig att du ej får din bane.

WADAS, **wades**, *n.s. pannus levidensis, vadmal.* **Karjel wadas**, *pannus levidensis Russicus sive Muscoviticus,* ryskt vadmal. *Hic etiam simpliciter appellatur tuopok.* Finska: "waatte", kläder.

WADDES, **wadd**, **waddas**, *n.s. donum, gåva.* **Waddeseb waddet**, *donum dare,* giva en gåva. **Waddesats**, *dim.* en liten gåva.

WADDET, *v.a. dare,* giva. **Waddet nauk**, *dono dare,* skänka. **Paijel waddet**, *tradere,* överantvarda, överlämna. Även **waddi paijel**, *plus dedit, (scil. quam debuerat)*

- han gav mera, än han var skyldig till.
Ruoptot waddet, *reddere, restituere*, giva åter. **Ulkos waddet**, *edere, exhibere*, utgiva. **Waddeje**, *dans*, den som ger.
Waddestet, *dim.* giva litet. **Waddajet & waddegåtet**, *inchoat.* begynna giva. *Boreal.* säger **addet**, *dare.* Finska: ”anda”, detsamma.
WADDALTAK, *n.s. donatio*, begåvning.
WADDASTALLET & waddetet, *v.a. frequ. & intensiv. large dare & munifice*, giva frikostigt.
WADDANJE & waddejes, *n.a. liberalis, munificus*, givmild, frikostig.
WADDEK, *n.a. neg. non datus*, ogiven. Även *non dans*, som ej giver.
WADDOT, sammandragn. av **waddetowet**, *passiv. dari*, givas.
WADDO, *n.s. morbus*, sjukdom. **Tatte waddost le puotsemen**, *isto morbo æger est*, han ligger i den sjukdomen.
WADDOK, *n.a. difficilis*, svår. **Waddok lokket**, *difficile lectu*, svår att läsa.
WADE, *vadum*, grund, grunt vatten, sandrevel. **Wade le tane jauren**, *vadum in hoc lacu est*, se **tsåkalm**.
WADHA, *periculum, discrimen*, se **wahda**.
WADN, **wadna**, **wadnak**, se **wana**.
WADNAS, *cymba, scapha*, båt. **Wadnasatta**, *cas. negat. sine cymba*, utan båt.
Wadnasats, *dim.* en liten båt.
WADNEM, *n.a. animal. castor, fiber*, bäver. **Wadnem jock**, *fluvius ubi castores commorantur*, bäverbäck. **Wadnemats**, *dim.* en liten bäver.
WADNET, *v.a. tornare*, svarva. Även **wadnet**, *extendi*, se **watnet**. **Wadnem route**, *tornus*, svarvarjärn. **Wadneje**, *qui tornat*, svarvare.
WADNJEL, *n.a. aliquus*, se **wanjal**.
WADNONET, *v.n. deficere*, fela³⁶⁸, brista.
Wadnonetja sä kordne tan jaken, *penuria certe erit frumenti hoc anno*, i år blir säkert spannmålsbrist. **Kalle wadnoneh?** *quot deficiunt?* hur många felar? **Wadnonastet**, *dim.* litet fattas.
Wadnonatjet, *inchoat.* begynna fela.
WADNONEM, *n.s. defectus*, brist.
Wadnonemlaka, *adv. justo minus, insufficienter*, otillräckligen.
WADNOTET, *v.a. prohibere, vetare*, förbjuda. **Jubmel wadnota tabb**, *Deus istud vetat*, Gud förbjuder det. **Wadnotastet**, *dim.* litet förbjuda. **Wadnotatjet**, *inchoat.* begynna förbjuda, jmf. **puorgot**.
WADNOTES, *n.s. vetitum, interdictum*, förbud.
WADSET, *v.n. ire*, gå. **Wadsab tokko**, *illuc eo*, jag går dit. **Wadsime ijab tjada**, *per totam noctem ibamus*, vi gick hela natten igenom. **Autelt wadset**, *obviam ire*, gå emot, gå till mötes. **Auten wadset**, *anteire, præire*, gå förut. **Sodn wadsi autemusen**, *ille omnium primus ibat*, han gick allrafrämst. **Mangen wadset**, *subsequi, a tergo ire*, gå efteråt, följa efter. **Pira wadset**, *circumire*, gå omkring. **Ruoptot wadset**, *retroire*, gå tillbaka. **Sisa wadset**, *intrare*, gå in. **Ulkos wadset**, *exire*, utgå. Även **Wadsemen le tat akka**, *uxor hac gravida est*. Denna hustrun är havande.
Wadseje, *particip. præs.* den som går. Havande. **Wadsetet**, *dimin.* gå litet.
Wadsajet & wadsegåtet, *inchoativ.* begynna gå.
WADSATAK, *n.s. via qua itur*, gångväg. **Juru almatji wadsataken**, *in ipsa via, qua eunt*

- & *prætereunt homines*, just på vägen, där folket passerar. Även *itus, itio*, gång.
- WADSAJEM**, *n.s. itio, quando ire incipimus*, bortgång, när man börjar gå.
- WADSEM**, *itus, ambulatio*, gång.
Wadsemesne, *in eundo*, under det man går.
- WADSATALLET**, *v.a. eundo sectari, persequi*, efterjaga, hålla efter gåendes. **Wadsatalli maj**, **walla idtji aibmot jakset**, *sectabatur quidem, attingere autem non valebat*, han höll väl efter, men hann ej på.
- WADSETJET**, *v.n. frequ. deambulare*, spatsera, gå av och an. **Wadsetjastet**, *dimin. raptim ire & celeriter*, gå som hastigast och snarast.
- WADSETET**, *v.a. facere ut quis eat, ducere*, laga att en går, leda, föra. **Wadsete mo tokko**, *duc me illuc*, för mig dit. **Manab wadsetet**, *infantem ducere manu*, leda ett barn. Även **Kainob wadsetet**, *funem contorquere*, tvinna ett rep.
- WADSETATTET**, *v.n. iri posse*, kunna gås. **I tat käino wadsetatte**, *hac iri non potest via*, man kan ej gå denna vägen.
- WADSETETEN**, *adverbialiter accipitur, in eundo*, under gåendet.
- WADTJELEK**, **wadtjeles & wadtjok**, *n.a. nefandus*, vederstygglig, skändlig.
Wadtjelek mäddo, *nefandum scelus*, skändlig missgärning. **Wadtjeles sak**, *relatio sive narratio sceleris nefandi*, berättelse om en grov missgärning.
- WADWELDET**, *v.n. tolutim ire*, trava. Säges om vilda djur, om hästar och renar däremot **tålwastet**, **vaingket**.
- WAGGE**, *n.s. vallis*, dal. *Imprimis valli inter montes latior*, en bred dal emellan berg.
Waggats, *dimin.* en liten dal emellan berg.
- WAGGOTAK**, *n.s. idem quod wagge*.
- WAGN**, *currus*, vagn.
- WAHAK**, *n.s. periculum majus*, en stor fara.
Vitæ discrimen ex casu aliquo infortunato & calamitoso, infortunium, livsfara, förorsakad av någon olycklig händelse.
- WAHAKET**, *illidere*, stöta. Finska: ”vaha”, *petra*. Ovanligt förekommande, jmf. **nortetet**.
- WAHDA**, *n.s. periculum, discrimen*, fara, farlighet. **Stuora wahdan lijeb**, *in magno eram periculo*, jag var i stor farlighet.
- Wahdats**, *dimin.* liten fara.
- WAHDALATS**, *n.a. periculosus*, vådlig.
- WAHDOT**, *v.a. in discrimen adducere*, bringa i fara, i farlighet försätta. **Ele same landeb taina wahdoh**, *noli ista re Lapponiam in discrimen (scil. libertatis) adducere: Ita illos admonent, qui metallicas venas indagare student*. Även **etjeb le wahdom**, *se ipsum interemit*, han har avhänt sig själv livet.
- WAHKA**, se **wakka**.
- WAHLET**, *v.n. de piscibus dicitur, aufugere*, fly bort, fara sin kos, brukas endast om fiskar. **Qwele le wahlam**, *pisces aufugerunt, non amplius reperiuntur*, fisken har flytt.
- WAHRI**, *adv. caute*, varsamt.
- WAHRO**, *merx*, vara, se **kalwo**.
- WAHROK**, **wahrokes**, *n.a. cautus, providus*, varsam, försiktig. **Harbmat wahrok le**, *valde est providus*, han är ganska försiktig.
Wahrokeslaka, *adv. caute*, försiktigt.
Wahrokeswuot, *subst. circumspectio*, försiktighet. Motsats **Owahrok**, *incautus*,

temerarius, oförsiktig. **Owahrokwuot**, *subst.* ovarsamhet. **Owahrokeslaka**, *adv.* incaute, ovarsamt.

WAHROTET, *v.a. admonere, monere*, varna, förmana. **Wahrotijeb so, wai kalki etjebskattet**, *admonebam illum & hortabar, ut sibi caveret*, jag varnade honom och förmanade att han skulle akta sig.

Dehortari, avråda. **Ele wahrote**, *noli admonere, tua non opus est cautione*, varna ej, det behövs ej att du varnar. Även *existimare*, mena, gissa. **Naute wahrotab**, *ita existimo sive conjicio*, så gissar jag. Finska: "waron", *moneo, dehortor*.

WAHROTEM, *n.s. admonitum*, varning.

WAHROTALLET, *v.a. timere, vereri*, befara, frukta. **Tabb mon wahrotallab**, *istud ego vereor*, jag befarrar det. Även *detsamma* som **arwatallet**, gissa.

WAI, *conj. ut*, på det att. **Wadde munji piäbmob, wai pårråb**, *da mihi cibum, ut edam*, giv mig mat, att jag må äta, jmf. attja. Även *an*, eller. **Kåbbab todn sittah, tab wai tuob?** *utrum cupis, hoc an istud?* vilketdera vill du ha, detta eller det där, se **jalla, jälla**. Även *adv. optandi, utinam*, o! att. **Wai lulib tetet**, *utinam scirem*, o! att jag visste, se **waipe**. Med suffix, **waima**, för **wai mon**, *utinam ego*, o! att jag.

Waita, för **wai todn**, *utinam tu*, o! att du.

Wai-teh, *utinam vos*, o!, att ni. **Wai-sä**, *utinam is*, o! att han etc.

WAJ, pakowaj, *adagium*, se **pako**.

WAJ, waja, waje, *n.s. mæror, luctus*, sorg, gråt. **Stuora wajen lepe**, *in mærore jacemus*, vi är i stor sorg.

WAJALDATTET, *v.a. oblivisci*, glömma, förgäta. **Ele wajaldatte**, *ne obliviscaris*,

glöm ej bort. **Juo le wajaldattam kaik, mab le åppåm**, *jam omne, quod didicit oblitus est*, han har nu glömt bort allt det han har lärt. **Wajaldastet**, *dimin.* litet bortglömma, jmf. **åjaldattet**.

WAJALDAKES, *obliviosus*, glömsk.

WAJALDATTEM, *n.s. oblivium*, glömska.

WAJATET eller **wajatastet**, *v.a. proverbio dicere*, säga i ett ordspråk. **Die naute tabb wajatasteh**, *istud proverbii loco dicunt*, de säger det som ett ordspråk, jmf. **waj, pakowaj**.

WAJEK, wajeg, *n.s.* se **waj, waja**.

WAJELDET, *v.n. perniciousiter pergere sive iter facere*, fara ganska fort fram. **Wuolgi wajeldet**, *maxima ibat celeritate*, han for ganska fort. *Proprie de navigatione dicitur*, säges egentligen om seglande.

Walla wajelda wadnasin, *cymba perniciousiter navigat*, han seglar ganska fort med båten.

WAJES, *n.a. tristis, mæstus*, bedrövad. **Wajes lepet**, *Mæsti estis*, Luk. 24:17.

WAJETET, *v.a. mærerere, lamentari*, begråta.

Wajeta ednebs, *matrem suam deplorat*, han sörjer sin mor. **Wajetastet**, *dimin.* sörja litet. **Wajetatjet**, *inchoativ*, begynna begråta.

WAJETEM, *n.s. luctus, planctus*, gråt, sorg.

Wajetemest i orroje, *planctu non desistit*.

WAJET, *pannum vel aliud ex quo vestes faciendæ sunt incidere & dissecare, ut exinde vestimenta conficiantur consuaturque*, skradda. **Waijeje**, *particip. præes. sartor*, skraddare. **Waijestet, waijastet**, *dimin. idem*. Även *secare*, skära. **Waijaste wuostast**, *frustum casei abscinde*, skär ett stycke av osten.

- Waijegåtet & waijajet**, *inchoativ*.
begynna skrädra.
- WAIJATES**, *n.s. segmentum, putamen, omne id, quod abscinditur & imprimis panni centunculique, qui fiunt, vestes dum faciunt sartores*, det som avskäres, skraddareklutar.
- WAIJATET**, *v.a.* detsamma som **waijet**.
- Waijastet, waijatjet**, se **waijestet** etc.
- WAIKO, waik**, *interj. fere irridentes est sive admirantis, loco adfirmativi usurpatur, dum aliquis aliquid narrat aut contendit*, å! aldrig, rätt så. Finska: "waica", *licet, ut ut.*
- WAIKAS**, se **swaigas, faiges**.
- WAIKOTET**, *v.n. diligentiam adhibere & industriam*, bruka flit. **Waikota qwele piwto mangel**, *piscatui totis viribus incumbit*, han brukar all flit med fiskeri.
- WAILOT**, *v.n. deficere*, fela, fattas. **Jus mike wailo**, *si quid deest*, finska "wailla", *in defectu*.
- WAIMELDET**, *v.n. conqueri*, beklaga sig.
- WAIMAGGEL**, *diaphragma*.
- WAIMO**, *cor*, hjärta. **Waimost**, *ex animo*, av hjärtat. Även **waimo & waimon tåbdo**, *conscientia*, samvete. Även **wuolle waimoh**, *inguina, membra genitalia, imprimis testiculi*, se **qwol**. Även **wuolle waimost le**, *hernia laborat*, han har bräck. Finska: "waimo", hustru.
- WAIMOK**, *n.a. nunquam nisi in conjunctione cum alio vocabulo occurrit, e.gr. karra-waimok, immitis*, hårdstint, hårdhjärtat. **Njuores-waimok**, *misericors*, medlidande, barmhärtig.
- WAIMOS**, *n.s. medulla arborum*, mårgen eller kärnan i träd.
- WAIMOSIKT**, *ex toto corde, ex animo*, hjärteligen, av hjärtat, se **waimost**.
- WAIMÅRA**, se **åra**.
- WAINKET, waingket**, *v.n. de animalibus dicitur, nunquam de hominibus, concitatissimo cursu currere*, springa i firsprång. Även **Kaino wainka**, *funis relaxatur sive remittit*, repet slaknar.
- Wainkeje**, *particip. præs.* en som springer i firsprång, som slaknar.
- WAINKELET**, *frequ. idem*, jmf. **qwotset**.
- WAINKETET**, se ovan **qwotsetet**.
- WAINKETEN**, *adv.* se **quotseten**.
- WAINO**, *n.s. desiderium, cupiditas*, åtrå, lust, jmf. **usto**. **Wainob adnet kirjai**, *legendi cupiditate accensum esse*, ha lust att läsa.
- WAINOK**, *n.a. cupidus*, begärlig. **Harbmat wainok le sodn läret**, *valde is cupidus est discendi*, han är mycket begärlig att lära.
- WAINOTET**, *desiderare, cupere*, åstunda, begära. **Piäbmoit wainotet**, *cibum appetere*, åstunda mat. **Wainotab to kum hålet**, *tecum loqui cupio*. **Wainotastet**, *dimin.* litet åstunda. **Wainotatjet**, *inchoativ*. begynna åstunda, jmf. **sittet, ustotet**. Finska: "wainuan", *olfactu indago*.
- WAINOTEM**, *n.s. desiderium*, åstundan.
- WAIPE**, *adv. optandi, utinam*, o! att. **Waipe tobben lulib**, *utinam illic essem*, o! att jag vore där. **Waipe tat sjaddali**, *utinam hoc fieret. Cum suffixo pron. waipes & waipesä, utinam is, o! att han. Waipemä, utinam ego, o! att jag.*
- WAIPE**, *n.s. stragulum laneum*, vepa, täcke av ylletyg.
- WAIPET**, *v.n. defetisci*, tröttna. **Te mon waipab**, *me nunc vire deficiunt*, jag tröttnar nu, jmf. **kiäudet**. Även detsamma

- som **såggot**, bli till intet. Finska: "waipumus", *prolapsio ex defectu virium* & "uupna", *defetisci*.
- WAIPATEKE**, *n.a. indefessus, infatigabilis, outtröttlig*.
- WAIPOM**, *n.a. defatigatus, fessus*, trött.
- WAISSJE**, **waisje**, *animal*, djur. **Metse waisje**, *fera*, vilddjur. **Waissjit piwtet**, *feras venari*, jaga efter vilddjur. **Waissjats**, *dimin.* ett litet djur, jmf. **juttus**.
- WAISSJELAKATS**, *n.a. belluinus, brutus*, bestaktig, djurisk, vild.
- WAITAS**, *n.a. obsequens*, lydig hörsam. **Waitas almats**, *homo dicto audiens*, en hörsam och lydig människa. *Officiosus*, tjänstaktig.
- WAITES**, **waites-muor**, *n.s. lignum, quo pellicula ferina quædam siccanda extenditur*, en spita att utspita ett djurs skinn med, som skall torkas. **Waitet**, *v.a. pellem ferinam extendere*, spita ut ett skinn. *De pellibus ferarum & bestiarum minorum, ut sciurorum, mustelarum etc. dicitur*.
- WAITET**, *v.a. petere, rogare*, begära. **Waite muste mab tarbahah**, *pete a me quod necesse habes*, begär av mig det du behöver. **Waitegätet**, *inchoativ.* begynna begära. Finska: "waittelen", *cupio*.
- WAITATJET**, *v.a. frequ. & intensiv. assidue & enixe petere, supplicare*, enträget begära, bönfalla.
- WAITELET**, *v.a. frequ. id. qu. waitatjet*.
- WAITEJE & waitek**, *qui petit aut orat, supplex*, en som begär, ödmjuk bedjare.
- WAITEM**, *n.s. petitio*, bön, begäran.
- WAIWE**, *n.s. miseria, calamitas*, nöd, elände. **Tan aiken waiwe**, *hujus ævi afflictio*, Rom. 8:18. Även *molestia*, möda, besvär.
- Waiwe palkab ådtjot**, *mercedem laboris accipere*, få betalning för sin möda och arbete. **Waiwats**, *dimin.* liten möda. Finska: "waiwa", *miseria*.
- WAIWAN**, *genet. waiwanen, n.a. miser, eländig*. **Aptsa waiwan le sodn**, *miserrimus ille est*, han är en stor stackare.
- WAIWES**, *n.a. detsamma. Ærumnosus*, mödosam. **Tat waiwes wärald**, *hic mundus ærumnosus*, denna mödosamma världen. Även *pauper*, fattig. **Waiweslaka**, *adv. misere*, eländigt. **Waiweswuot**, *subst. miseria*, elände.
- WAIWASTOWET**, se **pinastowet**.
- WAIWETET**, *v.a. affligere, contristare*, bedröva. **Wärald waiweta jakkolatjit**, *mundus fideles affligit*. **Ele mo taina waiwete**, *noli me ista re angere*, plåga mig ej med denna saken. **Waiwetowet**, **waiwetuet**, *passiv.* bedrövas. **Waiwetastet**, *dimin.* litet bedröva eller plåga. **Waiwetatjet**, *inchoativ.* begynna bedröva eller plåga.
- WAKE**, *n.s. spes*, hopp, förhoppning. **Kanske sä litja wake**, *forsan sperare licet*, kanske det kan vara förhoppning. I plural **waki tjada**, *per medium corpus, per regionem cordis*, mitt igenom livet eller kroppen, genom hjärtat.
- WAKER**, **waketsa**, *natu minimus*, det yngsta barnet. **Die le mo waketsa tat neita**, *puella hæc mea natu minima est*, detta är min yngsta dotter. Kanske från svenskans "vacker", *pulcher*. **Waketsa åbbam**, *soror mea natu minima*, min yngsta syster.
- WAKES**, **wake**, *n.a. fidus, non furax*, trogen, som ej är tjuvaktig. **Wakes swaines**,

- famulus fidelis*, trogen tjänare. **Wakeswot**, *subst. sinceritas*, ärlighet, trogenhet.
- WAKKA**, *sura, pars cruris posterior carnosae*, vad, vader, benkött.
- WAKKE**, *uncus, quo ahenum ab igne remouent, ne nimium ferueat & ebulliat*, en hake varmed de flyttar kitteln ifrån elden, att den ej må koka för häftigt. **Wakkestet**, *v.a. istiusmodi unco ahenum remove ab igne*, med en sådan krok maka kitteln undan elden. *Obs. Pendulum semper est Lapponibus ahenum, ideoque pro lubitu istud possunt vel perpendiculariter super ignem collocare, vel ad alterutram partem ab igne remove.* **Kebneb wakkestet**, *ahenum dicto modo ab igne remove.*
- WAKKET**, *n.s. fluius rapidus*, strid ström. **Qwele tjodtjo wakketesne**, *piscis ubi rapidissimus est fluius commoratur*, fisken står i strida strömmen.
- WAKKO**, *septimana*, vecka. **Kaska-wakko**, *dies mercurii*, onsdag.
- WAKSET**, *v.n. permeare*, gå fram eller igenom. **Kåssä leh todn waksemen?** *quorsum tendis?* vart tager du vägen? **Qwele taggo waksa**, *piscis hac prætereunt*, fisken går här förbi. **Waksegåtet**, *inchoativ*, begynna gå fram. **Kåsse qwele waksegåta**, *quando piscis incipit meare sive accedere.*
- WAKO**, *n.s. fissura sive apertura glaciei*, rämna i isen.
- WAROTES**, *n.s. admonitio, hortatio*, förmaning. **Kuldelele mo wakotasit**, *sitis admonitionibus meis obsequentes*, var lydiga mina förmaningar.
- WAKOTET**, *v.a. monere, admonere*, förmana. **Mon wakotab tijeb**, *moneo vos*, jag förmanar er. **Wakoteje**, *admonitor*, förmanare. **Wakotastet**, *dimin.* litet förmana. **Wakotatjet**, *inchoativ*. begynna förmana.
- WAKOTATTET**, *v.a. admonendum curare sive hortandum*, låta förmana. Även *neutr. admoneri posse*, kunna förmanas.
- WAKOTEM**, *n.s. admonitio*, förmanande, se **wakotes**.
- WAKSJOT**, *v.a. observare, attendere*, giva akt på. **Waksjostet**, *dimin.* **Waksjogåtet**, *inchoativ*, begynna giva akt på. Finska: "wacoan", *exploro*.
- WAKSJOTET**, *v.a. frequ. idem.* **Waksjoteje**, *explorator, observator*, utforskare. Finska: "wacoja", *detsamma*.
- WAKSJOM**, **waksjotem**, *n.s. exploratio, observatio*, iakttagande, utforskning.
- WAKT**, *custodia*, vakt. **Wakten tjodtjot**, *excubias agere*, stå på vakt. Även **wakt**, *custos*, vaktare. **Kyrko-wakt**, *custos templi*, kyrkovaktare.
- WALAT**, **walatak**, *n.s. media pars corporis*, midja. **Qwele le kaska walataken**, *piscis qua partem corporis mediam reti irretitus est*, fisken sitter fast i nätet med mellersta delen, eller mitt på kroppen.
- WALATET**, *v.n. ejulare*, tjuta, gnälla. **Piädnak walati**, *canis ejulabat*, hunden gnällde.
- WALATEM**, *n.s. ejulatus*, skrän, gnäll.
- WALBE**, *n.s. vitium*, fel, se **walpe**.
- WALBME**, *n.s. de quadrupedibus & quidem imprimis de rangiferis vectariis dicitur, armus, locus ubi instrumenta vectaria adplicantur corpori*, bog, stället där lokorna sitter på en häst eller annat dragkreatur.
- WALBMAJES**, *n.a. robustus*, stark. **Walbmajes herke**, *rangifer vectarius*

- robustus*, en stark körren. **Walbmajes tåmp**, *equus robustus & vegetus*, en stark häst. *Tantum de pecudibus*. Motsatsen är:
- WALBMETEBME**, *n.a. imbecillus, qui armis est debilibus*, svag, som ej är bogstark. **Aptsa le tat herke walbmetebme**, *nimis hic rangifer debilis est*, denna ren är alltför bogsvag.
- WALBOT & walboret**, *v.n.v. juorbot*.
- WALD**, *n.s. connubium*, giftermål. **Kalle wald tan japen kalkeh sjaddet?** *quot connubia erunt hoc anno?* hur många giftermål skall i år bli?
- WALDET**, *v.a. capere, sumere*, taga. **Walde tab**, *sume hoc*, tag detta. **Akkab waldet**, *ducere uxorem*, taga sig hustru, gifta sig. **Erit waldet**, *aufferre*, borttaga. **Ruoptot waldet**, *resumere*, återtaga. **Tåsjen waldet**, *abuti*, missbruka. **Jubmelen nammab tåsjen waldet**, *sumere nomen Dei in vanum*, missbruka Guds namn. *In Theologicis occurrit*. **Ulkos waldet**, *eximere*, taga ut. **Waldeje**, *capiens, sumens*, tagandes. **Waldestet**, *dimin.* taga litet. **Waldegåtet**, *inch.* begynna taga. **Ko so kitteki waldegåtin, die piäsei**, *cum in vincula illum conjicerent, elapsus est*.
- WALDETATTET**, *v.n. capi sive sumi posse*, kunna tagas.
- WALDEM**, *n.s. acceptio*, tagande.
- WALDEK**, *n.a. negativ. non sumtus, non captus*, otagen.
- WALDEMAS**, *n.s. quod capiendum est aut sumi potest*, det som kan eller bör tagas. **I le tast mike waldemassen**, *nihil est, quod amplius sumi potest*, det är ej mer att taga.
- WALDETET**, *v.a. sumendum curare*, låta taga.
- Även *reprehendere, objurgare*, banna, bestraffa.
- WALDETOWET**, *passiv. tð waldet, sumi*, tagas.
- WALDOK**, *innuptus, cælebs*, ogift. **Äska le waldok**, *cælebs adhuc est*.
- WALDOM**, *n.s. matrimonium*, äktenskap.
- WALDOM**, *n.a. nuptus*, gift. **Waldom neita**, *puella nupta*.
- WALDOS**, *n.s. culpa, caussa*, förvållande, orsak. **Sodn li tassa waldos**, *culpa id ejus factum est*, han var skulden därtill.
- WALDOT**, *v.n. uxorem ducere, nubere*, gifta sig. **Tat ålma kalka waldot**, *uxorem hic ducet vir*, denna mannen skall gifta sig. **Mo neita kalka waldot**, *nuptura est filia mea*.
- WALDOTET**, *v.n. frequ. matrimonium inire*, ingå äktenskap. **Lokke japah läh tatte ketjest**, **Ko waldotikan**, *ab illo tempore, quo matrimonio juncti sunt decem effluxere anni*, det är tio år sedan de blev gifta. **Waldotatjet**, *inchoativ.* begynna gifta sig.
- WALDOTEK**, *cælebs*, se **waldok**.
- WALE**, *wales, n.s. jus jurandum*, ed. **Waleb takket**, *jure jurando asseverare*, göra ed, med ed bekräfta. Finska: "wala".
- WALE**, *n.a.* se **japots, sardne**.
- WALJE**, *ubertas*, med avledningar se **wallje**.
- WALJET**, *v.a. eligere*, välja. **Allasas saijeb waljet**, *locum sibi eligere*, välja sig rum. **Ulkos waljet**, *eligere*, utvälja. **Waljeje**, *particip, eligens*, en som väljer. **Waljestet**, *dimin.* litet välja. **Waljegåtet**, *inchoativ.* begynna välja. Finska: "wälita", *eligere*.
- WALJEK** eller **waljak**, *n.a. electus, præstans*, utvald, förträfflig.

WALJEM, *n.s. electio*, val, väljande.

WALJEM, *n.a. electus*, utvald. **Waljem piäbmo**, *cibus delicatior & exquisitus*, utvald och läcker mat.

WALJETALLET, *v.a. frequ. eligere*, välja.

WALJO, *n.a. bonus, probus*, god, from.

Waljo ålma, *vir optimus*, en ganska god man. Av **waljet**, *dvs. electus*, utvald.

WALKESET, *v.n.* med ett mycket kort *e* i näst sista stavelsen, *vagari, huc illuc ambulare*, gå av och an, vanka.

WALKET, *v.a. perticas sup(er)ter glaciem protrudere*, skjuta stänger under isen. *Piscatorum est, qui hieme piscibus retia tendunt*, säges när man om vintern skjuter ut nät under isen.

WALKETET, *v.n. abire, dispalari*, bortfara, skingra sig. *De gregibus dicitur rangiferorum*, säges om renhjordar.

Påtsoh walketeh liwast, *rangiferi ex isto quo recubuerunt loco diffugiunt*, renarna springer bort ifrån det stället, där de har legat. **Walkestet**, *dimin.* detsamma. **Tuole påtsoh walkesteh**, *en rangiferi diffugiunt*, se! renarna springer bort.

WALL, *n.s. munimentum*, vall, förskansning. Luk. 19:43.

WALLA, *conj. sed, verum*, men. **Walla i sodn sitta**, *sed non vult*, men han vill ej. Även **walla die**, *ægre*, med möda, svårigen. **Walla die mattib sjawot orrot, kåsse tabb kullib**, *istud cum audirem, ægre tacere potui*, jag kunde med möda tiga, när jag hörde det. **I le walla takkem**, *factu haud facile est*, det är ej så lätt att göra. Även **walde kåbbab walla ets todn sittah**, *utrumvis cupis sumas*, tag vilketdera du vill.

WALLE, *juga montium arboribus non consita, ubi desinunt alpes, appellantur walle & walle ketje* eller **walle ketje wareh**, kala bergsryggar, där fjällen slutar, kallas **walle** och **walle ketje wareh**, jmf. **tjärro**. Finska: "walli", *vallum*.

WALLE, **walles & wallee**, *n.a. quasi a particip. præ. verbi sequentis per contractionem formatum, alacer, vegetus*, hurtig, rask. **Harbmat walle le sodn**, *valde is est alacer*, han är rätt rask. *Comparativ. walleb*, hurtigare. *Superlat. wallemus & wallimus*, den hurtigaste.

WALLET, *quidquid facere incipere aliquo cum nisu & vehementia*, med häftighet taga sig något före. **Die sodn walli juolki nal**, *in pedes celeritur exsurgebat*, han steg hastigt upp. **Mon kalkab wallet tokko**, *illuc celeriter ibo*, jag skall skyndsamt fara dit. **Walli kåtai**, *in casam velociter intrabat*, han gick hastigt in i kojan. **I le taste walla wallem**, *hinc non facilis est exitus*, man kan ej så lätt komma ut härifrån.

WALLET, *v.a. picem & pingue illinere trahis, ut solent Lappones & Norrlandici, quo magis fiant lubricæ*, bstryka slädar med tjära och fett, som lappar och norrlänningar brukar, valla.

WALLJE, *n.s. ubertas, abundantia*, överflöd. **Walljeb sodn adna färta slajest**, *omnibus ille rebus abundat*, han har överflöd på allting. **Wallje le**, *satis superque est*, det är nog och tillräckligt. *Obs. apud Scriptores Ecclesiasticos wallje interdum sumitur pro luxuria, quam etiam nonnulli vocarunt walljen waino, qu. dic. cupiditatem*

abundantiæ, nam nomen luxuriæ in Lingva Lapponica non reperitur. Sic, walljen wainok, luxuriosus, voluptarius, vällustig. I brist på annat namn i lapska språket kallas "vällust" wallje eller wallje waino, och "vällustig" wallje wainok.

WALLJAST, *adv. abundanter, överflödigt.*

Walljasit & walljasikt, detsamma.

Comparativus quasi a substantivo wallje formatur & est walljebut, abundantius, mera överflödigt. Superlat. walljemust, mest överflödigt. Jmf. walljet.

WALLJEK, *n.a. bene pastus, saginatus, välfödd, gödd. Walljek påtsoi, rangifer bene pastus. It. delicatus, imprimis qui mensa utitur lauta, läcker i mat.*

WALLJES, *n.a. uber, copiosus, ymnig.*

Walljes Jubmelen puoresjugnadus, *copiosa Dei benedictio, Guds ymniga välsignelse. Walljeswuot, subst.*

abundantia, överflödighet. Även

Walljeswuoten usto, *luxuries, voluptas,*

vällust. Walljeswuoten ustoteje,

luxuriosus, vällustig, quæ recentiora sunt

& Ecclesiastica, jmf wallje, walljen

waino.

WALLJET, *adv. abundanter, abunde,*

överflödigt, ymnigt. Walljet leb wiesom

tab japeb, in abundantia nutrimentorum

hoc anno vixi, jag har haft min tillräckliga

utkomst och ymnighet med födan i detta

år. Jmf. walljast.

WALLOK, *n.a. magis quam pro ætate*

excretus, växtlig, som växer till mycket väl

och fort. Wallok påtsoi, rangifer major &

excretior, quam pro ætate, en ung ren, som

är mycket stor till växten. De

pecudibus plerumque dicitur, säges mest om boskap, jmf. walle.

WALLWE, *n.s. luporum caterva sive multitudo congregata, en hop vargar, som följs åt. De aliarum ferarum multitudine etiam interdum dicitur, säges ock ibland om andra rovdjur. Härav:*

WALLWOT, *v.n. de lupis dicitur, vagari catervatim, säges om vargar, när de hoptals stryker omkring. Finska: "waalan", vagor, ambulo, eller "walwon", vigilo".*

WALME, **walmajes**, se **walbme** etc.

WALOT, *v.n. ejulare, lamentari, gråta och jämra sig. Ijab peiweb walot, die nocteque lamentari, dag och natt jämra sig.*

Piädnak walo, *canis querula latrat voce, hunden gnäller. Walogåtet, inchoativ. begynna jämra sig. Finska: "walitan", queror.*

WALOM, *n.s. ejulatus, gråt, skrån. Tobben kalka orrot tjerom ja walom, ibi erit fletus & lamentatio.*

WALOTET, *v.a. ejulatum efficere, förorsaka gråt och jämmer. Stalpeh läh tan jaken mijab puorest walotam, nos hoc anno infestavere satis & ejulare fecerunt lupi, vargarna har gjort oss mycken gråt och jämmer i år.*

WALPE, *n.s. menda, vitium, fel, brist. I le tane karen walpe, vas hocce vitio caret, detta kärlet har ej något fel. Även ægritudo, sjukdom. Te walpit ådtjoi, morbo tunc correptus est, då fick han ont. Ib tete, mi walpit le sune, nescio quo malo laboret, jag vet ej vad sjukdom han har.*

WALPOT, *v.n. vitium contrahere, få fel. Även morbo corripiti, bli sjuk, få ont.*

Walpostet,

- dimin.* bli litet sjuk. **Walpogåtet**, *inchoativ.* begynna få fel, begynna bli sjuk.
- WANA, wane, wan, præpos. sine, absque,** förutan. **I almats wieso wana kradnet**, *homo vivere nequit absque socio,* människan kan ej leva utan sällskap. **Ib wana birge**, *carere nequeo,* jag kan ej vara förutan. Sammansättn. **wanhälso**, *valetudo adversa,* ohälsa, sjukdom. **Wana-lärok**, *indoctus,* olärd. **Wan-hewetet**, *ignominia afficere,* vanhedra, jmf. **wadn.**
- WANAK, wanek, adjectivum privativum,** *quod substantivis postponitur & nunquam nisi in conjunctione occurrit, carens, orbatus,* som ej har, som är utan. **Miäla-wanak**, *amens,* vettlös. **Läro-wanak**, *indoctus,* olärd. Är ett ord som aldrig står ensamt, utan i sammanbindning med ett annat, och betyder en brist eller ett nekande. **Pelje-wanak**, *surdus, auditu orbatus,* döv. Har betoning på näst sista stavelsen.
- WANATET, v.a. extendere,** utspänna, utsträcka. **Tuoljeb wanatet**, *pellem extendere,* utspänna ett skinn. **Juolkitas wanatet**, *propr. pedes suos extendere, transl. mori,* sträcka ut sina ben, dö. **Wanatastet**, *dimin.* litet utspänna. **Wanatatjet**, *inch.* begynna utspänna.
- WANAK, n.a. negativ.** med betoning på sista stavelsen, *non extensus, laxus,* utspänd, slak.
- WANATAKES, n.a. remittens, qui extendi & relaxari potest,** som giver efter, som kan utspännas.
- WANATALLET, v.a. frequ. & intensiv.** *extendere,* utsträcka, mycket utspänna. **Etjeb wanatallet**, *pandiculari, corpus suum extendere,* sträcka sig.
- WANATEM, n.s. extensio,** utspännande.
- WANDERTET, v.n. ambulare,** vandra.
- WANDERTEJE, viator,** vandringsman.
- WANDERTEM, itio, iter,** vandring.
- WANE, penuria,** se **waneswuot.**
- WANES, n.a. deficiens, qui sufficiens non est,** otillräcklig, som felar. **Piäbmo le wanes**, *cibus deficit,* maten tryter. **Wanes le tan japen lådde**, *avium hoc anno penuria est,* det är ont om fågel i år. *Comparativ.* **wadnasub**, mera ont om, otillräckligare. *Superlat. wadnasumus,* den otillräckligaste. **Waneswuot**, *subst. defectus, penuria,* brist, mangel.
- WANJAL, n.a. obliquus, limus,** sned. **Wanjal tjalmi kätjet**, *limis intueri oculis,* se snett uppå. **Wanjal puold**, *declivitas obliqua,* *ad alterutram partem a cursu directo declinans,* sned backe, som ej bär rätt utför.
- WANJALDET, in obliquum & anfractum ire aut agere,** gå eller driva på sidan eller genom omväg. **Puoldeb wanjaldet**, *collem vario meatu & per vias flexuosas ascendere,* kliva upp på en kulle genom omvägar. **Wanjaldastet**, *dim.* gå litet på sned.
- WANK, n.s. morbus,** sjukdom. **Karra wank**, *morbus gravis,* svår sjukdom. Jmf. **taud.**
- WANKA, sura,** se **wakka.**
- WANKAITOWET, v.n. morbo corripi,** bli sjuk, sjukna, se **puotsajet.**
- WANKEK, n.a. æger, ægrotus,** sjuk.
- WANKOT, v.n. reperiri,** finnas, vanka. **Qwele tan japen wanko**, *piscium hoc anno est ubertas,* mycken fisk vankar i år. **I lådde wanko**, *avium est penuria,* fågel vankar ej. **Wankostet**, *dimin.* litet finnas.

- Wankogåtet**, *inchoativ*. begynna finnas eller vanka. **Wuosta wankogåta**, *casei fieri incipit copia*.
- WANNE**, *n.s. circinus*, cirkel, passare.
- Wanne järbok**, *rotundus*, cirkelrund.
- WANNET**, *tornare*, se **wadnet**. Även *circinare, circulum ducere*, cirkla. Finska: ”wäännän”, *circumago* & ”wannehdin”, *vasa lignea viminibus colligo*.
- WANNSAKT**, *adv. utique, omnino*, jöväl, alldeles. **Wannsakt tabb takket mattab**, *istud utique facere possum*, nog kan jag göra det.
- WANONET**, *v.n. deficere*, se **wadnonet**.
- WANOTET**, *v.a. minuere, defectum efficere & penuriam*, förminska, förorsaka brist. **Sodn påti wanotet mo eme wanes piäbmob**, *ille ad me venit, ut ciborum, quorum præterea penuria est, adhuc efficeret consumptionem & defectum majorem*, han kom att ännu mera förminska mitt lilla förråd på mat. **Wanotastet**, *dim.* litet förminska. **Wanotatjet**, *inchoativ*. begynna göra brist eller förminska.
- WANSK**, **wanske**, *n.a. difficilis, arduus*, svår. **Wanske pargo**, *opus arduum*, ett svårt arbete.
- WAPPELTET**, *v.n. huc illuc quasi oscillo jactari*, gunga av och an. **Wadnas wappelta**, *cymba in utramque oscillat partem*, båten gungar åt bägge sidor. Även **tjalmit wappelti**, *oculos ita distorquebat, ut pupilla non potuerit conspici*, han vände ut vitögat.
- WAPSE**, *illa pars chirothecæ, quæ volam tegit*, grepen³⁶⁹ på en handske.
- WARAS**, *adv. in procinctu, parate*, i beredskap. Jmf. **aikaswaras**.
- WARDALI**, *spectrum*, spöke. **Wardali tåll**, *ignis satuus, quasi ignis spectrorum*.
- WARDO**, *mons arboribus consitus, aut qui in confinio est silvæ*, ett berg som är skogbeväxt eller åtminstone nära till skogen. **Wardots**, *dimin.* ett litet sådant berg.
- WARDET**, se **wartet**.
- WARE**, *mons*, berg. **Alla ware**, *mons altus*, ett högt berg. **Ware sabmelatjeh**, *Lappones alpini*, fjällappar. **Warit jättet**, *ad alpes migrare*, boflytta till fjällen. **Warats**, *dimin.* ett litet berg. Finska: ”wuori”, *mons*.
- WARET**, *v.a. custodire*, bevara. **Ware tab puorest**, *custodi hoc & conserva probe*, bevara detta väl. Även *defendere, tueri*, försvara. **Kalle sodn etjeb ware**, *is quidem se bene defendit*, nog försvarar han sig. **Mon kalkab to waret**, *te defendam sive tuebor*, jag skall försvara och beskydda dig.
- WARG**, *lupus*, varg, se **stalpe**.
- WARG**, **warga**, **wargi** & **wargoi**, *adv. cito*, snart, fort. **Påte warg**, *veni cito*, kom fort. **Warga täh kalkah kullet**, *mox audies*, du skall snart få höra. Även *propemodum, fere*, nästan, så när. **Wargoi wargoi järrib**, *parum abfuit, quin prolapsus sim*, jag hade så när stupat. **Warga so kåddin**, *non multum abfuit, quin illum occiderent*, de hade så när dräpt honom. Jmf. **massas, massa**. **Wargakutji**, *dimin. aliquantum citius*, litet fortare.
- WARI**, **warok**, etc. Se **wahri** etc.
- WARJELET**, *v.a. conservare, tueri*, bevara, beskydda. **Jubmel mijab warjelus**, *Deus nos conserves*, Gud bevar oss. **Idtji aibmote mo warjelet**, *me tueri non potuit*,

³⁶⁹ innersidan

- han kunde ej beskydda mig. **Warjeleje**, *partic. præs. qui conservat aut custodit*, bevarare. **Warjelastet**, *dimin.* litet skydda och bevara. **Warjelatjet**, *inchoativ.* begynna bevara. Finska: "warjelen", *custodio*.
- WARJELEM**, *n.s. custodia*, vård.
- WARJES**, *mas, de feris & bestiis dicitur*, hanne, handjur, se **raiwa**.
- WARJO**, *n.s. arma*, vapen. **Jakkon warjob**, *scutum fidei*, trons värn. **Aiwe warjo**, *cassis, galea*, hjälm. **Miälga warjo**, *thorax, munimentum pectoris*, harnesk, bröstvärn. **Warjotak**, *cas. negativ. absque armis*, utan vapen. **Warjotak leb**, *inermis sum*, jag är obehäpnad.
- WARJOTET**, *v.a. armare*, beväpna. **Warjotum**, *armatus*, beväpnad.
- WARKOK**, *n.a. providus, sibi prospiciens*, omhugsam, omtänksam.
- WARKOT**, *v.a. acquirere, studio & industria comparare*, förskaffa, med omtanke och flit förvärva. **Warko allasat mab tarbahah**, *provide te istis, quibus opus habes rebus*, förse dig med det du behöver. **Warkogåtet**, *inchoativ.* begynna förskaffa.
- WARO**, *merx*, vara, se **wahro**.
- WARPE**, *n.s. jactus retis*, varp, notvarp. **Eime aktekit qwelit tane warpen ådtjo**, *hoc jactu retium nullos cepimus pisces*, vi fick inga fiskar i detta varpet.
- WARR**, **warra**, *n.s. sanguis*, blod, människoblod. *De sanguine imprimis humano*, jmf. **male**. **Warrab kålketet**, *sanguinem effundere*, utgjuta blod. **Warra kålkem**, *profluvium sanguinis*, blodgång. **Warra puotselwas**, detsamma. **Warra lawe**, *consobrinus, germanus*, köttsligt syskonbarn. **Warrapsek**, *lividus ob cruorem extravasatum*, blodig och blå. **Warr-apseki swaskot**, *ad livorem usque flagellare*, piska blodig och blå. **Warra bitta**, *gutta sanguinis*, bloddroppe. Finska "weri", *sanguis*. **Warratak**, *cas. neg. sine sanguine*, utan blod.
- WARRAS**, *n.a. recens*, färsk. **Warras qwele**, *piscis recens*, färsk fisk. **Warras laipe**, *panis recens coctus*, nybakat bröd. **Warras piärgo**, *caro recens*, färskt kött.
- WARRES**, *n.a. sanus, bene valens*, frisk, sund. **Warres leb**, *prospera sum valetudine*, jag är frisk. **Warresen takket**, *sanare*, läka, hela. **Warres wuot**, *valetudo integra*, hälsa. **Warreswuoti witt påtet**, *convalescere, sanitatem recuperare*.
- WARRESTAKKEJE**, *n.a. salutaris, salubris*, hälsosam. *Recentior est vox auctorum, qui in lingua Lapponica hoc desideraverunt vocabulum.*
- WARRET**, *v.n. celeriter accurrere*, hastigt löpa till. **Warre tokko**, *curre illuc quam citissime*, löp hastigt dit. **Warri ulkos kåtest**, *subito & celeriter ex casa exibit*, han gick skyndsamt ut. **Warren wuolgi**, *currendo abibat*, han for bort löpandes, jmf. **laptjet**. **Warrestet**, *dimin.* litet löpa. **Warregåtet & warrejet**, *inchoat.* begynna löpa.
- WARREM**, *n.s. cursus*, lopp.
- WARRASMOWET**, *v.n. ad bonam redire valetudinem*, bli frisk. **Kåsse tatt puotseje warrasmowi**, *cum convalesceret ægrotus*, när den sjuke blev frisk.
- WARRESIKT & warrast**, *adv. bona cum*

valetudine, friskt, sunt. **Warrast wiesob**, *bona sum valetudine*, jag mår väl.

Warrest, detsamma.

WARROK, *warrokwuot*, se **warres**.

WARROT & warrotak, *n.s. prospera valetudo*, hälsa, sundhet. **Warrotaken läh talle almatjeh färten saijen**, *ubique locorum nunc bene valent homines*. Även **warrotakeh**, *plural salus*, hälsning.

Sardnoi attje warrotakit pardnasas, *pater filio salutem dicebat*, fadern hälsade sin son. **Sardno sunji ädna warrotakit muste**, *salutem plurimam ei a partibus meis dicito*, hälsa honom rätt mycket ifrån mig.

WARRTELES, *n.a. qui facile sanguinem emittit*, som lätt blöder. **Warrteles njuone**, *nasus hæmorrhagiæ obnoxius*, näsa som lätt och ofta blöder, jmf. **warr**.

WARRTET, *v.n. sanguinem mittere, sanguinare*, blöda. **Käta warrta**, *sanguis e manu emanat*, handen blöder. **Njuone warrta**, *nasus sanguinis laborat effluxu*, näsan blöder. **Warrtestet**, *dim.* litet blöda.

Warrtajet, & warrtegåtet, *inchoativ.* begynna blöda. **Njuoneh warrtajin**, (*plural.*) *nasus incipiebat sanguinare*, näsan begynte blöda, se **warr**.

WARRTEJE, *qui sanguinem mittit*, blödande, en som blöder.

WARRTEM, *n.s. sanguinis emanatio*, blödande. **Warrtemest orroji**, *sanguis desinebat emanare*, det upphörde att blöda.

WARRTETET, *v.a. sanguinem effundere, sanguinis profluvium efficere*, utgjuta blod, förorsaka blödning. **Taiwai le sodn mo warrtetam**, *is sæpe sanguinem meum*

effluere fecit, han har ofta kommit mig att blöda.

WARS, *formula est indignantis quid & exclamantis.* **Die li wars**, *o! rem infestam*, det var en stygg sak, jmf. **hita**.

Pardnekuts wars idtji takka nau, kokte mon kottjom lijeb, *puerulus nequam ita non faciebat, atque ego jussuram*, den elaka pojken gjorde ej så som jag hade befallt.

WARSE, *n.s. modus, ratio*, sätt. **Pako warse**, *adagium, loquendi formula*, ordspråk, sätt att tala. Finska: ”Sanan parsi”, *adagium. Austral.*

WARTAHET, *v.a. contemplari, oculos intendere*, beskåda, fästa ögonen på. **Mab lepet wartahemen? quid intuemini?** vad ser ni efter? **Wartahib mai, walla idtjib kuit so wuoidnet ådtjo**, *oculos quidem intendedam, tamen illum videre non potui.* **Wartahastet**, *dimin.* litet se efter.

Wartahatjet, *inchoativ.* begynna se efter.

WARTO, *verruca*, vårta.

WARTOK, *n.a. in alterutram partem propensius iens, de istis cymbis imprimis dicitur, quæ dum remis aguntur, cursu directo non feruntur, verum ad alterutram partem inflexo*, vindrodd, säges om båtar, som ej går rätt fram när man ror.

WARTOT, *v.n. Tat wadnas warto*, *cymba hæc remis agitata cursu fertur obliquo*, denna båten är vindrodd. **Wartostet**, *dimin.* vara litet vindrodd. **Wartogåtet**, *inchoativ.* begynna bli vindrodd.

WASET, *v.n. præterire*, fara förbi. **Taggo wasi, hac præteribat**, han for här förbi. **Te le tat jape wasam, jam hic præteriit**

- annus*, nu är detta året förflutet. **Wasi faut**, *mox præteribat*, han for straxt förbi.
- Puotselwas juo le wasam**, *morbus jam remisit*, sjukdomen har nu givit sig. Även *antecellere*, överträffa. **Rike pakto sodn mo wasa**, *ille me divitiis antecellit*, han överträffar mig i rikedom. **Waseje**, *præteriens*, en som far förbi. **Wasetet**, *dimin.* fara litet förbi. **Wasajet & wasegâtet**, *inchoativ.* begynna fara förbi.
- Ko wasegâti**, *cum præteriret.*
- WASETAKES**, *n.a.* se **tåssjaneje**.
- WASEM**, *n.s. transitus*, förbifart.
- WASETET**, *v.a. facere ut prætereat*, låta fara förbi. **Wasetet kalkebe tab rasjob, autest ko wuolgebe**, *expectabimus primum donec hæc transierit pluvia, antequam abimus*, vi skall först låta detta regnet gå förbi, innan vi far bort.
- WASJEK**, *infortunium*, se **wahak**.
- WASKO**, *n.s. instrumentum rasorium, aut quo aliquid purgatur*, ett verktyg att skava med, eller ock varmed något göres rent. Finska: "huiska".
- WASKOT**, *v.a. radere*, skrapa, skava.
- Skuopain karrab waskot**, *instrumento rasorio corticem abradare*, skava av barken med ett skavjärn. Även **welkit waskot**, *nomina delere, quæ quis debet delere*, stryka ut ens skuld utur boken. **Erit waskot**, *detergere, delere*, bortskrapa, utstryka. **Nammab erit wakot**, *nomen delere*. **Waskostet & waskestet**, *dimin.* litet skrapa eller skava. **Waskogâtet**, *inchoativ.* begynna skava eller skrapa.
- WASKOM**, *n.s. rasio*, skrapning.
- WASKOTET**, *v.a. radendum curare*, låta skrapa.
- WASSJATEM**, *n.s. tædium, fastidium*, ledsnad, jmf. **suttem**.
- WASSJATOWET** & sammandr. **wassjätet**, *tædio capi, fastidire*, få leda, ledsna. **Te taste wassjatowab**, *jam hoc fastidio, hoc me amplius non delectat*, nu ledsnar jag härvid. Konstrueras alltid med ablativ, se **suttet**, *detsamma*.
- WASSJATOWEM**, se **wassjätet**, **suttem**.
- WASSJE**, *n.s. odium, inimicitia*, hat, ovänskap. **Sijen kaskan le wassje**, *inimicitia inter illos est*. **Wassjewuot**, Ef. 2:14 *detsamma*. **Wassjetak**, *cas. negativ. sine odio*, utan hat. **Wassjats**, *dimin.* litet hat. Finska: "wiha", *odium*.
- WASSJAIN** eller **wassjanje**, *n.a. osor, odio accensus*, hatfull, hätsk. **Harbmat le sodn wassjanje munji**, *mihi is inimicissimus est, magno apud illum odio sum*, han är mycket hätsk på mig.
- WASSJEL**, **wassjeles**, *n.a. sedulus, laboriosus*, flitig, idog. **Harbmat wassjel le sodn**, *valde is est sedulus*, han är ganska flitig. *Comparat.* **wassjelub & wassjelubbu**, flitigare. **Wassjelumus**, den flitigaste. Finska: "wijtseliäs", *gnavus*.
- WASSJELIT**, *adv. gnaviter*, oförtrutet. *Comparat.* **Wassjelubbut**, flitigare, mera flitigt. *Superlat.* **wassjelumust**, mest flitigt.
- WASSJET**, *operam navare curare*, vårda sig, idas. **I sodn wassja parget**, *is laborare non curat*, han vårdar sig ej att arbeta. **Ib wassja kuldelet, maite todn hålah**, *quod dicis exaudire non curo*, jag bryr mig ej om att höra vad du säger, jmf. **Wassjel**. Finska: "wijtsin", *operam navo*.
- WASSJOLATS**, *n.a. inimicus*, fiende, ovän.

Jus to wassjolats pårrestowa, *si inimicus tuus esurit*.

WASSJOTET, *v.a. odio habere, odisse*, hata.

Wassjotab tijab, *vos ego odi*, jag hatar eder. **Wassjotowet**, *passiv.*, hatas. **Tije kalkebet wassjotowet kaikist, mo namman diet**, *eritis omnibus exosi, propter nomen meum*, Luk. 21:17.

Wassjotastet, *dimin.* litet hata.

Wassjotatjet, *inchoativ.* begynna hata, jmf. **wassje**.

WASSJOTEJE, *osor*, hatare.

WASSJOTAKES, *n.s. odiosus*, förhatlig.

WASSJOTATTEM, *n.s. odium invidia*, hat, avund. **I tija wassjotattem lisi**, *odium vestrum & invidia nihil valet*.

WASSOT, *valere*, förmå. **Idtjib piäggast wasso sokket**, *ob procellam, non valebam remigare*, jag förmådde ej ro för stormens skull. **Ih todn munji wasso samoi kauto**, *viribus tu mihi non es par*, du är mig ej vuxen i anseende till krafterna.

WAST, *adv. rursus, iterum*, åter, återigen.

Wast jätta sodn, *iterum dicit*.

WASTADUS & wastates, *n.s. respondum*, svar, jmf. **wastetet**. Finska: "wastaus", svar.

WASTANJE, *responsans, qui lubenter respondet*, en som gärna svarar, gensvarig³⁷⁰.

WASTE, wastes, *n.a. turpis, deformis*, stygg³⁷¹, ful. **Waste le tatt**, *istud turpe est*, det är fult. **Wastes pargo**, *actio turpis, malefactum*, stygg gärning, elak gärning. **Wastes håal**, *sermo obscenus*, fult och oanständigt tal. *Comparativ. wasteb, turpior*, fulare. *Superlat. wastemus*, den fulaste. **Wasteswuot**, *subst. turpitude*,

fæditas, fulhet, styggelse. **Wasteslaka**, *adv. turpiter*, fult, styggt.

WASTAHET, *v.a. detestari, abominari, proprie cum aliquid, quod turpe est fastidimus*, styggas vid³⁷², tycka att något är styggt. **Jubmel wastaha stuorastallejit**, *Deus superbos fastidit*, Gud stygges vid de högfärdiga. **Wastahab tabb neitab**, *nimis illa mihi puella videtur deformis*.

Wastahatjet, *inchoativ.* begynna styggas vid.

WASTAHADDET, *v.a. frequ. id. qu. wastahet*.

WASTAHEM & wastahaddem, *n.s. displicentia, detestatio, tædium*, styggelse, leda, misshag.

WASTET, *adv. turpiter*, fult. **Wastet hålet**, *obscena loqui*, tala oanständigt. **Wastet ståket**, *turpiter ludere*, leka oanständigt. *Comparat. wastebut*, fulare. *Superlat. wastemust*, allrafulast.

WASTOK, *n.a. deformis*, se **wastes**.

WASTOT, *v.n. turpem fieri*, bli ful. **Almats wasto, ko wuorastowa**, *homo dum consenescit, minus fit formosus*, människan blir fulare när hon blir gammal. **Ko låpti kaik mo tawerit, te leb wastom sunji**, *postquam bona mea omnia consumsit, turpis ei visus sum*, sedan han har förtärt alla mina ägodelar, har jag blivit ful i hans ögon. **Wastostet**, *dimin.* bli litet fulare.

Wastogåtet, *inchoat.* begynna bli ful.

WASTOTET & wastotattet, *v.a. turpem reddere, deformare*, göra stygg.

WASTETET, *v.a. respondere*, svara. **Ib mon wastete maitek to hålai nal**, *ad dicta ego tua nihil respondeo*, jag svarar ingenting på det du säger. **Autest wastetet, caussam**

³⁷⁰ näsvis, en som gärna käbblar emot

³⁷¹ motbjudande, otäck

³⁷² känna motvilja mot

- dicere, oratione defendere*, med tal försvara, förfäkta sin sak. **Autest wasteteje**, *defensor, paracletus*, försvarare, förespråkare, *in Theolog.* **Wastetastet**, *dimin.* litet svara. **Wastetatjet**, *inchoativ.* begynna svara. Finska: "wastan", *oppono, respondeo.*
- WASTETEJE**, *respondens, qui respondet*, en som svarar. **Autest wasteteje, paracletus**, se ovan **wastetet**.
- WASTETEM, wastetes**, *n.s. responsio*, svar. **Autest wastetem**, eller **wastetes**, *defensio verbis facta*, försvar.
- WASTOSTALLET & wastostet**, *v.a. frequ. id. qu.* **wastetet**. Även **wastostallet**, *obloqui*, säga emot, gensäga.
- WATEK**, *n.s. donum sive munusculum, quod pauperibus & imprimis infantibus datur*, en allmosa eller gåva åt fattiga, och i synnerhet åt barn.
- WATET**, *v.a. eleemosynam expetere sive aliquod ad vitam sustentandam necessarium munusculum, mendicare*, begära allmosor, tigga. **Pardne le tjetsebs watenen**, *puer a patruo expetit donum, imprimis cibi portionem, uti mos est Lapponum, qui liberos a teneris hujusmodi ciborum mendicationi assvescere sinunt, id quod apud illos decorum est & licitum.* Lapparna tillåter sina barn att tigga sig mat, vilket hos dem ej hålles för skamligt. **Wateje**, *particip. præs. mendicans, cibum petens*, en som tigger eller begär mat. **Watestet**, *dimin.* litet begära eller tigga. **Wategåtet**, *inchoativ.* begynna tigga.
- WATJA, watjew**, *rangifer fœmina*, renko, vaja. **Watja älo**, *grex rangiferis fœminis constans*, en hjord av renkor.
- WATJAT & watjo**, *aër frigidus cum vento vehementiore*, kall blåst. **Nuortelw watjat**, *ventus frigidus borealis*, kall nordlig vind.
- WATJOS**, *bacillum, cui pisces affiguntur sole & aëre torrendi*, en käpp att hänga upp fisk på att torkas.
- WATJOSTET**, *v.a. Qwelit watjostet, pisces bacillis affigere, ut sole & aëre torreantur*, hänga upp fisk på käppar att torkas.
- WATNAS**, *scapha*, se **wadnas**.
- WATS**, *chirotheca lanea*, se **fats**.
- WATTER**, *verruca*, vårta, se **warto**.
- WATNET, wattnet**, *v.n. extendi*, utspännas. Även *extendi posse, remittere*, kunna utdragas, giva efter. **Njuoska rerte watna**, *corium humectatum remittit, sive extendi potest*, vått läder kan dragas ut. Även **wattni tasa**, *hic moriebatur, de bestiis plerumque dicitur*, han dog här, säges om oskälige djur. **Wattnestet**, *dimin.* giva litet efter eller kunna utdragas. **Wattnegåtet**, *inchoativ.* begynna att kunna utdragas. Finska: "wenytän", *extendo & "wenyn"*, *extendi possum, remitto.*
- WATTNEJE**, *remittens, qui relaxari potest & extendi*, som låter utsträcka sig, som giver efter. *Lexus, relaxatus*, slapp.
- WATTNETET, wattnatallet**, se **wanatet, wanatallet**.
- WATTNETAKES**, *n.a.* se **wanatakes**.
- WAT TSA, watts**, *nix recens, quæ quantitate exigua nuper decidit*, ny snö som nyss har snöat, till liten myckenhet. **Åddå wattsan nautit qworet**, *vestigia ferarum & bestiarum quærere, post nivis casum*

- novissimum*, försöka spår efter djur på snö, som nyss fallit. **Wattsatja**, *dimin. idem*.
- WAULE**, *n.s. barathrum, profunditas major aquarum*, stort djup, mycket djupt vatten, jmf. **järto**.
- WAULAJES**, *n.a. profundus*, djup. **Waulajes jaure**, *lacus profundus, barathris abundans*, en mycket djup sjö.
- WAUTET**, *v.n. irretiri, adhærescere*, fastna, fastna fast, insnärjas. **Qwele wauta werbmai**, *piscis reti irretitur*, fisken fastnar i nätet. **Kerres wauti**, *traha adhærescebat*, släden fastnade fast, jmf. **tabranet**.
- WAUTETET**, *v.a. irretire, adhærescere facere*, snärja, låta fastna.
- WAX**, *cera*, vax.
- WAXET**, *v.n.* se **wakkset**.
- WE**, *interj. væ, ve*. **We wäraldi**, *væ mundo*, ve världen, Matt. 18:7.
- WEBJET**, *involvere se, irretiri*, inveckla sig, snärjas. **Qwele webji werbmai**, *piscis reti se irretiebat*, fisken snärjde sig i nätet.
- WEDDE**, *ramulus radicis arboris cujusdam*, en gren av roten på ett träd. **Wedde kare**, *vas ex tenellis arborum radicibus factum*, ett kärl eller en flätad korg av fina trädrötter. **Weddit keset**, *hujusmodi radices evellere*, draga upp fina trädrötter utur jorden. *Radicibus abiegnis sæpius utuntur corbes dum faciunt, quam radicum betularum viminibus, quia illæ usui diutius inserviunt*. Även överfört i plural **weddeh**, *magnates, magistratus*, stora herrar, överhetspersoner, jmf. **aiwe**. **Weddeh påteh**, *magnates veniunt*, befälhavande herrarna kommer. **Weddats**, *dimin. radix tenella arboris sive radicis*
- vimen tenellum*, en liten späd telning av en trädröt.
- WEDDET**, *v.a. vincire*, binda, se **tjadnet**.
- WEDDAR**, *ripa, littus*, se **wädder**.
- WEDDASET**, *scaturire*, se **wäddaset**.
- WEDTJET**, *v.a. apportare etc.* se **wädtjet**.
- WEFTE**, *n.s. trama*, inslag, se **slive**.
- WEJA-ÅBBÅ**, *adv. forsan*, kanhända. **Jus weja-åbbå påta**, *si forsan venerit*.
- WEJATET**, *v.a. polire*, feja³⁷³, se **wäjatet**.
- WEIDAR**, *venator, venatorius*, jägare, jägeri tillhörig. **Weidar piädnak**, *canis venaticus, aut qui diligenter feras indagare laborat*, en jakthund, en hund som är flitig att uppsöka vilt.
- WEIDET**, *v.a. venari*, jaga. Även **weidet & weides muor**, se ovan **waites muor**, **waitet**.
- WEIDEM**, *n.s. venatio*, jakt. **Weidem werbme**, *rete venatorium*, jägarnät.
- WEIDELES**, *n.a.* se **weiteles**, **weito**.
- WEJEK**, *piscis minusculus*, en liten fiskunge. **Wejekit piwtet**, *pisces minusculos captare*, fånga små fiskungar. *De salmonum prole imprimis dicitur*, säges oftast om laxungar.
- WEJEL**, **wejeles**, *n.a. robustus, validus*, stark. **Wejeles ålma**, *vir robustus*, en stark man. **Wejelub**, *comparativ.* starkare. *Superlat.* **Wejelumus**, den starkaste. **Wejelumus le sodn**, *validissimus ille est*, han är den starkaste.
- WEJELIT**, *adv. valide, cum robore*, med styrka, starkt.
- WEJET**, *v.a. valere*, förmå, orka. **Ib weje palet**, *fodere non valeo*, jag orkar ej gräva. **Idtjin weje tabb tuoret**, *non illud valebant elevare*, Joh. 21:6. **Wejeje**, *qui valet*, en som orkar eller förmår. **Wejestet**,

³⁷³ polera, putsa

- dimin.* förmå något litet. **Wejegåtet**, *inchoativ.* begynna förmå. Även *alterum inchoativ.* **wejajet**, *convalescere incipere*, *viribus accrescere*, begynna vederfås, återfå sina krafter. **Juo le wejajemen**, *jam incipit convalescere*, han börjar nu bli frisk. **Ko wejaji**, *cum convalesceret.* *Obs.* **wejet** *etiam dicitur de illo aut illa re, quæ aliquem aut aliquam rem quocunque modo, ut pondere, aut alio antecellit.* Finska: "woida", *valere, posse* & "wäki", *robur*, jmf. **aibmotet**.
- WEJEM**, *n.s. potestas*, förmåga.
- WEIKE**, *orichalcum*, mässing. **Weike paste**, *cochleare orichalceum*, mässingssked. *Obs. in superstitionibus orichalcum adhibuere Lappones, eique omne aliud postposuere metallum, ipso non excepto argento, nam auro caruerunt carentque adhuc, argento contenti inaurato.*
- WEJO**, **wejotebme**, se **wäjo** etc.
- WEJOK**, *n.a. validus*, se **wejel**.
- WEJOT**, *v.n. viribus destitui*, bli kraftlös, förlora krafterna. **Wejoi tassan**, *illic viribus destitutus jacet*, han ligger där utan krafter.
- WEISA**, **weis**, *n.a. se heitenes.* **Weisa pelak**, *detsamma.* Även överfört om människor, *pertinax*, *envis.*
- WEISA**, *n.s. cantus, cantilena*, sång, visa.
- WEISET**, *canere*, sjunga, se **laulot**. Finska: "weisan", *cano.*
- WEITELES**, *n.a. licentiosus*, självsvåldig. **Weitelesen qwotsa**, *justo fit liberior & solutior*, han blir för mycket självsvåldig. **Weiteles orrot sita**, *vult esse licentiosus*, han vill vara självsvåldig, jmf. **wäito**.
- WEITO**, **weitok**, **weitostattet**, se **wäito** etc.
- WEKKE**, *n.s. auxilium*, hjälp, bistånd. **Stuora wekken sodn munji orrot kalka**, *magno is mihi erit adjumento*, han skall vara mig till stor hjälp. **Wekkeb maddet**, *auxilium implorare*, begära hjälp. **Wekkin påtet**, *opem ferre, adjuvare*, hjälpa, komma till hjälp. **Wekketak & wekket**, *cas. negativ. sine auxilio & adjumento*, utan hjälp. **Wekkats**, *dimin.* liten hjälp.
- WEKKES**, *n.a. multus*, mycken. **Wekkes almasts**, *multus populus, magna hominum turba*, stor folkhop, myckenhet folk. **Wekkes qwele**, *multi pisces, sive magna piscium multitudo*, mycken fisk. *Interd. accipitur adverbialiter, e.gr.* **Harbmat wekkes**, *valde multum*, ganska mycket, jmf. **wäkk**.
- WEKKETET**, *v.a. adjuvare, opem ferre, opitulari*, hjälpa, göra bistånd. **Ätjasit le sodn wekketam, etjebis i matte wekketet**, *aliis opem tulit, semetipsum juvare non potest*, han har hjälpt andra, sig själv kan han ej hjälpa. **Wekketeje**, *adjutor, qui juvat*, hjälpare. **Wekketeje li sodn, adjutor is erat.** **Wekketastet**, *dimin.* hjälpa något litet. **Wekketatjet**, *inchoat.* begynna hjälpa.
- WEKKELES**, *adjuvandi benignus, qui opem lubenter fert*, hjälpsam. **Wekkeleswuot**, *subst.* hjälpsamhet, mindre brukligt, brukligare är i stället **wekkatalleje & wekkatallem**.
- WEKKETEM**, *n.s. opis, opis porrectio*, hjälp, hjälpande. **Akta kito wekketemestat**, *gratias tibi ago ob opem latam*, tack för din hjälp.
- WEKKATALLET**, *v.a. frequ. & intensiv.* *adjuvare*, hjälpa, bispringa. **Wekkatalla**

- tat ålma**, *sæpe & semper ille opem porrigit*, den mannen räcker alltid hjälpsam hand. **Wekkatalleje**, *ad juvandum propensus*, benägen att hjälpa, hjälpsam.
- WEKKATALLEM**, *opis larga collatio, ad juvandum pronitas*, hjälp och biträde, hjälpsamhet.
- WEKSES**, **weksak**, *n.a. robustus*, stark.
Wekses ålma, *vir robustus*, en stark karl.
Wekses herke, *rangifer vectarius vegetus & validus*. Överfört **wekses pårret**, *vorax, qui multum edit*, storätare. **Kaik-wekses**, *omnipotens*, allsmäktig. *Comparat.*
weksab, *robustior*, starkare. **Weksab leb mon tuste**, *te ego sum fortior*, jag är starkare än du. *Superlat.* **weksaimus**, den starkaste. **Wekseslaka**, *adv. potenter, valide*, starkt, med styrka. **Wekseswuot**, *subst. robur, potestas*, styrka, starkhet. Finska: "wäkewys", *potentia*. **Kaik-wekseswuot**, *omnipotentia*, allsmäktighet.
- WEKSASTALLET**, *v.n. vires ostentare*, skryta om sina krafter. **Weksastalla paijel meren**, *ultra, quam revera est, se robustiorem ostentat*, han skryter om större styrka än han äger.
- WEKSOK**, *n.a.* detsamma som **wekses**.
Weksokats, *dim.* något stark.
- WEKSOT**, *v.n. robustum fieri, viribus augeri*, bli stark, få krafter. **Weksom le sodn autotjist**, *robustior quam antea factus est*, han har blivit starkare än förut. **Weksostet**, *dim.* bli litet starkare. **Weksogåtet**, *inch.* begynna bli stark.
- WEKSOTET & weksotattet**, *v.a. corroborare, vires addere*, styrka, föröka krafterna. **Jubmel weksota mijab**, *Deus vires nobis largitur*, Gud förlänar oss krafter. **Weksoteje**, *corroborans*, den som styrker.
- WEKSOTEM**, *corroboratio*, styrkande.
- WELA**, *adv. saltem*, åtminstone. **Jus wela tabb tetet lulib**, *si istud saltem scirem*, om jag ändå visste det. **Todn le wela tabb takkam**, *tu saltem id fecisti*, du har åtminstone gjort det.
- WELDE**, *n.s. potestas, jus*, makt, rättighet.
Ko maina weldin sodn, *proprie: quasi cum quo jure is, i.e. quasi jus haberet*.
Konogasa welde, *regia potestas s. dominium*, konungamakt och välde.
Herra-welde, *dominium*, herravälde. Finska: "walda", *potentia*.
- WELDESTALLET**, *v.a. arrogare sibi*, tillvälla sig. **Sodn weldestalla tab wareb**, *jus possessionis hujus montis sibi tribuit arrogatque*, han tillägnar sig äganderätten till detta berget. **Weldestallegåtet**, *inchoat.* begynna tillvälla sig.
- WELE**, *adv. plus, magis*, mera. **Wele ja wele, magis magisque**, mer och mer. **Wele anje, plus ultra, porro**, ännu mera, vidare, även *adhuc*, ännu. Finska: "wielä", ännu.
- WELFOT**, *v.n. de avibus, imprimis de tetraonibus dicitur, dum ista quæerunt loca, ubi nuptiæ erunt veneremque exercebunt*, jmf. **kabbol**, *quod de piscibus dicitur*.
Welfot, säges om fåglar, i synnerhet om tjädrar, då de samlar sig till de ställen där de ärnar vina³⁷⁴.
- WELJ**, **welja**, *frater*, broder. **Weljam**, *frater meus*, min broder. **Weljasat**, *fratri tuo*, åt din broder. Se **wälj**. Finska: "weli", broder.
- WELKAT**, *n.s. albitudo*, vithet.

³⁷⁴ spela

WELKE, *n.s. debitum, æs alienum*, skuld.

Stuora welke, *debitum magnum*, stor skuld. **Welkit makset**, *debita persolvere*, betala skulderna. **Welkas waldet**, *mutuo sumere sive accipere*, bärga, taga på kredit.

Welkats, *dimin.* en liten skuld. Finska: ”welca”, *debitum*.

WELKES, *n.a. albus*, vit. **Welkes karwoin**, *indumentis albis*, med vita kläder. **Welkes line**, *linteum album*, vitt linne.

Welkesmuotok, *qui facie est candida*, vitlätt. **Welkeswuot**, *albitudo*, vithet.

Finska: ”walkoinen”, vit.

WELKET, *n.a.* se **welkes**. **Welket ko muot**, *albus ut nix*, vit som snö.

WELKO, **welkokes** etc. Se **wälko** etc.

WELKOK, *n.a.* detsamma som **welkes**.

WELKOTET, *v.n. albescere*, vitna, bli vit.

Muoto welkoti, *facies pallescebat*, ansiktet bleknade. **Welkotastet**, *dim.* bli litet vitare. **Welkotatjet**, *inchoat.* begynna bli vit.

WELKOTATTET, **welkodattet**, *v.a. album reddere*, göra vit. **Welkotatti ädnameb**, *terram dealbabat (subintell. nix)*, snön gjorde marken vit. **Welkotatteje**, *dealbans*, den som gör vit.

WELLETET, *v.n. recubare*, lägga sig ner.

Welleiti ädnamen nala, *humi se prosternebat*, han lade sig ner på marken.

Wellestastet, *dim.* lägga sig litet.

Wellestatjet, *inch.* begynna lägga sig.

WELLAHET, *v.n. cubare*, ligga. **Wellaha ja åda**, *cubat dormiens*, han ligger och sover.

Wällahi sängosn, *cubabat in lecto*, han låg i sängen. **Wellaheje**, *cubans*, en som ligger.

WELLOT, *n.a. cubans, prostratus*, liggandes

omkull. *Interdum adverbialiter accipitur, ut reliqua adjectiva in ot.*

WELMES, *fluvius placide manans, locus aliquis fluminis cujusdam, ubi exigua est aquæ rapiditas*, stillt vatten i älvar, ett ställe i en flod, där ingen särdeles ström är. Även *lacus angustior, qui ut ut longus, latus tamen non est*, en sjö som är lång och smal.

WELTET, *v.n. irritum fieri & falsum*, slå fel.

Äh so pakoh welte, *verba ejus fide nunquam carent*, hans ord slår aldrig fel, är alltid trovärdiga. **Wärrab sak i kalle pali welte**, *mala quæ narrantur & infausta raro veræ non sunt*, elaka tidningar³⁷⁵ är oftast sanna.

WENKER, *crates, clathrum*, galler. **Route wenkeri ja lasi kåteb warjelet suolekist**, *clathris ferreis serisque domum a furibus tueri*, bevara huset ifrån tjuvar med järngaller och lås.

WEPPEW, *genet. weppewen*. Se **wuoppe**.

WEPSES, **wepsa**, *vespa*, geting. **Wepsa pesse**, *cellulæ vesparum*, getingbo.

Wepsah påskete, *vespæ pungunt*, getingarna stinger. Finska: ”wepsainen”, detsamma.

WER, *orbiculus ligneus aut vimineus extremitati baculi affixus, quo utuntur Lappones nivem dum ingrediuntur, ope instrumentorum*, en kringla, som lapparna sätter på ändan av rännstaven, jmf. **sappek**.

WERA, **werak**, *collis*, backe. **Alla werakeh**, *colles editi*, höga backar.

WERBME, *rete*, nät. **Werbmeb jåddetet**, *rete piscibus ponere*, sätta ut ett nät för fisk.

Heune werbme, *tela araneæ*, spindelnät.

Werbmats, *dim.* ett litet nät.

WERDET, *v.a. arborem cædere*, hugga ikull träd. **Muorab werdi**, *arborem cædebat s. securi prosternebat*, han högg ikull eller fällde träd. **Werdestet**, *dimin.*

Werdegåtet, *inchoat.* begynna hugga ikull träd. **Werdajet**, *detsamma.* **Ko muorab werdaji**, *cum cæderet arborem.*

WERDATAK, *n.s. strages arborum*, hygge, nedfäld skog.

WERE, *n.s. culpa*, skuld, fel. **Kaik wereb munji wuoja**, *omnem in me culpam transfert*, han skjuter hela skulden på mig. Även som adjektiv, *iniqvus, injustus*, oriktig, orättvis. **Wereh witteneh**, *testes corrupti, qui integri non sunt*, falska vittnen.

WEREG, se **wera**, **werak**, *collis.*

WERES, *n.a. nullo sanguinis vinculo junctus*, oskyld, en som ej är i släktskap. **Weraseh måi len**, *cognati nos ambo non sumus*, vi bägge är ej i skyldskap³⁷⁶. **Weres ålma**, *testis*, vittne. *Ita dictus, quia cognatorum & consanguineorum non valent, testimonia.* **Weres ålmait kåttjot**, *testes adsciscere*, laga sig vittnen. **Weres ålmai palen**, *præsentibus testibus.* *Obs. apud auctores nonnumquam weres idem est atque insons, oskyldig, sed minus justum & ex confusione vocum Svecanarum oskyld & oskyldig ortum esse videtur.* Finska: "wieres", *peregrinus.*

WERET, *adv. inique, injuste*, orätt, falsk.

Weret wittenastet, *falsum dicere testimonium*, vittna falskt. **Weret duobmet**, *iniqvum jus dicere*, döma orättrådigt. *Dicitur etjam weri duobmet*, jmf. **dömet**.

WERME, *rete*, nät, se **werbme**.

WERMO, *calor æstivus*, se **pak**.

WERREK, **werreg**, *n.s. genus, prosapia*, släkt, härkomst. **Tatte sabma werrekest le sodn**, *ex eodem ille genere ortus est*, han är av samma släkt.

WERS, *versus*, vers. Finska: "wirsi".

WERTE, *n.s. pretium, quo quidquam emitur*, värde, det man köper för. **Ib åstem werteb ane**, *pretium quo emam non habeo*, jag har ej att köpa för. **Wertest wuobdet**, *pretio vendere*, sälja för betalning. **Juo le werteb waddam**, *jam pretium persolvit*, han har redan givit betalningen. **Wertats**, *dim.* ett litet värde, eller det man köper för.

WERTETUS, *parabola*, liknelse. Finska: "wertaus", *detsamma.*

WESJAT, *adv. wesjat laike, maxime desidiosus, pigerrimus homo*, ganska lat, en stor lathund. *Aliter nunquam occur.*

WESJEK, *talpa*, mullvad. **Tjatse wesjek**, *talpa aquatilis.*

WESJES, **wesje**, *n.a. imbecillis, infirmus*, svag, liten till krafterna. *Proprie defectum virium corporis indicat.* **Apsa wesje le sodn**, *corpore is valde debili est*, han har ganska små krafter. **Eme wesjes ålma**, *vir natura debilis sive non robustus*, en av naturen svag man. **Wesjeswuot**, *imbecillitas*, svaghet. **Stuor wesjeswuot**, *imbecillitas magna*, stor svaghet.

WESJOT & i Lycksele **wesjanet**, *v.n. debilitari, imbecillum fieri*, försvagas, bli svag. **Wesjom le autotjist**, *debiliior quam antea factus est*, han har blivit svagare än förut. **Wesjostet**, *dimin.* bli litet svagare.

Wesjogåtet, *inchoat.* begynna bli svagare.

WESOT, *v.n. vivere*, se **wiesot**.

³⁷⁶ släktskap

WESTET, *v.a. vehere, magno labore trahere*, föra, släpa med stor möda. **Westestet**, *dimin.* **Westajet & westegåtet**, *inchoat.* begynna släpa.

WETJER, **wettjer**, *malleus*, hammare.

Wetjerin tsabmet, *malleo tundere*.

Wettjerats, *dim.* en liten hammare.

WEUDET, *v.a. producere*, framskaffa.

WID, *n.a. latus*, se **wides**.

WIDAI, *adv. late*, vitt ikring. **I sodn widai hålå**, *multa is non effutit*, han är ej mycket vidtalig. *Comp.* **widabut**.

WIDETET, *v.a. dilatate*, utvidga.

WIDANET, *v.n. dilatari*, utvidgas.

WIDDEK, **widdeg**, *pinna piscis*, fena på en fisk. **Qwele widdekit adna juolki saijen**, *loco pedum pinnae piscis habet*.

Widdekatta, *sine pinnis*.

WIDDERATS, *n.a. æqualis, par, qua vires vel alio modo*, jämlig i styrka eller eljest.

WIDDOTET, *occidere*, nedergå. **Peiwe widdot**, *sol occidit*, solen går ner. **Autel ko peiwe widdota**, *antequam sol occidit*, förrän solen går ner.

WIDDOTAK, *n.s. occasus solis*, solens nedergång. **Peiwe li widdotaken**, *sol in occasu erat*, solen var i nedergången.

Widdotem detsamma & **widdo**, *licet hoc rarius*.

WIDDSSEL, *n.a. vanus, inanis*, fåfång, onyttig.

Widdsel håå, *sermo inutilis*, onyttigt prat.

WIDES, *n.a. amplius*, vid, jmf. **kaljes**.

WIDJA, *catena, imprimis ex orichalco*, kedja, mässingskedja.

WIDNET, *v.a. vincere*, vinna. Även *superare, antecellere*, överträffa. **Widni wele anje tat**, *hoc adhuc præstantius est*, detta är ännu bättre. Även **widnet** hos *Austr.* detsamma som **wadnet**. **Widnestet**, *dim.*

litet vinna. **Widnegåtet**, *inchoat.* begynna vinna.

WIDNAR, *victor, qui vincit*, segervinnare, den som vinner. **Widnaren sodn sjaddi**, *victor is evasit*. Även *præstantior*, bättre. Även *opifex, qui quid operatur*, arbetare. **Gålle widnar**, *aurifex*, guldsmed. Jmf. **widnohet**.

WIDNEK, **widnig**, *n.s. victoria*, seger. Även *lucrum*, vinning, vinst. Även som *adjectiv præstans*, bättre, som överträffar. *Compar.* **widnekub**, *præstantior*, ännu bättre, förmer. *Superlat.* **widnekumus**, den bäste.

WIDNEM, *victoria*, seger.

WIDNETALLET, *v.n. vinci, devinci, succumbere*, bli övervunnen, tappa.

WIDNETEKE, *invincibilis*, oövervinnerlig.

WIDNJEL, *obliquus*, se **wadnjel**.

WIDNO, *negotium, officium*, göromål, syssla.

Widnobs takka, *opus suum peragit*, han gör sitt göromål. **To le tatt widno**, *tuum est istud negotium*, den sysslan är din.

Widnotak, *cas. negativ. absque negotio*, utan göromål.

WIDNOHET, *v.a. operari, operam impendere*, arbeta, sysselsätta sig. **Mab leh todn widnohemem?** *quo occupatus es negotio?* vad håller du på att syssla med?

Widnohastet, *dimin.* litet arbeta.

Widnohatjet, *inchoat.* begynna sysselsätta sig med, jmf. **parget**.

WIESA & wiesek, *n.s. bona*, egendom.

Wiesa ålma, *vir bonorum, h.e. dives sive opulentus*, en rik man. **Tjabba wiesekeb sodn adna**, (*ad verbum: divitias pulchras ille habet*) *valde ille est opulentus*, han är rätt rik, han är ganska bemedlad.

WIESAT, **wiesad**, *incola, qui alicubi habitat*, invånare, den som någonstädes bor. **Ladde wiesat**, *qui ruri habitat*, lantbo. Även **wiesat**, *vicinus*, granne. **Palda wiesat**, *vicinus*, granne.

WIESATET, *habitare, degere*, bo, vistas.

WIESO, *n.s. domicilium*, hemvist. **Tåbben le mo wieso**, *domicilium meum illic est*, där är min hemvist. **Wiesoinis le**, *in domicilio sive habitaculo suo est*, han är i sina hemvister. **Wiesob tasa takkai**, *hic cœpit commorari*, han tog här sitt tillhåll.

WIESOT, *v.n. vivere*, leva. **Man kukkeb wiesob**, *quamdiu vixero*, så länge jag lever. **Äska kus sodn le wiesomen?** *num ille adhuc in vivis est?* lever han ännu? Även **maktes wiesoh?** *ut vales?* hur mår du?

Wiesob puorest, *bene valeo*, jag mår väl.

Wiesoje, *vivens, vivus*, levande.

Wiesostet, *dimin.* leva litet. **Wiesogåtet**, *inchoat.* begynna leva. **Wiesojet**, *detsamma*, även *convalescere*, friskna, bli frisk.

WIESOJASSA, *n.a. vividus, qui victurus est*, livaktig, som skall leva. **Wiesojassa le tat mana**, *infans hic victurus est*, detta barnet är livligt.

WIESOM, *n.s. vita, vivendi ratio*, liv, leverne.

Wiesomebs sjättet Jubmelen kottjomen mete, *vitam suam ad mandatum Divinum accomodare*, ställa sitt leverne efter Guds bud. **Wiesomebs puoretet**, *vitam suam corrigere sive emendare*, bättra sitt leverne. **Wiesomnare**, *se nare*.

WIESOTATTET, *v.n. vivi posse*, kunna levas.

I tane landen wiesotatte, *in hac regione vita sustentari nequit*, man kan ej leva i detta landet.

WIESOTATTEJE, *cum quo facilis est conversatio, in conversatione jucundus*, umgängsam, artig i umgänge.

WIESOTALLET, *v.n. valere*, mår. **Maktes wiesotallebet?** *ut valetis?* hur mår ni?

Wiesotallab puorest, *bene valeo*, jag mår väl.

WIESOTALLEJE, *aliquantum dives, qui quæ ad vitam sustentandam necessaria sunt habet*, någorlunda förmögen, en som har att leva utav. **Puore wiesotalleje**, *satis opulentus*, väl behållen, tämligen rik.

WIESOTET, *v.a. vivere permittere*, låta leva.

Wiesotet kalkab tab kalbeb, *vitulum hunc vivere permittam, non mactabo vitulum hunc*, jag skall låta denna kalven leva.

WIESSETET, *v.n. defitisci*, tröttna.

WIFER, *se wihter*.

WIGET, *v.a. consecrare, initiare*, viga.

Herran wiget, *sacris initiare*, viga till präst. Finska: "wihin", *detsamma*.

WIGEM, *n.s. initiatio*, vigung.

WIGGET, *eniti, allaborare*, bemöda sig, vinnlägga sig. **Wiggab mai naute takket**, *ita facere allaboro, sed non possum*, jag bjuder väl till att så göra, men jag kan ej. **Wigga neitait**, *virgines amat*. **Wiggeje**, *allaborans*, en som bjuder till. **Wiggeje pele**, *pars contendens*.

Wiggestet, *dimin.* litet bjuda till.

Wiggagåtet, **wiggegåtet**, *inchoat.* begynna vinnlägga sig.

WIGGEM, *n.s. nisus, conatus*, vinnläggning, försök.

WIGGETET, *v.a. nisu quidquam efficere allaborare*, med bemödande tillväga bringa. **Naute mon tabb wiggetab**, *istud*

- ego illa ratione efficere cupio*, jag vill utträtta det på det sättet. **Skolei kalkab pardnam wiggetet**, *filium meum in Scholam recipiendum curabo*, jag skall laga att min son kommer i skola.
- Wiggetatjet**, *inchoat.* begynna att tillväga bringa.
- WIHTER**, *nodus in arbore*, knöl på ett träd. Norrländska: ”vril”. **Wihter kare**, *vas ex tali nodo arboris excavatum*, ett kärl, som är gjort av en sådan träknöl. Norrländska: ”vrilskål”.
- WIJET**, *v.a.* se **waijet**.
- WIJOR**, *n.s. qualitas*, beskaffenhet. **I tann wijor teto**, *istius rei ignota est qualitas & constitutio*, man vet ej den sakens beskaffenhet.
- WIKATET**, *minari, verbera intentare*, hytta, vilja slå till. **Sutte pali wikati, uttje wanes jutte idtji slåwa**, *verbera multoties intentabat & parum defuit quin verberaret*, han hytte många gånger och hade så när slagit till. **Wikatastet**, *dimin.* hytta litet.
- WIKE**, *n.s. vis*, makt, kraft.
- WIKET**, *ponderare*, våga.
- WIKK**, *adv. velociter*, fort, hastigt.
- WIKKE**, *n.s. caussa, culpa*, orsak, skuld. **Kä li wikken tassa?** *cujus id factum est culpa?* vilken var orsaken därtill? **Äh le wikkeh**, *culpa est nulla, nihil commissum est mali*, det är ej något fel begånget. **Wikketak & wikket**, *cas. negativ. sine culpa*, utan fel, utan skuld. **Wikkats**, *dimin.* liten orsak, ett litet fel. Finska: ”wica”, *culpa*.
- WIKKALATS**, *n.a. qui in caussa est, reus*, den som rår för, vållande, skyldig, brottslig. Jmf. **laikokes**.
- WIKKETEBME**, *n.a. innocens, insons*, oskyldig. **Wikketes**, detsamma.
- WIKKESTET**, se **swikkestet**.
- WIKKET**, *fluvius rapidus*, se **wakket**.
- WIKO**, *lucta, certamen*, kamp. **Wikon tjodtjo**, *in lucta est*, han står i strid.
- WIKOT**, *v.n. luctari, certare*, kämpa. **Färta pale wiko qweibmines**, *semper cum socio certat sive litigat*, han tvistar alltid med sin kamrat. **Wikoje**, *certator, certans*, en som strider eller kämpar, kämpe.
- WIKOTEJE**, *defensor, propugnator*, förfäktare.
- WIKT**, *n.s. pondus*, vikt. Även *statera*, våg. **Todn ih kalk adnet qwektelakats wikteb wuossenat, stuorab ja uttjeb**, *non habebis duplicem libram in sacco tuo, majorem & minorem*.
- WILETET**, *v.a. celeriter aspicere*, hastigt se på. **Wileti munji & mo**, *me adspiciebat*, han kastade ögonen på mig. **Wilete tek**, *aspice huc*. **Wiletastet**, *dimin.* litet kasta ögonen på. **Wiletatjet**, *inchoat.* begynna se på. **Ko wiletatji**, *cum adspiceret*. Finska: ”wihladus”, *lumen velociter exsplendescens & iterum evanescens*.
- WILETEM**, *n.a. adspectus*, påseende.
- WILJO**, *n.s. voluntas*, vilja. Även *benevolentia, munificentia*, välvillighet, frikostighet.
- WILJOKES**, **wiljok**, *voluntarius, spontaneus*, villig, självvillig³⁷⁷. **Wiljokeswuot**, *benignitas*, benägenhet.
- WILJOLATS**, *munificus*, frikostig. **Harbmat le sodn wiljolats**, *valde est munificus*, han är ganska frikostig.
- WILL**, **wille**, se **wele**.
- WILLAI**, *adv. respectu*, se **kautoi**.
- WILLE & willeb**, *adv. adhibetur & dicitur dum quidquam non curamus & flocci*

³⁷⁷ självmant, frivillig

- facimus, aut aliam ob causam non curamus. Wille-sä sodn, ad illum quod attinet, nihil est, stor sak i honom. Willebte, jus pednikit ådtjob, si pecunias accepero, nihil reliqua curo, likom³⁷⁸ då, om jag får pengar.*
- WILLET**, *v.n. aberrare, longe recedere*, gå för vida, lå långt bort. **Willei ila kukkeb muste**, *longe nimis a me aberrabat*, han for för långt bort ifrån mig. **Willei metsai**, *in silvam aberrabat*, han for bort i skogen. **Willestet**, *dim.* gå något långt bort. **Willegåtet**, *inch.* begynna fara långt bort.
- WILLETET**, *v.a. in errorem inducere, errare facere*, förvilla, förleda. **Willeteje**, *seductor*, förledare.
- WILLOH**, *n.s. ortus aut occasus solis*, solens uppgång eller nedergång. **Peiwe le willohesne**, *sol est in horizonte*, solen är lågt ner på himmelen. **Iddietes willohn**, *oriens sole*, vid solens uppgång, jmf. **klimpot**.
- WILLSJES**, *n.a. malevolus, malignus*, illvillig, ondskefull.
- WILPA, wilpes**, *hypocrita, specie externa fallens*, skrymtaktig, jmf. **härwastelleje**. **Wilpawuot**, *hypocrisis*, skrymteri. Finska: **wilppi**, *dolus*.
- WILPATEBME**, *n.a. non fucatus, qui sine hypocrisi est aut agit*, oskrymtad, uppriktig, en som ej skrymtar. **Wilpateke**, *detsamma*.
- WILPATET**, *v.n. titubare, vacillare*, snava. Överfört **wilpateh so pakoh**, *verba ejus fide carent*, hans ord är ej att lita på. **Wilpatastet & wilpestet**, *dim. idem*. **Wilpatasti tat ålma**, *hic vir titubans prolapsus est*, denne man snavade, jmf. **niallkestet**.
- WILPOT**, *v.n. se wilpatet. Wilpo tuoi tuok, vacillat huc illucque.*
- WILSJELET**, *v.a. furtim adspicere & raptim*, snegla, kasta ögonen på. **Wilsjeli teke**, *huc adspiciebat*, han kastade ögonen hit, jmf. **wiletet. Wilsjelastet**, *dim. id.*
- WILTE**, *viarum ad latera declivitas tempore hiberno viatoribus traha iter facientibus molesta*, slång på vägar om vintern.
- WIMAK**, *adv. tandem*, omsider, se **sitta**.
- WIMSES**, *n.a. vertiginosus, vertigine & dolore capitis vexatus*, yr i huvudet. Finska: "wimma", *animi deliquium*.
- WIMSEM**, *n.s. vertigo, capitis confusio*, svindel, vimmelkantighet.
- WIMSEGÅTET**, *v.n. vertigine & capitis infirmitate vexari incipere*, begynna bli yr i huvudet.
- WIN, wina**, *vinum, vin. It. & quidem sæpissime, spiritus frumenti*, brännvin. *Vinum omne appellat, spanska wina. Winajukkeje*, *vinipotor*, vindrinkare.
- WINDEK**, *fenestra*, fönster. Danska: "windue".
- WINDET**, *v.a. in errorem inducere, decipere*, förvilla, förföra. **Neitab windet**, *puellam in stuprum illicere. Windegåtet*, *inchoat*. begynna förföra.
- WINDSEK**, *n.a. malus, pertinax*, elak, envis. **Windsek qwin**, *fœmina mala*, en elak kvinna. **Windsek påtsoi**, *rangifer pertinax & indomitus*.
- WINTS**, hos *Austral. cymba*, båt, se **wadnas**. Finska: "wenhe", *detsamma*.
- WIPPET, wipet**, *v.n. cunctari, detineri*, dröja, bli uppehållen. **Ila kukkeb tåbben wippai**, *diu nimis illic detinebatur*, han blev där alltför länge uppehållen. **Wippai påtemest**, *quo minus veniret impeditus est*,

³⁷⁸ vara lika om något = vara liknöjd om eller likgiltig för något

- han blev förhindrad att komma. **Wippeje**, *cunctans, detentus*, en som dröjer eller är förhindrad. **Wippestet**, *dim.* dröja litet. **Wippegåtet**, *inchoat.* begynna dröja, jmf. **ajanet, katot**. Finska: "wijpyä", *cunctari* & "wijpymus", *mora*.
- WIPPEM**, *n.s. cunctatio*, dröjsmål. **To wippemest tat påti**, *ex cunctatione tua istud venit*, det kom av ditt dröjsmål.
- WIPSJA, wipsje**, *spira*, garnhärva. **Wipsjen käselet**, *in spiram convolvere filum*.
- WIRATET**, *v.n. versari, commorari*, vistas, dröja. **Kolme peiwit tåbben wiratime**, *tre illic dies commorabamur*, vi uppehöll oss där i tre dagar.
- WIRBMOK**, *n.a. solers, attentus in agenda*, kvick, uppmärksam.
- WIRDETET**, *v.a. ducere*, leda, föra, se **tålwot**.
- WIRKE**, *n.s. munus, ministerium*, ämbete, jmf. **ammät**.
- WIRO**, *n.s. procella*, storm. **Stuora wiro sjaddi**, *magna facta est procella*, det blev ett stort stormväder. Finska: "pyry", *procella cum nivis casu & dispersione*.
- WIROS**, *n.a. procellosus*, stormande. **Wiros jaure**, *lacus procellosus*.
- WIRRET**, *v.n. decolorari*, släppa färgen. **Tat strud wirra**, *decolor hic fit pannus*, detta klädet släpper färgen. **Wirrestet**, *dim.* litet släppa färgen. **Wirregåtet** *inchoat.* begynna släppa färgen.
- WIRRETAKES**, *n.a. qui colorem facile amittit*, som lätt släpper färgen. **Wirretakes strud**, *pannus, cujus facile vitiatur color*, kläde av ovaraktig färg.
- WIRROT**, *v.n. propelli*, bortdrivas. **Kaddai wirrot**, *ad littus propelli*, bli driven till lands eller till stranden. **Wirrostet**, *dim.* bli litet driven. **Wirrogåtet**, *inchoat.* begynna drivas. *Dicitur imprimis dum vento cymbæ navigiaque aliquo propelluntur, coactu quodam & invitis gubernatoribus.*
- WIRRTOT**, *v.n. immutari*, förändras. **Wirrtom läh tah almatjeh autotjist**, *homines hi nunc immutati sunt*, dessa människor är nu förändrade. **I tast wirrto maite sodn håla**, *quod dicit non immutatur, verba ejus fixa manent*, det han säger, det står fast. **Wirrtostet**, *dim.* förändras litet. **Wirrtogåtet**, *inchoat.* begynna förändras.
- WIRRTOM**, *n.s. immutatio*, förändring.
- WIRTOTET & wirtotallet**, *v.a. immutare*, ändra, förändra, jmf. **målsot**.
- WIRTET**, *v.n. necessum habere*, nödgas, vara nödsakad, se **liwtet**.
- WIS**, *mos, modus*, sed, sätt. **Wises mete**, *pro more suo*, efter sitt bruk, på sitt sätt.
- WISAK, wises**, *n.a. sapiens, prudens*, vis, klok. **Wises ålmah lulle landist**, *magi ex oriente*. Motsats **owisak, owises**, *desipiens*, dåraktig, ovis. **Wiseslaka**, *adv. prudenter, sapienter*, visligen.
- Owiseslaka**, *insipienter*, ovisligen.
- WISERWUOT**, *n.a. sapientia*, vishet.
- Owiseswuot**, *insipientia*, ovishet.
- WISAHET**, *v.a. edocere*, lära, undervisa. **Todn leh mo wisaham**, *tu me edocuisti*, du har lärt mig.
- WISAR**, *præceptor, qui aliquem instituit aut edocet*, undervisare. *Iterdum etjam in malam partem dicitur.*
- WISASTALLET**, *v.n. se de sapientia jactare*, berömma sig av sin vishet. Även *dolose*

agere & astute, uppföra sig listigt, handla listigt. **Wisastalleje**, *qui astutia utitur*, en som brukar listighet. Finska: ”wijsostelen”, *sapiens videri volo*.

WISASTALLEM, *n.s. astutia*, listighet.

WISOK, **wisokwuot**, se **wisak**, **wiseswuot**.

WISKES, **wisket**, *n.a. luteus*, gul.

Wiskeslakats, *aliquantum luteus*, gulaktig.

WISKETOWET & hos *Austr. wiskanet*, *v.n. luteum fieri*, gulna, bli gul.

WISOT, *v.n. sapientem fieri*, bli vis. Även *astutum fieri*, bli listig.

WISSES, *n.a. certus*, viss. **Mon leb wisses tann nal**, *istud certo scio*, jag är viss därpå. *Comparat. wissasub*, vissare. *Superl. wissasumus*, den vissaste.

Owisses, *incertus*, oviss. **Wisseswuot**, *certitudo*, visshet. Motsats **owisseswuot**, ovisshet.

WISSAST, *adv. certo*, visst. **Tabb mon wissast tetab**, *id ego certo scio*, det vet jag visst.

WISSJALES, **wissjalit**, **wissjet**, se **wassjeles** etc.

WISSJE, *odium*, hat, se **wassje** etc.

WISSOK, se **wisses**.

WISSOTET, *v.a. certiozem facere, convincere*, underrätta, förvissa.

WIST, *adv. rursus, iterum*, återigen, se **wast**.

WISTE, *lichen rangiferinus*, renmossa. **Wiste land**, *regio lichene rangiferino abundans*, ett land där mycken renmossa växer.

Ketjos wiste, *lichen excretior*, fullvuxen renmossa. **Wistats**, *dimin.* liten mossa.

WISTAJES, *n.a. muscosus, lichene rangiferino consitus*, bevuxen med

renmossa. **Wistajes ädnam**, *regio muscosa*. Motsatsen är:

WISTETEBME & wistetes, *n.a. lichene rangiferino carens*, mosslös. **Wistetes ware**, *mons qui non est muscosus*, ett mosslöst berg.

WISTAITOWET, *v.n. de lichene rangiferino dicitur dum accrescit*, säges om renmossa när han växer till. **Te le tat ädnam wistaitowemen**, *jam hæc regio consita fieri incipit lichene*, nu börjar detta landet bli bevuxet med renmossa. Motsatsen är:

WISTETOWET, *v.n. lichene nudari rangiferino, descrescere lichene*, bli utan renmossa, bli mosslös.

WISTESTET, *commorari, habitare*, vistas.

WISTOT, *id. atque wistaitowet*. **Wistogåtet**, *inchoat*.

WIT, **wita**, *n. num. cardinale, quinque*, fem.

Wit laipeh, *quinque panes*, fem bröd.

Witan aiken eller **wita pali**, *quinquies*,

fem gånger. **Wita lokke**, *quingenta*,

femtio. **Wita tjuote**, *quingenti*, femhundra.

Wita lokke nalne, *quindecim*, femton.

Wita kolmad lokkai, *viginti quinque*,

tjugofem. Finska: ”wijs”, fem.

WITAD, *n. num. ordin. quintus*, den femte.

Witad jape le tat, *quintus hic est annus*, detta är det femte året.

WITADES, *n.s. quinta pars*, femtedel.

WITADEST, *adv. quintum*, femte gången.

WITAS, *quini*, fem i sänder. **Witas läh**, *quini sunt*, de är fem.

WITHER, **witer**, *nodus*, se **vihder**.

WITJATET, *v.n. de aëre dicitur & vento, dum frigesunt*, kallna till, blåsa kallt, jmf.

watjat.

WITMOK, se **wirbmok**.

- WITSET**, *v.a. torquere*, vrida. **Witse mubbe pelai**, *in alterum converte latus*, vänd om på den andra sidan. Även **alo sodn munji witsa**, *in me semper culpam transfert*, han skyller alltid på mig. **Witsestet**, *dim.* litet vrida. **Witsegätet**, *inchoat.* begynna vrida.
- WITSERTET**, *garrere*, kvittra. **Tsitsokeh witserteh metsesne**, *passerculi in silvis garrunt*, sparvarna kvittrar i skogen.
- WITT**, *adv. rursus, iterum*, se **wist**.
- WITT**, *n.s. intellectus*, se **miäla**.
- WITTA**, *n.s. signum*, märke. **Wittan tat kalka orrot**, *istud indicio erit*, det skall vara till märke och tecken. **Wittait piejet**, *signa apponere*, sätta märken.
- WITTEN**, *testis*, vittne. **Wittenes kirje**, *testimonium scriptum*, betyg, skriftligt bevis. **Wittenatta**, *sine teste*, utan vittne.
- WITTENASTET**, *v.a. testari*, vittna, intyga.
- WITTENASTEM**, *n.a. testimonium*, vittnesbörd.
- WITTENET**, **wittenus**, se **wittenastet**, **wittenastem**.
- WITTES**, *n.a. certus, peculiaris*, viss, besynnerlig. **Wittes ålma**, *certus vir sive notissimus*, en viss och känd man. **Owittes**, *incertus*, oviss.
- WITTESWUOT**, *certa ratio, certum*, visshet. Motsats **owitteswuot**, ovisshet.
- WITTASIT**, **wittasijkt & wittast**, *adv. certo, evidenter*, visserligen, med visshet. **Wittast tetab**, *certio scio*.
- WITTET**, *v.a. notare, notam sive signum apponere*, utmärka med något märke. **Wittestet**, *dimin. id.* Jmf. **witta**.
- WITTJO**, *n.s. pugna, certamen*, kamp. *Contentio, lis*, träta. **Wittjo kradna**, *socius contentionis, aliquis cum quo litigamus*, en den man tvistar med.
- WITTJOT**, *v.n. certare, litigare*, kämpa, tvista.
- WIWA**, **wivwa**, **wiw**, *gener*, måg. **Wivwam**, *gener meus*, min måg.
- WIÄKET**, **wiäketet** etc. Se **wäiket** etc.
- WIÄKA**, **wiäkes**, *castor magnus*, stor bäver.
- WIÄKARET**, *v.n. prolabi, corruere*, falla omkull, falla överända.
- WIÄKET**, *v.n. currere*, löpa. **Spaita wiäket**, *celeriter currere*, löpa fort. **Auten wiäket**, *præcurrere*, löpa förut. **Wiäka tokko**, *curre illuc*, löp dit. **Wiäkeje**, *currans*, en som löper. **Wiäkagätet**, *inchoat.* begynna springa.
- WIÄKATET**, **wiäketet**, *v.n. currere, cursitare*, springa. Även *activ. cursu sectari*, springa efter. **Wiäketastet**, *diminut.* springa litet. **Wiäketatjet**, **wiäkatatjet**, *inchoat.* begynna springa.
- WIÄKEM**, *n.s. cursus*, lopp.
- WIÄKELET**, *v.n. frequ. id. atque wiäket*. **Talla wiäkeli akta sijast**, *mox unus ex illis accurrebat*, Matt 27:48.
- WIÄKK**, **wiäkka**, *n.a. multus*, mycken. Även *adv. multum*, mycket. **Wiäkka jukkeje**, *potator*, stordrinkare. **Wiäkka pärreje**, *helluo, comessor*, frossare.
- WIÄKO**, *pondus trium pondo*, en vikt av tre pund.
- WIÄKOI**, **akti-wiäkoi**, *adv. unanimiter, unitis viribus*, endräktligen, med förenade krafter. **Akti wiäkoi läh tabb takkam**, *viribus id fecerunt unitus*, de har gjort det med förenade krafter, eller alla tillsammans. **Ets-wiäkoi**, *propria auctoritate & ausu*, på eget bevåg.

WIÄRET, *v.a. securi lævigare sive edolare*, tälja till med yxan. **Wiärem**, *subst. lævigatio securi facta*, täljande med yxan.

Wiärem aksjo, *securis qua edolantur ligna*, täljyxa. **Wiärem sjetje**, *non nisi securi edolatus*, täljd med yxan, jmf.

sjetje. **Wiärestet**, *dimin.* tälja litet.

Wiäregåtet, *inchoat.* begynna tälja.

WIÄRET, *v.n. cadere, prolabi*, falla omkull.

Muora wiära, *arbor decidit*, trädet faller omkull. *De ebriis etiam sæpe dicitur, dum ob nimiam temulentiam prolabantur*, säges ofta om de, som faller omkull av rus.

Wiärei tassa, *illic prolapsus est*, han föll där omkull.

WIÄRO, *n.s. sacrificium*, offer. Även *tributum, vectigal*, skatt, utlaga. **Like wiäro**, *tributum extraordinarium*.

WIÄROTET, *v.a. sacrificare, sacra facere*, offra. **Kåsse lei wiärotam akta wiärob**, *cum obtulisset unum sacrificium*.

WIÄRRATET, **wiäratallet**, *v.a. volvere, volutare*, vältra. Finska: "wierrän", *volvo*.

WOKSJOI, *adv. respectu*, se **kautoi**.

WOUDE, se **wuobme**, **wuoude**.

WUEBNE, *n.s. custodia*, vård, gömsel. **I le tatt mo wuebnesne**, *in mea custodia istud non est*, jmf. **wuorka**.

WUEBNET, *v.a. condere*, se **wuorket**.

WUEBNAHET, *v.a. curare*, ansa, sköta.

WUENTSA, **wuentses**, *gallina*, höna.

Wuentsa tjåggå tjukaites såjis wuolai, *gallina pullos suos sub alas suas congregat*, Matt. 23:37. **Wuentsan årres**, *gallus*, tupp. **Wuentsan tjuojem**, *gallicinium*.

WUESSE, *ansa ollæ aut aheni*, grepen på en kittel.

WUOBBERES, *rangifer mas trium annorum*, en hanren som är tre år gammal.

WUOBD, **wuobda**, *pectus*, bröst. **Wuobdest le**, *hectica laborat*, han har ont i bröstet.

WUOBDDET, *v.a. vendere*, sälja. **Wuobde munji tab**, *vende hoc mihi*, sälj mig detta.

Kutteh wuobdin wuoksait, *qui vendebant tauros*, Joh. 2:14. **Wuobdet**, *etiam apud Austr. est dare*, giva.

Wuobdeje, *venditor*, säljare, en som säljer. **Wuobdeje ja åsteje**, *venditor & emtor*, köpare och säljare.

Wuobdestet, *dimin.* sälja litet.

Wuobdegåtet & wuobdajet, *inchoat.* begynna sälja.

WUOBDANJE, **wuobdanja**, *n.a. qui lubenter vendit*, en som är villig att sälja. *Pecunias Lappones ita plane contemnunt, ut vendere alicui illa, quibus opus habet, in beneficiis habeatur: qui vendere non recusat, illud reportat laudis, quod benignus sit venditor, & hoc ipsum significat vox wuobdanje. Sæpius fere dant, quam vendunt, excepto, dum pecuniis, quibus tributum pendendum erit, opus habent, aut mercatura cum Svecis aut Norvagus illas requirit.*

WUOBDEM, *n.s. venditio*, säljande. **I sodn wuobdemest palla, puorak ålma le sodn**, *venditionem is non fugit (lubenter vendit) bonus vir est*, han är ej rädd för att sälja, han är en god man.

WUOBDASTALLET, *v.a. frequ. id. quod*, **wuobdet**.

WUOBDEMES, **wuobdemas**, *n.a. venalis*, som är till salu, sal.

WUOBMALES, *n.a. altus, editus qua latera*, djup, högbordad, *de cymbis dicitur &*

- navigiis, quorum editiora sunt latera*, säges om båtar och fartyg, som har höga bord och sidor. **Wuobmales wadnas**, *cymba cujus latera editiora sunt*, en båt med höga sidor.
- WUOBME**, *n.s. silva, regio sive locus silvestris*, skog, skogsmark. **Wuobme land**, *regio silvestris*. **Petse wuobme**, *pinetum*, tallskog.
- WUOBNAHET**, *v.a. curare*, sköta.
- WUOBNE**, **wuobdne**, *clibanus, furnus*, ugn. **Palkestowa wuobnai**, *in furnum immittitur*.
- WUODDEK**, **wuodda**, *ligamen calceamenti*, skoband.
- WUODE**, *n.s.* detsamma som **muode**.
- WUODKA**, **wuodket** eller **wuodkestet**, se **wätk**, **wätkestet**.
- WUODN**, **wuodna**, *sinus maris, aut sinus lacus major*, en havsvik, en stor vik av en sjö. Även överfört *Norvegia*, (*a sinubus maris, quibus abundat*), Norge. **Wuodnen mannen**, *in Norvegiam iter facere*, resa till Norge. **Wuodna måkke**, *recessus intimus sive intima pars sinus, quæ terræ proxima est*, innersta delen av en vik.
- WUODNA**, *n.s. fortuna prospera*, lycka. **Sawab tunji wuodnab**, *fortunam tibi opto secundam*, jag önskar dig lycka.
- WUODNA**, **wuodnaw**, *socrus*, svärmor. **Wuodnam & wuodnawam**, min svärmor.
- WUODO**, *n.s. fundus*, grund, botten. **Wuodoi tjåggot** eller **wuojot**, *ad fundum subsidere*, sjunka till botten, sätta sig till botten. **Wuodost le raiken**, *in fundo pertusus sive ruptus est*, han har hål i botten. **Wuodotak**, *sine fundo*, utan botten. **Wuodots**, *dim.* en liten botten.
- WUODOM**, *n.s. solea, ima pars calceamenti*, skosula.
- WUODOS**, *n.s. omne id quod in fundo est, residuum*, det som ligger på botten.
- WUODOTET**, *v.a. fundere, fundamentum ponere*, lägga grund, grunda. **Todn Herra wuodotih ädnameb**, *tu Domine fundasti Terram*, Hebr. 1:10.
- WUODOTEM**, *fundatio*, grundläggning.
- WUODOSTOWET**, *fundari, niti*, grundas, grunda eller stödja sig. *In Theol.*
- WUODOTES**, **wuodotebme**, *n.a. fundo carens aut fundamento*, som ingen grund har, bottenlös.
- WUODTJA**, **wuodts**, *n.s. glacies lubrica, quæ nive non tecta est*, halka, hal och bar is. **Wuodtja jaure**, *lacus glacie lubrica tectus*, en sjö med hal- eller glägg-is.
- WUODTJOT**, *v.n. glacie congelari, lubricum fieri ob glaciem obductam*, bli med hal is överdragen, bli halka. **Wuodtjostet**, *dimin.* bli något hal. **Wuodtjogåtet**, *inchoat.* begynna bli hal.
- WUOGG**, *hamus piscarius*, metkrok.
- WUOGGOT**, *hamo piscari*, meta. **Wuoggin wuoggot**, *hamo pisces capere*, jmf. **åggot**.
- WUOGGO**, *cunæ*, vagga, jmf. **kätka**.
- WUOGGELET**, *v.a. admonere*, erinra, påminna. **Jus mäddab, die wuoggele mo**, *si erravero, admone me*, varna mig om jag felar.
- WUOGNA-JAURE**, *lacus minor, qui freto aut flumine cum aliquo majori junctus non est*, en liten insjö, en sjö för sig själv. **Wuogna jauren qweleh**, *pisces in tali lacu capti*, fisk som är fångad i en insjö.

WUOGNES, *capistrum, proprie quo os canum occluditur sive obturatur, ne mordeant rangiferos*, betsel, grimma, varmed lapparna tillbinder munnen på hundarna, att de ej må bita renarna. **Wuogneseb nialmai piejet**, eller i ett ord:

WUOGNESTET, **wuognetet**, *os capistro obturare sive præcludere*, binda igen munnen med en sådan grimma.

WUOJ, **wuoja**, *butyrum, pingve liquidum, oleum*, smör, fett, olja. **Wuogjab sjuowotet**, *butyrum facere*, kärna smör. **Wuoja laipe**, *panis butyro illitus*, smörgås. **Oblo** eller **oblon wuoj**, se **oblo**.

WUOJAI, **wuojajes**, *n.a. pingvis, oleosus*, oljig, fet.

WUOIDNET, *ungere*, smörja, se **wuoitet**.

WUOIDNET, *v.a. videre*, se. **Kåsse so wuoidnin**, *cum illum viderent*, när de såg honom. **Mon wuoidnib akt ålmab**, *virum quendam videbam*, jag såg en man. *Boreales* i Utsjoki & Enare säger **åidnet**, se. Dessa utelämnar ofta den inledande bokstaven **w**, exempelvis **addet**, *dare*, för **waddet**. Även *curare, cavere*, akta, vårda, jmf. **kätjet**. **Wuoidnah abma járra**, *ne cadat caveto*, akta att han ej faller.

Wuoinab, jag ser. **Wuoidnetiten**, *in videndo*, under det man ser. **Wuodnestet**, *dim.* se litet. **Wuoidnegåtet**, *inch.* begynna se.

WUOIDNEM, *n.s. visus, actus videndi*, syn, seende. **To wuoidnem palen**, *illa cum te viderem vice*, när jag såg dig. **Auta wuoidnem**, *prævisio*, förutseende.

WUOIDNESATTET, *v.n. se invicem videre*, se varandra, råkas. **Epe le wuoidnesattam kitta tatte ketjest**, *inde ab illo tempore*

nos invicem non vidimus, vi har ej sett varandra allt ifrån den tiden.

WUOIDNETET, **wuoidnetattet**, *v.a. ostendere, conspici facere*, visa, låta se. **Ele wuoidnete tabb käsek**, *nemini istud ostende*, visa ej det för någon, låt ingen se det. Även *prævidere, videndo destinare sive eligere*, förese, utvälja. **Sodn le wuoidnetam allasas tab saiheb**, *hunc sibi elegit locum*, han har valt sig detta rummet. **Wuoidnetem**, *provisio, electio visu facta*, val, föreseende, försyn.

WUOIDNO, *conspectus*, åsyn. **Wuoidnosne le**, *in conspectu est*.

WUOIDNOM, *n.a. visus*, sedd.

WUOIDNOS, *n.a. visibilis, qui conspici potest*, synlig, som kan ses. **Wuoidnos wahda**, *periculum evidens*, ögonskenlig fara. **Wuoidnosnesne**, *in conspectu*. **Mija wuoidnosest**, *ex conspectu nostro*, ifrån vår åsyn. **Wuoidnoslaka**, *adv. evidenter, modo visibili*, synligen, ögonskenligen.

WUOIDNOT, *videri*, synas. **I wuoidno**, *non videtur*, det synes ej. **Palwah wuoidnoh**, *nubes conspiciuntur*. **I le wuoidnom tatte ketjest**, *ex illo tempore non visus est*, han har ej synts sedan den tiden. **Wuoidnostet**, *dim.* synas litet. **Wuoidnogåtet**, *inchoat.* begynna synas.

WUOJET, *v.n. vehi equo aut alio animali*, åka, köra. **Herkin wuojet**, *rangifero vehi*, åka med ren. Även aktivt, *agere, pellere*, driva, köra. **Auten wuojet**, *prævehi, primo loco vehi*, åka före, köra främst. **Wuojeje**, *particip. qui vehitur*, den som åker. **Auta wuojeje**, *qui primo loco vehitur*, en som

- kör först. **Wuojestet**, *dim.* åka litet eller som snarast. **Wuojegåtet**, *inchoat.* begynna åka. **Wuojajet**, *alterum inch. id.* Finska: "ajan", *pello, vehor.*
- WUOJELET**, *frequ. sæpe aut celeriter vehi,* åka ofta eller fort. Även *pellere, agere,* driva. **Wuojele älob tek**, *gregem huc agito,* driv hjorden hit.
- WUOJET**, *natare,* simma, se **wuäjjet.**
- WUOJEM**, *n.s. vectura,* åkning.
- WUOJETET**, *v.a. pellere, agere,* driva. **Wuojete so ulkos**, *expelle sive ejice illum,* kör ut honom. **Erit wuojetet**, *depellere,* bortdriva. **Wuojeteje**, *pellens,* en som driver. **Sisa wuojetet**, *intro pellere,* driva eller köra in. **Sisa wuojetete smalait kåtai**, *oves in ovile impellite sive agite.* **Wuojetastet**, *dim.* litet köra eller driva. **Wuojetatjet**, *inch.* begynna köra eller driva.
- WUOJETEM**, *n.s. ipse actus, dum agimus aut pellimus,* körande, drivande.
- WUOIGENES**, *spiritus, anima,* ande. **Ailes Wuoigenes**, *Spiritus Sanctus,* den Helige Ande. Sammandr. **wuoigen & wuoignes**, detsamma som **wuoigenes.** **Almatjen wuoigenes**, *spiritus sive anhelitus hominis,* andedräft.
- WUOIGENEM**, sammandr. **wuoignem**, *n.s. vita, anima,* liv, ande, jmf. **hägga.**
- WUOIGENENLAKA**, *adv. spiritualiter,* andligen. Även *Theologicis occurr.*
- WUOIGENASTET**, se **wuoignestet.**
- WUOIGNELATS**, *spiritualis,* andlig.
- WUOIGNASTET**, **wuoignestet**, *v.n. respirare, spiritum ducere,* andas. Även *quiescere, otium quærere,* vila sig.
- WUOIGNESTAK**, *respiratio,* andedräft.
- WUOIGNESTEM**, *n.s. respiratio, quies,* vila, ro. **Wuoignestem peiwe**, *dies Sabbathi,* vilodag.
- WUOIGNETET**, **wuoignatet**, *v.n. respirare,* andas.
- WUOIKE**, *interj. ah! proh! ack! Boreal.* **waike**, detsamma som finskans "woi". **Wuoike wuoike tab ålmab**, *vah hunc virum.*
- WUOIKELET**, **wuoiket**, *audere,* våga sig, töras. **Idtjib wuoikele tabb takket**, *istud facere non audebam,* jag vågade ej göra det, jmf. **tuostet.**
- WUOINGAMA**, *cerebrum,* hjärna.
- WUOINGENES**, **wuoingenastet**, se **wuoigenes, wuoignastet** etc.
- WUOJOT**, *v.n. mergi, demergi, subsidere, fundum petere,* sjunka, fara till botten. **Auta ketje wuojoi**, *prora demersa est.* **Wuojostet**, *dim.* litet sjunka. **Wuojogåtet**, *inchoat.* begynna sjunka. **Wadnaseh wuojogåtin**, *cymbæ incipiebant demergi.* Finska: "wajon" & "wajoan", *subsideo, fundum peto.*
- WUOJOTET**, *v.a. subsidere facere, demergere,* nedsänka, låta sjunka. **Tjatsai wuojotet**, *in aquam mergere,* sänka ner i vattnet. **Wuojotastet**, *dim.* litet sänka ner. **Wuojotatjet**, *inchoat.* begynna nersänka.
- WUOJOTATTET**, *v.a.* detsamma. Även neutralt *demergi posse,* kunna nersänkas.
- WUOITAS**, **wuoites**, *n.s. unguentum,* smörjelse. **Wuoitaseb reitet**, *parare unguentum. Imprimis de oleo aut alio pingvi, quo coriacea emolliuntur & collinuntur dicitur,* smorning.
- WUOITET**, *v.a. ungere, oleum illinere,* smörja, med smorning bestryka. **Todn le wuoitam mo åiweb oljoin**, *caput meum oleo unxisti.* **Wuoitestet**, *dimin.* **Wuoitegåtet**, *inchoat.* begynna smörja.

WUOITEM, *n.s. unctio*, smörjande.
WUOITETATTET, *v.n. ungi posse*, kunna smörjas. Även **wuoitetattet** etc.
WUOITETET, *v.a. ungi facere, ungendum curare*, låta smörja.
WUOITETUM, *n.a. unctus*, smord.
WUOITO, *n.s. lucrum*, vinning, vinst.
Wuoitob ådtjot, *lucrum reportare*.
WUOIWE, *pannus, qui vesti adsuendus est*, kil eller klut att sätta på en klädnad.
Wuoweb piejet, *pannum adsuere*. **Ålke wuoibe**, *sutura manicæ sive quæ in humero est vestimenti*, axelsöm eller skarv. Överfört *auxilium, subsidium*, hjälp, stöd.
WUOIWET, *v.a. pannum vesti adsuere, sarcire*, sätta en lapp eller en skarv på en klädnad. **Wuoiwetet**, *vestem sarciendam curare*, låta flicka³⁷⁹ en klädnad.
WUOKAHET, *v.a. justum & bonum aliquid judicare, aliqua re delectari*, tycka om något, tycka att det är rätt. **Idtji tabb wuokahe**, *istud illi non arridebat*, det tyckte han ej om. **Ib to wuokahe**, *tu mihi non places*, jag tycker ingenting om dig. **Idtji Jubmel tabb wuokahe**, *istud Deo displicebat*, det misshagade Gud.
Wuokahastet, *dimin.* tycka något litet om.
WUOKAHADDET, *v.a. frequ. id. quod wuokahet*.
WUOKAK, *n.a. affectus*, beskaffad. Även *par, æqualis*, like. **Mo wuokak ålma**, *vir mihi similis, æqualis mei*, en man som liknar mig, min like.
WUOKE, *n.s. forma, figura*, skapnad, anseende. **Kåsse sodn lei Jubmelen wuokesne**, *cum esset in forma Dei*, Fil. 2:6. **Tjabbak wuoke**, *forma venusta*,

vackert utseende. **Maggar li so wuoke? qua erat specie?** huru såg han ut? **Tan wuokai, hoc modo**, på detta sättet. **Takka wuokasas**, *ut potest facit, pro virili facit*, han gör så gott han kan. **I le tasne wuoke, informe hoc est**, detta är oskapligt.
Wuoketaka, *sine forma & figura*, utan form och gestalt.
WUOKAN, **wuoken**, **wuokenen**, *exemplar, norma*, eftersyn, mönster.
WUOKAS, **wuokes**, *n.a. conveniens, aptus*, anständig, tjänlig. **I le tatt wuokas, decorum istud non est**, det är ej anständigt. Även *dignus*, värdig. **Herra, ib le wuokes, Domine, dignus non sum**, Herre, jag är ej värdig. **Jubmel wuokas, pius, Deo placens**, gudlig, Gudi behaglig.
Wuokeslaka, *adv. digne*, tillbörligen, anständigt. **Owuokes, male conveniens, indecorus**, oanständig. Även *indignus*, ovärdig. **Owuokeslaka, adv. indigne, indecore**, oanständigt, ovärdigt.
WUOKASWUOT, *decorum*, anständighet.
WUOKASIKT, *adv. digne, decenter*, tillbörligen, anständigt.
WUOKASATS, *n.a. id. atque wuokak*.
WUOKASTET, **wuokestet**, *gratum habere & acceptum*, tycka om, finna behag uti. **Ib tabb wuokaste, istud mihi displicet**, det misshagar mig. Motsats **Owuokastet, indigne ferre, ægre ferre**, tycka illa om.
Owuokastijeb tabb, istud ægre ferebam.
WUOKAR, *qui liberos educat instituitque*, en som uppfostrar och educerar barn. I Lycksele.
WUOKOK, *n.a. idoneus, aptus*, tjänlig, skicklig. **Wuokok kabmak, calceamentum**

³⁷⁹ lappa, laga

- aptum*. **Wuokok ålma**, *vir honestus sive moratus*, en beskedlig och artig man. **Akta wuokok**, *uniformis, æqualis*, jämlik. **Akta wuokokeh såi lepa**, de bägge är jämlika. **Akta wuokokwuot**, *æqualitas*, jämlikhet. Motsats **owuokok**, otjänlig, oartig.
- WUOKATET**, **wuokitet**, *v.n. advescere, expertum fieri*, bli van, få övning.
- Wuokatemem le birsoin wuotjet**, *expertus fieri incipit & edoctus sclopeto ferendi*, han börjar eller håller på att bli van att skjuta med bössa.
- WUOKATEM**, **wuokitem**, *n.s. experientia, habitus*, förfarenhet, färdighet.
- Wuokatemeb tatt sitta**, *habitum exigit & experientiam*, det fordrar färdighet och erfarenhet.
- WUOKKO**, *n.s. temperis aut spatii intervallum*, ett stycke väg, en liten tid, tidsrum eller förlopp. **Wuokkob katoi**, *aliquod tempus abfuit*, han var en tid borta.
- Wuokko le taste tokko**, *illuc hinc magna satis est distantia sive spatium*, det är ett långt stycke dit härifrån. **Wuokkots**, *dimin.* en liten tid eller ett litet stycke väg.
- WUOKSA**, **wuokses**, *taurus*, oxe. **Wuoksats**, *dimin.* en liten oxe.
- WUOKSET**, *v.a. vomere*, spy, kasta upp.
- Wuokset puokti**, *concitabat vomitum*, det förorsakade uppkastning. **Ulkos wuokset**, *exspuere, evomere*, utspy. **Wuoksestet**, *dimin.* **Wuoksegåtet**, **wuoksajet**, *inchoat.* begynna kasta upp. Finska: "oxennan", *vomo*.
- WUOKSEM**, *n.s. vomitus*, uppkastning.
- WUOKSENES**, *n.s. vomitio*, uppkastning. Även *quod per os ejectum est vomitu*, spyor, det man kastat upp.
- WUOKSETATTET**, *v.a. ciere vomitum*, förorsaka uppkastning.
- WUOKSJO**, *respectus*, anseende. *In nominativo in usu non est, sed tantum wuoksjoi, respectu*, (*quod adverbialiter accipitur*), i anseende. **Mija wuoksjoi**, *respectu nostri*, i anseende till oss, jmf. **kautoi**.
- WUOKTINJE**, *palus in quo retia piscaria siccanda penduntur*, gista eller stake att hänga upp fiskarenät uppå.
- WUOL**, **wuola**, *cerevisia*, öl. **Wuolab takket**, *cerevisiam præparare sive coquere*, brygga. Även som adjektiv eller i stället för adjektiv, **wuola ålma**, *vir ebrius*, en drucken man.
- WUOLAG**, **wuolek**, detsamma som **wuola**. **Wuolageb åstet**, *cerevisiam emere*. *It. in Locativo casu adjective, sive loco adjectivi, e.gr. Alo sodn le wuolagesne eller wuolagen, is semper ebrius est*, han är alltid drucken. **Wuolekesi jukket**, *ad ebrietatem usque bibere*, dricka sig drucken.
- WUOLAI**, *dativus & penetrat. casus præpositionis*, **wuole**, *subter*, under. **Ko påtime waren wuolai**, *cum subter montem sive ad radicem montis veniremus*, när vi kom till bergsfoten.
- WUOLATS**, *n.a. inferior*, den nedre. **Wuolats pele**, *pars inferior*, den nedre sidan, eller den undre.
- WUOLATUET**, **wuolatowet**, *vino obrui, inebriari*, bli drucken. **Wuolatet**, sammandr. detsamma.
- WUOLATATTET**, **wuolatuttet**, *v.a. inebriare, ebrium reddere*, göra drucken.
- WUOLAWUOT**, *n.s. ebrietas*, dryckenskap. **Wuolawuotesne almats håla kaik mab teta**, *in ebrietate homo quid-quid scit*

effutit, quod in animo sobrii, id est in lingva ebrii, i dryckenskap säger man allt vad man vet.

WUOLDE, *ab infra, ab inferiori parte*, nedanifrån, ifrån undre sidan. **Alge wuolde**, *ab inferiori parti incipe*, begynn nedanifrån. Överfört **Etjes wuolde wiesot**, *propriis sumtibus vitam sustentare*, leva på sin egen bekostnad.

WUOLDNE, *infra, in loco inferiori*, nedre, där nedre. **Tåbben wuoldne**, *illic in loco inferiori*.

WUOLE, **wuolen**, **wuolan**, *sub*, under. **Ware wuole**, *sub monte, ad radicem montis*, nedre vid bergsfoten, inunder berget. **So wuolen lepe kaikeh**, *sub illo omnes sumus*, vi är alla under honom. **Ädnamen wuolen**, *sub terra*, under jorden.

Wuolebun, *comparativ. inferius*, längre ner eller inunder.

WUOLE, *n.s. cantilena*, sång, visa, se **wuöle**.

WUOLELTES, *inferus, inferior*, den nedre, den undre, jmf. **wuolats**, **wuolle**.

WUOLEB, *n.a. Comparat. positivi wuolle, inferior*, den undre eller nedre. Även *sequior*, sämre. **Ih kuit wuoleben sjaddah**, *haud sequior evadis*, du blir ej sämre. *Adv. wuolebut, inferius, plus infra*, längre ner.

WUOLESNÉ, se **wuoldne**, **wuolen**. **Wuolest**, se **wuolde**. **Tjatse wuolest paijani**, *ex aqua emergebat*, det kom upp undan vattnet.

WUOLET, *v.a. dolare, lævigare*, hyvla.

Råkkerin wuolet, *dolabra, lævigare*, hyvla med hyveln. **Nipin wuolet**, *cultra*

lævigare, tälja till med kniv. **Wuolestet**, *dimin.* hyvla litet. Finska "wuolin", *dolo*.

WUOLETATTET, **wuoletet**, *v.a. dolandum curare*, låta hyvla. Även neutralt *dolari posse*, kunna hyvlas.

WUOLEM, *n.s. lævigatio*, hyvlande.

WUOLGET, **wuolket**, *v.n. ire, abire*, fara, fara bort. **Kåsså kalkah todn wuolget?**

quorsum abibis? vart skall du gå bort? **Ko li wuolgam ulkos**, *cum exiisset*.

Wuolgestet, *dimin.* som hastigast gå eller fara. **Wuolgegåtet**, *inchoat.* begynna fara eller gå bort. **Ruoptot wuolget**, *retro ire, retrorsum iter facere*, gå eller fara tillbaka.

WUOLGEM, *n.s. itio*, gång, färd. **Paijas**

wuolgem, *ascensus*, uppgång, uppfarande.

Wuolos wuolgem, *descensus*, nedergång, nederstigande.

WUOLGATET, *v.a. auferre, abducere*, bortföra. **Wuolgatin so fanga kåtai**, *in carcerem illum abduxerunt. It. divulgare*, utsprida. Även *in utero concipere*, avla, bli med barn. Även **wuolgetet**, *neutr. id.*

atque wuolget. Juo wuolgetien kaikeh, jam omnes abiverunt, de har nu allesammans farit bort.

WUOLGEW, *n.s. id. qu. wuolgem*.

WUOLLANET, *v.n. deprimi, subsidere*, bli lägre, giva sig ner. Överfört *minoris fieri pretii, vilescere*, bli mindre dyr.

Wuollanastet, *dimin.* bli litet lägre.

Wuollanatjet, *inchoat.* begynna bli lägre.

Finska: "alenen", *depressior fio sive humilior, desido*.

WUOLLANEM, *n.s. descensio, dum quid humilius fit*, nedergång, nedstigande.

WUOLLATAK, *n.s. locus depressus, imprimis*

- circa montem, radix montis*, bergsfot, lågt land omkring ett berg.
- WUOLLE**, *inferior*, den lägre. **Wuolle sid**, *pagus inferior sive infra montem situs*, nedre byn. **Wuolle ketje jeggest**, *paludis pars inferior*, nedre änden av ett kärr. *Comparat.* **wuolleb** eller **wuoleb**, den nedre. *Superlat.* **wuollemus** eller **wuolemus**, den understa eller nedersta.
- WUOLLEKATS**, **wuollekes**, *n.a. humilis*, låg. **Wuollekes muor**, *arbor humilis*, ett träd som ej är högt. **Wuollekes ålma**, *vir statura humili*, en liten man, en som är liten till växten. *Comparat.* **wuollekubbu**, lägre. *Superlativ.* **wuollekumus**, den lägste. **Wuollekeswuot**, *subst. humilitas*, låghet. Även *submissio*, undergivenhet, ödmjukhet.
- WUOLLEKASIT**, **wuollekeslaka**, *adv. demisse, humiliter*, ödmjukt. Finska: ”alhaisesti”, detsamma.
- WUOLLELATS**, *subditus*, undersåte.
- WUOLLELEN**, *subter, infra*, under, nedan om.
- WUOLLES**, *n.a. mitis, benignus*, blid, gunstig, jmf. **libbes**. **Wuolleswuot**, *subst. clementia, favor*, blidhet, gunst. **Wuollesikt**, *adv. clementer, mite*, blitt, gunstigt.
- WUOLLETET**, **wuoletet**, *v.a. humiliorem reddere, demittere*, göra lägre, nedsänka. Även *pretium imminuere*, förminska eller fälla priset. **Wuoletastet**, *dimin.*
- WUOLLETATTET**, *v.n. posse deprimi sive humiliari*, kunna göras lägre.
- WUOLLE-WAIMOH**, se ovan **waimo**.
- WUOLLÅLE**, *stola muliebris, vestimenti mulierum pars ima*, kvinnfolkskjortel.
- WUOLMESET**, *v.n. de scaphis dicitur, dum alterutro latere in aquam deprimuntur undamque recipiunt*, säges om båtar, när de ligger över på ena sidan så, att vattnet rinner in. **Wadnas wuolmesi**, *cymba, altero depresso latere, aqua repleta est*, båten tog in vatten.
- WUOLMESTET**, *v.a. cymbam dicto modo inclinare, cymbæ latus deprimere, ita ut aqua admittatur*, välva en båt så att vattnet rinner i honom. **Ele wadnaseb wuolmeste**, *noli cymbæ latus deprimere*.
- WUOLO**, *n.s. gaudium, delectatio*, fågnad, glädje. **Wuolob adnet**, *delectari*, ha nöje. **To wuolo le tatt**, *tuum istud est oblectamentum*, det är ditt nöje. Även in *Theol. honos, gloria, vördnad, heder*.
- WUOLOK**, *n.a. hilaris, lætus*, glad. Även & *quidem sæpius, superbus, arrogans*, högfärdig, stolt, jmf. **tjäulak**. **Wuolokwuot**, *subst. arrogantia*, högfärd.
- WUOLOS**, *n.a. jucundus*, ljuvlig, nöjsam. **I lam tat wuolos mannos**, *jucundum non erat hoc iter*, det var ingen behaglig resa.
- WUOLOS**, *adv. deorsum*, nedåt. **Wuolos kattjet**, *decidere*, falla ner.
- WUOLOTATTET**, *v.n. gaudere*, fröjdas, glädjas. Även *superbire*, högfärdas.
- WUOLOTET**, *ornare*, smycka, pryda. **Wuolotastet**, *dimin. idem. In scriptis Theolog. interdum est, colere, honore prosequi*, dyrka, hedra. Även *neutr. gaudere, exsultare*, fröjdas.
- WUOLPO**, *stola muliebris*, fruntimmers klädnad. **Wuolpots**, *dim. id.*
- WUOLSJE**, **wuolsje tjatse**, *pus aquosum*, värvatten, vattenaktigt var.

WUOLSJOT, *v.n. intumescere, tumore aquoso tumere*, svälla upp av värkvatten.

WUOME, *silva*, skog, se **wuobme**.

WUON, **wuona**, *Norvegia*, se **wuodn**.

Wuona qwele, *piscis Norvegicus*.

WUONAK & wuonalats, *Norvagus, qui in Norvegia commoratur*, en norsk, en som vistas i Norge.

WUONE, **wuonnau**, se **wuodnaw**.

WUONJEL, *rangifer fœmina trium annorum*, en ung renko i tredje året.

WUONJES, *n.a. tardus*, trög. **Wuonjes herke**, *rangifer vectarius tardior*, en trög körren.

WUONNATS, *blandientis est & commiserentis*. **Wuonnatjam**, *mi amicissime*, min kära vän, jmf. **kånne**.

WUON TSA, *gallina*, se **wuentsa**.

WUOPP, **wuoppa**, *socer*, svärfader. Finska: ”appi”, detsamma. **Wuoppats**, *dim. blandientis est. Cum suffixo pronomine*, **wuoppatjam**, *mi socer carissime*, min käre svärfar. Även *socer meus defunctus sive beatus*, min avlidne eller salige svärfar.

WUOPPE, *sinus lacus*, vik, äva.

WUOPPET, *v.a. comedere baccas*, äta bär.

Muorjit wuoppa, *baccas comedit*, han äter bär. **Qwele meddenit wuoppa**, *piscis ova piscium devorat*, fisken slukar i sig rommen. **Wuoppot**, *fr. id.*

WUOPS, **wuopsa**, *n.s. retis piscarii profunditas, sive quæ inter partem supremam & imam est altitudo*, djuplek på ett nät. Även *texti sive telæ latitudo*, bredden på en väv.

WUOPSAJES, **wuopsaj**, *n.a. profundus, altus*, djup. **Wuopsajes werbme**, *rete piscarium altum*, ett fiskarenät som är djupt.

Wuopsajes strud, *pannus latus, qui latitudine gaudet majori*, brett kläde. Även

Wuopsajes wadseje, *qui magnis gressibus incedit*, en som tar stora steg.

WUOPSATES, **wuopsatebme**, *n.a. non altus, humilis, non latus*, låg, smal. *De retibus piscariis & panno*, säges om nät och vävnad, jmf. **wuops**.

WUOPSE, *palmus major, spithama*, ett spann. **Kaska wuopse**, *spithama pollice & digito medio dimensa*, det man mäter eller kan taga över med tummen och medelfingret, spann.

WUOPSESTET, *v.a. digitis metiri & spithama*, mäta med fingrarna eller efter spann.

WUOPT, **wuopta**, *crinis, capillus*, huvudhår, människohår. **Wuoptit pesketet**, *desecare crines*, klippa håret. **Wuoptist keset** eller **pakket**, *in crines involare*, hårlugga.

Wuopta rito, *lis vehemens, pugna*, häftig tvist, strid. **Tjuorre wuopt**, *cani*, grå hår.

WUOPTESTET, *v.a. comperire*, förnimma.

Talla kässe wuoptesti, *statim cum comperisset*, strax då han förnam. **Talle wuoptestab sadnasne**, *nunc in veritate comperio*, nu förnimmer jag i sanning.

WUOPTESTATTET, *v.a. edocere, comperire facere, facere aliquem certiozem*, underrätta, låta veta. **Sodn munji tabb wuoptestatti**, *istius me rei fecit certiozem*, han underrättade mig därom.

WUOR, **wuora**, *nix alta*, djup snö. **Juo le puoktam wuorab**, *nix jam alta est*.

WUORAS, **wuores**, *n.a. ætate provectus, vetulus*, åldrig, gammal. **Wuoras almats**, *homo ætate provectus*, en åldrig människa.

Wuoras herke, *rangifer vetulus*, en

- gammal körren. Säges om levande varelser, **åbme** används om döda ting. *Comparat.* **Wuorasub, wuorasubbu**, äldre. *Superlat.* **wuorasumus**, den äldste.
- WUORAHAKSJET**, *v.a. ætate aliquem provectum æstimare sive reputare*, tycka eller hålla för gammal.
- WUORAKJIS**, se **wuoratjjes**.
- WUORASMOWET, wuorasmuet**, eller **WUORASTOWET**, *v.n. senescere*, åldras, bli gammal. **Juo leb talle wuorastowum**, *jam senex factus sum*, jag har nu blivit gammal. **Wuorastutjet**, detsamma. **Ko almats wuorastutja**, *quando homo senescit*, när människan blir gammal.
- WUORATJES, wuoratjjs**, *cornix*, kråka. **Wuoratjjs mano**, *mensis Aprilis*, april månad.
- WUORBE**, *n.s. sors*, lott. **Wuorbeb tjasket**, *ducere sortem*, kasta lott. **Wuorbe såita**, *sors contingit*, lotten faller så, det händer så av en slump. Även *fortuna secunda*, lycka, medgång. **I lam musne tatt wuorbe**, *illa ego non fruebar fortuna secunda*, jag hade ej den lyckan. **Wuorbats**, *dim. id.*
- WUORBALATS**, *n.a. felix, fortunatus*, lycklig. **Harbmat le tat ålma wuorbalats**, *felicissimus hic vir est*.
- WUORBATET**, *sortem ducere, sortiri*, kasta lott. **Wuorbatet kalkebe tann pira**, *ista de re nobis sortiendum est*, vi skall kasta lott därom. **Wuorbatatjet**, *inchoat.* begynna kasta lott.
- WUORBATEM**, *n.s. sortitus, sortitio*, lottkastning.
- WUORBETEBME, wuorbetes**, *n.a. infelix, non fortunatus*, olycklig, som ej har god lycka, jmf. **wuorbe**.
- WUORDEK**, *particip. neg. non exspectatus, inexpectatus*, oförväntad.
- WUORDET**, *exspectare*, vänta. **Wuorde mo, exspecta me**, vänta mig. **Mab leh todn wuordemen? quid exspectas?** vad väntar du på? **Wuordet anje, exspectare paulisper**, vänta litet. **Wuordestet, dimin.** vänta litet. **Wuordegåtet, wuordajet, inchoat.** begynna vänta.
- WUORDEM**, *n.s. exspectatio*, väntande. Även *transl.* **wuordem peiwe, tempus dum partus instat, sive partui vicina est fœmina**, när en hustru väntar sig i barnsäng.
- WUORDATALLET**, *v.a. fr. id. qu. wuordet.* Även *tempus terere*, töva, förhala.
- WUORDETET**, *v.a. facere ut aliquis exspectet, expectionem efficere*, låta en vänta, komma en att vänta. **Ele wuordete almatjit, påte ruabit, veni citius, ne te exspectent homines**, låt ej folket vänta på dig, utan kom snart.
- WUORDNE**, *cornu*, horn. Renhorn kallas inte **wuordneh** utan **tjårweh**. **Wuordnats, dim.**
- WUORDNES, wuordnas**, *n.s. jus jurandum, ed. wuordnaseb takket, jure jurando confirmare sive se obstringere*, göra ed.
- WUORDNOT**, *jurare*, svärja, göra ed. **Mon wuordnob tann nal, in istud juro**, jag svär därpå. Även *negare, recusare*, neka, vägra. **Wuordnoi påtemest, venire recusabat**, han vägrade att komma. **Ib taste wuordno, istud haud negaverim**, jag nekar ej därför. **Akti wuordnot, conjurare**, sammansvärja sig. **Weret wuordnot, pejorare**, svärja falskt, göra mened.
- Wuordnoje, particip. jurans**, en som svär

eller gör ed. **Were wuordnoje**, *perjurus*, menedare.

WUORDNOM, detsamma som **wuordnes**.

Även *diræ*, *exsecratio*, bannor, svordom.

WUORDNOTET, *v.a. jus jurandum imponere*, *jurare efficere*, pålägga ed, låta svärja.

Wuordnotet kalkab so hålaitis, *ut in verba juret sua efficiam, sive illum compellam*, jag skall låta honom besvärja det han har sagt. **Wuordnoteje**, *exorcista*, besvärjare.

WUOREDET, *v.n. crapulam exhalare*, se **wuorit**.

WUOREDES, *sobrius*, nykter, se **tjälgos**.

Wuoredeswuot, *sobrietas*, nykterhet.

WUORELET, *v.n.* se **wuorok**.

WUORG, **wuorga**, *testis*, vittne. **Wuorg ålma**, detsamma och brukligare än det absoluta **wuorg**, jmf. **weres ålma**.

Wuorgit kåttjot, *testes accire*, tillkalla vittnen.

WUORGNET, *v.a. clam observare*, lura på, se **såktjet**. **Wuorgneje**, *clam observans*, *insidiator*, en som lurar.

WUORJA, *rete piscarium maculis majoribus*, ett fiskarenät med stora maskor, ett rumt nät. **Wuorjait kådhet**, *retia piscaria maculis majoribus texere*.

WUORJAI, *adv. raro*, sällan. Finska: "järjä", detsamma.

WUORJAK, *n.a. rarus*, sällsynt. *Proprie dicitur de fæmina rarius pariente*.

Wuorjak akka, *uxor rarius partum enitens*, en hustru som sällan får barn.

WUORJES, *rarus*, tunn, gles. **Wuorjes wuome**, *silva rara*, gles skog.

WUORJOT, *v.n. rarius incidere sive fieri*, sällan hända. *Dicitur imprimis de fæminis, dum rarius parere incipiunt, etiam de morbo & paroxysmis morborum rarius*

incidentibus. Även **Wuobme wuorjo**, *silva sive arbores rarescunt*, skogen börjar bli gles. **Wuorjogåtet**, *inchoat. idem*.

WUORITET, *v.n. crapulam exhalare, sobrium a temulentia fieri*, bli nykter efter rus.

Udne äska wuoriti, *hodie demum crapulam exhalavit*, han blev först idag nykter. Även *evigilare, somno expergefieri*, vakna upp. **Ko ådemest wuoriti**, *somno cum expergefieret*, när han vaknade upp ifrån sömnen. **Wuoritastet**, *dimin.* **Wuoritattjet**, *inchoat.* begynna bli nykter eller vakna upp.

WUORKA, *n.s. custodia, repositorium, locus ubi quidquam conditur sive reservatur*, gömsel, förvar. **Mo wuorkan le tatt**, *in mea istud est custodia, penes me reconditum est*, jag har det i mitt förvar.

Wuorka litte, *vas in quo quidquam conditur*, kärl att förvara uti. **Ib wuorkab tassa ane**, *istud ubi condam non habeo*, jag har ej rum att förvara det. **Wuorkats**, *dim. id.*

WUORKET, *v.a. condere, reponere*, gömma, förvara. **Kaudnitas wuorket**, *res suas sive sarcinas recondere*, gömma eller förvara sina saker. Även överfört *sepelire*, begrava. **Kåsse kalkah mo manab wuorket?** *infantem meum quando sepelies?* när skall du begrava mitt barn?

Wuorkeje, *recondens*, en som förvarar eller gömmer. **Wuorkestet**, *dim.* litet förvara, som hastigast gömma.

Wuorkegåtet & wuorkajet, *inchoat.* begynna gömma.

WUORKEM, *absconsio*, gömmande.

WUORKETATTET, *v.n. posse recondi*, kunna gömmas.

WUORKETET, *v.a. recondendum curare*, låta gömma eller förvara. **Tunji kalkab tab wuorketet**, *tibi hoc tradam recondendum*, jag skall lämna detta åt dig att gömma.

WUORKOK, *modestus*, beskedlig.

WUORO, *n.s. vicis*, skifte, ombyte. **Wuoroi**, *adverbialiter accipitur, interdum*, ibland, skovtals. **Wuoroi, wuoroi**, *vicibus alternis, per vices*, till skiftes, ömsom. **Mo wuoro le talle tabb takket**, *istud ego hac vice facere debeo*, denna gången hör det mig till att göra det, det är min tur.

WUOROJN, **wuorojnes**, se **orotes**.

WUOROK, *demens, imprimis qui interdum furit quasi certis vicibus, maniacus*, ursinning, rasande, en som ibland är ifrån sina sinnen. **Wuoroklakats**, *fere stultus*, halvgalen. Härav:

WUORELET, *v.n. mente capi, vesanum fieri*, bli galen.

WUORRADES, *n.a. molestus*, besvärlig.

Wuorrades mannos, *iter molestum*, besvärlig resa. **Wuorrades almats**, *homo difficilis & morosus*, en ledsam människa.

Wuorradeslaka, *adv. moleste, cum difficultate*, besvärligt, med möda.

Wuorradeswuot, *tædium, molestia*, möda, ledsamhet.

WUORRASTATTET, *v.a. molestiam adferre, molestia tædioque afficere*, göra besvär, besvära. **Tat mo alo wuorastatta**, *hic me semper affligit, sive molestiam mihi parit efficitque*, denne gör mig alltid besvär och olägenhet. *Pass.*

WUORRASTOWET & sammandr. **wuorrastet**, *mollestia affici, affligi*, bli plågad och besvärad. **Wuorrastowab tain peiwest**

peiwai, *hoc mihi quotidie molestiam parit*, jag plågas och besväras dagligen härav.

WUORREDES, *n.a. sobrius, non ebrius*, nykter. **Orrob wuorredeseh**, *simus sobrii*, 1 Thess. 5:6. Ibland som substantiv, t.ex. **wuorredesne le**, (*qu. dic. in sobrio est sobrius est*, han är nykter.

Wuorredeswuot, *sobrietas*, nykterhet, jmf. **tjälgos**.

WUORREDESLAKA, *adv. sobrie*, nyktert.

WUORTJA, *cornix*, kråka, se **wuoratjes**.

WUORW, *stratum, series*, varv. **Wuorwi**, **wuorwi**, *stratum super stratum*, varvtals.

WUORWE, **wuorwes**, *n.a. pavidus, proprie de avibus, homines quæ timent fugiuntque*, skygg, säges mest om fåglar. **Wuorwes lådde**, *avis pavidæ, homines quæ ex longinquo fugit*, en skygg fågel.

WUORWOT, *v.n. homines metuere, de avibus dicitur primo hominum aspectu evolantibus*, säges om fåglar när de är eller blir skygga. **Låddeh wuorwoh**, *aves fiunt pavidiores*, fåglarna blir skygga.

Wuorwostet, *dimin.* bli litet skyggare.

Wuorwogåtet, *inchoat.* begynna bli skygg.

WUOSETET, *v.a. monstrare, ostendere*, visa, låta se. **Wuosete munji tabb**, *istud mihi monstra*, visa mig det. **Wuoset munji jakkobt pargoistat**, *ostende mihi fidem tuam ex operibus tuis*, Jak. 2:18.

Wuoseteje, *ostendens, demonstrator*, en som visar. **Käinon wuoseteje**, *demonstrator viæ*, vägvisare. **Wuoseteke**, *particip. negativ. non demonstratus*, ovist, ej utvist. **Wuosetastet**, *dim.* visa litet.

Wuosetatjet, *inch.* begynna visa. Finska: "osotan", *ostendo*.

WUOSETEM, *demonstratio*, utvisande.

WUOSATALLET, *v.a. frequ. id atque*
wuosetet. Wuosatalli munji kirjeb,
epistolam mihi ostendebat, han visade mig
brevet.

WUOSATALLEM, *demonstratio*, utvisande.

Jakkon wuosatallem, *demonstratio fidei*.

WUOSKON, **wuoskonj**, *perca major*, abborre.

WUOSOTES, *n.s. præsagium*, förutspående.

Paha wuosotes, *præsagium malum*, ond
spådom, jmf. **japotas**.

WUOSOTET, *v.a. præsagire, ominari*,
förutspå. Även *optare*, önska.

Wuosotastet, *dimin. id*.

WUOSS, **wuossa**, *saccus*, säck. **Wuossenat**,
in sacco tuo. Wuossenän, *in sacco meo*.

Wuossi tsaket, *in saccum inferre*, sticka i
säcken. Överfört *mendaciis fallere*, ljuga
en full, bedraga. Även **wuoss**, **wuossah**,
sive ut nonnulli malunt wuosa, secundinæ
pecudum, efterbörd hos boskap. **Wuosatts**,
wuossets, *dim. en liten säck*.

WUOSSE, se **wuesse**.

WUOSSJET, *v.a. coquere*, koka. **Piärgoit**
wuosset, *carnes coquere*, koka kött.

Wuosseje, *coquens, coquus*, en som
kokar, kock. **Wuossejek**, *particip. negat.*
incoctus, non coctus, okokad.

Wuossejestet, *dim.* koka litet.

Wuossejegåtet, *inchoat.* begynna koka.

WUOSSJEM, *n.s. coctio*, kokning.

WUOSSJEMAS, *coquendus*, som skall kokas.
Även *subst. quantum una vice coqui solet*,
ett kok. **Wuossejemaseb leb ådtjom**
qwelist, *tot pisces cepi, quot simul coquere*
soleo, jag har fått ett kok med fisk.

WUOSSJETET, *v.a. frequ. vid. wuosset*,
detsamma.

WUOSSWES, **wuosswetet**, se **wuoswes**.

WUOSTA, *caseus*, ost. **Wuostats**, *dim. en*
liten ost.

WUOST, **wuoste**, *contra, erga*, emot.

Jubmelen wuost, *erga Deum*, emot Gud.

Wuoste piägg, *ventus contrarius*,
motväder. Finska: "wastan", *contra*.

Wuoste tjodtjot, *resistere, adversari*, stå
emot, göra motstånd (ej **wuosta**). **Wuoste**
tjodtjoje, *adversarius*, motståndare.

Wuoste mannem, *fortuna adversa*,
motgång.

WUOSTAS, *adv. contra motum solis, a dextra*
ad sinistram, ansols, emot solen.

Wuostan, detsamma.

WUOSTEHAKO, *n.s. resistentia, defensio*,
motstånd, motvärn. **Idtji wuostehakob**
takka, *non resistebat sive repugnabat*, han
gjorde ej motstånd.

WUOSTALADDET, **wuostaladdem**, se
wuostalastet.

WUOSTALASTET, *repugnare, obluctari*, sätta
sig i motvärn, göra motstånd. **Idtji sodn**
wuostalaste, *non repugnabat, non*
reluctabatur, han gjorde ej motstånd.

Wuostalatjet, *inchoat.* begynna göra
motstånd.

WUOSTALAK, *n.s. acclivitas*, se **wuosto**.

WUOSTES, *n.a. primus*, den förste. **Wuostes**
palen, *prima vice*, första gången. **Wuostes**
kaudneje, *primus inventor*, första
påfinnaren.

WUOSTEKEN, **wuostaken**, *adv. primum*,
först. **Wuostek**, detsamma. **Ko wuostek so**
wuoidnib, *illum cum primum sive prima*
vice viderem, när jag såg honom första
gången.

WUOSTETET, *opponere*, sätta emot.

- WUOSTO**, *n.s. acclivitas loci*, branthet, backe uppför. **Wuostoit wadset**, *loca acclivia sive colles ascendere*, gå uppför backar, jmf. **tjautes**.
- WUOSWES**, *n.a. avidus*, (*proprie de mulieribus gravidis pica laborantibus dicitur*), en som högeligen åstundar, lysten, säges egentligen om havande kvinnor. Även passivt: **Wuoswes piäbmo**, *deliciae, cibus delicatissimus*, kräslig och välsmakande mat.
- WUOSWEM**, *n.s. pica, malacia*, havande kvinnors lystnad. **Wuoswestem**, detsamma.
- WUOSWETET**, *v.n. pica laborare, immoderate quidquam appetere*, vara lysten, ha omåttlig begärelse.
- WUOT**, *syllaba, quæ adjectivis additur, quando ex adjectivo formandum est substantivum, e.gr. puore, bonus*, god. **Puorewuot**, *bonitas*, godhet. *It. substantivis additum cum negativo diminutivum quasi efficit, e.gr. I le musne älowuot, parvus admodum mihi grex est*, jag har ganska litet boskap.
- WUOTJATET**, *v.n. se wuotjot*.
- WUOTJET**, *v.a. jaculari*, skjuta. **Birsoin wuotjet**, *bombarda jaculari*, skjuta med bössa. **Låddit wuotjet**, *aves telo missili transfigere*, skjuta fåglar. Även **lasta wuotja**, *frondescit, frondes emittuntur*, lövet spricker ut. **Mano wuotja**, *post novilunium luna iterum conspicitur*, nymånen börjar skjuta fram, 1:sta kvarteret börjar. **Wuotjeje**, *jaculator*, skytt, en som skjuter. **Wuotjestet**, *dimin.* skjuta litet. **Wuotjegåtet**, *inchoat.* begynna skjuta.
- WUOTJETET**, *v.n. occidere*, nedergå. **Peiwe lei wuotjetam**, *sol occiderat*, solen hade gått ner, Mark. 1:32, jmf. **widdotet**.
- WUOTJOS**, *n.s. tantum spatii, quantum telum missile percurrit, id, quod intra teli jactum est*, ett böss-skott, så långt man kan skjuta.
- WUOTJOT**, *v.n. guttatim effluere sive erumpere*, droppa, droppvis utflyta. **Wuoja wuotjo**, *oleum sive pingve liquidum exstillat*, flottet droppar ut. **Wuotjostet**, *dim.* litet utdroppa. **Wuotjogåtet**, *inchoat.* begynna utdroppa.
- WUOTJOTET**, *v.a. guttatim effundere, stillare*, låta droppa. **Wuotjote karai**, *fac ut destillet in vas*, låt droppa i kärlet. **Wuotjotastet**, *dim.* låta droppa litet. **Wuotjotatjet**, *inchoat.* begynna låta droppa, jmf. **täingelet**.
- WUOTSE**, *humus virens*, grässvål.
- WUOTSONJ**, **wuotsonje**, *bacillum, cui rete piscibus positum alligatur, ne fluminis vi auferatur*, en stake varvid ett nät fastbindes, när det utsättes.
- WUOTTAT & wuottatak**, *n.s. tantum nivis, ut vestigia ingredientium & ferarum conspici possint*, litet snö, så mycket snö att man kan se spåren efter djuren, jmf. **lijo**.
- WUOTTET**, *v.a. vestigia animalium videre*, se spår. **Ib wuotte aktebke**, *nullum video vestigium*, jag ser ej något spår. **Wuottestet**, *dim.* se några spår. **Wuottegåtet & wuottajet**, *inchoat.* bli varse spår.
- WUOTTOT**, *v.n. vestigia ponere sive facere, de vestigiis dum imprimuntur & conspiciuntur*, lämna spår efter sig. **Wuottoi puorist**, *vestigia valde erant conspicua*, spåren syntes rätt väl. **Wuotto kusne sodn manna**, *ejus semper conspicua sunt vestigia, (de fure dicitur, qui semper aliquid surripit)*, det syns nog

- var han far fram, säges om tjuvar, som alltid tar något med sig. **Wuottostet**, *dim.* **Wuottogåtet**, *inchoat.*
- WUOTTOTKENNA**, *impervestigabilis*, obegriplig, outrannsaktig, Rom. 11:33.
- WUOTTOT & wuottotet**, *v.a. agitare, quassare*, skaka. **Manab wuottot**, *infantem in cunis agitare*, vagga barnet. **Bjällob wuottotet**, *campanam agitare sive pulsare*, ringa.
- WUOTTOTUM**, *agitatus*, skakad. **Wuottotum mät**, *mensura agitando sive concussione referta*, skakat och packat mått.
- WUOWANET**, *dilatari*, utvidgas. **Raike wuowani**, *foramen dilatatum est.*
- WUOWD**, **wuowda**, *n.s. arbor cava*, ihåligt trä. **Tat muora le siste wuowden**, *intus hæc cava est arbor*, detta träd är ihåligt. **Wuowd**, *imprimis est cavitas arboris cujusdam, in qua ova pariunt aves, ut solent aquaticæ*, fågelbo i ett träd, där sjöfåglar lägger sina ägg.
- WUOWDEK**, *n.a. cavus*, ihålig. **Wuowdek, petse**, *pinus cava*, ihålig tall.
- WUOUDE**, **wuowde**, *silva*, skog, se **wuome**.
- WUOWDN**, *timor*, fruktan. **Wuowdn munji mannai**, *timor me invasit*, en fruktan kom över mig.
- WUOWDNAJES**, *n.a. terribilis*, faslig, förskräcklig. **Wuowdnajes ålma**, *vir terribilis*, en förskräcklig man. **Wuowdnajes wuoke**, *horrenda facies.* **Wuowdnaj**, *detsamma*. Även som adverb, *horribiliter*, fasligen, förskräckligen.
- WUOWDNAJESWUOT**, *n.s. crudelitas, sævitia*, grymhet.
- WUOWDNAJESLAKA**, *adv. horrendum in modum*, fasligen, förskräckligt.
- WUOWDNETET**, **wuownetet**, *v.a. terrer, timorem incutere*, förskräcka. Även **wuownetet & wuownetowet**, *neutr. metu percelli*, bli förskräckt. **Wuownetijeb suste**, *metu ille me perculit*, han gjorde mig förskräckt, jag blev förskräckt för honom. **Wuownetastet**, *dim.* bli litet rädd. **Wuownetatjet**, *inchoat.* begynna bli förskräckt. *Quæ active etiam interdum, ut ipsum primitivum, accipiuntur.*
- WUOWNATATTET**, **wuownetuttet**, *v.a. incutere terrorem, terrere*, skrämma, förskräcka. **Juo le sodn måddit wuownetuttam, jope jam to**, *multos ille stupefecit, quanto magis te.*
- WUOWNOK**, *horribilis*, se **wuowdnajes**.
- WUOWOT**, *v.a. excavare, dilatate*, urholka, utvidga. **Wuowom le kabmakit**, *calceos dilatavit.*
- WUOWT**, **wuowtek**, se **wuowd**, **wuowdek**.
- WUOWTING**, *pertica, supra quam retia piscaria suspenduntur*, en stång att hänga upp nät uppå.
- WUÄJET**, *v.n. natate*, simma. **Qwele wuäja**, *piscis natat*, fisken simmar. **Almats matta ai wuäjet**, *etiam homo natate potest*, människan kan ock simma. **Erit wuäjet**, *enatare*, simma bort. Även **kärbma wuäja**, *serpens serpit*, ormen slingrar sig eller kryper. **Wuäjegåtet**, *inchoat.* begynna simma. Finska: "uida", simma.
- WUÄJELET & wuäjetet**, *v.n. frequ. id.*
- WUÄR**, se **wer**.
- WUÄSS**, *saccus*, se **wuoss**.
- WUÖIDNET**, *videre*, se, se **wuoidnet**.
- WUÖJET**, *vehi*, köra, åka, se **wuojet**.

WUÖLE, *n.s. cantilena*, visa, sång. *Proprie est tonus sive melos*, ton, melodi.

WUÖLETES, **wuöletebme**, se **saiges**. **Aptsa wuöletebme le sodn**, *valde brevis ejus erat vita*, han hade mycket kort ålder.

WUÖLGET, *v.n. abire*, se **wuolget**.

WUÖPPE, *sinus lacus*, se **wuoppe**.

WYRRTOT, *v.n.* se **wirrtot**.

WÅBD, *pectus*, bröst, se **wuobd**.

WÅDDADS, *origo*, ursprung, jmf. **wäddo**.

WÅJ, *interj. ah! vah! ack!*

WÅITET, *v.a. vincere*, vinna. **Wåiteje**, *victor, qui vincit*, övertinnare. Finska: "woittaja", *victor*.

WÅITO, *n.s. lucrum*, vinning.

WÅLDO, *n.s. culpa, caussa*, skuld, orsak.

WÅRSE, *modus, ratio*, sätt, se **warse**.

WÄDDAR, **wädder**, *ripa fluvii sive littus*, åbrädd, strand, se **terbme**. Även **mären wädder**, *ora sive littus maris*, havsstrand. Brukligare är dock **kadde**, *littus lacus aut maris*, sjö- eller havsstrand.

WÄDDASET, *v.n. scaturire, originem ducere*, ha sin upprinnelse. **Tat äno tåbbelt wäddas**, *inde fluvius hic scaturiginem habet*, denna älven har därifrån sin upprinnelse.

WÄDDO, *n.s. origo*, ursprung, härkomst. **Tatte wäddost le**, *ex illo est genere ortus*, han härstammar därifrån. Även **fundus**, botten, se **wuodo**.

WÄDER, *nugæ*, skvaller, ogrundat tal. **Wäder hål**, *detsamma*. **Wädertet**, *nugari, vana loqui*, tala det som är utan grund, löpa med sagor och löst tal.

WÄDJA, **wädjaha**, *n.s. pretium*, värde. **Tann wädjahab waddib**, *pretium ejus rei justum persolvebam*, jag gav dess värde, jmf. **arwo**.

WÄDNA, **wädnem**, *n.s. spasmus, nervi contractio s. convulsio*, sendrag, kramp.

WÄDNET, *v.n. spasmo nervorum affici, dolorem percipere ischiaticum*, få kramp och sendrag, ha giktplåga. **Käta wädna muste**, *manus mihi dolet torpetque*, jag har värk i handen.

WÄDTJA, *paries*, vägg. **Wädtji kaskam** eller **tuoken**, *intra parietes*.

WÄDTJET, *v.a. petere, apportare studere*, gå eller fara efter, hämta. **Wädtje muorit**, *apporta ligna*, bär hit ved. **Wuonast jafoit wädtjet ja saltit**, *farinam & sal ex Norvegia petere*, fara till Norge efter mjöl och salt. Överfört **Jubmel le so wädtjam**, *mortuus est*, Gud har kallat honom hädan. Finska: "wiedä", *ferre, auferre*, & "wetää", *trahere*.

WÄDTJETET, *v.a. per nuntium accire sive advocare*, skicka bud efter. **Wädtjete so tek**, *ut huc veniat facito*, låt kalla honom hit. **Wädtjetin mo tassa wittenen**, *me illuc testem advocabant*, de kallade mig dit till vittne.

WÄGNIN, *adv. prope*, nära. *Austr.*

WÄJA-ÅBBÅ, se **weja-åbbå**.

WÄJATET, *v.a. polire, feja*³⁸⁰. Används om metaller, företrädesvis silver. **Silbab wäjatet**, *argentum polire*, polera silver. **Wäjatastet**, *dim. litet polera*. **Wäjatatjet**, *inchoat. begynna feja*.

WÄJET, *n.a. fulgens*, se **wäjok**.

WÄIKE, *orichalcum*, se **weike**. **Wäikotet & wäikotattet**, se **wäjatet**.

WÄIKET, *v.n. in aquam se mergere*, dyka. **Wäikeje**, *urinator*, dykare, se **puoktjet**.

WÄIKETET, *v.n. frequ. id.* **Wäiketatjet**, *inchoat. begynna dyka*.

³⁸⁰ polera, putsa

WÄJOK, *n.a. coruscus, splendidus*, blank, fejad. **Wäjok kebne**, *ahenum politum*.

WÄJO, *n.s. potentia, vires*, förmåga, krafter.

Ib wäjok ane, *non valeo*.

WÄJOTEBME, *imbecillis, debilis*, svag, kraftlös. **Wäjotes**, detsamma.

WÄJOT, *viribus destitui*, se **wejot**.

WÄITA, *forma calcei e ligno facta, modulus*, skoläst.

WÄITELES, se **weiteles**.

WÄITO, *n.s. dimissio pecudum sine pastore & cura*, boskapens bortsläppande utan vallhjon. **Wäiton läh talle mija pätsoh**, *sine pastore nostri nunc sunt rangiferi*, våra renar går nu utan vallhjon.

WÄITOK, *n.a. qui sine pastore est & custodia*, som går i skogen utan vallhjon. **Wäitok pätsoi**, *rangifer, qui in silvis solus oberrat absque pastore*, en ren som går vill i skogen. **Wäitokit åtset**, *rangiferos quærere in silva oberrantes*, söka efter villa renar.

WÄITOSTATTET, *v.a. sine pastore dimettere*, släppa bort utan vallhjon. **I le puore älob wäitostattet ko i le alläs**, *haud tutum est gregem sine pastoribus dimittere, quando lupi sunt*.

WÄK, **wäkk**, **wäkka**, se **wekkes**. Även *adv.* **wäkk**, **wäkka**, & ibland **wäkkarik**, **wäkkrik**, *valde, multum, admodum*, ganska mycket, högeligen. **Wäkka stuores**, *valde magnus*, ganska stor.

WÄKKATALLET, *adjuvare*, se **wekkatallet**.

WÄKSAK, **wäksok** etc. se **weksak**, **weksot**.

WÄKSELTET, *commutare*, växla.

WÄKTESTET, *ad scopum sive metam remotiorem sive longius distantem jaculari aut jacere*, skjuta eller kasta åt något på

långt håll. **Wäktesi jauren rasta**, *jaculabatur trans lacum*.

WÄLDE, se **welde**.

WÄLJ, **wälja**, *frater*, broder. **Wäljam**, *frater meus*, min broder. **Wadde wäljasat**, *da fratri tuo*, giv åt din bror. **Wälja pele**, *frater uterinus*, styvbroder. **Wäljetjeh**, *fratres, duo aut plures simul*, två eller flera bröder tillsammans. **Måi län wäljetjeh**, *nos ambos fratres sumus*, vi bägge är bröder. **Wäljats**, **wäljets**, *dim. blandientis est*. **Wäljatjam**, *mi frater optime*, du min käre broder.

WÄLKO, *n.s. debitum*, skuld, se **welke**.

WÄLKOGES, **wälkokes**, *ære alieno obstrictus sive obrutus*, skyldig, som står i skuld. **Makse munji mab todn leh wälkoges**, *quod mihi debes repende*.

Wälkokeswuot, *debitum, obligatio*, plikt.

WÄLKET & wälkok, *albus*, se **welkes**.

WÄLKOLATS, *debitor*, gäldenär. **Wälkolatjit welke pednikit metetet**, *debitoribus pecunias creditas condonare*.

WÄLKOTALLET, *mutuo dare, credere*, låna ut, borga. **Wälkotallib sunji daleb**, *Imperialem illi mutuo dabam*, jag lånade honom en riksdaler.

WÄLLAHET, *v.n. cubare*, se **wellahet**.

WÄLLOT, *prostratus, cubans*, se **wellot**.

WÄLLES, *mitis, clemens*, se **wuolles**.

WÄLMA, se **welmes**.

WÄLTARET, *v.n. declinare, deorsum vergere*, luta ner åt, bära utför. **Puolda wältar änon kâik**, eller **äno tasoi**, *collis versus amnem declivis est*, backen lutar utför åt älven.

WÄNA, **wäne**, **wänak**, **wänek**, *amicus*, vän.

Pâte wänekam, *vemi amice*, kom min vän.

- Mo wänakumus**, *amicissimus meus*, min bästa vän. **Wänekub**, *amicior*, större vän. Motsats **owänak**, *inimicus*, ovän.
- WÄNAKATS**, detsamma som **wänak**.
- Owänakats**, *inimicus*, ovän.
- WÄNAKESWUOT**, *n.s. amicitia*, vänskap.
- Owänakeswuot**, *inimicitia*, ovänskap.
- WÄNASTALLET**, *amicitiam facere*, bli vän.
- Wänastallet fuonosi kum**, *cum malis hominibus amicitiam jungere*, göra vänskap med elakt folk.
- WÄNHOLDET**, **wänholdem**, se **wänotet**.
- WÄNESIKT & wäni**, *adv. amice, familiariter*, vänligen. **Wäni wiesot**, *amice vivere*.
- WÄNOTET**, *partibus alicujus studere, favere*, hålla med, gynna. **I kuttek suolekeb wänote**, *furi nemo favet indulgetque*.
- Wänotastet**, *dimin.* hålla litet med.
- Wänotatjet**, *inchoat.* begynna hålla med.
- WÄNOTEM**, *n.s. studium, dum alicui favemus*, medhåll.
- WÄNOTALLET**, **wänotallem**, se **wänotet**, **wänotem**.
- WÄNI**, *spes, exspectatio*, hopp, väntan.
- WÄNTET**, *v.a. sperare*, hoppas, förvänta.
- Wänteb kuit, jutte påtet kalka**, *spero certe illum esse venturum*. **Mon wäntib**, *putabam sive credebam*, jag trodde eller förmodade.
- WÄNTEM**, *spes, exspectatio*, förmodan.
- WÄPSA**, *vespa*, geting, se **wepses**.
- WÄRA**, **wärak**, *collis*, se **wera**, **werak**.
- WÄRALD**, *mundus*, värld. **Wäralden algost**, *ab initio mundi*, ifrån världens begynnelse. Även *tempestas*, väderlek. **Wärald tjuotsa**, *intemperies est*, det är oväder. Även *aër, atmosphæra*, luft, luftkrets.
- Wäraldest kattji**, *ex aëre sive cœlitus decidebat*, det föll ned utur luften.
- WÄRALDATS**, *n.a. mundanus*, världslig.
- WÄRE**, *culpa, injuria*, se **were**.
- WÄRET**, se ovan **wiäret**.
- WÄRDERET**, *æstimare*, värdera.
- WÄRDOGES**, **wärdogas**, *dignus, qui promeritus est*, värdig, förtjänt. **Ib le tast wärdoges kottjotowet to pardnen**, *non amplius sum dignus, qui vocer filius tuus*, jag är ej mera värdig att kallas din son. Motsats **owärdoges**, ovärdig.
- WÄRDOGESLAKA**, *adv. digne*, värdigt.
- Owärdogeslaka**, *indigne*, ovärdigt.
- WÄRET**, *v.a. tueri, defendere*, försvara.
- Ejtebs wäret**, *semet ipsum defendere*, försvara sig själv. Jmf. **warjelet**, **waret**.
- WÄRGO**, *collare vimineum, quod rangiferis immittunt, quando fune ducendi sunt*, en trälj, ett band av vidor, att sätta på renarna när de skall ledas med töm.
- WÄRIDET**, **wäritet**, *v.a. comperire, animadvertere*, förmärka, bli varse. **Ib le anje tabb wäridam**, *istud adhuc non animadverti*, jag har ännu ej märkt det.
- WÄRJO**, *arma, id, quo nos defendimus*, vapen, gevär.
- WÄRJOTES**, *inermis*, obehäpnad. **Aptsa wärjotes ja puodsos almats**, *homo nudus & plane inermis*.
- WÄRKA**, **wärkem**, *locus, ubi tentoria sua ponunt Lappones*, stället där lapparna slå upp sina tjäll. Överfört *pascuum*, betesmark.
- WÄRKOT**, *v.a. tentorium ponere*, slå läger, slå upp tjället.
- WÄRO**, *n.s. tributum*, skatt, se **wiäro**.

WÄROTET, *sacrificare*, offra, se **wiärotet**.

WÄRR, *adv. pejus*, värre. **Te li wärr**, *pejus erat istud*, det var värre.

WÄRRAB, *n.a. comparativ. pejor*, värre.

Wärrab le sodn muste, *me is pejor est*, han är värre än jag. **Tatte wärrab**, *eo pejus*, desto värre. *Superlativ. wärramus & wärraimus*, *deterimus, pessimus*, den värste. **Aiwe ko mon lulib wärramus**, *quasi ego pessimus essem*.

WÄRRANEM, *n.s. depravatio*, förvärring. *In Theol. scandalum*, förargelse.

WÄRRANET, *v.n. depravari*, förvärras.

Puotselwas wärrana, *morbus amplior fit*, sjukdomen blir värre. Även *in Theolog. offendi, scandalum accipere*, förargas.

Wärranastet, *dimin.* bli litet värre.

Wärranätjet, *inchoat.* begynna bli värre.

WÄRRANADDET, *v.n. frequ. depravari*, förvärras.

WÄRRETET, *v.a. depravare, deterioorem reddere*, göra värre, försämra. **Wärreti tat talkes**, *hæc medicina nocua erat sive nocebat*, detta läkemedlet gjorde skada. Även *in Theol. offendere*, förarga. *Scandalo alicui esse*, vara någon till förargelse. **Wärretastet**, *dimin.* litet förvärra. **Wärretätjet**, *inchoat.* begynna förvärra.

WÄRRETAKES, *n.a. scandalosus*, förarglig.

Wärretakes wärald, *mundus scandalosus*, den förargliga världen, *Theolog.*

WÄRRETEM, *n.s. depravatio*, förvärring. Även *in Theolog. offensio, scandalum*, förargelse. **We tan almatji, juon tjada wärretem påta**, *væ homini illi, per quem*

scandalum venit, ve den människa, genom vilken förargelse kommer, *Matt. 18:7.*

WÄRTO, *n.s. serenitas cœli, sudum*, uppehållsväder, klar himmel. **Kukkes wärto**, *serenitas cœli diutius permanens*, långvarigt uppehållsväder. **Wärtots**, *dimin. idem.*

WÄRTOS, *n.a. serenus, non pluviosus*, klar, ej regnaktig. **Wärtos peiwe**, *dies serenus*, en klar dag.

WÄRTOT, *v.n. serenum fieri, pluere aut ningere desinere*, bli klart, klarna upp.

Wärtostet, *dim.* litet klarna upp. **Sitta wärtosti**, *tandem serenitas facta est.*

Wärtogåtet, *inchoativ.* begynna klarna upp.

WÄRTSA, *vervex*, gumse. **Wärtsa tjärweh**, *cornua vervecis*, gumse-horn. **Sarwes wärtsa**, *aries, vervex non castratus*, osnöpt gumse.

WÄSOT, *vivere*, se **wiesot**.

WÄTK, **wätka**, *scalprum, instrumentum, quo excavantur vasa lignea*, gröppjärn, varmed träkärl urholkas. *Securis incurvatæ figura esse solet.*

WÄTKESTET & wätket, *v.a. ejusmodi instrumento excavare*, med gröppjärn urholka. *Gigantem, de quo Lappones fabulantur quemque appellant Stalo, tali usum fuisse securi narrant, cumque arbores conscenderent qui hunc aliter effugere non poterant hostem, arborem præcidebat, quod versiculus indicat: Luite åbbam ware kåirit, Jitjatja (cognomen Stalonis) muorab wätka, dimitte, soror mea, canes alpinos, Jitjatja arborem præcidit.*

WÄTNIT, *adv. modice procul*, lagom långt ifrån. **Ib wätnit påte**, *non aliquantum*

prope venire mihi licet, jag får ej komma någorlunda nära.

WÄTO, *n.s. pignus certationis, sponsio*, vad. *In Theolog.* **wätto raje**, *curriculum*, vädjeban³⁸¹.

WÄTOT, **wätotet**, *pignore cortare*, slå vad. **Påte wätoton**, *certemus pignore deposito*, låt oss slå vad. **Sardno, man pira kalken wätot**, *dic, quo pignore certemus*, säg, vad vi skall sätta upp i vad.

WÄUTJETET, *v.n. volutare se, volutari*, tumla, vältra sig.

Å.

ÅBBA, *soror*, syster. **Äigo åbba**, *soror germana*, samsyster³⁸². **Åbbam puoram**, *soror mea carissima*. **Åbba pele**, *soror uterina*, styvsyster. **Åbbats**, *dimin.* liten syster. Även *in dual. & plural.* **åbbatjeh såi lepa**, *sorores illæ sunt*, de bägge är systrar. **Åbbatji manah**, *liberi sororum*, systrars barn.

ÅBB, **åbbå**, *n.a. totus*, hel. **Åbb alde kåte**, *tota domus ejus*, hela hans hus. **Åbbå peiweb katoi**, *totum diem abfuit*, han var borta hela dagen.

ÅBBALATS, *n.a. ad sorores pertinens*, systerlig. **Åbbalats kereswuot**, *caritas sororum*, systerlig kärlek.

ÅBBELAKA, **åbbålaka**, *adv. totaliter*, helt och hållet, över allt.

ÅBBELAKES, **åbbålakes**, *n.a. totalis, totus*, hel och hållen.

ÅBBES, *n.a. inivus propter nivem*, ovägd³⁸³ för snö. **Åbbes rathe**, *via nivosa invia*, ovägd och med snö betäckt väg. **Åbbes tjawelk**, *jugum montis nivosum invium*. **Åbbesit mannet**, *iter facere per invia loca nivosa*.

ÅBBOSET, *v.n. exundare*, se **abbeset**.

ÅBBOTI, *adv. in totum*, helt och hållet, överallt. **Luwib åbboti**, *totus madescebam*, jag blev våt hel och hållen, eller överallt.

ÅBDES, *n.a. integer, non fissus, qui sine rimis est*, tät, hel. **Åbdes litte**, *vas integrum, quod sine rimis est*, ett helt kärl. **Åbdes karwoh**, *vestes non laceratæ*, hela kläder. *Comparat.* **åbdasub**, helare. *Superlativ.* **åbdasumus**, den helaste.

ÅBDOT, *v.n. compactum fieri sive solidum*, tätna, bli hel. **Kare åbdoi**, *vas factum est compactum*, kärlet blev tät. **Åbdostet**, *dimin.* bli något tätare. **Åbdogåtet**, *inchoat.* begynna bli tät eller hel.

ÅBLAT, *adv. abundanter*, rikligen, överflödigt. *Comparat.* **åblabi & åblabut**, *abundantius, copiosus*, överflödigare, ymnigare. **Ko åblabut anah, die wadde åblabi**, *quando major tibi abundantia est, abundantius & liberalius des*, när du har mera, så giv mera.

ÅBLO, *n. insecti, fucus*, se **oblo**.

ÅBLOT, *v.n. augescere*, ökas, tilltaga i ymnighet. **Stakkeh läh pira landen åblomen**, *luporum magna incipit fieri in omnibus locis multitudo*, det börjar bli mycket vargar överallt. **Åblostet**, *intensiv.* bli litet ymnigare. **Åblogåtet**, *inchoat.* begynna bli ymnigare, jmf. **ådnanet**.

ÅBME, *vetus, vetustus*, gammal. **Åbme karwoh**, *vestes detritæ & inveteratæ*, gamla kläder. **Erit piejet tab åbme almatjeb**, *exuite veterem hominem*, Ef. 4:22. **Åbme peiwe**, *per idiotism. de defunctis dicitur, quando illorum mentio*

³⁸¹ kapplöpningsbana

³⁸² helsyster

³⁸³ obanad, inte uppkörd väg

- fit, e.gr. Nila, åbme peiwe, Nicolaus defunctus, salig Nils. Puorak ålma lei sodn, åbme peiwe, bonus ille vir erat, cum in vivis esset, han var en god och ärlig man i sin tid. Comparat. åbmasub, gamlare. Superl. åbmasumus, den gamlaste.*
- ÅBMASTET, åbmastowet, se åmastet.**
- ÅBMOT, v.n. inveterascere, bli gammal.**
Piäbmo åbmo, cibus inveteratur, maten blir gammal och förlegad. Wuosta le åbmom, caseus inveteratus est, osten har blivit gammal. Åbmostet, dimin. bli något gammal. Åbmogåtet, inchoat. begynna bli gammal och förlegad.
- ÅBMOM, n.a. åbmom laipe, panis inveteratus, gammalt bröd. Åbmom wuosta, caseus inveteratus, gammal ost.**
- ÅBTET, v.n. intumescere, svälla upp. Åbti åbbå kroppe, totum corpus intumuit, hela kroppen svällde upp. Åbtatjet, inchoat. begynna svälla.**
- ÅDAJATTET, v.a. sopire, insöva. Manab ådajattet, sopire infantem, söva ett barn. Ådajattum, sopitus, sövd.**
- ÅDAJET, v.n. obdormiscere, insomna. Juo le ådajam, jam obdormivit, han har redan somnat. Ko ådaji, cum obdormisceret, när han somnade. Ådajastet, dim. id. Ådajatjet, inchoat. begynna sova, jmf. ådet.**
- ÅDALTA, somnus, sömn.**
- ÅDATAK, pulvinaria & omne id, quo sternitur lectus, sängkläder.**
- ÅDALMES, ådalm, pullus, unge, fågelunge. Ådalmes lådde, avis pullus, sive quæ eodem anno procreata est, ungfågel, som kommit till samma år. Ådalmes tjuktje,**
- tetrao anniculus, en ung tjäder. Finska: "odelma", prima segetis herba.*
- ÅDD, åddå, n.a. novus, ny. Åddå jake, novus annus, nytt år. Auctores plurimi scribunt ådde, verum e istud finale nunquam ut effertur, sed ut å, sæpe non auditur.**
- ÅDDERSIST, åddåstet, adv. de integro, ånyo. Åddåstet alget, de integro incipere, rursus incipere, på nytt begynna. Åddåstet leb påtam, de integro veni, jag har kommit på nytt.**
- ÅDDÅNOWET, åddanowet, v.n. renovari, förnyas. Åddånem, renovatio (passiv.) förnyelse.**
- ÅDDESTET, åddåstet, v.a. renovare, enovare, förnya. Kåteb åddåstet, domum innovare. Åddåsteje, innovans, den som förnyar. Åddåstastet, dim. litet förnya. Åddåstastjet, inchoat. begynna förnya. ÅDDÅSTEM, n.s. renovatio, förnyande. Åddåstemeb tarbaha, renovatione opus habet, det behöver förnyas.**
- ÅDDESTATTET, åddåstattet, v.a. renovare, renovandum curare, förnya, låta förnya. It. neutr. posse enovari, kunna förnyas.**
- ÅDDÅK, ådde, catulus caninus, hundvalp. Åddåkit piäbmet, catulos alere. Åddåkats, dim. en liten hundvalp.**
- ÅDDÅS, åddes, n.a. novus, ny, se ådd. Tjälg åddås, plane novus, spritt ny. Åddåswuot, novitas, nyhet.**
- ÅDET, v.n. dormire, sova. Kåtsaje todn jukko ådah, evigila tu, qui dormis, vakna upp du som sover. Även aktivt: neitab ådet, virginem vitiare, förkränka en mö. Ådeje, dormiens, sovande, en som sover.**

- Ådestet**, *dim.* sova något litet. *Inchoat.*
ådegåtet, begynna sova, jmf. **ådajet**.
ÅDEM, *n.s. ipse actus dormiendi, somnus*, sovande, sömn. **Ådemesne**, *in somno, uti sömnen*.
ÅDEK, *vigilans, non dormiens*, vakande, en som ej sover. *Particip. negat. est.*
ÅDITS, *n.a. somniculosus, somno deditus*, sömnaktig. **Åditswuot**, *subst. torpor*, sömnaktighet.
ÅDNA, *n.s. fortuna*, lycka. Finska: ”onni”, detsamma, jmf. **wuodna**. *Boreal.*
ÅDNA, *adv. mature*, tidigt, i god tid. **Ådna kåssa**, detsamma. **Juo ådna**, *jam dudum, pridem*, länge sedan.
ÅDNASATS, *n.a. maturus, pristinus*, tidig, som har varit och skett längesedan.
ÅDNE, se **åne**.
ÅDNELES, *brevis*, se **ånekes**.
ÅDNERES, **ådnåres**, *palus, columna, proprie palus, quo sustentatur Lapponum tugurium*, pelare eller stolpe, varpå lappkojan vilar.
ÅDSOTET, *v.a. expectare*, vänta, bida efter. **Ib to weje ådsotet**, *te expectare non curo*, jag orkar ej vänta på dig. Även *curare*, bry sig om, se **laketet**.
ÅDTJE, *n.s. caro*, kött. **Ådtje tewakesne**, *carnosus*, köttfull. **Ådtje**, *est hominis & illorum animalium caro, quæ non comeduntur. Etjam edulium, dum vivunt, caro appellatur ådtje, mactatorum autem piärgo*.
ÅDTJELATS, *n.a. carnalis*, köttslig. *Theol.*
ÅDTJAITOWET, *pingvescere, carnosum fieri*, bli fet, bli köttfull.
ÅDTJOB, **ådtjos**, se **udtjus**.
ÅDTJOT, *v.a. accipere, nancisci*, få, bekomma. **Mab leh todn ådtjom?** *quid accepisti?* vad har du fått? **Idtji maitek**
ådtjo, *nihil accepit*, han fick ingenting.
Ådtjostet, *dimin.* få något litet.
Ådtjogåtet, *inchoat.* begynna få.
ÅDTJOLWAS, *n.s. donum, omne id, quod accipimus*, gåva, det man får.
ÅDTJOSET, *v.n. accipi*, fås. **Walla te ådtjosi**, *ægre capi poterat*, det kunde med möda fås. **I qwele tane jauren ådtjos**, *pisces in hoc lacu non capiuntur*, i denna sjön fås ingen fisk.
ÅDTJOTET, *v.a. acquirere, sibi comparare*, förvärva, laga att man bekommer.
Ådtjotijib so, *illumprehendere studebam*, jag bjöd till att taga fast honom. Även *neutr. reviviscere*, åter komma sig för.
Ådtjotatjet, *inchoat.* begynna förvärva.
ÅDTJOTALLET, *v.n. capi, prehendi*, gripas, bli tagen. **Puotselwasest sodn ådtjotalli**, *morbo correptus est*, han fastnade i en sjukdom.
ÅGGE, *n.s. reflexus aquarum infra cataractas fluviorum*, se **påstok**.
Åggastak, detsamma. **Åggats**, *dim.*
ÅGG, **åggö**, *hamus piscarius*, metkrok. Se **wuogg**.
ÅGGOT, *hamo piscari, meta.* **Åggoje**, *particip. præ.* en som metar. **Åggom qweleh**, *pisces hamo capti*, fisk fångad med krok. **Åggom switja**, *virgula, qua utuntur, qui hamo piscantur*, metspö.
ÅH, *interj. ah, ack. It. adv. negativ.* **åh-mä**, *haud ego, vel vix ego*, icke jag. **Åh-sä**, *non ille*, han icke, etc.
ÅJALDATTET & åjaldet, *v.a. oblivisci*, glömma, förglömma. **Åjaldattib tabb tunji sardnot**, *istud tibi dicere oblitus sum*, jag glömde säga dig det. **Åjaldastet**, *dim.* litet förgäta. **Åjaldatjet**, *inchoat.* begynna glömma.

ÅJALDAKES, *n.a. obliviosus*, glömsk.

ÅJALDATTEM, *n.s. oblivium*, glömska.

ÅJATET, *v.a. cibare*, spisa, giva mat. **Manait åjatet**, *infantes cibare*.

ÅJEWES, *n.a. novus, quo non usi sumus*, ny, obrukad. **Åjewes jaure**, *lacu in quo nuper nemo piscatus est*, en sjö där ingen har nyligen fiskat. **Åjewes herke**, *rangifer quo nemo vectus est nuper*, en ren den ingen nyligen har kört med.

ÅIKET, *v.a. enixe rogare*, träget bedja.

ÅINGESTET, *v.n. tremere*, darra, se **tårgestet**.

ÅJOK, *cibus*, mat. **Manan åjok**, *cibus infantis*, barnets mat.

ÅJORTET, *v.a. significare*, betyda.

ÅJOT, *v.n. requiescere*, vila sig. **Pajet kalkab tab jaureb åjot**, *sinam hunc lacum requiescere, scilicet non in hoc lacu piscabor*, jag skall låta denna sjön vara, utan att jag fiskar uti honom. **Åjom le tat herke**, *rangifer hic vectarius vires quiete recuperavit, quia scil. nemo illo vectus est*, denna ren har nu vilat upp sig. **Åjostet**, *dim. id.*

ÅJOTET, *v.a. quiescendi copiam dare*, låta vila. **Herkeb åjotet**, *rangiferum vectarium requiescere permittere, rangifero quodam aliquo temporis spatium non vehi, ut vegetior evadat*, låta en ren bli okörd någon tid. **Jaureb åjotet**, *in lacu non piscari, ut plures fiant pisces aut adveniant*, låta en sjö vara, utan att fiska uti den. **Åjotastet**, *dimin.* **Åjotattet**, *frequ. idem atque åjotet.*

ÅIPOT, *luctari, cetare*, se **oibot**, **håibot**.

ÅISOT, *v.a. vincere*, vinna, övervinna. **Åisoi sodn**, *ille victor evasit*, han vann, se **oisot**.

ÅISOK, *particip. neg. non victus*, oövervunnen.

ÅISOTET, *propter defectum virium desistere cogi*, nödgas lämna av orkeslöshet. **Åisoti piäbmob**, *edendo desistebat, quia plus comedere non valebat*, han orkade ej äta upp allt. **Idtji åisote mabke piäbmob**, *nihil cibi relinquebat, verum totum comedebat*, han åt upp allt och lämnade ingenting av maten. I Lycksele.

ÅITET, **åitatallet**, se **oitet** etc.

ÅITO, *adv. certe, vere*, i sanning, visst. **Jus åito naute le**, *ita si verum est*, om det så i sanning är.

ÅIWALATS, **åiwelats**, *magistratus*, överhet. **Åiwalatjeh**, *magnates, optimates*, höga herrar, jmf. **åiwe**.

ÅIWATES, *n.s. piscium in mari aut lacu conferta multitudo*, en fiskdyn, en stor hop med fisk som går tätt intill varandra.

ÅIWE, *caput*, huvud. **Almatjen åiwe**, *caput hominis*, människohuvud. **Åiwe sarjit**, *caput dolet*. **Åiweb kåptjet**, *caput tegere*. **Åiwist le**, (*in plural.*) *demens est*, han är tokig. **Åiwe jårråk**, *amens, stultus*, tokig.

Även *vertiginosus*, en som har svindel.

Åiwe sarjes & åiwe swarke, *cephalalgia*, huvudvärk. **Åiwe skure**, *cranium*, huvudskål. **Åiwe ålma & simpliciter åiwe**, *dux, princeps*, hövitsman, huvudman.

Åiweh påteh, *optimates sive principes veniunt*. **Åiwen asse**, se **asse**. **Åiwe pekke**, *caput, pars libri*, kapitel, (*Th*). Även **åiwai**, som adverb. **Makson åiwai waddet**, *per anticipationem & in spem futurae persolutionis dare, credere*, lämna ut på betalning, borga. **Åiwe tjåkk**, *vertex*,

- hjässa. **Akten åiwen**, *adv. in perpetuum*, för all tid. **Åiwe wuole**, *pulvinar*, huvudkudde. **Åiwe sudde**, *sutura cranii, quæ in infantibus adhuc est aperta*, öppningen på huvudskålen hos små barn. **Åiwe warjo**, *galea*, hjälm.
- ÅIWAJ**, **åiwajes**, *n.a. pertinax*, halsstarrig, ostyrig. **Åiwajes herke**, *rangifer pertinax, sive qui habenis haud facile regi potest*, en halsstyv och illa tämj d ren. *Tantum de istiusmodi animalibus dicitur*.
- ÅIWASTALLET**, *v.n. superbire*, högfärdas. **Åiwastalla taweristas**, *superbit opibus suis*, han högfärdas över sin rikedom. **Åiwastalleje**, *superbiens*, en som högfärdas. **Åiwastallagåtet**, *inch.* begynna högfärdas.
- ÅIWASTALLEM**, *n.s. superbia*, högmod. **Åiwastallemeb wassjotet**, *superbiam odisse*, hata högfärd.
- ÅIWER**, *n.s. paries transversus*, gavel. Även *pars templi anterior, vulgo chorus*, kor i en kyrka, se **åiwor**.
- ÅIWES**, *n.a. celebris, clarus, qui magna est dignitate*, en hög och förnäm man. *Comparat.* **åiwab**, högre, förnämare. *Superlat.* **åiwaimus & åiwemus**, den förnämsta. **Åiweswuot**, *subst. principatus*, höghet, herravälde.
- ÅIWOR**, *n.s. primus lotus cedium*, högsäte. **Åiworesne tjåkkaha**, *primo sive supremo loco sedet*, han sitter i högsätet.
- ÅIWOSTET**, *v.n. cursum dirigere, tendere*, ställa kosan. **Alas åiwosti**, *versus occidentem cursum dirigebat*, han ställde kosan västerut. **Kåsså leh todn åiwostemen?** *quorsum tendis?* vart ärnar du dig?
- ÅIWOSTEM**, *conatus, propositum*, uppsåt.
- ÅIWOTES**, **åiwåtes**, *n.s. institutio, consilium*, undervisning, råd. **Åiwåteseb mubbai waddet**, *consilium alteri sive alicui dare*, giva någon råd. **Åiwåtem**, *detsamma*.
- ÅIWÅTET**, **åiwotet**, *v.a. consilium dare, instituere*, giva råd, undervisa. **Sodn åiwåti mo naute takket**, *ita ut facerem ille me instituebat*, han undervisade mig att göra så. **Åiwåteje**, *institutor*, en som undervisar. **Åiwåstastet**, *dim.* litet underrätta. **Åiwåtatjet**, *inchoat.* begynna underrätta.
- ÅIWOTS**, **åiwåtja**, *informatio, rumor*, underrättelse, rykte. **Ko åiwotjeb lijeb åtjom tann pira**, *ea de re cum edoctus fuissem*, när jag fick underrättelse därom. **Ih le tann pira åiwotjeb kullam**, *ejus rei ad me non pervenit rumor*, jag har ej hört något rykte därom.
- ÅKER**, *ager*, åker, se **påldo**. Åkerland, *arvum*. **Åkereb brukot**, *agrum colere*. **Åker brukar** eller **åker ålma**, *agricola*, åkerbrukare.
- ÅKKEL**, *gausape*, rya, täcke.
- ÅKKESTET**, *glocire*, kackla som en höna.
- ÅKKETES**, **åkketet**, se **åsketem** etc.
- ÅKOT**, *v.n. currere, tolutim incedere*, löpa, trava. **Herke åko**, *rangifer tolutim incedit, renen travar. Minus est quam tålwastet, quod incessum tolutarem celeriore significat*. Även hos *Boreal.* **åkot**, *pedetentim & tarde currere sive incedere*, småspringa, gå sakta. **Åkostet**, *dim.* springa litet. **Åkogåtet**, *inchoat.* begynna springa.
- ÅKON & åkoten**, *tolutim, cum cursu*, springandes, i fullt språng. Även hos

- Boreal. tarde, pedetentim*, i sakta mak, fot för fot.
- ÅKOTET**, *v.a. impellere, agere*, köra på, driva. **Herkeb åkotet**, *rangiferum impellere, ut currat*, låta renen springa. **Hästeb åkotet**, *equum incitare ad cursum*.
- ÅKSE**, *ramus arboris*, kvist på ett träd. **Åksit tjuoppet**, *ramos amputare*. **Åksats**, *dim.* en liten kvist. Finska: "oxa", *ramus*.
- ÅKSAJ**, **åksajes & åkse**, *n.a. ramosus*, kvistfull. **Åksajes muor**, *arbor ramosa*.
- ÅKSETES**, *qui sine ramis est*, kvistlös.
- ÅKTE**, *n.s. imber*, regn-il, regniskur. **Rasjo åkte**, *detsamma*. **Muota åkte**, se **pärg**. **Åktats**, *dim.* ett litet regnil.
- ÅKTSE**, *n. numer. cardin. novem*, nio. **Åktse peiweh**, *novem dies*, nio dagar. **Åktsad**, *nonus*, den nionde. **Åktsad jake**, *annus nonus*, det nionde året.
- ÅLBOTET**, *v.a.* se **albetet**.
- ÅLE**, *n.s. proprius*, egen, egentlig. **Åle märk**, *signum, quo quis utitur ad signandas res suas, vel etiam incisio, qua aures pecudum notantur, ut possessor quis sit pateat*, bomärke, märke varmed man märker lösöre eller ock sin boskap.
- ÅLEM**, *n.s. media pars corporis*, midja. Även *lumbus*, länd. **Tjodtjot kätsaldum tijen ålemi pira**, *sint præcincti lumbi vestri*.
- ÅLEST**, *adv. omnino*, alldeles. **Ålest le naute**, *ita omnino est*, det är alldeles så, jmf. **ållasikt**.
- ÅLK**, **ålg**, *n.s. trabs, tignus transverse dispositus*, bjälke, ås. **Ålkåts**, *dimin.* en liten bjälke eller ås.
- ÅLKE**, *numerus, brachium*, axel, arm. **Ålkis nala**, *super humeros suos*, på sina axlar. **Ålkai piejet**, *in humerum ponere sive attollere*, lägga på axeln. Även **åлке le sune**, *lacertosus est, proprie de illo, qui lapides longe projicere valet, quod certaminis genus apud Lappones frequens est & in usu*, han har god armstyrka, han kan kasta långt. **Åлке wuoiwe**, se **wuoiwe**.
- ÅLKAJ & ålkajes**, *n.a. lacertosus*, armstark. **Harbmat le sodn ålkaj palkestet**, *lacertis robustis ille est & longe jacere valet*, han har god armstyrka att kasta långt.
- ÅLKATET**, *v.a. brachio jacere*, kasta åstad med armen. Även *verbera intentare*, hytta, vilja slå till. **Ålkatastet**, kasta till, hytta till.
- ÅLKATEM**, *n.s. minæ, dum verbera intentamus*, hyttande, när man hytter.
- ÅLKES**, *n.a. dexter*, höger. **Ålkes kät**, *dextra manus*, högra handen. **Ålkes pelen**, *a dextris*, på högra sidan.
- ÅLKETET**, *v.n. luce dubia videri, quasi umbra ocyus e conspectu elabi*, skymta, fara som en skugga hastigt förbi. **Qwele ålketi**, *piscis e conspectu velociter abiit*, fisken skymtade förbi.
- ÅLKETEM**, *n.s. umbra, species cito evanescens*, skymt, skugga. **Ålketemest palla**, *umbram timet*, han är rädd för skuggan. **Ålks**, *detsamma*.
- ÅLLES**, *n.a. totus*, hel. **Perfectus, absolutus**, fullkomlig. **Ålles mano**, *mensis integer*, en hel månad. **Ålles sjaddo**, *statura adulta*, fullväxt. **Juo le ålles sjaddon**, *statura jam est adulta*. **Ålleswuot**, *subst. perfectio*, fullkomlighet. *Theolog.*
- ÅLLANET**, **ållånet**, *v.n. absolvi, consummari*,

- fullbordas, fulländas. **Te tat pargo le ållanam**, *ad finem jam hoc perductum est opus*, detta arbetet är nu fullbordat. **Kaik kalka ållanet**, *omnia absolventur*, allt skall bli fullgjort. **Elisabethen pådd die ållani**, *tempus Elisabethæ impletum est*. **Ållanastet**, *dimin.* **Ållanatjet**, *inchoat.* begynna bli fullbordad.
- ÅLLASIKT**, **ållesikt** & sammandr. **ållast**, *adv. perfecte, plene*, fullleligen, fullkomligen, jmf. **ålest**.
- ÅLLET** & **åletet**, *v.a. perficere, absolvere*, fullborda, fullända. **Atte mon kalkab tait åletet**, *ut perficiam ea*. **Juo le ållem pargobs**, *jam opus absolvit suum*, han har nu gjort sitt arbete färdigt. **Åletastet**, *dim.* **Åletatjet** & **ålegåtet**, *inchoat.* begynna få färdigt, eller fullborda.
- ÅLETATTET**, *v.a. perficiendum curare*, låta fullborda. Även *neutr. perfici posse*, kunna fullbordas.
- ÅLLET**, **ållåt**, *v.n. sufficere*, räcka till. **Idtji ålle**, *non sufficiebat*, det räckte ej till. **Måddasit ållåt**, *multis sufficere*, räcka till åt många.
- ÅLLETEM**, *n.s. absolutio*, fullbordande.
- ÅLLO**, *adv. abundanter, copiose*, ymnigt. Även *substantive, abundantia, copia*, ymnighet. **Ållo låddist**, *abundantia avium*, ymnighet av fågel. **Ållo qwelist**, *abundantia piscium*, myckenhet av fisk. *Comparat.* **ållob**, *abundantius*, ymnigare, överflödigare. **Ålloimust**, *superl.* allrämest eller ymnigast.
- ÅLLÅTET**, *attingere, pertingere*, hinna till, nå. **Ib ållåte**, *attingere non possum*, jag hinner ej till, jag når intet. Även **ållåtet**, aktivt, *facere ut quis attingat*, laga att en når.
- ÅLMA**, *vir, man.* **Puorak ålma**, *bonus vir*, en god man. **Wuoras ålma**, *vir ætate provector*, en gammal man. **Rakke ålma**, detsamma. Även **ålma**, *maritus*, man, äkta man. **Ålma qweibme**, se **qweibme**. **Åiwe ålma**, se **åiwe**. **Hål ålma**, *procurator, caussidicus*, fullmäktig, förespråkare. **Aut ålma**, *antistes, superior*, förman. Även *maritus prior, qui defunctus est*, den förra man, den avlidna man. **Ålma puoike**, *strenuus vir*, en rask karl. **Ålmats**, *dimin.* en liten man.
- ÅLMALATS**, *n.a. virilis*, manlig. **Ålmajes**, detsamma, *Ecclesiast.*
- ÅLMASTALLET**, *v.n. virum se jactare, fortitudine sua, opibus aut alia re superbire*, skryta av sin manhaftighet, tycka sig vara en stor man. **Ålmastalleje**, *jactator, gloriosus*, en storskrutare, jmf. **mihastallet**.
- ÅLOL**, *maxilla*, kindbåge. **Ålolm**, detsamma.
- ÅLOT**, *v.a. putare, ramos abscindere*, kvista, avskära kvistarna. **Ålo åksit puorist**, *amputa singulos ramos*, skär bort kvistarna väl. **Ålostet**, *dimin.* **Ålogåtet**, *inchoat.*
- ÅLPE**, *panni extremitas, fimbria*, list på kläde. Finska: "hulpio", detsamma.
- ÅMANJASTET**, *v.a. antiqua referre, quæ antehac facta sunt enarrare*, berätta gamla händelser. **Muitel le tat wuotes färtab åmanjastet**, *memor hic senex est antiqua quævis enarrandi*, denna gubben har gott minne och kan berätta allt vad som har skett. **Åmanjastegåtet**, *inchoat.* begynna berätta, jmf. **åbme**.
- ÅMANJASTEJE**, *relator*, förtäljare.

ÅMANJES, *n.s. relatio, historia*, berättelse, historia.

ÅMASTET, åmastowet & åmastuet, *v.n. inveterascere, inveterari*, bli gammal.

Åmastum wuosta, *caseus inveteratus*, gammal ost. **Åmasteje**, *qui inveteratur*, den som blir gammal, jmf. **åbmot**.

ÅMASTATTET, *inveterare, veterascere sinere*, göra gammal, låta bli gammal.

ÅME, *n.a. vetus*, gammal, se **åbme**.

ÅME, *n.s. res, ting. Mi åmit le tat? quænam hæc est res? quid hoc est?* vad är detta för ett ting? *It. pecunia vel aliud, quod quisque lusorum in lusum aut aleam confert*, sats i spel. **Åmeb piejet**, *in aleam pecuniam conferre*, sätta pengar på spel.

ÅME-TÅBDO, *conscientia*, se **waimo**.

ÅME-WÅLJA, *frater germanus*, köttslig broder.

ÅMÅKES, *n.a.* se **omakes**. **Åmåkes talke**, *tempestas subnubila*.

ÅMÅRTES, åmårtsa, *n.s. acervus*, hög, hop.

Muora åmårtes, *acervus lignorum*, vedhög. **Kedke åmårtes**, *congeries lapidum*.

ÅMÅRTET, *acervare*, lägga i en hög.

ÅNE, ånekes, *n.a. brevis*, kort. **Ånekes badde**, *vinculum sive ligamen curtum*, kort band. **Ånekes laido**, *via brevis*, kort väg.

Ånekats, *dimin. id. Aptsa le tat ånekats, nimis hoc breve est*, detta är alltför kort.

Även **ånekasts**, *adverbial*. **Wuorde ånekatjeb**, *expecta paulisper*, vänta en liten stund.

ÅNANET, ådnanet, *v.n. curtum fieri*, bli kort.

Ånanam läh talle peiweh, *dies jam breviores facti sunt*, dagarna har nu blivit

kortare. **Ånanastet**, *dim.* bli litet kortare.

Ånanatjet, *inch.* begynna bli kortare.

ÅNATALLET, *v.a.* se **ånetet**, detsamma.

ÅNEKESLAKA, *adv. breviter*, korteligen, i korthet, se **ånekes**.

ÅNEKESWUOT, *n.s. brevitats*, korthet.

ÅNELES, *n.a. brevis*, se **ådneles**.

ÅNETET, *v.a. breviorum reddere, decurtare*, avkorta, göra kortare. **Ånete tab muorab**,

decide sive amputa hoc lignum, hugg av detta trästycket. **Ånete kainob**, *fac funem breviorum*, gör tåget kortare. Även

occidere, dräpa. **Te ånetin so tassa**, *illum illic occidebant*, de gjorde ända på honom där.

Häggabs ånetet, *se ipsum internecare, vitam suam reddere breviorum*, göra ända på sig själv, förkorta

sitt liv. **Ånetastet**, *dim.* göra litet kortare.

Ånetatjet, *inchoat.* begynna göra kortare.

ÅNATES, *n.s. segmentum, id quod abscissum est*, det som har avhugget. **Ånatasit tjägget**, *segmenta congerere*.

ÅNETEM, *n.s. decidio diminutio longitudinis*, avkortning, avskärning.

ÅNETUM, *n.a. decurtatus*, avkortad.

ÅNOT, *v.n. curtum fieri*, se **ånanet**.

ÅNTOS, *n.a. claudus, altero pede claudus*, halt, låghalt.

ÅNTOT & åntotet, *v.n. claudicare*, halta.

Juolke pelen ånto, *altero claudicat pede*, han haltar på ena foten. **Åntostet**, *dim.*

halta litet. **Åntogåtet**, *inchoat.* begynna halta.

ÅPPEM, *n.s. visitatio*, besök. *It. exploratio, dum retia piscaria, tendiculas aut ejus generis alia scrutamur videndi caussa, an pisces aut feræ irretitæ sint*, vittjande, när man ser efter nät och giller, om man har fått något.

ÅPPES, *n.a. notus*, bekant. **Åppes ålma**, *vir notus*, en känd man. *Comparativ.*
åppasub, mera bekant. **Åppasumus**, *notissimus*, mest kunnig eller bekant. Även **åppes**, *peritus*, förfaren. **Kirje** eller **tjalog åppes**, *scripturarum peritus, doctus*, skriftlärd. **Unåppes**, se **onåppes**, okänd. **Åppeswuot**, *n.s. familiaritas, consuetudo*, bekantskap. **Åppeswuota diet tabb takkab**, *familiaritatis causa id facio*.
ÅPPASMATTET, *v.a. notum reddere & familiarem*, göra bekant, göra känd. **Sodn åppasmatti mo suina**, *me ei notum fecit & familiarem*, han gjorde mig bekant med honom.
ÅPPASMOWET, *v.n. innotescere*, bli känd. **Tatte palest, ko mon åppasmowib suin**, *ab illo tempore, quo ei innotui*, ifrån den tiden, då jag blev bekant med honom. **Åppanet**, i Lycksele, detsamma.
ÅPPESTET, *v.a. monstrare viam, ducere*, visa vägen, ledsaga. **Sodn kalka mo åppetet**, *ille mihi dux erit itineris*, han skall vara min vägvisare. **Sije mo åpestijen tokko**, *illi mihi viam illuc monstrabant*, de visade mig vägen dit. **Åppesteje**, *dux itineris*, vägvisare, ledsagare. **Åppetastet**, *dimin. id.*
ÅPPASTATTET, *v.a. viam monstrandam curare, facere, ut via monstretur*, låta ledsaga, låta vägen visas. Även *notum facere*, göra bekant, kungöra.
ÅPPET, *v.a. visere*, besöka. **Aitigitas åppet**, *parentes suos invisere*, hälsa på sina föräldrar. Även *retia & tendiculas visitare*, vittja nät och snaror. Även *discere*, lära. **Juo le åppam lokket, jam legere didicit**, han har nu lärt läsa. **Käste leh todn tabb**

åppam eller åppåm? *a quo istud didicisti?* av vilken har du lärt det? Finska: "opin", *disco, in viso*.

ÅPPETET, *v.a. docere, instituere*, lära, undervisa. **Mon leb to åppetam tabb**, *te ego istud docui*, jag har lärt dig det. Passivt **åppetowet, åppetuet**, *institui*, undervisas. **Åppeteje**, *doctor, qui instituit*, lärare, undervisare. **Åppetastet**, *dim.* litet undervisa. **Åppetatjet**, *inchoat.* begynna undervisa eller lära.

ÅPPETUS, **åppetet**, *n.s. doctrina, institutio*, lärdom, undervisning. **Åppetus pekke**, *dogma*, lärosats. **Åppetet ålma**, *discipulus*, lärjunge.

ÅR, *n.s. annona, reditus agrorum*, årsväxt. *De uberiore annona dicitur*, god årsväxt. Finska: "ohra", *hordeum*.

ÅRA, *vena*, åder. **Årab slåwet**, *venam secare*, slå åder. **Waim-åra**, *arteria*, pulsåder. Även **piärg-åra**, *intestinum rectum*, ändtarm. **Tjatse åra**, *meatus sive canalis urinæ*, urinledare.

ÅRAK, se **orrek**.

ÅRBEN, *soror*, syster. **Årbenats**, *dim.* liten syster. Även **årbenatjeh lepa sâi**, *sorores illæ duce sunt*, de två är systrar, jmf. **åbba**. Finska: "orpana", *consobrinus*.

ÅRBES, *orbis*, fader- eller moderlös. **Årbes mana**, *infans orbis parentibus, patre aut matre orbatus*, fader- eller moderlöst barn. *Qui conjugem amisit etjam årbes appellatur interdum*. Finska: "orpo", *orbis*.

ÅRBASMOWET, *v.n. sive passiv. parentibus orbari*, mista sina föräldrar.

ÅRBUL, *conjuges orbatus*, en som mistat sin

- make. **Årbul wiwam**, *gener meus uxore orbatus*, min måg, som mistat sin hustru.
- ÅRD**, *n.s. locus ubi silva in alpibus incipit, ora silvestris montium*, skogsrand, det stället där skogen börjar på ett berg vars spets är skoglös. Även *ora alicujus rei sive margo*, brädden eller kanten på ett ting.
- ÅRE**, *n.s. caussa*, orsak. **Åreb åtsa**, *causam quærit, scilicet accusandi aliquem*, han söker att få någon orsak, att finna något fel med någon.
- ÅRGESTET**, *v.a. decidere, abscindere*, avhugga. **Åksit årgestet**, *ramos detruncare*, avhugga kvistarna. Även *percutere*, slå, slå till.
- ÅRGO**, *n.s. locus arenosus consitus arboribus, herbis autem carens*, hedmark, sandigt skogland.
- ÅRGOT**, *v.a. amputare*, se **årgestet**.
- ÅRJA**, *adv. a plaga meridiali*, söder om, på södra sidan om. **Årjak påti**, *ab illa parte, quæ vergit in meridiem, veniebat*, han kom södra vägen eller söderom.
- ÅRJAS**, (*in locum*) *adv. versus meridiem*, söderut. **Wuolgi årjas**, *versus meridiem profectus est*.
- ÅRJAT**, (*e loco*) *a meridie*, sunnan ifrån. **Piägga lei årjat**, *ventus a meridie spirabat*, vädret var ifrån söder.
- ÅRJEB**, *n.a. magis in meridiem spectans*, sydligare. **Årjebisne & årjebun**, *adv. magis versus meridiem*, mera i söder, sunnanför. *Est locativus casus*.
- ÅRJEL**, **årjela & årjeli**, *n.a. meridianus, ad meridiem spectans*, som ligger till söder. **Årjeli piägg**, *ventus meridialis*, sunnaväder. **Årjelah & årjelahah**, *Australis homines, qui in plaga meridiali versantur*, söderlänningar, de som vistas i söder. **Årjelen**, *adv. a parte australi*, söderom. **Årjelisne**, detsamma.
- ÅRJELI-HENE & årjelsjene**, *fæmina australis, quæ ex plaga meridiana est*, en sörländska.
- ÅRJEMUS**, *superlat. τὸ årjeb, maxime australis*, den södersta.
- ÅRJETET**, *v.n. versus meridiem abire*, fara i söder. Även aktivt *ad meridiam plagam vertere sive agere*, föra eller vända emot söder. **Årjetastet**, *dim. Årjetatjet, inchoat.* begynna vända emot söder.
- ÅRNET**, *flaccescere, marcescere*, vissna.
- ÅRRE**, *sciurus*, ekorre. **Pellis sciuri**, ekorrskinn, gråskinn. Även *moneta cuprea trium assium sive orarum*, en styver.
- Årren åse**, *portio minuscula hæreditatis*, en liten del i arvet. **Årrats**, *dim. Akt årrats, unicus tantum obolus*, allenast en styver.
- ÅRRES**, *masculus*, manlig. **Årres påtso**, *rangifer mas*, se **orres**, **urres**. Härav:
- ÅRRAJ**, **årrajes**, *gregis masculini pecudum dives*, rik på hanboskap.
- ÅRREW**, *sciurus*, ekorre. **Årrew arto**, *decas pellium sciurorum*, tio gråskinn.
- ÅRROT**, *v.n. esse*, att vara, se **orrot**.
- ÅRTTA**, *n.s. conditio, finis*, villkor, ändamål. **Tann årttai leb mon tunji tab luitam**, *illa conditione sive illum in finem ego tibi hoc remisit*, jag har lämnat dig detta med det villkor.
- ÅSE**, *n.s. portio*, del, andel. **Åsebs ådtjot**, *portione sua potiri*, bekomma sin del. **Åsetaka**, **åsetak**, *cas. negat. sine portione*, utan del. **Åsetaka mon sjaddib**, *expers ego factus sum*, jag blev lottlös. **Arton åse**,

- se **arto**. **Åsats**, *dimin.* en liten lott. Finska: "osa", del, andel.
- ÅSALATS**, *n.a. particeps*, delaktig. **Åsalats leb arbesne**, *particeps sum hæreditatis*.
- ÅSETES**, **åsetebme**, *n.a. exsors, cui nulla est aut debetur portio*, lottlös, en som ej har någon lott.
- ÅSAS**, **åses**, *n.s. merx*, vara. Allt sådant som köps och säljs. **Åsasiit wuonai tålwort**, *merces in Norvegiam ferre*, föra handelsvaror till Norge. Även *mercatura, commercium*, handel. **Stuor åsas**, *mercatura magna*, stor handel. **Åses ålma**, *mercator*, handelsman. **Åses stad**, *urbs mercatoria*, köpstad.
- ÅSESTET**, *v.a. mercari*, köpslå, handla. **Mab leh todn åsestam?** *quid mercatus es?* vad har du handlat? **Påte åseston**, (*Dual.*) kom låt oss bägge handla. **Åsesteje**, *mercator*, handlande. **Åsestastet**, *dim.* handla litet. **Åsestatjet**, *inchoat.* begynna handla.
- ÅSESTEM**, *n.s. mercatura, commercium*, handel. **Åsestemin tuoret**, *ex mercatura nimium lucrum reportare*, skinna i handel.
- ÅSET**, *v.n. scintillare, scintillas emittere*, gnistra, giva gnistor ifrån sig. **Tållå åså**, *ignis scintillat*, elden gnistrar. **Tidnost tållå åså**, *e silice ignis eliciuntur scintillæ*.
- ÅSKAL**, **åskalem & åskeldem**, *n.s. fiducia, confidentia*, förtröstan. **Åskaleb sunji anab**, *ei ego confido*, jag har förtroende för honom. Finska: "uscallus", detsamma.
- ÅSKELDES**, *n.a. fide dignus & confidentia*, förtroende värdig, en den man kan ha förtroende för. **I le sodn åskeldes almats**, *fide ille dignus non est, illi minime est credendum*, han är ej att lita på.
- ÅSKELDET**, *confidere*, lita på, förlita sig. **Ib matte åskeldet sunji**, *ei ego confidere non possum*, jag kan ej lita på honom. **Åskelet & åsekålet**, detsamma. **Åskalastet**, *dim.* litet förtrösta. Finska: "uscullan", *confido*.
- ÅSKETEM**, **åsketet**, se **åskalem**, **åskeldet**.
- ÅSKETET**, *v.n. abundanter augeri, copiose accrescere*, överflödigt ökas eller tilltaga. **Ålo le sunji åsketam**, *valde accrevit grex ejus*, hans hjord har blivit ansenligt större, jmf. **assketet**.
- ÅSKOK**, *n.a. voluntarius, benignus*, villig, godvillig.
- ÅSKOTET**, *v.a. persvadere, persvadendo* *inducere*, övertala.
- ÅSMÅRRES**, se **osmures**.
- ÅSNA**, *asinus*, åsna.
- ÅSNJEL**, *præp. in, ad*, på, till. **Alde åsnjel**, *ad illum*, till honom. **Jubmelen åsnjel jakket**, *in Deum credere*, tro på Gud. I Lycksele jmf. **nala**, **lusa**.
- ÅSOS**, *conveniens, aptus*, lagom, tjänlig. **Te le aiwe åsos**, *aptissimum est*.
- ÅSOT**, *v.n. scintillare*, se **åset**, detsamma.
- ÅSSJE**, *n. herbæ, equisetum*, fräken.
- ÅSSJAJ**, **åssjajes**, *n.a. equiseto consitus*, bevuxen med fräken. **Åssjajes kadde**, *ripa equiseto consita, sive in qua equisetum copiose crescit*, en strand där mycket fräken växer.
- ÅSSOK**, se ovan **uss**, **ussek**.
- ÅSTET**, *v.a. emere*, köpa. **Mab kalkah todn åstet?** *quid emes?* vad skall du köpa? **Åsteje**, *particip. præ. emens*, köpare. **Åsteje ja wuobdeje**, *emtor & venditor*. **Idtji åsteje parit**, *emtor nullus repertus*

est sive advenit, ingen köpare infann sig.

Åstek, *particip. neg. non emtus*, oköpt.

Åstestet, *dim.* köpa litet. **Åstegåtet & åstajet**, *inch.* begynna köpa. Finska ”ostan”, jag köper.

ÅSTANJE, *emax, emendi cupidus*, köpgirig, en som gärna köper. **Harbmat åstanje le sodn**, *valde emax est*.

ÅSTATJET, *v.a. frequ. id. atque åstet. It. licitari*, falka på³⁸⁴, bjuda på.

ÅSTELET, *v.a. emere velle*, vilja köpa.

Åstelet kalkab tuste tab, *hoc a te emere expetam*, jag skall begära av dig detta till köps. Även detsamma som **åstet**, köpa.

Åstelete maite tarbahebet, *emite quod necessum est*. **Åstelatjet**, *inch.*

ÅSTEM, *n.s. emtio*, köpande, köp. **Mo åstem kirje**, (*per idiotism*) *liber quem emi*, boken som jag har köpt.

ÅSTO, *n.a. emtus*, köpt. **Åsto påtsoi**, *rangifer emtus*, en köpt ren.

ÅSTO, *n.s. cortex viburni*, videbark.

ÅSWEDADET, *v.a. moliri*, se **killot**.

ÅTSA, *n.s. collare, focale*, halsduk, krage.

Silb åtsa, *focale sive collare argenteum*, silverkrage. **Åtsa-läppa**, *pectorale*, bröstlapp.

ÅTSES, *vinculum, quo duo retia combinantur*, ett band att binda ihop tvenne nät.

ÅTSES, *v.a. quærere*, söka. **Mab leh todn åtsemen?** *quid quæris?* vad söker du?

Åtset, ja tije kalkebet kaudnet, *quærite & invenietis*, sök och ni skall finna. **Åtseje**, *qui quærit*, en som söker. **Åtsegåtet**, *inchoat.* begynna söka.

ÅTSEM, *n.s. exquisitio*, sökande.

ÅTSELET, *v.a. desiderare*, sakna. **Idtjib maitek åtsele**, *nihil desiderabam*, jag saknade ingenting. **Qwekte påtsoit**

åtselab, *duos desidero sive deesse video rangiferos*, jag saknar tvenne renar.

Åtselowum, *particip. pass. desideratus*, saknad. **Åtselastet**, *dimin.* sakna litet.

Åtselatjet, *inchoat.* begynna sakna.

ÅTSELADDET, *v.a. frequ. idem atque åtselet.*

ÅTSO, *n.s. id. qu. åtsem*. Även **åtso & åtsok**, eller **åtsokes**, *n.a. quæsitus*, sökt. **Te le to åtso ålma**, *hic est quem quæstisti vir*, här är den av dig eftersökta mannen.

ÅTSÅTET & åtsetet eller **åtsatet**, (*ut plures scribunt Auctores*) *exquirere, scrutari*, utsöka, rannsaka. **Åtsåte puorist**, *scrutare probe*, undersök noga. **Åtsåtete etjebte**, *scrutamini sive tentate vosmet ipsos*, rannsaka er själva. **Åtsåteje**, *scrutator*, rannsakare. **Åtsåtastet**, *dimin.* litet undersöka. **Åtsåtätjet**, *inchoat.* begynna rannsaka.

ÅTSÅLWAS, *n.s. scrutinium*, rannsaking, undersökning.

ÅTSÅTEKE, *particip. neg. non inquisitus*, som ej är undersökt. Även *impervestigabilis, qui pervestigari nequit*, outrannsaklig.

ÅTSÅTEM, *n.s. scrutinium, probatio*, rannsaking, prövning.

ÅULO, *n.s. tabes, nix resoluta*, se **ruwesck**.

ÅULOT, *v.n. tabescere, calore resolvi*, tina, smälta. *De nive tabescente & aqua exinde orta dicitur*, säges om vatten av snö som smälter.

ÅUROT, *v.n. metu percelli, extimescere*, bli rädd. **Åurostet**, *dimin.* bli litet rädd.

Åurogåtet, *inchoat.* begynna bli rädd.

³⁸⁴ lägga bud på

ÅUROTET, *v.a. terrere*, skrämma. **Åurotib so taina hålin**, *isto ego illum sermone perterrefeci*, jag skrämde honom med det talet.

ÅUTO, **åutos**, **åutohet**, se **auto**, **autohet**.

ÅUTOT, *v.n. lavatione uti vaporis, vapore aquæ calidæ lavari*, bruka imbad, bada sig i ångan av varmt vatten.

ÅWER, *n.s. violentia, vis*, våld.

ÅWET, *v.a. timere*, frukta, vara halvrädd.

Åwab mon suste, *ego illum fere timeo*, jag är nästan rädd honom.

Ä.

ÄBBAR, *situla*, ämbar, se **ebber**.

ÄBMET, *attingere*, nå, hinna till. **Idtji äbme pira petseb**, *amplexu pinum comprehendere non potuit, pinum amplecti non potuit*, han kunde ej famna om tallen. **Idtjib äbme påtet**, *venire non poteram, ob brevitatem temporis aut loci distantiam longiorem*, jag hann ej komma.

ÄBN, *n.s. materia, id, ex quo quid faciendum est*, ämne, det som något är gjort av.

ÄBRO, *n. herbæ, rumex alpina*, fjällsyra, syrgäs som växer i fjällen.

ÄDNA, **ädna**, *n.a. multus*, mycken. **So tårretin ädnak almog**, *illum secutus est multus populus*, mycket folk följde honom. *Comparat. änab*, mer. **Tatte änab**, *eo magis*, desto mer. *Superlat. änamus & änaimus*, allrämest. **Tah änamuseh**, *plerique*, de flesta. **Änamust**, *adv. maxime*, mest.

ÄDNAM, *terra*, jord. **Alme ja ädnam**, *cælum & terra*, himmel och jord. **Same ädnam**,

Lapponia, Lappmark. **Same ädnamen le sodn paijanam**, *in Lapponia natus est*.

ÄDNAMALATS, *n.a. terrestris*, jordisk.

ÄDNANET, *v.n. augeri, accrescere*, förökas, bli mera. **Sije kalkeh ädnanet**, *augebuntur*.

ÄDNATATTET, *nimis magna loqui, inconsiderate loqui*, tala för mycket stort och obetänksamt. **Satta ib lul ädnatattet**, *quod præfiscine dixerim*.

ÄDNATAKES, *suspiciosus*, misstänksam.

ÄDNO, *amnis*, å. **Ädno kadde**, *ripa fluvii*, åstrand.

ÄH, *3. pers. plural. verbi auxiliar. negativ. ib. Äh sije matte*, *illi nequeunt*, de kan ej. **Ähn**, första person dual. **Ähn måi påte**, *nos ambo non venimus*, vi två kommer ej.

ÄHDET, *v.n. imitari, vocem vel gestus alicujus referre studere*, härma, apa efter. **Ähdeje**, *mimus, qui gestus vel loquelam alterius imitatur*, en som härmar.

ÄHDEM, *n.s. imitatio, studium imitandi*, härmande, efterapning.

ÄIDNA, *n.s. valetudo*, hälsa. **Puore äidna**, *valetudo prospera*, god hälsa.

ÄIDNAHA & äidnahem, detsamma. Även *salus, salutatio*, hälsning. **Sardnot äidnahemeb**, *dicite salutem*.

ÄIDNES, *n.a. sanus*, sund, hälsosam. **Äidnes åppetus**, *doctrina sana*. **I le tatt äidnes almats**, *ille sanus non est, malus vir est*, han är ingen god man. **Äidneswuot**, *subst. vid. warres, warreswuot*.

ÄIDNESJA, **äidnesjem**, se **äidna**, **äidnahem**.

ÄJENES, *n.s. mora*, hinder, se **ajenes**.

ÄIG, *n.s. possessio*, egendom, besittning. **Mo le tatt äig**, *mea ista est possessio*.

ÄIGAD, **äigat**, *possessor*, ägare.

ÄIGO, *n.a. proprius*, egen. **Äigo wälja**, *frater germanus*. **Äigo tawer**, *propria possessio*.

ÄIGOWUOKE, **äigowuot**, *n.s. proprietas*, egenskap. **Jubmelen äigowuokeh**, *attributa Divina*, Guds egenskaper.

ÄIKOT, **äikotet**, **äikom**, se **aikot** etc.

ÄIMESK, *n.a. verecundus*, blyg, blygsam.

Äimesk mana, *infans verecundus*.

ÄIMOSKADDET, *v.n. erubescere*, blygas.

Idtjin äimoskadde, *non erubuerunt*.

ÄITE, **äiten**, se **eime**, **eite** etc.

ÄITO, *n.s. locus separatus*, enrum, särskilt rum. **Äitosne hålet**, *in secreto colloqui*, talas med i enrum.

ÄITOIT, **äitot**, *adv. seorsim*, särskilt, avsides.

Wadson äitot, *eamus seorsim*, låt oss gå avsides. *Austr.*

ÄITOTET, *v.a. avertere, remove*, avvända, bortvända. **Tjalmit äitotet**, *oculos avertere, aliorsum prospicere*, vända bort ögonen, se bort.

ÄITOTEM, *n.s. aversio*, bortvändande.

ÄKT, **äkta**, *n.a. genuinus, legitimus*, äkta, laglig. **Äkt älma**, *maritus genuinus*, äkta man.

ÄKTO, *adv. consulto, de industria*, med flit, uppsåtligen. **Äkto naute leb takkam**, *ita de industria feci*, jag har med flit så gjort.

Miälan äkto, detsamma. Även som adjektiv: **Miälan äkto suddo**, *peccatum proæreticum*, uppsåtlig synd.

ÄLE, *noli*, låt bli, se **ale**.

ÄLEK, **äla**, *n.s. grex*, hjord. **Älekam**, *grex meus*, min boskap. **Äla älma**, *vir dives pecudis*, en rik man på boskap.

ÄLAD, **äladeje**, se **älolats**.

ÄLJO, *n.s. diligentia, industria*, flit. **Stuora äljo**, *magna industria*. **Äljost**, *cum industria, omni nisu*, med kraft. *Adverbial.*

ÄLJETET, *curare, operam dare*, vårda sig, beflita sig. **I sodn äljet parget**, *laborare is non curat*, han vårdar sig ej att arbeta. **I äljet påtet**, *venire non curat*, han bryr sig ej om att komma, jmf. **wassjet**.

ÄLJOK, **äljar**, *industrius, gnavus*, flitig, arbetsam. **Äljokeh orrote**, *diligentes estote*. **Äljokwuot**, *diligentia, industria*, flit.

ÄLJOSIKT, **äljokt**, *adv. diligenter*, fliteligen.

ÄLJOTEBME, *n.a. otiosus, desidiosus*, lat.

Äljotes, detsamma. **Äljotes almats**, *homo desidiosus*, en lat människa. **Äljoteswuot**, *pigritia*, lättja.

ÄLJOTOWET, *v.n. ignavum fieri*, bli lat.

ÄLLAJET, *v.n. reviviscere*, se **jellajet**.

ÄLLOB, *negativum primæ personæ plural.*

Ällob takka, *ne faciamus, minime faciamus*, låt oss ej göra. **Ällon** (*dual.*) **wuolge**, *ne abeamus*, låt oss bägge ej gå eller fara bort. *Secundæ personæ plural.*

ällote. **Ällote jakke**, *minime credatis*, tro ej. 3 pers. **ällus**. **Ällus kättjelus**, *ne tentet, periculum non faciat*, han må ej försöka.

Älluska eller **älluskan** (*dual.*) **påtus**, *non veniant*, de två må ej komma, jmf. **ale** & böjningen av det negativa hjälp verbet **Ib**.

ÄLO, *n.s. grex pecudum*, boskapshjord.

Sautsi älo, *grex ovium*, fårahjord. **Älots**,

- dimin.* en liten hjord. Finska: "elo", *seges*, växande säd. Jmf. **äle**k.
- ÄLOLATS**, *dives pecudis*, rik på boskap.
Stuora älolats le sodn, *valde dives est pecoris*, han är mycket rik på boskap.
- ÄLOTALLET**, *v.n. augescere, accrescere, (de pecudibus dicitur & grege)* växa till, föröka sig, trivas. Säges om boskap.
- ÄLWET**, *v.a. animadvertere*, märka, förmärka, se **elwet**.
- ÄMBIKT**, *n.s. munus*, se **ammät**.
- ÄN**, **än-ko**, *conj. quam*, **än**. **Puoreb än ko sodn**, *melior illo, sive quam ille*, bättre än han. Rätt och mer lämpligt språkbruk är även **puoreb tuste**, *melior illo*.
- ÄNAB**, **tatte änab**, se **ädnak**.
- ÄNABU**, **änebut**, *adv. magis, plus*, mera.
- ÄNAHET**, *v.a. nimis multum esse ducere*, tycka vara för mycket. **Änahi maksob, mab lijeb ådtjom**, *merces, quam acceperam, nimis ei magna visa est*, han tyckte att betalningen som jag hade fått var alltför stor.
- ÄNAK**, *ursus mas*, hanbjörn.
- ÄNAKUTJEH**, *n.a. plural. multi, satis multi*, många, nog många.
- ÄNANET**, *v.n. augescere*, se **ädnanet**.
- ÄNAMUST**, *adv. maxima*, se **ädnak**.
- ÄNATJUMUS**, *pars maxima, plerique*, största delen, de flesta. **Änatjumuseb leb ådtjom**, *partem maximam accepi sive nactus sum*, jag har fått det mesta. **Tah änatjumuseh sijast**, *plerique illorum*, de flesta av dem.
- ÄNDET**, *v.a. efficere*, beställa, uträtta. **Mab kalkah todn ändet?** *quid efficies?* vad skall du uträtta?
- ÄNDEM**, **ändahem**, *n.s. negotium*, syssla.
- ÄNDOKES**, *laboriosus, industrius*, beställsam, arbetsam.
- ÄNE**, **äneb**, se **ädna**, **änab**. **Äne äneb**, *magis magisque*, mer och mer.
- ÄNETET**, *v.a. augere, multiplicare*, föröka.
Sodn kalka änetet to sajob, *augebit semen tuum*.
- ÄNETEM**, *n.s. multiplicatio*, förökande.
- ÄNGEL**, *angelus*, **ängel**.
- ÄNO**, *amnis, fluvius*, älv. **Äno kadde**, *ripa fluvii*. **Änots**, *dim.* en liten älv.
- ÄNOI**, *avunculus, matris frater*, morbroder.
- ÄPPAR**, se **eppar**. Finska: "äpäpä", *nothus*.
- ÄPPEL**, *pomum*, äpple. **Äppel muor**, *pomus*, äppelträd.
- ÄRANET**, *v.n.* se **wirrtot**.
- ÄRDN**, **ärdna**, *negotium*, ärende. **Ärdnats**, *dimin. idem*.
- ÄRDNET**, *destinare, proponere sibi*, ärna sig, sätta sig före.
- ÄREDI**, *n.s.* se **ärdn**.
- ÄRES**, **ärenis**, *diversus, distinctus*, särskild, avskild.
- ÄRETET**, *v.a.* se **eretet**.
- ÄRLOG**, *honestus, decorus, bene audiens*, ärlig. **Ärlog almats**, *homo honore dignus*, ärlig människa. **Ärloglaka**, *adv. honeste*, ärligt. **Ärlogwuot**, *honestas, honor*, ära.
- ÄRO**, *n.s. honor*, heder, ära. **Äro teuwas**, *honorabilis, honore dignus*, ärorik, ärofull.
- ÄROTEBME**, **ärotes**, *infamatus, ignominia notatus*, oärlig, vanfrejdad.
- ÄROTET**, *v.a. honorare, honore prosequi*, ära, hedra. **Ärotum**, *honoratus*, ärad.
- ÄRTA**, *pisum*, ärt. **Ärtit pårret**, *pisa comedere*, äta ärter.
- ÄSKA**, **äskan**, *adv. adhuc*, ännu. **Äska le**

tobben, *illic adhuc est*, han är ännu där. Även *tandem*, omsider. **Äska te tajetab**, *nunc demum intelligo*, nu äntligen förstår jag. **Äska talle kullab**, *nunc primum audio*, nu först hör jag. Även *postea*, efteråt, sedan. **Wuostak mon, äska te todn**, *primum ego, postea tu*, först jag, sedan du.

ÄSKALET, *v.n. luxari, ex artu distorqueri*, gå eller vridas utur led. **Juolke äskali**, *pes luxabatur*, foten blev ledvriden.

ÄSKALTATTET, *v.a. luxare*, ledvrida, vrida eller bryta utur led. **Äskaltatti juolkeb**, *pedem luxabat*.

ÄTJA, *alius*, en annan. **Ätja ålma**, *alius vir*, en annan man. **Ib ätjaseb tete**, *aliud non scio*, jag vet ej annat. **Ätjaseh & ätjateh**, *alii*, de andra. **Ätjalaka**, *adv. aliter*, annorlunda.

ÄTJATATTET, ätjatuttet, *v.a. immutare*, förändra. **Ätjatattem**, *immutatio*, förändring.

ÄTJATUET, ätjatowet, *immutari*, förändras.

ÄTIK, *acetum*, ättika.

ÄTSITJE, se **atsitje**.

ÄTTIGEHE, ättikeh, *parentes, pater materque*, föräldrar, se **aitegeh**.

ÄUTJET, *v.a. incitare, instigare, reta*, uppegga, jmf. **autjo**, varifrån det härstammar.

ÄWET, äwem, se **awet, awem**.

Ö.

ÖHLOT, *v.a. comparare sibi, acquirere*, förskaffa sig. **Öhlo allasat karwoit**, *compara tibi vestes*, skaffa dig kläder. **I widnotes almats maitek öhlo**, *homo desidiosus nihil boni sibi acquirat*, en lat människa förvärvar sig ingenting, jmf. **auket, ablet, rikkot**.

ÖITOIT, *adv. aliorsum*, annorstädes bort.

Öitoit kättjet, *aliorsum respicere, oculos avertere*, se bort. **Öitoit wigga**, *aliorsum abire studet*, han vill bort en annan väg.

ÖNTSET eller **öntset**, *v.a. curare, curam gerere*, bry sig om, vårda. **Walla ib öntse mabken**, *sed non quidquam curo*, Apg. 20:24. **Kåtebs öntset**, *domus suæ sive rei familiaris curam gerere*, förestå sitt hus, jmf. **laketet, tjodtjetet**.

SVENSKT OCH LAPSKT ORDA-REGISTER

A. 385

- Abborre*, wuoskon, skådek, sittek.
Ackord, litto, nöрто
Ackordera, littob takket, littotet, nörtotet.
Adel, *adlig*, frökok, adeles ålma.
Advokat, autest wasteteje, hål-ålma.
Afton, ekked. *Aftonsång*, ekkedes-mässo.
Aga, pakkatus. *Agalös*, pakkateke.
Agg, nirbme, wassje, niddo.
Agn, kordne kärrek. *Agn som sättes för djur*,
 septe.
Akt, katter, aksatalllem.
Akta, kattet, laketet, öntsot. *Akta, hålla före*,
 adnet.
Aktad, adnetum.
Aktning, kudne, wuolo.
Aktsam, warokes, wirbmok, rajanes.
Al, leipe.
Alarm, stuibme, staime.
Aldrig, i kässeck. *Aldrig en*, i aktek. *Aldrig*
sedan, i kässeck tast. *För aldrig så mycket*, i
 manke diet.
All, *alla*, kaik, kaikeh, sära kutte. *Med allo*,
 ikkat, akten äiwen.
Alldenstund, jutte. *Alltså*, naute.
Allehanda, kaikalakasats. *Alldeles*, aptsa,
 aiwe ållast.
Allena, aktok, aktain. *Allenast*, koros.
Allenast du ville, satah wall sitalih.
Allestädes, färta saijen, juolta paiken.
Allmoge, almog, fuolke.
Allmosor, watemeh, watek. *Allmosehjon*,
 häjo, fattog, almosteje.
Allmän, kaikasats, kaiki.
Allra, *allrastörst*, kaiken stuoraimus.
Allsmäktig, kaikwekses, kaika radeje.
Allsingen, i kuttek, i käke, i mike, i aktek.
- Alltid*, färta palen. *Alltjämt*, akest, inta, alo.
Alltsedan, kitta tatte palest. *Allaredan*, juo,
 jo, juokokats.
Alltsammans, kaik tun. *Allt för mycket*, hila,
 ilak. *För allting*, aines.
Allvar, alwar, tuoda. *Med allvar*, tuodast,
 älles alwarest.
Aln, stikko.
Alster, se avföda.
Altare, Altar.
Alun, alun kedke.
Amma, nidtje edne, pajeteje, niammateje.
Amper, brittjok, baskok, karres.
An, gå an, sjättet. *Hur mår du? det går an*,
 maktes wieso? dauk kuit.
Ana, *det anade honom*, etjes ludne tåbdi,
 aiwe ko tieti.
Anamma, tuostot, tuostotet, waldet.
Anbjuda, falet, kättjelet.
And, *gräsand*, sjuotsjo, laggets, snartel. *And*,
*skördeand*³⁸⁶, tjuoppem pådd.
Andakt, ailes ajatalllem. *Andäktig*,
 Jubmelfruktog, ailes ajatallemin kuldeleje.
Andäktigt, ailes ajatallemin, stuora
 ajatallemin ja kuldelemin.
Andas, wuoignestet, lagket, addanet.
Ande, wuoigenes, addanes. *Ge upp andan*,
 tsauketet, jabmet. *Andedräkt*, wuoignestak,
 addanes. *Andelös*, häggatebme. *Andtäppa*,
 tappaltak.
Andel, åse, lotto, sebre, part.
Andlig, wuoignelats.
Andraga, auti puoktet, sardnot.
Andre, ätjaseh, ätjateh. *Den andre*, mubbe,
 mubbad.
Andäktig bedjare, waimost råkkåleje.
Anfall, ladem, råbmolem. *Anfalla*, ladet,
 råbmot, låutadet, tårotet, tjuotset.

³⁸⁵ För att registret skall vara användbart har de svenska registerorden givits modern stavning och därefter sorterats i bokstavsordning. Det innebär att det föreligger ganska stora skillnader mellan ordningen i detta register och i Lexicon Lapponicum.

³⁸⁶ skördetid

Anfordran, raukem, tjođtjotem, wainotem, riktem. *Anfordra*, riktet, rauket, kraksjot, tjođtjotet, wainotet.

Anfäkta, kättjelet, waiwetet. *Anfäktning*, kättjelem, waiwetem.

Anföra, tälwot, wırdetet, laidet, wadsetet. *Anförare*, tälwoje, laidesteje.

Anförtro, jakketet, wuorkai waddet.

Anförtrodd, jakketum, waddetum wuorkai.

Anförvant, *anförvanter*, *släkt*, lawe, pärahah, pärolats.

Angelägen, tarbes, aines. *Angelägenhet*, tarbeswuot, tarbek, tarbo.

Angenäm, likokes, hauskes, murretes.

Angiva, qweddet, paijetet, hälet.

Angivare, qweddeje, pajeteje, häleje.

Angripa, läutet, ladet, tårotet. *Angripa eller begynna*, alget, algetet.

Angränsande, lakkaimus, lakkas.

Angå, kullot, pätet, sjättet. *Angående*, kautoi, qwettaı, qwouloi.

Anhang, sebre, akta pale, kradnah, pällasatjeh.

Anhålla, maddet, adnot, räkkälet, anotet, äiket.

Anhörig, se *anförvant*.

Ankare, ankar, aija kedke.

Anklaga, se *angiva*. *Anklagan*, qweddo.

Ankomst, pätem, päaltak.

Anledning, tilje, tarbme, wikke.

Anlete, muoto, arodeje, tjalmeh.

Anlita, se *anhålla*, wekkeb maddet.

Anlägga, algetet, kaudnetet, wiggetet, tjođtjaldattet, tseggetet.

Anlända, puoktetet, pätet, jäksetet.

Anmoda, se *anlita*, *anhålla*.

Anmäla, tetetet, sardnot, peljetet.

Anmärka, märket, mithmet, tsekkotet, muitos waldet, aitsset.

Annan, ätja, mubba. *Varannan*, qweibme qweibmebs, kaskabsa. *Annorledes*, ätja laka, ätja wuokai.

Anor, pärad, lawe lokko, maddo.

Anordna, piejet, laget, sjättetet.

Anropa, tjuorwot, tjuorwotallet, räkkälet.

Anrätta, reidet, karwet.

Ansa, kättjet, kättjon adnet, neutot.

Anse, kätjestet, adnet. *Jag anser dig för god*, puoraken to adnab.

Anseende, wuoke, muoto. *Anseende (värdighet)*, hewokwuot, äiweswuot. *I anseende till*, kauto, qwettaı.

Ansenlig, hewok, wuokok, wuoidnos.

Ansenligen, aimo, mäلكed.

Ansikte, muoto, arodeje.

Anskaffa, ređdot, karwet, lagetet, märrätet, risot, hugset, warkot, öhlot.

Anskri, tjuorwom, kiljom, kajem.

Anslag, aikom, algetem, ussjolmes.

Anslå, nammatet, meretet, tsekkotet.

Ansols, se *motsols*.

Anspraak, häla, tjođtjotem. *Göra anspraak*, hälab takket.

Anstalt, ordnig, lagatas, piejem, piejetus.

Anstalta, laget, piejet, hugset.

Ansticka, painetet, pahdet, pastet.

Anstifta, se *anrätta*, *anordna*.

Anstå, sjättet, däkkahet.

Anställa, se *anrätta*, *anstifta*.

Anständig, sjättok, wuokok, tjebbe.

Anstöt, av *sjukdom*, äđtjotallem puotselwasest. *Anstöt*, *stöt*, nortetem, nolsatem.

Anstötlig, owuokes, osjättokes.

Ansvar, swarom, fuoppe, kartjaseh, tjođtjom, qweddem, wastetem.

Ansökning, maddem, waitem, anom.

Antaga, nalas waldet, tuostot, waldet.

Antal, lokko, nauka, tække.

Antasta, ladet, tårotet, råbmot, råbmolet.

Anteckna, mithmet, tsekkotet, tjalet.

Antingen, jogo.

Anträda, alget, algob takket.

Antvarda, jakketet, waddet, luitet.

Antyda, tetetet, kullatet, peljetet.

Antända, tsakketet, puolajattet, snjuwkelet.

Anvisa, wadsetet, wuusetet, rajet.

Använda, pargon waldet, brukot, auken takket. *Använda arbete*, pargob pejet, parget.

Apa efter, hadet, tjowot wigget, mubbe mängen takket.

April månad, wuoratjis mano.

Arbeta, parget, tuojoheť, widnohet, takket. *Arbetat silver*, takko silba.

Arbete, pargo, widno, tuoje. *Arbetsam*, tuojar, pargok, pargales, ukkar.

Arg, pahas, fuonos, puosjak, mäarak, assmak.

Arglistig, sluokes, sluokes paha. *Arghet*, pahaswuot, fuonoswuot.
Argsint, mårak, puortos, kårrok.
Arm, fattig, häjo, tarbaheje, niädalats, köwe.
Armod, fattogwuot, häjoswuot.
Arm, ålke, kät, ålken aiwe rajai kätast.
Armbåge, kardnjel. *Armhåla*, käta wuole.
Arrendera, palka wuoste luitet, luitet.
Ars, se ända.
Art, nale, wuoke, slaja, art. *Välartad*, wuokok, artalats. *Illa artad*, paha nalek, pahas wuokest.
Artig, hauskes, suottes, kudnes, murren.
Arton, katse mubbe lokkai. *Den artonde*, kaktsad mubbe lokkai.
Arv, arbe. *Arvinge*, arbolats.
Arvode, palka, makso, takkem palka.
As, mäska kroppe, parwo, skyro.
Ask, liten låda, skappo, kistots.
Aska, kuna. *Falaska*, kappanjes.
Asp, suppe. *Av asp*, suppest.
Att, jutte, atte, waj. *Att icke*, abma.
Av, luste, lute. *Han fick av honom*, ådtjoi suste. *Uttrycks också med kasus ablativ, t.ex. av silver*, silbast, *av Gud*, Jubmelest.
Avbarka, karrab waldet, lågget, njallatet, nietsetallet.
Avbedja, biddet, andagas anot.
Avbilda muototet.
Avbryta rasta tåjet, måtjestet, matseset, tsöpket.
Avbräck, skada, masse.
Avböja, erit kaitetet, erit jårgelet, hesjotet.
Avbön, biddem, andagas råkkålem.
Avbörda, nådeb erit piejet, nådeb keppetet.
Avbörda sin skuld, welkebs makset.
Avdanka, heitet, kattjetet, kleppet.
Avdraga, keppetet, utsetet, wanotet. *Avdraga huden*, njuowet, njasket.
Avel, se avla.
Avfalla, erit kattjet.
Avfärda, erit rajet, saddet, kalget.
Avföda, sakkus, qweddo, tjuk, mana.
Avgiva, waddet, håiketet. *Avgift*, takkalwas, skatte, makso.
Avgrund, haute, waule, jårto.
Avgud, påito Jubmel, seite, saiw.
Avgå, erit wuolget, erit mannet.
Avgälda, welkeb makset, makset.
Avgärda, kiårdab takket, stagget.

Avgöra, ållet, låptet.
Avhandla, ålletet, låptet, sjätetallet.
Avhjälpa, kajot, kalget, wekketet.
Avhugga, jagkeldet, ånetet, werdet, rasta tjuoppet.
Avhålla, pignotet, ulkotet, tsagget. *Avhålla sig*, tsappet, kattet
Avhämta, tåpot erit, katotet.
Avhända, katotet, erit waldet.
Avhöra, kuldelet, kuldelastet.
Avklippa, pesketet.
Avkläda, karwoit nuolet. *Avkläda sig*, nuoletet.
Avkomma, avkomling, maddo, mangeltet puolwa, pärad.
Avkunna, kullatet, tetetet.
Avla, abletet, sakkatet, wuolgatet. *Avla, eller förvärva sig*, tjågget.
Avlida, jabmet, salatet, tsauketet.
Avliva, häggab waldet, jabmetet.
Avlång, kukkotesi, skoldnjok.
Avlåta, luitet, likotet, heitet, orrojet.
Avläggga, erit piäjet, erit luitet, katotet, lappet.
Avlägsen, kukkes, kukkes laido tuoken, swikke tuoken.
Avlämna, lappet, qwodet.
Avlöna, palkab waddet, makset. *Avlöning*, palka, makso.
Avlöpa, se avrinna. Saken avlöpte således, naute taina atain sjaddai.
Avlösa, nuolet, luitet, tjåutet.
Avmatta, kiäudatet, silotet, waipetet.
Avmåla, kirjetet, pajnetet, puoikaldattet, mählet.
Avmäta, suldet, mätet, stikkostet.
Avnämare, åsteje, tåpoje.
Avog, mådso, mådsok.
Avplana missgärningar och synder, assjit ja mäddoit erit njamestet ja katotet, sikkestet, wasskestet.
Avplanka, särretet.
Avrad, kordne takkalwas.
Avrita, skantet, menstereb takket, kirjetet.
Avråda, hesjotet, wakotet, piettot.
Avrätta, se avliva.
Avsaknad, åtselem.
Avseende, kätjestem, kätjestak, måkke.
I avseende på honom, so kautai.
Avsides, tåres pelen, särr.
Avsikt, måkke, aikom, ussjolmes.

Avskaffa, katotet, heitetattet.
Avsked, rajem, luitem, ailewiesatem.
Avskeda, rajet, luitet, ailewiesatem.
Avskilja, särretet, qwektetet, tjuoldet, ratket, juoket.
Avskrap, heitates.
Avskriva, mubben kirjen tsagge tjalet.
Avskriva på en räkning, keppetet, waskot, struket.
Avskräcka, paldet, erit paldet.
Avskräckt, pallajam, paldom, åurom.
Avskudda, erit palkestet, katotet.
Avskära, rasta tjuoppet.
Avslag, nadom, piettom.
Avslå, nadot, neikot, piettot, ruoptjet.
Avspisa, *avspisa med fagra ord*, tjabbe nialmin ajetet. *Avspisa*, *giva mat åt*, kalletet, piäbmet.
Avstå, orrojet, heitet, luitet.
Avsvärja, erit jatet, erit wuordnot.
Avsäga, *avsäga sig*, erit jättet.
Avsätta, kattjetet, kleppet. *Avsatt*, heitetum, kattjetum.
Avtaga, utsanet, gället, mangas mannet. *Om månen*: kesot. *Avtaga (begripa)*, arwetet, tåbdet, skenot.
Avtal, lasskaltak, *se ackord*.
Avtappa, keppetet, kälketet.
Avtorka, niamestet, niamet, sikkot, sakkartet, waskastet.
Avtryck, kåwe, skåuwe, muoto.
Avträda, erit wadset, *Avträda sin rätt*, åsebs luitet.
Avund, niddo, udnoswuot, katsem.
Avvika, kaiwet, swikkeket, suoppet, erit wuolget.
Avvita, miäla-wanak, kaiwes, piädak.
Avvittra, arbeb juoketet.
Avvända, erit järkelet, äitoit järkelet.
Avvänja, harjanemest heretet, harjanem lakeb katotet.
Avvärja, wäret, warjelet, kattet.
Ax, aks, kordne kära. *Gå i ax*, aksit wuotjet.
Axel, *hjulaxel*, ålg, juolke.
Axel, älke, hardo. *Axelben*, pedges. *Axelbred*, hardoj, hardajes.

B.

Backe, täwa, puold, meto, wuosto, wera, werak, nålt.

Bad, passalwas, passetem, laugo. *Bada sig*, passatet.
Badda, paketet, paitetet, pakeket.
Bagare, laipe takkeje, laipoje, bakoje.
Bak, påktjo, patt, mange ketje. *Baktala*, *bakdanta*, påktjost hålet, padnatallet, mangeltes hålab adnet. *Bake på en kniv eller dylikt*, skjibmar. *Bakefter*, påktjost, påktjo tuoken, mangelt. *Bakdelen*, mange ketje, patta ketje. *Bakläder*, ruojes. *Baklänges*, ruoptolesi, pignos. *Bakfram*, mådsot, ruopto ketji. *Bakbinda*, kätit påktjoi tjadnet. *Bakslug*, suolle piwteje, paha sluokok, sluokes. *Bakstam*, mange ketje stabne, wadnasen mange ketje.
Baka, bakot, laipot. *Bakugn*, bakom wuobdne.
Balja, tåpp, skuoudo. *Vattu-balja*, saja, tjatse ebber.
Balk, staggek, kaska staggek. *Balk i lagen*, pekke laga kirjen.
Ban, *bana*, sjaljo, mållatum palges, sjalk.
Bana, *bana vägen*, sjalket, käinob takket.
Band, tjadnes, badde, paste, kiäldak. *Ett band av tjuvar*, suola sebre, suolleki såle.
Bane, kåddatallem, jabmem, spiejo.
Bank, *sand-bank*, qworgo, sadde tjårro.
Banka, håset, tsabmet, qwosgnetet.
Banksedel, pappar pednik.
Banna, pelket, sjärgot. *Bannas*, *se svärja*.
Bannor, pälko, pälkatallem, tsetsastatem, sjärgom.
Bar, puodsot, puodsos, rittso. *Bara*, kuoros, tjälga, satta, satta wall.
*Bardisan*³⁸⁷, qwekte antjok swerde.
Bark, karr, qwosmar, qwolmes. *Barka*, qwolmestet, karrab waldet. *Barka läder*, barkotet.
Barm, puogn, åtsa.
Barmhärtig, armokes, arjokes.
Barmhärtighet, armokeswuot.
Barn, mana, juglo. *Barnbarn*, ajoweh.
Barnsbörd, mana tarbo, mana piäbmem, mana sängo. *Falla i barnsäng*, nirweket, mana sängoi sjaddet, kättjem peiwai pätet.
Barnmorska, tsagg-edne. *Barnlekar*, mana tuokor. *Oäkta barn*, luowes mana, juolke mana, sjaljo mana. *Lindebarn*, kätka mana.

³⁸⁷ spjut med svärdformig spets och två mindre spetsar

- Barnslig*, manalats, manalakats. *Vara barnslig*, manastattet, manastallet.
- Barr*, kâtse, todkom.
- Barsk*, seldes, wuowdnajes, raimes.
- Basa*, swaskot, swintet.
- Bast*, wedde. *Basta och binda*, weddet, tjadnet.
- Bearbeta*, parget, pargetet, wiggetet, tjabtjet.
- Beblanda*, mastetet, malsket.
- Bebo*, orrot, wiesot, wiesob takket. *Ej kunna bebos*, i orrotattet.
- Bebåda*, puodgestet, sakastet, sakab takket.
- Beck*, suokom tarwe, kasse.
- Bedas*, adnot, maddet, waitet.
- Beden*, maddetum, anotum.
- Bedja*, råkket, råkkålet, tjuorwotet. *Bedja eller anmoda*, kottjot, maddet.
- Bedraga*, pettet, taret, willetet, sluoket. *Bedraga sig*, ejtet, willet, tjajanet, meddet. *Bedragare*, tjajeteje, petteje, tareje.
- Bedrifter*, takkoh, pargoh.
- Bedriva*, takket, parget, autetet.
- Bedrägeri*, pettem, tarem, sluoke.
- Bedräglig*, pettokes, tareles, sluokes.
- Bedröva*, waiwet, waiwetet, huinotet, surgob takket. *Bedrövas*, waiwastowet, huinot, surgob ådtjot.
- Bedrövad*, huinos, surgolats, wajeteje.
- Bedrövelse*, waja, surgo, muode.
- Bedyra*, tjårget, tjårga sardnot, wuordnot.
- Befalla*, trawet, kottjot, piejet. *Befalla sig i Guds hand*, Jubmelen kåten wuolai etjeb waddet. *Befallning*, kottjom, piejetus, buda.
- Befara*, pallet, tåiwot, warotallet.
- Befatta sig med*, takkamusen waldet, etjeb tassan piejet.
- Befinna*, kaudnet, aitset, wuoptestet, qworaset. *Bli befunnen*, kaudnetallet, påtatallet.
- Beflita sig*, åljob waldet, hugsob waldet, wigget, wainob adnet.
- Befläcka*, pahdet, pådwet, tuolwatet.
- Befogad*, ålles wikkeb adneje, sjåttok.
- Befordra*, autetet, mårråtet, wekket, wiggetet, pajas puoktet. *Befordrare*, wekketeje, mårråteje. *Befordran*, wekketem, mårråtem.
- Befrakta*, skippeb palket.
- Befria*, luitet, rasai puoktet, mainetebmen kaudnetet, såddotet, tjåutet, nuolet, fri takket. *Befrias*, piåset, tjåutatallet, tjåutetowet. *Befrielse*, piåsem, tjåutatallet.
- Befrynda*, pårahan takket. *Befrynda sig*, pårahan sjaddet, waldotet.
- Befrämja*, se befordra.
- Befukta*, täbbotet, luwatet, låktet.
- Befullmäktiga*, ålles famob waddet, tsegget, saijasas piejet, weldeb waddet, fullmakteb waddet. *Befullmäktigad*, ålles samoin mannemen.
- Befål*, welde, makt. *Befålhavare*, weldeb adneje.
- Befästa*, nannotet, skanseb takket, tjårgestet, nannostattet.
- Begabba*, albetet, nalset, tjaimet, spåddet, spetjatet, narret. *Begabberi*, nalsem, albetem, spåddem. *Begabbare*, albeteje, nalseje.
- Bege sig*, wuolget, skåblanet, mivwet, majotet, makotet, metetet.
- Begiven*, kissjok, kåmp, nåpel.
- Begjuta*, leikot, trissetet.
- Begrava*, gruoptetet, jårdet, joulet, ådnami palet, jawestet, wuorket.
- Begrepp*, tåbdem, skenom, arwates, qworketem, tajetem, tetem.
- Begrina*, se begabba.
- Begripa*, tåbdet, skenot, tajetet, arwatallet, qworaset, judjot. *Begripa eller innefatta*, sis adnet. *Detta begriper mycket uti sig*, tan wuolen le ådnak.
- Begriplig*, tåbdos, puoikos, tjålgok.
- Begrunda*, grudnot, ajatallet.
- Begråta*, tjerot, wajetet, surgot.
- Begynna*, alget, albog takket.
- Begynnelse*, algo.
- Begå*, takket, adnet, stillet, trillet. *Begå eller fira*, passotet. *Begå sig*, måkset, birget.
- Begåva*, waddet, skånkot, waddastallet, puoreb takket.
- Begåvad*, skånkotum, båndotum, karwetum, reidetum. *Begåvad med gott förstånd*, miålolats, jerbmalats.
- Begåra*, anot, wainotet, maddet, tjodtjotet.
- Begåran*, wainotem, situd, usto.
- Begårelse*, usto, halitem.
- Begårig*, wainok, nåpel.
- Begårlig*, tjåwok.

Behag, likom, situd, puore likom, wainotem, wuolo, kudne.
Behaga, likot, sitet, hamostallet.
Behaglig, likokes, wuokok, hauskes, suottes.
Behjälpa sig, birget, måkset.
Behjälplig, wekketeje, wekken orroje, kajoje.
Behjärta, waimost hugset, tjatsalastet.
Behjärtad, jalok, kissjok, puoike.
Behov, tarbek, tarbo, tarbeswuot.
Behåll, aimon, patsem, patsew, puore wuorka.
Behålla, aimon adnet, wuorket.
Behållning, patsem, patsew, patselwas.
Behändig, sjättok, wuokok, kätolats.
Behörig, rektes, sjättes, alles. *Behörigt*, rekteslaka, ållasikt.
Behöva, tarbahet, njädastet.
Beivra, tjodtjotet, haddob wainotet, laketet.
Bejaka, metetet, jakkot, sadnotet.
*Bekaja*³⁸⁸, käselet, wautetet, tjadnet. *Bekajad*, tjadnetum, käselom, ådtjotallom.
Bekant, åppes, tåbdek teteles, pikos.
Bekantskap, åppeswuot, tåbdokwuot.
Beklaga, armestet, armit pestet, enket.
Beklaglig, waiwes, waiwan.
Bekläda, karwotet, piktestet, ammateb tjodtjotet, tjensteb takket.
Bekomma, ådtjot. *Bekomma väl eller illa*, sjättet. *Han låter ej det bekomma sig*, i swaiket, i sodn tabb manneken ane.
Bekriga, tårotet, tårob takket.
Bekräfta, nannotet, tjårget, wittenastet, sadnotet.
*Bekvä*m, sjättok, wuokok, muddak, juolles, alkes. *Bekväma sig*, masjet, mivwet, majotet, metetet, tjakanet. *Bekvämlighet*, alke, tarbme, tillje.
Bekymmer, muode, hugso, mårraham.
Bekymra, wuorrastattet, muodastattet, waiwet. *Bekymra sig om*, hugson orrot, hugset, hugsob adnet, laketet.
Bekänna, tåbdestet, piksjet.
Belacka, laitet, tarwet, kelestet, keles sakeb sardnot qweibmes pira.
Belasta, nådotet, lossotet, tedtob piejet, lassab piejet. *Belastad båt*, ladas wadnas.
Beledsaga, tjowot, kradnen orrot, kradnastallet, metetet.

Beleva, radohattet, sjättetet, kaudnetet, radeb takket.
Belevad, wuokok, tjepe almatji kum wiesot.
Beljuga, se *belacka*.
Belåten, tuddetakes, nuokaheje. *Jag är ej belåten*, ib nuokahe, ib litat.
Belägen, orroje. *Denna byn är väl belägen*, tjabbak saijen le tat sita. *Belägenhet*, saije, wuoke. *Han är i samma belägenhet*, tattna wuoken le sodn.
Belägga, piejet, pira käselet.
Belägra, pira kärretet, jålåtet, pirastattet.
Beläsen, kirje kättjeje, kirje lärdek.
Beläte, kåwe, muoto.
Belöna, makset, maksetet, palkab waddet.
Belöning, palka, makso.
Belöpa sig, tjåggot, sjaddet, lopatet.
Bemanna, jalostattet jaloswuoteb waddet, jalotet, allotet.
Bemantla, kåptjet, tjäket.
Bemedla, wekken orrot, wekketet, kaski etjebes piejet, kask ålman orrot.
Bemedlad, bånda, rikok, wiesa ålma.
Bemäktiga sig, wuollases ådtjot, tuoret.
Bemält, hålets, sardne, jauletum, japots.
Bemärka, märket.
Bemöda sig, wigget, killot, kilpot, rattjet, kättjelet, rabbet, tjabbtjet.
Bemöta, tuostotet, tåmetet.
Ben, takte. *Benpipa*, niätsek. *Benig*, taktajes.
Benåda, armob waddet, armolastet, luitet.
Benägen, metok, kaukok, kissjok, wiljolats.
Benämnd, nammatum, kottjotum.
Benöja sig, tuddet, litatet.
Beordra, stillet, piejet.
Berama, piejet, meretet, sätob piejet.
Bereda, reidet, karwet. *Bereda skinn*, altet, semsket, nesket.
Berest, kutte widai le mannam, mannak, skappak.
Berg, ware, tuoddar, kaisse. *Bergaktig*, paktai. *Bergsrygg*, tjawelk, kår.
Bergsklint, ware tjåkk. *Bergsklippa*, hälleberg, pakte. *Bergsbo*, ware orroje, ware jätteje.
Berida, hästeb harjetet, ridemi tamet.
Bero, tjodtjot, staiket. *Låta bero*, tiptet, pajet orrot.
Beropa, tjodtjotet, tjuorwot.

³⁸⁸ insnärja, fjättra

Berykta, saken wuolgetet, almotet, sakestet.
Illa berykta, se belacka. Illa beryktad man,
sakai ålma, kutte sakai wuolen le.
Beråd, juorem, ajatallem, aikom.
Berådd, vara berådd, aikot, kiäket. *Berått*
mod, äkto, miälanäkto, ålles rade, ålles
ussjolmes, ålles ajatallem.
Beräkna åt en, tsegget mubbai, lokketet.
Berätta, suptsetet, åmanjastet, sakastet,
taijatet, jaulet. *Berättelse*, suptses,
åmanjes, sak, sweleg.
Berättigad, ålles samob adjene, radat.
Beröm, maino, rampo. *Berömlig*, mainok.
Berömma, mainot, rampet, hewetet.
Berömma sig av, rasset, etjebes rampet.
Beröva, katotet, erit waldet, njamastet, tåpot,
sårjot, puodsosen takket, rewet.
Besanna, se bejaka.
Besatt av djävulen, pärkelest waiwetum,
kuten paijel pärkel le samob ådtjom.
Besatt, beprydd, härwotum.
Bese, kätjetet, pismastet, wartahet.
Besegla, signetet, signitin tedtet.
Besinna, ajatallet. *Besinna sig*, jeretet, tjälget,
skärot, jerbmot.
Besitta, adnet, radet, äigaten orrot.
Besittning, äjg, äigo tawer. *Taga i*
besittning, etjes wuollai waldet.
Besk, briskok, brittjes, baskok, tsibdses.
Beskaffad, taggar wuokest, tan wuokak, tan
skiekenen. *Beskaffenhet*, wuoke, lake,
skieken, wijor, nale.
Beskatta, wärob piejet, tåpot skatteb, skatteb
legget, skattai tjalet.
Besked, lokko, kreinem, kreinik.
Beskedlig, wuokok, puorak, mainos.
Beskicka, rajet, saddet.
Beskjuta, wuotjetjet, tårotet, ambot.
Beskriva, puoikaldattet, tjalet. *Beskrivning*,
tjalem, puoikaldattem.
Beskydda, kattet, warjelet, wäret.
Beskygga, suoiwenastet, suoiwenin kåptjet.
Beskylla, skuwet, kaddet, kaddob tjasket,
wereb wuojet, wikkeb- walpeb- suondob-
skuldob wuojet mubbai. *Beskyllas*,
kaddatallet. *Beskyllning*, skuwem, kaddo,
kaddates.
Beskåda, kätjetet.
Beskäftig, pargales, äljok, warkok, waitas,
teus, stiäma.

Beskänka, se begåva.
Beskära, waddet, waddastallet, meretet,
tsekkotet.
Beslag, kron weldin waldem. *Järnbeslag*,
routem. *Beslagen med järn*, routetum.
Besluta, radohet, radeb takket, lassketet.
Beslut, rade, piejetus, lasskaltak. *Besluten*,
piejetum, kaudnetum.
Beslå, nannotet, routit piejet. *Beslå eller*
övertyga, tjadnet, puodot, kelasen takket,
widnet, teuwasu puoktet.
Besman, bissmar.
Besmitta, tuolwatet, pådwotet, orainet,
stäntjet, painetet.
Besolda, palket, leiget.
Besova, neitab ådet, mäddot, manab takket,
neitab peistet, tjäiwotet. *Besoven*, tjäiwe
neita.
Bespara, njuotetet, tukset, tsutset, aimon
adnet, sparet, wuorket. *Besparing*, tuks,
njuotetem, tsutsem, aimon adnem, patsem.
Bespeja, jäskotet, waksjot, aksetet, suollet
aksatallet.
Bespetsa sig, etjebes karwet, reidet.
Bespisa, piäbmet, piäbmob waddet.
Bespotta, se begabba.
Bespringa, rakket.
Bespränga, trissetet, leikot, läktet.
Best, själotes klittur, juttus, waissje.
Bestaktig, metsek, waissjelakats.
Bestick, tjalek, kirjetem.
Besticka, tuolgotet, tuolgob waddet.
Bestiga, låidestet, lawket, sälket, kåret.
Bestiga sig, se belöpa.
Bestorma, tårotet, låutatet.
Bestraffa, sjärgot, tsetsastallet, pakkatet.
Bestrida, tjodtjotet, takkamusen adnet,
hugsob adnet. *Bestrida, se neka.*
Bestryka, painetet, wuoitet, sikkot.
Bestråla, tjuouket, paitet.
Beströ, sajat, paijelt luobbot.
Bestyra, hugset, måråtet, stillet.
Bestyrka, se bekräfta.
Bestå eller förläna, waddet, luitet, metetet.
Bestå av trä, av sten, av järn, muorast-
kedkest- routest orrot. *Bestånd*, staikem,
pintem, killek.
Bestå, staiket, tseudset, killek, pissut, pintet.

Beställa, takket, parget, ålletet, widnohet, låptet. *Beställa eller påtinga*, bonotet, trawet.

Beställning, pargo, widno, ammat, kall, bonotem, trawem, trawotes.

Beställsam, pargok, pargales, ukkar, wirbmok, tjodtjok, kämp.

Bestämma, meretet, piejet, säto piejet, taibetet, littotet.

Beständig, ikalats, orron orroje, kutte akeste, staikok, aktet pinteje, laitateke.

Beständigt, ikkat, akeste, alo.

Bestänka, luwatet, trissetet.

Bestört, bli *bestört*, heikalet, helketet, kåiket.

Besvara, wastostallet, wastetet, tawestet, swarot.

Besvika, pettet, taret.

Besvär, pargo, waiwe, kråse, muode. *Besvär eller klagomål*, kuitem, kuitelwas.

Besvära, pargob takket, waiwetet.

Besvärja, wuordnot, wuordnotet, wuordnasin tjärget.

Besvärlig, losses, muodelats, wuorrades.

Besynerlig, preutak, kåksos, saiw, ensi.

Besynerligen, särr, aines.

Besätta, piejet ammati, tsegget. *Besätta eller fira*, härwetet, tjabbotet.

Besöka, åppet, kalletet, jesset, puorastattet.

Besök, åppem, puorastattem, wuoidnem.

Besörja, måråratet, hugset, warkot, kätjet, hugsob adnet.

Beta, qwototet. *Beta skinn*, altet, nakkit låktestet, lastatet.

Betaga, erit tåpot, katotet, heretet.

Betala, makset, maksob waddet. *Betalning*, makso, werte.

Bete, qwotom, septe.

*Bete*³⁸⁹, wuusetet, tåmetet, orrot.

Beteckna, märket, puoikaldattet, tsuoikotet.

Betesmark, qwotom saije, qwotom land, akke ädnam.

Betinga, tingot, håletet, lassketet, littotet, nörtotet, trawotet.

Betjäna, teudnot, teudnahet, swainestet. *betjäna sig*, adnet, brukot.

Betjänt, teudnar, swaines. *Vara betjänt med*, litatet, tuddet.

Betrakta, ajatallet, kätjetet.

³⁸⁹ visa

Betro, jakketet, wuorketet.

Beträda, mäddokasen kaudnetet, aiset. *Bli beträdd*, påtatallet.

Beträffa, se *angå*.

Beträngd, tarbaheje, niädalats.

Betsel, pagge, skråwa, wuognes. *Betsla*, paggotet.

Bett, kaskem, stålom, skråwa.

Betta, bitta, binna, kaskos.

Betunga, lossotet, nådotet, waiwetet, wuodet.

Betyda, märket.

Betyga, tåbdestet, wittenastet, wuusetet.

Betäcka, kåptjet, låutet.

Betänka, ajatallet, ussjotet.

Betänkande, ajatallet, jerbmostallem.

Betänksam, ajatalleje, jerbmak.

Bevaka, kattet, aksatallet, tjodtjotet.

Bevara, warjelet, kattet.

Beveka, njuoratet, säjätet, tibmetet. *Bevekas*, njuoranet, tjatsalastet.

Beveklig, njuores, suopes.

Bevilja, metetet, kissjelet.

Bevis, wikke, wittenes kirje.

Bevisa, wuusetet, pajas puoktet, teuwas puoktet, tsaketet, kreinet.

Bevislig, tik, tikka.

Bevista, åppet, städes orrot.

Bevägen, wiljolats, metok, puorak.

Beväpna, warjotet, wärjoit reidet, wärjoit waldet.

Bibehålla, aimon adnet, warjelet.

Bida, wuordet, patset, tjodtjetet.

Bidraga, wekketet, wekken orrot, autetet.

Bifalla, metetet, jekaket, miwvet.

Bifoga, akti piejet, tassa lassetet, jätket.

Bihang, lasse, tjuowotes.

Bila, aksjo, tilesk, mall, tjarfo.

Bild, kåwe, muoto. *Förebild*, skåwe, menster, puoikaldak.

*Billig*³⁹⁰, räktok, sjättok, mi berri, taibek.

Billig, som *ej är för dyr*, albes.

Bilägga, såpatet, liktet. *Bilägga eller bifoga*, se *bifoga*.

Binda, tjadnet, karet, baddet, weddet. *Binda nät*, werbmit kådhet.

Bindel, badde, tjanas badde.

Binga, fino, åmårtes, tjagge.

Bispringa, wekketet, wekken orrot.

³⁹⁰ rättvis, skälig

Bister, wuowdnajes, seldes, assmak, alwos.
Bistä, wekketet, pelen tjoedtjot.
Bit, bitta, pekke, smolko.
Bita, kasket, pârret, stålet. *Bitas*, snarret, târot. *Bitande*, kaskeje, karres, baskok.
Biträda, *se bistå*.
Bitter, briskok, brittjes, baskok, tsibdses, karres.
Bittida, aret, ådna.
Bjuda, biwdet, kottjot, trawet. *Bjuda ut*, falet.
Bjuda till, kättjelet. *Bjuda på*, lasseb falet, ånetet, lassetet. *Bjuda farväl*, ailewiesot, gonatattet.
Bjugg, kordne.
Bjur, wadnem, räbbares, kuowse.
Bjäsba, tsålet, panit tsagget, tsulketet.
Bjälke, tjåsk, ålg.
Bjällra, kålk.
Björk, såke. *Björkskog*, såkesk.
Björn, bire, qwoptja, puoldakats, ruomse kalles, wari aija.
Black, *fotjärn*, juolki route. *Black*, russkes, welkeslakats.
Blad, blade, blene, beldnje, last. *Fotblad*, juolke lapa.
Blanda, malsket, mastetet, säkotet. *Blanda bort*, hemset, sålletet.
Blank, kikok, wejok.
Bleck, blekk, skible.
Blek, blaikok, guouket, guoukok, welkok.
Bleka, welkotattet, welkoken takket.
Blekna, welkotet, qwoukotet.
Blemma, tjasmak, kåppales.
Blid, libboges, libbes. *Blid väderlek*, lemok talke.
Blidka, leppotet, puorotet.
Bliga, wartahet, tsaggas tjalmi kättjet.
Blind, tjalmetebme, tjalmetes. *Blindheth*, tjalmeteswuot.
Blinka, tjalmi tjuoppet.
Bliva, sjaddet. *Bli kvar*, patset, orrot patset.
Blixt, aijan tåll, aldekes.
Blod, warr, male, leipe. *Blodtörstig*, warra wainok, warra kåikeje. *Blodskuld*, warra welke. *Blodsutgjutelse*, warra kålketem, warran ulkos njorkotem. *Blodskam*, lakoi mastetem.
Blodig, warran, warteje.
Blomma, *blomster*, grase kärrek.
Bloss, tjuoukes, tållå tjuoukes, sådes tåll.

Blott, puodsos, koros, koros wall, satta.
Blotta, puodsosen takket, puodsotet, nuolet.
Blotta ut, häjon takket.
Blunda, jamketet, nåkketet.
Bly, bli. *Av bly*, bliest.
Blyg, arge, bliwes, herdotebme.
Blygas, skabmahet, bliwastallet, häppanet.
Blygd, skabmo, häppanem.
Blygsam, bliwes, taikes, herdots.
Blå, blaw, latte. *Blåbär*, sarre.
Blåna, kiäpet. *Blånad*, kiäpem.
Blår, nuowe.
Blåsa, piägget, pusset, pussotet.
Blåsa, puojek, kådtjarakka. *Blåsa eller blemma*, *se blemma*.
Blåst, piägg, wirow.
Bläddra, kåppalak.
Blänka, kiket.
Blöda, warrtet, leipot.
Blödig, njuores, arkalasteje, armolasteje.
Blödighet, njuoreswuot, armolastem, tjatsalastem.
Blöja, manai line, käta line.
Blöt, tibmok, lenok, njuotses, taikes.
Blöta, tibmetet, miwkotet, täbbotet.
Bo, wiesot, wiesob adnet, wiesob takket, orrot, orrotet. *Bo*, *boning*, wieso, orrom saije, orrot. *Fågelbo*, lårde pesse.
Bock, habres. *Bockar*, pild.
Bocka sig, etjebes såjåtet, nigot, slimet.
Bod, aite, njall, jibdno, bure.
Bofink, santo.
Bog, tjåmotes.
Bogsera, airoi keset, westet.
Bohag, kaudneh, tawer.
Bok, kirje. *Boksynt*, kirje kättjeje.
Boka, tsabmet, smaiwet, mutket, tsuket.
Boktryckare, kirje tjuorgeje.
Bola, horab takket. *Bolare*, horatakkeje.
Bolag, sebre, sebrastallem.
Boll, ruo, ballo.
Bolster, jäwatak, åiwewuole.
Bom, staggek, tjåsk.
Bomb, tållå luod.
Bonde, tatja, kainolats, talo ålma. *Bondaktig*, tatjalakats, tjuorpes.
Boning, heima, wieso, kâte.
Bord, buorde, peude. *Bord på fartyg*, rabmo, njuom.

Bordera, härwetet, luoskot, tadnin kårrot, tadnetet.
Borg, skans, slått.
Borga, welkas waddet, lånas waddet, welkotallet, laikotallet, jakket. *Borga av*, welkit tåpot, welkas waldet, laikoit tåpot.
Borgare, bårgar, bårgal.
Borgen, loptem. *Gå i borgen*, loptet.
Borr, raikanje, bårrets, nabar.
Borst, harja, harjan. *Borsta*, tjåkkot.
Bort, erit. *Långt bort*, kukken.
Bortskämman, peistet, spiejet.
Borttaga, erit waldet, katotet, tåpot erit.
Boskap, buwe, ålo, ålek.
Boskifte, arbe juoko.
Boss, ripa.
Boställe, wiesom saije, heimel, wårka.
Bot, talkes. *Penningbot*, sakko.
Bota, talkot, tivwot, kajot.
Botfårdig, puoraneje, kutte etjebes puoreta.
Botten, wuodo, båtna.
Bov, skalk, skålm, metsek, illa piltjo.
Bra, puorak, wuokok, puorakit, puorest.
Bracka, måuka, stårr, sassnek, skinkek, kalsok.
Bragd, kånst, rundo, widno.
Braka, jutset, ruotet, råtjet, tudnet, brakkohet.
Brak, jutsa, brakkohem, tudn.
Brand, nussel, tjadd, qworb, tållå. *Brandgul*, wiskeslakats.
Brant, brades, tseggo, tseggot.
Brasa, stuora tållå.
Braska, raggostallet, båndastallet.
Bred, kåbdok. *Bredd*, kåbdot.
Breda, påddet, luobbet.
Brev, kirje, tjalem kirje.
Bricka, table.
Bringa, miålga, briggo.
Bringa, qweddett, puoktet, tålwot.
Brink, radde, parbmo.
Brinna, puolet, tsakket, snjuket, snjuwet.
Brist, tarbo, tarbeswuot, waneswuot, wikke, laito.
Brista, wailot, wadnonet, katot, tåjot, tsuoukanet, kaikanet.
Bro, bråwe, suoppem.
Brodd, snuotte, adtjetje grase, bruodde, ruoute naule.
Broder, wålja. *Broderlig*, wåljelats.
Brokig, kirjak, teblak.

Broms, slautja, pårew, slattje.
Brosk, njuores, såso.
Brott, mårdo, ejem, walpe, assje, tåjatak.
Brottas, håibot, faggatet.
Brud, brudes, mårse. *Brudskatt*, ruta.
Bruk, tape, praude, tid, lake, slaj, tjård. *Bruk eller nyttjande*, adnem. *Bergsbruk*, ware bruk, bruk.
Bruka, adnet, niktet, krukot. *Bruka eller plåga*, plagot, harjanet.
Brukad, adnok, adnom.
Brukare, adneje, brukar. *Brukbar*, tjappos, kutte-adnetatta.
Bruklig, harjetuptum.
Brumma, låset, tudnet, sjuddet.
Brun, russkok, ruopseslakats.
Brunn, brudne, ajek.
Brunst, pak, pakeswuot, keimem, rakkem.
Brusa, maret, maworet, porssset, fuorsset.
Bruten, tåjom, tåjetum, tsuouketum.
Bry, waiwetet, pinetet, takotet. *Bry eller skåmta med*, pilketet. *Bry sig om*, laketet, passot, åiwebs lognet, mårrahab adnet.
Brydd, vara brydd, fuoppen orrot, patta riton orrot.
Bryderi, suoppe, hugso, muode.
Brygga, wuolakeb takket, brydtjet. *Brygga se bro*.
Bryn, radde, pamar, paijasats. *Ögonbryn*, tjalmi harbme. *Brynsten*, saijem, tabtja. *Vattenbryn*, tjatse kårrek.
Bryna, saijet, tabtjet. *Bryna eller steka*, passet, kårdet.
Bryta, tåjet, måtjot, matsestet, tsuouket.
Brå, awestet, mastet. *Han brås på fadern*, attje mete le.
Bråck, tjalgat wank, wuolle waimoi taud.
Bråd, brades, håkkes.
Brådska eller hava bråttom, rassen orrot.
Bråk, stuora pargo, kråse, muode.
Bråka, tsabmet, mutket, tsuouket.
Brånad, pak, pakeswuot.
Bråte, åmårtes, rusko.
Bråcka, tåjestet, matsestet, qwokkartattet.
Bräcklig, rassjes, tsuouketakes, helle, lisak, sjepsjes.
Brådd, rabd, radde. *Åbrådd*, jokka kadde, fiårw, terbme, wåddar.
Bråde, fjållo. *Brådslå*, fjålloi låutet, fjålloi kåptjet.

Bräka, mekot, brekot.
Bräm, pard, pardek, puddestak.
Bränna, påldet, kårdet. *Solbränd*, peiwest kårdetum.
Brännvin, puolem win, win.
Bränsle, tållå muor, påldemas.
Bröd, laipe, karp.
Bröllop, häje. *Hålla bröllop*, häjetet.
Bröst, miälga, radde, nidtje.
Brösta sig, raggostallet, äiwastallet, mihastallet, krapmostallet, milotet, stuorastallet.
Bubbla, se *bläddra*.
Buckla, leke, parkaltak.
Bud, buda, kottjom, trawetes, sak.
Buden, biwdetum, kottjotum.
Buffel, wuokses, tjuktje.
Buga sig, se *bocka sig*.
Buk, tjäiwe. *Bukig*, tjäiwajes. *Bukgjord*, auwotes. *Bukrev*, tjäiwe kaikot.
Bukt, kawa, luoktastak.
Bula, tjåkle.
Buller, tudn, stuibme, klibma, krai, jutsa. *Bullra*, jutset, klibmet, ståtjet.
Bulna, turret, säjet, påttanet, panketet.
Bulta, tsabmet, juskotet, njutet.
Bunke, ebber.
Bunt, tjagge, kippo, pilga.
Burk, kruse, laire litte.
Burskap, bårgar-ekte.
Buse, stalo, saiw, seldes almats, swikol.
Buske, pästek, päst, busko.
Buss, puoike, kalles, miha.
Butter, tokkones, tjuorpe.
By, sita, sid, ladde. *Bygd*, ladde, mär.
Bygga, tsegget, kåteb tsegget, bigget.
Byka, kuna tjatsin tuoltetet, njallatakin tuoltetet. *Elakt byke*, pahas såle, kednaseh.
Bylte, rusko, kaudneh.
*Bysätta*³⁹¹, laga rajai adnelet, wuorkai piejet.
Byta, målsot, målsotet, lodnot. *Byta eller dela*, juoket, juoketet. *Byte*, juoko, lodnom.
Bytta, ebber, bytto.
Byxor, måuka, stårr, brakkoh.
Båd, buda, sak, trawetes.
Båda, kottjot, trawotet, sakab takket.
Både, kåbbatjak, sikke.
Båge, juoks.

Bål, tjåsk, muora fino.
Bår, qweddates, qweddem reido.
Båt, wadnas, wanas.
Båta, gagnen orrot, auken orrot, wekketet, paretet. *Båtnad*, auke, gagne.
Bäck, jokk, kålkats.
Bädd, latjo, jäwatak, ådatak.
Bädda, latjet, jäwatet.
Bägare, bāgar, jukkem litte, skiptawär.
Bägge, kåbbatjak.
Bälg, tjäiwe, posotak.
Bälte, auwe, kåtsald, pirak.
Bända, såjåtet, tjiptet, kiåldet.
Bängel, illapiltjo, tiskepelak, wars.
Bänk, tjåkkåsaie, bänk.
Bär, muörje. *Plocka bär*, muörjit tjågget.
Bära, qweddet. *Bära till eller hända*, såitet, sjaddet. *Bära hat*, wassjeb adnet. *Bära frukt*, sjaddob qweddet.
Bärande, sjaddeles, sjaddob qweddeje.
Bärge, tjågget, tukset, tukseb takket, kajot, warjelet. *Bärge sig*, hæggebs kajot, birget etjeb.
*Bärting*³⁹², sålom muor, pinkel.
Bäst, den *bäste*, puoremus, parahamus.
Bättra, tiwot, puoretet. *Bättra sig*, puoranet, etjeb puoretet, puoreb miälai pätet.
Bättre, puoreb, pareb, atab. *Bättre*, adv. puorebut.
Bättring, puoranem, puoranem käino, puoretum.
Bäva, tårgestet, skelbet, åingestet. *Bävan*, skelbem, tårgestem, åingestem.
Bäver, se *även bjur*, wadnem. *Bävergäll*, ruokak.
Böckling, suowes silda.
Bödel, bedel.
Böja, såjåtet, kiåldet, tjiptet, kawatet. *Böjd*, såjåtum, tjiptetum, kawatum. *Böjd till*, nepok, kiämp, kissjok. *Böjelse*, usto, waino, tjaije.
Böka, njuonin mådsestet, palet.
Böla, ruouket, reustet.
Böld, naranes, påttånes.
Bölja, paro.
Bön, råkkeles, råkkålwas. *Bön eller begäran*, maddem, anom.
Bönfalla, råkkålet, maddet, madtartet, anotet.

³⁹¹ ta i fängsligt förvar

³⁹² stång

*Bönhas*³⁹³, tjuorpe, kätatebme. *Bönhasa*, tjuorpet tjuojohet, heiwayat.
Bönhöra, jekatet, råkkålwasit kullet.
Böra, berrit, taibet.
Börd, qweddo, maddo, nale. *Efterbörd*, wuossah, mangeb.
Börda, nåde, maisa. *Taga på sig bördan*, nådotet, maisotet. *Börda en egendom*, äigaten etjebes takket arbe ja laga tsagge.
Bördig, sjaddeles, maddob adneje.
Börja, alget, algob takket. *Det börjar regna*, rasjotatja. *Det börjar bli kallt*, tjåskogåta.
Början, algo, algem.
Bössa, birso, steuk, reure. *Böss-skott*, birso wuotjos, wuotjos. *Bössa eller låda*, wuorka litte.
Bösta, njutet, tsuouket.
Böta, sakkob keset, bötöt.
Böter, sakko.

C.

Caution, se borgen.
Ceremoni, tape, tid.
Cirkel, skant, keule. *Cirkla*, keuleb, takket, skantet, jårbotet.
Cittra, speletem reido.

D.

Dag, peiwe. *Utsätta viss dag*, peiweb piejetmeretet. *Dagsrand*, qwokso. *Dagsled*, peiwas. *Dagas*, tjuoukotet, peiwot. *Daglig*, fårt peiwasats. *Dagligen*, fårta peiwen, peiwest peiwai.
Dagg, lapse, suoldne.
Dagning, qwokso, tjuoukotem.
Dagtinga, littotet, sjättetallet, lassketet.
Dal, låme, rågge, wagge, leke.
Dallra, firret, åingestet, skelbet, lenkestet.
Damm, måiwe, ibje, ripa, mulde, tsumptse, suwol. *Dammig*, ripaist teuwas, måiwajes.
Damm, puodo, staggek.
Damma, ibjot, mulden ruiwetet.
Dana, wuokeb waddet, reitet.
Danneman, dannemanne.
Dans, dansom. *Dansa*, dansot.
Dansk, Wuonak, Dansk. *Tala danska*, danskestet.
Danta, waldetet, laitet, skablöt.

Darra, tårgestet, åingestet, swilkestet, neikaset, skelbet.
Dart, swerdats.
De, sije. *Dem*, sijab, sijeb.
Deg, daigen. *Degtråg*, daigentrukke.
Degel, själkelem litte, stadtjo.
Del, åse, pekke, part, lotto. *Delaktig*, åsalats, sebrolots. *Delaktighet*, sebre, åsalatswuot, sebrewuot.
Dela, juoket, juokob takket.
Deloman, juokeje, åse waddeje.
Dels, kåbbatjak.
Den, (pronom.) tatt. (Ackus. tabb.) *Denne*, tat. (Ackus. tab.)
Dessa, tah.
Dessutom, tann paldelen, tassa wele.
Dessförinnan, tann autelen, autel tann.
Desslikes, nau ai, tassan ai.
Di, njammet. *Ge di*, njammatet.
Diamant, demant kedke.
Diger, stuorak, jenjok.
Digna, tjåkkot kattjet, famotowet, nirwanet, wejot.
Dike, awem, palem rågge. *Dika*, awet, råggeb palet.
Dikt, (adv.) samost, puorest.
Dikta, littet, diktet, takket. *Dikt*, littem, diktem, suptses, wuöle.
Dimma, rusn, murko, kasad.
Dimpa, jårret, kattjet, wiåret.
Din, to. *Din och min*, to ja mo.
Discurera, jerbmostallet, danskestet, rudnet.
Disk, piåbmo kare. *Disk eller bord*, se bord.
Disputera, ritelet, pelket.
Dit, tokko, tuok. *Hit och dit*, teke ja tokko.
Djup, tjågnel. *Djup eller djuplek*, waule, jårto, tjågneleswuot. *Djupsinnig*, stuora jerbmalats, stuora miålolats. *Djupsinnig eller svår att förstå*, waddok.
Djur, waissje, juttus.
Djärv, jalok, jalostalleje, ruoutekes.
Djärvhet, jaloswuot. *Djärvt*, jalosikt, jalost.
Djävul, pärkel, paha innemi.
Dobbla, spiålemesne tjodtjot.
Dock, dauk. *Dock likväl*, walla dauk, dauk lika.
Docka, kippo, wipsja, wipsjats.
Doft, ibje, ripa.
Dok, åiwe line, åiwe kåptjes.

³⁹³ klåpare, fuskare

- Dold*, tjäkos, tjäketowum.
Dolk, swerde, miäka.
Dolsk, kälkos. *Dolsk eller hemlig*, tjäkos.
Dom, duobmo, dobmo. *Domare*, duobmar.
Domstol, duobmostol.
Domna, jabmaltet, kaldnet, tjäldnet, tjärketet.
Don, reitoh, kaudne. *Åkdon*, wuojem reito.
Dop, kastates, christ, christem.
Doppa, wuojotet, puonjot, temsot, tsaket.
Doppad, puonjotum.
Dosa, skappots, dos.
Dotter, neita, daktar. *Guddotter*, christa neita.
Styvdotter, neita pele. *Dotterdotter*, akkow.
Brorsdotter, ekew, tjetsew.
Drabba, teitet, teiwetet. *Drabbning*, tåro.
Draga, keset, restet, saggot, tuoret. *Draga ihop*, tjåkai keset, tjäket. *Dragas*, kesot, saggoset.
Dragare, keseje, kesanje, qweddeje.
Dravel, tåssje, slimber, sladder, sqwolder.
Dregla, tjälget, tjälgen kälket. *Dregel*, sålse.
Dreja, pådnjet, pira pådnjet, järgotet.
Dricka, jukket. *Dricka eller dryck*, jukkemas.
Drickeskärl, jukkem litte.
Drift, måraha, tjaije, waino. *Drift boskapsdrift*, älo, nauka.
Drill, redne. *Drilla*, rednet.
Drinkare, jukkales, jukkeje.
Drista, tuostet, wuoikelet.
Dristig, jalo, jalok, jaskok. *Göra dristig*, jalostattet. *Dristighet*, jaloswuot, jasse.
Driva, snödriva, filpetak.
Driva, wuojetet, nagget, tutet. *Driva av och an*, slanket, tuoi tokko mannet.
Drivande, mattanje, äljok, wirbmok, tjodtjok.
Drivare, wuojeteje, naggeje.
Droppe, kåikotes, njoigotes, prinketak.
Regndroppe, rasjo-tjalme.
Drottning, Drottning.
Drucken, wuolatum, wuola, wuolagesne. *Bli drucken*, wuolatuet.
Drunkna, kasskestet, tunahet, snjäraset.
Druva, muörje tjagge.
Dryck, jukkastak, jukkemas.
Dryckenskap, jukkaleswuot, wuolawuot.
Dryg, driwkes, driwkok. *Kärlet är drygt*, kare ädnakeb kesa. *Vågen är dryg*, laido kierda.
Drypa, kåikot, täinget, wuotjot.
- Dråp*, kåddem, latkem. *Dråpare*, kåddeje, latkeje, spiejar.
Dråplig, wuowdnajes, autos, kåksos.
Dråse, hånke, åmårtes.
Drägg, wuodos, patsew.
Dräglig, kierdem meren, muddak. *Drägligen*, muddo melt, kierdem laka.
Dräkt, klädedräkt, karwo, piktas.
Dräktig, akk, fabmales, esseles. *Dräktig eller indräktig*, aukok.
Drälla, kattjetet, pådoi lappet.
Dräng, swaines, teudnar.
Dränka, kasskestattet, tunastattet, snjärastattet.
Dräpa, kåddet, latket, jabmetet.
Drög, trako, tjälk.
Dröja, wippet, ajanet, katot, kukkalastet, kånoket. *Dröjsmål*, wippem, ajanem, katom.
Dröm, niäko, tjaratallem.
Drömma, niäketet, tjaratallet.
Dröna, maret, ruouket.
Du, todn. *Du själv*, todn ets, todnek.
Dubb, tjähla, appar.
Dubbel, qwekte kerdak, mållotes. *Dubbelt*, qwekte kerdan, mållot. *Dubbelt så stor*, qwekten aiken tann stuores.
Duga, dåkkahet, kelpet. *Duglig*, dåkkaheje, gagnetats, kelpokes. *Duglighet*, gagne, dåkkaheje.
Duk, tällo, peude jäwatak. *Duka*, peudeb latjet, tällob piejet. *Duka under*, widnetallet, oitatallet.
Dum, kuife, skiwek, kaiwes, skuife, dumbek. *Dumhet*, dumbekwuot, kaiweswuot.
Dumbe, stum, kiälatabme kiälates, hälatabme.
Dun, pads, tälke.
Dundra, klibmet, jutset, tudnet, plåwet, resketet, rätjet, stuibmet.
Dunkel, sjeudnjes, tjappes, murkos.
Dunst, rokohem, rusn, suwol.
Durera, staiket, pintet, tseudset, pissut, killet.
Durklopp, diarré, tjadat wank, sluttjes.
Dussin, qwekte mubbe lokkai.
Duva, duwo, duwo lādde.
Duven, kiäwanum, njuotses.
Dvala, sippe, söbmohem.
Dväljas, wippet, kånoket, sinet.
Dvärg, tjaur, tjaurats, utses sjaddok.

Dy, sais, kiäwa, kiäwak, ripak, murtesk.
Dygd, tjabbes tape, puorewuot. *Dygdig*,
 tjabbes tapek, puorak.
Dygn, peiwe akten ijain.
Dyka, puoktjet, wäiket.
Dylik, taggar, tann lakats.
Dymmelveckan, lange wakko.
Dyna, jäwatak äiwe wuollai, äiwe tutek,
 bällster. *Näldyna*, nalo kâte.
Dynga, paik, stäntja, mukko.
Dyr, deuras, deurok. *Dyrhet*, deuraswuot.
Dyrt, deurasikt. *Dyrbar*, tjäwok, tjildok,
 deurok.
Dyrk, suola tjäutak.
Dyrka, räkkätallet, passotet, pittotet. *Dyrka*
upp ett lås, suola tjäutaki laseb rappet, lase
 tjada mannet.
Dyster, sjeudnjjes, sjeunjok.
Då, die, te, talloi, kässe. *Då och då*, akti pali,
 muttemin.
Dålig, kälkos, gagnetebme, suoppates,
 tokkones.
Dån, klibma, tudn, jutsa, leud. *Dåna*, *se*
dundra. *Dåna eller svimma*, jabmalket,
 swimatet.
Däre, piädak, kaiwes, kajok, tajok, galen,
 skikek. *Dåra*, piädatet. *Göken dårade mig*,
 giäko mo paiki. *Dåraktig*, piädaklakats,
 kaiweslakats. *Dåraktigt*, kaiweslaka,
 galeneslaka.
Däcker, arto nakkist, lokke nakkeh.
Dägga, njammatet, nidtjit waddet.
Dämma, puodot, tappet.
Dämpa, tsagget, adnelet, tsappetet, ajetet,
 keppetet, utsetet, katotet.
Dänga, dagget, tsabmet, låskotet,
 qwosgnetet.
Där, täbben, tassne, tuosne. *Här och där*,
 tuosne tasne. *Därefter*, taste, tann mangel,
 tatte ketjest. *Därför*, tann diet. *Därmed*,
 taina. *Däruppå*, tann nala. *Därnäst*, tatte
 järgast. *Därtill*, tassah, tassan ai.
Däven, suoldnos, luwas, täbbos.
Dö, jabmet, luitot, tsauketet, lappet tab
 wäraldeb, matset. *Då jag dör*, ko mo
 piässon pätkån.
Död, jabmem. *En död*, jabmek. *Död (adjekt.)*
 jabma, jabmes.
Döda, jabmetet, kädde, äitet.
Dödlig, jabmetakes, jabmelats.

Dölja, tjäket, tjäkon adnet. *Dold*, tjäkos,
 tjäketum.

Döma, döbmet, duobmet.

Döpa, kastatet, christet, döptet. *Döpelse*,
 kastates, kastatem.

Dörr, uks, uksek. *Dörrhake*, kitjaltak.

Dörrträ, pissjem.

Döv, peljetebme, peljetes. *Dövhet*,
 peljeteswuot. *Döva*, keppetet, utsetet,
 katotet.

E.

Ebb, strawe, pästok.

Ed, wuordnes, wuordnom. *Göra ed*,
 wuordnaseb takket.

Efter, mangel, mangel, mangelt. *Bli eller*
stanna efter, patset. *Eftersom*, jutte. *Efter*
(juxta) tsagge, mangel. *Han ger ej efter*, i
 le sodn mangas. *Det är ont efter*, wanes le.
Efter hand, suoimen, mange mangelt,
 astoi.

Efterapa, hadet, mangel takket.

Efterdöme, puoikaldak, esmärke.

Efterfinna, ajatallet, ussjotet.

Efterfölja, tjuowot, tärretet, qworet,
 tuobbetet.

Eftergiva, metetet, lädtjelet, luitet.

Efterkomma, jekatet, kuldelet, takket, älltet,
 ällast puoktet.

Efterkommande, mangeltes puolwa.

Efterleva, *se efterkomma*. *Efterleva någon*,
 mangleesi patset, kukkebu wiesot.

Efterlevande, patseje.

Efterlåta, metetet, luitet, heitet, pajet, tiptet,
 mangas piejet. *Efterlåtenhet*, mangas
 piejem, slintsoswuot, kälkoswuot.

Efterrättelse, rektotes, rektotem, äiwätes,
 pakkadem, qworkelem.

Efterslå, ätset, qworet, ätsätet.

Efterst, *den efterste*, mangemust, mangemus.

Eftersträva, rattjet, rudwet, tjabbtjet, samost
 wigget.

Efterstå, wainotet, sittet, ätset.

Eftersyn, menster, skant, skieken, wuokan,
 puoikaldak.

Eftersätta, mangas piejet, sumitet.

Eftersöka, ätset, qworet.

Eftertanke, ajatallet, grudnom. *Han har god*
eftertanke, puore miälait adna. *Eftertänka*,
 ajatallet, ussjotet.

- Eftertrakta*, wigget, rattjet.
Eftertryck, fabmo, alwar, tuoda.
Eftertryckligen, tjårg, tjauk.
Efterträda, tjuowot, mängen påtet, saijai påtet. *Efterträdare*, kutte mubben saijai påta, saije.
Eftervärld, mangeltes puolwa, mangeb wärald, påteje aimo.
Egen, äigo. *Min egen båt*, mo etjen wadnas. *Hans egen*, etjes. *Din egen*, etjet. *Vår egen*, etjeme. *Egendom*, tawer, rik, äig.
Egennyttia, waino etjes aukai, haneswuot. *Egennyttig*, etjes auken wainok, hanes.
Egensinnig, ets miälak, etjaradak, weis weisa pelak, tiske pelak. *Egensinnighet*, etjaradakwuot, tiskepelakwuot.
Egenskap, äigowuoke, wuoke.
Egentlig, rektes, aines. *Egentligen*, jura, aiwe, aines.
Egga, padtjet, äutjet, kiddotet. *Egga till vrede*, mårari äutjet, måratattet. *Egga barnen till det som ont är*, manait illo pelai allotet.
Eho, kutte ikkenes, ikke kutte, färta kutte.
Ehuru, ikke kokte, ikka mai.
Ej, i. *Ej heller*, iken.
Ek, eik. *Ekvirke*, eik skuoke.
Ekorre, årre, årrew.
Ekorre, årre, årrew.
Elak, paha, fuonos. *Elakt väder*, paha talke.
Eld, tåll, tållå. *Göra eld*, tållåb takket, fagget tållåb. *Eldgnista*, tjuonem. *Eldstad*, tållem, aren. *Eldfängd*, tsakkeles, puolits. *Eldföre eller eldrustning*, tållem, tållåh.
Elda, tållåb påldet, tållåb takket.
Element, element.
Eljest, ätja laka, ätja wuokai.
Eller, jalla. *Du eller han*, todn jalla sodn.
Elva, akta lokke nalne, akta mubbe lokkai. *Den elfte*, wuostes mubbe lokkai.
Elände, waiwe, muode, wuode. *Eländig*, waiwan, waiwes.
Emedan, jutte, atte, jutte jam.
Emellan, kaskan. *Emellan oss bägge*, mono kaskan.
Emellertid, tane kaskan, ko.
Emot, wuoste. *Mitt emot*, puott, puottalok.
Emotstå, wuoste tjuodtjot, wuostalastet, wuoste hakob takket, tsagget, tsaggestet.
- Emotsäga*, wuoste-jättet, wuoste-hålab takket.
Emotsätta, wuoste piejet.
Emottaga, tuostot, tuostotet, etjes kåik waldet, tamutet. *Emottagen*, tuostotum, tuostotowum.
En eller eneträ, kaskes.
En, akt. *En gång*, akta palen, akten aiken. *Enahanda*, akta-lakasats.
Enda, *den ende*, aina, ainesk, ainak, akta wall. *Endast*, koros. *Endast för din skull*, to dieti wall, koros to diet.
Endera, akta kåbba, juobba kåbba.
Endräktig, sämes, sämok, akta radak. *Endräktigt*, akti radi, akti wiäkoi.
Enfaldig, akta kerdasats, ainak. *Enfaldig eller dum*, kaiwes, galen. *Enfaldighet*, akta kerdasatswuot, kaiweswuot.
Enfödd, ainak, aina räгатum.
Enhet, aktawuot.
Enhällig, *se endräktig*.
Enhörning, abmel, tjatje, tjårwe pelak.
Enig, *se endräktig*.
Enkannerlig, särralakats, aines.
Enkel, akta kerdak, ainak.
Enkom, äkto, miälän äkto, aines.
Enlig, sjättes. *Enligt ditt tal*, to håla tsagge. *Enligt boken*, kirje tsagge.
Ensam, aktok, ainesk, aktain. *Ensamhet*, aktokwuot.
Ense, sämok, sämes. *Vara ense*, sämastet, lakastet.
Ensinnig, *se envis*.
Enskyld, aktok, särr.
Enskylla, kåbdotet, swikkellet, målkot.
Enslig, aktok, kradnetebme. *Ensligt rum*, särra saije.
Enspännare, sakab qweddeje, sakasteje.
Enständig, nannos, staikes, tjårg, tjauk, stinfast.
Entlediga, luitet, luowes luitet.
Enträten, *se envis*.
Envis, etja-radak, startek, stinn. *Envishet*, startekwuot.
Envälde, akta radatwuot. *Enväldig*, akta radat.
Enär, kåsse, ko. *Enär som helst*, ikke kåsse.
Enögd, tjalme pelak, skurre.
Epistel, saddem kirje.
Erfara, aitset, judjot, tetet ädtjot.

Erhålla, ådtjot.
Erinra, muitajattet, wuoggelet. *Erinra sig*,
 sjuoggelet, muitet. *Erinran*, sjuoggetem.
Erkänna, tåbdet, tåbdestet. *Erkännsam*,
 kitoges, tåbdeje. *Erkännsamhet*, tåbdem,
 kitem.
Erlägga, makset, maksob piejet.
Ernä, jåkset, ådtjot.
Ersätta, makset, lassetet, teutet.
Ertappa, jåkset, kaudnet. *Ertappas*,
 ådtjotallet, påtatallet.
Erövra, widnet, åitet, ådtjot.
Etter, säl, seja. *Etterböld*, paha naranes.
Evarest, ikke kussne. *Evert*, ikke kåsså.
Evig, ekewe, ikalats, ikkates. *Evighet*, ikalats
 aimo, ekewe. *För evigt*, ikkat, akten åiwen.
Evärdlig, ikkates. *Evärdligen*, ikkat.
Exempel, puoikaldak, esmärke, skåwe,
 menster, exempel.

F.

Fabel, suptses, åmanjes, sweleg. *Fabelaktig*,
 suptseslakats.
Fackla, tjuoukes, sådes tåll.
Fadder, fadder. *Fadderskap*, fadder lako.
Fader, attje, piåbmeje. *Styvfader*, attje pele.
Gudfader, christattje. *Svärfader*, wuopp.
Morfader, aija. *Faderlös*, attjetes.
Faderlig, attjelats.
Fager, fauros, tjabbes. *Fagra ord*, tjabbe
 nialme. *Fagrare*, faurob.
Fal, wuobdemes, falt. *Hålla falt*, falet,
 faletet.
Falk, hapak, titei.
Falka på, tsegget, lassatallet, deurotet.
Fall, kattjem, järrem, suokarmem,
 kåmpestem. *Vattenfall*, kårss, qwoik.
Falla, kattjet, järret, slamet, snokarmet,
 kåmpestem. *Falla i barnsäng*, nirwanet,
 nirweket, mana sängoi sjaddet. *Priset på*
varorna faller, waroh alboh, waroh kattjeh.
Fallaska, kappanjes.
Fallen, järrem, kattjem. *Fallen till*, tjeppe,
 mattanje, snuortak.
Falna, puoldnet, gållet.
Falsk, falskes, pettoges. *Falsk berättelse*,
 orektes sak. *Falskt hopp*, tåssjes tårwo.
Falskhet, falskewuot.
Famla, stimpeldet, kålket.

Famn, fall, fatme. *Omfamna*, pira fatmestet.
Måta famntals, fallastet.
Fan, fanen, pärkel, paha innemi.
Fana, tåro märk.
Fara, wahda, hete, suoppe, wahak. *Kasta sig*
i fara, wahdai tsakatet.
Fara, wuolget, mannet, wanderttet, jåttet.
Fara fort eller fortfara, auten mannet.
Fara bort, erit wuolget, katot. *Fara efter*,
 wådtjet. *Fara illa med en*, pahast talkestet.
Fara vilse, tjajanet.
Farbroder, eke, tjetse, attje wålja.
Fardag, wuolgem peiwe.
Farfader, aija, attjen attje.
Fargalt, årres swine.
Farlig, wahdas, wahdalats.
Farsot, manneje puotselwas.
Fart, käino, mannem. *Med en fart*, håkket,
 spait.
Fartyg, wadnas, haks, skipp.
Farväl, tebe tist, orro puorest, gonatt. *Bjuda*
farväl, gonatattet, ailewiesot, farwaltattet.
Fasa, wuownetowet, pallet, tjärkeket. *Faslig*,
 wuowdnajes, seldes, alwos, tjärges, paldos.
Fasligen, wuowdnaj, wuowdnajeslaka,
 paldoslaka.
Fast, *fastän*, ikka, ikka mai.
Fast, nannos, tjauk, tjautok, staikok, tjårg.
Fasta landet, nannam.
Fasta, pårråk orrot, nelgot, piåbmost, tsappet.
Fasta, fastande, fasto, pårråk orrom.
Fastande mage, pårråk tjåiwe.
Faster, säsa, attjen åbba.
Fastighet, jård, åker, akta saijen orroje tawer
 jalla äig.
Fastna, tabranet, wantet, qwosgnet. *Fastna*
ihop, njåmketet. *Fastna vid*, täppot.
Fastställa, nannotet, tjårgtetet.
Fasttaga, tuobbelet, sårjot.
Fat, kare, kautja, tudno, kagga.
Fatal, wuorrades, wahdas.
Fatt, wuokok. *Hur är det fatt med dig?*
 matne wuoken leh todn? *Fatta*, sårjot,
 tuobbelet, waldet, tåpot. *Fatta eller*
begripa, tåbdet, skenot. *Fattas eller fela*,
 wadnonet, feilot. Mi le wanes? *vad fattas?*
Fattig, fattog, häjo, elbes, köwe, keppes,
 kähe. *Fattigdom*, häjoswuot, fattogwuot.
bli fattig, häjonet.
Feber, sutta.

Feg, faiges, swaigas.
Feja, wejatet, raidnet.
Fel, maine, mädö, ejem, laito, walpe, wikke.
Felaktig, mädökes, wikkalats.
Fela, meddet, ejet, tjajanet. *Fela eller fattas, se fattas. Fel, slå fel*, weltet. *Det slog fel*, welti, idtji sjätta.
Fem, wit. *Fem gånger*, witan aiken. *Femton*, wita mubbe lokkai. *Femtio*, wita lokke.
Fem i sänder, witas. *Den femte*, witad.
Fena på en fisk, widdek.
Fest, passe.
Fet, puoitak, puoite, jälle, kadmeken. *Göra fet*, puoitotet. *Fetma, fett*, puoite.
Ficka, lomm.
Fiende, tjude, fiad, wassjolats. *Fiendskap*, wassje, nirbme.
Figur, wuoke, skåwe.
Fika, wigget, rattjet, rudwet, waikotet.
Fikonträ, fikonmuora.
Fil, filo. *Fila*, filotet. *Filspån*, filom smuolke.
Filt, åkkel, lank.
Fin, segges. *Fint mjöl*, smaiwes jafo. *Fint silver*, tjälga silb.
Finger, suorm, tjute. *Fingerborr*, suorma kâte. *Fingra*, kätatet.
Finhet, seggeswuot.
Finna, kaudnet. *Finna på*, teitet. *Finnas*, kaudnot, wankot.
Finne, suomalats. *Finne eller blemma*, tjasmak.
Fintlig, qweitsak, sluktok, sluokes, wises.
Fira, passotet, ailestet, passen adnet.
Fisk, qwele. *Fiskgäl*, suowde. *Fiskrom*, medden. *Fiskeredskap*, neuwo. *Fisklek*, kådho. *Fiskmå*, qwelek. *Fiskfångst*, falaha. *Fiskrik*, qwelajes.
Fiska, jauret, jaureb piwtet, jaureb keset.
Fjol, ifjol, tibma.
Fjollas, kaiwestet, galenastet. *Fjollig*, kaiwes, galen, skike.
Fjorton, nelje mubbe lokkai. *Fjortonde*, neljad mubbe lokkai.
Fjun, agge, naw.
Fjäder, tälke, skorots. *Stylfjäder*, pattom.
Fjäll, fiskfjäll, tjuom. *Fjäll eller skoglöst högt berg*, tuoddar, kaise, qweutel.
Fjällrygg, suolo karr. *Fjälla fisk*, qweleb tjuomet.
Fjärd, jargn.

Fjärde, neljad. *För det fjärde*, neljadest.
Fjärdedelen, neljades.
Fjäril, peiwe lablok.
Fjärmare, kukkeb, kukkebu. *Fjärran*, kukken, kukken erin.
Fjärt, puoskes.
Fjättrar, juolki routeh, juolki tjanas. *Fjättra*, routai piejet.
Flack, jalgok, jalg, tuolp. *Flacka*, räket, kälket.
Fladdra, snjiptjot, snjuwet, sliibtjot.
Flaga, leime, skible, bräste.
Flagga, flagg, piägga wuoseteje.
Flank, pekke, wiärates. *Flanka av*, wiäret, keppetet.
Flarn, karr, petse karr.
Flaska, flask, kagga.
Flat, tuolp, luobbo. *Bli flat eller flatna*, häppanet, skabmoi sjaddet. *Flat eller efterlåten*, lenok, bliwes. *Flatnäsigt*, tuolpa njuonak, plättjo njuonak. *Ligga flat eller på flatsidan*, plakkot jalkahet. *Flat hand*, plakko kätä.
Flaxa med vingarna, slapptjet, slaiwetet, strapet, såji strapet.
Flen, isflen, tjuoke, wuodtja. *Magflen*, tjaiwe kaikot.
*Flepig*³⁹⁴, taikes, ila läje.
Flera, änabeh. *De flesta*, änamuseh. *Jag såg ej flera än fem*, idtjib änabit wuoidne ko wit.
Flick eller lapp, tuognes. *Flicka eller lappa*, tuognet, tiwot.
Flicka, neita, neitakuts.
Flina, snjiskestet, mojetet.
Flinga, pekke, tække, wiärates.
Flink, sparrto, stiäma, kämp, frasko, ålma qweibme.
Flinta, tidno. *Flinthård*, karres ko tidno.
Flister, snöflister, watta, muotta skible.
Flit, äljo, waino, usto. *Med flit*, äkto, miälan äkto. *Flitigt*, äljok, wainok, sträwar, kämp, rattjok. *Flitigt*, äljost, kämpast.
Flock, tække, nauka, muos, tjärrek. *Flocktals*, tjärreki tjärreki, tækki tækki, naukai naukai, pådoi.
Flod, jokk, ädno, tulwe.
Flott, wuoj. *Flottigt*, wuojajes.

³⁹⁴ mjäkigt, klemigt

Flotta, päre, pluotta. *Skeppsflotta*, skippi tække.
Fluga, tjurok. *Spansk fluga*, tuowle.
Flunsa, *flunsig*³⁹⁵, stuodho.
Fluss, sukta, snuop.
Fly, pateret. *Fly*, *undfly*, kattet.
Flyga, haletet. *Flyga upp*, halanet, laptjet.
Flygande, haleteje. *Komma i flygande*, spait pätet. *Flykt*, haletem.
Flykt, paterem. *Undflykt*, käino, paterem käino.
Flyktig, målsotakes, ostaikok. *Flyktig i kläder*, wuolok karwoi pakto, tjäulak.
Flyta, kälket, sjawet, snjåret. *Flyta ovanpå vatten*, kåbdot tjatsen nal, lättot.
Flytande, kälkeje, snjåreje.
Flytta, jättet, sirtet. *Flytta eller föra över vatten*, sutet. *Flyttning*, sirtem, jättem.
Flå, njuowet, skiddet, niasket.
Flåsa, sadhet, wuoignestet, tsakket.
Fläck, trable, teble. *Oren fläck*, tuolw. *Utan fläck*, mainetebme, tuolwataka. *Fläckig*, teblak, luostek.
Fläcka, tuolwatet. *Fläka fisk*, rattet qweleb.
Flädermus, hessen.
Fläkta, lipsjot.
Flämta, sadhet, tsakket.
Flärd, falskeswuot, pettogeswuot, pettem.
Fläsk, swine puoite, fläsk.
Fläta, pådnjet, parkaltet, wadsetet. *Flätat hår*, parkaltak.
Flöda, tulwet, abbeset.
*Flöja*³⁹⁶, paijel tjälestet, tjälöt.
*Fnalla*³⁹⁷, ruopet, ruopestet.
Fnas, ibje, tsumptse, ripa, smolko.
Fnugg, skautja heiwe, qwolgets.
Fnysa, maret, snorkeset, njuonit, tjuojetallet.
Fnöske, niwsa, niwsek, taur.
Foder, fuodar, kerdew. *Foder för boskap*, buwi piäbmo, suoine. *Handsk-foder*, tesker.
Fog, wikke, rekte, famo.
Foga, sjättet, akti såpket, akti tabretet, lauketet. *Det fogade sig så*, sjätti naute.
Fogde, sunde, fuowet. *Gårdsfogde*, kâte tjodtjoteje, husmanne.

Foglig, åsos, sjättok, miädok, meteteje, madeles, puorak. *Foglighet*, miädöm, puorewuot, låjeswuot.
Fogning, såpka, sawe.
Folk, almatjeh, fuolke, liwd. *Göra folk av en*, almatjen takket, almatjen puoktet. *Folkrik*, fuolkaj, almatjist teuwas. *Folkslag*, almatji slaja.
Fora, tålwot, sattet, kesetet. *Fora*, kesetem, satto. *Forman*, sattolats, keseteje.
Fordra, rauket, tjodtjotet, kraktjot, wainotet, riktet, tjabret.
Fordran eller skuld, welke.
Forell, wejek, tabmokats.
Forlön, kesetem palka, sattem palka.
Form, skåwe, måt. *Formera*, skåweb takket. *Formlig*, skåwen mete.
Forn, tållots. *Fordom*, tållen, tai pali. *Fordomdags*, tållots peiwi.
Forska, åsåtet, jäskotet. *Forskning*, åsåsawas.
Fort, rua, ruoi, wargi, spait. *Fortare*, ruabi, spaitebi.
Fortfara, auten mannet, inta naute takket, tjodtjot, staiket.
Fortgång, autanem.
Forthjälpa, autetet, autebusi wekketet.
Fortplanta, lassetet, änetet, widetet.
Fortskynda, kahtjetet, rassohet, autetet.
Fortsätta, autetet, autebusi puoktet. *Fortsätta en resa*, wist mannegåtet. *Fortsätta ett arbete*, wist pargagåtet.
Foster, qweddo, mana, tjuk.
Fostr, piäbmet, neutot, jukot, paijetet.
Fot, juolke. *Fotblad*, juolke lapa. *Fotsjuka*, juolke wank. *Fotpall*, juolke tutek, tjäktjestak. *Fotspår*, luodd, käja. *Fotsula*, juolke wuodo. *Gå till fots*, wadset, wadse piejet. *Fotfäste*, tsåptse. *Tvåfotad*, qwekte juolkak. *Fyrfotad*, nelje juolkak.
Fradga, såpt. *Fradgas*, såptot.
Frakt, hakse palka, sutem palka.
Fram, auten. *Fram och tillbaka*, tokko ja ruoptot, auten ja mangas. *Framför allt*, aines, kaiki autel. *Ända fram*, njuolg. *Framåt*, autelesi. *Framdeles*, mangeb pale, tatte mangel. *Framdel*, auta ketje. *Framfötter*, autes juolkeh. *Framman och baktill*, autelt ja mangelt. *Framom*, autelesi.

³⁹⁵ otymplig, fet

³⁹⁶ kasta ifrån sig

³⁹⁷ riva, klia

Frambringa, auti puoktet, pajas puoktet, ulkotet.
Frambära, tassa qweddet, puoktet.
Framdraga, auti keset.
Framfara, auten mannet, autanet. *Framfaren*, wasam.
Framfusig, ridhak, jalo, ila jalo.
Framföra, tålwort fram.
Framgiva, kalget.
Framgång, autanem, lykko, wuorbe.
Framhärda, ikkat orrot, staiket, tjodtjot.
Framkomma, puoktetet, tjadatet, ittet, spåketet, paritet.
Framlida, waset, nokket. *Dagen är framliden*, peiwe le wasam.
Framskaffa, auti puoktet, städes puoktet.
Framstam, auta ketje, wadnasen auta ketje.
Framsteg, autanem, paranem. *Göra framsteg*, autanet.
Framstupad, kåbmot. *Ligga framstupad*, kåbmot wällahet. *Falla framstupa*, suokarmet, kåmpestet.
Framställa, auti piejet, tassa tsegget. *Framställa en fråga*, katjalwaseb kattjat.
Framt, så *framt ej*, jus i.
Framtalig, pikok, pako rippak.
Frans, täppa, tuoppa.
Fred, rafe, fred. *Leva i fred*, rafen wiesot. *Göra fred*, tåromest laitet, fredeb takket. *Fredstiftare*, rafe takkeje. *Ställa till freds*, säddotet, liktet, puorotet. *Vara illa till freds*, stuora hugson orrot. *Han är ej därmed till freds*, i sodn tassa litet.
Freda, säddotet, rasai puoktet.
Fredag, perjedag. *Långfredag*, kukkes perjedag, lange.
Fredsam, rafelats. *Fredsamhet*, rafelatswuot.
Frejd, sak, namm. *God frejd*, puore namm, maino. *Elak frejd*, laito. *Han har elak frejd*, sakai ålma le.
Fresta, kättjelet. *Frestad*, kättjelowum. *Frestare*, kättjeleje. *Frestelse*, kättjelem.
Fri eller oskyldig, skalas, ruojes, mainetes. *Fri i umgänge*, arwok, murretes.
Fri, frije, luowes, ets muoitoles.
Fria, sognot, sognotet, irketet. *Fria eller befria*, tjåutet, kajot, luitet, lådnestet.
Friare, sognoje, irke.
Frid, *fridsam*, se *fred*.

Frihet, frijewuot, famo. *Självtagen frihet*, etja radakwuot.
Frikalla, frijen takket, luitet. *Frikallas*, piäset.
Frikostig, wiljolats, waddastalleje, arwok, skänkok. *Frikostigt*, walljet.
Frilla, fuora, skeke.
Frimodig, jalo, jaskok, jaskes. *Frimodighet*, jaloswuot.
Frisk, warres. *Frisk eller färsk*, warras.
Frisäga, se *frikalla*.
Fritalig, hålajes, pikok.
Fritt, nauk, maksotak.
Frivillig, ets muoitoles, metok, sjuwes, kissjok. *Frivillig gåva*, waddes puoret wiljost. *Frivilligt*, ets muoitolesest, *puoret wiljost*.
Frodig, puoitak, kassok, kutte puoren jiffen le. *Frodighet*, jiffe.
From, låjes, libbes. *Fromhet*, låjeswuot.
Frossa, *frossfeber*, skelbem wank, kålom taud.
Frossa, rytet, paijel meren pårret. *Frossare*, raddok, rytar. *Raddokwuot*, *frosseri*.
Frost, tjåskem, pruöste. *Rimfrost*, sjuttje, peratak. *Frostbiten*, kålom, sjuttjom.
Fru, fru, emet.
Frukost, iddjetes swargaltak, lådde bitta, frukost.
Frukt, sjaddo, muörje. *Frukt eller nytta*, auke. *Livsfrukt*, hägga sjaddo, tjåiwe.
Frukta, pallet, starbet, åurot. *Frukta*, pallo, starbo. *Det är fruktansvärt*, pallemasan le.
Fruktsam, sjaddeles, sjaddob qweddeje. *Fruktsam kvinna*, mana piäbmeje. *Fruktsam mark*, sjaddeles ädnam. *Fruktsamhet*, sjaddeleswuot. *Fruktlös eller ofruktsam*, sjaddotes, sjaddotebme, tåssjes.
Frusen, kalmam, kålom, kalma. *Frusen eller den som ej tål mycken köld*, kålots, kålits.
Frysa, kalmet, kålom. *Frysa ihjäl*, tjåskemest jabmet.
Fråga, katjalwas. *Frågesätt*, kattjem lake. *Fråga*, *spörja*, kattjat, katjatet. *Frågevis*, katjatakes.
Från, luste, lute.
*Frånad*³⁹⁸, puoranem, slusketem.

³⁹⁸ vederkvickelse, lindring

Fräck, skamotebme, ila jalok. *Fräckt*, skamoteslaka, ila jalosikt.
Fräken, åssje.
Fräkna, tjidme. *Fräknig*, tjidmek.
Frälsa, tjäutet, kajot, lådnestet. *Frälsa livet*, häggab kajot. *Frälsare*, Lådnesteje.
Frälsning, lådnestem, tjäutem, kajom.
Främja, autetet, mårretet, wekketet.
Främling, ammas, qwosse. *Taga emot främmande*, qwossit tuostotet. *Främmande tungomål*, ammas kiäl.
Främre, auteb. *Främste*, autemus, njuono.
Främst, autemusta, njuonosne. *Jag gick främst*, njuonon wadsib.
Frän, tjuoud. *Lukta eller smaka fränt*, tjuouditet. *Bli frän*, tjuoudot.
Frände, lawe, pärah, släkt, släktalats.
Frändskap, pärat, werrek, lawe lako.
Fräsa, maret, nuwet, maworet, porsset.
Fräta, pårret, kasket, tsäpet.
Frö, sajo. *Löpa i frö*, äiwit takket.
Fröjd, awo, wuolo, kerjotallem. *Fröjdefull*, awos, wuolos.
Fröjda, awotet, awotattet. *Fröjdas*, awohet, awoset, awostallet, kerjotet.
Fukta, luwatet, låktet, täbbotet. *Fuktas i vått väder*, suoldnot.
Ful, wastes, råbmes. *Tycka vara fult*, wastahet. *Fulhet*, wasteswuot. *Fult*, wastet, wasteslaka.
Full, teuwas, alles. *Full eller drucken, se drucken. Till fullo*, ållast.
Fullborda, ållet, ålletet, ållast puoktet.
Fullbordas, ållanet, ålletowet. *Fullbordad*, ållanum, ålletum.
Fullbordan, ållanem, ålletem.
Fulleligen, ållasikt, ållast.
Fuller, maj, maj kuit,
Fullkomlig, alles. *Fullkomlighet*, alleswuot.
Fullkomna, ållet, ållast takket.
Fullmakt, famo, alles famo.
Fullmäktig, saijasats, kutte mubben saijen le hál-álma.
Fullvuxen, alles sjaddok.
Funnen, kaudnoks, kaudnetum.
Furste, Första, Konoges. *Furstendöme*, förstawuot.
Furu, petse. *Torr furu*, sårwe.
Fuskare, åddå lärok.

Fylla, teutet. *Fyllas*, teuwet. *Fylla eller göra drucken*, wuolatuttet. *Fylleri*, jukkaleswuot, wuolawuot. *Fyllhund*, wuola tjäiwe, jukkales.
Fyllest, ållast, nuokes, nuoka. *Fyllestgöra*, ållast takket, ållet.
Fyllig, ådjte teuwakesne, puorin jiffin, puoitak.
Fyllnad, teutates, teutem.
Fynd, kaudnem, kaudnoks.
Fyra, nelje. *Fyra gånger*, neljen aiken.
Fyrahanda, neljelakats. *Fyrfotad*, nelje juolkak. *Fyrhörning*, nelje tjäkek.
Fyrsprång, i fyrsprång, qwotseten, tälwan.
Fyrkantig, nelje tjäkek, nelje tjärrok.
Få, några få, kallekatjeh, kallatsatjeh. *Få gånger*, akti pali. *Fåtalig*, utses häleje, sjawotes.
Få, ådtjot. *Få fisk*, qwelit ådtjot.
Fåfång, tåssjes, widdsel. *Fåfångt tal*, widdsel hál. *Fåfång eller sysslolös*, pargotebme.
Fåfångt, tåssjo, sjuotta.
Fåfånga, tåssjeswuot. *Fåfångas*, tåssjestet.
Fåfånglig, tåssjelats.
Fågel, lādde. *Skjuta fåglar*, lādedit wuotjet.
Fågelfångare, lādde piwtar. *Fågelhund*, lādde sjuowonja. *Fågelbo*, lādde pesse.
Fågelunge, lādde tjuk, ådalmes.
Fågelsång, själl. *Fågelägg*, männe.
Fåkunnig, wadna miälak.
Fåle, häst mese, mårme.
Fåll, luoska, parmust, puddestak, margma, helme. *Fålla*, margnot, parmuset, luoskot.
Fåne, miälalakkak, kaiwes, piädek.
Fånga, ådtjot, piwtet. *Taga till fånga*, fanget.
Fågelfångare, lādde piwtar. *Fånge*, fang.
Fånghus, fanga kâte.
Fångst, ådtjolwas, salaha.
Får, smala, sautsa, sauds. *Fårhus*, smala kâte.
Fås vid, tuottet, kätatet.
Fä, buwe, klittur. *Fähus*, buwe kâte.
Liggande fä, jabma tawer.
Fädernesland, aitigi elme, aitigland, feddeland.
Fägna, undfägna, qwossotet, tuostotet, piäbmet. *Fägna eller göra glad*, awotet.
Fägna sig, awoset, awotallet, wuolotallet.
Fägnesam, awos, wuolos, suottes.
Fägring, tjabbot, fauroswoot.

Fäkta, fiktet, wikot. *Fäktare*, wikoje.

Fäll, råuko.

Fälla, kattjetet, jårretet, wuolos luitet. *Fälla trån*, muorait werdet. *Han fällde ett ord*, pakob pesti. *Fälla eller giller*, gilder, piwtosma, piårtom.

Fält, jalget, sjaljo. *Fält eller fälttåg*, tåro.

Fältherre, tåro aiwe. *Fältskär*, påsker.

Fängelse, fanga kåte, kitttek. *Kasta i fängelse*, fanga kåtai häiketet.

Färdas, mannen. *Färd*, mannos.

Färde, vad är på färde? mi le saken? mi le wanes? *Gå sina färde*, erit wuolget.

Färdig, karwes, reid, alles, kissjok. *Göra färdig*, karwet, ållet, reidet. *Bli färdig*, ållanet, kalktet. *Färdighet*, matto.

Färg, paino. *Färga*, painetet, painob piejet.

Färgare, paineteje.

Färja, pluotta, sutem wadnas. *Färjekarl*, suteje. *Färjepeningar*, sutem palka.

Färsk, warras. *Färsk fisk*, warras qwele.

Fästa, tabretet. *Fästa eller förlova*, kihlatet.

Fästa sig på någon ort, orrob takket.

Fäste, tsåptse, nadda.

Fästman, irke. *Fästmö*, mårse.

Fästning, skans. *Fästning*, vigning, fäst, fästern. *Fästningsring*, fästern suormes.

Föda, piäbmo, fedo. *De har sin föda av sjön*, jaure tsagge sije wiesoh. *Föda, nära*, piäbmet, paijetet, neutot, jukot. *Föda barn*, manab piäbmet, räгатet. *Födande mat*, treust piäbmo, doktok piäbmo.

Född, räгатum. *Dödfödd*, kutte i le elluli påtam. *Pånyttfödd*, äddåsisst räгатum.

Medfödd, qweim räгатum.

Födelse, räгатem. *Födelseort*, räгатem saije, feddeland.

Föderska, barnaföderska, mana piäbmeje, kutte mana tarbon le.

Föga, utse, wanes.

Fögderi, fuoweten raje, akta funden raje.

Föl, se fåle. *Föla*, mårmeb qweddet.

Följa, tjuowot, tårretet. *Följa till vägs*, metetet. *Följa tätt efter*, mangelak tjuowot, påskan tjuowot. *Följande året*, påteje jake.

Följaktig, tjuowoteje, kradnastalleje.

Följe, kradnastallem, qweibmeh.

Följeslagare, qweibme, kradna.

Fönster, windek, se fenster.

För eller rask, kämp, kiäura.

För mycken, ila, ilak. *För mycket*, illa, paijel meren.

För när, ila lakk. *Göra en för när*, mubben wuoste meddet.

För, före, auten. *Före detta*, tan autel. *Långt före detta*, taika pali. *För framtiden*, påteje aikai. *Vad skall jag ge dig för detta?* mab kalkab tunji tan autest waddet? *För din skull*, to tieti. *Förbi*, paldelen. *Gå förbi*, waset.

Föra, tålwort, wirdetet, laidet, kesetet. *Föra över vatten*, sutet. *Föra till boks*, welkas tjalet. *Uppföra sig väl*, tjabbast tåmåtet, tjabbast wiesot.

Förakta, tåssjen adnet, paijel kättjet. *Förakt*, paijel kättjem.

Föranlåta, puoktet, keset.

Förarga, måratattet, wårretet. *Förarglig*, wars, wårretakes.

Förbanna, karrotet, wuojotet.

Förbarma, armalastet, arkalastet, armit pestet, tjatsalastet. *Förbarmande*, arkalastem, armolastem.

Förbehåll, säto, meretem. *Göra förbehåll*, sätob takket, meretet.

Förberedelse, auta reidem.

Förbinda, pira tjadnet, karet. *Förbinda eller göra förbunden*, welkogasen takket, puoreb takket.

Förbistra, wirrtotet, hemset, malsket, masstet.

Förbittra, måratattet, puosjotet, äutjet, assmaken takket.

Förbjuda, wadnotet, puorgot, tsappetet, tsagget. *Förbjuden*, wadnotum, puorgotum, loppetes.

Förblanda, malsket, mastetet, hemset.

Förblinda, tjalmestet. *Förblindas*, tjalmestowet.

Förbliva, orrot, orrot patset.

Förblomma, muotolasi tjada hålet.

Förblommerat tal, språk hål, sjeudnjes hål.

Förborga, tjäket, tjäkon adnet. *Förborgad*, tjäkos.

Förbrylla, hemset, måiwetet, häjretet.

Förbryta sig, meddet, ejet. *Stor förbrytelse*, losses mäddo, assje.

Förbud, wadnotes, puorgo. *Förbjuden*, wadnotum.

Förbund, litto, nörto. *Göra förbund*, littob takket, nörtotet.
Förbunden, welkoges, laikokes.
Förbättra, tiwot, puoretet. *Förbättrad*, tiwotum. *Förbättring*, tiwom.
Förbön, autest råkkeles.
Fördel, auke, autanem. *Fördelaktig*, aukelats.
Fördenskull, tan dieti, tann autest.
Fördjupa sig, etjebes wuojotet.
Fördrag, litto, nörto. *Ha fördrag med*, wuordet.
Fördraga, kierdet, killet.
Fördrista sig, tuostet, wuoiket.
Fördriva, erit kaitetet, erit wuojetet, jagot.
Fördärv, spiejo, peisko, skada, matkem.
Fördärva, spiejet, peistet, häkкетet.
Fördärvare, speijar. *Fördärvad*, peistom, spiejom.
Fördölja, tjäket. *Fördold*, tjäkos.
Fördöma, döbmet, duobmet.
Före, auten. *Komma före*, auti pätet.
Före, åkföre, wuojem teuke.
Förebild, skåwe, skieken, menster.
Förebrå, kaigalet, kaigotet, tjarret.
Förebygga, kattet, tiwot, autetet.
Förebåda, tsuoikotet, märket. *Ont förebud*, wabd.
Förebära, swikkestet, swäkkot.
Föredraga, pareben lokket, puorebun adnet, auti puoktet, autelesi wiggetet. *Föredraga skäl*, wikkeb hålet.
Förefalla, sjaddet, säitet.
Föregiva, sardnot, takkatallet, takket.
Föregå, auten wadset, njuonohen wadset.
Föregångare, njuono, auten wadseje.
Förehava, takket, takkamusen adnet, kilpot, killot. *Förehavande*, takkamus, ussjolm, aikom.
Förehålla, wuusetet, tsaketet, tjalmi auti piejet. *Förehålla sig*, tåmetet.
Förehållande, tåmåtem.
Förekalla, auti kottjot.
Förekomma, autetet, kattet.
Förelägga, meretet, sätob piejet, tsekkotet.
Förelagd, meretum.
Föreläsa, auten lokket.
Förelöpa, auten wiäket. *Förelöpa eller hända*, sjaddet, säitet.
Förenas, aktetet, liktetet, wänaken takket, *Förenas*, se *förlikas*.

Förenämnd, sardne, hålets.
Föresats, ussjolmes, aikom.
*Förese*³⁹⁹, autel wuoidnet, måråratet.
Föreskriva, auten tjalet, meretet. *Föreskrift*, auti tjaleg.
Förespråkare, håll ålma.
Förespå, kättot, kättotet, autel sardnot.
Förestå, kaukelet, laget, meretet.
Förestå, tjuodtjotet. *Förestå eller tillstunda*, pätet.
Föreställa, auti piejet, wikkit sardnot.
Föresätta, meretet, piejet, sätob piejet.
Företaga, algetet, pargon waldet.
Företal, auti håll, auti sardnem.
Förete, tassa puoktet, auti puoktet, wuusetet.
Företräda, mubben ammateb tjuodtjotet, saijen orrot, saijen tjuodtjot.
Företräda, saijen orrot, mubben autest takket. *Företrädare*, auti manneje.
Företrädare i äktenskap, auti ålma.
Företräde, auti mån, widnek. *Ha företräde*, widnekubon orrot. *Ge företräde*, puoreben adnet.
Förevända, swäkkot, swikkestet.
Förfader, tollots almatjeh, auti wuoraseh.
Förfall, häpto, heretes, ajanes.
Förfalla, kattjet, skilgetet, napketet, peistot, åbmot. *Förfallen*, skilgetum, lisak, peistom. *Förfallen eller skyldig till*, sakolats, welkoges.
Förfalna, puoldnot, assnet.
Förfalska, peistet, falsket, wirrtotet.
Förfara, aitset, qworaset. *Förfara eller göra*, tåmetet, atet. *Förfara eller förslösa*, sålletet, skidartet, tuhlet. *Förfaren*, mattanje, åppes. *Förfarenhet*, aitsem, måtse, wuokatem.
Författa, piejet, laget. *Författa en skrift*, tjalet tjalogeb. *Författare*, kirje tjaleje.
Författning, piejetus, ornig, lagem.
Förfluten, wasam.
Förfoga sig, wuolget, skåblanet.
Förfriska, talkot, sillosit katotet, swargaldattet. *Förfriskning*, kajotak, swargald.
Förfång, skada, peisto, maine.
Förfäktas, pelebs tjuodtjotet, tjuodtjotet, autest wastetet.

³⁹⁹ undersöka, ombesörja

Förfära, paldet, alwetet. *Förfärlig*, alwos, seldes, paldos, wuowdnajes.
Förfärdiga, ållet, ålletet, ållasi puoktet. *Låta förfärdiga*, takkatet.
Förfölja, tålwortet, tårratallet, nagget. *Förföljelse*, tålwortem, naggem.
Förföra, tjajetet, illo pelai keset, willetet, pettet, pahai padtjet. *Förförd*, tjajetum. *Förförare*, tjaeteje, petteje.
Förfördela, kåpset, skadab takket.
*Förgift*⁴⁰⁰, sälg, säptes. *Förgifta*, sälgit piejet. *Förgiftig*, sälgek. *Förgiva*⁴⁰¹ *med förgift*, sälgi kåddet, säptesi matket.
Förglömma, åjaldattet.
Förgripa sig, meddet, ejet. *Förgripelse*, mäddo, ejem, assje.
Förgrymma sig, rassinot, saggi måratet, puosjot.
Förgylla, gålletet. *Förgylld*, gålletum, gållak.
Förgå sig, tjajanet, ejet.
Förgås, håkkanet, spiejet, tåssjanet.
Förgänglig, tåssjaneje, målsotakes.
Förgäta, åjaldattet, wajaldattet.
Förgäwes, tåssjo, sjuotta.
Förgöra, matket, håkket, kåddet, spiejet, latket.
Förhala, mangotallet, mangeb palai tiptet.
Förhasta sig, rassohet, ila kahtjet, rassen takket.
Förhatlig, wassjotakes, kutte wassjen wuolen le.
Förhindra, ajetet, häptet, heretet, tsagget. *Förhindras*, ajanet, wippet.
Förhjälpa, wekketet, wekken orrot.
Förhoppning, tårwo. *Förhoppas*, tårwort, tårwostallet.
Förhud, aut iltje.
Förhyda, sålket, sålkit piejet, paitojattet, paitob piejet.
Förhålla, tsappetet, adnelet, adnetet. *Förhålla sig*, tåmåtet. *Så förhåller det sig*, naute tatt le.
Förhärda, puosjotet, karrasen takket. *Förhärdas*, tjallot, karrasen sjaddet, puosjot.
Förhärja, audet, audesen takket.
Förhäva sig, åiwastallet, stuorastallet, raggostallet, mihastallet, tjäulastallet.

Förhöja, pajjetet, allebun takket. *Förhöja priset*, tsegget, lassatallet.
Förhör, lokkotem, katjattem.
Förhöra, lokkotet, katjatet, jäskotet.
Förinnan, *dessförinnan*, tann autel.
Förivra sig, måratet, puosjot, rassinot, padtjot, tjaiejeb ådtjot.
Förjaga, jagot, kaitetet, erit wuojetet, tasselet. *Förjagad*, erit wuojetum.
Förkasta, heitet, erit tjasket, laitet. *Förkasta eller förebrå*, kaigotet.
Förklara, tjälgestet, kreinet, puoikaldattet. *Förklaring*, kreinem, tjälgestem. *Kristi förklaring*, Christusen ätjatattem.
Förklena, albetet, laitet, skabmet, laitob åtset, utsetet.
Förkläda sig, ätja karwoit tjagnet, ammas karwoit tsaket. *Förkläde*, auteltes line, aske line.
Förknippa, tabretet akti, akti tjadnet, kednet. *Förknippad*, akti tjadnetum, aktetum.
Förkolna, tjåskot, kårsot.
Förkomma, lappot, katot.
Förkorta, ånetet, utsetet.
Förkovra sig, autanet, auten mannet, lassanet, ädnanet. *Förkovring*, autanem.
Förkrossa, tsuouket, mutket. *Förkrossad*, tsuoukanum, mutkanum.
Förkränka, peistet, spiejet. *Förkränka en mö*, neitab peistet.
Förkunna, puodgestet, tetetet, almotet, suptsetet, sardnot.
Förkväva, hauketet, hapketet, puwet. *Förkvävd*, hapketum.
Förkyla sig, kålotet, pällotet.
Förköp, *göra någon förköp*, mubben åsaseb peistet.
Förslag, autsuukt tawer, autsuukt pednig.
Förlagd, påssot piejetum. *Förlagd*, *ödelagd*, audetum, audes.
Förlama, pelodakki latket, patjestet, labmet. *Förlamad*, patjes, lames.
Förleda, tjajetet, willetet, laidestet.
Förlegad, peistum, åmastum.
Förliden, wasam, nokkom, waseje.
Förlika, liktet. *Förlika sig med någon*, såpatet, likt sjaddet, lassketet. *Förlikning*, likta, liktem.
Förlikas, sämastet, lakastet, sämtet.

⁴⁰⁰ gift

⁴⁰¹ förgifta

Förlikna, muototet, sjättetallet, jebda takket.
Förliknas, muototowet.
Förlita sig, tåijet, tårwob piejet, tårwostallet,
 åskeldet, åskaleb adnet.
Förlopp, wuoke, wijor.
Förlova, masset, lappetet, pestet.
Förlossa, tjäutet, lådnestet, luitet, kalget.
Förlossare, lådnesteje. *Förlossning*,
 lådnestem, tjäutem.
Förlov, lov, loppe, loppetem.
Förlova, tårwotet, jatet, piejet, kihlatet,
 loppeb waddet, luitet.
Förlupen, paterw, tjäkkeje.
Förlust, skada, peisko.
Förlusta, ajetallet, suottastallet.
Förlåt, kåptjes, auta kåptjes.
Förlåta, andagas luitet, luitet. *Förlåta eller*
övergiva, heitet, qwodet. *Förlåta sig uppå,*
se förlita. *Förlåten*, heitetum, heitak.
Förlåten eller tillgiven, andagas luitom,
 metetum.
Förlägen, radetebme, arosom.
Förlägga, puodit, pakoi wiednet. Kåstatet,
 kåstekeb piejet.
Förläna, waddet, waddastallet. *Förläning*,
 waddes, luoikas luitem.
Förmak, ulkolån.
Förman, aiwe, autek, förros.
Förmana, wakotet, wuoggelet, wahrotet.
Förmaning, wakotes.
Förmedelst, pakto, kautoi.
Förmena, puorgot, tsagget, wadnotet, ajetet.
Förmena eller hålla för, ussjotet, tåiwot.
Förmer, puoreb, pareb, aiwab.
Förmera, änetet, lassetet, tuoddet.
Förminska, utsetet, wanotet. *Förminskas*,
 utsanet, wadnonet.
Förmoda, tåiwot, wäntet. *Förmodligen*,
 tåiwon melt.
Förmur, stagggek, aut-mur.
Förmynderi, förmyndar, förros.
Förmå, wejet, aibmotet, makset, mattet.
Förmå en till något, puoktet, jeutet.
Förmåga, famo, wäjo. *Av yttersta förmåga*,
 kaik famost.
Förmån, auke, widnek.
Förmåla, jauletet, peljetet, tetetet, sardnot.
Förmälände, peljetem.
Förmärka, aitset, märket, elwet, judjot,
 qworaset, tåbdet.

Förmäten, ila jalok, jalostalleje, ridhak.
Förmätenhet, ridhakwuot, ila stuor
 jaloswuot.
Förmögen, wejeje, famo-porre. Bånda, riko,
 radalats, adnejes, wiesa ålma.
Förmögenhet, puore rade, båndawuot,
 tjabbe wiesa.
Förmörka, sjeunjetattet. *Förmörkas*,
 sjeunjetet. *Solen förmörkas*, peiwe
 pårelowa. *Förmörkelse i solen eller*
månen, pårelem.
Förnagla, nauletet, tjittet.
Förnedra, wuolletet, wuoleben takket.
Förnedra en kvinna, neitab ådet.
Förnedras, wuollanet. *Förnedring*,
 wuollanem.
Förneka, hitet, neikot, pättot, nadot, tsagget.
Förnimma, aitset, wuoptestet, tåbdet, judjot,
 puoiketet, qworaset.
Förnuft, jerbme, miäla. *Förnuftig*, jerbmak,
 miälolats, skäros. *Förnuftigt*, jerbmelaka.
Förnya, åddåstet, kerdot, åddåstattet.
Förnyas, åddåstowet. *Förnyelse*, åddåstem.
Förnäm, aiwes, hewok, härwok. *Den*
förnämste, aiwemus, paremus.
Förnämligast, autemusta, aines.
Förnöja, kalletet, ajetet, kudneb takket.
Förnöja sig, ajetallet, suottastallet. *Vara*
förnöjd, nuokahet, litatet, tuddet.
Förnöjelse, wuolo, kudne, suottastallem.
Förnöta, påreltakket, nokketet, låptet.
Förnötas, pårelowet, napketet, nalketet.
Förolämpa, illotet, illestet, waiwetet,
 wuorastattet, orektob takket. *Förolämpad*,
 illestum, waiwetum, wuorastowum.
Förord, litto. *Göra förord*, pakob piejet,
 littotet, hålet.
Förordna, piejet, lagetet, tillotet. *Förordnad*,
 piejetum, tseggetum. *Förordning*, piejetus,
 ordnig.
Förorsaka, wikken orrot, algetet.
Förpakta, luoikas luitet.
Förpanta, panten tsagge luitet.
Förplikta, jatekeb waldet, wälkogasen takket.
Förplikta sig, jatet.
Förr, autel. *Den förre*, auteb.
Förraska, låutatet, häkset ladet.
Förrgård, i förrgård, autel ektatjen.
Förrige, autots, tållots, åmats.

Förringa, utsetet, wanotet, wuolletet, neureben takket, klitnahet.
Förruttna, mäsket, tsuobdset.
Förrycka, äskaltattet. *Förryckt*, piädak, miälalakkak, miälawanak.
Förrymma, tjäkket, pateret, pateren wuolget. *Förrymd*, paterw, kälkarwes.
Förråd, tuks. *Gott förråd*, ållo, wallje. *Skaffa sig i förråd*, tukset, karwas lagget, waras reddot. *Förrådshus*, aite, wuorka saije, jibdno.
Förråda, pettet, sluoket, pikotet.
Förrädare, petteje, pajeteje.
Förrätta, tjuodtjotet, takket, ållet. *Förrättning*, widno, pargo, märke.
Försagd, helketum, arge, herdotebme.
Försaka, hitet, heitet, laitet.
Församla, tjäket, tjägget, någget. *Församlas*, tjäkenet, tjäggot. *Församling*, tjäggolwas.
Förse sig, ejet, meddet. *Förse sig till*, åskaleb adnet, tårwob adnet, treustet.
Förseelse, ejem, mädö.
Försegla, signetet, signetin tedtet.
Försiktig, wahrok, wisok. *Försiktighet*, wahrokeswuot. *Försiktigt*, jerbmelaka, wahrokeslaka.
Försilvra, silbatet, silbab piejet.
Förskaffa, hugset, måråtet, reidet, karwet, laget, skaffot.
Förskansa, skanseb takket.
Förskingra, påddet. *Förskingras*, påddanet, sållanet.
Förskjuta, heitet, nakket. *Förskjuta penningar*, pednikit nakkelet, pednikit piejet, kåstatet.
Förskona, arjot, arkalastet. *Förskoning*, arbmo, arjom.
Förskott, luitem, luoikas waddem.
Förskriva, kirje tjada bonotet.
Förskräcka, paldet, suorgatet, alwetet. *Förskräckas*, pallajet, suorgenet, helketet, alwotuet.
Förskräcklig, alwos, paldos, seldes, wuowdnajes. *Förskräckelse*, alw, pallo.
Förskylla, makset, ansetet, teudnot. *Förskyllan*, ansetem.
Förskämma, spjejet, peistet.
Förslag, rade, skärgelem. *Förslagen*, rundok, sluokes.

Förslå, ållet, ållåt, rekket. *Det förslår ej*, i le tatt nuokes.
Förslösa, skidartet, tuhlet, skiwtet. *Förslösare*, skidar.
Försmak, auteltes smak, smak.
Försmå, utsahet, pajjel kättjet.
Försmäda, albetet, naset, spåddet, tjaimet. *Försmädelse*, albetem, nalsem, skabmo.
Försmäkta, waipet, kiäudet, kiäwanet, sillot, liwot, njuotset.
Försnilla, niskot, suolatet.
Försona, liktet, lasskaldattet, likt takket. *Försonare*, likteteje. *Försoning*, liktem, liktetem. *Bli försonad*, såpatet.
Försorg, hugso, måråha, måråtem.
Försova sig, pajjel muddon ådet, ila kukkeb ådet.
Förspilla, kåbmetet, metsai kälketet, spillet. *Förspilla sitt liv*, häggabs matket, etjeb kåddet. *Förspilla sin egendom*, taweritas skidartet. *Förspilla sin tid*, peiwebs tässjo läptet.
Förspörja, aiset, wuoptestet, judjot, kullet, täbdet.
Först, wuostaken. *Den förste*, wuostes, autemus. *Första gången*, wuostes pale. *Först och främst*, autemusta. *Förstfödd*, wuostes räгатum.
Försticka sig, tjäketet, tjäketallet.
Förstling, wuostes sjaddo, snuotte.
Förstocka, puosjotet, karrasen takket. *Förstockas*, tjallot, puosjot. *Förstockelse*, karreswuot, posjakwuot.
Förstoppa, puodot, stappet, tappet. *Förstoppas*, puodoset, tappetuet.
Försträcka, jakketet, lånas luitet. *Bli försträckt*, rattkeset, påtkotet.
Förstuga, ulkolån.
Förstå, tajetet, skenot, täbdet, tetet. *Förstånd*, jerbme, miäla.
Förståndig, jerbmak, miälolats, skeneles, wises. *Förståndigt*, jerbmelaka.
Förställa, preudetet, ätjatattet, muttotet. *Förställa sig*, härwastallet, takket. *Han förställer sig endast*, takka wall.
Förstärka, nannotet, weksotet, änetet. *Förstärkning*, nannotem, lasse, tuodde.
Förstöra, audet, auresen takket, nejjet, spiejet. *Förstöring*, nejtem, audem, häwanem.

Försumma, mangas piejet, sumitet.

Försummelse, mangas piejem,
slintoswuot. *Försumlig*, slintos.

Försvaga, fabmoit tåjet, neuretet, famotuttet,
wesjebun takket, häsotet. *Försvagas*,
neurot, wesjot, famotowet, rassjot.

Försvavar, hagno, autest wastetes.

Försvara, pelen orrot, pelen tjuodtjot.

Försvinna, katot, aipanet. *Försvunnen*,
katom, aipanum.

Försvärja, erit wuordnot, wuordnot,
wuordnomin heitet tåiwotet.

Försyn, pallo, herdotswuot. *Guds försyn*,
Jubmelen lagatas. *Försyn eller omvårdnad*,
mårרה, hugso. *Försynt*, bliwes,
herdotebme.

Försynnda sig, ejet, meddet, tjajanet, suddob
takket nalas.

Försåt, piwtem, suolle aikom, sjäktjem,
niakem. *Ligga i försåt*, japtet, sjäktjet,
suollet piwtet.

Försäkra, tjårget, tjårg tåiwotet, nannos
jatekeb waddet. *Försäkran*, nannos
tåiwotes, jatek.

Försälja, erit wuobdet, wuobdet.

Försända, saddet, saddeken waddet.

Försätta, sirtet, målsot, piejet, puoktet.
Försätta eller förlora, se förlora.

Försök, kättjelem, pråw. *Göra försök*,
kättjelet, *Försöka*, kättjelet, pråwet,
freistot.

Försörja, mårרהab adnet, mårrådet, hugset.

Förtaga, se betaga. *Förtaga sig*, ejet,
meddet, tjajanet.

Förtal, påktjo hål, mangeltes hål.

Förtala, påktjost hålet, mangeltes håleb
adnet, padnatallet. *Förtala sig*, pakob
meddet, temsestet.

Förtalare, laiteje, påktjost håleje.

Förtappad, lappom, lappetum.

Förteckning, tsekkotem, lokko.

Förtenna, tadnetet.

Förtiga, tjåket, i hålen adnet.

Förtjusa, piådatet, nommet.

Förtjäna, teudnot. *Förtjäna sig*, ablet, auket.

Förtjänst, ansetem, teudnestem, auke, ablek,
widnek.

Förtorka, kåikåtet, tsåkotet, assnetet.

Förtorkas, kåiket, tsåkot, assnet.

Förtrampa, tålmot, tuolmot, stadtjen takket.

Förtrampad, tålmotum. *Förtrampning*,
stadtje.

Förtreta, wuorastattet, måratattet, pinetet.

Förtretlig, wuorrades.

Förtro, jakketet, jakket, åskaleb adnet.

Förtrodd, jakketum, wuorkai waddetum.

Förtroende, jakko, treust, åskalem. *Jag kan
ej ha förtroende för honom*, ib matte sunji
åskeldet.

Förtrolig, wånakats, tåbdok. *Bli förtrolig*,
tåpetet.

Förtrolla, nåitotet, trullet.

Förtrycka, tålmot, paijel mannet.

Förtryta, pahan adnet, onuokastet, måsketet.

Förträfflig, åiwes, hewok, puorak.

Förtrosta, tårwostallet, tåjet, tårwob piejet,
åskeldet, jalostallet. *Förtrostan*, tårwo.

Förtvina, saggoset, lassjot, tsåkot, kåiket.

Förtvivla, aptsa qwektastallet. *Förtvivlan*,
qwektastattem.

Förtvity, jutte, jukte.

Förtvitycka, måsketet, onnokastet, innarmastet,
pahan adnet.

Förtvityna, njarbot, utsanet, puoljot.

Förtvitynga, lossotet, lossebun takket.

Förtälja, suptsestet, åmanjastet, sakestet,
sardnot.

Förtänka, kaddob tjasket, pahan adnet,
someb adnet.

Förtära, låptet, pårret, nokketet.

Förtörna, måratattet, mårari puoktet.

Förtörnas, måratowet, måratet.

Förtörnelse, måratattem.

Förundra sig, autohet, auton adnet.

Förundran, auto. *Förunderlig*, kåksos.

Förunna, udnnot, udnnot waddet, waddet.

Förut, auten, autelt. *Se förut*, auten wuoidnet.

Förutan, paldelen, apta, tapta. *Jag kan ej
vara det förutan*, ib matte tapta orrot.

Förvalta, tjuodtjotet. *Förvaltare*, tjuodtjoteje.

Förvandla, åtjatattet, målsot. *Förvandlas*,
åtjatowet, målsotowet.

*Förvant*⁴⁰², lawe, slåktalats, pärolats.

Förvara, wuorket, kattet.

Förverka, pestet, mastet.

Förveten, wainok tetet, åsåteje.

Förvilla, tjåjetet, willetet, piådatet, laidet.

⁴⁰² slåkt

Förvirra, smaillet, hemset, malsket, mäiwetet.
Förvisa, jagot, erit rajet, erit wuojetet, patertattet.
Förvissa, tjårgestattet, nannostattet.
Förvissna, puoldnet, gället, assnet.
Förvita, kaigalet, kaigotet.
Förvånad, *se häpen*.
Förvägra, nadot, neikot, tjiddet.
Förvända, målsot, ätjatattet, tjuolot järgestet, witsset. *Förvånad*, witssetum, häiretum, målsotum.
Förvänta, wuordet, tåiwot.
Förvärra, peistet, spiejjet, wärraben takket.
Förvärras, peistot.
Förvärva, ablet, auket, ädtjotet, tjägget.
Förvärv, auke, ablek.
Förväxa sig, paijel meren sjaddet.
Förväxla, målsotet, lodnot.
Föryttra, wuobdet, tuoket.
Föråldras, åbmot, wuorastowet, pårasmowet.
Föräldrar, aigete, attje ja edne.
Förändra, ätjatattet, målsotet, preutetet, häiretet. *Förändras*, ätjatuet, målsotowet, häiret, preutet. *Förändring*, ätjatatem, preutem, preutetem. *Föränderlig*, målsotakes, preuteje.
Förära, skänket, skänkotet, waddastallet.
Föräring, skänk, waddes.
Föröda, audet, auden takket. *Förödelse*, audem, audetem.
Förödmjuka, wuolletet, wuollebun takket.
Förödmjuka sig, etjeb wuolletet, etjeb wuollekasen takket.
Föröka, änetet, lassetet, tuoddet. *Förökas*, ädnanet, lassanet.
Föröva, brukot, adnet, takket.
Fösa, wuojetet kaitetet, jagot, tutet.

G.

Gadd, njuol, njuone påsko.
Gadda sig tillhopa, akta radi tjåkenet, alkta radeb takket.
Gaffel, gaffel.
Gagn, auke, gagne, widnek. *Gagnelig*, gagnelats, aukok. *Ogagnelig*, gagnetebme.
Gagna, gagneb takket, auken orrot, auket, wekketet.
Gala, tjuojet, laiget.
Galen, kaiwes, piädak, kajok, tajok, wadna miälak. *Bli galen*, piädalet, piädaken

sjaddet. *Göra en galen*, piädattet, piädaken takket. *Galen eller oriktig*, *se* päito.
Galenskap, kaiweswuot, piädakwuot.
Galet, galeneslaka, kaiweslaka, päitot, pästot.
Galge, katsos muor, galg. *Galgfågel*, åksen åse, kainon åse.
Gall, tjåptjes, karg, stainak, rådno.
Galla, sappe. *Gallsjuka*, sappe wank.
Galler, puodo ruoute, kruos muorah.
Gallra, saldet, waljet, waljetallet.
Galnas, kaiwestet, taisot, galenastet, piädet, telpet, pilketet.
Galt, swinen årres.
Gammal, wuores, åbme, åmastum, autots, tollots. *Gammal eller ålderstigen*, rakke, påres.
Gamman, awo, wuolo.
*Gams*⁴⁰³, wastes ståk, wastes telpe.
Ganska, aiwe, harbmat, wäk. *Ganska många*, aiwe mädde.
*Gantas*⁴⁰⁴, ståket, tokortet.
Gap, haute, hamse, stuora njalme.
Gapa, hamseb tsagget, nialmeb tsagget.
Gapa på en, tjalmitt mubbai tsagget.
Gapig, nialmokes, stuora nialme.
Gardin, auta kåptjes, perjes.
Garn, laige, kårostak. *Garn eller nät*, erbme, kiäl.
Garva, altet, barkotet, tilkot.
Gast, eppar, wardali.
Gata, palga, gato, wadsatak.
Gavel, råppe, wädtja, åiwor.
Ge, waddet. *Ge efter*, metetet, metatallet. *Ge sig upp*, paijanet. *Ge till*, metetet, audagas luitet. *Ge tillkänna*, tetetet, tåbdetet, tsuoikotet. *Ge sig ut för*, etjeb sardnot, etjeb hålet. *Ge upp andan*, tsauketet, wuoigeneb luitet. *Ge över*, wuokset. *Given*, waddetum.

Gehäng, auwe, swerde auwe, qweddates.
Gehör, kullogeswuot, jekatem.
Gelike, aktalakats, jebd, jebdalakats, jemmaka. *Med sina gelikar*, etjeslakatji kum.
Gemen, kaikasats. *Gemen eller ringa*, slatt, utses, seiw, smait. *Gemen gärning*, tjuorpes pargo. *Gemenligen*, massak alo.

⁴⁰³ ystert beteende

⁴⁰⁴ skämta, skoja

Gemensam, almoges, kaikasats.
Gemenskap, sebrewuot, kradnestallem.
Gemål, Konogasen parapele, like kradna.
Gen, måttsos, njuolg. *Genaste vägen*,
 måttsosumus käino. *Genstig*, *genväg*,
 njuolga palges. *Genast*, njuolga, måttso.
Genljud, kajanes.
Genom, tjada, pakto, pakti.
Genomdriva, aikalesi puoktet.
Genomfart, mannem käino, tjadatak.
Genomskinlig, tjada paiteje, suoitak.
Genomtränga, tjadatet, tjada mannen.
Genomträngande, tjadatakes, pasteles.
Genomögna, tjada qwowlelet, tjalmi mannen
 pajjel.
Gensträvig, startek, tårek, spake, karres,
 okulloges.
Gensvar, tawastem, wastates.
Gensäga, wuoste hålet, wuoste håleb takket.
Gensägelse, wuoste håll.
Gent över eller emot, puott.
*Gerad*⁴⁰⁵, njuolg, stad.
*Gesant*⁴⁰⁶, saddek ålma, saddek buda.
Gestalt, wuoke, muoto.
Gesäll, käta pargo lärok, tuoje lärok.
Get, gaitsa. *Getabock*, habres.
Geting, wepsa. *Getingbo*, wepsa pesse.
Gevär, wärjo, tårom reido.
Gift, sälg, septes.
Gift, waldom. *Bli gift*, waldot. *Giftasvuxen*,
 kutte le waldom meren.
Gifta, piejet. *Gifta bort sin dotter*, neitabs
 piejet. *Gifta sig*, akkab waldet, ålmab
 waldet, waldotet.
Giftermål, wald, kalatswuot.
Giga, pippo, harpo. *Mungiga*, nialme harpo.
Gikt, lattas wank, qweis, swarke lattasi mete.
Gilla, tjildet, dåkkahaddet, tjuowot, miädot.
Gillas, jättet, dåkkahet.
Gille, kradnastallem, sebrewuot.
Giller, gillor, piwtosma, piärtom. *Gillra*,
 gildertet, gillorit tsagget.
Giltig, tjildok, tjåwok, dåkkaheje.
Gin, måttsos, njuolga, *se gen*.
Girig, hanes, patta pelak. *Girighet*,
 haneswuot, hanastallem.
Gissa, muonet, merostallet, kättot.

Gissel, switja, swisko. *Gissla*, swaskot,
 swintet, rissin slåwet.
Gisslan, loptes ålma.
Gistna, käiket, kingsjet.
Gitta, aibmotet, wejet, makset, mattet,
 aikalesi pätet.
Giva, *se ge*.
Givmild, arwok, rathak, wiljolats,
 waddastalleje, skänkok. *Givmildhet*,
 arwokwuot, rathakwuot.
*Gjorda*⁴⁰⁷, kätsaldet, auweb tjadnet.
Gjuta, leiket, kålketet. *Gjuta i form*, skåwai
 kålketet, leikot.
Gjuten, leiketum.
Glad, arwok, awos, awotakes, wuolos. *Vara*
glad, awon orrot, awohet, kerjotallet.
Gladlynt, mojoteje.
Glada, tjåktja.
Glamma, snakkot, håli ajanet.
Glans, kikem, paitem.
Glas, glas, liägnak.
Glatt, slaijok, jalg, jalgok.
*Glav*⁴⁰⁸, saite, saitats.
Gles, njarbes, wuorjes. *Glest eller tunt kläde*,
 assetes strud. *Gles skog*, wuorjes wuobme.
Gleshet, njarbeswuot.
Glimma, *glittra*, kiket, paitet.
Glopp, *snöglopp*, slatte, qwekte tjalme alme.
Glosa, pako lake, pako tjård, pako. *Speglosa*,
 nalses pako, pilke.
Glugg, raike, qwowlem raike. *Glugga eller*
glutta, qwowlet.
Glunk, luowes sak, manneje sak.
Glupsk, niälotakes, påråtakes, kutte niälo
 mangen le.
Glåmig, guouket, blaikok.
Glädja, awodattet, wuolotet. *Glädjas*,
 awohet, kerjotallet, sjabmahet.
Glädje, awo, wuolo.
Gläfsa, tsjälastet, huttestet.
Glänsa, kiket, paitet.
Glöd, hila, sjila, bradde. *Glödande*, atsek,
 puolleje, hila ruopsok. *Glödhet*, pakes ko
 tållå bradde.
Glödga, paketet, atseken tållån takket.
Glömma, åjaldattet, lappetet, wajaldattet.
Glömd, åjaldowum. *Glömsk*, åjaldakes,

⁴⁰⁵ raka vägen

⁴⁰⁶ sändebud

⁴⁰⁷ spänna en gjord eller gördel om något

⁴⁰⁸ spjut

- muoitotebme. *Glömska*, muitoteswuot, swaga muiito.
- Gnabb*, snarratem, tsilkesem, pätko.
- Gnabbas*, snarret, snarratet, tsilkeset.
- Gnaga*, tsäpet, kasket. *Gnaga kött av ett ben*, takteb säppet.
- Gnet*, tjoros.
- Gnida*, sikkotet, waskot, skuopet, skurret.
- Gnissla*, kritjet, kriskesset. *Gnisslan*, kritjem.
- Gnistra*, tjuonemit kattjetet, åset. *Gnista*, tjuonem.
- Gnugga*, pruwet, njutet.
- Gny*, hålme, juma, jutsa, marem, tudn, klibma.
- Gnägga*, krydtjet, prudtjet.
- Gnälla*, walot, walatet.
- God*, puore, puorak. *Med godo*, puori, puori tjada. *Godhet*, puorewuot, puore.
- Godhjärtad*, puore siwwolats.
- Gods*, tawer, äig, jård. *Köpmansgods*, kalwo, wahro, åses wahro.
- Godtalig*, smakket hålet, hålajes.
- Godtycke*, situd, miäla, wiljo.
- Godvillig*, åskok, sjuwes, kaukok, miälak, wiljolats, puore wiljolats. *Godvilligt*, puoret wiljost, ets muoitolesest.
- Golv*, guelpe. *Lägga golv*, guelpatet.
- Gom*, guobme.
- Gorr*⁴⁰⁹, kuobmo. *Gortall*⁴¹⁰, sade petse.
- Gortjuv*⁴¹¹, wiesoje klitturen suolek.
- Gosse*, pardne, pardnekuts, påitja, patja.
- Gottfinnande*, rade, kaudnetem.
- Gottgöra*, makset, tiwot, puorotet.
- Grabba*, kramsot, åbbå kätin kramsestet.
- Gram*⁴¹², *gramsen*, mårak, nirbmok. *Han är mig gramse*, nirbmen le munji.
- Gran*, kuosa. *Granskog*, kuosest.
- Grand*, ripa, ripats.
- Grann*, segges, seggokats, grannok. *Grant garn*, segges laige. *Grann i kläder*, hewok, tjäulak karwoi. *Samvetsgrann*, herdotebme, bliwes. *Granneligen*, puorest, puorest ja puorest.
- Granne*, palda wiesat, pald-almats, granna.
- Grannskap*, palda wieso.
- Grannlaga*, smottok, kårsk.
- Granska*, åtsätet.
- Grassera*, wuowdnajes laka mannet.
- Grav*, gruopta, palok, kalme. *Grav eller grop*, rågge, sluggo.
- Gravstickel*, tjalem ruoute.
- Gren*, åkse, suorge. *Grena sig*, suorgot, suorgetet. *Grenig*, suorgek.
- Grep*, wapse, qwekti käti teuwa. *Grepp*, *konstgrepp*, sluoke.
- Grepan*⁴¹³, peljes, käta saije.
- Griffel*, kedke pänn, tjalem reido.
- Grift*, gruopta, kalme.
- Griller*, tåssjes ussjolmes, kaiwes miäla.
- Grillra*⁴¹⁴, kaiwes ussjolmesi ajanet, tåssjes ussjolmit adnet.
- Grimma*, pagge. *Lägga grimman på*, paggotet.
- Grina*, snertset, nialmeb tsagget, påkostet, tjaimetet mubbai.
- Grind*, hagan ukša.
- Gripa*, tåppet, tuobbelet, sårjot, strauket.
- Gripa an*, alget, algob takket, algetet.
- Gripa sig an*, kättjelet samost, wigget, allases pargob waldet, rattjet. *Gripen*, sårjotum, waldetum.
- Gris*, swinen tjuk.
- Gro*, sjaddet, påtsetet, graseb takket.
- Groda*, tsuobbo.
- Groll*, nirbme, wassje.
- Grop*, rågge, grubbo, sluggo.
- Grotta*, lapa, swalg, tjäka.
- Grov*, gruoopes, kassok. *Grov eller ohyfsad*, wastes, tjuorpes. *Grov röst*, kassa kiäl.
- Grubbel*, losses ussjolmes, grudnom.
- Grubbla*, grudnot.
- Grumla*, måiwet, smaillet. *Grumla vatten*, tjatseb måiwet. *Grummel*, måiwe, smaile.
- Grumlig*, måiwajes, smailest teuwas.
- Grund*, *grund sjö*, tsåkes, tsåkes jaure. *Grunt vatten*, tsåkalm, tsåkatak.
- Grund*, wuodo, båtne. *Grund eller skäl*, wikke. *Grund i sjön*, qworgo, njuor, wade.
- Grundlös*, wuodotes, båtnetaka.
- Grunda*, wuodotet, wuodob piejet. *Grunda eller begrunda*, grudnot, ajatallet.
- Grundad*, wuodotum. *Grundligen*, ållast, kitta wuodost.

⁴⁰⁹ mer eller mindre smält mag- eller tarminnehåll som visar sig vid slakt

⁴¹⁰ för hastigt uppskjuten (ung)tall

⁴¹¹ boskapstjuv

⁴¹² förbittrad på

⁴¹³ handtag

⁴¹⁴ hänge sig åt griller

Grus, juowa. *Grusig*, juowajes.
Gruva sig, pallet, hugset. *Gruvlig*,
 wuowdnajes, alwos, harbmes. *Gruvligen*,
 harbmat, wuowdnaj.
Gruva, sal, swalg, gruf, palat.
Gry, tjuoukotet, peiwot. *Dagen gryr*, qwokso
 pajana.
Grym, puosjak, assmak, seldes. *Ha grym*
uppsyn, pasteles tjalmitt adnet.
Grymmeligen, wuowdnajeslaka. *Grymhet*,
 puosjakwuot, wuowdnajeswuot.
Grymta, snorkeset, swine kiälab tjuojet.
Gryning, qwokso, iddiertes qwokso.
Gryta, gruto, kebne.
Grå, grawes, tjuorkok, tjuorotum. *Han är*
*grå*⁴¹⁵ *på mig*, wassjen le munji. *Gråna*,
 tjuorotet, grawot.
Gråt, tjerom, walom. *Gråta*, tjerot, walot.
Grädda, kappa, pajasats. *Grädda bröd*,
 laipeb passet.
Gräma sig, waiwastowet, muodastowet, ädna
 surgob adnet, aiwe pahan adnet. *Grämelse*,
 surgo, waiwe.
Gräns, raje, ruobd. *Sätta ut gräns*, rajeb
 piejet.
Gräs, grase, akke. *Gräsig*, grasajes.
Gräshoppa, läkk. *Gräsand*, sjotsjo,
 laggets.
Gräslig, wuowdnajes, harbmes, alwos.
Gräsligt, alwoslaka, harbmat wuowdnaj.
Gräva, palet, rågget. *Gräva ned*, jawestet,
 ädnami palet, jårdet.
Gröda, ädnamen sjaddo, akke.
Grön, gruonas, gruodnes.
Gröpa, malet, njutet, rågget. *Gröpe*, grupes,
 jafo.
Gröt, grautsa. *Grötmyndig*, raggok,
 stuorastalleje.
Gubbe, pådnje, pådnjekuts, kalleskuts, kalles.
Gud, Jubmel, Ibmel. *Gudom*, Jubmelwuot.
Gudomlig, Jubmelats. *Gudfruktig*, Jubmel
 palleje, Jubmel pallolats. *Gudsfruktan*,
 Jubmelen pallo, Jubmel fruktogwuot.
Gudfruktigt, Jubmeli wuokasikt, Jubmel
 palloslaka. *Gudfader*, Christ attje. *Guds*
dyrkan, Jubmelen teudnestem, Jubmelen
 pittotem, Jubmelen passotem.

Gudlös, jubmelattes, jubmel heitenes.
Gudlöshet, jubmel heiteneswuot.
Gul, wiskes, wisket. *Gul färg*, wiskes paino.
Gulna, wisketen sjaddet. *Gulaktig*,
 wiskeslakats.
Guld, gälle. *Guldsmed*, gälle smidd, gälle
 widnar. *Guldring*, gälle suormas.
Gumma, wuores akka, akkakuts.
Gump, patt, gadna.
Gumse, wärtsa.
Gunga, skälbo. *Gunga eller slänga sig av*
och an, skelbot, sokatet, sildnet.
Gunst, wuolleswuot, udno, puorewuot.
Gunstig, wuolles, puorak. *Gunstigt*,
 wuollesikt, wuolleslaka.
Gurgla, njalmeb skullet.
Gyckel, tåssjes ståk, tokor. *Gyckla*, ståket,
 tokortet, kånsterttet. *Gycklare*, kånsterteje,
 tokorteje.
Gyllene, gälletum, gällak. *Gyllene tid*, puore
 aike.
Gynna, udnot, puoraken orrot, pelen
 tjuodtjot, wekketet.
Gyttja, sais, ripak, lisme, stentje. *Gyttjefull*,
 saisek, ripakest, teuwas, kiäwak.
Gå, wadset. *Gå efter*, mängen wadset,
 wädtjet. *Gå in*, tjagnet, sisa wadset. *Gå*
upp, pajas wadset, paj Janet. *Gå ned*,
 luitatet. *Solen går ned*, peiwe widdota. *Gå*
undan, pateret, erit wadset. *Gå på*, ladet.
Gå sin väg, käinobs wuolget. *Gå under*,
 häkkanet, häwanet, tåssjanet. *Gå ut med*
något, aibmotet. *Gå åt*, nokket.
Gång, pale, aike. *En gång*, akta palen.
Många gånger, mädde pali, sutten aiken.
Gång, wadsem, mannem, wadsatak.
Gångare, wadsem kämp, kämpes wadseje.
Gångbar, harjetuptum, alo, eme.
Gångjärn, kitjaltak.
Gångstig, palkes, wadsatak.
Gård, sita, heima, sjaljo.
*Gårkök*⁴¹⁶, piäbmotallem kåte.
Gås, gas. *Gåsunge*, gasa tjuk.
Gåta, muonemes, muonem åme.
Gåva, waddes, waddaltak, skänk.
Gäck, narr, kaiwes, *Gäcka*, narret, späddet,
 nalset, albetet.
Gädda, hauk.

⁴¹⁵ förargad

⁴¹⁶ enklare ställe där färdiglagad mat säljes

Gäl, fiskgäl, suowde, kaksem.
Gäld, welke, laiko. *Gäldenär*, welkolats, kute welke wuolen le.
Gäll, tjuojeles. *Gäll röst*, tjuojeles kiäl. *Tala gällt*, tjuojelet hålet. *Gälla, ljuda*, skanjet, tjuojet.
Gälla, tjildet, jättet, kåstet, werten orrot. *Varan gäller*⁴¹⁷, wahro jätta, wahro le arwon.
Gängsen, se gångbar.
Gärda, gardet, gärdeb takket, haganeb tsegget. *Gärde*, hagan, gård.
Gärna, gårdna, gårdnast, waimost, miäla melte. *Jag vill ej gärna*, ib nale sita. *Om jag ville aldrig så gärna*, ikke man gårdnast sita lulub.
Gärning, takko, pargo. *Gärningslön*, takko, takkem palka.
Gäspa, kawestet. *Gäspande*, kawestem.
Gäst, qwosse. *Gästabud*, häje. *Gästa*, qwossot. *Gästreda*, qwossotet.
Göda, puoitotet. *Gödsel*, mukko. *Gödd boskap*, puoitotum buwe.
Gök, giäka.
Gömma, wuorket, tjäket. *Gömma sig undan*, tjäketet. *Gömställe*, wuorka saije, swerka.
Göra, takket. *Ha att göra*, takkamusen adnet, widnon adnet. *Må göra*, die nappo, lekes nappo. *Låta göra*, takkatet.
Gördel, auwe, kätseldak.
Görlig, matteles, mi matta sjaddet.
Göromål, takkamus, pargo, widno. *Det är ditt göromål*, to widno le tatt.

H.

Hacka, tjuogga.
Hacka, tjuoggot, kruoket. *Hacka sönder*, tsapet, smaiwet. *Hackspik*, tjaidne.
Hafsa, rassohet, rassen takket.
Hagel, tjuormes, tjuonjel. *Hagla*, tjuormestet.
Haka ihop, kruokkotet.
Haka, kaipe.
Hake, kruokke. *Dörrhake*, kitjaltak.
Hal, niallkes, niappet. *Bli hal*, wuodtjot.
Halka, wuodtja. *Halka eller slinta*, njallkestet, njappetet.
Hall, tjuolo, raggot, hallot.
Halm, halm. *Halmstrå*, halma tjåle.

Hals, tjäpot. *Halsböld*, tjäpot naranes.
Halsduk, tjäpot line. *Halshugga*, tjäpotes jallet. *Halsstarrig*, startek, åiwajes.
Halster, passem, ruoute.
Halt, linkes, likkes, åntos. *Halta*, linkot, åntot. *Halt eller värde*, arwo, puorot.
Halv, pele, lakke. *En halv dag*, peiwe lakke, peiwe ketje. *Halvannan*, pele mubbe.
Halvbroder, wälja pele. *Halvgjort arbete*, lakkots pargo. *Halvpart*, lakke. *Halvö*, suolotes.
Hammare, wettjer.
Hamn, stadso. *Hamn*, suoiwen. *Taga hamn*, stadsoi sälket. *Följe en i hamn och i häl*, mubbeb mangelak tjuowot, påskan tjuowot.
Hampa, ruoiwa, arpo. *Hampfrö*, ruoiwa sajo.
Han, sodn, son. *Jag och han*, mon ja sodn.
Hand, kät. *Högra handen*, älkes kät. *Den ena handen*, käta pele. *Efter hand*, suoimen. *Ge vid handen*, tetetet. *Handbok*, käta kirje.
Handfull, käta teuwa. *Handel*, åses, åsestem. *Handelsman*, åses-ålma.
Handelsvaror, åsaseh. *Handelsstad*, åses stad, åses saije. *Handfallen*, helketum, aroseje. *Han gjorde oss handfallna*, tarwai, mijeb tasa. *Han blev handfallen*, käikåi tassa, heikali.
Handgriplig, pikos, tåbdos, tsuoikos.
Handhava, tjodtjotet, måråtet.
Handla, åsestet. *Handla eller göra*, takket, tåmetet.
Handlag, käta lake. *Gott handlag*, puore matto, tjeppes wuoke.
Handled, käta lattas.
Handlingar, tjalogeh, suptses kirjeh.
Handske, kista, krappok.
Handskrift, käta tjalog.
Handtag, käta saije, peljes.
Hanne, årres. *Hane*, wuentsan årres. *Hanne av rovdjuren, som vargar och hundar*, raiwes, raiwa.
Hantera, kätatet, tuottet, taitotet. *Illa hantera*, pahast talkestet. *Hantera försiktigt*, jerbmelaka tåmetet. *Hanterande*, kätatem, tuottem. *Hantering*, widno, kall, takkamus.
Hantlangare, kottjos, teudnar.
Hantverk, tuoje, käta pargo. *Hantverkare*, tuojar.

⁴¹⁷ kostar

Hare, njommel. *Harmynt*, kora njalme.
Harkla, kakkaset, harrkset.
Harm, harbm, leid. *Harmas*, harbmastallet,
 leiden adnet.
Harnesk, ruoute karwo, ruoute warjo.
Harpa, harpo. *Slå på harpa*, harpob tjuojetet.
Harr, harre.
Harts, kasse. *Hartsa*, kassin wuoitet.
Has, tjäktjes lattas, puolwa.
Hasta, rassohet, rouwo parget. *Hastig*,
 häkkes, spaites, ruok, ruwes. *Hastighet*,
 rasse.
Hat, wassje, nirbme. *Gammalt hat*, autots,
 nirbme. *Hata*, wassjotet, wassjeb adnet,
 nirbmeb kadsestet. *Hatare*, wassjoteje,
 wassjolats.
Hatt, kaip, kapper. *Sätta på sig hatten*,
 kaipet tsegget.
Hav, säw, mär. *Havsvik*, wuodna märke,
 säwa märke.
Hava, adnet. *Det har jag ej*, i le tatt musne.
Min hustru är havande, wadsemen le mo
 akka. *Ogift havande kvinna*, tjäiwe neita.
Havre, hawer kårdne.
Heder, kudne, äro. *Hederlig*, hewok, härwok,
 kudnelats, ärotum.
Hedning, hednig. *Hednisk*, hedniglakats.
Hedendom, hednigwuot.
Hedra, ärotet, kudnetet, kudnen adnet.
Hedrad, ärotum, kudnetum.
Hejda, ajetet, adnelet, tsaggestet. *Hejda sig*,
 kånoket, kånketet.
Hel, äbb, äbbå, ketjo, ketjos. *Hela kläder*,
 äbdes karwoli. *Hel och hållen*, älles,
 äbbälakes.
Hela, talkot, tiwot. *Såret helas eller blir läkt*,
 hawe sawwa.
Helga, ailestet, passotet. *Helgedom*,
 aileswuot, ailes saije.
Helig, ailes, passe. *Heligt*, ailesikt.
Hellre, puorebut, pass. *Helst*, puoremust,
 autemust.
Helvete, helwet.
Hem, wieso, wieso saije, orrot, heima,
 heimel. *Hembära*, waddet. *Hembära tack*,
 kitet. *Hemgift*, rajo.
Hemfalla, ruoptot sjaddet. *Hemfalla ägaren*,
 äigati pätet, ruoptot.
Hemfödd, landen almats.

Hemlig, tjäkos, sjeudnjes, suolle. *Hemlighet*,
 tjäkoswuot. *Hemligt*, suollet, tjäkon,
 tjäkosikt.
Hemma, heimen.
Hemman, heimel, jård.
*Hemsk*⁴¹⁸, hujos. *Bli hemsk*, hujot.
Hemställa, nakkelet, mubben radai piejet.
Hemsöka, ätset, äppet. *Gud har hemsökt*
honom, Jubmel le so pakkatam.
Hemtam, ame.
Hemvist, wieso, orrot saije, heima.
Herde, reinoheje.
Hermelin, tjaske, puoitek.
Herravälde, herrawäld, famo.
Herre, herr, herra, äiwe, stuores.
Hertig, Hertig. *Hertigdöme*, Hertig-rik.
Hes, sädos. *Bli hes*, sädot.
Het, pakes.
Heta, kottjotowet, nammab adnet.
Hetsa, padtjet, äütjet. *Hetsig*, pakes, puoleje.
Hetsig feber, sutta. *Hetsighet*, pak.
Hetta, pakeswuot, pak. *Hetta eller göra het*,
 paketet.
Hicka, niakkestem, nikkenes. *Att hicka*,
 njakket, njakkestet.
Himmel, alme. *Himmelrike*, alme-rik.
Himmelsk, almelats.
Hind, randuren mingeles.
Hinder, ajanes, häpto. *Hindra*, ajetet, häptet.
Hindras, ajanet, wippet. *Hindrad*, ajanum,
 häptenum.
Hingst, sarwes häst.
Hinna, tapatet, astetet, jåksetet, puoktetet.
Hinna till eller räcka, jåkset, ällätet,
 äbmet.
Hinna, tsuods. *Ögonhinna*, tjalme luow.
Hinnan, som innesluter fostret, wuosa,
 mesen edne. *Hjärnhinna*, skådes.
Hjärthinna, skewto.
*Hirta sig*⁴¹⁹, kånoket, tjodtjatet.
Hiskelig, wuowdnajes, seldes, alwos.
Hisna, alwotuet, suorgenet, heikalet, helketet.
Hissa, lognotet, paijetet, paijas keset.
Historia, suptses, ämanjes, sak.
Hit, teke, tek. *Hit och dit*, tuoi tuok, tokko ja
 teke.

⁴¹⁸ dyster, nedslagen

⁴¹⁹ hejda sig

Hitta, kaudnet. *Hitta på*, teitet, teiwetet, säitet. *Hittebarn*, kaudnom mana.
Ordhittig, håla tjepe.
Hjon, akt almats. *Hjonelag*, kalatswuot.
Tjänstehjon, kagge, sjun.
Hjord, älo, älek.
Hjort, randiwr, randur.
Hjortron, ladtek.
Hjul, järرانje, järرالtak.
Hjälrm, äiwe warjo.
Hjälrm, wekke, kajotak. *Komma till hjälrm*, wekken påtet. *Hjälrmplös*, wekketebme.
Hjälrmksam, wekke äлма, wekkatalleje.
Hjälrm, wekketet, wekkatallet, kajelet, kajotet.
Hjälrmpt, wekketum. *Jag är ej hjälrmpt därmed*, i le tatt munji patton.
Hjälrmte, kiäura, puoike, miha.
Hjärma, wuoringama, jerbme.
Hjärma, waimo tsäkke. *Han hade ej hjärmta till*, idtji waimob ädtjo. *Hjärmklappning*, waimon tsirkom.
Hjärmteligen, av hjärmtat, waimost.
Hjässa, äiwe tjäkk.
Ho eller vilken, kä, kuttet.
Ho, trukke, tjuokte.
Holk, pirrem, skuoudo.
Holka, kääppet, wuowot.
Holme, suolo.
Hona, mingeles, ningeles.
Honung, oblon wuoj, hånog.
Hop eller hög, tjäke, ämärtet, hääwke, fino.
Hop eller skock, täkke, nauka, fluokk, tjärrek. *Hoptals*, tjärreki tjärreki, naukai naukai, täkki täkki. *I en hop*, tjäken.
Hopp, tärwo, täiwo.
Hoppa, njultjet, sasket, tjassetet, tjilet.
Hoppas, tärwostallet, tärwot.
Hor, horawuot, fuorawuot. *Göra hor*, horab takket, waldom almatjin wieso.
Hora, fuera, skeke. *Horaktig*, skekes, kutte qwujui mängen le. *Horunge*, juolke mana, luowes mana, sjaljo mana.
Horn, tjärwe. *Hornboskap*, tjärwos.
Hos, ludne, palden.
Hospital, puotseji käte.
Hosta, kääsotes, qwersates. *Att hosta*, käässet, qwersset.
Hot, aito, nitto, wikatem, älkatem. *Hota*, aitet, nittet.

*Hov*⁴²⁰, jerbme, miäla. *Hov eller klöv*, qwepper, kads.
Hov, Konoges heima, Konoges slått.
Hud, nakke, tuolje, skidde, iltje. *Hudflänga*, iltjestattet, warrapseki swaskot, rissin swaskot. *Hudlöshet*, njuosk ädtje.
Hugad, kissjok, wainok, sjuwes, metok, siwwolats. *Vara hugad*, kissjalet, kissjet.
Hugg, tjuolestem, hääsa, reiwates, häägg.
Hugga, tjuoppet, tjuolet. *Hugga av*, jallet, rasta tjuoppet. *Hugga omkull*, werdet.
Hugga sig, tjuoppetet. *Huggen*, tjuoppetum.
Hugna, wuolob takket, wuolotet. *Hugnad*, wuolo, kudne. *Hugnelig*, wuolos. *Hugnelig tidning*⁴²¹, puore sak, awos sak.
*Hugsa sig förm*⁴²², ussjotet, etjes pira märrahab adnet, ajatallet.
Hugswala, jasketet. *Hugswalare*, jasketeje.
Huka, tjäggnot tjäkkahet, qwoggot tjäkkahet, kräägnahet.
Huld, puorak, wuolles, libboges. *Huld eller trogen*, jakkoles, wake.
Hull, like, iltje, asse. *Gott hull*, jisse, jälle. *Med hull och häärm*, qwolgi takti, qwolgi akten.
Hulling, wakke, kruokke.
Hum, judjom, som, elwem. *Ha hum om*, elwet, judjot.
Humla, oblo. *Humle*, hambel.
Hund, piädnaк, käire. *Jakthund*, sjowonja.
Hundvalp, äddääk.
Hundra, tjuote, tsekke. *Den hundrade*, tjuotad. *Hundrafalt*, tjuote kerdem.
Hunger, nelge, nelgom. *Hungra*, nelgot, pärrastowet, pärrästutjet, nelgeb tjenot.
Hungrig, nelgoje, nelgar. *Jag är hungrig*, nelge muste käädda. *När man blir hungrig*, ko nelge käädda.
Hur, kokte, mann. *Hur gammal*, mann wuoras. *Hurdan*, maggar, maggarats.
Hurtig, kämp, arwok. *Hurtig flicka*, frasko neita.
Hus, käte. *Husbonde*, husfader, käte bäända, bond, käten äiwe. *Husfru*, emet. *Husgerääd*, käte kaudneh. *Husfolk*, käte fuolke, käte-kunde.

⁴²⁰ vett, förständ

⁴²¹ nyhet

⁴²² tänka sig för

Husaktig, rajanes, tjodtjok. *Husaktighet*, rajaneswuot.
Hushåll, wiesek. *Hushålla*, wiesekeb kattet, kåteb tjodtjotet, tawerebs jårråtet.
Hushållare, kåte tjodtjoteje. *Hushållning*, kåte tjodtjotem, mårraha wieseken pira.
Hustru, nisun, akka. *Ta sig hustru*, akkab waldet.
Hut, as, kaita. *Hut ut*, as ulkos.
Hutlös, skamotebme, skamotes.
Huva, skobmok, lorwo, kapper.
Huvud, åiwe. *Huvudman*, åiwe, åiwatumus, algeteje. *Huvudsak*, åiwatumus pekke, stuoramus åme. *Huvudsaklig*, åiwatumus.
Huvudskål, åiwe skure. *Huvudsvag*, miäla lakkak, åiwe swagek. *Huvudvärk*, åiwe swarke.
Hy, muoto.
Hyckla, häket, häketallet, slimbertet.
Hydda, kåtats, läppapele.
Hyende, åiwe-wuole, åiwe tutek.
Hyfsa, karwet, härwet, härwoken takket, tjabbaden puoktet.
Hygga sig till, kartet, etset, sänet, säkkaret.
Hygge, tjuopetak, tjuoppos.
Hygglig, wuokok, likokes, tjabbe.
Hylla, hildo. *Hylla*, jakkokeswuoteb tåiwotet, wuordnomin jakkob tåiwotet.
Hylsa, skuoudo, täpp.
Hynda, kausjo, tiksje, pittjo.
Hyra, palket, leiget. *Hyra ut*, luoikas luitet, palka wuost luitet, leiga tsagge luitet.
Hysa, kåtai tuostotet, kåten adnet. *Hysa onda tankar*, pahas ussjolmit adnet, fuonos ussjolmi messet.
Hysta, råkkerin wuolet.
Hyta, huffetet, kiljot.
Hytta med näven, wikatet, ålkatet.
Hytta, fjålkelem kåte, huttan.
Hyvel, råkker.
Håg, miäla, siwwo, usto, waino.
Håg, miäla, siwwo, waino, usto, tjaije. *Jag får håg till*, tjaije munji påta.
Hål, raike. *Håla*, sluggo, lapa.
Håll, maja, studdo, kaska. *Långt håll*, kukkes kaska, harbmes maja. *Håll och styng*, påsko.
Hålla, anetet, adnetet. *Hålla av*, etset, keroken adnet. *Det håller två alnar*, qwekte stikkoi kukke le. *Hålla efter*,

tårretet, tuobbetet, tuobpetet. *Hålla före*, ussjotet, tåiwot, adnet. *Hålla med*, pelen tjuodtjot, pelostallet, wånotet. *Hålla ord*, pakoinis tjuodtjot. *Hålla på*, pargon adnet. *När jag håller på att skriva*, ko leb tjalemen. *Hålla sig*, kattet. *Hålla sig till en*, kartet. *Hålla till*, wiesob adnet, orrot. *Hålla till godo*, puoren adnet. *Hålla upp eller upphöra*, orrojet, lait. *Det håller upp idag*, wårto le udne. *Hålla ut*, staiket, pintet, killet. *Hållen*, adnetum. *Hel och hållen*, åbbålakes.
Hån, albetem, nalsem, spåddem.
Hår, wuopt, qwolq, qwelme. *Flyga en i håret*, åiwest pakket, wuoptist adnelet.
Hårig, qwolgajes.
Hård, karres, puosjak. *Hårdna*, karret, puosjot. *Hårdnackad*, karres, startek, stinn, tiskepelak.
Håv, *fiskhåv*, qwele kåiwom reido. *Kyrkohåv*, skuolat pung.
Håvor, tawereh, äig, rik.
Häckla, tjåkkom. *Häckla hampa*, ruoiwait tjåkkot. *Häckla eller lasta*, laitob åtset, lait.
Häda, nalsset, spåddet, tjaimet, albetet. *Häda Gud*, Jubmeleb albetet. *Hädelse*, nalsem, albetem. *Hädisk*, nalses.
Hädan, tabbelt, taste. *Hädanefter*, tatte ketjest, tatte mangel. *Häv*⁴²³, teus, miha, kämp.
Häfte, tabretet, såpket.
Häftig, karres, wuowdnajes, puosje, spaites, brades. *Häftighet*, bradeswuot, spaiteswuot. *Häftigt*, bradai, spait, karrast.
Hägn, katto, katterem, kåtjo, hagno, warjelem. *Hägna*, kattet, warjelet, kåtjet, mårråtet, stagget, gardot.
Häkta, kruokke. *Häkta ihop*, kruokkotet. *Häkta eller sätta i fångelse*, fanget, fanga kåtai piejet.
Häkte, fanga kåte, sjeunjes kåte.
Häl, påske.
Hälft, pele, lakke, kaska raje.
Häll, *hälleberg*, pakte, plassa.
Hälla, leiket, njårot, raggelet.
Hälsa, hälso, warreswuot, äidna, äidnaha, warrotak. *Hälsa på*, puorastattet. *Hälsa på*

⁴²³ duktig, rask

- eller besöka*, åppet. *Hälsa till någon*, warrotakit sardnot, gonatakit hålet.
Hälsning, warrotak, gonatak.
Hälsosam, warrestakkeje.
Hämma, tsagget, katotet, ajetet, tiwot.
Hämna, haddotet, maksatallet. *Hämnas*, haddob åtset.
Hämnd, haddo, maksatallem. *Hämndgirig*, haddo wainok.
Hämta, wädtjet, puoktet, tjågget.
Hända, såitet, sjaddet. *Händelse*, såitem. *Av en händelse*, edelest, såitemest.
Hänga, katsahet, kaunjahet. *Hänga upp*, katsostet, hartsastet. *Hänga ihop*, akten tsåptsot, akten sjättet.
*Hängla*⁴²⁴, kleunjahet, lemsot.
Hänseende, wuoksjo. *I hänseende därtill*, tann kautoi, tann qwettai.
Hänskjuta, nakkelet, erit nakkelet.
Hänvisa, rajet, erit rajet.
Häpen, helketum, heikalum, suorgenum. *Göra häpen*, paldet, heikaldattet. *Häpna*, helketet, heikalet, suorgenet, tassa kåiket.
Här, krigshär, fuowa, tåro fuowa.
Här, tasne, tanne. *Här och där*, tasne ja tuosne. *Härifrån*, tabbelt, taste. *Härnäst*, tatte ketjest, tatte järgast. *Härtills*, tan rajai, tan merai. *Härutav*, taste.
Härad, land kute le akta Lagamanne wuolen. *Häradshövding*, Lagamanne, Duobmar.
Härbärke, qwosse kåte. *Härbärgera*, qwossen tuostotet, kåtai waldet.
Härd, smiddem wuobdne.
Härda, puosjotet, karrasen takket. *Härda ut*, killet, staiket, pintet. *Härdig*, killos, saure.
Härja, audet, auden takket, spiejjet, peistet. *Härjare*, audeje, spiejar.
Härkomma, maddobs adnet, wäddaset.
Härkomst, maddo, werrek.
Härlig, härlog, hewes. *Härlighet*, härlogwuot, hewokwuot.
Härma, hadet, mangel takket.
Häroid, rase saken puokteje. puodgesteje.
Härska, radet, weldeb adnet.
Härsken, kåste, kramkes. *Härskna*, kåstot, åbmot.
Härvel, kestem reido.
Häst, tåmp, wäk herke, häst.
- Hätsk*, mårak, puosjak, assmak, wassjain. *Han är hätsk på mig*, måren le munji.
Hätta, lorwo, tjupp, kapper, napok.
Häva, lognet, lognetet, pajjetet. *Häva eller borttaga*, katotet, tiwot.
Hävd, adnem, brukom, tape.
Hävda, adnet, brukot, niktet. *Hävda ett kvinnfolk*, neitab peistet, qwuineb manain takket.
Häxa, qwopes. *Häxa eller trolla*, nåitot, nåitastallet, qwopastallet. *Häxeri*, qwopeswuot.
Hö, suoine. *Höstack*, suoine fino.
Höft, swirrel, närres.
Hög eller hop, se hop.
Hög, all, allok. *Hög i ljudet*, lognes, tjuojeles. *En hög herre*, stuora åiwe, åiwes ålma.
Högakta, kudnetet, äron adnet. *Högaktning*, kudne, äro.
Högdragen, stuorastalleje, raggok.
Högeligen, harbmat, aiwe sagga.
Höger, ålkes, rektes. *Högra handen*, ålkes kåta. *Till höger*, ålkes pelai, rektes pelai.
Högfärdig, tjäulak, stuorastalleje, åiwastalleje, mihastalleje, wuolok, krapmok, raggok. *Högfärdas*, tjäulastallet, raggostallet, mihastallet, åiwastallet, stuorastallet.
Höghet, allakwuot, åiweswuot. *Kunglig Höghet*, Kongalats åiweswuot.
Högmod, tjäulakwuot, åiwastallem.
Högmodig, se högfärdig.
Högmålsbrott, hägga assje.
Högsäte, åiwor, pajjemus saije.
Högt, pajjen, pajjas. *Värdera för högt*, ila deuroken tsegget. *Tala högt*, tjuojelet hålet, lognesikt hålet. *Flyga högt upp*, tjårdnet.
Högtid, passe, stuora passe. *Högtidsdag*, passe peiwe.
Höja, pajjetet, allebun takket, alletet. *Höjas*, pajjanet.
Höjd, allates, allakwuot, tjåkk.
Hök, hapak, titei.
Hökare, piåbmo wuobdeje.
Hölja, kåptjet. *Höljd*, kåptjetum.
Höna, wuentisa, wuentisa mingeles.
Höra, kullet. *Höra på*, kulletelet. *Höra efter*, katjatet, jäskotet. *Höra upp*, laitset, orrojet.

⁴²⁴ hänga och dingla

Låta höra, kullatet. *Hörsel*, kulle. *Han har god hörsel*, peljak le sodn.
Hörn, tjäk, skaut. *Hörnig*, tjäkek.
Hörsamma, kultelet, jäkatet. *Hörsam*, kulloges, karoges. *Hörsamhet*, kullogeswuot, karogeswuot.
Höst, tjaktja. *Höstmånad*, rakad.
Hövas, sjättet. *Det höves ej*, i le tatt tjabbe.
Hövisk, sjättok, sjättes, wuokok.
Hövding, åiwe, åiwe ålma.
Hövitsman, åiwe, åiwe ålma.
Hövlig, tjaketats, smaket, smakok.

I.

I, se uti. *Berömma en i ögonen*, mubbeb tjalmi auten mainot.
Ibland eller bland, kaskan, seken. *Ibland eller stundom*, muttemin, muttem pali.
Icke, i. *Att icke*, waj i, abma. *Varför icke*, mastes i, mannes i. *Jag vill icke*, ib sita.
Icke heller, iken, ike. *Om icke*, jus i.
Idas, äljetet, wassjet.
Ide, björnide, kåte, qworats.
Idel, tjälg, koros.
Idissla, smeretset. *Idisslan*, smeretes.
Idka, brukot, äljob waldet.
Idkelig, idog, äljob, pargales.
Idoghet, äljo, äljobwuot, pargo.
Ifrån, luste, lute. *Ifrån morgon till afton*, iddiestet ekkedi. *Varifrån*, kuste, kåbbelt.
Härifrån, tabbelt, taste. *Ifrån den dagen*, tatte peiwest, tann peiwe rajest.
Igen, ruoptot, witt, wast, wist. *Återigen*, ai wist.
Igenfinna, kaudnet, witt kaudnet. *Igenfunnen*, kaudnom, kaudnoks.
Igenfå, ruoptot ådtjot, witt ådtjot.
Igengiva, ruoptot waddet, wist waddet.
Igenkomma, ruoptot påtet, matset.
Igenkänna, tåbdet, tåbdajet.
Igenlösa, tjåutet, lådnestet.
Igenom, tjada, pakti. *Hela dagen igenom*, ketjo peiwen. *Hela veckan igenom*, wakko ketjamit. *Igenomgå*, tjadatet.
Igentaga, ruoptot waldet.
Ihjäl, *ihjälslå*, latket, kåddet.
Ihop, akti. *Komma ihop*, akti påtet, tjåkenet, tjåggot.
Ihåtkomma, muitajet, suomatsset, kaksjet, muitet. *Ihåtkommelse*, muitulas.

Ihålig, wuowdek, skåppos. *Ihålig is*, råuro.
Göra ihålig, kåppet.
Ikalv ko, akk kusa.
Ikläda, karwotet, tjagnet karwoit, karwoit tsaket.
Il, väderil, snjirpek, swida. *Regnil*, åkte, måke, pålles. *Snöil*, pårg, muotta åkte.
Ila, kahtjet, rassohet.
Illa, pahast. *Ta illa upp*, pahan adnet. *Må illa*, pahast wiesot, wan hälson orrot, surret.
*Illfänas*⁴²⁵, wainon wuordet, stuora wainon orrot.
Illistig, sluokes, wisastalleje. *Illistighet*, sluokeswuot. *Illistigt*, paha sluokin, sluokesikt.
Illvillig, pahas, udnotes. *Illvilja*, paha udno, pahaswuot.
Ilsk, *ilsken*, mårak, assmak, pahas.
Imma, rusna, gasat, rokohem.
In, sis, sisa. *Gå in*, sisa wadset.
Inbegripa, märket, wuolenes adnet.
Inbilla, jakketet, håloidattet. *Inbilla sig*, kaddet, tåiwot, someb adnet. *Inbillning*, kaddo, som. *Inbilsk*, kaddales. *Inbilsk eller högfärdig*, se högfärdig.
Inbiten, harjanum, painom.
Inbunden, kutte i le pikok, sjawotes, sluokes.
Inbyggare, wiesat, landeskats.
Inbördes, kaskos. *Hjälpa varandra inbördes*, kaskebs qweibme qweibmebs wekketet.
Indela, juoketet, lottotet.
Indraga, tuoret, sisa sagget.
Indräkt, auke, widnek. *Indräktig*, aukok, aukelats.
Inemot, eller *nästan*, massak. *Inemot afton*, ekkeden wuost. *Inemot ett år*, jape lakk.
Infall, ladem, låutatem, pako lake, språk håla, håla lake.
Infalla, alget, tjuodtjelet.
Infatta, tabretet. *Infatta i guld*, gålleb pira piejet.
Infinna sig, städes orrot, påtet städes.
Inflyta, tjåggot, sisa påtet. *Influtna penningar*, tjåggom pednikkeh.
Infordra, sisa rauket, riktet.
Inföding, *infödd*, landen almats.
Införa, sisa tålwort, sisa puoktet. *Införa i en bok*, kirjai tjalet.

⁴²⁵ ivrigt sträva efter

Ingalunda, i lodnok, i entsek.
Ingen, i aktek, i käke, i kuttek. *Ingendera*, i kåbbak.
Ingiva, skärkelet, qworkelet, sisa tsaket.
Ingrepp, naggem, ritem. *Göra ingrepp i en annans göromål*, mubben widnoi tjagnet, etjebes tassa piejet.
Ingå, sisa tjagnet, sisa wadset, sisa mannet.
Ingång, tjagnem, sis mannem.
Inhyses, kutte mubben palden wieso, kutte mubbe ludne orro.
Inhägna, sisa stagget, gardot.
Inhämta, skenot, tåbdet, qworeset, arwetet, puoiketet.
Inhämdiga, kāti sisa ådtjot.
Injaga, sisa wuojelet. *Injaga fruktan*, paldet.
Inkast, swikkestem, swäkkom lake, målkom.
Inkomma, sisa påtet, tjagnet.
Inkomst, auke, widnek, gagn.
Inkräkta, wuollasas keset, etja radi waldet.
Inköpa, åstet karwasi, åstet.
Inlaga, maddem kirje, qweddo kirje.
Inlopp, njalmot.
Inlåta sig, etjebes piejet tassa.
Inläggga, sisa piejet, sisa pårtet, sisa tsaket.
Låta inläggga, sisa piejetet.
Inlämning, landeskats, landen almats, kutte landen le paijanam.
Inlöpa, sisa wiäket, warret sisa. *Tidningar*⁴²⁶ *inlöpa*, sakeh påteh.
Innan, innantill, siste, sisnjled. *Innan som*, autel, autel ko. *Innan kort*, wargi, ruoi.
Inne, sisne. *Inne och ute*, sisne ja ulkon.
Innebära, märket, sis adnet.
Innehava, adnet, äigaten orrot.
Innehåll, sis adnatus.
Innehålla, sis adnet, keset. *Kärlet innehåller två kannor*, kare qwekte kadnoit kesa.
Innerst, sisnjemus. *Innerlig*, sisnjeltes, waimolats.
Innesluta, sisa puodot, måskotet.
Innestående, wuorkan orroje, mubben ludne orroje, patseje.
Inom, sisnjelen, siste.
Inplanta, sisa sajat, sisa tsaket, sis suopketet.
Inre, sisnjeb. *Inre del*, sisnjeb pele, sisnjats part.
Inreda, siste laget, stildet, reidet, karwet.

Inrotad, harjetum, harjetuptum, åbme.
Inrotad sjukdom, åbme wank, autots puotselwas.
Inrymma, tjaketet, saijeb takket, saijeb waddet.
Inrätta, piejet, laget, stillet.
Insalta, saltai piejet, saltot.
Insamla, sisa tjågget, tjågget.
Insatt, sis piejetum.
Inseende, kätjo, måraha.
Insikt, tajetem, matto, tåbdem. *Ha insikt*, mattet, tajetet.
Insjö, wuogna jaure, sis jargn.
Inskriva, sisa tjalet, sisa satsset.
Inskränka, kartjotet, rajit piejet.
Inslag, sliwe.
Insmyga sig, suollet tjagnet, njaket sisa.
Inspruta, sisa trissetet, sisa tjället.
Inspärria, kartjotet, nagget, pirastattet, pira karwet.
Instifta, sis piejet, laget.
Instunda, aldanet, påtet, lakkanet.
Instundande, påteje.
Inställa, mangotet, orrot pajet, heitet. *Inställa sig*, tassa påtet, städes orrot.
Instämna, akteb radeb takket, akti låsketet, akta håleb adnet.
Insupa, sisa jukket, kadset.
Insylta, salte tjatsai piejet, talkot.
Insätta, sisa piejet, tsegget.
Insöva, ådajattet.
Intaga, wuollases waldet, skenot, tåbdet, sluktet, arwetet, qworeset.
Intala, håletet, hålaidattet.
Intet, i mike, i maitek. *Göra till intet*, i manneken takket, tåssjen takket.
Intrycka, sisa täptjet, tuorget.
Intrång, naggo, naggem. *Göra intrång*, nagget.
Intränga, sisa nagget.
Intyga, wittenastet, sadnotet, tjårget.
Intåg, sisa tjagnem. *Intåga*, tjagnet sisa, sisa wadset.
Inunder, wuolen, wuolesne.
Inveckla, käselet, pira käselet.
Inviga, sisa wiget, passen takket, algetet.
Invånare, landeskats, wiesat.
Invända, målkot, swikkestem, swäkkot, wuoste håleb takket.
Invärtes, sisnjeldes, siste.

⁴²⁶ nyheter

Inympa, sisa tsaket, sisa suopketet.
Inälvor, sisnjelahah, tjåleth.
Irra sig, tjajanet, paitot mannet, ejet, meddet.
Irrig, tjajaneje. *Irrgång*, tjajenes käino.
Is, jägna. *Åka på is*, jägnab wuojet. *Isig*,
 sjelle, jägnom. *Isas*, bli is, jägnot. *Isbila*,
 tjarfo.
Istadig, jask, anatakes, åiwajes. *Vara istadig*,
 jasket.
Ister, lepsos, puoite. *Isterbuk*, puoite tjåiwe.
Isterhaka, puoite kaipe.
Iver, tuoda, alwar, alwarwuot.
Ivras, måratet, måratowet. *Ivrig*, tjårg, tjauk,
 harbmat wainok.

J.

Ja, ima, häwi, paits, ja. *Ja väl*, kalle puorest,
 kalle kalle.
Jacka, kapte, kopto.
Jag, mon. *Jag själv*, mon ets.
Jaga, tålwotet, tårratallet, tuobpetet, jagot,
 weidet, piwtet, skoget. *Jakt*, weidem,
 skogem. *Jakthund*, weidar, sjowonja.
Jaka, jakkot, sadnotet.
Jama som kattor, niaukeset.
Jord, ädnam. *Jordisk*, ädnamalats, tan ilmen.
Jordägare, land-äigat, landeskats.
Jordagods, jård, åker. *Jordbävning*,
 ädnamen skelbem. *Jordgumma*, tsagg-
 edne. *Jordfall*, sadde riddo, mulde riddo.
Jordfrukt, ädnamen, sjaddo, urtes.
Ju, hau, ham, pe. *Han är ju död*, jabmen-pe
 le. *Ju högre*, matte albeb. *Ju förr*, ju hellre,
 matte ruabit, tatte puorebut.
Jude, Judar.
Jul, joula, joula passe. *Julmånad*, joula mano,
 passates mano.
Julle, wadnasats, utses wadnas.
Jungfru, neita, jumfer.
Jurist, laga teteje, lagen åppes.
Just, jura, juru aiwe. *Just så*, jura naute.
Juvel, deuras kedke, juwel.
Juver på boskap, ruouse.
Jägare, weidar, piwtar.
Jämföra, palda piejet.
Jämka, jebdet, puottet, jalget, slaijet.
Jämlig, aktalakats, jebdalakats, jebd puorak.
Jämlighet, aktlakatswuot.
Jämmer, waiwe, muode. *Jämmerlig*, waiwes,
 muodelats.

Jämn, jebd, jalget. *Bli jämn*, jalgot, jalgotet.
Jämra sig, kuitet, luojot, wajetet.
Jämt, jebd, jalget. *Jämt och samt*, inta,
 påddålok, kitto katto.
Jämte, palden, akten.
Jämvikt, akta täddo, jebda täddo.
Jämväl, ja ai, nau ai, ai ai.
Järn, route, ruoute.
Järpe, paggo, pradko, påggo.
Järtecken, auto, wabd.
Jäsa, pradgetet, sprigget.
Jätte, jättenes, stalo.
Jäv, laito, walpe, wikke. *Jäva*, walpeb åtset,
 heitet.

K.

Kabel, kassa kaino, tåke.
Kagge, kagga, kaggats, äbbar.
Kajuta, skippen mange ketje.
Kaka, kakko, karp, laipe.
Kakla, åkkestet.
Kal, puoljos, puowd, muorates.
Kall, ammat, ämbikt, kall.
Kall, tjåskes, kalmes, kalsjes, kårsok.
Kalla, kottjot. *Kalla in*, sisa kottjot.
Kallbrand, jabma ådtje. *Han har fått*
kallbrand, tjåskem le sunji mannam.
Kallelse, kottjom, widno.
Kallsinnig, skewtotes, kutte i laket, kutte i
 lokkob ane.
Kalv, mese, kalbe. *Kalva*, qweddet, meseb
 niålot.
Kam, tjåkkom, tjårro.
Kamma, tjåkkot.
Kammare, kammar.
Kamp, åibom, fagge, faggatem, wittjo,
 wikom, kilpom.
Kamrat, kradna, qweibme.
Kanna, kadno.
Kant, margna, radde, tjåk, tjårro. *Ifrån alla*
kanter, färtet harest. *Stå på sin kant*,
 harases ritet. *Kanta*, parmuset, luoskot,
 margnot. *Kantning*, parmuset, luoskom.
Kantra, kåbmanet.
Kapell, Capell-kyrko. *Kaplan*, Capell-herra.
Kapitel, Capitel, åiwe pekke.
Kapp, *springa i kapp*, kahtjen wiäket. *Köra i*
kapp, kahtjen wuojet. *Kappas*, kahtjet,
 rassohet.
Kappa, kapo, kopto. *Kappe*, kyrko kadno.

Kapten, Captein.
Kar, stuora litte, litte.
Kara, tjåket. *Kara åt sig*, wuollases keset.
Karbas, wuoxsa puotja, kartsa swisko.
Karda, täjet, seigotet.
Karg, saige, katses, negg. *Karghet*,
 katseswuot, saigot.
Karl, ålma. *Karlvulen*, ålma puoike, ålma
 qweibme.
Karlavagnen, sarw.
Karm, liätkko, radde.
Karsk, warres, wejeje, famolats.
Kart, tjurok, muörje tjurok.
Karva, smaiwet, tsapet. *Karvstock*, tsekkes
 muora.
Kassa, pednik wuorka, pednik kisto.
Kasse, merde, marso.
Kassera, heitet, kattjetet, kläppot. *Kassera in
 pengar*, pednikit tjåket, pednikit niamestet.
Kassör, pednik tjåkeje, pednik wuorkeje.
Kast, tjaskem, palkestem. *Stenkast*, kedke
 tjaskem. *Kast eller öde*, wuorbe.
Kasta, tjasket, palkestet, palkot, slawot,
 sliret. *Kasta av sig*, aukeb waddet. *Kasta
 lott*, wuorbatet, wuorbeb tåpot. *Kasta upp*,
 wuokset, pajjas tjället. *Kasta omkull*,
 slagget, pajjas patti palkestet. *Kasta
 ögonen på*, kätjestet, wiletet, wilsjelet.
Katekes, catjes, catjism.
Katig, sluokes, wisastalleje.
Katt, katto. *Kattunge*, katto tjuk.
Kavle, kallot, kallotak. *Kavla*, jollertet.
Ked, widja. *Kedja*, tigge.
Kejsare, Kejsar.
Kesa, saldet, waljet.
Kid, killing, gaitsa mese, kjillek.
Kika, qwoulet, kätjetet, wartahet.
Kikna, tappalet, addanuddet.
Kil, tjitta, tjätte. *Kil eller skarv i kläder*,
 kaira, wuoiwe.
Kimrök, tjadda, pesse tjadda.
Kind, niära, niära bakko. *Kindben*, ålol.
Kindpusta, niärab spekket.
Kinka med någon, ila jelletet, häketallet.
Kinkig, råskes, tårek, wuorrades.
Kippa på sig skor, låpatatset.
Kiselsten, welkes tidno.
Kista, kisto, kistots.
Kisögd, sluinós tjalmek.
Kittel, kebne, aira. *Mässingskittel*, skalo.

Kittla, tjokkoldet, tjakkardet, kewotet. *Kittlig*,
 kewoles.
Kiv, rito, pälko, slinke. *Kiva*, ritelet, pälkatjet,
 pälkon wiesot.
Kjortel, kapte, kopto, wuolpo.
Klabb, jårbak, tjåsk.
Klack, kabmak påske.
Kladda, täptjet.
Klaffare, påktjost håleje, laitar.
Klaga, kuitet, luojot, luokot, luoimet. *Klaga
 på en*, qweddet. *Klagan*, kuitelwas,
 luojom.
Klagolåt, luojom kjäl, luojatem.
Klagomål, qweddem åme, qweddo.
Klandra, laitset, klambertset, klitnahet.
Klander, laito.
Klang, skanja, tjuojenes.
Klappa, lakkotallet, takotallet. *Klappa eller
 bulta*, tsabmet. *Klappa med händerna*,
 kätit akti tsabmet. *Klappning*,
hjärtklappning, waimon tsirkom.
Klapper, sjår, sjåra kedke.
Klar, tjålg, tjuoukes. *Klart väder*, wårto. *En
 klar dag*, wårtos peiwe, jålakes peiwe.
Klarhet, tjålgokwuot.
Klarna, tjålgset, wårtot.
Klave, tjåpot badde, sasta.
Klema, häket, ila jelletet.
Klen, häso, häjo, helle, segges. *Klen till
 växten*, utses sjaddok. *Klentrogen*, häjos
 jakkeje, neures jakkeje. *Klentrogenhet*,
 neures jakko. *Klenögd*, taikes tjalmak,
 niåwso tjalmak.
Klena, wuoitet, sikket.
Klenmodig, herdotebme, eberes.
Klenmodighet, herdoteswuot.
Kli, sadho. *Klia*, sagnitet.
Klibbas, tåkot. *Klibbig*, tåkoje.
Klicka, tsålketet, tsålkeset.
Klimp, pekke, tåko. *Snöklimp*, tjast, tjäit.
Klimpas, tåkot, klompot, tupertset, kålot.
Klinga, skanjset, tjuojset, skuolet.
Klint, tjåkk, ware tjåkk.
Klippa, pakte, klaipo, qworgo.
Klippa, pesketet, skarjain tjuolet.
Klister, tabme. *Klistra*, tabmet.
Kliva, njåptjot, qwotset, kåret.
Klo, kads. *Klore*, tjåiwe kaikot.
Klocka, piållo. *Klockare*, klokkar.

Klok, jerbmak, wisok, miälolats. *Bli klok*, jerbmot, miälait ädtjot. *Klokhet*, wisewuot, jerbme, miäla.
Klot, ruo, jārba pekke.
*Klovna*⁴²⁷, luoddenet, raket.
Klubba, slubbo, skolfo, klubbo.
Klump, pekke. *Klunk*, jukkastak.
Klut, wajjates, tuognes, wuoiwe.
Klyfta, sluggo, lapp, qworats, sal.
Klyftig, snuortak, sluktok.
Klyva, luddot, falet. *Klyva mitt itu*, qwoutot luoddet. *Klyva sig*, luoddenet.
Klå, ruopet, ruobbet. *Klåda*, sagnas.
Klåpa, tjuorpet tuojoget, takket satta tokko.
Klåpare, omattanje, äddå lärok, tjuorpe.
Kläcka ut, muodaltet, lalet.
Kläda, karwotet, piktestet. *Klä på sig*, karwotet, karwoit tjagnet. *Klä på sig tröjan*, kapteb tsaket.
Klädd, karwotum, piktestum.
Kläde, strud, skrud. *Klädedräkt*, *kläder*, karwo, piktes.
Klämma, täptjet, tsaptsestet. *Skon klämmer*, kabmak kädä. *Klämd*, täptjestum.
Klämta, piällob låskotet, klemtet.
Klänga sig upp, njåptjot, qwotset.
Kläpp i en klocka, piällo njuoktjem.
Klösa, kruoket, kads kruoket.
Klöv, *klövar*, kads, qwepper. *Tveklövad*, kutte le sluoqto qwepperi. *Helklövad*, åbbå kadsek.
Klöv, swaka, kisa, nåde. *Klövja*, qweddetet, nådit piejet.
Klöver i kort, akker.
Knacka, källkotallet, tsabmetjet.
Knagglig, råper, ojalg, tjåklek.
Knall, juma, tudn, jutsa plåwem. *Knalla*, jutset, plåwet, tudnet.
Knapp, pålo. *Knapp eller nätt*, saige, negg, kartjes, paskok, utses, åneskes. *I knappaste laget*, utsebet pelest, paskebet pelest. *Som knappast*, walla die,
Knappst, walla die.
Knappa, tsäpet, kasket, kruoket.
Knarka, *knarra*, kritjet, kriskesset.
Knarrande, kritjem.
Knarrig, råskes, råptos, tårek.
Knekt, knikt, tåro ålma.

⁴²⁷ rämna

Knep, kånstertem, sluoqe.
Knipa, tsiptsestet, tsaptsestet, tjabret.
Knippa, tjagge, pilga, swattjo, kiåmartes.
Nyckelknippa, tjåutenji swattjo.
Kniv, nipe, kulke, korr.
Knoge, *knoke*, noffa.
Knopp, åiwe, grasen åiwe.
Knorla, kirjetet, kåbretet. *Knorlig*, tjuolmek, kirjak.
Knorr, murgestem, nullem. *Knorra*, *knota*, nullet, murgestet.
*Knoster*⁴²⁸, wettjer, stuora wettjer.
Knottig, råper, tjåklek.
Knuffa, nortetet, nolsatet.
Knut, tjuolm. *Knutig*, tjuolmek.
Kny, *knysta*, tsulketet.
Knyppla, kirjak lineb kådhet.
Knyta, tjuolmetet, tjadnet. *Knytnåve*, tjårbm.
Knyte, tjagge, kippo.
Knåda, täptjot, täptjet.
Knä, puolw. *Falla på knä*, puolwi nala luitatet. *Knäveck*, fenkem, krånkem.
Knäcka, tåjet, matsot, måtjestet.
Knäppa, källkotallet, tsabmet. *Knäppa ihop*, kruokkotet. *Knäppa ihop händerna*, kätit mållot piejet.
Knöl, jukre, tjåkle, wihter. *Knöl på ryggen*, tjåggne. *Fotknöl*, juolke noffa. *Knölyggig*, tjåggnok. *Knölig*, jukrek, tjåklek.
Ko, kusa.
Kock, malesteje, wuossjeje, piåbmo lagar.
Koft, *kofta*, kopto, kapte.
Koger, njuola litte, sådde tjagge.
Koja, kåtats, läppapele, kåte.
Koka, wuossjet, tuoltetet, malestet. *Koka över*, påttaset. *Halvkoka eller förvålla*, kibmahaddet. *Ett kok*, wuossjemas, wuossjem nare, males.
Kol, pradde, tjadd. *Kolare*, tjadda påldeje.
Stenkol, kedke tjadd.
Kolik, tjåiwe kaikotak, tindo.
Kolv, sådde, njuol.
Komet, seipe-naste.
Komma, påtet. *Komma av sig*, neuramet, utsot, mangas mannet. *Komma bort*, sållanet, lappot. *Komma fram*, puoktetet.
Komma illa ut, påtatallet. *Komma i dagsljuset*, *komma upp*, pajjanet, pajjas

⁴²⁸ slägga för att slå sönder stenar

påtet. *Komma ihåg*, muitajet, kaksjet, sjuggelet, taramattet, suomatsset. *Komma ihop*, tjåkenet, tjåggot. *Komma emot*, autelt påtet, kaudnetet. *Komma sig före*, ådtjotet, jelasket, jelajet, auten mannen. *Komma till hälsan*, warrasmowet, wiesojet. *Komma åt*, påtastattet. *Komma undan*, piäset, pateren piäset. *Komma vid*, tuottet. *Komma överens*, lassketet, sämtet, lakastet, sjättetallet. *Kommande*, påteje. *Kommen*, påtam, kutte le påtam.

Kommission, maddem, trawem.

*Kommod*⁴²⁹, alkes, juolles, keppes.

*Kona*⁴³⁰, skeke, fuora.

Konfekt, mangeltet härwa piäbmo, njalge.

Konst, kånst, kånstertem, sluoke. *Konstig*, kånstelats, kronok, krontsok. *Konstrik*, koglar. *Konstla*, kånstertet, wisastallet.

Kontant, tjälga pednik.

Konterfej, kåwe.

Kontrabands-varor, puorgotum waroh.

Kontrakt, litto, nörto, lasskaltak.

Kontribution, takkalwas, wäro.

Konung, Konoges. *Konungarrike*, Konogrik.

Kopp, kare, kautja, karats.

Koppa, koppet, warrab waldet.

Koppar, kuoppar, air.

Koppla ihop, akti tjadnet.

Koppor, stuora maine, stuora namm.

Koppärr, stuora maini uddo.

Kor, åiwor, åiwer.

Korg, wedde kare. *Han fick korgen (då han friade)*, idtji jätte, idtji tjakan, i lam käino.

Korn, kårdne. *Salstkorn*, salte tjälme.

Korp, karanes.

Korrigerera, tiwot, rektotet.

Kors, kruos. *Korsvis avskära*, kruoset. *Korsa*, krusset. *Korsfästa*, krussinauletet.

Kort, spiäl. *Spela kort*, spiälet.

Kort, ådne, ånekes, ånekats. *En kort stund*, ådneles pådd. *Kortaste vägen*, måttosumus käino, ånekumus käino. *Kort därefter*, talak mangelatjen. *Innan kort*, ruoi, wargi. *Bli kortare*, ådnanet. *I korthet*, ånekeslaka. *Korthet*, ånekeswuot.

Kortvillig, suottes, fuorkes.

Korv, marfe, kuorw.

⁴²⁹ bekväm

⁴³⁰ lättfärdig kvinna

Kosa, käino, käino sjibma, käinot. *Han tog kosan ditåt*, tokko åiwosti.

Kost, piäbmo, neste, kåst.

Kosta, kåstet, arwon orrot, jättet, tjildet.

Kosta på, kåstatet.

Kostbar, deuras, tjåwok, tjildok.

Kostlig, hewok, hewes, härwok.

Kostnad, kåstek.

Kotte, grankotte, patsek.

Koxa, qwoulet, wartahet.

*Krabbsten*⁴³¹, aija, aija kedke.

Krafsa, kramsot, kruoket.

Kraft, famo, wäjo. *Få krafter*, famoi nala påtet, wejajet. *Krafilös*, wesje, famotebme, wäjotebme.

Kraftig, tjårges, nannos, wekses. *Kraftig spis*, maktok piäbmo, doktok piäbmo. *Kraftigt*, famost, wekseslaka.

Krage, kåkk, påsa. *Silverkrage*, stib åtsa.

*Kram*⁴³², wahro, åsas, åses wahroh. *Smått kram*, smaw åsaseh.

Krama, tjabret, täptjet.

Kramp, suona tuorelem, atsitjen tuorelem, wädnem.

Kramsnö, njatso, tuper.

Krank, puotses, skåbtja, skipp, maltos.

Krankhet, puotselwas.

Krans, krans, kronets.

Krasslig, lisak, wesje, neure, puotsak.

Krasslighet, neureswuot.

Kratta, kruokanje, kruokem reido.

Kreatur, klittur, juttus, kreatur.

*Krepsk*⁴³³, råskes, råptos, tårek.

Krets, keule, jårbo, jårbot. *Jordens krets*, åbbå ådnam.

Krig, tåro. *Krigsfolk*, tåro fuowa, tåro ålmah.

Krigstid, tåro aimo, tåro pådd. *Kriga*, tårot, tåron tjuodtjot. *Begynna kriga*, tårojet, tårogåtet. *Med krig angripa*, tårotet.

Krigisk, tåroles, tåro kämp.

Kring eller snabb, happel, fappel, haret, snapok, ruok, spaites.

Kring, se omkring. *Kringränna*, pirastattet, pira karwet, pira jället. *Kringränd*, pira karwetum.

⁴³¹ sten som fästes vid ena eller båda ändarna av ett fisknät för att det inte skall föras bort av strömmar och vindar

⁴³² smärre handelsvaror

⁴³³ retlig, nyckfull

Kringla, wer, kirjak laipe.
*Krisk*⁴³⁴, briskok, baskok, tsibdses.
Kristall, kristal.
Kristen, christegas, christelats. *Kristendom*, christendobmo, christewuot, christelatswuot.
Kristlig, christelakats, christelats.
Kristna, christet. *Kristning*, christ, christem, kastatem.
Kristus, Christus, Ristus.
Krita, klit. *Rödkrita*, ruopses klit.
Krog, wina wuobdem kâte.
Krok, kruokken årres, kâuko. *Metkrok*, ågg, wuogg. *Krok eller bukt*, *omväg*, målke, kawa, swikke.
Krokig, kawak, målkek, kräutjok.
Krokna, kawat, kråwoked.
Kroknäsigt, kábme njuonak, kräutjo njuonak.
Krokryggigt, tjåggnok.
Krona, kron.
Kropp, kroppe, rubmaha, páll. *Kropp-ås*, räfte, räfte ålg.
Krossa, mutket, tsuouket, njutet. *Krossas*, mutkanet, tsuoukanet.
Krubba, krubbo.
Kruka, laire litte, krus. *Krukmakare*, laire litte takkeje.
Krum, se *krokigt*.
Krus, härw. *Krusa*, härwetet. *Krusa eller komplimentera*, härwa diet takket, härwastallet. *Krusa hår*, wuoptit parkaltet.
Krut, krut, rukt.
Kry, tjappos, wejeje, kämp.
Krydda, talkesit piejet, talkesi tiwot, nialgotet talkesi. *Kryddor*, talkes grase. *Kryddgård*, talkes garden.
Krympa, tårrenet, tuopanel.
Krympling, fabmales, krumkes.
Krypa, piäket, mådet, muojesjet, qwoggetet, njaket.
Krype, en *liten koja*, läppapele.
Kryssa, säwen tuoi tokko pärjestet.
Krysta, täptjet, täptjestet, tjabret.
Kråka, wuoratjes, wuortja. *Kråkbär*, tjuoma.
Kråma sig, milotet, raggostallet.
Kräfta, jabm ådtje, turrem taud.
Kräka, *kråla*, lähdet, mådet, låbmelet, muojesjet.

Kräkas, kåkot, pådnjot, kukkostet, wuokset sittet. *Kräkning*, kåkotes.
Kräkla, kruokem reido, kruokanje.
Krämare, åses ålma, krammar.
Krämpa, walpe, wank, taud.
Kränga, kåmotastet, raggelet.
Kränka, peistet, spiejet. *Kränka mö*, neitab peistet.
Kräsligt, walljek, wallje wainok. *Kräsligt mat*, njalga piäbmo, härwa piäbmo, härsko.
Kräva, pirrem, puojek, tjåiwe.
Kräva, rauket, ronkotet, tjodtjotet, kraksjot.
Krögare, wina wuobdeje.
Kröka, kawetet, såjåtet. *Kröka sig*, kawet, såjet, målkot.
Kröna, kronet, kronen tsegget. *Kröning*, kronem, kronem pale.
Krönika, suptses kirje, åmanjes kirje.
Kubb, tjåsk, jårbak.
Kudde, åiwe wuole, bålster.
Kugge, padne, såje, tjitta.
Kula, luod. *Kula eller håla*, sluggo, rågge, lapa. *Kula eller svulst*, jesk, tjåkle. *Kula eller knöl på ett träd*, jukre, tjakse, wither, tjuolm.
Kulen, tjåskes, kalmes, kalsjes, tjåskeslakats. *Kulen väderlek*, kuosta piägg, watjo. *Kulen vår*, kalsjes kidda.
Kulle, nålt, tjåkk, täwa.
Kullkasta, slagget, wuolos tjasket.
Kullra, jollertet, juorbot. *Kullrig*, juorba, juorbajes.
Kummin, karwen.
Kunbar, teteles, tetos, pikos.
Kungöra, tetetet, sakeb takket, kullatet, almotet, puodgestet. *Kungörelse*, tetetem, puodgestem, sakestem.
Kunna, mattet, taidet. *Kunnigt*, mattanje, åppes. *Bli kunnigt*, åppasmowet.
Kunskap, tetem, tåbdem, tajetem, matto. *Få kunskap om*, sakeb ådtjot, tetet ådtjot.
Kur, talkes, talkom. *Kurera*, talkot.
Kusk, wuojeteje, auta wuojeteje.
Kust, kadde, säwa kadde.
Kuttra, brekot, åkkestet.
Kuva, åisot, oitet, widnet, tsappetet. *Kuva sina begär*, ustoites adnelet, ustoites tsappetet.

⁴³⁴ sur, syrliq

*Kvabbel*⁴³⁵, piäbmo leid.
*Kvackla*⁴³⁶, tokkones laka takket.
Kvacksalveri, tjuorpes talkoteje, mattotes påsker.
Kval, pino, waiwe, muode.
Kvar, aimon, patseje. *Bli kvar*, patset. *Hålla kvar*, adnelet. *Kvarlämna*, tappet, qwodet.
Kvarlevor, patsew. *Kvarlåtenskap*, patsem tawer, patsew.
Kvarn, qwardn, mill. *Kvarnhus*, milla kâte.
Kvarstad, *sätta i kvarstad*, wuorkai piejet, waldemest puorgot. *Stå i kvarstad*, wuorkan orrot, wittes wuorkai piejetowet.
Kvarter, *härbärke*, qwosse kâte, orrot, orrot saije, sita, taiwa stadest. *Vinterkvarter*, talwe orrot. *Kvarter eller 6 tums längd*, kårtel, kårt. *Ett kvarter eller 1/8 kanna*, peil. *Kvartera in*, kätai tjaketet.
Kvast, qwast.
Kvav, *taga kvav*⁴³⁷, puoktjet.
*Kved*⁴³⁸, tjäiwe. *Kvedug*⁴³⁹, tjäiwajes.
Kvick, arwok, kämp. *Kvick*, *snar att lära*, snuortak, skenolats. *Kvickhet*, arwokwuot, snuortakwuot. *Kvickna*, jelasket, ådtjotet.
Kvicke, qwepperen kâra takte.
Kvicksilver, lusskos silb.
Kvida, kuitet, luojot, fuoiket, luoimet.
Kvidande, luojom, luojm.
Kviga, qwoigo, rånots.
Kvilla, *som fågelungar*, tsiwkeset.
Kvinna, qwujn. *Kvinnlig*, qwujnalats, qwujnalakats. *Kvinsk*, kutte le qwujni mangel. *Kvinnors lydnad*, wuoswem.
*Kvintin*⁴⁴⁰, neljets luodest.
Kvissla, tjasmak, tjasme, kâppalem.
Kvist, åkse. *Kvista*, ålot, åksit suoddet erit.
Kvistig, åksek, åksajes.
Kvitt, *bli kvitt*, piäset, luowes piäset. *Göra kvitt ifrån skulden*, welkest tjäutet.
Kvitta, makset, welkeb makset. *Kvittera*, maksob kirjai tjalet, welkest tjalekin luitet.
Kvittens, makso kirje.
Kvittra, sjället, witserttet, tsiwkeset.

⁴³⁵ äckel, wämjelse

⁴³⁶ slarva, fuska

⁴³⁷ dyka ned

⁴³⁸ buk

⁴³⁹ som har stor buk

⁴⁴⁰ vikthenhet, 1/4 lod

Kväda, laulot, laulotet. *Kväde*, laulotes, wuöle.
Kvälja, waiwetet, pinetet, muodastattet, wuorrastattet. *Kvälja sig*, etjebes waiwetet.
Kväll, ekked. *Kvällsarbete*, ekkedes pargo.
Bli kväll, ekkeduet, ekkedutjet.
Kväsa, latkotet, tsuouket.
Kväva, hauketet, puwet. *Kvävd*, hapketum.
Kyckling, wuentsan tjuk.
Kyffe, kâtats, läppapele.
Kyla, tjäskem, kalmeswuot. *Att kyla*, tjäskotet, kârsotet.
Kyndelsmäss, kilde, kintel peiwe.
Kynne, slaja, nale, wuoke, art.
Kyrka, kyrko. *Kyrkoherde*, kyrkoherra.
Kyrkoplikt, kyrko pakkatus. *Kyrkotjuv*, kyrko suola.
Kysk, skuornes. *Kyskhet*, skuorneswuot.
Kyss, tjulastak, tjulestem. *Kyssa*, tjulestet, tjulastallet.
Kåda, kasse. *Kådig*, kassajes.
Kål, pruosjem grase. *Surkål*, juomo.
Kåpa, kopto, kapo.
Kåt, skekes.
Käbbel, snarratem, tsilkesem. *Käbbla*, snarratet, tsilkeset, pälketjet.
Käck, puore, miha, ata, tjärgok. *En käck karl*, ata ålma.
Käft, hamse, tsaggas nialme.
Kägla, patsek.
Käke, ålol, niära.
Källa, aja, ajek, brudne. *Källvatten*, aja tjatse.
Källare, kjällar, ädnames wuorka.
Vinkällare, wina wuobdem kâte.
*Kälta*⁴⁴¹, kasket, waldetet.
Kämpa, oibot, wikot, saggatet, wittjot, kilpot.
Kämpas, kahtjet.
Kämpe, tåro miha, käura.
Känd, tåbdos, puoikos, äppes.
Känna, tåbdet, tåbdatallet. *Känna igen*, tåbdajet. *Känna på*, kättjelet, tåbdatallet.
Känna, *med känslan erfara*, kullet. *Jag känner att det är kallt idag*, kullab jutte tjäskes le udne. *Jag känner med handen*, kätin kullab. *Kännas*, tåbdot, kullot.
Kännas vid, tåbdajet, tåbdestet.
Kännemärke, märk, witta.

⁴⁴¹ tjata

Känning, känsla, tåbdem, tåbdo. Draga känsla, tåbdahaksjet.
Kännspak, bådel, tåbdeles.
Käpp, såbbe, klakka. Käppknapp, såbben aiwe, klakkan aiwe. Gå med käpp, såbbestet, klakkestet.
Käppas, kahtjet.
Kär, kerok, keres, kerom. Bli kär, kerot. Hålla kär, etsset, keroken adnet, kartet. Göra kär, kerahaddet.
Kära eller anklaga, qweddet, stebnot. Kärande, qweddeje, stebnoje. Kärömål, qweddo.
Käresta, mårse, luonto.
Käring, akkakuts, killek.
Kärl, kare, litte.
Kärlek, kereswuot. Kärleksfull, kerok. Kärlekslös, okerok, oarmokes.
Kärlig, kerok. Kärligt, kerasit.
Kärna, sisnjots, waimos, sajo.
Kärr, sais, kiäwa, laddo.
Kärra, wuojem reido järraltaki kum, kese wuojem reido.
Kärv, briskok, brittjok, baskok.
Kärve, pilga, kippo, tjangge.
Kättja, skekeswuot. Kättjefull, skekes, lutes.
Kävling⁴⁴², sjaddeje, nuorats.
Kök, males kâte, piäbmo karwem kâte.
Köl, wuodo, miälgas.
Köld, tjåskem. Stark köld, paiko, pruösse.
Kön, slaja, nale.
Köp, åsestem, arwo. Gott köp, albes arwo. Få för gott köp, albet åstet. In på köpet, lassen åsasen nal.
Köpa, åstet. Köpa osett, wuoidnek åstet. Köpare, åsteje. Köpslaga, åsestem.
Köpenskap, åsas, åses wahro. Köpman, åsesteje, åses ålma.
Köpt, åstetum, åsto.
Köra, wuojetet, kesetet. Köra bort, erit wuojetet, jagot.
Körsnär, nakki alteje, sämskar.
Körtel, rausa.
Kött, piärgo, ådtje. Få kött på sig, bli köttfull, ådtjaitowet. Dödkött, jabma ådtje. Fiskkött, qwele tsuop.
Köttslig, ådtjelats. Köttsligt, ådtjen mete.

L.

Lack, lakk. Lacka ett brev, kirjeb signetattet. Lacka eller flyta, kålket.
Lada, lado, suoine kâte.
Ladda, laddet. Ladda en bössa, birsob laddet. Laddstock, kras.
Ladugård, buwe kâteh.
Lag, laga, piejetus, lagem, lagatas. Dryckeslag, jukkelwas. Vara i lag om, sebren orrot. Taga lag, sjättet. Lag eller bruk, slaja, lake. Så är hans lag, naute le so lake. Lag och rätt, laga ja rektas. Laglöst, lagatak. Laglös människa, lagetes almats. Lag likmätigt, laga melt, laga tsagge. Lagklok, laga teteje, lagen åppes. Lagstiftare, laga waddeje, laga takkeje. Lagsöka, lagab katjatet, stebnot, qweddet. Lag eller lut av bark, barko tjatse. Hölag, suoine tjatse. Björklag, såke male, male tjatse.
Laga, förbättra, tiwot, puoretet. Laga till, reidet, karwet, laget. Laga eller vårda, måråtet, hugset, mårarahab adnet, kätjet.
Lagg, radde, sawe, lågg.
Laggran, kårsk, smottok, walljek.
Laglig, kutte lagen mete le, rektes.
Lagom, muddak, muddakit. I lagom tid, muddak meren, muddo palen.
Lagsaga, akta duobmaren land, mann widai akt duobmar manna.
Lakan, jäwa line, jäwatak linest.
Lake, njaka. Lake av salt, salte tjatse. Laka på, tjatseb nala kaiwot.
Lam, patjes, lames. Lam eller efterlåten, slintsos, skewtotebme, hugsotebme, mangas piejeje, kålkos. Lamhet, lameswuot, kålkoswuot, slintsoswuot, laikot.
Lamm, libbe, lamb. Lamma, libbit qweddet. Lammdiger, akk smales.
Lampa, lampo, tjuoukes.
Land, ädnam, elme, land. Fast land, nannam, tjarg ädnam. Gå i land med, aibmotet. Landssed, landen lake, landa tid.
Landa, sälket, kaddanet, kaddai kåret.
Landsbygd, ladde. Landsflyktig, patur, kålkarwes. Landshövding, Lands-Herra. Landsman, akta landen almats. Landskap, elme, land. Landstiga, se landa. Landsstrykare, kålkarwes, landa, kålkeje.

⁴⁴² ung oxe

Landsförvisa, landest kaitetet, landest erit wuojetet.
Lapp, sabmelats. *Lappland*, same ädnam, same land. *Lapptrumma*, kábda, kábdes. *Tala lapska*, same kiäláb hálet.
Lapp, tuognes. *Lapp på en båt*, paito. *Lappa*, tuognet. *Lappa en båt*, wadnaseb paitojattet.
Lappri, tássje, tássjes slimber.
Larv, muoton káptjes.
Laska, akti károt, njallot.
Lass, lassa. *Lassa på*, lassab piejet.
Last, laito, mäddo. *Last eller börda*, nåde, maisa. *Vara en till last*, mubbai omakeb takket, mubbeb wuorrastattet. *Lasta*, laitet. *Lasta eller betunga*, nådotet.
Lastbar, laitak, laitetak, wastes.
Lat, laiike, kálkos, pargotebme.
Latin, latin kiäl.
Lav, lappo, slappo, jeuj.
Lave, lawan.
Lax, luos. *Laxöring*, tabmok, luosats.
Le, tjaimet, pákostet. *Le åt en*, mubbai tjaimet. *Småle*, mojtetet, mojtallet.
Led, lattas, letse. *Led eller väg*, käinot, laido. *En dagsled*, peiwe laido. *Led i släktskap*, puolw, maddo. *Till tredje led*, kolmad puolwi. *Segelled*, sokkem laido, wadnas laido.
Led, wastes, owuokas. *Led uppsyn*, wastes tjalmeh. *Leda*, wastahaddem, leid, onuokastem, suttem. *Ha leda till*, wastahaddet, onuokestet. *Matleda*, pátkánem piäbmst. *Jag har matleda*, piäbmst leb pátkanam, i piäbmo munji tjakan, ib játtete piäbmob.
Leda, laidet, tálwot, wírdetet. *Leda ut*, ulkos laidet. *Ledare*, laidesteje, tálwoje. *Ledstänger*, tárjotallem staggoh.
Ledamot, letse, lattas, ruoiwe.
Ledas, suttet, wassjatowet.
Ledig, astos, pargotes, juolles, luowes. *När det blir ledigt*, kásse saije sjadda. *När du blir ledig*, ko todn astit. *Ledighet*, asto. *Ledighet till en syssla*, saije kalli.
Ledsaga, tálwot, sattet. *Ledsagare*, tálwoje, sattolats.
Ledsam, kaukes, wuorrades. *Ledsamhet*, surra, kaukeswuot.

Ledsnad, suttem, wassjatowem. *Ledsen*, suttom, wassjatowum.
Leja, palket, leiget, luoikas waldet.
Lejd, frije kirje.
*Lejd*⁴⁴³, palketum. *Lega*, palka, leiga.
Lejon, lejon.
Lek, sták, stákem, tokor. *Fisklek*, qwele kádho. *Lekkamrat*, stáka kradna. *Leka*, stáket, tokortet.
Lekamen, rubmaha, kroppe. *Lekamlig*, rubmelats. *Lekamligen*, rubmahan kautoi.
Lekatt, tjaske, puoitek.
Lem, lattas, ruoiwe. *Födslolem*, wuolle waimoh, puotja, njitse. *Lemmalös*, lattasatta, fabmales.
Len, linok, miwkok, tibmok. *Len väderlek*, majales talke, lenat. *Lena*, miwkotet, tibmetet.
Ler, laire, raire.
Leta, átsset, snuogget, pínastet.
Leva, wiesot, jelet, tsakket. *Levande*, wiesoje, jeleje.
Lever, ribbre, muekse. *Blodlever*, kiälom male.
Leverera, waddet, luitet.
Leverne, wiesom, wiesom lake.
Levnad, viesom, wiesom lake.
Lida, kiertet, killet. *Lida skada*, skadab ádtjot. *Det lider till aftonen*, ekked sjaddegáta, ekkedutja. *Lidande*, kiertem.
Liderlig, wasses wiesoje, tiskepele, qwektekats. *Liderlighet*, wastes wiesom slaja.
Lie, lissja, lija.
Ligga, wällahet, jalkahet. *Ligga i försåt*, sjáktjet, japtet. *Ligga sjuk*, puotset.
Lik, jabmek, lik. *Likstol*, själopott.
Lik, like, muotok, akta, wuokok. *Lik fadern*, attje muotok. *Lika*, like, jebd, aktalakats, akta wuokak. *Han har ej sin like*, i makabs kaudne, i etjeslakatjeb kaudne. *Min like*, mo wuokak. *På lika sätt*, akta laka. *Det är lika mycket*, akta kaik le. *Likaledes*, nau aj, sammalaka. *Likasom*, aiwe ko, nau ko. *Likvisst*, likväl, dauk.
Likhet, akta wuoke, aktlakatswuot, jebdlakatswuot, akta muoto.
Liklig, wuokes, wuokok.

⁴⁴³ anställd

Likmätig, sjättok. *Likmätigt Guds ord*,
 Jubmelen pakon tsagge.
Likna, muotoi orrot, muototet, jebda takket.
Han liknar sin far, attjes muotoi le sodn,
 attje wuokit adna, attje mete le. *Vill du
 likna mig med honom?* sittah-kus todn mo
 suina jebd takket? *Liknelse*, muotolwas,
 heiwe. *Därtill är ingen liknelse*, i le heiwe
 tassan.
Lille, den lille, unnekats, unna.
Lim, tabme, hibme. *Limma*, tabmet.
Vitlimma, welkotattet kalkin.
Limpa, stomp kakko, assajes laipe.
Lin, line, line grase. *Linfrö*, line sajo.
Lina, ressmen, sjuopenj, kaino.
Linda, käselem badde. *Att linda*, käselet,
 karet. *Lindad*, käselowum. *Linda ett barn*,
 manab kätket.
Lindra, lidnahet, keppetet, utsetet. *Lindras*,
 slusketet, keppanet.
Lindrig, keppes. *Lindrig köld*, majales talke,
 lenat.
Lingon, jogna, jägna.
Linje, tjälstak, raja. *I en linje*, aktet rajast,
 mangalokk. *Linjal*, skant, skant muor.
Linjera, tjälstakit tjalet.
Linka, åntot, linkot, likkot.
Linne, line, line karwo.
*Lip*⁴⁴⁴, pangsem, slabb. *Lipa*, njisset.
Lirka, astoi takket, suoimen kättjelet.
Lisa, orrom nuope, najo, keppanem. *Få lisa*,
 orrom nuopeb ådtjot, slusketet. *Att lisa*,
 keppetet, lidnahattet.
Lisma, hullertet, allotet, sluoket, nollotet,
 häketallet. *Lismare*, slimberteje, hullerteje.
Lispund, pudd.
List, sluoke, wisastallem. *List eller kant*,
 radde, pard. *Klädesliv*, ålpe.
Lista, lokko, tsekkes muor.
Listig, sluokes, wisastalleje. *Listighet*,
 sluoke, sluokeswuot. *Listigt*, sluokin,
 sluokesikt.
Lita på, tåijet, tjårget. *Han litar på mig*,
 munji tåija.
Liten, utses, uttje, unnekats. *Litet*, unnanatji.
Lits, ulpe, ålpe.
Liv, hägg, elem, wiesom. *Det eviga livet*,
 ekkewe elem. *Han är ännu vid liv*, äska le

sodn wiesomen. *Moderliv*, ednen hägg. *Liv
 eller midja*, pådn, ålem, kaska påll. *Taga
 en om livet*, seggasi pakto adnelet. *Mista
 livet*, häggab masset, häggatebmen sjaddet.
Livegen, ikkates swaines. *Livs fara*, hägga
 rito, hägga hete. *Livsfrukt*, hägga sjaddo,
 mana. *Livlig*, häggalats, wiesojava. *Livlös*,
 häggatebme. *Livmoder*, edne, mesen edne.
Livstid, wiesom aike, wiesom pådd.
Livssak, hägga assje.
Ljud, tjuojenes, jäna, kajanes, skanja. *Ljuda*,
 tjuojet, skanjat. *Ljudande*, tjuojeles.
Ljuga, kelestet, kelasi messet, kiälkerdet.
Storljugare, keles nialme stuora keles,
 kelesteje.
Ljum, lägges, pakeslakats. *Ljumhet*,
 läggawuot.
Ljumske, snjiska.
Ljung, taggnas.
Ljunga, det ljungar, aldek åsa, atja tållåb
 kasska. *Ljungeld*, aldekes, atja tåll.
Ljus, tjuouka, tjuoukes, kintel. *Ljusstake*,
 kintel juolke. *Eldsljus*, tållå tjuoukes.
Ljus, tjuoukes, tjuoukok. *Ljus till färgen*,
 jeuje, päjok, tjuoiwes.
Ljusning, qwokso, peiwe luoje.
Ljuster, harsses, harssa.
Ljuv, suottes, njalgok, hauskes. *Ljuvligt*,
 njalgasikt, suottesikt. *Ljuvlighet*,
 suotteswuot, wuolo.
Lo, lodjur, råthem.
Lock, låkke, kåptjes. *Hårlock*, wuopta tjuolm,
 parkaltak.
Locka, allotet, leppetet, sluoket, nollotet.
Lockmat, septe.
Lod, luod. *Lodrätt*, njuolga wuolos, tseggot.
Loft, låpt, paije låpt.
Loge, kårdne lado guelpe. *Handloge*⁴⁴⁵, kåta
 låpo.
Logg, nawe, ibje, qwolgets.
Lokor, kesas, lok.
Lom, tawek, kurte.
Lomhörd, peljetes, pelje wanek.
Lomm, storåndan av ett trä, madd, maddek.
Lomma, joknet, jubmet, kråmkeset, tjuojet,
 kaigetet.

⁴⁴⁴ läpp

⁴⁴⁵ insidan av handen

Lopp, wiäkem, warrem. *Leverneslopp*, wiesom aike, wiesom aimo. *Solens lopp*, peiwen jättem.
Loppa, lafa. *Loppa sig*, lasait käddelet.
Lort, paik, stentje. *Lortfläck*, tuolwa.
Lossa, nuolet, luitet, metatallet, lädtjelet, läikelet. *Lossna*, läiketet, luowanet, piäset.
Lots, äppes, äppesteje.
Lott, äle, wuorbe, lotto. *Lottlös*, äsetak. *Kasta lott*, wuorbatet. *Lottkastning*, wuorbatem.
Lov, rampo, maino, hewetes, kito. *Lovsång*, hewetes laulom. *Lov eller tillstånd*, läppe.
Lov, tuoi tokko pärjestem. *Lovera*, tuoi tokko pärjestet, mälki pärjestet.
Lova, täiwotet, jatet. *Lova eller berömma*, hewetet, rampet mainot, paijetet.
Loven, täiwotes, jatek, jato.
Lovlig, loppelats, metetum. *Lovlig, lovvärdig*, mainoles, mainos.
Lucka, käptjes. *Fönsterluckor*, windek käptjes.
Luden, qwolgajes, qwolgek, suokok, lorwok.
Luder, septe. *Ludra*, septe piejet, säptotet.
Luft, piägg, wärald. *Lufthål*, wuoignestem raike.
Lugg, wuopt. *Lugga*, äiweb pakket, ruskotet.
Lugn, lädtjes, lädtje. *Stilla lugnet*, kappat lädtje. *Lugna eller bli lugnt*, lädtjot, slaimet.
Lukt, haps, hapses, habja. *Lukta*, hapset. *Ge lukt ifrån sig*, hapsitet. *Luktande*, hapsak, hapses.
Lulla, sokatet, wuottotet.
Lumpen, tässjes, tässjelats, okaudnes, suoppates.
Lumpor, slimpoh, slibbroh, tuognes.
Lund, wuomats, muora tubbo.
Lunga, keppa. *Lungsiktig*, kutte keppaist le. *Lungsot*, keppa wank.
Lunka, njälkestet, njälkan mannet.
Lur, tjuorwom reido, lur. *Stå på lur eller lura*, fjäktjet, aksatallet, suollet piwtet, pettet.
Lurendrejare, puorgotum wahroi wuobdeje.
Lus, tikke, hårse. *Lusig*, tikkai. *Få löss*, tikket.
*Luska*⁴⁴⁶, äiweb njutet, tikkit käddelet.

Lust, waino, usto, tjaije. *Lust eller nöje*, wuolo, kudne, suotteswuot.
Lusta, ustotem, situd, lusto.
Lustig, murren, murretes, suottes, hauskes, arwok, fuorkes.
Lut, kuna tjatse, njalat, njalatak.
Luta, njakkahet, njakkot orrot. *Luta på*, raggelet. *Luta sina huvuden ihop*, äiwites akti piejet, akta radeb takket. *Luta sig emot*, tärjotallet. *Luta*, kråggnahet. *Luta utför*, wältaret. *Lutande*, njakkot, kråggnot.
Luten, kissjok, metok, sjuwes.
Lutra, rainet, passatet, tjälgetet.
Luva eller mössa, lorwo, kapper, tjupp.
Lycka, lyckja, läktjo. *Lycka igen*⁴⁴⁷, tappet, puodot, stagget.
Lycka, wuorbe, lykko. *Lyckskott*, säitem.
Lyckas, sjättet, miälen mete ädtjot, likkastet, puorest jättet.
Lycklig, wuorbalats, lykkolats. *Lyckligt*, lykkokeslaka, wuorbin.
Lyckönska, wuorbeb sawatet, lykkob wuosotet.
Lyda, kulletelet, jekatet, metetet, kullokes orrot, karodet, tjuowot radeb. *Lydig*, kullokes, waitas, jekateje, karoges. *Lydnad*, kullokeswuot, jekatem.
Lyfta, lognet, lognotet. *Kynna lyftas*, lognetattet.
Lykta eller sluta, läptet, ället, orrojet, laitet. *Lyktas*, näkket, nokket.
Lykta, tjuoukes litte, kintel litte. *Lyktgubbe*, tjolonjes täll.
Lyng, ljun, taggnas.
Lynne, muoto, wuoke, ulme, slaja, wuokan.
Lysa, tjuouket, paitet, kiket. *Lysa en annan*, tjuoukeseb mubbai qweddet. *Efterlysa*, kullatet. *Lysande*, kikeje, paiteje.
Lysning, efterlysning, kullatem, leusetem.
Lysta, ustotet, sittet, hamostallet, halitet. *Lystnad*, usto, waino, halitem.
Lysten, haliteje, wainok. *Om havande kvinnor*, wuosswes.
Lystra, kulletelet, suollet kulletelet.
Lyte, walpe, wikke, laito, maine, feil.
Låda, kislots. *Låda vid*, njämot, pådwot, tabranet.

⁴⁴⁶ plocka lus ur håret på

⁴⁴⁷ stänga

Låg, wuollekes, wuollekats. *Tala lågt*, astost hålet. *Låghalt*, åntos.

Låga, snjijptjo. *Stå i låga*, snjuwet.

Låna, luoikas waddet, lånas waddet. *Låna eller taga till låns*, kalket, lånas waldet. *Lån*, låna.

Lång, kukkes, kukkok. *Lång karl*, all ålma. *Så lång man är*, kukke kassak.

Långfredag, lange, kukkes perjedag.

Långvarig, kukkes, kukkes orroje.

Långvägad, kukkes manneje. *Avlång*, kutte kukkotesi le, kukkeslakats.

Långmodig, kutte i wargi måratowa, läje, kukkeskierdies.

Långsam, tuomes, tuomse, astos, kålkos.

Långt, kukke. *Långt borta*, kukken. *Långt ifrån*, kukket.

Lår, ruoksje, tjårwepele, ruoit.

Lås, lase. *Sätta lås före*, laseb piejet.

Låsa igen en dörr, ukseb laset, ukseb stagget.

Låt, luoim, tjuojem, walom.

Låta, pajet, tiptet, metetet. *Låta upp*, rappet.

Låta se, wuusetet. *Låta göra*, takkatet.

Låta eller ljuda, tjuojet.

Låtsa, heiwatet, heiweb takket, härwa diet takket, takket. *Han låtsar ej se mig*, i mo wuoidnen takka. *Ej låtsa höra*, i kullen takket.

Lä, ett ställe som är fritt för vind, suoje. *Läland*, suojes kadde. *Ligga i lä*, suoje wuolen orrot.

Läck, jållo, rakem.

Läcka, awetet, uwetet, kålket.

Läcker, smottok, piäbmo saldeje, kutte i kallit piäbmoit pårra. *Läcker mat*, härsko, härwa piäbmo.

Läder, rerte, nakke, hud.

Läge, wällahem saije, liwa saije, orrom wuoke.

Lägenhet, tarbme, tilje, asto, fabmo.

Lägenhet eller syssla, ammat, kall.

Läger, tåro fuowen orrom saije. *Nattläger*, ija saije, ådem saije, wärkom saije, wärkem.

Lägersmål, mana assje, luowes mastetem.

*Lägervall*⁴⁴⁸, komma i lägervall, kartjasi påtet naggasi påtet.

Lägg, njätsa, njätsek.

Lägga, piejet, pårdet. *Lägga av*, erit piejet, heitet. *Lägga i land*, sälket kaddai. *Lägga an*, algob takket, algetet. *Lägga ihop*, tjåkai piejet, tjågget, tukset. *Lägga ned en sak*, tjäket, kåbdotet. *Lägga på minne*, multos waldet. *Lägga sig ned*, welletet. *Lägga sig uti en sak*, etjeb piejet såmes atai. *Lägga sig på*, wainob tjasket, äljob waldet. *Lägga till*, lassetet. *Lägga ut ifrån landet*, tawanet.

Läglig, sjättok, sjättes. *Läglighet*, tarbme, asto.

Lägra sig, wärkot, orrob takket. *Lägra mö*, neitab peistet, neiti manab takket.

Läka eller hela, talkot, tiwot. *Bli läkt*, tiwoset. *Läkare*, talkoteje, påsker.

Lämna, lappet, qwodet. *Lämna eller eftergiva*, metetet, luitet. *Lämning*, patsew, patsem, arate.

Lämpa, sjättetet, sjättetallet. *Lämplig*, sjättok, madeles muddak.

Län, land, landa paike.

Länd, ålem, ruoit.

Lända, kullot, sjättet. *Lända an*, puoktetet, jåksetet.

Längd, kukko. *Längd eller lista*, tsekkes muor.

Länge, kukke. *Längesedan*, juo ådna.

Längs med, metan, pelan.

Längta, ustotet, wainotet, sawatet, wuordet.

Längtan, usto, waino, wuordem.

Länk, swaltes, lattas, jåtk.

Läpp, pangsem. *Läppja*, tjuoket.

Lära, läro, åppetet. *Att lära*, åppetet, åiwåtet, läretet, pakkatet. *Lära av en annan*, läret, åppet.

Läraktig, snuortak. *Läraktighet*, snuortakwuot.

Lärd, lärdok, lokko tjeppe, lokko smidd.

Lärdom, åiwåtes, åppetus, pakkadem.

Lärmästare, läreteje, åiwåteje, åppeteje.

Läsa, lokket. *Läsa över*, läratallet. *Läsa utantill*, åiwest lokket. *Läsa innantill*, siste lokket, kirjst lokket. *Kunna läsas*, lokketattat. *Läsning*, lokkem, lokkotes.

Läsa, lokkotes, läx, lokkem nare.

Läska, tjåskotet, lidnahattet.

Läsp, sjålþ, utse kiälak, kiäla-lakkak. *Läspa*, multestet, qwolgestet, sjålbestet.

⁴⁴⁸ nödläge, trångmål

Läst, skoläst, wäita. Läst eller tolv tunnor,
 qwekte tudnoh mubbe lokkai.
Lätt, keppes, keppesats, keiwes. Bli lätt,
 keppanet.
Lätta, keppetet, keppeben takket.
Lätteligen, alket, keppeslaka.
Lättfärdig, skekes, lutes, kadwak.
Lättfärdighet, skekeswuot, luteswuot,
 kadweswuot.
Lättja, laikeswuot, laikot, laikastallem.
Lättjefullt, laikeslaka, laikastallemin.
Lättrogen, ila jakkokes, kutte färteb jakak.
Lättsinnig, keppes signek, keppes, kenes.
Löda, akti själkelet, sawwetet, jokatet.
Löddra sig, såptot, såpten welkotet.
Såplödder, saipo såpt.
Löfte, täiwotes, jato. Göra löfte, jatet,
 täiwotet. *Löftesman, loptes alma.*
Löga, laugot, passatet. Lögning, laugo.
Lögn, keles, kelestem, osadna. Lögnaktig,
 keleslakats.
Löja, en liten fisk, tjusk, sjila, wejek.
Löje, påkos, fuorke, tjaim. Löjlig, fuorkes. Ej
kunna hålla sig ifrån löje, fuorkit pestet.
Lön, palka, makso, maksolwas. Löna, palkab
 waddet. *Det lönar ej mödan, i le waiwe*
 palka.
Lönn, lönsk, tjäkos, suolle. Lönnligen,
 suollet, tjäkon, tjäkosit.
Lönskaläge, luowes mastetem, mana assje.
Löpa, wiäket, warret. Löpa eller släppa
näver, bark, niallet.
Löpe, kasseje, kasee. Löpna, läppet,
 wuostan sjaddet.
Löpsk, keime, rakkeje. Löpsk hynda, keime
 kausjo.
Lös, luowes, lådtjes, slätte, tibm. Löst liv,
 tjadatak, tjadat wank. *Slippa lös, piäset,*
 nuolose, luitot.
Lösa, nuolet, luitet, luowes luitet. Lösa igen,
 tjäutet, ruoptot ästet, lädnaseb waddet,
 lädnestet.
Lösaktig, kadwes, lutes, skekes. Lösaktighet,
 skekeswuot.
Lösdrivare, pargotes almats, kutte i wassja
 teudnot, widnotebme.
Lösen, lådnas, hade, werte.
Löst, luoweslaka, luowesikt.
Lösören, luowes tawereh, påddos kaudneh.

*Löt*⁴⁴⁹, järdats, keddats.
Löv, last. Lövfall, urbe. Lövet begynner
avfalla, urbogåta.
*Lövja*⁴⁵⁰, tidestallet, nåtastallet, qwopastallet.

M.

Magasin, jibdno, kårdne wuorka saije.
*Mage, tjäiwe. Magstjälpa*⁴⁵¹, wuolos äiwi
 järkelet.
Mager, lassjes, tjokkotes, addates,
 adhatebme, liwak. *Magert land, sjaddotes*
 ädnam. *Bli mager, lassjot.*
Magnet, magnet kedke, kedke kutte routeb
 tuora.
Maj månad, qweddet mano.
Majestät, majestät. Majestätlig, majestätelats.
Mak, i sakta mak, astoi, suoimen, låitoi.
Maka, jättetet, sirtet. Maka undan, pignotet,
 ulkotet, metjetet. *Maka sig undan,*
 metjanet, ulkonet.
Make, kradna, qweibme, para-pele. Äkta
make, äkt kradna, kalats qweibme. Make
eller jämlike, maka, jämmaka. Han har ej
sin make, i makabs kaudna, i etjeslakatjeb
 ådtjo. *Make till en handske, till en sko,*
 kista pele, kabmak pele. *Makalös, para-*
 peletak, preutak, kåksos.
Maklig, suoimak, alkes, astos, juolles. Maklig
färd, astos faro. Maklig vind, slaimes
 piägg, piägga njuojats.
Makt, famo. Övermakt, stuorab famo.
Maktlös, famotebme, wesje, neure. Bli
maktlös, famotowet, kiäudet, waipet.
Maktlöshet, famoteswuot.
Mal, muetse. Maläten, muetsest peistum.
Mala, malet, jafoit järretet, njutet.
Malm, malm, matt. Malm eller förstad, ulko
 radde stadest.
Malt, malte.
Man, man vet, almats teta. Hur skall man
göra? kokte kalka almats takket?
Man, sepes, tåmpå sepes.
Man, alma, teudo, pådnje. Mankön, teudolats,
 karmanne. *Manbar, manvuxen, alles*
 sjaddok, waldom meren. *Mansbot, hägga*
 sakko. *Mandom, alma wuoke, kiäurawuot,*
 wekseswuot. *Mangrant, almatjeb*

⁴⁴⁹ betesmark

⁴⁵⁰ bruka trolldom

⁴⁵¹ vända upp och ned på något

- almatjest, färt älman met. *Mandråpare*, almatjen käddeje. *Manspillan*, almatji spiejo.
- Mana gott för en*, mubben autest rákkålet, mubben autest pakob piejet. *Mana på*, raset, räset, hasset. *Mana ut*, ulkos hastet.
- Maner*, tape, tid, lake, wuoke, slaja. *På gott maner*, puori. *Manerlig*, wuokok, tjepe wiesot almatji kum.
- Mangel*⁴⁵², niäda, waneswuot.
- Manhaftig*, älma puoike, älma qweibme, kämp. *Manhaftighet*, kämpawuot, kämpot.
- Manlig*, älma-lakats, älma-wuokok. *Manlig arvinge*, pardne mana. *Manlig ålder*, alles sjaddo.
- Mannamån*, pelostallem, mubben wänotem.
- Manskap*, ädna almatjeh, fuowa.
- Mantal*, jård. *Mantalspenningar*, päll skatte, almatji takkalwas.
- Mantel*, kapte, kopto, kapo.
- Mark*, ädnam, land. *Bar mark*, päula, päula ädnam. *En mark*, marke, naule.
- Markatta*, markatto.
- Marknad*, martna, talwates pådd, åses pådd.
- Mars månad*, njuktja mano.
- Masa*, piäket, qwoggertet. *Masa sig i solen*, peiwen auten wällahet.
- Mask*, matok, matho, suoksa. *Lövmask*, lasta matok. *Gräsmask*, grase matok. *Köttmask*, suoksa.
- Mask*, suoks. *Maska*, tjalme, webme tjalme.
- Massiv*, stulka, kass.
- Mast*, master, mast.
- Masugn*, malma själkelem wuobdne.
- Masur*, wither, tuolmek muor.
- Mat*, piäbmo, parråmas. *Matfader*, piäbmo attje. *Matmoder*, emet, piäbmo edne. *Matjord*, puoites ädnam, sjaddeles ja puorak ädnam lake. *Laga mat*, piäbmo karwet. *Matlust*, piäbmo usto. *Ha matlust*, piäbmob hamostallet. *Mjölkmatt*, melkos. *Soppmat*, kadsos.
- Mata*, piäbmet, piäbmob waddet.
- Matrikel*, namma kirje, kyrko kirje.
- Matros*, bäsmanne, pärjesteje.
- Matsal*, piäbmotallem kåte.
- Matt*, sillom, kiäudom, kiäwanum.
- Matta*, kåptjes, låutak.
- Med*, kum, qweim. *Med dig*, tokum, tuina. *Med och mot*, metan ja wuostan. *Medarbetare*, qweim-pargeje. *Medarvinge*, qweim-arbolats. *Medtävlare*, paldesteje, palda wiggeje. *Medverka*, qweim-parget, akten parget.
- Medan*, kässe, ko, tattne kaskan, tattne pådden.
- Meddela*, juoket, sebreb waddet, åseb waddet.
- Medel*, reido, käino, rade. *Medel eller ägodelar*, tawereh, tawer.
- Medelbarligen*, reidoi pakto. *Omedelbart*, reidotak, wana reidoi.
- Medellös*, häjo, radetebme, fattog.
- Medelmåttig*, muddak, muddos, muddaklakats, kutte le tane kaskan. *Medelmåttig skönhet*, tane kaskan fauro. *Medelpunkt*, qwoutel. *Medelväg*, muddo, muddakwuot.
- Medfödd*, qweim räгатum. *Det är medfött hos honom*, räгатem palest le tatt susne.
- Medgiva*, metetet, miädot.
- Medgång*, puore lykko, wuorbe, autanem.
- Medhjälpare*, wekketeje, wekke kradna.
- Medhåll*, pelostallem, wänotem, njuojestem.
- Medla*, liktet, kaski etjebis piejet. *Medlare*, likteteje, kask älma.
- Medlidande*, arkalastem, enkem, arme, armotallem, njuoranaddem. *Ha medlidande*, armit pestet, enket. *Jag har medlidande med honom*, armeh munji påteh suste.
- Medtaga*, erit waldet, wuolgetet, katotet.
- Medtävlare*, paldesteje.
- Medvind*, mete piägg.
- Mellan*, kaska, kaskan. *Mellankomma*, kaski påtet. *Mellanrum*, kaska saije. *Långt mellanrum*, kukkes kaska. *Mellanåt*, tai kaskan, muttemin.
- Mellerst, den mellerste*, kaskelumus, kutte kaskan le.
- Melodi*, ton, wuole.
- Men*, walla, mutta. *Men dock*, dauk lika.
- Men*, walpe, laito, wikke, maine, skada. *Menföre*, paha talke.
- Mena*, ussjotet, jurtet, taiwot, adnet. *Så menar jag*, naute mon anab.

⁴⁵² brist

Mened, paito wuordnes, were wuordnom, falske wuordnom. *Göra mened*, weret wuordnot, orekto wuordnot.

Menför, wesje, neure samoi pakto, fabmales.

Menige man, almog. *Det meniga bästa*, almoges puore. *Menighet*, almog, fuolke.

Mening, ussjolmes, tåiwom. *Mening eller uppsåt*, aikom.

Menlös, mainetebme, mainetes.

Mera, wele, änabu, änebut. *Ännu mera*, wele änebut. *Så mycket mera*, tatte änebut.

Merendels, massak inta, massak alo.

Mest, änamus, änamusta. *De mesta*, änatjumuseh, änamus part, änamuseh.

Meta, åggot, wuoggot. *Metkrok*, wuogg.

Metall, matt, malm. *Klock-metall*, piällo matt.

Middag, kaska peiwe. *Middagsmåltid*, kaska peiwe males.

Midja, kaska päll, pådn, ålem, walatak.

Midnatt, kask ija, ija tjårge, ija qwoutel.

Midsommar, kaska kese, Jones messo.

Mil, mil. *Mila, kolmila*, tjadda påldem fino.

Mild, libbes, wuolles. *Milt väder*, majales talke. *Mildhet*, libbogeswuot, wuolleswuot, arbmo. *Mildeligen, milt*, wuollesikt, arkalastemin.

Miljon, lokken aiken tjuote tusan.

Mina, tjåkos käll, palem raike ädnamen wuolen.

Mindre, utseb, uttjeb. *Med mindre*, jus i. *Icke desto mindre*, dauk likan. *Mycket mindre*, lang utsebut, jope jam.

Minna på, muitajattet, skårgelet. *Minnas*, muitet. *Minne*, muito. *Dra sig till minnes*, muitajet, muitahaksjet. *Det har fallit mig ur minnet*, lappam leb tabb, åjaldattam leb tabb. *Han har gott minne*, muitel le.

Minska, utsetet, wanotet, keppetet. *Minskas*, utsanet. *Vattnet minskas*, tjatse tsåko.

Minst, utsemus, uttjemus. *Åtminstone*, aines kuit, dauk kuit, kuit.

Minut, minut, ånekes påddats. *Sälja i minut*, påddoi wuobdet.

Mischmasch, malske, hemse.

Missbruka, tåssjo brukot, peistet ogagne diet, tåssjen adnet, tåssjen waldet, pahast brukot.

Missdådare, assjalats, paha takkeje, mæddokes.

Missfall, tsuoukanem, tewerdem. *Få missfall*, tsuoukanet.

Missfirma, nalset, wastes pakoit hålet, skabmet, laitet.

Missfödsel, kutte autel pådden le rägatum.

Missförstånd, wassje, orektes tåbdem.

Missgynnare, wassjolats, udnotebme.

Missgärning, assje, mäddo, paha takko. *Missgärningsman*, assjalats, paha takkeje.

Misshag, onuokastem, hilkahem, wastahaddem. *Han har misshag därtill*, i tatt sunji liko. *Misshaga*, onuokestet, wastahaddet, hilkahet, i likot. *Misshaglig*, onuokas, wastes.

Misshandel, mäddo, ejem, pahas pargo. *Misshandla*, ejet, meddet.

Misshällig, osåmes.

Misskund, arbmo, arkalastem. *Misskunda sig*, armalastet, arkalastet. *Misskundsam*, armokes.

Misslika, innarmastet, laitet, skablet.

Misslyckas, i likkastet, i sjåttet, pahast jåttet.

Misslynt, hilkaheje, måsketakes. *Bli misslynt*, pahan waldet, måsketet.

Missnöjd, angerteje, kutte i tuddet sitta. *Missnöje*, hilkahem, angertem.

Missräkna, paitot lokket, orekto lokket. *Missräkning*, paito lokkem.

Misstag, ejem, mastetem. *Misstaga sig*, ejet, tjajanet, mastetet.

Misstanke, kaddo, kaddatallem, som.

Misstro, wadn jakkob adnet, i jakket sittet, i åskeldet. *Jag misstror honom*, ib jakkob sunji pieje, ib sunji treuste.

Misströsta, qwektaladdet, qwekte juorai sjaddet, juoret.

Misstycka, hilkahet, innarmastet, pahan waldet, wastahaddet.

Misstänka, kaddet, kaddob tjasket, someb adnet. *Misstänksam*, kaddales. *Misstänkt*, kaddetum, kutte le kaddo wuolen.

Missunna, i udnot, angertet, udnotebmen orrot. *Missunnsam*, udnates, udnotebme. *Missunnsamhet*, udnateswuot, paha udno.

Missväxt, neures sjaddo, sjaddotes, oår.

Mista, masset, lappet, pestet. *Kunna mista eller umbära*, luowet, likotet.

Miste om, paldelen, paitot. *Skjuta miste*, paitot wuotjet, meddet.

Mitt på, kasko, qwoutelen. *Mitt emot*, puott.
Mitt i vintern, talwe qwoutelen.
Mjugg, *i mjugg*, suollet, tjäkon.
Mjuk, tibm, tibmok, likok, suopes, miwkok.
Göra mjuk, tibmetet, miwkotet. *Mjukna*,
 tibmet, miwkot.
Mjälte, tabd. *Mjältsjuk*, kutte tabdest le.
Mjärde, merde.
Mjöl, jafo. *Utan mjöl*, jafotak.
Mjölk, melke. *Mjölke i fisk*, kuopsa.
Mjölkmät, melkos. *Mjölka*, pättjet.
Mjölkstäva, nappe.
Mjöltnare, jafo järreteje, maleje.
Mo, *sandmo*, saddo, sadde qwolpen.
Mocka, mukkob ulkos palet.
Mod, sign, waimo, siwwo, mod. *Modig*, jalo,
 jalok, pasteles, jaskok.
Modell, skåwe, menster.
Moder, edne. *Modersjuka*, qwerte. *Moderliv*,
 edne hägg. *Moderlig*, ednelats. *Moderligt*
hjärta, edne waimo.
Modersmål, edne kiäla.
Modfälld, huinos, hujos, hivwom. *Bli*
modfälld, hivwot, hujot, hivkot.
Mogen, karwes, alles, ladtem. *Komma till*
mogna år, alles sjaddoi pätet. *Mogenhet*,
 allanem, alles sjaddo.
Mogna, ladtet, allanet. *Bären har mognat*,
 muörjeh läh ladtem.
Moln, palw. *Molnig*, palwes.
Moras, sais, kiäwa, råto.
Morbroder, änoi, jänoi.
Mord, kaddem, äitem, latkem.
Mordbrännare, heimi påldeje. *Mordisk*,
 kutte kaddet sitta, wuowdnajes, seldes.
Morfader, aija, ednen attje.
Morgon, iddiet, iddietes pådd, aret. *I morgon*,
 iddiet, idten. *Tills i morgon*, idtas.
Morgonrodna, iddietes rawem. *I*
övermorgon, mangel idtatjen.
Morgonstjärna, iddietes naste, qwokso
 naste, abradijus.
Morian, murje, tjappes muotok almats.
Mortel, njutem litte, tsuoukem reido.
Mos, suoko, suokotum piäbmo. *Mosas*,
 suokot.
Mossa, tarfe, ruomse, måsan. *Renmossa*,
 wiste.
Moster, kåske, muetha.
Mot, wuoste. *Mot afton*, ekkedi lakk.

Mota, wuostalastet, tuostotet autelt.
Motgift, talkes sälgen wuost.
Motgång, wuoste mannem.
Motsaga, wuoste hälet, wuoste håleb takket.
Motsols, wuoste peiwen, wuostan.
Motstå, wuoste tjuodtjot, wuostalastet.
Motståndare, wuostalasteje. *Motstånd*,
 wuoste tjuodtjom, wuoste hako.
Motvikt, wuoste täddo, täddo mubbet pelest.
Motvind, wuoste piägg. *Ligga för motvind*,
 wuoste piäggast tsappet.
Motvärn, warjo, wuoste hako.
*Mudd*⁴⁵³, *lappmudd*, muodda.
Mulen, omakes, palwas, murkos.
Mull, mulde, måiwe. *Mullvad*, wesjek.
Multen, njuotses, qwoltatum. *Multna*,
 njuotset, qwoltatet.
Mumla, murgestet, nullet. *Mummel*, nullem.
Mumsa, suosket.
Mun, njalme. *Bruka mun*, njalmeb tsagget.
Stor i mun, njalmoges. *Munvig*, hălajes,
 hălå tjepe. *Mungipor*, njalme slabb.
Munhuggas, njalmeb brukot, tsilkeset.
Munter, arwok. *Munterhet*, arwokwuot.
Muntlig, mi paka njalmin sjadda.
Munvighet, hălajeswuot, järreles njuoktjem.
Mur, mur. *Mura*, mureb tsegget.
Murken, mårdnom, mäska. *Murkna*, mårdnet,
 mäsket.
Mus, snjära, tsäpanje.
Muskel, tjakker.
Mussla, skaltjo.
Must, wuoj, krapt.
Muta, tuolgot, tuolgoit waddet. *Mutor*,
 tuolgoh.
Mycken, ädna, ädnak, jenje, mälked. *För*
mycket, paijel meren, ila ädnak. *Mycket*
mera, lang änebut. *Myckenhet*, ållo.
Mygg, tjuoik.
Mynda, paktjet, paktjestet.
Myndig, weldeb adneje, famo-porre. *Myndig*
till åren, alles jakak. *Myndighet*, famo,
 maut.
Mynning, njalmot. *Åmynning*, ädno njalme.
Mynt, pednik, ruta.
Myr eller kärr, jegge, ape.
Myra, kätakes, kätka. *Myrstack*, kätka pesse.
Mysa, snjiskestet, mojtallet.

⁴⁵³ päls av renskinn

*Myssja*⁴⁵⁴, ruomseb kaski piejet, måsanaddet.
Myteri, sturje, akti wuordnom.
Må, wiesot, måkset. *Hur mår du?* makte todn wiesoh? *Må väl eller vara förmögen*, wiesotallet puorest, puore radeb adnet. *Att du må se*, wai todn wuoidnet luluh. *Jag må komma*, mon lulib pätet.
Måg, wiwa.
Mål eller slutpunkt, kraja, pleik, mere, raje. *Mål eller sak*, åme. *Brottmål*, mäddo, assje. *Mål eller mått*, mät. *Mål eller måltid*, mallas. *Mål eller röst*, kiäl, hål.
Måla, painetet, mählet. *Målning*, painetem, målem, kåwe.
Målföre, kiäla, håla lake.
Mållös, kiälatabme, kiälates.
Måltid, mallas. *Måltids-tid*, pårrem pådd.
Mån, *mån om*, wainok, äljok. *Vara mån om*, hugset. *I samma mån*, tattna meren, tanka muddon melt.
Månad, mano. *Månadsrening*, luke karwoh, ukxa pele karwoh. *Månatligen*, manost manoi, färt manon.
Måne, mano, ask. *Fullmåne*, teuwa mano. *Det blir nymåne*, mano wuotja. *Nymåne*, åddå mano. *Månsken*, mano tepe. *Måndag*, manodag.
Många, mådde. *Hur många?* kalleh? kalleseh? *Mångahanda*, måddelakats, måddelakasats. *Mångenstädes*, mådden saijen.
Mångla, wuobdet, påddoi wuobdet.
Männ, *månne*, ikus, iks, kus. *Männ han kommer?* påta-kus?
Mård, mart, nete.
Måste, berri, wirtet.
Mått, mät, mere. *Övermåttan*, paijel meren. *Måtta*, muddo, mere.
Måtta, mudtet, siktet, adnelet.
Måttlig, muddak, muddos, muddo met. *Måttligt*, muddaklaka, muddakit.
Mäkla, etjebbs tassa piejet, laget, åsasi mannet, åsestet. *Mäklare*, åses ålma.
Mäktig, famo-porre, wekses, weldeb adneje, aibmoteje. *Mäktighet*, famo, welde.
Mäld, jafo, malemes kårdne.
Mälta, malteb takket.
*Många*⁴⁵⁵, blandet, malsket, akti mastetet.

⁴⁵⁴ att täta fogar i timmervägg med mossa

⁴⁵⁵ blanda

Mängd, ållo, ädnakwuot, stuora tåkke.
Människa, almats, ulmuts, suddokes.
Märg, addam. *Få märg*, adhasmutter.
Märka, tsekkotet, wittab piejet, märkot. *Märka eller förnimma*, aitsset, tåbdet, wuoptestet, qworaset. *Märke*, witta, märk.
Märklig, muitules, tsuoikos, märkelats.
Märta, känk, låktjo, sålp.
Märr, mårro, mingeles häst.
Mässa, messo. *Högmässa*, alla messo.
Mässing, weike. *Mässingskittel*, skalo.
Mässling, kräddo, utseb, utseb maine.
Mästare, tjeppe, mattanje, rundok. *Mästerligen*, tjeppesikt, tjeppest, puore mattoin.
Mästra, tiwot, ätjatattet, tiwot wigget.
Mäta, suldet, sålot, mätet. *Mäta med famn*, sallastet. *Mätning*, suldem. *Mätesman*⁴⁵⁶, weres ålma, kask ålma.
Mätt, kallanum, kallanaddum. *Mätta*, kalletet, piäbmet.
Mö, neita, neita neit. *Kränka mö*, neitab peistet, neitab ådet. *Mödom*, neitawuot. *Mökäring*⁴⁵⁷, wuoras neita.
Möda, waiwe, muode, krås, pargo. *Det är ej mödan värt*, i le waiwe palka, i le patto. *Mödosam*, muodelats, waiwes.
Möderne, ednen arbe. *På mödernet*, ednen pelest, edne släkta melt.
Mögel, kuop. *Möglas*, kuopot.
Möjlig, matteles, kutte sjaddet matta.
Möka, tibmetet, miwkotet.
Mölja, malske, mastetem, blandek.
Mönster, menster, skåwe, skant.
Mönstra, waljet, tjuoldet, saldet.
Mör, smärok, muöker, rassjes.
Mörda, kåddet, latket, spiejet. *Mördare*, almatja kåddeje.
Mörk, sjeudnjjes, tjappes. *Mörk dag*, palwas peiwe. *Bli mörk*, *mörkna*, sjeunjetet, qwolmotet. *En mörk sak*, sieudnjjes åme. *Det brinner mörkt*, i puorest tjuouka. *Mörkblå färg*, tsakkok latte. *Mörkröd*, tsakkok ruopset.
Mörker, sjeudnjjed, qwolmo, murko.
Mört, särg. *Mörtsjö*, särga jaure.
Mössa, kapper, tjupp, napok, lorwo.

⁴⁵⁶ värderingsman

⁴⁵⁷ gammal ungmö

Möta, kaudnetet, autelt pätet. *Möte*, kaudnetem. *Stämman möte*, littob piejet, littob takket kaudnetet. *Gå till mötes*, autelt wadset.

N.

Nabo, pald almats, granna, palda wiesat.
Nacke, niäkerm, niska, tjuros.
Nagel, qwepper, kads, naule.
Nagelfara, puorest ätsätet, tjärg ätsätet.
Nagga, kasket, tsäpet, tseskotet.
Naken, puodsos, puodsot. *Nakenhet*, puodsoswuot.
Nalkas, aldanet, lakkanet, kätskanet.
Namn, namm. *Namnlös*, nammates.
Namnkunnig, puoikos, tsuoikos. *Öknamn*, nabtes namn. *Ge öknamn*, nabtestet, littet.
Napp, tåto. *Ge nappen*, tåtob njammatet.
Nappa, sårjot, tuobbelet, pikset, tjaukestet.
Nappas, ritelet, riton tjuodtjot, kilpot, tuoktot.
Nappatag, kilpom, tuoktom, oibom.
Nara, nauli tabretet, naranaddet.
Narr, kaiwes, piädak, narr. *Narra*, pettet, piädadet. *Narraktig*, kaiweslakats. *Narras*, pilketet, telpet.
Narri, pilke, telpe, telpeswuot.
Natt, ija. *Lida till natten*, ijatowet. *Midnatt*, ija tjärge, kask ija. *Nattetid*, ija pädd.
Nattuggla, ija juglo. *Nattvard*, ekkedes mallas. *Herrans Nattvard*, Jubmelen tällo, skallo, Herran ekkedes mallas.
Natur, ulme, natur. *Naturlig*, ulmelats, naturelats.
Navare, nabar, raikanje.
Navel, nape. *Navelsträng*, nape tjåle.
Ned, *neder*, wuolos. *Sitta ned*, tjåkketet wuolos. *Nedanför*, wuollen, wuollebun.
Nedför, wuolos. *Gå ned*, wuollanet.
Nedanifrån, wuolde.
Nedan, mano kask.
Nedbryta, wuolos kaikot, skilgelet.
Nederbörd, alme, wuora.
Nedergång, wuolos mannem, wuollanem, luitatem. *Solens nedergång*, peiwen widdotem, lidem. *Solen är i nedergången*, peiwe le widdotaken.
Nederlag, njeitem, wuolos slåwem, latkem, kåddem. *Nederlag av varor*, åses wahroi qwodem, wuorka tawer.

Nederslå, wuolos slåwet, slagget.
Nederst, wuollemus, wuolemus, wuollemusta.
Nedre, wuoleb. *Nedre ändan*, wuoleb kettje.
Nedrig, wuollekes, wuollekats. *Nedrig eller oanständig*, wastes, kenes.
Nedriva, wuolos kaikot, skilgelet.
Nedslagen, *se modfäll*.
Nej, i, i ludnok.
Nejd, paike, tafo, ruobd.
Neka, hitet, neikot.
Nesa, häppanem, skabmo. *Neslig*, wastes, skabmokes.
Nicka, nåkketet, äiweb neikelet.
Niding, illoteje, tiske pele, saige, negg, sairok. *Nidingsverk*, niddo pargo, illestem.
Nidsk, saiges, saige, sairok, negg.
Niga, nigot, puolwit, såjåtet.
Nio, akte, åktse. *Den nionde*, åktsad. *Nionde gången*, åktsadest.
Nit, stuora waino, alwar hugso, tjaije. *Nitisk*, stuora wainob adneje, kutte tjaijen le, teuwas wainost.
Njugg, *se nidsk, niding*. *Njugga*, saigastallet, tsutset.
Njure, njita, nit. *Njurtalg*, njita puoite.
Njuta, niktet, adnetådtjot. *Njutande*, niktem.
Nog, nuokes, nuoka. *Det är sant nog*, kalle sadnes le. *Vara nog*, jåkset, rekket, ållåt.
Nogsamt, nuokasikt, nuokes.
Noga, wirbmok, wainok, hugsar. *Noga eller väl*, puorest, puorest ja puorest.
Nogräknad, kutte färtab lokka, kårsk.
Nord, nuortel. *Nordlig*, nuort. *Nordanväder*, nuortel piägg. *Norrlänning*, nuorta manne.
Norrskan, qweksekaseh. *Nordstjärna*, tjuold. *Norrut*, nuortas. *Norr om*, nuortelen, nuortek. *På norra sidan*, nuortats pelen.
Norge, Norge, Wuodn.
Nos, njuone. *Nosa*, sustatallet, sustet, njuonotet, snudtjet.
Not, nuotte. *Dra not*, jaureb keset, kåldetet.
Notdräkt, jaurem.
Nu, talle. *Nu varande*, talats.
Nubb, ånekes ruoute naulats.
Nummer, nummer, lokko.
Ny, åddå, åddås. *Alldeles ny*, tjälåg åddås. *Ny eller nymåne*, åddå mano, mano wuotjem.
Det blir ny, mano wuotja.

Nybygge, åddå jård, åddåsisst kaikotum jård.
Nyläring, åddå lärok, kutte åddåsisst lära.
Nyare, åddåsub. *Nyast*, åddåsumus.
Nyck, tsirkom, påsko.
Nyckel, tjäutak, tjäutenj.
Nyfiken, åddå saki wainok.
Nygift, åddå waldoje, adtjek waldom.
Nykter, tjälgos, wuorredes. *Nykter mage*,
 párrák tjáiwe. *Nykterhet*, tjälgoswuot.
Nyktert, tjälgoslaka.
Nyligen, adtjek, adtjeklaka, kätsket.
Nypa, tsiptsot, tsiptsestet.
Nypa, tsiptsot, tsiptsestet.
Nysa, kasnet. *Nysning*, kasna, ailes.
Nyss, adtjek, talle adtjek.
Nystan, nåddo, kästak. *Nysta garn*, nåddoi
 laigit keset, nåddotet, kestet.
Nytt, på nytt, åddåsisst. *Vad nytt höres?* mi le
 saken? maktes åddå saka le?
Nytta, auke, widnek, gagn. *Göra nytta*, auken
 orrot, gagneb takket.
Nyttig, aukok, gagnetats. *Matnyttig*, kutte
 piäbmon orro, kutte párrátatta. *Nyttigt*,
 gagnetlaka, aukin, auken.
Nyttja, niktet, adnet, brukot.
Nyår, åddå jake. *Nyårsdag*, kaktsad peiwe.
Nå, jákset, állåtet, náratet.
Nåd, arbmo. *Nådig*, armokes, arjokes, armo-
 teuwas. *Nådigt*, armosikt, armokeslaka.
*Nåda*⁴⁵⁸, tuorot. *Nåddad*, tuorotum.
Någon, kuttek, káke, mike. *Något mera*,
 änebutts. *Någonsin*, kássek, kuttek pale.
Någorlunda, juonkalaka, mankelakai.
Någonstädes, kussnek, kuttenteke saijen.
Några, kallekatjeh, kallasatjeh.
*Nåkas*⁴⁵⁹, jáksetet, náratet, állåtet.
Nål, aime, nalo. *Nålhus*, nalo káte. *Trä i*
nålen, aimeb sjalmetet. *Nålsöga*, aime
 sjalme.
Nåbb, näv, njuone, lådde njuone.
Näcken, jaure saiw, niik.
Nämligen, nammatum.
Nämna, káttjot, nammatet, muonet. *Nämna*
ett ord, taijatet, jauletet. *Nämna vid namn*,
 nammast kottjot. *Nämna med ett öknamn*,
 nabdastet. *Nämnd*, nammatum, kottjotum,
 nammast muonetum.

⁴⁵⁸ böja underdelen av en spik så att den sitter fast

⁴⁵⁹ komma närmare, nå fram till

Nämndeman, tålmanne, laut álma, dobmo
 álma.
Nännas, räsket. *Näppeligen*, walla die,
 massak i.
Näpsa, pakkatet, sjärgot, tsetsastattet.
När, nåsse, ko. *När, nära belägen*, lakkas,
 kätskos. *Nära intill*, lakk, palden, kuoren.
Så när, massak, massa, massak massak.
Närskyld, lakkas lawe, lakkes släkt.
Närvaro, städes orrom, pald orrom.
Närvarande, städes orroje, pald orroje,
 kutte tassna palden le.
Nära, piäbmet, fedet. *Knapp näring*, wadna
 piäbmo.
Närmare, lakkab, kätskesub.
Näs, njuones, njarg, njuonastak. *Ytterst på*
näset, njuones ketjen.
Näsa, njuone. *Näsborrar*, njuone raikeh,
 segna raikeh. *Näsduk*, snusotem line.
*Nässja*⁴⁶⁰, snuogget.
Näst, den näste, lakkamus, kätskesumus.
Nästa gång, mangeb pale. *Näst eller*
närmast, lakkamusta.
Nästan, massak, massa, utse wanes.
Näste, pesse. *Rövarnäste*, rewari orrot. *Näste*,
nästa, qweibme, lakkamus. *Älska sin*
nästa, qweibmebs etset.
Näsvis, narbek, weis, weisa pelak, ila jalo.
Nät, werbme. *Sätta ut nät*, jáddetet. *Slingra*
sig ur nätet, måljot.
Nätt, tjabbak, sniwa, wuokok, hewok. *Nätt*
(adv.) tjabbakit, hewoklaka.
Näve, kät. *Knytnäve*, tjårbm. *Slå till med*
knytnäven, tjårbmåtet.
Näver, pesse. *Ta näver*, pessit wuotket,
 pesseb kaikot, pessit lågget, pesset.
Nöd, niäda, tarbo. *Ha av nöden*, tarbahet.
Barnsnöd, mana tarbo. *Hungersnöd*, nelge.
Nödfall, stuora niäd, niädafall.
Nödga, nagget, nabertet.
Nöd hjälp, niäda wekke, niäda kajotak, niäda
 warjo. *Det duger till nödhjälp*, hetakatta.
Nödig, tarbes. *Nödig eller behövande*,
 tarbaheje, niädalats. *Det är ej nödigt*, i le
 tarbo.
Nödsaka, nagget. *Nödsakas*, niädastowet,
 naggaitowet, liwtet, tuodit pätet.
Nödstilld, niädastowum, kutte niäden le.

⁴⁶⁰ nosa, snoka

Nödtorft, tarbo, tarbahem, tarbeswuot.

Nödvändig, tarbes, aiwe tarbes.

Nödvändighet, tarbeswuot. *Nödvändigt*, aines, aines aines.

Nöjd, tuddetakes, nuokahaddeje. *Vara nöjd*, tuddet, litatet, nuokahadde jasket.

Nöje, wuolo, kudne, suotteswuot. *Nöjsam*, hauskes, murren, suottes, wuolos.

Nöt, buwe, wuoksa, kusa, ame klittur. *Nöt (frukt)*, muörje karr, muora muörje karr.

Nöta, nokketet, pärreltattet. *Nötas*, nalket, mällatet, pärrelowet, snoket, sabrot, napketet, nokket.

O.

O! att, o! wai, waibe.

Oaktat, ikka maj, waj ko. *Oaktsam*, slintsos, skewtotetbme. *Oaktsamhet*, slintsoswuot.

Oangenäm, pahas, owuokok, käsa almats i liko. *Det var mig oangenämt*, paktjes li tatt munji.

Oansenlig, slatt, säiw, kutte i le hewok, tässjes. *Oansett*, ikka maj.

Oanständig, osjättok, kutte i berri, wastes, tjuorpe. *Oanständigt*, wastet, tjuorpet.

Oart, paha nale, pahas art.

Oavkortad, älles, teuwa. *Få sin lön oavkortad*, palkabs ällast ädtjot.

Oavlåtliga, ikkates, ikkates orroje.

Oavlåtliga, ikkat, laitakenna, nokkematta.

Obarmhärtig, oarmokes, karres, kårrok.

Obarmhärtigt, oarmokeslaka.

Obebodd, audes, kussne i le almatji wieso.

Obefläckad, raines, tuolwatak, pådwotek, mainetes, mainetebme.

Obefogad, wikketebme, kutte i wikkit adna, naggotak, kutte i berri.

Obegriplig, puoiketek, mab almats i matte skenot, kutte almatjen miälit pajjel manna, mab almats i matte tajetet.

Obehaglig, onuokas, kutte i le likotakes, mab almats onuokesta.

Obehindrad, ajetek, häptotak, luowes.

Obehändig, kågnetes, kussmes, kätatebme.

Obekant, onäppes, ammas. *Det är mig obekant*, ib mon taste tete.

*Obekvä*m, osjättes. *Obekvämlighet*, osjätteswuot.

Obekymrad, hugsotes, hugsotebme, käsne i le mårרה.

*Obemä*lt, sardnok, hålek, sjawotes.

Obemängd, tjäl, mastetek, blandek.

Obenägen, kutte i nali sitta, tårek, naggaitowum.

*Obep*rövad, kättjeleke, kutte i le kättjelowum.

Oberedd, oreid, kutte i le karwes. *Oberett skinn*, altek nakke.

Oberest, kutte i le kussnek mannem, kutte i le harjanam mannet.

Oberyktad, kutte i le saki wuolen.

Oberäknad, kutte i le lokkon, lokkek.

Obeskedlig, owuokok, kenes, tjuorpes, wastes. *Obeskedligt*, wasteslaka.

Obeskrivlig, sardnoteke, mab almats i matte suptsetet.

Obesmittad, pådwotek, tuolwatak, mainetes, mainetebme, raines.

Obestånd, olykko, wahda, skada.

Obeställd, takkak, kutte i le wädtjetum.

Obeställsam, orajanes, skewtotet.

Obeständig, målsotakes, wirrtoje, ostaikes.

Obeständighet, målsotakeswuot.

Obetalt, maksek.

Obetäckt, låutek, kåptjek, räppo.

Obetänksam, täreje, kutte i ajatalla mab kalka takket. *Obetänksamhet*, wadn ajatallem.

Obeveklig, swaikek, karres, kutte i miwa, kutte i njuorane, kutte i råkkåstatte.

Obevislig, kutte i le tik, kutte i matte teuwasipätet, kutteb almats i pajjas ädtjo.

Obeväpnad, warjotes, warjotak.

Obillig, orektes, otaibek, osjättok. *Obilligt*, orekteslaka.

Objuden, kottjok, biwdek, obådd.

Oblat, skallo laipe.

Oblid, råskes, mårak, tårek, kutte i le libbes.

Oblyg, jalok, kutte i aktekest murte, kutte i bliwastalla, kutte i le arge.

Obotfärdig, startek suddar, opuoraneje.

Obotlig, kutte i le tiwom meren, kutte i tiwotatte. *Obotlig sjukdom*, wank, kutte i le talkom tuokotaken.

Obrottslig, mainetes, ruojes. *Obrottsligt*, maineteslaka. *Obrottslighet*, maineteswuot.

Obruklig, kutte i le harjetuptum. *Obrukligt ord*, ammas pako. *Obrukbar*, kutte i adnetatte, ogagn.

- Obytt*, juokek, kutte i le juoketum.
Obändig, swailek, otames, stinn, otårek.
Oböjlig, kutte i såjåtatte, kittjos.
Och, ja. *Han och jag*, sodn ja mon.
Ock, aj aj aj, kaik. *Du ock*, todn kaik, todn aj aj. *Så ock*, nau aj.
Ocker, widnek, ila stuor auke. *Ockra*, pajjel meren widnekeb waldet.
Odal, arbe jård, arbe heimel.
Odjur, orotes, skadak, skada juttus.
Odryg, skåttmos, kutte i le driwkes.
Odräglig, kutte i kierdetatte, kierdiesapta.
Oduglig, suoppates, okaudnes, tokkones, gagnetes. *Oduglighet*, gagneteswuot, suoppateswuot.
Odygd, wastes tape, laito, walpe. *Odygdig*, tjuorpes, kutte wastet tåmåta, wastes tapek. *Odygdigt*, wasteslaka, tjuorpet, wastet.
Odödlig, ojabmeles, jabmetkenna, kutte i jabme.
Oegennyttig, kutte i le etjes auke wainon, kutte i etjes aukeb wall åtså.
Oenig, osåmes, wassjolats. *Oenighet*, rito, osåmeswuot, wassje. *Det är oenighet dem emellan*, äpa lakaste.
Ofall, olykko, wasjek, wabmet.
Ofantlig, harmes, harbmat jenjok.
Ofelbar, kutte i welte, aines, *Det sker ofelbart*, aines tatt sjadda.
Offentlig, almoges, pikos, kaikasats. *Offentligt*, piko.
Offer, wiäro. *Brännoffer*, puolem wiäro. *Hävoffer*, lognem wiäro, pajjetem wiäro. *Slaktoffer*, njuowem wiäro. *Syndoffer*, suddo wiäro.
Officerare, tåro åiwe.
Offra, wiärotet, wiärob takket. *Offrad*, wiärotum.
Offädrad, tålketak, badsetaka, kutte i le anje tålkitt ådtjom.
Ofog, orekto.
Oformlig, kutte i le wuokok, owuokok.
Ofred, tåro, ofred. *Ofredsäm*, tåroles, kutte i matte rasen orrot. *Ofredliga tider*, tåro aimo.
Ofrisk, puotses, skåbtjes, ille wejeje.
Ofruktbar, sjaddotes, kutte i sjaddob qwedde. *Ofruktbart land*, jabm ädnam.
Ofruktsam, manatebme, manates.
Ofrälse, kutte i le adeles ålma.
- Ofta*, taiwai. *Tätt och ofta*, påddå-lokken, taiwai taiwai.
Ofullkomlig, unålles, lakkotes.
Ofärd, wabmet, wasjek, olykko.
Ofärdig, fabmales, lames, unålles, kutte i le ållanum.
Ofördröjligen, ruoi, wargi, wana kukkalastemen.
Oförfalskad, kutte i le falsketum, kutte i le spiejom.
Oförfaren, omattanje. *Oförfarenhet*, omatto.
Oförfärad, suorgeneke, jalo, kutte i palla.
Oförgriplig, kutte i laitetatte. *Oförgripligen att säga*, jus naute le loppe hålet, jus almats nau hålet ådtjo.
Oförgänglig, tåssjanekes, kutte i tåssjane, kutte ikkat orro.
Oförkränkt, peistek.
Oförliknelig, kuttan lakats i le, preutak. *Oförlikneligen*, harbmat, preutaklaka.
Oförlåtlig, kutte i matte andagas, luitetowet.
Oförmodlig, edeles, tåiwok, kaksjek.
Oförmärkt, suollet, aitsek.
Oförmögen, famotes, famotebme, wesjes. *Oförmögenhet*, famoteswuot. *Vara oförmögen*, i aibmotet.
Oförneklig, kutte i hitetatte, mab almats i neikot matte.
Oförnuftig, jerbmetes, själotes.
Oförnöjd, kutte i nuokaha, kutte i tuddet sitta, nulleje.
Oförrätt, orektas, orekto.
Oförrättad, takkak.
Oförsiktig, kaiwes, kutte i le wahrok.
Oförskylld, ansetek, mab almats i le teudnaham.
Oförskämnd, skamotes, skamotebme. *Oförskämndhet*, skamoteswuot.
Oförsonlig, lassketeke, kutte i liktetatte, juon måre i wase, kutte ikkat wassjen orro. *Oförsont*, kutte i le likt sjaddam.
Oförstånd, wadna miåla, miålateswuot, kaiweswuot. *Oförståndig*, wadna miålak, jerbmetes, miålates, kaiwes. *Oförståndigt*, kaiweslaka.
Oförsvarlig, oswarnes, kutte i kåbdotatte. *Oförsvarligt*, oswarneslaka.
Oförsökt, kåttjeleke, kutte i le kåttjelowum.
Oförsörjd, waldok, kutte i le anje saijai påtam.

Oförtjänt, teudnok, ansetek. *Oförtjänt gott*, andagas puore. *Oförtjänt, oförskyllt*, andagas, nauk.
Oförtruten, wirbmok, äljok, kissjok.
Oförtänkt, edeles, tåiwok.
Oförtövad, wuordek, spaites. *Oförtövat*, rua, spait, rueslaka.
Oförvansklig, se oförgänglig.
Oförvarandes, edelest, kaksjek, häkktet.
Oförvitlig, mainetebme, käsa almats i matte mabke kaigalet.
Oförvägen, ila jalo, kutte i aktekest murte, narbek.
Oföränderlig, kutte i preuta, kutte i ätjatowa, kutte i wirrto, målsoteke.
Ogemen, preutak, kutte i le ko säiw.
Ogift, waldok, brudek.
Ogill, tåssjen kaudnetum, tåssjen takkatum, heitak. *Ogilla*, tåssjen takket, skablott, tjiddet.
Ogin, tårek, råskes, råptos. *Oginhet*, råptoswuot.
Ogjord, takkak, takkatek.
Ogrundad, kutte wuodob i adne, njallketakes, osadnes, tåssjes.
Ogräs, suoppates grase.
Ogudaktig, Jubmel-heitenes, Jubmelattes. *Ogudaktighet*, jubmel-heiteneswuot, jubmelatteswuot.
Ogunst, oarmo, wassje, märe. *Ogunstig*, mårak, oarmokes.
Ogärna, i nale, i nalan, i puori.
Ogärning, paha takko, pahas pargo, assje, mäddo. *Ogärningsman*, paha takkeje, assjalats.
Ogörlig, mattetes, omatteles, kutte i matte sjaddet. *Ogörligt*, i entsik, i ludnok.
Ohelga, oailestet, albetet.
Ohemul, wikketak, paldel lagen.
Ohjälpsam, kutte i wekketet wassja, karres.
Ohulpen, wekketak.
Ohyfsad, karwetak, härwatak, slintsos.
Ohygglig, seldes, wastok, wuowdnajes, råbmok.
Ohyra, ruonsk, råbme, tikkeh.
Ohälsa, wanhälso, puotseswuot, neures hälso.
Ohörd, kutte i le kullom, kullak.
Ohörig, ohörsam, okulloges, kutte i jekate.
Ohövisk, wastes, osjättes, skabmokes.

Ohövlig, wastet tåmåteje, tjuorpes.
Oinbunden bok, tjadnek kirje.
Oinskränkt, kutte i le meretum, kutten auti mere i le piejetum.
Ojämn, ojalges, klabber, smiltje, ojebd.
Ok, swakka, kisa.
Okarsk, råbmes, wastes.
Oklandrad, laitek, man pira i le klamber.
Oklar, måiwajes, kutte smailen le. *Oklart väder*, palwes talke.
Okristlig, ochristelats, kutte i le ko christegas. *Okristligt*, ochristelaka.
Okunnig, ammas, tetek, omattanje, unåppes. *Okunnighet*, ammaswuot, wadna tåbdo, wadna tetem.
Okvald, kutte i ritetatte, kutten pira i le rito.
Okvädinsord, nalses pako, wastes pako.
Okynne, paha nale, paha siwwo. *Okynnig*, paha nalek.
Okysk, skekes, lutes. *Okyskhet*, skekeswuot.
Okänd, ammas, unåppes.
Okär, owuokok, kutte i le keres. *Det är mig okärt att höra*, paktjes le tatt munji kullet.
Okärlig, okeres, kutte i ane kereswuotet.
Okärlighet, okereswuot.
Oköp, deuras arwo. *Göra oköp*, wahroit deurotet, åsasi tsegget. *Oköpt*, åstek.
Olag, hemse, malske, måiwem. *Komma i olag*, hemsanowet, måiwanet, malsketet, häiret.
Olag, orektes, lagates, laga wuost, kutte i lagen met sjadda.
Olidlig, kutte i kierdetatte, kutte i le killem meren, wuowdnaj paktjes.
Olik, preutak, kutte i le akta muotok, ojebd. *Olikhet*, preutakwuot.
Oliklig, tokkones, owänes, kenes, suoppates, owuokok.
Olja, oljo, wuoj. *Lagerolja*, oljo-paja.
Oljud, stuibme, staimet, klibma, krai. *Göra oljud*, staimet, klibmet.
Ollon, eik muoren muörje.
Ollon, eika muoren muörje.
Olovlig, loppetes, puorgotum, wadnotum. *Olovligt*, läppetak, paldel läppen.
Olust, waiwe, surgo, surr. *Olustig*, kutte surgon le, hujos.
Olycka, olykko, neures wuorbe, pahas lykko. *Olycksfall*, wasjek. *Olycklig*, olykkolats,

lykkotebme, wuorbetebme. *Olycklig dag*, qwora peiwe, wabda peiwe.
Olydnad, okullogeswuot. *Olydig*, okulloges, kutte i jekat.
Oläglig, osjättok. *Olägenhet*, osjätteswuot, oasto, waiwe.
Olärd, lärotes, lärotebme, olärdek.
Oläslig, kutte i lokketakke.
Olönt, palkates, maksek, kutte i le palkabs ädtjom.
Om, jus. *Om* (*prepos.*) pira, pir. *Om afton*, ekkedest. *Om söndagen*, aileken. *Om*, framom, paldelen.
Omak, pargo, kråse, omak. *Omaka*, pargob takket, waiwet, omaket.
Omaka, utan make, para-peletak.
Ombetro, jakket, jakketet, åskeldet, wuorkai waddet.
Ombud, madtem ålma, rajem ålma.
Ombyta, målsot, målsotet. *Ombyte*, målsom. *Ombytlig*, målsotakes.
Omdöme, jerbmostallem, duobmem.
Omedelbar, paldel reidoi, njuolga. *Omedelbarligt*, reidotaka.
Omfatta, *omfamna*, pira fatmet, waldet pira, pira tuobbelet, kasko särjot, pir adnelet.
Omförmåla, taijatet, suptsestet.
Omge, kirbmestet, pirastattet, pira mannet. *Omgiven*, pira karwetum, pirastattum.
Omgärda, gardot, gärdeb takket.
Omhugsa, warkot, öhlot, hugset, mårarahab adnet. *Omhugsen*, warkok.
Omild, karres, oarmokes. *Fälla omilt omdöme om någon*, mubbe pira pahast hålet.
Omistlig, kutten paldelen almats i matte orrot, aines tarbes.
Omkostnad, kåstek.
Omkrets, keule. *Jordens omkrets*, ådnamen järbot.
Omkring, pira. *Gå runt omkring*, pira jället.
Omkull, wuolos, wuolos åiwi. *Kasta omkull*, wuolos palkestet. *Falla omkull*, järret, slabmet, wiäret.
Omlopp, pira mannem, pira wiäkem. *Solens omlopp*, peiwen jättem. *På ett års omlopp*, akta jake pira.
Omogen, kutte i le anje ladtam, kutte i le anje alles sjaddoi pätam. *Omoget bär*, tjurok.

Omornad, kutte äska le nakkar tjalmi, kutte i le puorest wuoritam.
Omringa, måskotet, kirbmet, pira karwet.
Omrösta, målgetet, pakobs piejet, kerretet, kerrew kåteb adnet.
Omsider, wimak, sitta, die dauk sitta.
Omskifte, målsotes, målsom. *Omskifta*, målsot, målsotet, ätjatattet.
Omskränka, pira kartjotet, pira stagget.
Omskära, pira tjuoppet. *Omskäreelse*, pira tjuoppem.
Omslag, pira käselem, pajjelt kåptjes.
Omsorg, hugso, mårarah. *Ha omsorg*, hugset, mårarahab adnet.
Omständighet, wuoke.
Omständig, alles, kaik wuoki kum. *Omständligen berätta*, kaik ållast suptsestet, utseb ädnakeb hålet.
Omstörta, kåbmetet, wuolos åiwi rutestet.
Omsvep, målke, swikke. *Göra många omsvep i tal*, pira wari hålet, målkot hålesne.
Omtala, jauletet, piäggelet, muonet.
Omtanke, hugso, warkom, jerbmakwuot. *Omtänksam*, warkok. *Vara i tid omtänt*, juo ådna haset, ådna laget tassa waras.
Omvårdnad, hugso, mårarah, hagno. *Ha omvårdnad*, mårarahab adnet, hugset.
Omvända, jårgelet, *Omvända en syndare*, suddareb puorebu wuokai puoktet.
Omvända sig, wiesom lakebs tiwot, puoreb miälai pätet. *Omvändelse*, wiesomen tiwom, puoranem.
Omyndig, kutte i le alles jakit jåksam, omåga, omeuda.
Omåttlig, meretes, muddotes, kutte pajjel meren le, kutte muddob i tajeta. *Omåttlig sorg*, ila stuora surgo, surgo pajjel meren. *Omåttlig i mat*, rytar.
*Omågnas*⁴⁶¹, kåkot, wuokset sittet, pådnjot.
Omänsklig, kutte i le almats, kutte i le ko äidnes almats. *Omänskligt*, i almatji lakai.
Omärkbar, *omärklig*, kutte i teto, mab almats i tajeta.
Omätlig, kutte i suldetatte, mätetek, alwos wides. *Omätligen*, mäteteklaka.
Omättlig, kutte i kallanet matte, wuowdnajes ronk.

⁴⁶¹ vämjas, kråkas

Omöjlig, mattetes, kutte i matte sjaddet.
Onaturlig, kutte naturen wuoste le.
Ond, paha, phas, fuonos. *One eller vred*,
 mårak. *Han är ond*, måren le. *Hin onde*,
 pahakes, fuodno, paha innemi.
Ondsint, pahak, mårak, paha signek, paha
 siwwolats.
Ondska, pahaswuot, fuonoswuot, pahot.
Onsdag, kaska wakko.
Ont, paha, pahast. *Det gör mig ont*, paktjes le
 tatt munji. *Ont efter*, wanas.
Onyttig, ogagn, suoppates, kenes, widdsel,
 tåssjes, oaukok, gagnetes.
Onåd, oarmo, märe. *Onådig*, oarmokes.
Onäpst, pakkateke, sjärgok.
Onödd, kutte i le naggaitowum.
Onödig, otarbes, kutte i le tarbes.
Onöjd, kutta i tudde, kutte i litat, kutte i
 nuokahadde.
Oombytlig, kutte i målsotowa, kutte nauk
 orro, kutte i ätjatua.
Oomskuren, pira tjuoppeteke.
Oordentlig, kutten wijor i teto, sleuwo.
Oordning, hemse, malske. *Ligga i oordning*,
 sleuwahet.
Opartisk, kutte i pelostalla, kutte i kåbbabke
 wänote.
Opasslig, puotsek, ille wejeje, skäbtja.
Opålitlig, käsa almats i matte tjärget, kutte i
 le jakkates.
Ord, pako. *Hålla ord*, pakoinis tjodtjot. *Föra
 ordet*, håå lman orrot. *Ord från ord*, pakob
 pakost. *Ordakrig*, pako rito.
Orda, hålet, jauletet, taijatet.
Ordbok, pako kirje, pakoi tjalek.
Oordentlig, harjetuptum, kutte le rekt, kutte le
 lagetum kokte berri.
Ordhittig, wisak hålet, pako rippak, pako
 tjepe. *Ordhållen*, kutte pakoinis tjodtjo,
 stadeles håleje, kutten pakoh äh wirrtoh.
Ordkastas, kärretet, kärretallet, tsilkeset,
 pakoi kilpot.
Ordning, ornig, lagates, piejetus, säto. *Ha i
 ordning*, rajon adnet. *Ordningssman*,
 rajanes älma.
Ordspråk, pako waj, håla tjärd, pako lake.
Ordväxlas, se *ordkastas*. *Ordväxling*,
 kärretem, pälko.
Oreda, hemse, malske, måiwe. *Oredig*,
 hemsanum, malsketum, måiwanum.

Oregerlig, otårek, startek, swaile, stinn.
Oren, oraines, tuolwajes, smorwotum. *Orent
 vatten*, smaile tjatse, måiwe tjatse. *Orena
 kläder*, tuolwa karwoh. *Orena*, orainet,
 tuolwatet, sålset. *Orent*, *orenligt*,
 orainesikt, oraineslaka.
Oriktig, orekto, pettoges, falskes, påito,
 påsto. *Oriktigt*, påitot, orekto.
Orimlig, osjättes. *Orimlighet*, osjätteswuot.
Orka, aibmotet, wejet, makset. *Orklös*,
 wäjotebme, famotebme, famotowum.
Orlov, läppe, wuolgem läppe.
Orm, kärbma.
*Orna*⁴⁶², kåstot, kuopot. *Ornad säd*, kuopom
 kårdne. *Orna vid*⁴⁶³, jellajet, jeretet.
Oro, stiws, waiwe. *Oroa*, stiwsseb takket,
 stiwset, waiwetet, pinetet.
Orolig, osäddos, kutte i sjawot matte orrot,
 standar.
Orre, hurre. *Orrhöna*, snutto.
Orsak, wikke, fuondo, äre, waldos. *Han var
 orsak därtill*, sodn lei waldos tassa.
Ort, paike, tafo, saije, elme.
Orubbad, häirek, kutte nauk le orromen,
 kutte tattna wuoken le.
Orygglig, nannos, kutte i wirrto.
Oråd, pahas rade, illo pele rade. *Orådlig*,
 kusa almats i matte kaukelet.
Orädd, suorgeneke, kutte i pallet ajan. *Var
 orädd*, ele pallah.
Oräknad, kutte i le lokkoi påtam, lokkok,
 kutte i le lokkon. *Oräknelig*, kutte i
 lokketatte, kutten lokko i teto.
Orätt, orektes, påito, påsto, sattok. *Orätt väg*,
 påito käino. *Orätt eller orättvisa*, orekto.
Göra orätt, orektob takket. *Orätt eller
 oriktigt*, påitot, kårrot, påstot, orekto. *Höra
 orätt*, påitot kullet.
Orättfärdig, orektesfärdog.
Orättrådig, *orättvis*, orektok, kutte i le
 rektasen melt. *Orättvisa*, orektokwuot.
Orättvist, orektoklaka.
Orörlig, swaiekek, kutte i swaskete kåssåk,
 akta saijen orroje. *En orörlig sten*,
 swasketek kedke, kedke kutte i le
 swaskelem meren.
Os, tsiwna. *Osa*, tsiwnitet. *Osande*, tsiwnas.
Osaltad, saltetes, osaltes.

⁴⁶² bli unken (om säd och mjöl)

⁴⁶³ repa sig, kvickna till

Osams, se oenig.
Osann, keles, osadnes. *Säga osant*, kelestet, osadnait hålet. *Osanning*, osadna, keles.
Osed, pahas tape, fuonos lake. *Osedig*, paha tapek, kenes. *Osedighet*, keneswuot.
Oskadd, skadatak, kute i le skadab ådtjom, warros.
Oskaplig, wastes, owuokes, råbmes.
Oskattbar, deuras, kutte wuowdnajes arwon le.
Oskick, keneswuot, wastes tape. *Oskicklig*, okaudnes, suoppates, tokkones, tjuorpes, kutte i le almatjawuot, kenes, wastet wiesoje.
Oskiljaktligen, ratkek, kitto-katto.
*Oskrymtad*⁴⁶⁴, wana härwastallemen, njuolga, sadnes.
Oskyld, weres, kutte i le pärolats.
Oskyldig, mainetes, mainetebme, ruojes, skalas, wikketebme, kutte i le waldos.
Oskuld, maineteswuot. *Oskyldigt*, maineteslaka.
Oskälilig, orektes, otaibek. *Oskälilig djur*, jerbmetes juttus, siälotes klittur. *Oskälilig*, orektoklaka. *Oskälilig dyr*, pajjel muddon deuras.
*Oskära*⁴⁶⁵, albetet, oailestet.
Osläckt, jaksetek, kutte i le jaddetum.
Oslät, råper, kutte i le jalgok. *Oslät mark*, smiltje ädnam.
Osmak, onales smak, pahas smak, tsibdsa smak. *Osmaklig*, tsibdses, tsibdsok, kutte i le njalgok. *Det har fått osmak av kärlet*, painam le karest.
Osnygg, slintsos, nueske, smorwok.
Ospard, sparek, walljes. *Ospart*, walljast, wana tsutsemen.
Oss, mijab, miji. *Detta hörer oss till*, mijan le tat.
Ost, wuosta. *Färsk ost*, tjuko. *Ostkar*, teiwo.
Ostadig, målsotakes, njallketakes, palkotakes, kiwtjel, ostaikes. *Ostadighet*, målsotakeswuot. *Ostadigt*, ostaikeslaka.
Ostraffad, pakkateke. *Ostrafflig*, mainetes, ruojes, mainetebme.
Ostridig, kутten pir i le aktek rito, sadnes.
Ostyrig, otårek, swaile, stinn, spake. *Vara ostyrig*, kintsoret, standet.

⁴⁶⁴ uppriktig, inte hycklad

⁴⁶⁵ smutsa ned, vanhelga

Ostäda, malsket, hemset. *Ostädad*, malsketum, kutte i le karwetum.
Osund, skåbtjes, suopos, kutte i le warres.
Osviklig, wittes, jaskes, massan almats i pettatalla. *Osvikligt*, tjårget, nannoslaka.
Osynlig, wuoidnotes. *Osynligt*, wuoidnoteslaka.
Osyrad, surotek, kutte i le surotum.
Osäglig, sardnotek, jättetek, kutte i håletatte.
Osäker, owisses, owittes, njallketakes, wahdalats.
Osämja, rito, osämeswuot.
Otacksam, okitoges, okitoles. *Otack*, wadna kito, okito. *Otacksamhet*, okitoleswuot.
Otalig, lokkok, kutte i lokketatte.
Otam, *otamd*, swaile, tamek, otames, kåddastalleje.
*Oterig*⁴⁶⁶, tuolwajes, oraines, smorwok.
Otidig, oaikasats, orektes påddåsats, osjättes, otaibek. *Otidighet*, osjätteswuot. *Otidigt*, *otid*, oaike pådden, oaiken.
Otillbörlig, otaibek, kutte i berri. *Otillbörligt*, kokte i berri, otaibeklaka.
Otillräcklig, utsebet pelest, wanes, kutte i jåkse, kutte i ålle.
Otjänlig, osjättes. *Otjänligt*, osjätteslaka.
Otro, ojakko, wadna jakko. *Otrogen*, ojakkokes, ojakkoles, masan i le jakkat.
Otroget, ojakkoleslaka. *Otrohet*, ojakkoleswuot. *Otrolig*, mab almats i matte jakket, taiwok.
Oträngd, otarbes, naggotak. *I oträngt mål*, ko i le tarbo.
Otröstlig, kutte i jasketatte, kutte i le jasketem meren.
Otta, aret, iddiates pådd, aret autel qwokson.
Otukt, skekeswuot, luteswuot. *Otuktig*, skekes, lutes.
Otvagen, passak, passateke.
Otvivelaktig, wittes, tjårg sadnes, kутten pir i le juoremesi. *Otvivelaktigt*, wana juoremen, wana qwektastallem.
Otvungen, ets muoitoles, naggotak.
Otydlig, sjeudnjes, kutte i le tjålgok, kutte i le qworkok.
Otålig, luojotakes, okierdies, kutte i mabke kierda. *Otålighet*, luojotakeswuot, okierdieswuot.

⁴⁶⁶ orenlig, skamlig

Otäck, råbmes, wastok. *Otäckt*, wastet.
Otät, kutte i le lauk, kingsjes, jälok.
Otörstig, kutte i le kåkemen.
Oundgänglig, *oundviklig*, kutte i karwetatte,
 juob almats i matte karwet, maste almats i
 matte piäset, aptsa tarbes.
Oupphörlig, laitateke, kutte i kässekk orroje,
 ikkates. *Oupphörligen*, ikkat, laitatkenna.
Outrannsaklig, åtsåteke, åtsetkenna.
Outsläcklig, jakseteke, kutte i jaddetatte.
Outsäglig, sardnoteke, jätteteke.
Outtröttlig, saure, killos, kutte i kiäuda.
Outödlig, kutte i nokket matte, kutte i
 läptaitowa, båtnetes.
Ovan, *ovantill*, paijen, pajjelt. *Ovanifrån*,
 paijet. *Ovan på vattnet*, tjatsen nalne.
Ovana, pahas harjanem. *Ovanlig*, kutte i le
 harjetuptum. *Ovan*, harjaneke, kutte i le
 wuokitam.
Ovaraktig, kutte i kukkeb pissu, kutte rouwo
 wasa.
Ovarsam, ila jalok, owahrok. *Ovarsamhet*,
 owahrokeswuot.
Ovedersäglig, kutten wuoste i håla sjätta,
 kutteb almats i matte witset, kutte i
 tjiddetatte. *Ovedersägligen*, tjiddemen
 paldelen.
Ovetande, tetek, omerkos, tajetek.
Ovett, *ovetenhet*, wadna tetem,
 jerbmeteswuot. *Ovettig*, tjuorpes, kenes,
 owittig. *Ge ovettigt svar*, tjuorpet wastetet.
Ovig, kågnetes, kussmok, kutte i le snappok.
Ovighet, kussmeswuot.
Ovilja, wassje, nirbme, udnoteswuot, nadom,
 pahastallem. *Ovillig*, nadotakes, kutte i le
 kissjok, kutte i le miälak, tårek. *Ovilligt*,
 naggoin, naggost.
Oviss, kutte i teto, owittes, owisses, juoreje.
Vara oviss, juoret, qwekten juoren orrot.
Ovisshet, juorem, qwekte juore,
 owisseswuot.
Ovitterlig, tjäkos, mab almats i tete, suolle,
 tetek.
Oväder, paha talke, alme, qwoldo.
Ovägd väg om vintern, måskos rathe, jårba
 rathe, rathe kutte i le puojos.
*Oväldug*⁴⁶⁷, kutte i pelostalla. *Oväldigt*, wana
 pelostallemen.

Ovän, owänke, wassjolats, wassjoteje.
Ovänskap, wassje, owänekeswuot.
Oväsende, staime, stuibme, stiws.
Oxe, wuoksa, wuokses.
Oxeltänder, madda paneh.
Oåtspord, katjatek, kattjak, jäskotek.
Oäkta, orektes, kutte i le tjälj. *Oäkta barn*,
 luowes mana, själjo mana, juolke pardne.
Oändlig, ikkates, ikkat orroje, nokketeke,
 kutte i nokka. *Oändligt*, ikkat, nokkem
 apta.
Ärlig, ärotebme, ärottes, kutte i le ärlog.
Även, okaudnes, ogagn, tokkones, sattok.
Oövervinnerlig, widnetek, åisok, kutte i
 widnetalla. *Oövervunnen*, kutte i le
 widnetallam.

P.

Pack, liwd, såle, kenes fuolke.
Packa, tjagge, nåde. *Packa ihop*, akti pårdet,
 tjaggai tjadnet. *Packa in*, sisa tsägget.
Fullpacka, teuwas tsägget, stappet, närret.
Packa sig bort, erit kaitet, käinobs pateret.
Padda, tsuobbo.
Pall, juolke tutek, bänkets.
Palt, marfe, kuorw.
Panela, fjällotet. *Panelad*, fjällotowum.
Panna, kallo. *Stekpanna*, pann. *Pannkaka*,
 pann kako.
Pansar, miälga warjo routest.
Pant, pant. *Stå i pant*, panten orrot. *Panta*,
 pantet, panteb tåpot. *Pantsätta*, panten
 piejet.
Papper, pappar.
Par, par. *Ett par handskar*, kista par. *Para*,
 aktetet, qwektit akti piejet. *Para sig*,
 kradneb allases åtset, rakket. *Para ihop*,
 paretjit akti puoktet.
Park, *skogspark*, wuome, wuomats.
Parti, part, muttem part, sturje stuibme,
 kärwo. *Partisk*, pelostalleje, wänoteje.
Vara partisk, wänotet, mubbeb peleb,
 pelostallet.
Pass, *resepass*, pass, mannem kirje. *Pass*,
 överfart, rastetem, suoppetak, käinotak.
Avskära passet, käinob puodot, mannemest
 tsägget. *Komma väl till pass*, puorest
 sjättet, gagnen sjaddet. *Vid pass*, muddo,
 mere, arwo. *Vid pass tio pund*, lokke
 pudden muddo, massak lokke puddeh.

⁴⁶⁷ opartisk

Passa, sjättet, sjättetet, sjättetallet. *Skon passar*, kabmak le muddak. *Passa på*, wuordet, aksatallet. *Pass på*, ele mab, tipte orrot. *Passa upp*, teudnot, swainestet. *Förpassa*⁴⁶⁸, passeb tjalet.

Passera, mannet, waset, tjadatet. *Passera förbi*, paldel waset. *Passera för*, adnetowet, lokkot. *Han passerar för en god karl*, puorak ålman sodn adnetowa. *Passera eller hända*, säitet, sjaddet.

Patient, skäbtja, puotses.

Patriot, riken måråteje, kutte riken ja landen puore pira mårarahab adna.

Patron, måråteje, kâte bända, bända.

Patrull, ija kâteje, ija wakt.

Patt, nidtje. *Patta*⁴⁶⁹, nidtjit, niammet.

Peka, tjatjestet, suormin wuusetet. *Peksticka*, tjatjes muor. *Pekfinger*, tjatjok.

Pelare, ådnåres, tsagge, päl.

Penis, puotja, sappar, åkse.

Penna, pänn, tjalem reido. *Pennkniv*, pänna nipe.

Penning, pednik. *Rik på penningar*, pednik stärk. *Utan pengar*, pednikatta.

Pensel, mählem pänn.

Peppar, pippar.

Pergament, welkes skåde, tjalemes skåde.

Person, adwerdo, person.

Pest, pestilents.

Peta, tjuoggot, rågget. *Peta tänderna*, panit solot.

Picka, tjuoggot. *Hjärtat pickar*, waimo tsirko, waimo swarra.

*Pickhåga*⁴⁷⁰, harbmat sjuwes, wainok.

Piga, tårdno, tjänta.

Pigg, njuol. *Piggig*, pasteles, autjok.

Pik, saite, saitats. *Pika*, pakoi narret.

Pil, sädde, njuol. *Han for som en pil*, wuolgi ko njuol.

Pilgrim, ammas manneje, kukkes farolats.

Pilt, pardnekuts, päitja, patja.

Pina, pinetet, waiwetet, worrastattet. *Pina*, pino, waiwe. *Pinlig*, worrades, pinetakes.

Pinligt, pinoin, waiwin.

Pingst, pingels passe.

Pink, kådtja. *Pinka*, kådtjet, tsisset.

⁴⁶⁸ utfärda resetillstånd

⁴⁶⁹ dia

⁴⁷⁰ erotiskt intresserad

Pinne, tjitta, tjätte, naule. *Pinna fast*, tjittet, nauletet.

Pipa, pippo. *Piphuvud*, pippo pesse. *Pipa*, pippoit tjuojetet. *Vädret piper*, piägga låsa. *Pipare*, pippo tjuoeteje.

Piska, swisko, swittja. *Piska*, pisket, swintet, swaskot, piswotet.

Pissblåsa, kådtja-rakka.

Pistol, birsots.

*Pitser*⁴⁷¹, signet.

Pladdra, tipperdet, sladdertet, priddet, slimbertet, sjandertet.

Pladdra, tippertet, sladdertet, priddet.

Plagg, karwo, piktes. *Gammalt plagg*, adnom karwo.

Plakat, Konoges kirje. *Bönedagsplakat*, Böno peiwi kirje.

Plan, jalget, jalg ädnam.

Planka, assajes fjällo, klåwan.

Planta, grase, sjaddo, plant. *Plantera*, sjaddemi puoktet, sjaddet grasatjit piejet.

Plaska vatten, tjatseb trissetet. *Plaska i vattnet*, tjatsen ståtjet, slaptjet tjatsesne.

Plats, saije, tafo. *Med plats*, walla die.

Platt, jalg, jalgok, tuolp, aptsa.

Pligg, tjätte, tjitta, naule. *Pligga*, naulet.

Plikt, wälkogeswuot, widno, laigogeswuot. *Plikt eller straff*, pakkatus, sakkob keset. *Pliktig med penningar*, sakkob keset. *Pliktig*, laigoges, wälkoges.

Plira, sluinot kättjet.

*Plit*⁴⁷², swerde. *Plitas*, fiktet, tårot swerdin.

Plocka, tjägget, pakket. *Plocka ihop*, akti tjägget. *Plocka en fågel*, lāddeb pakket. *Smått plock*, påddos kaudneh. *Plockvis*, påddoi.

Plog, åkeren salem reido.

Plottra, tuolwetet, tjuorpet tjalet. *Plottra bort*, skidattet, tuhlet, sålletet. *Plottra bort tiden*, aikeb tåssjo låptet.

Plugg, tjitta, naule, tappa. *Plugga*, naulet.

Plump, en plump, treble, teble, tuolwa saije. *Plump*, tjuorpe, slintsos, kutte i le sneuwok. *Plumpa*, tuolwatet, trebleb takket.

Plundra, katotet, rewet, tåpot, straukot.

Plåga, pinetet, waiwetet, muodet, worrastattet. *Plåga*, waiwe, pino, muode.

⁴⁷¹ sigill

⁴⁷² sidovapen, huggvärja

Plåna ut, waskot, katotet tjalekeb.
Plåster, plåster, sarje talkes. *Plåstra*,
 plåsterin talkot, plåstertet.
Plåt, assetes ruoute, tuolpa ruoute jälla
 kuoppar. *En plåt i penningar*, skatte dal.
Ljusplåt, kintel juolke.
Pläga, vara van, harjanet, plagot, brukot.
Pläga eller traktera, pläget, jukatet.
Plägsed, tid, lake.
Plöja, åkereb salet, salet, luoddet, mådsset.
Plöjd åker, mådsotum åker.
Plötslig, häkkes, tåiwok, edeles, fakked.
Plötsligt, häkket, fakked.
Pocka, riktet, pahai tjada rauket, nagget,
 tjabret, tjoedtjotet.
Podager, juolki wank.
Pojke, päitja, patja, pardnekuts.
Pol, tjuold. *Polstjärna*, nuorta naste, tjuold.
Polera, wäjätet, wäjoken takket.
Porla som rinnande vatten, porsset, snjåret.
Port, ukxa, uks, port.
Porträtt, kåwe, mähletum almatja kåwe.
Post, påst. *Postkarl*, kirje tålwoje. *Dörrpost*,
 pissjem, ukxa muor. *Stå på sin post*,
 waktenes orrot, wahrok orrot, kattetallet.
Betala i små poster, påddoi makset.
Postera, kattarit piejet. *Postera sig*, saijeb
 allases waldet.
Pota, se peta.
Potta, litte, krus, laire litte.
Pracka, tåssjestet, kenes pargob takket.
Prackare, tokkones almats, kenes.
Prakt, härw, hewokwuot, härwokwuot.
Prassla, swarret, slåtjet.
Prata, priddet, sladdertet, tippertet. *Prat*,
 priddem, tippertem. *Pratsam*, håljajes.
Predika, predikot, Jubmelen pakob sardnot.
Predikoämbete, herra kall, predikom
 ammat.
Prelat, åiwes herra, åiwes prästa.
Press, täptjes, täptjes kare, täptjestem reido.
Pressa, täptjestet, täptjot.
Pressa något slätt, njukoken takket, slaijoken
 puoktet.
Prevet, dass, paika kâte.
Prick, tjuoggatak, tsekke. *Veta allt till pricka*,
 utseb ädnakeb tetet, kaikeb tjada tetet.
Pricka, tjuoggot.
Prins, Prins, Konoges pardne. *Prinsessa*,
 Prinsessa.

Pris, maino, rampo, hewetes. *Pris eller vinst*,
 ådtjowas, widnek. *Pris eller värde*, arwo.
För gott pris, utses arwost, albet. *Sätta
 pris*, arwob piejet.
Prisa, mainot, hewetet, rampet, pajjetet.
Prisvärdig, mainos, mainoles.
Probera, kättjelet, pråwet, freistot.
Probersten, pråwem kedke.
Process, rito lagen auten, tiggem, wittjo
 rektasen auten. *Processa*, tiggem, lagab
 katjatet, lagen auten kitset.
Profet, profeta. *Profetera*, auten sardnot.
Profit, auke, widnek, profett. *Profitera*,
 aukeb ådtjot, aukeb adnet.
Profoss, profoss, straff ålma, straffar.
Proppa, tsägget, teutet, stappet. *Propp*, tappa.
Prost, prost.
Protokoll, wuorka dobmo kirje, kirje kåsså
 Lagamanne duobmoites tjala.
Prov, pråw, menster. *Prova*, kättjelet,
 freistot.
Proviant, piäbmo, piäbmo tuks, neste.
Prunka, tjäulastallet, mihastallet,
 raggostallet.
Prusta, kasnet. *Prustning*, kasna.
Pruta, teblot, tälmot, wahroit kattjetet, arwob
 utsetet wigget. *Med stort prut*, ädna
 tsallemin.
Pryda, härwetet, tjabbotet. *Det pryder en
 människa*, tjabbe le tatt almatji. *Prydd*,
 härwotum. *Prydnad*, härw. *Prydlig*,
 hewok, tjabbe.
Prygel, såbbe, klakka. *Prygla*, såbbin,
 läskotet, qwosgnetet, häset.
Pryl, pobme, pårretes.
Pråla, wuolotallet, hewastallet, tjäulastallet.
Pråm, stuora wadnas, pråm, pluotta.
Prång, härw, tjäule.
Prångla, åsasi mannet, åsestet pira landen.
Prägla, stämpeleb piejet.
Präktig, hewok, hewes, härwok, kåksos
 tjabbe. *Präktigt*, hewasikt, härwoklaka.
Präst, herra, prästa, pappa.
Pröva, kättjelet, åtsåtet, freistot. *Prövad*,
 åtsåtum, kättjelowum.
Psalm, wuöle, laulotes, psalm.
Puff, nortetem, nolsatem.
Pulpet, juolkak kisto.
Puls, waimo åra, waim-åran swattjem.
Pump, tjatse kåiwom reido skippest.

Pund, pudd.
Pung, purs, pung, pednik wuoss. *Pungar*,
 qwolah, wuolle waimoh.
Punkt, tjuoggat, tjuoggatak. *Det var en svår
 punkt*, waddok åme li tatt. *På punkten*,
 tallak, talla talla.
Pur, tjälg. *Purt guld*, tjälga gälle.
Purra, puset, pettet, falsket.
Puss, vattenpuss, laddo, kiäwak. *Puss, spratt*,
 pus, skuorpo. *Göra en ett puss*, skuorpo
 mubbai takket, puset.
*Pusserlig*⁴⁷³, fuorkes, suottes, kåksos.
Pust, väderpust, pussonjes. *Pust, blåsbälg*,
 posotak. *Pusta, flåsa*, sadhet, addanet,
 tsakket. *Pusta, sucka*, sjuoketet, sjuokesjet.
Pusta, blåsa, pusset.
Putsa, härwetet, wäjatet, hewoken takket.
*Pyndare*⁴⁷⁴, bissmar.
Pyssling, utses almats, tjaur, fiskek.
På, nala, naln. *På misstankar*, kaddatesi
 tsagge. *På din befallning*, to kottjomen
 mete. *På nytt*, åddåsisst.
Påbud, piejetus, kottjom, trawotes.
Påbörda, wereb wuojet, nakkelet, kaddet.
Pådriva, wuojetet, nagget, rassotet.
Påfinna, kaudnetet, skärgelet, teitet. *Påfund*,
 kaudnem, rundastallem.
Påfölja, tjuowot, mangelak tjuowot. *Påföljd*,
 mi tjuowo, tjuowotes.
Pågå, nagget, tjabret.
Påk, såbbe, staura, slubbo, klakka.
Påkalla, tjuorwotet, tjuorwot. *Påkalla om
 hjälp*, wekkeb maddet.
Påkläda, karwotet, karwoit tsaket. *Påkläda
 sig*, karwoit tjagnet.
Påkomma, säitet, sjaddet.
Påkörare, wuojeteje, naggeje.
Påla, tjuoldit naulet, tjuoldit tsegget. *Påle*,
 tjuold. *Slå ned sina pålar*, wiesob takket.
Påлага, piejetus, kottjom, lag, säto, trawotes.
Påläggga, nala piejet, kottjot, trawet.
Pålagd, piejetum, kottjotum.
Påminna, muitajattet, skärgelet. *Påminna sig*,
 muitajet, skueitet, suomatsset, sjugelet,
 kaksjet, taramattet. *Påmint*, mujtajattum.
Påse, wuossats, skorpots, skårr.
Påseende, kättjestem, wiletem.
Påsk, piässats, piässije.

⁴⁷³ tokrolig, skojfrisk

⁴⁷⁴ handvåg

Påstå, tjodtjotet, rauket, riktet, tjabret,
 wuojetet, åiket. *Påstå eller vara*, pintet,
 tjuodtjot, orrot. *Så länge vintern påstår*,
 man kukke talwe orro.
Påta, rågget, kruokket, folot.
Påtaga sig, kissjelet, nalas waldet, killelet.
Påtala, håleb takket, qweddet, hålen adnet,
 laitet.
Påtrunga, påtvinga, nagget.
Påtänka, ussjotet, ajatallet.
Påve, påw. *Påvisk lära*, påwa jakko.
Päls, muodda.
Pärla, pärl, skaltjo silb. *Pärlemor*, skaltjo.
Pöl, tjatse laddo, pluwe, kiäwak.
Pölsa, tsapem piärgo, keppai tsapetes.
Pösa, paset, påttenet, skolsot, swällot.

R.

Racka, kausjo, tiksje, pittjo. *Racka, ränna*,
 qwotset, wiäketet. *Rackare*, stäntji
 raineteje.
Rackla, harrkset, qwerset. *Racklande*,
 qwersates.
Rad, tjalastak, rad, kargates. *I rad*, kargot,
 metakaros. *Gå i en rad*, kargeset,
 metakaros mannet. *Ställa i rad*, kargelet.
Ragg, njawe, neures ullo.
Ragla, stimpeldet, järret wigget, njallkestet.
Rak, njuolgok, tseggot.
Raka, rakotet, pesketet. *Rakkniv*, rakom nipe.
Ralla, sqwoldertet, slimbtert. *Raller*,
 sqwolder.
Ram, kads, qwepper. *Ram, tillfälle*, tarbme,
 tilje. *När han såg sitt ram*, ko sjättoken
 kaudneti. *Ram eller list*, radde. *Rama*⁴⁷⁵,
 sårjot, tuobbelet, pikset.
Ramla, maret, tudnin wiäret, wiäkaret. *Ramla
 eller bullra*, klibmet, plåwet, staimet,
 rätjet, jutset. *Rammel*, klibma, staimet. *Där
 hörs alltid rammel*, inta tåbben staimet
 tjuodtjo.
Ramsa, kukkes kargates, kargo.
Rand, radde. *Dagsrand*, qwokso. *Randig*,
 mete kirjak.
Rannsaka, åtsätet, ransakot. *Rannsaking*,
 åtsälwas, åtsättem.
Rapa, kraugeset, kraugesattet, kramkeset.

⁴⁷⁵ gripa tag i (med ramen)

Rappa, kramsot, sårjot, tåpot, pikset.
Bortrappa, erit straukot. *Rappa med kalk*,
 kalkin pajelt sikkot.
Rar, widnek, preutak, kutte i kallen saijen
 kaudno, wanes.
Rasa, taisot, piädet, kaiwestet, standet. *Rasa*
eller stimma, ståket, tjassetet. *Rasa ner*,
 riddon njeiketet, wuolos kattjet. *Rasig*,
 ståkanje.
Raseri, kaiweswuot, piädem, piädakwuot.
Rask, kämp, kiäura, frasko, ruok.
Raspa, waskot, filotet, skuopet.
Rast, läggestem, wuoignestem, orrot. *Rasta*,
 läggestet, wuoignestet, orrotastet.
Rastedag, orrot peiwe.
Rata, laitet, heitet, ogagnen takket.
Reda penningar, tjälga pednik.
Reda, qworkotet, kreinet, tjälgestet. *Reda till*,
 reidet, karwet, laget. *Få reda på*, kreinas
 ådtjot, tuol ådtjot.
Redan, jo, juo juokekats.
Redd, wuodn, säwa mäkke.
Redig, tjälgok, qworkok, kreinok. *Redighet*,
 kreinokwuot, qworkokwuot. *Redigt*,
 qworket, qworkoklaka.
Redlig, stadesles, riktek. *Redlighet*,
 riktekwuot, stadesleswuot.
Redo, reid, karwes. *Redo, göra redo och*
räkenskap, lokkob ja kreinikeb takket.
Redobogen, sjuwes, kissjok, metok, mjälak,
 karwes.
Redskap, reido, tirrew, kaudne. *Fiskeredskap*,
 neuwo.
Regel, staggek, ukxa staggek.
Regemente, regement. *Regemente, regering*,
 tårjotem, regjerom, regement, Konoges
 makt. *Regera*, regjerot, stiwret, tårjotet.
 Konog rikeb tjodtjotet.
Register, lokko, register.
Regla, rektotes, aiwåtes, åppetus.
Regn, rasjo, abre, alme. *Regna*, rasjotet.
Regna smått, täinget. *Regnaktig*, rasjos,
 almes. *Regnbåge*, atja juoks. *Regnil*,
regnskur, åkte, alme måke. *Regndroppe*,
 rasjo tjälme.
Rem, kartsa, labtje.
Remna, luoddenet, raket, peiget.
Remsa, slibro, slimpo.
Ren, raines, tjälg. *Ren sanning*, njuolga
 sadna. *Rent uttal*, tjälgokwuot hålesne.

Ren, rendjur, påtsoi, påtso, krewe. *Ren*,
 åkerren, åker-radde.
Rena, rainet, rainesen takket. *Rening*, rainem.
Månadsrening, luke karwoh, ukxa pele
 karwoh, leibe karwoh.
Renhet, raineswuot. *Renlig*, raines. *Renlighet*,
 raineswuot. *Renligt*, rainesikt, raineslaka.
Rensa, rainet. *Rensa fisk*, qwelit karwetet.
Rent, tjälg, tjälgesikt. *Rentav*, njuolg.
Rep, kaino, ressmes, sjuoppenja.
Repa sig, ådtjotet, wäjajet, jellajet, wiesojet.
Resa, mannos, laido, käino. *Sjöresa*, wadnas
 laido, jaure käino. *Reskamrat*, mannem
 kradna. *Dagsresa*, peiwas. *Flera resor*,
 mådde pali, mådden aiken. *Reskost*, neste.
Resa, att resa, mannet, reiset, matkostallet.
Resande, manneje almats, farolats. *Resa*,
uppresa, tsegget. *Resa sig*, tjuodtjelet,
 tjuodtjelastet. *Resa bort*, wuolget käinobs,
 mannet wuolget.
Rese, jättenes, stalo, stuorak.
*Resen*⁴⁷⁶, addates, addatebme, tjokkotes,
 liwak.
Reslig, all, allok, kukkes. *En reslig man*, all
 ålma.
Rest, patsew. *Restlängd*, welke kirje. *Restera*,
 patset.
Reta, äutjet, padtjet, nastetet, måratattat,
 mårai puoktet. *Reta, kittla*, tjakardet,
 tjokkoldet. *Retelse*, äutjem, padtjem.
Rev, bukrev, tjäiwe kaikotak, kaikot, qwerte.
Rev, snöre, ressmes, sjuoppenja, badde.
Metrev, åggom badde.
Reva, kaikanem, rakem, luoddenem.
Bergsskreda, pakte sal, lapa. *Reva eller*
mäta, landeb mäteb, kukkoteb ja widoteb
 åtsåtet. *Reva segel*, pärjeseb utsetet.
Revben, ertek takte, ertetakte.
Revjärn, skuopem ruoute, kaikot ruoute.
Revorm, ruobbe.
Ria, suowes kâte, bart, kâiketem kâte.
*Ricka*⁴⁷⁷, räkket, wandertet, kâlket.
Rida, ridet. *Riddare*, riddar. *Ridderskap*,
 adeles ålmah.
Rik, riko, bånda, radalats, adnejes. *Bli rik*,
 båndot. *Rikedom*, rik, båndawuot. *Skryta*
över rikedom, båndastallet, rikastallet.

⁴⁷⁶ utsvulten, utmärglad, som har svårt att hålla sig på benen

⁴⁷⁷ flacka omkring

Rike, Konogrik, rike. *Riksdag*, Herrdag.
Riksdaler, dal, járba dal. *Riksråd*,
 Konogasen rade pele Herr, stálp.
Riklig, walljes, állö. *Rikligen*, walljast.
Rikta, *göra rik*, bándotet, rikotet, rikon
 takket.
Rikta, mudtet, siktet, stildet, adnelet.
Riktig, riktek, rektok. *Riktighet*, riktekwuot.
Riktigt, riktet, rákto.
Rim, wuöle, laulotes. *Rimfrost*, sjuttje, perat.
Rimma, wuölit takket. *Rimma sig*⁴⁷⁸,
 sjättet. *Rimlig*, sjättok, wuokok.
Ring, suormes, rigges. *Ring*, *omkrets*, keule.
Ringa, ringet, biállöb tjuojetet, biállöb
 wuottot.
Ringa, slatt, tássjes, säiw, utses, neures. *En
 ringa ting*, tássjes áme. *Ringhet*,
 utseswuot, tássjeswuot.
Rinna, kálket. *Låta rinna*, kálketet,
 kálkedattet. *Piprinna*, snjäret.
Ris, risse, switja. *Risa*, rissin swaskot.
Rispa, kaiketet, kaikot, luotkelet.
*Rissel*⁴⁷⁹, sald. *Rissla*, saldet.
Rista, firket, firketet, sjaudnot. *Rista med
 kniv eller dylikt*, tjalet, tjalatjet.
Rita, tjalet, máhlet, kirjetet, satsset.
Riva, kaikot, kaikotet. *Riva*, *skava*, ruopet,
 skuopet. *Riva näver*, pesseb lägget. *Rivas
 sönder*, kaikanet. *Rivande*, *hurtig till
 arbete*, kaikonje, pargales, sparrto, stiäma,
 kämp, frasko.
Ro, sokket, sutet. *Roddare*, suteje.
*Ro*⁴⁸⁰, swirrel
Ro, wuoignestem, läggestem, najo, orrom
 nuope, säddoswuot, juolo. *Ro*, *rolighet*,
 kudne, fuorke, suotteswuot. *Han gjorde
 det för ro skull*, takkai tabb fuorke diet,
 (kudne diet). *Få ro*, orrom nuopeb ádtjot,
 slusketet.
Roa, wuolotet, kudneb takket, ajetet. *Roa sig*,
 suottastallet, ajetallet, kalletet.
Rock, kapte, kopto. *Spinnrock*, pádnem rákk.
Roder, stur, stiwr.
Rodna, ruopsotet, rawet. *Rodnad*, ruopsotem,
 rawem. *Rodnad på himmelen*, páldetem.
Roffa, tåpot, pikset, rewet.

Rolig, kudnes, murredes, wuolos, suottes,
 fuorkes. *Rolig*, *stilla*, säddos, sjawotes.
Rolighet, säddoswuot, murredeswuot.
Rom, *fiskrom*, medden.
Rop, kilj, kiljom, tjuorwom, kajanes.
Ropa, kiljot, tjuorwot, kiljatet.
Ros, *bandros*⁴⁸¹, tuoppa, täppa. *Ros*, *blomma*,
 grase kärrek, kejäk. *Ros*, *beröm*, maino,
 rampo.
Rosa, mainot, rampet, roset.
Rossla, harrkset.
Rost, ruost. *Rostas*, *bli rostig*, ruostot.
Rosta, páldet, páldatallet, passet.
Rot, ruottes. *Rota sig*, ruottesit ádtjot. *Med
 roten upprycka*, ruottestet, ruottesin akten
 paijas rágget.
Rov, juoko, ádtjolwas. *Rovdjur*, orotes,
 wuorojnjes.
Rova, näpo, naure. *Rovfrö*, näpo sajo.
Rubba, häiretet, ätjatattet.
Ruga, ruobbe.
Ruggig, qwolgek, nawajes.
Rulla, jállertet, jállaret, járret, skerrostet.
Rulla ihop, kábretet akti, akti käselet.
Rulle, skerro, snaldo. *Tobaksrulle*, tobak-
 rull, bult, bok, ponker.
Rum, saije. *Ge rum*, tjaket, sjuwet. *Rumrik*,
 saijajes, wides.
Rumpa, seipe, patt, petsek.
Rund, járba, járbes. *Rund*, *frikostig*, arwok,
 rathak, waddanje. *Rundligen*, walljet,
 walljast.
Runka, swilkestet, neikeset, walbot, neikelet,
 juorbot.
Rus, wuolawuot. *Dricka sig ett rus*,
 wuolekesi jukket, wuolatuot. *Rusig*,
 karewes, wuolatowum.
Rusa på, ladet, låutatet, tårotet.
Ruska, firketet, firkestallet. *Ruska*, *skakas*,
 firret, rapkeset. *En ruska*, pástek, harreje.
Ruskig, omakes, palwas, almes.
Rusta, karwet, laget, reidet. *Rustning*, warjo,
 reido.
Ruta, nelje tjäkek ata, rut. *Ruta*, *supa*, *dricka*,
 jukkastallet. *Rutbusse*, jukkales.
Ruter, *i kort*, tila.
Rutig, tjäkek, nelje tjäkek.

⁴⁷⁸ passa ihop, överensstämma

⁴⁷⁹ grovt såll eller galler

⁴⁸⁰ höft, skinka

⁴⁸¹ dekoration på kläder

Rutten, mäska, tsuobds, mårdnom. *Ruttna*, mäsket, tsuobdset, mårdnet.
Rycka, strauket, sårjot, tuobbelet, pakket, ruttet. *Rycka bort*, erit waldet. *I ett ryck*, faut.
Rygg, paktjo, tjawelk. *Ryggsvag*, tjawelk rampe. *Rygga*, kesatet, jårgetet, måddot, tåssjen takket, häiretet.
Ryka, pårgestet, suowatet. *Ryka in*, suowetet.
Rykta, neutot, kättjet, rajon adnet, kattet. *Rykte*, sak, ohm. *Det är ett allmänt rykte*, landa låsa. *Ryktbar*, kullos, puoikos.
Rymd, saije, jalget, widot. *Rymlig*, kaljes, wides, saiijajes. *Rymmas*, tjakanet, saiijeb ådtjot.
Rymma, pateret, tjåkket, ribmet. *Rymma*, *inhålla*, keset. *Rymma in*, kåtai tjaketet, kåtai tjuostotet. *Rymmare*, paterw, kålkarwes, tjakka.
Rynka, kuopaldak, snårrem. *Rynka i pannan*, kallo tjal. *Att rynka*, kuopet, snårret.
Rysa, tårgestet, skelbet, wuowdnetowet.
Ryss, karjel, russ. *Ryssland*, karjel rike.
Ryssja, merde, tino.
Ryta, kiljot, kiljatet. *Ryttare*, rideje.
Rå, *gräns*, raje, kraja. *Råmärke*, raje märk, raje witta. *Rå*, *segelrå*, pårjesen tåres muor. *Rå*, *sjörå*, leite, jaure, saiw. *Rå*, *tomtgubbe*, sjuoje, swikol, råbme.
Rå, *okokt*, njuoska, njuoskes. *Rått kött*, njuoska piårgo. *Rå*, *oförfaaren*, omattanje, lärotebme. *Det smakar rått*, njuoskit, smelmit. *Råna*, suoldnot.
Rå, *rå med*, nakkahet, aibmotet. *Rå för*, radet, wikken orrot. *Du råar därför*, todn leh tassa waldos.
Råd, rade, pakkadem, skårgelem, kaukelem. *Råd*, *förmögenhet*, rade. *Råda*, radeb skårgelet, kaukelet. *Råda om*, radet, åigaten orrot. *Rådande*, radat. *Rådfråga*, radeb katjatet, radeb jäskotet. *Rådgiva*, radeb takket. *Rådslå*, radohet, kerret. *Rådhus*, rade kåte, kerrew kåte. *Rådlig*, kutte radeb skårgelet matta. *Rådlös*, radetak. *Bli rådlös*, arosset, måkkalet. *Göra rådlös*, arostattet. *Rådtrum*, asto, tarbme.
Rådd, med barn, esseles, wadseje.
Rådlig, massan almats matta kaukelet. *Jag tycker det är ej rådligt*, ib tassa matte kaukelet.

Råg, råkk, råkkå kårдне. *Råge*, tjåmm.
Råk, *fiskrensning*, njowo, njowotak.
Råka, råket, kaudnetet, teiwetet, teitet, tuottet. *När jag råkar dig*, ko tuina kaudnetab. *Råka ut*, ådtjotallet, påtatallet.
Råma, reustet, ruouket, maret.
Rån, rewem, suolatem tjalmi auten.
Råtta, snjåra, tsåpanje.
Råcka, kalget, kalgelet. *Råcka handen*, kåtab kalget. *Råcka sig*, sadtjeset, wanatallet. *Råcka till*, jåkset, ållet, rekket.
Rådas, pallet, starbet, åurot. *Rådd*, suorgenum, palleje, pallajam, åurom. *Bli rådd*, suorgenet. *Råddhåga*, pallo, starbo, starbem.
Rådada, kajot, wekketet, tjåutet, warjelet.
Råffla, *sandråffla*, sadde njuor. *Råffla i en bössa*, råffel.
Råfsa, reps, repset, suoinit tjåket.
*Råka*⁴⁸², kålket, lättot.
Råkenskap, lokko, kreinik. *Råkna*, lokket, reknok. *Råkning*, lokko, reknig. *En fattas i råkningen*, akt wanes le lokkost. *Föra till råkningen*, welkas tjalet. *Råknelig*, lokkem meren, kutte lokketatta.
Rånna, kålkem kåino, kålkats, ränn.
Rånna, *löpa*, wiåket, warret, påtet wiåken. *Rånnarban*, wiåkem kraja, kraja kask.
Rånsel, wuoss, piåbmo wuoss.
Rånta, widnek, auke, profett, skatte, wiåro.
Råt, njuolgok, njuolg, tseggot, stad pajjas. *Råta upp*, pajjas tsegget.
Rått, *domstol*, rektas, tigge, lag. *Rått*, *råttighet*, rekte. *Rått*, *riktig*, rektes, stakk, tuol. *Ställa till råtta*, tiwot, puoretet, rektotet. *Komma till råtta med*, rektionet, aikalasi påtet. *En rått mat*, piåbmo tjård, piåbmo slaj. *Mjålkråtter*, melkos. *Rått*, *riktigt*, råkto, rekt, rektolaka.
Råtta, *råtta till*, tiwot, tuwot, rektotet. *Råtta sig efter en annan*, mubben mangan etjebes sjåttetet, mubbeb tjuowot. *Råttras*, tiwoset, rektionet.
Råttegång, tiggem, wadsem rektasen auti.
Råttesnöre, rektotes, menster.
Råttfårdig, rektesfårdog, ruojes, skalas. *Råttfårdighet*, rektesfårdogwuot.

⁴⁸² flyta på vattnet, driva

Rättfärdiggörelse, rektesfärdog takkem.
Rättfärdiggörande, rektesfärdog takkeje.
Rättighet, famo, makt, rekteswuot.
Rättmätig, lagalats, rektok. *Rättmätigt*,
 rektoklaka. *Rättskaffens*, riktek, tuola.
Rättsinnig, ärlog, rektok, stadok,
 rektesmiälak. *Rättvis*, rektwises, rektok,
 kutte sadnaseb tjuowo.
Räv, repe. *Rävkula*, repe piejo.
Röd, ruopses, ruopsok. *Högröd*, tsakket,
 ruopsok. *Göra röd*, ruopsotattet. *Bli röd*,
 ruopsotet. *Rödsot*, tjadatak warra masten,
 tjadatak, kutte leipot wigga. *Rödaktig*,
 ruopseslakats.
Röding, raudo, skito. *Röv*, patta.
Röja undan, erit täpot, sueddet erit.
Röjd, pajjanum, pikotowum, pajjas pätam.
Röja, pajjetet, pikotet, pajjas puoktet.
Rök, suowa. *Röka*, suowestet, suowastattet,
 palwet. *Röka tobak*, pippob jukket. *Rökas*,
 suowestowet, suowan orrot. *Rökhål*,
 reppen, suowa raike. *Rökverk*, suowestem.
Rökfull, suowetakes.
Rökt, suowestum, suowes, puelwe. *Rökt kött*,
 suowes piärgo. *Rökt fisk*, puelwe qwele.
Rön, kättjelem, wuoptestem, aitssem,
 kaudnetem. *Röna*, aitsset, wuoptestet. *Röna*,
utforska, kättjelet.
Rönnräd, raun. *Rönnbär*, rauna muörje.
Rör, ruoko. *Rör eller pipa*, pippo, raike.
Vatturör, tjatse åra. *Rör, råsten*, kedke
 mur, raje kedke.
Röra, swaskelet, swattjatet, tuottet. *Röra sig*,
 swattjet, swasketet, saijeb sirtet. *Röras*,
bevekas, njuoranet. *Rörelse*, swattjem.
Sinnesrörelse, njuoranem, helles waimo,
 njuores waimon lake. *Rörlig*, kutte
 swaskelem meren le, juob almats matta
 swaskelet.
Röse, hawke, åmårtes. *Stenröse*, kedke
 åmårtes.
Röst, kiäl, jäna, kajanes. *Med hög röst*, alla
 kiälin, lognesikt.
Röste, *kroppås*, räppe.
Röta, mäsktetet, mäskem peistet. *Röta*,
förruttnelse, mäskem, tsuobdsem.
Röva, ets wiäkoi täpot, rewet. *Rövare*, rewar,
 pakti ålma. *Röveri*, rewem, ets wiäkoi
 piksem.

S.

Sabbat, Passe peiwe, Sabbat.
Sabel, kåbda swerde. *Sabla ned*, swerdin
 käddelet.
Sadel, swaka tåbbosi akten, ridem swaka.
Sadla, swakait tjadnet. *Sadelbruten*,
 kåddom.
Saft, tjatse, almot. *Saftig*, tjatsajes. *Saftlös*,
 káiike, kussne i le smak, kussne i le swale
 tjatse.
Saga, åmanjes, sweleg, suptses. *Berätta*
sagor, åmanjastet. *Sagesman*, saka
 sardnoje, håleje.
Sagd, sardnotum. *Sagd dag*, litto peiwe.
Sak, åme. *Rättegångssak*, tigge åme,
 qweddem åme. *Saker*, *husgeråd*, kaudneh,
 päddos kaudneh. *Sakfälla*, sakkotet.
Saklös, mainetes, skalas, kutte i le waldos,
 wikketebme. *Saklöst*, sakkotak, nauk.
Sakören, sakko pednikeh.
Saker, sakkolats, wälkoges, laikoges, waldos.
Sakna, åtselet. *Saknas*, åtselowet.
Sakrament, Sakrament. *Sakramenterlig*,
 sakramentelats.
Sakristia, Kyrko-kammar, Sakersti.
Sakta, *saktelig*, låbdes, lujok, astos, suoimak.
Sakta väder, lådtjeslakats piägg, suoima
 piägg. *Sakta, i sakta mak*, astost, suoimen.
Gå sakta, astoi wadset. *Sakta sig*, astonet,
 lådtjetet, låjot. *Saktmodig*, låjes, låbdes.
Saktmodighet, låjeswuot. *Saktmodigt*, låjet.
Sal, stuora ståpo, sal.
Salig, rauke, salog. *Saliggörande*,
saliggörare, salog takkeje. *Salighet*,
 salogwuot.
Saltlake, salte tjatse. *Salt*, salte. *Salta*, saltot,
 saltet, saltai piejet, saltin painetet. *Saltad*,
 saltet, saltaj.
Salu, till salu, salt, wuobdemes.
Salva, wuoitas, talkes wuoitas.
Sambröder, wäljetjeh aktet ednest ja attjest.
Samdräktig, akta radak, sämes.
Samdräktighet, sämeswuot. *Samdräktigt*,
 akta radesikt, sämeslaka.
Samfund, sebrewuot, tjåggolwas.
Samfällt, kaikasats, almoges, ketjos. *Samfällt*
mark, sebre land.
Samhälle, akta rike, aitigi elme, aitigland.
Samhällig, sämes, sämok. *Samhälligt*, akti
 wiäkoi, akten.

Samkväm, sebrewuot, säls, tjåggom akti.
Samla, tjågget, tjåket, tjåkai puoktet. *Samlas*,
 tjåggot, tjåkenet. *Samling*, tjåke, tjåkenem,
 åmårtes.
Samma, *densamma*, sabma, säbma, tatte. *På*
samma dag, tanka peiwen. *På samma*
ställe, tattna saijen, tanna. *Sammaledes*,
 sammalaka, nau aj.
Samman, akti, akten.
Sammanblanda, akti blandet, mastetet.
Sammanfoga, aktetet, akti såpket, lauketet.
Sammangadda sig, akta radeb takket, akti
 wuordnot, akta littob takket.
Sammanhang, wijor. *Det är talt utan*
sammanhang, i le tatt skäros hål.
Sammankalla, akti kottjot, tjåket.
Sammanlag, akten ådem, wiesom akten.
Sammanskjuta, tjågget, akti wiäkoi pednikit
 nakkelet.
Sammanstämma, akta håleb adnet, akti
 låsktet, sjättet akten.
Sammanstöta, akti låsktet akti plåwet,
 nortetet akti akti tjuotset, akti påtet,
 kaudnetet.
Sammansätta, akti piejet, akti sjättetet.
Sammanvaro, akten orrom, säls. *Vid vår sista*
sammanvaro, ko mangemusta leimen
 akten.
Sammet, sammet.
Sams, sämok, akta radak, sämradok.
Samsyskon, akta attjen ja ednen manah, äigo
 wäljeh ja åbbah.
Samsätta sig, akta radeb takket.
Samtal, kaskos hål. *Samtala*, hålet kaskebse.
Samtida, akta wuoras, akta palasats.
Samtliga, kaikeh, kaikeh tun.
Samtycka, metetet, miädot, mivwet.
Samvete, waimo, waimon tåbdo, samwitt.
Ömt samvete, helles waimo, njuores
 waimo.
Sand, sadde. *Sandig*, saddaj. *Sandkorn*, sadde
 tjalme. *Sandrevel*, sadde qworgo, saddo.
Sank, saisek, kiäwak, tippak.
Sann, sadnes, tuol. *Sanna*, sadnotet, jakkot.
Sannerligen, sadnast, wittast, sadnan.
Sannfärdig, sadnes, sadnes håleje.
Sannfärdighet, sadneswuot. *Sannfärdigt*,
 sadnast, wittast.

Sanning, sadneswuot, sadna. *Sannolik*,
 jakkates. *Sannolikhet*, sadnasen wuokey,
 heiwe.
Sannskyldig, sadnes, rektes, tuola.
Sansa sig, jeretet, tjålget, wuoritet.
Sarga, sarjetet, sarjit ja hawit takket.
Satan, satan, fuodno, pärkel, paha innemi.
Sats, åppetetus pekke, läro pekke.
*Sava*⁴⁸³, alos. *Avskrapa sava*, alostet.
Sax, skarja, skarjah. *Ljussax*, kintel skarjah.
Schackra, pajel meren widnekeb tåpot, taret
 åsasi, tuoret. *Schackrare*, tareje, jukko
 åsasin tuora.
Scharlakan, ruopses strut.
Schattera, suoiweneb mählet.
Schatull, kisto, kistots, lase litte.
Se, wuoidnet, kätjet, wiletet. *Se efter*, söka,
 åtset. *Se på*, aksatallet, kätjetet, wartahet.
Se sig för, etjebes kattet, etjes pira hugset.
Se ut, wuokey adnet. *Se igenom fingrarna*,
 kåbdotet.
Sed, lake, slaj, tape, tid, tjärd, praude.
Sedan, mangel, tate järgast. *Längesedan*, juo
 ådna. *Sedan den tiden*, tatte ketjest. *Sedan*
därefter, åska, åskan.
Sedel, kirjats, passets, sedel.
Sedermåra, åska, åskan, tatte mangel.
Sedig, wuokok, tiabbes tapek. *Sedigt*,
 tjabbast, wuokasikt.
Sedolära, tjabbes tapi åiwåtes.
Seende, wuoidneje, kätjeje. *Med seende*
ögon, rappas tjalmi, tsaggas tjalmi,
 wuoidne wuoidnen.
Seg, tabmelakats, wanatakes, tabreles,
 taugnok, piwdnok, nannos. *Segt trä att*
klyva, sattjas muor. *Seglivad*, saines
 jabmet. *Segsliten*, nannos, kutte kukkeb
 pinta.
Segel, pärjes, sigl. *Hissa segel*, pärjeseb
 tsegget.
Sejer, widnem, widnek. *Vinna sejer*, widnet,
 widnaren sjaddet, nalet. *Segervinnare*,
 widnar.
Segla, pärjestet, siglet.
Segna, *segna ned*, wäjot, astoi wuollanet,
 wuolos kattjet.
Sele, käsas, käsaseh, lok.
Semla, simbel, simbel laipe.

⁴⁸³ innerbark

Sen, saines, astos, tuomes, kålkos. *Sen vår*, manglek kidda. *Senfärdighet*, tuomeswuot, kålkoswuot.
Sena, suona, suodn. *Sendrag*, atsitjen tuorelem, wädna, karwelem.
Senap, senap. *Senapskorn*, senap kårdne.
Senare, mangleb.
Sent, manget, leste, sint. *Sent omsider*, sitta.
Sex, kot, kut. *Sex gånger*, kotan aiken. *Sexton*, kot mubbe lokkai. *Sextio*, kota lokke.
*Sid*⁴⁸⁴, kukkes, lemsoje. *Fotsid*, kukkok kitta juolki rajaj.
Sida, sido, ertek, pele. *Stå på ens sida*, mubben pelen tjodtjot. *På denna sidan*, tane pelen. *Sidvind*, tåres piägg. *Sidben*, ertek takte.
Siden, silk. *Sidentyg*, silke kådho.
*Sidvörda*⁴⁸⁵, tåssjen adnet, paijel kätjet. *Sidvördnad*, tåssjen adnem, paijel kätjem, albetem.
Siffra, nummer.
Sigill, signet.
Signa, välsigna, puorest sjugnadet, wuorbeb waddet ja lykkob.
Signal, witta, märk.
Signeri, qwopastallem, näitastallem.
Sik, tjuoutja, ruothak.
Sikta, sälla, saldet, siktet.
Sikte, ögnasikte, wuoidnem, wuoidnos.
Sil, sille. *Sila*, silet.
Silke, silk.
Sill, sillda.
Silver, silb, silba. *Av silver*, silbast.
Simma, wuäjet, wuäjetet.
Sin, so, etjes. *Sins emellan*, kaskebse.
Sina, avsina, sajanet, påttjet laitet.
Sinka, ajetet, keidnet. *Sinka, dröja*, ajanet, wippet, keidnot, tamkot. *Sinksam*, ajetakes, tamkajes.
Sinnad, jag var sinnad, mon lijeb ussjotam, mon lijeb aikom. *Sinnad, välsinnad*, puore siwwolats, puore signalats.
Sinne, miäl, siwwo, sign, ulme. *En man av gott sinne*, ålma puoret signest, puore siwwolats ålma. *Sinnebild*, muotolwas. *Sinnelag*, siwwo lake. *Sinnrik*, stuor jerbmalats, jerbmok.

Sira, härwetet, hewoken takket, tjabbotet.
Sirap, sirap.
Sirat, sirlighet, härw, tjabbakwuot.
Sist, mangemust. *Den sista*, mangemus. *Allrasist*, kaiken mangemusta. *På sistone*, mangemus ketjai.
Sitta, tjåkkahet. *Sitta fast*, tsåptsot. *Sittandes*, tjåkkot, tjåkkaheje.
Sju, kjetja, tjetja. *Den sjunde*, kjetjad. *För det sjunde*, kjetjadest.
Sjuda, tuoltet. *Sjudande vatten*, paka tjatse.
Sjuden, kibmahaddum, tuoltetum.
Sjuk, puotses, skåbtja. *Vara sjuk*, puotset. *Bli sjuk, sjukna*, puotsajet, wankaitowet, skåbtjot, wankeb ådtjot. *Sjuklig*, puotsak, skipp. *Sjukligt år*, suopes jape. *Sjuka, sjukdom*, puotselwas, taud, maine, waddo. *Sjuklighet*, puotsakwuot.
Sjunga, laulot, laulotet, weiset.
Sjunka, wuojot. *Sjunka till botten*, båtnai wuojot.
Själ, siälo. *Sjålas*, salatet, jabmet.
Sjålv, ets, etje. *Sjålvdött kreatur*, routatek klittur. *Sjålvklok*, ets wisak, kutte etjes miälit tåija. *Sjålvmant*, ets muoitoles, ets miälak. *Sjålvkär*, kutte etjebes etsa. *Sjålvråd*, kutte takka kokte ets sitta. *Sjålvspilling*, etjes kåddeje, etjes matkeje. *Sjålvvillig*, ets muoitoles, kissjok, ets miälak, miälak, kaukok. *Sjålvvilligt*, etjes wuolest, etjes miälak, ets muoitolesest. *Sjålvsvåld*, ets radakwuot. *Sjålvsvåldig*, ets radak.
Sjätte, den sjätte, kotad. *För det sjätte*, kotadest.
Sjö, jaure, pluewe. *Sjöfågel*, tjatse lådde. *Sjöfart*, jaure mannos, sokkem laido. *Sjörå*, jaure saiw, seite. *Sjöstrand*, jaure kadde.
Skabb, sagnas, tubre. *Skabbig*, tubrek.
Skada, skada, peisko, spiejo. *Lida skada*, skadab ådtjot. *Skada, tillfoga skada*, skadot, skadab takket, peistet, spiejet. *Skadlig*, skadalats, skadak, spiejok, peisteje. *Skadlighet*, peisko, spiejo. *Skadelös*, skadatak, peistek.
Skaffa, skaffot, öhlot, reddot, karwet, laget, måråtet, hugset, warkot. *Skaffare*, tjuodtjoteje, reddoje. *Skafferi*, jibdno, piäbmo wuorka.

⁴⁸⁴ långt nedhängande

⁴⁸⁵ visa vanvördnad eller förakt

Skaft, nadda, naut. *Sätta skaft på*, naddatet.
Skaka, wuottotet, firket, sjaudnjot, sokatet.
Skal, karr, paijasats. *Skal, skåra*, kora.
Skala, karrab waldet, karrab wuolestet erit.
Skald, wuöli litteje.
Skalk, skälm, skalk. *Skalkas*, skalkastallet.
Skalkaktig, skalkalakats.
Skall, skanja, hálme, kajanes. *Skalla*, skanjet.
Skalla efter djur, juttusit piädnaki tálwotet.
Skalle, skure, áiwe skure. *Skallig*, puowd
 áiwek, wuoptatebme.
Skallra, skanjet, skuolet.
Skalme, skalm.
Skam, häppa, häppanem, skabmo. *Skamlös*,
 skamotes, skamotebme. *Skamlöst*,
 skamoteslaka. *Skamlig*, skabmokes,
 skamos. *Skamfläck*, skabmo, laito.
Skank, njätsa, njätsek.
Skans, skans.
Skapa, sjudnjotet, saret. *Skapare*, sjudnjeteje.
Skapelse, sjudnjetem.
Skara, fuowa, tákke, fluokk. *En skara av*
fåglar, muos. *Av vargar och andra*
rovdjur, wallwe. *Av boskap*, nauka, tjårrek,
 älo.
Skare på snö, tjarwa, tjals, skawe, kárdne.
Skarn, slántja, oraineswuot, paik.
Skarp, karras, karrok. *Skarp, sträng*, karrok,
 rinkses, tjauk, tjårg. *Skarp kniv*, pasteles
 nipe.
Skarprättare, mästarmanne.
Skarpsinnig, jerbmok, stuor jerbmalats,
 skeneles, sluktok. *Skarpsinnighet*,
 sluktokwuot.
Skarpsynt, pasteles tjalmak, tjalmak, harbmat
 aitsel.
Skarva, jåtket. *Skarv*, jåtk, såpka.
Skata, wirbmel qweksek.
*Skate*⁴⁸⁶, kära, muora kärrek.
Skatt, tawer, rik. *Skatt, utlaga*, skatte, wiäro.
Betala skatt, skatteb takket. *Skattfri*,
 skattetebme, luowes skattest. *Skatta*,
 värdera, adnet, lokket, arwob piejet.
Skatta, utgöra skatt, skatteb takket.
Skava, skuopet, waskot. *Skinna och skava*,
 paijel meren widnekeb waldet. *Skavjärn*,
 skuopa.
Ske, sjaddet, såitet. *Sked*, paste, pist.

Skede, matwa, maja, studdo, wuokko, kátso.
Skela med ögonen, tjuolo tjalmi kättjet,
 wilsjelet.
Sken, tjuoukes, paitem, kikem. *För skens*
skull, härwa diet. *Skenbarlig*, wuoidnos,
 pikos. *Skenhelig*, härwastalleje, kutte takka
 wall. *Skenhelighet*, härwastallem, takkem.
Skena, järnskena, assetes route, route plåt.
Skena, wainket, qwotset paijel meren. *Skenig*,
 áiwajes, qwotsetakes, spake.
Skenben, njätsa, njätsek.
Skepnad, muoto, wuoke, kåwe.
Skepp, skipp, haks.
Skeppund, qwekte lokke puddeh.
Skev, tjuolo, tjuolok, wanjal, pånjek.
Skick, ornig, rajo, lagates, wuoke. *I gott*
skick, puoren wuoken. *Skickelse*, lagates,
 piejetus. *Guds skickelse*, Jubmelen lagates.
Skicka, saddet, rajet. *Skicka sig, anstå*,
 sjättet. *Skicka sig, uppföra sig*, tåmåtet.
Skicklig, wuokok, wuokes, mattak.
Skicklighet, wuokeswuot, matto.
Skida, tåpp, skuoudo.
Skifta, målsot. *Skifta, dela*, juoket, lottotet,
 skiptet. *Skifte*, juoko. *Skifte, ombyte*,
 wuoro, pale, wuollat, masswa, kátso.
Skiftevis, wuoroi wuoroi, kátsoi.
Skildra, mählet, painetet.
Skilja, ratket, tjuoldet, eretet, juoket. *Skilja*,
göra åtskillnad, preutetet, särretet. *Skiljas*
åt, ratkotet, särranet (*om tvenne*),
 qwektanet. *Skiljas vid sin hustru eller man*,
 luopatet. *Skild vid hustrun*, luopak.
Skiljaktig, preutak, särr, tjuoldetum. *Vara*
av skiljaktig mening, ätjalaka tåiwot.
Skiljaktighet, preutem, preutates.
Skiljesman, weres álma, duobmar,
 qwekteteje, kajoteje. *Skiljobrev*, ratkem
 kirje, luopatem kirje. *Skiljeväg*, käino
 suorge, suoppetak. *Skillnad*, särranem,
 qwektanem, luopatem. *Skilsmässa*,
 särranem, qwektanem.
Skilling, skilleg.
Skimra, tjuouket, paitet, kiket.
Skina, paitet, tjuouket, kiket. *Skinande*,
 kiked, paiteje, qwoket. *Skina igenom*, tjada
 paitet, suoitet.
Skingra, påddetet. *Skingras*, påddanet.
Skinka, swine tjårwe pele, swine puoite.

⁴⁸⁶ trädtopp

Skinn, nakke, skidde, tuolje. *Skinnyxor*, skinkek, sassnek. *Skinnpäls*, muodda. *Skinna*, paijel meren widnekeb åtset, taret, teblot, tuoret, njuowet. *Skipa*, tjodtjotet. *Skipa lag och rätt*, rektaseb tårjot. *Skir*, wuorjes, suoitak. *Skira*, tjälgeten takket. *Skiva*, waijates, wiärates, assetes fjällo. *Skivig*, lanjak. *Skjorta*, sjårt. *Skjul*, håptjes, säk. *Hålla handen för ögonen, till skjul för solen*, setsastet. *Skjuta*, wuotjet. *Skjuta på*, nakkelet, nakketet, satjet, skuotestet. *Skjuta skulden på någon*, wereb mubbai wuojet. *Skjuta tillsammans*, tjägget, akta wiäkoi waddet. *Skjuta upp till en annan gång*, mangotallet. *Skjuta miste*, paldelen wuotjet, meddet. *Skjutgevär*, wuotjem reido. *Skjuten*, wuotjetum, wuotjatallum. *Skjuts*, satto. *Skjutspenningar*, satto pednig, sattem palka. *Skjutsa*, sattet. *Sko*, kabmak, skuow. *Sko på*, kamadet, kabmakit tsaket. *Skorem*, wuoddek. *Utan skor*, kabmaketta. *Skock*, tåkke, nauka tjärrek, muos, fluokk. *En skock av vargar*, stalpi wallwe. *Skocktals*, naukai naukai, tjärreki tjärreki. *Se skare*. *Skocka sig*, tjåkenet, tjåkai, närret. *Skog*, wuobme, wuome, wuoude, muora land. *Skogslund*, wuomats, muora tubbo. *Små skog*, lanje, läkima. *Skoglös*, muoratebme, muorates, puoljos. *Skogsfågel*, muora låde. *Skola, de skall*, sije kalkeh. *Skola*, skol. *Skolmästare*, skol-herra. *Skolka*, laikastallet, latertet, skolest katot. *Skomakare*, kabmak takkeje, kabmak kårroje. *Skona*, arjot, juorjet. *Skonsmål*⁴⁸⁷, arjom, juorjem. *Skopa*, kokse, kautja, stuora kokse. *Skorpa*, paijasats, karr, ulkots. *Skorra*, skåret, sjukeset. *Skorsten*, wuobne raike. *Skorv*, ruobbe, skuorw, åiwe ruobbe. *Skott*, wuotjaltak, skuotte, wuotjos. *Lyckskott*, såitem. *Skottår*, saskad jape. *Skotta ut*, ulkos káiwo, palet erit.

Skov, kátso, wuokko, wuoro, wuollat, masswa, plågo. *Skovtals*, kátsoi, plågoi, wuoroi. *Skovel*, káiwo. *Skovla*, káiwo, palet. *Skramla*, skuolet, skanjat. *Skrank*, staggek. *Skrapa*, hästa tjåkkom. *Skrapa, bannor*, sjärgom, pålko. *Skrapa*, waskot, skuopet. *Skrapa bort*, erit waskot. *Skrapa ihop*, tjägget. *Skrapa åt sig*, wuollases keset. *Skratt*, tjaim, påkos, fuorke. *Skratt*, påkostet, tjaimetet. *Skravel*⁴⁸⁸, rusko. *Skravla, skrävla*, tippetet, sjandertet. *Skreva*, luowtjaset, juolkit särretet. *Skri*, kilj, kiljom, kraj, tjuorwom. *Skria*, kiljot. *Skrida*, astost mannet, astoi jåttet, ländanet, skåblanet. *Skrida till, alget*. *Skridfå*⁴⁸⁹, ussek, matho, suoks. *Skridskor*, slådtje. *Skrifta*, skalletet. *Skrift, skriftning*, skallo, ripp. *Skrifta sig*, suoddoit tåbdestet. *Skriftefader*, skallo attje. *Gå till skrift*, skallo waldet. *Skrika*, tjuorwot, kajet, kiljot, walot. *Skrika till*, kiljatet. *Skrin*, kistots, lase littats. *Skrinda*, skrind. *Skriva*, tjalet. *Skriva upp*, tsekkot. *Skrivart*, tjalem lake. *Skrift, tjalog*, kirje. *Skrock*, tidestallet, qwor, wabd. *Skrockfull*, tidalats. *Skrocka*, åkkeestet. *Skrov*, koros litte. *Skrov-is*, råuro. *Skrovlig*, råper, ojalg, klabber, jåimotum. *Skrubba*, waskot, wuolestet, skuopet. *Skrubb*, sluggo. *Skrud*, harw, hewes karwoh. *Skruv*, skruw. *Skruva*, skruwet, pådnjet. *Skrymta*, härwastallet, takket wall, heiwe diet takket, heiwatet. *Skrymtare*, härwastalleje. *Skrymteri*, härw, takkem heiwe diet. *Skrynkla*, råbje, tårmo. *Full med skrynklor*, råbjist teuwas, råbjek. *Skrynkla ihop*, snårret, råttjestet, jåimotet. *Skrynkla*, råbjeket. *Skrynkla*, kåbretet, jåimotet. *Skryp*, skåttmos, kutte i kukkeb pissu. *Skryta*, rasset, rassastallet, milotet. *Skrå*, sebre fuolke. *Skrål*, walom, kilj. *Skråla*, stråttjot, walot.

⁴⁸⁷ skonsamhet, förbarmande

⁴⁸⁸ skröp, avfall

⁴⁸⁹ ryggradslösa djur som kryper eller krälar

Skråma, uddo, karasem, karastattem.
Skräck, alw, pallo, paldem, suorgenem.
Skräda, saldet, waljetallet, åtset, rainet.
Skrädda, waijet. *Skräddare*, waijeje.
Skräll, brakkothem, marem, jutsa, klibma.
Skraltig, lisak, liss.
Skrälle, tsouokanum laire litte.
Skrämma, paldet, alwetet, suorgatet, arpet.
Skrän, skrätjom, walatem, walom.
Skräp, rusko, tåssjes kaudneh.
Skröplig, häso, neure, rassje, sabmales.
Skröplighet, waiweswuot.
Skubba, ruopet, ruobbet, karaset, karastattet.
Skudda av, sjaudnjot, kaitetet nalastes.
Skuffa, nortetet, häiketet, riwket, riwkestet, rutestet.
Skugga, suiowen, suiowenes.
Skugga, suiowenastet, suioweneb takket.
Skuld, welke, laiko. *Skuld*, *orsak*, *fel*, wikke, walpe, were, fuondo. *För skens skull*, heiwe diet. *Skuldenär*, wälkolats, wälkoges.
Skulderblad, piärgnes, pedges. *Skuldra*, ålke.
Skulle, låpt. *Höskulle*, suoine låpt.
*Skullra*⁴⁹⁰, kaunit tsegget, kiäunjahet.
Skum, mörk, sjeudnjjes, sjeudnjok. *Skumögd*, tjälme wanek. *Det börjar bli skumt*, qwolmotatja.
Skum, såpt. *Skummig*, såptajes.
Skumma, *ta bort skum*, såpteb käiwot.
Skummas, såptot.
*Skunk*⁴⁹¹, margna.
Skur, åkte, pälles, måke.
Skura, wäjatet, welkotattet. *Skura upp*, pelket, tsetsastattet, sjärgot.
Skurk, skälm, tiske pele, katsos åse, kenes.
Skuta, skut, haks, skipp.
Skutta, tjilet, tjälestet, tjälöt, njultjet.
Skvala, snjäret, spaita kälket.
Skvaller, tåssjes hål, sqwolder, keles sak.
Skvallra, sqwoldertet.
Skvalpa, liskot, lischkot.
*Skväka*⁴⁹², pulkestet, tsihret.
Skvätta, siddertet, skidartet.
Sky, palw. *Sky*, *avsky*, pallo, pallem, alw, wuowdn. *Sky*, *undfly*, kattetallet, pallet, räddahet.

Skydda, warjelet, kattet, waret, hagnoses waldet.
Skyffel, route-käiwo.
Skygg, arge, arges, wuorwe, arpenum. *Bli skygg*, åurot, argot, wuorwot, arpenet, pallajet.
Skyl, kårdne staura.
Skyla, kåptjet, tjäket, tauket. *Skyla sig*, tjäketet.
*Skyl*⁴⁹³, pärah, släktalats, lawe. *Skyldskap*, pärad, lako.
Skyldig, wälkoges, laikoges, welke wuollai wuojotum. *Skyldig*, *brottslig*, mäddokes, sakkolats. *Skyldighet*, wälkokeswuot, widno.
Skylla, wereb wuojet, skuwet. *Skyll dig själv*, kadde allasat.
Skymf, skabmo, häppa, nalsem, albetem.
Skymfa, skabmet, nalset, albetet. *Skymflig*, nalses, albetakes.
Skymning, qwolmo. *I skymningen*, qwekte qwolmon. *Skymma*, tjuouken auten orrot, tjuoukeseb ajetet.
Skymta, ålketet. *Skymt*, ålketem.
Skynda, kahtjet, rassohet. *Skynda på*, räset, spaitet. *Skyndsam*, ruok, spaites, rassoheje.
Skyndsamhet, rasse, ruokwuot, spaiteswuot. *Skyndsamt*, rua, ruoi, spait.
Skytt, wuotjeje, skittar.
Skåda, kätjetet, kätjetallet. *Skådeplats*, kätjem saije.
Skål, kare, kautja. *Din skål*, wuorde tokko.
Skålla, tuolteje tjatsin njäldet.
Skålpund, skålpudd, naule marke.
Skåp, skåp, wuorka litte.
Skåra, tsekke. *Att skåra*, tsekkotet.
Skäfte, nautetet, naddatet, plädgot.
Skäfte, route åssje. *Skävor*⁴⁹⁴, ruoiwan takteh.
Skägg, skautja. *Bli skäggig*, skautjot.
Skäl, wikke. *Skäl*, *pris*, arwo, makso. *Få skäl för en vara*, kalwob arwon jättetet, rektes arwob wahrost ådtjot.
Skälig, taibes, rektes.
Skålla, hutet, tsjälet. *Skällsord*, spåddem pako.
Skälm, tiske pele, skalk, skälm. *Skälmaktig*, skälmalakats. *Skälmstycke*, skälma pargo, paha pargo.

⁴⁹⁰ när något ser ut att vara högre än det är

⁴⁹¹ veck på kläder

⁴⁹² pipa, gnälla

⁴⁹³ besläktad

⁴⁹⁴ sönderbruten ved i lin

Skälva, skelbet, tårgestet, åingestet.
Skämma, peistet, spiejet. *Skämma ut*, skabmet. *Skämmas bort*, peistot. *Skämmas*, *skämma sig*, skabmahet, skamatet, häppanet.
Skämt, pilke, telpe, telpeswuot. *Skämta*, pilketet, telpet. *Skämksam*, pilkalats, fuorkok.
Skändlig, wastes, skabmokes, skamos.
Skänk, waddes, waddaltak, skänk. *Skänk bord*, peude, buordats. *Skänka*, skänkotet, waddet, waddastallet. *Skänksam*, waddanje.
Skäppa, kårdne litte, skälo.
Skär, *klippa*, skere, skerats, qworgo. *Skären*, tjälg, raines.
Skära, tjuoppet, tjuolet. *Skära sönder*, tsapet. *Skära, rena*, rainetet, rainesen takket. *Skära tänderna*, panit kritjatet. *En skära*, tjuoppem reido, stuora kawak nipe.
Skärm, warjo, kaptjes tällän autest.
Skärmysling, wiko, tårots. *Skärmysla*, wikot, tårestet.
Skärp, pira tjanas, kätsald.
Skärpa, autjoi puoktet, saijet, tabtjet. *Skärpa straffet*, pakkataseb tjauketet.
Skärskåda, kätjetet, ajatallet, pisanstet, åtsätet.
Skärva, skible, skiblats, lanja.
Sköka, skeke, fuera, hora.
Sköld, warjo. *Sköldebrev*, Konoges plakat adeles ålmai auti.
Sköldpadda, skaltjo. *Skyt*, kabnje, witta.
Skölja, skullet, tåitet. *Skölja ner*, njalgelet.
Skön, tjabbak, fauro. *Skönhet*, tjabbeswuot, faurot. *Bli skön*, tjabbot.
Skönja, tåbdet, skenot, tajetet, wuoidnet, aitsset.
Skör, muöker, rassje, smeres. *Skört trä*, smeres muor.
Sköraktig, lutes, skekes, kadwak. *Skörlevnad*, luteswuot, skekeswuot.
Skörbjugg, wanka tjärd kutte kittjota almatjeb.
Skörd, tjuoppem. *Skördetid*, tjuoppem pådd.
Skörte, helme. *Skörta upp*, kätsaldet.
Sköta, kätjet, jukot, sytet, mårarahab adnet. *Sköta, bry sig om*, öntsot, laketet, passot, aktot. *Sköta uti, skarva*, jätket.
Sköte, aske, puogna.

Skövla, spiejet, erit waldet, katotet, audet.
Sladdra, sladdertet, tippertet, sjandertet, tåssjit hålet. *Sladder*, slimber.
Slag, reiwates, spekkem, hågg, håsem. *Slag (apoplexia)*, jabmaldak, jamalk wank.
Slag, art, nale, slaja. *Slag, fältslag*, tåro, tåröstallem. *Slaghök*, arnes, hapak.
Slagskämpe, tåro kämp, tåro kiäura, tårroles. *Slagsmål*, tåro, slinke. *Slagregn*, sjåwat, stuor åkte.
Slaga, truskem nuor, slagan.
Slagg, route paik, mi routest takkaten kattja.
Slagruta, kättom åkse.
Slak, lådtjes, metaltatteje. *Slakna*, lådtjot, metatallet.
Slakta, njuowet, skiddet, slaktet. *Slaktmånad (oktober)*, kålko. *Slaktning*, tåro, tårrom. *Slaktning, slaktande*, njuowem, skiddem.
Slamra, plåwet, jutset, tudnet.
Slant, slanto, årre.
Slapp, lådtjes, wanatakes, njuotses. *Bli slapp*, njuotset.
Slarva, slimpo, slibro, tuognes. *Slarva, göra vårdslöst*, satta tokko takekt, slintsoslaka takket. *Slarviga kläder*, saigo karwoh, raike karwoh, karwoh kutte läh tuognesi wuollai wuojom.
Slask, släntje, slibdse. *Snöslask*, slatte.
Slaskig, slibdses. *Slaska*, släntjet, sålset, orainet, pådwotet. *Det slaskar*, slattemen le.
Slav, akten åiwe swaines, ikkates teudnar.
Slem, njaule, snuolga. *Slem, elak*, pahas, wastes. *Slemt*, paha, pahast, wastet.
Slemmig, njaulajes.
Slev, kokse. *Kokslev*, males kokse.
Slicka, njålott. *Sleke*, njåloltak.
Slida, tåpp, skuoudo. *Knivslida*, nipe tåpp.
Slik, sådan, taggar, taggarats.
Slinga, parkaltet, pådnjet akti laigit.
Slingra, käselet, snårret. *Slingra sig undan*, kesatet.
Slinka, slippertet, låtkeset. *Slinka undan*, suollet, pateret. *Slinka efter*, mangel suollet tjuowot.
Slinta, njallkestet, niappetet.
Slipa, slipet, saijet, tabtjet. *Slipsten*, hakko.
Slippa, piäset, kalketet.
Slipprig, niaulos, niappat, niallkes.

Slita, nöta, nokketet, pärreltattet. *Slita ont*, slitob adnet, tjodtjasin orrot, surret. *Slita sönder*, kaikot. *Slita av*, påtket.
Slockna, jakset, jaddet, jamketuet.
Sloka, slabretet, slaiwetet. *Slokig*, slabre.
Slott, Konoges heim, slått.
Slug, jerbmok, sluokes, wises. *Slughet*, sluokeswuot, wiseswuot, jerbmokwuot.
Slugt, sluokesikt.
Sluka, niälet.
Slump, säitem. *Av en slump*, edelest. *Slumpa*, tjäken äsestet, akten matten äsestet.
Slumra, nåksetet, jamketastet, nakkertowet.
Slumrig, skewtotebme, slintsos.
Slunga, past. *Slunga stenar*, kedkit pastin tjasket.
Slurk, jukkastak, stuora jukkastak.
Slusk, *sluskig*, slintsos, smorwok.
Sluss, tjatse puodo.
Slut, ketje, nokkem, laitem. *På slutet*, mangemusta, mangemus ketjai. *Sluta*, låptet, laitet. *Sluta*, jerbmostallet, merostallet, qworaset. *Sluta köp*, åsasi pira lassketet, hålet. *Sluta fred*, raseb takket.
Sluta ut, tjuoldet, ulkos stagget.
*Slut*⁴⁹⁵, niakko, njuoijan wuolos, meto. *Sluttning*, meto, njuoja, njuojestak.
Slå, reiwetet, qosognetet, slåwet, håset, swintet, låsket, leisket. *Slå eld*, tållåb kassket. *Slå ihjäl*, latket, kåddet. *Slå sönder*, mutket, tsouket. *Slå fel*, weltet. *Slå igen*, tappet, puodot. *Slå igenom*, tjadatet, sjapketet. *Slå ikull*, slagget, wuolos slåwet. *Slå ned ögonen*, wuolos kätjestet. *Slå om*, målsotowet, ätjatowet, preutet. *Slå sig till*, piejetet. *Slå under sig*, wuollases keset. *Slå ut*, sjaddet, säitet.
Slåss, tårot, tårostallet, wikot, tåroin kitset.
Slått, höslog, slajo.
Släcka, jaksetet, jaddet. *Släcka hungern*, nelgeb kajot, swargaldattet.
Slåde, tjälk, slidda, trako. *Lappslåde*, kerres.
Slägga, slädtja, stuora wettjer.
Släkt, pärad, lako, släkt, maddo, werrek.
Släkt, *släkting*, pärolasts, släktalats, lawe.
Släkte, fuolke, såle, almatja slaja.
Släktskap, släktawuot. *Släktas på*, awestet.
Han släktas på sin far, attjes melte le.

Slända, snaldo.
Släng, reiwates, hågg, håsa. *Slänga*, palkestet, tjasket.
Släp, losses pargo, slito, krås, bruk. *Släpa*, westet, keset, ädna pargob adnet.
Släppa, luitet, pestet. *Släppa lös*, nuolet, luowes luitet. *Släppa fjädrarna*, tålkitt kattjetet.
Slät, jalgok, slaijok, jalget. *Slät*, *blid*, lines, libbes, lines håleje. *Slät*, *dålig*, suoppates, neures. *Slätmark*, jalget, qwolpa. *Slätt*, neureslaka, pahast. *Rätt och slätt*, säiwalaka. *Släta till*, jalget, slaijet, sliktet, jalgeten takket.
Slö, nålos, nörom, kutte i le aiwon. *Bli slö*, nålot, nårot. *Slö*⁴⁹⁶ *såd*, neures kårdne.
Slödder, kenés almatjeh, kenés såle.
*Slög*⁴⁹⁷, tjeppet, tjeppes, mattanje. *Slöjd*, kåta tuoje, tjeppeswuot. *Slöjda*, tuojoget, tjeppastallet.
Slöja, line, åiwe line.
Slösa, tuhlet, skidartet, skiwtet. *Slösare*, skidar, tuhlar, skiwtar, tuhleje. *Slöseri*, tuhlem, skidartem.
Smacka, sjamket, sjämket.
Smak, painek, smak. *Smaka*, smakot, tåbdet, smakeb adnet. *Smaklig*, nialge. *Smaklighet*, nialgeswuot.
Smal, segges, seggok, kedses. *Bli smal*, segganet, seggot, kedsanet. *Göra smal*, seggotet, kedsetet. *Smalhet*, seggas, seggot, kedso.
Smattra, ruotet, ruotestet.
Smed, smidda.
Smeka, lakkotallet, tåketallet, takotallet.
Smeta, sikkot, sikkestet, padhet. *Smet*, padha.
Smickra, slimbertet, jelletet, häket. *Smicker*, slimbertem.
Smida, smiddet. *Smedja*, smidjo, smidda kåte. *Smidig*, miwkok, wanatakes, kutte metaltatta.
Smila, tjaimet, snjiskestet. *Smila*, *smickra*, jelletet, slimbertet, härwa diet takket, mubbi diet takket.
Smink, paino muotoi. *Sminka*, muotob ruopsoken painet.
Smitta, pådo, pådwo. *Smitta*, pådwet, padhet, painet. *Smittsam*, painetakes.

⁴⁹⁵ sluttande, sned

⁴⁹⁶ outvecklad, inte fullmatad

⁴⁹⁷ skicklig

Smolk, ripa, smuolke, ibje.
*Smug*⁴⁹⁸, tjagnem raike, tjäkos raike.
Smula, bittats, smolko, smål, mutkotes.
Smula sönder, smolket, mutket.
*Smulgråt*⁴⁹⁹, ila negg, saiges.
Smussla undan, tjäket.
Smuts, tuolw, stäntje. *Smutsa*, tuolwatet, stäntjet, orainet, pådwet. *Smutsas*, pådot.
Smutsig, tuolwajes, wastes, oraines.
Smutta, påddoi jukket, jukkeket.
Smycka, härwetet, tjabbotet, hewoken takket.
Smyckad, härwok, hewok, tjabbotum.
Smycke, härw.
Smyga, niaket, suollet tjagnet, suollet tsaket.
Smyga sig undan, kådketet.
Små, smaw, utses, smaiwes. *Små skog*, läkima, pästek. *Skära sönder smått*, smaiwet, tsapet. *Smått*, smaiwai.
Småningom, suoimen, astost, astoi, låittoi.
Smäda, albetet, naset, laitset, spåddet.
Smädeord, nalses pako. *Smäle*, albetem, nalsem.
Smäll, plåwem, klibma, leud, jutsa, smäll.
Smälla, plåwet, tudnet, klibmet, jutset.
Smälta, själkelet, suddet. *Smälta, bli smält*, själketet, suddet. *Smält*, själketum.
Smärt, *smal*, segges, seggokats.
Smärta, swarke, pino, waiwe. *Smärtefull*, pinetakes, paktjes.
*Smöja*⁵⁰⁰, tsaket, tjada tsaket.
Smör, wuoj. *Smörgås*, wuoja laipe.
Smörja, wuoitet, lätjot wuoitasin. *Smörja, smörjelse*, wuoitas.
Snabb, kämp, sappel, happel, ruok, ruwes, harettes, spaitok, snapes. *Snabbhet*, kämpawuot.
Snack, rudn, hubma, håla. *Snacka*, rudnet, smaresjet, hubmet, danskestet.
Snappa bort, erit tåpot, tuobbelet erit.
Snar, ruwes, ruok, spaites. *Snarare*, arebi.
Snara, kiäl. *Snarka*, snoret, snorret.
Snarstucken, hekkes mårai. *Snartrogen*, jakkoles, jakkwär.
Snart, *snarligen*, wargi, rua, spait.
Snatta, niskot, suolatastet. *Snattare*, niskoje, tåpotakes. *Snatteri*, niskom.
Snattra, sjället, tsiwkeset.

Snava, stimpeldet, niällkestet, kåmpestet, snokarmet.
Sned, tjuolo, tjuolok, tåres. *På sned*, tjuollot.
Sneda, tjuolotet, tjuollot takket.
Snibb, njuone.
Snickare, snikkar, muora tuojar.
Snickra, snikket, muora tuojob takket.
Snida, satsset. *Snida i trä*, muori tsekkot.
Sniken, saige, saiges, nett, negg, saire, snaule, hanes.
Snilla, se snatta.
Snille, miäla, jerbme, snuortakwuot.
Sno, pådnjet, kebbret.
Snoka, snuogget, snudtjet, njuonotet.
Snor, snuolg, snuolga.
*Snork*⁵⁰¹, tåssjes aitoh, nittem. *Snorka*⁵⁰², snorkeset. *Snorka*⁵⁰³ *och pocka*, aitet ja riktet.
Snubba, sjärgot, tsetsastattet, pelket, sneitet.
Snubbor, sneitem.
Snugga, snuogget, snåletet.
Snurra, sjuka, skerro, wärgo. *Snurra omkring*, pira järret, pira kyrsolet.
Snus, snukk. *Snusa*, snukkab jukket.
Snuskig, slintsos, kutte i le rajanes.
Snuva, snuop, sukt.
Snyfta, sjuoketet, seinatet.
Snygg, sniwa, sniwok, tjabbe.
Snyta sig, snusotet. *Snyte*, njuone.
Snål, hanes, wainok, snaule, snål, näpel.
Snålhet, haneswuot, snaulokwuot. *Snålas*, snåletet.
Snäcka, skaltjo.
Snäll, se snabb. Snällhet, spaiteswuot, kiämpaswuot. *Snällt*, kiämpasikt, kiämpest.
Snärja, käselet, wautet. *Snärja sig*, wautet, webtjet, tabranet, qwosgnet.
Snäsa, sjärgot, sjärget, tsetsastattet, sneitet.
Snäv, paskes, paskok, kartjes.
Snö, muot, muottek, lobme. *Snöa*, muottet.
Snöglopp, slatte. *Snösparv*, alap.
Snöd, tokkones, suoppates, okaudnes, tåssjes.
Snöpa, kaldet, kasket. *Snöpt*, kaskek.
Snöplig, wastes, skabmokes. *Snöpligt*, wastet.
Snöra ihop, akti snårret, kärretet.

⁴⁹⁸ smyghål, kryphål

⁴⁹⁹ girig person som gråter för varje smula han ger ut

⁵⁰⁰ träda på, lirka in

⁵⁰¹ ovänliga ord

⁵⁰² grymta

⁵⁰³ gråla, uppträda hotfullt

Snöre, kaino, ressmo, snuore. *Snörrätt*,
njuolga, stadan.
Snörpa, snårret, akti tjåket. *Snörpas ihop av
hetta*, tårrenet.
So, swine, snorka.
Socka, kuopa.
Socken, suokno, tjelde.
Socker, sokkor. *Sockerbakelse*, sokkor laipe.
Sol, peiwe, peiwats. *Sola sig*, peiwen auten
tjåkkahet. *Solbränd*, peiwest kårdum.
Solstånd, kukkemus peiwe. *Solstråle*,
peiwe labtje.
Sold, palka, makso. *Soldat*, tåro ålma.
Solka, tuolwatet, smorwotet.
Som, kutte, jukko, juok. *Som, såsom*, ko,
nauko.
Somliga, muttemeh, såbmaseh, kallekatjeh.
Somt, muttem part.
Sommar, kese. *Somna*, ådajet, nåkktet.
Son, pardne, alge. *Sonhustru*, manje. *Sonson*,
ajow.
Sopa, sopet, rainetet, rainesen takket.
Soppa, lema, smalek.
Sorg, surgo, waj, waja, wajek. *Sorgdråkt*,
surgo karwoh. *Sorglig*, surgolats.
Sorgfällig, måråteje, mårarahab adneje,
måråraheje, hugsar. *Sorgfällighet*, mårraha,
hugso. *Sorglös*, hugsotebme. *Sorgsen*,
surgolats, wajeteje, kutte wajen le, wajes.
Sorl, hålme, tudn, jutsa, kraja, staime. *Sorla*,
tudnet, jutset.
Sort, slaja, nale, tjård. *Sortera*, tjuoldet färta
slajeb færr.
Sot, tjadd. *Sot, sjukdom*, puotselwas, taud,
wank, maine, waddo. *Sota*, tjaddet,
smorwotet. *Sotig*, tjaddajes, kutte tjadden
le, tjappes, smorwotum. *Sotdöd*, puotsen
jabmam. *Sotsäng*, puotsem sängo, jabmem
sängo.
Sova, ådet. *Sova gott*, njalgat ådet.
Sovel, suwle, påksestak, påsme.
Sovra malm, malmab rainetet, malmab säiwa
kedkest tjuoldet.
Spad, soppa, lema. *Fiskspad*, qwele lema.
Spade, spadan. *Spada*, spadanin palet,
spadatet. *Spader i kort*, spada.
Spak, tames, låjes, låbdes. *Bli spak*, låjot,
låbdot. *Spakfärdigt*, låbdet.
Spana, åtsåtet, jäskotet, katjatet. *Få spaning*,
judjot, elwet.

*Spann*⁵⁰⁴, kårt, kårtel, luod, tudno pele.
Spannmål, spanmål, kårdne.
Spara, njuotetet, tsutset, juorjet, sparet.
Spara ihop, tukset. *Sparsam*, njuotetakes.
Sparsamhet, tsutsem, juorjem, njuotetem.
Sparsamt, njuotetemplaka. *Leva sparsamt*,
njuoteten wiesot.
Sparka, tjåktjet, tjåktjetet, påttkestet.
*Sparlakan*⁵⁰⁵, låutek sängon pira.
Sparre, ålg, tjåsk.
Sparv, tsitsok, tsitse. *Sparvhök*, titei.
Spatsera, wadsetjet, walkeset, walkset,
slanket.
Spe, albetem, nalsem, spåddem, narrem.
Göra spe av, speijot, narret. *Speglosor*,
speijom pakoh, sneitem pakoh.
Spegel, spejel. *Spejla sig*, spejelen muotob
kåttjetet.
Speja, sjåktjet, suollet, åtsåtet, aksatallet.
Spel, ståk, tokor, tokortem. *Spel, musik*,
speletem. *Spela på instrument*, speletet.
Spela kort, spiålet. *Spela på pipa*, pippob
tjuojetet. *Spelman*, speleteje.
Spendera, kåstet, kåstekeb takket,
waddastallet, spanderet, skånkit håiketet.
Spendersam, waddanje, skånkok.
Spene, nidtje, ruouse.
Spenslig, segge, seggokats.
Spets, njuone, snjuttje, ketje. *Spets, högsta
kullen*, tjåkk, snjurtje. *Spetsar*, raiki
takkatum hewok line. *I spetsen*,
njuonohesne, autemusen. *Spetsig*,
snjuortjok, snjuottjok. *Spetsa*, snjuttjet,
snjuttjen takket. *Spetsbov*⁵⁰⁶, stuora skålm,
tiskepelak. *Spetsfundig*, sluokes,
wisastalleje, wises. *Spetsfundighet*, sluoke,
sluokeswuot.
Spett, passsem. *Sätta på spettet*, passsemi
tsegget.
Spetålska, tubre maine, pahas tubre,
spetålska.
Spicken, kåike, suowas. *Spicket kött*, kåike
piårgo, suowas piårgo.
Spik, route naule, spikar. *Spika*, naulet.

⁵⁰⁴ mått motsvarande avståndet mellan topparna av två
utspårrade fingrar, tummen samt antingen
lillfingret, långfingret eller pekfingret

⁵⁰⁵ omhånge till säng

⁵⁰⁶ listig eller flink tjuv

Spilla, leiket, kábmetet, kálketet, spillet.
Spillas ut, leikeset, kábmanet. *Spillning*,
 leikesem.
Spillo, spiejo, hákkanem, káddem.
Spillra, sáda, sábtjes, spiálkates. *Spillra*
sönder, spiálkotet, saret, luoddet.
Spilta, *stallspilta*, suoine litte.
Spindel, heune. *Spindelväv*, heune werbme.
Spinkig, segge, skaile, tjokkotes, ráibme.
Spinna, pádnet. *Spinnrock*, kákkel, snaldo,
 pádnem rákk.
Spion, suolle aksatalleje, sjáktjeje.
Spira, Konogasen welde, spira. *Spira*, *liten*
bjälke, sluokkets, tjásk.
Spis, *föda*, piábmo. *Spis*, *spisel*, aren, spiss.
Spisa, *bespisa*, piábmet, fedet, piábmob
 waddet. *Spisa*, *äta*, piábmotallet, párret.
Spisa, *räcka till*, jákset, állet, rekket,
 spisset.
Spits, *m.m. se spets*.
Spjut, saite, spaggok.
Spjäl, spiálkates, pekkats, fjállots. *Spjälka*,
 spiálkotet, luoddet, saret. *Spjälkas sönder*,
 luodenet, peiget, spiálkeset.
Spjäll, wuobdne káptjes, spelte.
Spjärna, tjáktjet, tjáktjetet, páttkestet.
Split, rito, pálko, stinke.
Spol, petsek, widdek. *Spole*, kádhem suoj.
Spola garn, laigeb kestet, spolet.
Sporre, tjáktjem route.
Spotsk, ridhak, raggostalleje, sposkeje.
Spott, tjálg. *Spott och spe*, spáddem, nalsem.
Spotta, tjálget, tjálgetet.
Spotta ut, *spy*, tjálllet, wuokset. *Spyor*,
 wuoksenes.
Spraka, brakkohet, langkeset, ruotet,
 ruosatet, snjirret.
Spratt, skuorpo, pus. *Göra ett spratt*, pulet,
 skuorpob takket.
Sprattla, státtjet, swarret, swärget, spåret.
Spricka, raket, luoddenet, peiget, jállot.
Spricka ut, wuotjet, patset, pátsetet.
Sprida, páddet, páddetet, pira sajjet. *Sprida ut*
en ting, saken wuolgetet, ringet. *Spridas*,
 juokatet, widanet, luobbitet, páddanet.
Spridd, páddos.
Springa, *spricka*, jállo, rakem, sawe. *Springa*,
löpa, *hoppa*, wiäket, wainket, warret,
 qwotset, ákot, njultjet, tjilet, tjälestet,
 sasket. *Springa*, *bestiga (para sig)*, rakket.

Springa ut, *upprinna*, wáddaset, kálkitet.
Springa på, *anfälla*, ladet, rábmolet.
Springa upp, sprainet. *Springkälla*, aja,
 ajek, tuoldeje ajek.
Sprita, karrab waldet, qwolmestet, rainetet.
Spritta, sprainet, tjälestet, swarret.
Sprund, buntse raike, nialme. *Sprunda igen*,
 buntse raikeb tappet.
Spruta, trisset, trissetet. *Vattenspruta*, tjatse
 trissem reido.
Språk, kiäl, hál, sardne, hálem lake. *Språka*,
 hálet, hubmet, danskestet, rudnet,
 smaresjet. *Språksam*, hálajes. *Språkkunnig*,
 kiälolats, mádde kiälek.
Språng, tjalem, wiäkem, qwotsem, njultjem.
*Språte*⁵⁰⁷, switja, lanje, áksats.
Spräcka, *spränga*, luoddet, luoddot.
Spräcklig, teblak, treblak, luostek, tjuosse.
Sprätta upp, rattet, kaikot. *Gå och sprätta*,
 raggostallet, wadseten tjäulastallet.
Spröte, switja, kittjaheje muor.
Spy, *se spotta ut*.
Spå, káttot, autel sardnot, wuosotet, muonet.
Spå, *trolla*, náitot, qwopastallet. *Spåman*,
 náite. *Spåvinna*, qwopes. *Spådom*,
 káttom, japotas, náiteswuot, náitom.
Spåtrumma, kábda.
Spån, spako, wuolates, wiärates, spanes.
Spång, práwe, práwats jokka rasta.
Spånta ihop bräder, fjálloit lauketet akti.
Spår, luodd, kája. *Gå på spår*, qworet.
Späck, puoite, allas. *Sälspäck*, nuorjo puoite.
Späcka, puoiteb sisa tsaket, puoitet.
Späd, njuores, segges. *Spätt barn*, utses
 mana. *Späd röst*, segges kiäl.
Späda upp, blandet, njarbotet. *Späda vatten i*
vin, tjatsest winai piejet. *Späda på*,
 lassetet.
Späka, tabmet, tamet, nalet, lábdotet, lájotet.
Spänna, kiäldet, sadtet. *Spänna för*, kesastet,
 kesastattet. *Spänna*, *taga åt sig med*
naglarna, kadsí sárjot, pikset. *Spänna*
ihop, kruokkotet, akti tjadnet. *Spänna*
ifrån, luitet kesasest.
Spänne, kruokke, sålp.
Spänstig, tjoktok. *Spänstighet*, tjoktokwuot.
Spänta, luoddet, saret, luoddet.

⁵⁰⁷ skott, kvist

Spärria ut, sadtet, tsagget. *Spärria in*,
pirastattet, pira karwet, särtet harest
puodot.
Spö, swisko, switja. *Spögubbe*⁵⁰⁸, kyrkowakt.
Spöke, swikol, wardali, eppar. *Spöka*, lattot,
swiket, wandertet jabmemen mangel.
Spörja, *fråga*, kattjet, katjatet, jäskotet.
Spörja, *erfara*, aitset, tetet ådtjot, judjot,
elwet, wuoptestet, kullet, tåbdet. *Spörjas*,
bli känt, kullot, låset, saken mannet.
Spörsmål, katjalwas.
Stack, fino, åmårtes, hånke.
Stackare, waiwan, kånne, hånjo, stakkar.
Stackug, ådne, ånekes, ånekats.
Stad, stad, saije. *Stadsbo*, staden wiesat.
Stadd, tjodtjomen, orroje, kutte le. *Stadd*,
lejd, palketum.
Stadfästa, nannotet, tjårgetet, ålles dobmob
waddet. *Stadfästelse*, nannotem, ålles
dobmo.
Stadga, *förordna*, kottjot, piejet, döbmet.
Stadgas, nannot, nannotowet, tjårget.
Stadga, *påbud*, piejetus, ornig, lag.
Stadig, nannos, tjårges, wekses, samolats,
staikok, stalkes, stuowok. *Stadigvarande*,
ikkates, ikkat orroje. *Stadighet*,
nannoswuot. *Stadigt*, nannost, nannoslaka.
Stake, staura, halgo, tjuold, balka, watjos.
Staka ut, wittait piejet, wittet, meretet.
Staket, staggek, hagan.
Stall, hånsta kånte. *Stalla*, puoitotet, kådtjetet.
Stallbroder, kradna, qweibme.
Stam, madd, bål. *Stam*, *härkomst*, maddo,
werrek, pårad. *Stam*, stabne. *Framstam*,
auta ketje. *Stamfader*, madder attje,
madder aija. *Stambok*, watem kirje.
Stamma, kakkastet, maltestet. *Stammare*,
kakkas, kiålalakkak.
Stampa, njutet, tsabmet. *Stampa med*
fötterna, juolki tsabmet, trånpet juolki.
Stank, pahas habja, pahas hapses, lukt.
Stanna, tjodtjetet, kånoket, stattertet, stanet.
Stanna, *upphöra*, orrojet, laitet, nokket.
Stapel, åmårtes, hånke, fino.
Stapla upp, åmårtet, pajjalok pårdet.
Stappla, stimpeldet, njallkestet, wilpatet,
kånpeestet. *Stappla i tal*, temseestet, pakob
ejet, kakkastet.

⁵⁰⁸ kyrkvaktare, kyrkstöt

*Starbrak*⁵⁰⁹, kukkemus peiwe.
Stark, wekses, wåksak, kiåura, samolats,
samo-porre. *Stark köld*, karra tjåskem,
pruösse. *Starkt rep*, nannos ressmes. *Stark*
handel, stuor åsas. *Starkt brännvin*, karra
wina. *Starkt*, nannost, wekseslaka.
Starr, starro. *Starr på ögat*, kalam tjålme.
Stat, rik, Konoges rik. *Stat*, *prakt*, härw.
Statur, kukko, sjaddo, muddo.
Stav, såbbe, klakka. *Stavelse*, staweles. *Stava*,
stawatet.
Steg, lawke. *Stege*, raideres.
Stegra, deurotet, åsasi tsegget.
Stek, passsem piårgo. *Steka*, passet. *Stekas*,
passot. *Stekspett*, passsem.
Stel, kittjos, kussmes. *Stelna*, kussmot,
kittjot, kalnet, kråwoket.
Sten, kedke. *En stor sten*, kallo. *Stengrund*,
qworgo. *Stena*, kedkahet, kedki kåddet.
Stenig, kedkajes. *Stenigt land*, juowajes
ådnam.
Stick, tjuoggatak, påsketem. *Lämna en i*
sticket, mubben hångeb wahdai tsaket.
Sticka, påsketet, tseskotet, tseskelet. *Sticka*,
gravera, satset, tjalet. *Sticka in*, tsaket.
Solen sticker, peiwe kårda. *Sticka*, *sy*,
kårot. *Sticka vantar*, fatsit kådhet. *Sticka*,
tråstikka, sabbtjes, såda.
*Stickelbår*⁵¹⁰, tseskes muoran muørje.
*Sticken*⁵¹¹, mårak, måren. *Sticknas*,
måratowet.
Stick-ord, tjaimem pako, narrem pako.
Stift, akta Biskopen land, akta Biskopen taso.
Stifta, piejet, laget, stillet, sisa piejet, algetet.
Stiftare, algeteje, tseggeje.
Stig, *spår*, luodd, kåja. *Stig*, *våg*, palges.
Stiga, lawket, låidet. *Stiga upp*, pajjas kåret,
tjuodtjelet. *Stiga ned*, wuolos luitatet.
Konsten stiger, kånst autana.
Stilla, sjawotes, såddos, lådtjes. *Stilla*,
saktmodig, låjes, låbdes. *Sitta stilla*, sjawot
tjåkkahet. *Tiga stilla*, sjawot orrot. *Stilla*,
dånpa, *blidka*, keppetet, sjawotattet,
puorotet, såddotet, lidnahet, lådtjeb takket.
Stilla blod, warrab tsuokestattet. *Stilla*⁵¹²

⁵⁰⁹ solstånd

⁵¹⁰ krusbår

⁵¹¹ förargad, stött

⁵¹² utfodra

boskap, buwai piäbmoit waddet, stillet.
Stillhet, säddoswuot, sjawoteswuot, lådtje.
Stillestånd, kånokastem tårost ånekes påddi.
Stim, ståk, ståkem. *Stimma*, ståket, ståtjet,
 standet. *Fisk stimmar*, qwele kådho.
Stinga, påskåtet, tseskelet.
Stinka, pahast hapsitet, tsiwnitet.
Stinn, sadtok, teuwas. *Bli stinn*, sprigget,
 pradgetet. *Se stint på*, tjalmıt tsagget.
Stjåla, suolatet, suollet katotet, niskot.
Stjålk, juolke, takte.
Stjålpa, kåbmetet, kåbmanet, raggetet.
Stjärna, naste, taste. *Stjärnkikare*, nasti
 åppes.
Stjårt, petsek, pattom.
Sto, mårro, mingeles häst.
Stock, tjåsk, stuokke. *Stocka sig*, suokot,
 tjåkenet, nårret.
Stod, tsagge, ådnåres, pål, kåwe.
Stoffera, luoskot, puddet, pardet, tadin
 kårot.
Stoft, ripa, måiwe, mulde.
Stoj, kraj, staime, stuibme, klibma, tudn.
Stol, bånk, tjåkkahem saije, stol. *Stolgång*,
 patta raike.
Stolle, kaiwes, piådak, skike, tajok, kajok.
Stollig, miåla-lakkak, miålawanak,
 kaiweslakats, perik sákák, wuorok.
Stolpe, tsagge, juolke. *Stolpbod*, juolkak aite.
Stolt, raggok, tjåulak, stuorastalleje,
 mihastalleje, stuores. *Stolthet*,
 stuorastallem, tjåulakwuot.
Stomme, báll, abnes.
Stop, stop, kadno pele. *Halvstop*, tint.
Stoppa, stappet, tsågget, tsaket, puodot.
Stoppa igen ett håll, raikeb puodot,
 måskotet. *Stopp*, tappa, puodo, kåptjes.
Stoppning, teutates.
Stor, stuor, stuores, jånjok. *Stor sveda*, karra
 swarke. *Bli stor*, stuoranet. *Storsint*, mårak,
 puosjak, kårrok, puortos. *Stortalig*, pako
 rippak. *Storordig*, njalmokes.
Storkna, tjåksanet, påktjanet.
Storlek, stuorakwuot, jånjokwuot, muddo.
Storm, wiro, karra piågg. *Storm*, motangrepp,
 tåro, tårotem. *Storma*, wiron brakketet,
 piåggetet. *Storma*, angripa, tårotet, tårob
 takket. *Storma till*, ladet. *Storma*, bullra,
 ståtjet, standet, jutset, klibmet, maret.

*Stormhatt*⁵¹³, åiwe warjo, tåro kapper.
Straff, pakkates, straff. *Straffa*, pakkatet,
 straffot. *Strafflöst*, pakkataka, nauk.
Straffvärdig, sakkolats, mæddoges.
Strand, kadde, fiårw, terbme. *Stranda*, kadde
 nala wirrot, kadde wuoste pärjestet.
Strandsätta, madhet, arostattet, pettet.
Straxt, tala, talak. *Strax efter*, tala taste.
Streck, tjalastak, tjaleg. *Streck*, tåg, kaino,
 badde.
Streta, rabbet, kilpot, killot, kitset, rattjet,
 wigget, oibot, kimpeldet. *Streta emot*,
 wuostaladdet, tsagget.
Strid, spaites. *Strid*⁵¹⁴ *såd*, teuwa kårdne.
Strid, kamp, tåro, rito, oibom. *Strida*, tårot,
 tåron kitset. *Det strider emot förnuftet*, i
 tatt sjätte almatjen jerbmin. *Stridig*, tårek,
 wuostaladdeje, preutak. *Stridbar*, tåro
 miha, tåro kiåmpa.
Strimma, stranjes. *Solstrimma*, peiwe labtje.
Stripa, skåra, tsekke, tsekkes.
Strumpa, suokko, pidto.
Strupe, tjådd, tjåddek, karas, kirs.
Strut, jebmesats, skuoudo.
Stryk, slåwatallem. *Få stryk*, slåwetallet,
 risseb ådtjot, swaskotallet.
Stryka, sikkot, njamet. *Stryka bort*, erit
 njamet. *Stryka ut*, waskot, striwket. *Stryka*
omkring landet, pira landen kålket. *Stryka*
på en, reiwatallet, låskotet, slåwet.
Strypa, karket, puwet, karkastattet,
 kerastattet. *Strypas*, karkaset, puwot,
 keraset.
Strå, suoine tjåle, grase tjåle.
Stråk, hare, kåino, alme wuole.
Stråle, solstråle, peiwe labtje.
Stråt, kåino, laido. *Vad stråt for han?* kåbbos
 åiwi wuolgi?
Sträcka, wanatallet, sadtet, restet. *Sträcka*
sig, sadtjeset. *Sträcka sig till*, räcka, jåksset,
 ållet. *Hans makt sträcker sig ej långt*, i so
 makt kukkas påte (jåkså). *Sträcka*, rad,
 pirka, kargates. *I en sträcka*, aktet rajast.
Sträng, hård, rinkses, kårrok, karrok, karres,
 puosje. *Sträng köld*, karra tjåskem. *Sträng*,
 kiåldak, badde. *Stränga*, nagget, wuojetet.
Strånghet, karrokwuot, rinks.

⁵¹³ stridshjålm

⁵¹⁴ välmatad

Sträv, tjarrok, kittjos, baskok, briskok. *Sträv*,
ogin, tåret, pahastalleje, kårrok, råskes.
Sträva, wigget, rattjet, rabbet, rudwet,
tjabtjet. *Sträva emot*, stagget, wuoste
tjodtjot, wuostalastet.
Strö, påddet, luobbet, pira sajet.
Ström, jokk, ädno, njauwe, uwe, kålkats,
qwoik. *Strömma*, kålket, snjåret.
Strömming, sillda, tjuskets, sjila.
Ströva, straukot, tåpot, rewaren etjebes takket.
Strövarparti, rewar såle.
Stubbe, jalgna. *Stubbig*, snamp, snoppok.
Studera, kirjai läret, ståderet. *Student*,
stådent.
*Studsa*⁵¹⁵, *prunka*, wuolotallet, tiäulastallet
karwoi. *Studsa tillbaka*, ruoptot kauflet.
Stuga, kâte, ståpo, tåppe. *Förstuga*, ulkolån.
Stum, kiälatabme, kiälates, kutte i hålet
matte.
Stump, ånates, ketje, pekke.
Stund, pådd, aike, kátso, maswa, wuollat. *En
liten stund*, ånekes pådd, påddets. *På
stunden*, tala, talak, talle adtjek. *På sista
stunden*, mangemus ketjai, mangemus
aikai. *Stundligen*, påddålok, inta. *Stundom*,
muttemin, muttem pali.
Stupa, slabmet, snokarmet, kåmpestet, jårret.
Stursk, startek, stinn, tårek.
Stut, nuora wuoksa, wuoksats.
Stuva, åddåsisst läggetet, mubbadeest wuossjet.
Stybb, *kolstybb*, tjadda tsumptse.
Stycke, pekke, pekkats. *Stycke*, *kanon*, stuora
tåro steuk. *Ett stycke väv*, pankka. *Styckevis*,
påddoi, pekki pekki. *Stycka sönder*,
påddet, pekki pekki tjuoppet, smaiwet,
luepket.
Stygg, waste, wastok, råbmest. *Styggt*, wastet.
Styggas vid, wastahet, wasten adnet. *Bliva
stygg*, wastot.
*Styl*⁵¹⁶, tjalem reido, tjalem lake. *Nya och
gamla stilen (för datering)*, åbme ja åddå
reknig. *Stylfjädrar*, pattom.
Styltor, muora juolkeh.
Stympa, ånetet, ånatallet, snampet, snoppotet,
jaggeldet, jallet.
Stympare, omattanje, kålko, häjo.
Styng, påsketem, tsesketem. *Håll och styng*,
påsko.

⁵¹⁵ pryda, försköna

⁵¹⁶ fjäderpenna

Styra, stiwret, tårjot. *Han kan ej styra sig*, i
etjenis nakkahé, (i etjebes rade). *Styra*, laga,
rektotet, stillet, sjättet, laget. *Styre*, roder,
stiw. *Styrelse*, lagatas, stildem, piejetus,
tårjotem.
Styrka, weksotet, tårgetet, nannet. *Styrka till*,
kaukelet. *Styrka*, *makt*, famo, wekseswuot,
nannoswuot. *Han har fått sin fulla styrka*,
ålles famoites le jáksam, juo le famoi nala
påtam.
Styv, kittjos, kussmok, tjoktok. *Styv*, *stark*,
wekses, kiåura, samolats. *Styv*, *högfärdig*,
raggok. *Arbeta styvt*, äljest parget.
Styver, årre, kuoppar årre.
Styvfader, attje pele, attje saije. *Styvmoder*,
edne saije, edne pele. *Styvson*, pardne pele.
Styvbroduer, wälja pele. *Styvsyster*, årben
pele. *Styvdotter*, neita pele.
Stå, tjodtjot, tjuodtjot. *Stå bi*, wekket, pelen
tjodtjot. *Stå till rätta*, tigger auten
tjuodtjot. *Stå efter*, wainotet, wainon orrot.
Stå efter ens liv, mubben häggai wigget.
Stå emot, wuoste tjuodtjot, wuostalastet,
tsagget. *Stå före*, anten tjodtjot, påtet. *Stå
en före*, mubben wieseken pira mårarahab
adnet. *Stå på sig*, wiesotallet, staiket. *Hur
står det till med er?* maktes måksebet?
maktes wiesobet? *Stå stilla*, akten saijen
tjodtjot, tjodtjetet, kånoket. *Stå upp*,
tjuodtjelet. *Stå ut*, killet, kierdet, staiket,
pintet, slitob adnet.
Stål, stale. *Stålsätta*, staleb piejet.
Stånd, tjodtjom saije, juolke saije, ornig,
wuoke. *Jag är ej i stånd till*, ib aibmote. *I
samma stånd*, tattna wuoken. *Stånd*,
värdighet, kall, ammat. *Stånd*, *bod*, åses
bod.
Ståndaktig, nannos, staikes, staikok, stalkok,
kutte auten wall manna. *Ståndaktighet*,
nannoswuot, staikokwuot, killoswuot.
Ståndaktigt, nannost, staikeslaka.
Stång, staggo, staura, halgo.
Stånga, muolwet, tårwi nortet, skurrbetet
tårwi.
Stånka, tsakket, luokot, sjuokesjet.
Ståt, härw, hewokwuot, tjåule. *Ståtlig*,
hewok, härwok, tjabbes. *Ståtlig*,
hewoklaka, puorakit.
Stäcka, ånetet, utsetet. *Stäckas*, ådnanet.
Städ, smiddem route, städ.

Städa, reidet, laget, karwet, tjabbast karwet.
Städa i ordning, saijasas färtab pårdet.
Städja, palket, leiget, leigab waddet. *Städsel*, pant, leiga.
Städse, inta, alo, akest.
Ställa, piejet, pårdet, tsegget. *Ställa på prov*, freistot, kättjelet, pråwet. *Ställa sig*, tåmetet, wiesot, takket. *Ställa tillfreds*, tiwot, likt takket, puorotet, säddotet. *Ställa för ögonen*, tjalmi auti piejet. *Ställa sig om*, takket ko. *Ställa sig sjuk*, etjebes takket puotsemen.
Ställa, saije, tafo, paike, taiw. *I stället för silver*, silba saijen, silben autest.
Ställning, stildem, lagem, wuoke.
Stämman, röst, kiäl. *Stämman, sammankomst*, tjåkenaddem, stebno. *Stämman för rätta*, lagai weddet, stebnet. *Stämman, dämpa*, puodot, tsappetet. *Stämman blod*, warrab tsukestattet. *Stämman in*, akti låsketet, sjättet akti. *Stämning*, stebn, stebnek.
Stämpla, stämpeleb piejet, tjuorget, piwtet, sluokeswuoteb brukot, wisastallet, kånstertet. *Stämpla efter någons liv*, mubben häggen mete tjodtjot. *Stämpling*, piwtem, wisastallem, sluoke.
Ständig, ikkates, alo orroje. *Ständigt*, inta, alo, akest, färta palen.
Stänga, stagget. *Stänga igen*, puodot, tappet. *Stänga omkring*, pira stagget, gärdeb takket, gardot. *Stänga ifrån*, tsagget, tsappetet. *Stängsel*, staggek, puodo.
Stänka, droppa, täinget, kåikot.
Stänka, trisset, trissetet. *Stänka, droppa*, täinget, kåikot.
Stärka, nannotet, weksotet, tjårgetet.
Stäva, påttjem litte, nappe.
Stöd, tsagge, ådnåres. *Stödja*, tsagget, tsaggeb piejet wuollai, tårjelet, tårjot, tutet. *Stödja sig*, tårjotallet. *Stödja*⁵¹⁷ *efter fisk*, tjuouket.
Stök, rusko. *Stöka*, laget, stildet, tjåket.
Stöld, suolatem, suolawuot.
Stöp, ruwesck. *Stöpa*, leikot, sjålkelet. *Stöpa ljus*, kintelit takket. *Stöpslev*, stadtjo.
Stör, staura, staggo, halgo. *Stör, ovanligt stor fisk*, kålla, stuora qwele.
Störa, hemset, peistet, malsket.

Större, stuorab. *Större delen*, änatjumuseh, änan part. *Göra större*, stuoretet, änetet.
Störta, wuolos häiketet, riwkestet, rutestet.
Stöt, nortetem, nolsatem. *Stöt, stötel*, njutem.
Stöta, stöta sönder, njutet, tsououket. *Stöta på*, nortetet, nolsatet, riwkestet, rutestet. *Stöta sig*, nolsatet. *Stöta, förarga*, måradattet, äutjet. *Stöta till*, påtelet, tjåkenet, tjåggot. *Stöta, ej passa*, i sjättet. *Stöta som en bössa*, tjåktjestet.
Stövel, stebel, beinek.
Suck, sjuokenes. *Sucka*, sjuouketet.
Sudda, tuolwatet, smorwotet, pådwet.
Suga, njammet. *Sugning*, njammem.
Sugga, mingeles swine, snorka.
Sula, wuodom. *Sula skor*, wuodomit piejet.
Summa, lokka, reknig. *Summera*, akti lokket.
Sump, kiäwa, kiäwek, sais, laddo. *Fisksump*, wiesoje qweli wuorka. *Sumpig*, tapak, tippak, saisek.
Sund, tjålme. *Sund, frisk*, warres, warrok. *Sund, hälsosam*, äidnes, puorak, warrestakkeje. *Sundhet*, warreswuot, warrot, äidna, hälso. *Sunt*, warresikt, warrast.
Sunnan, årjel. *Sunnanifrån*, årjat. *Sunnanväder*, årjeli piägg.
Sup, jukkastak, kokse. *Supa*, kadset, jukket, jukkastallet.
Supplik, maddem kirje, waitem kirje.
Sur, sures, musn. *Sura ögon*, säurom tjalmeh, njuousom tjalmeh. *Smaka surt*, suritet. *Surdeg*, sures daigen. *Surmulen*, musn, måsketakes.
Surna, surot, musneket, muowaset.
Surra, susa, sjukeset, maret, nuwet. *Surra och supa*, wuolagen standet, jukkastallet.
Svag, wesje, samotebme, neure, häso, häjo, walbmetebme, rassjes, lisak, sjepsjes. *Svaghet*, wesjeswuot, sjepsjeswuot, rassjeswuot. *Svagdricka*, klaiwes wuola. *Svagt*, wesjeslaka, neuret.
Sval, kalos, tjåskeslakats. *Svalka*, tjåskotet, tjåskotallet, kårsotet. *Svalna*, tjåskot, kårsot, kalot.
Svala, swalso. *Svale*, ulkolån.
Svalg, niälatak, tjådd, hamse. *Svalg, djup*, haute. *Svalg och dryckenskap*, rytem ja jukkaleswuot, ädna pårrem ja jukkem.

⁵¹⁷ ljustra vid bloss

Svall, aldoh. *Svalla*, paroi mannet, porsset, assketet, abbeset.
Svamp, tjana, swaipo.
Svan, njuktja. *Unga svanar*, jeudah.
Svang, gå i svang, wankot, kullot, wejelubbun sjaddet, taiwot.
Svank, såjo, kawa, tjima.
Svans, seipe, pattom. *Svansa*, wadsemesne wuolotallet.
Svar, wastetes, wastetem. *Svara*, wastetet, tawestet, jekadet. *Svara emot*, jebd påtet. *Svara före*, lokkob takket, swarot, etjes nala waldet.
Svart, tjappes, tjappok, suortak. *Svartaktig*, tjappeslakats. *Svartna*, tjappotet, tjappotowet. *Svartsjuk*, lollok. *Svartkonst*, nåiteswuot, nåitastallem. *Svartkonstig*, nåite, nåitastalleje, qwopes, meureje.
Svarva, wadnet. *Svarvstol*, wadnem reido.
Svassa, tippertet, priddet, sladdertet, tjeppastallet hålen.
Svavel, rissja. *Svavelsticka*, rissja tsakketes. *Svavla*, rissjab painetet.
Sveda, bränna, snjuwkelet, snjirpetet, qworbetet. *Svedjeland*, qworb.
Sveda, swarke, paktjes, paktjeswuot, pino.
Svek, pettem, pettogeswuot, tarem.
*Sven*⁵¹⁸, nuor ålma. *Svenbarn*, pardne mana.
Svensk, taro, tarolats, laddelats. *Svenska*, taro kiäl. *Tala svenska*, tarostet.
Svepa, käselet, pira käselet, tauket. *Svepa lik*, lik warjoit piejet.
Sverige, Swerje, Swerjes rik.
Svett, piäwes. *Driva svett*, piäweseb paitet. *Svettas*, piäwastet.
*Svicka*⁵¹⁹, tappats. *Svickhål*⁵²⁰, wuoignestem raike.
Svida, swidet, kasket, paktjitet.
Sviga, ge sviga⁵²¹, mivwet, metetet, pelebs luitet.
Svika, pettet, taret, madhas takket, madhet.
Svikta, lenkestet, swilkestet, swaiketet, såjet.
Svimma, jabmalket, swimatet. *Svimning*, jabmaldak, swimo. *En som ofta svimmar*, jabmits, jamits.
Svin, swine, snorka.

⁵¹⁸ yngling

⁵¹⁹ tapp eller plugg

⁵²⁰ hål i laggbär för luftning

⁵²¹ ge upp

Svindel, åiwe jårråkwuot. *Plågad av svindel*, åiwe jårråk.
Svinga, kirtet, pira jårretet, kirbmot. *Svinga sig upp*, kyrsolet, tjårdnet, paijas laudnet.
Svingel, suoppates grase.
Svinka, swaiketet, swilkestet, wilpatet.
Sviskon, Stockholm muörje.
Svordom, wuordnom, karro.
Svullen, påttos, pankes, påttanum, swällom. *Svullna*, påttenet, panketet, paset, swällot. *Svullnad*, påttenem, panketem.
Svåger, mak, swille. *Svågerskap*, maka lako.
Svår, losses, karres, waddok. *Svårhet*, waiwe, muode, wuorradeswuot, kråse. *Svårligen*, ädna waiwin.
Svårmodig, hujnos, surgolas, kutte waimon muodeb tåbda. *Svårmodighet*, waimon muode.
Svägerska, manje, sibjok.
Svälja, niälet, niälestet.
Svälla, påttenet, panketet, paset, pagketet, swällot.
Svänga, kirtelet, jårretet, kirbmot.
Svärd, swerde. *Tveeggat svärd*, qwekte autjok swerde.
Svärfader, wuopp. *Svärmoder*, wuone.
Svärja, wuordnot, karrotet. *Svärjare*, karroles, karro njalme.
Svärm, tradjo, nauka, fluokk, ållo. *Svärma*, jukkastallet, standet. *Svärma omkring*, pira kyrsolet, pira wandertet. *Svärmare*, kättare, läron ja jakkon åddåsteje.
Svärta, tjappotattet, tjappoken takket, tjaddet, suortet. *Svärta, tala illa om*, tarwet, laitet. *Svärta, svart färg*, tjappes paino.
Sväva, kirtet, kirtelet. *Sväva i luften*, wäraldesne kirtelet. *Sväva omkring på vattnet*, jaure pira kålket, lättot tjatsen nalne.
Sy, kårrot. *Synål*, aime, nalo. *Syring*⁵²², suorma kâte.
Syda, luta, raggelet, raggelastet.
Sydlig, årjel. *Sydlig vind*, årjel piägg. *Sydväst*, årjel alat.
Syfta, mudtet, siktet, adnelet. *Syfta på*, åtset, wainotet. *Syftemål*, måkke, situd, waino.
Syl, pårretes, pobme.

⁵²² fingerborg utan botten

Syll, tjäsk, stuokk, wuodo stuokk.
Sylta, piäbmoit talkot. *Sylta bär*, muörjit wuossjet. *Sylta, syltad mat*, talkotum piäbmo.
Syn, wuoidnem. *Syn, besiktning*, kättjem, kättjetallem, kättjetem. *För syns skull*, heiwe diet. *Syn, uppenbarelse*, sämosjem, sippe. *Syna*, kätjetet. *Låta syna*, kättjejit waldet. *Synas*, wuoidnot.
Synd, suddo, mäddo. *Syndafall*, suddoi kattjem. *Syndaflod*, suddo tulwe. *Synda*, suoddob takket, meddet, suddotet. *Syndare*, suddare. *Syndig*, suddokes. *Syndlös*, suddotebme.
Synlig, wuoidnos. *Synligt*, wuoidnoslaka. *Synnerlig*, särralakats. *Synnerligen, i synnerhet*, änamusta, aines.
Syra, sureswuot. *Syra, göra sur*, surotet. *Syrgräs*, juomo.
Syskon, wäljetjeh, äbbatjeh. *Syskonbarn*, wuostes lawe. *Syssling*, mangeb lawe.
Syssla, widno, pargo, takkamus. *Syssla, ämbete*, ammat, embikt, kall, saije. *Sysselsätta*, tuojohaddet, takkamuseb waddet, pargetet. *Sysselsatt*, kutte ädna pargob adna. *Syssloman*, tjoedtjoteje, kättjeje, saijasats, kutte mubben saijai le piejetum.
Syster, äbba, årben. *Systerdotter*, äbba neit. *Systerson*, näpat.
Syta, kättjet, neutot, jukot.
Så, saja, saun, ebber. *Så säd*, sajat.
Så, således, nau, naute. *Så mycket*, tan ädnak. *Så stor*, tan stuores. *Såsom*, nau ko. *Såframt*, jus.
*Såd*⁵²³, soppa, lema. *Såd, sådor*, sadho, takte. *Sådan*, taggar, taggarats. *Sådan, som han var*, taggar, maggar sodn lei.
Såg, sako, sag. *Såga*, sakot.
Säll, sald. *Sälla*, saldet, siktet.
Sång, juoikem, laulom, laulotes, wuöle, weisa. *Fåglars sång*, läddi själl. *Sångare*, lauloje, juoikeje.
Såpa, saipo.
Sår, hawe, sarjes. *Såra*, sarjit takket, hawit takket. *Sårad*, sarjetowum.
*Såt*⁵²⁴, kerok, aiwe wänak. *Såt, springa*, sawe.

⁵²³ buljong, spad, avkok

⁵²⁴ älskad, förtrogen

Säck, wuoss, lauko, skårr.
Säd, sajo, kårdne, sakkö. *Sädesman*, sajo älma. *Sädestid*, sajem pådd. *Sädesbod*, kårdne aite. *Sädesax*, kårdne kärrek.
Säga, sardnot, jättet, jaulet, hålet, taijatet. *Säga till*, tetetet. *Det säges*, kulloi, jauleh. *Sägen*, suptses, sak.
Säker, jalo, jalos, jaskes, säddos, wisses, wittes, sikker. *Säkerhet*, säddoswuot, jaloswuot, witteswuot. *Sätta i säkerhet*, nannos wuorkai piejet. *Säkert*, wittasit, wittast.
Säl, nuorjo. *Sälskinn*, nuorjo nakke.
Sälja, wuobdet, tuoket.
Säll, wuorbalats, lykkolats, salog. *Sällhet*, lykko, wuorbe, salogwuot.
Sälla sig till, säkkaret, sänet.
Sällan, wuorjai, i kalle pali.
Sälle, kradnastalleje. *En elak sälle*, pahas älma, kenes älma.
Sällsam, preutak, kåksos, åutos. *Sällsamhet*, åuto, undar.
Sällskap, säls, kradnastallem, sebre, såle.
Sällsynt, wuorjak, kutte i kalli wuoidno.
Sälta, salteswuot, salte.
Sämja, sämeswuot, sämradokwuot. *Sämjas*, sämastet, sämtet, lakastet.
Sämre, neureb, näkenob, wärrab.
Sämsk, skåde, altem, nakke. *Sämska*, altet, semsket.
Sända, saddet, rajet. *Sända bud*, sakeb takket. *Sändning*, saddek. *Sändebud*, saddek buda, saka sardnoje, sak håleje.
Säng, latjo, sängo, ådem saije. *Sängkläder*, ådatak, jäwatak. *Sängkamrat*, ådem kradna.
Sänka, wuojotet, wuolos luitet. *Sänka sig*, wuojot, wuollanet.
Särdeles, särralakats, särr, aines.
Särk, qwujni like kerde.
Särskild, preutak, ätja.
*Säta*⁵²⁵, jekattet, kulletelet.
Säte, tjäkkåsaije, saije. *Biskopssäte*, Biskopen heima saije. *Säteri*, äiwi järd.
Sätt, lake, slaj, praude, tjärd, wuoke.
Sätta, piejet, tsegget, pårdet. *Sätta sig ned*, tjäkketet. *Sätta på sig mössan*, kappereb tsegget. *Sätta ifrån sysslan*, kallest

⁵²⁵ lyda

kattjetet. *Sätta av penningar*, pednikit skidartet (sjawetet). *Sätta ihop*, akti tabretet. *Sätta i häkte*, fangen waldet, fanget, fanga kåtai piejet. *Sätta sig ned att bygga och bo*, wiesob takket. *Sätta sig före*, aikot, kiäketet, ussjotet. *Sätta sig i skuld*, welkit tåpot. *Sätta sig upp*, tjoedtjalastet, stiwseb takket, okullogasen orrot. *Sätta till, förlora*, masset. *Sätta till arbete*, tuojothaddet. *Sätta ut nät*, jåddet. *Sätta över vatten*, rasta sutet.

Säv, njolgo. *Sävlig*, låbdes, låjes.

Söckendag, arga peiwe, arg, pargo peiwe.

Söder, årjel. *Söderut*, årjas. *Söder om*, årjak, årjelen. *Söderifrån*, årjat. *Gå längre till söder*, årjetet.

Söka, åtset. *Söka, eftersträva*, wainotet, rattjet, wigget. *Söka i rätterna*, maddet, lagab katjatet. *Söka, bjuda till*, kättjelet, wigget, freistot. *Denna maten söker*, tat piäbmo tjaska.

Söla, orena, tuolwatet, pådwotet, stäntjet. *Söla, dröja*, finet, ila kukkeb ajanet, tamkot. *Sölaktig*, tuomes, kålkos, tamkajes.

Sölja, malje, sålp, rigges.

Söm, kåroltak, sawe, naule, bruoddats.

Sömn, nakkar, ådem. *Söt sömn*, nialges nakkar, kassa nakkar, sippe. *I sömnen*, nakkarisne, ådemesne. *Sömnig*, nakkertowum, ådits. *Sömdlös*, nakkarates. *Sömnsjuka*, wuowdnajes åditswuot.

Söndag, ailek, ailekes peiwe, sodno peiwe.

Sönder, qwoutot, kaskat. *I sönder*, särr. *En i sönder*, akt ai aiken, akt ai särr. *Sönderbryta*, tåjet, matseset, måtjestet. *Sönderslå*, tsuouket, mutket.

Söndra, ratket, tjuoldet, särretet, juoket. *Söndras*, ratkot, juokatet, qwektanet.

Söndrig, raikanum, kaikanum, tsuoukanum, mutkanum, tåjom. *Söndriga kläder*, raike karwoh.

Sörja, surgob adnet, wajetet, wajen orrot. *Sörja, ha omsorg om*, hugset, mårarahab adnet.

Sörpla, strupket, struppestet, kadsestet.

Söt, almes, almok, suottes, njalgok. *Smaka sött*, almitet. *Göra söt*, almotet. *Sötma*, almot, suotteswuot.

Söva, ådajattet, nakkartuttet.

T.

Tack, kito, kitolus. *Ha tack*, lek aldes, akta kito. *Tacka*, kitet, aldestet. *Tacksam*, kitokes. *Tacksamhet*, kitokeswuot, kitoleswuot.

Tacka, får, smala mingeles, mingeles sautsa.

Tackel, skippen kainoh, tåke.

Tadla, laitet, skablott, walpeb åtset.

Taffel, buorde, peude, tållo. *Tavla*, tablo.

Tag, waldem, tjaukestem. *Gäddan är i taget*, hauka le niälon mängen, hauken le talle niälem pådd. *Ta*, waldet, tåpot, tjaukestet. *Ta av daga*, kåddet, häggab waldet. *Ta del uti*, sebret, sebren orrot. *Ta fast, eller uti*, tuobbelet, tåppet, sårjot. *Ta emot*, tuostot, tuostotet. *Ta illa upp*, pahan waldet, innarmastet. *Ta av*, utsanet, utsot, uttjanet, mangas mannet. *Månen tar av*, mano snälpit, mano kesoj. *Ta sig*, autanet, auten mannet, wejajet, wiesojet, warrasmowet, ådtjotet. *Ta sig för*, pargon allases waldet. *Ta till*, ädnanet, lassanet. *Ta överhand*, wejelubbun sjaddet.

Tagel, tåmpå seipe, harjan.

Tagg, tjittje, snjuttje, padne. *Taggig*, panak, tseskes.

Tak, låutak, tak, kåptjes.

Takt, mät laulomesne ja speletemesne.

Tal, håll, rudn. *Tal, antal*, lokko, reknig. *Tala*, hålet, rudnet, smaresjet, målgetet. *Tala om*, suptsestet, hålen adnet, åmanjastet. *Tala till*, hållaidattet. *Tala på*, håleb takket, laitet. *Tala högt*, tjuojelet hålet. *Talas vid*, kaskebs hålet, rudnet, danskestet, smaresjet. *Tala för någon*, mubben autest pakob målgetet.

Talan, håll, hålem, tjoedtjotem.

Talg, pårwe. *Talgig*, pårwojes.

Talig, hållajes. *Talman*, håll ålma.

Tall, petse. *Tallskog*, petsesk.

Tallrik, tallek, piäbmotallem karats.

Talrik, ädna, lokkoteke, wekkes. *Talrikhet*, stuora lokko, ållo.

Tam, tames, låjes. *Hemtamt kreatur*, ame klittur. *Tamd*, tabmetum.

Tand, padne, pane. *Tandlös*, panetes. *Tandkött*, padne ådtje. *Tandvärk*, pane swarke.

Tanke, ussjolm, ussjolmes, jurtak. *Tankfull*, kutte widai manna ussjolmasi kum,

grudnoje. *Tanklös*, kutte i kukkas påte
 ussjolmasi kum. *Tankrik*, märkelats.
Tapet, låutak, wädtji härw.
Tapp, tappa. *Tapp*, *nagel*, tjitta. *Hötapp*,
 suoine kippo, tjagge.
Tappa, *förlora*, lappet, lappetet, masset.
Tappa, *bli övervunnen*, widnetallet,
 tjuttatallet, oitatallet, täppetallet. *Tappa*
modet, hujnot, jasseb pestet. *Tappa ur ett*
kärl, tappet, kälketet, njoigotet.
Tapper, kiäura, kämp, ålma puoike.
Tapperhet, kiäurawuot.
*Targa*⁵²⁶, pani kasket, tsäpet, sarget.
Tarm, tjåle. *Tarmlopp*, tjalgat wank.
Ändtarm, marse, patta tjåle, madda tjåle.
Tarv, tarbo, tarbek, tarbeswuot. *Tarvlig*,
 tarbes, njuotetakes, muddakes.
Tarva, tarbahet, niädastet, niädastowet.
Taska, tasko, wuossets.
Tassla, sammatet, samkelet, sapketet.
Taxa, säto, arwo, mere. *Sätta taxa*, *taxera*,
 arwob piejet, meretet man deuras kalka
 orrot.
Te, wuusetet, wuosatallet. *Te sig*, etjebes
 wuusetet.
Tecken, witta, märk, heiwe, erades. *Teckna*,
 märkot, eretet, wittab piejet. *Teckna*, *rita*,
 mählet, tjalet. *Teckentydare*, autoi
 tjälgesteje.
Teg, åker pekke, slajo landen taiw.
Tegelsten, tiple kedke, tigl.
Telning, lanje, lanjes, suorge.
Temperera, muddaken takket.
Ten, snaldo, kåkkel. *Pipten*, pippo lägg.
Tenn, tadne. *Tennkärl*, tadne kare.
Testamente, testament, litto, nörto. *Göra*
testamente, arbebs käseki tåiwotet.
Texta, stuorab bokstawi tjalet. *Text*, text.
Tid, aike, pådd. *Tid*, *rådrum*, asto, tarbme.
Jag har ej tid, ib astob ane. *I rättn tid*,
 rektes pådden. *Förr än tid är*, autel
 pådden. *I god tid*, ådna, aike palen.
Förhala tiden, aikeb wasetet, aikeb
 mangotallet. *Ge en tid*, astetet, astob
 waddet. *Emellertid*, tattne kasken. *Med*
tiden, astoi, suoimen, mange manget.
Fördriva tiden, ajetallet. *I forna tider*,
 tållen, tållots aimoi. *I tiden*, tane

⁵²⁶ slita sönder

wäraldesne, tane aimon. *Urminnes tider*,
 suptes paleh. *Tid*, *dräktighetstid*, lokko.
Han har kommit före sin tid, påtam le autel
 lokkon. *Tideräkning*, aiki lokko.
Tidspillan, aiken låptem. *Tidsfördriv*,
 suottastallem, ajenes, widno.
Tidlag, wastes mastetem själotes klitturi
 kum.
Tidig, ara, ådnasats. *Tidig sommar*, ara kese.
Tidigt, ådna, ådna kåssa. *Som tidast*,
 taiwai.
*Tidning*⁵²⁷, sak. *God tidning*, puore sak.
Tiga, sjawot orrot, i mabke hålet, i pakob
 målgetet. *Tiga med*, tjäket, i hålet.
Tigga, watet, almostet, tiggot. *Tiggare*,
 wateje, almosteje. *Tiggeri*, watem,
 almostem, tiggom.
Tik, kausjo, tiksje, tiko, pittjo.
Tilja, fjållo, klåwan, tilja.
Till, kåik, lusa. *Till dess*, tassa, tassa ko. *Vara*
till, kaudnoset, orrot. *Tills nu*, tan rajai. *Till*
fots, wadsen.
Tillaga, tiwot, karwet, reidet, laget.
Tillbaka, ruoptot, ruoptolesi.
Tillbedja, råkkåtallet. *Tillbedjande*,
 råkkåtallem.
Tillbjuda, falet, biwdet, faletet. *Tillbjuda*,
försöka, kättjelet, freistot. *Tillbud*, falem,
 faletem, kättjelem, freistom.
Tillbringa, puoktet. *Tillbringa sin tid*,
 wiesom aimobs låptet, aikeb wasetet.
Tillbörlig, sjättok, taibek, rektok.
Tilldela, taibetet, nammatet, waddet.
Tilldraga sig, säitet, sjaddet.
Tillfalla, åsen sjaddet, påtet. *Det tillfaller dig*,
 tunji tatt påta.
Tillflykt, paterem käino, rade, wekke. *Ha sin*
tillflykt till, tetet kåsså kalka pateret.
Tillflyta, tjåggot, tjåkenet.
Tillfoga, takket, puoktet. *Tillfoga skada*,
 skadab takket.
Tillfreds, *vara tillfreds*, jaskes orrot, tuddet,
 litatet. *Ställa tillfreds*, sjawotattat,
 säddotet, puorotet.
Tillfyllest, nuokes, ållast. *Tillfyllestgöra*,
 ållast takekt, ålletet. *Tillfyllestgörelse*,
 ållast takkem, ålletem.

⁵²⁷ nyhet

Tillfälle, tarbme, tilje, famo, käino, sjättok aike. *Om du får tillfälle*, jus käino tunji parit. *Tillfällig*, såiteje, edeles. *Tillfällighet*, såitem. *Tillfälligtvis*, såitemest, edelest.

Tillförne, autebut, autel. *Långt tillförne*, juo ådna.

Tillförsel, tålwom tassa, puoktem.

Tillförsikt, tårwo, tårwostallem, åskal.

Tillgiva, luitet, andagas luitet, metetet. *Tillgiven*, karedes, kutte pelen le. *Han är sin herre alldeles tillgiven*, ållast le sodn båndas pelest.

Tillgång, påtem, käino, aldanem, lakkanem, kätskanem. *Tillgång, förråd*, rade, käino, ållo. *Liten tillgång*, waneswuot. *Tillgång, förlopp*, wijor, wuoke.

Tillhopa, akten, tjåken, akten tjåken.

Tillhåll, wieso, orrot, orrot saije, juolke saije.

Tillhålla, tjabret, nagget, wuojetet.

Tillhöra, detta tillhör mig, mo le tat. *Åt var och en det honom tillhör*, fåra käseki mi so le. *Det tillhör dig att göra*, tab berri todn takket.

Tillika, akten, akta wiäkoi, pald.

Tillita, maddet, wekkeb adnot.

Tillkomma, påtet, lusa påtet. *Tillkommande*, påteje, mangeb.

Tillkännagiva, tetetet, tsuoikotet.

Tillmäle, kaigalem, kaigotem.

Tillnamn, like namm, nabtesnam.

Tillopp, tjåkenem, akti tjåggom.

Tillra, jollaret, wuolos kålket, skågkoret.

Tillreda, karwet, karwetet, reidet, laget.

Tillreds, karwes, reid, stådes. *Laga tillreds*, karwast laget.

Tillräcklig, jåksos, nuokes, kutte ålla.

Tillräkna, lokket, nammatet, taibetet.

Tills, tassa ko, tann rajai ko. *Tillsammans*, akten.

Tillsats, lasse, tuodde.

Tillse, waksjot, kättjet.

Tillskriva, taibetet, nammatet, kaigalet.

Tillskynda, puoktet, påtet takket.

Tillsluta, tappet, puodot, stagget.

Tillstoppa, tappet, puodot. *Tillstoppa öronen*, peljit puodot.

Tillstunda, påtet, aldanet, kätskanet, lakkanet. *Tillstundande högtid*, påteje passe peiwe.

Tillstyrka, kaukelet, kaukotet, hastet.

Tillstå, meretet, nammatet, taibetet.

Tillstå, tåbdestet.

Tillstånd, wuoke, wijor. *Tillstånd, lov*, loppe.

Tillstådja, metetet, miådot, pajet, tiptet, loppetet.

Tillställa, waddet, luitet.

Tillständig, taibek, sjättok.

Tillstöta, såitet, sjaddet, tjåkenet.

Tillsyn, kätjo.

Tillsäga en, tåiwotet, jattet. *Tillsäga, förmana*, wakotet, åiwåtet. *Tillsägelse*, tåiwotes, jatek.

Tillsätta, piejet, tsegget. *Tillsätta, tillägga*, piejet, lassetet. *Tillsatt*, piejetum, tseggetum.

Tilltaga, lassanet, ådnanet, autanet, auten mannen, ånebun (stuorabun) sjaddet. *Tilltagande*, auten manneje, sjaddeje.

Tilltagsen, jalo, kåmp, kutte i aros.

Tilltala, hålaidattet, håleb takket, håleb waldet. *Tilltala, nåpsa*, sjårgot.

Tilltro sig, tuostet, wuoikelet, herdot.

Tillträda, alget, tjodtjotatjet. *Tillträda en egendom*, tawereb adnegåtet, ådtjot. *Tillträde*, algem, påtem. *Ha tillträde till*, påtet ådtjot.

Tillverka, takket, tuojoget.

Tillvita, kaigalet, wereb wuojet. *Tillvitelse*, kaigotem.

Tillvålla sig, weldestallet, etjes wuollai keset.

Tillväxa, sjaddet, ådnanet, autanet.

Tillycka, puodot, tappet, kåptjet.

Tillåta, metetet, pajet, tiptet, loppetet. *Tillåtelse*, loppe, metetem, pajem.

Tillägga, lassetet, lassatallet, ånetet.

Tillägna, nammatet, taibetet, lokket, åsen waddet. *Tillägna sig*, etjes wuollai lokket, allases nammatet.

Tillämpa, sjåttetet, laget, lauketet.

Tillökning, lasse, tuodde.

Tima, sjaddet, såitet. *Timme*, tim.

Timlig, aikasats. *Timligen*, tane wåraldesne.

Timmer, stuokk, tjåsk. *Timra*, timbertet.

Tina, suddet, sjålketet. *Snön tinar bort*, piåula. *Tina, tunna*, tudno, skoldnjo litte.

Ting, åme, teiwes, ata, tigge.

Tinga, trawet, bonotet, tingot.

Tinne, padne, snjuttje. *Tinningar*, kiådatjeh.

Tio, lokke, tsekke. *Den tionde*, lokkad. *Tionde*, tijod.

Tipp, ketjats. *Örtipp*, pelje puoite.
Tisdag, tisdag. *Tistel*, tistel.
Titel, kall namm. *Titulera*, kallen nammast muonet.
Titta, qwoulet, qwoulelet, kätjestet.
Tjock, kassok, kassa, assajes, suokes. *Tjock hud*, assajes tuolje. *Tjockt väder*, murkos talke, omakes talke. *Tjockhet*, assot, assajeswuot, kasso.
Tjockna, assot, kassot, suokot.
Tjockt, kasset, suoket. *Tjockt med folk*, suoket almatjist.
Tjog, qwekte lokke.
Tjuder, badde, tjanas. *Tjudra*, tjadnet.
Tjugo, qwekte lokke. *Den tjugonde*, qwekte lokkad.
Tjur, sarwes wuoksa.
Tjusa, nommet.
Tjuta, holwot, walot. *Tjutande*, holwom.
Tjuv, suol, suolek. *Tjuvnad*, suoladem, suolawuot. *Tjuvaktig*, tåpotakes, niskotakes. *Tjuvpack*, suola såle.
Tjäder, tjuktje.
Tjäll, låuta kâte, låutak.
Tjäna, teudnahet, tänestet, kaggohet, swainestet, sjunestet. *Tjäna, anstå*, sjättet, wuokas orrot. *Tjäna till*, dåkkahet, sjättet.
Tjänare, teudnar, kagge, sjun. *Tjänst*, teudnahem, teudno, tjenastak.
Tjänlig, sjättes, sjättok, muddak, lagom. *Tjänlighet*, sjättokwuot, muddakwuot.
Tjänst, syssla, kall, ammat, embikt, tjenestak. *Tjänstaktig*, massket, kutte puorest almatji käten järret matta, keppesats.
Tjära, tarwe. *Att tjära*, tarwet.
*To*⁵²⁸, line. *Tobak*, tobak.
Toffla, låpa, låpates.
Tofs, tuoppa, täppa.
Tok, kaiwes, piädak, perik, kajok, tajok, taisok, skike, äiwe skikek. *Tokighet*, kaiweswuot. *Tokigt*, kaiweslaka, piädaklaka.
Tolk, tålk. *Tolka*, tålket, tjälgestet.
Tolv, qwekte lokke nalne, qwekte mubbe lokkai. *Den tolfte*, mubbad mubbe lokkai.
Tolvman, laut-ålma, tålmanne.
Tom, koros, kuoros, tuobmes.

Tomt, kâte saije, aren saije. *Tomtgubbe*, sjuoje.
Ton, tjuojenes, laulotes, ton. *Hög ton*, tjuojeles kiäl.
Topp, tjåkk, snjurtje, kärrek. *Från topp till tå*, äiwe tjåkket kitta påske rajai.
Tordyvel, route kånk.
Tordön, atja raide, atjekutjen klibma.
Torftig, tarbaheje, niädalats, häjo. *Torftighet*, niädastem, häjoswuot.
Torka, kåiketet. *Torka av*, sakkartet, sikkot. *Torka*, kåikat, kåiko. *Torkas*, kåiket, assnet, jagnet.
Torn, snjurtje, torne. *Torp*, utses heimats.
Torr, kåike, assnes, jagnas. *Torrskodd*, kåike juolki. *Torrvärk*, swarke lattasi melt, qweis.
Torsdag, tuoresdag. *Tordön*, atjan raide, atjan klibma. *Torvig*, atjan tjasko.
Torsk, wuona qwele, tårråsk.
Torva, tarfe, launje. *Torg*, tårg.
Tossa, tsuobbo.
Tota efter, tjuowot wigget, ähdet.
Trakt, paike, tafo. *Traktat*, nörto, litto.
Trakta efter, wigget, rattjet, åtset, wainotet, wuorgnet. *Han traktar efter att stjåla*, suolatet kättja. *Trakta efter någon*, mubbeb piwtet. *Diktan och traktan*, wiggem ja waino.
Traktera, qwossotet, tuostotet piäbmoi, jukkatet, plägot.
Trampa, tuolmot, tälmot. *Trampa under fötterna*, juolki tälmot. *Trampning*, tuolm.
Tran, likse, nuorjo puoite. *Trana*, qworg.
Trappa, raideres, kårem käino.
Trasa, slibbro, slimpo. *Trast*, trasta.
Trassla, snårret, käselet akti.
Tratt, straktje, strakt.
Trav, qwotsetem, tjuoskom. *I trav*, tålwan. *Trava*, tålwastet. *Travare*, tålwes.
Trave, fino, åmårtes, håwke.
Tre, kolm, kolmas. *Treenig*, kolmaktes, kolmaktalats. *Den tredje*, kolmad. *För det tredje*, kolmadest.
Tredsk, tårek, slinn, startek, trisk, jask, anatakes, äiwajes. *Tredska*, startekwuot.
*Tressa*⁵²⁹ *håret*, wuoptit parkaltet.

⁵²⁸ spånadsämne

⁵²⁹ fläta

Tretton, kolm mubbe lokkai, kolm lokke nalne. *Den trettonde*, kolmad mubbe lokkai.
*Treven*⁵³⁰, äljok, pargar, pargales, äljok.
Trevlig, murren, murretes, hauskes.
Trevnad, arwem, tsåptsom, murre.
Trilla, pira järretet, skägkoret, skerrostet.
Trind, jårbes, jårbok.
Trippa, tjute ketji wadsetjet.
Trissa, sjuka, wårgo.
Triumpf, widnek, widneken diet laulom.
Triumfera, wuolotallet, awotallet.
Trivas, arwat, murritet, tsåptsot.
Tro, jakko, jakkoleswuot. *Man kan ej sätta tro till honom*, i le sunji jakkat. *Att tro*, jakket. *Tro, hålla före*, tåiwot, ussjotet.
Tro, ha förtroende till, jakket, tjårget, jakkob piejet, treustet.
Trogen, jakkokes, jakkolats, jakkoles.
Trolig, jakkates.
Troll, swikol, tråll. *Trolla*, nåitot, qwopastallet, nåitastallet. *Trollkarl*, nåite.
Trollkona, qwopes. *Trollkonst*, nåiteswuot, qwopeswuot.
Trolova, kihlatet. *Trolovad*, kihlatum.
Tron, Kongesen stol, thron.
Tropp, tåkke, nauka, fuowa. *Troppar*, tåro fuowa.
Tross, raido, kaudneh, kaudni kerreseh.
Tross, tog, kassa kaino.
Trots, hastem. *Trotsa*, hastet, åutjet.
Trotség, etja radak, startek, tårek, stinn.
Trubbig, nolpo, nålos, nårom.
Truga, nagget, wuojetet. *Trug*, naggo.
Trumma, spåtrumma, kåbda. *Trumma, rånna*, kålkem kånno, wuoignestem raike.
Trumpen, måsketakes, mostos.
Trumpet, trumpet, tjuojenes reido, basun.
Trut, njuone, njalme, hamse.
Tryck, tjuorgem, tjuorgem reidoh. *Trycka*, täptjet, tedtet, tjuorget, trykket.
Trygg, jaskes, jalos, säddos. *Trygghet*, jaloswuot, jaskokwuot. *Tryggt*, jaskeslaka.
Trygga, jalostattet, jaskoken takket.
Trygga sig till, jakkob adnet, åskaleb adnet, kartet, mubbest jasseb waldet.
Tryne, njuone, slabb.

Tryta, wadnonet, wailot, wanes orrot, wanes sjaddet. *Det tryter*, wanes le.
Trå, stuora wainon orrot, rattjet.
Tråd, kårrostak, laige. *Trådrätt*, njuolga kårrostaki tsagge.
Tråda, tuolmot, tålmut, låidestet.
Tråg, trukke. *Degtråg*, daigen trukke.
Tråka, ådna pargob adnet, kråset, kilpot, killot.
Tråna, njuotset, suddet, suddatakest puotset.
Trånsjuka, suddatak, råkkatak, sutta.
Trång, kartjes, kartjok, paskes, nagges. *Göra trång*, kartjotet, pasketet. *Bli trång*, kartjot.
Trångt nät, terkes (paskes) werbme. *Allt för trångt*, kartjebet pelest.
Trångmål, aktjas, kartjas, naggas. *Trångmål, nød*, waneswuot, niåd.
Trä, muor. *Vedträ*, tjåskes.
Träck, ståntje, paik.
Träd, muor. *Fälla träd*, muorab werdet.
Tråda, låidet, låidestet, wadset. *Tråda en åker*, åkereb åjotet. *Tråda fram*, lakkamet, aldanet, påtet lakkabusi. *Tråda, sticka in*, tsaket. *Tråda i en nål*, sjalmetet. *Tråda*, åjotum åker, åjewes jår. *Lägga i tråda*, åjotet.
Trådgård, muora garden.
Tråffa, kaudnet, teitet, teiwetet. *Inträffa*, såitet, sjaddet. *Tråffas*, kaudnoset, kaudnetet, wuoidnesattet. *Tråffning*, tåro, tårostallem.
Trågen, saure, wainok, äljok. *Tråget*, alo, inta, äljost, pådålok. *Trågenhet*, åljo, waino.
Trål, ikkates swaines, akten åiwe teudnar. *Trålaktig*, swainalats. *Tråldom*, swainalatswuot.
Trånga, bringa i trångmål, naggasi puoktet. *Trånga, plåga*, waiwetet, wuorrastattet.
Trånga, nagget, stappet, tragget, täptjet. *Trånga om*, tarbahet, niådstet, liwtet.
Trångd, naggetum, wuorrastattum, niådstum.
Trångta, hamostallet, wainotet, halitet, ustotet. *Trångtan*, waino, usto, halitem.
Tråns, badde, snuore.
Tråsk, jaure, jaurats, pluwe, laddo, kiåwa.
Tråta, pålket, pålkatjet, ritet, wittjot. *Tråta, kiv*, pålko, stinke, rito, wittjo. *Tråtosam*, pålkales.

⁵³⁰ driftig, flitig

Trävirke, skuoke.
Trög, kälkos, wuonjas, laiike, saines, astos, tuomes. *Trög, ovillig*, tårek, kutte i nali sitta.
Tröja, like kerde, ånekes kaptats.
Tröska, trusket. *Tröskel*, själma.
Tröst, jasketes. *Tröst, förtröstan*, treust, jalostallem, jaskeswuot, tårwo, åskal.
Trösta, jasketet. *Förtrösta på*, tårwot, tårwostallet, åskaleb adnet, tåijet. *Han förtröstar på sina krafter*, famoites tåija.
Trött, kiäudom, kiäwanum, sillom, liwak.
Trötta ut, kiäudatet, sillotet. *Tröttna*, waipet, kiäudet, kiäwanet, sillot, wiessetet, liwot. *Trötthet*, kiäudes, sillos, kiäudem, waipem. *Tröttsam*, silloteje, kutte waipeta.
Tubba, nolletet, allotet, sluoket, hullertet.
Tugga, suosket, kasket. *Tuggor*, suoskateseh.
Tukt, pakkatem, pakkates, åiwåtes. *Tukta*, pakkatet, tiwot. *Tukta med ris*, swaskot.
Tuktig, kysk, skuornes.
Tull, tull. *Tulla*, tulleb makset.
Tum, tumme, pelge.
Tumla, wäutjetet, jolloret. *Tumla, vältra*, jollertet.
Tumlare, kokse, koksats, bägar.
Tunder, tuowle, niwsa.
Tung, losses, lossok, leulok.
Tunga, njuoktjem. *Tunga, börda*, nåde, maisa, lossed. *Tungomål*, kiäl. *Tungspene*, spadne.
Tungel, måne, mano, ask. *Tungelskifte*, mano kask.
Tunn, assetes, niarbes. *Bli tunn*, niarbot.
Göra tunn, assetet, niarbotet.
Tunna, tudno. *Halvtunna*, tudno lakke.
Tupp, wuentsan årres. *Tusen*, tusan.
*Tuska*⁵³¹, lodnot, lodnotallet.
Tussa, hoskotet, äutjet.
*Tut*⁵³², tjuojetem tjårwe. *Tuta*, tjårweb tjuojetet.
Tuva, påldne, mäkt. *Tuwig*, påldnajes.
Tvagen, passatum, låtjotum, laugotum.
Tvedräkt, rito, pälko, osåmeswuot.
Tveggad, qwekt autjok.
Tvefaldig, qwekte kerdos.
Tveggehanda, qwektelakasats, qwektelakats.
Tvehågsen, juoreje, qwektastalleje.

Tveka, juoret, qwektastallet, qwekten juoren orrot. *Tvekan*, juorem, qwektaladdem.
Tvekluken, sluoptyo, suorgek.
Tveklövad, sluoptyo qwepperi.
Tvetalig, qwekte håleb adneje, kutte qwekte håleb walda.
Tvetydig, kutte qwekte laka matta tjälgestowet. *Tvetydig i tal*, kutte i njuolg ussjolmebs håla.
Tvilling, juomits.
Tvina, se tråna.
Tvinga, nagget, wuojetet.
Tvinna, kerdot, kerdotet. *Tvinnas*, kebbranet.
Tvist, rito, pälko. *Tvista*, ritet, ritelet, kärretet, pälkatjet. *Tvistig*, ritemes, kutte pira rito le. *Tvistig jord*, rito jård.
Tvivla, juoret, qwektastallet, qwektaladdet.
Tvivel, tvivelsmål, qwektastallem, qwektaladdem, juorem. *Tvivelaktig*, qwektastalleje, juoreje.
Tvungen, naggaitowum, niädastowum. *Bli tvungen*, wirtet, liwtet, naggaitowet.
Två, tvenne, qwekte. *Endast vi två*, måi qwektak. *Två gånger*, qwekten aiken, qwekte palen.
Två, tvätta, passat, passatet, låtjot, laugot.
Tvål, saipo. *Tvätta med tvål*, saipoin passat.
Tvång, naggo, naggem. *Genom tvång*, naggo tjada.
Tvär, tåres. *Tvär, ogin*, tårek, råskes. *Tvärhet*, råskeswuot, tårekwuot. *Tvärnsför*, tårast.
Tvärt, rasta, tårast. *Tvärtemot*, wuoste, puott.
Tvätt, passatem, passalwas. *Tvätta*, passatet, passat.
Ty, jutte, jukte.
Tycka, tåiwot, ussjotet, adnet. *Så tycker jag*, naute mon anab. *Tycka om*, likot, puoraken adnet, etsset. *Tycka om sig*, åiwastallet, raggostallet. *Tyckas*, wuoidnot, adnetowet.
Tycke, tåiwom, ussjotem, likom. *Tycke, utseende*, wuoke, muoto. *Tyckmycken*, kårsk.
Tyda ut, tjälgestet, qworkotet, kreinet.
Tydlig, kreinok, qworkok, tjälget, tjälgek, wuoidnos. *Tydligen*, tjälgesikt.
Tyg, karwos, kådho, strud. *Tyg, ting*, åme, ata, kaudne.
Tygel, labtje, pagge. *Hålla i tygel*, stiwret.
Tygfri, etja radak, weiteles, luowes.

⁵³¹ byta, schackra

⁵³² horn, lur

Tyna av, nokket, utsanet, suomket, katot, såggot.
Tyngd, täddo, lossed, maisa.
Tyrann, tyrann. *Tyrannisera*, tåmåtet ko tyrann.
Tyst, sjawotes, sjawot, håletebme. *Var tyst*, orro sjawot. *Tyst!* sah. *Tysthet*, sjawoteswuot.
Tysta ned, sjawotattet, piettot. *Tysta ned en sak*, kåbdotet, tjåket. *Tystna*, sjawotet, hålemest orrojet.
Tå, tjute. *Stå på tå*, tjute ketji tjodtjot.
Tåg, kaino, ressmе, tåke. *Tåg, resa*, mannos, laido. *Tåga av*, käinobs wuolget, mannet wuolget.
Tåg, rep, kaino, ressmе. *Tågna*⁵³³, wattnet, wainket.
*Tåglig, se toglig*⁵³⁴.
Tåla, kierdet, killet. *Tålomod*, kierdieswuot.
Tålig, kierdies. *Tåligt*, kierdiesikt.
Tång, past. *Tång på en kniv*, pårdnos.
Tår, bitta, binna, njoigotes. *Tårar*, kadnjelah. *Fålla tårar*, kadnjelit pestet.
Täck, tjabbe, tjabbak, wuokok, likokes. *Täckhet*, tjabbakwuot, wuokokwuot.
Täckka, kåptjet, låutet. *Täckelse*, kåptjes.
Täckas, likot, sittet, wuokahet.
Täcke, krano, rano, kåptjes, kaptjes.
Tådan, tåbbelt, taste, tatte saijest.
Tålja, råkna, lokket, reknot. *Tålja med yxa eller kniv*, wiåret, wuolet. *Tåljyxa*, wiårem aksjo. *Tåljkniiv*, wuolem kulke.
Tålt, låuta kåte, låutak.
Tåmja, tabmet, tamet, låjotet.
Tåmligen, adnest, aimo, målked.
Tånja, sadtet, wanatet, seigetet.
Tånka, ussjotet, tåiwot, jurtet. *Tånka, begrund*a, ajatallet, grudnot. *Tånka sig till*, aikot, kiåket, ussjotet. *Tåppa*, puodot, stagget.
Tåra, pårret, låptet, pårreltattet, nokketet. *Tåras bort*, suddet.
Tåt, puonghak, tiktok, lauk. *Tåt skog*, suokes wuome. *Tåt kårl*, tiktok litte. *Tåt horn*, puonghak tjårwe. *Tåtthet*, tiktokwuot. *Tåt*, suoket, lauk, pald ja pald. *Tåt, ofta*, taiwai. *Fålja tåt efter*, tassna manganak tjuowot.

⁵³³ tänjas ut

⁵³⁴ ”toglig” finns inte med i index

Tåtting, tsitsok, tsitse, tsitsokats.
Tåvla, kahtjen takket, paldestet, ritelet.
Tö, njatso, njatsos talke, slibdse. *Töa*, njatsot.
Töcken, murko, rusn, kasad. *Bli töcknigt*, murkob takket.
*Töjd, ge töjd*⁵³⁵, wattnet, metatallet, wainket, lådtjeket.
Tölp, kuife, skuife, tjuktje, dumbek.
Töm, labtje. *Hålla i tömmarna*, labtjist adnetet.
Tömma, tuobmet, korosmattet, korosen takket, korkelet.
Tör, torde, taida, matta, kanske. *Tör hända*, weja-åbbå.
Töras, tuostet, wuoikelet, herdot.
Töre, torrved, tarwas muor, tsakkeles muor.
Törne, tseskes muor, törne.
Törst, kåikelwas. *Törsta*, kåiket, tjatseb kåiket. *Törstig*, kåikeje, kåikemen.
Töva, wuordet, wuordatallet, kånoket, stuoldot, ajanet, wippet.

U.

Udd, njuone, snjuttje, ketje. *Knivsudd*, nipe ketje. *Uddig*, snjuttjok.
Udda, like, ojebd. *Udde*, niarg.
Uggla, ija juglo, ija skuglo. *Ugn*, wuobdne.
Ull, ullo. *Ullgarn*, ullo laige.
Ulv, seipeg, stakke, stalpe, kumpe, kumpek, krumpe, qwotsanje, warg.
Umbåra, likotet, mattet tapta orrot.
Umgå med, brukot. *Umgås*, akten wiesot, krادنastallet, qweibmen adnet. *Umgånge*, krادنastallem, såls.
Umgålla, kierdet påtet, qweddet, makset.
Undan, erit. *Gå undan*, pateret.
Undandra sig, kesatet, i mivwet, nadot.
Undanhålla, adnelet, tjåket.
Undantaga, tjuoldet, ratket, särretet. *Undantag*, tjuoldem. *Undantagandes han*, sodn wall i.
Under, inunder, wuole, wuolen. *Under resan*, mannem måkken, mannaten. *Slå under sig*, wuolases keset. *Under tio år*, utseb ko lokke japeh.
Under, underverk, auto, åuto, kåksos åme, undar.
Underbar, autos, imalats, kåksos.

⁵³⁵ töjas ut, ge efter

- Underdånig*, wuollekats. *Underdånighet*, wuollekeswuot.
- Udergång*, håkkanem, häwanem, peisko. *Världens udergång*, wäralden nokkem. *Udergå straff*, straffeb ädtjot.
- Uderhåll*, håldek, kåst, kåstek, pajjas adnatus, weisom nare, neste, piäbmo. *Uderhålla*, piäbmet, fedet, hålde, kåstet, pajjas adnetet.
- Uderkasta sig*, etjebes wuolai waddet, piejetet. *Uderkasta sig Guds vilja*, etjebes Jubmelen wiljon met sjättet, Jubmelen lagatasi litatet.
- Uderkuva*, njeitet, widnet, äisot, wuolai puoktet, nalet, tåjet.
- Uderlig*, autos, imalats, kåksos.
- Uderliggande*, wuolen orroje, kutte wuolen le.
- Uderliv*, tjäiwe.
- Uderlåta*, orrot pajet, tiptet nauk. *Jag skall ej uderlåta*, ib kalk mangas orrot.
- Uderläggga*, wuolai piejet. *Uderlagd*, wuolai piejetum.
- Uderätta*, pakkatet, äiwätet, skolet, äppetet, läretet, tetet. *Uderättelse*, pakkadem, äiwätes, äppetus. *Bli uderättad*, tetet ädtjot.
- Udersam*, autohaddeje, autoheje.
- Uderskriva*, wuolai tjalet, nammabs wuolai piejet. *Uderskrift*, wuoleltes tjaleg.
- Uderslev*, tarem, pettem, pettogeswuot, kånst.
- Uderst, den uderste*, wuolemus.
- Uderstundom*, muttemin, muttem pali.
- Uderstå sig*, tuostet, wuojkelet, herdot.
- Uderställa*, nakkelet, radai piejet.
- Uderstödja*, wekket, wekkatallet, tutet, tuoddet. *Uderstöd*, tuodde, tutek, tutem, wekke.
- Udersäte*, wuollelats, kutte mubbe wuolen le.
- Udersätsig*, wuollekes ja kassok.
- Udersöka*, ätsätet, jäskotet, katjatet, ransakot, ätsälwaseb takket. *Udersökning*, ätsälwas.
- Uppeggia*, äutjet, padtjet, kiddotet, hoskotet.
- Uppskära*, pajjas tjuoppet, tjuoppet, rattet, sluoptjet.
- Uppskörta*, kätsaldet, auweb tjadnet.
- Uppslag*, puddestak. *Uppsluka*, niälet, niälelet.
- Uppsnappa*, tåpot, katotet, pikset, wuolgetet.
- Uppspana*, jäskotet, ätsätet, ätset, snuogget, qworet.
- Uppspinna*, kaudnetet, skärgelet.
- Uppspringa*, pajjas tjähletet, pajjas pädet, wäddaset.
- Uppstad*, landa qwouteles stad.
- Uppstiga*, pajjas tjuodtjelet, pajjanet, kåret, pajjas wadset. *Uppstå*, tjuodtjelet, pajjas tjuodtjelet. *Uppståndelse*, pajjas tjuodtjelem.
- Uppställa*, tsegget, pajjas tsegget. *Uppställt*, madhas. *Göra uppställt*, madhet, arostattet.
- Uppsvälja*⁵³⁶, njälet, njälelet. *Uppsväljas*, njäletallet.
- Uppsyn*, muoto, tjalmeh. *Vacker uppsyn*, tjabbes muoto. *Elak uppsyn*, wastes tjalmeh. *Uppsyningsman*, kättjeje, kattar, stiwrar.
- Uppsåt*, aikom, ussjolmes. *Med fullt uppsåt*, älles ussjolmasin. *Uppsåtlig*, *uppsåtligt*, äkto, miälanäkto.
- Uppsäga*, heitet, kattjetet, käinobs luitet.
- Uppsätta*, tsegget, pajjas piejet. *Uppsätta en skrift*, kirjeb tjalet.
- Uppsöka*, ätset. *Uppsökt*, ätsetum.
- Upptaga*, pajjas waldet. *Illa upptaga*, pahan waldet. *Upptaga för sitt barn*, mananes waldet.
- Uppte*⁵³⁷, puoktet fram, wuosetet.
- Uppteckna*, tsekkotet, pajjas tjalet, kirjai tjalet.
- Upptukta*, pakkatet, äiwätet, pajjetet.
- Upptåg*, kaudnetem, pargo, kånstertem.
- Upptäcka*, pikotet, pajjetet, tetet, pajjas puoktet.
- Upptända*, tsakketet, tsakkajattet, puolajattet.
- Upptänka*, kaudnetet, takkotallet, skärgelet, diktet, takket.
- Uppvakna*, kåtsajet, wuoritet, jeretet.
- Uppvakta*, äppet, puorastattet, teudnot, swainestet.
- Uppvisa*, wuosetet, wuoidnetet, auti puoktet.
- Uppväcka*, råssot, päktet, kåskot.
- Uppvädra*, hapset, njuonotet, njuonotallet, snuogget, piäggeb ädtjot, snudtjet.

⁵³⁶ sluka⁵³⁷ uppvisa

Uppvälla, abbeset, tuoltet pajjas, pättaset, wäddaset.

Uppvärma, läggetet, paketet.

Uppväxa, sjaddet. *Uppvuxen*, sjaddom.

Uppäta, pârret, låptet.

Uppöva, harjetet, läretet. *Uppövas*, wuokatet.

Ur, klåkk, tim klåkk.

Urbota, kutte i le tiwom meren, kutte i tiwotatte.

Urgammal, suptsa palasats, åbme palasats, tollots, haiket åbme.

Urgröpa, kâppet, kâppeb takket. *Urgröpt*, kâppe, wuowdek.

Urminnes, kâsså almats i muite.

Urmodig, heitak, tollots tjärdai takkatum.

Ursinnig, piädak, taisok. *Vara ursinnig*, piädet.

Urskilja, tjuoldet, juoket, tajetet, åtsåtet.

Urskild, preutak, tjuoldetum. *Urskillning*, jerbme, jerbmostallem, wuoidnetem.

Ursprung, algo, maddo.

Ursäkta, kåbdotet, jedet. *Ursäkta sig*, swikkeket, swäkkot.

Urtima, autel påddåsats. *Urtima ting*, särta tigge.

Urval, heitates. *Urväder*, qwoldo.

Ussel, waiwes, waiwan, häjos, armes. *Usling*, häjo, kånne. *Usselhet*, waiweswuot, häjoswuot. *Uself*, waiweslaka.

Ut, ulkos. *Gå ut*, wadse ulkos. *Utifrån*, ulkot.

Utan, wana, apta, tapta. *Utan, men*, walla, ainat, mutta. *Utan, om icke*, jus i. *Utan-lås*, ulko-lase. *Utanskrift*, pajjeltes tjaleg.

Utänifrån, ulkot. *Utänpå*, ulkold, ulkolest.

Utänför, ulkolen, ulkon.

Utarbeta, takket, parget, ållet.

Utarma, aptsa häjon takket, puodsotet.

Utbedja, adnot, anotet, maddet, madtartet.

Utbetala, makset. *Utbetalt*, maksetum.

Utbjuda, falet, faletet. *Utbjuden*, faletum.

Utblotta, se *utarma*.

Utbreda, luobbot, luobbotet. *Utbreda sig*, widanet, luobbitet.

Utbrista, luoddenet. *Utbrista i ord*, hålegåtet, sardnogåtet. *Utbrista i tårar*, tjeron luoddenet, kadnjelit pestet.

Utbryta, ulkos tåjet, erit tåjet.

Utdela, juoket, åsit waddet.

Utdriva, ulkos wuojetet, jagot, kaitetet.

Utdräkt, kukkalastem, wippem, ajanem, mangotallem.

Utdunsta, wuoignestet.

Utdöd, jabmam, nokkom.

Ute, ulkon. *Utifrån*, ulkot.

Utebliva, katot, såggot. *Uteblivande*, katom.

Utelämna, lappet, waset, orrot pajet, qwodet.

Utfall, ladem. *Göra utfall*, ladet.

Utfara, ulkos mannet, ulkos wadset. *Utfara illa med någon*, mubbeb laitset, pahas håleb mubben pira waldet, skabmet.

Utforska, åtsåtet, åtsålwaseb adnet, jäskotet.

Utfärda, rajet, saddet, ulkos rajet.

Utfästa, tåiwotet, tjårga jattet, kissjelet.

Utför, wuolos. *Det bär utför*, meto sjadda.

Utföra, ållet, ållast puoktet, ulkos tålwot, ulkos wuolgetet. *Utföra rykte*, saken wuolgetet. *Utförsgåvor*, tjeppeswuot hålet.

Utförlig, ålles. *Utförlig berättelse*, tikka sak. *Utförligt*, ållast.

Utgiva, ulkos waddet. *Utgiven*, ulkos-waddetum. *Utgift*, takkalwas, mi ulkos wuolga. *Utgift och inkomst*, mi ulkos wuolga ja sisa påta, welke ja makso.

Utgjuta, ulkos njorkotet, kålketet. *Utgjuten*, ulkos njorkotum, kålketum.

Utgrunda, ajatallet puorest, åtsåtet, grudnot. *Som ej kan utgrundas*, massan almatjen miåla i jåksa.

Utgå, ulkos wadset, ulkos påtet. *Slakten är utgången*, pärad le nokkom. *Utgående*, ulkos manneje. *Utgång*, nokkem, nokkem lake.

Utgöra, takket, sjaddet, tjåggot. *Det utgör mycket*, ädnak taste sjadda. *Utgöra skatt*, wiärob makset.

Uthungra, nelgotet, nelgen kåddet.

Uthårda, killet, pintet, pissut, staiket, kierdet.

Uti, sis, sisne, sin, sinne. *Uti vattnet*, tjatsesne, tjatsen.

Utkast, menster, skåwe. *Göra utkast*, menstereb takket.

Utkasta, ulkos palkestet, erit slawot.

Utkommen, bli illa utkommen, aroset, kartjasi påtet, njädai sjaddet.

Utkomst, wiesom nare, birgesnok.

Utkora, waljet, saldet. *Utkorelse*, waljem. *De utkorade*, waljetumeh.

Utlaga, takkalwas, wiäro, skatte. *Extra utlagor*, like wiäro, mangeltes pednik.

- Utlasta*, korosmattet, skippeb jalla wadnaseb tuobmet.
- Utleta*, åtset. *Utleta sanningen*, sadnaseb åtsåtet.
- Utlevnad*, kutte alderebs juo le wiesom, harbmat wuoras.
- Utlova*, tåiwotet, jattet. *Utlovad*, tåiwotum.
- Utlåta sig*, ulkoset, hålet, ussolmitas pikotet.
- Utlägga*, tjälgestet, qworkotet, kreinet.
Utlägga, göra vidare, kaljetet, kåbdetet, widetet. *Utlägga nät*, jåddetet. *Utläggnings*, tjälgestem, kreinem.
- Utländsk*, kutte ätja landest le, ammas.
Utländsk man, ulko riken ålma, mubbe landen almats.
- Utlänga*, kukketet, kukkebun takket, jåtket.
- Utlärd*, tjada lärdek, ålles mattak.
- Utlöpa*, wåddaset, kålkitet. *Utlöpa, avsegla*, pårjesten wuolget. *Tiden är utlupen*, aike le wasam.
- Utlösa*, tjåutet, lådnestet, lådnaseb waddet.
- Utmark*, metse, wuobme, aleh.
- Utmatta*, sillotet, kiåudatet, famoit tåjet, waipetet. *Utmattas*, sillot, waipet, kiåudet, kiåwanet, kattjet.
- Utmärkla*, famotuttet, famoit tåjet, lassjotet.
Utmärklas, famotowet, lassjot. *Utmärklad*, famotowum, lassje, addates.
- Utmärka*, tsuoikotet, wuusetet, pikotet, märkotet, eretet, wittestet, wittab piejet.
- Utmåta*, laga tsagge welkeb tåpot, maksob laga tjada waldet. *Utmåta, måta, mätet*, suldet.
- Utmönstra*, tjuoldet, saldet, heitet.
Utmönstrad, heitak, saldek.
- Utnämna*, nåbnet, nammatet, tsekkot, muonet. *Utnämnd*, nammatum, muonetum, nåbnetum, tsekkotum.
- Utom, förutom*, paldelen, wana. *Utom, utanför*, ulkolen.
- Utplåna*, waskot, erit waskot, striwket, katotet, erit njamet.
- Utreda*, reidet, karwet, rajet, reddot. *Utreda, förklara*, kreinet, tjälgestet, qworkotet, puoikaldattet.
- Utrikes*, ulko riken, ammas, mubbe landen almats.
- Utrop*, tjuorwom, faletem. *Utrop, beröm*, maino, rampo. *Utropa*, tjuorwot, kiljot, tetetet.
- Utrusta*, wårjoi karwet, reidet, laget, warjoit reddot, warjotet. *Utrustad*, warjotum, karwetum, reidetum.
- Utrymme*, saije, juolleswuot. *Utrymma*, saijeb takket, korosmattet, tjaketet.
- Uträkna*, merostallet, lokket, arwatallet, jerbmostallet. *Uträkning*, merostallem, jerbmostallem, reknig.
- Uträtta*, takket, ållast puoktet, ålletet.
- Utröna, utforska*, åtsåtet. *Utröna, erfara*, aitsset, tåbdet, wuoptestet, elwet, elwetet.
- Utsaga*, sardnom, hålem, wittenastem.
- Utse*, waljet, kättjetet, saldet, åtset.
- Utsikt, utseende*, kätjestak, wuoidnem. *Efter allt utseende*, almatji wuoidnemen melt.
Utseende, anseende, wuoke, muoto.
- Utskicka*, ulkos rajet, rajet, saddet. *Utskickad*, saddetum, rajetum.
- Utskifta*, juoket, åsit waddet, juokob takket.
- Utskjuta*, ulkos nakketet, ulkos håiketet.
Utskjuta en båt, wadnaseb nakkelet.
- Utskott*, heitates. *Utskott, rådslag*, kerrew, kerre kåte.
- Utskrapa*, erit waskot. *Utskrapad*, waskotum erit.
- Utskriva*, tjalegin puodgestet, tetetet.
Utskriva utlagor, talkalwasit piejet.
Utskriva ur läran, läro saijest luitet.
- Utskuren*, satsetum, sargotum, suoggetum.
Utskuren, snöpt, kaskek, kasketum, galdak.
- Utskylder*, takkalwas, skatte, wiåro.
- Utskåmma*, skabmet, laitet.
- Utslag*, dobmo, duobmo.
- Utsluta*, tjuoldet, patsetet, qwodelet, åsetaka takket. *Utsluten*, tjuoldetum.
- Utsläcka*, jaksetet, jaddetet. *Utsläckt*, jaksetum.
- Utsläpa*, ulkos westet, ulkos keset.
- Utsläppa*, ulkos luitet.
- Utspana*, jäskotet, åtsåtet, qworetet.
- Utsprida*, saken wuolgetet, paijen adnet, almotet. *Utspridas*, widanet.
- Utspråk*, håla lake, hålem tjård, kiål.
- Utspy*, ulkos wuokset, tjållet.
- Ustaka*, märkotet, wittet, wittait pårdet.
- Usticka*, tjalet, satset, tjuoggot.
- Ustoffera*, härwetet, hewoken takket, tjabbotet.
- Utstryka*, erit waskot, waskot, striwket.

Utsträcka, sadtet, wanatet, wattnetet.
Utsträcka sina armar, kätitas kalget.
Utsträcka sig, sadtjeset.
Utströ, pira sajjet, påddet, pira palkestet.
Utstyra, ge hemgift, rajet, rajob waddet, rajoin rajet.
Utstå, killet, kierdet, qweddet, tjenot.
Utställa, ulkos piejet. *Utställa möte*, littob takket kaudnetebmai. *Utställa en viss dag*, peiweb piejet. *Bli illa utställd*, suoppai påtet, niädaï sjaddet, aroset.
Utstänga, tsagget, tsappetet, ulkos stagget.
Utstöta, ulkos håiketet, ulkos nortetet, ulkos riwket, ulkos tjasket.
Utsvälta, nelgotet.
Utsäde, sajo, sajo kårdne.
Utsäga, hålet, ulkos hålet, jättet, sardnot.
Utsätta, meretet, piejet, sätob piejet. *Utsätta priset*, arwob piejet. *Utsätta en viss tid*, wittes påddeb piejet, wittes påddi littotet. *Utsätta nät*, werbmit jåddet.
Utsöka, waljet, saldet, åtset, kättjetet. *Med lagfart utsöka*, laga tsagge wainotet.
Uttaga, ulkos waldet, ulkos tåpot.
Uttal, hålem lake, kiäl. *Gott uttal*, puorak kiäl. *Uttala sin nöd*, niädebs tjuojet.
Utter, tjäura, tjeures.
Uttorka, tsåkotet, käiketet. *Brunnen är uttorkad*, ajek le tsåkom aptsa.
Uttrycka, tsuoikotet, puoikaldattet, tetetet. *Uttrycklig*, puoikos, qworket, tjälg. *Med uttryckliga ord*, tjälga pakoi. *Uttryckligen*, tjälgesikt, njuolga.
Uttrötta, sillotet, kiäudatet, waipetet, famoit tåjet. *Uttröttas*, kiäudet, kiäwanet, waipet, sillot.
Uttyda, tjälgestet, kreinet, qworkotet. *Illu uttyda*, paha pelai tjälgestet, tjuolot järgestet. *Uttydning*, tjälgestem.
Uttåg, ulkos wuolgem, utses kirjats.
Uttänja, sadtet, wanatet, tsagget, kaljetet.
Uttömma, korosmattet, tuobmet.
Utvald, waljetum, waljek, saldetum. *De utvalda*, tah waljetumeh.
Utveckla, seigetet, luobbet, rappet.
Utvidga, widetet, kaljetet, stuoretet, kåbdetet, wuowot. *Utvidgas*, widanet, wuowanet.
Utvisa, wuusetet, tsuoikotet. *Utvisning*, wuusetem.
Utväg, käino, tarbme, rade.

Utvälja, waljet, saldet.
Utvärtes, ulkoldes.
Utväxla, lodnot, lodnotallet, målsotet.
Utöda, audet, auden takket, låptet.
Utöva, takket, parget. *Utövning*, takko, pargo.
Uv, lidno, jippa.

V.

Vacker, tjabbak, tjebbe, fauro. *Vackert*, tjabbakit, tjabbast.
Vackla, stimpeldet, sutatallet, kiwtjeltet.
Vad, kalem, kala, tjärta. *Vad, vadslagning*, wäto. *Slå vad*, wätot. *Vada*, kalet. *Vad till högre domstol*, nakkelem aiwab lagai, aiwab lagen katjatem.
Vadmal, wadas. *Ryskt vadmal*, karjel wadas, tuopok.
Vagga, kätka, kätkem. *Vagga barnet*, manab wuottotet, manab sokatet.
Vagn, wagn, wuojem reido jårraltaki.
Vak, håll på isen, sudde, labla, jaurates.
Vaka, kätset. *Vaken*, kätseje, kätsemen. *Han är vaken*, kätsemen le. *Vakna*, kättsajet, jeretet. *Vaksam*, kätseje, morres.
Vakta, kattet, wakten tjodtjot. *Vaktare*, kattar. *Vakt*, katto, kattem.
Vaktel, pradgo, paggo, påggo.
Val, waljem, saldem, waljetallem.
Valfart, ammas mannos, kukkes måkke.
Valfisk, fales. *Valfiskben*, falan takte.
Valka, tuopet. *Valka*, tuopok.
Vall, skans, wall. *Vall, betesmark*, qwotom saije. *Gå vall med boskap*, qwototet, reinohet. *Vallhjon*, qwototeje, reinoheje. *Valack*, galdak tämp, kaskek. *Valacka*, kasket, galdet.
Valp, åddåk. *Valplats*, tåro saije.
Valv, pajjeltes kåppe, tak siste kåppen.
Vamb, tjäiwe. *Vambfett*, lepsos.
Van, harjanam, wuokatum. *Vi är vana att så göra*, naute lepe harjanam takket. *Vana*, harjanem, wuokatem.
Vanartig, paha nalek, tiskepelak. *Vanart*, pahas nale, pahas lake.
Vandel, wiesom, wiesom lake. *Handel och vandel*, åsestem.
Vandra, mannet, wanderttet, matkostet.
Vandring, mannem, wanderttem.
Vandringsman, wanderteje, farolats.

Vanfrejd, pahas ohm, paha sak, laito.
Vanfrejedad, saki almats, kutte le saki
 wuolen.
Vanför, sabmales, häso, omeuda.
Vanheder, skabmo, häppa. *Vanhedra*,
 skabmet, albetet. *Vanhederlig*, skabmokes,
 skamos.
Vank, walpe, laito, maine. *Utan vank*,
 laitotak, walpetak.
Vanka, tuoi tuoko mannet, kiwtjeltet. *Vanka*,
finnas, wankot, kaudnoset, ådtjoset.
Vankelmodig, juoreje, målsotakes,
 qwektastalleje.
Vanlig, harjanam, harjetuptum, alo. *På*
vanligt sätt, kokte le harjetowum.
Vanmäktig, samotebme, kiäudeje, silloje,
 waipeje, njuotseje. *Bli vanmäktig*, kiäudet,
 waipet, kiäwanet, sillot.
Vanna, kårdne rainetem káiwo, tjaskem
 káiwo. *Vanna säd*, kårdneb rainetet.
Vanpris, ila albes arwo, ilak utses arwo.
Komma i vanpris, ila albot, arwost kattjet.
Vanrykta, pahas saka wuolai puoktet,
 skabmet, laitet.
Vanskapa, wastotet, wasten takket.
Vanskaplig, wastes, råbmes.
Vanskaplighet, råbmeswuot, wasteswuot.
Bli vanskaplig, wastot.
Vansklig, tåssjes, tåssjaneje, målsotakes.
Vansläktas, aitigist tjajanet, aitigist preutet.
Vansläktig, kutte i le aitigi melt.
Vant, fats, fatsa, wats.
Vantrivas, surret, i nali arwat, i murritet, i
 tsåptsot. *Vantrevnad*, surrem.
Vantro, epejakko, påito jakko, kaiwes jakko.
Vantrogen, kaiwes jakkob adneje, påstot
 jakkeje.
Vanvettig, wadna miälak, miälalakkak,
 miälatebme, kaiwes, åiwe skike.
Vanvörda, tåssjen adnet, paijel kättjet.
Vanvördnad, tåssjen adnem, paijel kättjem.
Vanära, skabmo, häppa.
Vapen, warjo, wårjo. *Vapenvila*, rase ådneles
 påddi.
Var och en, fårt, fårta kutte. *Vardera*, kábba,
 kåbbatjak. *Var om annan*, mållot. *Varest*,
 kussne, koggo. *Varav*, maste. *Varmed*,
 maina. *Varom*, man pira. *Varför*, mandiet.
Vartill, massan. *Varifrån*, kuste, kåbbelt.

Var, säi, swale. *Varas*, säjet, njuouset. *Var*,
bolstervar, jäwa line, bállster line. *Var*,
varsam, wahrok.
Vara, kalwo, wahro, åsas. *Vara, förbliva*,
 orrot, staiket, pintet, tseudset. *Vara till*,
 kaudnot, orrot. *Stadigvarande*, ikkates,
 orron orroje. *Varelse*, orrom. *Vara sig*,
 säjet.
Vara, ta vara på, kättjet, kattet. *Ta sig till*
vara, kattetallet.
Varaktig, kutte kukkeb pinta, nannos.
Varaktigt, tjårg, nannost.
Varda, sjaddet.
Varg, stalpe, stakke, warg, qwotsanje, seipeg.
Varken, i ken, i jogo, suorkjo. *Han är varken*
girig eller slösaktig, i le sodn jogo hanes
 jälla tuhlar.
Varkunna sig över, arkalastet, armalastet.
Varm, piwales, lägges. *Bli varm*, lägganet,
 luketet, piwajet. *Varme*, piwal, pak.
Varna, wakotet, wahrotet. *Varnagel*, varning,
 wakotes.
Varp, suoppem laige. *Varp, notvarp*, warpe.
Varpa, keutem kaino. *Att varpa*, keutet,
 westet.
Varsam, wahrok, wahrokes. *Varsamhet*,
 wahrokeswuot, katter. *Varsamt*, wahri,
 kattermin, wahrokeslaka, tjepet.
Varse, bli varse, aitsset, wuoptestet, wuoidnet.
Jag blev ej varse, idtjib addegar.
Vart, kåsså, kusa. *Vart ut*, kåbbos, kåbbos
 åiwi.
Varv, kerde, måksem, wuorw.
Varv, kerde, wuorf.
Vase, tjagge, kippo.
Vaska, passat, passatet.
Vass, pastel, autjok. *Kniven är vass*, nipe le
 autjon. *Uddvass*, snjuttjok.
Vass, ruoko, njolgo, skuotto.
Vasshet, aiwo, autjo, pasteleswuot.
Vassla, missu, tjatse blandek.
Vatten, tjatse. *Vattenaktig*, *vattufull*, tjatsajes,
 tjatsest teuwas. *Vattusot*, tjatse puotselwas.
Vattenfall, qwoik. *Vattenlägga*, tjatset. *Det*
smakar av vatten, tjatsit. *Vattenbryn*, tjatse
 kårrek. *Vattenlös*, tjatsetes. *Vattenvirvel*,
 strawe. *Vattenåder*, tjatse åra.
Vattna, tjatsin täbbotet, låktet, tjatsetet,
 tjatset, tjatsahattet. *Vattna boskap*, tjatseb
 buwai jukkatet. *Vattnas*, tjatsalet, täbbot.

- Vax*, wax. *Vaxa*, waxin wuoitet. *Öronvax*, pelje kasse.
- Veck*, lanja, tormo, margna, kuopaldak. *Göra veck*, margnot, snårret, kuopet.
- Vecka*, wakko.
- Veckla ihop*, akti käselet, akti matsot.
- Ved*, muor. *Vedtrave*, muora fino.
- Vederbörande*, kutton widno le, kutton berri. *Vederbörlig*, taibek, sjättok. *Vederbörligt*, rektolaka, sjättoklaka.
- Vederdeloman*, *vederpart*, wassjolats, rito qweibme.
- Vederdöpare*, kastatesen kerdoteje.
- Vederfaras*, sjaddet, såitet.
- Vederfås*, jellajet, wiesojet, ådtjotet, jelasket, wejajet.
- Vedergälla*, makset, maksob waddet, maksetet. *Vedergällning*, makso, maksolwas.
- Vederhäftig*, jebd, kutte swarot påta.
- Vederkvicka*, swargelet, swargaldattet. *Bli vederkvickt*, kajoset, swargetet. *Vederkvickelse*, swargald, kajotak.
- Vederlag*, puottosnak. *Ge vederlag*, puottosnakeb waddet, puottet.
- Vederlike*, aktalakats. *Med sina vederlikar*, etjeslakatji kuin.
- Vederläggga*, puodot, måkkaldattet. *Bli vederlagd*, måkkalet, puodoset. *Vederläggning*, måkkaldattem.
- Vedermäle*, witta, märk, wittes märk.
- Vedermöda*, waiwe, muode, pino, krås, bruk, wuorradeswuot, aktjas.
- Vedernamn*, nabtesnamm, like namm.
- Vederpart*, wassjolats, rito kradna.
- Vedersaka*, nadot, hitet, neikot, i mivwet.
- Vederstygglig*, wastes, wastok, råbmes, tjärges.
- Vedertaga*, algetet, adnegätet, brukogätet.
- Vedervilja*, wastahaddem, suttem, kåkotes.
- Vedervåga*, *han har intet att vedervåga*, i le mi stuora radit sune, i sodn mabke ane waddet.
- Vedervärdig*, swaltjes, paddok, pahas.
- Vek*, suopes, såjeles, njuores, tibm. *Veka livet*, pådn, kaska päll, ålem.
- Veke*, *ljusveke*, kintal laige.
- Veklig*, wesje, qwujnalakats.
- Veld*, pelostallem, wänotem, wänholdem. *Bruka veld*, pelostallet. *Veldug*, pelostalleje.
- Vepa*, waibe, rano, krano.
- Verk*, pargo, takko, tuoje. *Bringa i verket*, algetet. *Gå fakta till verket*, suoimen pargot.
- Verka*, parget, takket. *Verkande*, pargeje. *Verkan*, pargem. *Utan verkan*, tåssjo.
- Verklig*, sadnes. *Verkligt*, sadnan, takkosne ja pargosne.
- Verkstad*, pargo saije, tuojothem kâte.
- Verkställa*, ållet, ålletet, ållast puoktet.
- Verktyg*, tirrew, reido, tuoje reido.
- Vers*, wers, laulotes, wuöle.
- Vesta*, firket, swattjatet, kirbmot.
- Veta*, tetet, tajetet, taidet. *Vetandes och viljandes*, teten ja sitten, miälanäкто.
- Vete*, hveit.
- Vetenskap*, wisokwuot, tetem, tåbdem. *Med hans vetenskap*, so tetemin.
- Vett*, miäla, jerbme. *Vettig*, jerbmalats, miälolats, jerbmak. *Vettlös*, miälatebme, kaiwes.
- Vetta*, wältaret, qwoulet.
- Vettja*, saijet, tabtjet. *Se vässa*.
- Veva*, pira järretet, käselet, pira käselet.
- Vi*, mije. *Vi två*, måi.
- Vicka*, wappeltet, lenkestet, sokatallet, swattjet.
- Vid*, *bredvid*, palden, kuoren.
- Vid*, kådbok, kaljes, wides, saijajes. *Vida*, *vitt*, widai, kukkas.
- Vidare*, *ytterligare*, widabut, änabu.
- Vidbränna*, qwosmot. *Vidbränd mat*, qwosmom piäbmo.
- Vidd*, kaljo, kåbdo, kaljot.
- Vide*, sädg, sädga. *Videskog*, sädgast.
- Vidga ut*, kaljetet, kåbdetet, widetet.
- Vidgå*, tåbdestet, piksjet.
- Vidhånga*, tabranet, pahdet.
- Vidja*, päso, piäso, piässotak.
- Vidlyftig*, stuor, ädnak, wides. *Vidlyftigt tal*, ädna ruda, stuora hål. *Vidlyftig, ostadig*, qwektekats. *Vidlyftighet*, stuoreswuot.
- Vidrig*, pahas, pahastalleje, tårek, wuorrades. *Vidriighet*, pahaswuot, pahastallem, wuorradeswuot.
- Vidröra*, tuottet, tuottetallet, kätatet.

Vidskepelse, tidestalle, epejakko.

Vidskeplig, tidestalleje.

Vidsträckt, wides, kaljes, stuores.

Vidtaga, brukogåtet, waldet. *Han vidtog det rådet*, tabb radeb tjuowoi.

Vidunder, auto, stuora auto, tekn, undar.

Vidöppen, kauwo. *Ligga vidöppen*, kauwot wällahet.

Vig, massket, masskok. *Vighet*, masskokwuot.

Viga, wiget, fästet. *Inviga*, sisa wiget, ailestet. *Vigd*, fästetum, wigetum. *Vigsel*, fäst, fästetum.

Vigg, tjitta, tjätte.

Vik, luokt, kawa. *Havsvik*, säwa märke, wuodn.

Vika, margnestet, matsestet, säjätet. *Vika av*, swikkestet, swäkkot, suoppet. *Vika undan*, sjuwet, tjaket. *Vika ihop*, akti matsot, käselet akti. *Vika ut*, seigetet, luobbet.

Vikt, *tyngd*, tedto, lossed. *Vikt*, våg, wikt.

Viktig, losses, lossok. *För viktiga orsakers skull*, nannon wikki diet. *Viktigt ärende*, aines märke.

Vila, wuoignastet, läggestet, åjot. *Vil*, åjewes.

Vila eller ro, wuoignastet, läggestet.

Vild, metsek, kädde, tamed, otames, wäitok.

Vilddjur, metse juttus, luotok. *Vildmark*, tjätko metse, aleh, luotoh. *Villebråd*, waisji piärgo, luotoki piärgo.

Vilja, sittet, wainotet. *Om man vill eller ej*, sitten alen. *Vilje*, sitem, situd, siwwo. *Med vilja gjord*, äkto takketum.

Vilken, kutes, kä. *Vilkendera*, kábba. *Vilken som helst*, kutte ikkenes.

Vill, *vilse*, tjajaneje. *Fara vill*, tjajanet, ejet.

Vill, rasande, piädak, perik. *Vill, ond*, mårak, puosjak, nirbmok.

Villa, tjajanem, tjajenes. *Villovägar*, tjajenes käinoh.

Villfara, metetet, kullete, miädot, loppetet.

Villfarelse, tjajanem, ejem.

Villfarelse, tjajanem, tjajenes, ejem, meddem.

Villig, metok, kissjok, kaukok, sjuwes, åskok, karwes, kiämp. *Jag är villig därtill*, tassan leb kalle kiämp. *Villighet*, kissjokwuot.

Villkor, meretem, säto. *Villkor, tillstånd*, wuoke. *I släta villkor*, waiwes wuoken.

Villkorlig, kutte meretemin sjadda.

Villkorligen, meretemin.

Vilse, tjajaneje, *se vill*. *Fara vilse*, tjajanet.

Vin, win, wina. *Vinbär*, wina muörje.

Vingård, wina garden. *Vinpress*, wina täptjes kare. *Vinträd*, wina muor.

Vina, nuwet, maret.

Vind, piägg. *Medvind*, mete piägg. *Motvind*, wuoste piägg. *Sidvind*, täres piägg. *Vind, vriden*, pånjek. *Vint trä*, pånjek muor.

Vind, vindspel, westem reido, pajjas lognem reido. *Vind på hus*, paije läpt, ståpo läpt. *Vindfälla*, qwoddo. *Vindögd*, skälkok, tjuolo tjalmak.

Vinda, pådnjet. *Vinda upp*, pajjas westet.

Vinge, säje. *Vingben*, tälgo. *Vinglös*, säjetes.

Vink, seiwelem, seiwetem. *Vinka*, seiwelet, seiwetet.

Vinkel, tjäk. *Vinkelmått*, skant.

Vinna, oitet, äisot, widnet, widnaren sjaddet.

Vinna, få vinst, aukeb ädtjot, widnekeb ädtjot, paranet, auket.

Vinning, *vinst*, auke, gagn, widnek, wuoito.

Vinnlägga sig, tuodest parget, wigget, rattjet, wainob adnet.

Vinter, talve. *Vinterkvarter*, talwe orrom saije.

Virke, abnes, skuoke. *Se virke*.

Virke, trävirke, abnes, skuoke.

Virvel, snjirpek, swida.

Vis, sätt, lake, slaj, wis, tjärd, tape, wuoken, skieken. *På sällsamt vis*, preutaklaka. *Vis, klok*, wises, jerbmalats, jerbmok. *Vishet*, wiseswuot, jerbme, jerbmakwuot. *Visligen*, jerbmaklaka, jerbmin.

Visa, wuusetet, wuoidnetet, tsuokotet, tjatjestet. *Visa, bevisa*, wuusetet, tsaketet, pajjetet, pajjas puoktet. *Visa bort*, rajet.

Visa sig, synas, wuoidnot, jittet, ittet. *Visa sig som, låtsa*, etjebes takket, tåmetet. *Han visar sig god utvärtes*, puoraken etjebes takka ulkold. *Visa, undervisa*, äiwätet, pakkatet. *Visa vägen*, käinob äppetset, äppastattet. *Visare*, wuoseteje, tim wisar.

Vise, obloi äiwe. *Viska*, sapkelet, sammatet.

Viska, sammatet, sapkelet.

Visp, ferkem, färro, swärko. *Vispa*,

sjuowotet. *Vispa omkring*, pira åkot, pira wiäket. *Hunden vispar rumpen*, piädna

seipeb feude. *Vispaktig*, kutte le ko piägg, niallketakes, palkotakes, wilpes.
Viss, wisses, wittes, sikker, tjårgok, stadok.
Visshet, wisseswuot, witteswuot.
Visserligen, wittast, aines, tjårg. *En viss man*, såmes ålma, muttem ålma.
Vissla, njurget, maskartallet, sudhitet.
Vissna, puoldnet, gället, assnet.
Vistas, wiesatet, orrotet, orrot. *Vistande*, orrot, wieso. *Under mitt vistande därstädes*, ko tobben lijeb.
Visthus, jibdno, piäbmo wuorka, piäbmo aite, njall.
Vit, welkes, welkok, jeuje. *Göra vit*, welkodattet. *Vitlätt*, welkes muotok, guoukok.
Vite, sakko. *Förelägga vite*, sakkob meretet.
Vitsord, tjårges wittenastem. *Åga vitsord*, pakoites wittenatta jakketet.
Vitt, widai, kukkas. *Vitt omkring*, widai pira.
Vitter, wises, stuora miälolats.
Vitterlig, tetos, teteles, taidos, pikos.
Vitterligen, almatji tetemest, piko.
Vittja, åppet. *Vittja nät*, jåddoit åppet.
Vittna, wittenastet, pakobs tassa piejet, tjårget. *Vittne*, wuorg, weres ålma, witten.
Vittnesbörd, wittenastem.
Volm, suoine fino, suoine hånke.
Vrak, heitates, tsouokanum haks, mi jauren lätto. *Vrak, odugligt ting*, suoppates ata. *En vara som är i vrak*, wahro kutte i jätte.
Vred, mårak, kutte mårn le, assmak. *Vred, tarmvred*, tjåiwe kaikot. *Vrede*, mårn, måratem. *Vredgas*, måratet, måratowet.
Vrensk, sarwes, kutte i le galdak. *Vrenskas*, rakket.
Vresig, pådnjetum, pånjek.
Vret, kedde, slajo kedde, gård.
Vrida, pådnjet, pådnjelet. *Vrida sig omkring*, pira kesot. *Vriden*, pådnjelowum.
Vrå, tjåk, sluggo.
Vråla, reustet, maret, kiljot, hussetet.
Vrång, pahas, fuonos, tjuolok, kårro.
Vrångvis, kutte i le rektasen mårrahen, orektok, kutte i rektaseb tárjo, pelostalleje.
Vrångsint, pahas, fuonos. *Vrångt*, paha pelai, kårrot, pahaslaka, orekteslaka, tjuollot.

*Vrång*⁵³⁸, *vrånger i båtar och fartyg*, tåtko, qwogner.
Vråka, håiketet, tjasket, palkestet, heitet, laitet, skablott, kattjetet, tålnot, teblott.
Vråka i sig, niålet tjåiwasas.
Vrånga, pådnjelet, pådnjet. *Vrånga ens ord*, mubben pakoit, tjuollot jårgestet. *Vrånga, sätta i vrånger*, tåtkotet.
Vulen, wuokak. *Karlvulen*, ålma qweibme, puoike.
Vunnen, ådtjotum, widnetallum.
Vurm, ila stuora waino, kaiwes usto, galaneswuot. *Vurmig*, wuorok, wuoroklakats. *Bli vurmig*, wuoretet.
Vuxen, sjaddok, ålles sjaddok. *Vara vuxen till*, aibmotet, makotallet. *Han är dig vuxen*, kalle sodn to makotalla. *Han är ej vuxen till den sysslan*, i sodn aibmote tabb kalleb tjuodtjotet.
Våd, wuops, kånbo.
Våda, wahda, wahak, wasjek, wabmet. *Av våda*, edelest, såitemest. *Vådlig*, wahdas. *Vådadråp*, kånndem wasjek tjada. *Vådeld*, wahak tåll. *Vådarnål*, wahak, wasjek.
Våg, paro. *Våg, vikt*, wikt.
Våga, tuostet, herdot, wuojkelet. *Våga sitt liv*, hångeinas tsakatet. *Våga på spel*, tsegget, åmit piejet. *Våga, försöka*, kånntjelet, freistot. *Våghals*, ila jalo, jalostalleje, kutte nidark tsakat, qwektekats. *Vågsam*, jalostalleje, wahdalats. *Vågsamt*, ila jalosikt.
Våld, famo, strit, naggo. *Med våld*, ets wiåkoi, naggo tjada, pahasi tjada, etjes lagai, wejelubbuwuotin. *Han är under hans våld*, so wuolen le sodn. *Våldsam*, paijel manneje. *Våldsamhet*, paijel mannem, etja-radakwuot.
Våldtaga, etjes famoi neitab waldet, wejelubbuwuotin neiti mannet. *Våldtagen*, etjes raden paldel peistetum.
Vålla, radet, wikken orrot, waldos orrot. *Det vållar han*, tassan le sodn waldos. *De vållar det bånge två*, kånbatjaken le wikke.
Vån, wake. *Det torde vara någon vån*, kanske sä litja wake. *Det är ingen vån*, i le patto.

Vända, waiwe, pino. *Vara i vända*, pinastowet. *Vända, bry sig om*, laketet, öntset. *Vändas*, waiwastowet, pinastowet. *Vändas i barnsnöd*, mana tarbon orrot, nirwanet.

Våning, heima, wieso. *Övre våningen*, paije låpt.

Våp, kaiwes, kaiweslakats, miälalakkak, tjuktje, tokkones almats.

Vår, kidda. *Vårtiden*, kidda pådden.

Vårväder, kidda talke. *Vårfrudag*, Marja peiwe. *Vår* (pronomen) mija. *Vår bægges* (dual.) monon. *Av de våra*, mijan almatjist.

Vård, katto, kattem, kättjo, neuto, rajo, mårraha. *Dörrvård*, uksa kattar. *Själavård*, siäloi mårraha. *Vårda*, kattet, warjelet, kättjet, neutot, mårrahab adnet, mårrådet, hugsob waldet. *Vårda sig*, öntset, laketet, aktot, passot, wassjet. *Vårdnad*, katto, hugso, mårraha, kättjo. *Vårdnad, husfolk*, kåte fuolke, kåtekunde. *Vårdslös*, slintsos, skeutotes, hugsotebme, mårrådebme. *Han är mycket vårdslös*, harbmat slintsos le sodn. *Vårdslöshet*, slintsoswuot, skeutoteswuot. *Vårdslösa, försumma*, mangas piejet, submitet, i skeutot.

Vårta, wardo. *Bröstvårta*, nidtjen aiwe.

Våt, luwas, njetses, njuoskes, suoldnos, naiwes, täbbos. *Våtvaror*, kälkat slaj. *Vått väder*, slibdses talke, luwat talke, almes talke. *Våthet*, luwaswuot. *Bli våt*, nietsset, luwet. *Med våta ögon*, kadnjel talmi. *Våtsäck*, karwo wuoss, kaudne kisa, kåte kisa.

Väcka, rässot, påktet, kåskot paijas. *Väcka upp en som sover*, ådejob rässot. *Väcka upp säkra syndare med föreställningar av Guds ord*, Jubmelen pakoin jalos suddarit puoranem käinon nala puoktet. *Väcka håll på isen*, jägnab jåstet. *Väckare*, rässoteje.

Vädas, wätot, wätotet.

Väder, piägg, pussonjes. *Väder, luft*, wärald. *Upp i vädret*, paijas wäraldi. *Väder, väderlek*, talke. *Blitt väder*, lenat talke, majales talke, piwales talke. *Kallt väder med blåst*, kuosta, watjo. *Kulen väderlek om sommaren*, kalo. *Hundarna har väder av ett djur*, nauteb piädnakeh hapseh. *Regnväder*, alme, rasjo. *Väder, lukt*, haps, habja. *Få väder av*, hapset, habjeb ådtjot.

Vädervirvel, snjirpek, swida. *Väderhane*, vispaktig, kutte i le stadeses. *Väderfull*, piäggos, piäggest teuwas. *Väderklok*, talki spåwar, kutte talkit teta.

Väder, wårtsa.

Väderkorn, njuone. *Som har gott väderkorn*, njuonak. *En vildren har starkt väderkorn*, harbmat njuonak le kådde. *Het mat skämmer väderkorn hos hundar*, ila lägga piäbmo njuoneb peista piädnakist.

Vädja, aiwab lagi nakketet, aiwab lagab katjatet. *Vädjad*, aiwabu rektasi nakketum, ätja duobmaren duobmoi piejetum.

Vädra, piäggen auti piejet. *Vädra upp*, njuonotet, njuonotallet, njuonin qworet, njuonin piäggab keset, snudtjet, snuogget, hapset. *Vädras*, piäggot, piäggen kåiket.

Väg, käino, laido. *Lång väg*, kukkes laido, åbbå maja. *Väg, stig*, palga, wadsatak.

Vinterväg, rathe. *Ovägad väg*, måskos rathe. *På vägen*, mannemesne, mannem måkken. *Gå till väga*, tåmåtet, takket, taitotet. *Komma till väga med*, maktatet, ållast puoktet, aibmotet. *Vara en i vägen*, heretet, häptet, ajetet, ajenesen orrot.

Vägarande, manneje, farolats. *Vägamot*, vägskillnad, suoppetak, käino suorge.

Vägleda, åppetset, käinob åppetset, tålwort, wirdetet. *Väggkost*, neste, mannem piäbmo.

Väga, göra väg, ratheb takket.

Väga, wiket. *Väga, ha vikt*, teddet. *Det väger två lod*, qwekte luodit tedda.

Vägg, ragno, wådtja. *Vägghus*, muora tikke.

Vägnar, nammasne, saijen. *På mina vägnar*, mo saijen, mo wågnest, mo autest. *På sina och andras vägnar*, etjes ja ätjasi autest.

Vägra, tsappetet, nadot. *Vägra sig*, kesatet, nadot, i kissjelet.

Väja, kattetset, karwet, murtet, swikkeket autest, ätja harai kaiwet.

Väktare, ija kåtseje, kattar. *Väktare, vad lider natten?* Ija kåtseje, matne meren le ija?

Väl, puorest, puorakit. *Väl* (konj.) mai, ma. *Välän*, nappo tast, die nappo, abe.

Välbehag, puore likom, likom. *Välbetänkt*, jerbmak. *Välboren*, stuorasi maddost rågatam, kutte stuorasi maddost le, adeles ålma.

Välde, famo, welde, radem. *Bringa under sitt välde*, etjes wuollai puoktet. *Väldig*,

wekses, kutte ädna famob adna.
Väldeligen, wekseslaka, famost, äljost.
Väldighet, wekseswuot, famo, makt, maut.
Välfägna, qwossotet, jukkatet, piäbmoin ja jukkemasin tuostotet.
Välfägnad, qwossotem, jukkatem.
Välfärd, lykko, wuorbe, puore, puorak måksem.
Välförhållande, puore tåmetem.
Välgång, puore lykko, puore mannem. *Din välgång fögnar mig*, awon leb ko tunji puorest jätta.
Välgärning, puore takkem. *Du har bevist mig en stor välgärning därmed*, ädna puoreb leh todn munji taina takkam. *Välgörare*, puore takkeje.
Välja, waljet, saldet, åtset. *Välja ord*, pakoit åtset.
Välkommen, likokes, puorest tuostotum. *Var välkommen*, påte puorest. *Dessa gästerna är ej mycket välkomna hos mig*, ib tait qwossit ila etse, ib le tait qwossit ila awon ådtjot.
Välla, välla järn, routeb wuossjetet. *Välla upp*, abbeset, pajas tuoltet.
Välling, juptse, smaleg.
Välluktande, puore hapses. *Välluktande örter*, graseh kutte nialgok hapseb adneh.
Vällust, kudne, suotteswuot, walljeswuoten usto. *Vällustig*, walljeswuoten ustoteje, walljen wainok.
Välmakt, puore wieso, puorak måksem. *När jag var i välmakten*, ko lijeb puoren wieson.
Välmening, puore wiljo, puorak ussjolmes. *Han gjorde det i välmening*, idtji sodn pahab taina ussjot.
Välmående, puore wiesotalleje, rade-porre. *Vara välmående*, wiesotallet puorest, tjabba wiesekeb adnet.
Välmåga, hälsa, puore äidna, warrotak, puore hälso. *Välmåga, förmögenhet*, puore rade, wiesa, wiesotallem, bändaswuot, rik, tawer.
Välmas, awon wuordet, ådtjot awoset.
Välsigna, puoresjugnadet. *Välsignelse*, puoresjugnadus. *Guds välsignelse gör huset rikt*, Jubmelen puoresjugnadus kåteb båndota.
Välstånd, se välmakt, välmåga.

Vältalig, håla tjeppes, tjeppes hålet.
Vältalighet, tjeppeswuot hålen. *Man kan mycket uträtta med vältalighet*, tjabba njalmin almats ädnakeb matta takket ja ådtjot.
Vältra, jollertet. *Vältra sig*, jolloret, wäutjetet.
Välva, jollertet, kåbmetet.
Välva, siste kåppen takket. *Jag vet ej hur saken välver*, ib tete koktes járra.
Välvilja, puore wilje. *Välwillig*, puore wiljolats, wiljolats.
Vämjas, pådnjot, kåkot. *Vämjande*, maikok, paddat. *Vämjelse*, kåkotes. *Ha en vämjelse till*, leiden adnet, wastahaddet, wasten adnet.
Vän, wäna, wänek, wänakats. *Han är min goda vän*, mo puore wänak le sodn.
Vända, jårgestet, jårgelet. *Vända om*, jårgetet, måddot. *Vända igen*, laitset, heitet, orrojet. *Han vet ej vart han skall vända sig*, i sodn tete kåsså kalka sjaddet. *Vända sig om*, jårgalastet. *Vänd*, jårgestum, jårgelowum. *Vändning*, jårgelem. *I en handvändning*, fakket, spait, ådneles pådden, tatte häkkest.
Vänja, harjetet. *Vänjas*, harjanet, wuokatet. *Vänjas vid hunger och köld*, nelgot ja kålet harjanet.
Vänlig, libbes, wänakats, wuolles. *Han är vänlig emot alla människor*, puorak ja libbes le sodn juoke almatjen wuoste.
Vänlighet, libbeswuot.
Vänskap, wänakeswuot, kereswuot. *Han har mycken vänskap för mig*, ädna wänakeswuoteb sodn munji adna. *Jag gör det endast för vänskaps skull*, koros wänakeswuotest tabb takkab.
Vänster, kårro. *Vänster hand*, kårro kåta. *Till vänster*, kårro pelai. *Vänsterhänt*, kårro kåtek.
Vänta, wuordet, wuordatallet, ådsotet. *Vänta litet*, wuordest anje.
Väpna, warjotet. *Väpnad*, warjotum.
Värd, qwossoteje, kåte bända, kåten åiwe.
Värdinna, emet. *Värdshus*, qwosse kåte.
Värd, värdig, wuokes, wärdoges. *Han är sin lön värd*, palkabs le sodn wärdoges ådtjot. *Han är värd straff*, sodn le pakkatuseb teudnaham. *Det är mödan värt*, waiwe

palka le. *Värdighet*, wuokaswuot. *Värdigt*, wuokeslaka, wuokasikt.

Värde, arwo, werte, wädja, wädjaha. *Sätta värde på*, arwob piejet. *Detta är av ganska stort värde*, harbmes arwon le tat. *Ett ting av intet värde*, tässjes äme. *Betala halva värdet*, pele arwob makset. *Betala över rätta värdet*, pajjel arwob waddet. *Betala dess värde*, tann wädjahab waddet. *Värdera*, arwob piejet, arwoi tsegget. *Värdera för högt*, pajjel arwon tsegget. *Värdera mindre*, albebun lokket. *Värdering*, arwon merostallem.

Värdigas, puorewuotestas sitet. *Att du värdigas*, wai todn sitalih.

Värja, swerde. *Värja, försvara*, warjelet, wäret. *Värjemålsed*, hitem wuordnasen tjada. *Bli ålagd värjemålsed*, wuordnasi sjaddet.

Värk, sveda, swarke, paktjes, pino. *Borttaga värken*, swarkeb katotet. *Värka*, swarke, sarjitet, paktjitet. *Mitt huvud värker*, äiweh muste paktjiteh.

Värld, wärald, tat aimo, tat ilme. *I denna världen*, tane wäraldesne, tane ilmen. *Världslig*, tan ilmen, aikasats, tan aimosats. *Världsligt sinnad*, kutte le tan wäralden määrahesne, kutte le tan wäralden rinkeswuotest ädtjotallam.

Värma, piwajattet, paketet, lägettet, piktet. *Värma sig för elden*, tällän auten piktatallet. *Värme*, pak, piwal.

Värn, warjo. *Värnlös*, warjotak. *Sätta sig i motvärn*, wuoste hakob takket. *Värnlösa barn*, ärbes manah.

Värpa, monnit qweddet.

Värre, wärrab, neureb, pahab. *Desto värre*, tatte wärrab. *Bli värre*, wärranet, neurot, pahot. *Värst*, wärramus. *Till det värsta*, wärramusi. *Till det värsta uttyda*, wärramusi järgestet, paha pelai tjälgestet.

Värv, märke, pargo. *Ett svårt värv*, waddok pargo. *Vad värv har du att uträtta?* mi le tunji takkamusen?

Värva, palket, palkain ädtjotet.

Väsa, sudhitet, maret.

Väsende, orrom, orrom slaj, wuoke. *Väsende, uppförande*, wuoke, täämättem. *Det är intet väsende med den mannen*, die tann älman i le wuoke. *Väsende, buller*, stuibme. *Göra*

väsende av, ädna pargob waldet. *Väsentlig*, orroje, aines, kutte aines orrot kalka.

Väsentligt ting, äiwatumus pekke.

Väsentliga egenskaper, aines äigowuoke.

Väsentligt, orromen kautoi, aines, etjes sinne.

Vässa, autjotet, saijet, tabtjet, aiwoi puoktet.

Väster, alle. *I väster*, allen. *Västerut*, alas. *Fara västerut*, alestet. *Västanifrån*, allet. *Västanväder*, alat piäg, alatak. *Den västra*, alleb.

Väta, luwatet, täbbotet, läktet, kastatet.

Vätska, täbbotes, tjatse, luwaswuot.

Vätskas, luwet, täbbot, suoldnot, luwas sjaddet, tjatsalet. *Salt vätskas i mulen väderlek*, salte suoldno ko le palwas talke.

Väv, kädho. *Vävstol*, kädhem reidoh.

Vävsträng, kädho suoppem. *Väva*, kädhet.

Väva vadmal, wadaseb kädhet. *Vävd*, kädhetum. *Snäll vävare*, kädho tjepe.

Växa, sjaddet. *Växa till*, alatet, ädnanet, lassanet, atset. *En som växer fort*, sjaddeles. *Väst*, sjaddo. *Liten till växten*, utses sjaddok. *Växt (struma)*, jesk. *Växt, ört*, grase, mi sjadda ädnamen nalne.

Växla, wäkseltet, lodnot. *Växla om*, mälsot.

Vörda, kudnetet, ärotet, hewetet, wuolotet, kudnesne adnet. *Vördig*, kudnelats, äro teuwas. *Vördnad*, kudnetem, ärotem. *Hålla föräldrar och gammalt folk i vördnad*, äitigit ja wuorasit äron adnet ja kudnetet.

Vört, lägga wuola, kutte adtjek le takkatum, almes wuola.

Y.

Yla, holwot, hussetet.

Ylle, yllen, ullost, ullost takkatum.

Ymnig, walljes, ädna, ällo. *Ymnig, bördig*, sjaddeles. *Ymnighet*, wallje, ällo. *Ymnigt*, walljast, walljet.

Ympa, sisa säpketet.

Yngla, tjukit qweddet.

Yngling, nuor, nuorats, sjaddeje, nuor älma.

Yngre, nuorab. *Yngst*, nuoramus. *Det yngsta barnet*, waker.

Ynnest, puorewuot, libbeswuot, wuolleswuot.

Yppa, pajjetet, pikotet. *Yppa sig*, pajjanet, pajjas pätet.

Ypper, *ypperlig*, äiwes, hewok, widnar, widnek. *Ypperligast*, widnekumus, äiwatumus, puoremus, ataimus.
Yppig, skidar, skidarteje, tuhleje, wuolok.
Yppighet i kläder, tjäule.
Yr, ståkenje, standar, swaile, spake. *Yr i huvudet*, äiwe jårråk. *Yra, vara ifrån sina sinnen*, piädet, taisot. *Yra, vara urväder*, qwoldot, qwoldon tsåitsetet. *Yra, huvudyra*, äiwe jårråkwuot, piädem.
Yrka, tjodtjotet, rauket, wainotet, wuojetet.
Ysta, lappet, läppet. *Ystad mjölk*, läppem melke. *Yste, löpe*, kasee.
Yster, skekes, kadwak, spake, qwotsetakes.
Yta, ulkots, paijeltes, karr. *Yta på träd*, tjäito.
Ytterst, ulkomus, paijeltes. *Yttre*, ulkob.
Ytterst, sist, mangemusta. *Ytterligare*, wele anje, widabut, änebut.
Yttra sig, hålet, rudnet, sardnot, ulkoset, jättet.
Yva sig, yvas, tseggoiset, tjuodtjeladdet. *Yvas, högfärdas*, raggostallet, äiwastallet, mihastallet, stuorastallet, wuolotallet. *Han yves över sina rikedomar*, rikines sodn stuorastalla. *En som har yvigt hår*, parrok.
Yxa, aksjo. *Täljyxa*, wiärem aksjo. *Yxa till, tälja med yxan*, wiäret, aksjoin abnestet.

Å.

Å, ädno, äno. *Åbrädd, strand*, wäddar, terbme.
Åberopa sig, wittenen waldet, sardnot, muonet.
Åbo, wiesat, landeskats. *Åbyggnad*, kåti tseggem.
Åder, åra. *Åderlåta*, årab slåwet, warrab waldet. *Låta åderlåta*, warrab waldet.
Ådraga sig, etjes nala puoktet, etjes nala keset.
Åhåga, hugso, måraha.
Åhöra, kultelet, kullet. *Åhörare*, kulteleje.
Åka, wuojet. *Åkdon*, wuojem reidoh.
Åkalla, tjuorwotet. *Åkalla om hjälp*, wekkeb adnot.
Åker, pälido, aker, åker, jård. *Åkerhöna*, hutte.
Åklaga, qweddet, klagot. *Åklagare*, qweddeje.
Åkomma, olykko, wasjek.
Ålder, alder, wuoraswuot, påreswuot.
Företräde i ålder, pårasubbuwuot.

Ålderstigen, åldrig, wuoras, rakke, alderporre. *Åldras*, rakkaitowet, wuorastowet.
Ålderman, wuorasumus, jerbme kalla.
Åligga, det åligger dig, to widno le tatt, todn berrih. *Åliggande*, tarbeswuot.
Åläggga, kottjot, trawet, stillet, nala piejet.
*Åm*⁵³⁹, stuora tudno.
Åminnelse, muitulas, muitolas.
Ånga, suwol, pårgestem.
Ånger, sangertem, sangertes, anger.
Ångest, waiwe, waimon muode, surgo, waj.
Ångra, sangertet, katat, angertet.
År, jape, jake. *En gång om året*, akta palen ai jaken, akti japen. *Ett helt år*, ketjos jake.
Årsgammal, akta jakak, biärte påres. *År ifrån år*, japest japai, farta japen. *Årsväxt*, år. *Årlig*, farta japasats. *Årstid*, jake pådd.
Årtal, jape lokko, årtal.
Åra, airo. *Årblad*, airo blade.
Ås, tjårro, tjawelk. *Ås, bjälke*, ålg, hålg.
Åsamka sig, se ådraga sig.
Åska, atjekuts, atja, aija. *Åskan går*, atjekuts klibma. *Åskedunder*, atja raide.
Åskåda, kätjetet, wartahet, wuoidnet.
Åskådande, kätjetem, wuoidnem.
Åskådare, kätjeteje, wuoidneje, wartaheje.
Åsna, åsna. *Åsninna*, mingeles åsna.
Åstad, taste. *Han gick åstad*, wuolgi taste.
Fara åstad, etit wuolget.
Åstadkomma, paijas puoktet, algetet, takket.
Åstadkomma, förmå, aibmotet, maktatet, makset. *Så mycket jag kan åstadkomma*, man ädnakeb mon mattab takket.
Åstunda, wainotet, sittet, ustob adnet, ustotet.
Åstundan, waino, usto. *Ha stor åstundan*, adnet ädna wainob.
Åsyn, wuoidnem. *I min åsyn*, mo wuoidnetiten. *Åsyna vittne*, witten kutte ets le wuoidnam.
Åsämjas, lakastet, lassketet, sämtet, laskatallet, sämastet.
Åt, till, kåik, lusa. *Åt fadern*, attjai. *Bära sig åt*, tåmetet. *Det är ej åt*, i le tarbo. *Gå illa åt*, pahast talkestet. *Gå åt*, nokket, låptaitowet.
Åtal, klamber, hål, laito. *Göra åtal*, håleb takket, laitet.

⁵³⁹ rymdmått för våta varor; 157 liter

Åtanke, muitelem, muitelem, muitulas. *Ha i åtanke*, muitulasen adnet.
Åtbörd, tape, tåbmahem, tåmåtem.
Åtel, septe, pårremas, påråmas.
Åter, ruoptot. *Fram och åter*, tokko ja matsen. *Åter*, återigen, wast, wist, witt, taste witt.
Återbringa, ruoptot tålwot, ruoptot puoktet, ruoptot waddet, matsestet, järgaldattet.
Återbud, järgaldattem, matsestattem, piettom. *Ge återbud*, järgaldattet, matsestattem, piettot. *De gav honom återbud*, pietton so wast.
Återfalla, ruoptot kattjet, ruoptot påtet. *Arvet återföll till honom*, arbe sunji wast matsei.
Återfärd, matsem, ruoptot mannem.
Återgiva, ruoptot waddet, matsestattem, järgaldattet.
Återhåll, muddo, muddakwuot. *Ha återhåll*, muddob tetet, muddob tajetet. *Återhållsam*, njuotetakes. *Återhållsamhet*, njuotetem, tsutsem. *Här behövs återhållsamhet*, tsutsemeb sitta.
Återkalla, ruoptot kottjot. *Återkalla sina ord*, pakoistes kesatet, pakoites målsot. *Han återkallade sitt löfte*, jatekebs järgaldatti.
Återkomma, ruoptot påtet, jårgetet. *Återkomst*, matsem, ruoptot påtem, jårgetem. *Vid hans återkomst*, ko sodn ruoptot påti.
Återlämna, se återgiva.
Återlösa, ruoptot åstet, lådnesetet, tjåutet. *Återlösare*, lådnesteje. *Återlösning*, lådnestem. *Syndares återlösning*, suddari lådnestem.
Återslag, mangas mannem, kattjem. *Det blev ett stort återslag på varan*, kalwo haiket kattjei arwost.
Återstå, patset. *Återstående*, patseje, patsew.
Återställa, ruoptot waddet. *Bli återställd till hälsan*, warrasmowet.
Återtaga, ruoptot waldet, wist waldet. *Återtagen*, ruoptot waldetum. *Återtagande*, ruoptot waldem.
Återvinna, ruoptot ådtjot. *Återvinna sina förra krafter*, famoi nala påtet, wist wejajet.
Återvända, orrojet, laitset, nokket. *Utan återvändning*, ikkat, laitatkenna, laitateke.

Åtgång, nokkem, utsanem. *Åtgången*, nokkom, låptaitowum.
Åtgärd, pargem, takkem, wekketem. *Genom hans åtgärd*, so pargo tjada.
Åthävor, tåbmahem, tåmetem, wuoke.
Åtlöje, tjaimem, påkostem, nalsem, albetem.
Åtminstone, aines kuit. *Detta åtminstone*, tab kuit. *Åtminstone han*, sodn kuit aines.
Åtnjuta, niktet. *Åtnjutande*, niktem.
Åtrå, waino, usto, halitem. *Ha åtrå*, ustotet, halitet, wainotet. *Han har stor åtrå att se dig*, harbmat wainon le sodn to wuoidnet.
Åtskilja, juoket, tjuoldet i mastetet, preutetet, ratket, särretet. *Åtskild*, ätja, preutak, ratketum, juoketum, juokeles, särr.
Åtskillig, slaja-lokk, omasse, måddelakats. *Åtskilliga gånger*, mådde pali, sutt.
Åtskilligt, omasselaka.
Åtskillnad, preutem, preutates, ätja wuoke. *Utan åtskillnad*, aktalaka. *Det är stor åtskillnad emellan dem bägge*, harbmat såi preuteba qweibme qweibmestes.
Åtta, kaktse. *Den åttonde*, kaktsad.
Åtvarna, wakotet. *Åtvarning*, wakotes.
Åverkan, etjes radi adnem, skada. *Göra åverkan på ens ägor*, mubben landeb etjes weldin adnet.

Ä.

Ädel, frökok, puorak. *Ädelmodig*, kutte puore waimob adna.
Äga, adnet, äigaten orrot. *Ägare*, äigat, radat.
Ägg, aiwo, autjo. *Fågelägg*, monne. *Värpa ägg*, monnit qweddet.
Äkta, rektes, äigo, äkt. *Äkta make*, kalats qweibme, para pele. *Äktenskap*, wald, waldom, kalatswuot.
Äldre, pårasub, wuoresub. *Äldst*, pårasumus, wuoresumus. *Den äldste av bröderna*, wäljetji pårasumus.
Älg, sarw.
Älska, etsset, keroken adnet, kartet. *Vi skall älska Gud över allting*, Jubmeleb kalkebe etsset kaiki åmi paijel.
Älsklig, etseles.
Älv, jokk, ädno. *Älvstrand*, ädno kadde.
Ämbar, ebber, äbbar.
Ämbete, ammat, ämbikt, kall. *Ämbetsman*, kall ålma. *Hög ämbetsman*, stuora kallen ålma.

Ämna, ussjotet, aikot, kiäket, ärdnet, taibetet.
Vart ämnar du dig? kåsså leh todn aikomen?
Ämne, abnes, äbdn, åme. *Ämne att tala om*, hålem åme. *Ämne till kläder*, karwos, karwosassa. *Ämne till skor*, kabmakassa.
Än, ko. *Större än du*, stuorab ko todn, stuorab tuste. *Än, ännu*, äska, anje. *Ännu en gång*, anje wele.
Ända, kitta, hästa. *Ända tills nu*, kitta tan rajai. *Ändalykt*, nokkem, mangemus ketje, nokkem lake.
Ända, patta.
Ändamål, måkke, årtta, aikom, ussjolm. *I det ändamål*, tanne måkken.
Ändas, nokket.
Ände, ketje, nokkem. *Ändlig*, nokkeje, kutte nokka. *Ändelös*, kutte i nokko. *Ändelse*, ketje. *Ändtarm*, madda tjåle, marse.
Ändock, ikka, ikka mai, ikkabe. *Ändock han vill*, ikka mai sodn sitta.
Ändra, ätjatattet, preutetet, målsot. *Ändras*, preutet, ätjatuet, målsotowet. *Ändring*, ätjatattem, ätjatuttem.
Ändå, dauk likan. *Han ville ej, men måste ändå*. idtji sitta, walla wirti dauk likan.
Äng, kedde, slajo saije, suoine saije.
Ängel, ängel.
Ängsla, waiwetet, surgob takket, pinetet.
Ängslas, waiwastowet, pinastowet.
Ängslig, wajes, surgolats, huinos. *Ängslig ort*, kaukas saije. *Här är ganska ängsligt*, harbmat kaukas le tanne.
Änka, arbats, arbeje.
Änkling, arbålma.
Änne, arodeje, kallo.
Ännu, anje, anje wele, talle anje. *Ännu en gång*, wele anje akti. *Ännu en gång så mycket*, wele anje akta kerden tann ädnak.
Äntligen, sitta, wimak, mangemusta. *Äntligen kom han*, sitta dauk påti.
Äntra, kilpot, kahtjet.
Äpple, äppel. *Äppelträd*, äppel muor.
Ära, kudne, äro, hewetes. *Ära, hedra*, hewetet, ärotet, kudnetet. *Ärbar*, ärlog, tjabbes. *Ärbarhet*, ärlogwuot, tjabbes wuoken.
Äregirig, wuolok, tjäulak, äron wainok.
Ärelös, ärotes, ärotebme.

Ärende, måkke. *Ängeläget ärende*, aines måkke. *Vad ärende har han?* mi måkkitt le sune?
Ärg, ruost, kime. *Ärgas*, kimot.
*Ärja*⁵⁴⁰, åkereb salet, järdeb kaikot.
Ärlig, ärlog, wakes. *Ärlighet*, ärlogwuot. *I all ärlighet*, kaik ärlogwuotin.
Ärm, sasse. *Ärmspjäll*⁵⁴¹, puogna wuole.
Ärna, aikot, ussjotet, kiäket, ärdnet, sanahet.
Han ärnar resa bort, sodn ussjota wuolget erit.
Ärr, uddo. *Ärt*, ärta.
Ärva, arbet, arben ådtjot.
Äska, adnot, rauket, kraktjot, wainotet. *Min plikt äskar*, mo widno rauka, mo widno le.
Äsping, wadnasats, utses wadnas.
Ässja, smidda wuobdne.
Äta, pårret, piäbmotallet. *Om boskap*, qwotot, labbet. *Kom och ät*, påte pårret.
Ätt, maddo, werrek. *Ättfader*, madder aija, madder attje.
Ättika, ätik.
Även så, nau ai, naute ai. *Även du*, todn kaik.
Äventyr, wahda, wahak, såitem. *Till äventyrs*, weja-åbbå. *Äventyra*, wahdai tsaket.
Äventyrlig, wahdalats, wahdas. *Det är en äventyrlig resa*, wahdas nannos le tatt.
Ävja, niaule. *Ävjefull*, niaulest teuwas, niauletakes. *Ävjefull ström*, niaule jokk.

Ö.

Ö, suolo. *Halvö*, suolotes.
Öda, låptet, nokketet, tuhlet, skidartet, skiwtet. *Öda ut*, audet, jaksetet, muorotet.
Ödas, låptaitowet, nokket.
Öde, muonem. *Ödet var sådant*, naute li muonetum. *Öde*, audes, audetum.
Ödeshemman, audes jård. *Ödemark*, audes ädnam, tjäkto metse, wuobme.
Ödelägga, audet, auden takket, spiejet, jaksetet. *Ödelagd*, spiejetum, audetum, heitak.
Ödla, tydtjol.
Ödmjuk, wuollekes. *Ödmjukhet*, wuollekeswuot. *Ödmjukligen*, wuollekeslaka.

⁵⁴⁰ plöja med årder

⁵⁴¹ rektangulär eller kilformig isättning vid hals eller ärmhål

Öga, tjalme. *Ögonblick*, tjalme tramkaldak.
Ögonbryn, tjalmen harme.
Ögla, låktjo, kiänka.
Ögnasikte, wuoidnos. *Enögd*, tjalme pelak.
Ögonkast, kätjestak, wiletem.
Ögonskenligt, wuoidnonak. *Ögonskenlig*,
 wuoidnos, tsuoikos.
*Ögonsten*⁵⁴², kakka. *Utögd*, tjitto-tjalmak.
Vindögd, skälkok, tjuolo tjalmak.
Ök, kesanje.
Öka, lassetet, änetet. *Ökas*, lassanet, ädnanet,
 änebun sjaddet.
Öken, metse, tjäktö metse, aleh, aloh,
 woude, wuome.
Öknamn, nabtes namm.
Ökänd, puoikos, tsuoikos.
Öl, wuol, wuolek.
Öm, njuores, helles. *Öm om*, mårrådeje,
 hugsar. *Ömhet*, njuoreswuot, helleswuot.
Ömma, paktjitet, paktjesen adnet. *Det*
ömmar mig, paktjes le munji, njuoranab
 mon taste.
Ömka, enket, armestet, armit ådtjot. *Ömkan*,
 arne, enkem.
Ömklig, waiwes, waiwan.
Ömsa, målsot, målsotet. *Ömsom*, wuoroi
 wuoroi, tuobba tabba pelest.
Ömtålig, helle, rassjes.
Önska, sawet, sawatet. *Jag önskar dig lycka*,
 lykkob tunji sawab. *Önskan*, sawates.
Öppen, rappas, tsaggas, räppo.
Öppenhjärtig, pikok.
Öppna, rappet. *Öppna sig*, rappeset.
Öppning, raike, njalmot, räppo saije.
Öra, pelje. *Örat på en skål*, peljes. *Örfil*,
 pelje naulates.
Örhinna, pelje skådes.
Öring, *laxöring*, tabmok.
Örlog, tåro, tårostallem.
Örn, arnes, kåskem. *Örnbo*, arnes pese.
Örngott, åiwe wuole, bällster. *Lägga örngott*
under, åiwe wuoleb piejet.
Ört, grase urtes. *Örtagård*, gård, grase gård,
 talkes garden.
Ösa, kåiwot, kåistet, austet.
Öskar, austa-kare.
Östanväder, lulat piägg.
Österländsk, lulle, lullek.

Österut, luks. *Östanifrån*, lulde. *Fara österut*,
 lullestet.
Östra, lulleb, lulle.
Öva, harjetet, harjetallet.
Över, pajjel. *Över sjön*, jaure rasta. *Gå över*,
 waset. *Gå eller fara över*, rastetet, rasta
 mannet. *Läsa över*, läratallet.
Överbevisa, puodot, pajjel kaddet, tsaketet.
Bli överbevisad, teuwasi påtet.
Överbevisad, pajjel kaddetum.
Överbliva, patset. *Överdraga*, pajjelt kåptjet.
Överdriven, kutte pajjel meren le, meretes.
Överdriven flit, ila stuor äljo.
Överdåd, ila stuora jaloswuot. *Överdådig*, ila
 jalo, qwektekats.
Överenskomma, lassketet, akta radeb takket.
De två har så överenskommit, naute lepa
 lassketam. *Överenskommelse*,
 lasskatallem.
Överfalla, ladet, låutatet, råbmolet, tjuotset.
Överfart, rastetem, rasta mannem, suppetak.
Överfart med båt, rastetem wadnasin.
Överflöd, wallje, ållo. *Överflöd, slöseri*,
 tuhlem, skidartem, walljeswuoten waino.
Överflöda, walljeb adnet, walljen wiesot.
Överflöda, rinna över, abbeset, pajjel
 kålket. *Överflödig*, walljes, ållo.
Överflödigt, walljet, walljast, änab ko
 tarbo le.
Överföra, rasta tålwort, sattet rasta, sutet
 rasta, mubbe pelai sutet.
Övergiva, heitet, laitet, orrojet. *Det övergav*
att regna, wårtosti, påudesti, laiti rasjotet.
Övergiva, överlämna, mubbai waddet,
 pajjel waddet, waddet. *Övergiva, lämna*,
 qwodet, patsetet, lappet.
Övergå, waset, widnet, puorebun orrot. *Det*
övergår mitt förstånd, i mo miäla tassa
 jäkså, wasa tatt mo miälait.
Överhand, få överhand, wejelubbun sjaddet,
 widnaren sjaddet.
Överhet, åiwalats.
Överhopa, teutet, lädet.
Överhölja, tauket, kåptjet, kaptjet.
Överila sig, rassen takket, ila rassohet.
Överilning, rasse.
Överlasta sig, pajjel meren pårret jalla
 jukket.

⁵⁴² pupill

Överleva, mangelesi wiesot patset, mangelesi patset. *Överlevor*, patsew, patsetas, arates, patsem piäbmo.
Överljuddt, lognesikt, tjuojelet, alla kiälin.
Överlopp, naggem, almatji tjåkenem.
Överlåta, luitet, waddet, metetet.
Överläder på skor, altas.
Överläggga, kerretet, radohet, radohaddet.
Överlägsen, wejelub, stuorab.
Överlöpare, paterw, kålkarwes, tjakka, kutte mubbet pelest le pateram.
Övermage, omåga, fissek, omeuda, kutte i le anje jakitas ållem.
Övermakt, stuorab famo, wejelubbuwuot, stuorab welde.
Övermod, ila jalostallem. *Övermodig*, ila jalo, qwektekats, kutte nidark manna.
Övermorgon, mangel idtatjen, peiwe kutte le mangel idtats peiwen.
Övermåttan, aiwe, harbmat, haiket, wuowdnaj, harbmat sagg.
Övermäktig, wejelub, weksab, kutte stuorab famob adna.
Övernaturlig, paijel naturelats, mi naturen wuokeb wasa.
Överraska, *överrumpla*, häkktet låutatet, häkktet tjuotset, nieitet.
Överse, kätjetet, åtsåtet. *Överse*, kåbdotet, i wuoidnen takket.
Överskjuta, waset, likai patset, patset. *Överskott*, like, patsetas.
Överskrida, paijel jåttet, paijel wuolget.
Överskrift, paijeltes tjaleg. *Överskriva*, paijelt tjalet.
Överskyla, kåptjet, tjåket, kåbdotet, puoremusi tjålgestet.

Överslå, merostallet, arwatallet, lokket, reknott, muddob åtsåtet.
Överstiga, ånaben wuolget, waset, ånebun orrot.
Överstyra, saddet, håiketet, saddeken rajet, erit saddet.
Översätta, åtja kiåli jårgestet, mubbe kiåli puoktet.
Övertala, håletet, hålaidattet, allotet, tjabba nialmin ådtjotet.
Överträda, tåjet, paijel mannet. *Överträdelse*, måddo, paijel mannem.
Överträffa, widnet, waset, tjuttet, parebun orrot, widnekubbun orrot.
Övertyga, paijel kaddet, tsaketet, tjadnet.
Övervikt, losseb tedto. *Ha övervikt*, lossebun orrot, ånabu tedtet.
Övervinna, åisot, oitet, widnet, nakkahet, nalet, tjuttet. *Övervinnerlig*, kutte le widnem meren, kutte widnetatta.
Övervåld, etjes radi mannem, ets wiåkoi waldem, etjes lagi tåpom.
Överväga, ajatallet, ussjotet, grudnot. *Övervägande*, ajatallem. *Överväga*, *vara tyngre*, ånabu tedtet, lossebun orrot.
Överväxa, muorot. *Övervuxen*, muorom, kåsså muorah leb sjaddam.
Övlig, harjetuptum, brukotum. *Det är så övligt*, naute le harjetuptom.
Övning, harjanem, harjetem, wuokatem. *Därtill behövs mycken övning*, ådna harjanemeb tatt sitta.
Övre, paijeb.
Övrig, patsew, mi patsam le. *Bli övrigt*, patset. *Det blev ingenting övrigt*, idtji mike patse. *Det övriga folket*, tah åtjaseh.

ERRATA.

[Originalalets rättelser har förts in i texten.]